Bundel - Raad openbaar Wijchen van 4 juli 2024

Agenda bijlagen

Memo behandeling jaarrekening en perspectiefnota 4 juli 2024
Beantwoording Raadsvragen D66 JR23 en PPN24
Beantwoording Raadsvragen GLW JR23 en PPN24
Beantwoording Raadsvragen WL JR23 en PPN24
Beantwoording Raadsvragen K8W JR23 en PPN24

1 Opening
Spreektijd eerste termijn:
10 minuten per fractie eerste termijn
30 minuten voor het college

2 Vaststellen agenda

3 Inspreken inwoners

4 Bespreekstukken
De stukken onder dit agendapunt zijn bespreekstukken. Op bespreekstukken kunt u inspreken. Wilt u inspreken? Neem dan contact op met de griffie van de gemeente Wijchen. De griffie is bereikbaar via het e-mail adres griffie@wijchen.nl en via telefoonnummer 088 432 72 03.

4.1 245823 Beslisnota jaarrekening 2023 Wijchen
De beslisnota voor het vaststellen van de jaarrekening is aangepast naar aanleiding van raadsbesluit "1437 Beëindiging juridische procedure terrein Havenweg" van 2 juli 2024 .

Dossier 5979 voorblad
245823 Beslisnota jaarrekening 2023 Wijchen aangepaste versie
Programmarekening 2023
Reserves en voorzieningen jaarrekening 2023
Accountantsverslag Wijchen 2023 07-02 in concept

4.2 247596 Beslisnota Perspectiefnota 2024 Wijchen

Dossier 5993 voorblad
247596 Beslisnota Perspectiefnota 2024 Wijchen
Perspectiefnota 2024 Wijchen
Meicirculaire gemeentefonds 2024

4.2.01 Motie 1 VVD - De pijn gelijkmatiger verdelen [ingetrokken]

Motie 1 VVD - De pijn gelijkmatiger verdelen

4.2.02 Motie 2 VVD - Concrete bezuinigingen [ingetrokken]

Motie 2 VVD - Concrete bezuinigingen

4.2.03 Motie 3 GL D66 PvdA - Te lang wachten op jeugdzorg [ingetrokken]

Motie 3 GL D66 PvdA - Te lang wachten op jeugdzorg

4.2.04 Motie 4 GL D66 PvdA - Wachttijdondersteuning Jeugdzorg

Motie 4 GL D66 PvdA - Wachttijdondersteuning Jeugdzorg

4.2.05 Motie 5 CDA D66 PvdA GL - Adopteer een groenperkje

Motie 5 CDA D66 PvdA GL - Adopteer een groenperkje

4.2.06 Motie 6 CDA - De Wijchense kermis betaalbaar en bereikbaar voor alle kinderen doelgroep minimabeleid [aangepast]

24 247596 Motie 6 CDA De Wijchense kermis betaalbaar en bereikbaar voor alle kinderen doelgroep minima beleid [aangepast]

4.2.07 Motie 7 D66 PvdA - Warmtewinning uit sportvelden [aangepast]

24 247596 Motie 7 D66 PvdA Warmtewinning uit sportvelden [aangepast]

4.2.08 Motie 8 GL D66 - Alverna als trekpleister [aangepast]

24 247596 Motie 8 GL D66 Alverna als trekpleister [aangepast]

4.2.09 Motie 9 PvdA GL - Basisbanen [aangepast]

24 247596 Motie 9 PvdA GL Basisbanen [aangepast]

4.2.10 Motie 10 PvdA GL - Afspraken transparant verdeelproces van betaalbare koopwoningen [aangepast]

24 247596 Motie 10 PvdA GL Afspraken transparant verdeelproces van betaalbare koopwoningen [aangepast]

4.2.11 Motie 11 WL D66 - Medewerkersonderzoek

Motie 11 WL D66 - Medewerkersonderzoek

4.2.12 Motie 12 WL - Licht aan?

Motie 12 WL - Licht aan?

4.2.a Achtergrondinformatie: 92358 Informatienota Onderzoeksresultaten toekomstperspectief kermissen kernen Wijchen

Dossier 5687 voorblad
92358 Informatienota Onderzoeksresultaten toekomstperspectief kermissen kernen Wijchen
Bijlage 1 - Gemeente Wijchen - Onderzoek naar toekomst dorpskermissen

4.2.b Achtergrondinformatie: 120345 Informatienota Terugkoppeling besluit Begrotingswijziging WDW

Dossier 5416 voorblad
120345 Informatienota Terugkoppeling besluit Begrotingswijziging WDW

4.2.c Achtergrondinformatie: 239100 Informatienota Verlenging pilot Consulent Mantelzorg (voorheen Mantelzorgmakelaar)

Dossier 5852 voorblad
239100 Informatienota Verlenging pilot Consulent Mantelzorg (voorheen Mantelzorgmakelaar)

4.2.d Achtergrondinformatie: 135157 Beslisnota Uitvoering maatregelen Edisonstraat-Einsteinstraat

Dossier 5182 voorblad
135157 Beslisnota Uitvoering maatregelen Edisonstraat-Einsteinstraat
Bijlage 1 Edisonstraat blad 1_240314
Bijlage 2 Edisonstraat blad 2_240314
Bijlage 3 Einsteinstraat_240314
Bijlage 4 Zesweg en Kruising Woeziksestraat_240314

4.2.e Achtergrondinformatie: 136763 Beslisnota Subsidieverlening theater Mozaïek

Dossier 5489 voorblad
136763 Beslisnota Subsidieverlening theater Mozaïek
Bijlage_concept subsidiebeschikking
Bijlage_Uitvoeringsovereenkomst budgetsubsidie 't Mozaiek 2024-2027
Bijlage 1 van Uitvoeringsovereenkomst_Demarcatielijst beheer en onderhoud Mozaiek
Bijlage 2 van Uitvoeringsovereenkomst_Beleidsplan 2024-2027 stichting 't Mozaiek
Bijlage 3 van Uitvoeringsovereenkomst_Meerjarenbegroting stichting 't Mozaiek 2024-2027
Bijlage 4 van Uitvoeringsovereenkomst_MJOP 't Mozaiek bij meerjarenbegroting 2024-2027
Bijlage_subsidieaanvraag 't Mozaiek 2024-2027
Bijlage_Activiteitenverslag 2022 't Mozaiek

4.2.f Achtergrondinformatie: 143118 Beslisnota Uitgangspunten & Aanbevelingen masterplan Voorzieningenhart Hart van Zuid

Dossier 5718 voorblad
143118 Beslisnota Uitgangspunten & Aanbevelingen masterplan Voorzieningenhart Hart van Zuid
Hart van Zuid Uitgangspunten en Aanbevelingen_SVP_20240229
Programma voor een nieuwe ontmoetingsplek in Wijchen-Zuid_Spectrum_20231123
Randvoorwaarden maatschappelijkle functies Wijchen-Zuid_Complan_20231215
Ontwikkeling inwoneraantal Wijchen _Companen_20230601
Wijchen locatiestudie extra supermarkt_BRO_20240228
Advies kaders tweede supermarkt Hart van Zuid Wijchen_DTNP_20240301

4.2.g Achtergrondinformatie: 144439 Beslisnota Arbeidsmarktbeleid 'Klaar voor nieuwe kansen!'

Dossier 5215 voorblad

144439 Beslisnota Arbeidsmarktbeleid 'Klaar voor nieuwe kansen!'
Bijlage 1 - Arbeidsmarktbeleid 'Klaar voor nieuwe kansen!' - Beleidskader Arbeidsmarkt en re-integratie 2024-2027 Rijk van Nijmegen
Bijlage 2 - Arbeidsmarktbeleid 'Klaar voor nieuwe kansen!' - Advies CPW
Bijlage 3 - Arbeidsmarktbeleid 'Klaar voor nieuwe kansen!' - Advies ASDD
Bijlage 4 - Arbeidsmarktbeleid 'Klaar voor nieuwe kansen!' - Advies cliëntenraad Heumen
Bijlage 5 - Arbeidsmarktbeleid 'Klaar voor nieuwe kansen!' - Advies cliëntenraad Beuningen
Bijlage 6 - Arbeidsmarktbeleid 'Klaar voor nieuwe kansen!' - Advies cliëntenraad Nijmegen
Bijlage 7 - Arbeidsmarktbeleid 'Klaar voor nieuwe kansen!' - Advies cliëntenraad Berg en Dal
Bijlage 8 - Arbeidsmarktbeleid 'Klaar voor nieuwe kansen!' - Overzicht adviezen adviesraden
Bijlage 9 - Arbeidsmarktbeleid 'Klaar voor nieuwe kansen!' - Reactie college op advies CPW

4.2.h Achtergrondinformatie: 149522 beslisnota cultuurnota Wijchen
Dossier 5423 voorblad
149522 beslisnota cultuurnota Wijchen
Cultuur Nota Wijchen-def

4.2.i Achtergrondinformatie: 161784 Informatienota Advies aan de raad n.a.v. evaluatieonderzoek financiële bijdrage aan Dorps- en Stadsontwikkelingsplannen
Dossier 5518 voorblad
161784 Informatienota Advies aan de raad n.a.v. evaluatieonderzoek financiële bijdrage aan Dorps- en Stadsontwikkelingsplannen
Bijlage 1 Evaluatie subsidieregeling DOP en SOP gemeente Wijchen
Tekst inspreker leefbaarheidsgroep Bergharen

4.2.j Achtergrondinformatie: 87045 beslisnota Hoogwaardige fietsroute Alverna-TKWM
Dossier 5582 voorblad
87045 beslisnota Hoogwaardige fietsroute Alverna-TKWM
Definitieve rapportage Hoogwaardige fietsroute Alverna
Beslisnota voor het College van B_4

5 Sluiting

MEMO MEMO MEMO MEMO

Aan : Presidium
Van : Griffie
Datum : April 2024
Betreft : Behandeling Jaarrekening en Perspectiefnota

Dit memo bevat de voorbereidingen en het ordevoorstel voor de behandeling van de Jaarrekening en Perspectiefnota tijdens de raadsvergadering van 4 juli 2024.

Planning jaarrekening en perspectiefnota

Vaststellen college	11 juni 2024
Aanleveren raad	12 juni 2024
Aanmelden technische commissie en indienen vragen bij griffie	18 juni vóór 09:00 Aanmelden voor de technische commissie kan via de volgende link: https://datumprikker.nl/pfx95944f8gqjq8n
Technische commissie	26 en 27 juni 2024
Raadsvergadering	4 juli 2024

Technische commissie 26 en 27 juni

- Fracties kunnen ieder voor zich beslissen of ze gebruik maken van de technische commissie.
- Het gesprek vindt plaats met in ieder geval de wethouder Financiën en de senior beleidsadviseur van de afdeling Financiën.
- Eén persoon per fractie kiest een tijdslot via de volgende link: https://datumprikker.nl/pfx95944f8gqjq8n
- Als een fractie geen gebruik wil maken van de technische commissie en wel vragen heeft, dan levert ze de vragen in bij de griffie.
- Als een fractie bij nader inzien geen gebruik wil of kan maken van de technische commissie dan meldt ze zich tijdig af, maar in ieder geval voor 9.00 uur op de dag van de technische commissie.

Orde van de vergadering

Eerste termijn

- In de eerste termijn is er ruimte voor algemene beschouwingen.
- De woordvoerder van de fractie dient in de eerste termijn alle amendementen en moties in.
- Na de fracties kan het college in de eerste termijn reageren op de ingediende amendementen en moties.

Tweede termijn

- In de tweede termijn wordt er per amendement en motie gedebatteerd. Er zal door de voorzitter wel gekeken worden of er een voorstel van orde nodig is of moties die qua thema op elkaar aansluiten samen behandeld kunnen worden.
    - De tweede termijn kent geen spreektijd.
    - De voorzitter geeft het amendement of de motie direct vrij voor beraadslaging. Deze is namelijk al toegelicht in de eerste termijn. De voorzitter vraagt de woordvoerders of zij wensen te reageren.
    - De woordvoerders kunnen elkaar interrumperen over het amendement dat of de motie die op dat moment behandeld wordt.
    - De eerste indiener krijgt als laatste het woord. De eerste indiener kan dan op basis van de beraadslaging besluiten of hij of zij het dictum wenst te wijzigen.
    - Na afronding van het debat wordt er aansluitend direct over het besproken amendement of de besproken motie gestemd.
    - Het college heeft al gereageerd op de amendementen en moties in zijn eigen termijn.
    - Het college krijgt aan het einde van de tweede termijn de gelegenheid om feitelijke onjuistheden te corrigeren.

Ruimtes voor fractieoverleg

De griffie reserveert vanaf 13:00 uur op de dag van de vergadering ruimtes voor fractieoverleg in het Huis van de Gemeente. Indien je hier gebruik van wenst te maken, stuur dan een mailtje naar griffie@wijchen.nl.

Tijdens de raadsvergadering zijn er ruimtes in het Kasteel beschikbaar voor fractieoverleg.

- CDA: van Nassaukamer
- GroenLinks: Ridderzaal
- Kernachtig Wijchen: Amaliazaal
- PvdA: Publieke tribune
- VVD: Trouwzaal
- Wijchen Lokaal: Burgemeesterskamer Kasteel
- D66: Kantoor in Kasteel
- College van B&W: Kempenaerkamer

Gemeente Wijchen

Tijdschema

16.00 uur **Opening openbare vergadering en inspreken burgers**

16.05 uur **Vaststellen agenda.**

Als er geen insprekers zijn dan geldt het onderstaande tijdsschema. Als er wel insprekers zijn, dan schuift de tijd op.

16.10 uur **Behandeling Jaarrekening en Perspectiefnota**

- eerste termijn van de raad (spreektijd maximaal 10 minuten per fractie)
- volgorde van spreken: te bepalen door loting.

17.20 uur **Korte schorsing**
Het college krijgt de gelegenheid te bieden om af te stemmen over de beantwoording van vragen.

17.35 uur **Reactie van het college op gestelde vragen**

18.05 uur **Schorsing voor maaltijd en fractieberaad**
Indien een fractie het dictum van een amendement of motie wenst te wijzigen dan kan zij dit aangeven bij de griffie. De griffie is vanaf 19:50 uur aanwezig in de vergaderzaal om wijzigingen door te voeren.

19.20 uur **Tweede termijn van de raad**

Debat per amendement of motie direct gevolgd door stemming

22.00 uur **Stemmingen**

Jaarrekening

Perspectiefnota

22.05 uur **Sluiting**

Raadsvragen inzake Jaarrekening 2023 en Perspectiefnota 2024

Nr.	Fractie	Boek	Blz./bijlage	Vraag	Antwoord
42	**D66**	**Begroting**	**Nvt.**	Wat is de status van de minimapas/Wijchen-is-pas/Inwonerspas sinds de bespreking van de Perspectiefnota van vorig jaar?	Het college heeft hierover 11-06-2024 een informatienota naar de gemeenteraad verstuurd.
43	**D66**	"	**nvt**	Wat is er gebeurd met de Inwonerspas sinds	Het college heeft hierover 11-06-2024 een informatienota naar de gemeenteraad verstuurd.
44	**D66**	"	**15.6 (p. 53)**	Hoe zit het met de uitwerking van de motie van de indexering van alle (sociale) regelingen, waaronder de Kindregeling?	De geschatte benodigde bedragen hiervoor zijn meerjarig opgenomen naast deze regelingen.
45	**D66**	"	**15.6 (p. 53)**	Wordt het ook jaarlijks geïndexeerd vanaf 1 januari 2025?	In de perspectiefnota is een meerjarige schatting van de kosten gemaakt vanaf 2025. De raad besluit hierover bij de begroting 2025.
46	**D66**	"	**15.6 (p.53)**	Wat zijn de percentages en hoe ziet het eruit per regeling?	Het percentage is geen vast gegeven. Voor de bepaling van het percentage sluiten we aan bij de systematiek die we al hanteren bij de individuele inkomenstoeslag. Dat wil zeggen dat de indexering wordt gekoppeld aan de indexering van het Rijk voor de uitkering levensonderhoud (de reguliere uitkering). Alleen de Kindregeling en de Geldterugregeling vereisen een specifieke systematiek. Alle overige minima-regelingen wijzigden reeds op basis van inflatie.
47	**D66**	"	**Nvt.**	Wat is de stand van zaken met de uitvoering van de Regenbooggemeente? En zou u de stukken kunnen opsturen, als er nog geen onderliggend beleid is? (opsplitsen desnoods in 2 vragen).	Nadat de raad heeft aangegeven we zijn/worden regenbooggemeente, zijn we ambtelijk vanuit zowel antidiscriminatiebeleid als ook inclusiebeleid aangehaakt. Daarbij ervaren we ook een spanningsveld: je maakt een groep exclusief terwijl je inclusie wil. Tegelijkertijd gaat het om een kwetsbare groep, voor wie deelname aan de samenleving niet altijd vanzelfsprekend is en waarvoor het zinvol is om aandacht te hebben. Dat doen we in ieder geval door te vlaggen bij het Huis van de Gemeente op specifieke dagen zoals de 'Coming Out Day' op 11 oktober. De laatste keer waren hierbij ook een aantal college- en raadsleden aanwezig en heeft de ambassadeur vanuit de raad voor de antidiscriminatievoorziening Vizier hierbij gesproken. In november 2023 hebben we deelgenomen aan de Regionale Regenboogconferentie in Beuningen. Dit heeft zinvolle contacten en informatie opgeleverd. Een van de belangrijkste ervaringen die we daar hebben vernomen is dat het moeilijk is om de doelgroep te bereiken. In overleg met scholen gaan we de 'School's out' methode toepassen. Op dit moment is de essentiële vraag om wie het gaat in Wijchen en wat de behoefte is. Hoe komen we in contact? De groep is relatief onzichtbaar en niet iedereen heeft behoefte om te participeren. En welke wensen zijn er en welke uitdagingen? Wat zou je dan eventueel kunnen doen? En dan moet het niet alleen gaan over symboliek, maar over de vraag hoe we het thema op de agenda kunnen zetten. Het is daarbij lastig dat er beperkt ambtelijke uren

Nr.	Fractie	Boek	Blz./bijlage	Vraag	Antwoord
					beschikbaar zijn. Adviesbureau Spectrum heeft ervaring in het vinden van de doelgroep in een gemeente. Daarom hebben we bij Spectrum de vraag neergelegd 'Hoe kan de gemeente Wijchen de LHBTIQA+-inwoners bereiken om hun behoeftes op te halen?' Recent hebben zij hiervoor een plan en een eerste offerte uitgebracht, waarover wij in gesprek gaan. Wanneer het plan van Spectrum leidt tot een nader plan van aanpak zullen wij de raad hierover informeren.
48	**D66**	"	**Nvt.**	Wordt er al gekeken naar het opwekken van warmte onder sportvelden? En zo ja, wanneer kunnen we de concrete resultaten/stukken hiervan opgestuurd krijgen?	Dit is nog niet onderzocht.
49	**D66**	"	**Nvt.**	Wat is de status van het worden van een Global Goals gemeente? Zijn er stappen geweest in deze richting?	Het College van B&W werkt op dit moment een voorstel uit hoe de gemeente Wijchen deelneemt gaat nemen aan het programma GlobalGoals4Gemeenten. Waarin we de koppeling tussen de principes van het programma en de speerpunten het Strategisch Kompas maken. Ook zijn we in gesprek met maatschappelijke partners. Conform het amendement van de gemeenteraad komt het College van B&W bij de begroting van 2025 terug bij de raad met voorstel voor een integrale afweging.
50	**D66**		**Nvt.**	Zijn er ontwikkelingen in het uitbreiden van de Rookvrije Generatie dan wel rookvrije zones?	Op dit moment wordt gekeken naar de gemeentelijke gebouwen als rookvrije zones. Hiernaast willen we in samenwerking met de verenigingen meer sportterreinen rookvrij te maken. Er wordt verder nog gewerkt aan een rookvrije generatie door een werkgroep met o.a. GGD, stoppen-met-roken coaches, kinderopvang, Iriszorg en kraamzorg. Vanuit deze werkgroep zijn diverse initiatieven ontstaan waaronder kennisbevordering bij kinderopvangmedewerkers.
51	**D66**		**Nvt.**	Hoe vaak wordt er gehandhaafd en hoeveel boetes zijn er uitgedeeld vanwege het alcoholverbod?	De collega's van team toezicht en handhaving hebben aandacht voor alcoholgebruik in de openbare ruimte, en dan met name onder jongeren. Als alcoholgebruik onder minderjarigen op straat geconstateerd wordt, volgt een doorverwijzing naar Halt. Als het gaat om drankgebruik of dronkenschap van meerderjarige doen wij dit af met een proces-verbaal. Tijdens de Kasteelfeesten is onlangs het Halt-loket ingezet. Daarbij is de samenwerking geïntensiveerd tussen de organisatie, veiligheidspartners en Halt en zijn er vijf minderjarigen doorverwezen naar Halt. Het gaat hierbij om jonge jeugd (12-16 jaar) die sterk onder invloed was. Ouders worden meteen ingelicht, wat een preventieve werking kan hebben op het alcoholgebruik van hun kinderen. Later dit jaar is er nog een Halt-loket bij een evenement in Wijchen.
52	**D66**		**Nvt.**	Wat is de status van het Shelterzorgdossier?	Het Regionaal ondersteuningsbureau rijk van Nijmegen (de contracterende

Nr.	Fractie	Boek	Blz./bijlage	Vraag	Antwoord
					partij namens de regio) is nog steeds bezig met het onderzoek bij shelterzorg. Dit onderzoek is nog lopende.
53	**D66**		**p. 22**	Hoeveel geld wordt er nu besteed aan klimaatadaptieve maatregelen voor inwoners? Graag uitsplitsing waar mogelijk.	In 2023 € 15.802 is uitgegeven aan de campagne Een groener Wijchen. De middelen zijn als volgt ingezet (excl BTW): - Uitdeelproducten aan inwoners: € 11.114 - Communicatie: € 4416 - Faciliteren groenmarkten: € 272

Raadsvragen inzake Jaarrekening 2023 en Perspectiefnota 2024

Nr.	Fractie	Boek	Blz./bijlage	Vraag	Antwoord
1	**GLW**	**PR**	**16**	Geen dividend uitkering Vitens: dit is structureel, is dat zo afgesproken?	Er is besloten door Vitens dat er geen dividend wordt uitgekeerd. Vitens keert al sinds 2020 geen dividend meer uit en zal naar verwachting ook de komende jaren geen dividend uitkeren. Gezien het feit dat de solvabiliteit onder de doelstelling uit het financieel beleid uitkomt, wordt geen rekening gehouden met uit te keren dividend. Vitens wil de solvabiliteit de aankomende jaren laten stijgen naar een minimumniveau van 35% en blijvend voldoen aan de financiële ratio's zoals gesteld door de kredietverstrekkers. Hiervoor zal de aankomende jaren het nettoresultaat in beginsel worden toegevoegd aan het eigen vermogen.
2	**GLW**	**PR**	**29**	Lasten parkeren: dit betreft alleen de lasten voor de parkeergarages. Kan dit worden uitgebreid naar de totale lasten van parkeren? (inclusief parkeren op maaiveld)	Overige parkeerkosten maken onderdeel uit van het Ibor (wegen) binnen taakveld 2.1 verkeer en vervoer. We onderscheiden daarin niet specifiek de kosten van wegen en specifiek parkeerplaatsen.
3	**GLW**	**PR**	**35-36**	Taakveld 3.2 Fysieke infrastructuur. "Het onderhanden werk voor het bedrijventerrein Bijsterhuizen bedraagt voor 2023 145K. Bij het sluiten van de anterieure overeenkomst voor fase 1 betrekken we die kosten. Dit saldo valt weg tegen het saldo onderhanden werk op taakveld 8.2, waarmee we het bedrag op de balans parkeren." Dit leidt tot een incidenteel voordeel van 145K. Kan dit toegelicht worden?	Op de balans van de gemeente Wijchen is het saldo van de lopende grondexploitaties opgenomen onder voorraden. Over 2023 wordt het bedrag aan gerealiseerde baten en lasten op lopende grondexploitaties als zijnde 'onderhanden werk' overgebracht naar voorraden op de balans. Het overzetten van het saldo onderhanden werk naar de balans hebben we met één boeking gedaan vanuit taakveld 8.2. Omdat onderhanden werk voor bedrijventerreinen op taakveld 3.2 wordt verantwoord en grondexploitaties op 8.2, ontstaat er hiermee een saldo op beide taakvelden. Per saldo is het onderhanden werk van taakveld 3.2 (-145k) en taakveld 8.2 (+145k) voor de gehele exploitatie neutraal.
4	**GLW**	**PR**	**41**	Taakveld 4.1 Wat is de achtergrond van het voordeel op sociaal medische indicaties?	Op grond van een sociale of medische indicatie kan het soms nodig zijn dat ouders een tegemoetkoming krijgen voor kosten kinderopvang. Het gaat hierbij om ouders die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag en geen gebruik kunnen maken van een andere voorliggende voorziening, zoals peuteropvang, zorgverlof of het eigen netwerk. Kinderopvang biedt wel een uitkomst voor de ouder om bijvoorbeeld zelf een behandeling te ondergaan of andere vormen hulpverlening voor ouders mogelijk te maken. De tegemoetkoming is tijdelijk en gericht dat ouders zelfstandig weer de zorg voor de kinderen kan oppakken. Op de regeling is in 2023 geen beroep gedaan.
5	**GLW**	**PR**	**41**	Taakveld 4.2 Waar komt het voordeel op de exploitatie onderwijshuisvesting gebouwen vandaan?	We hebben dit jaar een exercitie gedaan waarbij we de jaarrekeningen van de afgelopen jaren naast de structurele begroting hebben gelegd. Daarbij hebben we geconstateerd dat we op de stelpost IHP geen structurele verplichtingen hebben. Daarom laten we dit budget ook via de Perspectiefnota vrijvallen (Zie hoofdstuk 10 van de Perspectiefnota, 'stofkam').

Raadsvragen inzake Jaarrekening 2023 en Perspectiefnota 2024

Nr.	Fractie	Boek	Blz./bijlage	Vraag	Antwoord
6	**GLW**	**PR**	**41**	Taakveld 4.3 Zowel op het leerlingenvervoer DRAN als op de OV-abonnementen op leerlingenvervoer zijn er voordelen. Waar komen die voordelen vandaan?	De voordelen leerlingenvervoer ontstaan vanwege lagere afname van het aantal ritten door de leerlingen. En door lagere bedrijfsvoeringkosten bij de DRAN (onder andere rente voordeel bij het stallen van middelen bij de Schatkist).
7	**GLW**	**PR**	**44**	Speerpunt 5-g Kunt u uitleggen wat 'Meer biodiversiteit en natuur' te maken heeft met 'goed onderhoud'?	Goed onderhoud betekent onderhoud uitvoeren volgends de vastgestelde doelen. In ons beleidsplan natuur en biodiversiteit zijn doelen vastgelegd voor ontwikkeling van meer biodiversiteit en natuur. Het onderhoud is daarop gericht.
8	**GLW**	**PR**	**49**	5-g Waar staat dat integrale voor bij 'Biodiversiteit als integraal duurzaamheidsthema'?	Om biodiversiteit te verbeteren is het belangrijk dat biodiversiteit van begin af aan standaard wordt opgenomen in besluitvorming bij gemeentelijke projecten, uitvragen, toetsing van projecten en inrichtingen maar ook bij beheer en onderhoud. Integraal staat dus voor alle ontwikkelingen waarbij biodiversiteit een rol speelt of kan spelen.
9	**GLW**	**PR**	**52**	Taakveld: 5.7 Op onderhoud groen zien we een voordeel t.o.v. de structurele begroting van 243K. Hoe is dit voordeel tot stand gekomen en is dit een structureel voordeel?	Dit is geen structureel voordeel, een groot deel van het voordeel komt voort uit het doorschuiven van projecten uit het Jaarlijkse Uitvoerings Programm (JUP). Dit betreft dus uitgesteld onderhoud, om deze reden is het bedrag ook in de reserve Groen gestort. Dat deze projecten niet in 2023 zijn afgerond heeft o.a. te maken met het natte najaar en capaciteitsproblemen.
10	**GLW**	**PR**	**61, 6c**	61 6-c We zetten in op het stimuleren van inloop en ontmoeten in de buurt. Op pagina 58 (tabel) en 59 staat juist dat er een voordeel is bij dagbesteding van 18K op de post inloop en ontmoeten. Hoe komt het dat er een voordeel is op die post?	Vanaf 2023 is het budget voor inloop en ontmoeten structureel verhoogd om deze vorm te stimuleren. Het deelbudget dat nu vrijvalt is het restbudget 2023 voor nog (door) te ontwikkelen initiatieven die nog niet zijn gestart.
11	**GLW**	**PR**	**64, 6d**	Wat is de relatie tussen de tekst van de begroting 2023 en de verantwoording die daarnaast bovenaan pagina 64 staat? Wil de WDW een Wijchense statushouder een proefplaats aanbieden bij het kasteel afhankelijk van de exploitatieopzet van het kasteel?	In eerste instantie werd gedacht aan het inzetten van een proefplaats bij het kasteel. Omdat we met een nieuwe doorrekening van de toekomstige exploitatie van het kasteel bezig waren, in combinatie met opgedane ervaringen van de benodigde inzet van personeel sinds de renovatie van het kasteel, hebben we gewacht met een structurele invulling hiervan. De exploitatieopzet van het Kasteel is gereed en is verwerkt in de PPN 2024. Hiermee brengen wij de benodigde formatie voor het Kasteel structureel op orde, waarbij dan tevens de mogelijkheid bestaat om een statushouder zorgvuldig te kunnen begeleiden. Als dit is vastgesteld dan creëren wij een proefplaats voor een Wijchense statushouder.
12	**GLW**	**PR**	**64, 6e**	Onderaan bij verantwoording. Een businesscase is afgerond. Welke businesscase wordt hier bedoeld?	De uitwerking van variant-d van een inwonerspas waar de raad in zijn motie "Uitwerking motie Inwonerspas" (22 69567, 27-01-2022) om heeft gevraagd.
13	**GLW**	**PR**	**82-83**	Taakveld 7.4: Wat is de reden dat de grootste absolute overschrijding de post milieucontrole (€50.660) is?	De post milieucontroles is mede afhankelijk van meldingen en ook moeilijk te sturen. De overschrijding in 2023 heeft ook te maken met een inhaalslag op achterstallige controles 2022.

Raadsvragen inzake Jaarrekening 2023 en Perspectiefnota 2024

<table>
<tr><th>Nr.</th><th>Fractie</th><th>Boek</th><th>Blz./bijlage</th><th>Vraag</th><th>Antwoord</th></tr>
<tr><td>14</td><td>GLW</td><td>PR</td><td>89-90</td><td>Taakveld 8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen): Het grote verschil in begroting en gerealiseerd (van zowel baten als lasten) is niet te berekenen vanuit de toelichting op pag.90. Kan dit nog op een andere manier voorgerekend worden?</td><td>Op pagina 89 laten we de begrote en gerealiseerde baten en lasten per taakveld zien binnen het programma Wonen en bouwen. In de tabel laten we ook zien welke bestemmingsreserves ingezet zijn op de verschillende taakvelden. Voor taakveld 8.2 Grondexploitaties is het verschil ten opzichte van de begroting als volgt:

<table>
<tr><td></td><td>Begroot</td><td>Realisatie</td><td>Verschil</td></tr>
<tr><td>Baten</td><td>69</td><td>7.015</td><td>6.946</td></tr>
<tr><td>Lasten</td><td>-104</td><td>-2.259</td><td>-2.155</td></tr>
<tr><td>Inzet reserves</td><td>0</td><td>-3.175</td><td>-3.175</td></tr>
<tr><td>Saldo</td><td>-35</td><td>1.581</td><td>1.616</td></tr>
</table>

Het verschil tussen de begrote en gerealiseerde baten en lasten wordt enerzijds verklaard, doordat we in de begroting alleen winstnemingen (€ 69k) en personele inzet (€ 104k) hebben opgenomen. In de realisatiecijfers zijn daarnaast ook de kosten en opbrengsten in 2023 van alle lopende projecten opgenomen, die vervolgens naar de balans zijn geboekt als onderhanden werk (voorraden). Dat is per saldo over het totaal van baten en lasten neutraal, maar leidt afzonderlijk op baten tot een positief verschil en op lasten tot een negatief verschil ten opzichte van de begroting.

Anderzijds, als we kijken naar de winstnemingen en kosten van inhuur resteert een te verklaren verschil van € 1.616k ten opzichte van de begroting. Die verschillen zijn toegelicht op pagina 90, kort samengevat gaat het om:

<table>
<tr><td>Winstneming CPO Wonsick</td><td>209</td></tr>
<tr><td>Winstneming H'dam fase 3</td><td>117</td></tr>
<tr><td>Winstneming CPO Rivierduin</td><td>95</td></tr>
<tr><td>Doorbelaste kosten H'dam fase 1 en 2</td><td>979</td></tr>
<tr><td>Onderhanden werk Bijsterhuizen taakveld 3.2</td><td>145</td></tr>
<tr><td>Winstneming Lindestr Meidoornstr</td><td>8</td></tr>
<tr><td>Overig</td><td>3</td></tr>
<tr><td>Bijstelling verliesvoorziening Batenburg</td><td>30</td></tr>
<tr><td>Inhuur derden</td><td>30</td></tr>
<tr><td></td><td>1.616</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>15</td><td>GLW</td><td>PR</td><td>90</td><td>“De vrijval uit de verliesgevende voorziening op</td><td>Het betreft de allonge en bijbehorende turnkey koopovereenkomst voor de</td></tr>
</table>

Nr.	Fractie	Boek	Blz./bijlage	Vraag	Antwoord
				basis van de allonge" storten we in de afschrijvingsreserve parkeergarage TKWM: welke allonge? Welk besluit ligt hieraan ten grondslag?	realisatie van de parkeergarage voor het project TKWM. Conform het raadsbesluit van 30 november 2023. (besloten raadsvergadering)
16	**GLW**	**PPN**	**13**	4.03 Jeugd Waarom verwacht u vanaf 2027 een voordeel bij de totale kosten voor Jeugd?	De oorzaak zit in de bijstelling van de eenheden zorggebruik (zie hoeveelheidseffect onderaan tabel 7). Vanaf 2026 al verwachten we daar een voordeel t.o.v. de begroting. In 2024 en 2025 houden we bij de categorie *verblijf* op basis van cliënt specifieke prognose rekening met de kosten van een verblijfsvoorziening van een jeugdige. Deze kosten verwachten we vanaf 2026 niet meer te hebben. Bij de categorie *ambulant* laat de meerjarige raming van specialistische begeleiding een daling zien. We verwachten hier minder gestapelde zorg als gevolg van essentiële functies. Daarnaast sturen we waar mogelijk aan op normaliseren, eindigheid van zorg en pakken we steeds meer zorgvragen zelf op vanuit het sociaal team.
17	**GLW**	**PPN**	**13, 14**	Aanbestedingen 2025 Jeugd. Wordt het grotere nadeel van verblijf in de tabel op pagina 13 in 2025 mede veroorzaakt door het nieuwe product essentiele functies?	Nee. De effecten van de aanbestedingen Jeugd 2025, alsmede het nieuwe product essentiële functies, zitten nog niet in deze cijfers. Zie ook Winstwaarschuwing kostenstijging Jeugd vanaf 2025 (pagina 15). Het genoemde nadeel in 2025 bij verblijf in de tabel op pagina 13, betreft de verwachte kosten van een verblijfsvoorziening van een jeugdige (zie ook antwoord op vraag 16).
18	**GLW**	**PPN**	**18,19**	4.06.a tabel 10 WDW Herverdeeleffect t.o.v. actuele begroting 2024 vanwege herijking kostenverdeelsleutel is 183K nadelig voor Wijchen. Is mutatie verdeelsleutel 212K in tabel 11 voorlopig aangezien de ontwerpbegroting 2025 is opgebouwd vanuit oud beleid? En waarop is dit gebaseerd?	Het herverdeeleffect van de actualisatie van de kostenverdeelsleutel is in 2025 groter dan in 2024, omdat het begrotingstotaal van de WDW toeneemt vanwege indexaties. Omdat de begrote kosten boven het ijkpunt (jaarrekening 2021 € 33.900k) op basis van inwoners verhouding Druten / Wijchen worden verdeeld, en deze verhouding net wat minder gunstig is dan de procentuele verhouding bij de inbreng van de WDW (die we blijven gebruiken tot de hoogte van het ijkpunt) ontstaat een nadeel bij de herijking van de verdeelsleutel voor Wijchen. Het verschil tussen de begroting 2025 en het ijkpunt is groter (nadeel herverdeeleffect 212k), dan het verschil tussen de begroting 2024 en het ijkpunt (nadeel herverdeeleffect 183k), door een hoger begrotingsvolume. Eventueel nieuw beleid verdelen we direct volgens de nieuwe verdeelsleutel, waarmee de mutatie vanwege de herijking van de verdeelsleutel, over de begroting op bestaand beleid, niet meer gaat wijzigen.
19	**GLW**	**PPN**	**21, 44**	4.06b Munitax: het aantal bezwaarschriften stabiliseert, maar het aantal beroepsschriften neemt toe. Op basis waarvan verwacht het college een stabilisatie vanaf 2026?	Beroepsschriften zijn volgend op de bezwaarschriften. Uit een afgewezen bezwaarschrift, kan een beroepsschrift volgen wanneer een inwoner het niet eens is met de afwijzing op een bezwaarschrift en doorprocedeert. Omdat we in 2023 een piek hadden in het aantal bezwaarschriften, verwachten we in 2024 en 2025 tijdelijk meer beroepsschriften hierop. Aangezien wetgeving is aangepast, waarmee het voor no-cure-no-pay bedrijven minder lucratief is

Nr.	Fractie	Boek	Blz./bijlage	Vraag	Antwoord
					geworden bezwaren in te dienen, verwachten we niet nogmaals een piek zoals in 2023 tegen te komen.
20	**GLW**	**PPN**	**21**	4.06b Munitax: Munitax gaat het gesprek aan over het optimaliseren van de belastingoplegging. Kan de raad hierover verder geïnformeerd worden (inclusief de uitkomsten van de Benchmark)?	De komende maanden bespreekt het bestuur van Munitax wat de conclusies en aanbevelingen uit het onderzoek betekenen voor Munitax en welke vervolgstappen er worden genomen. Zodra hier meer over duidelijk is, nemen we de raad hierin mee.
21	**GLW**	**PPN**	**21**	4.06b Munitax: Aangezien bezwaar- en beroepsschriften steeds meer toenemen mede door gebruik van AI, is het te overwegen om de afhandeling ook door (laag risico) AI te doen?	Er wordt zeker gekeken naar (automatiserings)mogelijkheden om het proces te optimaliseren, met inachtneming hierbij geen hoog risico algoritmes toe te passen.
22	**GLW**	**PPN**	**22**	Opgave 4. Energiekosten algemeen: Waarom worden de personeelskosten voor WDW-personeel klimaat- en energiebeleid binnen het team energietransitie en andere teams volledig gefinancierd vanuit klimaatmiddelen? Bij welke gemeentelijke beleidsterreinen waarvoor landelijke middelen beschikbaar zijn, gebeurt dit ook?	De subsidiegelden (CDOKE) zijn juist toegekend om voldoende capaciteit te kunnen inzetten op de klimaatdoelen. Hierdoor leggen wij ook een één op één koppeling, met de uitbreiding binnen de WDW voor deze taken. Overigens komt het vaker voor dat we personeel specifiek aantrekken op taken waar we landelijk middelen voor ontvangen, zoals de implementatie van de omgevingswet of uitvoering van de energietoeslag.
23	**GLW**	**PPN**	**22-23**	De SPUK-gelden energiearmoede worden van 2023 naar 2024 overgeheveld. Is het een juiste aanname dat in 2024 e.v. geen SPUK-gelden energiearmoede meer ter beschikking worden gesteld?	Dat is een juiste aanname, voor 2024 worden er voor energiearmoede geen SPUK-gelden meer beschikbaar gesteld.
24	**GLW**	**PPN**	**34**	In 2024 en 2025 worden er meerdere niet voorziene uitgaven BW en MO verwacht. Welke niet voorziene uitgaven verwacht u?	Er zijn verschillende projecten waar kosten uit kunnen voortkomen zoals het vormgeven van het ingroeipad Beschermd Thuis, het plan van aanpak dak- en thuislozen naar aanleiding van de uitkomst van de Ethos light telling, het opzetten en uitvoeren van een communicatiecampagne e.d.. Daarnaast wordt de dagbesteding Htien van het RIBW gedecentraliseerd en moeten regiogemeenten vanaf 2025 structureel gaan meebetalen aan de instroom Bijzondere zorg (Meldpunt Bijzondere Zorg). We werken het bestedingsplan voor beschermd wonen verder concreet uit, passend binnen te ontvangen middelen.
25	**GLW**	**PPN**	**38**	10. Stofkam. Deze actie leidt niet tot verminderde dienstverlening of uitvoering taken. Maar is een dienst als digitale luchtfoto’s nog nodig?	Nauwkeurige en actuele luchtfoto’s zijn onmisbaar voor onze bedrijfsvoering. Bijvoorbeeld voor het actueel en volledig houden van de wettelijke Geo-basisregistraties (Basisregistratie Adressen en Gebouwen, Basisregistratie Grootschalige topografie) die wij als gemeente beheren. In het kader daarvan voeren we onder andere jaarlijks een signalering en (aanvullende) kartering op luchtfoto’s uit om bijvoorbeeld vergunnigsvrije, maar ook illegaal gerealiseerde, bouwwerken op te kunnen nemen. Op die manier borgen we dat onze registraties actueel en volledig zijn en (blijven) voldoen aan de eisen vanuit de wet en het Ministerie. Daarbij kan niet worden volstaan met beelden uit bijvoorbeeld Google-maps

Nr.	Fractie	Boek	Blz./bijlage	Vraag	Antwoord
					omdat deze niet voldoen aan de kwaliteitseisen (o.a. actualiteit, blad-loos gevlogen, hoge resolutie, geometrisch correct, voldoende overlap om te karteren). Ook de beelden uit het landelijke initiatief voldoen niet volledig aan de eisen en komen pas heel laat (te laat) in het jaar beschikbaar. Luchtfoto's worden daarnaast veelvuldig gebruikt in bijvoorbeeld handhavingszaken, grondzaken (illegaal in gebruik genomen gemeentegrond, verjaringszaken), belastingheffing (WOZ), het actueel houden van de gegevens voor het beheer van de buitenruimte etc. Maar ook ter ondersteuning van bijvoorbeeld presentaties en bewonersavonden: luchtfoto's spreken vaak meer tot de verbeelding dan een kaart. Tenslotte werkt het gebruik van actuele luchtfoto's (en beeldmateriaal in het algemeen) juist kostenbesparend, omdat niet voor iedere vraag in het terrein moet worden gekeken en vragen van burgers/bedrijven sneller en eenvoudiger kunnen worden beantwoord.
26	**GLW**	**PPN**	**38**	10. Stofkam Waarom staan de gemeentelijke belastingen en verzekeringen bij de stofkam terwijl die posten juist meer geld gaan kosten (negatief bedrag stofkam)?	We hebben de realisatie van de laatste jaarrekeningen naast de structurele begroting gelegd, om te beoordelen waar we financieel ruimte zien. Daarbij hebben we onze ogen niet gesloten voor ontwikkelingen waar we structureel tekort komen. Omdat kosten voor gemeentelijke belastingen en verzekeringen verspreid door de hele begroting zitten in relatief kleine afzonderlijke bedragen (gekoppeld aan taakvelden waarvoor een pand dient), leidde de hoogte van de individuele afwijkingen niet direct tot de noodzaak van het bijstellen van de begroting. Bij elkaar opgesteld is de afwijking wel significant en nemen we dit nu mee bij deze actualisatie van budgetten.
27	**GLW**	**PPN**	**24+39**	Aanschaf applicatie kostendekkendheid.nl – hoe wordt erop toegezien dat hier geen hoog risico AI wordt gehanteerd?	We nemen dit actief mee bij de implementatie van de applicatie. De applicatie die wij willen implementeren gebruikt geen hoog-risico AI. Bepaalde gedeeltes van het proces worden geautomatiseerd, maar dat is niet op basis van AI. Voor de bepaling van de kostendekkendheid van leges zijn ook geen persoonsgegevens (of bepaalde groepen van personen) nodig.
28	**GLW**	**PPN**	**40**	11.7: Waaruit bestaat de gemeentelijke structurele bijdrage aan het particuliere Beachveldeninitiatief?	Dit zijn de kapitaalslasten van het beachveld. Omdat het beachveld op de grond en in eigendom van gemeente aangelegd wordt, zal het veld geactiveerd en afgeschreven worden. De kosten van het onderhoud van het beachveld ligt bij de initiatiefnemers en is dus niet meegenomen als uitzetting in de Perspectiefnota.
29	**GLW**	**PPN**	**45**	13.16 Waaraan wordt de subsidiebijdrage in 2025 en 2026 voor doorontwikkeling en innovatie aanbod dagactiviteiten thuiswonende mensen met dementie besteed?	Het betreft een ZonMw subsidie die de gemeente Wijchen (mede namens de gemeente Druten) ontvangen heeft, voor het ontwikkelen van zinvolle dagactiviteiten voor mensen met (beginnende) dementie. Er is een projectleider ingehuurd die samen met mensen met dementie, hun naasten en (in)formele partners dagactiviteiten (door)ontwikkelen die aansluiten bij de behoefte van mensen met dementie en hun naasten. Hierbij is extra aandacht voor mensen met dementie met een migratieachtergrond en mantelzorgers.

Raadsvragen inzake Jaarrekening 2023 en Perspectiefnota 2024

Nr.	Fractie	Boek	Blz./bijlage	Vraag	Antwoord
30	**GLW**	**PPN**	**56**	Ruimte onder het BCF-plafond: wat wordt hiermee bedoeld en wat is het risico van onderschrijding?	BCF staat voor BTW Compensatie Fonds. Voor een groot deel van de gemeentelijke taken kunnen we de BTW kosten ten laste van dit landelijke fonds brengen. Het rijk heeft dit fonds gemaximeerd op een bepaald niveau, het BCF-plafond genoemd. Als het totaal van de door gemeenten gedeclareerde BTW in het BCF fonds lager uitkomt dan dit plafond, dan ontvangen gemeenten hiervoor compensatie in de algemene uitkering. De compensatie noemen we de ruimte onder het BCF plafond. Aangezien we hier al jaren geld incidenteel op terugontvangen, zouden we hier in de begroting ook op kunnen anticiperen door structureel een stelpost op te nemen. Het risico bestaat dan dat het BCF-plafond wel bereikt wordt en de gemeente deze compensatie niet ontvangt in enig jaar. Je kunt daar als individuele gemeente niet op sturen.
31	**GLW**	**PPN**	**56**	Berekening verhoging OZB opbrengsten: hier is een bandbreedte gehanteerd van een verhoging tussen 1-10 procent. Kan ook berekend worden wat de meerinkomsten zijn als de percentages verhoogd worden tot de percentages van Beuningen of Nijmegen?	Gemeente Beuningen: Volgens onderzoeksbureau Coelo ligt de gemiddelde aanslag OZB voor het jaar 2024 van een woning eigenaar in Beuningen € 102,- hoger in vergelijking met Wijchen. Dat is ruim 24% meer. Bij doorberekening van dat percentage over genoemde OZB-categorie (eigenaar woning), levert dat voor Wijchen ca € 1,6 mln op. Gemeente Nijmegen: Volgens onderzoeksbureau Coelo ligt de gemiddelde aanslag OZB voor het jaar 2024 van een woning eigenaar in Nijmegen € 433,- hoger in vergelijking met die van Wijchen. Dat is ruim 102% meer. Bij doorberekening van dat percentage over genoemde OZB-categorie (eigenaar woning), levert dat voor Wijchen ca € 6,8 mln op. Extra toelichting: De overige OZB categorieën, zijnde die van eigenaar en gebruiker van een niet woning, worden door Coelo niet in de vergelijking van de gemiddelde OZB aanslag betrokken, noch gepresenteerd. Dit omdat de WOZ-waarden die daaraan ten grondslag liggen per gemeente fors kunnen afwijken. Hierdoor zou er een 'appels met peren vergelijking' kunnen ontstaan. Dit is dan ook de reden waarom wij in dit antwoord op die twee OZB-categorieën niet nader zijn gegaan.

Raadsvragen inzake Jaarrekening 2023 en Perspectiefnota 2024

Nr.	Fractie	Boek	Blz./bijlage	Vraag	Antwoord
54	**WL**		**143-145**	Waarom is de bijdrage Tvan begroot op -8 en uitkomend op 0? En wat is daar de toekomstige verwachting van? Wat is harmonisatie tarieven?	De cijfers in de paragraaf verbonden partijen zijn nog gebaseerd op concept cijfers. Inmiddels hebben we de definitieve jaarrekening ontvangen. De bijdrage van de gemeente Wijchen in 2023 bedraagt € 58k. Het resultaat van TVAN na belasting is: min € 12.814,-. Het eigen vermogen is op 1/1/2023: € 187.371 en op 31/12/2023: € 174.557. Met harmonisatie tarieven bedoelen we dat elke gemeente vallend onder de regio Groene Metropool, hetzelfde betaalt voor dezelfde dienst.
55	**WL**		**160**	Waar komt het verschil in budgetoverheveling van de rekenkamercommissie vandaan?	We hebben de afspraak dat het budget van de rekenkamer beschikbaar blijft voor de gehele raadsperiode. Het budget dat we vorig jaar (van 2022 naar 2023) hebben overgeheveld (€ 32k), is in 2023 nog niet ingezet. Dit budget schuift door naar 2024.
56	**WL**		**119**	Wat zijn de meest voorkomende klachten die worden genoemd bij de meer dan 7000 klachten?	De meest voorkomende meldingen betreffen: 1. Beplanting snoeien/onderhoud 2. Omwisselen/nieuwe containers 3. Illegale dumpingen 4. Ongedierte 5. Onderhoud trottoirs.
57	**WL**		**118**	Waarom is er gekozen om onderhoudsniveau C grotendeels aan te houden terwijl in een eerdere motie is opgeroepen onderhoudsniveau B aan te houden?	Eind 2022 is ter vervanging van eerdere plannen het IBor plan 2023-2027 door de raad vastgesteld. Daarin zijn afspraken gemaakt over de kwaliteitsniveaus. En het toekomstig beheer van de buitenruimte.

Raadsvragen inzake Jaarrekening en Perspectiefnota

Nr.	Fractie	Boek	Blz./bijlage	Vraag	Antwoord
32	**K8W**	**PPN**	**16**	In de omschrijving van de gevraagde evenementenorganisator staan alleen taken die Wijchen betreffen. Betekent dit dat deze gevraagde capaciteit alleen voor Wijchen bestemd is?	Vanuit de WDW is voorgesteld een beleidsadviseur evenementen en vergunningen aan te stellen, die gaat werken voor beide gemeenten. Als slechts één van beide gemeenten hiermee akkoord gaat, dan stelt de WDW een beleidsadviseur buiten de verdeelsleutel aan voor die specifieke gemeente die er geld voor beschikbaar stelt.
33	**K8w**	**PPN**	**23**	Het budget voor ontzorging is 255.000 waarvan er nu nog maar 14.349 is uitgegeven. Verwacht wordt wel dat de 255 k volledig opgaat, oa aan een publiekscampagne. Kunnen we inzicht krijgen in de kosten van de publiekscampagne?	Voor de ontwikkeling van de publiekscampagne is een gespecialiseerd bureau ingehuurd (bureau Ubachs) dat opdracht heeft gekregen voor een bedrag van € 53.000,-. Deze kosten worden voor 1/3 gedragen door gemeente Druten en komen voor 2/3 voor rekening van gemeente Wijchen. Het budget voor de uitvoering van de campagne is nog niet bepaald.
34	**K8W**	**PPN**	**23**	Waardoor komt het dat er zo'n groot deel van de SPUK's energiearmoede en NIP overlbijft?	Beide SPUK's zijn bedoeld voor specifieke doelgroepen en gebonden aan specifieke voorwaarden. Op grond van de omvang van de doelgroepen zijn middelen beschikbaar gesteld. Voor energiearmoede gaat het om inwoners die een energietoeslag hebben ontvangen. Het Nationaal Isolatie Programma (NIP) richt zich specifiek op eigenaren van slecht geïsoleerde woningen met een waarde onder of gelijk aan de gemiddelde WOZ waarde (€ 362.000 in 2022) én met energielabel D/E/F. We hebben voor beide SPUKs de maximale beschikbare middelen aangevraagd en beogen de doelgroep hiermee zo goed mogelijk te bereiken. Dat doen we middels een meerjarige aanpak en via een persoonlijke benadering. Voor beide regelingen geldt dat de middelen nog t/m 2027 besteed mogen worden.
35	**K8w**	**PPN**	**35**	We lezen dat Stichting Meervoormekaar in financieel zwaar weer verkeert en ze met een onderbouwing en plan komen, Kan er al iets gezegd worden over een termijn waarop we als raad geïnformeerd worden?	Wij verwachten na het zomerreces met informatie over de stand van zaken te gaan naar het college en daarna naar u raad.
36	**K8w**	**PPN**	**39**	We lezen bij 11.3, participatieprojecten dat 'De gemeente ontvangt uit de regeling Sup-gelden een bedrag van € 125.000. Voor het nakomen van bestaande afspraken en het initiëren van nieuwe initiatieven is een bedrag nodig' Om welke bestaande afspraken gaat het hier? En welke nieuwe initiatieven betreft het?	Het gaat hier om hands-on projecten. De gemeente heeft bijna 400 afspraken met inwoners/bedrijven en instanties. Het betreft afspraken waarbij men ons helpt bij het onderhoud van het groen het opruimen van zwerfvuil enz. De beestenbende, vuurwerkactie en sponsoring rotondes en banken zijn ook voorbeelden. Deze afspraken behoeven blijvende aandacht. Daarnaast willen we actief en voortvarend nieuwe initiatieven opstarten. Hierbij wordt gedacht aan bewustwording- en educatietrajecten voor inwoners, scholen en instanties. Nieuwe projecten als herijken afvalpakkenplannen, terug dringen hotspots, samen zichtbaar schoon, enzovoorts.

Raadsvragen inzake Jaarrekening en Perspectiefnota

Nr.	Fractie	Boek	Blz./bijlage	Vraag	Antwoord
37	**K8W**	**PPN**		Vorig jaar is bij de PPN onze motie aangenomen voor een herinneringsbos. We lezen hierover niets terug in zowel de jaarrekening als de PPN. Wat is de status van het aanleggen/verder onderzoeken van de mogelijkheden van een herinneringsbos?	Er is vorig najaar een start gemaakt met de uitvoering van deze motie. Als gevolg van langdurige ziekte en werkdruk is dat stil komen te liggen. We hopen dat we het gevraagde plan voor eind 2024 kunnen opstellen.
38	**K8W**	**PPN**	**19**	Dekken de leges de kosten van de beleidsadviseur evenementen? Of deels?	Nee, we verwachten specifiek op evenementen geen extra leges te gaan ontvangen, waaruit de kosten voor de beleidsadviseur evenementen kunnen worden gedekt. Het is daarom ook als uitzetting in de Perspectiefnota opgenomen, zonder dekking.
39	**K8W**	**PPN**	**20**	Beheerder Ibor, Dekking deels uit besparingen op wijkbeheer? Hoeveel is dat dan?	De kosten van de beheerder IBOR (€ 100k), worden deels gedekt uit het niet vervangen van een wijkbeheerder die met pensioen gaat. Omdat de beheerder IBOR binnen de verdeelsleutel verdeeld wordt, bedragen de kosten voor Wijchen € 68k (68% van € 100k). De wijkbeheerder die met pensioen gaat, werkte volledig voor Druten. Een wijkbeheerder die nu 100% voor Wijchen werkt, gaat voor 1/3 voor Druten werken. Daarmee is er voor Wijchen € 26k dekking gevonden.
40	**K8W**	**Pro**	**16**	150k toevoeging aan voorziening dubieuze debiteuren, wat is de oorzaak hiervan?	We beoordelen bij de jaarrekening alle openstaande vorderingen, waarbij we een voorziening vormen voor het mogelijk niet binnen kunnen halen van alle openstaande facturen. Hoe ouder de factuur, hoe groter we de kans inschatten dat we het betreffende bedrag niet binnenhalen. Per saldo is de hoogte van de voorziening ongeveer even hoog als bij de jaarrekening 2022. Omdat we een aantal oude openstaande facturen hebben afgeboekt van de voorziening, vullen we de voorziening weer aan tot het benodigde bedrag van zo'n € 400k.
41	**K8W**	**Pro**	**16**	Is er geen dividend ontvangen van de Marn? Hoe komt dat?	Over 2023 is van de Marn een bedrag aan dividend ontvangen van € 40k. We hebben dit echter niet binnen taakveld 0.5 verantwoord, waar het begroot was, maar op taakveld 7.4 milieubeheer (waar het ook op verantwoord moet worden).

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5979
Extern Zaak ID	Z/24/245823
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	4 juli 2024
Agendapunt	4.1
Titel	245823 Beslisnota jaarrekening 2023 Wijchen
Organisatieonderdeel	domein Bedrijfsvoering - team Financieel beleid
Eigenaar	Orsouw, van, Raoul
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	§7 Bedrijfsvoering
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Gerrits, G.W.R. (Geert)
Telefoonnummer steller	024 751 7190
E-mail adres steller	r.van.orsouw@drutenwijchen.nl

Bijlagen
245823 Beslisnota jaarrekening 2023 Wijchen aangepaste versie
Programmarekening 2023
Reserves en voorzieningen jaarrekening 2023
Accountantsverslag Wijchen 2023 07-02 in concept

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	4 juni 2024
Stukken Agendacommissie Wijchen	6 juni 2024
Raad openbaar Wijchen	**4 juli 2024**

Voorgesteld besluit

De gemeenteraad besluit:

1. De Programmarekening 2023 vast te stellen, inclusief nota 'Reserves en voorzieningen', en verwerking van het besluit '1437 beslisnota Beëindiging juridische procedure terrein Havenweg', met een positief resultaat van € 3.909k, dit onder voorbehoud van de goedkeurende controleverklaring van de accountant;

2. In te stemmen met de volgende resulstaatbestemming:
   a. Budgetoverhevelingen 2023-2024: € 1.906k;
   b. Doteren aan de algemene reserve: € 2.003k;
3. De egalisatiereserve exploitatiesaldo tijdelijke huisvesting te hernoemen naar exploitatiesaldo huisvesting vluchtelingen.

Stemming

25 stemmen voor

Stem voor	Stem tegen
Fractie CDA Wijchen	
Derksen, Björn Hoogteijling, Karin Joosse-de Visser, Marlien Peters Sengers, Jan Wanroij, Mari van	
Fractie D66 Wijchen	
Lukkezen, Maikel Muller, Miranda	
Fractie GroenLinks Wijchen	
Oomen, Pepijn Tiemessen, Henry	
Fractie Kernachtig Wijchen	
Albersnagel, Rob Driessen- Slingerland, Annemarie Eijkemans, Saskia Evers, Jan Grobbe, Hendrik-Jan Janssen, Helga Klinkhamer, Tim Loermans, Renate Verharen, Martijn	
Fractie PvdA Wijchen	
Burgers, Titus Jamin, Katja	
Fractie VVD Wijchen	

Krale, Wessel Peters-Vroom, Alice	
Fractie Wijchen Lokaal	
Herms, Dave Herms, Leo Kuipers, Rianne	

Besluit (Aangenomen)

De gemeenteraad besluit:

1. De Programmarekening 2023 vast te stellen, inclusief nota 'Reserves en voorzieningen', en verwerking van het besluit '1437 beslisnota Beëindiging juridische procedure terrein Havenweg', met een positief resultaat van € 3.909k, dit onder voorbehoud van de goedkeurende controleverklaring van de accountant;
2. In te stemmen met de volgende resulstaatbestemming:
   a. Budgetoverhevelingen 2023-2024: € 1.906k;
   b. Doteren aan de algemene reserve: € 2.003k;
3. De egalisatiereserve exploitatiesaldo tijdelijke huisvesting te hernoemen naar exploitatiesaldo huisvesting vluchtelingen.

Openbaar Zaaknummer: Z/24/245823

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Jaarrekening 2023 Wijchen

Datum: 2 juli 2024

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. De Programmarekening 2023 vast te stellen, inclusief nota 'Reserves en voorzieningen', en verwerking van het besluit '1437 beslisnota Beëindiging juridische procedure terrein Havenweg', met een positief resultaat van € 3.909k, dit onder voorbehoud van de goedkeurende controleverklaring van de accountant;
2. In te stemmen met de volgende resultaatbestemming:
   a. Budgetoverhevelingen 2023-2024: € 1.906k;
   b. Doteren aan de algemene reserve: € 2.003k;
3. De egalisatiereserve exploitatiesaldo tijdelijke huisvesting te hernoemen naar exploitatiesaldo huisvesting vluchtelingen.

Aanleiding
Wij bieden u de Programmarekening 2023 integraal aan, met de nota Reserves en voorzieningen 2023. De Programmarekening is het sluitstuk van de planning en controlcyclus 2023, waarin we verantwoording afleggen over het gevoerde beleid en de financiën.

De raad heeft de Begroting 2023 geautoriseerd tot en met de beslisnota 'budgetoverhevelingen 2023-2024'. Met deze autorisatie heeft u toestemming gegeven voor de uitvoering van het beleid en de daarvoor benodigde middelen. Op totaalniveau gingen we in de begroting uit van een resultaat van € 3,2 miljoen. We hebben een positief resultaat van € 3,9 miljoen gerealiseerd. Wij lichten in deze Programmarekening de afwijkingen ten opzichte van de begroting toe en leggen we verantwoording af op het gevoerde beleid.

De accountant Flynth is ten tijde van het verspreiden van deze stukken nog bezig met de controlewerkzaamheden. Tot op heden heeft Flynth geen bevindingen gedaan die het afgeven van een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening in de weg staan.

Uiteindelijk zenden wij de Programmarekening ter toetsing door aan de provincie. Indien u niet instemt met de Programmarekening dan voorziet de gemeentewet uiteindelijk in een procedure, waarbij de provincie een dergelijk besluit neemt.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit
10-11-2022	90114 Programmabegroting 2023
02-02-2023	100299 Budgetoverhevelingen 2022-2023
02-03-2023	105000 Decembercirculaire 2023
06-07-2023	126986 Perspectiefnota 2023
19-12-2023	147683 Programmarapportage Wijchen november 2023
01-02-2024	151109 Budgetoverhevelingen 2023-2024

Gewenst resultaat
De Programmarekening 2023 vast te stellen en het positieve resultaat te bestemmen van € 3,9 miljoen.

Argumenten
1.1 De Programmarekening 2023 kan voor goedkeuring naar de provincie worden gezonden, nadat de raad deze Programmarekening heeft vastgesteld.

1.2 Uit de cijfers blijkt dat de financiële positie van Wijchen gezond is.
Dat blijkt niet alleen uit het resultaat 2023, maar ook uit de balanspositie. In de paragraaf weerstandsvermogen is dit ook terug te zien in de kengetallen, waaruit blijkt dat Wijchen lage schuldenlast heeft en een gezond solvabiliteitspercentage. Dat neemt niet weg dat er naar de toekomst toe uitdagingen liggen, vanwege de door het rijk opgelegde kortingen in het gemeentefonds.

1.3 Het besluit over het beëindigen van de juridische claim Havenweg heeft betrekking op een gebeurtenis uit het verleden.
Het betalen van de vergoeding voor het beëindigen van de juridische claim Havenweg zal in 2024 plaatsvinden, maar omdat dit betrekking heeft op een gebeurtenis in het verleden, moeten we dit opnemen in de jaarrekening 2023. Het resultaat daalt hierdoor van € 8,7 miljoen naar € 3,9 miljoen.

3.1 De egalisatiereserve was ingesteld om het exploitatiesaldo van de tijdelijke huisvesting aan de oude klapstraat te egaliseren.
De kosten verbonden aan de opvang van vluchtelingen, als ook de vergoedingen vanuit de overheid hiervoor, kunnen een grillig verloop hebben. Door het doel van de reserve te verbreden naar alle opvanglocaties binnen onze gemeente waar sprake is van tijdelijke huisvesting van vluchtelingen, kunnen we de geldstromen voor alle ontwikkelingen op het gebied van huisvesting vluchtelingen egaliseren, zodat dit voor de gemeentelijke exploitatie onder aan de streep geen pieken of dalen oplevert.

Tegenargumenten en risico's
1.1 *De jaarrekeningcontrole is niet afgerond door de accountant, ten tijde van verspreiding van de jaarrekening naar het bestuur.*
De controle van de jaarrekening neemt meer tijd in beslag dan gepland. De accountant werkt met een nieuw team op onze opdracht. De aanpak is grondig en vergt meer tijd dan we in voorgaande jaren gewend waren.
De accountant was voornemens voor de raadsvergadering een goedkeurende accountantsverklaring af te geven, maar door de benodigde aanpassingen in de

jaarrekening loopt dit proces een week uit. Hiermee wordt wel de wettelijke termijn van 15 juli behaald. Na afronding van het jaarrekeningtraject zullen we met de accountant het proces evalueren.

Financiële gevolgen

De Programmarekening sluit met een positief resultaat van € 3.909k. Het rekeningresultaat over 2023, onderscheiden naar baten en lasten bedraagt:

Resultaat (x € 1.000)		
Totaal baten		144.282
Totaal lasten		139.139
Saldo voor inzet reserves		**5.143**
Mutaties in reserves:		
- stortingen in reserves	-12.183	
- onttrekkingen uit reserves	10.949	
Saldo mutaties reserves		**-1.234**
Gerealiseerde resultaat na inzet reserves		**3.909**
Waarvan resultaat uit bouwgrondexploitaties		*1.507*
Waarvan resultaat algemene dienst		*2.402*

Zoals uit bovenstaand overzicht blijkt, is er in 2023 een gerealiseerd resultaat voor reservemutaties van € 5,1 miljoen positief behaald. We hebben per saldo voor € 1,2 miljoen gedoteerd aan de reserves, zodat we uiteindelijk uitkomen op een positief resultaat van € 3,9 miljoen. Dit resultaat is beschikbaar om te bestemmen.

Te bestemmen resultaat:

Resultaat 2023	3.909
Budgetoverhevelingen 2023 - 2024 conform raadsbesluit	-1.785
Aanpassing op budgetoverhevelingen i.v.m. andere uitnutting dan ingeschat bij de nota in december	-121
Nog te bestemmen resultaat 2023	**2.003**

De Raad heeft al een besluit genomen heeft over de budgetoverhevelingen 2023-2024. Op grond van dit besluit zijn de budgetoverhevelingen 2023 toegevoegd aan de Begroting 2024. Op een aantal onderdelen zien we dat er uiteindelijk in totaal € 121k aan activiteiten doorschuiven naar 2024, dan ingeschat bij het opmaken van de budgetoverhevelingen. Met onderstaande bedragen passen we de overhevelingen aan:

Leefbaarheid dorpendeal	10
Implementatie omgevingswet	53
Kerkenvisie en erfgoed post 65	58
Totaal aanpassing budgetoverhevelingen	121

Na aftrek van de post budgetoverhevelingen resteert een saldo nog te bestemmen van € 2.003k. Het college verzoekt de raad in te stemmen dit bedrag te doteren aan de algemene reserve.

Verschillen ten opzichte van de begroting
In onderstaande tabel presenteren we de grootste afwijkingen ten opzichte van de actuele begroting 2023. Voor een nadere toelichting verwijzen we naar de analyse in het desbetreffende programma.

Programma	Onderwerp	Afwijking (x € 1.000)
	Begroot resultaat	**3.246**
0	Afrekening WDW 2023	746
0	Ophoging voorziening dubieuze debiteuren	-150
0	Rente schatkistbankieren	784
0	Rente duurzaamheidsleningen	104
0	Munitax	152
0	Decembercirculaire gemeentefonds	-291
1	Veiligheid	50
2	Leges openbrekingen openbare ruimte	70
4	Onderhoudsvergoeding MFA's	60
4	DRAN WMO en leerlingenvervoer	110
5	Sportstimulering verkregen subsidies	123
5	Afrekening Meerval 2021-2022	117
5	Exploitatie gymzalen	98
5	SPUK subsidies sport btw compensatie	182
6	Uitvoeringskosten sociaal team	117
6	Afrekening werkbedrijf Sociale werkvoorziening	127
6	Vrijval stelpost herverdeling SW middelen	250
7	GGD afrekening 2023	147
7	Btw Riolering	89
7	ODRN productie 2023	74
7	Water- en milieubeleid	68
8	Beëindigen juridische claim Havenweg	-4.800
8	Opbrengst bestemmingsplannen	60
8	Tussentijdse winstnemingen bouwgrondexploitaties	1.400
8	Bouwleges	268
	Overige verschillen (kleiner dan € 50k)	708
	Resultaat 2023	**3.909**

Inwonersparticipatie
N.v.t.

Communicatie
We sturen de Programmarekening voor 15 juli naar de Provincie Gelderland.

Uitvoering of Vervolgstappen
In eerste instantie hebben we de versie van de jaarrekening verspreid van 29 mei, met een positief resultaat van € 8,7 miljoen. De accountant heeft hierop een toelichting op het accountantsverslag gegeven in de auditcommissie van 18 juni 2024.

Vanwege het besluit om een vergoeding van € 4,8 miljoen te betalen voor het beëindigen van de juridische claim inzake Havenweg, passen we de jaarrekening in een laat stadium van het besluitvormingsproces aan. Wanneer de raad besluit de jaarrekening (versie 29 mei) vast te stellen inclusief de nog te verwerken aanpassing vanwege het besluit claim

Havenweg, dan kan het college de jaarrekening hierop aanpassen en opsturen naar de toezichthouder, inclusief goedkeurende controleverklaring van de accountant. In de definitieve versie nemen we ook de door de accountant gewenste aanpassingen mee uit het eerste concept accountantsverslag. Na vaststellen van de jaarrekening verwerken we de resultaatbestemming.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

Gemeente Wijchen

Programmarekening 2023

Inhoudsopgave

INLEIDING 5
SAMENVATTING 7
PROGRAMMA'S 9
0 BESTUUR EN ONDERSTEUNING 10
1 VEILIGHEID 18
2 VERKEER EN VERVOER 25
3 ECONOMIE 31
4 ONDERWIJS 37
5 SPORT, CULTUUR EN RECREATIE 43
6 SOCIAAL DOMEIN 53
7 VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU 74
8 WONEN EN BOUWEN 85
BELEIDSINDICATOREN 93
PARAGRAAF 1: OVERHEAD, ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN OVERIGE BATEN EN LASTEN 96
PARAGRAAF 2: LOKALE HEFFINGEN 99
PARAGRAAF 3: WEERSTANDSVERMOGEN 109
PARAGRAAF 4: ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN 118
PARAGRAAF 5: FINANCIERING 126
PARAGRAAF 6: BEDRIJFSVOERING 132
PARAGRAAF 7: VERBONDEN PARTIJEN 137
PARAGRAAF 8: GRONDBELEID 146
JAARREKENING 148
BIJLAGE 1: RISICOMATRIX 221

Inleiding

Voor u ligt de Programmarekening 2023 van de gemeente Wijchen.
Met dit jaarverslag legt het college van burgemeester en wethouders verantwoording af over de behaalde resultaten en de besteding van middelen in 2023

- **Leeswijzer**

De programmarekening bestaat uit een aantal delen. Deel één behandelt de verantwoording op de programma's en de paragrafen. Deel twee bevat het financiële jaarverslag. De financiële verschillen zijn op de programma's toegelicht in 2 kolommen. Er wordt vermeld of de afwijking ten opzichte van de begroting incidenteel (i) of structureel (s) is. Structurele verschillen zijn die afwijkingen, die een meerjarig effect hebben én niet in onze meerjarenbegroting 2024-2027 zijn opgenomen. Met andere woorden, dat zijn de afwijkingen, die we bij de Perspectiefnota en Begroting 2025 mee moeten nemen. Omdat op duizendtallen wordt gerapporteerd, kunnen afrondingsverschillen optreden in tellingen en afstemmingen. Afwijkingen ten opzichte van de begroting vanaf € 10k nemen we minimaal mee bij de toelichting van verschillen.

- **Programma-indeling**

De raad heeft gekozen voor de landelijke programma indeling van de Commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording). Een gemeenteraad mag hiervan afwijken. Maar om goed te kunnen vergelijken met andere gemeenten is deze indeling aangehouden. Het financieel overzicht bij de programma's is voorzien van de gerealiseerde cijfers tot en met 31 december 2023. De begroting is geactualiseerd, onder meer door de financiële vertaling van raadsbesluiten. De afwijkingen tussen de geactualiseerde begroting en de realisatie zijn toegelicht.

- **Speerpunten**

We hebben in de verschillende programma's de speerpunten opgenomen uit het Coalitieakkoord 2022-2026, conform de begroting 2023. Het merendeel van de speerpunten is geconcretiseerd met activiteiten die hieraan bijdragen. We verantwoorden in deze jaarrekening de realisatie van de geplande activiteiten. Daar waar een verantwoording over 2023 wordt gegeven, vindt u in de linker kolom de begrotingstekst en in de rechterkolom de verantwoording. Naast de speerpunten uit het coalitieakkoord (rode pijlen) zijn ook speerpunten uitgewerkt voor de financieel gewichtige thema's (blauwe pijlen).

- **Paragrafen**

Naast de verplichte paragrafen uit de BBV hebben we een aparte paragraaf uitgewerkt voor het onderwerp Duurzaamheid. Omdat dit onderwerp de programma's overstijgt hebben we een samenvatting gemaakt van de verschillende duurzaamheidsaspecten binnen de gemeentelijke jaarrekening.

- **Jaarrekening**

In het onderdeel "Jaarrekening" worden de gerealiseerde cijfers van de exploitatie en balans afgezet tegen de begroting. In het eerste hoofdstuk zijn de grondslagen van waardering en resultaatbepaling opgenomen. In het tweede hoofdstuk treft u het resultaat van de programmarekening over 2023 aan. Het resultaat wordt toegelicht en voorzien van een voorstel van het college voor bestemming van het rekeningresultaat. In het derde hoofdstuk treft u de rekening van baten en lasten aan. In hoofdstuk vier is de balans inclusief toelichting opgenomen.

Bijlagen
Daarnaast zijn er bijlagen opgenomen.
Bijlage 1: De risicomatrix waarin de beschreven risico's zijn vertaald met de mogelijke financiële gevolgen en als leidraad voor de bepaling van de ondergrens van de algemene reserve.

De programmarekening is gecontroleerd door Flynth accountants. De uitkomsten van deze controle worden separaat gerapporteerd.

Wijchen, mei 2024

Samenvatting

De jaarrekening 2023 sluit met een positief saldo van € 7.707k, waar de actuele begroting uitging van een positief resultaat van € 3.246k.

Begroting primitief	€ 86k
Decembercirculaire 2022	€ 70k
Bijstelling Perspectiefnota	-€ 1.592k
Programmarapportage november	€ 2.898k
Budgetoverhevelingen 2023-2024	€ 1.784k
Actuele begroting 2023	**€ 3.246k**
Resultaat 2023	**€ 8.709k**
Verschil met begroting	**€ 5.463k**

Bij het vaststellen van de begroting 2023 in november 2022 gingen we uit van een positief resultaat van € 0,1 miljoen. In onderstaande tabel is het verloop van de primitieve begroting, naar de tussenstand van juli 2023 bij de Perspectiefnota, tot het uiteindelijke jaarrekeningresultaat weergegeven.

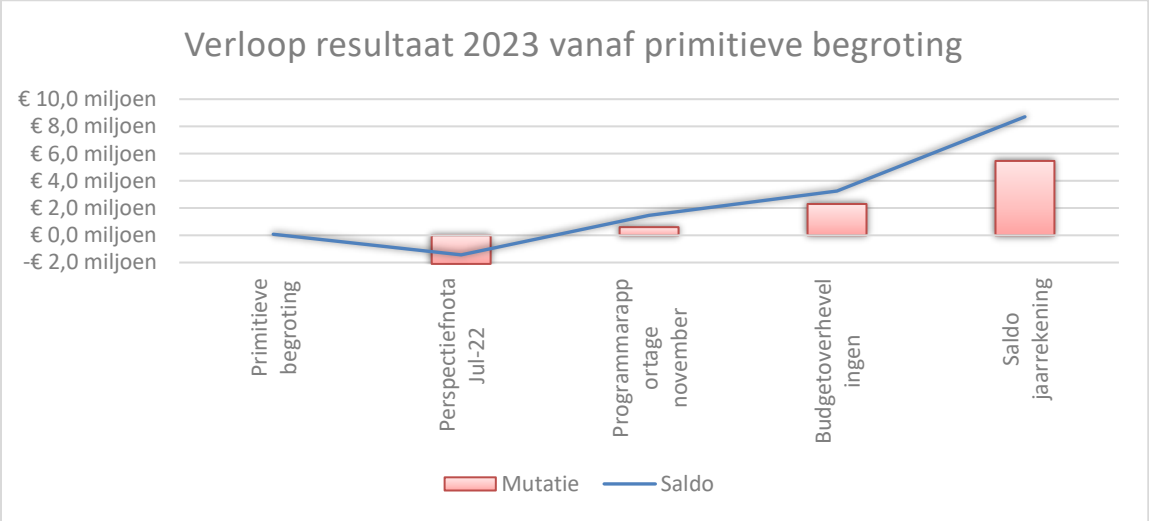

De resultaatverwachting bij de perspectiefnota is negatief bijgesteld. Dit was het gevolg van hogere kosten gemeenschappelijke regelingen vanwege de loonstijgingen a.g.v. de CAO (€ 2 miljoen). Bij de novemberrapportage zijn de resultaatverwachting in positieve zin bijgesteld (€ 2,9 miljoen), door een extra bijdrage uit het gemeentefonds en vrijval van incidentele reserveringen op armoedegelden en loon- en prijsindex. Vervolgens zijn er voor € 1,8 miljoen aan budgetoverhevelingen van 2023 naar 2024 vastgesteld.

Bij de jaarrekening blijkt het resultaat nog positiever uit te vallen. Dit komt vooral door tussentijdse winstnemingen op bouwgrondexploitaties, rentebaten en het positieve resultaat van de WDW.

In onderstaande grafiek is het verschil tussen de actuele begroting en de realisatie voor inzet reserves, verdeeld over de negen programma's weergegeven:

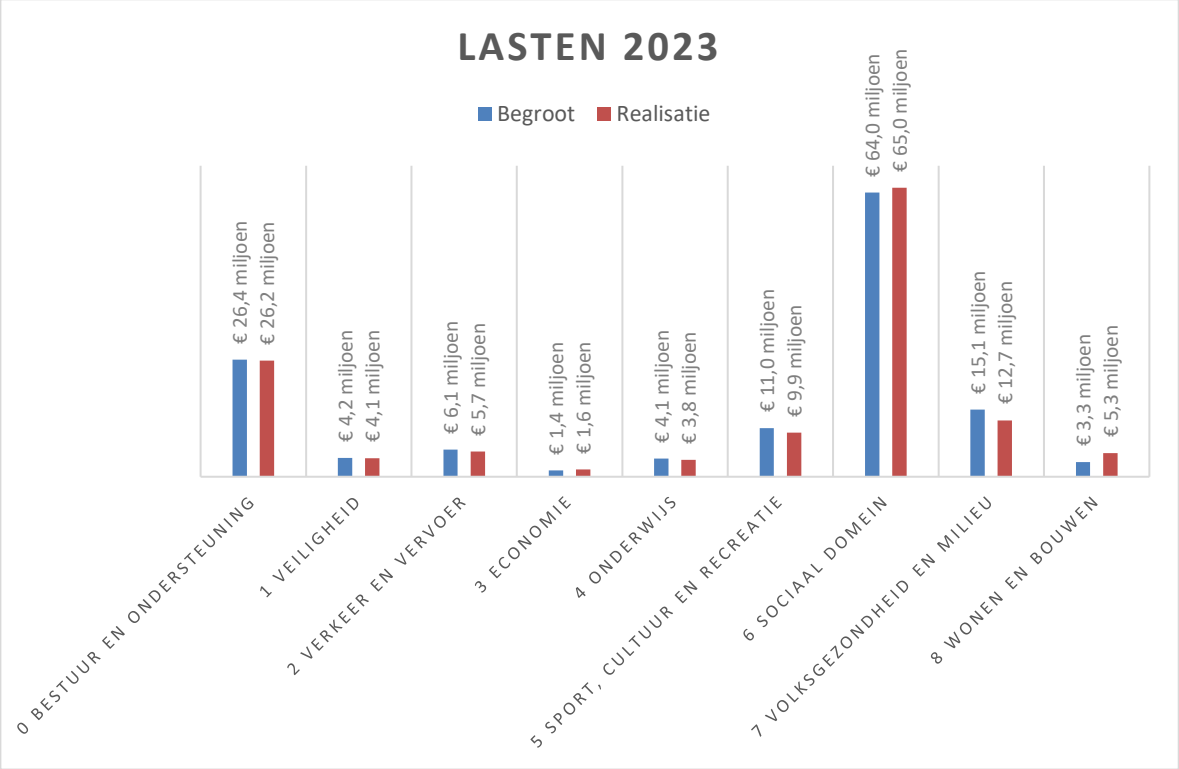

De meeste programma's zijn grotendeels in lijn met de begroting. In programma 3 economie, 6 sociaal domein en 8 Wonen en Bouwen zien we een overschrijding op de begrote kosten. Deze overschrijdingen worden echter geheel gecompenseerd door hogere opbrengsten dan geraamd binnen deze programma's. In de verschillenanalyse van de programma's lichten we dit nader toe.

PROGRAMMA’S

0 Bestuur en ondersteuning

Algemeen

Wijchen is er voor haar inwoners. We willen dat mensen meedoen en zich gehoord voelen. Het dalend vertrouwen in de overheid willen we in Wijchen graag keren door dichter bij onze inwoners te staan.

We willen onze dienstverlening verder verbeteren, nog dichterbij brengen en verder professionaliseren, zodat we kunnen doen wat nodig is. Met het programma 'Dienstverlening dichtbij' geven we hier uitvoering aan. We denken beter mee met initiatieven in de samenleving en bij nieuwe plannen betrekken we inwoners en andere belanghebbenden vroegtijdig. Dit blijven we doen gedurende een project. Een mooi voorbeeld is het uitdaagrecht waarbij inwoners taken van de gemeente overnemen als ze dat beter kunnen. De burgemeester heeft een aanjaagfunctie om inwonerbetrokkenheid te versterken.

De gemeente communiceert altijd in duidelijke taal. In brieven, e-mails en op de website. Onnodige regels schrappen we. Contact met de gemeente moet prettig en duidelijk zijn. Heb je een vraag? Dan vind je het antwoord makkelijk online, of krijg je snel telefonisch of schriftelijk antwoord. Een fysieke afspraak maken kan natuurlijk ook. Ook als dat antwoord meer tijd vraagt dan laten we dit weten. Het uitgangspunt is dat de gemeente binnen twee werkdagen een eerste reactie geeft. Daarnaast werken we aan dienstverlening die goed aansluit bij de behoeften die steeds vaker veranderen. Zo onderzoeken we de mogelijkheden van dienstverlening aan huis en openingstijden op maat.

We denken en werken strategisch over de gemeente als geheel, onze kernen en wijken en over de regio. Het strategisch kompas Wijchen2035 geeft de komende jaren richting aan ons beleid en onze inzet op de diverse thema's en opgaven. Zo werken we aan een toekomstbestendig Wijchen, waar het fijn wonen, werken en recreëren is voor iedereen.

In onze regio is de gemeente een sterke gemeente en een goede buur. We willen een betrouwbare samenwerkingspartner en goede teamspeler in de regio zijn. Alleen samen met andere gemeenten en partijen kunnen we grote opgaven en vraagstukken aanpakken. We bouwen verder aan vertrouwen en we zijn uitnodigend naar andere gemeenten in de regio die een beroep op ons doen voor specifieke taken.

0-a	**Vertrouwen in elkaar**
0-b	**Betrouwbare dienstverlening**
0-c	**Krachtige partner in de regio**
0-d	**Financieel gezond**
0-e	**Een strategische visie voor Wijchen 2035 (Strategisch kompas)**
0-f	**Algemene uitkering**

Speerpunten

0-a Vertrouwen in elkaar

We zien een trend van een dalende opkomst bij verkiezingen. Het vertrouwen in de politiek en overheid staat overal onder druk. In Wijchen willen we deze trend keren. De gemeente wil dichter bij haar inwoners staan. De gemeente moet nog beter benaderbaar, aanspreekbaar en zichtbaar zijn. De komende jaren zetten we daar meer op in. We nodigen alle fracties in de gemeenteraad uit om dit samen met ons op te pakken.

0-b Betrouwbare dienstverlening

Contact met de gemeente moet prettig en duidelijk zijn. Heb je een vraag? Dan vind je het antwoord gemakkelijk online, of krijg je snel telefonisch of schriftelijk antwoord. Een fysieke afspraak maken kan natuurlijk ook. Ook als dat antwoord is dat er meer tijd nodig is om de vraag te beantwoorden. Zo weet je waar je aan toe bent. De gemeente neemt zorgen serieus en denkt in oplossingen. Inwoners begrijpen heel goed dat niet alles kan, want er zijn verschillende belangen en beperkte middelen. Juist daarom is open en snelle communicatie belangrijk.

0-c Krachtige partner in de regio

In onze regio is de gemeente Wijchen een sterke gemeente en een goede buur. Juist door samen te werken kunnen we elkaar versterken. Wijchen neemt haar verantwoordelijkheid en is een teamspeler in de regio.

0-d Financieel gezond

De financiën van de gemeente Wijchen zijn op orde. We gaan zorgvuldig met belastinggeld om en zijn daar transparant over. Onze woonlasten behoren tot de laagste van de regio en daar zijn we trots op. Maar we zijn ons ervan bewust dat onverwachte ontwikkelingen kunnen vragen om lastige financiële keuzes.

0-e Een strategische visie voor Wijchen 2035 (Strategisch kompas)

Het strategisch kompas Wijchen 2035 geeft de koers aan in wat we in de verschillende opgaven willen bereiken de komende jaren.

0-f Algemene uitkering

De opgenomen inkomsten uit het Gemeentefonds zijn ontleend aan de december-circulaire 2023. In onderstaande tabel presenteren we de inkomsten uit de december-circulaire t.o.v. de actuele begroting, welke gebaseerd is op de september-circulaire 2023. Zoals uit de tabel blijkt resteert nemen de algemene middelen af met € 309k.

Bedragen x €1.000	2023
Septembercirculaire	80.007
Decembercirculaire	79.918
Verschil	**-89**
Taakmutaties naar bestemmingsreserves	-291
Afrekeningen oude jaren	71
Saldo jaarrekening	**-309**

Uitsplitsing taakmutaties naar reserves:

Bedragen x €1.000		**2023**
Onderwerp	**Reserve**	**Bedrag**
Maatschappelijke begeleiding statushouders en Einde lening inburgering plichtig	Statushouders	29
Invoeringskosten Omgevingswet	Eenmalige middelen	241
Uitvoeringskosten gebiedsgerichte aanpak	Eenmalige middelen	21
Totaal taakmutaties		**291**

Wat hebben we ervoor gedaan

Begroot 2023	Verantwoording
0-a Vertrouwen in elkaar	
Het versterken van participatie, cocreatie en accounthouderschap is hier onderdeel in. Met het college, raad en samenleving onderzoeken we hoe we nog beter kunnen worden in participatie. De resultaten hiervan worden vastgesteld in een nieuw 'participatie en cocreatie kader'.	We hebben onderzocht hoe we participatie en cocreatie kunnen versterken en werken dit verder uit in een nieuw participatie en cocreatiekader. Deze is begin 2024 gereed. Hierin werken we tevens uit hoe we dichtbij de mensen, wijk- en kerngericht, gaan werken.
We versterken onze inzet op participatie o.a. met een nieuw digitaal participatie instrument/ platform om inwoners zo vroeg en zo goed mogelijk te betrekken bij de opgaven.	We hebben onderzocht hoe we het platform het beste kunnen vormgeven en welke aanbieders hierbij passen. Begin 2024 is het digitaal platform operationeel.
Met de WDW academie investeren we in het ontwikkelen van goede vaardighouden, houding en gedrag voor onze medewerkers.	Binnen de WDW academie hebben we verschillende trainingen aangeboden zoals bestuurlijke en strategische advisering en dienstverlenings-vaardigheden. Denk hierbij aan Masterclass Socrates, Deep Democracy en Werken vanuit de bedoeling. Meer dan 80% van de medewerkers maakt gebruik van de WDW academie.
0-b Betrouwbare dienstverlening	
We werken aan de uitvoering van het programma Dienstverlening 'Dienstverlening dichtbij'. We werken met 5 leidende dienstverlenings-principes.	In de Agenda Dienstverlening zijn 10 deelprojecten opgenomen. Daarvan lopen 6 projecten zoals het opstellen van een nieuw Participatie en Cocreatie kader, het verbeteren van onze dienstverlenende vaardigheden, het realiseren van een Omnichannelstrategie, het realiseren van de Hybride Newswroom, Datagedreven werken en de Chatbot. Vier projecten zijn getemporiseerd of staan in de uitvoering later gepland. O.a. vanwege de Corona- en Oekraïne crisis en vacatures/ tekort aan medewerkers. Dit zijn Digitale Balie, monitoring klantsignalen, onderzoek openingstijden en Mijn overheid. De oriëntatie hierin is al wel gestart.
We investeren in digitale innovatie en realiseren een chatbot en livechat op de website van Wijchen. Ook gaan we met digitale balie en beeldbellen en monitoring van klantsignalen aan de slag.	Er wordt hard gewerkt aan de realisatie van de virtuele assistent/ chatbot op de website. Deze is gereed en wordt ook de komende periode verder doorontwikkeld. Daarnaast hebben we de voorbereidingen in de livechat opgestart. Deze gaat medio 2024 live. Alles wat mensen met selfservice verder helpt, scheelt in telefonie en mailverkeer. Deze tijd kunnen we weer besteden aan de meer complexe vragen, zaken. De projecten Digitale balie en beeldbellen en monitoring van klantsignalen zijn getemporiseerd. Wij hopen dat in 2024 op te kunnen pakken.
We onderzoeken door wie en hoe de kantoren en openingstijden nu gebruikt worden en wat de te verwachtte ontwikkeling in gebruik is. We gebruiken hiervoor de resultaten van de Inwoners- en Ondernemerspeiling en zetten een aanvullend onderzoek intern en extern uit.	Ook dit deelproject is getemporiseerd en wordt in 2024 opgepakt.

Begroot 2023	Verantwoording

0-c Krachtige partner in de regio

Met de Groene metropoolregio werken we aan de verstedelijkingsstrategie, wonen, werk en bereikbaarheid, en nieuwe opgaven op het gebied van klimaatadaptatie, duurzaamheid, energietransitie, circulariteit en gezondheid.	De colleges en raden zijn meegenomen in de besluitvorming rondom het regio arrangement van de provincie. Het najaar 2023 stond mede in het teken van de evaluatie van de GMR als samenwerkingsverband na twee jaar. In 2024 worden zowel de evaluatie als de nieuwe regioagenda aan de deelnemende gemeenten voorgelegd.
Met de gemeenten van het Rijk van Nijmegen onderzoeken we verdergaande samenwerking om Wijchen en de regio sterker te positioneren.	Het Berensschot onderzoek naar het Bestuurlijk regionaal ecosysteem is afgerond en gepresenteerd in de college ontmoeting Rijk van Nijmegen. Dit onderzoek vormt de basis voor een hernieuwde kijk op de samenwerking Rijk van Nijmegen. Ook is de lokale ontwikkelstrategie in het kader van het EU LEADER programma ingediend.

0-d Financieel gezond

De begroting moet sluitend zijn. We geven niet meer geld uit dan er binnenkomt. De onroerendezaakbelasting (OZB) wordt niet gebruikt als sluitpost.	De begroting 2024 is vastgesteld op 9 november 2023, daarin is geen OZB-verhoging toegepast buiten de reguliere index. Daarbij hebben we aangekondigd maatregelen uit te werken bij de Perspectiefnota 2024, zodat de raad tijdig keuzes kan maken zodat de begroting in de voorliggende jaren ook sluitend is.

0-e Een strategische visie voor Wijchen 2035 (Strategisch kompas)

In 2023 wordt er gestart met de uitvoering van de genoemde acties in het strategisch kompas.	Het Strategisch Kompas is met het kernteam en de verschillende betrokken beleidsmedewerkers verder uitgewerkt in verschillende stappen. Deze stappen worden telkens geborgd in de P&C Cyclus. In 2023 zijn er 4 nieuwsbrieven inclusief een jaarlijkse stand van zaken o.a. in de Wegwijs verschenen. Hiermee zijn ook de inwoners, ondernemers en partners geïnformeerd over hoe we hieraan werken.

Wat heeft het gekost?

Het Programma Bestuur en ondersteuning bestaat uit de volgende taakvelden:
0.1 Bestuur; de vergoedingen voor de raad, het college en de regionale/bestuurlijke samenwerking.
0.2 Burgerzaken; verstrekken van rijbewijzen, paspoorten, bevolkingsregister en de kosten voor de verkiezingen en straatnaamgeving.
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden; beheer, verhuur, instandhouding van gebouwen, gronden en landerijen.
0.4 Overhead; alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces.
0.5 Treasury; tot dit taakveld behoren de activiteiten van de gemeente met betrekking tot de treasury functie zoals financiering, beleggingen, dividenden etc.

Algemene dekkingsmiddelen:
0.6 Belastingen; hieronder valt een aantal taakvelden zoals OZB woningen en niet-woningen en de overige belastingen zoals de honden-, precario- en reclamebelasting.
0.7 Algemene uitkering; hieronder valt de uitkering uit het gemeentefonds.
0.8 Overige baten en lasten; hieronder vallen de niet nader gespecificeerde posten zoals stelposten en taakstellingen.
0.9 Vennootschapsbelasting.
0.10 Mutaties met reserves.

Taakveld	Financieel overzicht	Geactualiseerde Begroting	Werkelijk	Werkelijk
	(x € 1.000)	**2023**	**2023**	**2022**
	Baten			
0.1	Bestuur	144	185	3.724
0.2	Burgerzaken	0	0	0
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	554	533	556
0.4	Overhead	441	439	540
0.5	Treasury	919	1.290	1.458
0.61	OZB woningen	334	1.147	475
0.62	OZB niet-woningen	6.406	6.417	6.110
0.64	Belastingen overig	3.918	3.944	3.605
0.7	Algemene uitkering en Overige uitkeringen gemeentefonds	359	364	369
0.8	Overige baten en lasten	80.007	79.989	77.352
0.10	Mutatie reserves	7.374	7.392	4.535
	Totaal Baten	**100.456**	**101.700**	**98.725**
	Lasten			
0.1	Bestuur	3.239	3.217	5.414
0.2	Burgerzaken	0	0	0
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	1.208	1.200	1.023
0.4	Overhead	1.095	1.203	937
0.5	Treasury	13.077	13.270	12.194
0.61	OZB woningen	-676	-664	-656
0.62	OZB niet-woningen	1.052	899	343
0.64	Belastingen overig	43	43	54
0.7	Algemene uitkering en Overige uitkeringen gemeentefonds	63	59	73
0.8	Overige baten en lasten	0	0	0
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	7.195	6.871	1
0.10	Mutatie reserves	54	54	0
	Totaal Lasten	**26.351**	**26.152**	**19.383**
	Gerealiseerd totaal van baten en lasten	**74.105**	**75.548**	**79.342**

	Mutatie met reserves:			
0.1	BR: Eenmalige middelen			37
0.10	AR: Rekeningresultaat	1.799	1.799	764
0.2	ER: Verkiezingen	42	58	-5
0.3	ER: Onderhoud Overige gebouwen	16	20	-48
0.4	Afs.R: Gemeentekantoor	356	356	356
0.4	Afs.R: Gemeentewerf	27	27	27
0.4	Afs.R: Herhuisvesting Molenhuis	18	18	18
0.4	BR: Eenmalige middelen	0	0	2
0.4	ER: Onderhoud Overige gebouwen	-17	-43	121
0.7	BR: Eenmalige middelen	0	-262	-1.138
0.7	BR: Integratie en participatie statushouders	0	-29	0
0.7	ER: 2D`s WMO-JEUGD	0	0	-75
0.7	ER: Uitvoering WMO beleidsplan	0	0	-35
0.7	ER: Verkiezingen	0	0	-6
0.7	ER: Corona compensatie	0	0	-168
0.8	AR: Algemene Reserve	0	0	-4.000
0.8	BR: Eenmalige middelen	29	0	0
0.8	ER: Wegen en civiele kunstwerken	0	0	-90
0.8	ER: Groen	0	0	-270
0.8	ER: exploitatiesaldo tijdelijk huisvesting	0	-314	0
	Totaal bestemmingsreserves	**2.269**	**1.627**	**-4.512**
	Gerealiseerd resultaat	**76.375**	**77.175**	**74.830**
	Verschil rekening/begroting		**801**	

Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (x € 1.000, min is nadeel)	**Structureel**	**Incidenteel**
Taakveld 0.1 Bestuur		
O.a. door meer uitgaven voor bloemstukken, relatiegeschenken (o.a. voor jubilea) en kosten afscheid van een wethouder is de post representatie met een gering bedrag overschreden.	0	-6
Voordeel op doorberekende kosten WDW vanwege positieve afrekening jaarrekening WDW 2023.	0	14
Vrijval voorziening pensioenen wethouders voor toekomstige kosten. In verband met stijgende rente is het benodigde bedrag per 31-12-2023 lager om toekomstige kosten te kunnen dekken.	0	53
Voor de Groene Metropool vallen de overige kosten iets lager uit dan begroot.	0	2
Overige afwijkingen.	0	1
Taakveld 0.2 Burgerzaken		
Voordeel op doorberekende kosten WDW vanwege positieve afrekening jaarrekening WDW 2023.	0	25
De opbrengsten voor reisdocumenten zijn lastig in te schatten, in de mei rapportage zijn ze verhoogd van € 124k naar € 250k. Deze verhoging is iets te positief ingeschat, uiteindelijk is er € 216k ontvangen aan inkomsten reisdocumenten.	0	-34
Het taakveld burgerzaken kent een aantal kleine voordelige en nadelige verschillen, dit heeft betrekking op naturalisaties (+€3k), burgerzaken algemeen (+€ 9k), basisregistratie personen (+2k), rijbewijzen (-4k), burgerlijke stand (+€ 3k). Per saldo betekent dit een incidenteel voordeel van € 13k.	0	13
Taakveld 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden		
Voordeel op doorberekende kosten WDW vanwege positieve afrekening jaarrekening WDW 2023.	0	20
Hogere exploitatiekosten gemeentelijke gebouwen, vooral door gas-	0	-80

Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (x € 1.000, min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
en elektrakosten.		
Lagere huurinkomsten vastgoed.	-25	0
Hogere eigenaarskosten vastgoed.	0	-10
Van de BSR Belastingsamenwerking Rivierenland hebben we diverse naheffingsaanslagen ontvangen over 2021 en 2022, in totaal gaat het om een bedrag van € 25k. Vooralsnog betreft het hier een incidentele overschrijding. Bij de perspectiefnota bekijken we of dit om een structurele uitzetting gaat.	0	-25
Er is een tussentijdse aflossing van de huurkooplening ontvangen voor een locatie aan de Ravensteinseweg.	0	12
Taakveld 0.4 Overhead		
Positieve afrekening WDW € 1.024k binnen de verdeelsleutel en € 117k buiten de verdeelsleutel, waarvan we in de novemberrapportage rekening hielden met € 395k.	0	746
De kosten van de WDW berekenen we door naar de diverse taakvelden, waarvoor de werkzaamheden binnen de WDW hebben plaats gevonden. Vanwege de gunstige afrekening 2023, is de doorberekening ook lager. Hier vind u op de verschillende taakvelden "lagere doorberekende kosten WDW" terug.	0	-746
Voordeel op doorberekende kosten WDW, vanwege uitgestelde ICT investeringen valt er in 2023 budget vrij voor wat betreft afschrijvingskosten en onderhoud- en licentiecontracten.	0	376
Hogere inkomsten uit verhuur kasteel.	0	18
Voordeel op afrekening Munitax 2022.	0	15
Nadeel op doorberekende huisvestingskosten gemeentekantoor en werf vanwege hogere nutskosten.	0	-60
Extra kosten vanuit de Werkkostenregeling (WKR-regeling).	0	-70
Toevoeging aan de voorziening dubieuze debiteuren op basis van een analyse op het openstaande debiteurensaldo.	0	-150
Lagere wachtgeldverplichting personeel.	0	23
Overige afwijkingen.	0	-1
Taakveld 0.5 Treasury		
Stijging van de rente leidt ook op het schatkistbankieren tot een hoge opbrengststroom, die we niet structureel in de begroting hebben zitten. Het geld dat wij in kas hebben moeten we vrijwel volledig afstorten in de schatkist, waarvoor we een vergoeding krijgen.	0	784
Geen dividend uitkering Vitens.	-47	0
MARN dividend is niet binnen dit taakveld ontvangen.	0	-40
Renteopbrengsten van duurzaamheidsfonds van de SVN, dit levert een voordeel op.	0	104
Taalveld 0.61 OZB woningen		
De OZB-opbrengsten van eigenaren van woningen zijn, o.a. door opbrengsten uit voorgaande jaren, iets hoger uitgevallen dan begroot.	0	11
De afrekening Munitax 2023 is op basis van de voorlopige jaarrekening Munitax € 229k positief. Hiertegenover staat het treffen van een voorziening voor het mogelijk niet meer ontvangen van opgelegde belastingen (dubieuze debiteuren).	0	152
Taakveld 0.62 OZB niet woningen		
De OZB-opbrengsten van eigenaren en gebruikers van Niet-woningen zijn, o.a. door nagekomen opbrengsten uit voorgaande jaren, iets hoger uitgevallen dan begroot.	0	27

Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (x € 1.000, min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
Taakveld 0.64 Belastingen overig		
De opbrengsten uit de hondenbelasting zijn, op een gering voordelig verschil na, vrijwel overeenkomstig de raming gerealiseerd. Daarnaast zijn de uitvoeringskosten iets lager uitgevallen.	0	6
De inkomsten uit reclamebelasting zijn iets hoger dan ingeschat.	0	3
Taakveld 0.7 Algemene overige uitkeringen gemeentefonds		
Via de Decembercirculaire 2023 heeft de gemeente binnen de algemene uitkering uit het gemeentefonds ca. € 291 k aan eenmalige extra middelen ontvangen. De betreffende middelen zijn in 2023 volledig gestort in diverse reserves, teneinde daar in 2024 beslag op te kunnen leggen/uitgaven voor te kunnen doen. Daarnaast is de algemene uitkering structureel verlaagd door met name een herziening in de maatstaf "Huishoudens met een laag inkomen" (€ 380 k nadelig). Door gunstige afrekeningen van de algemene uitkering over voorgaande jaren (€ 71 k voordelig) is uiteindelijk het taakveld van de algemene uitkering per saldo in totaliteit met € 18 k nadelig afgesloten.	-380	362
De via de Decembercirculaire 2023 verkregen middelen voor Invoeringskosten omgevingswet en maatschappelijke begeleiding statushouders storten we in respectievelijk de reserve eenmalige middelen en de reserve integratie en participatie statushouders, zodat we die in 2024 kunnen aanwenden.	0	-291
Taakveld 0.8 Overige baten en lasten		
Geen afwijkingen		
Taakveld 0.10 Mutatie reserves		
Geen afwijkingen		
Totaal	**-452**	**1.253**
Totaal saldo	**801**	

Relevante besluiten

3992 15 GR 022 16 7B 1635 17 7 11377 18 7b 21660 380898	Strategisch Kompas Wijchen2035 Regionale samenwerking Wijchen - Druten Werkorganisatie Druten Wijchen Prestatie-indicatoren Werkorganisatie Druten Wijchen Nota verbonden partijen Agenda Dienstverlening Dichtbij

1 Veiligheid

Algemeen

We willen dat iedereen zich veilig voelt in onze gemeente. Thuis, op straat, in de kernen, op het bedrijventerrein en in het buitengebied. Samen met inwoners, ondernemers en onze partners werken we hieraan. Goed gedrag is de norm. Ongewenst gedrag pakken we aan. Onveilige situaties pakken we zo snel mogelijk aan.

Preventie, signaleren, integraal samenwerken en informatie delen staan centraal in onze strategie. We werken hierbij steeds samen met andere beleidsdomeinen, zoals Wmo, jeugdzorg, participatie, horeca en evenementen, toerisme en recreatie, verkeer en milieu, wonen en openbare ruimte. Zo werken we integraal en investeren we in preventie. Ook hebben we de repressie op orde. Bij overlast gevende jeugd zetten we altijd eerst in op preventie. Bijvoorbeeld met de inzet van ouders, jongerenwerk en straatcoaches. Crimineel gedrag pakken we aan. We blijven ondermijning bestrijden. We werken hierbij samen met de gemeenten in de regio. Daarbij gaat extra aandacht uit naar het buitengebied en bedrijventerreinen. Ook brengen we digitale veiligheid extra onder de aandacht. We maken de lokale aanpak van cybercrime sterker. Als het mogelijk is, sluiten we aan bij bestaande (landelijke) programma's.

1-a	**Samen opletten**
1-b	**Stevige aanpak van criminaliteit**
1-c	**Crisisbeheersing voor langdurige crises**

Speerpunten

1-a Samen opletten

Politie en gemeentelijke boa's hebben een belangrijke taak in de handhaving. Zij kunnen niet altijd overal aanwezig zijn. Het moet vanzelfsprekend zijn dat mensen elkaar kunnen aanspreken op gedrag. En dat buurtbewoners samen een oogje in het zeil houden. Goed gedrag is de norm; ongewenst gedrag pakken we aan.

1-b Stevige aanpak van criminaliteit

Samen staan we sterk tegen criminaliteit. Samen met ondernemers en inwoners werken we aan onze veiligheid. En gaan we als het mogelijk is ondermijning tegen. Dit doen we door het thema onder de aandacht te brengen bij inwoners en ondernemers.

1-c Crisisbeheersing op lange termijn

In het geval van langdurige crises werken we met een kernteam. Het kernteam voert namens de gemeente de regie tijdens de crisis. Het kernteam werkt samen met de Veiligheidsregio en de lokale actieteams.

Wat hebben we ervoor gedaan

Begroot 2023	Verantwoording
1-a Samen opletten	
We zorgen dat de boa's gerichter handhaven. Dit doen we door de APV aan te passen als het nodig is. De samenwerking tussen de politie en de boa's professionaliseren we verder. Overleg met politie, boa's en portefeuillehouder zetten we voort.	De samenwerking tussen BOA's en politie is geprofessionaliseerd. Het overleg met politie, BOA's en portefeuillehouder is voortgezet. Daarnaast heeft het college de geweldsbevoegdheden voor de BOA's toegekend.
Het is belangrijk dat buurtbewoners zichzelf ook verantwoordelijk voelen voor de veiligheid en leefbaarheid in hun buurt. We onderzoeken hoe we dat versterken. We faciliteren en stimuleren initiatieven die bijdragen aan leefbaarheid en veiligheid. Denk hierbij aan de Week van de Veiligheid en WhatsApp buurtpreventie. Samen met collega's en partners houden we onze ogen en oren open in de samenleving. Als het nodig is, gaan we met inwoners in gesprek.	We faciliteren en stimuleren initiatieven die bijdragen aan leefbaarheid en veiligheid. In week 41 is de Week van de Veiligheid georganiseerd en de campagne 'samen voor een veilige buurt' is afgerond.
We volgen het landelijk beleid rond het afsteken van vuurwerk. Het draaiboek voor de jaarwisseling wordt jaarlijks bijgewerkt.	Gerealiseerd.
Jongerenoverlast is een probleem van alle tijden. Samen met haar partners probeert de gemeente om de overlast zo veel mogelijk te beheersen. We zetten daarbij in op preventie en repressie. Preventief zetten we jongerenwerkers en straatcoaches in. Zij houden overlast gevende jeugd in de gaten en praten als het nodig is met ouders en/of verzorgers. Ze schakelen hulp in van professionals. Repressief houden de partners een oogje in het zeil. Ook werken we samen met de politie, justitie, bureau Halt en leerplicht. Alle ontwikkelingen rondom jongerenoverlast bespreken we maandelijks in het JOS (Jongeren Op Straat-overleg). In 2023 en 2024 betrekken we onderwijsinstellingen in onze aanpak. En professionaliseren we de samenwerking tussen partners in het JOS.	In 2023 is geïnvesteerd in de ontwikkeling van het Jeugd en Veiligheidsoverleg. Collega's en partners zijn bijgeschoold op de thema's 'jonge aanwas' en 'privacy – gegevensdeling in het kader van jeugdaanpak'. Daarnaast hebben we regionale samenwerking opgezet met Druten, Beuningen en West Maas en Waal om het waterbedeffect van jongerenoverlast (bijv. tijdens evenementen) aan te pakken. De inzet van het bestuurlijk instrumentarium (denk aan gebiedsverbod, waarschuwingsbrief etc.) is gestart. Het convenant en het zeven stappenmodel zijn in ontwikkeling. Onderwijsinstellingen zijn betrokken in de ketenaanpak.

Begroot 2023	Verantwoording
1-b Stevige aanpak van criminaliteit	
De veiligheid op bedrijventerreinen heeft onze aandacht. We blijven ons inspannen om het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) te behouden. In 2023 toetsen we het KVO. Hiervoor benaderen we partners om de veiligheid op diverse vlakken te bewaken. De bedrijventerreinen zijn onderdeel van de integrale controles. Het ondermijningsteam Tweestromenland (OTSL) bereidt de controles voor en voert ze uit.	We blijven ons inspannen om het KVO te behouden. In samenwerking met partners hebben we de veiligheid op diverse vlakken bewaakt door controles uit te voeren.
Ondermijning pakken we aan. Daarbij gaat extra aandacht uit naar het buitengebied. Bijvoorbeeld door leegstand in het buitengebied tegen te gaan en het behalen (en houden) van het Keurmerk Veilig Buitengebied. We plannen integrale controles op de bedrijventerreinen. Zo krijgen en houden we zicht op ondermijnende criminaliteit.	We zijn gestart met de uitvoering van het werkplan weerbaar Gelderland-Zuid 2023-2025. Daarnaast is er een integrale handhavingscontrole in het buitengebied opgezet die gericht is op de APV en Wet Natuurbescherming. Naar verwachting ontvangen we in het eerste half jaar van 2024 het Keurmerk Veilig Buitengebied. Ook wordt actief ingezet op het weerbaarder maken van inwoners en ondernemers.
Bij de aanpak van ondermijning werken we samen met gemeenten in de regio. Daarmee voorkomen we een waterbedeffect. In 2023 blijven we actief deelnemen aan het OTSL. Hierbij voeren we onder andere integrale controles uit in de gemeente.	We werken met een gezamenlijke themagerichte aanpak. Er is o.a. een integrale controle uitgevoerd bij garageboxen en opslagplaatsen. In Tweestromenland werken we aan het vergroten van kennis in ondermijning. Diverse collega's hebben hiervoor een training bijgewoond en de ondermijningsbus is ingezet.
In overleg met de politie bestrijden we zichtbare criminaliteit op straat, zoals drugshandel en drugsgebruik. We voeren gerichte acties uit samen met onze veiligheidspartners. Denk hierbij aan verkeerscontroles, postacties en bedrijfscontroles.	Signalen zijn actief opgepakt. Ook zijn we actief aangesloten bij bestaande projecten zoals Donkere Dagen Offensief, Week van de Veiligheid, 24 uur blauw en de thema's genoemd in de verkeerskalender van de Politie.
We blijven ons ook beschermen tegen cyberdreigingen door te investeren in digitale veiligheid. We nemen deel aan de Week van de Cyberveiligheid. Ook nemen we deel aan een regionale werkgroep cybercrime. En we organiseren bijeenkomsten en acties om bewustwording te creëren.	In de veiligheidskalender en tijdens de Week van de Veiligheid hebben we aandacht besteed aan het thema. Daarmee maakten we inwoners en ondernemers bewust van de gevolgen. Wij hebben deelgenomen aan de regionale werkgroep cybercrime Gelderland-Zuid. Er is een bijeenkomst georganiseerd om ouderen bewust te maken van de gevolgen van cybercrime.
We werken nog meer regionaal samen op het gebied van veiligheid. Dat doen we op thema’s als Bibob, zorg en veiligheid, ondermijning, verkeer en cybercriminaliteit. Hierbij volgen we het Integraal Veiligheidsplan (IVP).	We hebben in 2023 volgens het uitvoeringsprogramma (UVP) gewerkt. In 2024 wordt het UVP geactualiseerd. Dit doen we met alle gemeenten binnen Tweestromenland, de politie en het OM.

Begroot 2023	Verantwoording
1-c Crisisbeheersing op lange termijn	
We ontwikkelen beleid om onze organisatie en gemeenschap weerbaar te maken tegen langdurige crises, zoals de coronacrisis en de Oekraïenecrisis. Zo spelen we sneller en passend in op maatschappelijke ontwikkelingen.	De WDW werkt hierin volgens de opgestelde aanpak.
We bereiden onze organisatie voor op langdurige crises. In geval van een langdurige crisis vormen we een kernteam. Het kernteam draagt zorg voor de interne en externe organisatie. En het werkt integraal samen met externe partners, zoals de Veiligheidsregio en lokale actieteams. Ook reageert het kernteam op nieuwe maatregelen van de Rijksoverheid. Zo bereiden we ons voor op toekomstige crisissituaties.	De WDW werkt hierin volgens de opgestelde aanpak.

Wat heeft het gekost?

Binnen het programma Veiligheid betrekken we de volgende taakvelden:
1.1 Crisisbeheersing en brandweer; Tot dit taakveld behoren alle reguliere taken van de brandweer en taken in verband met het beperken en bestrijden van rampen en zware ongevallen.
1.2 Openbare orde en veiligheid; Tot dit taakveld behoren alle gemeentelijke taken op het gebied van de openbare orde en veiligheid, zoals toezicht, wet BIBOB en APV.

Taakveld	Financieel overzicht	Geactualiseerde Begroting	Werkelijk	Werkelijk
	(x € 1.000)	**2023**	**2023**	**2022**
	Baten			
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	10	6	46
1.2	Openbare orde en veiligheid	176	178	207
	Totaal Baten	**187**	**185**	**253**
	Lasten			
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	3.070	3.065	2.812
1.2	Openbare orde en veiligheid	1.133	1.066	1.129
	Totaal Lasten	**4.203**	**4.131**	**3.941**
	Gerealiseerd totaal van baten en lasten	**-4.016**	**-3.946**	**-3.688**
	Mutatie bestemmingsreserves			
	Afs.R: Brandweerkazerne	113	113	113
	Inzet bestemmingsreserves	**113**	**113**	**113**
	Gerealiseerd resultaat	**-3.903**	**-3.833**	**-3.575**
	Verschil rekening/begroting		**70**	

Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
Taakveld 1.1 Crisisbeheersing en brandweer		
Overige afwijkingen.	0	1
Taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid		
Voordeel op doorberekende kosten WDW vanwege positieve afrekening jaarrekening WDW 2023.	0	13
Het budget voor veiligheid is niet volledig benodigd geweest.	0	50
De inkomsten uit APV en Precario zijn per saldo € 15k hoger uitgevallen, dit heeft met name te maken met inkomsten voor standplaatslocaties die niet waren voorzien.	0	15
De kosten van inhuur van juridische ondersteuning zijn hoger dan begroot door de behandeling van een grote rechtszaak.	0	-8
Overige afwijkingen.	0	-1
Totaal	**0**	**70**
Totaal saldo	**70**	

Relevante besluiten

Nummer besluit	Beleidsnota
12 AZ 211	Regionalisering brandweer (VRGZ)
18 1 13599	Brandweerzorgplan basis brandweerzorg
18 22497	Algemeen Plaatselijke Verordening (APV) 2019
19 26842	Integraal Veiligheidsplan Tweestromenland 2019-2022
19 29390	Meerjarenbeleidsplan politie 2019-2022 en veiligheidsstrategie 2019-2022
22 78686	Begroting VRGZ 2023

2 Verkeer en vervoer

Algemeen

We willen dat Wijchen goed bereikbaar is, voor iedereen en op elke manier. Verkeer en vervoer moet vooral veilig zijn en geen overlast geven. Gevaarlijke verkeerssituaties en plekken met veel geluidsoverlast onderzoeken we en pakken we aan.

De komende jaren staan we voor een aantal grote opgaven zoals de woningbouwopgave en de realisatie van onze duurzaamheidsambities. Dit heeft ook gevolgen voor onze bereikbaarheid, infrastructuur en mobiliteitsbehoeften. Denk bijvoorbeeld aan meer inwoners en nieuwe mobiliteitsvormen. We willen meer ruimte geven aan fietsers en voetgangers. We spannen ons in voor een doorfietsroute naar Oss en we onderzoeken samen met de regio de haalbaarheid van een extra fiets- en voetgangerstunnel onder het spoor. De goede bereikbaarheid met de OV en de auto samen met gratis parkeermogelijkheden willen we behouden. Wel proberen we de auto's minder dominant in het straatbeeld terug te laten komen. Verder hebben we in de openbare ruimte aandacht voor de toegankelijkheid voor mensen met een beperking, zoals rolstoelgebruikers.

Onze mobiliteitsvisie kent vijf speerpunten die een directe relatie hebben met belangrijke kernpunten van de omgevingsvisie, namelijk: leefbare, duurzame, (verkeers-)veilige, inclusieve en bereikbare gebieden. In het Mobiliteitsplan beschrijven we hoe we de wensen en ambities uit de Mobiliteitsvisie waar kunnen maken. Financiële middelen en ambtelijke capaciteit beperken ons om de maatregelen allemaal gelijktijdig uit te voeren. Dat doen we gefaseerd, gespreid over meerdere jaren. Hiervoor hebben we het Meerjarenuitvoeringsprogramma (MUP) Mobiliteit opgesteld. In de Begroting 2023 zijn de vastgestelde maatregelen en middelen (PN2022) opgenomen.

2-a	**Ruimte voor fietsers en voetgangers**
2-b	**Gastvrij voor de auto**
2-c	**Goed bereikbaar met openbaar vervoer**
2-d	**Veilig verkeer en minder overlast**

Speerpunten

2-a Ruimte voor fietsers en voetgangers
Langzaam vervoer past bij uitstek bij de schaal en het dorpse karakter van Wijchen. Het is ook nog eens gezond en milieuvriendelijk. Daarom willen we fietsen en wandelen aantrekkelijker maken, zonder daarbij autogebruik te ontmoedigen.

2-b Gastvrij voor de auto
Wijchen heeft een goede bereikbaarheid voor de auto en gratis parkeermogelijkheden. Dat willen we behouden, terwijl we proberen om auto's minder dominant in het straatbeeld te maken.

2-c Goed bereikbaar met openbaar vervoer
Ook met trein en bus is Wijchen goed te bereiken. Met de bouw van Wijchen-West komt de mogelijkheid voor een tweede treinstation in beeld.

2-d Veilig verkeer en minder overlast
Iedereen moet veilig aan het verkeer kunnen deelnemen. Zowel feitelijk als gevoelsmatig nog veiliger dan op dit moment Of je nu naar school gaat, op weg naar je werk bent, of een ommetje maakt. Overlast door geluid, stank en trillingen pakken we aan.

Wat hebben we ervoor gedaan

Begroot 2023	Verantwoording
2-a Ruimte voor fietsers en voetgangers	
We geven meer ruimte aan voetgangers en fietsers. Dit nemen we mee bij projecten en advisering. Dit is in afweging met andere belangen.	Dit is opgepakt bij de reguliere advisering.
We investeren in parkeerplekken voor fietsen en infrastructuur voor e-bikes in het centrum.	Dit wordt meegenomen bij het project Tussen Kasteel en Wijchens Meer.
Dit is onderdeel van maatregel 15 van het MUP en de actualisatie van het parkeerbeleid maatregel 13 MUP.	Maatregel 13; actualisatie parkeerbeleid is juni 2023 gestart, afronding april 2024. Dit is na afronding van maatregel 3; actualisatie wegencategorisering. Dit is in mei 2023 gestart. Afronding Q1 2024.
In de openbare ruimte hebben we doorlopend extra aandacht voor toegankelijkheid voor mensen met een beperking, zoals rolstoelgebruikers.	Er is doorlopend aandacht voor de toegankelijkheid van alle weggebruikers.
We spannen ons in voor een snelfietsroute langs Niftrik naar Oss en het vrij liggend fietspad langs de Ravensteinseweg.	Er is een onderzoek gestart naar de Snelfietsroute langs Niftrik naar Oss. Dit is in samenwerking met Rijkswaterstaat, provincies Gelderland en Noord-Brabant en gemeente Oss. Fietspad Ravensteinseweg wordt in de zomer van 2024 gerealiseerd.
We onderzoeken de fietsverbinding Batenburg – Niftrik.	Planvorming loopt.
Specifieke MUP maatregelen: - Upgrade fiets- en wandelnetwerk maatregel 9 MUP. - Bewaakte fietsenstalling centrum maatregel 15a MUP (onderdeel van parkeerbeleid, maatregel 13 MUP)	Er is een werkbudget van € 25.000 beschikbaar voor kleine aanpassingen ter verbetering van fiets- en wandelnetwerk. Hiervan is het volledige bedrag opgemaakt ter verbetering van het fietsnetwerk in Wijchen. Het wandelnetwerk is in 2023 niet aangepast met dit budget.
2-b Gastvrij voor de auto	
We zorgen voor goede bereikbaarheid van het centrum met voldoende gratis parkeerplekken. Dit nemen we mee in de planvorming van TKWM.	Dit is meegenomen bij het project Tussen Kasteel en Wijchens Meer.
We implementeren het dynamisch parkeerverwijssysteem centrum Wijchen.	Dit project is opgestart en is in de aanbestedingsfase. Aanbesteding loopt tot april 2024. Er is budget voor beschikbaar.
Bij nieuwbouwprojecten onderzoeken we of we anders om kunnen gaan met parkeren.	Dit is meegenomen bij maatregel 13; actualisatie parkeerbeleid. Dit wordt is juni 2023 gestart. Afronding april 2024.
We zetten ons in voor voldoende openbare laadpalen voor elektrische auto's, door advisering over locaties en het proactief plaatsen van laadpalen.	Dit is onderdeel van de reguliere advisering.
We blijven ons inzetten voor het aanpakken van verkeersknelpunten zoals knooppunt Bankhoef. Dit heeft doorlopend onze aandacht. We blijven aangehaakt bij de MIRT-A50 maar ook de N845.	Ambtelijk en bestuurlijk zijn we aangehaakt bij de A50 en andere regionale projecten.
De bereikbaarheid van bedrijventerreinen Bijsterhuizen en Wijchen Oost krijgt extra aandacht.	Diverse onderzoeken zijn uitgevoerd. Hier wordt in 2024 budget voor aangevraagd.

Begroot 2023	Verantwoording
Specifieke MUP maatregelen: - Actualisatie wegcategorisering maatregel 3 MUP - Snelheid binnen en buiten bebouwde kom maatregel 5 en 6 MUP (volgt na maatregel 3) - Actualisatie parkeerbeleid en parkeernormen maatregel 13 en 14 MUP. - Parkeren bedrijventerreinen maatregel 16 MUP.	Maatregel 3; actualisatie wegcategorisering is gestart, uitvoering 2024. Daarna kan maatregel 5 en 6 worden opgepakt. Ook de actualisatie van het parkeerbeleid en -normen is opgestart. Maatregel 16 is hier onderdeel van.

2-c Goed bereikbaar met openbaar vervoer

Een kwartiersdienst van de trein richting Den Bosch blijven we op de regionale en landelijke agenda zetten.	Ambtelijk en bestuurlijk wordt hier aandacht voor gevraagd.
Samen met partners zetten we in op een buurtbus tussen Wijchen en Druten.	Onderzoek naar de mogelijkheden in samenwerking met de partners (connexxion, provincie, buurtbusvereniging) is afgerond. Het is niet mogelijk een buurtbusverbinding tussen Wijchen en Druten te realiseren.
Met buurtbusvereniging en Provincie Gelderland wordt de haalbaarheid besproken.	
Specifieke MUP maatregelen: OV-verbinding Druten-Wijchen maatregel 19 MUP	

2-d Veilig verkeer en minder overlast

Om overlast te voorkomen leiden we landbouwverkeer zo veel mogelijk om de bebouwde kom heen. Bij maatregel 3 MUP: actualisatie wegcategorisering hoort bij maatregel 7 MUP: Visie landbouwverkeer.	Dit is navolgend aan maatregel 3/ 7 en is niet in 2023 opgepakt.
Gevaarlijke verkeerssituaties en plekken met veel geluidsoverlast onderzoeken we en pakken we aan.	Dit pakken we op waar het zich voordoet. Dit jaar zijn er op diverse punten kleine aanpassingen gedaan ter behoeve van de verkeersveiligheid.
Er vindt een onderzoek plaats om de geluidsoverlast van gemeentelijke wegen in beeld te brengen en om aan de raad een voorstel voort te leggen hoe deze kunnen worden aangepakt.	Het onderzoek is opgestart, maar nog niet geheel afgerond.
We zetten ons in voor een variant van de A50 met de minste overlast voor omwonenden.	Ambtelijk en bestuurlijk zijn we aangehaakt bij de A50 en andere regionale projecten. De gekozen variant (2x3) geeft minder overlast voor omwonenden dan de niet gekozen variant (2x4). Er is een zienswijze ingediend waarin aandacht is gevraag voor de afwikkeling van langzaam verkeer bij Niftrik, sluipverkeer en geluidsoverlast over het hele traject door de gemeente Wijchen.
We geven extra aandacht aan verkeersveiligheid rond scholen en sportclubs.	Door het jaar heen zijn diverse mini-evenementen geweest met betrekking tot de 'Lekker Anders Dag' om het verkeersgedrag aan te passen.
We doen een proef met de ‘groene flitspaal’, waarmee we rustig rijden belonen en buurtbewoners geld voor hun wijk sparen. De mogelijkheid gaan we onderzoeken en stellen hier advies over op.	Dit wordt niet opgepakt. Er zitten veel juridische haken en ogen aan de ‘groene flitspaal’. De raad zal hierover worden geïnformeerd.
Specifieke MUP maatregelen: - Onderzoek sluipverkeer maatregel 1 MUP. - Onderzoek/aanpak grijze wegen maatregel 4 MUP. - Snelheid buiten bebouwde kom maatregel 5 MUP (60km inrichting). - Visie landbouwverkeer maatregel 7 MUP. - Deelname aan het Regionaal werkplan verkeersveiligheid maatregel 27 MUP.	Maatregel 1, 4 en 7 zijn uitbesteed aan een extern adviesbureau. Dit is onderdeel van de actualisatie wegcategorisering. Naar verwachting wordt dit Q1 2024 door de raad vastgesteld. Maatregel 5: De Broekstraat/ Kavelpad is ingericht conform 60 km/u. Maatregel 27 heeft doorlopend onze aandacht.

Wat heeft het gekost?

Het Programma Verkeer en vervoer bestaat uit de volgende taakvelden:
2.1 Verkeer en vervoer; hiertoe behoren de taken op het gebied van verkeer te land (inclusief voetgangers) en bijbehorende droge infrastructuur, zoals verkeersbeleid, de verlichting, aanleg, reconstructie en onderhoud van wegen en de gladheidsbestrijding.
2.2 Parkeren; parkeerbeleid en exploitatie parkeervoorzieningen.
2.5 Openbaar vervoer; hiertoe behoren taken op het gebied van openbaar vervoer en bijbehorende (omvangrijke) infrastructurele voorzieningen.

Taakveld	Financieel overzicht	Geactualiseerde Begroting	Werkelijk	Werkelijk
	(x € 1.000)	**2023**	**2023**	**2022**
	Baten			
2.1	Verkeer en vervoer	389	448	510
2.2	Parkeren	0	0	0
2.5	Openbaar vervoer	6	6	6
	Totaal Baten	**394**	**454**	**515**
	Lasten			
2.1	Verkeer en vervoer	5.753	5.371	4.435
2.2	Parkeren	342	276	179
2.5	Openbaar vervoer	36	36	33
	Totaal Lasten	**6.131**	**5.683**	**4.646**
	Gerealiseerd totaal van baten en lasten	**-5.737**	**-5.229**	**-4.130**
	Mutatie bestemmingsreserves			
2.1	Afs.R. Uitvoeringsprogramma Openbare ruimte	207		
2.1	AR: Algemene Reserve	15		
2.1	ER: Wegen en civiele kunstwerken	0	-112	-158
2.1	ER: Openbare verlichting		-44	-31
2.2	ER: Onderhoud Overige gebouwen	1		
2.5	BR: Buurtbus			2
	Inzet bestemmingsreserves	**223**	**-156**	**-187**
	Gerealiseerd resultaat	**-5.514**	**-5.385**	**-4.318**
	Verschil rekening/begroting		**129**	

Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer		
Voordeel op doorberekende kosten WDW vanwege positieve afrekening jaarrekening WDW 2023.	0	53
Voordelige afrekening elektra openbare verlichting.	0	70
Extra opbrengsten aanleg inritten.	0	30
Meeropbrengst leges openbrekingen openbare ruimte.	0	70
In verband met de verschillende voordelen op het taakveld is de begrote onttrekking uit de egalisatiereserve niet nodig geweest.	0	-207
Het budget voor verkeersveiligheid is niet volledig ingezet in 2023.	0	50
In 2023 zien we meerkosten op het gebied van zwerfvuil.	0	-50

Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
Diverse overige voordelen op het taakveld, o.a 15K voordeel op doorbelasting machinaal groenonderhoud en 14K vanwege het ontbreken van kosten voor vandalisme op civiele kunstwerken.	0	47
Taakveld 2.2 Parkeren		
Voordeel op doorberekende kosten WDW vanwege positieve afrekening jaarrekening WDW 2023.	0	6
Onderuitputting i.v.m. stelpost exploitatiekosten voor de nog te bouwen parkeergarage TKWM.	0	60
Overige afwijkingen.	0	-1
Taakveld 2.5 Openbaar vervoer		
Overige afwijkingen.	0	1
Totaal	**0**	**129**
Totaal saldo	**129**	

Relevante besluiten

Nummer besluit	Beleidsnota
14 2415	Baggerplan en watergangen 2014 - 2023
12 RZ 099	Procesvoorstel betaald parkeren (12 RZ 099)
15 RZ 045	Parkeeronderzoek centrum; (15 RZ 045 en vervolgonderzoek 16/2255)
15 RZ 047	Gemeentelijk Verkeer en VervoersPlan (GVVP)
16 1925	Parkeerbeleidsplan
16 RZ 110	Rapport Spoorse Doorsnijding
20 054441	Mobiliteitsvisie Duurzaam onderweg tussen Maas en Waal
	Strategisch plan verkeersveiligheid

3 Economie

Algemeen

Onze ambitie is een levendige, innovatieve en duurzame economie. Door gezamenlijk investeren in een excellent ondernemers- en vestigingsklimaat, samenwerking én duurzaam ondernemerschap dragen we bij aan het prettig ondernemen, werken, wonen, recreëren voor ondernemers, inwoners van gemeente Wijchen en bezoekers.
Het waarderen van lokaal ondernemerschap, het versterken van het ondernemersnetwerk en het aanjagen van bedrijvigheid zijn de drie pijlers die van belang zijn voor de Wijchense economie en toerisme. We zijn trots op de vele kleine en grote ondernemers in onze gemeente. Zij zijn onze banenmotor en dat willen we graag zo houden. Daarom zetten we in op vitalisering van bedrijventerrein Wijchen- Oost en onderzoeken we de uitbreiding van bedrijventerreinen Bijsterhuizen en Breekwagen. Duurzame innovaties bieden kansen voor het bedrijfsleven en dragen bij aan een beter klimaat. We vinden het belangrijk dat ondernemers van elkaar leren en goede voorbeelden van duurzaam en circulair ondernemen delen. We stimuleren bedrijven om verder te verduurzamen en zetten daarvoor een energieloket voor bedrijven op.

Een vitale economie is belangrijk voor de werkgelegenheid. En werk zorgt voor zelfstandigheid en ontwikkeling. We stimuleren dat zoveel mogelijk mensen mee kunnen doen. Want iedereen is van waarde en moet iets kunnen bijdragen. Waar nodig ondersteunen we mensen die niet kunnen meekomen. Dit doen we door initiatieven die mensen effectief trainen of helpen bij het zoeken naar werk te ondersteunen. En door een goede verbinding tussen onderwijs, bedrijfsleven en volwassenonderwijs te stimuleren. Als mensen financieel in de knel komen, is er een vangnet. Armoede bestrijden we met vroegtijdige hulp op maat. Vanwege de stijgende energieprijzen hebben we bijzondere aandacht voor energiearmoede.

Wijchen heeft verschillende wijkwinkelcentra en een sterk bruisend centrum met een gevarieerd aanbod aan winkels, vele horecagelegenheden en mooie evenementen. Dit willen we zo houden en waar mogelijk versterken. O.a. door samenwerking en leegstand tegen te gaan. We maken ook een eerste doorkijk voor herontwikkeling van de westflank van het centrum. We houden rekening met het veranderend gebruik van het centrum voor onder meer horeca en evenementen. Ook Toerisme biedt kansen voor Wijchen en zorgt voor een bruisend centrum en levendigheid in alle kernen.

Onze verantwoordelijkheid reikt verder dan alleen de gemeente Wijchen. Ook in de subregio Rijk van Nijmegen en de grote regio (Groene Metropoolregio Arnhem - Nijmegen) nemen we onze rol om invulling te geven aan de gezamenlijke speerpunten. Deze speerpunten vallen onder de opgave Productieve regio waarin economie en arbeidsmarktbeleid elkaar vinden en de ambitie hebben uitgesproken om de economie aan te jagen met forse banengroei én een verbeterde leefbaarheid tot gevolg. De volgende vijf speerpunten zijn daarvoor benoemd: Doorontwikkeling Health & Hightech en Energy tot (inter)nationale clusters, Stimuleren ondernemerschap in het MKB, invulling geven aan de Human Capital agenda, versterking van duurzame logistiek en werken aan toekomstbestendige werklocaties. De acties die op regionaal niveau genomen worden zullen hun weerslag hebben op de Wijchense economie.

Speerpunten | Coalitie akkoord | Algemeen

3-a	**Een aantrekkelijke gemeente voor ondernemers**
3-b	**Vitale winkelcentra**
3-c	**Uitvoering geven aan de Economische en toeristische visie**

Speerpunten

3-a Een aantrekkelijke gemeente voor ondernemers

We zijn trots op de vele kleine en grote ondernemers in onze gemeente. Zij zijn onze banenmotor, en dat willen we graag zo houden. De komende jaren blijven we werken aan een goed ondernemersklimaat.
Er zijn economische ontwikkelingen die invloed kunnen hebben op de uit te voeren plannen. Zoals inflatie, de dreiging van een loon-prijs spiraal en een mogelijke recessie. Dit kan tot gevolg hebben dat we extra acties moeten nemen.

Belangrijk zijn onder andere goede bereikbaarheid en digitale infrastructuur. We geven ruimte door overbodige regels weg te nemen. Duurzame innovaties bieden kansen voor het bedrijfsleven én dragen bij aan een beter klimaat.

3-b Vitale winkelcentra

Wijchen heeft verschillende wijkwinkelcentra. In het hart een sterk en bruisend centrum, met een gevarieerd aanbod aan winkels, vele horecagelegenheden, en mooie evenementen. Dit willen we zo houden en waar mogelijk versterken. Daarbij houden we oog voor het tegengaan van leegstand.

3-c Economische en toeristische visie

We willen een levendige, innovatieve en duurzame economie. Dit bereiken we door gezamenlijk te investeren in een excellent ondernemers- en vestigingsklimaat. Door samen te werken en duurzaam te ondernemen leveren we een bijdrage aan het prettig ondernemen, werken, wonen, recreëren voor ondernemers, inwoners van gemeente Wijchen en bezoekers. Deze ambitie willen we waarmaken aan de hand van de volgende vier strategielijnen: innovatie, aantrekkingskracht, samenwerking en duurzaamheid. promoten.

Wat hebben we ervoor gedaan

Begroot 2023	Verantwoording
3-a Een aantrekkelijke gemeente voor ondernemers	
Vitalisering bedrijventerrein Wijchen-Oost.	We hebben bijgedragen aan de lancering van Spark! en de versterking van Leren in Bedrijf. We hebben samen met ondernemers een kansenboek ontwikkelt voor het vergroenen van de openbare ruimte op het bedrijventerrein. We leggen begin 2024 een voorstel voor aan de gemeenteraad om een impuls geven aan de verkeersveiligheid en uniformiteit van de Einstein- en Edisonstraat. De voorbereiding heeft in 2023 plaatsgevonden.
Ondersteunen duurzaamheids- en circulaire initiatieven met ondernemers. Ondersteunen lokale initiatieven in de ruil- en deeleconomie. Mede opzetten van een regionaal Ondernemersloket over duurzaamheid.	We hebben bijgedragen aan het digitale energieloket voor ondernemers en de Stimuleringslening Verduurzaming Zakelijk. We ondersteunen het initiatief om Smart Energy Hubs te realiseren op Wijchen Oost en Bijsterhuizen. We ondersteunen het plan om een tankstation met duurzame brandstoffen te realiseren op Bijsterhuizen.
Participatietrajecten met ondernemers bij nieuwe ontwikkelingen zoals bij ontwikkeling van bedrijventerrein Wijchen-Oost en binnen Tussen Kasteel en Wijchens Meer.	We betrekken ondernemers bij de genoemde ontwikkelingen maar ook denken we via het economisch netwerk samen na over economische ontwikkelingen in de gemeente en de regio. Op een aantal thema's formeren we werkgroepen met ondernemers om zo goed mogelijk gezamenlijk op te trekken.
3-b Vitale winkelcentra	
In samenwerking met ondernemers en het CMW uitvoering geven aan de Detailhandel Structuurvisie.	Het CMW levert jaarlijks een plan aan om de detailhandel in heel Wijchen te versterken. Daarnaast is er een jaarlijks gezamenlijk Accountplan opgesteld met het CMW en BIZ Pandeigenaren Centrum om uitvoering te geven aan de aanbevelingen uit de toekomstvisie Centrum en acties van het CMW en BIZ Pandeigenaren Centrum.
We doen onderzoek naar de toekomst van de warenmarkt en geven uitvoering aan de aanbevelingen.	Het onderzoek is afgerond. We gaan samen met de ondernemers aan de markt en de marktkooplieden aan de slag met de aanbevelingen. Dit doen we vooruitlopend op de actualisatie van de Marktverordening.
3-c Economische en toeristische visie	
We werken samen met ondernemers om leegstand in het centrum en op bedrijventerreinen tegen te gaan.	Dit doen we door regelmatig te overleggen met CMW, vereniging van pandeigenaren in het centrum van Wijchen en bedrijventerreinverenigingen.
We ronden de onderzoeken naar de mogelijkheden tot uitbreiding van de bedrijventerreinen Bijsterhuizen en Breekwagen af.	Voor wat betreft Breekwagen wordt er gesproken met de provincie en de grondeigenaar over de natuurcompensatie die nodig is om uitbreiding mogelijk te maken. Over de voortgang van de uitbreiding van Bijsterhuizen is de gemeenteraad eind 2023 geïnformeerd. Het ontwerpbestemmingsplan was bijna gereed maar aangehouden vanwege een motie die betrekking had op de bedrijventerreinen in de gemeente.

Begroot 2023	Verantwoording
We hebben een actieve rol in het toekomstbestendig houden van de winkelgebieden in onze gemeente.	Dit doen we door invulling te geven van de aanbevelingen uit de detailhandelsstructuurvisie in samenspraak met de werkgroep van ondernemers. Daarnaast ondersteunt de gemeente structureel financieel om alle winkelcentra te versterken "Wijchen=Samen versterken we elkaar".
We dragen bij aan projecten om het bedrijfsleven op bedrijventerrein Wijchen oost en het Maaswaalcollege met elkaar te verbinden.	We hebben regulier overleg met de initiatiefnemers van Spark! Dit project heeft als doel het VMBO van het Maaswaalcollege te verbinden aan technische bedrijven op Wijchen oost. Daarnaast werken we aan een doorstart van het Techlokaal in Wijchen. Het doel is om dit in q4 2024 weer operationeel te hebben. In 2023 hebben we van het Gelrepact een subsidie ontvangen, waarmee we in 2024 een techniek dag organiseren voor zowel het basisonderwijs, als het voortgezet onderwijs.
Stimuleren groei en het gebruik van recreatievoorzieningen zoals een dekkend recreatief wandelroutenetwerk, bewegwijzering, afspraken over het gebruik van routes over particulier terrein, het promoten van het netwerk online.	Het gewenste dekkend recreatief wandelroutenetwerk is in kaart gebracht. De plaatsing wordt in de 1e helft van 2024 gerealiseerd.
Het recreatief netwerk verduurzamen door met elektrische fiets- voetveren te varen.	Vanaf het vaarseizoen 2023 zijn de voetveren in Batenburg en Niftrik elektrisch.

Wat heeft het gekost?

Het Programma Economie bestaat uit de volgende taakvelden:
3.1 Economische ontwikkeling; Tot dit taakveld behoort algemeen beleid ter versterking van de economische bedrijvigheid.
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur; hiertoe behoren activiteiten gericht op fysieke condities scheppen voor alle vormen van bedrijvigheid.
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen; Tot dit taakveld behoren de op bedrijven en ondernemers gerichte ondersteuning en dienstverlening van de gemeente.
3.4 Economische promotie; hiertoe behoren activiteiten gericht op het "op de kaart zetten" van de gemeente.

Taakveld	Financieel overzicht	Geactualiseerde Begroting	Werkelijk	Werkelijk
	(x € 1.000)	**2023**	**2023**	**2022**
	Baten			
3.1	Economische ontwikkeling	30	29	15
3.2	Fysieke infrastructuur	295	312	106
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	564	578	512
3.4	Economische promotie	318	336	317
	Totaal baten	**1.206**	**1.255**	**949**
	Lasten			
3.1	Economische ontwikkeling	674	736	600
3.2	Fysieke infrastructuur	4	146	164
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	246	258	152
3.4	Economische promotie	465	475	554
	Totaal Lasten	**1.389**	**1.615**	**1.470**
	Gerealiseerd totaal van baten en lasten	**-183**	**-360**	**-520**
	Mutatie bestemmingsreserves			
3.1	AR: Algemene Reserve	0	70	86
3.4	BR: Toerisme	0	0	19
3.4	ER: Onderhoud Overige gebouwen	11	3	41
3.4	ER: Corona compensatie	0	0	67
	Inzet bestemmingsreserves	**11**	**74**	**213**
	Gerealiseerd resultaat	**-172**	**-287**	**-307**
	Verschil rekening/begroting		**-114**	

Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
Taakveld 3.1 Economische ontwikkeling		
Voordeel op doorberekende kosten WDW vanwege positieve afrekening jaarrekening WDW 2023.	0	6
Overige afwijkingen.	0	1
Taakveld 3.2 Fysieke infrastructuur		
Afwikkeling liquidatie Bijsterhuizen. Tegenover dit positieve saldo hebben we de post dubieuze debiteuren opgehoogd mede in verband met openstaande vorderingen die we over hebben genomen vanuit Bijsterhuizen.	0	20
Het onderhanden werk voor het bedrijventerrein Bijsterhuizen bedraagt	0	-145

Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
voor 2023 € 145k. Bij het sluiten van de anterieure overeenkomst voor fase 1 betrekken we die kosten. Dit saldo valt weg tegen het saldo onderhanden werk op taakveld 8.2, waarmee we het bedrag op de balans parkeren.		
Taakveld 3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen		
De opbrengsten uit de reclamebelasting zijn iets hoger uitgevallen dan geraamd.	15	0
De kosten van de elektriciteit van de markt zijn veel hoger dan begroot door de hogere energieprijzen die worden doorberekend.	0	-13
Overige afwijkingen.	0	1
Taakveld 3.4 Economische promotie		
In hoofdzaak door de fors gestegen elektriciteitstarieven is het budget voor evenementen/kermissen e.d. overschreden.	-19	0
De vectors aan monumenten wordt zelf geplaatst door eigen personeel en dat levert een voordeel op.	0	12
Overige afwijkingen.	0	7
Overige verschillen		
Totaal	**-4**	**-110**
Totaal saldo	***-114***	

Relevante besluiten

Nummer besluit	Beleidsnota
17 3 2856	Retailagenda Wijchen: stand van zaken uitvoeringsagenda
17 3 3458	Start economisch netwerk
20 051642	Economische visie 2020 – 2030
20 049334	Toeristische visie 2020 – 2030
20 054571	Detailhandel structuurvisie
20 054571	Toekomstvisie Centrum Wijchen

4 Onderwijs

Algemeen

We vinden onderwijs belangrijk. In onze gemeente zorgen we ervoor dat er in onze gemeente voldoende onderwijs- en ontwikkelkansen zijn voor iedere inwoner. We zetten actief in op kansengelijkheid. Iedereen moet zijn talenten volledig kunnen ontwikkelen en benutten op een wijze die passend is bij zijn/haar mogelijkheden. We voorkomen dat leerlingen vroegtijdig uitvallen in het onderwijs en langdurig thuis komen te zitten. Dit doen we ook door het aanbieden en in stand houden van een samenhangend geheel aan voorzieningen, zoals voldoende peuteraanbod en Integrale Kind Centra (IKC's).

We vinden het belangrijk dat kinderen zo dicht mogelijk bij huis naar school kunnen gaan. We stimuleren het behoud van scholen in de kleine kernen. Uiteraard moet de onderwijskwaliteit goed blijven en de kosten blijven acceptabel.

4-a	**Fijn opgroeien met goed onderwijs**
4-b	**Onderwijs ondersteuning voor iedereen**
4-c	**Een aanbod voor alle peuters**
4-d	**Versterken van basisvaardigheden bij volwassenen**

Speerpunten

4-a Fijn opgroeien met goed onderwijs

De jeugd heeft de toekomst. Daarom blijven we investeren in het onderwijs. We zetten actief in op kansengelijkheid voor kinderen. Het is belangrijk dat kinderen zo dicht mogelijk bij huis naar school kunnen gaan. We streven naar Integrale Kind Centra (IKC's) binnen multifunctionele accommodaties.

4-b Onderwijs ondersteuning voor iedereen

Een goede opleiding is belangrijk voor de toekomst van onze jongeren. Maar niet alle leerlingen doorlopen even makkelijk hun schooljaren. Voor leerlingen met wie het niet goed gaat op school, zorgen we voor voldoende ondersteuning. Onze leerplichtambtenaren zijn de gesprekspartner voor scholen, leerlingen en ouders. Zij vormen ook de toegangspoort naar hulp als een leerling uit dreigt te vallen. Dit doen we met lokale en regionale partners. Zo zorgen we dat leerlingen minder uitvallen in het onderwijs.

4-c Een aanbod voor alle peuters

Het voorschoolse aanbod draagt bij aan de brede ontwikkeling van het jonge kind. We zetten in dat peuters naar een voorschoolse voorziening gaan. Voor ouders die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag via de Belastingdienst is er gesubsidieerd aanbod. Peuters met (een risico op) een taalachterstand krijgen een extra aanbod voorschoolse educatie om hun kansen op een succesvolle en passende schoolcarrière te vergroten.

4-d Versterken van basisvaardigheden bij volwassenen

Wie beschikt over voldoende basisvaardigheden zoals kunnen lezen, schrijven, rekenen en met een computer kunnen werken, staat sterker en gezonder in het leven. Daarom zorgen we voor voldoende aanbod aan cursussen en vergroten we het aantal vindplaatsen. Dit doen we zowel lokaal als samen met onze partners in de regio.

Wat hebben we ervoor gedaan

Begroot 2023	Verantwoording

4-a Fijn opgroeien met goed onderwijs

We spannen ons in voor de realisatie van IKC's in Wijchen-Zuid, en Wijchen-West. Ontwikkeling MFA's Westwijzer en Hart van Zuid, uitbreiding Maaswaal College. Huisvesting voor de nieuwe basisschool Kans en Kleur.	Het vormen van een IKC is in eerste instantie een keuze en verantwoordelijkheid van het onderwijs en de kinderopvang. De gemeente kan faciliteren vanuit haar zorgplicht voor onderwijshuisvesting. Dat laatste doet ze door het bouwen van nieuwe MFA's. Voor genoemde MFA stellen we een Programma van Eisen op. Voor de uitbreiding van het MWC hebben is een bouwvoorbereidingskrediet beschikbaar gesteld.
Bij onveilig parkeergedrag rond scholen zetten we extra handhaving in.	Bij onveilig parkeergedrag rond scholen zetten we extra toezicht of handhavingsmaatregelen in. We kijken naar fysieke maatregelen en doen mee met de gedragsactie "de lekker anders dag".
We stimuleren het behoud van de scholen in de kleine kernen.	Behoud kleine scholen is onderdeel van Integraal Huisvestingsplan Onderwijs.
We stimuleren dat kinderen te voet of met de fiets naar school komen.	Dit doen we met behulp van een bestaand project. De 'Lekker Anders Dag'. Dit loopt in het huidige contract tot en met schooljaar 2023/ 2024. We zijn bezig met de verlenging.

4-b Onderwijs ondersteuning voor iedereen

Het Maaswaal College blijft samen met de gemeente betrokken bij het programma 'Aanpak ziekteverzuim VO'.	Aan de regionale aanpak ziekteverzuim VO is uitvoering gegeven.
Regionaal werken we samen op een verbeterde instroom en doorstroom van leerlingen, aan de versterking van de zorgteams in het VO en MBO en aan een sluitend aanbod van tijdelijke opvangvoorzieningen.	Regionaal is hierin samen met het VO en MBO opgetrokken. Voor nieuwkomersleerlingen is hard gewerkt om voor alle kinderen een passende plek te vinden.
De inzet van leerplichtambtenaren is gericht op terugkeer naar school.	Dit is opgenomen als reguliere aanpak.
Er is voldoende aanbod van schoolmaatschappelijk werk in het primair en voortgezet onderwijs.	We hebben met scholen voor primair en voortgezet onderwijs afspraken gemaakt over de beschikbaarheid van maatschappelijk werkers. We leveren vaste medewerkers en uren aan de scholen. De maatschappelijk werkers zijn verbonden met het SWT en in dienst bij de gemeente Wijchen. De samenwerking verloopt goed volgends de onderwijs besturen.
We versterken de inzet van jeugdartsen ter vermindering van het ziekteverzuim in het VO.	We zetten jeugdartsen binnen VO en MBO in via het regionaal samenwerkingsverband ter vermindering van het ziekteverzuim. Verantwoording hiervan wordt in regionaal PFO besproken.

4-c Een aanbod voor alle peuters

We geven De Eerst Stap een subsidie voor het voortzetten van het gesubsidieerd aanbod en de voorschoolse educatie.	Gerealiseerd.

Begroot 2023	Verantwoording
We actualiseren ons onderwijsachterstandenbeleid voor de nieuwe beleidsperiode 2023-2026. Hierbij gaan we extra inzetten op het versterken van de educatieve kwaliteit. Daarbij gaan we ook samenwerken met kinderdagverblijven en de bibliotheek.	Gerealiseerd. Het nieuwe OAB beleid is op 30 maart 2023 door de raad vastgesteld.
In 2022 verstrekten we aan de bibliotheek (penvoerder) een bijdrage voor Leesoffensief Wijchen vanuit de NPO-middelen. Het Leesoffensief wordt in schooljaren 2022-2023 en 2023-2024 uitgevoerd.	De bibliotheek, scholen en kinderopvang voerden in 2023 de acties uit hun Actieplan Leesoffensief 2022-2023 uit. De gemeente is niet inhoudelijk betrokken bij de uitvoering. Met de partijen is afgesproken pas aan het eind van de looptijd te evalueren. We kunnen derhalve op dit moment geen inhoudelijke resultaten van hun inspanningen delen.

4-d Versterken van basisvaardigheden bij volwassenen

Samen met partners in de gemeente werken we aan het opzetten van een Digi-Taalhuis in Wijchen. Voor de coördinatie van de activiteiten en de toeleiding van laaggeletterden naar passend aanbod, stellen we een taalhuiscoördinator aan.	In de stuurgroep DigiTaalhuis Wijchen hebben de Bibliotheek Wijchen, MeerVoormekaar, ROC Nijmegen en gemeente, met als adviseur Stichting Lezen en Schrijven, aan de opzet van het DigiTaalhuis Wijchen gewerkt. Er is een convenant in ontwikkeling. Voor het zichtbaar maken van een goede gezamenlijke uitvoering, registratie een monitoring wordt de aanstelling van een taalhuiscoördinator voorbereid.

Wat heeft het gekost?

Het Programma Onderwijs bestaat uit de volgende taakvelden:
4.1 Openbaar basisonderwijs; Tot dit taakveld behoren de gemeentelijke taken met betrekking tot het openbaar basisonderwijs, waaronder ook bewegingsonderwijs.
4.2 Onderwijshuisvesting; Tot dit taakveld behoren de gemeentelijke taken op het gebied van onderwijshuisvesting voor openbaar en bijzonder onderwijs.
4.3 Onderwijsbeleid en leerling zaken; Tot dit taakveld behoren het lokaal onderwijsbeleid en de leerlingenvoorzieningen, zoals leerlingenvervoer en peuterspeelzalen.

Taak veld	Financieel overzicht	Geactualiseerde Begroting	Werkelijk	Werkelijk
	(x € 1.000)	**2023**	**2023**	**2022**
	Baten			
4.1	Openbaar basisonderwijs	44	44	153
4.2	Onderwijshuisvesting	236	293	222
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	495	405	323
	Totaal Baten	**775**	**742**	**698**
	Lasten			
4.1	Openbaar basisonderwijs	305	297	275
4.2	Onderwijshuisvesting	1.987	1.924	1.934
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.799	1.603	1.463
	Totaal Lasten	**4.091**	**3.824**	**3.671**
	Gerealiseerd totaal van baten en lasten	**-3.316**	**-3.082**	**-2.973**
	Mutatie bestemmingsreserves			
4.2	ER: Onderhoud Overige gebouwen	0	0	0
4.2	ER: Onderwijshuisvesting	0	0	65
4.2	Afs.R: Ventilatiesysteem Leemweg 121	3	3	3
	Inzet bestemmingsreserves	**3**	**3**	**68**
	Gerealiseerd resultaat	**-3.313**	**-3.079**	**-2.905**
	Verschil rekening/begroting		***234***	

Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
Taakveld 4.1 Openbaar basisonderwijs		
Minder Sociaal Medische Indicaties (SMI) uitgevoerd waardoor er een voordeel ontstaat.	0	25
Hogere kosten Bewegingsonderwijs.	0	-18
Overige afwijkingen.	0	1
Taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting		
Hogere bijdrage ontvangen voor de vergoeding aan het onderhoud van onze MFA's.	60	0
Voordeel op exploitatie onderwijshuisvesting gebouwen.	0	61
Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken		
Op de activiteiten brede scholen treedt een voordeel op.	0	5
DRAN: voordeel op leerlingenvervoer.	0	41
Minder OV abonnementen t.b.v. leerlingenvervoer verstrekt t.o.v.	0	19

Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
de begroting.		
Voordeel op maatschappelijke culturele vorming.	0	8
Voordeel op doorberekende kosten WDW vanwege positieve afrekening jaarrekening WDW 2023.	0	10
Voordeel op te declareren ambtelijke uren regeling onderwijsachterstandenbeleid.	0	22
Totaal	**60**	**174**
Totaal saldo	***234***	

Relevante besluiten

Nummer besluit	Beleidsnota
16 2773	Regionaal beleidsplan leerplicht 2015-2019
16 4034	Onderhoudsoverdracht onderwijshuisvesting primair onderwijs
17 4 5581	*Opvang voor alle peuters!* Nota peuteropvang en voorschoolse educatie in Wijchen na de harmonisatie vanaf 2018.
20 3 7254	Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2020

5 Sport, cultuur en recreatie

Algemeen

Alle inwoners van onze gemeente moeten gezond en vitaal kunnen leven. Daar horen in- en ontspanning bij. We vinden het daarom belangrijk dat er in alle kernen passende en kwalitatief goede sport-, culturele en recreatieve voorzieningen en maatschappelijke accommodaties zijn. Deze moeten toegankelijk zijn voor iedereen, ongeacht leeftijd, inkomen of een eventuele beperking. Dit draagt ook bij aan de leefbaarheid, vitaliteit en aantrekkelijkheid van onze hele gemeente. We stimuleren de kennismaking met en beoefening van sport, kunst, cultuur en recreatieve bezigheden. We zijn trots op ons actieve verenigingsleven met de vele vrijwilligers. Dat blijven we ondersteunen. Ook zoeken we naar nieuwe manieren om te sporten en te bewegen te stimuleren. We zetten o.a. in op het Lokaal Sportakkoord, we verkennen de mogelijkheden om een buurtsportcoach/verenigingsondersteuner in te zetten, Zwembad De Meerval krijgt een renovatie en we onderzoeken in 2023 de invulling en locatie van een klimbos voor kinderen.

Onze historie verdient een plek in de schijnwerpers zodat iedereen ervan kan genieten. We beschermen onze cultuurhistorische waarden en steunen initiatieven die de lokale historie in beeld brengen. Daarnaast steunen we initiatieven voor kunst en cultuur zoals de creatieve broedplaats, Theater 't Mozaïek en museum Kasteel Wijchen en talloze evenementen.

In de regio werken we samen om cultuur en toerisme in onze regio te stimuleren. Toerisme gaan we beter spreiden zodat de druk op bestaande natuur- en recreatiegebieden niet te groot wordt. Bij meerdere initiatieven hebben we oog voor de samenhang en balans tussen natuur, verkeersveiligheid, spreiding en verdeling over onze gemeente.

Speerpunten → Coalitie akkoord → Algemeen

5-a	**Samen actief en sportief**
5-b	**Zuinig op onze kunst, cultuur en historie**
5-c	**Wijchen als trekpleister**
5-d	**Groene en gezonde wijken en dorpen**
5-e	**Cultuur- en erfgoedparticipatie**
5-f	**Ontspannen regio**
5-g	**Meer biodiversiteit & natuur**

Speerpunten

5-a Samen actief en sportief
Sport is belangrijk voor lichaam en geest. We zijn daarom trots op ons actieve verenigingsleven met de vele vrijwilligers. Die blijven we ondersteunen. Ook zoeken we naar nieuwe manieren om sporten en bewegen te stimuleren. Daarbij vinden we het belangrijk dat iedereen hier gebruik van kan maken, ongeacht leeftijd, inkomen, of een eventuele beperking.

5-b Zuinig op onze kunst, cultuur en historie
In onze kunst en cultuur zien we onze lokale identiteit terug. Daar hechten we veel waarde aan. We vinden het ook belangrijk om aandacht te houden voor de rijke historie van Wijchen en al haar kernen. Daarom blijven we hierin investeren en houden we dit voor iedereen toegankelijk.

5-c Wijchen als trekpleister
Naast kunst en cultuur heeft onze gemeente afwisselende landschappen met mooie parels. Van de Bergharense berg tot de Berendonck. Wijchen is een mooie bestemming. Bovendien biedt toerisme kansen voor de lokale werkgelegenheid en economie.

5-d Groene en gezonde wijken en dorpen
Groen om ons heen draagt bij aan onze gezondheid en ons geluk. In onze gemeente hebben we gevarieerde natuur met ruimte voor mens en dier en dat behouden we. Waar mogelijk versterken we het groen in bestaande wijken. En we zorgen voor groen binnen nieuwbouwprojecten.

5-e Cultuur- en erfgoedparticipatie
Kinderen nemen deel aan culturele activiteiten in de vrije tijd. We willen de drempel van cultuurparticipatie verlagen voor kinderen voor wie dat niet zo vanzelfsprekend is. Ieder kind in het (basis)onderwijs neemt deel aan cultuureducatie waardoor het een brede kennismaking met kunst en cultuur krijgt.

5-f Ontspannen regio
In de Groene Metropool Regio werken we met de regiogemeenten aan duurzame structuurversterking van de hele culturele keten in de hele regio. Dat betekent dat onze acties een regio-breed en blijvend effect moeten hebben op de keten van top- en middensegment, cultuureducatie, kunstvakonderwijs en amateurkunst.

5-g Meer biodiversiteit en natuur
Goed onderhoud is belangrijk. Anders ontstaat er een rommeltje en dat willen we niet. Als de buitenruimte goed is onderhouden levert dat een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid. Bij dat onderhoud betrekken we onze inwoners zoveel mogelijk. De gemeente heeft hier een voorbeeldrol.

Wat hebben we ervoor gedaan

Begroot 2023	Verantwoording
5-a Samen actief en sportief	
1. Jeugd. 1.1. Met behulp van de combinatie-functionarissen versterken we o.a. de samenwerking tussen onderwijs en sportverenigingen en vergroten we de diversiteit van het school- en naschoolse aanbod. 1.2. Via Sjors Sportief hebben alle basisschoolkinderen de kans om zich op een laagdrempelige manier te oriënteren in diverse takken van sport, zonder meteen lid te worden van een Wijchense sportvereniging. 1.3. Inzetten van de mobiele fitnessvoorziening (sportcontainer) worden gerealiseerd in Wijchen. Door middel van een jaarkalender zal de sportcontainer telkens op verschillende plekken in de Wijchen worden neergezet waar o.a. de jongeren gebruik van kunnen maken.	De activiteiten hebben plaats gevonden. We hebben de invulling van de Brede Regeling Combinatiefuncties samen met Kans & Kleur herijkt. De inzet van de vakdocenten in het basisonderwijs kunnen niet meer via de regeling bekostigd worden. Vanaf 2025 neemt Kans en Kleur deze kosten voor deze vakdocenten volledig op zich. Voor 2024 is een afbouwregeling met Kans en Kleur overeengekomen. De vrijgevallen uren zullen in 2024 o.a. ingezet worden voor een buursportcoach en verengingsondersteuner.
2. Senioren. Samen met de doelgroep, de sportverenigingen en externe maatschappelijke partners (o.a. Stichting Meer Voormekaar, Seniorensportvereniging Oud-Fit, GGD) worden projecten opgezet om een passend sport- en beweegaanbod te creëren.	Met o.a. Meervoormekaar, GGD, sportverenigingen en Seniorenvereniging Oud-Fit kijken we naar passende activiteiten voor deze doelgroep. In 2024 starten we met Max Vitaal waarbij senioren kunnen proeven aan verschillende sportactiviteiten. We proberen hierbij de niet actieve senioren te bereiken.
3. Mensen met een beperking. Iedereen moet kunnen meedoen aan sport- en beweegactiviteiten. Hier worden de sportverenigingen en relevante organisaties bij betrokken. We zetten hiervoor in: - De geldterugregeling. - Kindregeling. - Uniek Sporten.	Dit doen we door Uniek Sporten in te zetten als er een hulp vraag is vanuit de (beginnende) sporters of bij een vereniging die aanbod wil genereren voor deze doelgroep. Waar mogelijk worden hier verenigingen bij betrokken die al een aanbod hebben of andere relevante organisaties.
4. Subsidies. We hebben de mogelijkheid subsidie te verlenen voor initiatieven die sport stimuleren uit het sport-stimuleringsbudget.	Continue proces.
5. Lokaal sportakkoord. Naast de concrete ambities uit het Lokaal sportakkoord kunnen initiatiefnemers aanvragen indienen die bekostigd kunnen worden uit het uitvoeringsbudget (dit budget is van de Wijchense gemeenschap, niet van de gemeente). De kerngroep, een vertegenwoordiging van de lokale(sport)-verenigingen en maatschappelijke instellingen, waar ook de gemeente deel van uit maakt beoordelen deze aanvragen.	In uitvoering.

Begroot 2023	Verantwoording
6. We verkennen de mogelijkheden om een buurtsportcoach in te zetten zodat sport- en beweegaanbod toegankelijker wordt voor alle leeftijden. Samen met de verschillende partners (o.a. sportverenigingen, schoolbesturen, Meervoormekaar enz.) gaan we onderzoeken/ verkennen waar behoefte aan is en of het haalbaar is. Dan zal ook duidelijk worden of dit bijvoorbeeld een buurtsportcoach, combinatiefunctionaris of verenigingsondersteuner moet worden.	Zie punt 1. Dit wordt meegenomen in de Brede Regeling Combinatiefuncties. We zijn in samenspraak met de verschillende partners (o.a. sportverenigingen, sportaanbieders, kerngroep lokaal sportakkoord enz.) gekomen tot een profiel voor de buurtsportcoach en verenigingsondersteuner.
7. Sportevenementen krijgen onze steun, omdat ze zorgen voor verbinding en Wijchen op de kaart zetten.	Continue proces.
8. We streven naar voorzieningen voor jongeren van alle leeftijden. Met jongeren en ouders verkennen we waar behoefte aan is. Bijvoorbeeld een pumptrack, pannakooi of skatebaan. Hoe om te gaan met de speelvoorzieningen in de gemeente is opgenomen in het speelruimtebeleid. Dit wordt gecontinueerd. Mochten er initiatieven komen vanuit de inwoners dan denken we graag mee.	In uitvoering, continu proces.
8.1 Voor kinderen ontwikkelen we een klim- en speelbos. We bekijken waar dit een plek kan krijgen.	Dit is opgestart maar nog niet afgerond in 2023.
9. Beheer en exploitatie maatschappelijk vastgoed Voorzieningen bieden voor een compleet aanbod van activiteiten dat bijdraagt aan een prettig leefklimaat.	Stichting 't Mozaïek en gemeente hebben overeenstemming over de voorwaarden waaronder Stichting 't Mozaïek MFA De Brink vanaf 1 januari 2024 gaat beheren.
9.1 We stimuleren breder gebruik van sportparken. Ook overdag, zodat andere doelgroepen hier gebruik van kunnen maken.	Continue proces.
9.2 Zwembad De Meerval krijgt een renovatie met beperkte uitbreiding. Bouwvoorbereiding renovatie en uitbreiding gaan we in 2023 mee beginnen.	Op basis van het Programma van Eisen van 31 mei 2023 en de raadsbijeenkomst op 23 november 2023 is een informatieavond geweest over de meningsvormende nota t.a.v. renovatie of nieuwbouw. Inmiddels heeft de raad de voorkeur voor nieuwbouw uitgesproken.
9.3 We ondersteunen dit op allerlei manieren, waaronder het beschikbaar stellen van accommodaties. Ontwikkeling MFA's Hart van Zuid en Westwijzer.	We zijn in voorbereiding op het bouwen van nieuwe MFA's met daarin sportzalen en wijkvoorzieningen.

5-b Zuinig op onze kunst, cultuur en historie

We steunen initiatieven voor kunst en cultuur. Zoals de creatieve broedplaats.	Continue proces.
Theater 't Mozaïek en museum Kasteel Wijchen koesteren we. We verstrekken een budgetsubsidie aan 't Mozaïek en aan Museum Kasteel Wijchen.	Gerealiseerd.
Lokale evenementen, groot en klein, blijven wij ondersteunen.	Op 29 februari heeft de raad de cultuurnota vastgesteld, waarmee de visie en daarbij behorende ambities en doelen zijn bepaald.
We subsidiëren een aantal evenementen. Daarnaast faciliteren we evenementen, bijvoorbeeld door het uitlenen van materialen (dranghekken e.d.) of het	Gerealiseerd.

gebruiken van voorzieningen (stroomkasten, wateraansluitingen en rioolafvoersystemen).	

5-c Wijchen als trekpleister

Wandelen en fietsen in het buitengebied is steeds populairder. We blijven daarom werken aan goede wandel- en fietspaden en routes. We realiseren een dekkend wandelroutenetwerk.	in uitvoering.
Een uitkijkpunt over onze gemeente is een aantrekkelijke toevoeging. We bekijken waar dit een plek kan krijgen.	Nog niet bekend.
In de regio werken we samen om toerisme naar onze regio te stimuleren. Ook kijken we hoe we recreatie in de regio kunnen spreiden zodat de druk op bestaande natuur- en recreatiegebieden niet te groot wordt.	In uitvoering, continu proces.
Bij meerdere initiatieven hebben we oog voor samenhang en balans tussen natuur, verkeersveiligheid, spreiding en verdeling over onze gemeente. Bijvoorbeeld op Alverna, in Bergharen en rondom de Loonse Waard.	De initiatieven die in Alverna lopen, worden in samenhang bekeken. Dit doen we om integraal te kunnen adviseren en sturen op de ontwikkelingen, zowel op regionale schaal als op lokale schaal, zodat deze bijdragen aan de leefbaarheid op en rond Alverna.

5-d Groene en gezonde wijken en dorpen

Het onderhoudsniveau van onze openbare ruimte behouden we. De komende jaren hebben we extra aandacht voor onkruidbestrijding en zwerfafval.	De extra aandacht voor onkruidbestrijding en zwerfafval is meegenomen in het machinaal onderhoudsbestek qua beheerniveau.
In het machinaal bestek 2023-2026 continueren verhoogd beeldkwaliteits-niveau bestrijding onkruid op verharding.	De extra aandacht voor onkruidbestrijding en zwerfafval is meegenomen in het machinaal onderhoudsbestek qua beheerniveau.
Uitvoering geven aan vastgesteld Zwerfafvalplan 2023-2032 met extra aandacht voor burgerparticipatie en samenwerking met derden. Afvalteams effectief inzetten op hotspots.	De afvalteams zijn structureel actief geweest, ook in 2023 op de hotspots. De activiteiten met vrijwilligers zijn gecontinueerd. Twee keer per jaar is er een special uitgebracht met aandacht voor de samenwerking en participatie. Begin oktober zijn alle vrijwilligers bedankt met koffie/thee, gebak en een presentje.
We stimuleren de biodiversiteit. Bijvoorbeeld door het voortzetten van ecologisch bermbeheer. Uiteraard mogen hogere bermen niet zorgen voor onveilige verkeerssituaties. Voortzetten en uitbreiden pilots ecologisch bermbeheer.	Ecologische bermbeheer is sinds dit jaar de norm in het buitengebied. Alleen als het niet anders kan wordt daarvan afgeweken.
We zijn terughoudend met het kappen van bomen vanwege overlast. Voor elke gekapte boom planten we er binnen onze gemeentegrenzen twee terug. Dit nemen we op in onze werkwijze.	Het terug planten van 2 bomen voor iedere gekapte boom is in onze werkwijze verwerkt.
Als groen ergens verdwijnt zorgen we dat het op een andere plek terugkomt. Bij onverhoopt verwijderen van groen voor verharding zoeken we in de omgeving een plek voor compensatie van het verdwenen groenareaal.	Bij verwijderen van groen wordt altijd gezocht naar vervangende locaties.
We ontwikkelen beleid om cultuurhistorische waarden en groene longen in onze gemeente te beschermen. Denk aan landschapspark Woezik en de omgeving Valendriese heuvels. De komende jaren verzamelen we de informatie hierover en leggen dit vast in de Omgevingsvisie.	In vierde kwartaal van 2023 is hiermee een start gemaakt.

Begroot 2023	Verantwoording
5-e Cultuur- en erfgoedparticipatie	
We subsidiëren culturele activiteiten die gericht zijn op kinderen. We maken deelname aan culturele activiteiten voor ouders betaalbaarder.	Gerealiseerd.
We faciliteren het Cultuurknooppunt om een brede kennismaking met kunst en cultuur te realiseren. We zorgen dat er een aanbod is van alle kunstdisciplines.	Gerealiseerd.
Via Sjors Creatief hebben alle basisschoolkinderen de kans zich op een laagdrempelige manier te oriënteren op muziek, dans, knutselen, websites bouwen en nog meer creatieve uitingen.	Conform.
De verordening Stimuleringsfonds Wonen & Monumenten 2008 wordt herzien.	De verordening Stimuleringsfonds Wonen & Monumenten 2008 wordt in het najaar van 2024 herzien.
We gaan eigenaren voorlichten en begeleiden bij het verduurzamen van hun monumenten.	Onderzocht wordt in 2024 of de gemeente in samenwerking met de Monumentenwacht Gld, de eigenaren gericht kunnen gaan voorlichten over de mogelijkheden om hun woning/gebouw te verduurzamen en hierin begeleiden.
5-f Ontspannen regio	
Gelderland heeft aan de GMR € 1,3 miljoen beschikbaar gesteld voor uitvoering van de activiteiten in de periode 2022-2025. Wij stellen ambtelijke capaciteit beschikbaar ter ondersteuning bij de uitvoering.	Gerealiseerd.
Innovatie in productie, marketing en presentatie.	De GMR heeft een begeleidend traject aangeboden om innovatieve ideeën van de culturele sector in de cultuurregio 025 op weg te helpen, om tot een aanvraag te komen. Vervolgens is er een (eenmalige) subsidieregeling Innovatie cultuur. De Wijchense culturele sector is hierop geattendeerd en kan van de regeling gebruik maken.
Scholing van personeel om zo culturele organisaties verder te professionaliseren.	Cultuur Academy doet onderzoek naar de behoeften bij de professionals in de culturele sector. Op basis daarvan komt een scholingsaanbod waar zij gebruik van kunnen maken.
Versterken van cultuureducatie.	Het strategisch netwerk van cultuurpunten in de cultuurregio 025 heeft de aandachtspunten voor het versterken van cultuureducatie benoemd. Er zijn twee sporen. Het eerste spoor is het via een impuls een deelgebied versterken op cultuureducatie daar waar dat vanuit de organisatiestructuur en/of inhoud het meest nodig is. Het tweede spoor is het inzetten op voldoende en adequaat geschoolde kunstvakdocenten.
Ondersteuning van amateurs en vrijwilligers in de amateurkunst- en erfgoedsector.	De ondersteuningsbehoefte wordt geïnventariseerd. We laten de ondersteuning op regionaal niveau aansluiten op de invulling van de lokale ondersteuning. Hiernaar doen we ook een verkenning.

Begroot 2023	Verantwoording
De verhaallijn Romeinen beleefbaar maken. De acties vinden plaats via De Groene Metropool Regio.	Er komt een Masterplan Romeins verleden. GMR, provincie Gelderland en gemeente Nijmegen hebben hiervoor opdracht verstrekt. Het masterplan heeft als doel het Romeinse verleden van de regio beter beleefbaar te maken en de regio op de kaart te zetten aan de hand van de volgende thema's: hand van de volgende thema's: 1. Publieksbereik en beleving. 2. Onderzoek en kennisoverdracht. 3. Maatschappelijke verbinding. 4. Beheer en behoud, kennisdeling Het resultaat is een Masterplan voor de GMR met daarin vier programma onderdelen inclusief concrete projecten voor de komende acht jaar, advies over de haalbaarheid voor een kenniscentrum en advies over rol- en taakverdeling van de betrokken stakeholders tijdens de uitvoering van het Masterplan.

5-g Meer biodiversiteit en natuur

Transitie naar ecologisch groenbeheer 1. Maaibeleid aanpassen naar meer ecologisch. 2. Bepalen maatregelen voor ontwikkeling natuurwaarde in beplantingen.	Door de invoering van het ecologisch bermbeheerplan in 2023, is het aandeel ecologisch beheerde bermen in het buitengebied fors toegenomen. Maatregelen voor natuurlijke ontwikkeling zijn in het onderhoudsbestek opgenomen.
Biodiversiteit als integraal duurzaamheidsthema 1. Biodiversiteitsscan invoeren bij ruimtelijke ontwikkelingen. 2. Soortmanagement-plan (smp) is vastgesteld. 3. Stimuleren natuurinclusief bouwen.	Het smp kon in 2022 niet worden vastgesteld omdat de provincie goedkeuring onthoudt. Ondertussen werkt de provincie aan richtlijnen om een andere vorm van smp mogelijk te maken. Die worden in 2e kwartaal 2024 verwacht. Bij bouwplannen en omgevingsvergunningen wordt standaard gewezen op natuur inclusief bouwen.
Natuurlijke bestrijding overlastgevende soorten 1. Natuurlijke aanpak van de eikenprocessierups (epr) door ander maaibeleid en stimuleren ontwikkeling natuurlijke vijanden. 2. Invasieve exoten aanpakken.	Door het ecologisch bermbeheer wordt de ontwikkeling van natuurlijke vijanden van de epr bevorderd. Het gebiedsplan invasieve exoten is opgesteld. Daarin is de aanpak van de bestrijding uitgewerkt.
Versterken groenblauw netwerk 1. Ecologische structuren ontwikkelen in de bebouwde kom. 2. Extra aandacht voor EVZ Heumen-Horssen door aanleg stapsteen.	Stap voor stap wordt ecologisch groenbeheer in de groenstructuren ingevoerd (hoofdwegenstructuur en parken). De aanleg van een stapsteen bij Bergharen is in voorbereiding.
Stimuleren van initiatieven en samenwerking 1. Biodiversiteit in de wijk (pilotproject). 2. Stimuleringsregeling kleinschalige landschapselementen. 3. Stimuleren van verschillende beschermde diersoorten.	Er is in het voorjaar op 20 erven landschapselementen aangeplant (91 fruit- en laanbomen en 2350 struiken). In overleg met Natuur Wijchen is nestgelegenheid voor steenuilen en bijen aangelegd.
Versterken groenblauw raamwerk Mede vormgeven aan de ontwikkeling van het groenblauw raamwerk binnen de Groene Metropool.	In overleg met de regiogemeenten en de GMR zijn voorstellen voor input aan het Vitaal Landelijk Gebied Gelderland uitgewerkt.

Wat heeft het gekost?

Het Programma Sport, cultuur en recreatie bestaat uit de volgende taakvelden:
5.1 Sportbeleid en activering; Tot dit taakveld behoren de niet-fysieke maatregelen ter stimulering van professionele- en amateursport, waaronder de subsidies aan alle sportverenigingen.
5.2 Sportaccommodaties; Tot dit taakveld behoren alle accommodaties voor sportbeoefening, zoals de gym- en sportzalen, het zwembad en de buitensport (RSA).
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie; Tot dit taakveld behoren activiteiten ter bevordering van beeldende kunst, muziek, dans en toneel.
5.4 Musea; Tot dit taakveld behoren activiteiten gericht op het verwerven, behouden, wetenschappelijk onderzoeken en presenteren van kunst en cultuur, zoals het museum.
5.5 Cultureel erfgoed; Tot dit taakveld behoren taken gericht op conserveren en voor publiek toegankelijk maken van cultureel erfgoed.
5.6 Media; Tot dit taakveld behoren de zorg voor fysieke en elektronische cultuurdragers, zoals de Wijchense omroep en de bibliotheek.
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie; Tot dit taakveld behoren openbaar groen, natuur en recreatie.

Product nr.	Financieel overzicht	Geactualiseerde Begroting	Werkelijk	Werkelijk
	(x € 1.000)	**2023**	**2023**	**2022**
	Baten			
5.1	Sportbeleid en activering	265	333	80
5.2	Sportaccommodaties	1.345	1.222	1.092
5.3	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	0	1	0
5.4	Musea	1	2	5
5.5	Cultureel erfgoed	20	18	13
5.6	Media	40	40	0
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	41	48	103
	Totaal Baten	**1.712**	**1.664**	**1.294**
	Lasten			
5.1	Sportbeleid en activering	562	512	475
5.2	Sportaccommodaties	3.436	2.797	3.192
5.3	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	731	672	550
5.4	Musea	406	401	338
5.5	Cultureel erfgoed	140	139	105
5.6	Media	942	912	775
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	4.750	4.468	3.918
	Totaal Lasten	**10.967**	**9.902**	**9.353**
	Gerealiseerd totaal van baten en lasten	**-9.255**	**-8.238**	**-8.059**
	Mutatie bestemmingsreserves			
5.2	Afs.R: 3e Hockeyveld Campus Wijchen	-68	-68	15
5.2	Afs.R: Centrale Sporthal	187	187	187
5.2	Afs.R: Kunstgrasveld Diosa	123	1	80
5.2	Afs.R: Renovatie crossbaan Wycross	-20	-20	5
5.2	Afs.R: Sportzaal achterlo	2	2	2
5.2	Afs.Res. Automatische beregening	15	15	7
5.2	Afschrijvingsreserve RSA	72	72	87
5.2	AR: Algemene Reserve	0	0	-296
5.2	BR: Renovaties Sportvelden	-382	-382	-332
5.2	BR: RSA Tennis	-51	-51	-5
5.2	ER: Gymmaterialen	-7	-19	-25
5.2	ER: Onderhoud Overige gebouwen	-209	-185	-60
5.2	Afschrijvingsreserve RSA Tennis	0	0	0

5.3	BR: Beeldende kunst	0	-16	13
5.3	ER: Corona compensatie	112	133	0
5.3	BR: Fonds voor en door Wijchen	0	0	11
5.4	ER: Corona compensatie	-6	-6	4
5.5	ER: gemeentelijke monumenten	33	33	-13
5.7	BR: Beeldende kunst	0	0	0
5.7	BR: Eenmalige middelen	0	0	0
5.7	BR: Landschapsontwikkelingplan	-72	-94	-14
5.7	BR:Vervangen speeltoestellen openbare speelpleinen	-5	-5	15
5.7	ER: Egalisatiereserve tarieven hondenbelasting	-5	0	0
5.7	ER: Onderhoud Overige gebouwen	-20	-23	-36
5.7	Afs.R. Oosterpark	15	15	15
5.7	ER: Groen	-83	-243	-76
	Inzet bestemmingsreserves	**-371**	**-657**	**-414**
	Gerealiseerd resultaat	**-9.625**	**-8.895**	**-8.473**
	Verschil rekening/begroting		**730**	

Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	**Structureel**	**Incidenteel**
Taakveld 5.1 Sportbeleid en activering		
Sportstimulering: voordeel op subsidies aan sportverenigingen, met name ook door exta specifieke uitkering die de gemeente ontvangt vanuit het rijk.	0	123
Lagere subsidie SPUK sport dan opgenomen in de begroting. Onduidelijk is nog hoe lang de SPUK subsidie blijft bestaan, ter afdekking van de hogere btw lasten op sport uitgaven .	0	-5
Taakveld 5.2 Sportaccommodaties		
Zwembad de meerval afrekening van 2020 tot en met 2022 levert een voordeel op.	0	117
Voordeel op de exploitatie van sportzalen binnen onze MFA's.	0	74
Voordeel op doorberekende kosten WDW vanwege positieve afrekening jaarrekening WDW 2023.	0	6
Voordeel uit zonnepanelen suikerberg.	0	60
Voordeel op exploitatiekosten gemeentelijke gymzalen.	0	98
Voordeel op afrekening SPUK sport subsidie 2022. Voorzichtigheidshalve hebben we in 2022 de subsidie opgenomen ter hoogte van de aanvraag. De realisatie lag hoger en hebben we inmiddels ook beschikt gekregen.	0	99
Hogere subsidie SPUK sport dan opgenomen in de begroting. Onduidelijk is nog hoe lang de SPUK subsidie blijft bestaan, ter afdekking van de hogere btw lasten op sport uitgaven.	0	83
Technische correctie op afschrijvingsreserve Diosa, de begrote onttrekking is niet benodigd.	0	-121
Overige afwijkingen.	0	-9
Taakveld 5.3 Cultuurpresentatie, -productie en cultuurparticipatie		
Nadeel op muziekonderwijs.	0	-3
Incidentele budgetten voor de beleidsnota cultuurhistorie en kerkenvisie en het In kaart brengen van Erfgoed Post 65 is dit jaar nog niet uitgevoerd. In eerste instantie is dat niet meegenomen in de budgetoverhevelingen. Bij de resultaatbestemming nemen we dit alsnog mee ter overweging.	0	65
Overige afwijkingen.	0	1
Taakveld 5.4 Musea		
Voordeel op de subsidie aan het museum.	0	3

Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
Overige afwijkingen.	0	4
Taakveld 5.5 Cultureel erfgoed		
Overige afwijkingen.	0	-1
Taakveld 5.6 Media		
Voordeel op de bibliotheek, de taalhuis coordinator is nog niet ingezet.	0	29
Taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie		
Voordeel op doorberekende kosten WDW vanwege positieve afrekening jaarrekening WDW 2023.	0	87
Op onderhoud groen zien we een voordeel t.o.v. de structurele begroting.	0	243
Het voordeel van 2023 storten we in de egalisatiereserve groen.	0	-243
Budget baggerplan is niet ingezet in 2023.	0	15
Overige afwijkingen.	0	6
Totaal	***0***	***731***
Totaal saldo	***731***	

Relevante besluiten

Nummer besluit	Beleidsnota
12 IZ 132	Renovatieplan Sportaccommodaties / RSA
13 IZ 196	Beleidskader Investeringen Buitensportaccommodaties.
14 IZ 199	Uitvoeringsdocument muziekonderwijs.
16 4095	Speelruimtebeleid 2015-2025.
16 IZ 121	Nota speelbeleid.
16 IZ 123	Uitvoeringsprogramma Kunstparticipatie.
18 4 15250	Notitie Sport en bewegen.
18 4 666 / 19 24150	Algemene subsidieverordening 2018
19 35155	Visie bibliotheek 2020 - 2023
19 27162	Visie ’t Mozaïek, sociaal cultureel en educatief centrum in wijchen.
20 52446	Beleidsplan Natuur en Biodiversiteit

6 Sociaal domein

Algemeen

We willen dat iedereen in onze gemeente mee kan doen in de samenleving op alle gebieden. Zoals samenleven, zorg voor elkaar, werken, leren, sporten en andere vormen van vrijetijdsbesteding zoals cultuur en recreatie. Dit geldt voor jong tot oud. Dit geldt voor mensen met een ziekte, beperking of een tijdelijke behoefte tot ondersteuning. En ook voor de mensen die weinig geld te besteden hebben of die nieuw in Nederland zijn en moeten integreren. Daar werken we samen aan, met onze inwoners en partners.

En gaat het even minder goed? Dan kijken we naar elkaar om en ondersteunen we elkaar. Als het nodig is, staan wij samen met onze partners klaar om mee te denken en oplossingen te bieden. Ook voor mensen die zorg mijden en wel geholpen moeten worden omdat ze een gevaar zijn voor zichzelf of anderen.

Voorkomen is beter dan genezen. Daarom zetten we vol in op preventie en laagdrempelige hulp. Zo voorkomen we zoveel mogelijk zware en kostbare zorg. Als het mogelijk is heeft hulp in de buurt of uit het sociaal netwerk de voorkeur.
Mensen die professionele zorg nodig hebben, moeten daarop kunnen rekenen. Dat is altijd maatwerk, want elk mens en elk gezin is anders. We behouden kwalitatief goede zorg maar houden ook betaalbaarheid in het oog. Daarbij zoeken we naar manieren om kosten beter inzichtelijk te maken. Zorgfraude pakken we stevig aan. Hierin werken we zoveel mogelijk samen met regiogemeenten.

Jeugd krijgt speciale aandacht in ons programma. De jeugd is onze toekomst, ook als hun situatie kwetsbaar is. Wij streven ernaar dat alle jeugdigen in de gemeente Wijchen opgroeien in een veilig klimaat en een omgeving waarin zij kansen krijgen om zich optimaal te ontwikkelen. Voor goede zorg aan onze jeugd werken we samen in de regio. We bakenen duidelijk af wat hoort onder jeugdzorg en wat hoort bij de normale opvoeding. Jeugdoverlast en drugsproblematiek zijn in beeld en pakken we aan.

Speerpunten Coalitie akkoord Algemeen

6-a	**Gezonde en vitale samenleving**
6-b	**Vitaal ouder worden**
6-c	**Preventie en goede zorg**
6-d	**Iedereen draagt een steentje bij**
6-e	**We laten niemand vallen**
6-f	**Zorg en veiligheid**
6-g	**Begroting Jeugdwet**
6-h	**Begroting WMO**
6-i	**Begroting BUIG**

Speerpunten

6-a Gezonde en vitale samenleving
Een gezonde leefstijl is belangrijk voor alle leeftijden. Door gezond te eten en te bewegen blijf je lichamelijk en mentaal fit. Ook blijft het belangrijk om mensen te ontmoeten en van betekenis te zijn. Iedereen moet kunnen werken aan gezondheid en kunnen meedoen in de samenleving. Een beperking mag daarin geen belemmering zijn.

6-b Vitaal ouder worden
Mensen worden steeds ouder en blijven langer actief. Vitale ouderen leveren een waardevolle bijdrage aan de samenleving. Bijvoorbeeld door zich in te zetten als vrijwilliger of als mantelzorger voor een naaste. Of door hun kennis en ervaring op een andere manier te delen. We zetten ons ervoor in dat ouderen mee kunnen blijven doen in de samenleving.

6-c Preventie en goede zorg
Voorkomen is beter dan genezen. Daarom zetten we vol in op preventie en laagdrempelige hulp. Soms kunnen mensen al veel zelf, met een klein duwtje in de rug. Bovendien bespaart preventie zorgkosten op de lange termijn. Mensen die professionele zorg nodig hebben moeten daarop kunnen rekenen. Dat is altijd maatwerk, want elk mens en elk gezin is anders.

6-d Iedereen draagt een steentje bij
Ons uitgangspunt is dat iedereen kan meedoen. Door werk, of door zich op een andere manier in te zetten voor de samenleving. Iedereen is van waarde en moet iets kunnen bijdragen.

6-e We laten niemand vallen
In deze financieel onzekere tijden kunnen de laagste inkomens op onze steun blijven rekenen. Als mensen in de knel komen is er een vangnet. We bieden steun bij financiële zorgen en zien daarbij een belangrijke rol voor charitatieve instellingen. Armoede bestrijden we door hulp op maat.

6-f Zorg en veiligheid
We zorgen voor een veilige leefomgeving. Inwoners en professionals weten waar zij signalen en zorgen over onveilige situaties kunnen delen. Jeugdoverlast en drugsproblematiek zijn in beeld en pakken we aan. Zorgmijders die een gevaar zijn voor zichzelf of voor anderen, bieden we ondersteuning.

6-g Begroting Jeugdwet
Dit thema behandelt de realisatie 2023 van het onderdeel Jeugd t.o.v. de geactualiseerde begroting. In 2023 heeft de gemeente Wijchen de contracten voor Jeugd voor het merendeel regionaal ondergebracht bij het ROB (regionaal ondersteuningsbureau) in het Rijk van Nijmegen. Een klein deel van de contracten is in eigen beheer. Dit betreft lokale contracten specifiek voor Wijchense inwoners.

Nulmeting 2023 en bijstelling begroting 2023
In Q1 van 2023 is de jaarlijkse Nulmeting Jeugd uitgevoerd. Tijdens meerdere inhoudelijke duiding sessies is op basis van de actuele zorgpopulatie, te verwachten trends in zorggebruik, definitieve tarieven 2023 en ontwikkelingen het geactualiseerde beeld 2023 (en verder) bepaald. Dit hebben we in de Perspectiefnota verwerkt, waarmee de actuele meerjarenbegroting is bijgesteld. Gedurende het gehele jaar monitoren we het zorggebruik. Vervolgens is de begroting van het lopende jaar incidenteel bijgesteld (-/- € 2,4 miljoen) in de novemberrapportage 2023 (zorggebruik stand t/m augustus 2023). Dit is op 14 december 2023 aan de raad gepresenteerd.

Wat is het resultaat van het onderdeel Jeugd in 2023?
In onderstaande tabel (bedragen x € 1.000) de opbouw van de totale realisatie 2023 per onderdeel:

Jeugd	Begroot 2023	Realisatie 2023	Saldo
Dagbehandeling	984	968	16
Verblijf	4.086	3.723	363
Ambulant	4.971	5.059	-88
GGZ zorg	3.799	3.506	293
Bescherming/reclassering	1.024	839	185
PGB	175	157	18
Overig	2.434	2.181	253
Totaal Jeugd	**17.474**	**16.433**	**1.040**

Ten opzichte van de bijgestelde begroting 2023 laat dit thema in de Jaarrekening 2023 een voordeel zien. Dit resultaat 2023 leidt tot een storting in de egalisatiereserve Jeugd, waarmee het resultaat Jeugd ná egalisatie op nihil uitkomt. Deze reserve is bedoeld voor het egaliseren van jaarresultaten Jeugd.

Dagbehandeling
Op dit onderdeel blijft de realisatie binnen het bij de novemberrapportage bijgestelde budget.
We hebben in 2023 gesignaleerd dat de lokale bouwstenen Eerste stap in toenemende mate worden ingezet om ouders te ontlasten.
We kijken hier kritisch of we andere mogelijkheden van ontlasten en financieren kunnen inzetten. Denk hierbij aan SMI (sociaal medische indicatie) en reguliere kinderopvang.
Daarnaast wordt deze categorie ook gebruikt om kinderen lokaal op te vangen i.p.v. naar een regionale aanbieder buiten Wijchen. Bij deze groep is er wel sprake van een extra zorgvraag bij de jeugdigen en is de indicatie ingezet zoals bedoeld.

Verblijf
In de novemberrapportage rapporteerden we over nieuwe instroom bij de gezinshuizen, moeder-kind huis en toename van maatwerkcontracten en kamertraining. Uit de realisatie 2023 op dit onderdeel blijkt ook weer de invloed van onze top 10 duurste jeugdigen, want het voordeel dat nu optreedt bij deze categorie heeft grotendeels betrekking op 3 jeugdigen met zorg uit deze categorie. Bij een jeugdige zien we vanaf augustus een verschuiving van very intensive care naar een kleinschalige voorziening, wat in Q4 een voordeel oplevert van afgerond € 100k. Daarnaast hielden we in deze categorie voor een jeugdige rekening met verblijf in een kleinschalige voorziening, maar de jeugdige verbleef achter af langer op een psychiatrisch bed (GGZ Zorg).
Ook hadden we minder zware gezinshuiszorg dan verwacht. Daarentegen zien we in Q4 nieuwe instroom bij het product fasehuis, leerhuis (van 1 naar 3 cliënten).

Bij jeugdzorg met verblijf is de beïnvloedbaarheid op het gebruik minimaal. Vaak is er sprake van verwijzingen via gecertificeerde instellingen en medisch specialisten. Of het sociaal team verwijst vanuit een samenwerking met zorgprofessionals die mede adviseren. De zorg is dan al zo intensief dat het een behoorlijke tijd in beslag gaat nemen om jeugdigen weer terug naar huis te krijgen, of naar een alternatieve vorm van gezinsgericht wonen.

Ambulant
Bij de categorie ambulant rapporteerden we in de novemberrapportage al over een stijging van het zorggebruik van ambulante behandeling, dyslexie en specialistische

begeleiding. Dit leidde in die rapportage ook tot een omvangrijke bijstelling in het thema Jeugd (-/- € 627k).

Zelfs met deze bijstelling in de novemberrapportage treedt op deze categorie een nadeel op van € 88k. Dit nadeel is opgebouwd uit een nadeel van € 249k bij ambulante *begeleiding* en een voordeel van € 161k ambulante *behandeling*.

Het nadeel bij ambulante begeleiding wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de categorie specialistische begeleiding, waar we bij de novemberrapportage al een behoorlijke toename voorzagen. In Q4 van 2023 zien we een stijging van >60% t.o.v. het zorggebruik t/m augustus. De toename komt voornamelijk door een stijging in duur en volume. Dit komt doordat de zorgvragen van jeugdige complexer en intensiever zijn geworden. Dit is een landelijk beeld waarvan we verwacht hadden dat dit zou verminderen na de corona periode, dit blijkt niet zo te zijn. We zien dat specialistische begeleiding wordt ingezet als meerzorg om jeugdigen binnen verblijfzorg te houden. Voor deze jeugdigen met specialistische zorgbehoefte is geen andere geschikte verblijfplek beschikbaar. Vanaf 2024 wordt er door contractmanagement gemonitord op meerzorg. Daarnaast wordt er in de inkoop 2025 een apart werkproces ingevoerd voor het aanvragen van begeleiding met verblijf. Ook zal het nieuwe product essentiële functies binnen verblijfszorg zorgen dat er intensieve verblijfplekken komen waardoor maatwerk en gestapelde zorg niet nodig is voor deze verblijfplekken.

Het voordeel bij ambulante behandeling wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de categorie ambulante behandeling voor jeugdigen met een reguliere intelligentie en met een beperkte intelligentie (J&O en JLVG). Deze blijft qua aantallen binnen de raming. Daarnaast is er een positief prijseffect, omdat in de raming (uit voorzichtigheid) is uitgegaan van het tarief van de duurste aanbieder. Er is op dit product echter ook zorg verleend door aanbieders met een lager tarief.

T.o.v. eerdere jaren is dit wel een product wat in 2023 een toename van zorggebruik laat zien. Minder jeugdigen stromen uit. Daarnaast neemt ook de intensiteit van zorg toe, waardoor het zorggebruik ook stijgt. Dit wordt veroorzaakt door toename in complexiteit van de problemen van de jeugdigen, maar ook door het moeizaam tot afsluiting of afbouw van de zorg kunnen komen. Ouders lijken het in toenemende mate lastig te vinden de zorg weer zelf volledig voor rekening te nemen. Ook lijken aanbieders meer nieuwe zorgvragen te constateren met een hogere of een langere indicatie als gevolg. Samen met sociaal team, ouders en zorgaanbieders en de regio zullen we hier het gesprek over moeten aangaan. Er is een eindigheid aan zorg in de gevallen waarbij er geen sprake is van een chronische aandoening. Het gezin moet het weer zelf durven oppakken en ook de tijd krijgen zich hierin weer te settelen. Daarbij lijkt het ook dat we steeds meer streven naar hoge mate van welbevinden maar een zes is ook ruim voldoende.
Als laatste hebben we geconstateerd dat bij een aanbieder ambulante behandeling wordt ingezet terwijl de uitvoeringsvorm specialistische begeleiding is. Dit gaan we niet meer toestaan.

Het product dyslexie blijft met de realisatie over 2023 alsnog binnen de (in de november-rapportage opgehoogde) raming.
Ook deze categorie stijgt in 2023 opvallend t.o.v. het stabiele verloop van voorgaande jaren. Dit komt door alle lesuitval gedurende de coronamaatregelen. Jeugdigen hebben hierdoor ingeboet op normale klassikale lesuren en zijn daardoor meer aangewezen op deze behandelingen. We verwachten dat dit een tijdelijke toename is doordat de lessen nu zonder beperkingen gegeven worden.

Jeugd GGZ
Bij deze categorie treedt een voordeel op van € 293k. Dit voordeel is opgebouwd uit een voordeel van € 51k bij *GGZ zonder behandeling* en een voordeel van € 242k bij *GGZ verblijf*.

De categorie *GGZ zonder behandeling* blijft bij de specialistische GGZ binnen de (in de novemberrapportage opgehoogde) raming. We rapporteerden daar bij de specialistische jeugd GGZ al over een behoorlijke stijging in zorggebruik. Dit komt doordat de zorgzwaarte toeneemt (duur en volume) en niet het aantal jeugdigen met deze zorg.

De verergering van de problematiek lijkt voor een deel veroorzaakt te worden door lange wachttijden voor zorgstart, waardoor problemen verergeren. Ook geven zowel de zorgaanbieders als de huisartsen aan dat de problemen van jeugdigen zijn verergerd en forser zijn bij aanmelding. We zijn hierover in gesprek met de aanbieders regionaal en lokaal met onderwijs om te oorzaken te duiden en te bepalen wat we hierin kunnen doen om de verzwaring van problemen te verminderen. Uit een landelijk onderzoek (uitgevoerd door de academische jeugd ggz- centra) is gebleken dat jeugdigen met een psychische kwetsbaarheid meer hinder hebben ondervonden van de coronacrisis en de bijbehorende maatregelen. Ook is gebleken dat de verzwaring van de problematiek door Corona ook langer aanhoudt bij deze groep. Dit is mede een verklaring voor toename gebruik en behandelduur specialistische jeugd ggz.

Ook de basis GGZ blijft binnen de (reeds in de novemberrapportage naar beneden bijgestelde) raming.

Bij de categorie *GGZ verblijf* treedt een voordeel op van € 242k. Dit zijn de psychiatrische bedden. De zorg op deze bedden laat zich lastig inschatten. We ramen daarom al jaren consistent voor zowel een F- bed als een G- bed 1 cliënt een geheel jaar. In 2023 zijn uiteindelijk minder etmalen gerealiseerd, waardoor dit voordeel optreedt. Betreft ook deels een verschuiving van kosten naar de andere verblijfsproducten.

Bescherming / reclassering
Op dit onderdeel treedt een voordeel op. Per saldo is deze categorie minimaal bijgesteld in de novemberrapportage. Het voordeel in de realisatie 2023 treedt op bij de *jeugdbescherming* en het *preventief justitieel kader*.

Bij *jeugdbescherming* wordt het voordeel hoofdzakelijk veroorzaakt door minder OTS< jaar dan geraamd. Aandachtspunt hierbij is dat het hier gaat over trajecten, dit maakt het tussentijds inschatten en analyseren van zorggebruik lastiger.
Ook is de intensief gezinsgerichte en systeemgerichte aanpak minder ingezet dan begroot. We verstevigen in 2024 de samenwerking met jeugdbescherming via een regionale beschermingstafel en lokale afstemming. We verwachten dat dit een positief effect zal hebben op het gebruik binnen deze categorie.

Bij het *preventief justitieel kader* treedt een ook voordeel op. Het product consultatie en advies (via Gecertificeerde Instellingen) is minder ingezet dan voorgaande jaren en blijft hierdoor binnen de raming.

PGB
Op basis van actuele informatie van de Sociale verzekeringsbank over de pgb's Jeugd treedt er een voordeel op.

Overig
Bij de novemberrapportage leidde deze categorie tot de hoogste negatieve bijstelling (-/- € 1,1 miljoen) van alle categorieën in het thema Jeugd. Dit i.v.m. het toen verwachte tekort door een toename van het zorggebruik van het Landelijk transitie arrangement

(LTA). Deze forse bijstelling blijkt grotendeels nodig geweest. Door uitstroom in met name Q4 sluit deze categorie toch met een voordeel af.

We begroten deze categorie meerjarig en hanteren daarbij als uitgangspunt het gemiddelde van de afgelopen vier jaren. Het zorggebruik in 2023 is in vergelijking met voorgaande jaren ongekend hoog. We weten niet wat de uitstroomprognose per jeugdige is. De ongekende toename van het aantal jeugdigen met deze zeer specialistische zorg in 2023, blijft een punt van zorg en aandacht. De beïnvloedbaarheid van de gemeente is nihil. De verwijzingen gaan via de gecertificeerde instellingen en de medisch specialisten. De toename valt ook regionaal op en is voor ons moeilijk te verklaren. Het grootste aandeel van deze jeugdigen krijgt zorg gerelateerd aan GGZ of gedragsproblematiek met een normale intelligentie. We zijn in samenwerking met de Radboud universiteit en de GGD een onderzoek gestart naar de top 20 intensiefste (en duurste) jeugdzorg- jongeren en hopen ook op deze categorie meer duidelijkheid te krijgen, omdat veel van deze jeugdigen een LTA- arrangement hebben. Het Regionaal contractmanagement gaat sturen op meer inhoudelijke informatie van de LTA- aanbieders zodat we meer duiding kunnen krijgen en beter kunnen prognosticeren.
De komende jaren gaan we hard werken aan de verbeteringen en aanpassingen in het kader van de hervormingsagenda jeugd. Dit heeft uw raad kunnen lezen in het regionaal jeugdprogramma en zal wederom in het monitorverslag in juni 2024 aandacht krijgen.

6-h Begroting WMO

Dit thema behandelt de realisatie 2023 van het onderdeel WMO t.o.v. de geactualiseerde begroting. In 2023 zijn de contracten voor WMO voor het merendeel regionaal ondergebracht bij het ROB (regionaal ondersteuningsbureau) in het Rijk van Nijmegen. Een klein deel van de contracten is in eigen beheer. Dit betreft lokale contracten voor dagbesteding ouderen en hulp bij het huishouden of maatwerkcontracten specifiek voor Wijchense inwoners.

Nulmeting 2023 en bijstelling begroting 2023
In Q1 van 2023 is de jaarlijkse Nulmeting WMO uitgevoerd. Tijdens meerdere inhoudelijke duiding sessies is het geactualiseerde beeld 2023 (en verder) bepaald op basis van de actuele zorgpopulatie, te verwachten trends in zorggebruik, definitieve tarieven 2023 en ontwikkelingen. Dit hebben we in de Perspectiefnota verwerkt, waarmee de actuele begroting is bijgesteld. Gedurende het gehele jaar monitoren we het zorggebruik.
Vervolgens is de begroting bijgesteld in de novemberrapportage 2023 (zorggebruik stand t/m augustus 2023). Dit is op 14 december 2023 aan de raad gepresenteerd.

Wat is het resultaat van het onderdeel WMO in 2023?
In onderstaande tabel (bedragen x € 1.000) de opbouw van de totale realisatie 2023 per onderdeel:

WMO	Begroot 2023	Realisatie 2023	Saldo
Huishoudelijke verzorging	3.887	3.705	181
Hulpmiddelen	976	1.059	-83
Woonvoorzieningen	511	297	215
Begeleiding	2.421	2.375	46
Dagbesteding	744	727	18
PGB	393	370	23
Overig	233	225	9
Totaal WMO	**9.165**	**8.757**	**409**

Dit resultaat 2023 leidt tot een storting in de egalisatiereserve WMO, waarmee het resultaat WMO ná egalisatie op nihil uitkomt. Deze reserve is bedoeld voor het egaliseren van de jaarresultaten WMO.

Huishoudelijke hulp
Bij huishoudelijke hulp treedt een voordeel op. Het voordeel is opgebouwd uit drie componenten. Er is een lagere inzet van het product praktische begeleiding dan geraamd. Sinds 2023 is de bouwsteen praktische begeleiding van 'Begeleiding' naar 'Huishoudelijk verzorging' verschoven. Verder is een hoger bedrag ontvangen aan eigen bijdragen dan geraamd.
Ook is er een voordeel door een lagere inzet van het product huishoudelijke hulp.
We zien het aantal klanten nog steeds stijgen (1498 unieke klanten in 2023 tegenover 1434 in 2022). Het ingezette aantal uren valt 3.000 uren lager uit dan geraamd. Belangrijkste reden hiervan is het personeelstekort bij onze aanbieders HH. Hierdoor wordt geïndiceerde zorg soms later of niet helemaal ingezet. De gemiddelde uitnutting in 2023 was 85%. Daarnaast zien we ook de matigende invloed van de richtlijn Indicatiestelling Huishoudelijk hulp.
Begin 2023 is het tarief huishoudelijke hulp voor 2023 in overleg met onze HH aanbieders vastgesteld. Nadien is er een onderhandelingsakkoord bereikt tussen de werkgeversorganisaties en vakbonden over het openbreken van de CAO VVT. Hierbij zijn aanvullende loonafspraken gemaakt. De overeengekomen loonsverhogingen zijn verwerkt in het HH tarief voor 2024.

Hulpmiddelen
De werkelijke uitgaven over 2023 zijn nagenoeg conform de begroting. Maar een administratief herstelproces met Welzorg zal voor Wijchen naar verwachting leiden tot een naheffing van € 94k waardoor de realisatie voor 2023 uitkomt op een nadeel van € 83k.
Facturatie door Welzorg vindt plaats via het berichtenverkeer. Gebruik van het berichtenverkeer voor hulpmiddelen verkeerde bij de start van het contract met Welzorg nog in een experimentele fase en was nog niet volledig doorontwikkeld. Hierdoor zijn in de hele regio Nijmegen niet alle berichten over en weer correct geweest. Er vindt begin 2024 een herstelproces plaats.

Woonvoorzieningen
Bij woonvoorzieningen zien we een voordeel van € 215k. Als gevolg van gestegen materiaal- en personeelskosten zagen we de uitgaven van woonvoorzieningen stijgen en hebben we het budget opgehoogd in de novemberrapportage. Achteraf zien we dat dit niet noodzakelijk was. Het aantal woningaanpassingen in Q4 van 2023 was gering, waardoor een voordeel optreedt van € 120k.
Daarnaast is een bedrag van € 95k voor uitgaven aan trapliften en drempelhulpen in 2023 ten laste gebracht van de GALA- regeling "Valpreventie 2023".

Begeleiding
Bij begeleiding zien we een voordeel. Deze wordt veroorzaakt door lagere kosten dan verwacht op de bouwsteen reguliere begeleiding. De bouwsteen specialistische begeleiding laat een lichte stijging zien, maar we blijven binnen de bij de novemberrapportage opgehoogde raming. Daartegenover staan hogere kosten ambulante begeleiding Iriszorg (regionaal).

Dagbesteding
Het voordeel bij dagbesteding betreft de post inloop en ontmoeten.

PGB
We zien een voordeel op de PGB-uitgaven, grotendeels veroorzaakt door lagere uitgaven op de pgb's WMO begeleiding.

Overig
Het voordeel bij dit onderdeel wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door lagere kosten op het product WMO verblijf.

6-i Begroting BUIG

Belangrijkste ontwikkelingen beleid lopende jaar
In de primitieve begroting van 2023 is rekening gehouden met een gemiddeld aantal van 686 bijstandontvangers. We zijn gestart in 2023 met 697 bijstandsgerechtigden. In 2023 zijn er **gemiddeld** nauwelijks veranderingen in het bestand opgetreden. Per 1 januari 2024 zijn 695 personen afhankelijk van een bijstandsuitkering. Bij de Perspectiefnota 2023 hebben we de verwachting bijgesteld naar gemiddeld 696 bijstandontvangers in 2023. Ondanks de sterk opgelopen inflatie blijft de stijging van het aantal mensen in de bijstand uit. Landelijk gezien daalt het aantal mensen wat een beroep moet doen op een bijstandsuitkering zelfs licht. Wijchen loopt met de landelijke ontwikkelingen redelijk in de pas.

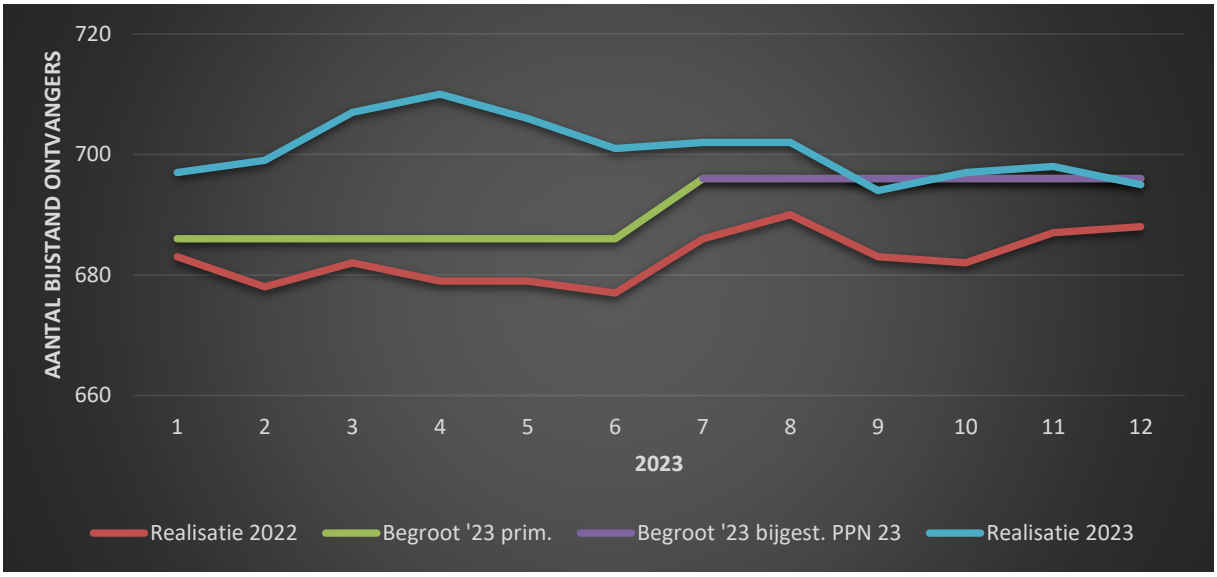

Wat is de verwachte afwijking t.o.v. begroting?
In de geactualiseerde begroting 2023 wordt uitgegaan van gemiddeld 696 bijstandsgerechtigden. We zien ongeveer dezelfde cijfers als bij de vastgestelde perspectiefnota 2023. Dit past ook bij het gegeven dat er gemiddeld nauwelijks veranderingen in het bestand in 2023 zijn opgetreden.

In de Perspectiefnota hebben we de opbrengsten bijgesteld aan het nader voorlopig BUIG-budget. Het definitieve budget BUIG voor het jaar 2023 is vastgesteld op € 11.225K daarnaast hebben we rekening gehouden met 120K verhaal uitkeringen, de totale ontvangsten was bijgesteld naar €11.346. Ten opzichte van de novemberrapportage zijn de opbrengsten 12K minder en de kosten 76K lager. Per saldo betekent dit een voordeel van 64K.

x € 1000	Begroot primitief 23	Perspectiefnota 2023	Nov rapportage 2023	Jaarrekening 2023 Rapportage	Saldo Jaarrekening 2023
Opbrengsten	€ 10.080	€ 11.077	€ 11.346	€ 11.334	€ -12
Kosten	€ 9.048	€ 10.355	€ 12.226	€ 12.150	€ 76
Totaal					**64**

Wat hebben we ervoor gedaan

Begroot 2023	Verantwoording
6.a Gezonde en vitale samenleving	
Activiteiten die bijdragen aan een gezonde leefstijl ondersteunen wij. We werken bijvoorbeeld aan gezond gewicht, een rookvrije generatie, mentale gezondheid of het terugdringen van problematisch alcoholgebruik. Dit doen we onder andere met het Lokaal. We richten ons daarbij op alle leeftijden, met extra aandacht voor gezinnen met een krappe beurs.	Verschillende preventieve activiteiten en interventies zijn ondersteund vanuit het Lokaal Preventieakkoord. Er heeft een Preventiecafé plaatsgevonden om samenwerking tussen organisaties te stimuleren. Het Preventieakkoord is in 2023 opgevolgd door het Gezond en Actief Leven Akkoord om integrale preventie de komende jaren (2023-2026) door te zetten en te versterken.
We zetten ons in om eenzaamheid te voorkomen of te verminderen bij alle leeftijdscategorieën. Dit doen we bijvoorbeeld samen met de Kerngroep Eenzaamheid en MeerVoormekaar. Laagdrempelig en zo veel mogelijk in de buurt.	Samen met de Kerngroep Eenzaamheid werken we structureel aan het verminderen of voorkomen van eenzaamheid. Om gezondheid te bevorderen en de sociale basis (o.a. voorkomen en verminderen eenzaamheid) te versterken, ontvangen we extra financiën vanuit het Rijk (SPUK-regeling).
We organiseren de week van de gezondheid met onze netwerkpartners (zoals bijvoorbeeld Wijchen gezond), met als doelstelling bewustwording en verbetering van de algemene gezondheid en de invloed hiervan op je totale functioneren als inwoner van Wijchen.	De week van de gezondheid heeft plaatsgevonden in de week van 30 oktober - 3 november 2023 en keert jaarlijks terug.
6.b Vitaal ouder worden	
Vrijwilligers blijven we ondersteunen en waarderen.	Vrijwilligers blijven we ondersteunen en waarderen.
We streven naar een dementievriendelijke gemeente. Samen met de Kerngroep Dementie werken we hier continu aan. We onderzoeken nu wat zinvolle dagactiviteiten voor thuiswonende mensen met dementie zijn. Op basis van dit onderzoek ontwikkelen we een Plan van Aanpak.	We blijven ons ontwikkelen naar een dementievriendelijke samenleving. De Kerngroep Dementie speelt hierin een belangrijke rol. Op basis van inzichten van het onderzoek zinvolle dagactiviteiten voor thuiswonende mensen met dementie, blijven we door ontwikkelen. Zo onderzoeken we via een pilot wat nodig is om het Kasteel en het museum Dementievriendelijk te maken.
6.c Preventie en goede zorg	
We werken aan preventie met een laagdrempelig aanbod. Als dat mogelijk is heeft hulp in de buurt of uit het sociale netwerk de voorkeur.	We zetten in op het stimuleren van inloop en ontmoeten in de buurt. Bij een ondersteuningsvraag wordt steeds beoordeeld of steun uit het sociale netwerk of welzijnsaanbod passend is.
Mantelzorgers zijn goud waard en verdienen onze steun. We versterken daarom de ondersteuning en waardering voor mantelzorgers en kijken naar de behoefte vanuit de mantelzorger zelf, zoals bijvoorbeeld logeren of opvang functies.	In het najaar is de Mantelzorgconsulent gestart in het Sociaal Team. Samen met de Mantelzorgconsulent, het Sociaal Team, MeerVoormekaar en andere organisaties werken we doelgericht aan een betere ondersteuning voor mantelzorgers.

Begroot 2023	Verantwoording
We bakenen duidelijk af wat hoort onder jeugdzorg en wat hoort bij de normale opvoeding.	We hebben een besliskader voor de jeugdconsulenten en schoolmaatschappelijke werkers, waaruit de afbakening blijkt en hebben consulturen beschikbaar op het gebied van strategie en juristen indien consulenten en school maatschappelijk werkers vragen hebben over de afbakening.
Inwoners met een hulpvraag helpen we snel en duidelijk op weg. De toegang is laagdrempelig en efficiënt ingericht. We halen de wettelijke termijnen bij vragen van burgers aan het SWT.	We werken aan het behalen van de wettelijke termijnen. Dit doen we door spreekuren ingericht om inwoners zo sneller te helpen en om processen te vereenvoudigen en voldoende deskundig personeel beschikbaar te hebben.
Voor goede zorg aan onze jeugd en volwassenen werken we samen in de regio. We werken samen aan regionale programma's op jeugd en Wmo waarin duidelijke doelen en te bereiken resultaten benoemd staan en waarin de aansluiting op het lokale beleid gemaakt is.	Het meerjarig regio programma jeugd is aan de raden aangeboden en vastgesteld.
We streven ernaar om kinderen zoveel mogelijk thuis op te laten groeien. Waar veilig opgroeien in een gezinssituatie niet vanzelfsprekend is, bieden we steunvormen aan zoals steungezinnen. Wanneer thuis wonen niet meer gaat bieden we pleegzorg, gezinshuizen, kleinschalig wonen en specialistische instellingen aan.	We hebben het aanbod steungezinnen beschikbaar en ingezet. Het aantal kinderen in verblijf stijgt licht dit analyseren we. We hebben de zorgvormen pleegzorg, gezinshuizen, kleinschalig wonen en specialistisch landelijk aanbod via regionale en bovenregionale Contractering beschikbaar voor Wijchense jeugdigen.
We hebben voldoende kwalitatief goede ondersteuning en zorg en houden de betaalbaarheid in het oog. We onderhouden de samenwerking tussen het Sociale Wijkteam (SWT) en MeerVoormekaar over het vrij toegankelijk aanbod en zetten extra in op een dorpsondersteuner). We meten klanttevredenheid. We monitoren continu en geven duiding aan de cijfers. Het contractmanagement van de regio stelt de reële tarieven vast en stuurt op kwaliteit. Daarnaast stuurt zij op de inhoudelijke ontwikkelingen passend bij de het regionaal werkprogramma en de transformatie van zorg passend bij de regionale visie (norm van opdrachtgeverschap/kracht door verbinding).	Aan al deze benoemde thema's geven we duiding in de twee informatie nota's en monitor verslagen die we jaarlijkse opstellen en delen met college en raad. We geven zowel inhoudelijk als cijfermatige duiding op al deze onderwerpen.
We willen hulp bij het huishouden voor de langere termijn betaalbaar en beschikbaar houden voor mensen die het echt nodig hebben. We leveren maatwerk waar nodig.	We passen het Indicatieprotocol toe. Dit heeft een matigende invloed op het ingezette aantal uren. In verband met het tekort aan hulpen blijft maatwerk nodig bij de verdeling van de beschikbare hulpen.
Zorgfraude pakken we stevig aan. Hierin werken we samen met regiogemeenten. We toetsen alle aanbieders (zorg in natura (ZIN) en persoonsgebonden budget (PGB)) op kwaliteit bij binnenkomst. We maken een verbinding tussen woonzorgvisie en het verhuren van panden door derden aan zorgpartijen binnen Wijchen. Op deze wijze houden we zicht op de partijen die zich vestigen in onze gemeente en kunnen bij signalen in samenspraak met Instituut Bijzonder Onderzoek (IBO) en handhaving oppakken.	In april 2023 is de kwartiermaker aanpak zorgfraude gestart vanuit een initiatief van 14 gemeenten in Gelderland Zuid. In opdracht van deze gemeenten werkt zij aan het plan om 'de basis' op orde te krijgen en aanbevelingen te doen aan de colleges. In voorkomende gevallen onderzoekt het Instituut Bijzonder Onderzoek (IBO) mogelijke gevallen van fraude op het gebied van zorg. In het tweede kwartaal 2024 verwachten we de conclusies en aanbevelingen op het onderzoek.

Begroot 2023	Verantwoording
6.d Iedereen draagt een steentje bij	
We zetten in op een inclusieve samenleving, dit betekent dat iedereen mee mag en kan doen. Dit bereiken we door samen met onze inwoners en ketenpartners te werken aan een actielijst die hoort bij het vastgestelde inclusie programma. We willen meer mensen met afstand tot werk ondersteunen om ervaring op te doen. Zo maken we hen werkfit voor de arbeidsmarkt. In overleg met ons regionaal WerkBedrijf bezien we welke toegevoegde waarde lokale initiatieven kunnen hebben. We zorgen voor een goede aansluiting tussen lokale initiatieven en regionale arbeidsbemiddeling. Daarnaast houden we ook 2023 aandacht voor jongeren in de Participatiewet die op meerdere levensdomeinen kampen met problemen.	We hebben de capaciteit van de participatiecoaches structureel uitgebreid. Samen met hen en de inkomensconsulenten investeren we in een goede lokale samenwerking met bedrijfsdienstverleners van WerkBedrijf. Samen met de lokale belangengroep 'HetWerkt!Wijchen' en WerkBedrijf organiseerden we 21 september een succesvolle lokale banenmarkt, wat we in april 2024 reeds hebben herhaald. In het nieuwe beleidskader besteden we aandacht aan initiatieven voor inclusie.
Initiatieven die mensen effectief trainen of helpen bij het zoeken naar werk ondersteunen we. We hebben regelmatig overleg met lokale initiatieven. Daarnaast organiseren onze participatiecoaches diverse (groeps-) activiteiten.	We ondersteunen onder meer het ontwikkelen van een buurtsuper in Bergharen die ook trajecten willen uitvoeren voor mensen met een arbeidsbeperking.
We versterken de samenwerking met lokale ondernemers om mensen met een uitkering sneller aan het werk te krijgen. De contacten met ondernemers stemmen we af met ons WerkBedrijf, zodat we korte lijnen houden richting de vraag van onze ondernemers. We werken systematisch aan het organiseren van mogelijkheden om werkzoekenden te plaatsen. We overwegen, in samenwerking met WerkBedrijf, initiatieven voor “jobcarving”.	Dit krijgt gestalte in periodieke bestuurlijke afstemming.
De komende jaren bekijken we op welke wijze we optimaal kunnen samenwerken in de regio op het gebied van de arbeidsmarkt. Bijvoorbeeld om personeelstekorten terug te dringen. In 2023 leggen we de gemeenteraad, mede n.a.v. het evaluatieonderzoek bij WerkBedrijf, een nieuw beleidskader voor arbeidsbemiddeling. Op basis hiervan gaan we een nieuwe DienstVerleningsOvereenkomst aan met WerkBedrijf voor 2024.	Besluitvorming op 1 februari 2024. De ingangsdatum voor de DVO is verschoven naar 01-07-24.
We maken de mogelijkheden om te kunnen omgaan met wisselende inkomsten eenvoudiger. Samen met de andere gemeenten in onze arbeidsmarktregio onderzoeken we wat het digitale instrument “Huishoudboekje” hierin kan betekenen. Lokaal implementeren we de aanbevelingen uit de Divosa-scan die eind 2022 plaatsvindt.	De pilot met het "Huishoudboekje" voor mensen met een bijstandsuitkering in Nijmegen heeft niet opgeleverd wat ervan verwacht werd. Daarmee ziet de regio af van dit instrument.
Volwaardig inburgeren. Alle inburgeringsplichtigen doen snel en volwaardig mee in de maatschappij. Liefst via betaald werk. We zorgen ervoor dat inburgeringsplichtigen het hoogst haalbare taalniveau (eis is B1) behalen en dat zij naar vermogen participeren vanaf het begin van het inburgeringstraject, bij voorkeur middels betaald werk.	De Wet Inburgering 2021 is inmiddels ingevoerd. Via regionaal gecontracteerde taalscholen bieden we taalonderwijs aan. Naar vermogen de doelgroep deel aan de activiteiten die met het inburgeren gepaard gaan.

Begroot 2023	Verantwoording
Mensen uit de doelgroep statushouders bieden we een plek bij de WDW. Wij bieden een Wijchense statushouder een kans op succes op de arbeidsmarkt door de kandidaat bij de WDW onder te brengen. Bovendien willen wij (de WDW) een voorbeeld zijn voor andere werkgevers, door een proefplaats speciaal voor een statushouder aan te bieden. In 2022 zijn we met de uitwerking gestart. In 2023 geven we hieraan een vervolg.	Een voorstel daartoe is aangehouden in afwachting van de exploitatieopzet van het kasteel. Deze exploitatieopzet verwachten we in 2024.

6.e We laten niemand vallen

We houden extra aandacht voor kindregelingen in het armoede- en minimabeleid. We hernieuwen ons contact met scholen in Wijchen zodat de bekendheid van de Kindregeling niet wegzakt. Daarbij hebben we ook aandacht voor kinderen van Oekraïense vluchtelingen.	In de 'Week van het Geld' hebben we een eerste activiteit opgepakt richting basisscholen. Voor het komende schooljaar zullen we hier verder op bouwen. Hierover zijn we in overleg met de Lokaal Educatieve Agenda (LEA).
Vanwege stijgende energieprijzen houden we bijzondere aandacht voor energiearmoede. De energieprijzen en de landelijke ondersteuning zijn voortdurend in beweging. Waar mogelijk bieden wij lokaal aanvullend hulp. Ook in de lijn van "verduurzamen". Ook in 2023 komen Fix-teams (expert die energiebesparende maatregelen toepast aan huis) op verzoek langs bij huishoudens met energiearmoede. Dit doen we in overleg met Talis. Daarnaast overwegen we onze "witgoedregeling" te verduurzamen.	De uitbetaling van de energietoeslag heeft praktisch alle huishoudens in de doelgroep bereikt. De 'energie-klusteams' (aanbrengen van energiebesparende maatregelen bij huishoudens met energie-armoede) hebben hun activiteiten afgerond. De raad is hierover geïnformeerd. In het beleidsplan 'Geldzorgen, armoede en schulden' hebben we een voorstel gedaan voor verduurzaming van de regeling huishoudelijke apparaten, wat in het eerste kwartaal van 2024 uitgewerkt zal worden in een aangepaste beleidsregel.
We bieden een vangnet op basis van vertrouwen. Een foutje bij een aanvraag kan altijd gemaakt worden. Maar bewuste fraude met uitkeringen pakken we aan. We hebben aandacht voor de menselijke maat binnen de bijstandverlening. Op het departement is hierover volop discussie gaande. De uitkomst ervan leidt tot aanpassingen van de huidige participatiewet. Gemeenten moeten per individueel geval bepalen in hoeverre er strikt genomen sprake is van frauduleuze handelingen of van een menselijke vergissing die vervolgens leidt tot een overtreding van de regels.	Misbruik en oneigenlijk gebruik van uitkeringsgelden onderzoek wij. De menselijke maat is een begrip wat steeds meer gestalte krijgt. Medewerkers trainen en adviseren we om gebruik te maken van de 'omgekeerde toets'. De participatiewet wordt aangepast. De menselijke maat en omzien naar elkaar worden sleutelbegrippen. Naar verluid treedt de aangepaste wet in 2025 in werking. De implementatie van de nieuwe wet vindt in 2024 plaats.
Mensen met financiële zorgen of schulden helpen we vroegtijdig om grip op hun huishoudboekje te krijgen. Initiatieven uit de samenleving zijn daarbij zeer waardevol. We benaderen de inwoners waarover we een signaal van betalingsachterstand ontvangen, actief met een hulpaanbod door ze te bellen of een sms of brief te sturen.	In het beleidsplan 'Geldzorgen, armoede en schulden' leggen we de nadruk op preventie en het bereiken van huishoudens met een laag inkomen. Dit doen me samen met maatschappelijke partners in Wijchen. Deze samenwerking met lokale groep krijgt gestalte in de 'Kerngroep Geldzorgen'.
We vinden het belangrijk om gezinnen met een kleine beurs beter te ondersteunen. In 2023 zullen we een vervolg geven aan de uitkomst van een verdere uitwerking van de inwonerspas (combinatie met 'digitaal platform', specificering kosten), op basis van besluitvorming in de raad.	Een businesscase is afgerond. We leggen de raad een voorstel voor vóór de Perspectiefnota 2024.

Begroot 2023	Verantwoording
We streven naar een samenleving waarin iedereen mee kan doen. In 2023 gaan we verder met het uitvoeren van de 'Iedereen doet mee agenda'.	Dit wordt een vast onderdeel van de aangepaste Partcipatiewet. Intern hebben we de formatie participatiecoach structureel uitgebreid waardoor meer mensen voor een traject aan bod komen. Hierbij gaat het juist om die mensen die niet via het WerkBedrijf bemiddeld kunnen worden.
We houden en versterken onze (herstelgerichte) inloop GGZ en werken met een WijkGGZ team. We zorgen ook voor meer betaalbare woningen voor psychisch kwetsbare inwoners.	We evalueren frequent de inzet van de inloop GGZ en WijkGGZ team. Dit blijven we in 2024 doen waarbij we de koers afstemmen op de doordecentralisatie van Beschermd Wonen per 1 januari 2025.
Samen met de huidige lokale adviesraden (voor Wmo en Participatiewet) willen we naar één vernieuwende werkwijze zodat het college meer integraal wordt geadviseerd op het sociaal domein.	Spectrum heeft in 2023 gesprekken gehad met leden van de huidige adviesgroepen en er zijn verschillende werksessies geweest. Er is nu besloten over te gaan naar één nieuw adviesorgaan voor het sociaal domein.

6.f Zorg en veiligheid

We werken samen met onderwijs, politie, jongerenwerk, regieteam, boa's, straatcoaches, veilig thuis en zorgpartijen. Hiervoor hebben we diverse overlegorganen. Met bovenstaande partners werken we samen om overlast gevende jeugdigen en volwassenen te voorkomen of op te lossen.	Het aantal overlast gevende groepen jongeren of overlast gevende jeugdigen is stabiel. Wel bemerken we dat de overlastgevende jeugdigen jonger zijn en de problematiek hardnekkiger is. Door de partijen zoals beschreven wordt actief samengewerkt via diverse overleg structuren.
Via regieteam en ketenpartners zetten we trajecten in gang, zoals bemoeizorgtraject en GGZ in de Wijk voor zorgmijders en bij inwoners met complexe problematiek.	Het regie team is beschikbaar voor complexe multi problemen casussen en wordt hier actief op in gezet. De inzet van Wijk GGZ is positief ervaren met de inzet naar inwoners. Wel is er geconstateerd dat er een verbeterslag gericht op registratie en ketensamenwerking nodig was. Deze verbeterslag wordt momenteel geëvalueerd met de bedoeling de verbeterde werkwijze door te voeren in de inzet voor 2024 en verder.

Wat heeft het gekost?

Vanaf 2023 is de opbouw van taakvelden binnen programma 6 gewijzigd. Het sociaal domein is verder uitgesplitst in taakvelden. In de tabel hebben we de oude taakvelden voor 2022 laten staan en vanaf 2023 de nieuwe taakvelden opgenomen. Daarnaast zijn een aantal taakvelden qua naamgeving veranderd. In het blauw nemen we hier de aanpassingen op.
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie; Tot dit taakveld behoren algemene voorzieningen (waarvoor geen individuele beschikking van de gemeente nodig is) gericht op participatie, zoals dorp- en wijkcentra en leefbaarheidsgroepen.
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen; Tot dit taakveld behoren alle loketvoorzieningen (Lokale toegangspoort/ Integraal Deskundige Toeleiding) gericht op het identificeren van eigen kracht en het geleiden naar de juiste vorm van individuele ondersteuning (maatwerkvoorzieningen en - dienstverlening).
6.3 Inkomensregelingen; Tot dit taakveld behoren alle inkomens- en bijstandsvoorzieningen, zoals bijstandsverlening, het besluit bijstandsverlening zelfstandigen en de bijzondere bijstand.
6.4 WSW en beschut werk; Tot dit taakveld behoren voorzieningen ter bevordering van maatschappelijke participatie die niet gericht zijn op doorstromen naar arbeid, zoals de sociale werkvoorziening, die de MGR voor Wijchen uitvoert.
6.5 Arbeidsparticipatie; Tot dit taakveld behoren alle op arbeid gerichte participatie- en re-integratievoorzieningen, die de MGR voor Wijchen uitvoert.
6.6 Maatwerkvoorzieningen WMO; Tot dit taakveld horen materiële voorzieningen om zelfstandig te kunnen functioneren (WMO) voor mensen met fysieke beperkingen die op basis van een beschikking verstrekt worden, zoals de WMO-woonvoorzieningen en WMO-hulpmiddelen.
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+; Tot dit taakveld behoort dienstverlening aan individuele cliënten met een beperking (fysiek/psychisch), die zelfstandig wonen en die ondersteuning behoeven in de vorm van beschikbare uren op basis van een toekenningsbeschikking, zoals de huishoudelijke verzorging, dagbesteding en vervoersvoorzieningen.
6.71a Huishoudelijke hulp (WMO)
6.71b Begeleiding (WMO)
6.71c Dagbesteding (WMO)
6.71d Overige maatwerkarrangementen (WMO)
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-; Tot dit taakveld behoren vormen van jeugdhulp die door de gemeente als individuele (niet vrij toegankelijke) voorziening worden aangemerkt waaronder begrepen jeugd en opvoedhulp, PGB-jeugd en jeugd GGZ.
6.72a Jeugdzorg begeleiding
6.72b Jeugdzorg behandeling
6.72c Jeugdhulp dagbesteding
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig
6.73a Pleegzorg
6.73b Gezinsgericht
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig
6.74a Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf
6.74c Gesloten plaatsing
6.81 Geëscaleerde zorg 18+; Tot dit taakveld behoren alle opvang- en beschermd wonen-voorzieningen met inbegrip van eventuele maatwerkdienstverlening en maatwerkvoorzieningen voor personen die in de betreffende opvangvoorzieningen verblijven, zoals GGD veilig thuis.
6.81a Beschermd wonen (WMO)
6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)
6.82 Geëscaleerde zorg 18-; Tot dit taakveld behoren maatregelen gericht op de opvang en het verbeteren van de veiligheid van kinderen en jeugdigen 18- met inbegrip van

maatwerk dienstverleningsmaatregelen voor jeugdigen die in de desbetreffende opvangvoorzieningen verblijven, zoals kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering.
6.82a Jeugdbescherming
6.82b Jeugdreclassering

Taak veld	Financieel overzicht (x € 1.000)	Geactualiseerde Begroting 2023	Werkelijk 2023	Werkelijk 2022
	Baten			
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	2.758	6.690	4.638
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	28	75	64
6.3	Inkomensregelingen	11.840	11.410	10.250
6.4	WSW en beschut werk	0	0	327
6.5	Arbeidsparticipatie	426	296	212
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	53	56	0
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	0	13	346
6.71a	Hulp bij het huishouden (WMO)	250	304	0
6.71b	Begeleiding (WMO)	40	40	0
6.72a	Jeugdhulp begeleiding	0	3	0
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	0	0	30
6.81a	Beschermd Wonen (WMO)	149	149	0
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	0	0	3
	Totaal Baten	**15.545**	**19.035**	**15.869**
	Lasten			
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	4.829	9.253	7.797
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	3.280	3.022	2.012
6.3	Inkomensregelingen	19.039	18.404	16.437
6.4	WSW en beschut werk	4.659	4.279	4.490
6.5	Arbeidsparticipatie	3.032	2.796	2.520
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	2.913	2.629	2.116
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	0	13	8.198
6.71a	Hulp bij het huishouden (WMO)	4.475	4.336	0
6.71b	Begeleiding (WMO)	2.961	2.876	0
6.71c	Dagbesteding (WMO)	955	931	0
6.71d	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	301	296	0
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	12.472
6.72a	Jeugdhulp begeleiding	3.648	3.828	0
6.72b	Jeugdhulp behandeling	1.939	1.777	0
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	1.111	1.097	0
6.72d	Jeugdhulp zonder verblijf overig	40	38	0
6.73a	Pleegzorg	371	363	0
6.73b	Gezinsgericht	820	728	0
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	2.621	2.413	0
6.74a	Behandeling GGZ zonder verblijf	3.419	3.036	0
6.74b	Crisis/LTA/GGZ-verblijf	2.243	1.756	0
6.74c	Gesloten plaatsing	208	170	0
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	0	0	638
6.81a	Beschermd Wonen (WMO)	88	87	0
6.81b	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	61	56	0
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	0	0	1.879
6.82a	Jeugdbescherming	776	657	0
6.82b	Jeugdreclassering	166	179	0
	Totaal Lasten	**63.955**	**65.020**	**58.559**

Taakveld	Financieel overzicht (x € 1.000)	Geactualiseerde Begroting	Werkelijk	Werkelijk
	Gerealiseerd totaal van baten en lasten	**-48.410**	**-45.985**	**-42.689**
	Mutatie bestemmingsreserves			
6.1	Afs.R: Arbomaatregelen SCEC	9	9	9
6.1	Afs.R: Kulturhus Bergharen	42	42	42
6.1	Afs.R: MFA Huurlingsedam	11	11	11
6.1	Afs.R: Verduurzaming moza|	23	23	23
6.1	Afs.Res. Leefbaarheid Hernen Bergharen	9	0	0
6.1	AR: Algemene Reserve	43	43	12
6.1	BR: Eenmalige middelen	44	-15	0
6.1	ER: Onderhoud Overige gebouwen	197	97	258
6.1	ER: Uitvoering WMO beleidsplan	0	5	0
6.1	ER: Corona compensatie	0	0	93
6.1	BR: Revolverend fonds duurzaamheid	-12	-12	-12
6.1	ER: exploitatiesaldo tijdelijk huisvesting	-1.497	-697	-203
6.2	ER: 2D`s WMO-JEUGD	-170	-253	95
6.2	ER: Uitvoering WMO beleidsplan	2	0	0
6.2	ER: Corona compensatie	50	50	0
6.3	BR: Eenmalige middelen	965	965	0
6.3	ER: WWB I-deel	184	108	247
6.5	BR: Integratie en participatie statushouders	2	-98	0
6.5	ER: Corona compensatie	0	0	142
6.6	ER: Uitvoering WMO beleidsplan	124	-8	198
6.71	ER: 2D`s WMO-JEUGD	0	0	-500
6.71	ER: Uitvoering WMO beleidsplan	0	0	-338
6.72	ER: 2D`s WMO-JEUGD	0	0	171
6.81	ER: 2D`s WMO-JEUGD	0	0	-41
6.82	ER: 2D`s WMO-JEUGD	0	0	-155
6.71a	ER: Uitvoering WMO beleidsplan	240	54	0
6.71b	ER: Uitvoering WMO beleidsplan	-230	-308	0
6.71c	ER: 2D`s WMO-JEUGD	92	69	0
6.71c	ER: Uitvoering WMO beleidsplan	-73	-68	0
6.71d	ER: Uitvoering WMO beleidsplan	23	25	0
6.72a	ER: 2D`s WMO-JEUGD	404	596	0
6.72b	ER: 2D`s WMO-JEUGD	615	454	0
6.72c	ER: 2D`s WMO-JEUGD	38	26	0
6.73a	ER: 2D`s WMO-JEUGD	-69	-76	0
6.73b	ER: 2D`s WMO-JEUGD	293	204	0
6.73c	ER: 2D`s WMO-JEUGD	-111	-317	0
6.74a	ER: 2D`s WMO-JEUGD	206	-175	0
6.74b	ER: 2D`s WMO-JEUGD	762	276	0
6.74c	ER: 2D`s WMO-JEUGD	80	44	0
6.82a	ER: 2D`s WMO-JEUGD	34	-83	0
6.82b	ER: 2D`s WMO-JEUGD	19	34	0
	Inzet bestemmingsreserves	**2.347**	**1.025**	**50**
	Gerealiseerd resultaat	**-46.063**	**-44.959**	**-42.639**
	Verschil rekening/begroting		**1.104**	

Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
Taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie		
De post algemeen maatschappelijk werk laat een voordeel zien a.g.v. een lagere subsidievaststelling over 2022.	0	5
De post schoolmaatschappelijk werk laat een voordeel zien. De kosten van de jeugdarts ROC zijn in 2023 door Nijmegen betaald vanuit IZA middelen.	0	7
Het inclusiebudget is niet volledig ingezet. Dit levert een voordeel op.	0	7
WMO: het saldo van de WMO budgetten (TV 6.1), gedeelte mantelzorg, egaliseren we met de daarvoor bestemde reserve.	0	5
Kinderinspecties: voordeel op inspecties kinderopvang GGD.	0	14
Voordeel op exploitatie MFA's.	0	57
Hogere subsidie SPUK sport dan opgenomen in de begroting. Onduidelijk is nog hoe lang de SPUK subsidie, ter afdekking van de hogere btw lasten op sport uitgaven blijft bestaan.	0	15
Het resultaat van de Noodopvang op dit taakveld is lijkt voordeling. Dat wordt veroorzaakt doordat een deel van de kosten, conform de regels van het BBV, op taakveld 6.3 zijn verantwoord	0	47
Het project MFA Batenburg is al in 2022 afgesloten, er zijn alleen nog opleverpunten die afgewikkeld moeten worden. De eindfactuur is daarom nog niet betaald en overgezet naar 2024. In 2023 zijn o.a. de poort en een hekwerk van de voetbalclub betaald, deze € 9k wordt gecompenseerd met het positieve eindresultaat in 2024.	0	-9
Overige afwijkingen.	0	-2
Taakveld 6.2 Wijkteams		
De facilitaire kosten voor het sociaal wijkteam zijn iets lager uitgevallen dan voorzien.	0	2
Overige afwijkingen.	0	2
Op de regionale samenwerking (regionaal ondersteuningsbureau) treedt een voordeel op.	0	10
Op dit taakveld treedt per saldo een incidenteel voordeel op. Belangrijkste oorzaken: lagere uitvoeringskosten sociaal team (flexibele schil), restant budget gerechtelijke procedures en lagere kosten voorlichting en communicatie.	0	117
JEUGD: het onderdeel preventief justitieel kader laat een voordeel zien. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door lagere kosten consultatie en advies.	0	83
JEUGD: het saldo van de JEUGD budgetten (TV 6.2) egaliseren we met de daarvoor bestemde reserve.	0	-83
Voordeel op doorberekende kosten WDW vanwege positieve afrekening jaarrekening WDW 2023.	0	89
Taakveld 6.3 Inkomensregelingen		
Er zijn in 2023 minder kwijtscheldingen voor de gemeentelijke belastingen verleend dan aanvankelijk was voorzien.	0	39
BUIG: voordeel op BUIG door lagere bijstand aantallen. Zie thema BUIG. Dit wordt verrekend met de egalisatiereserve.	0	76
BUIG: vanwege het ontstane voordeel t.o.v. de begroting kan de beoogde onttrekking met datzelfde bedrag verlaagd worden.	0	-76
TOZO: nadeel op afwikkeling van de regeling TOZO, terugbetaal verplichtingen dat aan het Rijk betaald moest worden	0	-49
Voordeel op schuldhulpverlening.	0	22
Leefgeld Oekraïne: de kosten zitten op taakveld 6.3, maar de inkomsten zitten op taakveld 6.1.	0	-83
Bijzondere bijstand: voordeel op bijzondere bijstand regelingen. Zie het thema Bijzondere bijstand voor nadere toelichting.	0	51
Voordeel op energietoeslag regeling.	0	76

Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
Voordeel op doorberekende kosten WDW vanwege positieve afrekening jaarrekening WDW 2023.	0	77
Overige afwijkingen.	0	-4
Taakveld 6.4 Begeleide participatie		
Voordeel op de afrekening vanuit de MGR, het werkbedrijf voor de Sociale Werkvoorziening.	0	127
Vrijval stelpost herverdeling WSW middelen. Het effect van de herverdeling gaat pas vanaf 2025 optreden.	0	250
Overige afwijkingen.	0	4
Taakveld 6.5 Arbeidsparticipatie		
Voordeel op het budget statushouders.	0	59
Hogere bijdrage aan de MGR t.b.v. arbeidsparticipatie.	0	-57
Overige afwijkingen.	0	4
Taakveld 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)		
Op het onderdeel uitvoering WMO beleidsplan treedt een voordeel op. Dit betreft grotendeels subsidiebudget en lagere inzet wijkverpleegkundigen.	0	62
WMO: op het onderdeel hulpmiddelen treedt een nadeel op. Dit wordt veroorzaakt door de hersteloperatie Welzorg. Zie thema WMO voor een verdere toelichting.	0	-83
WMO: op het onderdeel woonvoorzieningen treedt een voordeel op. Voor een verdere toelichting zie het thema WMO.	0	215
WMO: het saldo van de WMO budgetten (TV 6.6) egaliseren we met de daarvoor bestemde reserve.	0	-131
DRAN: voordeel op WMO vervoer.	0	50
DRAN: voordeel op bedrijfsvoeringkosten.	0	19
Sociale verstrekkingen WMO: Minder OV abonnementen verstrekt t.o.v. de begroting	0	4
Voordeel op doorberekende kosten WDW vanwege positieve afrekening jaarrekening WDW 2023.	0	19
Overige afwijkingen.	0	-1
Taakveld 6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)		
WMO: Op het onderdeel huishoudelijke verzorging treedt een voordeel op.	0	182
WMO: bij de pgb's huishoudelijke hulp treedt een voordeel op.	0	4
WMO: het saldo van de WMO budgetten (TV 6.71a) egaliseren we met de daarvoor bestemde reserve.	0	-186
Voordeel op doorberekende kosten WDW vanwege positieve afrekening jaarrekening WDW 2023.	0	7
Taakveld 6.71b Begeleiding (WMO)		
WMO: bij de pgb's begeleiding treedt een voordeel op.	0	19
WMO: bij het onderdeel WMO verblijf treedt een voordeel op.	0	13
WMO: het onderdeel WMO begeleiding laat een voordeel zien.	0	46
WMO: het saldo van de WMO budgetten (TV 6.71b) egaliseren we met de daarvoor bestemde reserve.	0	-78
Taakveld 6.71c Dagbesteding (WMO)		
WMO: bij het onderdeel dagbesteding treedt een voordeel op.	0	18
WMO: het saldo van de WMO budgetten (TV 6.71c) egaliseren we met de daarvoor bestemde reserve.	0	-18
Voordeel op doorberekende kosten WDW vanwege positieve afrekening jaarrekening WDW 2023.	0	7

Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
Taakveld 6.71d Overige maatwerkarrangementen (WMO)		
WMO: het onderdeel WMO tijdelijk verblijf LVB laat een nadeel zien.	0	-1
WMO: het saldo van de WMO budgetten (TV 6.71d) egaliseren we met de daarvoor bestemde reserve.	0	1
Voordeel op doorberekende kosten WDW vanwege positieve afrekening jaarrekening WDW 2023.	0	7
Taakveld 6.72a Jeugdhulp begeleiding		
Het doorbraakbudget Jeugd is in 2023 grotendeels niet ingezet. Dit levert een incidenteel voordeel op.	0	13
JEUGD begeleiding: het onderdeel persoonlijke verzorging Jeugd laat een voordeel zien.	0	14
JEUGD begeleiding: het onderdeel ambulante begeleiding Jeugd laat een nadeel zien.	0	-248
JEUGD begeleiding: Op basis van de verantwoording van de Sociale Verzekeringsbank, laat het onderdeel pgb's Jeugd een voordeel zien.	0	18
JEUGD begeleiding: het onderdeel verblijf Jeugd excl. deeltijd / logeren laat een voordeel zien.	0	25
JEUGD: het saldo van de JEUGD budgetten (TV 6.72a) egaliseren we met de daarvoor bestemde reserve.	0	192
Overige afwijkingen.	0	1
Taakveld 6.72b Jeugdhulp behandeling		
JEUGD behandeling: het onderdeel ambulante behandeling Jeugd laat een voordeel zien.	0	161
JEUGD: het saldo van de JEUGD budgetten (TV 6.72b) egaliseren we met de daarvoor bestemde reserve.	0	-161
Overige afwijkingen.	0	2
Taakveld 6.72c Jeugdhulp dagbesteding		
JEUGD dagbesteding: het onderdeel dagbehandeling Jeugd laat een voordeel zien.	0	16
JEUGD dagbesteding: het onderdeel vervoer Jeugd laat een nadeel zien.	0	-4
JEUGD: het saldo van de JEUGD budgetten (TV 6.72c) egaliseren we met de daarvoor bestemde reserve.	0	-12
Overige afwijkingen.	0	2
Taakveld 6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig		
Overige afwijkingen.	0	2
Taakveld 6.73a Pleegzorg		
JEUGD verblijf exclusief behandeling: het onderdeel pleegzorg Jeugd laat een voordeel zien.	0	7
JEUGD: het saldo van de JEUGD budgetten (TV 6.73a) egaliseren we met de daarvoor bestemde reserve.	0	-7
Overige afwijkingen.	0	2
Taakveld 6.73b Gezinsgericht		
JEUGD verblijf exclusief behandeling: het onderdeel gezinsgericht Jeugd laat een voordeel zien.	0	90
JEUGD: het saldo van de JEUGD budgetten (TV 6.73b) egaliseren we met de daarvoor bestemde reserve.	0	-90
Overige afwijkingen.	0	2
Taakveld 6.73c Jeugdhulp met verblijf overig		
JEUGD verblijf exclusief behandeling: het onderdeel verblijf overig Jeugd laat een voordeel zien.	0	161

Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
JEUGD verblijf inclusief behandeling: het onderdeel verblijf overig Jeugd laat een voordeel zien.	0	45
JEUGD: het saldo van de JEUGD budgetten (TV 6.73c) egaliseren we met de daarvoor bestemde reserve.	0	-206
Overige afwijkingen.	0	2
Taakveld 6.74a Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf		
JEUGD GGZ: bij het onderdeel Jeugd GGZ zonder verblijf treedt een voordeel op.	0	52
JEUGD: het saldo van de JEUGD budgetten (TV 6.74a) egaliseren we met de daarvoor bestemde reserve.	0	-52
We houden sinds 2021 rekening met te betalen facturen aan een failliete zorgaanbieder. In de jaarrekening 2023 laten we deze opgenomen verplichting vrijvallen. Dit levert een incidenteel voordeel op.	0	330
Dit voordeel (vrijval opgenomen verplichting aan failliete zorgaanbieder) storten we in de reserve Jeugd.	0	-330
Overige afwijkingen.	0	2
Taakveld 6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf		
JEUGD: het onderdeel jeugdhulp crisis laat een nadeel zien.	0	-19
JEUGD: het onderdeel GGZ verblijf Jeugd laat een voordeel zien.	0	242
JEUGD: op het landelijk budget Jeugd (LTA) treedt een voordeel op.	0	262
JEUGD: het saldo van de JEUGD budgetten (TV 6.74b) egaliseren we met de daarvoor bestemde reserve.	0	-485
Overige afwijkingen.	0	2
Taakveld 6.74c Gesloten plaatsing		
JEUGD: het onderdeel gesloten jeugdzorg laat een voordeel zien.	0	36
JEUGD: het saldo van de JEUGD budgetten (TV 6.74c) egaliseren we met de daarvoor bestemde reserve.	0	-36
Overige afwijkingen.	0	2
Taakveld 6.81a Beschermd wonen (WMO)		
Overige afwijkingen.	0	2
Taakveld 6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)		
GGZ: Klein voordeel op Wet verplichte GGZ	0	3
Overige afwijkingen.	0	2
Taakveld 6.82a Jeugdbescherming		
JEUGD: bij het onderdeel Jeugdbescherming treedt een voordeel op.	0	117
JEUGD: het saldo van de JEUGD budgetten (TV 6.82a) egaliseren we met de daarvoor bestemde reserve.	0	-117
Overige afwijkingen.	0	3
Taakveld 6.82b Jeugdreclassering		
JEUGD: bij het onderdeel Jeugdreclassering treedt een nadeel op.	0	-15
JEUGD: het saldo van de JEUGD budgetten (TV 6.82b) egaliseren we met de daarvoor bestemde reserve.	0	15
Overige afwijkingen.	0	3
Totaal	***0***	***1.104***
Totaal saldo	***1.104***	

Relevante besluiten

Nummer besluit	Beleidsnota
13 IZ 180	Beleidsnota “Kracht door verbinding”, ontwikkelopgaven voor de transities Jeugdzorg en AWBZ-taken
13 IZ 190	Transitiearrangement jeugd regio Nijmegen
14 AZ 003	Regionaal Werkbedrijf "sterke werkwoorden MGR"
15 IZ 056	Langer zelfstandig wonen met dementie
15 RZ 080	Uitgangspunten voor regionale aanbesteding doelgroepenvervoer
16 438	Vrijwilligerswerk en makelaarsfunctie
16 IZ 127	Wonen en zorg in de gemeente Wijchen
16 IZ 134	Beleidsplan Wmo-Jeugd-Gezondheid 2016-2019
16 IZ 139	Visie op werk en inkomen
18 3 8268	Beleid participatie en re-integratie
19 21058	Masterplan Wijchen Werkt en de businesscase “Klaar voor de start”
19 036842	Beleidskader “Werk voorop!”
20 42891	Bezuinigingsvoorstel WMO en Jeugdhulp 2020
20 050325	Dienstverleningsovereenkomst WerkBedrijf 2021-2022
20 47506	Armoedebeleid 2020
20 53890	Beleidsplan Schuldhulpverlening Wijchen 2021-2022
20 56202	Beleidsplan Wmo, jeugd en gezondheid 2021 - 2024 Wijchen
22 76730	Begroting MGR 2023
22 79302	Begroting BVO DRAN 2023
21 62331	Betaalbaarheid Hulp bij het huishouden

7 Volksgezondheid en milieu

Algemeen

We willen een veilige, gezonde en vitale gemeente zijn. We doen dit door een gezonde leefstijl te stimuleren en de milieukwaliteit van de leefomgeving te beschermen en bevorderen.

We stimuleren en ondersteunen initiatieven die duurzaam bijdragen aan een gezonde leefstijl. We hebben hierbij extra aandacht voor kwetsbare groepen, waardoor we proberen gezondheidsverschillen te verkleinen.

We streven naar een schone en aantrekkelijke leefomgeving met acceptabele milieurisico's en voldoende grondstoffen, nu en in de toekomst. We nemen onze maatschappelijke verantwoordelijkheid in de gemeentelijke taakuitvoering, bijvoorbeeld bij het beheer van de openbare ruimte en openbare gebouwen. En we stimuleren de samenleving tot milieubewust en duurzaam handelen. De focus ligt op klimaatadaptatie, energietransitie en circulariteit.

Duurzaamheid is een breed begrip en gaat verder dan energietransitie. Het gaat ook over klimaatadaptatie, water en droogte, afval en gezondheid. Hierin pakken we onze verantwoordelijkheid en we zetten actief op in. Samen met onze inwoners en de regio werken we aan onze plannen en zoeken we kansen in de transitie. Dat blijven we de komende jaren doen met realistische doelen volgens het landelijke tempo.

7-a	**Omgaan met klimaatverandering**
7-b	**Naar een energie neutrale en duurzame toekomst**
7-c	**Afval: opgeruimd staat netjes**
7-d	**Doelmatigheid in verbrede rioleringszorg**
7-e	**Klimaatmiddelen**

Speerpunten

7-a Omgaan met klimaatverandering

Ons klimaat verandert en dat heeft invloed op ons dagelijks leven. Extremere perioden van hitte, neerslag en droogte komen steeds vaker voor. In bestaande en nieuwe wijken zorgen we ervoor dat we beter omgaan met de gevolgen van klimaatverandering, door een meer water robuuste en klimaatbestendige inrichting van de fysieke leefomgeving. Hiermee willen we bereiken dat minder situaties van wateroverlast, verdroging en hittestress ontstaan.

7-b Naar een energie neutrale en duurzame toekomst

Energieneutraal begint met energiebesparing: wat je niet verbruikt hoef je ook niet op te wekken. De komende jaren zetten we verder in op energiebesparing. Ook maken we de overstap naar duurzame energiebronnen zoals zon en wind. Daarbij houden we aandacht voor de betaalbaarheid van de opgave voor alle inwoners. En nieuwe technieken bieden kansen voor onze economie. Dit alles kan Wijchen niet alleen, dus werken we lokaal en regionaal samen.

Wijchen neemt haar verantwoordelijkheid in een regionale opgave, vastgelegd in de Regionale Energie Strategie (RES). Bij een nieuwe RES pakt Wijchen in gezamenlijkheid met de 15 gemeenten in de regio daar haar aandeel in.
Windenergie, zoals de 3 windmolens op Bijsterhuizen, levert een belangrijke bijdrage aan de opgave. Daarbij is draagvlak van omwonenden en de rest van de samenleving van belang. We volgen met belangstelling de landelijke en provinciale ontwikkelingen over de plaatsing van windmolens in relatie tot onze gedragscode.
Zonne-energie is ook noodzakelijk voor de energietransitie. Zonnepanelen op daken hebben de voorkeur boven zonneparken. Als zonne-akkers nodig zijn, pakken we deze in een groene buffer, met aandacht voor goede landbouwgronden en biodiversiteit.

7-c Afval: opgeruimd staat netjes

Gemeente en inwoners zorgen samen dat afval netjes opgeruimd wordt. We gaan door met het stimuleren van de huishoudelijke afvalscheiding. Hiermee willen we bereiken dat afvalstoffen weer als grondstof kunnen worden ingezet en de hoeveelheid te verbranden restafval wordt beperkt. Bij knelpunten zoeken we naar praktische oplossingen.

7-d Doelmatigheid in verbrede rioleringszorg

We dragen zorg voor het inzamelen, transporteren en verwerken van afvalwater, hemelwater en grondwater. Samen met waterschap, provincie en rijk geven wij zo invulling aan het kwalitatief en kwantitatief duurzaam waterbeheer.
We beschermen de volksgezondheid en het milieu tegen maatschappelijk aanvaardbare (laagst mogelijke) kosten:

- Voorkomen van verontreiniging van bodem, grond- en oppervlaktewater;
- Voorkomen van persoonlijke en/of materiële schade als gevolg van afvalwater, hemelwater en grondwater;
- Inzetten op doelmatigheid en kosteneffectiviteit.

Hiervoor streven wij naar een kwantitatief (hydraulisch) en kwalitatief (milieutechnisch) goed functionerend stedelijk watersysteem. Dat betekent enerzijds een stedelijk watersysteem van voldoende capaciteit, anderzijds een in voldoende staat verkerend stedelijk watersysteem.

7-e Klimaatmiddelen

In april 2023 ontving de gemeente Wijchen een toekenning van de zogenaamde CDOKE gelden (Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid), een tijdelijke regeling betreffende een meerjarige specifieke uitkering voor capaciteit (bemensing) van decentrale overheden voor de uitvoering van klimaat- en energiebeleid.

Daarnaast zijn specifieke uitkeringen beschikbaar gesteld voor energiearmoede en het nationale isolatieprogramma.

Deze middelen komen beschikbaar naast de jaarlijkse programmagelden. Dit betekent dat de komende jaren de volgende middelen beschikbaar zijn voor klimaat- en energiebeleid:

MIDDELEN

	2023	**2024**	**2025**
Programmagelden	€ 534.003	€ 218.989	€ 224.701
Klimaatakkoord gelden (CDOKE)	€ 723.794	€ 730.360	€ 736.925
sub-totaal	**€ 1.257.797**	**€ 949.349**	**€ 961.626**
SPUK energiearmoede	€ 916.015		
SPUK nationaal isolatieprogramma	€ 466.956	€ 525.729	
TOTAAL	**€ 2.640.768**	**€ 1.475.078**	**€ 961.626**

N.B. toezegging Rijk: ook voor 2026 - 2030 wordt een regeling ingericht (wordt nog aan gewerkt)

Financiële verantwoording 2023

		Programma	*CDOKE/SPUK*	*Totaal Budget*	*Werkelijke uitgaven 2023*	*Restant*	*Naar Reserve*	*Op Balans*
1	Ontzorging	65.000	278.565	343.565	19.428	324.137	0	324.137
2	Duurzame Warmte	0	178.000	178.000	36.736	141.264	0	141.264
3	Duurzame elektriciteit	0	120.000	120.000	91.669	28.331	0	28.331
4	Energietransitie	148.048	468.184	616.232	410.926	205.306	115.800	89.506
5	SPUK energiearmoede	0	916.015	916.015	273.737	642.278	0	642.278
6	SPUK NIP	0	466.956	466.956	5.920	461.036	0	461.036
	Totaal	213.048	2.427.720	2.640.768	838.416	1.802.352	115.800	1.686.552

Het restant van 2023 wordt geparkeerd in de daarvoor bestemde reserve en op de balans, zodat de gelden beschikbaar blijven in 2024 en verder. De op de balans geparkeerde gelden hebben betrekking op de rijkssubsidie, die we na 2025 moeten verantwoorden.

De klimaatmiddelen zijn onderverdeeld in 6 opgaven, te weten:

- <u>Ontzorging</u>
  Binnen het thema Ontzorging vallen alle kosten voor het energieloket (zowel fysiek als digitaal), de energiecoaches en het regionaal energieloket voor bedrijven. Daarnaast is opdracht verstrekt voor de ontwikkeling van een publiekscampagne en zijn we gestart met de wijkaanpak isolatie.
- <u>Duurzame warmte</u>
  Naast de kosten voor verkennende onderzoeken naar de kansen voor collectieve warmtenetten, is hier ook het initiatievenbudget ondergebracht voor inwoners om lokale initiatieven te ontplooien op het gebied klimaat en energie. Inmiddels is een aantal inwonersgroepen actief, onder andere in Batenburg en Wijchen-zuid.

- Duurzame elektriciteit
  Dit betreft uitgaven voor onder andere alle werkzaamheden die te maken hebben met ruimtelijke procedures van grootschalige opwek-projecten, het herijken de gedragscode wind en het onderzoek naar een smart-energy-hub in Bijsterhuizen.
- Energietransitie algemeen
  Hierin zijn de personeelskosten ondergebracht voor medewerkers binnen de WDW die zich bezighouden met klimaat- en energiebeleid, zowel binnen team energietransitie als binnen andere teams van de WDW. Het betreft onder andere extra capaciteit voor team Economische Zaken ten aanzien van het verduurzamen van bedrijven, extra capaciteit voor juridische zaken voor de ondersteuning van RO procedures van grootschalige opwek-projecten en extra capaciteit voor team vastgoed voor energiebeheer. Ook de kosten voor de LES (Lokale Energie Strategie) en de implementatie van de CO2 Prestatieladder vallen hieronder.
- SPUK Energiearmoede
  Voor de bestrijding van energiearmoede is in 2022 een aanpak uitgerold, die in 2023 is voortgezet. Inwoners die het risico liepen om te maken te krijgen met energiearmoede, hebben het aanbod ontvangen om een energieklusser op bezoek te krijgen voor het nemen van kleine energiebesparende maatregelen. In specifieke gevallen kwamen mensen ook in aanmerking voor een energiezuinige koelkast.
- SPUK Nationaal Isolatie Programma
  De rijksoverheid heeft een specifieke regeling in het leven geroepen om woningen met een lage energie labels financieel te steunen bij het nemen van isolerende maatregelen door middel van subsidies. Er is een aanpak ontwikkeld, die in 2024 wijkgericht van start is gegaan. De middelen van 2023 worden in 2024 ingezet.

Het afgelopen jaar is het team energietransitie sterk uitgebreid om alle taken op te pakken. We bevinden ons in een opstartfase, waardoor de uitgaven vooralsnog achterblijven bij de begroting. Naar verwachting zullen de uitgaven volgend jaar sterk stijgen.

Wat hebben we ervoor gedaan

Begroot 2023	Verantwoording
7.a Omgaan met klimaatverandering	
We vinden het belangrijk dat inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties zich voorbereiden op de gevolgen van klimaatverandering. Wij willen klimaatbewustzijn en zelfwerkzaamheid in de samenleving stimuleren. Bijvoorbeeld wat betreft vervangen van tegels door groen, aanleggen van groene daken of opvangen van regenwater in een regenton. Dit doen wij door: - Gerichte en samenhangende communicatie over klimaatadaptatie. Hiertoe stellen we een actieplan op en sluiten we aan bij de regionale communicatiestrategie en campagne RAS. - Klimaatadaptatie meenemen in de prestatieafspraken met woningbouwcorporaties en zo mogelijk verfijnen.	**Een groener Wijchen** - Actieplan Klimaatadaptatie Wijchen is ter informatie voorgelegd aan de Raad (20-4-2023). - Mei 2023 is gestart met de campagne Een groener Wijchen. Op de gemeentelijke website is voorzien in een webpagina. Er hebben 1 gemeentebrede actie (mei) en 2 wijkacties (sept en okt) plaatsgevonden. Daarnaast worden op logische momenten, zoals landelijke dagen en gemeentelijke acties, berichten geplaatst op gemeentepagina en social media. - De campagne Een groener Wijchen is geëvalueerd. De jaarevaluatie 2023 wordt Q1-2024 ter informatie voorgelegd aan Raad. **Regionale communicatiestrategie**: dit is één van de speerpunten waaraan de gemeente Wijchen regionaal deelneemt als onderdeel van de Regionale adaptatiestrategie (RAS). In 2022 heeft dit geresulteerd in een regionale communicatiestrategie en najaar 2023 in een regionale website (veranderjijmee.nl). Ondertussen is de gemeente Wijchen begin 2023 gestart met de campagne Een groener Wijchen. Dit is een autonoom lokaal spoor (coalitieakkoord). Waar mogelijk sluiten we aan bij de regionale website. **Verfijning van de prestatieafspraken** met corporaties is onderdeel van de jaarlijkse gesprekken. Vertrekpunt is dat corporatie en gemeenten elkaar waar mogelijk versterken vanuit de eigen verantwoordelijkheid. Bijvoorbeeld voor wat betreft de communicatie over klimaatadaptatie en bij het (klimaatbestendig) inrichten van openbare ruimte en woningvoorraad. Woningcorporatie Talis is actief betrokken bij de campagne Een groener Wijchen.
In wijken en dorpen en op bedrijventerreinen houden we rekening met gevolgen van klimaatverandering. Bijvoorbeeld door de aanleg van meer groen in de wijk, door water meer ruimte te geven, of (voor zover doelmatig) door het gebruik van grasbetontegels voor parkeerplaatsen. Dit doen wij door: - Klimaatbestendig beheer van de openbare ruimte en voorzieningen (zie Doelmatigheid in verbrede rioleringszorg) - Klimaatbestendigheid als randvoorwaarde blijven hanteren bij ruimtelijke ontwikkelingen.	Klimaatbestendigheid wordt standaard meegegeven als randvoorwaarde bij ruimtelijke ontwikkelingen. Hiervoor is een procesbeschrijving Watertoets opgesteld.

Begroot 2023	Verantwoording
In de Regionale Adaptatie Strategie (RAS) werken we samen met andere gemeenten aan klimaatbestendigheid en de communicatie daar omheen voor zover dit doelmatiger is. Dit doen wij door: - Deelname aan regioproces RAS, in bijzonder de 3 regionale speerpunten Communicatie, Klimaatkennis op orde en Klimaatbestendige prestatieafspraken.	Wij participeren in het regioproces RAS Rijk van Maas en Waal. - Communicatiestrategie: najaar 2023 was de regionale website gereed (www.veranderjijmee.nl). Deze is gelinkt aan de gemeentelijke website. - Kennisuitwisseling: is standaard binnen de regionale samenwerking. De gemeente wisselt onderzoeken en werkprocessen uit met de regiogemeenten en we denken mee in het regioproces. Andersom wordt vanuit de regio kennis uitgewisseld met de gemeente Wijchen. . - Klimaatbestendigheid in prestatieafspraken: is regionaal niet opgestart vanwege onvoldoende capaciteit bij trekker en inmiddels lokaal onderdeel van de jaarlijkse gesprekken met de corporaties. Zie eerdere regel.

7.b Naar een energie neutrale en duurzame toekomst

Nieuwe routekaart / Lokale energie strategie - In 2023 stellen we een Lokale Energie Strategie op: een nieuwe routekaart voor realistische doelen en een energieneutrale toekomst. Tegelijkertijd zetten we een monitorings- en verantwoordingssysteem op voor het (controleren op het) behalen van de doelen.	In 2023 zijn we gestart met het opstellen van een Lokale Energie Strategie. Deze wordt naar verwachting in 2024 vastgesteld. Tegelijkertijd zetten we een monitorings- en verantwoordingssysteem op voor het (controleren op het) behalen van de doelen.
Elektriciteit - We werken mee aan het planMER traject en het opstellen van een bod in het kader van de Regionale Energie Strategie (RES) 2.0. - We streven ernaar in 2023 het windpark bij Bijsterhuizen vergund te hebben zodat realisatie van de 3 windmolens kan beginnen. - De gedragscode windenergie zal vervolgens geëvalueerd worden. - We gaan zonnepark Bankhoef vergunnen en invulling geven aan de participatie en het gebiedsfonds. - Tevens kijken we naar de houdbaarheid van de zonnevisie en vullen deze daar waar nodig aan met nieuwe beleidsrichtingen en een agenda voor zon op daken. - We onderzoeken met partners zoals Liander oplossingen voor de drukte op het elektriciteitsnet (netcongestie), zoals bijvoorbeeld de inzet van buurtbatterijen.	Elektriciteit - We hebben het planMER traject doorlopen en zijn begonnen met het opstellen van een bod in het kader van de Regionale Energie Strategie (RES) 2.0. Plan wordt in 2024 vastgesteld. - Het windpark bij Bijsterhuizen is eind 2023 in de RO -procedure gegaan. - De evaluatie van de gedragscode windenergie is gestart en wordt in Q1 2024 afgerond. - Zonnepark Bankhoef is vergund en de invulling aan de participatie en het gebiedsfonds is gestart. Netcongestie speelt de realisatie parten, er wordt naar oplossingen gezocht. - De actualisatie van de Zonnevisie loopt. We vullen deze daar waar nodig aan met nieuwe beleidsrichtingen en een agenda voor zon op daken. - We zijn in gesprek met Liander over de drukte op het elektriciteitsnet (netcongestie) en hoe wij als gemeente kunnen bijdragen aan het verlagen van de drukte. Daarnaast onderzoeken we de inzet van buurtbatterijen. En is er een verkenning naar een smart energy hub bij/op bedrijventerrein Bijsterhuizen gestart.

Begroot 2023	Verantwoording
Wonen - Met het energieloket en energiecoaches blijven we inwoners stimuleren en ondersteunen om maatregelen te nemen om energie te besparen. Daarvoor zoeken we de samenwerking met partners zoals de ECL (energie coöperatie Leur) en leefbaarheidsgroepen. We gaan voor een proactieve en gebiedsgerichte benadering. - Met het oog op de warmtetransitie stellen we op korte termijn een warmtevisie met actieplan vast. Inwoners en stakeholders worden betrokken bij de invulling van dit actieplan. De komende jaren werken we die verder uit en maken we wijkuitvoeringsplannen. - Voor de warmtetransitie onderzoeken we de mogelijkheden van nieuwe technologieën, zoals warmtewinning uit oppervlaktewater, het gebruik van waterstof en (industriële) restwarmte. De mogelijkheden van restwarmte van de ARN worden onderzocht.	Wonen - Het energieloket is uitgebouwd met een backoffice. De samenwerking met ECL (energie coöperatie Leur) is uitgebouwd, ECL leidt de energiecoaches op stuurt ze aan. De Wijkaanpak Isolatie is voorbereid en start begin 2024. Een gemeente brede campagne om inwoners actief te betrekken bij de warmtetransitie is in voorbereiding. - Het warmteplan is inmiddels vastgesteld, in samenspraak met stakeholders en groepen van inwoners. - De mogelijkheden van restwarmte van de ARN zijn onderzocht in samenspraak met gemeente Beuningen en gemeente Heumen. Voor Wijchen-zuid is onderzoek gedaan naar de mogelijkheden van aquathermie uit het Wijchens Meer..
Werken - We stimuleren besparing van energie en de opwek van groene energie en spreken bedrijven daaropaan. Binnen de GMR werken we mee aan het opzetten van een Regionaal Expertise Team voor bedrijven. - Wijchen is al een Fairtrade gemeente. We verkennen of we verdere stappen kunnen nemen om een Global Goals gemeente te worden. - We gaan verder met verduurzaming van onze gemeentelijke gebouwen en organisatie en maken een nadere uitwerking hiervan. We onderzoeken de implementatie van een CO2-prestatieladder. Zo geven we het goede voorbeeld.	Werken - Het Regionaal Expertise Team voor bedrijven is inmiddels operationeel. We hebben in 2023 een energieloket voor bedrijven en een zakelijke lening voor verduurzaming voor bedrijven gelanceerd. - We hebben de verkenning naar de haalbaarheid van Wijchen als Global Goals gemeente in de raad besproken en gaan verder met de uitvoering. - We zijn bezig met de implementatie van een CO2-prestatieladder voor onze gemeentelijke organisatie en gebouwen. - We hebben kleine maar zichtbare energiebesparingsprojecten gedaan in de horeca met Sit&Heat kussens op terrassen en Green Dish (minder vlees op menu).

7.c Afval: opgeruimd staat netjes

Onze afvalinzameling blijven we verbeteren. Daarbij hebben we aandacht voor het stimuleren van afvalscheiding: kwalitatief en kwantitatief. Hiervoor is een communicatiecampagne opgezet. • Voortzetten van de campagne “Weet wat je achterlaat”. • Een plan van aanpak opstellen om afvalinzameling bij woningen met ruimtegebrek te verbeteren waardoor deze inwoners worden gestimuleerd om hun afval beter te scheiden.	In 2023 is de campagne "Weet wat je achterlaat” op meerdere events geweest en is het aantal deelnemende winkeliers sterk uitgebreid. Ook is een link gemaakt tussen de beestenbende en 'Weet wat je achterlaat". Bij de begroting is een motie aangenomen waarbij de opdracht is voor grootschalige nieuwbouwprojecten op een andere manier afval in te zamelen. Dit wordt uitgewerkt waarbij ook wordt verkent of deze werkwijze ook toegepast kan worden bij bestaande woningen waar sprake is van ruimtegebrek.

Begroot 2023	Verantwoording
We starten een proef met een tijdelijk, roulerend inzamelpunt voor grofvuil in wijken. Hiermee wordt het voor inwoners makkelijker om dichtbij huis weg te brengen. We gaan in beeld brengen hoe deze proef eruit moet zien. We doen eerst een verkenning voordat de pilot wordt opgestart naar de haalbaarheid van deze inzameling (kosten en milieu winst)	Dar werkt aan uitwerking van meerdere opties.
Zwerfafval gaan we tegen door in te zetten op bewustwording en het ondersteunen van initiatieven van inwoners om zelf zwerfafval op te ruimen. Voortzetten aanpak zwerfafval door inzet Beestenbende en vrijwilligers die zwerfafval opruimen etc.	De bestaande werkwijze is succesvol doorgezet. Het aantal beestebenders is verder gegroeid naar ruim 600.

7.d Doelmatigheid in verbrede rioleringszorg

Van de riolering afkoppelen van 1 ha openbaar verhard oppervlak, in samenloop met reconstructies van de openbare ruimte.	Omdat geen reconstructies van de openbare ruimte hebben plaatsgevonden, is in 2023 geen verhard oppervlak afgekoppeld.
Onderzoeken of de hemelwaterberging Woezik uitgebreid moet worden en zo ja de uitbreiding realiseren.	Onderzoek is gestart in 2023, maar de resultaten zijn nog niet bekend.
Aanschaffen van nieuw beheerpakket.	Huidige beheerpakket “Castor” wordt niet meer ondersteund door leverancier. Nadat duidelijk is geworden welk pakket(BAG/GIS) wordt aangeschaft /voortgezet, starten we de aanbestedingsprocedure voor een nieuw beheerprogramma. Aanbestedingsprocedure loopt nu.
Ontsluiten van de publieke peilbuizen in het besturingssysteem TMX.	Vanwege onverwachte stopzetting besturingssysteem TMX opgeschort tot nieuw besturingssysteem is aangeschaft in 2024.
Onderzoeken van het klimaatbestendig maken van de openbare ruimte.	Is gerealiseerd. Al geruime tijd wordt gewerkt met ontwikkeld ontwerpkader (toetsingskader) klimaatbestendigheid (wateroverlast) openbare ruimte bij nieuwbouw en reconstructies. Dit geeft voldoende inzicht over klimaatbestendigheid van openbare ruimte. Gesignaleerde knelpunten worden met reconstructies meegenomen of zelfstandig aangepakt.

Wat heeft het gekost?

Het Programma Volksgezondheid en milieu bestaat uit de volgende taakvelden:
7.1 Volksgezondheid; Tot dit taakveld behoren maatregelen ter bescherming van de gezondheid van de bevolking als geheel, van specifieke risicogroepen, van jeugd en van ouderen, zoals de GGD, schoollogopedie en lokaal gezondheidsbeleid.
7.2 Riolering; Tot dit taakveld behoren de gemeentelijke taken ten aanzien van afvalwater en de waterhuishouding.
7.3 Afval; Tot dit taakveld behoren de inzameling en verwerking van bedrijfs- en huishoudelijk afval.
7.4 Milieubeheer; Tot dit taakveld behoren gemeentelijke taken ter bescherming van het milieu waaronder klimaatbeleid, waterbeleid, milieubeleid, MARN (Milieu en Afval Regio Nijmegen) en geluidsonderzoek.
7.5 Begraafplaatsen en crematoria; Tot dit taakveld behoren gemeentelijke taken op het terrein van de lijkbezorging en onderhoud van begraafplaatsen/crematoria.

Taak veld	Financieel overzicht	Geactualiseerde Begroting	Werkelijk	Werkelijk
	(x € 1.000)	**2023**	**2023**	**2022**
	Baten			
7.1	Volksgezondheid	535	500	159
7.2	Riolering	4.368	4.456	6.390
7.3	Afval	4.725	4.849	4.804
7.4	Milieubeheer	2.136	573	290
	Totaal Baten	**11.764**	**10.378**	**11.643**
	Lasten			
7.1	Volksgezondheid	2.681	2.451	1.963
7.2	Riolering	3.965	3.924	6.371
7.3	Afval	4.376	4.026	4.585
7.4	Milieubeheer	4.099	2.273	1.902
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	21	18	14
	Totaal Lasten	**15.142**	**12.693**	**14.835**
Gerealiseerd totaal van baten en lasten		**-3.378**	**-2.315**	**-3.191**
	Mutatie bestemmingsreserves			
7.2	ER: Onderhoud Overige gebouwen	0	0	-1
7.2	ER: Reserve Rioolheffing	0	0	735
7.3	ER: Reserve afvalstoffenheffing	487	0	538
7.4	BR: Duurzaamheid	0	-116	130
7.4	ER: Onderhoud Overige gebouwen	8	6	4
7.4	BR: Revolverend fonds duurzaamheid	0	0	-50
	Inzet bestemmingsreserves	**495**	**-109**	**1.356**
	Gerealiseerd resultaat	**-2.883**	**-2.424**	**-1.836**
	Verschil rekening/begroting		**459**	

Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (mio is nadeel)	Structureel	Incidenteel
Taakveld 7.1 Volksgezondheid		
Op het onderdeel prenatale zorg treedt een voordeel op, omdat de subsidie aan de coöperaties verloskundigen in 2023 incidenteel wordt gedekt vanuit de (door Nijmegen verlegde) IZA- middelen.	0	15
Op het onderdeel GGD algemeen treedt een voordeel op. Dat als gevolg van een hoger dan geraamd positief BTW effect.	0	42
Op het onderdeel GGD algemeen treedt een voordeel op. De kosten van de gezondheidsmakelaar 2023 worden incidenteel gedekt vanuit (door Nijmegen verlegde) IZA middelen.	0	21
Op het onderdeel GGD algemeen treedt een voordeel op. De kosten van Nu niet Zwanger worden incidenteel gedekt vanuit GALA- budget kansrijke start.	0	17
Op het onderdeel GGD algemeen treedt een voordeel op bij de facultatieve taken, daarnaast is een deel van de kosten bijzondere zorg doorbelast naar het budget Wet verplichte GGZ.	0	67
Overige afwijkingen.	0	3
Op het onderdeel uitvoering lokaal gezondheidsbeleid treedt een voordeel op.	0	14
Voordeel op doorberekende kosten WDW vanwege positieve afrekening jaarrekening WDW 2023.	0	7
Overige afwijkingen.	0	9
Taakveld 7.2 Riolering		
De opbrengsten uit de rioolheffing zijn, met name bij die van de eigenaren van niet woningen, hoger uitgevallen dan vooraf was becijferd.	0	36
Voordeel op doorberekende kosten WDW vanwege positieve afrekening jaarrekening WDW 2023.	0	7
We zien op dit taakveld lagere kosten waardoor er ook minder BTW toegerekend kan worden.	0	89
Overige afwijkingen.	0	-3
Taakveld 7.3 Afval		
De papierprijs was in 2023 lager dan begroot, daarnaast was er ook minder ingezameld dan verwacht.	0	-142
Hogere vergoeding voor plastic en afrekening vanuit voorgaande jaren.	0	46
Minder toerekenbare kosten, bestaande voornamelijk uit BTW en kwijtschelding omdat de werkelijke kosten lager zijn dan begroot.	0	76
Overige afwijkingen.	0	6
Taakveld 7.4 Milieubeheer		
Voordeel op doorberekende kosten WDW vanwege positieve afrekening jaarrekening WDW 2023.	0	19
De ODRN kent in tegenstelling tot voorgaande jaren een onderschrijding op hun productie. De onderschrijding is te verklaren aan zowel de BRIKS (Bouwen, Reclame, Inrit, Kappen en Slopen) kant (84% gerealiseerd) als de milieu kant (87% gerealiseerd). Zoals vaker aangegeven, werkt de ODRN vraag- en markt gestuurd. Dit betekent dat de ODRN minder realiseert dan verwacht, wanneer er minder vergunningen en/of meldingen worden aangevraagd of gedaan door particulieren of wanneer er bijvoorbeeld minder gebouwd wordt. In dit opzicht kan de realisatie van de ODRN worden gezien als indicator/graadmeter van de economie van een gemeente. De grootste absolute onderschrijdingen zijn de Meldingen Milieu (-€73.339) en Advies bodem (-€38.531). De grootste absolute overschrijding is de post Milieucontrole (€50.660).	0	74
Op diverse beleidsvelden zijn de budgetten in 2023 niet volledig benut, het gaat hierbij om Bodemactiviteiten (+€3k), Milieubeleid (+€ 8k),	0	68

Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (mio is nadeel)	Structureel	Incidenteel
Waterbeleid (€ 48k), Milieuvoorlichting (+€7k), Externe Veiligheid (+€ 2k).		
We hebben in 2023 minder dividend ontvangen van de MARN, de dividenduitkeringen zijn van tevoren lastig in te schatten.	0	-13
Overige afwijkingen.	0	-3
Taakveld 7.4 Begraafplaatsen en crematoria		
Overige afwijkingen.	0	2
Totaal	**0**	**459**
Totaal saldo	**459**	

Relevante besluiten

Nummer besluit	Beleidsnota
12 RZ 121	Verordening duurzaamheidsleningen
13 RZ 206	Klimaatbeleidsplan 2013-2016
14 RZ 016	Afvalbeleidsplan 2014-2017
15 RZ 063	Verlenging duurzaamheidsleningen
16 RZ 092	Nulmeting routekaart energieneutraal Wijchen 2040
17 1 3419	Verordening Kwaliteit Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) omgevingsrecht gemeente Wijchen
17 2 1266	IBOR en rioolbeheer 2018-2022
17 6 498 / …	Gemeentelijk rioleringsplan 2018-2022 / Beleidsplan water en riolering 2023-2027
18 1 1344	Wijziging verordening stimuleringsregeling duurzame maatregelen
18 2 13777	Initiatiefvoorstel K8W VVD WL beleid behalen landelijke afvaldoelstellingen
18 2 15830	Zomerinzameling GFT
18 1047	Strategische Waternota 2019-2028
18 1048	Milieubeleidsplan 2018-2021
21 80394	Begroting ODRN 2023
22 76655	Begroting MARN 2023
22 76786	Begroting GGD 2023
19 32035	Concept startnotitie Regionale Energie Strategie (RES)
19 30636	Toekomstbestendig wonen
20 56202	Beleidsplan Wmo, jeugd en gezondheid 2021 - 2024 Wijchen
21 47504	Definitief bod Regionale Energie Strategie 1.0 van Arnhem Nijmegen
22 89926	Stand van zaken en aanpak actieplan inzake Klimaatadaptatie Wijchen

8 Wonen en bouwen

Algemeen

We willen dat iedereen zich in Wijchen thuis kan voelen en goed kan wonen. Daarom zitten we midden in een grote (versnellings-)opgave in de nieuwbouw. We zetten er op in om de komende 10 jaar 3000 woningen te realiseren. De woningbouwversnelling maken we mogelijk door het realiseren van harde plancapaciteit in bestaande plannen. We houden koers op lopende projecten zoals Wijchen West, Huurlingsedam, Kraanvogel, Tussen Kasteel en Wijchens Meer en Hart van Zuid. Er blijft ruimte voor collectieve wooninitiatieven en kleinere initiatieven. Met name in de kleine kernen zorgt dat ervoor dat mensen in hun dorp kunnen blijven, of komen wonen. Bijvoorbeeld door te bouwen in collectief particulier opdrachtgeverschap (cpo).

Naast kwantiteit is ook de kwaliteit van wonen en van de leefomgeving belangrijk. We streven naar variatie binnen nieuwbouwwijken en bestaande wijken. Dat betekent verschillende woningtypen, doelgroepen en prijsklassen. Zo blijven wijken op de lange duur veerkrachtig en leefbaar. Bij nieuwe gebiedsontwikkelingen kijken we welke bouwhoogte past bij de omgeving, en ook welke bouwhoogte een bijdrage kan leveren aan het realiseren van betaalbare woningen.

Uitgangspunt is dat het woningbouwprogramma zoveel mogelijk aansluit bij de woonbehoefte van de verschillende doelgroepen, zoals starters, ouderen en één- en tweepersoonshuishoudens. Voor het merendeel zijn dit sociale huurwoningen en betaalbare huur- en koopwoningen. We zetten ook in op levensloopgeschikte woningen en seniorenwoningen. Daarnaast zorgen we voor focus op de ontwikkeling van Wijchen als geheel door ook aandacht te hebben voor de kwaliteit van wonen in bestaande wijken en goede voorzieningen in de buurt. We ontwikkelen zoveel mogelijk energieneutraal en stimuleren circulair en natuur inclusief bouwen. We zorgen ervoor dat de buitenruimten levendig, aantrekkelijk en veilig zijn. Zo zorgen we voor meer mogelijkheden voor ontmoetingen in de buurt. Ouderen en inwoners met een zorgvraag moeten hier kunnen blijven wonen; kleinschalig en zoveel mogelijk onderdeel van de wijk. Daarbij staan we open voor nieuwe woonconcepten en woonvormen voor pre-mantelzorg.

8-a	**We gaan bouwen**
8-b	**Sterke en prettige dorpen en wijken**
8-c	**Goede voorzieningen in de buurt**
8-d	**Investeren in het buitengebied**

Speerpunten

8-a We gaan bouwen

De komende jaren bouwen we fors meer woningen. Zo snel mogelijk. Daarom geven we nu voorrang aan het realiseren van bestaande plannen, met tijdelijk minder aandacht voor nieuwe initiatieven. De afgelopen jaren is al veel voorbereid dus de komende jaren kan de schop de grond in. Daarbij staat de kwaliteit van de leefomgeving voorop. De woningen die we bouwen passen bij de toekomstige behoeften. Denk aan woningen voor starters, ouderen en een- en tweepersoonshuishoudens. We willen dat mensen die hier willen blijven wonen dat ook kunnen.

8-b Sterke en prettige dorpen en wijken

We bouwen niet zomaar. De kwaliteit van onze dorpen en wijken staat voorop. We bewaren het dorpse karakter van Wijchen en de kernen. Dat betekent leefbare buurten met voldoende groen, waarin mensen elkaar ontmoeten en iets voor elkaar over hebben.

8-c Goede voorzieningen in de buurt

Voor een goede leefbaarheid is het belangrijk dat er voorzieningen in de buurt zijn. Denk aan ruimte voor groen, speelplekken voor onze jeugd, en dorpshuizen of wijkcentra om elkaar te ontmoeten.

8-d Investeren in het buitengebied

Ons buitengebied is mooi, en dat houden we graag zo. Dat doen we door de ruimte op een verstandige manier te gebruiken, waarbij we het landschap behouden en versterken en versnippering tegengaan.

Wat hebben we ervoor gedaan

Begroot 2023	Verantwoording
8.a We gaan bouwen	
Er blijft ruimte voor collectieve wooninitiatieven en kleinere initiatieven, met name in de kleine kernen.	Dit is in lijn met beleid dat al 2 jaar geldt.
De instrumenten uit het Instrumentarium voor behoud van goedkope en betaalbare huur- en koopwoningen passen we op projectniveau toe (maatwerk).	Dit loopt en is maatwerk per project. O.a. Koopstart in Huurlingsedam.
We ontwikkelen zoveel mogelijk energieneutraal en stimuleren circulair en natuur inclusief bouwen. We wegen hierbij duurzaamheid en betaalbaarheid af.	Nieuwbouw is aardgasloos en minimaal BENG (bijna energieneutraal). Circulair en natuur inclusief bouwen wordt in diverse projecten als ambitie ingezet en afhankelijk van grondposities ook gehandhaafd.
We verkennen aanvullende mogelijkheden voor woningsplitsing. We staan open voor initiatieven voor woningsplitsing.	In 2023 zijn op diverse plaatsen in Wijchen woningsplitsingen gerealiseerd.
We zetten in op het realiseren van levensloopgeschikte woningen en seniorenwoningen.	In 2023 zijn op meerdere plekken in Wijchen levensloopgeschikte woningen gerealiseerd, o.a. Alba in de Lindenstraat (Valendries) en La Verna (Alverna)
We stimuleren ook bewoners van bestaande woningen om hun woning toekomstbestendig te maken (duurzaamheid en levensloopbestendigheid).	Er is een toekomstbestendig wonen lening beschikbaar voor kleine particuliere verhuurders en vve's.
We zetten in op het verminderen van de druk op de woningmarkt, bijvoorbeeld door het realiseren van flexwonen.	Flexwonen hebben we ingezet i.r.t. voorzieningen voor vluchtelingen, o.a. realisatie PiusXII Straat 100.
We houden koers op lopende projecten Wijchen-West, Huurlingsedam, Kraanvogel, Tussen Kasteel en Wijchens Meer en Hart van Zuid. Bestemmingsplannen laatste fase Huurlingsedam en TKWM gaan ter vaststelling naar de raad.	In Wijchen-West is het stedenbouwkundig plan en de grondexploitatie ter vaststelling aangeboden aan de raad. Daarnaast is met marktpartijen een overeenkomst getekend voor ontwikkeling van het gehele gebied.
Bij woningbouwprojecten, niet zijnde de kleine particuliere initiatieven (kpi's), verplichten wij ontwikkelende partijen om voorafgaand aan de planologische procedure een omgevingsdialoog met omwonenden en andere belanghebbenden te voeren. Hiermee anticiperen wij op de komende Omgevingswet.	Voor Wijchen-West is een participatieplan aan de raad vastgesteld en vervolgens uitgevoerd. Daaruit volgden uiteindelijk nog nadere sessies en keukentafelgesprekken voor persoonlijke belangen van omwonenden.
8.b Sterke en prettige dorpen en wijken	
We bevorderen ontmoeten in nieuwe en bestaande wijken, o.m. door in nieuwe en bestaande wijken en dorpen te gaan voor levendige buitenruimten, die aantrekkelijk en veilig zijn.	Gerealiseerd.

Begroot 2023	Verantwoording
Kwaliteit staat voorop. We streven naar variatie binnen nieuwbouwwijken en in bestaande wijken. Voor bestaande wijken werken we verder aan het toekomstbestendig maken van de woningvoorraad, bijvoorbeeld in Wijchen-Zuid. Dat betekent verschillende woningtypen, doelgroepen en prijsklassen. Bij elk woningbouwplan kijken we welk woningbouwprogramma passend is op de locatie en invulling geeft aan de lokale en gemeente brede woningbehoefte.	Gerealiseerd
Bij nieuwe gebiedsontwikkelingen kijken we welke bouwhoogte past bij de omgeving (maatwerk).	Gerealiseerd

8.c Goede voorzieningen in de buurt

In Hart van Zuid werken we op basis van de gebiedsvisie verder aan een toekomstbestendig voorzieningenhart, met voldoende groen en ruimte voor ontmoeting. Daarbij blijven we de inwoners betrekken.	Er is een participatieplan voor de kaders en uitgangspunten van het Masterplan opgesteld en ter besluitvorming voorgelegd. In april 2023 zijn er live enquêtes afgenomen in de wijk en is er een inloopbijeenkomst gehouden. Het resultaat hiervan is aan de inwoners en andere stakeholders teruggekoppeld. De verwachting is dat de raad medio 2024 een besluit kan nemen over de kaders en uitgangspunten.
Het project Tussen Kasteel en Wijchens Meer biedt een kwaliteitsimpuls aan het centrum. We gaan door op de ingeslagen weg, met een bruisend centrum en voldoende parkeerplekken. Dit doen we uiteraard samen met inwoners en ondernemers.	Conform.

8.d Investeren in het buitengebied

We zijn terughoudend met bouwen in het buitengebied.	Via het KPI-beleid is geborgd dat er in principe niet in het buitengebied is gebouwd.
Slechte bermen in het buitengebied blijven we aanpakken.	Dit nemen we mee in ons reguliere onderhoud Ibor.
Duurzame veehouderij stimuleren wij door duurzaamheidsinitiatieven te faciliteren.	In 2023 is de zakelijke duurzaamheidslening beschikbaar gekomen. Verder hebben we ons in 2023 moeten focussen op wat in de lokale energie strategie komt te staan.
We geven agrariërs ruimte voor nieuwe perspectieven voor de toekomst.	In 2023 hadden we willen starten met te onderzoeken wat nodig is voor een toekomstbestendige landbouw en welke rol de gemeente daarbij kan vervullen. Dit is wegens andere prioriteiten niet gelukt.
We werken aan een gebiedsvisie voor het buitengebied, waarbij we nadrukkelijk oog hebben voor eventuele transformatie.	De voorbereiding hiervoor hadden we in 2023 willen starten maar dit is wegens andere prioriteiten niet gelukt.

Wat heeft het gekost?

Het Programma Wonen en bouwen bestaat uit de volgende taakvelden:
8.1 Ruimtelijke ordening; Tot dit taakveld behoren taken op grond van de Wet ruimtelijke ordening, zoals het bijstellen en actualiseren van bestemmingsplannen en de vergoedingen planschade.
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen); Tot dit taakveld behoren activiteiten op het gebied van gemeentelijke bouwgrondexploitaties.
8.3 Wonen en bouwen; Tot dit taakveld behoren gebiedsontwikkeling, woningvoorraad en huisvestingsvoorziening, waaronder ook de bouwleges.

Taakveld	Financieel overzicht	Geactualiseerde Begroting	Werkelijk	Werkelijk
	(x € 1.000)	**2023**	**2023**	**2022**
	Baten			
8.1	Ruimtelijke ordening	314	378	135
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	69	7.015	2.689
8.3	Wonen en bouwen	1.209	1.475	1.419
	Totaal Baten	**1.592**	**8.867**	**4.244**
	Lasten			
8.1	Ruimtelijke ordening	1.151	1.145	7.342
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	104	2.259	2.755
8.3	Wonen en bouwen	2.011	1.913	1.676
	Totaal Lasten	**3.267**	**5.316**	**11.772**
	Gerealiseerd totaal van baten en lasten	**-1.675**	**3.551**	**-7.529**
	Mutatie bestemmingsreserves			
8.1	ER: Actualiseren bestemmingsplannen	20	20	-21
8.2	Afs.R: Bouw parkeergarage TKWM	0	-1.845	0
8.2	BR: Risicoreserve grote projecten	0	-1.330	0
	Inzet bestemmingsreserves	**20**	**-3.156**	**-21**
	Gerealiseerd resultaat	**-1.655**	**395**	**-7.550**
	Verschil rekening/begroting		**2.050**	

Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
Taakveld 8.1 Ruimtelijke ordening		
Voordeel op doorberekende kosten WDW vanwege positieve afrekening jaarrekening WDW 2023.	0	34
Door de invoering van de omgevingswet per 1 januari 2024 zijn veel bestemmingsplannen vervroegd ingediend. Hiervoor hebben we in de rapportage al de inkomsten uit leges en expolitatiebijdragen verhoogd van € 40k naar € 275k. In werkelijkheid hebben we in de laatste maanden nog meer ontvangen dan verwacht en hebben we circa € 335k ontvangen.	0	60
Van de provincie Gelderland hebben we € 50k ontvangen aan subsidie voor de versnelde woningbouw voor de jaren 2022 en 2023. Dit is gebaseerd op 50% cofinanciering. Het gemeentelijk aandeel voor het deel 2023 is hier opgenomen. Hier tegenover staat een voordeel op inhuur bouwbureau op taakveld 8.2.	0	-23
Overige afwijkingen.	0	-1

Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
Taakveld 8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)		
Voordeel op inhuur derden bouwbureau.	0	30
Volgende het BBV moet tussentijds winst worden genomen via de POC methode. (percentage of completement) Voor de CPO Wonsick nemen we in 2023 een winst van € 209k en voor de Huurlingsedam Fase 3 nemen we een tussentijdse winst in 2023 van € 117k.	0	326
Conform BBV richtlijnen moeten we Huurlingsedam fase 3 loskoppelen van fase 1 en 2. De opbrengst uit doorbelaste kosten voor fase 1 en 2 hadden we opgenomen in fase 3. Deze opbrengst moeten we nu in het resultaat nemen. In de begroting hadden we dit gekoppeld aan de afsluiting van fase 3 in 2027. De opbrengst moeten we dus nu eerder nemen.	0	979
In de begroting is uitgegaan van een winst van € 69k voor de CPO Bergharen Rivierduin, deze sluiten we nu af in 2023 met een eindresultaat van € 164k een voordelig verschil van € 95k.	0	95
Het saldo op onderhanden werk op taakveld 8.2 (uitbreiding bedrijventerrein Bijsterhuizen) valt weg tegen het saldo onderhanden werk op taakveld 3.2. Per saldo is het onderhanden werk voor de exploitatie neutraal.	0	145
Met het actualiseren van de bouwgrondexploitaties werken we de verliesgevende voorzieningen bij. Voor 2023 betekent dit positieve bijstellingen voor de verliesvoorzieningen van CPO Batenburg (+ 30k), TKWM (+ 3.330k).	0	3.360
De vrijval uit de verliesgevende voorziening op basis van de allonge storten we in de Afschrijvingsreserve parkeergarage Tussen Kasteel en Wijchens Meer.	0	-3.330
We sluiten het project Lindestraat/Meidoornstraat in 2023 af met een voordeel van € 8k.	0	8
Het saldo van het voorbereidingskrediet Kraanvogelstraat op 31 december 2023 dekken we uit de reserve risico grote projecten.	0	155
Conform raadsbesluit boeken we alle voorbereidingskosten van het project Kraanvogel tot en met 2023 af ten laste van de risico reserve grote projecten.	0	-155
Overige afwijkingen.	0	3
Taakveld 8.3 Wonen en bouwen		
Voordeel op doorberekende kosten WDW vanwege positieve afrekening jaarrekening WDW 2023.	0	49
Door de invoering van de omgevingswet per 1 januari 2024 zijn veel bouwvergunningen vervroegd ingediend. Hiervoor hebben we in de rapportages al de inkomsten uit leges verhoogd van € 801k naar € 1.179k. In werkelijkheid hebben we in de laatste maanden nog meer ontvangen dan verwacht en hebben we circa € 1.447k ontvangen. Per saldo nogmaals een voordeel op de leges van € 268k.	0	268
Voor de Omgevingswet is ingeschat dat we van het budget van € € 476k een bedrag van € 270k gaan uitgeven en hebben daarom € 206k overgeheveld naar 2024. In werkelijkheid hebben we minder uitgegeven namelijk € 217k waardoor er een bedrag van € 53k niet is uitgegeven. Bij de resultaatbestemming stellen we voor de budgetoverheveling aan te passen van € 206k naar € 259k om de verkregen middelen voor deze taak beschikbaar te houden.	0	53
Door de vervroegde aanvraag van vergunningen hebben we naast extra legesopbrengsten ook extra uitgaven. Dit heeft met name betrekking op Bouwtechnische toetsing en stikstofdepositie-onderzoeken.	0	-24
Voor het onderdeel welstand zijn de uitgaven en de inkomsten budgettair neutraal opgenomen in de begroting. Per saldo hebben we iets meer inkomsten ontvangen dat uitgaven gedaan.	0	5
Voor het volshuisvestingsbeleid hebben we minder diensten van derden afgenomen.	0	2

Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
Voordeel op vastgoedinformatievoorziening.	0	11
Totaal	**0**	**2.050**
Totaal saldo	**2.050**	

Relevante besluiten

Nummer besluit	Beleidsnota
13 RZ 148	Centrumvisie
15 AZ 143	Verordening startersleningen
16 1 1701	Herijking visie Oostflank, westflank, centrum
16 2192	Grondnota en grondexploitatiebeleid
17 1 1086	Woonvisie "Thuis in Wijchen" 2025
20 54326	Legesverordening 2021
20 54326	Verordening precariobelasting 2021
20 54326	Verordening marktgelden 2021
19 25085	Vaststelling Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuren (AVOI)
20 43403	Woondeal regio Arnhem Nijmegen
20 54858	Woonagenda Subregio Nijmegen e.o. 2020-2030
21 045515	Grondprijzenbrief 2021 Wijchen
22 77480	Begroting Bijsterhuizen 2022
21 59350	Gebiedsvisie en ontwikkelstrategie Wijchen West

Beleidsindicatoren

Conform BBV-richtlijnen presenteren we hier naast de lokaal vastgestelde beleids-indicatoren, de voor iedere gemeente verplichte beleidsindicatoren.

Taakveld	Naam Indicator	Eenheid	Streefwaarde 2023	Realisatie 2023	Realisatie 2022
0. Bestuur en ondersteuning	**Formatie**	Fte per 1.000 inwoners	6,2	6,9	6,2
0. Bestuur en ondersteuning	**Bezetting**	Fte per 1.000 inwoners	5,9	6,4	6,1
0. Bestuur en ondersteuning	**Apparaatskosten**	Kosten per inwoner	649	716	636
0. Bestuur en ondersteuning	**Externe inhuur**	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	7	23	22
0. Bestuur en ondersteuning	**Overhead**	% van totale lasten	12	9	9
1. Veiligheid	**Verwijzingen Halt**	Aantal per 10.000 jongeren	6	9	4*
1. Veiligheid	**Winkeldiefstallen**	Aantal per 1.000 inwoners	0,5	1,3	1,5
1. Veiligheid	**Geweldsmisdrijven**	Aantal per 1.000 inwoners	2,9	2,4	2,5
1. Veiligheid	**Diefstallen uit woning**	Aantal per 1.000 inwoners	0,9	0,7	0,8
1. Veiligheid	**Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)**	Aantal per 1.000 inwoners	1	4	5,7
3. Economie	**Functiemenging**	%	50	51	51
3. Economie	**Vestigingen (van bedrijven)**	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	138	154	145
4. Onderwijs	**Absoluut verzuim**	Aantal per 1.000 leerlingen	1,3	3,9	1,7
4. Onderwijs	**Relatief verzuim**	Aantal per 1.000 leerlingen	15	16	14
4. Onderwijs	**Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)**	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	1,4	2,3	1,8
5. Sport, cultuur en recreatie	**Niet sporters**	%	45	43	47
6. Sociaal domein	**Banen**	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	715	732	712
6. Sociaal domein	**Jongeren met een delict voor de rechter**	% 12 t/m 21 jarigen	1	1	1
6. Sociaal domein	**Kinderen in uitkeringsgezin**	% kinderen tot 18 jaar	4	5	5

Taakveld	Naam Indicator	Eenheid	Streefwaarde 2023	Realisatie 2023	Realisatie 2022
6. Sociaal domein	**Netto arbeidsparticipatie**	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	69	74	74
6. Sociaal domein	**Werkloze jongeren**	% 16 t/m 22 jarigen	1,2	1	1
6. Sociaal domein	**Personen met een bijstandsuitkering**	Aantal per 10.000 inwoners	170	170	297
6. Sociaal domein	**Lopende re-integratievoorzieningen**	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	34	46	34
6. Sociaal domein	**Jongeren met jeugdhulp**	% van alle jongeren tot 18 jaar	10	12	11
6. Sociaal domein	**Jongeren met jeugdbescherming**	% van alle jongeren tot 18 jaar	1	1	1
6. Sociaal domein	**Jongeren met jeugdreclassering**	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	0,2	0,2	0,2
6. Sociaal domein	**Cliënten met een maatwerkarrangement WMO**	Aantal per 10.000 inwoners	662	698	660
7. Volksgezondheid en Milieu	**Omvang huishoudelijk restafval**	Kg/inwoner	110	100	111
7. Volksgezondheid en Milieu	**Hernieuwbare elektriciteit**	%	9,0	14,7	10,9
8. Vhrosv	**Gemiddelde WOZ waarde**	Duizend euro	316	357	318
8. Vhrosv	**Nieuw gebouwde woningen**	Aantal per 1.000 woningen	13,4	8,9	6,5
8. Vhrosv	**Demografische druk**	%	76	76	76
8. Vhrosv	**Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden**	In Euro’s	828	827	806
8. Vhrosv	**Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden**	In Euro’s	865	863	842

Paragrafen

1. Overhead, Algemene Dekkingsmiddelen en overige baten en lasten
2. Lokale heffingen
3. Weerstandsvermogen
4. Onderhoud Kapitaalgoederen
5. Financiering
6. Bedrijfsvoering
7. Verbonden Partijen
8. Grondbeleid

Paragraaf 1: Overhead, Algemene dekkingsmiddelen en overige baten en lasten

Inleiding
In deze paragraaf worden de kosten voor Overhead, de algemene dekkingsmiddelen en onvoorziene kosten nader toegelicht.

Overzicht Overhead
De kosten overhead hebben betrekking op het deel van het personeel dat zich niet rechtstreeks bezighoudt met de producten, maar dat ondersteunend is in het proces. Denk hierbij aan kosten zoals opleidingen en BHV, huisvesting en ICT.

Tabel 1: Weergave van taakveld Overhead (x € 1.000)

Overhead	Begroting 2023	Realisatie 2023	Realisatie 2022
Personeel(s gerelateerd)	308	407	21
ICT	3.170	2.742	2.711
Huisvesting	1.645	1.704	1.450
Bijdrage GR Werkorganisatie Druten-Wijchen*	7.035	7.151	6.553
Totaal Overhead (taakveld 0.4)	**12.158**	**12.003**	**10.736**

*Dit betreft alleen de kosten voor overhead binnen de totale bijdrage aan de WDW.

Overzicht vrij besteedbare dekkingsmiddelen
De algemene dekkingsmiddelen betreffen met name de OZB en de uitkeringen uit het Gemeentefonds. Deze middelen kennen in tegenstelling tot heffingen als het rioolrecht of de afvalstoffenheffing geen vooraf bepaald bestedingsdoel. De (wettelijk) niet vrij besteedbare heffingen evenals de specifieke uitkeringen worden in de programma's, waarvan ze voor een deel de kosten dekken, verantwoord onder de baten.

- 0.5 Treasury

Het taakveld Treasury is in tabel 2 gesplitst in het financieringsresultaat en dividend. Het financieringsresultaat betreft het renteresultaat op aangetrokken en uitgezette leningen, zie paragraaf 6 voor de specificatie.

- 0.61/0.62/064 Lokale heffingen

In paragraaf 3 "Lokale heffingen" wordt nader ingegaan op het algemeen beleid van de lokale heffingen en de belastingcapaciteit van de gemeente Wijchen. De onderstaande lokale heffingen zijn daar opgenomen.

- Onroerend Zaak Belasting (OZB)*,
- Toeristenbelasting*,
- Hondenbelasting,
- Rioolrechten,
- Afvalstoffenheffing / reinigingsrechten,
- Reclamebelasting*
- Precariobelasting*

De met * gemarkeerde belastingen vrij besteedbaar.

- 0.7 Gemeentefonds (algemene uitkering)

De omvang van de inkomsten uit het Gemeentefonds zijn in de realisatie herleid uit de decembercirculaire 2023. Op begrotingsbasis is uitgegaan van de septembercirculaire 2023, aangevuld met het verwachte extra geld in de decembercirculaire voor de uitvoering van de energietoeslag.

- Onvoorzien

Er is, conform wettelijk voorschrift, een bedrag opgenomen voor onvoorziene uitgaven. Met het vaststellen van de begroting, bekrachtigt de raad het standpunt, dat tegenvallers

binnen bestaande middelen worden opgevangen. In de vastgestelde financiële verordening 2023 is onder artikel 4.2 opgenomen, dat 'onvoorzien' begroot dient te worden. Dat vullen we in met het begroten van een (beperkt) begrotingsoverschot. Dit bedrag dient als buffer voor onvoorziene kosten.

Tabel 2: Weergave van de dekkingsmiddelen (x € 1.000)

Taak veld	Dekkingsmiddelen	Begroting 2023	Realisatie 2023	Realisatie 2022
0.5	Treasury - Resultaat financieringen	865	**1.754**	**1.075**
0.5	Treasury - Dividend	144	**57**	**82**
0.61	OZB woningen	6.406	**6.417**	**6.110**
0.62	OZB niet-woningen	3.918	**3.944**	**3.605**
0.64	Belastingen overig	359	**364**	**369**
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	80.007	**79.989**	**77.352**
	Onvoorzien	0	**0**	**0**
	Totale algemene dekkingsmiddelen	**91.700**	**92.525**	**88.592**

Overzicht Overige baten en lasten
Binnen het taakveld 0.8 overige baten lasten worden de stelposten en bijzondere baten en lasten verantwoord.

Tabel 3: Weergave van het taakveld 0.8 (x € 1.000)

Taak veld	Dekkingsmiddelen	Begroting 2023	Realisatie 2023	Realisatie 2022
0.8	Overige baten en lasten	208	**207**	174

Bovenstaande opbrengst in 2023 heeft betrekking op een btw analyse over 2021, waarbij we per saldo meer btw konden verrekenen via het BTW compensatiefonds/ ondernemers btw.

Overzicht mutaties met reserves niet op programma's gepresenteerd
De inzet van reserves is specifiek benoemd bij de afzonderlijke programma's. Reserves die niet aan een programma toe te wijzen zijn, worden hier opgenomen.

Tabel 4: Weergave van het taakveld 0.10 (x € 1.000)

Taak veld	Dekkingsmiddelen	Begroting 2023	Realisatie 2023	Realisatie 2022
0.10	Mutaties met reserves	1.799	**1.799**	764

Naast de reserves gepresenteerd in de afzonderlijke programma's, heeft de onttrekking uit het rekeningresultaat 2022 op dit taakveld plaatsgevonden ter afdekking van de budgetoverhevelingen 2022-2023.

Overzicht Vennootschapsbelasting

Tabel 5: Weergave van het taakveld 0.9 (x € 1.000)

Taakveld	Dekkingsmiddelen	Begroting 2023	Realisatie 2023	Realisatie 2022
0.9	Vennootschapsbelasting	-54	**-54**	0

Met ingang van 2016 zijn gemeenten vennootschapsbelastingplichtig. Dit betekent dat over winstgevende onderdelen die door de fiscus als onderneming worden gezien, belasting dient te worden betaald. Over de opbrengsten uit hypotheken en reclame hebben we (onder protest) vennootschapsbelasting betaald. Landelijk lopen op deze dossiers nog discussie. Om mogelijke rente te voorkomen als blijkt dat we echt belasting verschuldigd zijn, hebben we de kosten genomen in 2023.

Paragraaf 2: Lokale heffingen

Inleiding
In artikel 8 en artikel 26 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is geregeld dat de paragraaf lokale heffingen een verplicht onderdeel is van de begroting en de jaarrekening. Deze paragraaf moet volgens artikel 10 van het BBV ten minste de volgende onderdelen bevatten:

- De geraamde inkomsten;
- Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- Een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, waarin inzichtelijk wordt gemaakt hoe bij de berekening van de tarieven van de heffingen, die ten hoogste kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd;
- Een aanduiding van de lokale lastendruk;
- Een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

We beschrijven allereerst de algemene kaders en beleidsuitgangspunten. Vervolgens gaan we in op de heffingen van leges. Daarbij besteden we aandacht aan de kostenopbouw en de kostendekkendheid. Daarnaast geven we aan welke belastingen we in Wijchen heffen. Per belastingsoort schetsen we de kaders en gaan we in op de tariefsopbouw en de grondslag voor de belastingheffing en de totaal begrote en gerealiseerde (netto)opbrengst per belasting. We gaan ook in op ons kwijtscheldingsbeleid. Tot slot van deze paragraaf nemen we voorbeeldaanslagen lokale heffingen op voor een meerpersoonshuishouden zonder honden, om zo een vergelijking te kunnen maken van de tarief ontwikkelingen voor de individuele huishoudens.

Algemeen
De bevoegdheid tot het invoeren, wijzigen of afschaffen van een gemeentelijke belasting berust bij de gemeenteraad. Een dergelijk besluit wordt genomen door het vaststellen, wijzigen of intrekken van een daartoe bestemde verordening. Het belastinggebied van een gemeente is begrensd. De Gemeentewet bepaalt limitatief welke belastingen een gemeente mag heffen. Daarnaast kan bij wet aan de gemeente de bevoegdheid worden toegekend om een bepaalde belasting te heffen. Een voorbeeld hiervan vormt de afvalstoffenheffing die zijn wettelijke grondslag vindt in de Wet Milieubeheer. Wijchen werkt samen met de gemeenten Beuningen, Druten, Heumen en Berg- en Dal op het gebied van de uitvoering van de Wet WOZ en de heffing en invordering van gemeentelijke belastingen. Met een centrumgemeente-constructie in de zin van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (WGR) zijn de bevoegdheden op het gebied van de uitvoering overgedragen aan de gemeente Beuningen. Het Belastingkantoor Beuningen verricht zijn werkzaamheden onder de naam Munitax.

Welke belastingen en rechten worden in de gemeente Wijchen geheven?
De heffingsambtenaar legt belastingen dwingend op zonder dat daar een aanwijsbare tegenprestatie tegenover staat.
Rechten worden geheven op basis van artikel 229 van de Gemeentewet en artikel 15:33 van de Wet milieubeheer. Tegenover deze heffingen staat wel een aanwijsbare tegenprestatie. Bovendien mag het totaal van de verwachte inkomsten uit rechten het totaal van de verwachte uitgaven niet overschrijden.
De gemeente Wijchen heft de onderstaande belastingen en rechten:

- leges (artikel 229 Gemeentewet);
- marktgelden (artikel 229 Gemeentewet);
- onroerende zaakbelastingen (artikel 220 tot en met artikel 220i Gemeentewet);
- toeristenbelasting (artikel 224 Gemeentewet);
- hondenbelasting (artikel 226 Gemeentewet);
- rioolheffing (artikel 228a Gemeentewet);
- reinigingsheffing (artikel 15:33 Wet milieubeheer);
- reclamebelasting (artikel 227 Gemeentewet);
- precariobelasting (artikel 228 Gemeentewet).
- bedrijven investeringszone (Wet op de bedrijveninvesteringszones)

- **Onroerende zaakbelastingen**
  De grondslag voor de onroerende zaakbelasting is de WOZ-waarde. De tarieven en opbrengsten voor 2023 zijn:

Tabel 5: ontwikkeling van de tarieven OZB (inclusief correctie n.a.v. waardestijging)

Soort OZB	Tarief 2023 (% van de WOZ-waarde)	Begrote opbrengst 2023 (netto x € 1.000)	Gerealiseerde opbrengst 2023 (netto x € 1.000)
Woning eigenaar	0,0998%	6.406	6.417
Niet-woning eigenaar	0,2535%	2.293	2.321
Niet-woning gebruiker	0,1964%	1.625	1.623
Totaal		**10.324**	**10.361**

De basis voor de tariefberekeningen en de opbrengsten OZB van 2023 is het jaar 2022. De opbrengsten OZB worden jaarlijks gecorrigeerd voor de verwachte prijscompensatie. Daarnaast wordt rekening gehouden met een verwachte toename van het aantal woningen als gevolg van nieuwbouw en wordt bij de bepaling van de tarieven rekening gehouden met de waardeontwikkeling van onroerende zaken (WOZ).

Tabel 6: ontwikkeling van de opbrengsten OZB

x € 1.000	index %	2023
Basis		*9.626*
Nieuwbouw / woningtoename		*69*
Bijgestelde Basis		**9.695**
Index 2023	*3,00%*	291
Bijstelling o.b.v. gegevens Munitax		338
Totaal Begroting 2023 (na wijz)		**10.324**
Realisatie 2023		**10.361**
Verschil (hogere opbrengst)		**37**

- **Reinigingsheffingen**

Reinigingsheffing
We streven ernaar dat onze inwoners hun afval kwalitatief en kwantitatief goed (blijven) scheiden om zoveel mogelijk grondstoffen terug te winnen. Het taakveld afval blijft een dynamisch dossier. Wij hebben nog steeds het motto "de vervuiler betaalt" hoog in het vaandel en willen dit verder verankeren in de toekomst.

De jaarrekening 2023 is uitgevoerd overeenkomstig het bij de begroting 2023 vastgestelde beleid. Het diftar-systeem is in 2023 voortgezet en we hebben de huidige grondslagen van de tarieven in stand gehouden. Dit betekent dat de

systematiek van toerekenen van kosten naar vaste en variabele heffing gehandhaafd is, evenals het uitgangspunt van 100% kostendekkendheid. Daarbij is de voor compensatie in aanmerking komende btw meegerekend in het tarief, e.e.a. conform artikel 229, eerste lid, aanhef en onderdelen a en b, van de Gemeentewet en artikel 15.33 van de Wet milieubeheer. De middelen die gegenereerd zijn uit de reinigingsheffingen zijn derhalve niet vrij aanwendbaar, maar dienen ter dekking van kosten voor afvalinzameling en -verwerking.

Bij diftar bestaat de tariefstelling uit een variabel en een vast gedeelte. De hoogte van het variabele gedeelte wordt bepaald door het aantal aanbiedingen van de container voor restafval (of aantal inworpen in de verzamelcontainer) en de omvang van deze container. Met het vaste tarief worden de algemene kosten van het taakveld afval, de kosten van de overige afvalstromen en de toe te rekenen kosten van andere taakvelden, zoals beschreven in deze paragraaf gedekt.

Het variabele tarief wordt bepaald door de variabele kosten (inzameling en verwerking restafval) te delen door het te verwachten aantal aanbiedingen. Er bestaan hierbij drie mogelijkheden: 240 liter container, 140 liter container en 50 liter zak (ondergrondse verzamelcontainer). Naar verhouding is bij elk van de drie mogelijkheden het tarief gelijk. D.w.z. per aanbieding betaald iemand met een 240 liter minicontainer ca. 1,7 keer zoveel als iemand met een 140 liter minicontainer (240 liter/140 liter).
De aanslagen met betrekking tot de reinigingsheffingen 2023 zijn opgelegd conform de vastgestelde tarieven.

In deze rekening hebben we de werkelijke kosten en opbrengsten vertaald en de egaliserende afrekening van de afwijkingen heeft plaatsgevonden met de voorziening. Voor een analyse van de afwijkingen verwijzen we naar programma 7.

Tabel 7: tariefstelling Reinigingsheffingen 2023 i.r.t. 2022

	Minicontainer 240 liter		**Minicontainer 140 liter**		**Afvalzak (50 liter)**	
Jaartal	**2022**	**2023**	**2022**	**2023**	**2022**	**2023**
Vast tarief	173	178	173	178	173	178
Variabel tarief	7,94	8,33	4,63	4,86	1,65	1,73
Woonzorgcomplex					79,20	83,04

Tabel 8: Grondslag tariefstelling (x € 1000):

	Begroot primtief 2023	**Realisatie 2023**
Taakveld 7.3 Afval: Directe kosten, inclusief (omslag)rente excl. BTW	3.883	3.956
Taakveld 7.3 Afval: Directe inkomsten excl. BTW	-755	-765
Bruto kosten taakveld(en) vóór inzet reserves	**3.129**	**3.191**
Taakveld 0.10 Mutaties reserves: Storting in de egalisatiereserve	0	0
Netto kosten taakveld(en)	**3.129**	**3.191**
Toe te rekenen kosten:		
Taakveld 6.3 Inkomensregelingen: Kwijtschelding afvalstoffenheffing	210	132
Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer: Schoonhouden wegen 1/3 deel van de integrale kosten	59	71
Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer: Zwerfafval 1/3 deel van de integrale kosten	63	84
Taakveld 0.4 Overhead: Overhead inclusief (omslag-)rente	58	61

Toe te rekenen BTW op de directe kosten en opbrengsten	578	544
Totale kosten	**4.096**	**4.084**
Opbrengst heffingen	**4.096**	**4.084**
Dekkingspercentage	**100%**	

- **Rioolheffing**
  De rioolheffing dient als dekking van de kosten van aanleg, vervanging, beheer en instandhouding van het rioleringsstelsel binnen de gemeente. De gemeente Wijchen int rioolheffing van zowel de eigenaar als van de gebruiker van objecten die direct of indirect zijn aangesloten op de gemeentelijke riolering. De heffingsmaatstaf is de WOZ-waarde. Voor de rioolheffing geldt als uitgangspunt dat de opbrengst van de rioolheffing 100% van de kosten dekt. Daarbij wordt, conform art. 28a derde lid Gemeentewet, in het tarief de voor compensatie in aanmerking komende Btw meegerekend. De hoogte van de heffing is gebaseerd op de kosten voortvloeiend uit en gerelateerd aan het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP).

Tabel 9: ontwikkeling van de tarieven rioolrecht

Soort Rioolheffing	**Tarief 2023 (% van de WOZ-waarde)**
Woning eigenaar	0,0360%
Woning gebruiker	0,0146%
Niet-woning eigenaar	0,0948%
Niet-woning gebruiker	0,0362%

Onder de eigenaarsheffingen valt het zogenaamde rioolaansluitrecht, waarmee de kosten van de initiële aanleg, vervanging en groot onderhoud worden afgedekt. Met de gebruikersheffingen dekken we het rioolafvoerrecht waarmee de overige kosten gerelateerd aan ons rioleringsstelsel worden afgedekt. Gemengde kosten worden naar rato toegerekend.

Tabel 10: Grondslag tariefstelling x € 1000:

	Begroot 2023 (primitief)	**Realisatie 2023**
Taakveld 7.2 Riolering: Directe kosten, inclusief (omslag)rente en storting in voorzieningen en excl. BTW	3.517	3.924
Taakveld 7.2 Riolering: Directe inkomsten excl. BTW	-12	-63
Taakveld 0.10 Mutaties reserves: Afdekking vanuit/storting in reserves	-26	0
Netto kosten taakveld(en)	**3.479**	**3.861**
Toe te rekenen kosten:		
Taakveld 2.1 Verkeer en Vervoer: 1/3 deel kosten van schoonhouden wegen	59	70
Taakveld 6.3 Inkomensregelingen: Kwijtschelding rioolheffing	40	24
Taakveld 0.4: Kosten van overhead	135	143
Toe te rekenen BTW op de directe kosten en opbrengsten	546	514
Totale kosten	**4.259**	**4.612**
Opbrengst heffingen	**4.259**	**4.393**
Saldo van kosten minus opbrengst heffingen *	**0**	**-219**

** Conform besluit bij de Perspectiefnota 2023 is dit saldo ten laste van het rekeningresultaat 2023 gebracht.*

- **Hondenbelasting**
  De opbrengsten uit het heffen van hondenbelasting worden als een algemeen dekkingsmiddel gezien en mogen dus vrijelijk worden besteed. In de gemeente Wijchen worden, net als in vrijwel alle gemeenten, deze belastingopbrengsten ingezet ter voorkoming van hondenoverlast. De hondenbelasting in Wijchen is kostendekkend. De tarieven voor 2023 zijn als volgt:

Tabel 11: ontwikkeling van de tarieven hondenbelasting

Aantal honden	**2023**
Eerste hond	€ 77,60
Tweede en volgende hond	€ 142,65
Kennel	€ 335,20

Hoewel de hoogte van de hondenbelasting in Wijchen niet wettelijk beperkt is door de gemaakte kosten, kiest Wijchen wel voor deze systematiek. Voor de bepaling van de hoogte van de hondenbelasting is de toerekening in tabel 12 toegelicht. De kosten die ten grondslag liggen aan de heffing zijn als volgt opgebouwd:

Tabel 12: Grondslag tariefstelling x € 1000:

	Primitieve begroting 2023	**Realisatie 2023**
Taakveld 5.7 Openbaar groen en recreatie: Directe kosten Hup, inclusief (omslag)rente excl. BTW	207	207
Taakveld 0.64 Belastingen overig: Directe kosten, inclusief (omslag)rente excl. BTW	62	59
Taakveld 0.10 Mutaties reserves: Afdekking vanuit reserves		0
Netto kosten taakveld(en)	**269**	**266**
Toe te rekenen kosten:		
Taakveld 0.4 Overhead: Overhead inclusief (omslag-)rente	63	67
Toe te rekenen BTW op de kosten	20	15
Totale kosten	**352**	**348**
Opbrengst heffingen	352	346
Dekkingspercentage	100,0%	99,6%

- **Toeristenbelasting**
  De toeristenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel. Heffing van de toeristenbelasting geschiedt op basis van aangifte. Voor 2023 zijn de tarieven, conform raadsbesluit, gelijk gehouden aan die van 2022. We verlenen een vrijstelling voor overnachtingen van scouts die op een scoutingterrein overnachten. De navolgende tarieven zijn voor 2023 vastgesteld en geheven.

Tabel 13: tarieven toeristenbelasting

	2023
Tarief per overnachting	€ 1,50
Tarief per overnachting op vaste standplaats	€ 0,75

- **Reclamebelasting**
  De reclamebelasting is een algemeen dekkingsmiddel. Een gebruiker van een pand, binnen een door de Raad vastgesteld gebied, is deze belasting verschuldigd als hij een reclame-uiting op zijn pand voert. In 2023 is reclamebelasting geheven voor een drietal zones. Dit zijn: Wijchen Centrum, Bedrijventerrein Wijchen-Oost en Bedrijventerrein Bijsterhuizen. Het tarief voor Wijchen Centrum is een percentage van de WOZ-waarde van het pand. Voor de overige zones is ook de WOZ-waarde van het pand als grondslag gekozen, maar zijn de tarieven gestaffeld. De navolgende tarieven voor 2023 zijn in overleg met de 3 stichtingen bepaald en door de gemeenteraad vastgesteld bij de belastingverordeningen in december 2022.

Tabel 14: tarieven reclamebelasting Wijchen Centrum

	2023
Minimum bedrag per WOZ-object	325,00
Drempelbedrag WOZ-waarde	136.000
Tarief per € 1.000 WOZ-waarde boven drempelbedrag	2,39
Maximumbedrag per WOZ-object	945,00

Tabel 15: tarieven Bedrijventerrein Bijsterhuizen

WOZ-waarde van:	Tot	**2023**
€ 0,00	€ 111.000	100
€ 111.001	€ 277.000	200
€ 277.001	€ 554.000	325
€ 554.001	€ 1.107.000	730
€ 1.107.001	€ 2.215.000	1.015
€ 2.215.001	€ 3.322.000	1.215
€ 3.322.001	€ 4.430.000	1.625
€ 4.430.001	€ 5.535.000	2.030
€ 5.535.001	€ 11.074.000	2.840
Meer dan € 11.074.000	--------	3.245

Tabel 16: ontwikkeling tarieven bedrijventerrein Wijchen-Oost

WOZ-waarde van:	Tot	**2023**
€ 0,00	€ 107.000	135
€ 107.001	€ 214.000	190
€ 214.001	€ 319.000	275
€ 319.001	€ 532.000	435
€ 532.001	€ 799.000	600
€ 799.001	€ 1.064.000	765
€ 1.064.001	€ 1.596.000	985
€ 1.596.001	€ 2.130.000	1.310
€ 2.130.001	€ 3.194.000	1.640
Meer dan € 3.194.000	--------	2.035

- **Marktgelden**
  De tarieven voor 2023 zijn vastgesteld op basis van de tarieven 2022 en verhoogd met een prijsindex van 3,0%. Dit is gelijk aan het percentage dat ook in de geraamde kostenontwikkeling is meegenomen. Daarnaast is rekening gehouden met de mate van kostendekkendheid van de marktgelden. De navolgende tarieven zijn in 2023 toegepast.

Tabel 17: marktgelden

Marktgelden	**2023**
Vaste standplaatsen per strekkende meter per kwartaal	€ 23,25
Vermeerdering luifel bij standplaats	€ 2,35
Vermeerdering auto/cabine	€ 10,55
Vermeerdering per marktdag voor promotiedoeleinden	€ 4,05
Dag- en standwerkersplaatsen per marktdag	€ 13,45

Elektriciteit per marktdag per aansluiting dag- en standwerkersplaats	€ 4,05

- **Precariobelasting**
  De precariobelasting wordt geheven van degene die, al dan niet met vergunning of na een melding, het voorwerp of de voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond heeft of diens opvolger, dan wel van degene ten behoeve van wie dat voorwerp of die voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond aanwezig zijn. De tarieven 2023 zijn, conform raadsbesluit, ten opzichte van 2022 verhoogd met een prijsindex van 3,00%. Dit is hetzelfde percentage als ook bij de geraamde kosten is meegenomen.

- **Bedrijven Investerings Zone (BIZ)**
  Op 20 mei 2020 heeft de Vereniging van Pandeigenaren Wijchen Centrum het college verzocht om een BIZ-heffing op te leggen. De Vereniging wil dit om meer financiële slagkracht te hebben om te investeren in een aantrekkelijk centrum voor Wijchen. Op 17 december 2020 heeft de gemeenteraad de verordening voor de BIZ vastgesteld. Deze verordening geldt vanaf 1 januari 2021. De BIZ- bijdrage wordt geheven van een selectie van de gebruikers en/of eigenaren van de niet-woningen gelegen in de BI-zone (bijdrageplichtigen), dit is in de verordening opgenomen. Het tarief bedraagt 0,19% van de WOZ waarde, met een minimum van € 270 en een maximum van € 540.

- **Leges**
  In onderstaande tabel geven we per hoofdstuk van de legestabel de werkelijke kosten en opbrengsten weer. Hieruit blijkt dat er per titel geen overdekking bestaat op de leges.

  In het overzicht zijn naast de directe kosten op de verschillende onderdelen de overheadkosten toegerekend op basis van een vaste opslag per fte. De personeelskosten worden op basis van werkelijke uren, inclusief overhead, verdeeld over de diverse hoofdstukken. We streven naar 100% kostendekkend, maar zijn hierin beperkt door de gemaximeerde legestarieven vanuit het Rijk. Zie in de volgende tabel de mate van kostendekkendheid.

Tabel 18: Legestabel 2023

Titel 1 Algemene dienstverlening			**directe kosten**	**overhead**	**baten**	**Kosten dekking**
hoofdstuk	1	Burgerlijke stand	€ 112.449	€ 20.143	€ 87.361	65,9%
hoofdstuk	2	Reisdocumenten en Ned. ID kaart	€ 179.335	€ 59.619	€ 211.884	88,7%
hoofdstuk	3	Rijbewijzen	€ 94.933	€ 40.247	€ 154.171	114,0%
hoofdstuk	4	Verstrekkingen uit de Basis Registratie Personen	€ 9.871	€ 7.445	€ 21.653	125,0%
hoofdstuk	5	Verstrekkingen uit het kiezersregister	€ 0	€ 0	€ 0	nvt
hoofdstuk	6	Vervallen	€ 0	€ 0	€ 0	nvt
hoofdstuk	7	Bestuursstukken	€ 0	€ 0	€ 0	nvt
hoofdstuk	8	Vastgoedinformatie	€ 0	€ 0	€ 0	nvt
hoofdstuk	9	Overige publiekszaken	€ 6.793	€ 11.681	€ 1.452	7,9%
hoofdstuk	10	Gemeentearchief	€ 0	€ 0	€ 0	nvt
hoofdstuk	11	Huisvestingswet	€ 0	€ 0	€ 0	nvt
hoofdstuk	12	Vervallen	€ 0	€ 0	€ 0	nvt
hoofdstuk	13	Leegstandswet	€ 0	€ 0	€ 0	nvt
hoofdstuk	14	Gemeentegarantie	€ 0	€ 0	€ 0	nvt
hoofdstuk	15	Marktstandplaatsen	€ 0	€ 0	€ 0	nvt
hoofdstuk	16	Vervallen	€ 0	€ 0	€ 0	nvt
hoofdstuk	17	Kansspelen	€ 340	€ 275	€ 628	102,0%

hoofdstuk	18	Telecomunicatie	€ 138.229	€ 24.881	€ 179.598	110,1%
hoofdstuk	19	Verkeer en vervoer	€ 20.794	€ 6.025	€ 12.453	46,4%
hoofdstuk	20	Diversen	€ 0	€ 0	€ 0	nvt
Kostendekking Titel 1			**€ 562.744**	**€ 170.316**	**€ 669.199**	**91,3%**
Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning			**directe kosten**	**overhead**	**baten**	**Kosten dekking**
hoofdstuk	1	Begripsomschrijvingen	€ 0	€ 0	€ 0	nvt
hoofdstuk	2	Vooroverleg/beoordelen conceptaanvraag	€ 182.205	€ 147.156	€ 275.165	83,5%
hoofdstuk	3	Omgevingsvergunning	€ 859.223	€ 631.370	€ 1.465.787	97,7%
hoofdstuk	4	Verhoging	€ 0	€ 0	€ 0	nvt
hoofdstuk	5	Teruggaaf	€ 0	€ 0	€ 0	nvt
hoofdstuk	6	Intrekking omgevingsvergunning	€ 0	€ 0	€ 0	nvt
hoofdstuk	7	Wijziging omgevingsvergunning agv wijziging project	€ 0	€ 0	€ 0	nvt
hoofdstuk	8	Bestemmingswijzigingen zonder activiteiten	€ 0	€ 0	€ 0	nvt
hoofdstuk	9	Sloopmelding	€ 0	€ 0	€ 0	nvt
hoofdstuk	10	Niet genoemde beschikking	€ 0	€ 0	€ 0	nvt
Kostendekking Titel 2			**€ 1.051.428**	**€ 778.526**	**€ 1.740.953**	**95,1%**
Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn			**directe kosten**	**overhead**	**baten**	**Kosten dekking**
hoofdstuk	1	Horeca	€ 2.666	€ 2.153	€ 1.223	25,4%
hoofdstuk	2	Organiseren evenementen of markten	€ 22.662	€ 18.303	€ 10.367	25,3%
hoofdstuk	3	Prostitutiebedrijven	€ 0	€ 0	€ 0	nvt
hoofdstuk	4	Splitsingsvergunning woonruimten	€ 0	€ 0	€ 0	nvt
hoofdstuk	5	Vergunning verblijfsruimte	€ 0	€ 0	€ 0	nvt
hoofdstuk	6	Winkeltijdenwet	€ 57	€ 46	€ 21	20,7%
hoofdstuk	7	Kinderopvang	€ 3.972	€ 0	€ 1.701	42,8%
Kostendekking Titel 3			**€ 29.357**	**€ 20.502**	**€ 13.312**	**26,7%**
Kostendekking totale tarieventabel			**€1.643.529**	**€ 969.343**	**€2.423.464**	**92,8%**

Recapitulatie Titel 1, 2 en 3						
Totaal			**directe kosten**	**overhead**	**baten**	**Kosten dekking**
Kostendekking Titel 1			€ 562.744	€ 170.316	€ 669.199	91,3%
Kostendekking Titel 2			€ 1.051.428	€ 778.526	€ 1.740.953	95,1%
Kostendekking Titel 3			€ 29.357	€ 20.502	€ 13.312	26,7%
Kostendekking totale tarieventabel			**€1.6433.529**	**€ 969.343**	**€2.423.464**	**92,8%**

Overzicht van de geraamde inkomsten.
In de onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de begrote en gerealiseerde inkomsten gemeentelijke heffingen.

Tabel 19: Overzicht geraamde netto-inkomsten (x € 1.000)

	Begroot 2023*	Realisatie 2023	Saldo
Onroerende zaakbelastingen	10.324	10.361	37
Toeristenbelasting	140	140	0
Hondenbelasting	343	346	3
Rioolheffing	4.357	4.393	36
Leges bouwvergunningen	1.179	1.447	268
Marktgelden	24	19	-5
Reinigingsheffing	4.049	4.083	34
Precariobelasting	36	48	12
Reclamebelasting	380	392	12
Bedrijven-investeringszone/BIZ	81	83	2
Totale opbrengst	**20.913**	**21.312**	**399**

* Begroot 2023 is raming 2023 na wijziging.

Woonlastenvergelijking

Tabel 20: Vergelijking met een aantal omliggende gemeenten (2023)

Gemeentelijke woonlasten	Wijchen	Beuningen	Druten	Heumen	Nijmegen	Gelderland
Eenpersoonshuishouden 2023	€ 827	€ 883	€ 799	€ 888	€ 1.040	€ 860
Meerpersoonshuishouden 2023	€ 863	€ 893	€ 866	€ 957	€ 1.058	€ 940
Rangnummer Meerpersoonshuishouden (nr. 1 heeft de laagste lasten)	75	122	79	190	288	

Bron: COELO atlas van de lokale lasten 2023

De bruto woonlasten voor meerpersoonshuishoudens liggen in de provincie Gelderland gemiddeld op € 940 in 2023. Eénpersoonshuishoudens zijn in Gelderland gemiddeld € 80 minder kwijt dan meerpersoonshuishoudens.
Van alle gemeenten in Nederland staat Wijchen in 2023 op plaats 75 voor wat betreft de gemiddelde woonlasten per meerpersoonshuishouden (nummer 1 is de goedkoopste). Dat was in 2022 twaalf plaatsen hoger, zijnde plaats 87. Bij de berekening van de lokale lastendruk is rekening gehouden met de OZB, de rioolrechten en de afvalstoffenheffing over 2023.

Kwijtscheldingsbeleid

De kwijtschelding van gemeentelijke belastingen heeft, in het kader van het armoededebat, de afgelopen jaren ruim aandacht gekregen. Sinds 1 januari 1995 is het gemeenten en waterschappen toegestaan om een ruimer kwijtscheldingsbeleid te voeren dan in de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 is geregeld. Waar de rijksregeling uitgaat van een percentage van 90% van de bestaanskosten mogen gemeenten dit met ingang van 1 januari 1996 vaststellen op maximaal 95% en met ingang van 1 januari 1997 op maximaal 100%. De gemeente Wijchen hanteert deze maximale bijstandsnorm sinds 1998. In de gemeente Wijchen wordt in voorkomende gevallen alleen kwijtschelding verleend van aanslagen afvalstoffenheffing (vastrecht) en de gebruikersheffing rioolrechten.

Steeds meer gemeenten maken gebruik van het Inlichtingenbureau om vast te stellen welke burgers in aanmerking komen voor kwijtschelding van gemeentebelastingen. Met

de geautomatiseerde kwijtscheldingstoets ondersteunt het Inlichtingenbureau gemeenten en waterschappen bij het toetsen van zowel een eerste aanvraag voor kwijtschelding als bij 'ambtshalve verlenging' van kwijtschelding. Dit gebeurt aan de hand van een door gemeenten en waterschappen opgestelde beslisboom, met instemming van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Unie van Waterschappen (Unie). In 2011 is aan alle kwijtscheldingsgerechtigden binnen de deelnemende gemeente voor het belastingjaar 2011 een brief verstuurd. Hierin zijn zij verzocht toestemming te geven aan de gemeenschappelijke regeling om vanaf 2012 het recht op kwijtschelding automatisch te toetsen via het inlichtingenbureau.
Met deze toets is eenvoudig vast te stellen of iemands inkomen en vermogen is veranderd ten opzichte van het voorgaande jaar. De burger hoeft dan dus niet zelf opnieuw kwijtschelding aan te vragen. Naast de vervolgaanvragen mogen sinds 2016 ook initiële aanvragen voor de toets worden aangeleverd. Dat bespaart de uitvoeringsinstantie én de aanvrager nog meer administratieve lasten.
Tevens bevatten de rapportages van het inlichtingenbureau sinds dit jaar extra detailinformatie wanneer er een belemmering voor kwijtschelding wordt gevonden. De burger hoeft hierdoor minder informatie aan te leveren, waardoor de dienstverlening verbetert.

Paragraaf 3: Weerstandsvermogen

Inleiding
In deze paragraaf besteden we aandacht aan het weerstandsvermogen van de gemeente Wijchen in relatie tot de risico's die zij loopt. De risico's kunnen specifiek benoemd zijn, maar ook algemeen van aard zijn.

Een financieel weerstandsvermogen is de buffer die ingezet kan worden als zich financiële tegenvallers voordoen. Het weerstandsvermogen relateren we daarom de risico's die niet anderszins zijn ondervangen. Het minimaal gewenste weerstandsvermogen is mede afhankelijk van de grootte van de gemeente, de te onderkennen financiële risico's en het reserve- en voorzieningenbeleid.

We geven als eerste een samenvatting van ons weerstandsvermogen in relatie tot onze risico's. Hiertoe is het van belang de risico's van de gemeente Wijchen te onderkennen en deze (financieel) te wegen. Dit zetten we af tegen de omvang en ontwikkeling van de algemene reserves. Omdat de opbouw van de algemene reserve sterk samenhangt met ons meerjarenperspectief, is dit ook een onderwerp waar we in deze paragraaf aandacht aan besteden. Daarnaast besteden we aandacht aan de elementen die zijn betrokken in ons oordeel.

Samenvatting en conclusie
De in deze paragraaf beschreven risico's leiden tot een totaal maximaal financieel risico van € 99 miljoen, waarbij we, op basis van risico-inschatting komen tot een af te dekken risicobedrag van € 10,0 miljoen, bovenop de minimumomvang van € 1,9 miljoen.
De financiële impact van de beschreven risico's ten opzichte van de laatste update, de Begroting 2024, is met 5 miljoen gestegen. Dit wordt vooral door grondexploitaties veroorzaakt. Het saldo van de algemene reserve bedraagt € 24,0 miljoen ultimo 2023.
Gezien de beschreven risico's en de nog steeds stagnerende opleving van de economie blijft een substantieel weerstandsvermogen noodzakelijk.
De huidige stand van de Algemene Reserve voorziet ruim in de afdekking van het huidige risicoprofiel.

Reservepositie
De reservepositie is de belangrijkste buffer voor het opvangen van risico's die niet op andere wijzen zijn afgedekt, bijvoorbeeld door het afsluiten van een verzekering.
In onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in de ontwikkeling van de reserves per einde boekjaar volgens de door de gemeenteraad vastgestelde jaarrekeningen en/of begrotingen.

Tabel 23: Bedragen x € 1.000

	Begroting 2023	Realisatie 2023	Realisatie 2022
Algemene reserve inclusief Bouwgrondexploitatie	22.382	23.978	27.649
Bestemmingsreserves	39.892	47.325	37.137

De algemene reserve is bedoeld voor het financieel afdekken van de risico's. Daartoe stelt de raad de ondergrens van de algemene reserve vast. Een eventueel surplus kan worden ingezet voor het realiseren van grote projecten.
De bestemmingsreserves zijn afgezonderde bedragen voor specifieke doelen. Een aantal reserves is bedoeld ter afdekking van structurele lasten. Een aantal is voor incidentele projecten. Zolang er voor deze projecten nog geen onomkeerbare besluiten zijn genomen, kan de raad deze reserves in principe nog anders in te zetten. Hij dient zich daarbij wel te realiseren dat daarmee ook het betreffende project (geheel of gedeeltelijk) niet meer kan worden gerealiseerd.

In bijlage 1 hebben vindt u de matrix terug, met de berekening van het totaal van risico's dat leidt tot de gewenste ondergrens van de algemene reserve op basis van het risicoprofiel. In het hoofdstuk risicomanagement vindt u de inhoudelijke toelichting terug op de verschillende risico's. Uit onderstaande tabel valt op te maken dat de algemene reserve ruimschoots voldoende is om de risico's op te kunnen vangen.

Tabel 24: Bedragen x € 1.000

	Begroting 2023	Realisatie 2023	Realisatie 2022
Algemene reserve inclusief Bouwgrondexploitatie	22.382	23.978	27.649
Ondergrens risicoprofiel	5.642	12.017	5.797

Kengetallen

Conform voorschriften van de BBV worden onderstaande kengetallen opgenomen in deze paragraaf. De kengetallen geven een beeld van de financiële positie van de gemeente Wijchen.

Tabel 25: Kengetallen gemeente Wijchen

Kengetallen:	Begroot 2023	Realisatie 2023	Realisatie 2022
netto schuldquote	14%	-9%	-4%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	2%	-20%	-16%
solvabiliteitsratio	51%	57%	53%
structurele exploitatieruimte	2%	6,0%	3,70%
grondexploitatie	0%	0%	0%
belastingcapaciteit	96%	96%	104%

In bovenstaande tabel is de categorisering aangehouden, waarbij de arcering van groen als zijnde het minst risicovol, via oranje, tot rood wat de meest risicovolle situatie aanduidt.

Over het algemeen duiden de kengetallen erop dat de gemeente Wijchen financieel gezond is.
Door het feit dat de belastingdruk in Wijchen 2023 volgens de richtlijnen BBV wordt vergeleken met het gemiddeld van Nederland, scoort de gemeente Wijchen op belastingcapaciteit "oranje", wat niet direct zorgwekkend is. Daarmee wordt aangegeven dat Wijchen op 96% van het Nederlandse gemiddelde zit qua gemiddelde belastingdruk.
De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten op de exploitatie. Alles onder de 90% wordt als 'minst risicovol' gezien. Daar zit Wijchen ruimschoots onder.
De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar verplichtingen te voldoen. Wijchen zit net boven de grens van minst risicovol (50%).
Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie is ten opzichte van de totale baten. Onder de 20% wordt bezien als 'minst risicovol', daar ligt het percentage Wijchen ruimschoots onder.

Risicomanagement
Het risicomanagement in Wijchen onderkent diverse risico categorieën. Naast de financiële risico's zijn dit bijvoorbeeld ook risico's met betrekking tot de continuïteit van dienstverlening en bedrijfsvoering, juridische risico's, politiek-bestuurlijke risico's en omgevingsrisico's. Dit kunnen interne en externe risico's zijn. Niet op elk risico hebben we als gemeente Wijchen evenveel invloed. In de programmabegroting ligt de focus op de risico's die we in financiële zin lopen.

In deze begroting zijn de benoemde risico's financieel vertaald en gewogen. Op basis van die weging is het bedrag bepaald dat als ondergrens van de algemene reserve moet gelden. Deze ondergrens wordt bij de vaststelling van een begroting en een jaarrekening opnieuw ter besluitvorming voorgelegd. De risicomatrix is als bijlage opgenomen.
De specifiek benoemde risico's zijn hieronder benoemd. Een financiële samenvatting van de risico's is opgenomen in de risicomatrix in bijlage 1.

- **3.1.1 MGR Regio Rijk van Nijmegen**
  De risico's zijn in een bijlage bij de begroting van de MGR beschreven. De beschreven risico's hebben betrekking op: 1. wet- en regelgeving en politiek bestuurlijke risico's; 2. maatschappelijke risico's; 3. middelen, organisatie, medewerkers en efficiency. Voor de verdeling van het risico's naar gemeenten, wordt de inbreng (middelen) gehanteerd.

	Begroting 2024	**Jaarrekening 2023**
Financieel risico:	456.000	459.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	1	1

- **3.1.2 De Meerval BV**
  Contractueel is vastgelegd dat de gemeente Wijchen de exploitatietekorten draagt. Deze zijn door allerhande fluctuaties moeilijk te begroten. Daarmee is er feitelijk sprake van een openeinderegeling. De Covid-19-crisis zal het exploitatietekort verder doen toenemen.

	Begroting 2024	**Jaarrekening 2023**
Financieel risico:	21.000	21.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,2	0,2

- **3.1.3 GGD**
  De GGD heeft een algemene reserve om haar eigen risico's te ondervangen. Voor het gedeelte van de risico's die de algemene reserve van de GGD overstijgen, nemen wij ons aandeel in onze risicoparagraaf op. Het bedrag is gebaseerd op inwoneraantal en op deze manier als gewogen risico één op één overgenomen vanuit de GGD begroting. Daarom is hier de wegingsfactor 1 toegekend.

	Begroting 2024	**Jaarrekening 2023**
Financieel risico:	111.258	53.304
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	1	1

- **3.1.4 Werkorganisatie Druten Wijchen**
  De huidige CAO voor gemeentepersoneel loopt eind 2024 af. In de begroting van de WDW is uitgegaan van een loonstijging van 5,8%. Omdat de onderhandelingen nog moeten worden opgestart en we daar niet op vooruit kunnen lopen, nemen we een risico op (uitgaande van 10% loonsverhoging).

	Begroting 2024	**Jaarrekening 2023**
Financieel risico:	1.352.000	1.680.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,50	0.10

Gemeentebegroting
Deze posten zijn opgenomen in de reguliere begroting. Met hieronder beschreven risico's is geen rekening gehouden in de bedragen die in de reguliere begroting zijn opgenomen.

- **3.2.1 Bouwgrondexploitatie, MIO-projecten en gronden niet in exploitatie**
  Bij het opstellen van de MPG 2024 (Meerjaren Perspectief Grondexploitaties) is een nieuwe risicoanalyse gemaakt. Voor een inhoudelijke toelichting hierop verwijzen we naar de vertrouwelijke nota MPG.

	Begroting 2024	**Jaarrekening 2023**
Financieel risico:	3.400.000	17.500.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,13	0,13

- **3.2.2 Bouwgrondexploitaties in voorbereiding**
  Onderstaande bouwgrondexploitaties zijn in voorbereiding. De kosten van deze voorbereidingskredieten worden meegenomen bij het vaststellen van een bouwgrondexploitatie. We nemen hier het risico op dat deze kosten niet verhaald kunnen worden binnen een positieve grondexploitatie, of dat de voorbereiding niet leidt tot het openen van een grondexploitatie in z'n geheel.

	Begroting 2024	**Jaarrekening 2023**
Wijchen West	850.000	0
Hart van Zuid	450.000	940.000
Kraanvogel	200.000	0
Bijsterhuizen	150.000	300.000
Graafseweg 615-617	60.000	60.000
CPO Steenuil, Wijksestraat en Rivierduin	30.000	0
CPO Hoogbroek Alverna	30.000	30.000
Onderzoek woningbouw Batenburg (tennisvelden)	35.000	35.000
CPO Niftrik	50.000	50.000
Financieel risico:	1.855.000	1.415.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,25	0,25

- **3.2.3 Bouwleges**
  We gaan in de begroting uit van ontvangsten in het kader van bouwleges, structureel ramen we hiervoor € 1.017.000 aan opbrengsten. Door de invoering van de Omgevingswet zijn eind 2023 vervroegd aanvragen ingediend waardoor we naar verwachting in 2024 minder gaan ontvangen. We nemen hier een risico van € 200k op, voor het vervroegd binnenkomen en in geval de begrote bedragen bijvoorbeeld door uitstel van grote projecten niet in z'n geheel ontvangen worden.

	Begroting 2024	Jaarrekening 2023
Financieel risico:	250.000	200.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,5	0,5

- **3.2.3 Gemeentelijk vastgoed algemeen**
  De gemeente beheert circa 68.000 m² gemeentelijk vastgoed. Dit vastgoed bestaat uit diverse elementen zoals gebouwen voor sociaal culturele activiteiten, commercieel vastgoed en dienstgebouwen.
  Het risico op onvoorziene gebreken aan ons vastgoed schatten we in op € 200k.
  Een inspectierapport heeft aangetoond dat bij het kasteel de situatie stabiel is. Het risico bestond met name voor de poort (2013) en de toren (2016). Voor beide geldt dat gezien de vervolgmetingen, verdere monitoring noodzakelijk is alvorens over te gaan tot voorstellen. De kasteeltoren is meegenomen in de renovatie van het kasteel en is derhalve niet meer opgenomen als risico.

	Begroting 2024	Jaarrekening 2023
Financieel risico gemeentelijk vastgoed:	200.000	200.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,5	0,5
Financieel risico kasteelpoort:	50.000	50.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,1	0,1

- **3.2.4 Algemene Uitkering**
  De uitkering uit het gemeentefonds wordt op basis van de circulaires doorgerekend. Het beeld van de verwachte uitkering kan sterk fluctueren. We houden rekening met een mogelijke onderuitputting op de rijksbegroting, wat direct gevolg heeft op de hoogte van de algemene uitkering voor gemeenten. Dit risico nemen we hier op.

	Begroting 2024	Jaarrekening 2023
Financieel risico:	250.000	250.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,5	0,5

- **3.2.5 Sociaal domein Jeugd / WMO**
  De Jeugd / WMO bevatten voor een groot deel openeinderegelingen, waarbij de gemeente verplicht is zorg te leveren. Het risico blijft bestaan dat de zorgvraag hoger blijkt dan aangenomen in de begroting. We schatten het risico in op 5% van de omvang. Aangezien de egalisatiereserves jeugd en WMO een grotere omvang hebben, dan 5% van de totale kosten, verlagen we het risico hier naar nihil. Dat is voldoende afgedekt met de egalisatiereserves.

	Begroting 2024	Jaarrekening 2023
Financieel risico:	850.000	850.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,25	0,25

Claims van derden
Dit betreft nog niet afgeronde claims van derden. Hierbij is een inschatting gemaakt van de uitkomsten van de individuele claims.

- **3.3.1 Overige juridische procedures**
  Overige juridische procedures; zoals (bouw-) leges, belastingzaken- en aansprakelijkstellingen. Voor de verzekerde aansprakelijkheidsstellingen is financiële dekking in onze begroting. Voor overige aansprakelijkheidsstellingen en andere bezwaar- en beroepszaken is het risico bepaald op basis van individuele beoordeling van de posten. Om reden van vertrouwelijkheid en om onze positie in de procedures te beschermen, nemen wij hier alleen de totaaluitkomst op.

	Begroting 2024	**Jaarrekening 2023**
Financieel risico:	8.540.000	12.339.500
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,1	0,1

- **3.3.2 Fiscaliteit**
  Binnen de gemeente hebben we aandacht voor de fiscale beheersing, waarbij we binnen de belastingwetgeving opereren en bij grote opgaven fiscaal advies inwinnen en afstemming zoeken met de belastingdienst. In brede zin is de gemeente aansprakelijk voor fouten in loonbelastingopgaves, Btw aangiften, opgave Btw compensatiefonds, de VpB en de WKR. We hadden hiervoor de bestemmingsreserve risicoreserve fiscale aangelegenheden. In de praktijk is die reserve de laatste jaren niet aangesproken en kiezen we ervoor de reserve te laten vervallen. Via deze weg nemen we het risico nu op.

	Begroting 2024	**Jaarrekening 2023**
Financieel risico:	1.000.000	1.000.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,1	0,1

Milieu
Hieronder zijn de onderwerpen opgenomen, waarop de gemeente aansprakelijk gesteld kan worden of verplicht kan worden maatregelen te treffen, maar waarbij op dit moment nog geen concrete aansprakelijkstellingen zijn ontvangen.

- **3.4.1 Claims van derden waarbij de gemeente op grond van haar handelen aansprakelijk wordt gesteld (stortlocaties en verontreinigingen)**
  Risico's ten aanzien van milieuaspecten in het kader van bodemverontreiniging. In Wijchen zijn nog een aantal voormalige stortlocaties aanwezig. De bekendste hiervan is de locatie aan de Heumenseweg 80 (voormalig stort Alverna). Voor de overige (stort)locaties zijn de risico's in het geheel niet gedekt, maar zijn de risico's niet bijzonder groot. Daarnaast komen er vrijwel elk jaar wel enkele verontreinigingen aan het licht waarvan geen veroorzaker bekend is. De gemeente kan (indien deze verontreiniging op openbaarterrein wordt aangetroffen) hiervoor verantwoordelijk worden gesteld.

	Begroting 2024	**Jaarrekening 2023**
Financieel risico:	200.000	200.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,1	0,1

- **3.4.2 Bestaande en nieuwe risico's i.h.k. van het Besluit Luchtkwaliteit en Externe Veiligheid.**
  Woningen die liggen of komen te liggen in de overschrijding van de normen voor luchtkwaliteit of gelegen zijn in risicocirkels van bedrijven vallend onder het Besluit Externe Veiligheid kennen mogelijk een lagere waarde voor de OZB. Voorts kan deze

wetgeving voor vertraging/afstel van bouwprojecten zorgen. Dit leidt dan tot lagere OZB-opbrengsten. Dit risico achten wij ongewijzigd.

	Begroting 2024	Jaarrekening 2023
Financieel risico:	300.000	300.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,1	0,1

- **3.4.3 Aanpak saneringswoningen**
  Sinds 2012 zijn de beheerders van de Rijksinfrastructuur verantwoordelijk voor het saneren van woningen die te veel geluidsoverlast ondervinden van spoor en de autosnelwegen A50, A73 en A326. Zij zijn daarmee verantwoordelijk voor het plaatsen van schermen of het treffen van geluidwerende voorzieningen aan deze woning. De gemeente is verantwoordelijk voor de projectmatige sanering van woningen langs gemeentelijke en provinciale wegen die bij het Rijk zijn aangemeld (A- en B-lijst). De kosten van deze saneringen zijn in principe voor het Rijk.

	Begroting 2024	Jaarrekening 2023
Financieel risico:	100.000	100.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,1	0,1

- **3.4.4 Milieu bodemverontreiniging**
  Hoewel een groot deel van de Wijchense bodem in kaart is gebracht, blijft er altijd een risico dat gedurende werkzaamheden ergens een bodemverontreiniging wordt aangetroffen die niet voorzien was en op kosten van de gemeente opgeruimd (gesaneerd) moet worden.

	Begroting 2024	Jaarrekening 2023
Financieel risico:	100.000	100.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,1	0,1

Uitgeleende gelden en garantstellingen
De hier opgenomen onderwerpen houden verband met het niet kunnen aflossen van leningen, waarbij Wijchen het risico draagt.

- **3.5.1 Verstrekte hypotheken aan ambtenaren**
  Als onderdeel van het pakket arbeidsvoorwaarden zijn tot 1 januari 2009 hypotheken verstrekt aan medewerkers. We merken dat steeds meer hypotheken vervroegd worden afgelost.

	Begroting 2024	Jaarrekening 2023
Financieel risico:	1.003.000	1.492.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,1	0,1

- **3.5.2 Garanties geldleningen aan woningbouwcorporaties**
  De gemeente staat garant voor tijdige betaling van rente en aflossing van leningen van woningbouwcorporaties afgesloten in het kader van de Woningwet. Met ingang van 1995 zijn deze risico's overgenomen door de Stichting Waarborgfonds. Deze stichting is de eerste risicodrager. De gemeente treedt uitsluitend op als achtervanger. Wijchen is tot op heden nog niet op een garantstelling aangesproken. Tot op heden zijn alle risico’s binnen het waarborgfonds opgevangen.

	Begroting 2024	Jaarrekening 2023
Financieel risico:	59.150.000	58.765.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00) .	0,01	0,01

- **3.5.3 Garanties aan derden voor door hen afgesloten leningen.**
  Voor een aantal maatschappelijke instellingen staat de gemeente (al dan niet samen met andere instanties) garant voor relatief hoge bedragen aan aangegane geldleningen.

	Begroting 2024	Jaarrekening 2023
Financieel risico sport	865.000	870.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,1	0,1

Overig

- **3.6.1 Crisis algemeen.**
  Vanaf het ontstaan van de coronapandemie zijn gemeenten geconfronteerd met de financiële effecten hiervan. Meerkosten voor de bedrijfsvoering, handhaving, sluitingen van sportzalen, theater en het zwembad zijn voorbeelden hiervan. Er zijn ook minderkosten op het gebied van het niet doorgaan van evenementen. In 2020 en 2021 heeft het Rijk gemeenten gecompenseerd, waarmee er voor de gemeente Wijchen geen financieel nadeel is ontstaan. Inmiddels kunnen we spreken van het nieuwe normaal, waarbij we niet meer verwachten dat beperkingen worden opgelegd. We verlagen het risico, maar laten wel een bedrag staan in z'n algemeenheid voor mogelijk crisis.

	Begroting 2024	Jaarrekening 2023
Sluiting zwembad	300.000	
Extra kosten bedrijfsvoering, waaronder handhaving	100.000	
Meerkosten sociaal domein	300.000	
Cultuur	100.000	
Afval	100.000	
Toename (bijzondere) bijstandsuitkeringen	100.000	
Totaal corona	1.000.000	1.000.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,1	0,1

- **3.6.2 Vluchtelingen Oekraïne**
  In februari is in Oekraïne de oorlog met Rusland uitgebroken. Dit leidt tot een vluchtelingenstroom, die ook Nederland bereikt. Hiervoor zullen werkzaamheden opgepakt moeten worden die prioriteit krijgen, om vluchtelingen onderdak en begeleiding te bieden. Dit gaat leiden tot diverse kostenstromen, zoals het uitkeren van leefgeld en realiseren van leefruimte. We gaan ervan uit dat gemeenten en daarmee ook Wijchen hiervoor gecompenseerd gaan worden. Het risico bestaat dat de compensatie de totale inspanning niet volledig dekt. Kijkend naar de realisatie in de afgelopen periode schatten we het risico hierop nu lager in.

	Begroting 2024	Jaarrekening 2023
Financieel risico:	500.000	500.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,25	0,10

- **3.6.3 Databeveiliging**
  De verdergaande digitale vastlegging van gegevens vraagt om alert te zijn op de risico's die automatisering met zich meebrengt. Op basis van het vastgestelde Informatieveiligheidsbeleid werken we in 2022 en 2023 verder aan de realisatie van alle te nemen stappen. Daarnaast streven we ernaar te voldoen aan de AVG. We nemen hier het risico op voor schendingen van de privacy, datalekken of cyberincidenten en de mogelijke claims daardoor.

	Begroting 2024	**Jaarrekening 2023**
Financieel risico:	250.000	250.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,25	0,25

Paragraaf 4: Onderhoud kapitaalgoederen

Met het onderhoud van kapitaalgoederen is een substantieel deel van onze begroting gemoeid. Deze paragraaf geeft meer inzicht in omvang en besteding.

Tabel 26: Beheerplannen

	Beheerplan	Looptijd	Onderdeel van programma
1	Wegen	2023-2027	2
2	Openbare verlichting (OVL)	2023-2027	2
3	Civiele kunstwerken (bruggen/duikers)	2023-2027	2
4	Groen	2023-2027	5
5	Riolering	2023-2027	7
6	Watergangen/Baggeren/Beschoeiingen	2021-2040	5
7	Gebouwen	2023-2043	div.

De onderdelen 1 tot en met 6 uit bovenstaande tabel vormen de kapitaalgoederen in de openbare ruimte en vertegenwoordigen een structureel budget van ruim € 9,2 miljoen.

Integraal beheer openbare Ruimte (IBor)
Afspraken over het beheer van de openbare ruimte zijn vastgelegd in de onlangs vastgestelde nota IBor 2023 t/m 2027. In onderstaande tabel staan per discipline de beheerniveaus weergegeven voor de zichtbare openbare ruimte.

Tabel 27: Beheerniveaus Openbare Ruimte

Discipline	Winkel gebied	Bedrijven terrein	Buitengebied en kerkdorpen	Woon Gebied	Hoofd structuur
Bomen	C	C	C	C	C
Groen	B	C	C	B	C
Gazon	B	C	C	B	C
Grasbermen	B	C	C	C	C
Verharding	B	C	C	C	B
Meubilair	B	C	C	B	B
Reiniging	B	C	C	B	C
Onkruid op verhard	B	B	B	B	B
Riolering en Water	B	C	C	B	C
Kunstwerken	B	C	C	B	C

Onderstaand een korte beschrijving wat er verstaan wordt onder een bepaald kwaliteitsniveau.
A+= Intensief: netjes, visitekaartje, perfecte uitstraling, veilig en veel gebruiksgemak
A = Aandacht: netjes, hoge beeldkwaliteit, functioneel
B = Normaal: netjes, functioneel, veilig en voldoende gebruiksgemak
C = Extensief: functionaliteit staat voorop, instandhouding, waarborging veiligheid en afscherming

* Met de vaststelling van het IBor-plan 2023-2027 is afgesproken dat met machinale groenonderhoud m.u.v. de zone winkelgebied op niveau C en het handmatige groenonderhoud op niveau B onderhouden wordt.

Het machinaal onderhoudsbestek (groen, onkruid, vegen) is in 2022 opnieuw aanbesteed voor een periode van 3 jaar. Het bestek loopt van 2023 tot en met 2025. Het contract met de huidige firma voor het onderhoud van de openbare verlichting (ovl) is een jaar verlengd. Deze wordt in 2024 nog een jaar verlengd. Met de ambtelijke fusie zijn de beheerpakketten van Druten en Wijchen geharmoniseerd. In 2024 wordt verder uitvoering gegeven aan harmonisering, procesafspraken BGT-BOR en het

objectenhandboek. Hiermee wordt een start gemaakt voor een organisatie brede aanpak voor het op peil houden van de areaalgegevens.

Beleidsindicatoren

Indicator	Begroot 2023	Werkelijk 2023	Werkelijk 2022
Klanttevredenheidsonderzoek	6,8	-	nuv
Aantal klachten	7.000	7.149	7.149
Aantal burgerparticipatiecontracten	330	483	483
Afhandeling meldingen buiten normtijd	30%	48%	48%
Aantal ontevreden melders	3%	3%	3%

Financiële aspecten /Uitvoeringsprogramma
Voor het opstellen en de afstemming van de verschillende civiel- en cultuurtechnische projecten hanteren we een integrale planning, genaamd jaarlijks uitvoeringsprogramma (JUP). In deze planning zijn benodigde (integrale) vervanging en werkzaamheden voor groot onderhoud van en aan wegen, riolering, kunstwerken, openbare verlichting, bomen en groen opgenomen. Voorgaande jaren werd het uitvoeringsprogramma door het college vastgesteld. Vanaf 2024 vindt u dit JUP integraal aan het einde van deze paragraaf.

Voor de diverse disciplines zijn structurele onderhoudsbudgetten beschikbaar, die de gewenste beheerniveaus garanderen. Om de kosten gelijkmatig in de tijd te spreiden zijn egalisatiereserves gevormd. De onderscheiden posten binnen de openbare ruimte worden hieronder toegelicht.

De afzonderlijke onderdelen nader belicht
1- Wegen
Areaal /Kengetallen

Asfaltverharding	1.361.274	m2
Geluidsreducerend asfalt	58.975	m2
Elementenverharding beton	999.747	m2
Elementenverharding gebakken	393.064	m2
Betonverhardingen	16.493	m2
Halfverharde paden	41.231	m2
Totaal	2.870.784	m2

Beleidskader
Het doel van de totale onderhoudsstrategie is om verhardingen in een redelijke tot goede onderhoudstoestand te brengen en te houden, dusdanig dat geen enkele verharding in een onderhoudstoestand 'onvoldoende' verkeert of komt te verkeren. Hiermee wordt tevens voorkomen dat weggebruikers onveilige situaties tegenkomen. Het is de taak van de wegbeheerder om de veiligheid van de wegen te bewaken, zodat de kans op ongelukken geminimaliseerd wordt. Een goede staat van het wegennet is immers van belang voor zowel de duurzaamheid als voor de veiligheid.

Tweejaarlijks wordt de onderhoudstoestand van de verhardingen in kaart gebracht door middel van een Globale Visuele Inspectie, conform de wegbeheersystematiek van het C.R.O.W. Dit betekent dat alle wegvakonderdelen van asfalt, elementen en beton worden beoordeeld op ernst en omvang van alle schadebeelden. Op basis van de inspectiegegevens wordt de kwaliteit van het Wegenareaal ingedeeld conform de C.R.O.W.
Zowel de levensduur als de uitkomsten van de bovengenoemde inspecties zijn de input voor het jaarlijks op te stellen Uitvoeringsprogramma.

Financiële aspecten
Investeringen in wegen betreffen maatschappelijk nut en worden geactiveerd en afgeschreven in 68 jaar voor wegen met riolering en in 90 jaar voor wegen zonder riolering. Voor beheer en onderhoud bestaan genormeerde budgetten in de begroting. Het budget met de noemer projecten wordt gereserveerd als dekking voor het uitvoeringsprogramma voor wegvervanging. Daarnaast hebben we een egalisatiereserve gekoppeld aan de normbudgetten voor het onderhoud van wegen en civiele kunstwerken welke een egaliserend karakter heeft over de jaren.

Achterstallig onderhoud wegen
Tweejaarlijks worden de wegen geïnspecteerd. De laatste inspectie dateert uit 2022. Hieruit zijn geen verrassingen gekomen. We verwachten de komende jaren veel deklagen te moeten vervangen, vooral in de buitengebieden. In 2024 staat een nieuwe inspectie gepland.

2- Openbare Verlichting

Areaal /Kengetallen

Aantal lichtmasten ≥ 8m	1.795	Stk
Aantal lichtmasten < 8m	8.780	Stk
Overige voorzieningen	50	Stk
Aantal armaturen	10.608	Stk
Waarvan % Led	30	%

Beleidskader
Een nieuw beleidsplan OVL is vastgesteld in juni 2023. Het uitgangspunt is 'Donker waar mogelijk, licht waar nodig.' In het beleidsplan staan de speerpunten genoemd waarbij met de inrichting en het onderhoud van de openbare verlichting rekening gehouden dient te worden. Het accent ligt op duurzaamheid en energiebesparende maatregelen. Het ingezette beleid ten aanzien van het toepassen van LED verlichting en dynamisch dimmen waar mogelijk, wordt gecontinueerd en uitgebreid. Daarnaast wordt in samenspraak met inwoners en bedrijven geïnventariseerd of het aantal lichtpunten verminderd kan worden.

Financiële aspecten
Voor beheer en onderhoud bestaan genormeerde budgetten. Investeringen betreffen maatschappelijk nut en worden geactiveerd en afgeschreven. Daarnaast is er een egalisatiereserve voor het onderhoud van de openbare verlichting. Op deze manier borgen wij de instandhouding van de OVL op de lange termijn. In het IBor-plan hanteren we als afschrijvingstermijn voor masten 45 jaar en voor armaturen 25 jaar. Voor het nieuwe beleids- en beheerplan zijn benodigde middelen reeds beschikbaar gesteld.

Achterstallig onderhoud
Er is achterstand op diverse onderhoudsmaatregelen en vervangingen. Met het nieuwe beleidsplan is ook een beheerplan gemaakt, waarmee achterstallig onderhoud wordt weggewerkt.

3- Civiele kunstwerken

Areaal /Kengetallen

Brug (hout)	42	St
Brug vast = Viaduct	15	St
Geluidswerende constructies	6	St
Tunnel (auto)	1	St
Tunnel (fietser-voetganger)	4	St
Faunarasters	37	St
Kademuur (staal)	17	St

Walbescherming (=Beschoeiing)	18	St
Hek	2	St
Steigers	5	St
Muur metselwerk	61	St
Strekdam (visplek De Meer)	10	St

Beleidskader
Afgelopen jaren is het onderhoud aan de kunstwerken conform het vastgestelde kwaliteitsplan (Ibor) uitgevoerd. Dit is het gevolg van de inspecties en keuringen die wij doen. Grootschalige vervangingen nemen wij mee in het JUP. Voor 2024 gaan we Onderhoud uitvoeren aan het fietsbruggetje op de Boskantse Broekstraat (richting Nederasselt). Dit doen we integraal met het vervangen van het fietspad.

Financiële aspecten
Investeringen in civiele kunstwerken betreffen maatschappelijk nut en worden geactiveerd en afgeschreven. Voor beheer en onderhoud bestaan genormeerde budgetten in de begroting. Hieraan gekoppeld hebben we de egalisatiereserve voor onderhoud van wegen en civiele kunstwerken welke een egaliserend karakter heeft over de jaren.

Achterstallig onderhoud
Afgelopen jaar is onderhoud uitgevoerd aan de paddenschermen langs de Zandbergseweg en het dassenraster langs de Broekstraat.

4- Groen

Areaal /Kengetallen

Bomen	32.096	St
Bosplantsoen	562.100	m2
Bos	40.524	m2
Bos en natuur	525.189	m2
Sierplantsoen	185.060	m2
Hagen	27.327	m2
Gazon	1.255.514	m2
Ruw Gras & Bermen	1.328.265	m2

Beleidskader
Voor onderhoud en vervanging van openbaar groen zijn het beleidsplan Natuur en biodiversiteit (2021) samen met de groenstructuurplannen Kleine Kernen (2004) en Wijchen (2008) de leidraad voor renovaties van het openbaar groen. Ecologisch beheer en onderhoud wordt uitgevoerd conform het vastgestelde Ecologisch groenbeheerplan. Verzoeken voor grondverkoop of –verhuur en ontwikkelingsplannen worden ook beoordeeld aan de hand van deze plannen. Aanvullend zijn er beleidsregels uitgifte groenstroken opgesteld.

Groen en beplantingen
Gebieden waar ecologisch groenbeheer wordt toegepast, blijven we uitbreiden. Zoals het Oosterpark, de hoofdwegen en het buitengebied. Uitbreidingslocaties zijn het park Noord en Kerkeveld. Er gaat ook gekeken worden naar gebieden binnen de bebouwde kom.

Burgerparticipatie
Indien mogelijk dan wel wenselijk worden inwoners betrokken bij de ontwikkeling van renovatieplannen en het dagelijks onderhoud van de openbare ruimte zoals bij Abersland en Vormerseweg. Er zijn vrijwilligers die meehelpen in het groen en bij het opruimen van zwerfafval.

Bomenonderhoud
Voor het dagelijks beheer van de bomen zijn in het IBOR duidelijke randvoorwaarden gesteld. Deze randvoorwaarden en het vastgesteld beeldkwaliteitsniveau bepalen de mate van renovaties en keuzes van inrichtingen van het openbaar groen. Gewerkt gaat worden aan een integraal boombeheerplan met daarin inzichtelijk het dagelijks onderhoud en benodigde vervangingen voor de komende jaren.

Financiële aspecten
Voor beheer en onderhoud bestaan genormeerde budgetten in de begroting. Het budget met de noemer renovatie groen wordt gereserveerd als dekking voor het uitvoeringsprogramma. Hieraan gekoppeld hebben we de egalisatiereserve Groenbeheer die een egaliserend karakter heeft over de jaren.

Achterstallig onderhoud
Jaarlijks worden conform het jaarlijks uitvoeringsprogramma diverse onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd. Door diverse omstandigheden, zoals implementatie beleidsthema's als biodiversiteit, 1 boom kappen en 2 bomen planten en klimaatadaptatie, is er een pas op de plaats gemaakt met de vervanging van bomen. De komende jaren komt hier een uitgewerkt uitvoeringsplan voor.

5- Riolering

Areaal /Kengetallen

Lengte vrijvervalriolering	229,5	Km
Lengte persleiding	16,8	Km
Lengte drukriolering	89	Km
Lengte vacuümriolering	9	Km
Aantal Putten	6.054	Stk
Aantal gemalen	40	Stk
Aantal pompputten	517	Stk
Aantal IBA's	14	Stk
Aantal wadi's	31	Stk
Aantal randvoorzieningen	11	Stk

Beleidskader
Beleidsplan water en riolering.
Eind 2022 is het nieuwe Beleidsplan water en riolering (Bwr) voor de periode 2023-2027 opgesteld. Het Bwr is een beleidsplan waarin is aangegeven op welke wijze de gemeente invulling geeft aan haar wettelijke taken op het gebied van afvalwater, hemelwater en grondwater en hoe zij dit bekostigt.
Het nieuwe Bwr is samen met de gemeenten Beuningen, Druten, Heumen, Nijmegen en West Maas & Waal opgesteld. Doel van de samenwerking was door middel van harmonisering van beleid te komen tot minder kostenstijging, meer kwaliteit en minder kwetsbaarheid in de (afval)waterketen. Deze harmonisering betekent nadrukkelijk niet dat de deelnemende gemeenten hun bevoegdheden hebben verloren. Integendeel, iedere gemeente is verantwoordelijk gebleven voor het eigen beleid en heeft het nieuwe Bwr afzonderlijk vastgesteld. Het nieuwe Bwr bevat een gemeenschappelijk deel (op hoofdlijnen geharmoniseerd beleid) en een individueel deel (specifieke uitwerking van beleid naar maatregelen).

Rioolbeheerplan
Aan de basis van het Beleidsplan water en riolering staat het Rioolbeheerplan (RBP) voor de periode 2023-2027. Het RBP is een operationeel plan dat inzicht geeft in de omvang van het te beheren (verbrede) rioleringsareaal en de maatregelen voor de (duurzame) instandhouding hiervan. Het RBP dient mede als input voor de financiële onderbouwing van het nieuwe Beleidsplan water en riolering.

Financiële aspecten
De kosten verbonden aan de riolering dekken we middels de rioolheffing af. Initiële investeringen worden als economisch nut geactiveerd. De vervangingsinvesteringen worden ten laste van de voorzieningen gebracht. Voor beheer en onderhoud bestaan genormeerde budgetten in de begroting. Daarnaast zijn er twee voorzieningen ten behoeve van de vervangingsinvesteringen. Jaarlijks wordt er, conform het beleidsplan water en riolering, toegevoegd aan de voorzieningen om ook op lange termijn de vervangingen te borgen. Daarnaast bestond nog een egaliserende reserve om behaalde efficiency resultaten terug te kunnen geven aan de burger in de heffing of extra voorzieningen. Deze reserve is conform BBV en Bwr in 2022 omgezet naar een egaliserende voorziening.

Achterstallig onderhoud
Aan de hand van rioolinspecties geven we input aan het meerjaren uitvoerings-programma (MUP) en jaarlijks uitvoeringsprogramma (JUP). De afgelopen 10 jaar zijn alle riolen in Wijchen geïnspecteerd en vervangingen conform uitgevoerd. Begin 2024 wordt een nieuw reinigings- en inspectieplan voor de riolering opgesteld.

6- Watergangen

Areaal /Kengetallen

Lengte B-Watergangen	13	Km
Lengte C-Watergangen	83	Km
Oevers vijvers, plassen, etc	6	km
Ontv.plicht A-watergangen	36	Km

Beleidskader
Het Baggerplan 2021-2040 vormt het beleidskader voor het beheer en onderhoud van het oppervlaktewater in eigendom van de gemeente.
Waterschap Rivierenland is de waterbeheerder voor het grondgebied van de gemeente Wijchen. De gemeente en het waterschap streven naar een watersysteem met een goede waterkwaliteit. Daarnaast is het van belang dat neerslag en kwel kan worden opgevangen (geborgen) en afgevoerd.

De gemeente Wijchen is opgedeeld in vier afwateringseenheden:
- Het peilgebied Quarles van Ufford: ten noorden van de Nieuwe Wetering en ten oosten van de A50. Het gebied watert in noordwestelijke richting af en omvat de kern Bergharen.
- Het peilgebied Bloemers: ten zuiden van de Nieuwe Wetering en omvat het noordelijke deel van kern Wijchen en de kernen Hernen, Leur en Batenburg. Het gebied watert in westelijke richting af op de Maas via de Nieuwe Wetering naar het gemaal Bloemers bij Appeltern.
- Het peilgebied Citters I: omvat het zuidelijk deel van kern Wijchen en de kern Niftrik. Het gebied watert af op de Maas via de Niftrikse Wetering naar het gemaal Citters I.
- Het peilgebied Citters II: ten zuiden Citters I, grenzend aan de Maas en omvat kern Balgoij. Het gebied watert af op de Maas via de Balgoijse Wetering naar het uitwateringsgemaal Citters II in de Loonse Waard.

Als eigenaar van B- en C-wateren heeft de gemeente het beleid te willen baggeren binnen het onderhoudsprofiel. Het watersysteem wordt hiermee op orde gehouden en voldoet aan de legger van het waterschap. Het onderhoud van de waterpartijen en watergangen is opgenomen in het baggerplan, dat is vastgesteld in het voorjaar 2022. Daarin is planmatig aangegeven op welk moment aan een waterpartij onderhoud gepleegd moet worden. Aan de hand van detailinspecties wordt input gegeven aan het meerjaren uitvoeringsprogramma (MUP) en jaarlijks uitvoeringsprogramma (JUP).

Financiële Aspecten
Vanuit het taakveld Riolering wordt een voorziening gevormd voor het Baggeren van Waterpartijen en beschoeiingen. De dotatie is gebaseerd op de gepresenteerde kosten uit het Baggerplan. Voor de C-watergangen is de keuze gemaakt om eerst een nader onderzoek in te stellen naar de benodigde maatregelen. Dit onderzoek heeft in 2023 plaats gevonden. Hieruit is gebleken dat er geen planmatig onderhoud nodig is voor de C –watergangen en er hoeft enkel incidenteel onderhoud plaats te vinden.

Achterstallig onderhoud
Er is momenteel geen sprake van achterstallig onderhoud. Wel is er onduidelijkheid over het Wijchens Meer. Het Wijchens Meer is gedeeltelijk een A-watergang waarover de gemeente een ontvangstplicht heeft voor het bij baggeren vrijkomende slip. De kosten daarvan komen voor rekening van de gemeente. Het grootste deel van het Wijchens meer is C-watergang met een dikke sliblaag. Het gaat hier om grote hoeveelheden slib waarvan de verwerkingskosten zijn meegenomen in het nieuwe baggerplan. De kosten verbonden aan de daadwerkelijke baggerwerkzaamheden worden meegenomen in de begroting 2025.

7- Gebouwen

Areaal /Kengetallen

Gebouwen bedrijfsvoering	3	Stk
Wijkcentra/MFA's	14	Stk
Sportzalen/sporthallen	7	Stk
Woningen	3	Stk
Monumenten	3	Stk
Kunstwerken	51	Stk
Overige	16	Stk

Mutaties
De panden aan de Graafseweg 615 en 617 worden zo snel mogelijk overgedragen aan de projectontwikkelaar.
De ontmanteling van het Oude gemeentekantoor is gestart in december 2023 en duurt circa 6 maanden.
Het Pro-college heeft hun tijdelijke locatie op Veenhof 1712 (voormalige Paschalisschool) inmiddels verlaten. Dit pand wordt nu beheerd door Ad-Hoc, een leegstandbeheerder. Het is de bedoeling om het pand door Talis te laten slopen.
Vanwege tijdelijke verhuizingen worden de volgende gebouwen toegevoegd aan de vastgoedportefeuille: Kraaijenberg 80-20 (tijdelijke locatie voor MFA Westwijzer) per augustus 2024, Huissteden 1401 (tijdelijk locatie van Sociaal Wijkteam) per augustus 2024 en Leemweg 121 (uitwijklocatie voor Culturele broedplaats) per september 2023.
In de nabije toekomst worden de volgende gebouwen afgestoten:

Graafseweg 615-617	Zo spoedig mogelijk
Oude Gemeentekantoor Wijchen	Juni 2024
MFA Westwijzer	Augustus 2024
Veenhof 1712	2024
Wijkcentrum Zuid en Huissteden 1401	Omstreeks 2029

Beleidskader
Gemeentelijk vastgoed is geen doel maar een middel om bepaalde doelen te verwezenlijken.
In het eerste kwartaal van 2019 is een eerste stap gezet en is het basisdocument voor vastgoedbeleid door de gemeenteraad vastgesteld (dd. 8 maart 2019 met kenmerk 261989).
Vervolgens is een aanvullend beleidskader opgesteld dat handvatten biedt om weloverwogen en integrale keuzes te maken om te borgen dat de gemeente Wijchen haar gebouwen doelmatig en efficiënt inzet. Deze nota is in mei 2020 door

de raad vastgesteld. Daarbij is een meerjaren-portefeuilleplan uitgewerkt waarin een beeld wordt geschetst van de beoogde vastgoed ingrepen voor de middellange termijn (2020-2030).

Het beleid is dat het gemeentelijk vastgoed op conditieniveau 3 (met selectieve neerschudding naar 4 op de bouwkundige aspecten) wordt onderhouden. Onze monumenten houden we in onderhoudsconditie 2. Dit is gebaseerd op de NEN 2767. Het onderhoudsplan voor de komende 20 jaar wordt jaarlijks geactualiseerd door onze adviseurs conform de NEN2767 methodiek. In 2024 vindt een herijking plaats van het onderhoudsfonds door een externe adviseur.

Financiële aspecten
Investeringen in nieuwe gebouwen worden geactiveerd en lineair afgeschreven in 40 jaar, verbouw in 20 jaar. Kapitaallasten van vervangingsinvesteringen worden in de meerjarenraming opgenomen. Vervangingen van installaties worden uit de onderhoudsreserve gedekt. Voor beheer en onderhoud bestaan genormeerde budgetten in de begroting. Er wordt in deze periode incidenteel gekeken naar eventuele overschrijdingen in budgetten vanwege de gestegen prijzen voor bouwmaterialen.
De dotaties in de reserve onderhoud volstaan als dekking voor de lange termijnplanning. De reserve heeft hiermee een egaliserend karakter over de jaren.

Achterstallig onderhoud
In verband met de voorgenomen nieuwbouw van MFA Westwijzer wordt aan dit gebouw beperkt onderhoud uitgevoerd. Voor de overige gebouwen geldt dat er geen sprake is van achterstallig onderhoud bij het gemeentelijke vastgoed.

Paragraaf 5: Financiering

Begripsbepaling
Het doel van deze paragraaf is om de raad te informeren over het treasurybeleid en de beheersing van financiële risico's. De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's. Treasury is het besturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. Meer concreet gaat het om financiering van het beleid tegen zo gunstig mogelijke voorwaarden.

Inleiding
Vanaf 2001 is de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet Fido) van kracht. Het doel van deze wet is onder andere om op een verantwoorde, prudente en professionele wijze de inrichting en uitvoering van de financieringsactiviteiten van de gemeente te regelen, door middel van een statuut. In dit statuut staan onze eigen regels over de algemene doelstellingen en de te hanteren richtlijnen en limieten, alsook de administratieve organisatie van de financieringsfunctie.

Wettelijke voorschriften
Deze paragraaf moet voldoen aan het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV)

In artikel 13 van het BBV staat:

> De paragraaf betreffende de financiering bevat in ieder geval de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille en geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.

Financieringsbeleid en rentevisie
De hoofdpunten van het financieringsbeleid zijn opgenomen in het treasurystatuut. Daarin staat dat we zoveel mogelijk risico's afdekken en proberen te voorkomen. Zo zijn we geen bank van lening en gaan we niet beleggen om rendement te halen. Voor het hanteren van rentepercentages voor toekomstige leningen en/of roodstand baseren we ons op de toetsingskaders van de provincie en visies van de grote banken in Nederland en de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Daarbij hanteren we het voorzichtigheidsprincipe, want we zijn risicomijdend. Daarom gaan we aan de bovenkant van de bandbreedte zitten voor de rentepercentages die we gebruiken bij de verwachte herfinancieringen en roodstand.

Risicobeheer
Het risicobeheer is ook in ons treasurystatuut geregeld. Daarin staan de volgende algemene uitgangspunten:
- De gemeente mag leningen of garanties uit hoofde van de "publieke taak" uitsluitend verstrekken aan door de Gemeenteraad goedgekeurde derde partijen, waarbij vooraf de financiële positie en de kredietwaardigheid van de betreffende partij wordt getoetst. De gemeente is geen bank van lening en zal pas in uiterste instantie over gaan tot het verstrekken van leningen;
- De gemeente mag geld uitlenen wat ze niet meteen nodig heeft. Daarbij geldt dat er geen risico gelopen mag worden en dat het niet met het doel is om rendement te maken door het lopen van overmatig risico. Beleggen is niet toegestaan;
- Het gebruik van derivaten is niet toegestaan.

Met de inwerkingtreding van de Wet Verplicht Schatkistbankieren is het niet langer toegestaan middelen aan te houden boven de toegestane norm op de lopende rekening of spaarrekening, of het aangaan van beleggingen.

Risicobeheer; de Kasgeldlimiet en Rente-risiconorm
De belangrijkste financiële risico's bij de uitvoering van het treasurybeleid zijn koersrisico's, renterisico's en kredietrisico's.

- **Koersrisico's**
  De koersrisico's voor onze gemeente zijn zeer beperkt omdat we onze overtollige middelen in de schatkist moeten aanhouden. We hebben geen aandelen of deposito's meer als beleggingen. Valutarisico's hebben we niet, omdat we in principe alleen maar met Euro's werken. Verplichtingen in andere valuta kunnen we alleen in uitzonderingsgevallen aangaan.
- **Renterisicobeheer**
  De kasgeldlimiet geeft het renterisico op korte termijn weer. Hieronder vallen alle kortlopende financieringen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar. Het doel van deze limiet is om te voorkomen dat bij herfinanciering van de leningen bij (aanzienlijk) hogere rente grote schokken gaan optreden in de hoogte van de rente die de gemeente moet betalen. Het niveau van de kasgeldlimiet, is beperkt tot 8,5% van het totaal van de begroting. De wettelijk toegestane kasgeldlimiet van 8,5% wordt in het meerjarenperspectief niet structureel overschreden.

(bedrag x € 1.000)	**2023**
Begrotingstotaal (primitief)	120.640
Percentage	8,50%
Kasgeldlimiet	**10.254**
Saldo liquide middelen	681
Uitgezette kortlopende middelen	30.720
Opgenomen kortlopende middelen	19.243
Saldo kasgeld	**12.158**
Ruimte	**22.412**

- **Renterisiconorm**
  De renterisico's op de vaste schuld worden ingekaderd door de renterisiconorm. De rente risiconorm houdt in dat de aflossingen en renteherzieningen van leningen met een looptijd langer dan 1 jaar samen maximaal 20% van het begrotingstotaal mogen zijn. De aflossingen op de leningen die we 1 op 1 aan derden door verstrekken (Talis) tellen hierbij niet mee. Onderstaande tabel geeft aan dat de gemeente Wijchen ruim binnen de rente risiconorm blijft.

Tabel 18: Bedragen x €1000

	Begroot 2023	**Werkelijk 2023**	**Werkelijk 2022**
Renterisiconorm (20% van Begrotingstotaal*)	23.034	24.128	22.095
Aflossingen	683	683	610
Rente herziening	3805	3.805	0
Ruimte Renterisiconorm	**18.546**	**19.640**	**21.485**

*begrotingstotaal 2023 (€ 120.640.241)

Gewaarborgde geldleningen
De gemeente staat garant voor de betaling van de rente en aflossing bij een aantal afgesloten leningen van externe partijen. Het bedrag waarvoor de gemeente eventueel kan worden aangesproken is het restant bedrag van de lening op het moment dat niet meer aan de betalingsverplichting wordt voldaan en is afhankelijk van het percentage overeengekomen in de garantstelling. Naast leningen aan sportverenigingen, zijn het vooral leningen voor woningbouwcorporaties en de Nationale Hypotheekgarantie.

Woningbouwcorperaties
De kans dat de gemeente voor geldleningen van de woningbouwcorporaties als borg wordt aangesproken is zeer klein. Daarnaast staat het Rijk voor 50% garant. De kans dat een beroep wordt gedaan op onze gemeente voor deze achtervang positie is uiterst klein omdat:
- Elke toegelaten instelling die deelnemer is bij het WSW jaarlijks wordt onderworpen aan een kredietwaardigheidstoets;
- Het WSW een zodanige buffer heeft opgebouwd en evt. nog aanvullend kan beschikken over de gelden (obligo's) die de corporaties verplicht hebben aangehouden;

Nationale hypotheekgarantie
Wijchen is 50% achtervang voor de tussen 1 januari 1995 en 1 januari 2011 verleende Nationale Hypotheekgaranties door de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen. Vanaf 2011 heeft het Rijk de achtervangpositie overgenomen. De stichting schrijft medio 2020 in haar liquiditeitsprognose 2020-2025 zij geen aanspraken op de achtervang verwacht.

Opgenomen leningen
Tabel 19: Opgenomen leningen

Stand per 31 december (x € 1.000)	**Begroot 2023**	**Realisatie 2023**	**Realisatie 2022**
Eigen financiering	17.826	10.827	10.991
Specifiek voor Woningbouw	4.762	4.892	5.345
Overige	0	0	0
Opgenomen leningen totaal	**22.589**	**15.719**	**16.337**

De leningen die specifiek voor woningbouw zijn aangetrokken, zijn weer doorgeleend aan woningbouwcorporaties. De overige leningen zijn voor eigen financiering aangetrokken en deels doorgeleend aan verenigingen of stichtingen.

Uitgezette leningen en deelnemingen
Om inzicht te verschaffen in de uitgezette leningen verwijzen we naar onderstaand overzicht. Hierbij sluiten we aan bij de indeling volgens de voorgeschreven balansindeling IV-3.

Tabel 20: Uitgezette leningen

Stand per 31 december (x € 1.000)	**Begroot 2023**	**Realisatie 2023**	**Realisatie 2022**
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	428	428	428
Woningbouwcorporaties	4.908	4.909	5.296
Leningen aan deelnemingen	0	0	0
Overige langlopende leningen	8.493	10.651	6.898
Eindtotaal	**13.829**	**15.987**	**12.623**

- **Hypotheken en garanties ambtenaren**
  Per 1 augustus 2009 is er een verbod op het verstrekken van hypotheken en garanties aan gemeentepersoneel van kracht. Het ministerie beroept zich op de Wet fido (Financiering Decentrale Overheden), sinds 2001 van kracht, waaruit volgens de minister volgt dat publiek geld niet voor niet-publieke doeleinden, zoals hypotheekverstrekking, ingezet mag worden. Het verbod strekt zich ook uit tot het geven van garantie door de

gemeente op een door een andere instelling te verschaffen (hypothecaire) geldlening. Er worden na 1 januari 2009 geen hypotheken meer verstrekt. Bestaande hypotheken lopen via een zogenaamde "sterfhuisconstructie" af. Er mogen geen nieuwe leningen en/of garanties meer worden verstrekt. Van lopende leningen en/of garanties is het toegestaan dat zij uit- dan wel aflopen. In bovenstaande tabel zijn deze opgenomen onder Overige langlopende leningen.

Financieringsbehoefte
De financieringsbehoefte baseren we op de verwachte uitgaven en inkomsten (liquiditeitsplanning). Daarbij houden we rekening met onder andere de exploitatie, aflossingen op leningen en uitgaven voor projecten. Deze liquiditeitsplanning vergelijken we met ons banksaldo. Als blijkt dat we onvoldoende geld op de bank hebben, kunnen we ervoor kiezen om (voordelig) rood te staan bij de bank, of een lening aan te trekken. Dit is afhankelijk van de goedkoopste optie. We spreken van een lening als de looptijd langer vast staat dan 1 jaar.
Op basis van de liquiditeitsplanning en het aantrekken van nieuwe leningen is de verwachte ontwikkeling van ons banksaldo als volgt:

	1-1-2023	***1-1-2024***
Verwacht banksaldo (x € 1.000)	-1.910	-12.349
Werkelijk banksaldo (x € 1.000)	44	681

Met onze bank (BNG) hebben we afspraken over roodstand. Tot ongeveer € 7 miljoen kunnen we voordelig rood staan. Dat betekent dat we voor het meerdere zullen overgaan tot het aantrekken van leningen. Afhankelijk van de rentestanden en verwachtingen kunnen we er ook voor kiezen om het hele bedrag als langlopende lening af te sluiten.

Rente
Onze visie over de rente is een afgeleide van de visie van de grootbanken en onze huisbank, de BNG. Daarnaast houden we rekening met het toetsingskader van de Provincie Gelderland. De banken verwachten een lage, maar licht oplopende rente. Wijchen hanteerde voor de berekening van de in 2023 aan te trekken leningen voorzichtigheidshalve een percentage van 2,0%. In meerjarenperspectief laten we dit percentage langzaam oplopen. Daarmee voldoen we aan de provinciale toets, die een voorzichtig rentebeleid voorstaat.

Onze rentelasten zijn als volgt:

Bedragen x € 1.000	Begroot 2023	Realisatie 2023	Realisatie 2022
Rentekosten			
Rente langlopende geldleningen	191	190	193
Rente kortlopende geldleningen	8	0	0
Rente geldleningen woningbouw	134	124	121
Rente overig	5	6	6
Rente-opbrengsten			
Hypotheekrente ambtenaren	-41	-61	-63
Rente langlopende geldleningen	0	0	-49
Rente kortlopende geldleningen	0	0	0
Rente geldleningen woningbouw	-141	-129	-127
Rente overig	0	-753	-76
Rente huurkoop	-7	-6	-7
Rente opbrengsten gronderverkopen	0	0	0
Rentekosten kapitaallasten	-1.184	-1009	-989
Rente Eigen vermogen berekend	779	0	849
Rente Eigen vermogen naar taakvelden	-779	0	-849
Saldo	**-1.034**	**-1.638**	**-991**

Toerekening van rentelasten aan grondexploitaties, reserves, investeringen en taakvelden

In de nu voorliggende jaarrekening rekenen we standaard rente toe aan de grondexploitaties. De wijziging in het BBV zijn doorgevoerd, waarbij is vastgesteld hoe de toe te rekenen rente voor de verschillende onderdelen moet worden bepaald.

De volgende uitgangspunten zijn verwerkt:

Grondexploitaties:
De berekening van de rente aan de grondexploitaties is voorgeschreven. Dit is het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille van de gemeente, naar verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen, indien geen sprake is van projectfinanciering;

Reserves:
Voor het bepalen van de omslagrente rekenen we rente toe aan de reserves (eigen vermogen). Volgens de voorschriften is deze rente maximaal het rentepercentage dat is gebaseerd op het gewogen samenstel van de (bruto) externe rentelasten over het totaal van de lang en kort aangetrokken financieringsmiddelen. Dit betekent ook dat wanneer er geen aangetrokken financiering is, er geen rente over het eigen vermogen en/of voorzieningen kan worden berekend.

Verdeling naar taakvelden:
We moeten volgens de verslaggevingsvoorschriften van het BBV rente toerekenen aan de taakvelden. Dit is het saldo van de rentebaten en –lasten dat overblijft na de verwerking van de rente aan de grondexploitatie. Dat saldo rekenen we evenredig toe aan de taakvelden, op basis van de boekwaarde van de materiele vaste activa per 1 januari van het betreffende jaar, met een minimum van 0%. Daarbij proberen we de fluctuatie in het rentepercentage zo klein mogelijk te houden in meerjarenperspectief. Het rentepercentage dat we hier berekend hebben hanteren we ook bij voorgenomen investeringen. In 2023 hoeft hierop geen nacalculatie plaats te vinden.

	Bedragen x € 1.000	**Begroot 2023**	**Realisatie 2023**
a	Rentelasten korte en lange financieringen	339	320
b	Externe rentebaten totaal	-189	-949
a-b	**Totaal door te rekenen externe rente**	**150**	**-629**
c1	Rente aan grex	19	14
c2	Rentelast "projectfinanciering" (m.n. Talis)	134	124
c3	Rentebate "projectfinanciering" (m.n. Talis)	-141	-129
C		**-12**	**9**
1-c	**Saldo door te berekenen externe rente**	**137**	**-638**
d1	rente toegerekend aan het eigen vermogen	779	779
d2	rente toegerekend aan voorzieningen	0	0
e	**Aan taakvelden toe te rekenen rente**	**916**	141
f	Werkelijk aan taakveld door te rekenen rente	**1184**	1.074
	Renteresultaat Taakveld Treasury	**-268**	**-933**

Het Renteresultaat is een onderdeel van het taakveld Treasury. Wijchen heeft een positief renteresultaat binnen dit taakveld. Uit de voorschriften komen de volgende te hanteren rentepercentages. Deze percentages worden jaarlijks opnieuw berekend. In 2023 hoeft hierop geen nacalculatie plaats te vinden.

	Realisatie 2023
Rente Bouwgrondexploitaties	0,89%
Rente Eigen vermogen	0,89%
Rente-omslag naar de taakvelden berekend	1,60%
Rente-omslag naar de taakvelden genormeerd	1,50%

Paragraaf 6: Bedrijfsvoering

De paragraaf bedrijfsvoering biedt inzicht in de beleidsvoornemens inzake de bedrijfsvoering. Bedrijfsvoering bestaat uit de onderdelen personeel, informatisering, automatisering, communicatie, organisatie, financieel beheer en beleid (waaronder de administratieve organisatie, treasury, planning en control en de interne controle) en facilitaire dienstverlening. De kwaliteit van onze bedrijfsvoering bepaalt mede het welslagen van onze dienstverlening.

Vanaf 1 januari 2018 is de Werkorganisatie Druten Wijchen (hierna WDW) van start gegaan met de bedrijfsvoeringstaken voor de gemeenten Druten en Wijchen. De Werkorganisatie is een gemeenschappelijke regeling die haar begroting conform wettelijke vereisten voor 15 april aanbiedt aan de deelnemende gemeenten.

Op hooflijnen streeft de WDW naar:
1. Het doorontwikkelen van de organisatie op basis van de moties en amendementen uit de beide gemeenteraden.
2. Systeemimplementatie, ICT-ontwikkeling, procesharmonisatie en procesverbeteringen.
3. De kwaliteit van Dienstverlening (dichtbij en op maat).
4. De doorontwikkeling van zelforganisatie.

De WDW was ook in 2023 weer volop in beweging. Naast de grote hoeveelheid reguliere werkzaamheden is er zowel binnen de gemeenten, regionaal en intern weer veel (extra's) opgepakt. Van harmonisatie en standaardisatie van werkprocessen, het opzetten van een programma Vluchtelingen als pilot voor programmatisch werken, plannen voor woningbouw en een ombuigingsproject voor de begrotingen van beide gemeenten. Ondanks de krapte op de arbeidsmarkt is het de WDW gelukt om de formatie op de meeste onderdelen goed op orde te krijgen en houden. Formatieplekken die lastig in te vullen zijn gelden niet alleen voor de WDW maar sluiten aan bij het landelijke beeld. Denk hierbij aan juridische functies, boa's en vergunningenverleners. Intern heeft er in 2023 een organisatie-breed Medewerker-onderzoek plaatsgevonden. Dit onderzoek gaf een mooi beeld over waar deze toch jonge organisatie staat. Trots kunnen we zijn op heel hoge scores voor sociale veiligheid en onderlinge samenwerking. Met uitdagingen als proces gericht denken en werken op thema's die afdeling overstijgend zijn, gaan we graag aan de slag vanaf 2024. Zorgelijk is het gegeven dat veel van onze collega's al een geruime tijd een hoge werkdruk ervaren. Enerzijds komt dit door ambitie, betrokkenheid en moeilijk nee kunnen zeggen en anderzijds door het krijgen van nieuwe, extra taken of het stapelen van ambities en slecht prioriteren. Moeilijk te vervullen vacatures op cruciale plekken in de organisatie versterken de ervaren werkdruk. Het managementteam ziet dit als een enorme uitdaging en schone taak om dit met de organisatie beter te gaan doen. Denk hierbij aan verbetermaatregelen als het versterken van de sturing, het verbeteren van het bestuurlijk samenspel, verstevigen van het projectmatig werken en integraal management.

Het project Hybride werken is volledig afgerond en geïmplementeerd en een nieuw salarissysteem is live gegaan bij de start van 2023. Regionaal is er een Samenwerkingsoverleg op het i-domein geformeerd waar de governance van is uitgewerkt en vastgesteld. Deze governance heeft als doel om meer gezamenlijk en in samenhang de i-dienstverlening te continueren en te verbeteren en om meer grip en uitvoering te krijgen op het projectenportfolio.
We hebben ons voorbereid op de omgevingswet en deze geïmplementeerd. De wet vraagt om nieuwe werkwijzen die impact hebben op bijna de gehele organisatie.

Ziekteverzuim
Over geheel 2023 is een verdere daling van het ziekteverzuim ten opzichte van 2022 zichtbaar.

Omschrijving	Q1	Q2	Q3	Q4
Ziekteverzuimpercentage 2022	8,20	5,95	4,74	5,85
Ziekteverzuimpercentage 2023	6,86	4,93	4,54	5,45

WDW heeft vanaf begin 2023 goed ingezet op het eigen regie model. Door de inzet van een interim Casemanager Verzuim en Inzetbaarheid en vanaf 1 november 2023 een vaste Casemanager Verzuim en Inzetbaarheid wordt de organisatie ondersteund om actief en procesmatig te sturen op verzuim. Daarnaast wordt er steeds frequenter gebruik gemaakt van coaching door de vitaliteitscoach om met name stress en werkgerelateerd verzuim te voorkomen. Er wordt hierin door de casemanager nauw samen gewerkt met de betreffende leidinggevende en de Arbodienst, waaronder de bedrijfsarts. De eigen regie op verzuim en het inzetten van preventieve interventie is terug te zien in een dalend verzuimcijfer.

Lang en extra lang verzuim blijft een aandachtspunt. Om dit terug te dringen gaan we meer preventief te werk. Ook zetten we tijdig geschikte interventies in voor een sneller en duurzaam herstel in samenwerking met de Arbodienst. Tot slot zal verdere ontwikkeling van het vitaliteitsbeleid en de uitvoering van het plan van aanpak van de RI&E (Risico Inventarisatie & Evaluatie) hieraan bijdragen.

Hoge kosten van inhuur
De kosten van inhuur zijn ook in 2023 nog steeds fors. De krapte op de arbeidsmarkt draagt hieraan bij, maar ook de toenemende werkdruk waarin het soms lijkt of alles steeds sneller en meer moet. Al eerder is aangegeven dat de WDW haar formatie goed op orde heeft en krijgt. Deze lijn zal in 2024 worden doorgezet. Er komt een nieuw inhuurproces om meer grip te krijgen op het proces, de kosten en de wettelijke inkoopregels bij inhuur. Tevens is intern een recruiter benoemd met als doel om meer nieuwe medewerkers aan te stellen op vacante formatieplekken. Een uitgewerkt proces on- en off-boarding draagt hierin bij. Binden en boeien van bestaande en nieuwe medewerkers is een blijvende doelstelling. De WDW heeft echter het vertrouwen een aantrekkelijke werkgever te zijn waar het plezierig werken is. De uitkomsten van het medewerker onderzoek laten dit goed zien. De sturingsfilosofie van zelforganisatie draagt hierin bij. Focus, structuur en aandacht voor de medewerkers zijn de uitdagingen voor de komende jaren.

<u>Actieplan Doorontwikkeling WDW</u>
Met het actieplan Doorontwikkeling WDW is een mooie stap gezet in de doorontwikkeling van onze organisatie. Met het actieplan bepalen we de focus en zorgen we ervoor dat we klaar zijn voor de toekomst. De herijking van de managementstructuur is naar verwachting in 2024 op papier afgerond.

<u>Financiële rechtmatigheidsverantwoording</u>
Met ingang van boekjaar 2023 moeten gemeenten een (financiële) rechtmatigheidsverantwoording opnemen in de jaarrekening. Met deze rechtmatigheidsverantwoording legt het college expliciet verantwoording af (aan het bestuur) over de naleving van regels voor het financiële reilen en zeilen van de organisatie. Daarbij geeft het college aan of de bestedingen (ontvangsten en uitgaven) van de gemeente hebben plaatsgevonden conform de geldende financiële wet- en regelgeving.
In principe verschuiven daarmee een aantal werkzaamheden van de accountant naar de Werkorganisatie zelf. Dit leidt tot meer werkzaamheden binnen de interne controle. We

schatten op dit moment in dat we de invoering van de financiële rechtmatigheidsverantwoording binnen de huidige formatie kunnen uitvoeren.

In 2023 is sprake van financiële rechtmatigheidsfouten die de verantwoordingsgrens (€ 1.465.000) en de rapportagegrens (€ 73.000) conform de financiële verordening overschrijden. Zie hoofdstuk Rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening.

We rapporteren in de rechtmatigheidsverantwoording begrotingsonrechtmatigheden op ieder programma. In de financiële verordening is opgenomen dat iedere afwijking ten opzichte van de begroting in beginsel onrechtmatig is. De afwijkingen binnen de programma's zijn echter allen acceptabel, omdat het binnen bestaand beleid is en bij de overschrijdingen op de programma's hogere baten staan die deze overschrijdingen compenseren. In de programma's lichten we alle afwijkingen ten opzichte van de begroting toe.

Voor wat betreft reservemutaties zien we een aantal mutaties, die niet op voorhand door de raad zijn geautoriseerd. Ook dat is onrechtmatig. Het betreft voor € 291k dotaties aan reserves vanuit middelen uit de decembercirculaire 2023 en voor € 235k budgetegalisaties op de reserves duurzaamheid, landschapsontwikkelingsplan en statushouders. Deze reserves zijn niet als egalisatiereserves aangemerkt, waar dat bijvoorbeeld voor Jeugdzorg en Wmo wel geldt. Per saldo blijven deze afwijkingen onder de verantwoordingsgrens.

In 2023 is sprake van rechtmatigheidsfouten waarbij niet is voldaan aan het voorwaardencriterium. Het betreft onterecht niet Europees aanbestede diensten en leveringen met betrekking tot de Oekraïne-crisis voor een totaalbedrag van € 3.585.000 aan bestedingen in 2023 en voor een totaalbedrag van € 505.000 aan verplichtingen 2024.

Het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (hierna: het COA) was, mede door de instroom, bezetting en achterblijvende uitstroom van andere asielzoekers en statushouders, niet in staat om daarnaast ook in de opvang van de zeer grote groep ontheemden uit Oekraïne te voorzien. Op basis van het staatsnoodrecht kregen de burgemeesters de wettelijke taak om - met dwingende spoed en onder grote morele druk - te voorzien in de opvang van ontheemden uit Oekraïne.

De inwerkingstelling van het staatsnoodrecht gebeurde op tijdelijke basis, met dwingende spoed, en mocht niet langer voortduren dan strikt noodzakelijk. De Regeling opvang ontheemden Oekraïne is onder hoge tijdsdruk tot stand gekomen en trad per 1 april 2022 in werking. In 2022 en 2023 is overleg gevoerd met het COA, met als resultaat dat het COA de opvang van ontheemden niet van de gemeenten kon overnemen. Het bleek noodzakelijk dat gemeenten langer dan verwacht belast zouden worden met de opvang van ontheemden uit Oekraïne, en dat daarom enkele aanvullende regels noodzakelijk waren (Tijdelijke wet opvang ontheemden Oekraïne, najaar 2023). Met de inwerkingtreding van deze wet zijn de artikelen 2c en 4 van de Wet verplaatsing bevolking buiten werking gesteld.

Gedurende de opvang van ontheemden uit Oekraïne, zowel in het oude gemeentehuis als bij De Oude Klapstraat, is de locatieleiding, de levering van maaltijden en de beveiliging niet Europees aanbesteed. In 2022 op basis van de uitzonderingsgrond 'dwingende spoed' voor aanbestedingsplichtige overheidsopdrachten (art. 2.32 onder c Aanbestedingswet 2012), en daarmee dus rechtmatig. In 2023 hadden we – op basis van de Europese aanbestedingsregels – deze leveringen/diensten Europees moeten aanbesteden, omdat er geen sprake meer was van 'dwingende spoed'. Echter, er is – na afstemming in het Bestuurlijk Overleg en in het College – bewust gekozen om in 2023 de verlengingen van de huidige contracten met betrekking tot de Oekraïne-crisis niet Europees aan te besteden. Er was in 2023 namelijk te veel onzekerheid rondom een

eventuele verhuizing van de ontheemden uit Oekraïne naar een andere opvanglocatie (= 3 keer uitgesteld), alsmede over de tijdsduur. We wilden de verhuizing afwachten om enerzijds beter te kunnen beoordelen hoeveel diensten we nodig hadden (locatieleiding en beveiliging), en anderzijds om niet voor (nog) meer onrust te zorgen bij deze kwetsbare groep mensen.

Omdat we deze diensten in 2023 niet Europees hebben aanbesteed, leidt dit tot een onrechtmatigheid in de jaarrekening 2023, zoals toegelicht in de rechtmatigheidsverantwoording.

Nu de ontheemden uit Oekraïne meer duurzaam zijn geherhuisvest, worden de diensten beveiliging en locatieleiding Europees aanbesteed. De aanbestedingen voor de diensten beveiliging en locatieleiding worden in het voorjaar van 2024 gepubliceerd. Op de huidige locatie is de levering van de maaltijden niet meer nodig. Op deze manier verwachten we in de toekomst het risico op onrechtmatige bestedingen ten aanzien van de Oekraïne-crisis te mitigeren.

Tenslotte zijn in 2023 ten aanzien van het Misbruik- en Oneigenlijk gebruik criterium geen rechtmatigheidsfouten geconstateerd.

Fraude

Fraude kan een groot effect hebben op de reputatie van de gemeente en kan tot grote financiële schade leiden. Het college is primair verantwoordelijk voor het voorkomen van fraude, het naleven van wet- en regelgeving en voor een cultuur van eerlijkheid en integriteit. Het college is zich hier terdege van bewust, gezien de aanwezige diverse interne beheersingsmaatregelen – zoals interne richtlijnen en gedragscodes, controle technische functiescheiding en periodieke rapportages over financiële en niet-financiële indicatoren – om de kans op fraude en overtreding van wet- en regelgeving zo veel mogelijk te beperken. Om meer zekerheid te krijgen dat alle frauderisico's in beeld zijn en ter voorkoming van daadwerkelijke fraude, wordt op dit moment een (formele) frauderisicoanalyse opgesteld, die vervolgens jaarlijks wordt geëvalueerd en geüpdatet. Daarnaast is eind 2023 een concept beleid ten aanzien van Misbruik en Oneigenlijk Gebruik, Integriteit en Fraude opgesteld. Dit beleid zal naar verwachting midden 2024 worden vastgesteld.
Verder beschikt de gemeente over beschreven procedures ten aanzien van de samenwerking met derden en een intern inkoop- en aanbestedingsbeleid. Er is voldoende controle technische functiescheiding in het betalingsproces, wat ervoor zorgt dat een betaling altijd door ten minste twee verschillende medewerkers wordt gecontroleerd alvorens er daadwerkelijk betaald wordt.
Om de onderkende frauderisico's van onterecht uitgaande gelden alsmede het doorbreken van interne beheersingsmaatregelen door het management verder te mitigeren is het niet mogelijk voor management/directie/college om te betalen.

Zichtbare monitoring op de werking en naleving van het beleid is onderdeel van de verbijzonderde interne controle (hierna: VIC).
In de VIC worden onder andere de volgende werkzaamheden verricht om eventuele effecten van onderkende fraude- en corruptierisico's te mitigeren:
- Een detailcontrole op de inkopen en aanbestedingen om vast te stellen dat deze conform de geldende Europese aanbestedingsregels en Aanbestedingswet 2012 zijn aanbesteed;
- Door middel van het uitvoeren van een steekproef vaststellen dat de gedeclareerde zorg door zorgaanbieders daadwerkelijk is geleverd aan cliënten;
- Op basis van een steekproef vaststellen dat de verstrekte omgevingsvergunningen in overeenstemming met geldende wet- en regelgeving zijn verstrekt;
- Door middel van het uitvoeren van een steekproef vaststellen dat voor de facturen die in rekening zijn gebracht bij de gemeente ook een prestatie is geleverd door de tegenpartij;

- Door middel van het uitvoeren van een steekproef vaststellen dat de betalingen van deze facturen ook naar het juiste bankrekeningnummer zijn overgemaakt;
- Op basis van een steekproef vaststellen dat de verstrekte subsidies in overeenstemming met geldende wet- en regelgeving zijn verstrekt.

Op basis van de vorenstaande interne beheersingsmaatregelen alsmede de uitgevoerde VIC komen geen aanwijzingen van fraude en/of corruptie naar voren. Uit de VIC zijn wel aandachtspunten naar voren gekomen, die momenteel worden meegenomen in de op te stellen frauderisicoanalyse om zo daadwerkelijke fraude in de toekomst te voorkomen.

WOO
Op 1 mei 2022 is de Wet Open Overheid (WOO) in werking getreden. Deze wet richt zich op een transparante overheid en vraagt een cultuurverandering rond de omgang met informatie. Bepaalde informatie moet verplicht en actief openbaar gemaakt worden. Dit raakt een groot aantal processen in onze gemeente. Ook informatieverzoeken aan de overheid (voorheen WOB-verzoek) vallen onder de nieuwe wet. Om aan de nieuwe eisen te kunnen voldoen, moet onze gemeentelijke informatiehuishouding op orde zijn, de juiste it-voorzieningen aanwezig en vooral bekend zijn wat de wet voor ambtenaar en bestuurder betekent. Het grijpt in op het dagelijks handelen van een groot deel van onze organisatie en heeft daarmee de komende jaren een flinke impact op onze bedrijfsvoering. In 2027 moet de WOO geïmplementeerd zijn, met nog 3 jaar extra voor het op orde krijgen van het informatiebeheer.

Het WOO-proces is inmiddels bekend bij de stakeholders in de organisatie. Bij Informatiemanagement en Informatiebeheer is een coördinator benoemd om dit proces te begeleiden. Voor de WDW is het van belang om het aantal WOO-verzoeken goed te monitoren. Enerzijds om de verzoeken tijdig af te handelen en om een goede inschatting te kunnen maken van de benodigde capaciteit. Het bovenliggende doel van de WDW is om te leren van de WOO-verzoeken om hiermee de kwaliteit van de informatie en borging indien nodig te verbeteren.

Paragraaf 7: Verbonden partijen

In deze paragraaf geven we per verbonden partij aan op welke wijze zij het openbaar belang behartigen. Daarnaast nemen we de financiële ontwikkelingen van deze partij en de verantwoording op. Indien er voor een van deze verbonden partijen risico's zijn aan te merken, zijn deze vermeld in paragraaf 4 weerstandsvermogen.

- **7.1 Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Regio Nijmegen (GGD) te Nijmegen.**

Behartigen openbaar belang
De GGD Gelderland-Zuid draagt bij aan de bewaking, bescherming en de bevordering van de gezondheid van onze inwoners. Deze taak voert zij uit op grond van de Wet publieke gezondheid 2008. De belangrijkste taken zijn de jeugdgezondheidszorg, infectieziekten bestrijding, algemene gezondheidsbevordering en uitvoering van het meldpunt bijzondere zorg en van het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling (Veilig Thuis).

Ontwikkelingen 2023
De afgelopen jaren zijn vele veranderingen bij de GGD doorgevoerd waardoor deze beter aansluit op de behoeften van gemeenten. De bestuurlijke procedures, verantwoording en transparantie zijn verbeterd. Dit is terug te zien in de gewijzigde Gemeenschappelijke regeling, de Meerjarenstrategie 2020- 2023 en de opbouw van de begroting. De GGD investeert in data- en informatie gestuurd werken, zodat beleidskeuzes beter ondersteund kunnen worden.

Verantwoording
De afgelopen jaren zijn vele veranderingen bij de GGD doorgevoerd waardoor deze beter aansluit op de behoeften van gemeenten. Daardoor zijn we in staat zo effectief mogelijk gebruik te maken van de expertise van de GGD als gezondheidsdienst. Middels de zienswijze op de jaarrekening van de GGD gaan we nader in op 2023.

- **7.2 MGR Rijk van Nijmegen, Werkbedrijf.**

Behartigen openbaar belang
Het Werkbedrijf is als eerste module van de MGR per 1 januari 2015 van start gegaan. Met het Werkbedrijf worden door de deelnemende gemeenten, het UWV en andere organisaties de handen ineengeslagen om de doelstellingen uit de Participatiewet te realiseren. Eén regeling voor de kwetsbaren op de arbeidsmarkt waarbij zoveel mogelijk mensen aan de slag gaan bij reguliere werkgevers. Een bijzonder samenwerkingsverband omdat hiermee het afbreken van de schotten tussen de verschillende regelingen wordt vertaald naar de uitvoeringsorganisatie.

Ontwikkelingen 2023
Het WerkBedrijf heeft voor 2023 en de jaren erna diverse opgaven en ambities te realiseren. Het WerkBedrijf houdt rekening met een aantal ontwikkelingen:
1. de werkloosheidsontwikkeling en de regionale arbeidsmarkt;
2. de bemiddeling van kandidaten;
3. het strategische arbeidsmarktbeleid;
4. de nieuwe wet inburgering;
5. de uitwerking m.b.t. wet- en regelgeving w.o. CAO 'Aan de slag'.

De IRvN richt zich op:
1. de technologische trends en ontwikkelingen;
2. de landelijke wet- en regelgeving op het gebied van informatieveiligheid;
3. verdere regionale ondersteuning en samenwerking.

Verantwoording
Via managementrapportages wordt de 'voortgang van de MGR gemonitord. Middels de zienswijze op de jaarrekening van de MGR gaan we nader in op 2023.

- **7.3 G.R. Instituut Bijzonder Onderzoek Regio Zuid-Gelderland (IBO) te Wijchen.**

Behartigen openbaar belang
Behartiging van de gemeenschappelijke belangen op het gebied van de naleving van sociale zekerheidswetgeving, de Wmo en de Jeugdwet. Een onderzoek tot bijzondere controle op de naleving vindt plaats na een daartoe strekkende opdracht van de deelnemende gemeente aan het Instituut Bijzonder Onderzoek of door de regionale projectgroep Wmo en Jeugdzorg.
Het IBO is een gemeenschappelijke regeling voor de gemeenten Beuningen, Druten, Heumen, Berg en Dal en Wijchen. De gemeente Wijchen fungeert als centrumgemeente. Het IBO werkt nauw samen met Bureau Handhaving van de gemeente Nijmegen.

Ontwikkelingen 2023
Uitkeringsgerechtigden die zich niet aan de regels houden sporen de medewerkers van het IBO actief op. Wij hebben de plicht om onterecht verkregen uitkeringen terug te vorderen, ongeacht de hoogte daarvan. Vanaf 2015 dragen de gemeente de verantwoordelijk voor de nieuwe Jeugdwet en extra Wmo taken (begeleiding, dagbesteding en beschermd wonen GGZ). Gezien de vergroting van de verantwoordelijkheid voor (extra) kwetsbare doelgroepen en het daar bijbehorende budget, zijn ook de risico's op onrechtmatigheden groter geworden. Voor de bestrijding van misbruik, oneigenlijk gebruik en handhaving Wmo 2015 en Jeugdwet sluiten wij zoveel als mogelijk aan bij de visie/methodiek, zoals wij die toepassen bij de uitvoering van de Participatiewet. Deze aanpak kent preventieve en repressieve elementen in zich met als doel spontane naleving van de wet- en regelgeving.

Verantwoording
Het IBO voert haar taken uit zoals omschreven bij de begroting. Eind 2023 is het IBO ook formeel toezichthouder geworden van de Wet Inburgering 2021. Hierbij gaat het om de rechtmatigheid van verstrekte overheidsgelden. Op het moment van schrijven is de jaarrekening van het IBO nog niet gereed.

- **7.4 Euregio Rijn/Waal te Kleve en 's-Heerenberg.**

Behartigen openbaar belang
De Euregio Rijn-Waal is een Nederlands-Duits openbaar lichaam, waarbij ca. 55 gemeenten en regionale overheden zijn aangesloten. De Euregio Rijn-Waal heeft als belangrijkste doel de grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van economie en maatschappij te verbeteren en te intensiveren. In het werkgebied van de Euregio Rijn-Waal bestaan veel mogelijkheden voor een sterke economische en maatschappelijke ontwikkeling. De Euregio Rijn-Waal brengt partners bij elkaar om gezamenlijke initiatieven te starten en zo gebruik te maken van synergie-effecten.

Ontwikkelingen 2023
Projecten die meerwaarde hebben voor de gemeente Wijchen zullen wij ondersteunen. Aan de hand van de strategische agenda 2025 van de Euregio en de nieuwe periode van

het grensoverschrijdende Europese subsidieprogramma 'Interreg' (start 2022) bekijken de subsidieadviseur en de accounthouder met de portefeuillehouders welke kansen er zijn binnen de organisatie en in de samenleving voor (bewustwording over) grensoverschrijdende samenwerking.

Verantwoording
Er zijn in 2023 geen Euregio-projecten geweest die voor of namens de gemeente Wijchen zijn uitgevoerd.

- **7.5 Gemeenschappelijke Regeling Belastingsamenwerking Beuningen, Druten, Groesbeek, Heumen en Wijchen te Beuningen ("Munitax").**

Behartigen openbaar belang
De gemeenten Beuningen, Heumen, Druten, Groesbeek en Wijchen werken onder de naam "Munitax" samen op het gebied van de uitvoering van de Wet WOZ en de heffing en invordering van gemeentelijke belastingen. De samenwerking heft de kwetsbaarheid van eenmansfuncties op, verhoogt de effectiviteit en kwaliteit en leidt tot lagere kosten.

Er is gekozen voor een lichte juridische vorm van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen, namelijk een centrumgemeente constructie waarin de centrumgemeente gemandateerd wordt door de colleges van de overige gemeenten om uitvoering te geven aan de werkzaamheden. Beuningen vervult deze functie als centrumgemeente. De uiteindelijke beleidskeuzes en het vaststellen van alle verordeningen (en tarieven) is een verantwoordelijkheid van de gemeenten zelf.

Ontwikkelingen 2023
Munitax voert volgens plan het opleggen van de belastingaanslagen en de inning van de belastingen voor Wijchen uit.

Verantwoording
Begin 2023 werd Munitax, net als in de rest van Nederland, geconfronteerd met een enorme stijging van het aantal bezwaarschriften. Munitax heeft hier goed op geanticipeerd, door snel extra inhuur te plegen en de deelnemende gemeenten hiervan op de hoogte te brengen. Uiteindelijk is het Munitax gelukt om vrijwel alle bezwaarschriften af te wikkelen in 2023, binnen de daarvoor beschikbaar gestelde middelen.

- **7.6 Veiligheidsregio Gelderland-Zuid te Nijmegen.**

Behartigen openbaar belang
De gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Gelderland Zuid (VRGZ) is een samenwerkingsverband dat sinds 1 januari 2004 bestaat uit de volgende drie onderdelen: de regionale brandweer Gelderland-Zuid (RBGZ), de Geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) en de Regionale Ambulancevoorziening Gelderland-Zuid (RAV). Ook zijn het veiligheidsbureau en de gemeenschappelijke meldkamer (GMK) hier ondergebracht. De wettelijke grondslag ten aanzien van bovengenoemde taken ligt in de Wet op de Veiligheidsregio's, de Wet Publieke Gezondheid en de Wet Ambulancezorg.

Ontwikkelingen 2023
In de begroting van 2023 is zoveel mogelijk rekening gehouden met nu al voorzienbare ontwikkelingen die op de Veiligheidsregio afkomen. Voor een aantal ontwikkelingen geldt dat deze weliswaar bekend zijn, maar dat de beleidsmatige en financiële consequenties voor de Veiligheidsregio op dit moment nog onduidelijk zijn. Denk hierbij aan prijsstijgingen als gevolg van inflatie en recente ontwikkelingen in Oekraïne. In 2022 is

door de VRGZ een QuickScan opgesteld zoals afgesproken. Hieruit is op te merken dat de overhead kosten van de VRGZ in verhouding circa 20% lager liggen dan de gemiddelde in de benchmark. Dit geldt ook voor de algemene kosten van de overhead. De kosten voor personeel en organisatie liggen hoger dan gemiddeld, en de kosten voor juridische zaken en facilitaire dienst zijn vrijwel gelijk aan het gemiddelde.

Verantwoording
Naast het uitvoeren van basistaken is gewerkt aan een aantal specifieke ontwikkelingen: versterking samenwerking en afstemming; risicogerichte benadering; versterken weerbare samenleving en het toekomstbestendig houden van de veiligheidsregio. Ook was er in 2023 extra aandacht voor de gevolgen van specifieke risico's: cyberrisico's, criminaliteit voor fysieke leefomgeving/fysieke veiligheid, extreem weer en energietransitie. Daarnaast heeft de VRGZ zich voorbereid op de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2024 en de succesvol gemigreerde nieuwe Meldkamer Oost-Nederland.

- **7.7 Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Regio Nijmegen te Nijmegen.**

Behartigen openbaar belang
De regeling is ingesteld ter gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers ter zake van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht. Onder de belangen van de deelnemers wordt tevens begrepen het belang van een goede samenwerking tussen de omgevingsdiensten in Gelderland.

Ontwikkelingen 2023
Wijchen laat de verplichte wettelijke milieutaken door de ODRN uitvoeren.
Het gaat dan om Vergunningverlening, toezicht en handhaving van de verplichte milieu- en asbesttaken. Daarnaast voert de ODRN een aantal projecten voor ons uit, zoals ketentoezicht en EML-energiecontroles.
De ODRN stelt in overleg met ons een werkplan op, waarin de geplande activiteiten voor het komend jaar worden beschreven en begroot. Deze werkplannen zijn gebaseerd op het afgelopen jaar en voortschrijdend inzicht in het nieuwe jaar.
In 2023 wordt de Omgevingswet ingevoerd, dat gevolgen gaat hebben voor de bodem- en geluidtaken en deze zijn vertaald in de begroting 2023 van de ODRN. Tegelijk met de Omgevingswet treedt een gedeelte van de Wkb (Wet kwaliteitsborging) in werking. De ODRN krijgt hierdoor twee taken; de toets op de risicobeoordeling en op het dossier van het bevoegd gezag.

Verantwoording
De ODRN heeft 86% gerealiseerd van het werkplan voor Wijchen. I.v.m. de aangepaste index is er €38.868,00 aan de begroting toegevoegd. Uiteindelijk heeft de ODRN €73.952,83 teruggeboekt. De realisatie sluit goed aan bij de werkplannen die Wijchen vooraf heeft gemaakt met de ODRN. Dit was realtime te volgen door middel van PowerBi. Sommige posten vielen hoger uit dan verwacht. Noemenswaardige posten waren Omgevingsvergunningen Milieu (€84.790,-) en milieucontroles (€202.087,-). Het grootste gedeelte van het werk van de ODRN is vraag gestuurd. Ook moet het werk van de ODRN voldoen aan de wettelijke kwaliteitscriteria. We hebben in goed overleg met de ODRN geprobeerd om binnen de begroting te blijven. Dit is gelukt en we kregen op het einde van het jaar geld terug van de ODRN. Bodemadvies is door de inspanningen van collega's en een goede samenwerking met de ODRN fors verminderd ten opzichte van vorige jaren.

- **7.8 MARN**

Behartigen openbaar belang
Het deelnemen in het aandelenkapitaal van ARN B.V. of haar rechtsopvolger. MARN sluit met de ARN B.V. een vuilverwerkingsovereenkomst af. Hierin is geregeld: de aanbiedingsplicht van de deelnemende gemeenten van de door of vanwege hen opgehaalde afvalstoffen, de acceptatieplicht van de aangeboden afvalstoffen door de verwerkingsinrichting en het in rekening brengen van de verwerkingskosten door ARN B.V. aan de deelnemende gemeenten.

Ontwikkelingen 2023
Volgens de vastgestelde begroting voor 2023 ontvangen wij een uitkering van € 56k.

Verantwoording
In 2023 ontvangen van MARN een uitkering van € 56k en extra inkomst € 40k uitkering dividend ARN over jaar 2021

- **7.9 Werkorganisatie Druten Wijchen**

Behartigen openbaar belang
Op 30 maart 2017 namen de gemeenteraden van de gemeenten Druten en Wijchen met oprichting van de Werkorganisatie Druten Wijchen het besluit om te komen tot een ambtelijke fusie. Deze fusie is formeel ingegaan op 1 januari 2018 en daadwerkelijk gestart met de nieuwe teams op 1 mei 2018. Bij deze samenwerking blijven de beide gemeenten politiek-bestuurlijk helemaal zelfstandig. Iedere gemeente houdt de eigen gemeenteraad, griffie, college van B&W en gemeentesecretaris. De gemeenten blijven ook hun eigen beleid bepalen en de dienstverlening aan de inwoners blijft lokaal.

Ontwikkelingen 2023
In 2023 geeft de WDW verder invulling uit het Actieplan WDW. Met de extra middelen uit het Integraal plan brengen we de organisatie in balans met de gevraagde taken, waarbij we op ICT-gebied de initiatieven uit het Informatiebeleidsplan tot uitvoering brengen.

Verantwoording
Zie paragraaf bedrijfsvoering voor een inhoudelijke toelichting. Financieel gezien bleef de WDW ruim binnen de begroting, waarmee de deelnemende gemeenten een deel van het voorschot terugkregen.

- **7.10 BVO DRAN**

Behartigen openbaar belang
De vervoersorganisatie is ingesteld om het doelgroepenvervoer in de regio Arnhem en Nijmegen tot stand te brengen en verder te ontwikkelen. Alle gemeenten uit het voormalige stadsregiogebied nemen deel aan de BVO DRAN. De gemeente Wijchen heeft vooralsnog alleen het Wmo sociaal vervoer ondergebracht bij de vervoersorganisatie.

Ontwikkelingen 2023
De kosten blijven stijgen door o.a. de afbouw van de provinciale subsidie, kostenstijgingen in de taxibranche (stijgende brandstofprijzen) en de ambitie van 100% zero emissie in 2028. De Coronacrisis heeft impact op het feitelijk gebruik van het WMO vervoer gehad, inmiddels herstelt dit vervoer zich weer op het niveau van voor de Corona crisis. Deze begroting heeft positieve financiële gevolgen voor de gemeente Wijchen. Maar dit laten we niet vrijvallen omdat we dit voordeel reserveren voor te verwachten tegenvallers (NEA indexering die niet volledig in de begroting is verwerkt).

Verantwoording
De voorlopige jaarrekening BVO DRAN laat een positief resultaat zien van 87K. Bij de jaarrekening 2023 verwerken we het voorlopige resultaat over geheel 2023.

- **7.11 Groene Metropool Regio Arnhem Nijmegen**

Behartigen openbaar belang
De samenwerking is vastgelegd in de Regeling Gemeenschappelijk Orgaan Arnhem Nijmegen City Regio (opgenomen in de regelingenbundel) en is op 17 december 2015 gestart.

Op 12 januari 2017 ondertekenden waarnemend burgemeester Staal van Arnhem, de Nijmeegse burgemeester Bruls en commissaris van de Koning Cornielje het investeringsakkoord. In dat akkoord is de afspraak vastgelegd om minstens 10 jaar vast te houden aan de ingezette koers om de economie van de regio te versterken. Afschaffing van de WGR-plus betekent dat de taken, bevoegdheden en geldstromen uit de Wet WGR-plus zijn overgegaan van de regio naar de provincie.

In 2019 richt Wijchen haar bestuurlijke en ambtelijke focus nadrukkelijk op het verder uitlijnen van de samenwerking binnen de Regio Arnhem Nijmegen. Dan hebben we het over:
o Bestuurlijk overleg Gemeenschappelijk Orgaan (GO) Regio Arnhem Nijmegen
o Portefeuillehouders overleggen (PO's) op vier onderwerpen
o Voorzittersoverleg GO + PO's
o Economic Board (Triple Helix)
o MIRT (ruimtelijk-economische visie regio t.b.v. MinIenM én t.b.v. provincie Gld
o Gelderse Corridor
Daarnaast speelt het samenspel tussen GR MARN, Dar NV en ARN BV. En is er een overkoepelende verbinding binnen de bestuurlijke stuurgroep Circulaire Economie (bestaande uit de gemeente Nijmegen, MARN, ARN en Dar). Vooralsnog houden we het risicoprofiel van de Stadsregio aan.

Ontwikkelingen 2023
Het opgavegericht samenwerken blijft uitgangspunt van de samenwerking. In vijf opgaven werken we aan onze ambities. Met een integrale aanpak in samenwerking met diverse over heden én met onze private en maatschappelijke partners. Onze opgavegerichte samenwerking ondersteunt deze beweging naar samenwerking in allianties. De opgaven van de Groene Metro poolregio bieden focus op concrete speerpunten vanuit een integrale blik. De Verbonden regio, de Productieve regio, de Circulaire regio en de Ontspannen regio combineren ieder een aantal beleidssectoren en domeinen met elkaar. De Groene groeiregio zet juist de integrale samenwerking en integrale afweging van ruimteclaims in de leefomgeving centraal, en adresseert zo de kernambitie van de visie. De Groene groeiregio is daarmee integrerend van karakter.

Verantwoording
De verantwoording op 2023 is ten tijde van dit schrijven nog niet binnen. Middels de zienswijze op de jaarrekening van de GMR gaan we nader in op 2023.

- **7.12 Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen (TVAN).**

Behartigen openbaar belang
De doelstelling van het TVAN, (voorheen RBT KAN) is om door middel van marketing,

promotie-inspanningen en productontwikkeling meer bezoekers te trekken die langer in het Rijk van Nijmegen (en regio Arnhem en de Veluwe) verblijven en hier meer besteden. Waardoor het toeristisch marktaandeel van de regio in het algemeen en dat van de diverse deelgebieden in het bijzonder vergroot wordt. Wijchen maakt deel uit van de merknamen 'Rijk van Nijmegen' en 'Land van Maas en Waal'. Met marketing- en productontwikkeling wil TVAN de regio Arnhem – Nijmegen - Veluwe laten aansluiten bij de wensen van de gekozen doelgroepen. De regio's moeten een "must see & must do" bestemming worden voor Nederlandse en buitenlandse bezoekers. Communicatie speelt hierbij vanzelfsprekend een belangrijke rol.
De subsidie aan TVAN wordt gebruikt om de gemeente Wijchen als onderdeel van de regio op toeristisch gebied te promoten (marketing) en voor het exploiteren van de VVV Wijchen. De financiering per gemeente gebeurt naar rato van het aantal inwoners.

Ontwikkelingen 2023
Leidend voor de subsidie aan stichting RBT AVN (als enig aandeelhouder van Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen BV - TVAN) is de Uitvoeringsagenda Bestemming in Balans van de regio Arnhem-Nijmegen, de uitvoeringsafspraken van de gemeenten in het Rijk van Nijmegen en de Opgave Ontspannen regio van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. De taken van TVAN zijn onder te verdelen in de categorieën: toeristische marketing, destinatiemanagement en productontwikkeling, alsmede regionaal gastheerschap (zoals invulling geven aan de brandstore) waarbij lokaal maatwerk wordt geleverd. Het zwaartepunt van de opdracht voor TVAN is gelegen in marketing. In de GR hebben de gemeenten afgesproken om een gelijk bedrag per inwoner beschikbaar te stellen, waarvan 20% bestemd is voor invulling van het gastheerschap (o.a. het Toeristisch Informatiepunt TIP).

Verantwoording
We hebben de bijdrage over 2023 verstrekt conform afspraak in de gemeenschappelijke regeling Rijk van Nijmegen. Op GMR niveau zijn we in gesprek met TVAN over harmonisatie van tarieven en afspraken te stroomlijnen op regionaal niveau en op Rijk van Nijmegen niveau.

- **7.13 De Meerval B.V. te Wijchen**

Behartigen openbaar belang
De Meerval BV is verantwoordelijk voor de exploitatie van het zwembad De Meerval. De verantwoordelijkheid voor de instandhouding van het gebouw ligt bij de stichting tot exploitatie van zwembaden in de Gemeente Wijchen. De stichting verhuurt het zwembad aan de BV. Het management van De Meerval BV is in handen van het management van het Golfbad in Oss. Hiervoor is een managementovereenkomst gesloten tussen De Meerval BV en Golfbad Exploitatie BV uit Oss.

Ontwikkelingen 2023
De gemeente is enige aandeelhouder in De Meerval BV. Er een managementovereenkomst tussen De Meerval BV en Golfbad Exploitatie BV uit Oss. Er zijn afspraken over de te verwachten kapitaalbijdragen van de gemeente, om het exploitatietekort te dekken. In 2023 worden stappen gezet om het zwembad te renoveren en uit te breiden. Ook gaan we werken aan een passender bestuurlijke organisatie voor De Meerval.

Verantwoording
De renovatie is nog niet in besluitvorming gebracht. De voorbereidingen zijn in volle gang.

- **7.14 Dienst Afvalstoffen en Reiniging NV (DAR)te Nijmegen.**

Behartigen openbaar belang
De gemeente Wijchen is voor onbepaalde tijd aandeelhouder van de DAR. Vanaf 1 januari 2011, zijn 4.890 aandelen (4,45%) met een waarde van € 389k overgenomen van de Gemeente Nijmegen. Per 31 december 2016 is de aandelenportefeuille herijkt en bezit Wijchen 5.124 aandelen (4,66%). Doelstelling van de deelneming is o.a. het realiseren van verdergaande scheiding van afvalstromen en het realiseren van kostenvoordelen van schaalvergroting in de afvalverwijdering.

Ontwikkelingen 2023
Er is in 2020 een nieuwe strategische visie voor de periode 2020-2024 vastgesteld. We ontvangen jaarlijks een winstuitkering, in 2022 was deze 56k. Uitkering in 2023 nog niet bekend.

Verantwoording
De winstuitkering in 2023 komt overeen met de in de begroting opgenomen bedrag.

- **7.15 Stichting exploitatie van zwembaden in de gemeente Wijchen te Wijchen.**

Behartigen openbaar belang
De stichting heeft ten doel het beheer en de exploitatie van zwembaden in de gemeente Wijchen en voorts al hetgeen met een aan ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords.

Ontwikkelingen 2023
Onderhoud zal volgens planning worden uitgevoerd. Vanwege de gewijzigde BTW regelgeving onderzoeken we, mede ingegeven door de geplande renovatie van het zwembad, de meerwaarde van het behouden van de stichting, wat mogelijk kan leiden tot liquidatie.

Verantwoording
Het onderhoud is conform planning uitgevoerd. Er is besloten over te gaan tot liquidatie van de stichting. Uitvoering daarvan vindt plaats in 2024.

In onderstaande tabel worden de (verwachte) jaarrekeningcijfers 2023 van de verbonden partijen weergegeven en de Wijchense bijdrage hierin.

	Bedragen x € 1.000	Verwacht resultaat	Bijdrage Wijchen	Verwacht eigen vermogen 2023		Verwacht vreemd vermogen 2023	
Nr.		**2023**	**2023**	**1/1**	**31/12**	**1/1**	**31/12**
	Gemeenschappelijke regelingen						
7.1	GGD	260	2.244	2.547	3.144	22.217	28.944
7.2	MGR Werkbedrijf	0	6.204	0	0	29.665	27.511
7.3	IBO	0	169	0	0	148	160
7.4	Euregio	0	11				
7.5	VRGZ	3.076	2.900	7.783	10.151	66.131	65.252
7.6	Munitax	0	1.485	0	0	0	0
7.7	GR Omgevingsdienst Regio Nijmegen	99	888	443	203	4.543	5.339
7.8	MARN	800	-96	9.094		2.024	
7.9	Werkorganisatie Druten Wijchen	0	29.574	957	1.056	16.992	8.727

	Bedragen x € 1.000	Verwacht resultaat	Bijdrage Wijchen	Verwacht eigen vermogen 2023		Verwacht vreemd vermogen 2023	
Nr.		**2023**	**2023**	**1/1**	**31/12**	**1/1**	**31/12**
7.10	BVO DRAN	3.370	799	0		10.603	
7.11	Groene Metropool	198	351	348	381	5.250	5.705
	Overige verbonden partijen						
7.12	TVAN	-8	0	233		0	-8
7.13	Meerval BV	1.095	1.095	18		351	1.095
7.14	DAR NV						
7.15	Stichting Zwembad	0	0	233		0	

Paragraaf 8: Grondbeleid

Beleid
Basis van het grondbeleid van de gemeente Wijchen is de nota Grondbeleid 2016. Het grondbeleid is zowel in juridisch als financieel opzicht instrumenteel van aard, en is volgend ten aanzien van de doelstellingen die de gemeente heeft gesteld.

Eind 2023 is gestart met het bijwerken van het kostenverhaal. Begin 2024 is de beleidsnotitie kostenverhaal Wijchen vastgesteld door het college van B&W en waarbij de plankostenscan als basis zal worden gehanteerd voor kostenverhaal. Daarmee wordt het kostenverhaal op een eenduidige manier toepast.

In de nota Bovenwijkse voorzieningen, deel 1 is vastgelegd op welke wijze de gemeente Wijchen de investeringskosten voor te realiseren voorzieningen verhaalt op initiatiefnemers, dan wel zelf realiseren van ontwikkelingen. Deze nota zal moeten worden geactualiseerd, gelet op de invoering van de Omgevingswet per januari 2024.

In de bijlagen bij de Nota Grondbeleid 2016 gemeente Wijchen zijn tevens spelregels vastgelegd met betrekking tot grondexploitaties. Deze exploitaties worden door de raad via de Meerjaren Perspectief Grondexploitaties (MPG) vastgesteld.

Marktprognose
De gemeente Wijchen heeft voor de periode tot 2030 een forse woningbouwopgave. We werken daarvoor aan meerdere grote woningbouwontwikkelingen, zoals Tussen Kasteel en Wijchens Meer, Huurlingsedam, Hart van Zuid en Wijchen-West.

Op dit moment wordt de 3de fase van de Huurlingsedam (250 woningen) ontwikkeld. De extra toegekende 220 woningen eind 2021 voor Huurlingsedam zijn in fase 4 van het plan geland. Het bestemmingsplan voor fase 4 is inmiddels onherroepelijk. In 2023 is gestart met de bouw van fase 3 en de eerste woningen zijn inmiddels opgeleverd. Fase 4 wordt verder ontwikkeld, wordt het terrein bouwrijp gemaakt en staan woningen in de verkoop.

Voor Wijchen – West heeft de raad in mei 2021 een visie vastgesteld. Het voorlopig stedenbouwkundig plan is in oktober door de raad vastgesteld en het bestemmingplan is in december 2023 in procedure gegaan. Zoals vastgelegd in de nota Grondbeleid 2016 is de rol van de gemeente bij gebiedsontwikkelingen in het algemeen faciliterend. Gezien de forse grondpositie van de gemeente in het project Wijchen - West, werkt de gemeente deels faciliterend en voeren we deels actief een grondexploitatie. Met de ontwikkelaars die grondeigendom hebben aan de noordzijde, is een overeenkomst op hoofdlijnen ('Head of Terms') op 15 februari 2023 gesloten. Aan de hand van deze overeenkomst zijn in september 2023 anterieure overeenkomsten met de ontwikkelaars gesloten. Deze deelgebied aan de noordzijde van het spoor “De Groene Geest”. Vanwege het forse grondeigendom van de gemeente aan de zuidzijde van het spoor, zal de gemeente zelf regie voeren over de grondexploitatie van het deelgebied “De Vormers”. De grondexploitatie hiervoor is in oktober 2023 vastgesteld.

Ook in 2023 zijn we volop bezig geweest met initiatieven op het gebied van Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO) in de diverse kernen.
De planologische procedures rondom Kelvinstraat / Sleedoornstraat (CPO Duurzaam Wonsick) zijn in 2021 in positieve zin afgerond. Inmiddels is er gebouwd en sluiten we dit project af in 2024. Op andere locaties zoals Batenburg (terrein voormalige basisschool St. Jan Baptist), Balgoij en nabij Dorsvlegel Bergharen (CPO De Steenuil) zijn er overeenkomsten gesloten om te komen tot een woningbouwontwikkeling. Voor CPO Hoogbroek (Alverna) is principemedewerking verleend en een intentieovereenkomst gesloten. Ook voor CPO Hoogbroek is al een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld.

Tezamen met de gemeente Nijmegen participeerde de gemeente Wijchen in GR Bijsterhuizen. Eind 2021 is de laatste kavel op dit bedrijventerrein verkocht. In december 2021 heeft het Algemeen Bestuur het besluit genomen om deze GR te liquideren en op te heffen.
Omdat na verkoop van de laatste bouwkavel er geen aanbod maar was en er nog steeds vraag is, heeft de raad in 2020 een voorkeursrecht gevestigd op een locatie van ca 42 ha grenzend aan het bestaande bedrijventerrein Bijsterhuizen. De GMR (Groene Metropoolregio) en de provincie Gelderland hebben ingestemd met deze ontwikkeling. Binnen deze 42 hectare mag nieuw, regionaal bedrijventerrein ontwikkeld worden. In 2023 zijn al diverse gesprekken gevoerd met de koper van de betreffende gronden. Het omgevingsplan is in voorbereiding.

Verwachte exploitatieresultaten
Voor de projecten Kraanvogelstraat, Wijchen West, Gebiedsvisie Hart van Zuid, Uitbreiding Bijsterhuizen en CPO Hoogbroek zijn wel al voorbereidingskredieten, maar nog geen grondexploitaties vastgesteld.
Ook voor CPO Niftrik en Balgoij-West zijn voorbereidingskredieten vastgesteld maar omdat deze gronden niet in eigendom van de gemeente zijn wordt voor deze projecten geen grondexploitatie vastgesteld. Afspraken over het kostenverhaal worden bij deze projecten vastgelegd in een anterieure overeenkomst.

Met betrekking tot het verloop van de einduitkomsten op grond van de bijgestelde vastgestelde grondexploitaties is het volgende overzicht te geven:

Tabel 37: Verwachte exploitatieresultaten bouwgrond (x € 1.000)

Nr.	Complex	Totaal	2023	2024	2025	2026	>2027
1	TKWM	-161					-161
2	CPO Bergharen "de Rivierduin"	164	164				
3	CPO Duurzaam Wonsick	29		29			
4	Kleinschalige woningbouw Batenburg	-173		-173			
5	Huurlingsedam Fase 3	1.097	1.097				0
6	CPO Bergharen "de Steenuil"	5					5
7	Huurlingsedam Fase 4	738				738	
8	Wijchen-West	2.281					2.281
9	Afgewikkelde projecten	0					
	Totaal exploitaties	**3.980**	**1.261**	**-144**	**0**	**738**	**2.125**
1	Voorziening TKWM (balans)	161					161
2	Kleinschalige woningbouw Batenburg	173		173			
	Totaal voorzieningen	**334**	**0**	**173**	**0**	**0**	**161**
	Totaal Begroting	**4.314**	**1.261**	**29**	**0**	**738**	**2.286**

Grondprijzen
Vanuit de nota Grondbeleid 2016 volgt dat de grondprijzenbrief met daarin de grondprijzen per categorie uitgifte periodiek moet worden bijgewerkt. In 2023 is een start gemaakt met het bijwerken van de grondprijzenbrief van de gemeente Wijchen. Deze zal 2024 worden afgerond en worden voorgelegd aan de gemeenteraad.

JAARREKENING

Jaarrekening

1. Rechtmatigheidsverantwoording
2. Grondslagen van waardering en resultaatbepaling
3. Resultaat
4. Rekening van Lasten en Baten en Toelichting
5. Balans en Toelichting
6. Niet uit de balans blijkende verplichtingen
7. Overzicht taakvelden voor mutaties bestemmingsreserves
8. Overzicht taakvelden na mutaties bestemmingsreserves
9. WNT (Wet Normering Topinkomens)-bijlage 2023
10. SiSa-bijlage 2023

1. Rechtmatigheidsverantwoording

Inleiding
Tot en met 2022 gaf de accountant naast de getrouwheid een oordeel over de rechtmatigheid van de gemeente. Met ingang van 2023 geeft het college van burgemeester en wethouders een rechtmatigheidsverantwoording af. De gemeenteraad heeft hiervoor regels vastgelegd in de financiële verordening 2023.

Verantwoordelijkheid college van burgemeesters en wethouders
De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre deze criteria zijn nageleefd.
Dit houdt in dat de verantwoorde baten, lasten en balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders en met bepalingen in relevante wet- en regelgeving. De raadskaders zijn de begroting en gemeentelijke verordeningen. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 5 maart 2024 vastgestelde normenkader van relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording kent een grensbedrag. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves. De grens is daarmee vastgesteld op € € 1.465.000. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV van november 2023.

Bevindingen
Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

De geconstateerde afwijkingen betreffen:

	Begrotingsonrechtmatigheid	**Fouten**	**Acceptabel**
A.	Overschrijding lasten programma 3	€ 226.505	€ 226.505
	Overschrijding lasten programma 6	€ 1.064.465	€ 1.064.465
	Overschrijding lasten programma 8	€ 2.049.755	€ 2.049.755
B.	Overschrijding investeringsbudgetten	€ 0	€ 0
C.	Ongeautoriseerde reservemutaties	€ 525.800	€ 0
D.	Overige afwijkingen niet tijdig gewijzigd in de begroting/gemeld		
	Onderschrijding van de lasten op programma 0	€ 196.060	€ 196.060
	Onderschrijding van de lasten op programma 1	€ 72.543	€ 72.543
	Onderschrijding van de lasten op programma 2	€ 448.014	€ 448.014
	Onderschrijding van de lasten op programma 4	€ 266.998	€ 266.998
	Onderschrijding van de lasten op programma 5	€ 1.064.675	€ 1.064.675
	Onderschrijding van de lasten op programma 7	€ 2.448.783	€ 2.448.783
	Onderschrijding van de baten op programma 1	€ 2.085	€ 2.085
	Onderschrijding van de baten op programma 4	€ 33.079	€ 33.079
	Onderschrijding van de baten op programma 5	€ 48.103	€ 48.103
	Onderschrijding van de baten op programma 7	€ 1.386.223	€ 1.386.223
	Totaal begrotingsonrechtmatigheden	**€ 9.833.088**	**€ 9.307.288**
	Verantwoordingsgrens EUR 1.465.000	€ 1.465.000	
	Op te nemen in rechtmatigheidsverantwoording	**€ 9.833.088**	
E.	Acceptabel deel overschrijdingen A en B volgens financiële verordening (zie bij toelichting baten en lasten)	€ 9.307.288	
	Resterende begrotingsonrechtmatigheden	**€ 525.800**	
	Waarvan toegelicht in paragraaf bedrijfsvoering > € 73.000	**€ 525.800**	
	Voorwaarden criterium	**Bedrag**	**Toelichting**
1.	Beveiligingsdienst m.b.t. de Oekraïne-crisis (besteding 2023/verplichting 2024)	€ 2.375.000	Onterecht niet Europees aanbesteed
2.	Levering maaltijden m.b.t. de Oekraïne-crisis (besteding 2023)	€ 1.715.000	Onterecht niet Europees aanbesteed

	M&O criterium	Bedrag	Toelichting
	Geen bevindingen	€ n.v.t.	n.v.t.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de gemeenteraad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college van burgemeester en wethouders ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

We rapporteren in de rechtmatigheidsverantwoording begrotingsonrechtmatigheden per programma. In de financiële verordening is opgenomen dat iedere afwijking ten opzichte van de begroting in beginsel onrechtmatig is. De afwijkingen binnen de programma's zijn echter allen acceptabel, omdat het binnen bestaand beleid is en bij de overschrijdingen op de programma's hogere baten staan die deze overschrijdingen compenseren.

In programma 3 zien we een lastenoverschrijding vanwege het voorbereidingskrediet Bijsterhuizen, omdat dit een doorlopend voorbereidingskrediet is, staat hier een inkomst tegenover om de kosten naar de balans op onderhanden werk te presenteren. Op programma 6 zien we een overschrijding op de kosten opvang vluchtelingen Oekraïne, waar aan de batenkant een normvergoeding tegenover staat. Als laatste zien we in programma 8 een kostenoverschrijding. Dat komt omdat we in de begroting alleen de winstnemingen op de bouwgrond opgenomen hebben en niet de jaarlijkse baten en lasten voor doorlopende grondexploitaties, die vervolgens naar de balans (onderhanden werk) worden geboekt. Tegenover deze kosten staat dus een inkomst om het saldo naar de balans te boeken. In de programma's lichten we alle afwijkingen ten opzichte van de begroting toe.

Daarmee zijn alleen voor € 0,5 miljoen aan reservemutaties niet geautoriseerd, maar dat blijft binnen de verantwoordingsgrens van € 1,5 miljoen.

In 2023 is sprake van rechtmatigheidsfouten waarbij niet is voldaan aan het voorwaardencriterium. Het betreft onterecht niet Europees aanbestede diensten en leveringen met betrekking tot de Oekraïne-crisis voor een totaalbedrag van € 3.585.000 aan bestedingen in 2023 en een totaalbedrag van € 505.000 aan verplichtingen 2024.
In 2022 is op basis van de uitzonderingsgrond 'dwingende spoed' voor aanbestedingsplichtige overheidsopdrachten (art. 2.32 onder c Aanbestedingswet 2012) de kosten als rechtmatig beoordeeld. In 2023 hadden we – op basis van de Europese aanbestedingsregels – deze leveringen/diensten Europees moeten aanbesteden, omdat er geen sprake meer was van 'dwingende spoed'.

2. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding
De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeente daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het betreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen de nominale waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover deze op balansdatum gerealiseerd zijn. Verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het betreffende jaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van het jaarlijks terugkerende arbeidsgerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet gedacht worden aan componenten zoals verlofaanspraken en dergelijke.

Waarderingsgrondslagen balans

Immateriële vaste activa
De immateriële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingspijs- of vervaardigingspijs verminderd met afschrijvingen. Afschrijving vindt plaats volgens een percentage van de geactiveerde kosten. Vanaf 2016 worden bijdragen in activa van derden ook hieronder gepresenteerd.

Materiële vaste activa
Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, zijnde de inkoopprijs en bijkomende kosten of vervaardigingspijs. De vervaardigingsprijs betreft de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend eventueel verminderd met bijdragen van derden. Indien de BTW compensabel is, dan geldt waardering tegen brutobedrag verminderd met de BTW-component. Indien een materieel vast actief een blijvend lagere marktwaarde heeft, is het actief afgewaardeerd.
Bij de materiële vaste activa is onderscheid gemaakt naar investeringen met economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut.
Afschrijving vindt lineair plaats met ingang van 1 januari volgend op het jaar van gereedkomen, aanschaf of ingebruikname van het vaste actief.

Financiële vaste activa
De leningen u/g zijn opgenomen voor het nominale openstaande saldo verminderd met het totaal van de getroffen voorzieningen in verband met risico's voor oninbaarheid.
De deelnemingen zijn opgenomen tegen verkrijgingspijs. Elk jaar vindt een beoordeling plaats of een afwaardering noodzakelijk zou zijn op grond van een structurele waardedaling van de aandelen.

Voorraden
De voorraden zijn gewaardeerd tegen inkoopprijs en bijkomende kosten of lagere marktwaarde. De grondexploitaties worden gewaardeerd overeenkomstig de cumulatieve bestedingen verminderd met de al ontvangen opbrengsten uit hoofde van verkopen en subsidies, dan wel lagere marktwaarde. De rente is toegerekend over de boekwaarde van de grondexploitatie per 1 januari van het betreffende jaar op basis van het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille van de gemeente, naar verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen (indien geen sprake is van projectfinanciering).

De disconteringsvoet die is gehanteerd in de berekening van de contante waarde ten behoeve van het treffen van een verliesvoorziening voor negatieve grondexploitaties is voor alle gemeenten gelijkgesteld aan het maximale meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen de Eurozone (2023: 2%).

Winstneming vindt plaats volgens de Percentage of Completion (POC)-methode. Dit is een methode om de verantwoording van de resultaten over de looptijd van de grondexploitatie naar rato van de verrichte prestaties te laten plaatsvinden. De winstneming in het boekjaar wordt berekend door het geprognosticeerde resultaat voor het gehele project per balansdatum te vermenigvuldigen met het voortgangspercentage van het project (gebaseerd op gerealiseerde kosten per balansdatum/begrote kosten project) en het reeds genomen resultaat per balansdatum daarop in mindering brengen. Indien aan de volgende vooraarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te mogen nemen:
- het resultaat op de grondexploitatie kan op betrouwbare wijze worden ingeschat, en
- de grond (of deelperceel) moet zijn verkocht, en
- de kosten zijn gerealiseerd.

Het College hanteert de volgende algemene uitgangspunten ten aanzien van haar schattingen:
- het rentepercentage bedraagt 0,89%;
- de kostenindexatie bedraagt 3,5%;
- de opbrengstenindexatie bedraagt 1%;
- de geplande afzet is 3000 woningen tot 2030 gebaseerd op de Woningbouwopgave.

Ten aanzien van de geraamde kosten heeft het College de volgende uitgangspunten gehanteerd:
- de grondprijzen worden vastgesteld conform de systematiek en uitgangspunten genoemd in de door het College vastgestelde nota Grondbeleid. De nota Grondbeleid is in 2017 geactualiseerd;
- minimaal één keer per twee jaar worden, via een door het College te besluiten Grondprijzenbrief, wijzigingen op deze nota vastgesteld. In 2021 zijn de grondprijzen opnieuw herzien en vastgesteld. Medio 2024 worden de grondprijzen opnieuw vastgesteld.

Ten aanzien van de geraamde gerealiseerde opbrengsten heeft het College de volgende uitgangspunten gehanteerd:
- vaste prijzen conform de Grondprijzenbrief en marktconforme prijzen gebaseerd op een normatieve residuele methode.

Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar
De vorderingen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Voor zover noodzakelijk zijn voorzieningen getroffen voor het risico van oninbaarheid. Deze voorzieningen zijn in mindering gebracht op het saldo van de vorderingen.

Overlopende activa
De onder overlopende activa opgenomen posten zijn tegen nominale waarde gewaardeerd.

Liquide middelen
De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.
Op grond van art. 2 Wet FIDO (Wet Financiering decentrale overheden) worden overtollige liquiditeiten bij ’s Rijks schatkist aangehouden.

Eigen vermogen
Onder het eigen vermogen zijn opgenomen de algemene reserves en de bestemmingsreserves alsmede het saldo van de rekening van baten en lasten.

Voorzieningen
Onder de voorzieningen zijn opgenomen de op het moment van opstellen van de jaarrekening voorzienbare verplichtingen, verliezen en of risico’s voor zover de omvang hiervan redelijkerwijs is in te schatten dan wel van derden verkregen middelen die specifiek moeten worden besteed. Ook voor kosten die in een volgend jaar gemaakt worden, maar hun oorsprong vinden in het betreffende jaar, waarbij de voorziening dient tot kostenegalisatie.

De voorzieningen zijn opgenomen tegen nominale waarde.
Uitzondering hierop is de pensioenvoorziening voor wethouders, welke wordt gewaardeerd tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen.

Onderhoudsvoorzieningen waarvan de omvang wordt bepaald op basis van beheers- of onderhoudsplannen worden berekend op basis van de laatst bekende geactualiseerde plannen.

Vaste schulden
Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.
De vaste schulden hebben een rente-typische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva
De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Grondslagen van resultaatbepaling

Baten en lasten
In de rekening worden de baten en lasten op dezelfde wijze gerangschikt als in de begroting. Zowel de baten als de lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben.
Mutaties via de reserves worden conform de verslaggeving voorschriften afzonderlijk in de staat van baten en lasten gepresenteerd.

Vennootschapsbelasting
Door het aannemen van de Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht Overheidsondernemingen door de Eerste Kamer op 19 mei 2015 is de gemeente Wijchen met ingang van 1 januari 2016 in beginsel vennootschapsbelastingplichtig voor haar ondernemersactiviteiten. Tot en met 2023 is bij de gemeente Wijchen in zeer beperkte mate sprake van ondernemersactiviteiten en is enkel nog vennootschapsbelasting betaald over resultaten met betrekking tot reclame-activiteiten en het verstrekken van personeelsleningen.

Grondslagen van rechtmatigheidsverantwoording
De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV alsmede de Financiële verordening en Controleverordening zoals opgenomen in het Normenkader. In de Financiële verordening zijn de verantwoordingsgrens, alsmede de rapportagegrens voor de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen.

De rechtmatigheidsverantwoording ziet toe op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties.

De financiële rechtmatigheid omvat het begrotingscriterium, het voorwaardencriterium en het misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium (M&O criterium).

Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en onderschrijdingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig zijn gemeld aan de raad.

Het voorwaardencriterium wordt getoetst aan de hand van het door de raad vastgestelde normenkader.

Ten aanzien van het M&O criterium is het M&O beleid van de gemeente leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits deze cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden de verantwoordingsgrens overstijgen) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.

3. Resultaat

2.1 Resultaat en resultaatbestemming.
In dit financieel jaarverslag presenteren wij de resultaten over het boekjaar 2023. Daarbij hebben wij de algemeen aanvaarde regels voor de verslaglegging gehanteerd (Besluit Begroting en Verantwoording). Conform deze regels is het resultaat gepresenteerd voor en na bestemming. De mutatie betreft het saldo van toevoegingen en onttrekkingen aan reserves waartoe de Raad in het onderhavige boekjaar heeft besloten. Vervolgens wordt voor het resterende resultaat een resultaatvoorstel opgenomen.

Het gerealiseerde resultaat is uit te splitsen in het resultaat bouwgrondexploitatie en resultaat algemene dienst.

Het resultaat over boekjaar 2023, onderscheiden naar lasten en baten, bedraagt:

Resultaat (x € 1.000)		
Totaal baten		144.282
Totaal lasten		134.339
Gerealiseerde totaal van saldo van baten en lasten		**9.943**
Mutaties in reserves:		
- stortingen in reserves	-12.183	
- onttrekkingen uit reserves	10.949	
Saldo mutaties reserves		**-1.234**
Gerealiseerde resultaat		**8.709**
Waarvan resultaat bouwgrondexploitatie		*1.507*
Waarvan resultaat algemene dienst		*7.202*

Zoals uit bovenstaand overzicht blijkt, is er in 2023 een gerealiseerd resultaat voor mutaties reserves van € 9,9 miljoen positief behaald. We hebben voor per saldo € 1,2 miljoen gedoteerd aan de reserves, zodat we uiteindelijk uitkomen op een positief resultaat van € 8,7 miljoen. Dit resultaat is beschikbaar om te bestemmen.

Te bestemmen resultaat:

Resultaat 2023	8.709
Budgetoverhevelingen 2023 - 2024 conform raadsbesluit	-1.785
Aanpassing op budgetoverhevelingen i.v.m. andere uitnutting dan ingeschat bij de nota in december	-121
Nog te bestemmen resultaat 2023	**6.803**

Het overzicht te bestemmen resultaat laat zien dat de Raad al een besluit genomen heeft over de budgetoverhevelingen 2023-2024. Op grond van dit besluit worden de budgetoverhevelingen 2023 toegevoegd aan de Begroting 2024. Op een aantal onderdelen zien we dat er uiteindelijk per saldo € 121k minder is uitgegeven, dan ingeschat bij het opmaken van de budgetoverhevelingen. Met dat bedragen passen we per saldo de overhevelingen aan op de volgende posten:

Leefbaarheid dorpendeal	10
Implementatie omgevingswet	53
Kerkenvisie en erfgoed post 65	58
Totaal aanpassing budgetoverhevelingen	121

Na aftrek van de post budgetoverhevelingen resteert een saldo nog te bestemmen van € 6.803k. Het college verzoekt de Raad in te stemmen met het onderstaande voorstel van besteding:

- Doteren aan de algemene reserve: € 6.803k

4. Rekening van Lasten en Baten en Toelichting

4.1 Rekening van lasten en baten

In dit hoofdstuk zijn de totalen van alle baten en lasten per programma opgenomen. Als gevolg van de BBV zijn de cijfers per programma exclusief de mutaties in de reserves weergegeven. Dit geeft het gerealiseerd resultaat voor bestemming weer. Na verwerking van de mutaties in de reserves wordt ten slotte het gerealiseerd resultaat na bestemming weergegeven.

	Programma	**Primitieve begroting 2023**			**Actuele begroting 2023**		
	(x 1.000)	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
0	Bestuur en ondersteuning	20.654	89.538	68.884	26.351	100.456	74.105
1	Veiligheid	3.975	127	-3.848	4.203	187	-4.016
2	Verkeer en vervoer	5.225	72	-5.153	6.131	394	-5.737
3	Economie	1.814	781	-1.032	1.389	1.206	-183
4	Onderwijs	3.679	462	-3.217	4.091	775	-3.316
5	Sport, cultuur en recreatie	10.087	653	-9.434	10.967	1.712	-9.255
6	Sociaal domein	56.541	13.489	-43.053	63.955	15.545	-48.410
7	Volksgezondheid en milieu	11.699	9.130	-2.569	15.142	11.764	-3.378
8	Wonen en bouwen	3.268	920	-2.348	3.267	1.592	-1.675
	Gerealiseerde totaal van saldo van baten en lasten	**116.942**	**115.172**	**-1.771**	**135.495**	**133.631**	**-1.865**
	Mutaties in reserves						
0	Bestuur en ondersteuning	367	1.047	680	340	2.609	2.269
1	Veiligheid	0	113	113	0	113	113
2	Verkeer en vervoer	0	1	1	0	223	223
3	Economie	0	520	520	0	11	11
4	Onderwijs	0	3	3	0	3	3
5	Sport, cultuur en recreatie	995	1.225	230	1.252	881	-371
6	Sociaal domein	2.335	2.131	-204	4.601	6.948	2.347
7	Volksgezondheid en milieu	1	488	487	0	495	495
8	Wonen en bouwen	0	25	25	0	20	20
	Totaal mutaties in reserves	**3.698**	**5.554**	**1.856**	**6.192**	**11.303**	**5.110**
	Gerealiseerde resultaat			**86**			**3.246**

	Programma (x 1.000)	Jaarrekening 2023 Lasten	Baten	Saldo
0	Bestuur en ondersteuning	26.155	101.703	75.548
1	Veiligheid	4.131	185	-3.946
2	Verkeer en vervoer	5.683	454	-5.229
3	Economie	1.615	1.255	-360
4	Onderwijs	3.824	742	-3.082
5	Sport, cultuur en recreatie	9.902	1.664	-8.238
6	Sociaal domein	65.020	19.035	-45.985
7	Volksgezondheid en milieu	12.693	10.378	-2.315
8	Wonen en bouwen	5.316	8.867	3.551
	Gerealiseerde totaal van saldo van baten en lasten	**134.339**	**144.283**	**9.943**
	Mutaties in reserves			
0	Bestuur en ondersteuning	974	2.601	1.627
1	Veiligheid	0	113	113
2	Verkeer en vervoer	156	0	-156
3	Economie	0	74	74
4	Onderwijs	0	3	3
5	Sport, cultuur en recreatie	1.524	868	-657
6	Sociaal domein	6.084	7.109	1.025
7	Volksgezondheid en milieu	116	7	-109
8	Wonen en bouwen	3.330	174	-3.156
	Totaal mutaties in reserves	**12.183**	**10.949**	**-1.234**
	Gerealiseerde resultaat			**8.709**

4.2 Resultaat 2023 t.o.v. geactualiseerde begroting 2023.

4.2.1. Resultaat van de bouwgrondexploitatie

Omschrijving	Begroot	Werkelijk	Mutatie
Winstneming CPO Bergharen	69	164	95
Winstneming CPO Wonsick	0	209	209
Winstneming Huurlingsedam fase 3	0	117	117
Opbrengst doorbelaste kosten H'dam fase 1 en 2	0	979	979
Afsluiten Lindenstraat / Meidoornstraat	0	8	8
Afboeken voorbereidingskrediet Kraanvogelstraat	0	-155	-155
Dekking Kraanvogelstraat reserve grote projecten	0	155	155
Bijstelling verliesvoorziening CPO Batenburg	0	30	30
Bijstelling verliesvoorziening Tussen Kasteel en Wijchens Meer	0	3.330	3.330
Dotatie reserve parkeergarage TKWM	0	-3.330	-3.330
Totaal (x € 1.000)	**69**	**1.507**	**1.438**

4.2.2. Resultaat van de algemene dienst

Omschrijving	Begroot
Begroting primitief	86
Decembercirculaire	70
Bijstelling Perspectiefnota	-1.593
Programmarapportage november	2.898
Af: begroting bouwgrondexploitaties (3.2.1)	-69
Budgetoverhevelingen 2023-2024	1.785
Actuele begroting 2023 algemene dienst	**3.177**
Resultaat van de algemene dienst	7.202
Verschil	**4.025**

Het resultaat 2023 sluit met een positief resultaat van € 8.709k en ligt daarmee € 3.243k hoger dan aangenomen in de begroting. Het resultaat kan worden uitgesplitst in het resultaat bouwgrond (€ 1.507k werkelijk versus € 69k begroot) en het resultaat van de Algemene Dienst (€ 7.202k werkelijk versus € 3.177k begroot). De afwijking op de Algemene Dienst wordt verklaard door de relevante mutaties opgenomen in de volgende tabel.

Progr.	Omschrijving	Verschil (x € 1.000
0	Afrekening WDW 2023	746
0	Ophoging voorziening dubieuze debiteuren	-150
0	Rente schatkistbankieren	784
0	Rente duurzaamheidsleningen	104
0	Munitax	152
0	Decembercirculaire	-291
1	Veiligheid	50
2	Leges openbrekingen openbare ruimte	70
4	Onderhoudsvergoeding MFA's	60
4	DRAN WMO en leerlingenvervoer	110
5	Sportstimulering verkregen subsidies	123
5	Afrekening Meerval 2021-2022	117
5	Exploitatie gymzalen	98
5	SPUK subsidies sport btw compensatie	182
6	Uitvoeringskosten sociaal team	117
6	Afrekening werkbedrijf Sociale werkvoorziening	127
6	Vrijval stelpost herverdeling SW middelen	250
7	GGD afrekening 2023	147
7	Btw Riolering	89
7	ODRN productie 2023	74
7	Water- en milieubeleid	68
8	Opbrengst bestemmingsplannen	60
8	Bouwleges	268
	Overig	670
	TOTAAL	**4.025**

4.3 Rekening van lasten en baten, uitsplitsing structureel en incidenteel perspectief
In deze paragraaf wordt de uitsplitsing weergegeven tussen de incidentele en structurele baten en lasten per programma. Deze cijfers maken onderdeel uit van het totaal aan lasten en baten gepresenteerd onder paragraaf 3.1. Het incidenteel perspectief is gebaseerd op het door de Raad vastgestelde incidenteel perspectief uit de Begroting 2022, inclusief bouwgrondexploitaties, aangevuld met de incidentele posten uit de Perspectiefnota 2022.

Structureel

	(x € 1.000)	**Begroot 2023**			**Werkelijk 2023**		
Nr.	**Programma**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
0	Bestuur en ondersteuning	17.210	93.082	75.872	17.326	93.576	76.251
1	Veiligheid	4.186	187	-3.999	4.131	185	-3.946
2	Verkeer en vervoer	5.359	254	-5.105	5.005	280	-4.725
3	Economie	1.249	1.206	-43	1.477	1.255	-223
4	Onderwijs	4.037	731	-3.305	3.774	698	-3.076
5	Sport, cultuur en recreatie	10.371	1.702	-8.669	9.649	1.664	-7.985
6	Sociaal domein	60.620	14.035	-46.585	62.710	19.023	-43.687
7	Volksgezondheid en milieu	13.277	11.064	-2.213	12.168	10.180	-1.988
8	Wonen en bouwen	2.989	1.551	-1.438	5.356	4.519	-837
	Gerealiseerde resultaat	**119.297**	**123.813**	**4.515**	**121.595**	**131.379**	**9.784**
	Mutaties in reserves						
0	Bestuur en ondersteuning	369	401	32	350	381	30
1	Veiligheid	0	113	113	0	113	113
2	Verkeer en vervoer	0	207	207	0	0	0
3	Economie	0	0	0	0	0	0
4	Onderwijs	0	3	3	0	3	3
5	Sport, cultuur en recreatie	885	507	-378	885	385	-500
6	Sociaal domein	872	93	-779	872	85	-788
7	Volksgezondheid en milieu	0	0	0	0	0	0
8	Wonen en bouwen	0	0	0	0	0	0
	Totaal mutaties in reserves	**2.126**	**1.325**	**-801**	**2.107**	**967**	**-1.140**
	Resultaat na eerste winst bestemming			**3.714**			**8.643**

Incidenteel, inclusief bouwgrond

	(x € 1.000)	Begroot 2023			Werkelijk 2023		
Nr	**Programma**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
0	Bestuur en ondersteuning	9.141	7.374	-1.767	8.829	8.127	-703
1	Veiligheid	17	0	-17	0	0	0
2	Verkeer en vervoer	772	140	-632	678	174	-504
3	Economie	140	0	-140	138	0	-138
4	Onderwijs	54	44	-10	50	44	-6
5	Sport, cultuur en recreatie	596	10	-586	253	0	-253
6	Sociaal domein	3.335	1.509	-1.826	2.310	12	-2.298
7	Volksgezondheid en milieu	1.865	700	-1.165	525	198	-327
8	Wonen en bouwen	277	41	-237	-40	4.349	4.388
	Gerealiseerde resultaat	**16.198**	**9.818**	**-6.380**	**12.744**	**12.904**	**160**
	Mutaties in reserves						
0	Bestuur en ondersteuning	-29	2.208	2.237	623	2.220	1.597
1	Veiligheid	0	0	0	0	0	0
2	Verkeer en vervoer	0	16	16	156	0	-156
3	Economie	0	11	11	0	74	74
4	Onderwijs	0	0	0	0	0	0
5	Sport, cultuur en recreatie	367	374	8	640	483	-157
6	Sociaal domein	3.729	6.855	3.126	5.212	7.025	1.813
7	Volksgezondheid en milieu	0	495	495	116	7	-109
8	Wonen en bouwen	0	20	20	3.330	174	-3.156
	Totaal mutaties in reserves	**4.067**	**9.978**	**5.912**	**10.076**	**9.982**	**-94**
	Resultaat na eerste winst bestemming			**-468**			**66**

Overzicht van grootste onderwerpen per programma van het door de Raad vastgestelde incidenteel perspectief van de begroting:

Prog	Onderwerp	Begroot	Realisatie	Saldo
0	Budgetoverheveling rekenkamercommissie	32	1	31
0	Bijdrage WDW incidenteel	856	856	0
0	Budgetoverhevelingen 2022-2023	-1.799	-1.799	0
0	Rentevergoeding schatkistbankieren	0	-753	753
0	Extra kosten Munitax vanwege stijging aantal bezwaarschriften	596	444	152
0	Dotatie voorziening dubieuze debiteuren	0	151	-151
0	Verkoop flexwoningen oude klapstraat	-7.374	-7.374	0
0	Desinvestering flexwoningen oude klapstraat	7.375	7.346	29
0	Decembercirculaire naar eenmaligemiddelen	0	291	-291
2	Achterstallig onderhoud wegen	210	207	3
2	MUP Mobiliteit 13-16	30	15	15
2	Verkeersmaatregelen Bijsterhuizen	200	45	155
2	Verplaatsen bushaltes	240	336	-96
2	Verplaatsen bushaltes subsidie provincie	-140	-174	34
2	Verkeersmaatregelen Bijsterhuizen	200	45	155
2	Egalisatiereserve wegen	0	112	-112
3	Voortzetting vitaliteit Wighenerhorst	40	25	15
3	Reserve Revitalisering bedrijventerrein Wijchen Oost	0	-70	70
4	NPO: interventie 5 naschoolse act op basisschool	37	38	-1
4	NPO middelen	-44	-44	0
5	Sportakkoord	57	57	0
5	beleidsnota cultuurhistorie en kerkenvisie	50	0	50

5	Cultuur versterking infrastructuur	129	0	129
5	Landschapsontwikkelingsplan (LOP)	75	94	-19
5	Groen onderhoudsbestek	39	33	6
5	Afrekening Meerval 2021-2022	0	-117	117
5	Egalisatiereserve groen	83	243	-160
5	Corona compensatie	-106	-126	21
6	Leefbaarheid dorpendeal	50	40	10
6	Wijkontwikkeling hart van zuid	141	92	49
6	Speerpunten 2023 mantelzorgonderzoek	-65	-15	-50
6	Gerechtelijke procedures sociaal domein	25	14	11
6	Uitbreiding doelgroep chronisch zieken	82	41	41
6	Lokale compensatie energielasten	315	0	315
6	Energietoeslag	289	213	76
6	Schuldhulpverlening	95	58	37
6	Vrijval te betalen facturen aan een failliete zorgaanbieder	0	-330	330
6	Egalisatiereserve jeugd v.w.b. vrijval betaling voorgaande jaren	0	330	-330
6	Leefbaarheid dorpendeal	50	40	10
6	Noodopvang Oekraïne	0	697	-697
6	Egalisatiereserve jeugd	-2.100	-730	-1.371
6	Egalisatiereserve WMO	-86	305	-391
6	Egalisatiereserve BUIG	-184	-108	-76
6	Bestemmingsreserve Statushouders	-2	98	-100
7	Achterstallig onderhoud Bijsterhuizen Riool	219	0	219
7	Overdracht gegevens Bijsterhuizen	35	35	0
7	Warme overdracht bodemtaken	58	12	46
7	Subsidie warme overdracht bodemtaken	-58	-58	0
7	Actieplan commun klimaatadaptatie	60	0	60
7	Bestemmingsreserve duurzaamheid	0	116	-116
8	Inhuur versnelling woningbouw	41	62	-22
8	Subsidie inhuur versnelling woningbouw	-41	-39	-1
8	Omgevingswet	271	217	53
8	Grex Winstneming CPO Bergharen Rivierduin	-69	-164	95
8	Doorbelaste kosten Grex H'dam fase 1 en 2	0	-980	980
8	Winstneming Grex Huurlingsedam fase 3	0	-117	117
8	Winstneming Grex CPO duurzaam Wonsick	0	-209	209

We zien een nadeel ten opzichte van de begroting op de incidentele posten. De grootste afwijkingen worden veroorzaakt door lagere onttrekkingen uit egalisatiereserves (Jeugd en WMO) vanwege lagere kosten dan ingeschat bij de laatste rapportage, hogere rentebaten uit de schatkist, niet in hoeven zetten van lokale middelen t.b.v. energiecompensatie, winstnemingen grondexploitaties en doorschuiven van werkzaamheden 2024, zoals achterstallig onderhoud Bijsterhuizen, beleidsnota cultuurhistorie en kerkenvisie en implementatie omgevingswet.

Balans per 31 december 2023 (x €1.000)

ACTIVA

	2023	2022
Vaste Activa		
Immateriële vaste activa		
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	777	852
	777	*852*
Materiële vaste activa		
Investeringen met economisch nut	53.737	55.081
Investeringen me economisch nut, waarvoor een heffing kan worden opgelegd	10.086	10.390
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	6.939	6.145
	70.762	*71.616*
Financiële vaste activa		
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	428	428
Leningen Woningbouwcorporaties	4.909	5.362
Overige langlopende leningen	10.651	10.157
	15.988	*15.947*
Totaal vaste activa	**87.527**	**88.415**
Vlottende activa		
Voorraden		
Gereed product en handelsgoederen	665	3
	665	*3*
Uitzettingen met een looptijd korter dan 1 jaar		
Vorderingen op openbare lichamen	12.831	9.548
Rekening-courant verhouding met het Rijk	30.720	17.734
Overige vorderingen	416	355
Overige uitzettingen	2.788	2.251
	46.754	*29.888*
Liquide middelen		
bank	674	28
kas	7	16
	681	*44*
Overlopende activa		
Nog te ontvangen voorschotbedragen overheidsuitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	69	212
Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen	1.007	10.429
	1.076	*10.641*
Totaal vlottende activa	**49.176**	**40.577**
Totaal generaal	**136.704**	**128.992**
Recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de vennootschapsbelasting 1969	**0**	**0**

PASSIVA

	2023	2022
Vaste passiva		
Eigen vermogen		
Algemene reserves	21.921	27.648
Bestemde reserves	47.325	37.137
Gerealiseerde resultaat	8.709	3.227
	77.956	*68.012*
Voorzieningen	*23.786*	*26.046*
Vaste schulden met een looptijd van één jaar of langer		
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	5.719	6.337
Onderhandse lening van buitenlandse bank, instelling	10.000	10.000
	15.719	*16.337*
Totaal vaste passiva	**117.461**	**110.395**
Vlottende passiva		
Vlottende schulden met een looptijd korter dan één jaar		
Bank	0	0
Overige schulden	3.967	4.697
	3.967	*4.697*
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en het volgende jaar tot betaling komen	5.170	6.344
Ontvangen voorschotbedragen:		
- Het Rijk	8.324	6.162
Overige vooruit ontvangen bedragen	1.782	1.394
	15.276	*13.900*
Totaal vlottende passiva	**19.243**	**18.597**
Totaal generaal	**136.704**	**128.992**

Gewaarborgde leningen	***Hoofdsom***	***Restant***	***Perc.***	***2023***	***2022***
(x € 1.000)					
Woningstichtingen (als achtervang)	80.332	74.526	50%	37.265	37.650
Woningstichtingen (als achtervang)	43.000	43.000	100%	43.000	43.000
Krediethypotheken (als 50% garant)	417	130	50%	65	241
Krediethypotheken (als 100% garant)	438	438	100%	41	54
Overige	1.200	870	100%	870	915
Totaal	**125.387**	**118.964**		**81.241**	**81.860**

TOELICHTING OP DE BALANS
ACTIVA

Immateriële vaste activa
Overzicht van het verloop van de immateriële vaste activa (kosten van onderzoek en ontwikkeling in een bepaald actief):

(x € 1.000)	Boekwaarde 1 Jan	Investe-ringen	Desinves-teringen	Afschrij-vingen	Bijdragen van derden	Over-heveling grex	Boekwaarde 31 Dec
Voorbereidings-kredieten grondexploitaties	852	357	-	-	-	432	777
Totaal	**852**	**357**	**-**	**-**	**-**	**432**	**777**

Afschrijving van Immateriële vaste activa vindt lineair plaats op basis van de verwachte economische levensduur, variërend van 0 tot 5 jaar.

Materiële vaste activa

Overzicht van het verloop van de materiële vaste activa (economisch en maatschappelijk nut):

(x € 1.000)	Boekwaarde 1 Jan	Investe-ringen	Desinves-teringen	Afschrij-vingen	Bijdragen van derden	Overige	Boekwaar-de 31 Dec
MVA met economisch nut							
Gronden en terreinen	1.447	-	-	-	-	-	1.447
Bedrijfsgebouwen	49.179	1.188	-	-2.204	-181	-	47.982
Woonruimten	293	9.156	-6.465	-8	-2.691	-	285
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	2.579	246	-	-198	-	-	2.627
Vervoermiddelen	-	-	-	-	-	-	-
Machines, apparaten en installaties	1.057	47	-	-134	-	-47	923
Overige materiële vaste activa	526	30	-	-83	-	-	473
TOTAAL	55.081	10.667	-6.465	-2.627	-2.872	-47	53.737
MVA met economisch nut waarvoor een heffing kan worden opgelegd							
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	10.249	247	-	-333	-	-239	9.924
Overige materiële vaste activa	141	40	-	-19	-	-	162
TOTAAL	10.390	287	-	-352	-	-239	10.086

	Boekwaarde 1 Jan	Investe-ringen	Desinves-teringen	Afschrij-vingen	Bijdragen van derden	Overige	Boek-waarde 31 Dec
Maatschappelijk nut							
Bedrijfsgebouwen	-	67	-	-	-	-	67
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	6.097	830	-	-135	-	-	6.792
Machines, apparaten en installaties	-	40	-	-	-	-	40
Overige materiële vaste activa	48	-	-	-8	-	-	40
TOTAAL	6.145	937	-	-143	-	-	6.939
TOTAAL	**71.616**	**11.891**	**-6.465**	**-3.122**	**-2.872**	**-286**	**70.762**

Afschrijving van Materiële vaste activa vindt lineair plaats op basis van de verwachte economische levensduur, variërend van 10 tot 60 jaar. De richtlijn is:
Bedrijfsgebouwen: 40 jaar
Woonruimten: 40 jaar
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken: 60 jaar
Vervoermiddelen: 10 jaar
Machines, apparaten en installaties: 10 jaar
Overige materiële vaste activa: 10 jaar

Van bovenstaande activa met Maatschappelijk nut heeft één activum een aanschafdatum vóór 2017. Dit activum is verantwoord onder Overige materiële activa met een aanschafwaarde van circa € 20.000 en een boekwaarde 31.12.2023 van € nihil.

Van bovenstaande activa zijn geen gronden in erfpacht uitgegeven.

In onderstaande tabel zetten we de investeringen van 2023 af tegen de opgenomen kredieten in de begroting.

Krediet omschrijving	Begroot	Stand 1-1-2023	Realisatie 2023	Kosten t/m 2023	Saldo 31-12-2023
Waterkwaliteitspooronderzoek	€ 150k	€ 29k	€ 5k	€ 34k	€ 116k
Fietspad Ravensteinseweg	€ 515k	€ 216k	€ 53k	€ 269k	€ 246k
Dynamisch parkeerrouteverwijssysteem	€ 375k	€ 19k	€ 0k	€ 20k	€ 355k
Afkoppelprojecten 2023	€ 150k	€ 0k	€ 0k	€ 0k	€ 150k
Uitbreiding hemelwaterberging Woezik	€ 100k	€ 0k	€ 3k	€ 3k	€ 97k
Fietspad Batenburg	€ 750k	€ 0k	€ 0k	€ 0k	€ 750k
Aanschaf en Implem. nieuw beheerpakket riolering	€ 40k	€ 0k	€ 40k	€ 40k	€ 0k
Straatverlichting Wijchen, Leur, Hernen	€ 100k	€ 0k	€ 20k	€ 20k	€ 80k
VRI Hoefsestraat	€ 45k	€ 0k	€ 40k	€ 40k	€ 5k
Drempels Maasbanddijk	€ 90k	€ 0k	€ 90k	€ 90k	€ 1k
Uitvoeringsprogramma Wegen 2023	€ 1.433k	€ 0k	€ 668k	€ 668k	€ 765k
Uitvoeringsprogramma OVL 2023	€ 295k	€ 0k	€ 212k	€ 212k	€ 83k
Bouw parkeergarage TKWM(K)	€ 6.150k	€ 0k	€ 0k	€ 0k	€ 6.150k
Leefbaarheid Hernen Bergharen	€ 190k	€ 98k	€ 0k	€ 98k	€ 92k
Uitbreiding gymzaal Zandloper	€ 310k	€ 52k	€ 48k	€ 99k	€ 211k
RSA Renovatie Natuurgrasvelden	€ 403k	€ 7k	-€ 7k	€ 0k	€ 403k
1e inr. Bonte Boomhut 1st tranche	€ 88k	€ 0k	€ 0k	€ 0k	€ 88k
Stichten nieuwe basisschool	€ 37k	€ 0k	€ 30k	€ 30k	€ 7k
Ver-nieuwbouw PRO College	€ 3.112k	€ 2.258k	€ 779k	€ 3.037k	€ 75k
Hybrideveld Diosa (veld 2)	€ 473k	€ 352k	€ 0k	€ 352k	€ 121k
Voorbereidingskrediet renovatie Meerval	€ 35k	€ 13k	€ 40k	€ 53k	-€ 18k
Aanpassing Maaswaal college	€ 842k	€ 0k	€ 67k	€ 67k	€ 775k
Nieuwe basisschool eerste inrichting	€ 18k	€ 0k	€ 0k	€ 0k	€ 18k
AVW Atletiekbaan KG & NG	€ 321k	€ 0k	€ 0k	€ 0k	€ 321k
Verduurzamen Mozaiek(K)	€ 6.668k	€ 1k	-€ 710k	-€ 710k	€ 7.377k
MFA Westwijzer(K)	€ 10.740k	€ 10k	€ 123k	€ 133k	€ 10.607k
MFA in Hart van Wijchen Zuid(K)	€ 200k	€ 0k	€ 56k	€ 56k	€ 144k
Totaal 2023 materiele vaste activa	**€ 33.630k**	**€ 3.053k**	**€ 1.559k**	**€ 4.611k**	**€ 29.019k**
Noodopvang Oekraïne Oude Klapstraat	€ 6.732k	-€ 840k	€ 7.305k	€ 6.465k	€ 267k
Totaal kredieten 2022	**€ 40.362k**	**€ 2.213k**	**€ 8.863k**	**€ 11.077k**	**€ 29.019k**

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa is als volgt:

(x € 1.000)	2023	2022
Stand per 1 januari	15.947	15.716
Verstrekt	3.882	3.287
Aflossing/verkoop	-3.818	-2.968
Waarde aanpassing Voorzien	-127	-136
Overige	104	48
Stand per 31 december	**15.988**	**15.947**

(x € 1.000)	Waarde per 1 Jan	Verstrekt	Aflossing/ verkoop	Overige	Waarde per 31 Dec
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	*428*	-	-	-	*428*
Leningen Woningbouwcorporaties	*5.362*	-	*-453*	-	*4.909*
Leningen ambtenaren	1.503	-	-11	-	1.492
Leningen Stimuleringsfonds Hoevelaken (SVN)					
Leningen Monumenten	670	20	-20	14	684
Leningen Duurzaamheid	1.114	204	-454	4	868
Leningen Stimulering Energie Sport	504	19	-19	10	514
Leningen Starters	4.053	1.624	-1.624	57	4.110
Leningen Wonen	62	2	-2	1	63
Leningen Toekomstbestendig	2.251	962	-711	15	2.517
Leningen Verd. Zakelijk	-	924	-524	3	403
Overige langlopende leningen	*10.157*	*3.754*	*3.354*	*104*	*10.650*
	15.947	**3.755**	**-3.818**	**104**	**15.988**
Totaal geldleningen					
Huurkoop					
Huurkoop langlopend	-	127	-	-127	-
Totaal huurkoop	**-**	**127**	**-**	**-127**	**-**
Totaal	**15.947**	**3.882**	**-3.818**	**-23**	**15.988**

Huurkoop betreft geactiveerde woonwagens met bijbehorende schuld excl. rente, per saldo € nihil, betreffende gesloten huurkoopovereenkomsten met woonwagenbewoners in Wijchen. De huurkooptermijnen worden als baten verantwoord.

Vlottende activa

Voorraden
Het verloop van de voorraden is als volgt:

(x € 1.000)	2023	2022
Voorraden drukwerk	3	3
Voorraden grondexploitatie	662	-
Stand per 31 december	**665**	**3**

(x € 1.000)	2023	2022
Voorraden grondexploitatie		
Voorraden grondexploitatie	996	-475
Voorziening verliesgevende projecten	-334	-3.692
Naar Voorzieningen (creditzijde balans)	-	4.167
Stand per 31 december	**662**	**-**
Voorziening Tussen Kasteel en Wijchens Meer (TKWM)	-160	-3.489
Voorziening CPO Batenburg	-174	-203
	-334	**-3.692**

Als gevolg van structurele wijziging van het plan (vastgelegd in een allonge) en de financiering met betrekking tot de grondexploitatie Tussen Kasteel en Wijchens Meer (TKWM) is de eindwaarde aangepast van circa € 3.489.000 negatief ultimo 2022 naar circa € 160.000 negatief ultimo 2023.

Het verloop per grondexploitatie is bruto als volgt:

Projectnaam	Bruto Boekwaarde 1-jan	Vanuit voorbeidings-kredieten	Mutatie vooruit ontvangen subsidies	Kosten boekjaar	Opbrengst boekjaar	Resultaat naar rato	Overige	Mutatie voorziening	Bruto Boekwaarde 31-dec
Kleinschalig woningbouw Batenburg	10	0	0	185	0	0		0	195
CPO Bergharen de Steenuil	29	0	0	188	978	0		0	-761
Huurlingsedam Fase 3	-1073	0	0	29	11	117	-938	0	0
Afgewikkelde Complexen	-9	0	0	0	5	0		0	-14
Tussen Kasteel en Wijchens Meer	1.319	0	0	233	0	0		0	1.552
CPO Bergharen	-195	0	0	31	0	164		0	0
CPO Duurzaam Wonsick	-557	0	0	212	0	209		0	-136
Wijchen West	0	302	-520	570	192	0		0	160
Huurlingsedam Fase 4	0	0	0	23	0	0	23	0	0
	-476	**302**	**-520**	**1.471**	**1.186**	**490**	**-915**	**0**	**996**

Het verloop per grondexploitatie is netto als volgt:

Projectnaam	Netto Boekwaarde 1-jan	Vanuit voorbeidings-kredieten	Mutatie vooruit ontvangen subsidies	Kosten boekjaar	Opbrengst boekjaar	Resultaat naar rato	Overige	Mutatie voorziening	Netto Boekwaarde 31-dec
Kleinschalig woningbouw Batenburg	-193	0	0	184	0	0		30	21
CPO Bergharen de Steenuil	30	0	0	188	978	0		0	-760
Huurlingsedam Fase 3	-1.073	0	0	29	11	117	-938	0	0
Afgewikkelde Complexen	-8	0	0	0	5	0		0	-13
Tussen Kasteel en Wijchens Meer	-2.171	0	0	232	0	0		3.330	1.391
CPO Bergharen	-195	0	0	31	0	164		0	0
CPO Duurzaam Wonsick	-557	0	0	212	0	209		0	-136
Wijchen West	0	302	-520	570	192	0		0	160
Huurlingsedam Fase 4	0	0	0	23	0	0	23	0	0
	-4.167	**302**	**-520**	**1.469**	**1.186**	**490**	**-915**	**3.360**	**662**

Het verwachte verloop per grondexploitatie is als volgt:

Projectnaam	Boekwaarde 31-dec	Geraamde kosten		Geraamde opbrengsten	Verwacht resultaat
Kleinschalig woningbouw Batenburg	195	8		30	173
CPO Bergharen de Steenuil	-761	774		18	-5
Afgewikkelde Complexen	-14	13		0	-1
Tussen Kasteel en Wijchens Meer	1.552	6.041		6.031	1.562
CPO Duurzaam Wonsick	-136	107		0	-29
Wijchen West	160	41.136		40.724	572
	996	**48.079**		**46.803**	**2.272**

Uitzettingen met een looptijd korter dan een jaar

(x € 1.000)	**2023**	**2022**
Vorderingen op openbaar lichaam		
Omzetbelasting	12.831	9.548
Rekening-courantverhouding met het Rijk	30.720	17.734
Overige vorderingen		
Debiteuren belastingen	524	457
Voorziening dubieuze belastingen	-108	-103
Totaal overige vorderingen	416	355
Overige uitzettingen		
Debiteuren	5.213	4.678
Voorziening dubieus	-2.230	-2.427
Totaal overige uitzettingen	2.983	2.251
De specificatie van de stand is als volgt:		
Totaal debiteuren algemeen	2.097	1.574
Voorziening dubieus algemeen	-403	-485
	1.694	1.089
Debiteuren sociale zaken	2.922	3.104
Voorziening dubieus sociale zaken	-1.828	-1.942
	1.094	1.162
	2.788	*2.251*
Totaal	**46.754**	**29.888**

Liquide middelen

(x € 1.000)	**2023**	**2022**
BNG	504	8
Rabobank	170	20
Kas	7	16
Totaal	**681**	**44**

De liquide middelen staan ter vrije beschikking.

Er is een kredietfaciliteit bij de BNG van € 2.000.000 voor onbepaalde tijd. Geldende rentepercentage is 1-maands Euribor, vermeerderd met een Spread (2023: 15 basispunten).

Ten aanzien van deze kredietfaciliteit bij de BNG zijn de volgende zekerheden (ten behoeve van derden)

gesteld:
- Negative pledge: zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de bank zal de gemeente zijn tegenwoordige en toekomstige onroerende en roerende zaken en zijn andere vermogensrechten (waaronder begrepen, maar niet beperkt tot, zijn vorderingsrechten jegens derden), of delen daarvan, niet aan derden verkopen, ruilen, schenken, inbrengen in een vennootschap of op andere wijze geheel of gedeeltelijk vervreemden of met hypotheek, pand of enig ander beperkt recht bezwaren, tenzij dit valt binnen het kader van de normale bedrijfsvoering van de Cliënt en tegen marktconforme condities;
- Pari passu: Zou het verstrekken van vorenbedoelde zekerheid aan derden om welke reden dan ook wenselijk dan wel noodzakelijk zijn, dan zal door de gemeente aan de bank gelijktijdig een minimaal gelijkwaardige zekerheidspositie worden verschaft.

Ten aanzien van Schatkistbankieren (o.g.v. art 2 Wet FIDO) zijn op grond van art. 7, lid 2 Regeling schatkistbankieren decentrale overheden is het ondergenoemde drempelbedrag van toepassing op onderhavig boekjaar.

Voor de periode 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023 bedraagt het drempelbedrag:
€ 2.412.800 (2,00% van het begrotingstotaal met een minimum van € 1.000.000).

Zie onderstaande tabel voor het gemiddeld per kwartaal buiten de Schatkist gehouden geld in het onderhavige boekjaar:

(bedragen x € 1.000)	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Gemiddeld saldo	159	366	521	582

Overlopende activa

(x € 1.000)	**2023**	**2022**
Nog te ontvangen voorschotbedragen overheidsuitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	69	212
Kortlopend deel huurkoop	9	10
Voorziening kortlopend deel huurkoop	-9	-10
Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen	1.007	10.429
Totaal	**1.076**	**10.641**

Daling van de post Overlopende activa is hoofdzakelijk het gevolg van het feit dat ultimo 2023 (in tegenstelling tot ultimo 2022) geen sprake is van vooruit gefactureerde bijdrage 1e kwartaal vanuit de Werkorganisatie Druten Wijchen.

Het verloop van de voorschotbedragen overheidsuitkeringen met een specifiek bestedingsdoel is als volgt:

Regeling (x € 1.000)	**Stand 01.01**	**Ontvangen bedragen**	**Betaalde bedragen**	**Stand 31.12**
Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	212	7.859	7.678	31
Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden kinderopvangtoeslagproblematiek 2021	0	0	12	12
Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen (Ultimo 2022 verantwoord onder nog te vorderen bedragen)	4	0	0	4
Regeling specifieke uitkering sportstimulering	0	300	322	22
	216	**8.159**	**8.012**	**69**

PASSIVA

Eigen vermogen

Algemene reserve

Het verloop van de algemene reserve is als volgt:

(x € 1.000)	**2023**	**2022**
Stand per 1 januari	27.648	21.810
Resultaatbestemming vorig jaar	1.428	2.056
Toevoegingen	3.058	4.303
Onttrekkingen	-10.213	-521
Stand per 31 december	**21.921**	**27.648**

In het onderhavige boekjaar betreffen toevoegingen aan de Algemene reserve hoofdzakelijk vrijvallen van diverse bestemmingsreserves (conform beleidsplannen) respectievelijk betreffen onttrekkingen aan de Algemene reserve hoofdzakelijk vormen van risicoreserves (grote projecten € 10 miljoen).

Bestemde reserves

Het verloop van de bestemde reserves is als volgt:

(x € 1.000)	**2023**	**2022**
Stand per 1 januari	37.137	36.822
Toevoegingen	27.473	8.469
Onttrekkingen	-17.285	-8.154
Stand per 31 december	**47.325**	**37.137**

Het verloop per bestemde reserve is als volgt:

	C	Stand 1-jan	Toevoeging	Onttrekking	Stand 31-dec
Legaat v. Cooth	5	€ 160	€ -	€ -	€ 160
Stimuleringsfonds volkshuisv. Hoevelaken	3	€ 82	€ -	€ -	€ 82
Beeldende kunst	2	€ 24	€ 20	€ -4	€ 40
De Stroming	3	€ 709	€ -	€ -649	€ 60
Eenmalige middelen	2	€ 1.872	€ 277	€ -1.465	€ 684
Renovaties Sportvelden	1	€ 673	€ 422	€ -322	€ 773
Dorpsontwikkelingsplannen	6	€ 5	€ -	€ -	€ 5
Landschapsontwikkelingplan	6	€ 201	€ 94	€ -	€ 295
Duurzaamheidslening	3	€ 435	€ 23	€ -	€ 458
Groenvoorziening Loonse waard	1	€ 45	€ -	€ -	€ 45
Groenpercelen Bijsterhuizen	2	€ 150	€ -	€ -	€ 150
Duurzaamheid	3	€ 457	€ 116	€ -23	€ 550
Startersleningen	3	€ 342	€ -	€ -232	€ 110
Vervangen speeltoestellen openbare speelpleinen	2	€ 15	€ 5	€ -	€ 20
Personeelsformatie (15 AZ 126a)	2	€ 269	€ -	€ -	€ 269
Cultuurhistorie	6	€ 20	€ -	€ -	€ 20
Integratie en participatie statushouders	5	€ 120	€ 129	€ -2	€ 247
RSA Tennis	1	€ 231	€ 51	€ -	€ 282
Revolverend fonds duurzaamheid	2	€ 81	€ 12	€ -	€ 93
Fonds voor en door Wijchen	5	€ 10	€ -	€ -10	€ 0
Risico grote projecten	2	€ -	€ 11.485	€ -4.460	€ 7.025
Calamiteiten maatschappelijke accommodaties	4	€ -	€ 100	€ -	€ 100
Actualiseren bestemmingsplannen	4	€ 117	€ -	€ -20	€ 97
Gymmaterialen	4	€ 382	€ 89	€ -70	€ 401
Onderwijshuisvesting	4	€ 25	€ -	€ -25	€ 0
Uitvoering WMO beleidsplan	4	€ 675	€ 1.032	€ -732	€ 975
WWB I-deel	4	€ 184	€ -	€ -108	€ 76
Verkiezingen	4	€ 86	€ -	€ -58	€ 28
Onderhoud Overige gebouwen	4	€ 1.801	€ 1.692	€ -1.567	€ 1.927
Gemeentelijke monumenten	4	€ 178	€ -	€ -33	€ 145
Risicoreserve fiscale aangelegenheden	4	€ 379	€ -	€ -379	€ 0
2D`s WMO-JEUGD	4	€ 2.282	€ 3.357	€ -4.155	€ 1.484
Openbare verlichting	4	€ 1.932	€ 44	€ -1.681	€ 295
Wegen en civiele kunstwerken	4	€ 1.165	€ 112	€ -	€ 1.277
Groen	4	€ 1.263	€ 243	€ -	€ 1.506
Corona compensatie	4	€ 1.710	€ 6	€ -183	€ 1.534
Exploitatiesaldo tijdelijke huivesting	4	€ 203	€ 1.010	€ -	€ 1.213
Afs.R: Brandweerkazerne	1	€ 2.749	€ -	€ -113	€ 2.636
Afs.R: Kulturhus Bergharen	1	€ 1.123	€ -	€ -42	€ 1.081
Afs.R: Gemeentewerf	1	€ 662	€ -	€ -27	€ 635
Afs.R: Herhuisvesting Molenhuis	1	€ 38	€ -	€ -18	€ 20
Afs.R: MFA Huurlingsedam	1	€ 321	€ -	€ -11	€ 310
Afs.R: Sportzaal Achterlo	1	€ 14	€ -	€ -2	€ 13
Afs.R: 3e Hockeyveld Campus Wijchen	1	€ 283	€ 89	€ -21	€ 351
Afs.R: Arbomaatregelen SCEC	1	€ 10	€ -	€ -10	€ -
Afs.R: Centrale Sporthal	1	€ 5.514	€ -	€ -187	€ 5.327
Afs.R: Kunstgrasveld Diosa	1	€ 445	€ 28	€ -151	€ 322
Afs.R: Renovatie crossbaan Wycross	1	€ 108	€ 26	€ -6	€ 128
Afs.R: Gemeentekantoor	1	€ 5.735	€ -	€ -356	€ 5.379
Afs.R: Verduurzaming mozaïek	1	€ 290	€ -	€ -23	€ 267
Afs.R: Automatische beregening	1	€ 157	€ -	€ -15	€ 142
Afs.R: Leefbaarheid Hernen Bergharen	1	€ -	€ 500	€ -	€ 500
Afs.R: RSA	1	€ 1.072	€ 361	€ -111	€ 1.322
Afs. R: Oosterpark	1	€ 285	€ -	€ -15	€ 270
Afs. R: Ventilatiesysteem Leemweg 121	1	€ 47	€ -	€ -3	€ 44
Afs.R: Bouw parkeergarage TKWM	1	€ -	€ 6.150	€ -	€ 6.150
Stand per 31 december		**€ 37.137**	**€ 27.473**	**€ -17.285**	**€ 47.325**

In kolom C staat het doel van de reserve:
1. Reserve afschrijving en onderhoud gebouwen, terreinen, infrastructuur;
2. Projectreserve;
3. Garantiereserve;
4. Egalisatiereserve;
5. Subsidiereserve;
6. Planvorming

Voor een nadere toelichting op de reserves verwijzen wordt verwezen naar de nota Reserves en Voorzieningen.

Resultaat voor bestemming

(x € 1.000)	**2023**	**2022**
Stand per 1 januari	3.227	2.820
Onbestemd	8.709	3.227
Toevoeging algemene reserve uit onbestemd voorgaand jaar	-1.428	-2.056
Toevoeging bestemde reserves uit onbestemd voorgaand jaar	-1799	-764
Stand per 31 december	**8.709**	**3.227**

Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen is als volgt:

(x € 1.000)	**2023**	**2022**
Stand per 1 januari	26.046	20.906
Toevoegingen	2.945	8.961
Onttrekkingen	-984	-507
Vrijval	-4.221	-3.313
Stand per 31 december	**23.786**	**26.046**

	C	**Stand 1 jan**	**Toevoe-ging**	**Onttrek-king**	**Vrijval**	**Stand 31 dec**
Pensioenen wethouders	1	6.509	-	-113	-54	6.342
Wachtgeldverplichtingen personeel	1	152	-	-23	-	129
Rationeel rioolbeheer	3	8.144	1.460	-82	-	9.522
Mechanische riolering	3	5.092	375	-157	-	5.310
Baggeren waterpartijen	2	202	48	-	-	250
Vervanging afvalinfrastructuur	3	685	561	-47	-	1.199
Tariefegalisatie Riolering	4	331	308	-	-	639
Tariefegalisatie Reinigingsheffing	4	764	193	-562	-	395
Grondexploitaties	1	4.167	-	-	-4.167	-
Totaal		**26.046**	**2.945**	**-984**	**-4.221**	**23.786**

In kolom C staat het doel van de voorziening:
1. Voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's;
2. Voorziening ter egalisering van kosten, bedoeld tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren;
3. Voorzieningen voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven;
4. Voorzieningen voor van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van voorschotbedragen.

Voor een nadere toelichting op de voorziening Grondexploitaties wordt verwezen naar de toelichting op de debetzijde van de balans onder Voorraden. Voor een nadere toelichting op de overige voorzieningen wordt verwezen naar de nota Reserves en Voorzieningen.

Vaste schulden met een looptijd van één jaar of langer

Het verloop van de schulden met een looptijd langer dan één jaar is als volgt:

(x € 1.000)	**2023**	**2022**
Stand per 1 januari	16.337	16.988
Opgenomen	-	-
Aflossing	-618	-651
Overige	-	-
Stand per 31 december	**15.719**	**16.337**
Rentelast	*313*	*314*

Vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

(x € 1.000)	**2023**	**2022**
BNG bank	-	-
Overige schulden	-	63
Crediteuren	3.465	4.211
Loonbelasting en sociale premies	489	410
Pensioenpremies	13	12
Totaal overige schulden	*3.967*	*4.697*
Totaal	**3.967**	**4.697**

Daling van de post Crediteuren is hoofdzakelijk het gevolg van het feit dat, ten opzichte van ultimo 2022, voor een lager bedrag sprake is van openstaande in rekening gebrachte voorschotten door verbonden partijen.

Overlopende passiva

(x € 1.000)	**2023**	**2022**
Overige nog te betalen bedragen	5.170	6.344
Ontvangen voorschotbedragen Rijk	8.324	6.162
Overige vooruit ontvangen bedragen	1.782	1.394
Totaal	**15.276**	**13.900**

Conform voorgaand jaar bestaat de post Overlopende passiva voornamelijk uit af te rekenen bedragen met verbonden partijen (hoofdzakelijk Werkorganisatie Druten Wijchen), vooruit ontvangen subsidies en aan burgers te betalen uitkeringen. Stijging van de post Overlopende passiva ten opzichte van voorgaand jaar is voornamelijk het gevolg van in 2023 vooruit ontvangen subsidies voor grondexploitatie Tussen Kasteel en Wijchens Meer.

Ontvangen voorschotbedragen Rijk
Het verloop van deze post is als volgt:

Regeling (x € 1.000)	Stand 01.01	Ontvangen bedragen	Betaalde bedragen	Stand 31.12
SPUK Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen	4	0	4	0
SPUK Naleving controle op coronatoegangsbewijzen	122	0	122	0
SPUK Gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	1	0	0	1
SPUK Ventilatie in scholen	74	0	0	74
SPUK Reductie energiegebruik woningen	0	467	6	461
SPUK aanpak energiearmoede	648	268	274	642
SPUK Inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	318	193	44	467
SPUK Capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	0	724	141	583
SPUK Wet inburgering 2021_gemeentedeel 2022	193	466	380	279
SPUK Onderwijsroute	35	37	54	18
SPUK Lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	37	30	30	37
SPUK BBZ en TOZO	73	30	0	103
SPUK Gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid	429	521	412	538
SPUK Stimulering Verkeersmaatregelen	8	0	0	8
SPUK Woningbouwinpuls Wijchen West	3.380	50	570	2.860
SPUK Stimulering flex- en transformatiewoningen	840	0	273	567
SPUK Sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en sociale basis 2023-2026	0	686	597	89
SPUK Meerkosten Energie Openbare Zwembaden	0	603	407	196
SPUK Startbouwimpuls Tussen Kasteel en Wijchens Meer	0	1.401	0	1.401
	6.162	**5.476**	**3.314**	**8.324**
SPUK Sportakkoord 2020-2022 (Ultimo 2022 verantwoord onder Overige nog te betalen bedragen)	76	0	76	0
	6.238	**5.476**	**3.390**	**8.324**

6. Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Algemeen
In de balans zijn niet opgenomen de op grond van beschikkingen, overeenkomsten, toezeggingen, e.d. te baseren toekomstige vorderingen en/of schulden.

Er zijn geen voorzieningen getroffen voor toekomstige verplichtingen betreffende verlof, wachtgelden, e.d.

Meerjarige financiële verplichtingen
Met diverse partijen zijn contracten gesloten waarbij sprake is van meerjarige financiële verplichtingen. Veel contracten zijn centraal via de Werkorganisatie Druten Wijchen (WDW) geregeld en aanbesteed.
Aangezien het normenkader van de gemeente slechts de Europese aanbestedingen omvat, worden met onderstaand overzicht de financiële verplichtingen betreffende contracten met waarden boven de aanbestedingsnorm (€ 215.000 voor leveringen respectievelijk € 5.382.000 voor werken) gerapporteerd.

Dienst	*Toelichting*
Zorg	Op regionaal niveau zijn diverse contracten centraal ondergebracht bij het Regionaal ondersteuningsbureau (ROB). Het ROB draagt zorg voor contractbeheer, monitoring van contractwaarden, prestatielevering en coördinatie van de financiële afwikkeling.
Onderhoud openbare ruimte	Europees aanbesteed contract betreffende onderhoud van de openbare ruimte met een looptijd tot 1 december 2026 en een jaarlast van circa € 1.073.000.
Energie	Europees aanbesteed contract betreffende levering van stroom met een looptijd tot 1 januari 2028 en een jaarlast van circa € 352.000.
Facilitair	Contract schoonmaakdiensten met een looptijd tot 1 april 2026 en een jaarlast van circa € 85.000.
Beveiliging	Europees aanbesteed contract betreffende de beveiliging van opvang ontheemden Oekraïners met een looptijd tot 1 augustus 2024 met een last van circa € 566.000.
Verzekering	Europees aanbesteed contract betreffende brandverzekering gemeentelijke objecten met een looptijd tot 1 januari 2025 en een jaarlast van circa € 160.000.

Voorwaardelijke verplichtingen

Verstrekte zekerheden
Ultimo boekjaar zijn de volgende garantstellingen verstrekt:

Gewaarborgde leningen	***Hoofdsom***	***Restant***	***Perc.***	***2023***	***2022***
(x € 1.000)					
Woningstichtingen (als achtervang)	80.332	74.526	50%	37.265	37.650
Woningstichtingen (als achtervang)	43.000	43.000	100%	43.000	43.000
Krediethypotheken (als 50% garant)	417	130	50%	65	241
Krediethypotheken (als 100% garant)	438	438	100%	41	54
Overige	1.200	870	100%	870	915
Totaal	**125.387**	**118.964**		**81.241**	**81.860**

Potentiële claim rechtszaak
In een door een onderneming aangespannen rechtszaak is de gemeente Wijchen in eerste aanleg veroordeeld tot betaling van een schadevergoeding van circa € 5.000.000 vanwege toerekenbare tekortkoming in de nakoming van een verkoopovereenkomst. De gemeente Wijchen heeft dat bedrag in 2022 betaald en heeft hoger beroep ingesteld. De tegenpartij heeft in hoger beroep haar eis vermeerderd en veroordeling van circa € 11.000.000 aan schadevergoeding gevorderd (met inbegrip van het reeds betaalde bedrag).

Potentiële claim
Op 31 maart 2023 heeft een in Nederland gevestigde onderneming (actief in de bouwsector) een claim van € 1.033.035 ingediend bij de gemeente Wijchen wegens het door de gemeente Wijchen afbreken van onderhandelingen voor het leveren van producten aan de gemeente Wijchen. Via een reactie vanuit de advocaat heeft de gemeente Wijchen de claim op 13 april 2023 afgewezen. Per heden zijn partijen nog steeds in discussie.

Potentiële naheffing WMO-contracten (eigen bijdrage)
Een aanvrager van een voorziening op grond van de WMO (zoals hulp in de huishouding, begeleiding, hulp- en vervoersmiddelen, e.d.) is op grond van de WMO een bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacy redenen beperkt) is ontoereikend voor de gemeente om de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen.
Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever bepaald dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de WMO geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat door de gemeente geen zekerheid omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kan worden verkregen.

7. Overzicht taakvelden voor mutaties bestemmingsreserves

Prog	TV	Taakveld	BEGROOT			REALISATIE		
			Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0	**0.1**	Bestuur	-144	3.239	3.095	-185	3.217	3.032
	0.10	Mutaties reserves	-11.303	6.192	-5.110	-10.949	12.183	1.234
	0.2	Burgerzaken	-554	1.208	655	-533	1.200	667
	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-441	1.095	654	-439	1.203	765
	0.4	Overhead	-919	13.077	12.158	-1.290	13.270	12.003
	0.5	Treasury	-334	-676	-1.010	-1.147	-664	-1.811
	0.61	OZB woningen	-6.406	1.052	-5.355	-6.417	899	-5.518
	0.62	OZB niet-woningen	-3.918	43	-3.875	-3.944	43	-3.902
	0.64	Belastingen overig	-359	63	-296	-364	59	-305
	0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-80.007	0	-80.007	-79.989	0	-79.989
	0.8	Overige baten en lasten	-7.374	7.195	-179	-7.392	6.871	-521
	0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	0	54	54	0	54	54
Totaal 0			**-111.759**	**32.544**	**-79.216**	**112.649**	**38.336**	**-74.314**
1	**1.1**	Crisisbeheersing en brandweer	-10	3.070	3.060	-6	3.065	3.058
	1.2	Openbare orde en veiligheid	-176	1.133	957	-178	1.066	888
Totaal 1			**-187**	**4.203**	**4.016**	**-185**	**4.131**	**3.946**
2	**2.1**	Verkeer en vervoer	-389	5.753	5.364	-448	5.371	4.923
	2.2	Parkeren	0	342	342	0	276	276
	2.5	Openbaar vervoer	-6	36	31	-6	36	30
Totaal 2			**-394**	**6.131**	**5.737**	**-454**	**5.683**	**5.229**
3	**3.1**	Economische ontwikkeling	-30	674	644	-29	736	708
	3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-295	4	-291	-312	146	-166
	3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-564	246	-318	-578	258	-321
	3.4	Economische promotie	-318	465	147	-336	475	140
Totaal 3			**-1.206**	**1.389**	**183**	**-1.255**	**1.615**	**360**
4	**4.1**	Openbaar basisonderwijs	-44	305	261	-44	297	253
	4.2	Onderwijshuisvesting	-236	1.987	1.751	-293	1.924	1.631
	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-495	1.799	1.303	-405	1.603	1.198
Totaal 4			**-775**	**4.091**	**3.316**	**-742**	**3.824**	**3.082**
5	**5.1**	Sportbeleid en activering	-265	562	297	-333	512	180
	5.2	Sportaccommodaties	-1.345	3.436	2.092	-1.222	2.797	1.575
	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	0	731	731	-1	672	672
	5.4	Musea	-1	406	406	-2	401	399
	5.5	Cultureel erfgoed	-20	140	120	-18	139	121
	5.6	Media	-40	942	901	-40	912	872
	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-41	4.750	4.709	-48	4.468	4.420
Totaal 5			**-1.712**	**10.967**	**9.255**	**-1.664**	**9.902**	**8.238**
6	**6.1**	Samenkracht en burgerparticipatie	-2.758	4.829	2.071	-6.690	9.253	2.564
	6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-28	3.280	3.252	-75	3.022	2.947
	6.3	Inkomensregelingen	-11.840	19.039	7.199	-11.410	18.404	6.994
	6.4	Begeleide participatie	0	4.659	4.659	0	4.279	4.278
	6.5	Arbeidsparticipatie	-426	3.032	2.605	-296	2.796	2.500
	6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-53	2.913	2.860	-56	2.629	2.574
	6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	0	-13	13	0
	6.71a	Hulp bij het huishouden (WMO)	-250	4.475	4.225	-304	4.336	4.032
	6.71b	Begeleiding (WMO)	-40	2.961	2.921	-40	2.876	2.835
	6.71c	Dagbesteding (WMO)	0	955	955	0	931	931

Prog	TV	Taakveld	BEGROOT			REALISATIE		
			Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
	6.71d	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	0	301	301	0	296	296
	6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0	0	0
	6.72a	Jeugdhulp begeleiding	0	3.648	3.648	-3	3.828	3.825
	6.72b	Jeugdhulp behandeling	0	1.939	1.939	0	1.777	1.777
	6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	0	1.111	1.111	0	1.097	1.097
	6.72d	Jeugdhulp zonder verblijf overig	0	40	40	0	38	38
	6.73a	Pleegzorg	0	371	371	0	363	363
	6.73b	Gezinsgericht	0	820	820	0	728	728
	6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	0	2.621	2.621	0	2.413	2.413
	6.74a	Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	0	3.419	3.419	0	3.036	3.036
	6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	0	2.243	2.243	0	1.756	1.756
	6.74c	Gesloten plaatsing	0	208	208	0	170	170
	6.81	Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0	0	0
	6.81a	Beschermd wonen (WMO)	-149	88	-61	-149	87	-62
	6.81b	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	0	61	61	0	56	56
	6.82	Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0	0
	6.82a	Jeugdbescherming	0	776	776	0	657	657
	6.82b	Jeugdreclassering	0	166	166	0	179	179
Totaal 6			**-15.545**	**63.955**	**48.410**	**-19.035**	**65.020**	**45.985**
7	**7.1**	Volksgezondheid	-535	2.681	2.146	-500	2.451	1.951
	7.2	Riolering	-4.368	3.965	-402	-4.456	3.924	-532
	7.3	Afval	-4.725	4.376	-349	-4.849	4.026	-822
	7.4	Milieubeheer	-2.136	4.099	1.962	-573	2.273	1.700
	7.5	Begraafplaatsen en crematoria	0	21	21	0	18	18
Totaal 7			**-11.764**	**15.142**	**3.378**	**-10.378**	**12.693**	**2.315**
8	**8.1**	Ruimtelijke ordening	-314	1.151	837	-378	1.145	767
	8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-69	104	35	-7.015	2.259	-4.756
	8.3	Wonen en bouwen	-1.209	2.011	802	-1.475	1.913	438
Totaal 8			**-1.592**	**3.267**	**1.675**	**-8.867**	**5.316**	**-3.551**
	0.11	**Resultaat van de rekening van baten en lasten**	**-144.934**	**141.688**	**-3.246**	**-155.229**	**146.520**	**-8.709**

8. Overzicht taakvelden na mutaties bestemmingsreserves

Prog	TV	Taakveld	BEGROOT			REALISATIE		
			Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0	**0.1**	Bestuur	-144	3.239	3.095	-185	3.217	3.032
	0.10	Mutaties reserves	-1.799	0	-1.799	-1.799	0	-1.799
	0.2	Burgerzaken	-595	1.208	613	-591	1.200	609
	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-514	1.152	638	-514	1.260	747
	0.4	Overhead	-1.615	13.389	11.774	-1.959	13.582	11.646
	0.5	Treasury	-334	-676	-1.010	-1.147	-664	-1.811
	0.61	OZB woningen	-6.406	1.052	-5.355	-6.417	899	-5.518
	0.62	OZB niet-woningen	-3.918	43	-3.875	-3.944	43	-3.902
	0.64	Belastingen overig	-359	63	-296	-364	59	-305
	0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-80.007	0	-80.007	-79.989	291	-79.698
	0.8	Overige baten en lasten	-7.374	7.166	-208	-7.392	7.185	-207
	0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	0	54	54	0	54	54
Totaal 0			**-103.065**	**26.691**	**-76.375**	**-104.301**	**27.126**	**-77.175**
1	**1.1**	Crisisbeheersing en brandweer	-124	3.070	2.946	-120	3.065	2.945
	1.2	Openbare orde en veiligheid	-176	1.133	957	-178	1.066	888
Totaal 1			**-300**	**4.203**	**3.903**	**-298**	**4.131**	**3.833**
2	**2.1**	Verkeer en vervoer	-611	5.753	5.142	-448	5.527	5.079
	2.2	Parkeren	-1	342	341	0	276	276
	2.5	Openbaar vervoer	-6	36	31	-6	36	30
Totaal 2			**-617**	**6.131**	**5.514**	**-454**	**5.839**	**5.385**
3	**3.1**	Economische ontwikkeling	-30	674	644	-99	736	638
	3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-295	4	-291	-312	146	-166
	3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-564	246	-318	-578	258	-321
	3.4	Economische promotie	-328	465	137	-339	475	136
Totaal 3			**-1.216**	**1.389**	**172**	**-1.328**	**1.615**	**287**
4	**4.1**	Openbaar basisonderwijs	-44	305	261	-44	297	253
	4.2	Onderwijshuisvesting	-239	1.987	1.748	-297	1.924	1.627
	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-495	1.799	1.303	-405	1.603	1.198
Totaal 4			**-778**	**4.091**	**3.313**	**-745**	**3.824**	**3.079**
5	**5.1**	Sportbeleid en activering	-265	562	297	-333	512	180
	5.2	Sportaccommodaties	-2.121	4.553	2.432	-1.888	3.913	2.025
	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-112	731	619	-137	692	555
	5.4	Musea	-1	413	412	-2	408	405
	5.5	Cultureel erfgoed	-20	107	87	-51	139	88
	5.6	Media	-40	942	901	-40	912	872
	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-34	4.912	4.878	-80	4.850	4.770
Totaal 5			**-2.593**	**12.218**	**9.625**	**-2.531**	**11.426**	**8.895**
6	**6.1**	Samenkracht en burgerparticipatie	-4.022	7.226	3.203	-7.792	10.849	3.057
	6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-88	3.457	3.369	-135	3.285	3.150
	6.3	Inkomensregelingen	-12.989	19.039	6.050	-12.483	18.404	5.921
	6.4	Begeleide participatie	0	4.659	4.659	0	4.279	4.278
	6.5	Arbeidsparticipatie	-428	3.032	2.603	-298	2.896	2.598
	6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-177	2.913	2.736	-262	2.844	2.582
	6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	0	-13	13	0
	6.71a	Hulp bij het huishouden (WMO)	-581	4.566	3.985	-635	4.612	3.978
	6.71b	Begeleiding (WMO)	-118	3.269	3.151	-137	3.281	3.144
	6.71c	Dagbesteding (WMO)	-157	1.094	937	-134	1.064	930

Prog	TV	Taakveld	BEGROOT			REALISATIE		
			Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
	6.71d	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	-23	301	278	-25	296	271
	6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0	0	0
	6.72a	Jeugdhulp begeleiding	-548	3.792	3.244	-800	4.029	3.229
	6.72b	Jeugdhulp behandeling	-615	1.939	1.324	-618	1.941	1.323
	6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	-45	1.117	1.073	-51	1.122	1.071
	6.72d	Jeugdhulp zonder verblijf overig	0	40	40	0	38	38
	6.73a	Pleegzorg	0	440	440	-16	455	439
	6.73b	Gezinsgericht	-293	820	526	-293	818	525
	6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	-856	3.588	2.732	-856	3.586	2.730
	6.74a	Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	-281	3.494	3.213	-290	3.502	3.212
	6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	-766	2.248	1.481	-786	2.265	1.480
	6.74c	Gesloten plaatsing	-258	386	128	-258	385	126
	6.81	Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0	0	0
	6.81a	Beschermd wonen (WMO)	-149	88	-61	-149	87	-62
	6.81b	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	0	61	61	0	56	56
	6.82	Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0	0
	6.82a	Jeugdbescherming	-68	811	743	-68	809	740
	6.82b	Jeugdreclassering	-29	176	147	-44	189	144
Totaal 6			**-22.493**	**68.556**	**46.063**	**-26.144**	**71.104**	**44.959**
7	**7.1**	Volksgezondheid	-535	2.681	2.146	-500	2.451	1.951
	7.2	Riolering	-4.368	3.965	-402	-4.456	3.924	-532
	7.3	Afval	-5.212	4.376	-836	-4.849	4.026	-822
	7.4	Milieubeheer	-2.144	4.099	1.954	-580	2.389	1.809
	7.5	Begraafplaatsen en crematoria	0	21	21	0	18	18
Totaal 7			**-12.259**	**15.142**	**2.883**	**-10.385**	**12.809**	**2.424**
8	**8.1**	Ruimtelijke ordening	-334	1.151	817	-398	1.145	747
	8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-69	104	35	-7.169	5.589	-1.581
	8.3	Wonen en bouwen	-1.209	2.011	802	-1.475	1.913	438
Totaal 8			**-1.612**	**3.267**	**1.655**	**-9.042**	**8.646**	**-396**
	0.11	**Resultaat van de rekening van baten en lasten**	**-144.934**	**141.688**	**-3.246**	**-155.229**	**146.520**	**-8.709**

9. WNT (Wet Normering Topinkomens)-bijlage 2023

WNT verantwoording 2023

Conform de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen Publieke en Semipublieke sector dienen van onderstaande functies de volgende gegevens gepubliceerd te worden.

1. Griffier
2. Gemeentesecretaris

Het voor Wijchen toepasselijke bezoldigingsmaximum bedraagt voor het onderhavige boekjaar € 223.000. Deze is gebaseerd op het algemene WNT maximum. Het individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum is berekend naar rato van omvang en duur van het dienstverband.

In de WNT-verantwoording 2022 zijn abusievelijk de doorbelaste loonkosten J. te Boekhorst over de periode 01.11.2022-31.12.2022, die nadien zijn teruggevorderd, verantwoord in tabel 1b. Door in deze WNT-verantwoording 2023 voornoemde loonkosten 2022 J. te Boekhorst niet op te nemen onder 1b en J. te Boekhorst voor 2022 te benoemen onder 1d, is deze fout hersteld.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Functiegegevens	**2023**	**2022**
Naam	A.B. Berendsen	A.B. Berendsen
Functie	Griffier	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in het jaar	01.01–31.12	01.01–31.12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 100.959	€ 95.083
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 23.121	€ 23.055
Subtotaal	*€ 124.080*	*€ 118.138*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 223.000	€ 216.000
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	*€ 124.080*	*€ 118.138*
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

Functiegegevens	**2023**	**2022**
Naam	J.M. Hendrix	R. Boer
Functie	Gemeentesecretaris	Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in het jaar	01.06–31.12	01.01–30.11
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 67.229	€ 103.477
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 16.333	€ 27.687
Subtotaal	*€ 83.562*	*€ 131.164*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 130.745	€ 216.000
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	*€ 83.562*	*€ 131.164*
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12
Niet van toepassing.

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen
Niet van toepassing.

1d. Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 1.900 of minder

Gegevens 2023	
Naam topfunctionaris	**Functie**
J. te Boekhorst	Waarnemend gemeentesecretaris

Gegevens 2022	
Naam topfunctionaris	**Functie**
J. te Boekhorst	Waarnemend gemeentesecretaris

1e. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.900
Niet van toepassing.

1f. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.900 waarop de anticumulatie bepaling van toepassing is
Niet van toepassing.

1g. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van € 1.900 of minder waarop de anticumulatiebepaling van toepassing is
Niet van toepassing.

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking
Er zijn geen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking geweest.

3. Bezoldiging niet-topfunctionarissen
Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2023 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen. Er zijn in 2023 geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WOPT of de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

10. SiSa-bijlage 2023

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 12-02-2024									
Verstrekker	**Uitkeringscode**	**Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**
Jen V	**A16**	**Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne** Gemeenten	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T) *Aard controle R Indicator: A16/01*	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van A16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle R Indicator: A16/02*	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder A16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle n.v.t. Indicator: A16/03*	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringkosten *Aard controle R Indicator: A16/04*	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie *Aard controle R Indicator: A16/05*	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO) *Aard controle R Indicator: A16/06*
			€ 5.990.940			€ 1.851.066	€ 0	€ 30.567

			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen (jaar T) POO *Aard controle R* *Indicator: A16/07*	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A16/08*	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07 en 08 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/09*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/10*		
			€ 0	€ 17.430	€ 7.890.003	€ 12.314.688		
FIN	**B2**	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: B2/01*	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/02*	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T) *Aard controle D2* *Indicator: B2/03*	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/04*	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)(vanaf 2021) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*	Normbedragen voor e (ja/nee) (vanaf 2021) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/06*
			0	37	0	€ 0	Ja	Ja
			Wijziging keuze per (2023/2024) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/08*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/09*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/10*		
			N.V.T.	Nee				
			Reeks 1	**Reeks 1**	**Reeks 1**	**Reeks 1**	**Reeks 1**	**Reeks 1**

			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/11*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/12*	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/13*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/14*	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/15*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/16*
			€ 0	€ 0				
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/17*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/18*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/19*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/20*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/21*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/22*
			€ 0	€ 9.880	€ 0	€ 6.936	€ 0	€ 0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/23*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/24*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/25*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/26*	**Totaal** Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/27*	
			€ 12.000	€ 12.000	€ 0	€ 0	€ 12.000	

BZK	C9	**Specifieke uitkering woningbouwimpuls** **Tranche 1 t/m 5** Gemeenten		Projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/01*	Aantal woningen waarvan bouw is gestart in (jaar T) komt overeen met fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/02*	Afgesproken datum van start bouw van de eerste woning uit de projectaanvraag binnen 3 jaar na toekenning gehaald? (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: C9/03*	Aantal woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/04*	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/05*	Aantal gerealiseerde woningen (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/06*
			1	Wijchen-West	Ja	Ja	0	0	0
			2						
			20						
				Kopie projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/07*	Uitvoering WBI-maatregelen verloopt conform fasering projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/08*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C9/09*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C9/10*	Opbrengsten (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C9/11*	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C9/12*
			1	Wijchen-West	Ja	€ 6.308.046	€ 6.551.528	€ 0	€ 0
			2						
			20						
				Kopie projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/13*	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/14*	Toelichting afwijking(en) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/15*	Eindverantwoording/ project afgerond (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/16*		
			1	Wijchen-West	Ja		Nee		
			2						

		20						
BZK	**C32**	**Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen** Gemeenten	Beschikkingsnummer /naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C32/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/03*	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 december 2023 (Ja/Nee) *Aard controle D2* *Indicator: C32/04*	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/06*
		1	SUVIS21-01059147	€ 0	€ 46.854	Ja		Ja
		2	SUVIS21-00744771	€ 0	€ 28.654	Ja		Ja
		3	SUVIS21-00898571	€ 0	€ 0	Nee	Aanpassingen niet uitgevoerd.	Ja
		4	SUVIS21-00802281	€ 0	€ 150.000	Ja		Ja
		5						
		100						
			Kopie Beschikkingsnummer /Naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/07*	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.) *Aard controle D2* *Indicator: C32/08*	Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/09*			
		1	SUVIS21-01059147	Ja				
		2	SUVIS21-00744771	Ja				
		3	SUVIS21-00898571	Nee	Aanpassingen niet uitgevoerd.			
		4	SUVIS21-00802281	Ja				
		5						
		100						

BZK	**C55**	**Aanpak energiearmoede**	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/01*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/03*	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/04*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/05*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/06*
			480	€ 203.148	€ 242.002	147	€ 32.968	€ 33.804
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning – bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/07*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/08*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/09*			
			627	€ 37.620	€ 43.320			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen

			Aard controle n.v.t. *Indicator: C55/10*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/11*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/12*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/13*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/14*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/15*
			2.992	818	0	123	627	0
BZK	**C62**	**Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire**	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen *Aard controle R* *Indicator: C62/01*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C62/02*				
			€ 0	Ja				
BZK	**C85**	**Stimuleringsregeling flex- en transformatiewoningen**	Projectnaam *Aard controle n.v.t* *Indicator: C85/01*	Cumulatief aantal flex- of transformatiewoningen gerealiseerd per project (t/m jaar T) - betreft totalen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C85/02*	Cumulatief aantal woningen gerealiseerd voor Ontheemden of vergunninghouders per project (t/m jaar T) - betreft totalen *Aard controle n.v.t* *Indicator: C85/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per project – inclusief uitvoering door derden *Aard controle R* *Indicator: C85/04*	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) per project – inclusief uitvoering door derden *Aard controle R* *Indicator: C85/05*	
		Gemeenten 1	Herhuisvesting Oude klapstraat Wijchen	81	81	€ 9.313.107	€ 8.658.066	
		2						
		20						
			Kopie projectnaam *Aard controle n.v.t* *Indicator: C85/06*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator:C85/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C85/08*			

		1	*Herhuisvesting Oude klapstraat Wijchen*	Ja	Nee			
		2						
		20						
BZK	**C92**	**Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid**	Besteding (jaar T)	Bedrag doorgeschoven naar t+1	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is	Aantal gebruikte leermiddelen	
-	-	-						
-	-	-	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	
-	-	-	*Indicator: C92/01*	*Indicator: C92/02*	*Indicator: C92/03*	*Indicator: C92/04*	*Indicator: C92/05*	
-	-	-	€ 40.336	€ 0	2	1.508	76	
BZK	**C94**	**Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties**	Beschikkingsnummer	Besteding (jaar T)	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...] , eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen zijn genomen [...]	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...] ,eventueel in samenhang [...] met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300	Het aantal woningen waarbij een hogere bijdrage dan € 4.000 is toegekend, het aantal woningen dat daarvan niet voldoet aan de betreffende uitzonderingsgevallen [...] en	Het totaalbedrag van de overschrijding boven de € 4.000 van die laatstbedoelde woningen
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*
			Indicator: C94/01	*Indicator: C94/02*	*Indicator: C94/03*	*Indicator: C94/04*	*Indicator: C94/05*	*Indicator: C94/06*
		1	*LAI23-03468623*	€ 5.920	0	0	0	€ 0
		2						
		100						

			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a, van de regeling *Aard controle R* *Indicator: C94/07*	Besteding van middelen ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b *Aard controle R* *Indicator: C94/08*	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen. *Aard controle R* *Indicator: C94/09*	Eindverantwoording (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C94/10*		
			1	€ 3.220	€ 2.720	€ 0	Nee		
			2						
			100						
BZK	**C105**	**Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls**	Projectnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/01*	Aantal woningen waarvan de bouw is gestart cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/02*	Afgesproken datum van start bouw gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht *Aard controle D1* *Indicator: C105/03*	Aantal woningen dat is gerealiseerd cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/04*	Afgesproken datum van oplevering gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht *Aard controle D1* *Indicator: C105/05*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C105/06*
			1	*2023-0000096189*	0	Ja	0	Ja	€ 0
			2						
			20						
			Kopie projectnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/07*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/08*	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/09*	Toelichting afwijking(en) van datum start bouw, datum van oplevering en/of prijscategorieën woningen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/10*	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/11*	Afgesproken aandeel van betaalbare woningen gehaald? (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: C105/12*
			1	*2023-0000096189*	€ 0	Ja	nvt	0	Ja

			2						
			20						
				Kopie projectnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/13*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/14*				
			1	*2023-0000096189*	Nee				
			2						
			20						
OCW	**D8**	**Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)** Gemeenten		Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/05*	
				€ 309.085	€ 64.800	€ 30.619	€ 0	€ 237.482	
				Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/06*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/07*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/08*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/09*		
			1						
			2						

		100						
OCW	**D14**	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld *Aard controle R* *Indicator: D14/01*	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen *Aard controle R* *Indicator: D14/02*	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/05*	
			€ 44.063	€ 0	€ 0	€ 0	€ 317.639	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/06*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/07*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/08*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/09*		
		1						
		2						
		10						
IenW	**E44B**	**Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)**	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Beschikkingsnummer	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)

			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/02	Aard controle R Indicator: E44B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/04	Aard controle R Indicator: E44B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/06
		1	061945 Gemeente Berg en Dal	IENW/BSK-2023/236792	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		2	061945 Gemeente Berg en Dal	IENW/BSK-2023/236792	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		3	061945 Gemeente Berg en Dal	IENW/BSK-2023/236792	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		4	061945 Gemeente Berg en Dal	IENW/BSK-2023/236792	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		5						
		20						

			Kopie CBS(code) Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/07	Kopie beschikkingsnummer Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/08	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/09
		1	061945 Gemeente Berg en Dal	IENW/BSK-2023/236792	Nee
		2	061945 Gemeente Berg en Dal	IENW/BSK-2023/236792	Nee
		3	061945 Gemeente Berg en Dal	IENW/BSK-2023/236792	Nee
		4	061945 Gemeente Berg en Dal	IENW/BSK-2023/236792	Nee
		5			
		20			

			Kopie CBS(code) Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/10	Kopie beschikkingsnummer Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/11	Naam/nummer maatregel Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/12	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/13
		1	061945 Gemeente Berg en Dal	IENW/BSK-2023/236792	1	Nee
		2	061945 Gemeente Berg en Dal	IENW/BSK-2023/236792	2	Nee
		3	061945 Gemeente Berg en Dal	IENW/BSK-2023/236792	3	Nee
		4	061945 Gemeente Berg en Dal	IENW/BSK-2023/236792	4	Nee
		5				

		20						
EZK	**F28**	**Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid**	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel *Aard controle R* *Indicator: F28/01*	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel *Aard controle R* *Indicator: F28/02*	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten *Aard controle R* *Indicator: F28/03*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F28/04*	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten *Aard controle R* *Indicator: F28/05*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F28/06*
			€ 0	€ 140.556	€ 0	€ 140.556	€ 0	€ 0
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F28/07*					
			Nee					
SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	Besteding (jaar T) **IOAW** Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	Baten (jaar T) **IOAW** (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	Besteding (jaar T) **IOAZ** Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	Baten (jaar T) **IOAZ** (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*
			€ 10.702.100	€ 134.346	€ 599.437	€ 5.861	€ 32.288	€ 567
			Besteding (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud	Baten (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) **WWIK** (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslag affaire

			Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/07*	Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/08*	Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**) *Aard controle R* *Indicator: G2/09*	Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/10*	Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/11*	Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/12*
			€ 36.271	€ 18.125	€ 0	€ 623.782	€ 0	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle D2* *Indicator: G2/13*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*				
			€ 0	Ja				
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeente deel 2023** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/01*	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/02*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/03*	Besteding (jaar T) Bob Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/04*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/05*	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/06*
			€ 0	€ 0	€ 16.278	€ 0	€ 0	€ 0

			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/07*	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/08*	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/09*	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/10*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/11*	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
SZW	**G4**	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/01*	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/02*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/03*	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/04*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/05*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/06*
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	-€ 208	€ 0	€ 2.009	€ 13.840	€ 91
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 305
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 4.290	€ 0
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

			6	Totaal	-€ 208	€ 0	€ 2.009	€ 18.130	€ 396
				Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/09*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/10*		
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja		
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja		
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja		
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja		
			6	Totaal	0	0	N.v.t.		
				Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/12*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing *Aard controle R* *Indicator: G4/13*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig *Aard controle R* *Indicator: G4/14*	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/15*	
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
			6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	

			Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/16*	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/17*	Levensonderhoud-Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle D2* *Indicator: G4/18*	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/19*	
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
		6	Totaal	0	0	0	
SZW	**G10**	**Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/01*	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G10/03*		
			€ 380.406	€ 0	Ja		

SZW	**G12**	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/01*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12/03*			
			€ 0	€ 0	Ja			
SZW	**G13**	**Onderwijsroute_ deel gemeente 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T),ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/01*	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/02*	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/03*	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/04*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05	
			€ 84.432	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
VWS	**H4**	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/01*	Totale werkelijke berekende subsidie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*				
			€ 299.632	€ 221.629				
			Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **Onroerende zaken**	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **roerende zaken**	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **overige kosten**	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is

			Aard controle n.v.t. *Indicator: H4/03*	*Aard controle R* *Indicator: H4/04*	*Aard controle R* *Indicator: H4/05*	*Aard controle R* *Indicator: H4/06*	*Aard controle R* *Indicator: H4/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*
		1	1.1 Nieuwbouw	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		2	1.2 Renovatie	€ 863	€ 863	€ 0	€ 0	
		3	1.3 Onderhoud	€ 77.828	€ 77.828	€ 0	€ 0	
		4	2.1 Aankoop	€ 8.079	€ 0	€ 8.079	€ 0	
		5	2.2 Dienstverlening door derden	€ 14.263	€ 0	€ 14.263	€ 0	
		6	2.3 Beheer en exploitatie	€ 14.717	€ 0	€ 14.717	€ 0	
		7	3.1 Mengpercentage	€ 15.050	€ 0	€ 0	€ 15.050	
		8	3.2 Verbonden lichamen	€ 90.829	€ 0	€ 0	€ 90.829	
		9						
		100						
VWS	**H8**	**Regeling Sportakkoord 2020-2022**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/01*	Totaal bedrag volgens beschikking *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/02*	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/03*	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/04*	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/05*	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/06*
		1	1105010-1042232	€ 56.575	€ 0	€ 56.575	€ 0	€ 56.575
		2						
		3						
		4						

	Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/08*
1	1105010-1042232	Ja
2		
3		

		4						
VWS	**H12**	**Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H12/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H12/02*	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/03*	Eindverantwoording? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/04*		
			€ 30.161	€ 57.237	Ja	Nee		
VWS	**H30**	**Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026**	Naam onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/01*	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/02*	Besteding (jaar T) per onderdeel *Aard controle R* *Indicator: H30/03*	Welk bedrag per onderdeel neemt u mee van 2023 naar 2024? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/05*	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/06*
		1	Lokaal Sportakkoord	€ 29.787	€ 27.682	€ 2.105	€ 27.682	Ja
		2	Brede regeling combinatiefuncties	€ 205.074	€ 205.074	€ 0	€ 205.074	Ja
		3	Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 45.827	€ 33.377	€ 9.165	€ 33.377	Ja
		4	Kansrijke Start	€ 34.370	€ 28.939	€ 5.431	€ 28.939	Ja
		5	Mentale Gezondheid	€ 16.039	€ 9.902	€ 3.208	€ 9.902	Ja
		6	Aanpak overgewicht en obesitas	€ 40.098	€ 8.160	€ 8.020	€ 8.160	Ja
		7	Valpreventie	€ 118.003	€ 132.563	€ 0	€ 132.563	Ja
		8	Leefomgeving	€ 22.913	€ 18.182	€ 4.583	€ 18.182	Ja
		9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 5.728	€ 3.766	€ 1.146	€ 3.766	Ja
		10	Versterken sociale basis	€ 83.633	€ 79.800	€ 3.833	€ 79.800	Ja
		11	Mantelzorg	€ 22.913	€ 20.730	€ 2.183	€ 20.730	Ja
		12	Eén tegen eenzaamheid	€ 22.913	€ 22.700	€ 213	€ 22.700	Ja
		13	Welzijn op recept	€ 12.602	€ 0	€ 2.520	€ 0	Ja

			14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 5.728	€ 5.728	€ 0	€ 5.728	Ja
			15	Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 20.393	€ 0	€ 4.079	€ 0	Ja
				Kopie naam onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/07*	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/08*				
			1	Lokaal Sportakkoord	Ja				
			2	Brede regeling combinatiefuncties	Ja				
			3	Terugdringen Gezondheidsachterstanden	Ja				
			4	Kansrijke Start	Ja				
			5	Mentale Gezondheid	Ja				
			6	Aanpak overgewicht en obesitas	Ja				
			7	Valpreventie	Ja				
			8	Leefomgeving	Ja				
			9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	Ja				
			10	Versterken sociale basis	Ja				
			11	Mantelzorg	Ja				
			12	Eén tegen eenzaamheid	Ja				
			13	Welzijn op recept	Ja				
			14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	Ja				
			15	Coördinatiekosten regionale aanpak	Ja				
				Eindverantwoording (Ja/Nee)					

			Aard controle n.v.t. *Indicator: H30/09*					
			Nee					
VWS	**H31**	**Regeling Specifieke uitkering noodfonds energie amateursportverenigingen**	Beschikkingsnummer / kenmerk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H31/01*	Totaal ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H31/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H31/03*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H31/04*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H31/05*	
			SPUKNEAS230142	€ 25.170	€ 25.170	Ja		
VWS	**H32**	**Regeling specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden**	Beschikkingsnummer / kenmerk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/01*	Totaal ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/03*			
			MEOZ23202	€ 603.193	€ 406.653			
			Naam zwembad *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/04*	Totale verlening per zwembad (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/05*	Cumulatieve besteding per zwembad (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H32/06*	Verduurzamingsplan aanwezig (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: H32/07*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/08*	
		1	*Zwembad de Meerval*	€ 603.193	€ 406.653	Ja		
		2						
		20						
VWS	**H35B**	**Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)**	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Besteding (jaar T)				

			Aard controle n.v.t. *Indicator: H35B/01*	*Aard controle R* *Indicator: H35B/02*	
			060268 Gemeente Nijmegen	€ 111.002	

			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/17*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/18*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/19*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/20*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/21*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/22*
			€ 0	€ 9.880	€ 0	€ 6.936	€ 0	€ 0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/23*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/24*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/25*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/26*	**Totaal** Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/27*	
			€ 12.000	€ 12.000	€ 0	€ 0	€ 12.000	
BZK	**C9**	**Specifieke uitkering woningbouwimpuls** **Tranche 1 t/m 5** Gemeenten	Projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/01*	Aantal woningen waarvan bouw is gestart in (jaar T) komt overeen met fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/02*	Afgesproken datum van start bouw van de eerste woning uit de projectaanvraag binnen 3 jaar na toekenning gehaald? (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: C9/03*	Aantal woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/04*	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/05*	Aantal gerealiseerde woningen (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/06*
		1	Wijchen-West	Ja	Ja	0	0	0
		2						
		20						
			Kopie projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/07*	Uitvoering WBI-maatregelen verloopt conform fasering projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/08*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C9/09*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C9/10*	Opbrengsten (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C9/11*	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C9/12*
		1	Wijchen-West	Ja	€ 6.308.046	€ 6.551.528	€ 0	€ 0
		2						
		20						
			Kopie projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/13*	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/14*	Toelichting afwijking(en) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/15*	Eindverantwoording/ project afgerond (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/16*		
		1	Wijchen-West	Ja		Nee		
		2						
		20						

BZK	C32	**Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen** Gemeenten	Beschikkingsnummer /naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C32/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/03*	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 december 2023 (Ja/Nee) *Aard controle D2* *Indicator: C32/04*	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/06*
		1	SUVIS21-01059147	€ 0	€ 46.854	Ja		Ja
		2	SUVIS21-00744771	€ 0	€ 28.654	Ja		Ja
		3	SUVIS21-00898571	€ 0	€ 0	Nee	Aanpassingen niet uitgevoerd.	Ja
		4	SUVIS21-00802281	€ 0	€ 150.000	Ja		Ja
		5						
		100						

			Kopie Beschikkingsnummer/Naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/07*	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.) *Aard controle D2* *Indicator: C32/08*	Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/09*
		1	SUVIS21-01059147	Ja	
		2	SUVIS21-00744771	Ja	
		3	SUVIS21-00898571	Nee	Aanpassingen niet uitgevoerd.
		4	SUVIS21-00802281	Ja	
		5			
		100			

BZK	C55	**Aanpak energiearmoede**	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/01*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/03*	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/04*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/05*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/06*
			480	€ 203.148	€ 242.002	147	€ 32.968	€ 33.804

			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/07*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/08*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/09*
			627	€ 37.620	€ 43.320

			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/10*	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/11*	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/12*	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/13*	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/14*	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/15*
			2.992	818	0	123	627	0

BZK	**C62**	**Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire**	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen *Aard controle R* *Indicator: C62/01*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C62/02*					
			€ 0	Ja					
BZK	**C85**	**Stimuleringsregeling flex- en transformatiewoningen**	Projectnaam *Aard controle n.v.t* *Indicator: C85/01*	Cumulatief aantal flex- of transformatiewoningen gerealiseerd per project (t/m jaar T) - betreft totalen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C85/02*	Cumulatief aantal woningen gerealiseerd voor Ontheemden of vergunninghouders per project (t/m jaar T) - betreft totalen *Aard controle n.v.t* *Indicator: C85/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per project – inclusief uitvoering door derden *Aard controle R* *Indicator: C85/04*	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) per project – inclusief uitvoering door derden *Aard controle R* *Indicator: C85/05*		
		Gemeenten							
		1	Herhuisvesting Oude klapstraat Wijchen	81	81	€ 9.313.107	€ 8.658.066		
		2							
		20							
			Kopie projectnaam *Aard controle n.v.t* *Indicator: C85/06*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator:C85/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C85/08*				
		1	*Herhuisvesting Oude klapstraat Wijchen*	Ja	Nee				
		2							
		20							
BZK	**C92**	**Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C92/01*	Bedrag doorgeschoven naar t+1 *Aard controle R* *Indicator: C92/02*	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/03*	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/04*	Aantal gebruikte leermiddelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/05*		
			€ 40.336	€ 0	2	1.508	76		
BZK	**C94**	**Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C94/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C94/02*	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...] , eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen zijn genomen [...] *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C94/03*	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...] ,eventueel in samenhang [...] met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300 *Aard controle R* *Indicator: C94/04*	Het aantal woningen waarbij een hogere bijdrage dan € 4.000 is toegekend, het aantal woningen dat daarvan niet voldoet aan de betreffende uitzonderingsgevallen [...] en *Aard controle R* *Indicator: C94/05*	Het totaalbedrag van de overschrijding boven de € 4.000 van die laatstbedoelde woningen *Aard controle R* *Indicator: C94/06*	
		1	*LAI23-03468623*	€ 5.920	0	0	0	€ 0	
		2							
		100							
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a, van de regeling *Aard controle R* *Indicator: C94/07*	Besteding van middelen ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b *Aard controle R* *Indicator: C94/08*	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen. *Aard controle R* *Indicator: C94/09*	Eindverantwoording (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C94/10*			
		1	€ 3.220	€ 2.720	€ 0	Nee			
		2							
		100							

BZK	C105	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls								
				Projectnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/01*	Aantal woningen waarvan de bouw is gestart cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/02*	Afgesproken datum van start bouw gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht *Aard controle D1* *Indicator: C105/03*	Aantal woningen dat is gerealiseerd cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/04*	Afgesproken datum van oplevering gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht *Aard controle D1* *Indicator: C105/05*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C105/06*
			1	*2023-0000096189*	0	Ja	0	Ja	€ 0
			2						
			20						
				Kopie projectnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/07*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/08*	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/09*	Toelichting afwijking(en) van datum start bouw, datum van oplevering en/of prijscategorieën woningen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/10*	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/11*	Afgesproken aandeel van betaalbare woningen gehaald? (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: C105/12*
			1	*2023-0000096189*	€ 0	Ja	nvt	0	Ja
			2						
			20						
				Kopie projectnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/13*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/14*				
			1	*2023-0000096189*	Nee				
			2						
			20						
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB) Gemeenten		Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/05*	
				€ 309.085	€ 64.800	€ 30.619	€ 0	€ 237.482	
				Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/06*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/07*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/08*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/09*		
			1						
			2						
			100						

OCW	**D14**	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld *Aard controle R* *Indicator: D14/01*	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen *Aard controle R* *Indicator: D14/02*	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/05*	
			€ 44.063	€ 0	€ 0	€ 0	€ 317.639	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/06*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/07*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/08*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/09*		
		1						
		2						
		10						
IenW	**E44B**	**Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)**	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/01*	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/02*	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker *Aard controle R* *Indicator: E44B/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/04*	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E44B/05*	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/06*
		1	061945 Gemeente Berg en Dal	IENW/BSK-2023/236792	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		2	061945 Gemeente Berg en Dal	IENW/BSK-2023/236792	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		3	061945 Gemeente Berg en Dal	IENW/BSK-2023/236792	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		4	061945 Gemeente Berg en Dal	IENW/BSK-2023/236792	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		5						
		20						
			Kopie CBS(code) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/07*	Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/08*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/09*			
		1	061945 Gemeente Berg en Dal	IENW/BSK-2023/236792	Nee			
		2	061945 Gemeente Berg en Dal	IENW/BSK-2023/236792	Nee			
		3	061945 Gemeente Berg en Dal	IENW/BSK-2023/236792	Nee			
		4	061945 Gemeente Berg en Dal	IENW/BSK-2023/236792	Nee			
		5						
		20						
			Kopie CBS(code) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/10*	Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/11*	Naam/nummer maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/12*	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/13*		
		1	061945 Gemeente Berg en Dal	IENW/BSK-2023/236792	1	Nee		
		2	061945 Gemeente Berg en Dal	IENW/BSK-2023/236792	2	Nee		
		3	061945 Gemeente Berg en Dal	IENW/BSK-2023/236792	3	Nee		
		4	061945 Gemeente Berg en Dal	IENW/BSK-2023/236792	4	Nee		
		5						
		20						

EZK	**F28**	**Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid**	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel *Aard controle R* *Indicator: F28/01*	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel *Aard controle R* *Indicator: F28/02*	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten *Aard controle R* *Indicator: F28/03*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F28/04*	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten *Aard controle R* *Indicator: F28/05*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F28/06*
			€ 0	€ 140.556	€ 0	€ 140.556	€ 0	€ 0
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F28/07*					
			Nee					
SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	Besteding (jaar T) **IOAW** Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	Baten (jaar T) **IOAW** (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	Besteding (jaar T) **IOAZ** Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	Baten (jaar T) **IOAZ** (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*
			€ 10.702.100	€ 134.346	€ 241.617	€ 5.861	€ 0	€ 567
			Besteding (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/07*	Baten (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud (exclusief Rijk) Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/08*	Baten (jaar T) **WWIK** (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**) *Aard controle R* *Indicator: G2/09*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/10*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/11*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/12*
			€ 36.271	€ 18.125	€ 0	€ 623.782	€ 0	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle D2* *Indicator: G2/13*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*				
			€ 0	Ja				

SZW	G3	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2023** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/01*	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/02*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/03*	Besteding (jaar T) Bob Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/04*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/05*	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/06*
			€ 0	€ 0	€ 16.278	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/07*	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/08*	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/09*	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/10*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/11*	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
SZW	G4	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/01*	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/02*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/03*	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/04*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/05*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/06*
	1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	-€ 208	€ 0	€ 2.009	€ 13.840	€ 91	
	2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
	3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 305	
	4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 4.290	€ 0	
	5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
	6	Totaal	-€ 208	€ 0	€ 2.009	€ 18.130	€ 396	
			Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/07*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/09*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/10*		
	1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja			
	2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja			
	3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja			
	4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja			
	5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja			
	6	Totaal	0	0	N.v.t.			

			Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/11*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/12*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing *Aard controle R* *Indicator: G4/13*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig *Aard controle R* *Indicator: G4/14*	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/15*	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/16*	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/17*	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle D2* *Indicator: G4/18*	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/19*		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			6 Totaal	0	0	0		
SZW	**G10**	**Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/01*	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G10/03*			
			€ 380.406	€ 0	Ja			
SZW	**G12**	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/01*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12/03*			
			€ 0	€ 0	Ja			
SZW	**G13**	**Onderwijsroute_ deel gemeente 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T),ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/01*	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/02*	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/03*	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/04*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05	
			€ 84.432	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	

VWS	H4	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/01*	Totale werkelijke berekende subsidie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*				
			€ 299.632	€ 221.629				
			Activiteiten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/03*	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/04*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **Onroerende zaken** *Aard controle R* *Indicator: H4/05*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **roerende zaken** *Aard controle R* *Indicator: H4/06*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **overige kosten** *Aard controle R* *Indicator: H4/07*	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*
		1	1.1 Nieuwbouw	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		2	1.2 Renovatie	€ 863	€ 863	€ 0	€ 0	
		3	1.3 Onderhoud	€ 77.828	€ 77.828	€ 0	€ 0	
		4	2.1 Aankoop	€ 8.079	€ 0	€ 8.079	€ 0	
		5	2.2 Dienstverlening door derden	€ 14.263	€ 0	€ 14.263	€ 0	
		6	2.3 Beheer en exploitatie	€ 14.717	€ 0	€ 14.717	€ 0	
		7	3.1 Mengpercentage	€ 15.050	€ 0	€ 0	€ 15.050	
		8	3.2 Verbonden lichamen	€ 90.829	€ 0	€ 0	€ 90.829	
		9						
		100						
VWS	H8	**Regeling Sportakkoord 2020-2022**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/01*	Totaal bedrag volgens beschikking *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/02*	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/03*	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/04*	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/05*	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/06*
		1	1105010-1042232	€ 56.575	€ 0	€ 56.575	€ 0	€ 56.575
		2						
		3						
		4						
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/08*				
		1	1105010-1042232	Ja				
		2						
		3						
		4						
VWS	H12	**Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H12/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H12/02*	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/03*	Eindverantwoording? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/04*		
			€ 30.161	€ 57.237	Ja	Nee		

VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026		Naam onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/01*	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/02*	Besteding (jaar T) per onderdeel *Aard controle R* *Indicator: H30/03*	Welk bedrag per onderdeel neemt u mee van 2023 naar 2024? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/05*	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/06*
			1	Lokaal Sportakkoord	€ 29.787	€ 27.682	€ 2.105	€ 27.682	Ja
			2	Brede regeling combinatiefuncties	€ 205.074	€ 205.074	€ 0	€ 205.074	Ja
			3	Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 45.827	€ 33.377	€ 9.165	€ 33.377	Ja
			4	Kansrijke Start	€ 34.370	€ 28.939	€ 5.431	€ 28.939	Ja
			5	Mentale Gezondheid	€ 16.039	€ 9.902	€ 3.208	€ 9.902	Ja
			6	Aanpak overgewicht en obesitas	€ 40.098	€ 8.160	€ 8.020	€ 8.160	Ja
			7	Valpreventie	€ 118.003	€ 132.563	€ 0	€ 132.563	Ja
			8	Leefomgeving	€ 22.913	€ 18.182	€ 4.583	€ 18.182	Ja
			9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 5.728	€ 3.766	€ 1.146	€ 3.766	Ja
			10	Versterken sociale basis	€ 83.633	€ 79.800	€ 3.833	€ 79.800	Ja
			11	Mantelzorg	€ 22.913	€ 20.730	€ 2.183	€ 20.730	Ja
			12	Eén tegen eenzaamheid	€ 22.913	€ 22.700	€ 213	€ 22.700	Ja
			13	Welzijn op recept	€ 12.602	€ 0	€ 2.520	€ 0	Ja
			14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 5.728	€ 5.728	€ 0	€ 5.728	Ja
			15	Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 20.393	€ 0	€ 4.079	€ 0	Ja

	Kopie naam onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/07*	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/08*
1	Lokaal Sportakkoord	Ja
2	Brede regeling combinatiefuncties	Ja
3	Terugdringen Gezondheidsachterstanden	Ja
4	Kansrijke Start	Ja
5	Mentale Gezondheid	Ja
6	Aanpak overgewicht en obesitas	Ja
7	Valpreventie	Ja
8	Leefomgeving	Ja
9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	Ja
10	Versterken sociale basis	Ja
11	Mantelzorg	Ja
12	Eén tegen eenzaamheid	Ja
13	Welzijn op recept	Ja
14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	Ja
15	Coördinatiekosten regionale aanpak	Ja

Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/09*
Nee

VWS	**H31**	**Regeling Specifieke uitkering noodfonds energie amateursportverenigingen**	Beschikkingsnummer / kenmerk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H31/01*	Totaal ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H31/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H31/03*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H31/04*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H31/05*	
			SPUKNEAS230142	€ 25.170	€ 25.170	Ja		
VWS	**H32**	**Regeling specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden**	Beschikkingsnummer / kenmerk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/01*	Totaal ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/03*			
			MEOZ23202	€ 603.193	€ 406.653			
			Naam zwembad *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/04*	Totale verlening per zwembad (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/05*	Cumulatieve besteding per zwembad (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H32/06*	Verduurzamingsplan aanwezig (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: H32/07*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/08*	
		1	*Zwembad de Meerval*	€ 603.193	€ 406.653	Ja		
		2						
		20						
VWS	**H35B**	**Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)**	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H35B/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H35B/02*				
			060268 Gemeente Nijmegen	€ 111.002				

BIJLAGEN

Bijlage 1: Risicomatrix

Nr.	Onderwerp	Maximaal risico	Factor	Gewogen risico
3.1.1	MGR Rijk van Nijmegen	459.000	1,00	459.000
3.1.2	De Meerval BV	21.000	0,20	4.200
3.1.3	GGD	53.304	1,00	53.304
3.1.4	Werkorganisatie Druten Wijchen	1.680.000	0,10	168.000
3.2.1	Lopende bouwgrondexploitaties	17.500.000	0,34	5.908.750
3.2.2	Bouwgrondexploitaties in voorbereiding	1.415.000	0,25	510.250
3.2.3	Bouwleges	200.000	0,50	100.000
3.2.4	Gemeentelijk vastgoed	200.000	0,50	100.000
3.2.4	Gemeentelijk vastgoed kasteelpoort	50.000	0,10	5.000
3.2.5	Algemene uitkering	250.000	0,50	125.000
3.2.6	Sociaal domein Jeugd / WMO	850.000	0,25	212.500
3.3.1	Juridische procedures	12.339.500	0,10	1.233.950
3.3.2	Fiscaliteiten	1.000.000	0,10	100.000
3.4.1	Claims van derden waarbij de gemeente op grond van haar handelen aansprakelijk wordt gesteld (stortlocaties en verontreinigingen)	200.000	0,10	20.000
3.4.2	Bestaande en nieuwe risico's i.h.k. van het Besluit Luchtkwaliteit en Externe Veiligheid.	300.000	0,10	30.000
3.4.3	Aanpak saneringswoningen	100.000	0,10	10.000
3.4.4	Milieu bodemverontreiniging	100.000	0,10	10.000
3.5.1	Verstrekte hypotheken aan ambtenaren	1.492.000	0,10	149.200
3.5.2	Garanties geldleningen aan woningbouwcorporaties	58.765.000	0,01	587.650
3.5.3	Garanties aan derden voor door hen afgesloten leningen. sport	870.000	0,10	87.000
3.6.1	Crisis algemeen	1.000.000	0,10	100.000
3.6.2	Vluchtelingen Oekraïne	500.000	0,10	50.000
3.6.3	Databeveiliging	250.000	0,25	62.500
		99.594.804		**10.086.304**
	Vaste minimumwaarde (o.b.v. bedragen per inwoner)		46,49	1.931.094
	Gewenste ondergrens Algemene Reserve			**12.017.398**

Reserves en Voorzieningen

Jaarrekening 2023

Gemeente Wijchen

Wijchen, mei 2024

Inhoudsopgave

5. Inleiding

7. Totaaloverzicht lopende reserves en voorzieningen

9. Specificatie per reserve

68. Specificatie per voorziening

Inleiding

Voor u ligt het overzicht van de reserves en voorzieningen van de gemeente Wijchen. Dit document maakt onderdeel uit van de jaarrekening 2023. De vorming en mutaties op de reserves en voorzieningen vinden hun grondslag in de nota reserves en voorzieningen die in juni 2010 is vastgesteld in de raad. De mutaties zijn inhoudelijk een vertaling van hetgeen is opgenomen in de programmarekening 2023.

In dit document worden de reserves onderscheiden naar:

- De algemene reserves (AR); de algemene reserves zijn alle reserves, niet zijnde bestemmingsreserves, die primair dienen als weerstandsvermogen om tegenvallers in de exploitatie op te vangen (zie ook paragraaf 4 van de programmabegroting.)

- Bestemmingsreserves (BR); een bestemmingsreserve is een reserve waaraan de gemeenteraad een bepaalde bestemming heeft gegeven.

- Egalisatiereserves (ER); dit is een bijzondere vorm van een bestemmingsreserve. Deze reserves zijn gevormd ter afdekking van afwijkingen binnen (een clustering van) budgetten voor een bepaalde taak. Hiermee kunnn we schommelingen opvangen op budgetten, die jaarlijks kunnen afwijken, wat leidt tot een stabieler beeld in de verschillende jaarrekeningen.

- Afschrijvingsreserves (Afs.R); dit is een bijzondere vorm van een bestemmingsreserve. Deze reserves zijn gevormd ter afdekking van de afschrijvingslasten van investeringen die volgens het besluit BBV niet in 1 keer ten laste van het resultaat mogen worden gebracht.

In dit document bestaan de voorzieningen uit:

- Voorzieningen (VZ); dit zijn passiefposten in de balans die een schatting geven van de voorzienbare lasten in verband met risico's en verplichtingen, waarvan de omvang en/of het tijdstip van optreden per de balansdatum min of meer onzeker zijn en die oorzakelijk samenhangen met de periode voorafgaande aan die datum. Voorzieningen moeten naar beste inschatting dekkend zijn voor de achterliggende verplichtingen en risico's. Als onderligger voor de voorzieningen wordt in de meeste gevallen gebruik gemaakt van beheersplannen.

Totaaloverzicht reserves & voorzieningen						
Blad	**Nummer**	**Naam**	**Stand 31-12-2022**	**Dotatie 2023**	**Onttrekking 2023**	**Stand 31-12-2023**
9	80001	AR: Algemene Reserve	27.648.861	4.485.548	10.212.833	21.921.577
10	80002	AR: Rekeningresultaat	0	0	0	0
		Subtotaal Algemene Reserves	**27.648.862**	**4.485.548**	**10.212.833**	**21.921.577**
11	81002	BR: Legaat v. Cooth	160.407	0	0	160.407
12	81004	BR: Stimuleringsfonds volkshuisv. Hoevelaken	81.969	0	0	81.969
13	81005	BR: Beeldende kunst	23.951	20.000	3.781	40.170
14	81006	BR: de stroming	709.465	0	649.465	60.000
15	81008	BR: Eenmalige middelen	1.872.240	276.813	1.465.000	684.053
16	81012	BR: Renovaties Sportvelden	672.730	421.851	321.860	772.721
17	81013	BR: Dorpsontwikkelingsplannen	5.055	0	0	5.055
18	81014	BR: Landschapsontwikkelingplan	200.671	94.000	0	294.671
19	81016	BR: Duurzaamheidslening	434.744	22.756	0	457.500
20	81018	BR: Groenvoorziening Loonse waard	45.123	0	0	45.123
21	81022	BR: Groenpercelen Bijsterhuizen	150.000	0	0	150.000
22	81023	BR: Duurzaamheid	457.437	115.800	22.756	550.481
23	81034	BR: Startersleningen	341.671	0	231.671	110.000
24	81035	BR: Vervangen speeltoestelling openbare speelpleinen	15.000	5.000	0	20.000
25	81037	BR: Personeelsformatie (15 AZ 126a)	269.720	0	0	269.720
26	81039	BR: Cultuurhistorie	20.109	0	0	20.109
27	81040	BR: Integratie en participatie statushouders	120.266	129.000	2.000	247.266
28	81043	BR: RSA Tennis	230.823	51.486	0	282.309
29	81044	BR: Revolverend fonds duurzaamheid	80.612	12.000	0	92.612
30	81045	BR: Fonds voor en door Wijchen	9.875	0	9.875	0
31	81046	BR: risicoreserve grote projecten	0	11.485.029	4.459.894	7.025.136
32	81047	BR: calamiteiten maatschappelijke accommodaties	0	100.000	0	100.000
33	82001	ER: Actualiseren bestemmingsplannen	117.197	0	19.600	97.597
34	82002	ER: Gymmaterialen	381.915	88.748	69.695	400.968
35	82003	ER: Onderwijshuisvesting	24.679	0	24.679	0
36	82004	ER: Uitvoering WMO beleidsplan	674.654	1.031.788	732.046	974.396
37	82005	ER: WWB I-deel	184.192	0	108.389	75.803
38	82006	ER: Verkiezingen	86.176	0	57.696	28.481
39	82009	ER: Onderhoud Overige gebouwen	1.801.876	1.692.492	1.566.676	1.927.692
40	82010	ER: gemeentelijke monumenten	177.840	0	33.024	144.816
41	82011	ER: Risicoreserve fiscale aangelegenheden	378.957	0	378.957	0
42	82014	ER: Egalisatiereserve tarieven hondenbelasting	0	0	0	0
43	82015	ER: 2D`s WMO-JEUGD	2.284.439	3.356.543	4.155.013	1.485.969
44	82016	ER: Openbare verlichting□	1.931.565	43.936	1.681.000	294.501
45	82017	ER: Wegen en civiele kunstwerken	1.164.780	111.678	0	1.276.458
46	82018	ER: Groen	1.262.121	243.284	0	1.505.405
47	82019	ER: Corona compensatie	1.709.375	6.307	182.578	1.533.104
48	82020	ER: exploitatiesaldo tijdelijk huisvesting	202.782	1.010.486	0	1.213.268
		Subtotaal reserves	**18.284.414**	**20.318.997**	**16.175.654**	**22.427.757**
49	83001	Afs.R: Brandweerkazerne	2.748.903	0	113.460	2.635.443
50	83002	Afs.R: Kulturhus Bergharen	1.123.383	0	41.633	1.081.750
51	83003	Afs.R: Gemeentewerf	662.199	0	26.729	635.470
52	83004	Afs.R: Herhuisvesting Molenhuis	37.950	0	18.471	19.479
53	83006	Afs.R: MFA Huurlingsedam	321.513	0	10.717	310.796
54	83007	Afs.R: Sportzaal achterlo	13.500	0	1.500	12.000
55	83008	Afs.R: 3e Hockeyveld Campus Wijchen	282.781	89.122	20.661	351.242
56	83009	Afs.R: Arbomaatregelen SCEC	9.384	0	9.384	0
57	83010	Afs.R: Centrale Sporthal	5.514.085	0	186.897	5.327.188
58	83011	Afs.R: Kunstgrasveld Diosa	445.156	27.844	151.072	321.928
59	83012	Afs.R: Renovatie crossbaan Wycross	108.000	25.821	5.576	128.245
60	83013	Afs.R: Gemeentekantoor	5.734.750	0	355.650	5.379.100
61	83014	Afs.R: Verduurzaming mozaiek	290.505	0	22.785	267.720
62	83016	Afs.Res. Automatische beregening	156.851	0	14.697	142.154
63	83017	Afs.Res. Leefbaarheid Hernen Bergharen	0	500.000	0	500.000
64	83019	Afschrijvingsreserve RSA	1.071.892	361.464	111.239	1.322.117
65	83020	Afs.R. Oosterpark	284.784	0	15.216	269.568
66	83022	Afs.R: Ventilatiesysteem Leemweg 121	46.625	0	3.324	43.301
67	83023	Afs.R: Bouw parkeergarage TKWM	0	6.150.000	0	6.150.000
		Subtotaal Afschrijvingsreserves	**18.852.262**	**7.154.251**	**1.109.011**	**24.897.502**
		Totaal Reserves	**64.785.538**	**31.958.796**	**27.497.498**	**69.246.836**
68	90002	VZ: Pensioenen wethouders	6.508.895	0	167.241	6.341.654
69	90003	VZ: Wachtgeldverplichtingen personeel	151.623	0	22.757	128.866
70	90004	VZ: Rationeel rioolbeheer	8.144.206	1.460.366	82.082	9.522.490
71	90005	VZ: Mechanische riolering	5.092.210	375.000	157.341	5.309.869
72	90010	VZ: Baggeren waterpartijen	201.972	47.883	0	249.855
73	90012	VZ: Vervanging afvalinfrastructuur	684.646	561.884	47.208	1.199.322
74	90015	VZ: Tariefsegalisatie Riolering	331.404	307.500	0	638.904
75	90016	VZ: Tariefsegalisatie Reinigingsheffing	764.167	193.000	561.809	395.358
		Totaal Voorzieningen	**21.879.123**	**2.945.633**	**1.038.437**	**23.786.318**
		Totaal generaal	**86.664.660**	**34.904.429**	**28.535.935**	**93.033.154**

AR: Algemene Reserve

Algemeen

Programma(nummer)	0		
Kostenplaats	80001	1e jaar:	< 2011
Afdeling	Financiën	Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Weerstandsvermogen, omvang afhankelijk van omvang niet gedekte risico's.

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	27.648.861	21.921.577

Toelichting

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 27.648.861

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	Vrijval reserve fiscale aangelegenheden	378.957		378.957	
2023	Ontmoeten in het centrum (13466)		13.657		13.657
2023	Revitalisering bedrijventerrein oost		250.000		
2023	Vrijval reserve de Stroming	649.465		649.465	
2023	Revitalisering bedrijventerrein oost		250.000		70.176
2023	Resultaat 2022	1.428.000		1.428.310	
2023	Risicoreserve grote projecten		10.000.000		10.000.000
2023	Vrijval egalisatiereserve openbare verlichting	1.681.000		1.681.000	
2023	Voeding calamiteitenreserve maatschappelijke accommodaties		100.000		100.000
2023	Vrijval reserve corona	1.209.375		0	
2023	starterslening naar algemene reserve raad 30-11-23	231.671		231.671	
2023	Vrijval en dekking vanuit AR mantelzorgmakelaar23		29.000		29.000
2023	Vrijval 2023 fonds voor en door Wijchen	9.875		9.875	
2023	DIOSA middelen naar algemene reserve			81.591	
2023	Vrijval reserve Onderwijshuisvesting	24.679		24.679	
				4.485.548	10.212.833

Stand per: 1 januari 2024 — 21.921.577

AR: Rekeningresultaat

Algemeen

Programma(nummer)	7b		
Kostenplaats	80002	1e jaar:	<2010
Afdeling	Financiën	Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Tussenrekening voor resultaatverdeling voorgaand jaar. In de begroting zonder bedragen. In het jaar neutraal.

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	0	0

Toelichting

Aan deze reserve wordt elk jaar het rekeningresultaat gedoteerd. Tevens volgt ook de onttrekking naar de algemene reserve. (80001)

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 0

Datum	Omschrijving	Begroting Toevoeging	Begroting Onttrekking	Realisatie Toevoeging	Realisatie Onttrekking
				0	0

1 januari 2024 — 0

BR: Legaat v. Cooth

Algemeen

Programma(nummer)	4		
Kostenplaats	81002	1e jaar:	<2010
Afdeling	SL	Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Instandhouding van het vermogen en besteding van de revenuen conform het legaat.
Jaarlijks worden de besteedbare gelden door de raad afzonderlijk aan projecten toegewezen.
De Raad heeft bepaald, dat de ondergrens € 154.500 bedraagt (12 IZ 104).

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	160.407	160.407

Toelichting

De gemeente heeft het legaat van Cooth aanvaard, groot € 84.093. De revenuen van dit bedrag kunnen worden ingezet voor onderwijsdoeleinden. Aan het legaat van € 84.093 mag niet getornd worden. Het suplus is vrij besteedbaar. De jaarlijkse revenuen worden ook in het betreffende jaar besteed. De mutaties gaan derhalve niet meer via de reserve.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 160.407

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
				0	0

1 januari 2024 — 160.407

BR: Stimuleringsfonds volkshuisv. Hoevelaken

Algemeen

Programma(nummer)	8		
Kostenplaats	81004	1e jaar:	<2010
Afdeling	FL	Nr. Raadsbesluit:	12 RZ 121

Doel reserve/voorziening

Het mogelijk maken van stimuleringsleningen door gelden door te storten in het fonds in Hoevelaken zodra er daar geen of onvoldoende middelen aanwezig zijn om laagrentende leningen te verstrekken. Het betreft hier specifiek voor dit doel geoormerkte gelden. (monumenten)
Met raadsbesluit 13 AZ 293 is door de raad besloten dat de dekkingsgraad van deze reserve minimaal 40% van de uitstaande leningen bedraagt. Afboekingen op leningen als gevolg van oninbaarheid gaan ten koste van de uitleencapaciteit. In 2020 is het dekkingspercentage verlaagd naar 7,5%. (voor alle leningen)

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	81.969	81.969

Toelichting

Dit fonds werd gevoed door de stortingen van inkomsten uit anti speculatiebeding bij woningverkoop door derden. De termijnen van het beding zijn afgelopen, waardoor er geen voeding meer is. De reserve dient nog ter dekking van bestaande monumenten leningen.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 81.969

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
				0	0

1 januari 2024 — 81.969

BR: Beeldende kunst

Algemeen

Programma(nummer)	5		
Kostenplaats	81005	1e jaar:	<2010
Afdeling	SL	Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Egalisatiereserve voor realisatie van het door de raad vastgestelde kunstplan en uitvoering van kunstopdrachten.

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	23.951	40.170

Toelichting

De Raad heeft met 16 IZ 123 de reserve Beeldende kunst ter beschikking gesteld aan subsidieaanvragen, passend de vastgestelde subsidieregeling beeldende kunst.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 23.951

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	Mutaties conform begroting	20.000	3.781	20.000	3.781
				20.000	3.781

1 januari 2024 — 40.170

BR: de stroming

Algemeen

Programma(nummer)	5		
Kostenplaats	81006	1e jaar:	<2010
Afdeling	SL	Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Deze reserve is ter dekking van de afkoopverplichtingen voor het voormalig personeel van de stroming.

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	709.465	60.000

Toelichting

De Stroming is geliquideerd. Het vermogen is vrijgevallen en blijft voor 60k beschikbaar voor muziekonderwijs. De overige € 650k valt vrij in de algemene reserve (in 2023).

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 709.465

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	Vrijval naar de Algemene reserve		649.465		649.465
2023	Stichting Samenwerkende Wijchense Muziekvereniging		29.000		
2023	Cultuur transformatieplan		31.000		
				0	649.465

1 januari 2024 — 60.000

BR: Eenmalige middelen

Algemeen

Programma(nummer)	0		
Kostenplaats	81008	1e jaar:	<2010
Afdeling	Financiën	Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Dekkingsmiddelen voor het toegekende incidenteel beleid van een betreffend jaar. En de nog niet afgeronde projecten van eerdere jaren.

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	1.872.240	684.053

Toelichting

Betreft administratieve verwerking van de doorzetting van incidenteel meerjarig beleid, waar bij aanvang ineens middelen beschikbaar zijn gesteld.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 1.872.240

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	Digitalisering archieven		69.962		
2023	Project Hernen Bergharen naar afschrijvingsreserve		500.000		500.000
2023	Breed offensief (decembercirculaire 2021)		29.000		
2023	Mantelzorg (decembercirculaire 2021)		50.000		
2023	Vitaliteitsmanager Wighenerhorst		12.539		
2023	Participatiecoach doorloop 2019-2020 incidentele middelen		25.288		
2023	Dotatie st jan baptist eenmalige afschrijving		18.451		
2023	Decembercirculaire Dak-en thuisloosheid en gezond in de sta		29.000		
2023	Dec.circ.2022. Energietoeslag		948.000		965.000
2023	Dec.circ.2022. Bijz. bijstand Vroegsignalering		66.000		
2023	Dec.circ.2022. Breed offensief		17.000		
2023	Dec.circ.2022. Gezond in stad		19.000		
2023	Dec.circ.2022. Leerling vervoer Oekraïne		21.000		
2023	Dec.circ.2022. Meerkst. Oekraïne Soc domein		38.000		
2023	Dec.circ.2022. Versterken Sociale basis	14.813	29.000	14.813	
2023	Dec.circ.2023. Invoerkst. Omgevingswet			241.000	
2023	Dec.circ.2023. Uitvoerkst. Gebiedsger. aanpak			21.000	
				276.813	1.465.000

1 januari 2024 — 684.053

BR: Renovaties Sportvelden

Algemeen

Programma(nummer)	5		
Kostenplaats	81012	1e jaar:	2012
Afdeling	SL	Nr. Raadsbesluit:	12 IZ 132

Doel reserve/voorziening

De reserve is gevormd voor de renovaties van sportvelden van de voetbal-, hockey-, atletiek, fietscross- en korfbalverenigingen. De reserve wordt gevoed door zowel de gemeente als de deelnemende sportverenigingen aan het RSA (Renovatieplan SportAccommodaties).

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	672.730	772.721

Toelichting

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 672.730

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	Bijdrage gemeente	245.757		245.757	
2023	Bijdrage verenigingen	135.906		135.906	
2023	Voorziene veldrenovaties 2023 AVW		321.860		321.860
2023	DIOSA middelen naar RSA			40.187	
				421.851	321.860

1 januari 2024 — 772.721

BR: Dorpsontwikkelingsplannen

Algemeen

Programma(nummer)	0		
Kostenplaats	81013	1e jaar:	2011
Afdeling	Griffie (raad)	Nr. Raadsbesluit:	11 AZ 096

Doel reserve/voorziening

Middelen voor het opstellen en uitvoeren van Dorpsontwikkelingsplannen (DOP's).

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	5.055	5.055

Toelichting

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 5.055

Datum	Omschrijving	Begroting Toevoeging	Begroting Onttrekking	Realisatie Toevoeging	Realisatie Onttrekking
		0	0		

1 januari 2024 — 5.055

BR: Landschapsontwikkelingplan

Algemeen

Programma(nummer)	5		
Kostenplaats	81014	1e jaar:	<2010
Afdeling	FL	Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Betreft een egalisatiereserve voor het Landschaps Ontwikkelings Plan (LOP) en het Groen Structuur Plan (GSP)

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	200.671	294.671

Toelichting

In deze reserve is het volgende bedrag geoormerkt van € 84.827 voor het Groenstructuurplan (GSP). Het resterende bedrag zetten we in voor LOP-projecten.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 200.671

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	Lop Projecten		11.000		
2023	PPN21: Herstel bakenbomen	75.000			
2023	GSP Projecten		11.140		
2023	Afrekening lop			94.000	
				94.000	0

1 januari 2024 — 294.671

BR: Duurzaamheidslening

Algemeen

Programma(nummer)	8		
Kostenplaats	81016	1e jaar:	2012
Afdeling	FL	Nr. Raadsbesluit:	12 RZ 121

Doel reserve/voorziening

Revolverend fonds voor het kunnen verstrekken van laagrentende duurzaamheidsleningen van € 4.000.000.
De dekkingsgraad bedraagt 7,5% van de uitstaande leningen. Voor de sportclubs is € 1.500.000 gereserveerd, voor duurzaamheidleningen € 2.300.000, de resterende € 200.000 is gereserveerd voor wijkgebouwen. Er hebben nog geen onttrekkingen plaats gevonden.

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	434.744	457.500

Toelichting

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 434.744

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	Aanvulling voor VVE's (raad 22-6-23) uit reserve duurzaamheid	22.756		22.756	
				22.756	0

1 januari 2024 — 457.500

BR: Groenvoorziening Loonse waard

Algemeen

Programma(nummer)	5		
Kostenplaats	81018	1e jaar:	<2010
Afdeling	FL	Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Deze reserve is bestemd voor het herstel van de Groenstructuur in de Loonse Waard. Het bedrag is ontvangen bij de Liquidatie van de GR Loonse Waard. De baggerverplichting is opgenomen in het baggerplan en loopt via de reguliere baggerplanning.

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	45.123	45.123

Toelichting

De uitvoering van het project groenvoorziening is gestart maar heeft daarna stilgelegen wordt uitgevoerd in 2024.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 45.123

Datum	Omschrijving	Begroting Toevoeging	Begroting Onttrekking	Realisatie Toevoeging	Realisatie Onttrekking
				0	0

1 januari 2024 — 45.123

BR: Groenpercelen Bijsterhuizen

Algemeen

Programma(nummer)	5		
Kostenplaats	81022	1e jaar:	2017
Afdeling	FL	Nr. Raadsbesluit:	

Naar aanleiding van de overdracht van de fases bijsterhuizen zijn de ontvangen gelden in deze reserve gestort ter afdekking van mogelijke aankoop percelen voor de versterking van de groenstructuur. Nieuwe dotaties vinden niet meer plaats

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	150.000	150.000

Toelichting

Geen mutaties in 2023

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 150.000

Datum	Omschrijving	Begroting Toevoeging	Begroting Onttrekking	Realisatie Toevoeging	Realisatie Onttrekking
				0	0

1 januari 2024 — 150.000

BR: Duurzaamheid

Algemeen

Programma(nummer)	7		
Kostenplaats	81023	1e jaar:	2013
Afdeling	FL	Nr. Raadsbesluit:	13 AZ 293

Doel reserve/voorziening

Het betreft een egalisatiereserve waarin geld wordt gereserveerd voor het uitvoeren van duurzaamheidsprojecten. De begrote invulling van deze middelen voor de komende jaren wordt door de programmamanager duurzaamheid uitgewerkt.

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	457.437	550.481

Toelichting

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 457.437

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	Dekking duurzaamheidsleningen VvE's (raad 22-6-23)		22.756		22.756
2023	Dotatie afrekening energietransitie 2023			115.800	
				115.800	22.756

1 januari 2024 — 550.481

BR: Startersleningen

Algemeen

Programma(nummer)	8		
Kostenplaats	81034	1e jaar:	2015
Afdeling	FL	Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Risicoafdekking startersleningen. Dekkingspercentage is door de raad in de vergadering van 9 juli 2015 vastgesteld op 10%. Bij het vaststellen van de begroting 2020 is dit percentage gewijzigd en vastgesteld op 7,5%. Hierdoor kan € 4.000.000 aan startersleningen worden verstrekt.

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	341.671	110.000

Toelichting

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 341.671

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	starterslening naar algemene reserve raad 30-11-23		231.671		231.671
				0	231.671

1 januari 2024 — 110.000

BR: Vervangen speeltoestellen openbare schoolpleinen

Algemeen

Programma(nummer)	5		
Kostenplaats	81035	1e jaar:	2015
Afdeling	FL	Nr. Raadsbesluit:	16 IZ 121

Doel reserve/voorziening

Met het vaststellen van het nieuwe speelbeleid in 2016 is deze reserve tot stand gekomen. De reserve is bedoeld als achtervang. Indien scholen niet voldoende middelen inzamelen voor het vervangen van speeltoestellen kunnen ze aanspraak doen op deze middelen van de gemeente omdat schoolpleinen openbaar zijn.

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	15.000	20.000

Toelichting

De reserve is conform begroting in 2023 aangevuld met 5.000

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 15.000

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	Storting conform begroting	5.000		5.000	
				5.000	0

1 januari 2024 — 20.000

BR: Personeelsformatie (15 AZ 126a)

Algemeen

Programma(nummer)	0	#N/B		
Kostenplaats	81037		1e jaar:	2015
Afdeling	BV		Nr. Raadsbesluit:	15 AZ 126

Doel reserve/voorziening

Het afdekken van de kosten die verwacht worden voor af te spreken afvloeiingsregelingen en wachtgeldverplichtingen. Door uitvoering te geven aan de motie "Frictiekosten personeel" (15 AZ 159) is deze reserve vanaf 2017 gemaximeerd op € 450k. Bij de begroting 2018 is deze tijdelijk verhoogd om de kosten 2018 af te dekken.

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	269.720	269.720

Toelichting

Als een afspraak is gemaakt en op geld gewaardeerd, wordt dat deel overgeboekt naar de voorziening Wachtgeldverplichtingen personeel. Telkens bij de jaarrekening wordt daar de nieuwe verplichting berekend. Verschillen worden met deze reserve verrekend. De frictiekosten zijn lager dan ingeschat bij de begroting.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 269.720

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
				0	0

1 januari 2024 — 269.720

BR: Cultuurhistorie

Algemeen

Programma(nummer)	5		
Kostenplaats	81039	1e jaar:	<2010
Afdeling	SL	Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

In 2011 is deze voorziening, voorheen onde de naam vondstresultaat woonomgeving Tienakker, hernoemd naar Cultuurhistorie. Het saldo van de reserve Molenberg (91044) is hieraan toegevoegd. Aanwending van deze middelen is in eerste instantie gericht op voorstellen voor Tienakker en omgeving (terrein Romeinse villa), de Romeinse bewoning op het voormalige Martensterrein en het Merovingisch grafveld.

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	20.109	20.109

Toelichting

Aanwending van deze middelen is in eerste instantie gericht op voorstellen voor Tienakker en omgeving (terrein Romeinse villa), de Romeinse bewoning op het voormalige Martensterrein en het Merovingisch grafveld.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 20.109

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2024	Romeinse tijden		20.109		
		0	0		

1 januari 2024 — 20.109

BR : Integratie en participatie statushouders

Algemeen

Programma(nummer)	6		
Kostenplaats	81040	1e jaar:	2015
Afdeling	SL	Nr. Raadsbesluit:	16 1683

Doel reserve/voorziening

Wijchen heeft een inspanningsverplichting vanuit de bestuurlijke afspraken met het rijk voor de huisvesting van statushouders. De begeleiding voor integratie en participatie is een doorlopend proces. Aangezien de inkomsten en uitgaven niet op hetzelfde moment plaatsvinden is deze reserve gevormd.

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	120.266	247.266

Toelichting

De middelen worden door het college ingezet op basis van gemaakte plannen. I.v.m. rijkssubsidie geen onttrekkingen benodigd in 2022.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 120.266

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	Contractbeheer volwasseneneducatie		2.000		
2023	Dec.circ.2023. Maatschap begel. Statushouders			26.000	
2023	Dec.circ.2023. Einde lening inburger.plicht			3.000	
2023	Ont 2023 contactbeheer volwasseneducatie				2.000
2023	Dotatie 2023 BR statushouders			100.000	
				129.000	2.000

1 januari 2024 — 247.266

BR: RSA Tennis

Algemeen

Programma(nummer)	5		
Kostenplaats	81043	1e jaar:	2019
Afdeling	SL	Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

De reserve is bedoelt voor dotaties en onttrekkingen ten behoeve van toekomstige investeringen in de vervanging van tennisbanen van de aangesloten tennisverenigingen. Volgens afspraken in het Renovatieplan Tennis dragen zowel gemeente als tennisverenigingen bij aan deze reserve.

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	230.823	282.309

Toelichting

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 230.823

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	Jaarlijkse Dotatie cf RSA Tennis begroting	51.486		51.486	
2023	Verwachte veldrenovaties 2023		0		
				51.486	0

1 januari 2024 — 282.309

BR: Revolverend fonds duurzaamheid

Algemeen

Programma(nummer)	7		
Kostenplaats	81044	1e jaar:	2020
Afdeling	FL	Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

De bestemmingsreserve revolverend fonds duurzaamheid vindt zijn oorsprong in het besluit van programmabegroting 2020 om drie jaar lang € 50.000 te storten in het fonds. Investeringen worden vanuit het fonds bekostigd, de revenuen in de vorm van lagere nutskosten vloeien terug naar het fonds om weer te kunnen investeren.

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	80.612	92.612

Toelichting

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 80.612

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	Revenuen investering Mozaiek	12.000		12.000	
				12.000	0

1 januari 2024 — 92.612

BR: Fonds voor en door Wijchen

Algemeen

Programma(nummer)	5		
Kostenplaats	81045	1e jaar:	2021
Afdeling	SL	Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Nu de coronamaatregelen langzaam versoepeld worden, is er steeds meer mogelijk. Er kunnen culturele activiteiten georganiseerd worden. Om de vraag te stimuleren, kunnen 'culturele' ondernemers of organisatoren die een culturele activiteit organiseren waarvoor zij beroepskunstenaars (artiesten, muzikanten, beeldend kunstenaars) inhuren, een stimuleringsbijdrage uit dit fonds krijgen.

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	9.875	0

Toelichting

We stimuleren de vraag naar beroepskunstenaars door middel van subsidies. Hiervoor is de subsidieregeling Cultuur Voor en Door Wijchen (Z/21/064122) vastgesteld in het college. Na afwikkeling jaarrekening 2023 kan de reserve komen te vervallen.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 9.875

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	Vrijvallen algemene reserve		9.875		9.875
				0	9.875

1 januari 2024 — 0

BR: risicoreserve grote projecten

Algemeen

Programma(nummer)	8		
Kostenplaats	81046	1e jaar:	2023
Afdeling	FL	Nr. Raadsbesluit:	Begr 2023

Doel reserve/voorziening

Vanwege de onzekerheid over de ontwikkeling van de prijzen stellen we een reserve in, conform besluit begroting 2023

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	0	7.025.136

Toelichting

We brengen de dotatie rechtstreeks ten laste van de algemene reserve.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 0

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	Dotatie conform Begroting 2023, ten laste van algemene reserve	10.000.000		10.000.000	
2023	Storting voordeel TKWM	1.485.029		1.485.029	
2023	Bouwkosten parkeergarage TKWM		4.305.000		4.305.000
2023	Kraanvogel voorbereidingskosten tm 2023		154.894		154.894
				11.485.029	4.459.894

1 januari 2024 — 7.025.136

BR: calamiteiten maatschappelijke accommodaties

Algemeen

Programma(nummer)	5		
Kostenplaats	81047	1e jaar:	2023
Afdeling	SL	Nr. Raadsbesluit:	Begr 2024

Doel reserve/voorziening

Onze dorpshuizen, wijkcentra, MFA's en gemeentelijke binnensportaccommodaties zijn in 2021 door de hoge en wisselende energietarieven in de problemen geraakt. Via het Gelders Winterfonds hebben we de accommodaties in eerste aanleg geholpen bij hun hoge energiekosten. De accommodaties hebben hun reserves aangesproken ten koste van andere noodzakelijke uitgaven. Het effect van dure energiecontracten –gesloten voor minimaal een jaar– kan lang door werken.

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	0	100.000

Toelichting

We brengen de dotatie rechtstreeks ten laste van de algemene reserve.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 0

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	Voeding conform incidenteel nieuw beleid	100.000	0	100.000	
				100.000	0

1 januari 2024 — 100.000

ER: Actualiseren bestemmingsplannen

Algemeen

Programma(nummer)	8		
Kostenplaats	82001	1e jaar:	<2010
Afdeling	FL	Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

De reserve is bedoeld om alle bestemmingsplannen in Wijchen te actualiseren (voorheen > 200) en in aantal terug te brengen naar minder dan 20.

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	117.197	97.597

Toelichting

Inmiddels is via een inhaalslag alles bijna geactualiseerd. Gelden zijn benodigd voor opbouw tot volgende actualisering.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 117.197

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	Kosten actualiseren omgevingsplannen		25.000		19.600
				0	19.600

1 januari 2024 — 97.597

ER: Gymmaterialen

Algemeen

Programma(nummer)	5		
Kostenplaats	82002	1e jaar:	<2010
Afdeling	SL	Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Egalisatiereserve voor de aanschaf/vervanging van diverse gymmaterialen in de gemeentelijke gymzalen en de Mijlpaal en de Weem. Er vind een storting plaats voor 11 zalen. Per zaal een dotatie van € 3.026 (prijspeil), aangepast met interne contractindexen conform meerjarenbegroting. Storting gebeurt vanuit de diverse accommodaties (contractindex van toepassing).

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	381.915	400.968

Toelichting

De onttrekking aan de reserve gymmaterialen gebaseerd op uitgevoerde herstel- en vervangingswerkzaamheden aan gymmaterialen, viel lager uit dan in de begroting opgenomen.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 381.915

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	Jaarlijkse dotatie en vervangingskosten 14 gymza	88.748	81.695	88.748	69.695
				88.748	69.695

1 januari 2024 — 400.968

ER: Onderwijshuisvesting

Algemeen

Programma(nummer)	4		
Kostenplaats	82003	1e jaar:	<2010
Afdeling	SL	Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Dekking van de lasten van onderwijshuisvesting (product 420)

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	24.679	0

Toelichting

Onttrekking heeft conform begroting plaats gevonden.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 24.679

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	Ontrekking resterende middelen		24.679		24.679
				0	24.679

1 januari 2024 — 0

ER: WMO

Algemeen

Programma(nummer)	6		
Kostenplaats	82004	1e jaar:	<2010
Afdeling	SL	Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Egalisatiereserve voor de uitvoering de WMO. De inzet van deze reserve is afhankelijk van overschrijdingen op open-einderegelingen binnen de WMO. Voordelen worden in de Reserve gestort en nadelen worden door een onttrekking uit de reserve gecompenseerd.

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	674.654	974.396

Toelichting

Vanaf heden is deze reserve zowel voor de WMO klassieke regelingen, als de regelingen van WMO nieuw (2015).

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 674.654

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	Egalisatie WMO proraps 2023	537.356	623.393	537.356	623.393
2023	Egalisatie WMO Jaarrekening 2023	0	0	494.432	108.653
				1.031.788	732.046

1 januari 2024 — 974.396

ER: WWB I-deel

Algemeen

Programma(nummer)	6		
Kostenplaats	82005	1e jaar:	<2010
Afdeling	SL	Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Bestemd voor het reserveren van overschotten danwel inzetten t.b.v. tekorten op de WWB - I deel. De rijksbijdrage wordt alleen ingezet voor het inkomensdeel. Geoormerkt door Wijchen.

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	184.192	75.803

Toelichting

Deze reserve wordt als egalisatiereserve gezien op de uitvoering van de wet BUIG.

Mutaties

Stand per:	1 januari 2023					184.192
		Begroting		Realisatie		
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	
2023	Egalisatie BUIG budgetten		184.192		108.389	
				0	108.389	
	1 januari 2024					75.803

ER: Verkiezingen

Algemeen

Programma(nummer)	0		
Kostenplaats	82006	1e jaar:	<2010
Afdeling	PUB	Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Kostenegalisatie van verkiezingen. In vier jaar tijd vinden normaliter vijf verkiezingen plaats. Derhalve moet één verkiezing opgevangen worden uit reguliere budgetten om pieken te voorkomen. Het overschot is nodig om toekomstige verkiezingen te betalen.

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	86.176	28.481

Toelichting

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 86.176

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	Verkiezingen 1e kamer, provinciaal en waterschap en 2e kamer	0	41.478		
2023	Onttrekking Reserve verkiezingen 2023				57.696
				0	57.696

1 januari 2024 — 28.481

ER: Onderhoud Overige gebouwen

Algemeen

Programma(nummer)	divers		
Kostenplaats	82009	1e jaar:	<2010
Afdeling	FL	Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Reserve voor het onderhoud van gemeentelijke gebouwen, niet zijnde schoolgebouwen. Jaarlijks wordt een vast bedrag (geïndexeerd) gestort in de reserve, waardoor pieken in het onderhoud uit deze reserve kunnen worden opgevangen.

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	1.801.876	1.927.692

Toelichting

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 1.801.876

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	Begroting o.b.v. MJOP	1.692.492	1.679.042	1.692.492	
2023	Bouwkundig onderhoud 2023				927.477
2023	Installaties onderhoud 2023				639.199
				1.692.492	1.566.676

1 januari 2024 — 1.927.692

ER: Gemeentelijke monumenten

Algemeen

Programma(nummer)	5		
Kostenplaats	82010	1e jaar:	<2010
Afdeling	FL	Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Deze reserve wordt ingezet als egalisatiereserve t.b.v. de exploitatiekosten monumenten

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	177.840	144.816

Toelichting

Het saldo van de kostenplaatsen monumenten wordt jaarlijks verrekend met de reserve.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 177.840

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	Egalisatie monumentenbudget		32.647		33.024
				0	33.024

1 januari 2024 — 144.816

ER: Risicoreserve fiscale aangelegenheden

Algemeen

Programma(nummer)	0		
Kostenplaats	82011	1e jaar:	2014
Afdeling	Financien	Nr. Raadsbesluit:	14 AZ 060

Doel reserve/voorziening

In hoofdstuk 5 van "Anders Denken, Samen Doen", behorende bij Begroting 2015 (14 AZ 060) is aangegeven dat we (per saldo) verwachten BTW over oude jaren terug te kunnen krijgen. De eerste € 200k wordt ingezet voor het project "Meten is Weten" , zie ook ADSD 2015, hoofdstuk 5. Dit project beoogt optimalisatie van Vennootschapsbelasting, btw/bcf, subsidies en energie. De meeropbrengsten worden in deze reserve gehouden om mogelijke toekomstige fiscale risico's af te dekken.

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	378.957	0

Toelichting

De reserve vervalt. Risico's t.a.v. fiscale aangelegenheden nemen we op in het risicoprofiel.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 378.957

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	Naar algemene reserve		378.957		378.957
				0	378.957

1 januari 2024 — 0

ER: Egalisatiereserve tarieven hondenbelasting (14 AZ 060)

Algemeen

Programma(nummer)	0		
Kostenplaats	82014	1e jaar:	2015
Afdeling	Financien	Nr. Raadsbesluit:	14 AZ 060

Doel reserve/voorziening

Egalisatie van de kosten en opbrengsten inzake de uitvoering van het hondenbeleid en de hondenbelasting. De uitgaven en inkomsten die relatie hebben met de hondenbelasting lopen niet altijd gelijk. Overschotten en tekorten worden bij de jaarrekening met de reserve verrekend. Waarbij de reserve nooit onder nul mag komen.

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	0	0

Toelichting

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 0

Datum	Omschrijving	Begroting Toevoeging	Begroting Onttrekking	Realisatie Toevoeging	Realisatie Onttrekking
				0	0

1 januari 2024 — 0

ER: Jeugd

Algemeen

Programma(nummer)	6		
Kostenplaats	82015	1e jaar:	2015
Afdeling	SL	Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Per januari 2015 voert de gemeente Wijchen de decentralisaties uit op het gebied van Jeugdzorg. Deze reserve heeft tot doel jaarresultaten op de regelingen jeugd te egaliseren.

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	2.284.439	1.485.969

Toelichting

Deze reserve wordt als egalisatiereserve gezien op het onderdeel Jeugd.

Mutaties

Stand per:	1 januari 2023					2.284.439
		Begroting		Realisatie		
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	
2023	Egalisatie jeugd proraps 2023	1.667.168	3.767.608	1.667.168	3.767.608	
2023	Bestedingsplan Herstelgericht ontmoeten 2023 (begroting 2023)	0	92.000	0	68.950	
2023	Vrijval reservering failliete zorgaanbieder			330.466		
2023	Egalisatie Jeugd Jaarrekening 2023			1.358.909	318.455	
				3.356.543	4.155.013	
	1 januari 2024					1.485.969

ER: Openbare verlichting

Algemeen

Programma(nummer)	2		
Kostenplaats	82016	1e jaar:	2020
Afdeling	FL	Nr. Raadsbesluit:	Begr 2021

Doel reserve/voorziening

Bij de begroting 2021 is besloten de financieringsstructuur van het Ibor te wijzigen. Deze reserve is bedoeld voor het egaliseren van de jaarlijkse onderhoudsbudgetten van de openbare verlichting.

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	1.931.565	294.501

Toelichting

In 2023 waren de kosten van onderhoud 44k lager dan de norm, dit bedrag is gestort in deze reserve. Een drietal projecten, totaal € 47k is niet uitgevoerd en zal in 2024 worden uitgevoerd.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 1.931.565

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	Wegwerken achterstallig onderhoud conform		219.000		
2023	Vrijval conform voorstel 121377 Beleidsplan OVL 2024 t/m 2030		1.681.000		1.681.000
2023	Afrekening openbare verlichting			43.936	
				43.936	1.681.000

1 januari 2024 — 294.501

ER: Wegen en civiele kunstwerken

Algemeen

Programma(nummer)	2		
Kostenplaats	82017	1e jaar:	2021
Afdeling	FL	Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Deze reserve is bedoeld voor het egaliseren van de jaarlijkse onderhoudsbudgetten van de wegen en civiele kunstwerken.

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	1.164.780	1.276.458

Toelichting

In 2023 waren de kosten van onderhoud van wegen € 285k lager dan de norm en voor civiele kunstwerken was dit bedrag € 5k Deze bedragen zijn gestort in deze reserve. Een zestal wegenprojecten, totaal € 654k, zijn niet uitgevoerd en zullen in 2024 worden uitgevoerd.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 1.164.780

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	Afrekening kunstwerken 2023			4.899	
2023	Afrekening wegen 2023			106.779	
				111.678	0

1 januari 2024 — 1.276.458

ER: Groen

Algemeen

Programma(nummer)	5		
Kostenplaats	82018	1e jaar:	2020
Afdeling	FL	Nr. Raadsbesluit:	Begr 2021

Doel reserve/voorziening

Deze reserve is bedoeld voor het egaliseren van de jaarlijkse onderhoudsbudgetten van het taakveld groen.

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	1.262.121	1.505.405

Toelichting

In 2023 waren de kosten van onderhoud € 243k lager dan de norm, dit bedrag is gestort in deze reserve. Een negental projecten, totaal € 422k, zijn niet uitgevoerd en zulllen in 2024 worden uitgevoerd.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 1.262.121

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	Egalisatie groenbudgetten	82.888		243.284	
				243.284	0

1 januari 2024 — 1.505.405

ER: Corona compensatie

Algemeen

Programma(nummer)	Divers		
Kostenplaats	82019	1e jaar:	2020
Afdeling	SL	Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

De egalisatiereserve corona compensatie is bij de novemberrapportage 2020 ingesteld om de ontvangen compensatie te labelen voor extra kosten corona.

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	1.709.375	1.533.104

Toelichting

Bij de begroting 2024 is besloten de corona egalisatiereserve te laten vrijvallen naar de algemene reserve. € 277k wordt nog ingezet voor cultuur, conform de betreffende raadsnota die op 1 feb 2024 is behandeld in de raad.

Mutaties

Stand per:	1 januari 2023					1.709.375
		Begroting		Realisatie		
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	
2023	Extra inzet sociaal wijkteam na-ijl effecten corona		50.000		50.000	
2023	Teruggave coronasteun 2022 historische vereniging	6.000		6.307		
2023	Cultuurtransformatieplan		277.000			
2023	Structuurversterking van economie (inclusief de vrijetijdseconomie) en werkgelegenheid		88.000		0	
2023	Hulpvragen ondernemers		70.000		0	
2023	Vrijval restant reserve		21.000		0	
2023	Vrijval restant reserve		1.209.375		0	
2023	Corona subsidie 2022 aan 't Mozaiek				20.578	
2023	Corona subsidie 2022 aan 't Mozaiek				83.000	
2023	Muziekonderwijs				29.000	
				6.307	182.578	
	1 januari 2024					1.533.104

ER: exploitatiesaldo Huisvesting Vluchtelingen

Algemeen

Programma(nummer)	8		
Kostenplaats	82020	1e jaar:	2022
Afdeling	FL	Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

De egalisatiereserve is ingesteld om het exploitatiesaldo van de huisvesting voor vluchtelingen te egaliseren. De kosten verbonden aan de opvang van vluchtelingen kunnen een grillig verloop hebben.

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	202.782	1.213.268

Toelichting

Het exploitatiesaldo van 2023 is gestort in de reserve. Daarnaast is een bedrag van € 313k gestort voor de contractuele verplichtingen met betrekking tot onze flexwoningen.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 202.782

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	Exploitatiesaldo	1.497.477			
2023	Exploitatiesaldo 2023			696.561	
2023	Verplichtingen uit de ovk. huisvesting ontheemden opvang.			313.926	
				1.010.486	0

1 januari 2024 — 1.213.268

Afs.R: Brandweerkazerne

Algemeen

Programma(nummer)	1		
Kostenplaats	83001	1e jaar:	<2010
Afdeling	Financiën	Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Tot en met 2013 ter dekking van de afschrijvingslasten van de Brandweerkazerne.
Per 31.12.2013 is de brandweerkazerne overgedragen. Hierdoor vallen de afschrijvingslasten vrij, maar wordt de doorbelasting vanuit de VRGZ navenant hoger. Deze reserve dekt de extra bijdrage.

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	2.748.903	2.635.443

Toelichting

Afschrijving in 40 jaar, ter dekking kapitaallasten binnen de begroting van de VRGZ.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 2.748.903

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	Afschrijving		113.460		113.460
		0	113.460		

1 januari 2024 — 2.635.443

Afs.R: Kulturhus Bergharen

Algemeen

Programma(nummer)	6		
Kostenplaats	83002	1e jaar:	<2010
Afdeling	Financiën	Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Dekking voor de afschrijvingslasten van het Kulturhus Bergharen.

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	1.123.383	1.081.750

Toelichting

Afschrijving in 40 jaar.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 1.123.383

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	Afschrijving		41.633		41.633
				0	41.633

1 januari 2024 — 1.081.750

Afs.R: Gemeentewerf

Algemeen

Programma(nummer)	0		
Kostenplaats	83003	1e jaar:	<2010
Afdeling	Financiën	Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Afschrijvingsreserve voor de bouw van de gemeentewerf aan de Kamerling Onnesstraat.

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	662.199	635.470

Toelichting

Afschrijving in 40 jaar.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 662.199

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	Afschrijving		26.729		26.729
				0	26.729

1 januari 2024 — 635.470

Afs.R: Herhuisvesting Molenhuis

Algemeen

Programma(nummer)	0		
Kostenplaats	83004	1e jaar:	<2010
Afdeling	Financiën	Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Reserve ter dekking van de jaarlijkse afschrijvingslasten, voortvloeiend uit de verbouwing van het Molenhuis.

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	37.950	19.479

Toelichting

Afschrijving in 40 jaar.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 37.950

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	Afschrijving		18.471		18.471
				0	18.471

1 januari 2024 — 19.479

Afs.R: MFA Huurlingsedam

Algemeen

Programma(nummer)	6		
Kostenplaats	83006	1e jaar:	2010
Afdeling	Financiën	Nr. Raadsbesluit:	10-AZ-248

Doel reserve/voorziening

Ter dekking van de afschrijvingslasten van de MFA Huurlingsedam.

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	321.513	310.796

Toelichting

De investeringslasten van de MFA Huurlingsedam (De Brink) worden hiermee gedekt. 1e afschrijving in 2013. Afschrijven in 40 jaar.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 321.513

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	Afschrijving		10.717		10.717
				0	10.717

1 januari 2024 — 310.796

Afs.R: Sportzaal achterlo

Algemeen

Programma(nummer)	5		
Kostenplaats	83007	1e jaar:	2010
Afdeling	Financiën	Nr. Raadsbesluit:	10-AZ-248

Doel reserve/voorziening

Ter dekking van de afschrijvingslasten van de bouw en afwerking van Sportzaal Achterlo.

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	13.500	12.000

Toelichting

Het betreft de niet door de ontwikkelaar gedekte kosten met betrekking tot de bouw en afwerking van de Sportzaal.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 13.500

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	Afschrijving		1.500		1.500
				0	1.500

1 januari 2024 — 12.000

Afs.R: 3e Hockeyveld Campus Wijchen

Algemeen

Programma(nummer)	5		
Kostenplaats	83008	1e jaar:	2010
Afdeling	Financiën	Nr. Raadsbesluit:	10-AZ-248

Doel reserve/voorziening

Afdekken afschrijvingslasten aanleg 3e hockeyveld

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	282.781	351.242

Toelichting

Afschrijving in 30 jaar voor ondergrond. Toplaag in 15 jaar.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 282.781

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	MHC 3e hockeyveld		22.250		20.661
2023	Aanvulling reserve aansluiting activa	89.122		89.122	
				89.122	20.661

1 januari 2024 — 351.242

Afs.R: Arbomaatregelen SCEC

Algemeen

Programma(nummer)	6		
Kostenplaats	83009	1e jaar:	2010
Afdeling	Financiën	Nr. Raadsbesluit:	10-IZ-224

Doel reserve/voorziening

Dekking van de afschrijvingslasten Arbomaatregelen SCEC (10 IZ 224).

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	9.384	0

Toelichting

Afschrijving in 15 jaar.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 9.384

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	Afschrijving		9.384		9.384
				0	9.384

1 januari 2024 — 0

Afs.R: Centrale Sporthal

Algemeen

Programma(nummer)	5		
Kostenplaats	83010	1e jaar:	<2010
Afdeling	Financiën	Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Ter dekking van de kapitaallasten van de Centrale Sporthal (Arcus).

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	5.514.085	5.327.188

Toelichting

Oplevering in 2012. De jaarlijkse kapitaallasten met ingang van 2013 worden ten laste van deze reserve gebracht.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 5.514.085

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	Afschrijving		186.897		186.897
				0	186.897

1 januari 2024 — 5.327.188

Afs.R: Kunstgrasveld Diosa

Algemeen

Programma(nummer)	5		
Kostenplaats	83011	1e jaar:	2014
Afdeling	Financien	Nr. Raadsbesluit:	14 IZ 209

Doel reserve/voorziening

Conform 14-IZ-209 is een hybride kunstgrasveld aangelegd bij Diosa. De afschrijvingslasten worden afgedekt uit deze reserve.

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	445.156	321.928

Toelichting

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 445.156

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	Dotatie vanuit afs res DIOSA naar AR, ivm lagere realisatie		121.778		121.778
2023	Aanvulling reserve aansluiting activa	27.844		27.844	
2023	v.v. Diosa Hybrideveld veld 2		29.294		29.294
				27.844	151.072

1 januari 2024 — 321.928

Afs.R: Renovatie crossbaan Wycross

Algemeen

Programma(nummer)	5	#N/B		
Kostenplaats	83012		1e jaar:	2015
Afdeling	Financien		Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Ter afdekking van de kapitaallasten voortkomend uit de renovatie van de fietscrossbaan

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	108.000	128.245

Toelichting

Vanaf 2017 wordt er afgeschreven, waarbij deze reserve de afschrijvingslast afdekt.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 108.000

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	Afdekking kapitaallasten Crossbaan		5.576		5.576
2023	Aanvulling reserve aansluiting activa	25.821		25.821	
				25.821	5.576

1 januari 2024 — 128.245

Afs.R: Gemeentekantoor

Algemeen

Programma(nummer)	0		
Kostenplaats	83013	1e jaar:	2017
Afdeling	Financien	Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Afdekking van de afschrijvingslasten van de investering van het huis van de Gemeente

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	5.734.750	5.379.100

Toelichting

Niet de volledige afschrijvingslast wordt afgedekt via deze reserve, een deel gaat ten laste van de structurele exploitatie.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 5.734.750

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	Afdekking kapitaallasten gemeentekantoor		355.650		355.650
				0	355.650

1 januari 2024 — 5.379.100

Afs.R: Verduurzaming mozaiek

Algemeen

Programma(nummer)	6		
Kostenplaats	83014	1e jaar:	2012
Afdeling	Financien	Nr. Raadsbesluit:	13-AZ-269

Doel reserve/voorziening

Deze middelen zijn gereserveerd voor het mogelijk maken van verduurzaming van 't Mozaïek, als dat niet binnen het oorspronkelijke krediet van € 3 miljoen kan worden opgevangen.

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	290.505	267.720

Toelichting

Met de nota 14-IZ-010 heeft de Raad besloten bij het project de Huiskamer de zuidgevel te verduurzamen.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 290.505

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	Afdekking kapitaallasten verduurzaming mozaiek		22.785		22.785
		0	22.785		

1 januari 2024 — 267.720

Afs.Res. Automatische beregening

Algemeen

Programma(nummer)	5		
Kostenplaats	83016	1e jaar:	
Afdeling	Financien	Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

De reserve is gevormd ter afdekking van afschrijvingskosten voortvloeiend uit investeringen in automatische beregening op de sportvelden.

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	156.851	142.154

Toelichting

De investering heeft plaats gevonden, het bedrag is uit de RSA reserve overgenomen.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 156.851

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	Afdekking afschrijvingslasten		14.697		14.697
				0	14.697

1 januari 2024 — 142.154

Afs.Res. Leefbaarheid Hernen Bergharen

Algemeen

Programma(nummer)	6		
Kostenplaats	83017	1e jaar:	
Afdeling	Financien	Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

De reserve is gevormd ter afdekking van afschrijvingskosten voortvloeiend uit investeringen in Leefbaarheid Hernen Bergharen.

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	0	500.000

Toelichting

De investeringen zijn nog in de onderzoeksfase. De dotatie vind plaats nadat de investering is afgerond. Tot dat moment blijven de middelen in de reserve eenmalige middelen.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 0

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	Dotatie uit reserve eenmalige middelen	500.000		500.000	
				500.000	0

1 januari 2024 — 500.000

Afschrijvingsreserve RSA

Algemeen

Programma(nummer)	5	#N/B		
Kostenplaats	83019		1e jaar:	JR 2018
Afdeling	Financien		Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

De bestemmingsreserve 81012 renovaties sportvelden is bedoeld als spaarpot voor de renovaties van onze sportvelden. Op het moment dat een renovatie is afgerond, dan activeren we deze renovatie en storten we het bedrag uit de "spaarpot" naar deze afschrijvingsreserve. De hieruit volgende afschrijvingen worden jaarlijks gedekt uit deze afschrijvingsreserve.

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	1.071.892	1.322.117

Toelichting

In 2023 is geinvesteerd bij AVW. Vanuit de reserve RSA volgt een dotatie om de toekomstige afschrijvingslasten te kunnen dekken.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 1.071.892

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	Afschrijvingen renovaties sportvelden		88.989		111.239
2023	MHC 3e hockeyveld		22.250		
2023	Extra dotatie 2023, aansluiting activa	39.604		39.604	
2023	2023 AVW voeding afsc res.	321.860		321.860	
				361.464	111.239

1 januari 2024 — 1.322.117

Afs.R. Oosterpark

Algemeen

Programma(nummer)	5		
Kostenplaats	83020	1e jaar:	
Afdeling	Financien	Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

De reserve is gevormd vanuit de eenmalige middelen om de afschrijvingen te dekken van de investering in het Oosterpark.

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	284.784	269.568

Toelichting

In 2019 is de reserve gevormd vanuit de reserve eenmalige middelen. We dekken nu de jaarlijkse afschrijvingen uit de reserve.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 284.784

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	Afdekking afschrijvingen Oosterpark		15.216		15.216
		0	15.216		

1 januari 2024 — 269.568

Afs.R: Ventilatiesysteem Leemweg 121

Algemeen

Programma(nummer)	4		
Kostenplaats	83022	1e jaar:	2020
Afdeling	Financien	Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Deze afschrijvingsreserve dekt de afschrijvingslasten van de investeringen in het ventilatiesysteem aan de leemweg 121.

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	46.625	43.301

Toelichting

Jaarlijks wordt een bedrag onttrokken uit deze reserve te dekking van de afschrijvingslasten van de investeringen in het ventilatiesysteem aan de leemweg.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 46.625

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	Afdekking afschrijvingen		3.338		3.324
				0	3.324

1 januari 2024 — 43.301

Afs.R: Bouw parkeergarage TKWM

Algemeen

Programma(nummer)	4		
Kostenplaats	83023	1e jaar:	2023
Afdeling	Financien	Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Afschrijvingsreserve ter dekking van de toekomstige kapitaallasten voortkomend uit de investering in de parkeergarage binnen het project Tussen Kasteel en Wijchens Meer.

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	0	6.150.000

Toelichting

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 0

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	Storting Parkeergarage uit Risicores. projecten	4.305.000		4.305.000	
2023	Storting aanp. voorz. in AR Parkeergarage	1.845.000		1.845.000	
				6.150.000	0

1 januari 2024 — 6.150.000

VZ: Pensioenen wethouders

Algemeen

Programma(nummer)	0		
Kostenplaats	90002	1e jaar:	<2010
Afdeling	BV	Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Afdekken van actuarieel berekende pensioenverplichtingen.

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	6.508.895	6.341.654

Toelichting

In 2020 is de actuarieel berekende hoogte van voorziening gestegen, vanwege de lage rentestand.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 6.508.895

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	Uitkering aan oud wethouders		149.548		113.523
2023	Vrijval vz obv actuariele berekening 31-12-2023				53.718
				0	167.241

1 januari 2024 — 6.341.654

VZ: Wachtgeldverplichtingen personeel

Algemeen

Programma(nummer)	0	#N/B		
Kostenplaats	90003		1e jaar:	2015
Afdeling	BV		Nr. Raadsbesluit:	15 AZ 126a

Doel reserve/voorziening

Afdekking van verplichtingen bij beëindiging dienstverband.

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	151.623	128.866

Toelichting

Er zijn vaststellingsovereenkomsten gesloten. De financiële gevolgen moeten we nemen bij het afsluiten van de overeenkomsten.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 151.623

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	verwerking afgesloten overeenkomsten		37.906		22.757
				0	22.757,00

1 januari 2024 — 128.866

VZ: Rationeel rioolbeheer

Algemeen

Programma(nummer)	7	#N/B		
Kostenplaats	90004		1e jaar:	<2010
Afdeling	FL		Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Voorzien in de vervanging en renovaties van de vrijvervalriolering en de randvoorzieningen. Conform het beleidsplan Water en Riolering

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	8.144.206	9.522.490

Toelichting

In 2023 is de storting conform begroting verwerkt, daarnaast zijn uitgestelde werkzaamheden toegevoegd bovenop de al begrote toevoeging. Voor de projecten uit het uitvoeringsprogramma is € 82k uitgegeven. Een aantal projecten met een totale waarde van € 258.207 is doorgeschoven naar 2024.

Mutaties

Stand per:	1 januari 2023					8.144.206
		Begroting		Realisatie		
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	
2023	Mutatie boekjaar	1.210.533	414.749	1.210.533	82.082	
2023	Uitgestelde werkzaamheden Riool			26.333		
2023	Uitgestelde werkzaamheden B.H. Riool			219.000		
2023	Storting Rationeelbeheer			4.500		
				1.460.366	82.082	
	1 januari 2024					9.522.490

VZ: Mechanische riolering

Algemeen

Programma(nummer)	7		
Kostenplaats	90005	1e jaar:	<2010
Afdeling	FL	Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Voorzien in de vervanging en renovaties van de technische voorzieningen van de druk- en vacuumriolering.

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	5.092.210	5.309.869

Toelichting

Vanaf 2022 is deze voorziening samengevoegd met de voorziening pompinstallaties rioolgemalen

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 5.092.210

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	Mutatie boekjaar	375.000	166.100	375.000	157.341
				375.000	157.341

1 januari 2024 — 5.309.869

VZ: Baggeren waterpartijen

Algemeen

Programma(nummer)	7		
Kostenplaats	90010	1e jaar:	2014
Afdeling	FL	Nr. Raadsbesluit:	14AZ030

Doel reserve/voorziening

De voorziening heeft een drieledig doel 1) voor het onderhoud van B- en C-Watergangen binnen de gemeente. 2) voor de wettelijke ontvangstplicht van het slib uit A-Watergangen van het waterschap 3) Onderhoud van duikers welke niet onder civiele kunstwerken vallen.

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	201.972	249.855

Toelichting

Grondslag is de voorziening baggerplan 2014 t/m 2023

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 201.972

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	Mutatie boekjaar	47.883	6.000	47.883	
				47.883	0

1 januari 2024 — 249.855

VZ: Vervanging afvalinfrastructuur

Algemeen

Programma(nummer)	7		
Kostenplaats	90012	1e jaar:	2014
Afdeling	FL	Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Voorzien in de vervanging van onze afvalinfrastructuur zowel bovengrondse als ondergrondse containers. Het betreft 100 ondergrondse containers, 70 bovengrondse containers en circa 48.000 minicontainers

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	684.646	1.199.322

Toelichting

In 2022 zijn wat minder minicontainers vervangen.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 684.646

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	Dotatie confrom begroting, ontrekking conform vervaningsplan	75.000	165.021	561.884	47.208
				561.884	47.208

1 januari 2024 — 1.199.322

VZ: tariefsegalisering Riolering

Algemeen

Programma(nummer)	7		
Kostenplaats	90015	1e jaar:	2022
Afdeling	FL	Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Egalisering van de kosten en opbrengsten welke vallen onder de Rioolheffing/watersysteemheffing. Voorheen was dit een reserve maar conform het BBV moet dit een voorziening zijn

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	331.404	638.904

Toelichting

Met het instellen van deze voorziening sluiten we aan bij het BBV en het beleidsplan Water en Riolering.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 331.404

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	Beleidsplan riool en water		25.000		
2023	Storting Tariefegalisatie			307.500	
				307.500	0

1 januari 2024 — 638.904

VZ: Tariefsegalisatie Reinigingsheffing

Algemeen

Programma(nummer)	7		
Kostenplaats	90016	1e jaar:	2022
Afdeling	FL	Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Egalisering van de kosten en opbrengsten welke vallen onder de Reinigingsheffingen. Voorheen was dit een reserve maar conform het BBV moet dit een voorziening zijn

Omvang & duur

	2022	2023
Stand per ultimo boekjaar	764.167	395.358

Toelichting

Het saldo uit de egalisatiereserve is overgeboekt naar deze nieuwe voorziening. Het saldo van deze voorziening wordt na 2022 als volgt ingezet: Zwerfvuilproject € 8.701. Afvalinfrastructuur € 486.884. Bij de begroting 2024 zullen we zoals gebruikelijk het restsaldo € 268.582 bestemmen binnen het taakveld afval.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2023 — 764.167

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2023	Zwerfvuilproject		8.701		
2023	Afvalinfrastructuur		486.884		486.884
2023	Herbestemmen binnen het taakveld afval		268.582		
2023	Toevoeging aan tariefegalisatie afval			193.000	
2023	Onttrekking voor luiercontainers				34.925
2023	Onttrekking tbv nieuwafval beleid				40.000
				193.000	561.809

1 januari 2024 — 395.358

Concept

Gemeente Wijchen

Accountantsverslag controle 2023

Flynth

Aan het college van burgemeester en wethouders van de
Gemeente Wijchen
Kasteellaan 27
6602 DB WIJCHEN

Papendorpseweg 75-79
3528 BJ UTRECHT
telefoon (088) 236 7000
e-mail Audit@flynth.nl

kenmerk
661077847/JS/1666

behandeld door
J. Smit RA

datum
4 juli 2024

onderwerp
Concept Accountantsverslag 2023

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u ons accountantsverslag over het boekjaar 2023. Dit verslag bevat de belangrijkste uitkomsten van de door ons uitgevoerde werkzaamheden, waarvan wij vinden dat die voor u relevant zijn voor een goed begrip van de jaarrekening 2023 en voor het beoordelen van de financiële positie van de gemeente Wijchen.

De jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het college. In overeenstemming met uw opdracht hebben wij de jaarrekening 2023 gecontroleerd.

Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen onze controleaanpak en de belangrijkste aangelegenheden die wij tijdens onze controle in overweging hebben genomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening 2023 van de gemeente Wijchen.

Wij hebben deze rapportage op 18 juni 2024 met uw audit commissie besproken, en hebben daarbij ook uw vragen beantwoord. De inhoud van dit accountantsverslag is door ons afgestemd met de ambtelijke organisatie. De bevindingen en beschouwingen in dit verslag komen voort uit onze controlewerkzaamheden. Het verslag van bevindingen is, zoals hiervoor reeds verwoord, bedoeld om u te ondersteunen in uw beoordeling van de jaarrekening 2023. Wij wijzen u erop dat uw controlerende taak uiteraard verder gaat dan uitsluitend het financieel getinte perspectief vanuit de accountantscontrole.

Wij bedanken de medewerkers van de gemeente voor de prettige samenwerking en zijn vanzelfsprekend graag bereid een nadere toelichting te verstrekken.

Met vriendelijke groet,
Flynth Audit B.V.

J. Smit RA

Flynth Audit B.V. is lid van BKR International. Bankrekeningnummer IBAN NL67 RABO 0106 6642 20 - BIC: RABONL2U.
Handelsregister 09063021. www.flynth.nl
Dienstverlening vindt plaats onder algemene voorwaarden, op aanvraag verkrijgbaar en gedeponeerd bij de KvK in Arnhem.

Inleiding

In het kader van de door de gemeenteraad aan ons verstrekte opdracht voor de controle van de jaarrekening 2023 van de gemeente Wijchen brengen wij u hierbij verslag uit van onze belangrijkste bevindingen naar aanleiding van onze controlewerkzaamheden die wij onlangs hebben uitgevoerd.

Dit accountantsverslag is bedoeld om u te ondersteunen in uw beoordeling van de jaarrekening 2023. Wij wijzen u erop dat uw controlerende taak uiteraard verder gaat dan uitsluitend het financieel getinte perspectief vanuit de accountantscontrole.

Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen onze controleaanpak en de belangrijkste aangelegenheden die wij tijdens onze controle in overweging hebben genomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening van uw gemeente.

Onze werkzaamheden zijn erop gericht een oordeel te kunnen geven over de jaarrekening 2023 van de gemeente Wijchen en niet primair op het opsporen van fraudes of onregelmatigheden in uw organisatie. De bevindingen in deze brief zijn daarom beperkt tot de punten die voortvloeien uit de controle van de jaarrekening.

Wij hebben de concept versie van deze rapportage besproken tijdens de bijeenkomst op 18 juni 2024 met uw audit commissie, en hebben daarbij ook uw vragen beantwoord. De inhoud van dit accountantsverslag is door ons afgestemd met de ambtelijke organisatie.

Structuur rapportage

Hoofdstuk 1	Bestuurlijke samenvatting
Hoofdstuk 2	Jaarrekening
Hoofdstuk 3	Jaarverslag
Hoofdstuk 4	Significante risico’s
Hoofdstuk 5	Interne beheersing
Hoofdstuk 6	Externe ontwikkelingen
Bijlage A	(Gecorrigeerde) bevindingen
Bijlage B	SiSa – Fouten en onzekerheden 2023
Bijlage C	Onafhankelijkheid
Bijlage D	Onze communicatie met u

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico’s
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

1. Bestuurlijke samenvatting

Onze belangrijkste conclusies

Controleverklaring	Wij hebben de accountantscontrole van de jaarrekening 2023 van de gemeente Wijchen afgerond. Wij verstrekken een goedkeurende controleverklaring voor de getrouwheid, onder voorbehoud dat de jaarrekening ongewijzigd wordt vastgesteld door de raad. Verder hebben we geen indicaties van fraude en/of niet-naleving van wet- en regelgeving. De voor fouten en onzekerheden gehanteerde materialiteit bedraagt € 1.465.220, respectievelijk afgerond € 4,4 miljoen. De bevindingen in onze rapportage zijn opgenomen vanaf € 73.261. In bijlage A1 hebben we de ongecorrigeerde controleverschillen opgenomen. De fouten bedragen gesaldeerd € 155.000. De onzekerheden zijn € 2,9 miljoen.
Reikwijdte van de controle	In de opdrachtbevestiging heeft u ons de opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2023. De reikwijdte van onze controle staat hierin omschreven. Gedurende het verloop van de controle over boekjaar 2023 is op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle. Tijdens de uitvoering hebben zich geen wijzigingen van materieel belang in de reikwijdte voorgedaan. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2023 voldoende voor de doelstelling van de controle van de gemeente Wijchen.
Grondslagen en verantwoording conform BBV	De accountantscontrole omvat onder meer een onderzoek naar de toepassing van de grondslagen in de jaarrekening. Naar onze mening zijn de door het college gekozen grondslagen voor waardering en resultaatbepaling aanvaardbaar, conform wet- en regelgeving en consistent toegepast. In het boekjaar 2023 zijn geen wijzigingen doorgevoerd in de keuze of de toepassing van de belangrijkste verslaggevingsgrondslagen in het BBV en relevante notities uitgebracht door de Commissie BBV.
Schattingen	Schattingen op basis waarvan een aantal jaarrekeningposten worden bepaald zijn gebaseerd op inzichten van het management. Wij hebben de belangrijkste gehanteerde factoren en veronderstellingen beoordeeld. Wij hebben vastgesteld dat de schattingen en veronderstellingen aanvaardbaar zijn in het kader van de jaarrekening als geheel.
Analyse vermogen en resultaat	Het gerealiseerde resultaat (inclusief de mutaties in de reserves) bedraagt circa € 8,7 miljoen positief versus een begroot resultaat (na wijziging) van € 3,2 miljoen positief. Voor een nadere toelichting hierop verwijzen wij u naar de analyse in de jaarstukken 2023 zoals die elk programma is opgenomen. In hoofdstuk 3 van dit verslag gaan wij nader in op het resultaat en de ontwikkeling van het (weerstands)vermogen.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Kernpunten van onze jaarrekeningcontrole (1/3)

Grondexploitaties

Door uw gemeente is de exploitatieberekening van de grondexploitaties ten behoeve van de jaarrekening 2023 geactualiseerd. Wij hebben vastgesteld dat na meerdere doorgevoerde correcties de waardering zoals opgenomen in de jaarrekening aanvaardbaar is. Wel onderkennen wij nog verschillende verbeteracties die komend jaar noodzakelijk zijn.

De waarde van de bouwgronden in exploitatie is € 996.000. Hierop is een voorziening voor het verlies van de exploitaties is getroffen van € 334.000.

Het verloop van de bouwgronden in exploitatie is als volgt:

Verloopoverzicht bouwgronden in exploitatie	Bedrag * €1.000
Boekwaarde per 1 januari 2023	**€ 476 -/-**
Vermeerderingen	€ 1.773
Verminderingen	€ 1.706
Boekwaarde voor resultaat	**€ 409 -/-**
Winstneming	€ 490
Verliesneming	€ 0
Correcties faciliterende grondexploitaties	€ 915
Boekwaarde per 31 december 2023	**€ 996**
Verliesvoorziening	€ 334
Stand per 31 december 2023	**€ 662**

Onze conclusie is dat wij niet voor alle schattingen, die door het college bij de actualisatie van de exploitatieberekening zijn gedaan, voldoende geschikte controle informatie hebben ontvangen. De invloed hiervan op het oordeel bij de jaarrekening is er uiteindelijk niet. In hoofdstuk 4 gaan wij nader in op de controle alsmede de uitkomsten daarvan inzake de grondexploitaties.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Kernpunten van onze jaarrekeningcontrole (2/3)

Voorzieningen	Bij het opstellen van de jaarrekening moet het college belangrijke schattingen, beoordelingen en aannames toepassen en toelichten. Wij hebben de belangrijkste schattingen, beoordelingen en aannames van het college beoordeeld en zijn tot de conclusie gekomen dat deze zijn gebaseerd op passende bewijsstukken en gebaseerd zijn op gebalanceerde overwegingen.
Sociaal domein	Voor de kosten voor Jeugdhulp en WMO steunt u in belangrijke mate op de controleverklaring en financiële productieverantwoordingen van zorgaanbieders. Voor de gemaakte kosten waaraan geen productieverantwoording ten grondslag ligt hebben wij de gemeente gewezen op de SDO-notitie die is opgesteld op welke wijze er voldoende zekerheid kan worden verkregen over de prestatielevering van de zorg. In deze notitie is aangegeven dat het om een combinatie van werkzaamheden dient te gaan. De gemeente heeft er voor gekozen om alleen schriftelijke enquêtes/ vragenlijst af te nemen bij inwoners die zorg hebben ontvangen. Hiermee wordt niet voldaan aan de voorwaarden van een combinatie van werkzaamheden. Op grond hiervan onderkennen wij een onzekerheid van € 2,5 miljoen inzake de prestatielevering WMO/ Jeugd.
Rechtmatigheids-verantwoording	In de jaarrekening 2023 neemt het college voor het eerst een rechtmatigheidsverantwoording op. Deze rechtmatigheidsverantwoording ziet toe op het begrotings-, het voorwaarden- en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. De rapportagegrens voor de rechtmatigheidsverantwoording bedraagt € 73.261. Ten aanzien van het voorwaardencriterium dient uw organisatie onder andere te voldoen aan de EU-aanbestedingsregels zoals opgenomen in uw normenkader. De verbijzonderde interne controle (VIC) heeft vastgesteld dat sprake is van onrechtmatigheden ten aanzien van de EU-aanbestedingsregels. In de rechtmatigheidsverantwoording heeft u een onrechtmatigheid ten aanzien van de aanbestedingsregels opgenomen van in totaal € 4.090.000. Uit onze werkzaamheden voor de rechtmatigheidsverantwoording zijn geen andere bevindingen gebleken dan die in de rechtmatigheidsverantwoording zijn opgenomen. De opgenomen toelichting van het college voldoet. Verder achten we de werkzaamheden van het college toereikend om tot een oordeel te komen.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Kernpunten van onze jaarrekeningcontrole (3/3)

Single Information Single Audit (SiSa)	In de jaarrekening wordt verantwoording afgelegd voor ontvangen specifieke uitkeringen en gerelateerde bestedingen door middel van de SiSa-bijlage. Het Rijk en provincies maken in toenemende mate gebruik van deze specifieke uitkeringen. Ook in 2023 is het aantal regelingen weer toegenomen. Het afzonderlijk verantwoorden van deze specifieke regelingen zorgt voor de ambtelijke medewerkers voor een verzwaring van de administratieve lasten en voor een verhoging van onze controlekosten. De controledruk neemt zowel voor de ambtelijke organisatie als voor ons als accountant toe.
Frauderisicoanalyse	De gemeente Wijchen heeft een frauderisicoanalyse in concept opgesteld. Dit is een goede ontwikkeling om de interne beheersing verder vorm te geven. De analyse is uitgevoerd volgens de fraude driehoek (druk, gelegenheid en rationalisatie), waardoor de afweging heeft plaatsgevonden aan de hand van de juiste aspecten.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

2. Jaarrekening

Jaarrekening – Rechtmatigheidsverantwoording (1/6)

Definitie rechtmatigheid

Het juridische begrip rechtmatigheid heeft betrekking op alle geldende wet- en regelgeving. Rechtmatigheid is het handelen in overeenstemming met de wet- en regelgeving. Het begrip rechtmatigheid in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording is een minder omvattend begrip. Hierbij bestaat er een duidelijke relatie met het financieel beheer. Er moet immers worden verantwoord dat baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Het gaat om de financiële beheersingshandelingen.

Verantwoordings- en rapportagegrens

De verantwoordingsgrens valt binnen een bandbreedte van 0% en 3% van de totale lasten van de gemeente, inclusief toevoegingen aan de reserves. Voor zowel de fouten als voor onduidelijkheden afzonderlijk geldt hetzelfde percentage, waarbij fouten en onduidelijkheden niet bij elkaar opgeteld worden.

We hebben vastgesteld dat in de financiële verordening de verantwoordingsgrens is opgenomen ter hoogte van 1%. In de financiële verordening heeft u verder een rapportagegrens opgenomen van 5% van de verantwoordingsgrens. Dit komt uit op € 73.000. Het besluit accountantscontrole decentrale overheden hanteert voor onze controle een percentage van 1% voor fouten, waardoor uw verantwoording dezelfde zekerheid verschaft als onze controle.

Normen en toetsingskader

Het normenkader voor de rechtmatigheidsverantwoording betreft uw inventarisatie van de voor de verantwoording relevante regelgeving.

Het normenkader heeft u geactualiseerd op basis van wijzigingen in wet- en regelgeving en is vastgesteld op 25 april 2024. Uw inventarisatie van regelgeving bestaat uit externe en interne regelgeving. We constateren dat u de actualisatie nauwkeurig heeft uit gevoerd en het normenkader aansluit op de geldende externe en interne regelgeving.

Het operationaliseren van het normenkader is een taak van het college en wordt vastgelegd in een toetsingskader. In het toetsingskader is per wet/regeling/verordening vastgelegd welke artikelen relevant zijn voor de toetsing.

Uw college heeft ervoor gekozen geen separaat toetsingskader vast te stellen, maar dit te verwerken in de werkprogramma's van de verbijzonderde interne controle (VIC). Uit het oogpunt van transparantie adviseren wij een toetsingskader op te stellen of nadrukkelijker in werkprogramma's een directe relatie te leggen tussen het normenkader de uitgevoerde interne controlewerkzaamheden.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Jaarrekening - Rechtmatigheidsverantwoording (2/6)

Begrotingscriterium

Bij de rechtmatigheidsverantwoording vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. Financiële beheershandelingen die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium).

Uitgangspunt is het niveau waarop de gemeenteraad de budgetten in de begroting en bij investeringen geautoriseerd heeft. Dit in lijn met de door u vastgestelde financiële verordening. De toe te passen normen voor het begrotingscriterium zijn op hoofdlijnen door de wetgever bepaald (artikel 189, 190 en 191 van de Gemeentewet). De gemeenteraad heeft deze normen nader ingevuld en geconcretiseerd in de financiële verordening.

Uw raad heeft het begrotingscriterium geconcretiseerd door de volgende criteria:

- De begrotingsrechtmatigheid wordt beoordeeld op het niveau waarop de begroting door de raad is geautoriseerd.
- Bij investeringsprojecten wordt de begrotingsrechtmatigheid beoordeeld op het niveau van het totaal gevoteerde kredietbedrag. Een overschrijding van het jaarbudget, passend binnen het totaal bedrag van het krediet, wordt daarmee als rechtmatig beschouwd.
- Uitgangspunt is dat iedere afwijking van de begroting als onrechtmatig wordt beschouwd. Afwijkingen worden als acceptabel aangemerkt in de volgende situaties:
    - Er is sprake van een overschrijding waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren.
    - Er is sprake van een overschrijding op een open-einde regeling.
    - De overschrijding is geautoriseerd door middel van de vaststelling van een tussentijdse rapportage.
- Begrotingsonrechtmatigheden die passen binnen het bestaande beleid van de raad, worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording maar worden niet nader toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

Dit houdt in dat de financiële beheersingshandelingen dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de juiste investering, het toereikend zijn van het begrotingsbedrag en het begrotingsjaar van belang zijn.

Als blijkt dat de gerealiseerde bedragen hoger zijn dan de, ook na de laatste begrotingswijziging, geraamde bedragen dan kan sprake zijn van onrechtmatige uitgaven (begrotingsonrechtmatigheid). Deze lasten zijn dan namelijk buiten het budgetrecht van de gemeenteraad tot stand gekomen.

In deze paragraaf gaan wij in op het begrotingscriterium en de verschillende onderwerpen die het begrotingscriterium raken.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Jaarrekening - Rechtmatigheidsverantwoording (3/6)

Begrotingsrechtmatigheid - programma's

In het kader van begrotingsrechtmatigheid wordt onderscheid gemaakt naar bruto afwijkingen en formeel onrechtmatige afwijkingen. De bruto afwijkingen vloeien hoofdzakelijk voort uit onderschrijding van lasten en baten en overschrijding van baten ten opzichte van de begroting.

De weging van het rechtmatigheidsoordeel vindt plaats op basis van de bruto afwijkingen zonder rekening te houden met de nadere 'spelregels' die met de gemeenteraad in de financiële verordening zijn afgesproken.

Bevindingen
Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

De geconstateerde afwijkingen betreffen:

	Begrotingsonrechtmatigheid	Fouten	Acceptabel
A.	Overschrijding lasten programma 3	€ 226.505	€ 226.505
	Overschrijding lasten programma 6	€ 1.064.465	€ 1.064.465
	Overschrijding lasten programma 8	€ 2.049.755	€ 2.049.755
B.	Overschrijding investeringsbudgetten	€ 0	€ 0
C.	Ongeautoriseerde reservemutaties	€ 525.800	€ 0
D.	Overige afwijkingen niet tijdig gewijzigd in de begroting/gemeld		
	Onderschrijding van de lasten op diverse programma's	€ 4.497.074	€ 4.497.074
	Onderschrijding van de baten op diverse programma's	€ 1.469.489	€ 1.469.489
	Overschrijding van de baten op diverse programma's	€ 12.121.163	€ 12.121.163
	Totaal begrotingsonrechtmatigheden	**€ 21.954.250**	**€ 21.428.450**
	Verantwoordingsgrens EUR 1.465.000	€ 1.465.000	
	Op te nemen in rechtmatigheidsverantwoording	**€ 21.954.250**	**€ 21.428.450**
E.	Acceptabel deel overschrijdingen A en B volgens financiële verordening (zie bij toelichting baten en lasten)	€ 21.428.450	
	Resterende begrotingsonrechtmatigheden	**€ 525.800**	
	Waarvan toegelicht in paragraaf bedrijfsvoering > € 73.000	**€ 525.800**	

Op basis van het standpunt van de Commissie BBV komt volgens de kadernota rechtmatigheid 2023 de bruto begrotingsafwijking boven de verantwoordingsgrens uit en zijn volgens dit standpunt van de Commissie BBV de verantwoorde baten, lasten en balansmutaties niet rechtmatig tot stand gekomen. Wij hebben vastgesteld dat de verantwoording van gemeente Wijchen in overeenstemming is met de voorschriften van de Commissie BBV.

Uit de door ons uitgevoerde werkzaamheden om de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording te toetsen zijn we niet tot een ander oordeel gekomen dan het college.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Jaarrekening - Rechtmatigheidsverantwoording (4/6)

Misbruik en Oneigenlijk (M&O) gebruik criterium

De rechtmatigheidseis betreft ook de toetsing op juistheid en volledigheid van de gegevens, die door de belanghebbenden zijn verstrekt om het voldoen aan voorwaarden aan te tonen. Dit ter voorkoming en bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik van wet- en regelgeving (M&O-criterium).

Om misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsgelden te voorkomen, zijn functionerende beheersmaatregelen nodig. Het gaat er bij het M&O-criterium om dat in de organisatie effectieve maatregelen zijn getroffen om misbruik te voorkomen, dan wel op te sporen, en dat vigerende wet- en regelgeving duidelijk is, aangepast is aan actuele omstandigheden en te handhaven is. Om dit te bewerkstellingen is een mix van maatregelen nodig.

Uw college heeft nog geen M&O-beleid vastgesteld waarin de algemene uitgangspunten en de filosofie van de organisatie met betrekking tot het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik worden beschreven. Dit beleid kan vervolgens uitwerking hebben in (een mix van) concrete beheersmaatregelen die geïntegreerd zijn in de administratieve organisatie/interne controle van de organisatie.

We hebben uw werkzaamheden vanuit de verbijzonderde interne controle (VIC) met betrekking tot het M&O criterium beoordeeld. We constateren dat de uitgevoerde werkzaamheden toereikend zijn om tot een oordeel te komen voor de rechtmatigheidsverantwoording. Wel adviseren wij M&O-beleid vast te stellen en de werkzaamheden rondom het M&O-criterium explicieter tot uitdrukking te brengen in het interne controleplan en ook expliciet over de uitgevoerde werkzaamheden en uitkomsten te rapporteren.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Jaarrekening - Rechtmatigheidsverantwoording (5/6)

Voorwaardencriterium	Het voorwaardencriterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheersingshandelingen. De eisen/voorwaarden zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving en hebben betrekking op aspecten als doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur. In de hierna volgende paragrafen worden de voorwaarden met de hoogste impact / risico binnen de jaarrekening nader toegelicht.
Voorwaardencriterium - Aanbestedingswet	De regels over aanbesteden staan in de Aanbestedingswet 2012 en het Aanbestedingsbesluit. Om de rechtmatigheid van de aanbestedingen vast te stellen heeft u een analyse uitgevoerd op de verstrekte inkoopopdrachten over een periode van vier jaar. In de analyse heeft u beoordeeld of de opdrachten tijdig en conform de Europese aanbestedingsregels zijn aanbesteed. Voor de aanbestede opdrachten is beoordeeld of de realisatie van de inkoopopdracht aansluit op de aanbesteding. Wij constateren dat er voldoende aandacht binnen de organisatie is voor het naleven van de Europese aanbestedingsregels. Er zijn afwijkingen van de Europese aanbestedingsrichtlijnen geconstateerd ter grootte van in totaal € 4.090.000. Hier zijn tevens onrechtmatige bestedingen uit 2024 meegenomen om in volgende jaren onrechtmatigheden ten aanzien van de betreffende contracten te voorkomen. Dit bedrag aan onrechtmatigheden is meegenomen in de door het college opgestelde rechtmatigheidsverantwoording ten behoeve van het boekjaar 2023.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Jaarrekening - Rechtmatigheidsverantwoording (6/6)

Voorwaarde criterium - Juistheid kosten zorgaanbieders

De gemeenten ontvangen facturen van zorgaanbieders voor de levering van zorg aan burgers vanuit maatschappelijke ondersteuning en jeugdzorg. De gemeenten kunnen niet altijd vaststellen:

- Of er niet te veel of een andere soort zorg is gefactureerd dan is toegekend door de gemeente.
- Dat de prestaties (geleverde zorg) op de factuur feitelijk ook zijn geleverd.
- Of de kosten en verplichtingen volledig zijn.

Om de rechtmatigheid van de lasten vast te stellen heeft de verbijzonderde interne controle werkzaamheden uitgevoerd om de rechtmatigheid van de transacties vast te stellen. De belangrijkste werkzaamheden daarbij zijn:

- Aansluiting van lasten op de productieverantwoordingen.
- Vaststellen wat het oordeel en controleprotocol is van de ontvangen controleverklaring bij de productieverantwoording en welke impact dat heeft op de betrouwbaarheid van de productieverantwoording.

Dit betreffen aspecten die samen vallen met getrouwe beeld en daardoor niet doorwerken naar de rechtmatigheidsverantwoording. Uit de werkzaamheden van de verbijzonderde interne controle blijken geen bevindingen.

In het kader van de prestatielevering van de zorgfacturen dient de gemeente een combinatie van werkzaamheden uit te voeren, onder andere door een oordeel te vormen over de toereikendheid van de werkzaamheden die het ROB heeft uitgevoerd. De verantwoordelijkheid van het vaststellen hiervan ligt bij de gemeente. Doordat de gemeente deze evaluatie niet heeft ingericht ontstaat een onzekerheid in de getrouwheid.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Jaarrekening – Grondexploitaties (1/6)

Algemeen

Bij het opstellen van de jaarrekening moet het college belangrijke boekhoudkundige schattingen, beoordelingen en aannames toepassen en toelichten. Wij hebben de belangrijkste schattingen, beoordelingen en aannames van het college beoordeeld en zijn tot de conclusie dat deze niet in alle gevallen zijn gebaseerd op passende bewijsstukken en uitgebalanceerde overwegingen. Dit leidt er toe dat wij niet ten aanzien van alle gedane schattingen over voldoende geschikte controle informatie beschikken. Hieronder en in de volgende sheets hebben wij onze bevindingen ten aanzien van de grondexploitaties nader uitgewerkt en toegelicht.

De volgende zaken zijn ons, naast de hierna uitgewerkte bevindingen nog opgevallen:

- Rente die aan de grondexploitaties is toegerekend is voor Wijchen West een andere percentage gehanteerd dan de andere projecten.
- MPG zoals door de gemeente wordt opgesteld kan aan kwaliteit winnen door diepgaandere analyses op te nemen.
- De gemeente heeft een grondexploitatie afgesloten projecten. Dit is niet mogelijk onder het BBV. Op het moment dat een grondexploitatie wordt afgesloten en er nog kosten gemaakt moeten worden, wordt hiervoor een voorziening gevormd.
- CPO Bergharen komt de laatste doorrekening van de grondexploitatie door de planeconoom uit begin 2022. Het is van belang dat deze berekeningen actueel zijn mede in relatie tot de ontwikkelingen in de bouwmarkt de afgelopen jaren.

Aandachtspunten vanuit managementletter

In de managementletter hebben wij verschillende aandachtspunten onderkend ten aanzien van de actualisatie van de verschillende grondexploitaties. De belangrijkste genoemde aandachtspunten zijn:

- Onderscheid faciliterend versus grondexploitatie.
- Onderbouwing gehanteerde uitgangspunten op basis van objectieve controle informatie.
- Onderbouwing toerekening kosten faciliterend deel versus grondexploitatie.

De conclusie die wij hebben moeten trekken is dat aan deze aandachtspunten bij het opstellen van de jaarrekening alsmede de aanlevering van de gevraagde controle informatie onvoldoende invulling is gegeven. Dit heeft geleid tot verschillende bevindingen alsmede een langere en complexere controle.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Jaarrekening – Grondexploitaties (2/6)

Onvoldoende geschikte controle informatie

Bij verschillende projecten hebben wij onvoldoende geschikte controle informatie kunnen verkrijgen. Dit komt doordat de gemeente de berekening van de externe planeconoom heeft aangepast maar er geen onderbouwing beschikking is waarom deze aanpassing is gemaakt. In andere gevallen hebben wij in zijn geheel geen onderbouwing ontvangen van de gedane schattingen. Dit leidt tot de volgende bevindingen:

- CPO Bergharen de Steenuil; kosten waarmee rekening is gehouden in de grondexploitatie berekening zijn € 55.000 te hoog. Dit betreffen aanpassingen van de gemeente ten opzichte van de berekening van de planeconoom. Dit heeft geen materiele impact doordat de winst op basis van POC beperkt hoger zou worden.
- Wijchen West maximaal € 15,9 miljoen. Dit heeft betrekking op kosten die worden toegerekend aan de grondexploitatie terwijl deze mogelijk (deels) aan het faciliterende deel of de bestaande stad (als investering) toegerekend dienen te worden. Wij gaan hieronder nader in op de bevindingen ten aanzien van het project Wijchen West.
- Tussen Kasteel en Wijchens Meer (TKWM) onderkennen wij een onzekerheid ten aanzien van de opbrengsten van € 372.500. Desbetreffende opbrengsten betreffen een bijdrage vanuit de algemene dienst om een deel van de werkzaamheden betrekking hebben op bestaand gebied. Wij hebben onvoldoende geschikte controleinformatie verkregen hoe de verdeling is bepaald alsmede of de voorgenomen verwerkingswijze juist is.

Wijchen West

Wijchen West is een in 2023 nieuw geopende grondexploitatie. Doel van dit plan is de realisatie van circa 1.300 woningen. Bij dit project komen verschillende zaken kijken die niet juist alsmede onvoldoende waren uitgewerkt bij aanvang van de controle. Dit heeft geleid tot de volgende bevindingen:

Faciliterend deel

- Het plan bestaat uit 2 delen namelijk een faciliterend deel (noord) en een eigen deel (zuid). Alleen het eigen deel mag in de jaarrekening als grondexploitatie worden verwerkt. Dit geldt ook voor het bepalen van de verliesvoorziening alsmede de tussentijdse winst. Impact hiervan is beperkt doordat het faciliterende deel al was afgerekend. Hierdoor heeft de boekwaarde betrekking op het grondexploitatie deel.
- In de nog te realiseren kosten en opbrengsten zijn in de grondexploitatie kosten en opbrengsten opgenomen die betrekking hebben op het faciliterende deel. Deze kosten en opbrengsten dienen ten behoeve van de jaarrekening uit de grondexploitatie (nog te realiseren kosten/ opbrengsten) te worden gehaald.
    a) Omvang de nog te realiseren opbrengsten € 7,3 miljoen
    b) Omvang van de nog te realiseren kosten € 6,8 miljoen

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Jaarrekening – Grondexploitaties (3/6)

Wijchen West (vervolg)

Bovenwijkse voorzieningen

- De aanleg van de nieuwe wijk vereist ook aanpassing alsmede aanvulling van de bestaande voorzieningen (bijvoorbeeld infrastructuur). Dit worden bovenwijkse voorzieningen genoemd. Voor de wijze waarop de kosten worden toegerekend (grondexploitatie/ algemene dienst) gelden de volgende voorwaarden:
    a. er is profijt of nut van de kosten voor de locatie;
    b. er bestaat een causaal verband tussen kosten en de grondexploitatie, waardoor ze hieraan toerekenbaar zijn; en
    c. als meerdere locaties profijt hebben van bepaalde kosten, worden deze kosten naar rato (proportioneel) verdeeld over de betrokken locaties.

Commissie BBV heeft aanbevolen om de wijze waarop met de toerekening van bovenwijkse voorzieningen wordt omgegaan, vast te leggen in de paragraaf grondbeleid, een nota grondbeleid of de financiële verordening ex artikel 212 Gw.
De gemeente heeft hier middels een nota bovenwijkse voorzieningen van mei 2016 invulling aan gegeven. In de managementletter hebben wij geadviseerd de nota grondbeleid te actualiseren. Wij adviseren hierbij de nota bovenwijkse voorzieningen ook mee te nemen. Tevens adviseren wij bij de actualisatie van het beleid hierin ook afspraken te maken over wanneer/ op welke wijze een grondexploitatie mag worden afgesloten.

Wij hebben vastgesteld dat de gemeente de uitgangspunten zoals opgenomen in de nota bovenwijkse voorzieningen niet heeft gevolgd bij het opstellen van de grondexploitatie. In de nota is opgenomen dat infrastructurele werken worden toegerekend op basis van verkeersgegevens.
Bij het raadsbesluit is aangegeven dat er een deel 2 komt met een concrete uitwerking alsmede dat deze periodiek wordt geactualiseerd. Wij hebben het 2e deel niet ontvangen/ kunnen vinden.

Op basis van een ontvangen verkeersrapport concluderen wij, dat afhankelijk van de maatregel, 78 tot 90% aan de bestaande stand dient te worden toegerekend. Hierdoor zijn de nog te realiseren kosten € 5,7 miljoen te hoog.
Voor een bedrag van € 10,3 miljoen hebben wij onvoldoende geschikte controle informatie ontvangen op welke wijze deze kosten toegerekend (grondexploitatie, faciliterend of algemene dienst) dienen te worden. Hierdoor zijn deze nog te realiseren kosten voor de grondexploitatie mogelijk te hoog bepaald.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Jaarrekening – Grondexploitaties (4/6)

Wijchen West (vervolg)

Indexatie

De nog te realiseren kosten en opbrengsten worden vanwege de verwachte prijsontwikkelingen jaarlijks geïndexeerd. De gemeente heeft hiervoor de externe planeconoom een rapportage op laten stellen om de indexaties te bepalen. Wij hebben vastgesteld dat in de berekening van de grondexploitatie hiervan is afgeweken. Wij hebben geen onderbouwing gekregen waarom er bij deze grondexploitatie is afgeweken van de uitgangspunten van de planeconoom.
De kosten zijn hierdoor € 190.000 hoger geïndexeerd dan geadviseerd door de planeconoom. De opbrengsten zijn € 890.000 hoger geïndexeerd dan geadviseerd door de planeconoom. Per saldo leidt dit tot een maximale onzekerheid van € 700.000 ten aanzien van de toekomstige kosten/ opbrengsten.

Opbrengsten

De Nota grondbeleid van de commissie BBV schrijft voor dat er geen algemene posten/ opslagen mogen worden opgenomen in een grondexploitatie. Ten aanzien van de opbrengsten is een post van € 684.000 aan optimalisatie bouwkosten opgenomen. Dit is een algemene post waarvan de gemeente heeft toegelicht en onderbouwd dat dit naar verwachting hogere te realiseren opbrengsten zijn voor het onderkende woningbouwprogramma. Het is van belang dat deze hogere verwachte opbrengsten specifiek wordt toegerekend aan het woningbouwprogramma.

De gemeente heeft verschillende subsidies verkregen. Deze worden als verwachte opbrengst meegenomen in de grondexploitatie. Aandachtspunt is dat de gemeente jaarlijks zichtbaar toetst of er voldaan wordt aan de gestelde subsidievoorwaarden en indien dat niet het geval is de (verwachte) opbrengst bijstelt. Daarnaast is het van belang dat de gemeente zichtbaar vaststelt dat de verschillende subsidies niet dezelfde kosten vergoeden. Een uitgegeven euro kan in de basis niet twee keer subsidiabel zijn.

Conclusie

Voor de waardering van de grondexploitatie hoeft er alleen een correctie plaats te vinden waarbij de boekwaarde wordt gesplitst in het grondexploitatie deel en het faciliterende deel.
Ten aanzien van de nog te realiseren kosten/ opbrengsten zoals opgenomen in de grondexploitatie berekening hebben wij wel verschillende bevindingen maar naar verwachting leidt deze er niet toe dat er een verliesvoorziening gevormd dient te worden. Ook ten aanzien van de winst name conform de POC systematiek is er door het (begin)stadium waarin het project zich bevindt geen sprake van een materiele impact.
Wel is het noodzakelijk dat de gemeente het beleid rondom grondexploitatie actualiseert, nota grondbeleid/ nota bovenwijkse voorzieningen. Daarnaast zal bij de actualisatie van de grondexploitatie zichtbaar moeten worden vastgesteld dat deze voldoet aan de eisen zoals opgenomen in het BBV. Wij onderkennen hierbij een belangrijke rol voor de verbijzonderde interne controle.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Jaarrekening – Grondexploitaties (5/6)

Huurlingsdam faciliterend

Definitie van bouwgrond in exploitatie is: die gronden in eigendom van de gemeente, waarvoor door de gemeenteraad een grondexploitatiecomplex met een grondexploitatiebegroting is vastgesteld. Daarnaast dient er ook sprake te zijn van een transformatieproces van de in bezit zijn gronden waarbij de gronden worden omgevormd naar bouwrijpe grond.

Ten aanzien van Huurlingsdam fase 3 en 4 was er ten onrechte sprake van een grondexploitatie omdat de gemeente hier geen gronden in bezit heeft. Conclusie is dat er sprake is van faciliterend grondbeleid.
Dit heeft tot volgende doorgevoerde correcties geleid:

- In de overeenkomst van zowel fase 3 als 4 zijn afspraken gemaakt over wat er vergoed gaat worden. Het belangrijkste deel van de vergoeding heeft betrekking op bovenwijks en interne kosten. Wij hebben vastgesteld dat de vergoeding voor bovenwijks betrekking heeft op aangelegde voorzieningen in fase 1 en 2. Aangezien deze kosten als zijn gemaakt en de gemeente zijn prestatie dus volledig heeft geleverd dient deze opbrengst ook verantwoord te worden. De gemeente had voor fase 3 een correctie van € 980.000 verantwoord (betreft bovenwijks en intern) aanvullende op de € 117.000 die reeds verantwoord was. Op basis van de ontvangen controle informatie is deze correctie niet juist omdat het resultaat bovenwijks fase 3 en 4 verantwoord dient te worden. Dit heeft een omvang van € 1.198.000. Voor het verschil hebben wij een ongecorrigeerd controleverschil aangemaakt van € 101.000.
- Bovenstaande correctie leidt er toe dat er voor fase 3 een schuld resteert (vooruit ontvangen bedrag) en voor fase 4 een vordering voor het bovenwijkse gedeelte. Wij hebben het controleverschil voor de balans nu gesaldeerd genomen. Naar de toekomst toe is het van belang dat de gemeente de facilitaire projecten conform het BBV toelicht.

Aandachtspunt is dat de gemeente voor de resterende opbrengsten voor dit project vaststelt wanneer en op welke wijze deze verantwoord mogen/ moeten worden.

TKWM

Bij controle van deze grondexploitatie onderkennen wij de volgende aandachtspunten:

- Onderbouwing van de gehanteerde uitgangspunten op basis van objectieve controle informatie. Uitgangspunten ten aanzien van de kosten waren in beginsel onvoldoende onderbouwd. Met de ontvangen aanvullende informatie en vergelijking met de realisatie van kosten in andere vergelijkbare projecten hebben wij voldoende zekerheid verkregen over de inschatting van de nog te realiseren kosten.
- Er is sprake van een project in het centrum en de aanleg van de omgeving die daar bij hoort. Het is van belang dat de gemeente zichtbaar aantoont dat alle kosten aan de grondexploitatie mogen worden toegerekend of dat er sprake is van investeringen in de bestaande stad die ten laste van de algemene dienst dienen te komen.
- Voor de opmerking ten aanzien van de opbrengsten verwijzen wij naar de passage over onvoldoende geschikte controle informatie.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Jaarrekening – Grondexploitaties (6/6)

Tussentijdse winstnemingen

Het BBV schrijft voor dat winst bij grondexploitaties tussentijds genomen dienen te worden op basis van de Percentage-of-Completion (POC) methode. In 2023 is zichtbaar dat per saldo € 0,5 miljoen aan winst is geboekt. Wij hebben vastgesteld dat deze tussentijdse winstneming in overeenstemming met het BBV is verantwoord.

Verliesvoorziening

De verliesvoorziening is gebaseerd op de netto contante waarde. Op basis van de actualisatie van de grondexploitaties is de voorziening voor verlies afgenomen met € 3,4 miljoen. De mutatie ligt voornamelijk binnen de exploitatie Tussen Kasteel en Wijchens Meer en komt door hogere opbrengsten naar aanleiding van een nieuw (aanvullend) gesloten overeenkomst.

Gehanteerde parameters

Wij hebben de parameters en uitgangspunten van de grondexploitaties gecontroleerd. Wij hebben vastgesteld dat de parameters voor de grondexploitaties evenwichtig zijn bepaald.

- De rekenrente is gehanteerd op de werkelijke rentelasten van de aangegane leningen en een markrente van 0,89% voor de periode wanneer deze leningen zijn afgelopen. We constateren dat de rente aansluit op de vereisten vanuit het BBV.
- De indexatie van de kostenramingen is gebaseerd op de opgave van de externe planeconoom van PAS BV. Voor de kosten is een percentage van 3,5% gehanteerd. We achten dit percentage passend.
- De indexatie van de opbrengstenramingen is gebaseerd op de opgave van de externe planeconoom van PAS BV. Voor de opbrengsten is een percentage van 1% gehanteerd. We achten dit percentage passend.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Jaarrekening – Schattingen

Algemeen

Bij het opstellen van de jaarrekening moet het college belangrijke boekhoudkundige schattingen beoordelingen en aannames toepassen en toelichten. Wij hebben de belangrijkste schattingen, beoordelingen en aannames van het college beoordeeld en zijn tot de conclusie gekomen dat deze zijn gebaseerd op passende bewijsstukken en goed uitgebalanceerde overwegingen. Onderstaande tabel bevat een overzicht van onze bevindingen met betrekking tot die schattingen en oordelen.

Belangrijk schattingen	Mate van Subjectiviteit	Onze beoordeling 2022	Onze beoordeling 2023	Toelichting
Waardering van grond en gebouwen inclusief afschrijvingen	Gemiddeld			De afschrijvingstermijnen zijn vergelijkbaar met voorgaand jaar en de termijnen die wij bij andere gemeenten zien. Er zijn geen indicaties dat de afschrijvingstermijnen niet zijn afgestemd op de economische levensduur van de activa.
Waardering grondexploitatie	Hoog			De grondexploitatie wordt jaarlijks geactualiseerd en op een consistente wijze gewaardeerd. Aan de exploitatieopzet liggen berekeningen en onderbouwingen ten grondslag waarbij op een conservatieve wijze wordt rekening gehouden met toekomstige kosten en opbrengsten. Wij hebben verschillende bevindingen ten aanzien van de onderbouwingen van de toekomstige kosten/ opbrengsten. Daarnaast hebben wij verschillende bevindingen ten aanzien van de toerekening van kosten/ opbrengsten aan de grondexploitatie terwijl die betrekking hebben op een faciliterend deel of de bestaande stad.
Voorzieningen	Gemiddeld			De saldi in de voorzieningen worden jaarlijks geactualiseerd en op een consistente wijze berekend. Aan de voorzieningen liggen toereikende berekeningen en onderbouwingen ten grondslag.
Waardering van deelnemingen en uitzettingen (Financiële Vaste Activa)	Gemiddeld			Er zijn geen indicaties dat een afwaardering van de boekwaarde van een deelneming of uitzetting noodzakelijk is. We hebben een controleverschil onderkend ten aanzien van de waardering van de huurkoop. Deze is ten onrechte voorzien. De vorderingen worden jaarlijks betaald derhalve is er geen indicatie voor het vormen van een voorziening.
Waardering debiteuren	Gemiddeld			Minimaal jaarlijks wordt de voorziening voor dubieuze debiteuren geactualiseerd. Wij kunnen ons vinden in de wijze waarop de voorziening voor de diverse soorten vorderingen bepaald is.

= controleverschil

= Optimistisch

= Evenwichtig

= Voorzichtig

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Algemeen

Het college is verantwoordelijk voor het opstellen van de jaarrekening, maar voor het sociaal domein is sprake van afhankelijkheid van andere partijen. De Sociale Verzekeringsbank (SVB) voert het proces betaling aan cliënt uit en zorgaanbieders leveren productieverantwoordingen aan voor in het boekjaar geleverde zorg. Om verantwoording af te kunnen leggen over de lasten die samenhangen met het sociaal domein, is de gemeente daarom afhankelijk van het verkrijgen van betrouwbare verantwoordingsinformatie van andere partijen.

In 2023 zijn de lasten sociaal domein toegenomen ten opzichte van 2022 (Jeugd met € 2,5 miljoen en Wmo met € 1,3 miljoen).

Productie-verantwoordingen

Uw gemeente heeft voor de financiële verantwoording van de Jeugdzorg en WMO een aansluiting gemaakt tussen de financiële administratie en zorgadministratie op basis van het berichtenverkeer. Tot slot is er aansluiting gezocht met de ontvangen productieverantwoordingen van de zorgleveranciers. Het verschil tussen administratie van de gemeente en productieverantwoordingen bedraagt € 735.000. Dit heeft de gemeente nader uitgezocht en verklaard en bestaat voor € 380.000 aan kosten die direct in de financiële administratie worden geboekt en voor € 1,1 miljoen kosten die niet via ROB gaan maar door de gemeente lokaal zijn ingekocht.

De productieverantwoordingen worden voorzien van een controleverklaring. Op het moment dat de controleverklaring een goedkeurend oordeel heeft, hebben wij voldoende zekerheid over de getrouwheid van deze kosten WMO en Jeugdzorg inclusief prestatieverklaring.

	Jeugdhulp	WMO
Lasten 2023	€ 15,8 miljoen	€ 8,7 miljoen
Besteding met productieverantwoording en goedkeurende controleverklaring	€ 20,4	
Besteding zonder productieverantwoording en goedkeurende controleverklaring	€ 4,1	

Het bedrag van € 4,1 miljoen bestaat voor € 1,1 miljoen uit hulpmiddelen en voor € 0,5 miljoen uit PGB. Hiervoor resteert er geen onzekerheid ten aanzien van de prestatielevering.

Voor het resterende deel hebben wij vastgesteld dat de gemeente onvoldoende invulling heeft gegeven aan de SDO-notitie die is opgesteld op welke wijze er voldoende zekerheid kan worden verkregen over de prestatielevering van de zorg. Op grond hiervan onderkennen wij een onzekerheid van € 2,5 miljoen inzake de prestatielevering WMO/ Jeugd.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Jaarrekening – Nadere toelichting

Wijziging in overige wet- en regelgeving

In de jaarrekening 2023 zijn geen stelsel- en/of schattingswijzigingen verwerkt.

De gemeente heeft de jaarrekening opgesteld volgens de verslaggevingsvereisten van het besluit begroting en verantwoording (BBV).

Bevestiging van het college

Wij hebben het college ter confirmatie een schriftelijke bevestigingen gevraagd aangaande haar verantwoordelijkheden inzake de financiële verslaggeving.

Reikwijdte van de controle

Er zijn geen meningsverschillen met het management noch het college geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controleopdracht door de medewerkers en het college de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

Wet Normering Topinkomens (WNT)

Wij hebben de WNT-verantwoording gecontroleerd en vastgesteld dat deze, na doorgevoerde correctie, juist is verantwoord in de jaarrekening.

Wij wijzen u erop dat een wettelijke verplichting is om de jaarstukken openbaar te maken. Openbaarmaking kan gebeuren door het plaatsen van uw jaarstukken op uw website. Wij hebben geconstateerd dat uw jaarstukken over voorgaand jaar openbaar zijn gemaakt.

Binnen de WNT gelden specifieke regels voor de samenloop van uitvoerende topfuncties bij verschillende WNT-instellingen. In overeenstemming met het controleprotocol WNT hebben wij geen controlewerkzaamheden uitgevoerd op de naleving van deze anticumulatieregeling. Dit is net als in voorgaande jaren in de controleverklaring tot uitdrukking gebracht.

WNT – Interne beheersing

Wij hebben geconstateerd dat de organisatie niet de verwachte interne beheersingsmaatregelen rondom de WNT effectief heeft ingericht. Dit resulteert bijvoorbeeld in het met terugwerkende kracht benoemd hebben van de in 2023 nieuw aangetreden gemeentesecretaris.

Wij adviseren:

- Bij het opstellen of aanpassen van arbeidsovereenkomsten of contracten met topfunctionarissen aantoonbaar te controleren of de daarin gemaakte afspraken passen binnen de van toepassing zijnde maxima.
- Bij het opstellen of aanpassen van afspraken over ontslagvergoedingen of afvloeiingsregelingen met topfunctionarissen aantoonbaar te controleren of deze afspraken of regelingen passen.
- Tenminste één keer per jaar, als onderdeel van het interne controleplan, te controleren of de werkelijke bezoldiging van de topfunctionarissen in overeenstemming is met de overeengekomen afspraken en de van toepassing zijnde maxima.
- Als onderdeel van het interne controleplan per topfunctionaris alle betalingen aan de topfunctionaris gedurende het kalenderjaar te controleren (ook buiten de salarisadministratie).

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Jaarrekening – Nadere toelichting

Proces van de controle

Wij hebben een goed maar intensief controleproces gehad met de organisatie. Op diverse aspecten bleek de aangeleverde controle informatie niet diepgaand genoeg. Daarnaast leidde met name de beperkt opgeleverde controledocumentatie rondom de grondexploitaties tot veel aanvullende vragen. Dit heeft tot een vertraging geleid in het controletraject.

Bij de controle van de grondexploitatie was tevens sprake van aantal onderwerpen die tot de nodige afstemming en ook bevindingen hebben geleid.

Wij gaan met de organisatie evalueren op welke wijze voor zowel ons als de organisatie de controle efficiënter kan worden uitgevoerd. Belangrijk aandachtspunt is dat de controledocumentatie navolgbaar is alsmede dat de ontvangen informatie is onderbouwd met objectieve controle informatie zoals bijvoorbeeld overeenkomsten, facturen of beschikkingen.

Proces jaarafsluiting

Gedurende de controle hebben veelvuldig correcties op de jaarstukken plaatsgevonden. Deze correcties zagen onder andere op het voldoen aan de voorschriften van de commissie BBV. Wij adviseren interne kwaliteitsmaatregelen te nemen en interne kwaliteitschecks uit te voeren voorafgaand aan de controle, om zo tot een meer efficiënte en effectieve controle te komen.

Daarnaast adviseren wij om vaktechnische vraagstukken vroegtijdig met ons af te stemmen alsmede het standpunt dat de gemeente heeft ingenomen zichtbaar, middels bijvoorbeeld een controlememo, te hebben getoetst aan het BBV.

Proces Verbijzonderde Interne Controle (VIC)

De VIC heeft een belangrijke rol in de totstandkoming van de rechtmatigheidsverantwoording. Daarnaast voert de VIC een interne controleplan uit, gericht op de verschillende processen binnen de gemeente. In de board letter hebben wij reeds aandachtspunten aangegeven ten aanzien van de uitvoering van de verbijzonderde interne controle. Het is van belang dat volgend jaar verder invulling gegeven wordt aan:

- Het adequaat scopen (zijn alle materiele stromen betrokken in de werkzaamheden en wordt alle wet- en regelgeving zoals opgenomen in het normenkader ondervangen) van de interne controlewerkzaamheden, waarbij zowel getrouwheids- als rechtmatigheidsaspecten in voldoende mate worden afgedekt.
- Het adequaat documenteren en onderbouwen van de uitgevoerde werkzaamheden en getrokken conclusies.
- Het evalueren van de uitgevoerde werkzaamheden, het rapporteren over bevindingen en het trekken van conclusies over de uitgevoerde werkzaamheden.
- Het evalueren van de consequenties van bevindingen voor de uitgevoerde werkzaamheden.
- Het opnemen van alle rechtmatigheidsaspecten in de evaluatie van werkzaamheden.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Jaarrekening – Nadere toelichting

Inkopen prestatielevering en prijs	De controle van de inkopen is gegevensgericht uitgevoerd. Vanuit deze controle zijn door de VIC verschillende bevindingen geconstateerd ten aanzien van de prestatielevering. Wij hebben deze bevindingen geëvalueerd en geëxtrapoleerd naar de gehele massa. Doordat de steekproef uit meerdere selecties bestaat alsmede uit 2 verschillende risicoklassen is dit complex en tijdrovende exercitie geweest. De uitkomst van deze evaluatie en extrapolatie heeft geleid tot een onzekerheid van 385k EUR. Deze onzekerheid betrekken wij bij het bepalen van ons oordeel. Ook ten aanzien van de onderbouwing van de prijzen is het lastig geweest om vast te stellen of deze op een marktconforme wijze tot stand zijn gekomen omdat de afspraken niet altijd schriftelijk zijn vastgelegd. Wij adviseren de prijzen altijd schriftelijk vast te leggen om discussie achteraf te voorkomen. Voor komend jaar vragen wij de aandacht van de organisatie om de steekproeven op homogene (zelfde soort facturen) massa te bepalen en de werkzaamheden met voldoende diepgang uit te voeren inclusief analyse, evaluatie en extrapolatie van de geconstateerde bevindingen.
Materiële vaste activa	Ten aanzien van de investeringskredieten wordt in sommige kredieten rekening gehouden met een vrijval van een voorziening/huursom. Dit zijn geen bedragen die direct in mindering mogen worden gebracht op investeringen.
Baten Specifieke Uitkeringen	De baten met betrekking tot de Specifieke Uitkeringen zijn niet op een specifieke grootboekrekening verantwoord in de administratie. Hierdoor zijn de baten lastig navolgbaar. Wij adviseren de baten omtrent Specifiek Uitkeringen separaat inzichtelijk te maken alsmede de voortgang zichtbaar de relateren aan de gerealiseerde kosten.
Balanspositie provinciale subsidies	Wij hebben vastgesteld dat er voor vier van de vijf provinciale subsidies geen overlopende balanspost is opgenomen. Gezien de omvang van de subsidies gaat het dit jaar niet om materiële bedragen, maar dit vraagt wel aandacht in de toekomst indien bedragen mogelijk wel materieel worden. Wij adviseren dit onderdeel van het afsluitproces te maken en hierbij zichtbaar de relatie tussen baten en lasten te leggen.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Jaarrekening – Nadere toelichting

Eigen vermogen

Wij hebben vastgesteld dat van dotaties en onttrekkingen van reserves de gepresenteerde bedragen niet altijd overeenkomen met het betreffende raadsbesluit. Het is van belang dat de organisatie zelf vaststelt of de dotaties en onttrekkingen met raadsbesluiten overeenkomen, of dat van de bedragen in de besluiten mag worden afgeweken. Voor de getrouwheid hebben wij geconcludeerd dat de mutaties in lijn zijn met het besluit (beleid) alsmede doel waarvoor de reserve is gevormd. Op grond hiervan heeft dit niet geleid tot een getrouwheidsfout. Wel heeft de gemeente terecht een rechtmatigheidsfout gerapporteerd voor de afwijkingen.

Het BBV schrijft voor dat de aard en reden van elke reserve moet worden toegelicht in de jaarrekening. De gemeente had voor zowel het eigen vermogen als de voorzieningen een apart boekwerk. Hiermee werd niet voldaan het BBV. De gemeente heeft het boekwerk reserves en voorzieningen als bijlage toegevoegd aan de programmarekening. Wij hebben met de organisatie afgesproken op welke wijze dit volgens jaar in het jaarrekeningdeel kan worden verwerkt.

Verder constateren wij dat de nota reserves en voorzieningen dateert uit 2009. Wij adviseren te evalueren of herziening van deze nota noodzakelijk is.

Subsidies

Wij constateren gedurende de controle van de verstrekte subsidies dat de gemeente niet altijd evalueert of een subsidie aan voorwaarden gebonden is en of aan deze voorwaarden wordt voldaan. Dit is van belang voor het vaststellen van de subsidie en voor de wijze van verwerking in de jaarstukken. Daarnaast is het tijdig vaststellen van verstrekte subsidies een aandachtspunt. Hiermee bedoelen wij dat veel van de over 2022 verstrekte subsidies (nog) niet zijn vastgesteld en afgerekend.

Overige opbrengsten

Bij het controleren van de overige opbrengsten hebben wij vastgesteld dat er verschillende opbrengsten uit voorgaande jaren niet aan het juiste boekjaar zijn toegerekend. Bij het verantwoorden van baten geldt weliswaar het voorzichtigheidsprincipe wat betekent dat baten pas verantwoord mogen worden als deze voldoende zeker zijn. Het is van belang dat gemeente Wijchen zich inspant om tijdig over informatie van derden te beschikken om de baten aan het juiste boekjaar toe te kunnen rekenen.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Voorzieningen

Naar aanleiding van de controle van de voorzieningen hebben wij de volgende bevindingen:

1. De verwachting en gehanteerde uitgangspunten rondom de uitkomsten juridische claims dienen beter te worden onderbouwd. Het is hierbij van belang dat de organisatie een controlememo opstelt waarin de situatie is beschreven en vervolgens de ontwikkelingen tot aan het moment van afronden van de controle. De situatie dient vervolgens aan het BBV te worden getoetst wat de juiste verwerkingswijze is.
2. Dotaties en onttrekkingen rondom de pensioenvoorziening waren gesaldeerd weergegeven. Dit is gecorrigeerd.
3. De voorziening rondom wachtgeld was te hoog gepresenteerd doordat de bestedingen ten onrechte niet waren onttrokken aan de voorziening.
4. Vervangingsinvesteringen rioolbeheer waren niet geactiveerd en de voorziening was ten onrechte niet als bijdrage van derden in mindering gebracht op de investeringen. Aanvullend aandachtspunt is dat zichtbaar wordt gecontroleerd dat de vervangingsinvesteringen onderdeel uitmaken van het plan en dus ook daadwerkelijk vervangingsinvesteringen zijn. Indien dit niet het geval is mogen deze niet ten laste van de voorziening worden gebracht.
5. Niet gerealiseerde kosten voor reguliere werkzaamheden zijn ten onrechte gedoteerd aan de voorziening.

Overlopende activa

Het BBV schrijft voor dat inzake de voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel er onderscheid dient te worden gemaakt naar 3 verschillende soorten overheidslichamen (Europees, Rijk en overige). Hieraan werd niet voldaan in de jaarrekening.

Schatkistbankieren

Voor de presentatie van omtrent schatkistbankieren, afgezet tegen het drempelbedrag conform de Wet Fido en de uitvoeringsregeling Fido, zijn diverse correcties noodzakelijk geweest. Wij adviseren in de toekomst 1-op-1 het daartoe voorgeschreven format voor de berekening van de bedragen die buiten ‘s Rijks schatkist aangehouden mogen worden te volgen.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico’s
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

3. Jaarverslag

Jaarverslag – Kwaliteit toelichting

Jaarverslag voldoet aan eisen BBV

In het BBV zijn diverse eisen opgenomen voor de vorm en inhoud van het jaarverslag. Wij hebben vastgesteld dat uw jaarverslag voldoet aan de eisen die het BBV hieraan stelt.

Kwaliteit paragrafen

In het BBV zijn diverse eigen opgenomen voor de mate van toelichting in de paragrafen. Wij hebben vastgesteld dat de toelichting in de paragrafen voldoet aan de vereisten vanuit het BBV.

Verenigbaarheid jaarrekening en jaarverslag

Wij zijn verplicht vast te stellen of wij op grond van de tijdens de controle verkregen informatie onjuistheden of tegenstrijdigheden hebben geconstateerd tussen de jaarrekening en het jaarverslag die gebruikers van de jaarstukken zouden kunnen beïnvloeden. Dit is naar onze mening niet het geval.

Informatiewaarde

We hebben de informatiewaarde van uw jaarrekening gebaseerd op de inzichtelijkheid, concreetheid en kwaliteit van de analyses vanuit perspectief van de gemeenteraad. De inzichtelijkheid is toereikend en geeft de gebruiker voldoende inzicht in de ontwikkelingen, gerealiseerde prestaties en de oorzaken van de afwijkingen.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Relatie tussen kengetallen

De kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden bezien. Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden verkregen van de financiële positie van uw organisatie. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van uw financiële positie.

De analyse van de weerstandsratio en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Vanuit onze controlerende rol is vastgesteld of het jaarverslag (en dus deze paragraaf) niet strijdig is met de jaarrekening en geen materiële onjuistheden bevat.

Weerstandsvermogen

In de paragraaf weerstandsvermogen heeft het college een overzicht opgenomen van de weerstandscapaciteit. Het weerstandsvermogen bedraagt volgens deze paragraaf € 24,0 miljoen (2022: € 27,6 miljoen).

In de paragraaf weerstandsvermogen zijn de relevante risico's benoemd. Uw organisatie heeft op basis van interne berekeningen het totale bedrag aan gewogen risico's waaraan de organisatie is blootgesteld bepaald op € 12,017 miljoen (2022: € 5,797 miljoen). In de bijbehorende programmaverantwoording in de paragraaf weerstandsvermogen (bijlage 1) is een specificatie van deze risico's opgenomen.

Solvabiliteit

Het solvabiliteitsratio bedraagt ultimo 2023 57% (2022: 53%). Voor de solvabiliteit geldt dat hoe hoger dit percentage is, hoe beter uw organisatie in staat is om haar verplichtingen op lange termijn te voldoen.

De netto schuldquote bedraagt 9% (2022: 4%). De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van uw organisatie ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Zowel de solvabiliteit als de netto schuldquote laten ten opzichte van voorgaand jaar een positieve ontwikkeling zien.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie van uw organisatie is het van belang te beoordelen of de structurele baten en lasten in verhouding tot elkaar zijn. Een positief kengetal betekent dat de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten en uw organisatie daardoor incidentele kosten kan permitteren.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

4. Significante risico’s

Jaarrekening – Significante risico's

In onze controleaanpak hebben wij een aantal significante risico's onderkend voor de controle van de jaarrekening van uw gemeente. Hieronder gaan wij nader in op deze significante risico's en zetten wij in hoofdlijnen uiteen welke werkzaamheden wij hebben verricht om deze significante risico's te mitigeren.

Omschrijving risico	Aanpak management	Eigen controlewerkzaamheden
Het significante risico voor de inkopen met een waarde < € 5.000 doordat hierbij 1 persoon akkoord kan geven voor bestelling, budget en prestatie. Hierdoor onderkennen wij een verhoogd risico op het verantwoorden van niet zakelijke kosten.	De verbijzonderde interne controle heeft een gegevensgerichte steekproef met een verhoogd risico uitgevoerd op de populatie inkopen met een waarde < € 5.000.	Het significante risico is gerelateerd aan het risico dat 1 persoon verschillende functies/ taken uitoefent rondom de realisatie van kosten. Wij hebben het inkoopproces in kaart gebracht door opzet en bestaan van dit proces vast te stellen. Daarnaast hebben wij dit risico kunnen mitigeren door gegevensgerichte detailcontroles uit te voeren op de inkopen met een waarde < € 5.000.

Omschrijving risico	Aanpak management	Eigen controlewerkzaamheden
Het management bevindt zich in een positie om fraude te plegen, omdat het in staat is de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersing te doorbreken die anderszins effectief lijkt te werken. Het risico is verondersteld in alle entiteiten aanwezig. Wij hebben dit risico specifiek onderkend ten aanzien van de memoriaalboekingen die worden gemaakt in het afsluitingsproces.	Gegeven de aard van het risico waarbij interne beheersing wordt doorbroken kan dit risico niet worden gemitigeerd door middel van interne beheersing.	Het doorbreken van beheersingsmaatregelen door het management is op basis van de controlestandaarden altijd een significant risico. Interne beheersingsmaatregelen, ongeacht hoe goed in opzet en bestaan, kunnen risico's van materiële onjuistheden in de jaarrekening slechts beperken, en niet volledig mitigeren, wegens de inherente beperkingen van interne beheersmaatregelen. Wij hebben de opzet en implementatie geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing in de processen voor het genereren en verwerken van journaalposten en het maken van schattingen. Wij hebben journaalposten geselecteerd op basis van risicocriteria en hierop specifieke controlewerkzaamheden verricht. Deze werkzaamheden omvatten onder meer inspectie van informatie uit brondocumenten. Wij hebben geen significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening geïdentificeerd. Tevens hebben wij specifieke controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van belangrijke schattingen van het college. Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van het doorbreken van de interne beheersing door het college.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Jaarrekening – Significante risico’s

Omschrijving risico	Aanpak management	Eigen controlewerkzaamheden
Het significante risico met betrekking tot het doorbreken van interne beheersing door het management voor de waardering van de grondexploitatie	Gegeven de aard van het risico waarbij interne beheersing wordt doorbroken kan dit risico niet worden gemitigeerd door middel van interne beheersing.	Het significante risico is gerelateerd aan de inschatting van de verliesvoorziening. Wij hebben dit risico kunnen mitigeren door gegevensgerichte detailcontroles uit te voeren, op de nog te maken kosten & opbrengsten, indexatie van schatting en fasering van de grondexploitatie.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico’s
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Jaarrekening – Verantwoordelijkheden m.b.t. fraude

Uw verantwoordelijkheid

- De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude berust bij de gemeenteraad en het college. Deze verantwoordelijkheid betreft ook het opzetten en onderhouden van interne beheersingsmaatregelen met betrekking tot de betrouwbaarheid van de financiële rapportage, de werking van de bedrijfsvoering en naleving van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving.
- Het uitvoeren, vastleggen en actualiseren van de frauderisicoanalyse als geïntegreerd onderdeel van de bij uw gemeente in gebruik zijnde interne beheersing, een evaluatie van de mogelijke impact en waarschijnlijkheid van frauderisico's en de ondernomen acties om frauderisico's te beperken, inclusief de risico's van omkoping, corruptie en frauderisico's met betrekking tot cybersecurity.
- Het waarborgen dat de cultuur en de omgeving van uw organisatie integer zijn en ethisch gedrag bevorderen.
- Het onderzoeken van iedere vermeende of vermoede misstand die onder de aandacht van de gemeenteraad en het college wordt gebracht; en
- Daarnaast is de gemeenteraad verantwoordelijk voor het monitoren van het risico op managementfraude, voor het bepalen of de interne beheersmaatregelen voldoende zijn om frauderisico's te identificeren, voor de beoordeling van de competentie en integriteit van zichzelf en van het college en voor het versterken van een cultuur van integriteit en ethisch gedrag.

Onze verantwoordelijkheid

- Wij hebben een fraudediscussie gevoerd en bevestigingen verkregen van de gemeenteraad, het college en anderen binnen de entiteit ten aanzien van de interne beheersing, risico-inschattingen (inclusief de processen om de risico's op fraude in de entiteit te identificeren en erop in te spelen), en eventuele kennis met betrekking tot fraude of vermoede fraude.
- Verder hebben wij het college verzocht om informatie die het eventueel aan zijn werknemers heeft meegedeeld over haar visie op bedrijfspraktijken en ethisch gedrag.
- Daarnaast hebben wij inzicht verkregen in de wijze waarop de gemeenteraad toezicht uitoefenen op de door het college gevolgde processen om de risico's op fraude te identificeren en hierop in te spelen.
- Wij hebben de geplande controlewerkzaamheden besproken met de gemeenteraad.
- Wij moeten adequaat reageren op tijdens de controle geconstateerde (vermoede) fraude.
- Wij rapporteren over onze gevolgde controleaanpak met betrekking tot fraude(risico's) in de controleverklaring.

Geen aanwijzingen

Tijdens onze controlewerkzaamheden zijn geen aanwijzingen van fraude onder onze aandacht gekomen.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Flynth

5. Interne beheersing

Algeheel beeld interne beheersing

Procesmonitor

Proces	Status 2023	Status 2022	Bevinding
Financial reporting (P&C Cyclus)			4
Inkopen			1, 2 en 3
Aanbestedingen			6
Betalingen			
Treasury			3 en 8
Personeel en salarisadministratie			
Omgevingsvergunningen			5
Subsidieverstrekkingen			
Verhuur en pachten			
Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO)			7, 8 en 9
Jeugdhulp			7, 8 en 9
Uitkeringen			
Grondexploitatie			

Toelichting

Wij hebben in bovenstaand overzicht aangegeven wat de kwaliteit van het primaire proces is. Oranje wil zeggen dat niet alle risico's zichtbaar in het proces worden afgedekt. Dit kan bijvoorbeeld komen doordat een controle onvoldoende zichtbaar is of omdat het een bewuste keuze is om een bepaald risico te accepteren, omdat het bijvoorbeeld te veel inspanning kost om het risico in het proces zelf te mitigeren. Slot- en sluitstuk van de gemeente is de verbijzonderde interne controle (VIC). De VIC stelt achteraf gegevensgericht vast of transacties op een juiste manier tot stand zijn gekomen en zijn verwerkt in de administratie. Op basis van de huidige informatie hebben wij dan ook geen indicatie dat de bevindingen van invloed hoeven te zijn op het oordeel bij de jaarrekening.

Toelichting	
	De inrichting van het proces is zodanig dat een (deels)systeem gerichte controle mogelijk is. De systeem gerichte controle is alleen mogelijk wanneer proces opzet is beschreven waardoor er sprake is van een uniforme werkwijze, de IT passende maatregelen heeft, toereikende en zichtbare interne beheersing en de VIC de werking heeft vastgesteld.
	De inrichting van het proces voldoen gedeeltelijk, maar de risico's die ermee samenhangen, vormen geen directe bedreiging voor de bedrijfsprocessen en de risico's zijn met aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden af te dekken.
	De inrichting van het proces voldoet niet en geeft aanvullende wezenlijk aanvullende risico's voor de jaarrekening controle.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Interne beheersing

Hieronder hebben wij de onderkende risico's met een hoge impact opgenomen. Deze risico's laten zich omschrijven als: Bevinding is van groot belang voor de kwaliteit van de administratieve organisatie en interne beheersing, waarbij een risico aanwezig is dat hierdoor de jaarrekening een afwijking van materieel belang kan bevatten of de organisatie kwetsbaar is voor fraude.

#	Bevinding	Impact	Risico en aanbeveling
2.	*Inkopen* Facturen < € 5.000 geldt geen 4-ogen principe		**Constatering**: Voor inkoopfacturen < € 5.000 geldt geen 4-ogen principe. **Risico**: Geen prestatie, het knippen van facturen waardoor lasten in de jaarrekening worden verantwoord waar geen prestatie tegenover staat of geen zakelijk prestatie. **Aanbeveling:** Jaarlijks evalueren of de gehanteerde grens nog passend is.

De uitkomsten van bovenstaande bevinding zijn terug te lezen in het hoofdstuk jaarrekening nadere toelichting. Hetzelfde geldt voor onderstaande bevinding waarover wij eerder (2021) in een managementletter hebben gerapporteerd.

6.	*2021* *5.3 Controle op prestatielevering inkopen*		**Status 2023: Niet opgevolgd** In dit kader verwijzen wij naar bevinding 1 van de managementletter.

Voor de uitkomsten ten aanzien van de beheersing van de IT wordt verwezen naar de volgende pagina's. Aandachtspunt voor komend jaar is dat de benodigde informatie ten tijde van de interim-controle voor ons beschikbaar is.

8.	*2021* *5.7 Dienstverleningsovereenkomst met ICT Rijk van Nijmegen (IRvN)*		**Status 2023: Onderhanden** Wij adviseren u met IRvN het gesprek aan te gaan in hoeverre zij al kunnen voldoen aan de eisen van ISAE 3402 standaarden en welke noodzakelijke stappen gezet moeten worden om te waarborgen dat de dienstverlening naar uw organisatie op niveau blijft.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Bijlagen

IT-omgeving (1/4)

Tijdens de uitvoering van de controle beoordelen we de IT-omgeving in relatie tot de jaarrekening. De inzichten die wij verworven hebben uit de IT-omgeving in het kader van de jaarrekeningcontrole willen we graag met u delen voor logische toegangsbeveiliging en autorisatiebeheer op applicatie niveau en voor de continuïteit op organisatieniveau.

	Logische toegangsbeveiliging	Autorisatie -beheer	Toelichting
Netwerk			Voor de toegang tot het netwerk is een wachtwoord ingericht dat met een twee-factor authenticatie. We constateren dat het wachtwoord uit minimaal 8 tekens moest bestaan. Vanaf 1 november 2023 is dit 15 tekens geworden. Hiermee voldoet het wachtwoord vanaf 1 november aan de te stellen eisen. De instroom, doorstroom en uitstroom van gebruikersaccounts binnen het netwerk is uitbesteed aan ICT Rijk van Nijmegen. We constateren geen bijzonderheden omtrent de gebruikersaccounts binnen het netwerk. Wel hebben we bij ICT Rijk van Nijmegen geconstateerd dat er geen specifieke procedures/richtlijnen zijn voor het beheer van accounts met sterke rechten (superusers).
Financiële administratie			De toegang tot de applicatie is beperkt tot de gebruikers met toegang tot het netwerk. We constateren dat medewerkers ruime rechten hebben ten aanzien van het initiëren van memoriaalboekingen. We zien dat u vervangende maatregelen neemt om de risico's te beperken. Tevens constateren we dat er geen formeel proces/procedure is geïmplementeerd rondom autorisatiebeheer (aanmaken/wijzigen/verwijderen), vindt er geen periodieke controle plaats op de gebruikerslijsten en autorisatiematrixen en zijn er geen specifieke procedures/richtlijnen zijn voor het beheer van accounts met sterke rechten (superusers). De risico's bestaan dat ongeautoriseerde toegang wordt verkregen en dat het gebruik van sterke accounts niet op een beheerste manier plaatsvindt met potentiële gevolgen ten aanzien van de beschikbaarheid, integriteit en betrouwbaarheid van informatie. We hebben begrepen dat jullie een maandelijkse controle aan het invoeren zijn. Wij adviseren u een formeel proces/procedure te implementeren rondom autorisatiebeheer, periodieke controle uit te voeren op de gebruikerslijsten en autorisatiematrixen en procedures/richtlijnen op te stellen voor het beheer van accounts met sterke rechten (superusers).

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Bijlagen

IT-omgeving (2/4)

	Logische toegangsbeveiliging	Autorisatie -beheer	Toelichting
Sociaal domein			De toegang tot de applicatie is beperkt tot de gebruikers met toegang tot het netwerk. We constateren dat sommige gebruikersgroepen zowel beschikkingen kunnen maken, leveringen factureerbaar kunnen maken als betaalbaar stellen. We zien dat u vervangende maatregelen neemt om de risico's te beperken. Zo hebben we vastgesteld dat er controleslagen zijn opgenomen rondom het verwerken van de beschikkingen en betaalbaar stellen van de betaallijst, waarbij tevens meerdere functionarissen zijn betrokken. Wel willen we u, bij de inrichting van het gebruikersbeheer, ter overweging meegeven om functiescheiding aan te brengen tussen het maken van beschikkingen, leveringen factureerbaar maken en betaalbaar stellen. Bovendien constateren we dat relatief veel medewerkers beheersrechten hebben. We adviseren u dergelijke sterke rechten te beleggen bij maximaal twee medewerkers. Tot slot vragen wij uw aandacht voor het zichtbaar periodiek autoriseren van de rechten en rollen per gebruiker (of -groep) en het opstellen van procedures/richtlijnen voor het beheer van accounts met sterke rechten (superusers), zie hiervoor ook de vorige pagina onder Financiële administratie.
Uitkeringen			De toegang tot de applicatie is beperkt tot de gebruikers met toegang tot het netwerk. We constateren dat relatief veel medewerkers beheersrechten hebben. Bovendien is een generiek account actief met beheersrechten en heeft een consulent beheersrechten. We adviseren u dergelijke sterke rechten te beleggen bij maximaal twee medewerkers die niet betrokken zijn in het reguliere proces. Bovendien adviseren wij u generieke accounts af te schaffen. Tot slot vragen wij uw aandacht voor het zichtbaar periodiek autoriseren van de rechten en rollen per gebruiker (of -groep) en het opstellen van procedures/richtlijnen voor het beheer van accounts met sterke rechten (superusers), zie hiervoor ook de vorige pagina onder Financiële administratie.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Bijlagen

IT-omgeving (3/4)

Onderdeel continuïteit	Impact	Toelichting
Fysieke beveiliging		Bij de organisatie wordt gebruik gemaakt van een pasjes/badges-systeem omtrent de toegang van de niet-publieke ruimte.
Remote access		Voor zowel remote access als toegang vanaf locatie is two-factor authenticatie van toepassing.
Preventie		U maakt gebruik van een firewall en virusscanner. Verder maakt u gebruik van een computerbeveiligingsservice via ICT Rijk van Nijmegen.
Monitoring		Ten aanzien van monitoring maakt u gebruik van een computerbeveiligingsservice die realtime dreigingen monitort.
Informatie-beveiligingsbeleid		U heeft in 2023 uw informatiebeveiligingsbeleid geactualiseerd.
Back-up		De back-up procedures en uitvoering is uitbesteed aan ICT Rijk van Nijmegen. Uit de uitvoering blijken geen bijzonderheden. De mogelijkheid bestaat om (gedeeltelijke) restore van data uit te voeren waardoor we geen aanleiding tot verbetering onderkennen.
Change management		U heeft de wijzigingen van applicaties uitbesteed aan ICT Rijk van Nijmegen. Dit is geborgd in standaard werkprocessen binnen Topdesk. De vereiste stappen binnen het proces waarborgen de interne beheersing van de aanpassingen.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Bijlagen

IT-omgeving (4/4)

Betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiseringsomgeving	Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Onze bevindingen daaromtrent raken dan ook slechts die onderdelen, die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij ter zake geen volledigheid pretenderen. Op grond van artikel 393 lid 4, Titel 9 Boek 2 BW rapporteren wij onze bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking in dit verslag. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de controle van de jaarrekening niet specifiek is gericht op de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Daarnaast maken wij in onze controleaanpak de afweging voor welke processen en stromen wij een gegevensgerichte aanpak passend vinden en voor welke processen en stromen wij in belangrijke mate steunen op de geautomatiseerde gegevensverwerking. Wij zijn van mening dat voldoende maatregelen zijn getroffen om de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking en informatievoorziening te waarborgen.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

6. Externe ontwikkeling

De externe ontwikkelingen die op de volgende pagina’s staan zijn ontwikkelingen in wet- en regelgeving die wij in generieke zin onderkennen. Deze ontwikkelingen zijn niet specifiek gemaakt voor gemeente Wijchen.

Externe ontwikkelingen (1/2)

Inhuur van externen

Op 1 mei 2006 is de Verklaring Arbeidsrelatie vervallen en vanaf dat moment is de Wet DBA van kracht geworden. Hierbij heeft de Belastingdienst in overleg modelovereenkomsten bij de inhuur van externen, direct of via bijvoorbeeld een uitzendbureau, of bemiddelingsbureau opgesteld.

Op het moment dat exact volgens deze regels wordt gewerkt, loopt de opdrachtgever geen risico, in de praktijk is dat echter over het algemeen niet zo. Een externe doet mee aan het personeelsfeest, ontvangt een kerstpakket, werkt op een laptop van de opdrachtgever, werkt er al jaren 4 dagen per week etc. De modelovereenkomsten voor vrije vervanging zijn bijvoorbeeld per 1 januari 2024 vervallen waar niet altijd op wordt gelet.

Tot en met 2024 geldt er vanuit de Belastingdienst nog het handhavingsmoratorium, maar dat vervalt per 1 januari 2025. Dit houdt in dat de Belastingdienst dan kan gaan naheffen, niet terug naar het verleden, maar wel vanaf dat moment. Op dit moment wordt er ook gecontroleerd door de Belastingdienst, zij hebben hiervoor extra personeel aangenomen en bij deze controles wordt vaak geconstateerd dat er geen sprake is van een externe, maar gewoon van een werknemer. Dit bijvoorbeeld omdat iemand via zijn eigen B.V. wordt ingehuurd tijdens ziek en piekdiensten. Het is van belang om in 2024 ervoor te zorgen dat het proces bij de inhuur van externen op orde is.

NIS2

De NIS2-regelgeving introduceert strenge(re) eisen op het gebied van cyber- en informatiebeveiliging voor de ondernemingen die onder de nieuwe wet als essentiële of belangrijke entiteit worden aangewezen.

Volgens de NIS2-regelgeving kan de gemeente Wijchen als een NIS2 essentiële entiteit worden aangemerkt. Het moeten voldoen aan NIS2 is niet op basis van aanwijzing, maar automatisch. Belangrijke nieuwe verplichtingen zijn:

- Verplichting tot uitvoeren risicobeoordeling en nemen van passende maatregelen om risico's te mitigeren.
- Verplichting tot het melden van incidenten binnen 24 uur; en
- Verplichting tot het registreren in een Europees register.

Inwerkingtreding van de NIS2-regelgeving is per 1 september met handhaving vanaf 1 oktober 2024. Het is van belang dat u tijdig voorbereidingen treft. Het niet voldoen aan de NIS2-regelgeving kan significante boetes tot gevolg hebben in de vorm van geldboetes als ook eventuele persoonlijke aansprakelijkheid van het college.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Externe ontwikkelingen (2/2)

Duurzaamheid - ESG

In een tijdperk waarin duurzaamheid en maatschappelijke verantwoordelijkheid centraal staan, wordt de noodzaak voor duurzaamheidsverslaggeving in de publieke sector steeds urgenter. Organisaties in de publieke sector hebben een intrinsieke verantwoordelijkheid om transparantie te bieden over hun impact op mens en milieu. Het opstellen en delen van een duurzaamheidsverslag is niet langer een optionele praktijk, maar eerder een essentiële stap naar het opbouwen van vertrouwen, het voldoen aan verwachtingen van belanghebbenden en het stimuleren van positieve verandering.

Duurzaamheidsverslaggeving is momenteel geen wettelijke vereiste voor organisaties in de publieke sector, maar het belang ervan wordt steeds groter. De samenleving hecht veel waarde aan duurzaamheid en verslaggeving hierover. Vanaf het boekjaar 2024 zullen beursgenoteerde bedrijven zich conformeren aan de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) en de European Sustainability Reporting Standards (ESRS) als leidende richtlijnen voor duurzaamheidsverslaggeving.

Duurzaamheidsonderwerpen worden volgens de laatste standaarden gecategoriseerd in Environmental, Social en Governance, ofwel ESG. Dit gaat dus verder dan alleen klimaat gerelateerde aspecten. In de ESRS is een nuttig kader opgenomen van thema's die relateren aan ESG. Het is echter geen allesomvattend model, aangezien er voor organisaties mogelijk relevante thema's zijn die niet zijn opgenomen, en omgekeerd. Het kader en de thema's zoals opgenomen in de ESRS kan ook de publieke sector ondersteunen bij verantwoordingsprocessen.

Voor publieke organisaties die geen onderneming voeren (zijnde een grote B.V. of N.V.) is de CSRD momenteel niet van toepassing. Het is nog niet duidelijk of andere Nederlandse rechtspersonen waaronder die in de publieke sector in de toekomst mogelijk verplicht zullen worden om een duurzaamheidsverslag op te stellen. Mogelijk kunt u wel worden benaderd door een CSRD plichtige onderneming die u vragen stelt over uw duurzaamheidsbeleid en doelstellingen.

Gezien de kerntaak van de publieke sector om duurzame meerwaarde voor de samenleving te creëren, ligt het voor de hand dat de sector bekend is met het rapporteren van toegevoegde waarde in het jaarverslag. Het toevoegen van duurzaamheidsinformatie zou dan ook een logische stap zijn. De publieke sector kan hierbij leren van (beursgenoteerde) bedrijven om op die manier meer maatschappelijke waarde te genereren.

Indien u meer informatie wenst over dit onderwerp, verzoeken wij u dit aan te vragen bij uw bekende contactpersoon bij Flynth.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Bijlagen

Bijlage A1 – Niet-gecorrigeerde bevindingen

Omschrijving	Presentatie	Fouten	Onzekerheden
MVA – Onterecht een bestemmingsreserve gevormd voor het bouwrijp maken vervolglocatie flexwoningen. Dit moet een voorziening zijn.		€ 150.000 -/-	N.v.t.
FVA – Voorziening huurkoop onterecht gevormd		€ 127.000 +	
Uitzettingen < 1 jaar – BBZ/ TOZO terugbetaling verplichting aan het Rijk is als voorziening in mindering gebracht op de vordering i.p.v. als verplichting gepresenteerd	€ 328.000		
Rioolvoorzieningen – dotatie valt niet onder voorziening		€ 32.000 +	
Voorziening vervanging afval – er is ten onrechte een uitbreidingsinvestering in mindering gebracht op de voorziening in plaats van geactiveerd	€ 35.000		
Nog te betalen bedragen – Verplichting failliet veronderstelde zorgaanbieder is onterecht vrijgevallen		€ 330.000 -/-	
Inkopen – Onzekerheid door ontbreken prestatieleveringen			€ 385.000
ZIN WMO/Jeugd – De gemeente heeft een onvoldoende onderbouwd oordeel gevormd over prestatielevering van geleverde zorg			€ 2.503.000
Grex – Wijchen West boekwaarde betreft faciliterend deel wat geen onderdeel van grondexploitatie is maar als overlopende activa verantwoord dient te worden	€ 603.000		
Facilitair – Huurlingsdam fase 3 en 4 te weinig winst verantwoord op basis van reeds geleverde prestatie inzake bovenwijks		€101.000 +	
Facilitair – Huurlingsdam fase 3 vergoeding interne kosten is reeds ontvangen en betreft een vooruit ontvangen bedrag. Voor fase 4 zijn er afspraken gemaakt over vergoeding bovenwijks. Deze moet nog ontvangen worden waardoor er per saldo een vordering resteert van € 101.000 (houdt verband met bovenstaande correctie			
SISA G10/ G13, regeling hebben in belangrijke mate dezelfde doelstelling. Op regeling G13 een overbesteding en G10 een onderbesteding. Dit is in de SISA bijlage gecorrigeerd. De bate die hierbij hoort is niet verantwoord in 2023		€ 47.000 +	
SISA G13 is ten onrechte nog een terugbetalingsverplichting opgenomen		€ 18.000 +	
Totaal	**€ 966.000**	**€ 155.000 -/-**	**€ 2.888.000**

Het totaal van de fouten en onzekerheden blijft binnen de geldende toleranties en zijn derhalve niet van invloed op het oordeel. De fouten zorgen er per saldo voor dat het resultaat € 155.000 te hoog is verantwoord.

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
Jaarverslag
Jaarrekening
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Bijlage A2 – Gecorrigeerde bevindingen

Omschrijving	Fouten	Onzekerheden
MVA – Geen bijdragen derden verantwoord in investeringskredieten	N.v.t.	N.v.t.
Overlopende activa – Diverse bedragen corrigeren naar uitzettingen – vorderingen op openbare lichamen	€ 3.126.082	-
Voorzieningen – Correctie wachtgeld onttrekking te laag	€ 23.000	
Voorzieningen rioolbeheer, mechanisch riool, vervanging afval en tarief reiniging – Diverse investeringen niet geactiveerd en bijdrage derden onttrokken, hierdoor correctie op MVA noodzakelijk	€ 286.000	
Voorziening reiniging – Uitbreiding luiercontainers ten onrechte ten laste van de voorziening	€ 35.000	
Niet uit de balans blijkende verplichtingen – Verplichting aan NWB te laag opgenomen	€ 21.500.000	
WNT – opnemen correctie op tabel 1b 2022		
Grrex – Huurlingdam fase 3 geen grondexploitatie maar faciliterend resultaat verantwoording	€ 1.039.642	
Grex – Huurlingsdam fase 3 overboeken naar overlopende activa	€ 102.684	
Grex – Huurlingsdam fase 4 overboeken naar overlopende activa	€ 23.033	
Grex – Mutaties Kraanvogelstraat en Lindestraat Meidoornstraat waren ten onrechte onder de grondexploitaties verantwoord.		
NUBBV – een lening waarvoor de gemeente als achtervang fungeert was voor 50% van het bedrag opgenomen terwijl de gemeente de achtervang voor 100% heeft. Bedrag van de achtervang is met € 21,5 miljoen verhoogd.		
Tevens is het overzicht van de garantstellingen aangevuld zodat deze alle voorgeschreven informatie bevat.		
Aanpassing normbedrag schatkistbankieren (lasten exclusief dotatie reserves) alsmede in de berekening van de kwartaalbedragen alle bankrekeningen betrokken.		

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
Jaarverslag
Jaarrekening
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Bijlage A2 – Gecorrigeerde bevindingen

Omschrijving	Fouten	Onzekerheden
SISA G10/ G13, regeling hebben in belangrijke mate dezelfde doelstelling. Op regeling G13 een overbesteding en G10 een onderbesteding. Dit is in de SISA bijlage gecorrigeerd.		
Vorderingen openbare lichamen – Bedragen onterecht gepresenteerd onder overlopende activa	€ 527.000	
IMVA – de investeringskredieten en de realisatie daarvan is opgenomen als toelichting in de jaarrekening		
Overlopende activa – Nog te ontvangen voorschotbedragen overheidsuitkeringen met een specifiek bestedingsdoel moet gesplitst worden naar categorie		
Overlopende activa - Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen' moeten zijn 'Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen'		
Eigen vermogen – tekstuele toelichting voor de reserve starterleningen was verouderd		
Voorzieningen – Dotaties en onttrekkingen wethouders pensioenen zijn gesaldeerd weergegeven		
SISA indicator G2/03 en G2/05 zijn aangepast zodat deze aansluiten op de uitkeringenadministratie/ financiële administratie.		
Paragraaf verbonden partijen – Bijdrage aan de GGD niet juist weergegeven		
SISA regeling D8 zijn de correcties over oude jaren gecorrigeerd en conform invulwijzer in indicator D8/04 verantwoord.		

Naast de hiervoor genoemde correcties zijn ook nog de volgende correcties doorgevoerd:

1. Rechtmatigheidsverantwoording:
    a) Aanpassen fout voorwaardencriterium
    b) Aanpassen begrotingsrechtmatigheid
2. Meerdere tekstuele aanpassingen in de jaarstukken ten einde te voldoen aan de voorwaarden van het BBV.

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
Jaarverslag
Jaarrekening
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Bijlage B – SiSa - Fouten en onzekerheden 2023

In onze controle zijn specifieke werkzaamheden verricht om een oordeel te kunnen geven over de getrouwheid en rechtmatigheid van de financiële verantwoordingsinformatie in de SiSa-bijlage bij de jaarrekening.

Voor de werkzaamheden stelt het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) andere rapportage toleranties dan gehanteerd zijn bij de controle van uw jaarrekening. De rapporteringstolerantie per specifieke uitkering is:

- € 12.500 wanneer de omvangsbasis niet hoger is dan €125.000;
- 10% van de omvang wanneer de omvangsbasis tussen €125.000 en €1.000.000 ligt;
- € 125.000 wanneer de omvangsbasis hoger is dan € 1.000.000.

Wanneer de regelingen geen toelichting bevatten hebben we geen bevindingen geconstateerd met een omvang groter dan de rapportage tolerantie.

Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring)	GOEDKEUREND
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening	GOEDKEUREND

Nr.	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in Euro's	Toelichting fout/onzekerheid
A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	-	-	-
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	-	-	-
C9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls			
C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	-	-	-
C55	Aanpak energiearmoede	-	-	-
C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagen affaire	-	-	-
C85	Stimuleringsregeling flex- en transformatiewoningen	-	-	-
C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	-	-	-
C94	Regeling specifieke uitkering verduurzaming slecht geïsoleerde woningen van eigenaar-bewoners en woningen van verenigingen van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma	-	-	-
C105	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls			

Bijlage B – SiSa - Fouten en onzekerheden 2023

Nr.	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in Euro's	Toelichting fout/onzekerheid
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	-	-	-
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	-	-	-
E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	-	-	-
F28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat-en energiebeleid	-	-	-
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2023	-	-	-
G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004_gemeentedeel 2023	-	-	-
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) gemeentedeel 2023	-	-	-
G10	Wet Inburgering gemeentedeel 2023	-	-	-
G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire gemeentedeel 2023	-	-	-
G13	Onderwijsroute deel gemeente 2023	-	-	-
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	-	-	-
H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	-	-	-
H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	-	-	-
H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023–2026	-	-	-
H31	Regeling Specifieke uitkering noodfonds energie amateursportverenigingen	-	-	-
H32	Regeling specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden	-	-	-
H35B	Specifieke uitkering SPUK IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)	-	-	-

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
Jaarverslag
Jaarrekening
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Onze onafhankelijkheid is gewaarborgd

Bevestiging van onafhankelijkheid

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn opgenomen in de 'Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)' van de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) en vormen een belangrijk onderdeel van het 'normenkader' waaraan een accountant moet voldoen.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van de gemeente Wijchen, inclusief haar verbonden derden, in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Rotatie

Een te grote mate van vertrouwdheid of vertrouwen kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de controle van een controlecliënt meewerken.

Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht.

Er heeft voor de accountantscontrole 2023 geen rotatie plaatsgevonden. Het is eveneens niet noodzakelijk om voor de accountantscontrole 2024 te roteren.

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties

Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Flynth en haar medewerkers en de gemeente Wijchen inclusief haar verbonden derden, die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken die aan u gerapporteerd moeten worden.

Geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid

De onafhankelijkheidsregels vereisen dat de eindverantwoordelijke accountant de met governance belaste organen informeert over geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die Flynth, een bestuurder of interne toezichthouder van Flynth of een lid van het controleteam heeft ontvangen van of verstrekt aan ondernemingen in de groep of een bij de rechtspersoon betrokken persoon. Hierbij is een drempel van € 100 opgenomen in de regels.

Wij hebben geen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid, die een (geschatte) waarde van meer dan € 100 hebben, ontvangen of verstrekt.

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
Jaarverslag
Jaarrekening
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Bevestiging van onafhankelijkheid

Door middel van dit accountantsverslag informeren wij de gemeenteraad over de belangrijkste aangelegenheden naar aanleiding van onze accountantscontrole 2023.

Bevestigingen van het college
Wij hebben van het college een ondertekende schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening van de gemeente Wijchen ontvangen.

Onze communicatie met de raad

Wij hebben in ons audit plan gecommuniceerd over onze verantwoordelijkheden en onafhankelijkheid. Door middel van ons audit plan hebben wij ook een beschrijving gegeven van de reikwijdte en timing van onze controle, waaronder significante risico's en materialiteit.

Eveneens door middel van dit accountantsverslag informeren wij de gemeenteraad over de belangrijkste aangelegenheden naar aanleiding van onze accountantscontrole 2023.

Geen meningsverschillen met het college en/of beperkingen in reikwijdte van de controle

Er zijn geen meningsverschillen met het college geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle.

Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze opdracht door het college en de medewerkers van de gemeente Wijchen de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

Urenoverzicht controle

Voor de controle hebben wij tot 12 juni 2024 de volgende tijd besteed:

Functieniveau	Uren
Assistent	560
Controleleider	185
Manager	172
Extern Accountant	168
Totaal	**1085**

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
Jaarverslag
Jaarrekening
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Introductie
Samenvatting
Belangrijkste bevindingen
Oordeel bij de jaarrekening
Overige onderwerpen
Ontwikkelingen

Disclaimer en beperking in gebruik en verspreidingskring

Dit accountantsverslag is alleen bestemd voor het college van de gemeente Wijchen en mag niet in zijn geheel of gedeeltelijk worden verstrekt of aangehaald zonder onze schriftelijke toestemming vooraf. Er wordt geen verantwoordelijkheid aan een derde partij geaccepteerd, omdat dit verslag daar niet voor opgesteld en bedoeld is. Dientengevolge nemen wij geen enkele verplichting of plicht van zorg aan ieder ander persoon aan wie dit verslag getoond of in zijn handen komt, op ons.

De in dit accountantsverslag aan de orde gestelde onderwerpen zijn door ons geconstateerd gedurende onze controleopdracht waarvan wij van mening zijn dat zij aandacht van het college een de raad behoeven. Het is geen allesomvattend verslag van alle geconstateerde zaken en in het bijzonder kunnen wij niet verantwoordelijk worden gesteld voor het rapporteren van alle bedrijfsrisico's of tekortkomingen in het systeem van interne beheersing. Elke conclusie, opinie of opmerking in dit accountantsverslag is verstrekt in de context van onze controleverklaring over de jaarrekening als geheel.

Evenzo geldt dat de opmerkingen, bevindingen en aanbevelingen met betrekking tot het systeem van interne beheersing niet gelezen moeten worden als een afzonderlijke opinie van het systeem van interne beheersing en haar werking.

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5993
Extern Zaak ID	Z/24/247596
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	4 juli 2024
Agendapunt	4.2
Titel	247596 Beslisnota Perspectiefnota 2024 Wijchen
Organisatieonderdeel	domein Bedrijfsvoering - team Financieel beleid
Eigenaar	Orsouw, van, Raoul
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	§7 Bedrijfsvoering
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Gerrits, G.W.R. (Geert)
Telefoonnummer steller	0884327190
E-mail adres steller	r.van.orsouw@drutenwijchen.nl

Bijlagen
247596 Beslisnota Perspectiefnota 2024 Wijchen
Perspectiefnota 2024 Wijchen
Meicirculaire gemeentefonds 2024

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	11 juni 2024
Stukken Agendacommissie Wijchen	21 juni 2024
Raad openbaar Wijchen	**4 juli 2024**

Voorgesteld besluit

1. De Perspectiefnota Wijchen 2024 vast te stellen, waarmee ingestemd wordt met:
a) De structurele mutaties uit hoofdstuk 4;
b) De incidentele mutaties uit hoofdstuk 5;
c) Een begrotingswijziging op de Programmabegroting conform hoofdstuk 17;
d) Het instellen van de egalisatiereserve Beschermd wonen.
2. Kennis te nemen van oplossingsrichtingen voor het structurele tekort vanaf 2026, waarmee aan de motie ‘regeren is vooruitzien’ is voldaan.

Stemming

25 stemmen voor

Stem voor	Stem tegen
Fractie CDA Wijchen	
Derksen, Björn Hoogteijling, Karin Joosse-de Visser, Marlien Peters Sengers, Jan Wanroij, Mari van	
Fractie D66 Wijchen	
Lukkezen, Maikel Muller, Miranda	
Fractie GroenLinks Wijchen	
Oomen, Pepijn Tiemessen, Henry	
Fractie Kernachtig Wijchen	
Albersnagel, Rob Driessen- Slingerland, Annemarie Eijkemans, Saskia Evers, Jan Grobbe, Hendrik-Jan Janssen, Helga Klinkhamer, Tim Loermans, Renate Verharen, Martijn	
Fractie PvdA Wijchen	
Burgers, Titus Jamin, Katja	
Fractie VVD Wijchen	
Krale, Wessel Peters-Vroom, Alice	
Fractie Wijchen Lokaal	
Herms, Dave Herms, Leo Kuipers, Rianne	

Besluit (Aangenomen)

1. De Perspectiefnota Wijchen 2024 vast te stellen, waarmee ingestemd wordt met:
a) De structurele mutaties uit hoofdstuk 4;
b) De incidentele mutaties uit hoofdstuk 5;
c) Een begrotingswijziging op de Programmabegroting conform hoofdstuk 17;
d) Het instellen van de egalisatiereserve Beschermd wonen.
2. Kennis te nemen van oplossingsrichtingen voor het structurele tekort vanaf 2026, waarmee aan de motie ‘regeren is vooruitzien’ is voldaan.

Openbaar Zaaknummer: Z/24/247596

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Perspectiefnota 2024 Wijchen

Datum: 11 juni 2024

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. De Perspectiefnota Wijchen 2024 vast te stellen, waarmee ingestemd wordt met:
   a) De structurele mutaties uit hoofdstuk 4;
   b) De incidentele mutaties uit hoofdstuk 5;
   c) Een begrotingswijziging op de Programmabegroting conform hoofdstuk 17;
   d) Het instellen van de egalisatiereserve Beschermd wonen.
2. Kennis te nemen van oplossingsrichtingen voor het structurele tekort vanaf 2026, waarmee aan de motie 'regeren is vooruitzien' is voldaan.

Aanleiding
Het college biedt u een Perspectiefnota aan die richting geeft voor het opstellen van de Begroting 2025 en een wijziging voorstelt voor de lopende (meerjaren)begroting 2024. De meicirculaire maakt integraal onderdeel uit van deze beslisnota en is doorgerekend in voorliggend perspectief.

We houden koers op de ingeslagen weg uit het coalitieakkoord en het Wijchens Kompas. Zo hebben we in 2024 een nieuwe cultuurnota en woonvisie vastgesteld en maken we zichtbare stappen met de energietransitie en projecten zoals Tussen Kasteel en Wijchens Meer. Verder zijn de voorbereidingen voor Wijchen West, het zwembad en verduurzaming van het Mozaïek in volle gang.
Vanwege het negatieve meerjarenperspectief vanaf 2026, zijn we terughoudend met het opstarten van nieuw beleid. Met het verhogen van de OZB kunnen we bestaande ambities realiseren, zoals op het gebied van participatie en cocreatie, leefbaarheid en maatregelen in de openbare ruimte.
We zorgen ervoor dat we een sluitende begroting voor het jaar 2025 aanbieden. We verwachten in 2025 meer duidelijkheid te hebben van het nieuwe kabinet over de hoogte van de algemene uitkering vanaf 2026. We werken ondertussen de oplossingsrichtingen verder uit richting de begroting 2026.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit
9 nov 2023	141511 Begroting 2024
1 feb 2024	151109 Beslisnota Budgetoverhevelingen 2023 - 2024

Gewenst resultaat
Met het vaststellen van de Perspectiefnota stellen we de lopende begroting bij en geven we richting aan het opstellen van de Begroting 2025. De doelstelling van het begrotingsproces is te komen tot een sluitend structureel perspectief. Dit niet alleen vanuit gezond financieel beleid en beheer, maar ook om onder repressief toezicht van de provincie te blijven.

Argumenten
1.1 De Perspectiefnota geeft een geactualiseerd beeld van het bestaande beleid.
De Perspectiefnota is doorgerekend met de uitkomsten van de meicirculaire. Daarbij hebben we meerjarig budgetbijstellingen op bestaand beleid verwerkt. We stellen ook nieuw beleid voor, voornamelijk voortkomend uit voorstellen waar het bestuur op inhoud eerder al mee akkoord is gegaan. Dit hebben we financieel vertaald in voorliggende cijfers.
Daarnaast bieden we een aantal voorstellen 'gewenst nieuw beleid' aan voor de behandeling bij de Begroting 2025. De financiële gevolgen daarvan hebben we nog niet in de cijfers vertaald.

1.2 Een begrotingswijziging op een lopend begrotingsjaar past binnen de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV.
De commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) bepaalt de richtlijnen waaraan de begroting- en jaarrekeningstukken van een gemeente dienen te voldoen. Daarin wordt gesteld dat iedere begrotingsoverschrijding in principe onrechtmatig is. Door van de verwachte grote afwijkingen in het lopende jaar een begrotingswijziging te maken, is de kans op overschrijdingen bij de jaarrekening kleiner. Overigens tellen niet alle overschrijdingen mee als zijnde onrechtmatig in het oordeel van de accountant. Wanneer de overschrijdingen worden gecompenseerd door baten, binnen bestaand beleid passen, of "open einde" regelingen zijn, dan tellen deze overschrijdingen niet mee in het oordeel. De begrotingswijziging is gebaseerd op de afwijkingen uit de Programmarapportage Mei en actualisatie van onderwerpen in deze Perspectiefnota.

1.3 Met het instellen van een egalisatiereserve kunnen we de ontvangen middelen voor bescherm wonen beschikbaar houden voor dit specifieke doel.
Op dit moment krijgt de centrumgemeente (Nijmegen) de middelen voor beschermd wonen. Zij zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van beschermd wonen in hun regio. Dit gaat overgeheveld worden naar de individuele gemeenten. We verwachten dat de hoogte van de inkomsten en uitgaven niet parallel lopen in de eerste jaren. Met een egalisatiereserve kunnen we de middelen voor deze taak beschikbaar houden.

2.1 Met de opgenomen oplossingsrichtingen geven we invulling aan de motie 'regeren is vooruitzien' en bereiden we ons voor op mogelijke bezuinigingen bij de Begroting 2026.
In de begroting 2024 van Wijchen presenteerden we vanaf 2026 een structureel tekort van zo'n € 2 miljoen. Grootste oorzaak hiervan is de dalende algemene uitkering vanaf 2026. De gemeenteraad heeft met de motie 'regeren is vooruitzien' het college opgeroepen om oplossingsrichtingen uit te werken, mocht het rijk niet (volledig) over de brug komen. In hoofdstuk 16 van de Perspectiefnota geven we een overzicht van mogelijke oplossingen voor het structurele tekort. Gezien het feit dat 2025 structureel sluitend is en het onzeker is in hoeverre het rijk gemeenten gaat compenseren, stellen we nu nog geen bezuinigingen voor. Door deze lijst op te nemen, bereiden we ons wel voor, mocht het nodig blijken te zijn.

Tegenargumenten en risico's
1.1 Het opstellen van de Perspectiefnota gebeurt in financieel onzekere tijden.
Er liggen de komende jaren forse uitdagingen op het gebied van gemeentefinanciën. Het financiële perspectief voor de gemeenten is momenteel met veel onzekerheid omgeven. Zo geven we op de jeugdzorg een winstwaarschuwing af voor 2025 en verder. Bovenop de reguliere jaarlijkse indexatie, wordt een kostenstijging verwacht van mogelijk zo'n 10% op het gehele regionaal ingekochte jeugdzorgbudget. Denk hierbij aan ontwikkelingen als: de verschuiving naar kleinschaligheid, krapte op de arbeidsmarkt, bovengemiddelde CAO- stijging (inhaalslag t.o.v. OVA) en hiermee stijgende tarieven. Het maken van een gedetailleerde doorrekening is in dit stadium door de vele onbekende factoren nog niet mogelijk. We komen hier bij de Begroting 2025 op terug.
Daarnaast is de VNG nog altijd in de gesprek met het rijk over de korting van € 3 miljard op de algemene uitkering. Daarvan is nu € 675 miljoen gecompenseerd in de meicirculaire, maar er resteert nog steeds een stevige uitdaging.

Financiële gevolgen
De doelstelling van het begrotingsproces is te komen tot een sluitend structureel perspectief. Dit niet alleen vanuit gezond financieel beleid en beheer, maar ook om onder repressief toezicht van de provincie te blijven.

(bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027	2028
Structureel saldo (hoofdstuk 4)	2.809	39	-3.372	-2.615	-2.709
Incidenteel saldo (hoofdstuk 5)	-2.589	-820	-476	-40	0
Bouwgrondexploitaties (hoofdstuk 6)	29	0	738	0	5
Onttrekking algemene reserve	0	820	0	0	0
Totaal Perspectiefnota 2024	**249**	**39**	**-3.110**	**-2.655**	**-2.704**

In 2024 en 2025 zien we een sluitende structurele begroting. Vanaf 2026 zien we met de kennis van nu een tekort ontstaan. Dit heeft grotendeels te maken met de huidige doorrekening van de algemene uitkering, die in 2026 € 2,5 miljoen lager uitkomt dan in 2025, terwijl de kosten wel door blijven stijgen.
In 2025 onttrekken we middelen uit de algemene reserve om het incidenteel perspectief af te dekken. De algemene reserve voorziet met een stand van ruim € 22 miljoen per 31-12-2023 voldoende in deze.

Communicatie
Niet van toepassing.

Inwonersparticipatie
Niet van toepassing.

Uitvoering of Vervolgstappen
Er wordt een begrotingswijziging gemaakt conform hoofdstuk 17.
Bij de Begroting 2025 actualiseren we de meerjarenramingen. Daarbij betrekken we de uitkomsten van de septembercirculaire. Met de hiervoor beschreven onzekerheden, zijn we terughoudend bij het beoordelen van nieuw beleid. We gaan duurzaam om met de Wijchense middelen en zullen dan ook komen met voorstellen waarmee we een financieel robuuste gemeente blijven.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

Gemeente Wijchen

Perspectiefnota 2024

1. Voorwoord

De Perspectiefnota 2024 is de eerste stap in het begrotingsproces. Deze stap wordt gevolgd door het opstellen van de Programmabegroting 2025-2028. Deze Perspectiefnota wordt behandeld in de gemeenteraad van 4 juli 2024. De Programmabegroting wordt op 7 november 2024 behandeld.

Naast de vooruitblik op het meerjarenperspectief 2025-2028, stellen we in deze Perspectiefnota ook een bijstelling voor over het lopende jaar 2024 door middel van een begrotingswijziging. Input voor deze begrotingswijziging komt uit de Programmarapportage van mei en uit de actualisatie van de onderwerpen in deze Perspectiefnota. Tot slot is de meicirculaire van het rijk integraal verwerkt in deze nota.

Onzekerheid gemeentefonds
Er is nog steeds sprake van een aanzienlijke onzekerheid. De negatieve gevolgen van het 'ravijnjaar 2026' komen steeds dichterbij. Positief is dat de zogeheten 'opschalingskorting' inmiddels uit het gemeentefonds is geschrapt. Hoewel hierdoor de totale structurele korting op het gemeentefonds met 0,7 miljard is teruggebracht, resteert nog steeds een korting van € 2,3 miljard voor alle gemeenten. Het schrappen van de opschalingskorting vanaf 2026 is onvoldoende om de stijgende kosten voor gemeenten op te vangen. De VNG blijft zich inspannen om ook voor dit resterende tekort te komen tot nadere afspraken.
De keerzijde van het schrappen van de opschalingskorting is dat de geplande aanpassing van de indexeringsmethodiek is vervroegd. Dit heeft een negatief effect op de uitkering uit het gemeentefonds in 2025, waardoor het structurele begrotingsresultaat van gemeente Wijchen ook al voor 2025 onder druk staat.
Vooralsnog blijft het onzeker of, en zo ja, wanneer en in welke mate het rijk met aanvullende middelen komt voor het gemeentefonds om de aanstaande tekorten te compenseren. Deze onzekerheid zet het voeren van een stabiel financieel beleid voor veel gemeenten in Nederland onder druk. Dit geldt ook voor de gemeente Wijchen.

Kostenstijgingen
In de Perspectiefnota hebben we kostenstijgingen doorgevoerd. Veelal als gevolg van cao afspraken. Dit zien we vooral terug in de hogere bijdragen aan de gemeenschappelijke regelingen.
Op de jeugdzorg geven we daarnaast een winstwaarschuwing af voor 2025 en verder. Bovenop de reguliere jaarlijkse indexatie, wordt een kostenstijging verwacht van mogelijk zo'n 10% op het gehele regionaal ingekochte jeugdzorgbudget. Denk hierbij aan ontwikkelingen als: de verschuiving naar kleinschaligheid, krapte op de arbeidsmarkt, bovengemiddelde cao-stijging en hiermee stijgende tarieven. Het maken van een gedetailleerde doorrekening is in dit stadium door de vele onbekende factoren nog niet mogelijk. We komen hier bij de Begroting 2025 op terug.

Oplossingsrichtingen
De VNG heeft afgelopen maand een ledenbrief verspreid, met daarin een begrotingsadvies. Het advies roept gemeenten op mogelijke ombuigingen zo goed mogelijk in kaart te brengen, maar op dit moment nog niet door te voeren. Zoals de VNG ook aangeeft is het onverantwoord om nu géén concrete voorbereidingen te treffen. De financiële situatie van gemeenten laat zich volgens de VNG dan ook het best beschrijven als 'prepare for the worst, hope for the best'.

In lijn met het advies van de VNG en de motie van de gemeenteraad 'regeren is vooruitzien', is het proces opgestart om te komen tot mogelijke oplossingsrichtingen. In hoofdstuk 16 presenteren we per programma mogelijke oplossingsrichtingen, mocht de algemene uitkering vanaf 2026 onvoldoende worden opgehoogd.

Vervolgproces richting Begroting 2025
We houden koers op de ingeslagen weg uit het coalitieakkoord en het Strategisch Kompas. Zo hebben we in 2024 een nieuwe cultuurnota en woonvisie vastgesteld en maken we zichtbare stappen met projecten zoals Tussen Kasteel en Wijchens Meer. Verder zijn de voorbereidingen voor Wijchen West, het zwembad en verduurzaming van het Mozaïek in volle gang.
Vanwege het negatieve meerjarenperspectief zijn we terughoudend met het opstarten van nieuw beleid. Met het verhogen van de OZB kunnen we bestaande ambities realiseren, zoals op het gebied van participatie en cocreatie, leefbaarheid en maatregelen in de openbare ruimte.
We zorgen ervoor dat we een sluitende begroting voor het jaar 2025 aanbieden. We verwachten in 2025 meer duidelijkheid te hebben van het nieuwe kabinet over de hoogte van de algemene uitkering vanaf 2026. Voor de risico's op meerkosten jeugdzorg, denken we onder andere als tijdelijke overbrugging aan het inzetten het surplus van de algemene reserve. Zo kunnen we de oplossingsrichtingen verder uitwerken richting de Begroting 2026, ook rekening houdend met mogelijke transitiekosten daarbij.

Namens het College van Burgemeester en Wethouders Wijchen,
Geert Gerrits, Wethouder financiën

Inhoudsopgave

1. Voorwoord 3
2. Uitgangspunten 6
3. Samenvatting en doorkijk Begroting 2025 7
4. Structureel meerjarenperspectief 9

4.01 Meicirculaire 10
4.02 BUIG 12
4.03 Jeugd 13
4.04 WMO 15
4.05 Vluchtelingen, arbeidsmigranten en huisvesting 17
4.06 Gemeenschappelijke regelingen 17
4.06a Werkorganisatie Druten Wijchen 18
4.06b Munitax 21
4.07 OZB-inkomsten 21
4.08 Klimaatmiddelen 22
4.09 Uitgangspunten tarieven en leges 23
4.10 Kapitaallasten 25
4.11 Overige structurele mutaties 25
4.12 Nieuw beleid 25
4.13 Oplossingsrichtingen 26

5. Incidenteel meerjarenperspectief 27
6. MIO (Meerjaren Investerings Overzicht) 28

Bouwgrondexploitaties 31

7. Totaalbeeld 32
8. Provinciaal toezicht 33
9. Budgetmutaties structureel (onontkoombaar / areaaluitbreiding/ budgetruimte) 34
10. Stofkam 38
11. Nieuw beleid structureel 39
12. Effecten uit Programmarapportage mei 42
13. Posten incidenteel 43
14. Incidenteel totaalbeeld 50
15. Gewenst nieuw beleid ter afweging bij de Begroting 2025 (nog niet toegekend) 52
16. Oplossingsrichtingen 56
17. Samenvatting begrotingswijziging per programma 60

2. Uitgangspunten

Conform onze financiële verordening en het huidige coalitieakkoord gaan we uit van onderstaande uitgangspunten bij het opstellen van de Begroting 2025.

- We houden in onze structurele begroting minimaal € 250.000 als buffer aan voor onvoorziene kosten.
- Als we onze budgetten overschrijden moeten we dat binnen het programma zelf opvangen.
- Structurele tekorten vangen we op door blijvende maatregelen te treffen.
- Tekorten die eenmalig ontstaan vangen we op door incidentele maatregelen te treffen.
- Als we nieuwe beleidstaken en geld krijgen van de rijksoverheid, dan labelen we die één op één voor het beoogde doel. Wij streven ernaar om de uitvoering van de nieuwe taken te betalen met deze middelen. Met de gelabelde gelden worden ook de organisatie- en uitvoeringskosten binnen de Werkorganisatie Druten Wijchen structureel gedekt.
- We kunnen alleen structureel nieuw beleid starten als er structureel extra geld is, of als we oud beleid inruilen voor het nieuwe beleid.
- Als we de Perspectiefnota of Begroting bespreken, wegen we af welke extra uitgaven nuttig en nodig zijn en wat het belangrijkst is. Buiten deze beslissingsmomenten kan geen extra incidenteel of structureel geld uitgegeven worden. Behalve als de gemeenteraad daar akkoord voor geeft.
- We rekenen in de Perspectiefnota met de indexpercentages uit de meicirculaire en stellen dit in de Begroting bij op basis van de septembercirculaire, wanneer dit significant afwijkt t.o.v. de meicirculaire. De indexpercentages uit de meicirculaire bedragen:

	2025	2026	2027	2028
Contractindex (prijs bruto binnenlands product)	2,3%	2,6%	2,6%	2,5%
Loonvoet sector overheid	4,4%	3,8%	4,8%	4,0%

- We rekenen rente toe aan de activa volgens de door de BBV voorgeschreven omslagrente. Voor het gehele meerjarenperspectief gaan we op dit moment uit van 2% omslagrente in de kapitaalslasten. Bij de Begroting 2025 actualiseren we het omslagpercentage.

3. Samenvatting en doorkijk Begroting 2025

De gemeente Wijchen heeft evenals andere gemeenten financiële uitdagingen in het meerjarenperspectief. Het structurele begrotingsresultaat komt voor 2025 al onder druk te staan, vooral vanwege een korting in het gemeentefonds en stijgende kosten voor de gemeenschappelijke regelingen (voornamelijk door afgesloten cao's). Voor 2026 en verder hadden we al een structureel tekort in de meerjarenbegroting 2024 voorzien. Dat tekort loopt verder op, doordat de algemene uitkering de stijgende kosten onvoldoende compenseert.

1) Samenvatting structureel perspectief (x € 1.000.000)

Structureel perspectief	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Vertrekpunt: Begroting 2024	**2,1**	**4,3**	**-2,4**	**-1,6**	**-1,6**
Meicirculaire	0,6	-1,4	1,4	1,8	2,4
Kostenontwikkelingen	0,1	-2,7	-2,2	-2,6	-3,3
Nieuw beleid Perspectiefnota	0,0	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Structureel saldo Perspectiefnota 2024	**2,8**	**0,0**	**-3,4**	**-2,6**	**-2,7**

Richting de Begroting 2025 voorzien we ten opzichte van bovenstaande cijfers een aantal ontwikkelingen, die we nog niet financieel vertaald hebben in deze Perspectiefnota.

2) Ontwikkelingen richting Begroting 2025 (x € 1.000.000)

Ontwikkelingen richting Begroting 2025:	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
A: Gewenst nieuw beleid Begroting 2025	0	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
A: OZB verhoging	0	0,9	0,9	0,9	0,9
B: Oplossingsrichtingen	0	Pm	Pm	Pm	Pm
C: Risico stijging jeugdzorg	0	-1,5	-1,5	-1,5	-1,5
C: Inzet surplus algemene reserve	0	1,0	1,0	1,0	0,0
C: Inzet structurele onderuitputting BCF plafond in de algemene uitkering	0	0,5	0,5	0,5	0,5

A. Nieuw beleid versus OZB

In eerste instantie is het doel een sluitende begroting 2025 aan te bieden ter besluitvorming in de raad van november. Met de kennis van nu komen we vrijwel neutraal uit in 2025. Het college heeft in hoofdstuk 15 gewenst nieuw beleid benoemd ter besluitvorming bij de begroting. Om 2025 sluitend te houden en het tekort in het meerjarenperspectief niet verder te laten oplopen, stelt het college voor de OZB hiervoor te verhogen. We denken daarbij aan een verhoging van 7,5% naast de reguliere index. Daarmee kan het nieuw beleid dat nu is voorzien, inclusief nog eventuele nieuwe voorstellen bij de Begroting 2025 worden gedekt.

B. Oplossingsrichtingen

Zo lang er geen signalen komen vanuit de rijk dat de korting op het gemeentefonds wordt teruggedraaid, moeten we ons voorbereiden op het dichten van een structureel begrotingstekort vanaf 2026. In hoofdstuk 16 presenteren we een overzicht van

mogelijke oplossingsrichtingen die we nu zien. We bieden een sluitende Begroting 2025 aan, waardoor we tot de Begroting 2026 de tijd hebben om oplossingsrichtingen verder uit te werken en eventueel aan te vullen.

C. Stijgen kosten jeugdzorg

We verwachten voor 2025, bovenop de reguliere jaarlijkse indexatie, een kostenstijging voor de regionaal ingekochte jeugdzorg. We kunnen het effect op dit moment nog niet berekenen, maar verwachten een stijging van zo'n 10% (opgave vanuit de regio). Daarbij kan het gaan om een structurele uitzetting van zo'n € 1,5 miljoen. Om dit op te vangen denken we aan het inzetten van twee oplossingsrichtingen.
Enerzijds kunnen we ervoor kiezen de algemene uitkering op te hogen met een stelpost voor structurele onderschrijding van het plafond van het btw compensatiefonds. We zien dat we hiervoor ieder jaar in het gemeentefonds geld terug krijgen. Daar kunnen we in de begroting ook structureel op anticiperen.
Daarnaast denken we aan het inzetten van het surplus van de algemene reserve. Met het surplus bedoelen we het bedrag in de algemene reserve dat hoger is, dan het bedrag wat we voor onze risico's moeten reserveren. Hiervan heeft de toezichthouder dit jaar aangegeven dat we maximaal 10% per jaar structureel te mogen inzetten. Deze maatregel kunnen we niet oneindig toepassen, want daarmee trekken we de reserve leeg. Er zullen dus structurele maatregelen gevonden moeten worden. Door met deze maatregelen te starten, kunnen we richting de Begroting 2026 een integrale afweging maken. We verwachten in 2025 ook meer duidelijkheid te hebben over het terugdraaien van de korting in het gemeentefonds.

4. Structureel meerjarenperspectief

Met het vaststellen van de Begroting 2024 heeft de raad de startpositie bepaald voor de meerjarenbegroting 2025-2028. Alle structurele mutaties geven we samenvattend weer in onderstaande tabel, met de verwijzing naar het thema waarin we de mutatie toelichten.
In de kolom 'omvang' presenteren we per thema de totale omvang van het budget in de begroting 2024. Vervolgens nemen we onder de jaartallen 2024 t/m 2028 per jaarschijf de mutaties op t.o.v. de huidige begroting.

3) Structureel perspectief (x € 1.000)

		Omvang	Mutatie t.o.v. Begroting 2024				
Hfst.	**Structureel perspectief**	**2024**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
	Begrotingsresultaat 2024		**2.056**	**4.284**	**-2.434**	**-1.551**	**-1.586**
4.01	Meicirculaire	83.414	570	-1.372	1.402	1.818	2.367
4.01	Prijscompensatie			53	-226	-945	-1.670
4.02	BUIG	11.336	0	-16	-45	-77	-49
4.03	Jeugd hoeveelheidseffect	17.134	-289	-86	131	221	216
4.03	Jeugd prijseffect		-185	-193	-200	-207	-205
4.03	Inzet egalisatiereserves Jeugd		474	0	0	0	0
4.04	WMO hoeveelheidseffect	9.965	-16	-16	-16	-16	-15
4.04	WMO prijseffect		90	-103	-105	-108	-108
4.04	Inzet egalisatiereserves WMO		-74	0	0	0	0
4.05	Vluchtelingen, arbeidsmigranten en huisvesting		0	0	0	0	0
4.06	Gemeenschappelijke regelingen	50.106	0	-2.384	-1.996	-1.632	-1.453
4.07	OZB-inkomsten	10.696	0	150	160	192	214
4.08	Klimaatmiddelen		0	0	0	0	0
4.09	Uitganspunten tarieven en leges		0	0	0	0	0
4.10	Kapitaallasten	4.452	231	88	306	48	67
4.11	Overige mutaties bestaand beleid		0	-758	-751	-770	-877
4.11	Stofkam		0	587	587	587	587
	Saldo structureel bestaand beleid		**2.857**	**234**	**-3.187**	**-2.440**	**-2.512**
4.12	Nieuw beleid Perspectiefnota		-48	-195	-185	-175	-197
4.13	Oplossingsrichtingen		0	0	Pm	Pm	Pm
	Structureel saldo incl. nieuw beleid		**2.809**	**39**	**-3.372**	**-2.615**	**-2.709**

Uit bovenstaande tabel valt op te maken dat de jaarschijven 2024 en 2025 structureel sluitend zijn, maar vanaf 2026 verwachten we een structureel begrotingstekort.

4.01 Meicirculaire

Jaarlijks verschijnen meestal drie circulaires. Mei geeft de vertaling van de Voorjaarsnota van de rijksoverheid, september van de Miljoenennota en december rondt het uitkeringsjaar zoveel mogelijk af. De meicirculaire bevat informatie over de nieuwe financieringssystematiek, het schrappen van de opschalingskorting en taakmutaties.

Accres

In de meicirculaire 2024 is de nieuwe financieringssystematiek vervroegd van 2027 naar 2024. Het betekent dat de koppeling van het accres (stijging van de hoogte van het gemeentefonds) aan de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp) per 2024 al is ingevoerd. Het accres wordt vanaf 2024 gebaseerd op een 8-jaars historisch gemiddelde (t-9 t/m t-2) van de ontwikkeling van het bbp. Door het toepassen van de ontwikkeling van het bbp vanaf 2024 zijn de bedragen lager dan in de vorige circulaire. Voor 2024 en vanaf 2026 tot en met 2029 wordt dit gecompenseerd. Voor 2025 wordt dit slechts voor 50% gecompenseerd, waardoor de hoogte van de algemene uitkering fors daalt voor Wijchen.
Vanaf 2026 wordt de opschalingskorting geschrapt. Deze opschalingskorting is opgelegd omdat gemeenten door gedwongen opschaling kosten zouden besparen. Nu was het beoogde efficiencyvoordeel al dubieus, maar dat verviel helemaal toen de beleidswijziging 'opschalen van alle gemeenten naar 100.000+ gemeenten' nooit is gerealiseerd en van tafel is gegaan. Het schrappen van de opschalingskorting (€ 675 miljoen landelijk) leidt voor Wijchen vanaf 2026 grofweg tot een verhoging van € 1,4 miljoen. Met het schrappen van de opschalingskorting is € 675 miljoen van de € 3 miljard gecompenseerd door het rijk aan gemeenten.

Taakmutaties

In de circulaire zijn diverse taakmutaties opgenomen. Dit houdt in dat het Rijk voor specifieke taken meer, of minder geld beschikbaar stelt. In onderstaande tabel laten we zien welke onderwerpen dit betreft. De bedragen voegen we toe aan deze budgetten.

4) Verloop Algemene Uitkering (x € 1.000)

	2024	2025	2026	2027	2028
Stand decembercirculaire 2023	82.981	86.885	82.637	85.349	87.805
Stand meicirculaire 2024	84.061	86.871	84.478	87.601	90.638
Saldo	**1.080**	**-14**	**1.841**	**2.252**	**2.833**
Taakmutaties					
Werkdrukverlaging jeugdzorg	-65	-69	-68	-70	-72
Voogdij 18+	-4	-76	-75	-77	-79
Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden	-73	-80	-79	-83	-87
WMO hulpmiddelen	-10	-15	0	0	0
Uitvoeringskosten omgevingswet	-167	0	0	0	0
Participatie / WSW (MGR)	-191	-64	-217	-204	-228
Uitstel besparing jeugdzorg (511 miljoen)	0	-1.054	0	0	0
Totaal taakmutaties	**-510**	**-1.358**	**-439**	**-434**	**-466**
Mutatie gemeentefonds vrij besteedbaar	**570**	**-1.372**	**1.402**	**1.818**	**2.367**
Indexatie budgetten conform meicirculaire 2024*	0	53	-226	-945	-1.670
Mutatie vrij besteedbaar na indexering kostenkant	**570**	**-1.319**	**1.176**	**873**	**697**

* We indexeren de kostenkant met dezelfde indexatie, als de inkomstenkant van de algemene uitkering. Hoewel de indexpercentages neerwaarts zijn bijgesteld, nemen we hier meerkosten op vanwege hogere loonindexatie op de WDW. Dat was in de Begroting 2024 onvoldoende meegenomen.

Toelichting op de taakmutaties

Werkdrukverlaging jeugdzorg
In het bestuurlijk akkoord over het verlagen van de werkdruk in de uitvoering van de jeugdbescherming en jeugdreclassering door de gecertificeerde instellingen is afgesproken dat het ministerie van JenV vanaf 2024 structureel jaarlijks € 30 mln. bijdraagt aan deze werkdrukverlaging.

Voogdij 18+
In de meicirculaire 2022 is het budget van de integratie-uitkering Voogdij 18+ overgeheveld naar de algemene uitkering. Op de integratie-uitkering is een reservering achtergebleven voor eventueel nog toe te kennen compensatieregelingen. Dit restbudget (€ 32,1 mln.) wordt nu voor 2025 en verder overgeheveld naar de algemene uitkering.

Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden
Vanuit de Aanpak Geldzorgen, Armoede en Schulden, die in juli 2022 aan de Tweede Kamer is gepresenteerd, heeft het kabinet via het gemeentefonds € 40 miljoen aan structurele middelen voor betere dienstverlening door gemeenten op het gebied van armoede en schulden beschikbaar gesteld. De toekenning zal plaatsvinden om gemeenten verder in staat te stellen strategisch en doelgericht te handelen en hun activiteiten uit te breiden, zoals het verdubbelen van het gebruik van schuldhulpverlening en het bevorderen van activiteiten om armoede onder kinderen te bestrijden.

WMO hulpmiddelen
Het scheiden van wonen en zorg in de Wlz leidt bij gemeenten tot meerkosten. Bepaalde hulpmiddelen die bij zorg met verblijf vanuit de Wlz worden gefinancierd, worden bij andere leveringsvormen vanuit de Wmo gefinancierd. De meerkosten van gemeenten worden gedekt vanuit de Wlz. Daartoe wordt € 4,5 miljoen in 2024 en € 6,7 miljoen in 2025 overgeboekt naar het gemeentefonds.

Uitvoeringskosten omgevingswet
De financiële middelen vanuit het Coalitieakkoord (CA) van het kabinet-Rutte IV worden ingezet voor het bereiken van de doelen van de Omgevingswet. Met het uitkeren van deze € 71,5 miljoen in 2024 kunnen de ontvangende partijen in hun transitie ervoor zorgdragen dat ze aangesloten, geoefend en ingeregeld zijn en voldoen aan de in de Omgevingswet gestelde eisen. Er volgt nog een stelselevaluatie, waarbij de daadwerkelijk gemaakte kosten in kaart worden gebracht. Op de aanvullende post bij het ministerie van Financiën staat nog een reservering van in totaal ruim € 80 miljoen in 2025 voor gemeenten. Deze middelen zullen naar verwachting in een volgende circulaire worden toegevoegd aan het gemeentefonds.

Participatie / WSW
De omvang van de integratie-uitkering participatie wijzigt als gevolg van toekenning van loon- en prijsbijstelling 2024. Daarnaast komt er in 2024 een extra bedrag beschikbaar van € 63,9 miljoen om gemeenten tegemoet te komen bij de financiële uitdagingen die zij ervaren rondom de infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven. In afwachting van besluitvorming binnen de MGR labelen we dit bedrag voor 2024.
Ook wordt de rijksbijdrage beschut werk structureel verhoogd. De beschikbare rijksbijdragen voor nieuw beschut werk betalen we vanaf 2025 volledig door aan het werkbedrijf.

Uitstel besparing jeugdzorg
In de meicirculaire 2024 is opgenomen dat de geraamde extra besparing van het Rijk van € 500 miljoen voor 2025 komt te vervallen, omdat de maatregelen die tot besparing moeten leiden nog niet zijn gerealiseerd. Het vervallen van de extra korting heeft een budgettair neutraal effect, omdat we in de begroting voor Jeugdzorg rekening hebben gehouden met de voorgenomen besparing.

In de budgettaire bijlage bij het hoofdlijnenakkoord van de formerende partijen is opgenomen dat de besparing van € 511 miljoen op jeugdzorg ook voor 2026 en verder vervalt. Dit is uiteraard nog niet definitief en dus ook niet in de meicirculaire opgenomen.

4.02 BUIG

De wet BUIG bestaat uit een aantal regelingen, waarvan de bijstand (uitkeringen participatiewet) het grootste deel beslaat. Hiervoor ontvangen we van het rijk het budget BUIG. Dit budget wordt berekend via een objectief verdeelmodel. Het rijk hanteert het uitgangspunt dat voor alle gemeenten samen een toereikend macrobudget wordt vastgesteld. Voor deze begroting gaan we uit van het laatst bekende macrobudget en verhogen dat meerjarig met dezelfde groei die we inschatten voor de aantallen cliënten aan de kostenkant. We gaan er ook vanuit dat de 7% indexering van de uitkeringen vertaald worden in een evenredige stijging van de Rijksuitkering.

5) Aantallen bijstandsontvangers

	2024	2025	2026	2027	2028
Stand 1 januari	**692**	**695**	**699**	**702**	**706**
Reguliere in/uitstroom	3	4	3	4	3
Stand 31 december	**695**	**699**	**702**	**706**	**709**
Procentuele groei	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%

We zijn gestart in 2024 met 692 bijstandsgerechtigden. In het eerste kwartaal is er een daling in het bestand opgetreden. De middellange termijn prognose kent veel onzekerheden door nationale en internationale onzekerheden. Hierdoor houden we vooralsnog vast aan de verwachting van een lichte groei van de werkloosheid en dus van het bijstandsvolume.

6) Resultaat BUIG, exclusief effect gemeentefonds.

x € 1.000	2024	2025	2026	2027	2028
Begrotingssaldo BUIG actueel	**-404**	**-444**	**-481**	**-516**	**-550**
Opbrengsten BUIG Perspectiefnota	12.179	12.540	12.913	13.297	13.692
Kosten BUIG Perspectiefnota	-12.628	-13.001	-13.440	-13.891	-14.292
Saldo BUIG Perspectiefnota 2024	**-449**	**-460**	**-527**	**-593**	**-600**
Mutatie Structureel t.o.v. Begroting 2024	**-45**	**-16**	**-45**	**-77**	**-49**
Inzet reserve BUIG (incidenteel)	45	0	0	0	0
Saldo na inzet reserves	**0**	**-16**	**-45**	**-77**	**-49**

Hoewel de aantallen bijstandscliënten vanaf 1 januari 2024 wat afnemen, gaan we vooralsnog uit van dezelfde lijn als de begroting 2024. Daarnaast stijgen de gemiddelde kosten per bijstandsgerechtigde door indexering. Daarmee wordt het resultaat op de begroting BUIG ook naar beneden bijgesteld.
We laten de rijksinkomsten met hetzelfde indexpercentage en bestandsvolume groeien als aan de kostenkant. Wanneer de groei van de aantallen cliënten daalt, dalen zowel de kosten als de inkomsten. In september maakt het ministerie de definitieve hoogte van de BUIG uitkering 2024 en het voorlopige budget 2025 aan gemeenten bekend.

Het saldo van de reserve BUIG bedroeg per 1-1-2024 € 75k. Het voor 2024 verwachte tekort dekken we af door een onttrekking aan de reserve BUIG. Daarmee is de reserve aan het einde van 2024 € 30K.

4.03 Jeugd

Dit thema behandelt het geactualiseerd meerjarenperspectief van het onderdeel Jeugd in de begroting 2024 van de gemeente Wijchen. Dit geactualiseerde meerjarenperspectief vloeit voort uit de Nulmeting 2024. Voor uitgebreidere inhoudelijke informatie verwijzen we dan ook naar de nulmeting.

Grip en sturing

Met de jaarlijkse Nulmeting verkrijgen we vroegtijdig integraal inzicht in de actuele zorgpopulatie, te verwachten trends in zorggebruik en de daaraan gerelateerde kosten. Naast de duiding van het jaarbeeld 2023, nemen we hier ook de definitieve tarieven 2024 in mee, maken we cliënt- specifieke prognoses en verdiepende analyses. Middels de Programmarapportage mei 2024, het monitorverslag en de informatieavond Jeugd en WMO in juni nemen wij u mee in de resultaten van de Nulmeting 2024 en het effect hiervan op de budgetten.

Door het periodiek monitoren en analyseren van het zorggebruik hebben we grip. Doordat we de gebruikersvragen kennen, kunnen we een passend vrij toegankelijk aanbod beschikbaar hebben of ontwikkelen. Waar mogelijk verminderen of voorkomen we de vraag naar individueel maatwerk. Op deze wijze beïnvloeden we het zorggebruik.

Beinvloedbaarheid zorggebruik

Er is een onderscheid tussen te beïnvloeden zorggebruik en zorggebruik waar we als gemeente nauwelijks tot geen invloed op hebben. De categorieën zorg waar de beïnvloedingsmogelijkheden van de gemeente minimaal zijn, betreft met name jeugdhulp met verblijf, landelijke transitie arrangementen en opgelegde zorg. In deze categorieën zorgt een kleine groep jeugdigen met zware zorg voor een groot deel van de totale kosten van Jeugd.

Geactualiseerd meerjarenperspectief

In onderstaande tabel ziet u de totaalbudgetten 2024 en de meerjarige bijstelling van de Jeugd- budgetten (bedragen x € 1.000):

7) Begroting jeugd, mutaties ten opzichte de begroting (min is nadeel)

Jeugd x € 1.000	2024 primitief begroot	2024 Actualisatie	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028
Dagbehandeling	1.070	1.045	25	25	26	27	27
Verblijf	4.394	4.446	-52	-107	27	27	28
Ambulant	4.862	5.158	-296	-210	-130	-44	-44
GGZ zorg	3.901	3.747	153	155	158	160	166
Bescherming/reclassering	1.050	1.181	-131	-134	-138	-141	-145
PGB	154	150	4	3	3	2	2
Overig	1.703	1.880	-177	-11	-15	-18	-23
Totaal	**17.134**	**17.607**	**-474**	**-279**	**-69**	**14**	**11**
Waarvan hoeveelheidseffect			-289	-86	131	221	216
Waarvan prijseffect			-185	-193	-200	-207	-205
Totaal			**-474**	**-279**	**-69**	**14**	**11**

Op totaalniveau betreft dit een negatieve bijstelling in 2024-2026. Daarna slaat het effect om naar een voordeel. Het prijseffect speelt hier een belangrijke rol. Deze zit met name in de hoek van Jeugdbescherming / jeugdreclassering, waar de tarieven sterk stijgen t.o.v. de tarieven 2023. Maar ook bij verblijf ambulant en vervoer zien we een prijseffect. Het hoeveelheidseffect en de bijstelling van de eenheden zorggebruik zijn meerjarig negatief in 2024 en 2025. Daarna treedt een voordeel op.
Het verwachte negatieve resultaat 2024 egaliseren we via de programmarapportage mei 2024 met de reserve Jeugd. Deze reserve is bedoeld voor het egaliseren van (verwachte) jaarresultaten Jeugd.

Meerjarenperspectief per categorie
In het thema Jeugd van de Programmarapportage mei 2024 en het eerste monitorverslag van 2024 is per onderdeel uitvoerig toegelicht hoe het zorggebruik zich in 2024 ontwikkelt en wat het effect daarvan is op de kosten. In deze paragraaf zoomen we nog even extra in op het meerjarig beeld.

Bij de categorie *dagbehandeling* leidt de bijstelling op eenheden per saldo tot een voordeel in het meerjarenperspectief. De eenheden van de bouwsteen dagbehandeling stellen we naar beneden bij. En de aantallen van de bouwsteen dagbesteding verhogen we.

Bij verblijf zien we vanaf 2026 een licht positief meerjarenperspectief. In de raming van 2024 en 2025 houden we voor een jeugdige rekening met kosten van een verblijfsvoorziening inclusief behandeling op basis van een cliënt- specifieke prognose. Op totaalniveau zien we het aantal jeugdigen in verblijf verminderen, maar er is wel sprake van een verzwaring van de zorginzet. Daarnaast zijn de tarieven voor verblijf een aandachtpunt / risico. De (landelijke) beweging naar kleinschaligheid zal een opdrijvend prijseffect hebben. Bij verblijf is de beïnvloedbaarheid minimaal.

Bij de categorie *ambulant* zien we een stijging. Deze stijging wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een toename van specialistische begeleiding inzet. Deze stijging komt door zowel een toename in aantal uren per week, als in de lengte van de zorginzet. Specialistische begeleiding wordt ook ingezet als meerzorg om jeugdigen binnen verblijfzorg te houden. Ambulante behandeling J&O / JLVG stijgt ook. We zien ook hier de zorgintensiteit toenemen en een afname van de uitstroom. De verwachting is dat de essentiële functies ervoor gaan zorgen dat er geen zorgstapeling in verblijf meer nodig is bij complexiteit, omdat dit al in de zorgvorm geregeld is.

De *GGZ zorg* laat op verwacht zorggebruik een voordeel zien. Dit betreft de psychiatrische bedden (GGZ verblijf). De zorg op deze bedden laat zich lastig inschatten. Omdat er nu geen actieve cliënten zijn in 2024, stellen we deze bouwstenen structureel naar beneden bij, wat een voordeel oplevert.

Bij *Jeugdbescherming / reclassering* melden we een structureel nadeel hoofdzakelijk veroorzaakt door sterk gestegen tarieven t.o.v. 2023. Deze tarieven stijgen om aan de landelijke caseload norm te voldoen.

Het nadeel bij de categorie *Overig* in 2024 wordt veroorzaakt door een toename van LTA (Landelijk transitie arrangement). We begroten deze categorie normaliter meerjarig en hanteren daarbij als uitgangspunt: het gemiddelde van de afgelopen vier jaren. I.v.m. de bovengemiddelde toename van deze categorie in 2023 (en 2022) stappen we, voor het lopende jaar 2024, af van het uitgangspunt 'het gemiddelde van de afgelopen vier jaren'. In plaats daarvan stellen we incidenteel bij op basis van het gemiddelde van de realisatie van de laatste vier maanden van 2023, waarin we tevens uitstroom zagen bij de LTA. Meerjarig laten we deze categorie (LTA) ongewijzigd. Bij de begroting 2025 beoordelen we deze post en stellen bij waar nodig.

Taakstelling Rijk
De extra bezuiniging van landelijk 500 miljoen euro op de jeugdzorg (verantwoordelijkheid Rijk) gaat in 2025 niet door. We verwerken dit in het thema 4.01 meicirculaire.

Aanbestedingen 2025 Jeugd
De inkoop van de ambulante producten en jeugdzorg met verblijf zorgt voor nieuwe contracten in 2025. Voor deze nieuwe contracten moet tariefonderzoek worden gedaan. Dit zal zeer waarschijnlijk leiden tot hogere tarieven. Verder komt er een nieuwe product: essentiële functies. Dit product beschrijft een intensievere vorm van verblijfszorg

waardoor er minder maatwerk gemaakt hoeft te worden. Dit zal bij inzet waarschijnlijk zorgen voor een kostenstijging.

Winstwaarschuwing kostenstijging Jeugd vanaf 2025
De jeugdzorg is de afgelopen jaren duurder geworden. Deze stijgende lijn zet zich door. Door diverse ontwikkelingen verwachten we ook voor 2025, bovenop de reguliere jaarlijkse indexatie, een kostenstijging voor de regionaal ingekochte jeugdzorg. We kunnen het effect niet berekenen, maar verwachten een stijging van 10% (opgave vanuit de regio). De oorzaak voor deze stijging is divers. Een deel komt door de transformatie naar kleinschalige voorzieningen voor jeugdigen met de meest complexe zorgvraag. Deze door het rijk opgelegde transformatie is een paar jaar geleden ingezet en zorgde ook de afgelopen jaren voor een kostenstijging. Daarnaast zorgen krapte op de arbeidsmarkt en de cao-stijging van de afgelopen jaren (die hoger was dan de OVA-component in de indexatie) voor stijgende tarieven. Deze verwachte kostenstijging is dus niet direct het gevolg van de lopende aanbestedingen op Jeugd. Hadden we bijvoorbeeld de essentiële functies niet op G7- niveau ingekocht, maar regionaal, dan was ook sprake van deze stijging.
Gezien alle mutaties in producten, declarabele tijd, verdere ombouw naar kleinschaligheid, de nog onbekende uitkomsten van de inschrijvingen (via het intensiteitenmodel) en de verschuivingen in zorggebruik, is het maken van een gedetailleerde doorrekening voor 2025 en verder niet mogelijk. Genoemd percentage van 10% betreft een grove inschatting. Daarnaast weten we ook niet hoe het nieuwe kabinet gaat acteren op deze onderdelen. We komen hier bij de begroting 2025 op terug.

4.04 WMO

Dit thema behandelt het geactualiseerd meerjarenperspectief van het onderdeel WMO in de begroting 2024 van de gemeente Wijchen. Dit geactualiseerde meerjarenperspectief vloeit voort uit de Nulmeting 2024.

Grip en sturing
Met de jaarlijkse Nulmeting verkrijgen we vroegtijdig integraal inzicht in de actuele zorgpopulatie, te verwachten trends in zorggebruik en de daaraan gerelateerde kosten. Naast de duiding van het jaarbeeld 2023, nemen we hier ook de definitieve tarieven 2024 in mee en maken we verdiepende analyses. Middels de Programmarapportage mei 2024, het monitorverslag en de informatieavond Jeugd en WMO in juni nemen wij u mee in de resultaten van de Nulmeting 2024 en het effect hiervan op de budgetten.
Door het periodiek monitoren en analyseren van het zorggebruik hebben we grip. Doordat we de gebruikersvragen kennen, kunnen we een passend vrij toegankelijk aanbod beschikbaar hebben of ontwikkelen. Waar mogelijk verminderen of voorkomen we de vraag naar individueel maatwerk. Op deze wijze beïnvloeden we het zorggebruik.

Zorggebruik
Er is een onderscheid tussen te beïnvloeden zorggebruik en zorggebruik waar we als gemeente nauwelijks tot geen invloed op hebben. Bij Wmo zien we dat er sprake is van vergrijzing, langer thuis blijven wonen en de aanzuigende werking van het abonnementstarief. Op deze onderdelen hebben we geen invloed op het aantal zorggebruikers, maar kunnen we wel sturen op de juiste grondslag en doorverwijzen naar de Wet langdurige zorg als dit passend is.

Geactualiseerd meerjarenperspectief
In onderstaande tabel ziet u de totaalbudgetten 2024 en de meerjarige bijstelling van de WMO- budgetten (bedragen x € 1.000):

8) Begroting WMO, mutaties ten opzichte de begroting (min is nadeel)

WMO x € 1.000	2024 primitief begroot	2024 Actualisatie	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028
Huishoudelijke hulp	4.353	4.266	88	70	72	73	75
Begeleiding	2.605	2.597	8	-162	-166	-170	-174
Hulpmiddelen	1.037	1.037	1	1	1	1	1
Dagbesteding	915	924	-9	-12	-12	-13	-12
Woonvoorzieningen	412	411	0	0	0	0	1
PGB	389	404	-14	-15	-15	-15	-16
Overig	253	253	0	0	0	0	3
Stelpost Eigen bijdragen	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	**9.965**	**9.891**	**74**	**-119**	**-121**	**-124**	**-124**
Waarvan hoeveelheidseffect			-16	-16	-16	-16	-15
Waarvan prijseffect			90	-103	-105	-108	-108
Totaal			**74**	**-119**	**-121**	**-124**	**-124**

Op totaalniveau betreft dit een negatieve bijstelling vanaf 2025. Het prijseffect speelt hier een belangrijke rol. Zagen we in de programmarapportage mei 2024 nog een positief beeld van dit thema, vanaf 2025 is het verwachte effect (hogere tarieven per bouwsteen) van de regionale aanbesteding WMO 2025 meegenomen. Op regionaal niveau leidt dit naar verwachting tot hogere kosten van afgerond € 1,4 miljoen. Voor Wijchen komt dit neer op afgerond € 190k. Dit zien we met name terug in de categorie Begeleiding.
De bijstelling van de eenheden zorggebruik en het hoeveelheidseffect hebben een gering meerjarig effect (structureel 16k negatief). Het verwachte positieve resultaat 2024 egaliseren we via de programmarapportage mei 2024 met de reserve WMO. Deze reserve is bedoeld voor het egaliseren van (verwachte) jaarresultaten WMO.

Meerjarenperspectief per categorie
In het thema WMO van de Programmarapportage mei 2024 en het eerste monitorverslag van 2024 is per onderdeel uitvoerig toegelicht hoe het zorggebruik zich in 2024 ontwikkelt en wat het effect daarvan is op de kosten. In deze paragraaf zoomen we nog even extra in op het meerjarig beeld.

Bij *huishoudelijke hulp* speelt het definitieve tarief voor 2024 een belangrijke rol in de positieve bijstelling. Deze valt lager uit dan waar in de primitieve begroting rekening mee gehouden is. Op de eenheden stellen we deze categorie niet bij in de Nulmeting 2024. Door de vergrijzing zien we het aantal gebruikers van hulp bij het huishouden nog steeds stijgen. In combinatie met het hogere tarief voor 2024 blijven de uitgaven ook stijgen. We verwachten meerjarig een dempend effect door de verwachte invoering van de inkomensafhankelijke bijdrage vanaf 2026.

Bij *Begeleiding* stellen we de producten groepsbegeleiding en zintuigelijk gehandicapten in eenheden naar beneden bij, terwijl de ambulante begeleiding Iriszorg (via regio) toeneemt. Deze bijstellingen heffen elkaar per saldo zo goed als op. Het negatieve effect bij deze categorie is het verwachte prijseffect van de regionale aanbesteding WMO 2025.

Bij de hulpmiddelen is de bijstelling minimaal. Per saldo stellen we *dagbesteding* op verwacht zorggebruik minimaal bij. Het product dagbesteding ouderen basis stellen we in eenheden naar beneden bij, terwijl we de raming van de vervoerskosten ophogen. De lokale bouwsteen vervoer ouderen naar dagbesteding zat nog niet volledig in onze raming. Ook hier zien we het negatieve effect van het verwachte prijseffect van de regionale aanbesteding WMO 2025.

Op basis van recente informatie van de sociale verzekeringsbank hebben we de categorie PGB bijgesteld. Het betreft hogere verwachte kosten pgb's WMO begeleiding en lagere verwachte kosten op het onderdeel pgb's huishoudelijk hulp. Bij de pgb's WMO begeleiding hebben we een hogere index 2024 toegepast van + 9,60%, omdat we als

gevolg van een uitspraak van de Centrale Raad van beroep genoodzaakt waren het PGB tarief voor dit product te verhogen.
Bij de categorieën woonvoorzieningen, overig en stelpost eigen bijdragen vinden geen bijstellingen plaats.

Herinvoering van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage Wmo:
Dit wordt landelijk voorbereid met 2026 als verwacht ingangsjaar. Het huidige abonnementstarief in de Wmo heeft een aanzuigende werking en leidt tot meerkosten. Er is een wetsvoorstel in voorbereiding om het abonnementstarief af te schaffen en in plaats daarvan weer de inkomensafhankelijke eigen bijdrage in te voeren. Deze bijdrage zou gaan gelden voor alle Wmo-voorzieningen waarop het abonnementstarief ook van toepassing is. De middelen die het rijk in verband met de aanzuigende werking toevoegt aan het Gemeentefonds vervallen grotendeels vanaf de inwerkingtreding van het wetsontwerp.

4.05 Vluchtelingen, arbeidsmigranten en huisvesting

In de Programmarapportage mei hebben we uitgebreid aandacht besteed aan het thema Vluchtelingen, Internationale werknemers en huisvesting. Daarin is uitgebreid opgenomen welke stappen we in 2024 zetten op dit vlak.
In deze Perspectiefnota willen we daarop de volgende aanvulling opnemen.
We zijn bezig met het ontwikkelen van een TussenThuis locatie. De financiële gevolgen hebben we vertaald in de tabel nieuw beleid (met dekking).
Om de druk op de sociale huurwoningen te verlichten richten we een TussenThuis locatie in. Dit is een tijdelijke voorziening met onzelfstandige wooneenheden voor statushouders die gekoppeld zijn aan de gemeente Wijchen. Ze kunnen maximaal een jaar in deze voorziening verblijven waar ze een eigen slaapkamer hebben en een huiskamer, keuken, badkamer en toilet delen met huisgenoten. Dit geeft Talis de ruimte om meer te spreiden in het plaatsen van bijzondere doelgroepen in sociale huur. Daarnaast ontlast het de asielzoekerscentra doordat statushouders vervroegd uitstromen naar Wijchen.
Statushouders betalen een bijdrage in de gebruikerskosten en de overheid heeft hiervoor een bekostigingsregeling opgesteld waaruit we de rest van de kosten betalen.
We willen starten per 1 september voor de komende 3 jaar.

4.06 Gemeenschappelijke regelingen

In onderstaande tabel is de impact van de ingediende Begrotingen 2024 van de gemeenschappelijke regelingen in beeld gebracht. De impact is gebaseerd op de zienswijzen zoals het college die heeft vastgesteld, welke in juni 2024 in de raad behandeld worden. Voor de toelichting op onderstaande mutaties verwijzen we naar de betreffende stukken.

9) Tabel: Totaalbeeld gemeenschappelijke regelingen conform gemeentelijke zienswijze.

x € 1.000	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Mutatie MGR Werkbedrijf	-935	-575	-207	-12
Stelpost herverdeeleffect participatie	319	307	290	312
Mutatie IRvN	-47	-47	-47	-47
Mutatie ODRN	-40	-3	30	72
Mutatie GGD	-116	-116	-116	-116
Mutatie VRGZ	-86	-86	-86	-110
Mutatie GR Munitax	-90	-90	-90	-90
Mutatie MARN	0	0	0	0
Mutatie BVO DRAN	131	140	100	23
Mutatie Groene Metropoolregio	0	-16	-16	-16
Mutatie WDW	-1.520	-1.520	-1.520	-1.520
Totaal mutatie GR'en structureel	**-2.384**	**-1.996**	**-1.632**	**-1.453**

4.06a Werkorganisatie Druten Wijchen

2024
De eerste Bestuursrapportage van de WDW geeft een eerste beeld op het te verwachten jaarresultaat binnen de WDW. We zien op een aantal onderwerpen afwijkingen ten opzichte van de begroting:

10) Mutaties WDW 2024 (min is nadeel)

Onderwerp (x € 1.000)	**Afwijking**	**Aandeel Wijchen**	**Aandeel Druten**
Binnen verdeelsleutel			
Bedrijfsvoeringbudget	0	0	0
CAO	-424	-288	-136
ICT	200	136	64
Rente op middelen schatkist	100	68	32
Herijking verdeelsleutel	0	-183	183
Tractie	-3	-2	-1
Buiten verdeelsleutel			
CAO	-21	-13	-8
Invulling taakstelling Druten	-274	0	-274
Tractie	2	13	-11
Totaal effect voor gemeenten	**-420**	**-269**	**-151**

Vanwege de vastgestelde cao wordt een begrotingswijziging voorgesteld. In de begroting 2024 gingen we uit van een index van 4,2% in 2024. De cao is vastgesteld op 4,75% vanaf januari 2024 en 1,25% van oktober 2024. Vanuit de jaarrekening analyse zijn structureel de budgetten van ICT en rente (vergoeding op middelen aangehouden in de schatkist) bijgesteld. Op het gebied van ICT moeten we het beoogde tempo van investeringen bijstellen, vanwege een gebrek aan zowel interne als externe capaciteit (de IRvN en marktpartijen) om alle projecten uit te voeren.
Daarnaast hebben de colleges op basis van een evaluatie een besluit genomen de kostenverdeelsleutel te herijken. In de basis blijven we de kosten binnen de verdeelsleutel verdelen naar verhouding van de ingebrachte budgetten bij de start van de WDW. Voor de ontwikkeling van de organisatie zijn inwoneraantallen als maatstaf gekozen. We passen hierdoor vanaf 2024 toe, dat de meerkosten ten opzichte van de stand van de jaarrekening 2021, op basis van inwoneraantallen worden verdeeld. Hierdoor ontstaat een herverdeeleffect ten opzichte van de actuele begroting 2024, dat voor Wijchen € 183k nadelig is en voor Druten € 183k voordelig.
Eind 2023 is de begrotingswijziging van de WDW vastgesteld, waarbij rekening is gehouden met de zienswijze van de raad van Druten om de uitzetting binnen de WDW organisatie op te vangen. Dit heeft het WDW bestuur taakstellend op het takenpakket van Druten opgenomen. Momenteel worden hier voorstellen voor uitgewerkt, waarvan de verwachting is dat die op z'n vroegst vanaf 2025 effect gaan sorteren. Hierdoor wordt de taakstelling in 2024 niet behaald.

Ontwikkelingen 2025 en verder
De ontwerpbegroting 2025 van de WDW is opgebouwd vanuit bestaand beleid. De kostenstijging als gevolg van de cao-aanpassingen 2024 zorgt, net als in 2023, voor een forse stijging van de begroting van de WDW. De structurele voordelen op ICT en rente uit de concept jaarrekening 2023 zijn structureel vertaald in de begroting 2025.

De herijkte systematiek van de kostenverdeelsleutel is toegepast, waarbij in de basis de kostenverdeling in stand blijft op basis van ingebrachte budgetten. Voor de ontwikkeling van de organisatie wordt gekeken naar de verhouding inwoneraantallen als maatstaf.

Hieronder laten we het financiële effect van de begroting WDW 2025 op bestaand beleid zien:

11) Mutaties WDW 2025 (en verder), min is voordeel voor Wijchen

Bedragen x € 1.000	**Wijchen 2025**	**Druten 2025**
Verdeelsleutel	212	-212
Personeel indexering conform nieuwe CAO	1.437	681
Contractindex	75	35
Rente schatkistbankieren	-68	-32
ICT	-111	-52
Overig	-25	14
Totaal effect begroting 2025 WDW bestaand beleid	**1.520**	**434**
*Zwembadpersoneel extern**		*-569*
Totaal mutatie bijdrage WDW	**1.520**	**-135**

* Vanaf 2024 is het zwembadpersoneel overgegaan naar een commerciële partij die de exploitatie van het zwembad de Gelenberg verzorgt. Hierdoor vervalt de bijdrage buiten de sleutel voor Druten. Daarvoor in de plaats komt een bijdrage aan de betreffende commerciële partij.

In de begroting 2024 gingen we uit van een index van 4,2% in 2024 en 4,1% in 2025; op dit moment gaan we op basis van de vastgestelde CAO uit van 6% in 2024 en op basis van de septembercirculaire van 5,8% in 2025. Dit leidt tot een forse stijging van de bijdrage in 2025. Afhankelijk van de nog overeen te komen CAO 2025 kan dit nog bijgesteld worden.

Ondertussen staat de tijd niet stil en komen er nieuwe ontwikkelingen op ons pad, zien we een grotere vraag naar onze dienstverlening als gevolg van bijvoorbeeld de vergrijzing en extra woningbouw. Als nieuw beleid stellen we onderstaande onderwerpen voor:

12) Nieuw beleid WDW (formatie op peil)

Onderwerp	**Fte**	**Bedrag**	**Toelichting**
Beleidsadviseur Evenementen en Vergunningen	1	€ 100.000	Binnen de WDW is er geen tactische, beleidsmatige capaciteit beschikbaar voor evenementen en vergunningen. Hierdoor worden uitvoerende medewerkers structureel overbevraagd en het leidt tot inefficiëntie, geen goede (beleidsmatige) keuzes en uitval. Er spelen veel ontwikkelingen in de evenementenbranche, waardoor er telkens nieuwe vragen komen. Denk bijvoorbeeld aan de bestuurlijke vragen om te komen tot nieuw evenementenbeleid, de problematiek rondom het evenemententerrein, het vervolg op het kermissen-onderzoek en de opgave om in de toekomst goede toekomstbestendige evenementen in de kernen te organiseren, terwijl de organisatiekracht in de kernen afneemt. Dit met als doel om de sociale cohesie te blijven bevorderen. Soms zijn we als gemeente zelf de organisator van evenementen waaronder 4-daagse, Kermis en Carnaval. Ook hier merken we een toename in vragen, regels en vereisten evenals vragen hoe we dit het beste in de toekomst kunnen organiseren. Denk bijvoorbeeld aan het convenant en de constructie voor de 4-daagse die moeten worden herzien. Daarnaast is er de noodzaak om vergunningen en processen te vereenvoudigen en aanpalend beleid en knelpunten zoals APV, uitstallingen, fietsparkeren, wegsleepverordening e.d. op te kunnen pakken. Voor al deze vraagstukken is beleidsmatige capaciteit nodig.

Onderwerp	Fte	Bedrag	Toelichting
Beleidsadviseur OOV	1	€ 100.000	De uitvoering van de prioriteiten van het vastgesteld Integraal Veiligheidsplan staat onder druk. Hierin is vermeld dat als de middelen of capaciteit niet meer toereikend zijn dat er een nieuw voorstel komt. Dit is nu de situatie. Op dit moment kunnen we niet meer voldoen aan de prioritering en wettelijk vereisten. Dit komt onder andere door: - Structurele overbelasting van het team Openbare Orde en Veiligheid. - Meer individuele casussen waar veel capaciteit voor ingezet moet worden. - Nieuwe wettelijke vereisten zoals aanpak mensenhandel en cameratoezicht. - Nieuwe vragen zoals bondgenoten en jongerenaanpak. Door overbelasting worden we een onbetrouwbare partner (zowel intern als extern in het gebied Tweestromenland en regio Gelderland-Zuid) en kunnen we niet langer het gewenste kwaliteitsniveau waarborgen. Hiervoor is extra capaciteit binnen team OOV nodig.
Beheerder IBOR	1	€ 100.000	In het team Ruimtelijk beheer is de formatie niet meer toereikend voor de taken. De laatste jaren is het areaal toegenomen en de omvang van de werkzaamheden door intensievere inwonersparticipatie en het in eigen beheer uitvoeren van onderhoudsprojecten. Om de extra werkzaamheden goed op te kunnen, is uitbreiding gewenst. Dit kunnen we gedeeltelijk opvangen door te besparen op wijkbeheer, zie onderstaande regel.
Wijkbeheer van 6 naar 5 fte	-1	-€ 80.000	Een wijkbeheerder Druten gaat met pensioen. Voorgesteld wordt deze niet één op één te vervangen, maar een bestaande fte voor Wijchen voor 1/3 in te zetten op Druten. Dat leidt voor Wijchen en Druten tot een besparing buiten de sleutel.
Burgerzaken	1,6	€ 115.000	Vanaf 2024 stijgt het aantal reisdocumenten aanvragen landelijk. Voor de WDW gaat het aantal van gemiddeld 3.500 per jaar naar gemiddeld 12.000 per jaar. In 2014 is de geldigheid van reisdocumenten nl. verlengd van 5 jaar naar 10 jaar. Deze 10 jaar is in 2024 verstreken, wat betekent dat een groot deel van de inwoners in de periode 2024 tot en met 2028 hun reisdocumenten moet verlengen. Dit betekent jaarlijks twee tot drie keer meer aanvragen van reisdocumenten en even zo veel afhalers aan de balie/receptie. Om dit en de impact van andere ontwikkelingen goed in beeld te brengen, heeft de WDW een onderzoek uitgevoerd. Op basis hiervan is er een korte en middellange termijnvisie en plan van aanpak voor de teams ontwikkeld. Om de extra werkzaamheden goed op te kunnen vangen, is uitbreiding gewenst. Dit kunnen we opvangen door de extra legesopbrengsten, zie onderstaande regel.
Dekking leges reisdocumenten		-€ 115.000	De extra aanvragen reisdocumenten leiden tot meer inkomsten binnen de gemeenten. De formatiekosten kunnen hieruit worden opgevangen.
TOTAAL	3,6	€ 220.000	
Effect Wijchen (nieuw beleid 11.13 en 15.10)		€ 178.000	Omdat de vertrekkende wijkbeheerder buiten de verdeelsleutel Druten is opgenomen, is het financieel effect voor Druten relatief beperkter t.o.v. Wijchen.
Effect Druten		€ 42.000	

4.06b Munitax

In 2023 en 2024 heeft Munitax een begrotingswijziging doorgevoerd vanwege de explosieve stijging van het aantal bezwaarschriften. Met de extra inzet van personeel heeft Munitax de afhandeling van de bezwaarschriften grotendeels in 2023 af kunnen ronden. De kosten in 2023 zijn daarbij (ruim) binnen die begrotingswijziging gerealiseerd, waarmee € 672k over 2023 is teruggevloeid naar de gemeenten.
Hoewel het aantal bezwaarschriften in 2024 beduidend lager is dan in 2023, verwacht Munitax vooralsnog het extra aangevraagde budget nodig te hebben. Vooral omdat het aantal beroepsschriften, volgend uit afgewezen bezwaarschriften, nu ook behoorlijk is toegenomen. De inzet verschuift zich daarmee in van de afhandeling van bezwaarschriften, naar de afhandeling van beroepsschriften. Dit leidt ertoe dat Munitax nu inschat ook voor 2025 incidenteel extra inzet nodig te hebben. Voor 2026 en verder gaan we er vanuit dat het niveau van bezwaar- en beroepsschriften weer genormaliseerd is. Voor 2024 verwacht Munitax op dit moment wel een voordeel op de proceskostenvergoedingen (vergoeding voor gegronde bezwaarschriften).

Begin 2024 is de benchmark in opdracht van Munitax afgerond. In die benchmark is Munitax getoetst op kwaliteit en kosten en vergeleken met andere belastingsamenwerkingen. Munitax gaat met de deelnemende gemeenten in 2024 verder het gesprek aan over het optimaliseren van onze belastingoplegging.

13) Begrotingseffect Munitax

x € 1.000	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Mutatie structureel	0	-90	-90	-90	-90
Mutatie incidenteel	49	-350	0	0	0

Op basis van de eerste kwartaalrapportage verwachten we de bijdrage in 2024 te kunnen verlagen. In 2025 verwachten we incidenteel extra kosten i.v.m. de afhandeling van de extra beroepsschriften. Daarnaast verwachten we structureel een uitzetting op de bijdrage van Munitax i.v.m. gestegen personeels- en automatiseringskosten.

4.07 OZB-inkomsten

In deze nota gaan we uit van de opgelegde belastingaanslag in 2024. De opbrengsten OZB worden jaarlijks gecorrigeerd met de bijgestelde prijscompensatie en we nemen een toename van jaarlijks 260 woningen mee, wat per jaar zo'n € 80k extra oplevert. We gaan verder uit van de index percentages uit de meicirculaire.

14) Meerjarenperspectief inkomsten OZB.

x € 1.000	index %	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Totaal Begroting 2024		**10.696**	**11.059**	**11.422**	**11.775**	**12.137**
Basis 2024 (opgaaf Munitax)		10.880	10.880	10.880	10.880	10.880
Opbrengst OZB door Toename woningen			79	161	245	330
Index 2025	2,30%		250	250	250	250
Index 2026	2,60%			291	291	291
Index 2027	2,60%				301	301
Index 2028	2,50%					299
Perspectiefnota		**10.880**	**11.209**	**11.582**	**11.967**	**12.351**
Mutatie		**184**	**150**	**160**	**192**	**214**

De mutatie leidt vanaf 2024 tot een voordeel voor het meerjarenperspectief. In bovenstaande cijfers hebben we nog geen rekening gehouden met de beoogde OZB stijging van 7,5% ter afdekking van nieuw beleid.

4.08 Klimaatmiddelen

In april 2023 ontving de gemeente Wijchen een toekenning van de zogenaamde CDOKE gelden (Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid), een tijdelijke regeling betreffende een meerjarige specifieke uitkering voor capaciteit (bemensing) van decentrale overheden voor de uitvoering van klimaat- en energiebeleid.

Daarnaast zijn specifieke uitkeringen beschikbaar gesteld voor energiearmoede en het nationale isolatieprogramma.

Deze middelen komen beschikbaar naast de jaarlijkse programmagelden. Dit betekent dat voor 2024 de volgende middelen beschikbaar zijn voor klimaat- en energiebeleid:

15) Tabel: meerjarig overzicht klimaatmiddelen

	restant 2023	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Programmagelden		€ 218.989	€ 224.701	€ 230.363	€ 235.747	€ 241.265
Klimaatakkoord gelden (CDOKE)	€ 583.238	€ 730.360	€ 736.925	€ 0	€ 0	€ 0
subtotaal	€ 583.238	€ 949.349	€ 961.626	€ 230.363	€ 235.747	€ 241.265
SPUK energiearmoede	€ 642.278	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
SPUK nationaal isolatieprogramma	€ 461.036	€ 335.181	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
TOTAAL	€ 1.686.552	€ 1.284.530	€ 961.626	€ 230.363	€ 235.747	€ 241.265

Op dit moment zijn de CDOKE gelden t/m 2025 beschikt. De verwachting is dat deze regeling voortgezet wordt vanaf 2026. De vorm waarin is echter nog niet bekend.

De klimaatmiddelen zijn onderverdeeld in 6 opgaven, te weten:

- 1. Ontzorging
  Binnen het thema ontzorging vallen alle kosten voor het energieloket (zowel fysiek als digitaal), de energiecoaches en het regionaal energieloket voor bedrijven. Daarnaast is opdracht verstrekt voor de ontwikkeling van een publiekscampagne en zijn we gestart met de wijkaanpak isolatie.
- 2. Duurzame warmte
  Naast de kosten voor verkennende onderzoeken naar de kansen voor collectieve warmtenetten, is hier ook het initiatievenbudget ondergebracht voor inwoners om lokale initiatieven te ontplooien op het gebied klimaat en energie.
- 3. Duurzame elektriciteit
  Dit betreft uitgaven voor onder andere alle werkzaamheden die te maken hebben met ruimtelijke procedures van grootschalige opwek-projecten, het herijken van de gedragscode wind en het opstellen van de wind- en zonnevisie. Ook het onderzoek naar een smart-energy-hub in Bijsterhuizen valt hieronder.
- 4. Energietransitie algemeen
  Hierin zijn de personeelskosten ondergebracht voor medewerkers binnen de WDW die zich bezighouden met klimaat- en energiebeleid, zowel binnen team energietransitie als binnen andere teams van de WDW. Het betreft onder andere extra capaciteit team aanzien van duurzame mobiliteit, extra capaciteit voor team economische zaken ten aanzien van het verduurzamen van bedrijven, extra capaciteit voor juridische zaken voor de ondersteuning van RO procedures van grootschalige opwek-projecten en extra capaciteit voor team vastgoed voor energiebeheer. Ook de kosten voor de LES (Lokale Energie Strategie) en de implementatie van de CO2 Prestatieladder vallen hieronder.
- 5. SPUK Energiearmoede
  Voor de bestrijding van energiearmoede is in 2022 een aanpak ontwikkeld, die in 2023 en 2024 wordt voortgezet. Inwoners die het risico liepen om te maken te

krijgen met energiearmoede, hebben het aanbod ontvangen om een energieklusser op bezoek te krijgen voor het nemen van kleine energiebesparende maatregelen. In specifieke gevallen kwamen mensen ook in aanmerking voor een energiezuinige koelkast.

- 6. SPUK Nationaal Isolatie Programma
  De rijksoverheid heeft een specifieke regeling in het leven geroepen om woningen met lage energie labels financieel te steunen bij het nemen van isolerende maatregelen door middel van subsidies. Er is een aanpak ontwikkeld, die in 2024 wijkgericht van start is gegaan. De middelen van 2023 worden in 2024 ingezet.

16) Tabel: Besteding klimaatmiddelen t/m 2024

	Opgaven	Budget	Werkelijk	Verwacht	Restant
1	Ontzorging	255.000	14.349	255.000	0
2	Duurzame warmte	210.000	13.562	160.000	50.000
3	Duurzame elektriciteit	213.500	61.885	213.500	0
4	Energietransitie	854.087	45.253	596.881	257.206
5	SPUK energiearmoede	642.278	27.351	200.000	442.278
6	SPUK NIP	796.217	27.800	335.181	461.036
	Totaal	**2.971.082**	**190.200**	**1.760.562**	**1.210.520**

De bovenstaande bedragen in de kolom 'Verwacht' betreft een schatting op basis van de in april 2024 bekende gegevens. Uiteraard zullen deze in de loop van 2024 nog onderhevig zijn aan wijzigingen.

Op basis van deze bovenstaande verwachting wordt er een bedrag van € 1.2 miljoen niet benut in 2024. Dit blijft beschikbaar voor 2025.

De afgelopen tijd is het team energietransitie sterk uitgebreid en ook binnen de WDW zijn meer medewerkers op inhuur basis actief geweest in het kader van het Klimaatakkoord. Er wordt op korte termijn een strategisch adviseur Klimaatakkoord en duurzaamheid aangetrokken en er is formatie beschikbaar voor een adviseur duurzame mobiliteit. Verder zijn veel projecten opgestart en/of in voorbereiding. De uitgaven tot en met april blijven vooralsnog achter bij de begroting, maar de verwachting is dat de uitgaven in de komende maanden sterk zullen stijgen.

4.09 Uitgangspunten tarieven en leges

Reinigingsheffing
We verkennen de mogelijkheden om te komen tot de Vang-doelstellingen. Het taakveld afval is altijd een dynamisch dossier. Wij hebben nog steeds het motto "de vervuiler betaalt" hoog in het vaandel en willen dit verder verankeren in de toekomst.
Het Diftar-systeem zetten we in 2025 voort, waarbij we de huidige grondslagen van de tarieven in stand houden. Dit betekent dat de systematiek van toerekenen van kosten naar vaste en variabele heffing gehandhaafd blijft, evenals het uitgangspunt van 100% kostendekkendheid.
In 2023 hebben we € 193k vanuit het positieve saldo op het taakveld afval toegevoegd aan de voorziening tariefsegalisatie reinigingsheffing. De komende tijd onderzoeken we of dit gebruikt kan worden voor een eenmalige teruggaaf, of dat we eventueel stijgende kosten hiermee moeten opvangen.

Rioolheffing
De rioolheffing wordt geheven ter dekking van de kosten voor water er riolering. De Raad heeft besloten om de rioolheffing 100% kostendekkend te maken, inclusief de btw-component. Voor de rioolheffing houden we de huidige heffingsgrondslag in stand (WOZ-waarde van een perceel). Het in 2022 vastgestelde Beleidsplan water en riolering 2023-2027 met bijbehorende Rioolbeheerplan 2023-2027 vormen de basis van de geraamde kosten en daarmee ook voor de hoogte van de rioolheffing.

Hondenbelasting
De hondenbelasting in Wijchen is kostendekkend, dit principe willen we handhaven.
In 2016 is de beleidsnota hondenbeleid vastgesteld. Het saldo van de egalisatiereserve hondenbelasting is nihil. Dat betekent dan de tarieven in 2025 bepaald zullen worden op basis van de geraamde kosten en het aantal honden, zonder egalisatie vanuit de reserve.

Toeristenbelasting
De toeristenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel. De heffing van de toeristenbelasting vindt plaats op basis van aangifte. Conform raadsbesluit zijn de tarieven 2024 vastgesteld op € 2,00 per overnachting en € 1,00 per overnachting op camping / vast standplaats.

In deze Perspectiefnota stellen we voor om de tarieven eens in de vijf jaar te indexeren. Hierdoor worden de tarieven in één keer verhoogd en niet stapsgewijs elk jaar met een paar cent. Dit zorgt ervoor dat ondernemers minder ongemak ervaren van de indexering.

De nieuwe tarieven worden conform bovenstaande methode opnieuw geïndexeerd in 2029. Bij de indexatie worden de prijsontwikkelingen van de voorgaande jaren in acht genomen, zodat de tarieven correct worden geïndexeerd.

Het afgeronde tarief wordt in rekening gebracht.

17) Tabel: Tarieven toeristenbelasting.

	2024	2025	2026	2027	2028
Tarief per overnachting	€ 2,00	€ 2,00	€ 2,00	€ 2,00	€ 2,00
Tarief overnachting bij festival	€ 2,00	€ 2,00	€ 2,00	€ 2,00	€ 2,00
Tarief per overnachting op campings / vaste standplaats	€ 1,00	€ 1,00	€ 1,00	€ 1,00	€ 1,00

Marktgelden
In december 2024 stelt de raad de verordening Marktgelden vast. Als leidraad voor de calculaties gaan we uit van een prijsindex conform meicirculaire, tenzij dit percentage bij de septembercirculaire significant wordt bijgesteld. Daarnaast houden we rekening met de mate waarin de marktgelden kostendekkendheid zijn.

Reclamebelasting
In Wijchen heffen we reclamebelasting voor het centrumgebied en de bedrijventerreinen Bijsterhuizen en Wijchen-Oost. De reclamebelasting dient ter dekking van specifieke activiteiten van de afgebakende gebieden, welke we via subsidie aan de stichtingen verstrekken. In december 2024 stelt de raad de betreffende verordening vast.

Overige legestarieven
In december 2024 stelt de raad de Legesverordening vast. Voor de berekeningen hanteren we een prijsindex die overeenkomt met de meicirculaire, tenzij de prijsindex in de septembercirculaire aanzienlijk wordt aangepast.

Daarnaast nemen we in het nieuw beleid (11.6) middelen op voor een applicatie die ondersteunt bij het berekenen van de kostendekkendheid. Bij de aanschaf zijn we scherp op het gebruik van hoog risico artificiële intelligentie (AI). Het kan zijn dat we op basis

van de berekende kostendekkendheid met de nieuwe applicatie, met voorstellen komen om de legestarieven aan te passen.

4.10 Kapitaallasten

In onderstaande tabel is op te maken dat de kapitaallasten in 2024 en 2026 behoorlijk lager uitvallen dan voorzien in de Programmabegroting 2024. Reden hiervoor zijn het later afronden van een aantal geplande investeringen, zoals de renovatie van het verduurzaming Mozaïek en afronding ver/ nieuwbouw PRO college. Daarnaast zien we een voordeel op IBOR investeringen die later, dan eerder aangenomen in het IBOR plan, tot afronding komen. Ook zien we dalende kapitaallasten, omdat we activa versneld afwaarderen naar nihil vanwege renovatie van de Westwijzer.

18) Effect kapitaallasten inclusief rente.

x € 1.000	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Begroting 2024	4.452	5.093	6.487	6.587	6.752
Perspectiefnota	4.191	4.937	6.115	6.473	6.550
Saldo	**261**	**156**	**372**	**114**	**202**
Mutatie Riool- en afvalstoffenheffing	-34	-34	-33	-33	-33
Mutatie afschrijvingsreserves	4	-34	-33	-33	-102
Mutatie structureel	**231**	**88**	**306**	**48**	**67**

Bovenstaande mutatie betekent een verbetering voor het gehele meerjarenperspectief.

4.11 Overige structurele mutaties

In hoofdstuk 9 zijn de structurele uitzettingen en inkrimpingen ten opzichte van de Begroting 2024 opgenomen op bestaand beleid. Dit betreffen uitzettingen die onontkoombaar zijn, of door areaaluitbreidingen worden veroorzaakt. Daarnaast nemen we een aantal extra opbrengsten op die we structureel verwachten binnen te halen en ramen we budgetruimte af.

We hebben bij de beoordeling van mogelijke oplossingsrichtingen eerst een zogenaamde ‘stofkam’ actie uitgevoerd, waarbij we alle budgetten op detailniveau hebben afgezet tegen de realisatie van de laatste drie jaar. Daar waar structureel ruimte in de begroting is ontstaan, ramen we de budgetten nu af op het niveau van de realisatie van de laatste jaren. Deze actie leidt niet tot verminderde dienstverlening of uitvoering van taken.

19) Structurele mutaties.

Hfst.	x € 1.000	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
9	Budgetmutaties structureel	0	-758	-751	-770	-877
10	Stofkam	0	587	587	587	587

Bovenstaande mutatie betekent een verslechtering van het gehele meerjarenperspectief.

4.12 Nieuw beleid

In hoofdstuk 11 geven we een overzicht van nieuw beleid, waar we direct uitvoering aan willen geven. De raad neemt hierover een expliciet besluit bij deze Perspectiefnota. Daarnaast presenteren we in hoofdstuk 15 een overzicht van gewenst nieuw beleid, dat we bij de Begroting 2025 integraal willen afwegen. Gezien het huidige meerjarenperspectief denken we aan het verhogen van de OZB om het nieuw beleid mogelijk te kunnen maken. Bij de Begroting 2025 neemt de raad hier een definitief besluit over.

20) Nieuw beleid

Hfst.	x € 1.000	2024	2025	2026	2027	2028
11	Nieuw beleid structureel	-48	-195	-185	-175	-197
15	Gewenste nieuw beleid ter afweging bij de Begroting 2025	0	-471	-480	-471	-480
	OZB verhoging 7,5%	0	875	875	875	875

4.13 Oplossingsrichtingen

In de begroting 2024 van Wijchen presenteerden we vanaf 2026 een structureel tekort van zo'n € 2 miljoen. Grootste oorzaak hiervan is de dalende algemene uitkering vanaf 2026. De gemeenteraad heeft met de motie 'regeren is vooruitzien' het college opgeroepen om oplossingsrichtingen uit te werken, mocht het rijk niet (volledig) over de brug komen. In hoofdstuk 16 geven we een overzicht van mogelijke oplossingen voor het structurele tekort. Gezien het feit dat 2025 structureel sluitend is en onzeker is in hoeverre het rijk gemeenten gaat compenseren, stellen we nu nog geen bezuinigingen voor. Door deze lijst op te nemen, bereiden we ons wel voor, mocht het nodig blijken te zijn. De gemeenteraad kan hier door middel van moties of amendementen nu al op bijsturen. Eventuele besluitvorming volgt niet eerder dan noodzakelijk en is uiteindelijk aan de gemeenteraad.

5. Incidenteel meerjarenperspectief

In onderstaande tabel is het incidenteel meerjarenperspectief weergeven vanaf de begroting 2024.
Voor een nadere onderbouwing van de mutaties, verwijzen we u naar hoofdstuk 12 en 13. In hoofdstuk 14 geven we een totaaloverzicht van alle incidentele posten, inclusief de eerder vastgestelde onderwerpen. In hoofdstuk 15 nemen we gewenst nieuw beleid op, waarover we een afweging willen maken bij de Begroting 2025.

21) Incidenteel perspectief.

X € 1.000	2024	2025	2026	2027	2028
Programmabegroting 2024	**-2.122**	**-477**	**-217**	**-77**	**0**
Incidentele effecten Programmarapportage Mei 2024 (hoofdstuk 12)	804				
Perspectiefnota 2024					
Onontkoombaar (hoofdstuk 13)					
Verlenging Pilot Mantelzorgmakelaar	37	-37			
Munitax		-350			
Opbrengst bouwleges		355	217	217	
Kosten bouwleges	-38	-150	-150	-150	
Westwijzer afwaarderen boekwaarde huidig object	-452				
Nieuw beleid (hoofdstuk 13)					
Nieuwbouw zwembad De Meerval	-50	-75	-275		
Klim- en Speelbos	-20				
Integrale aanpak bedrijven terrein Oost: Omgevingsplan Bedrijventerrein Wijchen Oost	0	-17	-40	-30	
Integrale aanpak bedrijventerrein Oost: Vergroenen bedrijventerrein	-40	-50			
Budget voor ruimtelijke verkenning Wijchen (motie gemeenteraad)	-40				
Bewindvoering in gemeentelijke handen	-15				
Gelijkheidsmonument	25	-18	-11		
Actualiseren Groenbeleidsplan WDW	-60				
Fietspaden Bijsterhuizen 30e straat	-150				
Drutenseweg - Rotonde van Cittersweg	-280				
Voorbereidingskosten fietsroute Alverna - TKWM	-170				
Inlopen en ontmoeten Kompas	-19				
Saldo	**-2.589**	**-820**	**-476**	**-40**	**0**

6. MIO (Meerjaren Investerings Overzicht)

Met dit MIO geven we inzicht in de financiële aspecten van de grote projecten binnen de gemeente Wijchen. Vooral de afdekking van nog niet gedekte projecten, die een keuze noodzakelijk maken in prioritering van projecten, is van belang.

Gedekte projecten.
Onderstaande tabel geeft een overzicht van projecten die financieel vertaald zijn in de begroting. Daarbij maken we onderscheid in projecten die al door de raad zijn geaccordeerd en projecten die in voorbereiding zijn, maar waarvoor de investeringsbudgetten voor de feitelijke aanvang van het project nog door de raad beschikbaar dienen te worden gesteld.

22) (MIO) Meerjaren Investerings Overzicht (x € 1.000)

Nr.	Projectnaam	Begroot	Gedekt	Financieringsbron
	Door de raad geaccordeerde projecten			
	Ver-nieuwbouw PRO college	3.312	3.312	Afgedekt door kapitaallasten (€ 3,0 miljoen), € 0,1 miljoen verhuiskosten incidenteel perspectief en meerkosten (€ 0,2 miljoen) risicoreserve grote projecten.
	Fietspad Balgoij Batenburg	825	825	Afgedekt door kapitaallasten
	Fietspad Ravensteinseweg	534	534	Afgedekt door kapitaallasten
	Fietspad in de Lymen	656	656	Afgedekt door kapitaallasten
	Ontwikkeling Hernen/Bergharen	737	737	Afgedekt incidenteel voor € 500k in een afschrijvingsreserve en € 237k meerkosten opgenomen in de vorm van kapitaallasten.
	Verduurzamen Mozaïek	9.452	8.378	Kapitaallasten, (deels) afgedekt door lagere nutskosten en subsidie. Raadsvoorstel onderweg: € 1.074 meerkosten te dekken door risicoreserve grote projecten
	Wijchen West Westwijzer	13.700	13.700	Afgedekt door kapitaallasten (€ 10,75 miljoen en € 3 miljoen bijdrage derden).
	Totaal geaccordeerde projecten	**29.216**	**28.142**	Het verschil betreft verduurzaming Mozaïek, voorstel hiervoor ligt bij de raad.
	Gewenste projecten in opstart			
1	Uitvoering maatregelen Edisonstraat- Einsteinstraat	1.177	0	Als nieuw beleid ingebracht in deze Perspectiefnota (Hfst 11)
2	Hart van Zuid	14.500	12.100	Afgedekt door kapitaallasten, aanvullende dekking opgenomen in deze Perspectiefnota (hfst. 9)
3	Aanpassing Maaswaal college	842	842	Afgedekt door kapitaallasten
4	Nieuwbouw zwembad	13.172	0	€ 231k structureel nog af te dekken voor kapitaallasten en exploitatie
5	Ontwikkeling MFA Hernen	3.300	3.300	Afgedekt door kapitaallasten
	Totaal gewenste projecten in opstart	**32.991**	**16.242**	

Gewenste projecten
Wensen van het college en wensen en opdrachten van de raad houden de bestuurlijke wereld dynamisch. We blijven dan ook de komende jaren werken aan ideeën en wensen waar nu nog geen concrete besluitvorming over heeft plaatsgevonden.

1. Uitvoering maatregelen Edisonstraat - Einsteinstraat;
Aanleiding: Vanuit economische zaken is in 2021 het initiatief genomen om de verkeerssituatie Edisonstraat-Einsteinstraat in beeld te brengen. Een enquête maakte onderdeel uit van deze verkeerskundige analyse. De voorgestelde oplossingen en opgehaalde informatie, zijn vertaald in een voorlopig ontwerp. Dit ontwerp is op 23 januari 2024 gepresenteerd aan bewoners en ondernemers.
Geraamde investering: € 1,1 miljoen.
Status: 31 mei is dit inhoudelijk in de raad vastgesteld. Financiële middelen dienen nog in de begroting te worden opgenomen.

2. Ontwikkeling MFA Hart van Zuid;
Aanleiding: de voorzieningen in het centrum een impuls geven en nieuwe huisvesting voor de school, heeft prioriteit in IHP-onderwijs.
Geraamde investering: € 14,5 miljoen.
Status: gebiedsvisie is opgesteld, een voorbereidingskrediet voor het vervolg is aangevraagd.

3. Aanpassing Maas Waal College;
Aanleiding: bouwkundig slechte staat van Leemweg, verduurzaming Veenseweg, samenvoegen op 1 locatie, heeft prioriteit in IHP-onderwijs.
Geraamde investering: € 842k
Status: voorbereidingskrediet is op 30 maart 2023 vrijgegeven. Uitvoering verwacht in 2025.

4. Nieuwbouw zwembad;
Aanleiding: het ontwikkelen van een visie op het zwembad is opgenomen in het coalitieakkoord. Een meningsvormende nota is door de raad behandeld met het voorkeursscenario voor nieuwbouw.
Geraamde investering: € 13 miljoen.
Status: Voorbereidingskrediet voor nieuwbouw is onderweg naar de raad. Daaruit zal een kredietaanvraag voortkomen.

5. Ontwikkeling MFA Hernen;
Aanleiding: functioneel verbeteren en verduurzamen, heeft prioriteit in IHP-onderwijs.
Geraamde investering: € 3,3 miljoen (uitgaande van nieuwbouw).
Status: Nog niet opgestart.

Onderstaande gewenste projecten zijn in voorbereiding, maar nog niet financieel vertaald in voorliggende begroting.:

- Kraanvogelstraat;
  Aanleiding: Visie en planvorming is opgestart om het gebied te transformeren naar een levendig woongebied.
  Geraamde investering: Voorstel hiervoor is aangekondigd.
  Status: Voorbereidingskrediet is vrijgegeven door de raad, besluitvorming volgt. Wanneer de procedures voorspoedig verlopen kan in 2024 gestart worden met de realisatie.

- Hart van Zuid gebiedsontwikkeling;
  Aanleiding: De raad heeft op 26 september 2019 ingestemd met een routekaart 'Toekomst Hart van Zuid'. In de routekaart worden '5 opgaven' voorgesteld voor een integrale wijkaanpak om Wijchen Zuid toekomstbestendig te maken. Een van de 5 opgaven is 'Vitaal en bruisend voorzieningenhart' waarbij we het wijkhart bij het Zuiderpoort met alle maatschappelijke voorzieningen, woningen, winkels, gezondheidzorg en buitenruimte toekomstbestendig willen maken.
  Geraamde investering: Uitgangspunt budget neutraal.
  Status: Voorbereidingskrediet is vrijgegeven door de raad, besluitvorming volgt.

- Uitbreiding bedrijventerrein Bijsterhuizen;
  Aanleiding: Er is behoefte aan uitbreiding bedrijventerreinen. We onderzoeken de mogelijkheid tot uitbreiding bij Bijsterhuizen en de vorm waarin we dit zouden kunnen doen.
  Geraamde investering: Uitgangspunt minimaal budget neutraal.
  Status: Aanvraag tot uitbreiding is door de provincie positief beoordeeld. Een voorbereidingskrediet is vrijgegeven door de raad voor verdere uitvoering aan het onderzoek.

- Havenweg Wijchen;
  Aanleiding: Een voormalig Wijchens bedrijf is een schadevergoedingsprocedure tegen de gemeente Wijchen gestart omdat de gemeente in hun perceptie tekort is geschoten in de nakoming van een koopovereenkomst die in de jaren ’70 is gesloten over een terrein aan de Havenweg. De gemeente is sinds begin dit jaar in gesprek met de (oud) ondernemers om te verkennen of een minnelijke oplossing voor het conflict kan worden gevonden. Inzet is het zoeken van een oplossing waarmee tegelijk een maatschappelijk meerwaarde wordt gecreëerd.
  Geraamde investering: voorbereidingskrediet van € 50k is vastgesteld.
  Status: onderhanden.

- School de Bonte Boomhut in de Groene Geest;
  Aanleiding: Binnen het plangebied Wijchen West voorzien we rond 2028 de bouw van een nieuwe school ‘de Bonte Boomhut’.
  Geraamde investering: € 10 miljoen.
  Status: Nog niet opgestart.

N.B. In het IHP-onderwijs zijn drie scholen genoemd die in de volgende periode van vier jaar (2025 – 2028) aandacht behoeven. Dit zijn Roncalli, Sint Jozef en de Viersprong. In een volgend IHP zullen deze initiatieven nader uitgewerkt worden en opgenomen worden in het portefeuilleplan.

Voor bovenstaande projecten heeft de raad een risicoreserve ingesteld, waarmee prijsontwikkelingen kunnen worden afgedekt. Inmiddels zijn er een aantal raadsbesluiten genomen waarmee inzet is gepleegd vanuit deze reserve:

	Bedrag
Risicoreserve grote projecten	**€ 10.000.000**
Tussen Kasteel en Wijchens Meer	€ -2.819.971
Kraanvogel	€ -154.894
Aanvullend krediet Pro College	€ -200.000
Huidig saldo	€ 6.825.135
Verduurzaming Mozaïek (nog vast te stellen door de raad)	€ -1.073.619
Restant	**€ 5.751.516**

Bouwgrondexploitaties
In de jaarrekening 2023 zijn de bouwgrondexploitaties opnieuw doorgerekend. Onderstaande tabel sluit aan op deze doorrekening. Voor de inhoudelijke toelichting verwijzen we naar de nota Meerjaren Prognose Grondexploitaties (MPG), die als (vertrouwelijke) bijlage bij de jaarrekening 2023 is aangeboden.

23) Overzicht winstnemingen bouwgrondexploitaties (bedragen x €1.000)

Nr.	Complex	Totaal	2023	2024	2025	2026	>2027
1	TKWM	-161					-161
2	CPO Bergharen "de Rivierduin"	164	164				
3	CPO Duurzaam Wonsick	29		29			
4	Kleinschalige woningbouw Batenburg	-173		-173			
5	Huurlingsedam Fase 3	1.097	1.097				0
6	CPO Bergharen "de Steenuil"	5					5
7	Huurlingsedam Fase 4	738				738	
8	Wijchen-West	2.281					2.281
9	Afgewikkelde projecten	0					
	Totaal exploitaties	**3.980**	**1.261**	**-144**	**0**	**738**	**2.125**
1	Voorziening TKWM (balans)	161					161
2	Kleinschalige woningbouw Batenburg	173		173			
	Totaal voorzieningen	**334**	**0**	**173**	**0**	**0**	**161**
	Totaal Begroting	**4.314**	**1.261**	**29**	**0**	**738**	**2.286**

7. Totaalbeeld

In onderstaande tabel treft u een samenvatting aan van de hiervoor genoemde structurele en incidentele effecten op de meerjarenbegroting.

24) Totaal begrotingssaldo Perspectiefnota (x €1.000)

(bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027	2028
Structureel saldo (hoofdstuk 4)	2.809	39	-3.372	-2.615	-2.709
Incidenteel saldo (hoofdstuk 5)	-2.589	-820	-476	-40	0
Bouwgrondexploitaties (hoofdstuk 6)	29	0	738	0	5
Onttrekking algemene reserve	0	820	0	0	0
Totaal Perspectiefnota	**249**	**39**	**-3.110**	**-2.655**	**-2.704**

8. Provinciaal toezicht

In haar rol van financieel toezichthouder heeft de provincie Gelderland tot taak de financiële positie van de gemeente Wijchen te toetsen aan de op dit moment geldende wet- en regelgeving. De provincie heeft als toetsingskader om in aanmerking te blijven komen voor repressief toezicht:

- Uw begroting is structureel en reëel in evenwicht. De structurele baten dekken ieder jaar ten minste de structurele lasten en de ramingen zijn realistisch. Dit evenwicht geldt voor uw begroting inclusief nieuw beleid. Wij nemen dit mee in onze beoordeling. Als uw begroting niet structureel en reëel in evenwicht is, dan dient aannemelijk te zijn dat het structureel en reëel evenwicht in de begroting in de eerstvolgende jaren (uiterlijk in 2028) tot stand zal worden gebracht.
- Als u de jaarrekening en begroting op tijd inzendt. De jaarrekening vóór 15 juli 2024 en de begroting vóór 15 november 2024.

We voldoen op dit moment aan bovenstaande toets van de provincie, omdat we een structureel positief resultaat voor 2025 verwachten. Daarnaast voldoen we aan het uitgangspunt van het minimaal benodigde positieve resultaat. Dit criterium uit de financiële verordening is ingesteld ter afdekking van het verplicht opnemen van een post voor onvoorzien in de begroting. Wij hebben ervoor gekozen om deze post niet op te nemen aan de kostenkant van de begroting, maar te voorzien door een resultaatsnorm.

In onderstaande treft u een overzicht aan van de taakstellingen die opgenomen zijn.

25) Overzicht taakstellingen.

x € 1.000	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Bezuinigingen jeugdzorg (landelijk € 511 miljoen)	0	0	1.124	1.149	862
Totaal	**0**	**0**	**1.124**	**1.149**	**862**

De korting op de algemene uitkering v.w.b. de opgelegde bezuinigingen op de jeugdzorg hebben we als taakstelling opgenomen in de begroting. De korting hebben we ook verwerkt op de algemene uitkering. De gemeenten voeren deze bezuinigingen uit, maar het Rijk stelt dat zij hiervoor verantwoordelijk is. De gemeente Wijchen neemt dit dus neutraal op in haar begroting.

Verder zijn er geen taakstellingen opgenomen in voorliggende begroting.

9. Budgetmutaties structureel (onontkoombaar / areaaluitbreiding/ budgetruimte)

Onderstaande posten zijn mutaties op bestaand beleid ten opzichte van de actuele meerjarenbegroting. Dit betreffen uitzettingen die onontkoombaar zijn, of door areaaluitbreidingen worden veroorzaakt. Daarnaast nemen we een aantal structureel extra opbrengsten op en ramen we budgetruimte af. Ook laten we een aantal mutaties zien, waarvoor we specifieke gelden ontvangen.

Nr.	Onderwerp	Toelichting	2024	2025	2026	2027	2028
	Budget neutrale mutaties						
9.1	**Beschermd Wonen**	De doordecentralisatie van beschermd wonen van centrumgemeenten naar alle gemeenten en een bijbehorend woonplaatsbeginsel staat gepland voor 1 januari 2026. Het is nog onduidelijk of dit ook daadwerkelijk doorgaat op de geplande datum. 2024 en 2025 is een tussenjaar, daarvoor krijgen we middelen vanuit de centrumgemeente. Uitbetaling als voorschot. Definitieve verrekening vindt plaats op basis van jaarrekening. E.e.a. onder voorbehoud goedkeuring door de gemeenteraad Nijmegen.	-€ 472.802	-€ 398.525	-€ 433.470	-€ 344.101	-€ 258.987
9.2	**Beschermd Wonen**	De doordecentralisatie van beschermd wonen van centrumgemeenten naar alle gemeenten en een bijbehorend woonplaatsbeginsel staat gepland voor 1 januari 2026. Het is nog onduidelijk of dit ook daadwerkelijk doorgaat op de geplande datum. 2024 en 2025 is een tussenjaar, daarvoor krijgen we middelen vanuit de centrumgemeente. In 2024 en 2025 worden er meerdere niet voorziene uitgaven BW en MO verwacht. Bij een positief jaarrekeningsaldo zullen deze middelen vloeien naar de egalisatiereserve beschermd wonen.	€ 472.802	€ 398.525	€ 433.470	€ 344.101	€ 258.987
9.3	**Vervangen telemetriesysteem**	De WDW maakt gebruik van een telemetriesysteem voor de besturing, monitoring en alarmering van installaties in de openbare ruimte. De leverancier van het huidige systeem is failliet. Op korte termijn stopt het gebruik ervan. De gemeenten hebben een tijdelijke licentie. In de loop van 2024 stopt deze en daarmee ook het huidige systeem. Daarom moet er nu een nieuw systeem aangeschaft worden.	€ 0	-€ 22.000	-€ 22.000	-€ 22.000	-€ 22.000
9.4	**Dekking rioolheffing telemetriesysteem**	De kosten voor het telemetriesysteem worden gedekt uit de rioolheffing.	€ 0	€ 22.000	€ 22.000	€ 22.000	€ 22.000
	Overige mutaties						
9.5	**Uitzetting subsidie aan Mozaïek**	Conform besluit bij de budgetovereenkomst met het Theater verhogen we de structurele subsidie.	€ 0	-€ 13.972	-€ 13.002	-€ 27.823	-€ 27.823

Nr.	Onderwerp	Toelichting	2024	2025	2026	2027	2028
9.6	**Beheer archeologische collectie**	De gemeente heeft het beheer van de eigen archeologische collectie uitbesteed aan Museum Kasteel Wijchen. Door gestegen loonkosten van de conservator, komt het museum niet uit met de huidige beheerskostenvergoeding.	€ 0	-€ 7.000	-€ 7.000	-€ 7.000	-€ 7.000
9.7	**Bijdrage Regionaal ondersteuningsbureau**	Na vaststelling van de begroting 2024 Wijchen werd de hogere bijdrage aan het Regionaal ondersteuningsbureau bekend. Een deel daarvan werkt structureel door in 2025 e.v. Ondertussen heeft het ROB ook een financiële vooruitblik 2025 gegeven m.b.t. het Regioprogramma Jeugd, waar een index wordt toegepast van 7,3% op de personele lasten. Dit leidt tot een hogere bijdrage aan het ROB.	€ 0	-€ 53.160	-€ 45.245	-€ 49.780	-€ 48.443
9.8	**Stichting MeerVoormekaar financiële situatie**	Stichting MeerVoormekaar heeft recent aangegeven dat zij in financieel zwaar weer verkeren. Gestegen personeelskosten worden genoemd als een belangrijke oorzaak. Onduidelijk is nog wat de structurele (en incidentele) effecten hiervan zijn op de subsidierelatie met de gemeente Wijchen. Stichting MeerVoormekaar is gevraagd te komen met een gedegen onderbouwing van de financiële situatie en een bijbehorend plan.	€ 0	pm	pm	pm	pm
9.9	**Exploitatiekosten Zwembad**	De exploitatiekosten van het zwembad zijn gestegen op het gebied van energiekosten, personeelskosten, en overige exploitatiekosten. De kosten zijn afgelopen jaren eigenlijk al gestegen, maar konden we opvangen met subsidies vanuit het rijk. Deze subsidies zijn beëindigd. Hoewel de energiekosten wat gedaald zijn, liggen ze nog altijd hoger dan voor de oorlog in Oekraïne. Daarnaast zijn personeelskosten geïndexeerd.	€ 0	-€ 300.000	-€ 300.000	-€ 300.000	-€ 300.000
9.10	**Hondenbelasting**	Op grond van de Munitax rapportage naar de stand per 1 maart 2024 moet de geraamde opbrengst uit de hondenbelasting neerwaarts worden bijgesteld.	€ 0	-€ 9.000	-€ 9.000	-€ 9.000	-€ 9.000
9.11	**Deelneming nutsbedrijven**	We ontvangen structureel geen dividend uitkering meer van Vitens.	€ 0	-€ 47.260	-€ 47.242	-€ 47.225	-€ 47.207
9.12	**Kosten Regionale Urgentiecommissie**	In de beslisnota voor vaststelling van de Huisvestingsverordening gemeente Wijchen 2024 (Z/23/139741) is opgenomen dat de gemeenten in de regio vanaf 2025 meer gaan bijdragen aan de kosten voor de regionale urgentiecommissie.	€ 0	-€ 15.859	-€ 15.859	-€ 15.859	-€ 15.859
9.13	**Contract accountant**	In de raadsvergadering van 19 december 2023 heeft de gemeenteraad besloten tot gunning van de aanbesteding	€ 0	-€ 46.000	-€ 46.000	-€ 46.000	-€ 46.000

Nr.	Onderwerp	Toelichting	2024	2025	2026	2027	2028
		Accountantsdiensten voor de jaren 2024 t/m 2026 aan Flynth Audit B.V.					
9.14	**Representatie college**	Mede op grond van de uitgaven in voorgaande jaren, is verhoging van het budget voor representatie structureel noodzakelijk. Dit i.v.m. forse prijsstijgingen voor kosten van catering, horeca, personeel e.d.	€ 0	-€ 9.500	-€ 9.500	-€ 9.500	-€ 9.500
9.15	**4-daagse**	In verband met toenemende veiligheidsaspecten/-voorschriften, terugtrekkende politie-inzet en gestegen prijzen, dient het jaarlijkse budget voor de Vierdaagse structureel te worden verhoogd.	€ 0	-€ 25.000	-€ 25.000	-€ 25.000	-€ 25.000
9.16	**Pachtopbrengsten Kermis Wijchen**	Door herontwikkeling van het gebied "Tussen Kasteel en Wijchens Meer" vervallen de pachtopbrengsten van de borreltent tijdens de carnaval en de kermis.	€ 0	-€ 30.667	-€ 30.667	-€ 30.667	-€ 30.667
9.17	**Kermis standplaatsen Wijchen**	Op grond van de nieuwe aanbesteding voor kermisstandplaatsen kan de raming hiervoor structureel worden verhoogd. Hier tegenover staan wel kostenstijgingen e.d. Zie hieronder	€ 0	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000
9.18	**Energie kermissen**	Door fors gestegen energieprijzen (elektra en diesel) dient de raming van energie voor de kermissen structureel te worden verhoogd.	€ 0	-€ 21.000	-€ 21.000	-€ 21.000	-€ 21.000
9.19	**Huurinkomsten vastgoed**	We zien de laatste jaren dat de huurinkomsten op het vastgoed structureel lager uitvalt dan begroot.	€ 0	-€ 25.000	-€ 25.000	-€ 25.000	-€ 25.000
9.20	**Hart van Zuid MFA deel**	Het huidig ingeschatte investeringsbudget is € 12,1 miljoen. Met de vastgestelde uitgangspunten Hart van Zuid, moet dit worden opgehoogd naar € 14,5 miljoen. Dit leidt tot hogere kapitaallasten.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	-€ 108.000
9.21	**Stichting MFA De Zandloper**	Volgens de jaarrekening 2023 zijn vooral de energiekosten fors gestegen. De stichting kan dat in 2024 incidenteel opvangen. De budgetsubsidie voor de nieuwe subsidieperiode van vier jaren vanaf 2025 indexeren en verhogen met € 4.000 per jaar.	€ 0	-€ 4.000	-€ 4.000	-€ 4.000	-€ 4.000
9.22	**Groenonderhoud schoolpleinen bij de MFA's (Multi Functionele Accommodaties)**	Met de scholenstichting hebben wij in 2016 afgesproken dat het groenonderhoud op de schoolpleinen door gemeente Wijchen zou worden uitgevoerd, dit is echter nooit geëffectueerd, wij zijn dit contractueel verplicht.	€ 0	-€ 10.500	-€ 12.500	-€ 12.500	-€ 12.500
9.23	**Onderhoud vastgoed**	We hebben een schouw laten uitvoeren op onze panden. Daaruit blijkt dat ons meerjaren onderhoudsplan up-to-date is. Vanwege indexaties, wettelijk voorschriften op het	€ 0	-€ 160.000	-€ 160.000	-€ 160.000	-€ 160.000

Nr.	Onderwerp	Toelichting	2024	2025	2026	2027	2028
		(vervroegd) vervangen van TL-buizen naar led verlichting en het aanpassen van het uitvoeren van schilderwerk van 8 jaar naar 6 jaar, is een hogere benodigde dotatie in de onderhoudsreserve noodzakelijk.					
	TOTAAL		**0**	**-757.918**	**-751.015**	**-770.354**	**-876.999**

10. Stofkam

Door alle budgetten op detailniveau af te zetten tegen de realisatie van de laatste drie jaar, hebben we structurele onderuitputting op budgetten in beeld gebracht. Daar waar structureel ruimte in de begroting is ontstaan, ramen we de budgetten nu af. Deze actie leidt niet tot verminderde dienstverlening of verminderde uitvoering van taken.

Onderwerp	Bedrag stofkam
Externe communicatiekosten	€ 8.402
Schoonmaakkosten gymzalen	€ 2.000
Schoonmaakkosten MFA's	€ 1.000
Facilitair sociaal wijkteam	€ 2.000
Schade(vergoedingen)	€ 7.500
DVO Bijsterhuizen vervalt	€ 11.777
Kosten hondenbelasting	€ 2.000
Stelpost inflatie kapitaallasten	€ 167.374
Gemeentelijke belastingen	€ -33.000
Algemeen - overig maatwerk (WMO)	€ 2.210
Commissie bezwaar en beroep AWB	€ 300
Gezagsdriehoek Tweestromenland	€ 7.063
Veenhof 1712	€ 3.610
Sportzaal exploitatie	€ 15.000
Huurkosten overige eigendommen	€ 20.000
Waterbeleid adviezen	€ 3.000
Milieubeleid adviezen	€ 8.000
Bijstellen bestemmingsplannen	€ 5.000
Vastgoedinformatiesysteem	€ 4.000
Digitale luchtfoto's	€ 7.000
Exploitatie parkeergarage	€ 15.000
Verwerking plantsoenafval	€ 20.000
Opbrengsten inritten	€ 30.000
Abonnementskosten	€ 10.000
Onderzoekskosten openbare verlichting	€ 10.000
Gladheidsbestrijding	€ 10.000
APV	€ 5.000
Welstandstoezicht	€ 10.000
Verzekeringen	€ -63.000
Inspecties kinderopvang	€ 10.000
Bijzondere bijstand, diensten derden	€ 3.000
Bijzondere bijstand, verhaal uitkeringen	€ 5.000
Bijzondere bijstand, overig	€ 4.500
Leerlingenvervoer	€ 23.491
Vrijwilligerswerk	€ 3.500
Ondersteuning accommodatiebesturen	€ 4.386
Gehandicaptenbeleid	€ 100
Indicaties WMO Ind. voorzieningen	€ 3.000
Lokale Toegangspoort	€ 20.000
Schuldhulpverlening	€ 7.000
Uitvoering WMO beleidsplan	€ 4.275
WMO woonvoorzieningen	€ 11.540
WMO vervoersvoorzieningen	€ 19.379
Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ)	€ 33.523
Stelpost onderwijshuisvesting	€ 77.000
Wet verplichte GGZ	€ 60.000
Uitvoering lokaal gezondheidsbeleid	€ 6.150
TOTAAL STOFKAM	**€ 587.080**

11. Nieuw beleid structureel

Onderstaande posten betreffen nieuw beleid voor 2024 en verder. Met het vaststellen van de Perspectiefnota accordeert de raad deze uitzettingen.

Nr.	Onderwerp	Toelichting	Bedrag investering	2024	2025	2026	2027	2028
	Nieuw beleid, met dekking							
11.1	**Inkomst SUP gelden**	De gemeente ontvangt uit de regeling Sup-gelden (Single-use plastic) een bedrag van € 125.000. Dit is ter vervanging van de zwerfafvalvergoeding die we eerder ontvingen.		€ 125.400	€ 125.400	€ 125.400	€ 125.400	€ 0
11.2	**Afvalbakkenplan**	Met de Single-use plastic regeling beoogt de overheid de hoeveelheid plastic in het zwerfafval terug te dringen. Daarvoor dient de gemeente wel een zwerfafvalplan en een afvalbakkenplan op te stellen.		-€ 15.000	-€ 15.000	-€ 15.000	-€ 15.000	€ 0
11.3	**Participatie projecten**	De gemeente ontvangt uit de regeling Sup-gelden een bedrag van € 125.000. Voor het nakomen van bestaande afspraken en het initieren van nieuwe initiatieven is een bedrag nodig.		-€ 78.000	-€ 78.000	-€ 78.000	-€ 78.000	€ 0
11.4	**Opbrengst Leges Burgerzaken**	De verwachte paspoortpiek die tot 2028 zal blijven stijgen genereert een hogere opbrengst uit de leges. Vanaf eind 2028 zal de paspoortpiek naar verwachting weer langzaam afnemen.			€ 121.454	€ 131.428	€ 141.272	€ 151.732
11.5	**Kosten Leges**	Om de grote aantallen aanvragen te kunnen opvangen die voortkomen uit de paspoortpiek is extra fte nodig. Deze extra kosten worden uit de opbrengsten leges bekostigd. De extra uitgaven bedragen 50% van de extra inkomsten.			-€ 78.200	-€ 78.200	-€ 78.200	-€ 78.200
11.6	**Applicatie kostendekkendheid**	Om het proces omtrent kostendekkendheid van leges te verbeteren op het gebied van efficiëntie, nauwkeurigheid en daarnaast ook op het gebied eenvoud en overdraagbaarheid is er behoefte aan de aanschaf van de applicatie kostendekkendheid.nl. De kosten van de applicatie worden gedekt door de leges, afvalstoffenheffing en rioolheffing.		-€ 3.000	-€ 1.567	-€ 1.567	-€ 1.567	-€ 1.567

Nr.	Onderwerp	Toelichting	Bedrag investering	2024	2025	2026	2027	2028
	Nieuw beleid zonder dekking							
11.7	**Beachvelden Arcus**	Initiatiefnemers vanuit sportcentrum Arcus hebben het plan opgepakt om een beachveld (te gebruiken voor bijv. 3 volleybalvelden of 1 handbalveld) te realiseren naast sportcentrum Arcus. Het is openbaar toegankelijk zodat o.a. de scholen hier gebruik van kunnen maken. Het onderhoud komt bij sportcentrum Arcus te liggen.	€ 32.000		-€ 2.240	-€ 2.240	-€ 2.240	-€ 2.240
11.8	**Bluswatervoorziening**	Bij brandbestrijding is bluswater onmisbaar voor de brandweer. Daarom zijn voldoende bluswatervoorzieningen belangrijk. De eindverantwoordelijkheid voor (openbare) bluswatervoorziening en bereikbaarheid ligt bij de gemeente. Bij herbouwprojecten was er echter nog geen beleid over de financiering van de realisatiekosten. Het college van Wijchen heeft inmiddels uitgangspunten vastgesteld. Daardoor wordt 100% van de realisatiekosten nu betaald door de gemeente. Er is echter nog geen structurele dekking voor deze kosten, die naar verwachting € 18.000 per jaar bedragen.		-€ 9.000	-€ 18.000	-€ 18.000	-€ 18.000	-€ 18.000
11.9	**Bijdrage Techniekokaal Wijchen**	In 2023 is het Techniekokaal Wijchen opgehouden te bestaan. Mede vanwege de vele technische bedrijven in Wijchen is de noodzaak van een doorstart van het Techniekokaal van belang. Samen met het bedrijfsleven en de onderwijspartners wordt gewerkt aan een doorstart in september 2024. Tot 2023 werden hiervoor rijksmiddelen beschikbaar gesteld. Nu deze zijn vervallen, wil de gemeente bijdragen aan de doorstart. Ook het bedrijfsleven en de onderwijspartners zullen een bijdrage doen.		-€ 10.000	-€ 20.000	-€ 20.000	-€ 20.000	-€ 20.000
11.10	**Kasteel Wijchen**	De doelstelling van de gemeente is om het Kasteel zo optimaal mogelijk te gebruiken voor intern gebruik en het Kasteel maximaal beschikbaar te stellen aan haar inwoners, ondernemers en voor toeristen. De bezettingsgraad is in 2023 toegenomen met 15 % en het museumbezoek is		-€ 58.500	-€ 117.000	-€ 117.000	-€ 117.000	-€ 117.000

Nr.	Onderwerp	Toelichting	Bedrag investering	2024	2025	2026	2027	2028
		gestegen van 12.500 naar 18.000 betalende bezoekers. Om de doelstellingen, de stijgende verhuur en museumbezoek in goede banen te blijven leiden, dient het exploitatiebudget structureel te worden verhoogd, omdat dit met de huidige bezetting niet uit kan en de stijgende bezoekersaantallen leiden tot hogere exploitatiekosten.						
11.11	**Verbouw gemeentewerf, ophoging budget**	De "oude" server ruimte op de gemeentewerf staat leeg sinds Ict is ondergebracht bij de IRVN. Onze collega's van bevolking maken tijdens verkiezingen gebruik van de aanwezige vergader- en instructieruimtes op de werf. Gedurende die periodes zijn de vergaderruimtes niet beschikbaar. Daarnaast blijken de aanwezige ruimtes te krap voor instructies aan onze wijkbeheer medewerkers. In 2023 is reeds een begin gemaakt met verbouw. Abusievelijk zijn bij de aanvraag van middelen destijds alleen de installatiekosten aangevraagd. Bouwkundige aanpassingen zijn toen niet meegenomen. Daar vragen we nu middelen voor aan.	€ 45.000		-€ 2.925	-€ 2.925	-€ 2.925	-€ 2.925
11.12	**Uitvoering maatregelen Edisonstraat-Einsteinstraat**	Het college heeft ingestemd met de uitvoering van maatregelen aan de Edisonstraat-Einsteinstraat. De beslisnota is vastgesteld in de raad van mei.	€ 1.177.000		-€ 40.849	-€ 40.849	-€ 40.849	-€ 40.849
11.13	**Formatie op peil**	We bekijken regelmatig of de formatie van de WDW aansluit op het takenpakket en ambitieniveau van Druten en Wijchen. Op deze manier willen we ervoor zorgen dat nieuwe ambities en ontwikkelingen goed afgewogen en vertaald worden naar de benodigde inzet. Extra inzet is nodig op evenementenbeleid. Zie het thema WDW voor meer toelichting op deze functie. Onder gewenst nieuw beleid 15.10 hebben we de overige uitzettingen opgenomen, waarover we bij de Begroting 2025 een besluit laten nemen.			-€ 68.000	-€ 68.000	-€ 68.000	-€ 68.000
	TOTAAL			**-€ 48.100**	**-€ 194.927**	**-€ 184.953**	**-€ 175.109**	**-€ 197.049**

12. Effecten uit Programmarapportage mei

Onderstaand overzicht geeft de afwijkingen weer, die we in de Programmarapportage van mei hebben gerapporteerd. Dit leidt tot een bijstelling van de betreffende budgetten in 2024.

Nr.	Onderwerp *(bedragen x € 1.000)*	Mutatie Prorap mei
12.1	Representatie	-10
12.2	Accountant	-23
12.3	Kosten reisdocumenten	-64
12.4	Leges reisdocumenten	141
12.5	Onderhoudsfond indexatie	-160
12.6	Lagere huuropbrengsten vastgoed	-29
12.7	Restgroen / ruwe grond	-50
12.8	Pachtopbrengsten	-6
12.9	Spuk sport subsidie	-19
12.10	Munitax proceskostenvergoeding	49
12.11	DVO Bijsterhuizen vervalt.	12
12.12	WDW berap 1 (capo)	-267
12.13	Onderhoud kasteel daken	-59
12.14	Rente schatkistbankieren	400
12.15	Dividend vitens	-48
12.16	OZB opbrengst	184
12.17	Hondenbelasting	-9
12.18	Decembercirculaire gemeentefonds	-433
12.19	Vrijval stelpost indexatie	167
12.20	Betaalde VPB	-13
12.21	Plaatsen extra brandkranen	-15
12.22	APV	-23
12.23	Precariobelasting	6
12.24	4-Daagse	-24
12.25	Kermissen	-37
12.26	Leerlingenvervoer	23
12.27	Zwembad Meerval	-300
12.28	Juridische kosten sport	-30
12.29	Amateurkunst subsidies	9
12.30	Theater subsidie	-16
12.31	Onderhoud schoolpleinen	-11
12.32	Inspecties kinderopvang	25
12.33	ROB bijdrage	-50
12.34	Vrijval stelpost participatie	345
12.35	Vrijval stelpost herverdeling participatie	96
12.36	Participatie	-38
12.37	WMO vervoer	81
12.38	GGD	43
12.39	Marn	81
12.40	ODRN	-11
12.41	Bestemmingsplannen	35
12.42	Bouwleges	843
12.43	Overig	9
	TOTAAL	**804**

13. Posten incidenteel

Onderstaande posten betreffen mutaties op incidentele ramingen t.o.v. de actuele meerjarenbegroting. (Min is nadeel)

Nr.	Onderwerp	Toelichting	2024	2025	2026	2027	2028
	Budget neutrale mutaties bestaand beleid						
13.1	**Pilot herstelgerichte inloop**	De Pilot herstelgerichte inloop heeft vertraging opgelopen. Hier begroten we conform het geactualiseerde bestedingsplan dat nu doorloopt in 2025.	€ 36.700	-€ 59.750			
13.2	**Pilot herstelgerichte inloop, dekking reserve**	De Pilot herstelgerichte inloop heeft vertraging opgelopen. Hier ramen we de reeds beschikbare dekking vanuit de reserve in de jaarschijven.	-€ 36.700	€ 59.750			
13.3	**Opstellen saneringsprogramma woningen**	Inhuur akoestisch bureau voor opstellen van een saneringsprogramma voor restant A en B lijst woningen. Op de A-lijst staan woningen die op 1 maart 1986 een geluidbelasting wegverkeerslawaai ondervonden van 65 dB(A) of hoger én waar gevelmaatregel noodzakelijk kunnen zijn. Op de B-lijst staan saneringswoningen met een geluidbelasting van 60 dB(A) tot en met 64 dB(A). Het gaat om 122 woningen. Voor het opstellen van het saneringsprogramma huren we een akoestisch bureau in.	-€ 52.650				
13.4	**Subsidie Rijk voor opstellen saneringsprogramma woningen A en B lijst**	Subsidie van Rijk voor het opstellen van een saneringsprogramma voor restant A en B lijst woningen.	€ 52.650				
13.5	**Actualisatie omgevingsplan Teersdijk**	Het huidige budget voor actualisatie omgevingsplannen moet worden verhoogd voor de actualisatie van het omgevingsplan Teersdijk. Dekking is er vanuit de reserve Omgevingsplannen.	-€ 15.000				
13.6	**Dekking actualisatie omgevingsplan Teersdijk**	Dekking vanuit de Reserve Actualisatie Omgevingsplannen	€ 15.000				
13.7	**Herstel bakenbomen**	De bakenbomenstructuur langs de Maas raakt steeds meer in verval. Om instandhouding en herstel aan te pakken, is in opdracht van provincie Noord Brabant een bakenbomenstrategie opgesteld.		-€ 37.500	-€ 10.000	-€ 25.000	-€ 2.500

Nr.	Onderwerp	Toelichting	2024	2025	2026	2027	2028
		Voor uitvoering van de bakenbomenstrategie op het gehele Wijchens grondgebied is €75.000 geraamd. Dit bedrag is verspreid over de jaren 2024-2028. In de bestuursovereenkomst Meanderende Maas heeft Wijchen €37.500 (van de totaal geraamde €75.000) toegezegd voor de bakenbomenstrategie binnen het projectgebied van de Meanderende Maas. Dit bedrag is verspreid over de jaren 2024-2028.					
13.8	**Inzet reserve LOP**	We hebben hiervoor gespaard in de reserve Landschaps Ontwikkelings Plan		€ 37.500	€ 10.000	€ 25.000	€ 2.500
13.9	**Aanschaf extra GFT cocons**	In verband met uitbreiding van appartementen in het centrum en omgeving centrum en door het bewuster worden van afvalscheiding is uitbreiding van 3 GFT cocons noodzakelijk. Extra ledigen van bestaande cocons is duurder dan uitbreiding.	-€ 11.400				
13.10	**GFT cocons ten laste van afvalvoorziening**	We dekken de meerkosten uit de egalisatievoorziening afval.	€ 11.400				
	Overige mutaties bestaand beleid						
13.11	**Verlenging Pilot Mantelzorgmakelaar**	De pilot Mantelzorgmakelaar wordt verlengd met 1,5 jaar. Om dit mogelijk te maken schuiven we een deel van het reeds beschikbare budget mantelzorg 2024 door naar 2025. Over de jaren heen is dit dus budgetneutraal.	€ 36.630	-€ 36.630			
13.12	**Munitax**	Hoewel het aantal bezwaarschriften in 2024 beduidend lager is dan in 2023, schat Munitax ook nog voor 2025 extra kosten in. Vooral omdat het aantal beroepsschriften, volgend uit afgewezen bezwaarschriften, nu ook behoorlijk is toegenomen. De inzet verschuift zich daarmee in van de afhandeling van bezwaarschriften naar de afhandeling van beroepsschriften. Voor 2026 en verder gaan we er vanuit dat het niveau van bezwaar- en beroepsschriften weer genormaliseerd is.		-€ 350.000			
13.13	**Opbrengst bouwleges**	De afgelopen jaren zijn de legesopbrengsten structureel hoger uitgevallen dan begroot en de verwachting is dat dit de komende jaren ook zo zal zijn, vanwege een aantal grote projecten. Daarom nemen we de extra opbrengsten incidenteel op.		€ 355.000	€ 217.000	€ 217.000	

Nr.	Onderwerp	Toelichting	2024	2025	2026	2027	2028
13.14	**Kosten bouwleges**	Om de bestaande aanvragen en de te verwachten grote aanvragen m.b.t. met name woningbouw de komende jaren te kunnen opvangen, is extra personeel nodig. Deze extra kosten kunnen uit de opbrengsten leges worden bekostigd. De opgave extra kosten zijn op basis van inhuur 1 fte.	-€ 37.500	-€ 150.000	-€ 150.000	-€ 150.000	
13.15	**Westwijzer afwaarderen boekwaarde huidig object**	Met het bouwen van MFA Westwijzer moeten we de bestaande objecten afwaarderen naar nihil.	-€ 451.609				
	Totaal uitzettingen bestaand beleid		**-€ 452.479**	**€ -181.630**	**€ 67.000**	**€ 67.000**	**€ 0**
	Nieuw beleid incidenteel met dekking						
13.16	**ZonMw subsidie thuiswonende mensen met dementie**	ZonMw heeft een subsidie toegekend voor de doorontwikkeling en innovatie aanbod dagactiviteiten thuiswonende mensen met dementie. We ramen hier het bestedingsplan 2025 en 2026.		-€ 78.584	-€ 45.166		
13.17	**ZonMw subsidie thuiswonende mensen met dementie**	ZonMw heeft een subsidie toegekend voor de doorontwikkeling en innovatie aanbod dagactiviteiten thuiswonende mensen met dementie. We ramen hier de inkomst vanuit ZonMw 2025 en 2026.		€ 78.584	€ 45.166		
13.18	**ZonMw subsidie Buurttuin Buizerdstraat**	ZonMw heeft een subsidie toegekend voor de ontwikkeling van een buurtmoestuin in Wijchen Noord. We ramen hier het bestedingsplan 2025 en 2026. Dit betreft grotendeels een subsidie aan Stichting Wijchen Gezond.		-€ 80.000	-€ 120.000		
13.19	**ZonMw subsidie Buurttuin Buizerdstraat**	ZonMw heeft een subsidie toegekend voor de ontwikkeling van een buurtmoestuin in Wijchen Noord. We ramen hier de inkomsten 2025 en 2026.		€ 80.000	€ 120.000		
13.20	**SPUK Verstevigen van het Bibliothekennetwerk**	SPUK Verstevigen van het Bibliothekennetwerk. Er is aanvraag ingediend voor het versterken van de vestiging in Bergharen om dit servicepunt te ontwikkelen tot een volwaardige bibliotheekvoorziening. We ramen hier de uitgaven.		-€ 183.000			

Nr.	Onderwerp	Toelichting	2024	2025	2026	2027	2028
13.21	**SPUK Verstevigen van het Bibliothekennetwerk**	SPUK Verstevigen van het Bibliothekennetwerk. Het kabinet stelt in de Voorjaarsnota extra subsidie beschikbaar i.v.m. overschrijding budget.		€ 183.000			
13.22	**Inrichten deel Kasteeltuin als tijdelijke parkeervoorziening**	Conform raadsvoorstel nemen we de financiële consequenties mee van de kosten voor een tijdelijke parkeervoorziening. Tijdens de bouw van de 1e fase van het project TKWM is hinder te verwachten voor winkelend publiek, centrumbewoners en ondernemers doordat er minder parkeerplaatsen beschikbaar zijn voor de auto en de fiets in dit deel van het centrum. Voorgesteld wordt om in de kasteeltuin tijdens de werkzaamheden van fase 1, ongeveer 75 tijdelijke parkeerplaatsen aan te leggen.		€ 250.000			
13.23	**Dekking Algemene Reserve**	Conform raadsvoorstel dekken we de incidentele kosten voor het tijdelijk parkeren uit de algemene reserve.		-€ 250.000			
13.24	**Fietsvoorziening TKWM (pilot)**	Conform raadsvoorstel nemen we de financiële consequenties mee van de kosten voor een inpandige fietsvoorziening. Vooruitlopend op de realisatie van de inpandige fietsvoorziening in fase 1 van TKWM wordt een pilot gehouden voor de huur van een fietsenstalling van 3 jaar (gelijk aan de eerste bouwfase). De eerste periode wordt gedekt uit de grondexploitatie TKWM.			€ 33.033	€ 60.984	€ 60.984
13.25	**Dekking Algemene Reserve**	Conform raadsvoorstel dekken we de incidentele kosten voor de fietsvoorziening uit de algemene reserve.			-€ 33.033	-€ 60.984	-€ 60.984
13.26	**TussenThuis**	Conform de nota actualisatie gezamenlijke opgave asiel gaan we een TussenThuis realiseren in Wijchen. De locatie zal naar verwachting in gebruik worden genomen per 01/09/2024. In 2024 hebben we een bedrag van € 160k geraamd om de locatie gebruiksklaar te maken. Daarnaast zal de reguliere exploitatie per 01/09 starten.		-€ 410.000	-€ 750.000	-€ 750.000	-€ 500.000
13.27	**TussenThuis**	De kosten worden gedekt uit de eigen bijdragen en een bijdrage van het ministerie.		€ 410.000	€ 750.000	€ 750.000	€ 500.000

Nr.	Onderwerp	Toelichting	2024	2025	2026	2027	2028
	Nieuw beleid incidenteel zonder dekking						
13.28	**Nieuwbouw zwembad De Meerval**	De raad opteert voor nieuwbouw van het zwembad. Het raadsbesluit om tot voorbereiding van de nieuwbouw over te gaan wordt op 20 juni 2024 behandeld. Voorafgaand aan het feitelijke investeringsbesluit van de raad is een budget nodig voor diverse onderzoeken. • Een projectleider; • het opstellen van een plan van aanpak en een projectplan; • de noodzakelijke onderzoeken; • het opstellen van een vraagspecificatie (programma van eisen).	-€ 50.000	-€ 75.000	-€ 275.000		
13.29	**Klim- en Speelbos**	In het coalitieprogramma is een Klim- en speelbos opgenomen. Voorafgaand aan het investeringsbesluit van de raad is een budget nodig voor de uitvoering van enkele onderzoeken en de inhuur van een extern bureau om te komen tot een compleet ontwerp incl. financiële raming en participatie traject. We verkennen hierbij de mogelijkheid tot het combineren van een speel- en klimbos met een uitkijktoren.	-€ 20.000				
13.30	**Integrale aanpak bedrijven terrein Oost: Omgevingsplan Bedrijventerrein Wijchen Oost**	Het huidig bestemmingsplan (sinds 1 januari 2024 onderdeel van het tijdelijk omgevingsplan) bedrijventerrein Wijchen Oost moet worden geactualiseerd. Dit vanwege nieuwe wetgeving, inzichten op gebied van milieu, veiligheid, regionale afspraken en lokaal beleid. Bovendien valt actualisering onder de nadere uitwerking van de Toekomstvisie werkplaats Wijchen (Raad, 2021). Actualisering bestaat uit een inventarisatie van de aanwezige activiteiten ('ruimtegebruik, duurzaamheid en mobiliteit') en een afweging daarvan, welke daarvan bijdragen aan dit bedrijventerrein en welke niet en het vervolgens opstellen van het omgevingsplan. Vanuit de post actualiseren omgevingsplannen is hiervoor € 57.597 beschikbaar. Dit is verrekend in het gevraagde budget.	-€ 0	-€ 17.403	-€ 40.000	-€ 30.000	€ 0

Nr.	Onderwerp	Toelichting	2024	2025	2026	2027	2028
13.32	**Integrale aanpak bedrijventerrein Oost: Vergroenen bedrijventerrein Wijchen Oost**	In de Toekomstvisie Wijchen oost is opgenomen dat het bedrijventerrein een groenere uitstraling moet krijgen. Bovendien draagt het bij aan de aanpak van hittestress, biodiversiteit en aanpak van parkeeroverlast door strategisch groen aan te leggen. Mede door een bijdrage van de provincie Gelderland is er een kansenboek opgesteld in samenwerking met ondernemers en medewerkers van de gemeente Wijchen. Om een begin te kunnen maken met de aanleg vragen we budget aan.	-€ 40.000	-€ 50.000			
13.33	**Budget voor ruimtelijke verkenning Wijchen (motie gemeenteraad)**	In december 2023 heeft de gemeenteraad aan het college verzocht een onderzoek te doen naar de mogelijkheid om Wijchense bedrijven vanaf bestaande bedrijventerreinen te verplaatsen naar het nieuwe Bijsterhuizen. Dit onderzoek is verbreed naar de ruimtelijke toekomst van Wijchen na 2030. Voor dit onderzoek wordt nu budget gevraagd. Hierover volgt een nota aan de raad.	-€ 40.000				
13.34	**Bewindvoering in gemeentelijke handen**	De gereserveerde middelen ad € 15.000 zijn niet overgeheveld van 2023 naar 2024, dus die middelen vallen zijn vrij gevallen in 2023. Nu vragen we deze 15K in 2024 aan voor een onderzoek naar een betere in-, door- en uitstroom. Een beslisnota hierover is aan de raad verzonden.	-€ 15.000				
13.35	**Gelijkheidsmonument**	N.a.v. een motie van de raad om te komen tot een gelijkheidsmonument is de aanvankelijke opzet omgevormd tot een concretere aanpak. In nauwe samenwerking met de Kunstkring Wijchen wordt gekomen tot een kunstzinnige verbeelding in de openbare ruimte, gerelateerd aan artikel 1 van de Grondwet. De benodigde dekking is ter aanvulling van het beschikbare budget in de periode 2024 - 2026.	€ 25.200	-€ 18.500	-€ 11.000		
13.36	**Actualiseren Groenbeleidsplan WDW**	Het groenbeleid is verouderd (2004). Het inhuren van externe ondersteuning en advisering ramen we op € 60.000. Het totale benodigde budget bedraagt € 90.000 voor de gemeenten Druten en Wijchen samen.	-€ 60.000				
13.37	**Fietspaden Bijsterhuizen 30e straat**	Er moet groot onderhoud gedaan worden nabij Bijsterhuizen 30e en 31e straat. Dit is het moment om de veiligheid te vergroten en de snelheid te verlagen.	-€ 150.000				

Nr.	Onderwerp	Toelichting	2024	2025	2026	2027	2028
		Hiervoor is onderzoek gedaan. Met de aanleg van rode fietsstroken wordt de verkeersveiligheid vergroot. Dit wordt samengevoegd met het onderhoudsbudget, dat beschikbaar is vanuit de IBOR, om in één project Bijsterhuizen 30e en 31e aan te pakken. Dit wordt in 2024 opgepakt.					
13.38	**Drutenseweg - Rotonde van Cittersweg**	De provincie is regulier onderhoud aan de N845 aan het voorbereiden. Op verzoek van gemeente Wijchen is een extra aanpassing onderzocht op de Van Cittersweg. De provincie is voornemens om een rotonde aan te leggen, ter verbetering van het kruispunt. Dit komt uit het Mobiliteitsplan en het MUP Mobiliteit van 2021 (Zaaknummer: 68537). De provincie betaalt 75% van de aanpassing. Voor Wijchen gaat om een cofinanciering van €280.000.	-€ 280.000				
13.39	**Hoogwaardige fietsroute Alverna-TKWM**	Het verder uitwerken tot en met de aanbesteding voor de aanleg van een hoogwaardige fietsroute tussen Alverna en TKWM. De beslisnota hierover is in de raad vastgesteld.	-€ 170.000				
13.40	**Inlopen en ontmoeten Kompas**	In Wijchen noord willen we het inlopen en ontmoeten voor de buurt in het Kompas stimuleren samen met het ZZG en Talis. Daarvoor willen we aan de voorkant van het Kompas aan de Passedwarsstraat openslaande deuren realiseren met een terras. Nu staan er twee vuilcontainers voor de deur. Voor het verplaatsen van de vuilcontainers, waar we 50 meter verderop ruimte hebben gevonden, en de aanleg van het terras is incidenteel geld nodig.	-€ 19.000				
	Totaal Incidenteel nieuw beleid		**-€ 818.800**	**-€ 160.903**	**-€ 326.000**	**-€ 30.000**	**€ 0**

14. Incidenteel totaalbeeld

Incidenteel meerjarenperspectief ***(x € 1)***	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Programmabegroting 2020					
Ondernemers Awards		-7.500		-7.500	
Perspectiefnota 2021					
WDW (3.08)	-23.000				
Begroting 2023					
Herstelgerichte inloop volwassenen	-92.000				
Herstelgerichte inloop volwassenen	92.000				
Bestemmingsplannen/ omgevingsplannen	-25.000	-36.397			
Bestemmingsplannen/ omgevingsplannen	25.000	36.397			
Groene snelheidsmeter met spaarpot voor goede wijkbestemming	-7.000				
MUP Mobiliteit	-45.000				
Actieplan communicatie klimaatadaptatie	-60.000	-60.000			
Integraal plan WDW	-68.040	-35.640	-19.440		
Perspectiefnota 2023					
Munitax hogere bijdrage i.v.m. bezwaarschriften	-542.000				
Vervangende nieuwbouw MFA Westwijzer	-100.000	-50.000			
Vervangende nieuwbouw MFA Westwijzer	-20.000	-20.000			
Extra FTE toezicht kabels en leidingen	-31.500	-31.500			
Tijdelijke Urenuitbreiding GR IBO	-1.840				
Wijchen schaatst	-14.000		-14.000		
Extra onderhoud wegen	-550.000				
Extra onderhoud wegen afdekking	550.000				
Hondenuitlaatplaatsen	-15.000				
Dekking hondenbelasting	15.000				
Kosten verplaatsing weekmarkt i.v.m. Wijchen Schaatst	-6.500		-6.500		
STORM aanpak 2024-2026	-19.242	-20.119	-42.300		
We gaan bouwen	-10.000				
pilot BSO+	-20.000				
Armoedebeleid	-5.000				
Dienstverlening dichtbij	-23.333				
Wijchen Herdenkt 80 jaar vrijheid	-25.000				
Groenblauwe raamwerk binnen Groene MetropoolRegio	-5.000				
Exploitatie kasteel: Uitbreiding formatie t.b.v. beheer kasteel Wijchen	-25.000				
Begroting 2024					
Doorontwikkeling WDW	-154.000				
Rekenkamer	-18.800	-17.800			
Archiefwet	0	-55.000			
Samen actief en sportief.	-60.000	-60.000	-60.000		
Motie Inzet verenigingsmonitor Wijchen	-15.000				
Startup Wijchen	-5.000	-5.000	-5.000		
Speel-o-theek	-15.000	-15.000			
Hart van Zuid opgaven	-65.000				
Tijdelijke huisvesting Basisschool Zuiderpad	-170.000	-70.000	-70.000	-70.000	

Incidenteel meerjarenperspectief *(x € 1)*	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Geluidmetingen bij evenementen in centrum Wijchen	-15.000	-15.000			
Openbare laadpalen	-10.000	-10.000			
Opkomst bevorderende activiteiten	-4.900	-4.900			
Deelname Nijmegen on Stage	-5.000				
Fietsenstalling Mozaïek	-14.000				
MFA noorderlicht	-25.000				
Plankosten Kraanvogel fase 1b	-50.000				
Vervangingsreserve theater	-359.000				
Bibliotheek 2024	-71.000				
Afronding	140	140	440		
RvN@ versterken MKB en verbinding onderwijs	-14.000				
Winstnemingen bouwgrond	0	262.000	1.093.000	749.000	
Perspectiefnota 2024					
Incidentele effecten Programmarapportage Mei 2024 (hoofdstuk 12)	804.000				
Onontkoombaar (hoofdstuk 13)					
Verlenging Pilot Mantelzorgmakelaar	36.630	-36.630			
Munitax		-350.000			
Opbrengst bouwleges		355.000	217.000	217.000	
Kosten bouwleges	-37.500	-150.000	-150.000	-150.000	
Westwijzer afwaarderen boekwaarde huidig object	-451.609				
Nieuw beleid (hoofdstuk 13)					
Nieuwbouw zwembad De Meerval	-50.000	-75.000	-275.000		
Klim- en Speelbos	-20.000				
Integrale aanpak bedrijven terrein Oost: Omgevingsplan Bedrijventerrein Wijchen Oost	-0	-17.403	-40.000	-30.000	
Integrale aanpak bedrijventerrein Oost: Vergroenen bedrijventerrein	-40.000	-50.000			
Budget voor ruimtelijke verkenning Wijchen (motie gemeenteraad)	-40.000				
Bewindvoering in gemeentelijke handen	-15.000				
Gelijkheidsmonument	25.200	-18.500	-11.000		
Actualiseren Groenbeleidsplan WDW	-60.000				
Fietspaden Bijsterhuizen 30e straat	-150.000				
Drutenseweg - Rotonde van Cittersweg	-280.000				
Voorbereidingskosten fietsroute Alverna -TKWM	-170.000				
Inlopen en ontmoeten Kompas	-19.000				
Mutaties bouwgrond	29.000	-262.000	-355.000	-749.000	5.000
TOTAAL Incidenteel	**-2.560.294**	**-819.852**	**262.200**	**-40.500**	**5.000**

15. Gewenst nieuw beleid ter afweging bij de Begroting 2025 (nog niet toegekend)

Onderstaande posten zijn richting gevend en werken we verder uit richting de Begroting 2025. Vooralsnog zijn deze uitzetting niet mee gerekend in voorliggend meerjarenperspectief. Hier wordt dus bij de Perspectiefnota geen besluit over gevraagd. In de kolom I/S geven we weer of de uitzetting Incidenteel of Structureel is.

Nr.	Onderwerp	Toelichting	I / S	2024	2025	2026	2027	2028
15.1	**4 Padelbanen: Schaarweide en Grootven onderhoud- en renovatiekosten**	Er lopen twee verzoeken voor de aanleg van twee padelbanen. Als dit realiseerbaar blijkt te zijn, dan nemen we de padelbanen op in het RSA. De jaarlijkse dotatie aan de RSA tennisbanen dient te worden verhoogd t.b.v. renovatie toplaag padelbanen. Conform de afspraken uit de RSA betalen de gemeente en de vereniging beiden een deel van de onderhoudskosten.	S		-€ 5.000	-€ 5.000	-€ 5.000	-€ 5.000
15.2	**Inwonerspeiling (prestatie-indicator waardering voor onze dienstverlening. (bestaand beleid))**	Het plan omvat externe en interne klantsignalen. Deze kosten hebben betrekking op externe klantsignalen. We willen direct feedback over de waardering van onze dienstverlening om gedurende het jaar de dienstverlening waar nodig te verbeteren. Ook willen we dat inwoners en ondernemers gaan participeren door klantpanels in te stellen. In de WDW hebben we afgesproken via de inwonerspeiling onze dienstverlening te monitoren. In de Agenda Dienstverlening hebben we afgesproken van incidentele monitoring naar een structurele monitoring van klantsignalen te willen ontwikkelen.	S		-€ 18.000	-€ 26.700	-€ 18.000	-€ 26.700
15.3	**Dorpspromotie**	Voor de promotie van de gemeente Wijchen gericht op eigen inwoners en recreanten in een straal van 30 km rondom Wijchen, zetten wij WijchenisPromotie in als aanvulling op de regionale marketing door TVAN. Om Wijchen gerichter op de kaart te zetten en om recreatiedruk beter te spreiden over de hele gemeente willen we extra inzetten op lokaal en regionaal bereik en vindbaarheid van de lokale marketing via website en socials. Daarbij sporen we de toeristische sector aan om ook bij te dragen. Collectief bereiken we meer dan ieder voor zich.	S		Pm	pm	pm	pm
15.4	**Uitkijktoren**	In het coalitieakkoord staat de wens om een uitkijktoren toe te voegen. Een uitkijktoren is een publiekstrekker. Op de juiste locatie gesitueerd (daar waar wat te zien valt) neemt de recreatiedruk toe, en kan zij de druk elders	S			pm	pm	pm

Nr.	Onderwerp	Toelichting	I / S	2024	2025	2026	2027	2028
		verlichten. Maar een toren van 7 a 10 meter hoog in staal/hout constructie is niet goedkoop. We gaan uit van een investering van € 100k. We verkennen eerst de mogelijkheid om de uitkijktoren te combineren met een klim- en speelbos.						
15.5	**Indexering Geldterugregeling**	Naar aanleiding van de motie in de raad "Indexeer de regelingen" (20-04-2024) verhogen we de bedragen bij start van het kalenderjaar voor verstrekkingen op basis van de Geldterugregeling, afgerond op 5 euro.	S		-€ 10.000	-€ 10.000	-€ 10.000	-€ 10.000
15.6	**Indexering Kindregeling**	Naar aanleiding van de motie in de raad "Indexeer de regelingen" (20-04-2024) verhogen we de bedragen bij start van het kalenderjaar van verstrekkingen op basis van de Kindregeling, afgerond op 5 euro.	S		-€ 8.500	-€ 8.500	-€ 8.500	-€ 8.500
15.7	**Motie wel doen (PvdA)**	We bieden een Wijchense inwoner met afstand tot de arbeidsmarkt een kans op succes op de arbeidsmarkt door de kandidaat bij de WDW onder te brengen. Bovendien willen wij (de WDW) een voorbeeld zijn voor andere werkgevers, door een proefplaatsing met zicht op vast werk speciaal aan te bieden. Daarmee handelen we in de geest van het initiatiefvoorstel Wél-doen van de PvdA. Een beslisnota aan de raad hierover volgt voor de begroting 2025.	S		Pm	Pm	Pm	Pm
15.8	**Participatie en cocreatie**	Inzet van maximaal gebied coördinatoren. Deze gebied coördinatoren geven invulling aan wijk en kerngericht werken zoals beschreven in het participatie en cocreatie kader. De structurele inzet is afhankelijk van het bestuurlijk besluit. Het beleid is in mei in het college en in juni in de gemeenteraad ter besluitvorming voorgelegd.	S		-€ 285.000	-€ 285.000	-€ 285.000	-€ 285.000
15.9	**Participatie en cocreatie**	Een werkbudget voor de drie gebied coördinatoren om de wijk en kernenaanpakken op te stellen. De investering afhankelijk is van het bestuurlijk besluit. Het beleid wordt in mei in het college en in juni in de gemeenteraad ter besluitvorming voorgelegd. Dit vloeit voort vanuit onze ambities in het Coalitieakkoord, Strategisch Kompas, Actieplan Doorontwikkeling WDW en Agenda Dienstverlening.	S		-€ 15.000	-€ 15.000	-€ 15.000	-€ 15.000
15.10	**Formatie op peil**	We bekijken regelmatig of de formatie van de WDW aansluit op het takenpakket en ambitieniveau van Druten en Wijchen. Op deze manier willen we ervoor zorgen dat	S		-€ 110.000	-€ 110.000	-€ 110.000	-€ 110.000

Nr.	Onderwerp	Toelichting	I / S	2024	2025	2026	2027	2028
		nieuwe ambities en ontwikkelingen goed afgewogen en vertaald worden naar de benodigde inzet. Extra inzet is nodig op onder andere evenementen, ondermijning en veiligheid, woningbouw die zich door vertaald naar andere diensten. Zie het thema WDW voor meer toelichting op deze functies.						
15.11	**Evenementen leefbaarheid kernen gemeente Wijchen**	Op grond van de resultaten van het onderzoek naar de toekomst van de dorpskermissen, willen we de financiële bijdrage aan de leefbaarheid zoals kermissen per dorpskern structureel verhogen naar € 2500 per kern.	S		-€ 6.935	-€ 6.935	-€ 6.935	-€ 6.935
15.12	**Formatie Griffie**	De werkgeverscommissie van de raad heeft het college verzocht om in de Perspectiefnota een PM-post op te nemen m.b.t. de formatie van de griffie. De werkgeverscommissie biedt de raad voor de begroting 2025 een nota aan.	S		Pm	Pm	Pm	Pm
15.13	**Uitvoering beleidsplan natuur & biodiversiteit**	Na vaststelling van het beleidsplan in dec. 2019 en concretisering daarvan in 2021 (zie informatienota zaaknr. 22 69907) is de uitvoering opgestart. Voor diverse maatregelen is in de periode tot en met 2026 geld nodig om die uit te kunnen voeren. Naast de kosten uit de notitie concretisering zijn ook de kosten voor aanleg van akkerranden meegenomen (motie stimulering biodiversiteit akkerranden).	S		Pm	Pm	€ 0	€ 0
15.14	**Regionale samenwerking klimaatadaptatie Rijk van Maas en Waal**	In 2019 is ingestemd met de Regionale adaptatiestrategie (RAS) Rijk van Maas en Waal. Vervolgens heeft Wijchen geparticipeerd in het Regionaal uitvoeringsprogramma 2020-2023. Een RUP 2025-2030 wordt naar verwachting najaar 2024 aan college/raad voorgelegd en opgevoerd in de begroting 2025. In aanloop daarop wordt de benodigde financiering, zoals afgesproken in de stuurgroep, opgevoerd in het meerjarenperspectief.	S		-€ 13.000	-€ 13.000	-€ 13.000	-€ 13.000
	Totaal Structureel			**€ 0**	**-€471.435**	**-€480.135**	**-€471.435**	**- 480.135**
15.15	**4 Padelbanen: Schaarweide en Grootven investeringssubsidie**	Tv Harava wil padelbanen aanleggen op sportpark Schaarweide, als ook tennisvereniging Grootven (mits dit past binnen geluidsnormen en een eventuele herschikking van sportpark de Wychert). Mocht dit realiseerbaar blijken te zijn, dan dragen we voor de aanleg van de padelbanen	I		-€ 34.000			

Nr.	Onderwerp	Toelichting	I / S	2024	2025	2026	2027	2028
		bij aan de kosten (€ 8.500 per baan). In het structureel nieuw beleid nemen we de kosten van het onderhoud van de banen op en de dotatie in het RSA voor de renovatie van de toplaag.						
15.16	**Onderzoek kruispunt Randweg Noord - Schoenaker**	Het kruispunt Randweg Noord – Schoenaker loopt met regelmaat vast. Voor fietsers is er een slechte oversteekbaarheid door brede rijstroken. Om de toekomstige bereikbaarheid en veiligheid te garanderen willen we een onderzoek starten in 2025 naar duurzame, toekomstgerichte oplossingen. Zowel voor de bereikbaarheid en veiligheid van gemotoriseerd verkeer als voor langzaam verkeer.	I		-€ 30.000			
	Totaal Incidenteel			**€ 0**	**-€ 64.000**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**

16. Oplossingsrichtingen

In de Begroting 2024 van Wijchen presenteerden we vanaf 2026 een structureel tekort van zo'n € 2 miljoen. Grootste oorzaak hiervan is de dalende algemene uitkering vanaf 2026. De gemeenteraad heeft met de motie 'regeren is vooruitzien' het college opgeroepen om oplossingsrichtingen uit te werken, mocht het rijk niet (volledig) over de brug komen. In onderstaande tabel zijn oplossingsrichtingen voor het structurele meerjarenperspectief opgenomen die we in eerste instantie hebben voorbereid.
Gezien het feit dat 2025 structureel sluitend is en onzeker is in hoeverre het rijk gemeenten gaat compenseren, stellen we nu nog geen bezuinigingen voor. Door deze lijst op te nemen, bereiden we ons wel voor, mocht het nodig blijken te zijn. De gemeenteraad kan hier door middel van moties of amendementen nu al op bijsturen. Eventuele besluitvorming volgt niet eerder dan noodzakelijk en is uiteindelijk aan de gemeenteraad. Richting de Begroting 2026 vullen we de oplossingsrichtingen aan en werken dit verder uit.

Prog	Programma	Onderwerp	Bedrag	Toelichting
0	Bestuur en ondersteuning	**Inzet surplus algemene reserve**	€ 0 tot € 1.000.000	Gemeenten kunnen vanaf volgend jaar het surplus in de algemene reserve (de reserve waar geen bestemming aan is gegeven) aanwenden voor het dekken van structurele exploitatielasten. Van dit vrij besteedbare deel, het surplus, mogen gemeenten 10% inzetten voor het structurele perspectief. De huidige algemene reserve van Wijchen laat dit toe.
0	Bestuur en ondersteuning	**Ruimte onder BCF plafond**	€ 200.000 tot € 1.100.000	De gemeente Wijchen heeft bij de algemene uitkering, vanuit het voorzichtigheidsprincipe, geen rekening gehouden met een stelpost voor onderschrijding van het BCF-plafond. De Provincie adviseert gemeenten hier voorzichtig mee om te gaan. Op basis van de nieuwsbrief van PAUW (bij Mei-circ. 2024) zou een stelpost van maximaal 19 uitkeringspunten acceptabel geacht kunnen worden. Voor Wijchen komt dat neer op maximaal € 1,1 miljoen. Hier ligt mogelijk wat financiële ruimte, maar brengt dan ook een risico met zich mee.
0	Bestuur en ondersteuning	**OZB opbrengsten woningen**	€ 66.000 tot € 660.000	Bij de berekening van de (Meerjaren-)raming OZB opbrengst van woning eigenaren is voor alle jaren rekening gehouden met de Mei-index 2023. Een verhoging boven de index is mogelijk. Bandbreedte beschrijft een verhoging tussen de 1% en 10%.
0	Bestuur en ondersteuning	**OZB opbrengsten niet-woningen eigenaar**	€ 23.000 tot € 230.000	Bij de berekening van de (Meerjaren-)raming OZB opbrengst van niet-woning eigenaren is voor alle jaren rekening gehouden met de Mei-index 2023. Een verhoging boven de index is mogelijk. Bandbreedte beschrijft een verhoging tussen de 1% en 10%.
0	Bestuur en ondersteuning	**OZB opbrengsten niet-woningen gebruiker**	€ 16.000 tot € 160.000	Bij de berekening van de (Meerjaren-)raming OZB opbrengst van niet-woning gebruikers is voor alle jaren rekening gehouden met de Mei-index 2023. Een verhoging boven de index is mogelijk. Bandbreedte beschrijft een verhoging tussen de 1% en 10%.

Prog	Programma	Onderwerp	Bedrag	Toelichting
0	Bestuur en ondersteuning	**Schade(vergoedingen overig)**	€ 10.000	Gelet op schade-uitkeringen 2021 en 2022 zou raming niet kunnen worden verlaagd. Op basis van realisatie 2023 daar en tegen weer wel. We zouden er ook voor kunnen opteren om de raming toch structureel te verlagen en vervolgens bij de rapportages eventuele overschrijdingen te melden en alsdan daarvoor extra budget aan te vragen. De gemeente loopt dan wel meer risico, maar aangenomen mag worden dat dit wel kan worden opgevangen uit de algemene reserve.
0	Bestuur en ondersteuning	**Euregio**	€ 12.000	Beëindigen samenwerking met de GR Euregio.
2	Verkeer en vervoer	**Verkeersveiligheid maatregelen**	€ 30.000	Binnen het budget verkeersveiligheid is een budget van € 90k voor maatregelen in het kader van verkeersveiligheid, bovenop het standaard IBOR onderhoud. Jaarlijks worden hier uitgaven op gedaan om problemen te kunnen oplossen, maar het budget wordt niet altijd volledig besteed.
2	Divers	**Ibor kwaliteitsniveau verlagen**	€ 0 tot € 350.000	Met de rekenmodellen van het IBor-plan zijn scenario’s door te rekenen op basis van verschillende onderhoudsniveaus. Op dit moment kennen we onderhoudsniveau B/C voor verschillende type gebieden en onderdelen (groen, grijs, riool, etc). Er zijn verschillende scenario's mogelijk om op onderdelen het onderhoudsniveau naar C te verplaatsen.
3	Economie	**Opbrengst toeristenbelasting verhogen**	€ 20.000 tot € 100.000	De toeristenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel. Heffing van de toeristenbelasting geschiedt op basis van aangifte. Conform de vastgestelde beslisnota in oktober 2021 zijn de tarieven voor toeristenbelasting met ingang van 2024 extra verhoogd naar respectievelijk € 2,00 per overnachting en € 1,00 per overnachting op een vaste standplaats. Daarnaast is met ingang van 2024 een tarief van € 2,00 per overnachting op een festival ingevoerd. Bandbreedte is weergegeven voor een verhoging van 10% tot 50%.
3	Economie	**Toerisme promotie**	€ 31.000	We kunnen ervoor kiezen om alle inspanningen op het gebied van toerisme te schrappen. We steken dan geen geld meer in promotie, productontwikkeling en regionale samenwerking.
3	Economie	**Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen**	€ 60.000	We kunnen ervoor kiezen om alle inspanningen op het gebied van toerisme te schrappen. We steken dan geen geld meer in promotie (Visit Arnhem Nijmegen, GR afspraken), productontwikkeling en regionale samenwerking.
4	Onderwijs	**Passend onderwijs**	€ 31.000	Beëindigen subsidies School's Cool (11k); Sociaal Medische Indicatie SMI (20k).
5	Sport, cultuur en recreatie	**Cultureel maatschappelijke vorming**	€ 11.308	Subsidie aan het Maaswaal College in het kader van Culturele Maatschappelijke Vorming (CMV)

Prog	Programma	Onderwerp	Bedrag	Toelichting
5	Sport, cultuur en recreatie	**Museum tweestromenland**	€ 3.200	Beëindigen van de subsidie kan op zijn vroegst vanaf 2026, dit zou in Q1 2025 kenbaar gemaakt moeten worden. Als besluitvorming later volgt, dan schuift het invoeren van de maatregel ook op.
5	Sport, cultuur en recreatie	**Museum Wijchen**	€ 0 tot € 120.000	We hebben een bandbreedte opgenomen van het verlagen van de subsidie tot het beëindigen van de subsidie. Dat laatste zou leiden tot het sluiten van het museum.
5	Sport, cultuur en recreatie	**Normsubsidies sport**	€ 0 tot € 115.000	Normsubsidie sport (o.a. tegemoetkoming exploitatie en huur sportverenigingen binnensport (o.a. zwemverenigingen), aangepaste sportactiviteiten voor mensen met een beperking. Is geen wettelijke verplichting. De bedragen zouden verlaagd kunnen worden, tot zelfs geen subsidieverlening.
5	Sport, cultuur en recreatie	**Amateurkunst**	€ 60.000	Schrappen van de subsidies aan amateurkunst verenigingen.
5	Sport, cultuur en recreatie	**Theater**	€ 0 tot € 250.000	Beëindigen van de subsidie; de facto sluiten van het theater.
6	Sociaal domein	**Preventie Meervoormekaar**	€ 0 tot € 225.000	Het is mogelijk een algemene korting toe te passen op de welzijnsinstelling(en), omdat hier geen sprake is van een wettelijke taak. De vraag is wel of het wenselijk is gezien de enorme druk en verwachtingen die er bestaan om via welzijn de inzet van (zwaardere) zorg te voorkomen. Ook gezien de eisen aan sterke robuuste teams en de noodzaak tot het hebben van een sterk preventief voorliggend aanbod. Te denken valt aan een korting van 15%op de subsidie.
6	Sociaal domein	**Subsidies gehandicaptenorganisaties**	€ 0 tot € 19.000	Betreft subsidies aan partijen die bijdragen aan een inclusieve samenleving.
6	Sociaal domein	**Mantelzorgwaardering**	€ 0 tot € 100.000	Wettelijk is geregeld dat de gemeente jaarlijks haar mantelzorgers moet waarderen. De vorm hiervoor staat vrij. Dit wordt geregeld in een verordening.
6	Sociaal domein	**Schuldhulpverlening**	€ 18.000	Gemeente koopt extra in bij MeervoorMekaar in het kader van vroegsignalering. En geeft subsidie aan Schuldhulpmaatje.
6	Sociaal domein	**Subsidies ouderenorganisaties**	€ 0 tot € 33.000	Betreft subsidies van ouderenorganisaties zoals KBO.

Prog	Programma	Onderwerp	Bedrag	Toelichting
7	Volksgezondheid en milieu	**Lokaal budget duurzaamheid**	€ 100.000	Van het rijk ontvangen we tot en met 2025 extra middelen, dit betreft CDOKE-gelden en SPUK-middelen. Daarnaast beschikken we in onze begroting over structurele programmagelden voor duurzaamheid. In totaal is het budget over 2023 tot en met 2025 ca. 1 mln. De verwachting is dat het rijk ook na 2026 middelen beschikbaar stelt, maar dit is nog niet vastgelegd. Vooralsnog merken we dat er in 2022 en 2023 een onderbesteding op dit budget aanwezig is. Dit heeft te maken met een opstartperiode om projecten op te starten en capaciteit te organiseren.
8	Wonen en bouwen	**Leges Omgevingsvergunning Wijchen**	€ 175.000	Verhoging van het tarief. Dit moet nog verder worden uitgewerkt en is ook afhankelijk van de kostendekkendheid, deze mag niet boven de 100% uitkomen.
	Divers	**Takendiscussie Gemeenschappelijke regelingen**	PM	Gemeenschappelijke regelingen de opdracht geven een lijst met oplossingsrichtingen voor hun taken uit te werken, waarbij analoog aan de Wijchense werkwijze, eerst gekeken wordt naar beschikbare ruimte (lucht) in de begroting. Om vervolgens in beeld te brengen wat het kan opleveren om niet of in mindere mate bepaalde taken uit te voeren.

17. Samenvatting begrotingswijziging per programma

In onderstaande tabel zijn alle wijzingen ten opzichte van de primitieve begroting 2024 per programma weergegeven. Bij iedere wijziging staat de verwijzing naar het raadsbesluit of de locatie in deze Perspectiefnota weergegeven. (Min is voordeel).

(Bedragen x € 1.000)

Programma	Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
0	Primitieve begroting 2024	-76.351	-80.428	-76.558	-79.252	-81.863
0	Budgetoverhevelingen 2023-2024	-1.803	0	0	0	0
0	4.01 Meicirculaire	-1.080	14	-1.841	-2.252	-2.833
0	4.01 Prijsindexatie	0	-32	220	802	1.507
0	4.06 Gemeenschappelijke regelingen	0	1657	1673	1673	1673
0	4.10 OZB inkomsten	0	-150	-160	-192	-214
0	4.10 Kapitaallasten	-13	43	42	42	110
0	4.11 structurele budgetmutaties	3	50	50	50	50
0	4.11 Stofkam	0	-117	-117	-117	-117
0	4.12 structureel nieuw beleid	140	224	214	204	116
0	5 incidenteel programmarapportage	121	0	0	0	0
0	5 Incidentele mutaties	11	463	140	125	-3
0	5 Incidenteel nieuw beleid	225	0	61	61	0
0	Inzet algemene reserve	0	-820	0	0	0
	TOTAAL PROGRAMMA 0	**-78.747**	**-79.096**	**-76.276**	**-78.856**	**-81.574**
1	Primitieve begroting 2024	4.194	4.342	4.477	4.593	4.745
1	Budgetoverhevelingen 2023-2024	30	0	0	0	0
1	4.01 Meicirculaire	0	0	0	0	0
1	4.01 Prijsindexatie	0	-2	8	45	51
1	4.06 Gemeenschappelijke regelingen	0	86	76	56	59
1	4.11 structurele budgetmutaties	0	0	0	0	0
1	4.11 Stofkam	0	-12	-12	-12	-12
1	4.12 structureel nieuw beleid	9	18	18	18	18
1	5 incidenteel programmarapportage	24	0	0	0	0
1	5 Incidentele mutaties	0	0	0	0	0
1	5 Incidenteel nieuw beleid	-25	19	11	0	0
	TOTAAL PROGRAMMA 1	**4.232**	**4.451**	**4.578**	**4.700**	**4.861**
2	Primitieve begroting 2024	5.395	5.596	5.767	5.933	6.156
2	Budgetoverhevelingen 2023-2024	531	0	0	0	0
2	4.01 Prijsindexatie	0	-10	-12	-10	-9
2	4.10 Kapitaallasten	-73	-44	-44	-44	-44
2	4.11 structurele budgetmutaties	0	0	0	0	0
2	4.11 Stofkam	0	-75	-75	-75	-75
2	4.12 structureel nieuw beleid	0	41	41	41	41
2	5 incidenteel programmarapportage	-1	0	0	0	0
2	5 Incidentele mutaties	0	0	0	0	0
2	5 Incidenteel nieuw beleid	369	-33	-61	-61	0
	TOTAAL PROGRAMMA 2	**6.221**	**5.475**	**5.616**	**5.784**	**6.069**
3	Primitieve begroting 2024	391	330	360	347	363
3	Budgetoverhevelingen 2023-2024	105	0	0	0	0
3	4.01 Prijsindexatie	0	-1	-2	-1	-1
3	4.11 structurele budgetmutaties	0	57	57	57	57
3	4.11 Stofkam	0	0	0	0	0

Programma	Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
3	4.12 structureel nieuw beleid	10	20	20	20	20
3	5 incidenteel programmarapportage	88	0	0	0	0
3	5 Incidentele mutaties	0	0	0	7	0
3	5 Incidenteel nieuw beleid	80	50	0	0	0
3	**TOTAAL PROGRAMMA 3**	**674**	**456**	**435**	**430**	**439**
4	Primitieve begroting 2024	3.787	3.864	5.242	5.663	5.609
4	Budgetoverhevelingen 2023-2024	-376	0	0	0	0
4	4.01 Meicirculaire	0	0	0	0	0
4	4.01 Prijsindexatie	0	-2	-2	-2	-2
4	4.10 Kapitaallasten	-82	-67	-28	-29	-31
4	4.11 structurele budgetmutaties	0	11	12	13	122
4	4.11 Stofkam	0	-108	-108	-108	-108
4	4.12 structureel nieuw beleid	0	0	0	0	0
4	5 incidenteel programmarapportage	-13	0	0	0	0
4	5 Incidentele mutaties	452	0	0	0	0
4	5 Incidenteel nieuw beleid	0	0	0	0	0
4	**TOTAAL PROGRAMMA 4**	**3.768**	**3.698**	**5.116**	**5.537**	**5.590**
5	Primitieve begroting 2024	10.151	9.903	10.136	10.255	10.595
5	Budgetoverhevelingen 2023-2024	223	0	0	0	0
5	4.01 Meicirculaire	0	0	0	0	0
5	4.10 Kapitaallasten	-37	-35	-35	-35	-120
5	4.01 Prijsindexatie	0	-21	-15	2	7
5	4.11 structurele budgetmutaties	0	404	402	416	415
5	4.11 Stofkam	0	-37	-37	-37	-37
5	4.12 structureel nieuw beleid	0	2	2	2	2
5	5 incidenteel programmarapportage	420	0	0	0	0
5	5 Incidentele mutaties	0	38	10	25	3
5	5 Incidenteel nieuw beleid	130	75	275	0	0
5	**TOTAAL PROGRAMMA 5**	**10.887**	**10.329**	**10.738**	**10.628**	**10.865**
6	Primitieve begroting 2024	48.029	47.954	48.503	49.288	50.626
6	Budgetoverhevelingen 2023-2024	871	0	0	0	0
6	Decembercirculaire	0	0	0	0	0
6	4.01 Meicirculaire	343	1.358	439	434	466
6	4.01 Prijsindexatie	0	20	42	106	116
6	4.02 BUIG	0	16	45	77	49
6	4.03 Jeugd	74	279	69	-14	-11
6	4.04 Wmo klassiek	-74	119	121	124	123
6	4.06 Gemeenschappelijke regelingen	0	485	128	-183	-323
6	4.10 Kapitaallasten	-26	15	-241	18	18
6	4.11 structurele budgetmutaties	-3	220	214	219	217
6	4.11 Stofkam	0	-194	-194	-194	-194
6	4.12 structureel nieuw beleid	0	0	0	0	0
6	5 incidenteel programmarapportage	-450	0	0	0	0
6	5 Incidentele mutaties	-37	37	0	0	0
6	5 Incidenteel nieuw beleid	15	0	0	0	0
6	**TOTAAL PROGRAMMA 6**	**48.742**	**50.309**	**49.126**	**49.875**	**51.087**
7	Primitieve begroting 2024	2.669	2.743	2.757	2.830	3.311
7	Budgetoverhevelingen 2023-2024	200	0	0	0	0
7	4.01 Prijsindexatie	0	-4	-12	4	2
7	4.06 Gemeenschappelijke regelingen	0	156	119	86	44
7	4.10 Kapitaallasten	0	0	0	0	0

Programma	Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
7	4.11 structurele budgetmutaties	0	0	0	0	0
7	4.11 Stofkam	0	-18	-18	-18	-18
7	4.12 structureel nieuw beleid	-110	-110	-110	-110	0
7	5 incidenteel programmarapportage	-114	0	0	0	0
7	5 Incidentele mutaties	11	0	0	0	0
7	5 Incidenteel nieuw beleid	0	0	0	0	0
7	**TOTAAL PROGRAMMA 7**	**2.656**	**2.767**	**2.736**	**2.792**	**3.339**
8	Primitieve begroting 2024	1.802	1.627	875	1.217	2.043
8	Budgetoverhevelingen 2023-2024	219	0	0	0	0
8	4.01 Meicirculaire	167	0	0	0	0
8	4.01 Prijsindexatie	0	-1	-1	-1	-1
8	4.10 Kapitaallasten	0	0	0	0	0
8	4.11 structurele budgetmutaties	0	16	16	16	16
8	4.11 Stofkam	0	-26	-26	-26	-26
8	4.12 structureel nieuw beleid	0	0	0	0	0
8	5 incidenteel programmarapportage	-881	0	0	0	0
8	5 Incidentele mutaties	15	-355	-217	-217	0
8	5 Incidenteel nieuw beleid	25	50	40	30	0
8	5 bouwgrond	-29	262	355	749	-5
8	**TOTAAL PROGRAMMA 8**	**1.317**	**1.573**	**1.042**	**1.768**	**2.027**
	Afronding	1	-1		-1	
	TOTAAL PERSPECTIEFNOTA	**-249**	**-39**	**3.110**	**2.655**	**2.704**

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Gemeentefonds

Meicirculaire 2024

de gemeentebesturen, ter attentie van de raden en de colleges van B&W

DGOBDR/ Bestuur, Financiën en Regio's

Turfmarkt 147
Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon
eventuele vragen per e-mail
postbus.gf@minbzk.nl

Datum
27 mei 2024

Kenmerk
2024-0000287430

circulaire

Onderwerp	meicirculaire gemeentefonds 2024
Doelstelling	bekendmaking van beleid en het geven van informatie
Juridische grondslag	
Relaties met andere circulaires	decembercirculaire 2023 (2023-0000718122); septembercirculaire 2023 (2023-0000570821); meicirculaire 2023 (2023-0000285703)
Ingangsdatum	27 mei 2024
Geldig tot	1 juli 2025

Voorwoord

Voor u ligt de meicirculaire gemeentefonds 2024. Deze circulaire informeert u over de gemeentefondsuitkeringen voor 2024 en verder, gebaseerd op de voorjaarsbesluitvorming van het Rijk.

De politiek-bestuurlijke zaken worden in hoofdstuk 1 belicht. De circulaire is in belangrijke mate een financieel-technisch document. Vooral de latere hoofdstukken richten zich op de doelgroep van financieel specialisten.

Ik wens u veel succes toe bij de uitvoering van uw taken.

Mede namens de Staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst,
De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

Hugo de Jonge

Inhoudsopgave

1 Hoofdpunten 1
1.1 Inleiding 1
1.2 Algemene uitkering 1
1.3 Decentralisatie- en integratie-uitkeringen 2
2 Algemene uitkering 3
2.1 Inleiding 3
2.2 Wijzigingen in de omvang van de algemene uitkering 3
1. Afspraken tussen Rijk en medeoverheden over stabielere en beheersbare financiering 4
1a. Schrappen oploop opschalingskorting 5
1b. Bijstelling accres-tranches 5
1c. Incidentele compensatie 10
2. Afrekening ruimte onder plafond BCF 2023 13
3. Diversen 14
4. Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden 14
5. Correctie extrapolatie participatie 15
6. Werkdrukverlaging jeugdbescherming 15
7. Vrijval reservering compensatieregelingen Voogdij 18+ 15
8. Loon- en prijsbijstelling Voogdij 18+ 16
9. Ketensystemen jeugd 16
10. Compensatieregeling niet beoogde kosten jeugdzorg 16
11. Besparingsverlies Jeugd 16
12. Wmo hulpmiddelen 17
13. Overgangsrecht levenslang 17
14. Landelijke Vreemdelingen Voorziening 17
15. Kiescollege niet ingezetenen 17
16. Handelsregister 18
17. Basisregistratie Personen (BRP) experiment 18
18. Handhaving energielabel C kantoren 18
2.3 Verdeling mutaties algemene uitkering 19
2.4 Overige mededelingen algemene uitkering 19
2.4.1 Bommenregeling 19
2.5 Veranderingen in het verdeelstelsel 21
2.5.1 Maatstaf OZB: WOZ-waardering en aanpassing rekentarieven 21
2.5.2 Maatstaven, gewichten, uitkeringsfactor en overige uitkeringsonderdelen 21
3 Decentralisatie- en integratie-uitkeringen 27
3.1 Inleiding 27
3.2 Omvang en verdeling decentralisatie- en integratie-uitkeringen 27
1. Uitvoeringskosten Omgevingswet 28
2. Voorkomen van dakloosheid 29
2a. Nationaal actieplan dakloosheid 29

2b. Pilot dakloze EU-burgers 29
3. Uitvoeringskosten Lbv en Lbv-plus 29
4. Bodembescherming 30
5. Regionale doelgroepspecifieke aanpak 31
6. Gemeentelijke antidiscriminatie voorzieningen 31
7. Faciliteitenbesluit opvangcentra 31
8. Maatschappelijke begeleiding 32
9. Einde lening inburgeringsplicht (ELIP) 32
10. Social Labs 33
11. Behoud sociale voorzieningen Groningen 33
12. LHBTI-beleid Regenboogsteden 33
13. Outreachend werken 34
14. Veilige steden 34
15. Ex ante Impact analyse NPLV 34
16. Weerbare gemeenschappen tegen ondermijnende criminaliteit 34
17. Versterking arbeidsmarktregio's 35
18. Knelpunten verdeelsystematiek 35
19. DU Jeugd 35
20. Compensatieregeling niet-beoogde kosten jeugdzorg 35
21. Vrijval reservering compensatieregelingen Voogdij 18+ 36
22. Tegemoetkoming sociaal ontwikkelbedrijven 36
23. Verhoging rijksbijdrage beschut werk 36
24. WSW extrapolatie 36
25. Beschut werk extrapolatie 36
26. Loon- en prijsbijtelling 2024 Participatie 37
27. Loon- en prijsbijtelling 2024 Beschermd wonen 37
3.3. Verdeling bestaande decentralisatie- en integratie-uitkeringen en overige mededelingen 38
3.3.1. Armoedebestrijding kinderen 38
3.3.2. Kinderen in een AZC 38
3.3.3. Voorschoolse voorzieningen peuters 38
3.3.4. Basisregistratie Personen (BRP): centralisering inschrijving vergunninghouders 38
3.3.5. Vangnet constructie energietoelage 39
4 Overige mededelingen 41
4.1 Inleiding 41
4.2 Gemeentefondstotalen, bevoorschotting en nominale ontwikkelingen 41
4.3 Landelijk gemiddelde kengetal belastingcapaciteit 42
4.4 Nieuw proces belastingcapaciteit 2024 WOZ 42
4.5 Advies raming ruimte onder het plafond BCF 43
4.6 Toezicht en handhaving aanpassing kwaliteitseisen kinderopvang 43
4.7 Stand van zaken versterken dienstverlening gemeenten 44

4.8 Redelijk peil 2025 44
4.9 Integraal overzicht financiën gemeenten 44
4.10 Analyse gemeentebegrotingen 45
4.11 Website gemeentefinanciën: www.findo.nl 45
Bijlagen 47
Bijlage 2.1.1 Bedragen per eenheid en uitkeringsfactor 2024 48
Bijlage 2.1.2 Bedragen per eenheid 2024 per cluster 49
Bijlage 2.1.3 Bedragen per eenheid en uitkeringsfactor 2025 51
Bijlage 2.1.4 Bedragen per eenheid 2025 per cluster 52
Bijlage 2.2.1 Opbouw algemene uitkeringen 2024-2029 54
Bijlage 2.2.2 Overzicht mutaties 2023 BTW-compensatiefonds 55
Bijlage 2.4.1 Suppletie-uitkering bommenregeling 56
Bijlage 2.5.1 Aanvullende informatie uitkeringsfactor 57
Bijlage 2.5.2 Volumina maatstaven 2024-2029 59
Bijlage 3.2-1 Decentralisatie-uitkering Uitvoeringskosten omgevingswet 62
Bijlage 3.2-2a Decentralisatie-uitkering Nationaal actieplan dakloosheid 66
Bijlage 3.2-2b Decentralisatie-uitkering Pilot dakloze EU-burgers 67
Bijlage 3.2-3 Decentralisatie-uitkering Uitvoeringskosten Lbv en Lbv-plus 68
Bijlage 3.2-4 Decentralisatie-uitkering Bodembescherming 70
Bijlage 3.2-6 Decentralisatie-uitkering Gemeentelijke antidiscriminatie voorzieningen 71
Bijlage 3.2-7 Decentralisatie-uitkering Faciliteitenbesluit opvangcentra 75
Bijlage 3.2-8 Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke begeleiding 76
Bijlage 3.2-9 Decentralisatie-uitkering Einde lening inburgeringsplicht (ELIP) 80
Bijlage 3.2-12 Decentralisatie-uitkering LHBTI-beleid Regenboogsteden 84
Bijlage 3.2-14 Decentralisatie-uitkering Veilige steden 85
Bijlage 3.2-15 Decentralisatie-uitkering Ex ante Impact analyse NPLV 86
Bijlage 3.2-16 Decentralisatie-uitkering Weerbare gemeenschappen tegen ondermijnende criminaliteit 87
Bijlage 3.3.1 Decentralisatie-uitkering Armoedebestrijding kinderen 88
Bijlage 3.3.2 Decentralisatie-uitkering Kinderen in een AZC 92
Bijlage 3.3.3 Decentralisatie-uitkering Voorschoolse voorzieningen peuters 94
Bijlage 4.8 Redelijk peil 2025 98

1 Hoofdpunten

1.1 Inleiding

Deze circulaire informeert gemeenten over de gemeentefondsuitkeringen. Het gemeentefonds is de grootste inkomstenbron van de gemeenten. Daarnaast bepalen factoren als belastingopbrengsten, gemeentelijke rentebaten, dividendopbrengsten en grondexploitatie mede de financiële ruimte van gemeenten. Zij vallen echter buiten het bestek van deze circulaire.

Gemeenten ontvangen in principe op drie tijdstippen in het jaar informatie over de gemeentefondsuitkeringen: in mei op basis van de Voorjaarsnota, in september op basis van de Miljoenennota en in december, ter afronding van het lopende jaar, op basis van de Najaarsnota. De informatie is steeds onder het voorbehoud van parlementaire goedkeuring.

De indeling van de circulaire is afgestemd op de soorten uitkeringen die het gemeentefonds kent: de algemene uitkering, de decentralisatie- en de integratie-uitkeringen.

1.2 Algemene uitkering

Afspraken tussen Rijk en medeoverheden over stabielere en beheersbare financiering
Het Rijk, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), het Interprovinciaal overleg (IPO) en de Unie van Waterschappen (UvW) hebben tijdens het Bestuurlijk Overleg Financiële Verhoudingen (BOFv) de afgelopen weken in constructieve sfeer om de tafel gezeten om afspraken te maken over een stabiele en betere beheersbare financiering voor de komende jaren.

Afgesproken is dat vanaf 2026 de oploop van de opschalingskorting definitief wordt geschrapt. Daardoor krijgen gemeenten € 675 miljoen extra en provincies ruim € 40 miljoen meer. Verder is besloten om de nieuwe financieringssystematiek (bbp-systematiek) al vanaf dit jaar in te voeren, zodat de financiering stabieler wordt. Deze overgang heeft, met uitzondering van het jaar 2025, geen financiële gevolgen voor gemeenten en provincies.

Om in de toekomst verantwoordingslasten te beperken en bestedingsvrijheid te bevorderen wordt, naast de lopende inspanningen om de financiële verhoudingswet aan te passen, een plan uitgewerkt om te komen tot een vermindering van het aantal (nieuwe) specifieke uitkeringen.

Ook is gesproken over een gedeelde verantwoordelijkheid om aan de balans tussen ambities, taken, middelen en uitvoeringskracht te werken. Zo gaan Rijk en gemeenten gezamenlijk werken om de beheersbaarheid van de uitgaven in relatie tot de wettelijke zorgtaken van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015 te borgen. Rijk en gemeenten werken er gezamenlijk aan om het openeinde-deel van de regeling te beëindigen.

Afgesproken is dat in de toekomst (een nader te bepalen deel van de) Wmo 2015 niet langer via de algemene uitkering van het gemeentefonds gaat, maar via een aparte financiering. Afhankelijk van de gekozen bekostigingsvorm wordt een passende, geobjectiveerde indexering ontwikkeld die rekening houdt met de kostenontwikkeling en demografie en vergrijzing. Op het BOFv van juni zal er een voorstel worden besproken op welke wijze die uitgangspunten verder worden uitgewerkt, ook in samenhang met het al lopende houdbaarheidsonderzoek.

Besparingsverlies Jeugdzorg
De geraamde besparing van uit het coalitieakkoord Rutte IV op de jeugdzorg (zowel jeugdhulp, jeugdbescherming als jeugdreclassering) oplopend naar structureel € 511 miljoen in 2027, kan in 2025 nog niet gerealiseerd worden, omdat de maatregelen die tot besparing moeten leiden nog niet zijn gerealiseerd. Om die reden wordt in 2025 incidenteel € 500 miljoen toegevoegd aan de algemene uitkering van het gemeentefonds.

Plafond BTW-compensatiefonds
Deze circulaire biedt informatie over de definitieve afrekening van de ruimte onder het plafond van het BTW-compensatiefonds (BCF) over 2023. Bij Miljoenennota 2024 werd de ruimte onder het plafond voor 2023 geraamd op € 443,2 miljoen. Bij de definitieve afrekening blijkt deze ruimte te zijn toegenomen met € 246,5 miljoen. Dit overschot wordt toegevoegd aan het gemeentefonds en provinciefonds. Het aandeel van gemeenten daarin bedraagt € 213,8 miljoen.

1.3 Decentralisatie- en integratie-uitkeringen

De circulaire bevat voor uitkeringsjaar 2024 en verder ook een aantal wijzigingen in de decentralisatie- en integratie-uitkeringen. Het gaat zowel om de aanpassing van bestaande als om nieuwe uitkeringen. In hoofdstuk 3 is een compleet overzicht opgenomen.

De belangrijkste wijzigingen die in deze circulaire verwerkt zijn betreffen:

- De integratie-uitkering Participatie wordt opgehoogd om gemeenten tegemoet te komen bij de financiële uitdagingen die zij ervaren rondom de infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven (€ 63,9 miljoen in 2024). Daarnaast wordt de begeleidingsmiddelen van beschut werk structureel verhoogd. Het gaat om € 23,1 miljoen in 2024 oplopend naar € 65,3 miljoen in de structurele situatie (2048).
- De decentralisatie-uitkering Uitvoeringskosten Omgevingswet. Bij deze circulaire wordt € 71,5 miljoen uitgekeerd zodat de ontvangende partijen in hun transitie ervoor kunnen zorgdragen dat ze aangesloten, geoefend en ingeregeld zijn en voldoen aan de in de Omgevingswet gestelde eisen.
- De integratie-uitkeringen Beschermd wonen en Participatie zijn geïndexeerd. De loon- en prijsbijstelling 2024 bedraagt € 89 miljoen voor Beschermd wonen en € 113,3 miljoen voor Participatie.

2 Algemene uitkering

2.1 Inleiding

Binnen het gemeentefonds is de algemene uitkering de grootste component. Het bedrag aan algemene uitkering wordt verdeeld over de gemeenten via maatstaven, zoals het inwonertal en de oppervlakte van een gemeente, een aan de maatstaven gekoppeld gewicht (bedrag per eenheid) en de uitkeringsfactor (de voor alle gemeenten gelijke vermenigvuldigingsfactor). Die drie componenten zijn aan wijzigingen onderhevig. Dit hoofdstuk geeft informatie over de aanleiding voor die wijzigingen en over de uitwerking ervan. In paragraaf 2.2 worden de wijzigingen in de omvang van de algemene uitkering behandeld en in paragraaf 2.3 worden de consequenties daarvan voor de verdeling aangegeven. In paragraaf 2.4 volgen de overige mededelingen over de algemene uitkering en paragraaf 2.5 informeert de gemeenten over een aantal gegevens voor de berekening van de algemene uitkering, te weten: maatstaven, gewichten en uitkeringsfactoren.

Het totaal van alle wijzigingen vindt zijn neerslag in de bijlagen 2.1.1 tot en met 2.1.4, die overzichten bevatten van maatstaven, bedragen per eenheid en uitkeringsfactoren.

De algemene uitkering is vrij besteedbaar voor gemeenten. Eventuele opmerkingen die over de algemene uitkering in deze circulaire worden gemaakt, zijn niet meer dan voorbeelden die illustreren met welke kosten gemeenten geconfronteerd worden. Dit inzicht is ook van belang voor de Tweede Kamer. Met de betreffende teksten wordt niet beoogd het bestedingsdoel nader te omschrijven, of op welke wijze dan ook de middelen te oormerken.

2.2 Wijzigingen in de omvang van de algemene uitkering

Tabel 2.2.1 bevat de wijzigingen in de omvang van de algemene uitkering over de periode 2024 tot en met 2029 ten opzichte van de decembercirculaire 2023. Het betreft achtereenvolgens:

1. Algemene mutaties
   Deze mutaties hebben betekenis voor de financiële ruimte van de gemeenten, zonder veranderingen in het takenpakket.
2. Taakmutaties
   Deze mutaties hebben betrekking op taakmutaties bij gemeenten en hebben corresponderende gevolgen voor inkomsten of uitgaven. De mutaties zijn geordend volgens de clusterindeling van het gemeentefonds om gemeenten een overzicht te bieden per beleidsterrein. De clusterindeling, naar gelijksoortige gemeentelijke beleidsvelden, is een hulpmiddel bij het onderhoud van de verdeling. De clusterindeling heeft geen gevolgen voor de bestedingsvrijheid van de algemene uitkering.

Tabel 2.2.1 geeft een totaalbeeld van de mutaties in de omvang van de algemene uitkering van circulaire op circulaire. De mutaties hebben betrekking op 2024 en verder en worden

onder de tabel toegelicht. In bijlage 2.2.1 zijn de mutaties uit tabel 2.2.1 samengenomen met de mutaties uit eerdere circulaires. Deze bijlage geeft een totaalbeeld van de mutaties van jaar op jaar.

Tabel 2.2.1 Ontwikkeling algemene uitkering, mutaties ten opzichte van de decembercirculaire 2023 (in duizenden euro's)

		2024	2025	2026	2027	2028	2029
	stand decembercirculaire 2023	**38.393.830**	**40.348.642**	**38.363.467**	**40.130.076**	**41.672.812**	**41.672.812**
	algemene mutaties						
1a)	Schrappen oploop opschalingskorting			675.000	675.000	675.000	675.000
1b)	Bijstelling accres-tranches	-813.089	-1.610.194	-593.902	-666.974	-608.373	1.147.906
1c)	Incidentele compensatie	719.400	649.150	135.640	109.430	87.520	63.150
2)	Afrekening ruimte onder plafond BCF 2023	213.835					
3)	Diversen						-110
	taakmutaties						
	cluster Participatie						
4)	Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000
5)	Correctie extrapolatie participatie					8.425	17.856
	cluster Individuele voorzieningen Jeugd						
6)	Werkdruk verlaging jeugdbescherming	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000
7)	Compensatieregeling Voogdij 18+		32.124	32.124	32.124	32.124	32.124
8)	Ketensystemen jeugd	-712	-712				
9)	Loon- en prijsbijstelling voogdij 18+	1.749	1.749	1.749	1.749	1.749	1.749
10)	Compensaterregeling niet beoogde kosten jeugdzorg	-27.876					
11)	Besparingsverlies Jeugd		500.000				
	cluster Wmo						
12)	Wmo hulpmiddelen	4.500	6.700				
13)	Overgangsrecht levenslang						1.157
	cluster Sociale basisvoorzieningen						
14)	Landelijke Vreemdelingen Voorziening	-14.700					
	cluster bestuur en ondersteuning						
15)	Kiescollege niet ingezetenen	237					
16)	Handelsregister	-1.075	-538	-538	-538	-538	-538
17)	BRP experiment	821					
	cluster Infrastructuur						
18)	Handhaving energielabel C kantoren			126	126	126	126
	stand deze circulaire	**38.546.920**	**39.996.921**	**38.683.666**	**40.350.993**	**41.938.845**	**43.681.232**

Toelichting

1. *Afspraken tussen Rijk en medeoverheden over stabielere en beheersbare financiering*

De ontwikkeling van het gemeente- en provinciefonds wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van het accres. In deze circulaire is een nieuwe accresraming opgenomen voor het jaar 2024 en verder.

Dit voorjaar is gesproken over een stabiele en beter beheersbare financiering van gemeenten en provincies. In constructief overleg met de VNG en het IPO – in gewaardeerde aanwezigheid van de UvW – is besloten over te gaan tot het schrappen van de oploop van de opschalingskorting in combinatie met het vervroegd invoeren van de nieuwe financieringssystematiek in 2024. Dit houdt in dat de koppeling van het accres aan de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp) per 2024 vervroegd is ingevoerd. De gekozen vorm van indexatie levert door de vormgeving op twee componenten de gewenste stabiliteit op. Uitgangspunt is dat de fondsen (gemeentefonds en provinciefonds) meerjarig de ontwikkeling van het nominaal bbp volgen. De indexatie is gesplitst in een volumedeel en een prijsdeel. De volumeontwikkeling van de fondsen wordt gebaseerd op een 8-jaars (t-9 t/m t-2) historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bbp, waardoor het fonds minder schommelt (volumedeel). De indexatie voor inflatie volgt de prijs bbp van

het lopende jaar, waardoor de fondsen reëel 'op niveau' blijven (prijsdeel).

Belangrijk is dat het accres een generieke indexatie betreft die bestaat uit een prijsdeel en een volumedeel. In het volumedeel van de bbp zit ook de stijging van lonen door volumegroei van de economie. In het prijsdeel zit het deel van de loonontwikkeling voortkomend uit prijsstijgingen. Het prijsdeel van de bbp-systematiek is daarin dus niet een-op-een vergelijkbaar met de Loon Prijs Ontwikkeling (LPO) zoals die ook wordt gebruikt bij de LPO-indexatie van de Rijksbegroting. Het accres is beleids- en bestedingsvrij. De wijze waarop (het volume- en prijsdeel) wordt ingezet is aan de gemeente.

De basis voor de grondslag waarover de indexatie wordt berekend is (1) het jaarlijks budget in het gemeente- of provinciefonds voor zover dit verantwoord wordt op het uitgavenplafond Rijksbegroting, exclusief middelen in het sociaal deelfonds en corona- en Oekraïne-noodmaatregelen, en (2) het nog niet in het gemeente- of provinciefonds verwerkte volume-accres. Het jaarlijks budget bevat zowel de algemene uitkering als de decentralisatie-uitkeringen.

Het accres is naar eigen inzicht van een individuele gemeente of provincie in te zetten. Het accres wordt dan ook door de fondsbeheerders niet toegerekend aan specifieke clusters binnen de algemene uitkering en/of decentralisatie-uitkeringen.

In de Voorjaarsnota van het lopend jaar wordt de tranche van het lopend jaar definitief, de gemeenten en provincies worden hierover geïnformeerd in de meicirculaire. De bbp groei (zowel volume als prijs) is daarbij gebaseerd op de CEP raming van het CPB.

1a. Schrappen oploop opschalingskorting

De oploop van de opschalingskorting wordt vanaf 2026 structureel geschrapt. Dit resulteert in een plus van € 675 miljoen op het gemeentefonds.

1b. Bijstelling accres-tranches

Actualisatie voor CEP24

Voor een juiste overgang naar de bbp-systematiek is eerst het accres uit de Miljoenennota 2024 geactualiseerd op basis van de oude afspraken (Bevroren trap-op-trap-af voor het volumedeel en LPO voor het prijsdeel). Deze actualisatie is, zoals gewoonlijk, op basis van de meest recente economische raming van het CPB (CEP24) gedaan. Door een lagere verwachting van LPO in met name de loonvoet van 2025 en 2026 daalt het accres op basis van oude afspraken ten opzichte van de Miljoenennota 2024. Dit leidt dus ook tot een lagere kostenontwikkeling van gemeenten en provincies dan bij de Miljoenennota 2024 was verwacht.

In onderstaande tabel zijn de mutaties in de LPO-index opgenomen:

Tabel 2.2.2: Indices CPB LPO CEP24	**2024**	**2025**	**2026**
Loonvoet sector overheid	6,5%	4,4%	3,8%
Netto materiele consumptie	2,9%	2,2%	2,2%
Overheidsinvesteringen	3,0%	2,0%	2,2%
Gemiddelde index (60% loon, 20% consumptie, 20% investeringen)	**5,06%**	**3,45%**	**3,18%**
Indices CPB LPO MEV24	**2024**	**2025**	**2026**
Loonvoet sector overheid	6,7%	5,3%	4,7%
Netto materiele consumptie	3,5%	2,0%	2,0%
Overheidsinvesteringen	3,1%	1,9%	1,9%
Gemiddelde index (60% loon, 20% consumptie, 20% investeringen)	**5,31%**	**3,93%**	**3,57%**
Verschil (nieuw-oud)	**-0,25%**	**-0,48%**	**-0,39%**

In onderstaande tabel is het accres opgenomen uit de Miljoenennota 2024 en de septembercirculaire 2023. Vervolgens is een tabel opgenomen van het accres op basis van de oude afspraken (Bevroren trap-op-trap-af voor het volumedeel en LPO voor het prijsdeel) en geactualiseerd voor de indices uit het CEP24.

Tabel 2.2.3 Accres Miljoenennota 2024 Gemeentefonds

Bedragen in miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028
tranche 2024 volume	1.135	1.135			
tranche 2024 prijs	2.026	2.026	1.842	1.838	1.832
tranche 2025 volume		920			
tranche 2025 prijs		1.557	1.444	1.441	1.436
tranche 2026 volume			1.464	1.464	1.464
tranche 2026 prijs			1.365	1.362	1.358
tranche 2027 volume				706	703
tranche 2027 prijs				1.117	1.114
tranche 2028 volume					670
tranche 2028 prijs					997
Totaal accres	**3.161**	**5.639**	**6.114**	**7.928**	**9.575**

Tabel 2.2.4 Accres Miljoenennota 2024 Gemeentefonds na actualisatie o.b.v. CEP24

Bedragen in miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
tranche 2024 volume	1.135	1.135				
tranche 2024 prijs	1.932	1.932	1.738	1.735	1.729	1.729
tranche 2025 volume		920				
tranche 2025 prijs		1.365	1.265	1.263	1.259	1.259
tranche 2026 volume			1.464	1.464	1.464	1.464
tranche 2026 prijs			1.189	1.187	1.183	1.183
tranche 2027 volume				697	695	695
tranche 2027 prijs				1.025	1.022	1.022
tranche 2028 volume					678	678
tranche 2028 prijs					1.025	1.025
tranche 2029 volume						664
tranche 2029 prijs						1.067
Totaal accres	**3.067**	**5.352**	**5.656**	**7.371**	**9.054**	**10.786**

Deze tabel geeft de mutaties in de Miljoenennota stand n.a.v. de CEP24 indexatie weer:

Tabel 2.2.5 Mutaties accres sinds Miljoenennota 2024 Gemeentefonds

Bedragen in miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028
tranche 2024 volume					
tranche 2024 prijs	– 94	– 94	– 104	– 104	– 103
tranche 2025 volume					
tranche 2025 prijs		– 192	– 179	– 178	– 178
tranche 2026 volume					
tranche 2026 prijs			– 176	– 175	– 175
tranche 2027 volume				– 8	– 8
tranche 2027 prijs				– 92	– 92
tranche 2028 volume					7
tranche 2028 prijs					28
Totaal accres	**– 94**	**– 286**	**– 458**	**– 557**	**– 521**

Overgang naar bbp-systematiek vanaf 2024

Nadat het accres uit de Miljoenennota 2024 is geactualiseerd voor de meest recente economische raming van het CPB is de bbp-systematiek per 2024 vervroegd ingevoerd op basis van CEP24.

De berekening van het gecombineerde bbp-index is weergegeven in tabel 2.2.6.

Tabel 2.2.6 Berekening gecombineerde bbp-index

	2024	2025	2026	2027	2028	2029
8-jaars historisch gemiddelde bbp (t-2 t/m t-9)	2,3%	2,1%	2,0%	1,8%	1,7%	1,6%
Prijs bbp	4,0%	2,3%	2,6%	2,6%	2,5%	2,5%
Gecombineerde bbp-index	**6,35%**	**4,45%**	**4,61%**	**4,45%**	**4,22%**	**4,12%**

Door het vervroegen van de bbp-indexatie zijn er meerdere mutaties met betrekking tot het accres. De (voor het volumedeel incidentele) tranches 2022 en 2023 zijn bij de betreffende Voorjaarsnota onderdeel geworden van de grondslag van het accres. De volume tranches 2024 en 2025 worden met het vervroegen van de bbp-systematiek structureel in plaats van incidenteel, de prijs tranches waren al structureel. Het vastgezette volume accres 2026 uit het coalitieakkoord wordt eveneens vervangen door een bbp volume tranche.

Het accres op basis van de oude 'trap-op-trap-af'-systematiek is voor de periode 2022-2025, bezien vanuit historisch perspectief, relatief hoog. Door de accres-tranches vanaf 2024 te baseren op het bbp valt het accres voor de jaren 2024 en 2025 lager uit dan op basis van de 'trap-op trap-af' systematiek. Dit heeft invloed op de lopende begroting van gemeenten en provincies. Om die reden is besloten de impact hiervan volledig (2024) en deels (2025) te dempen door middel van incidentele compensatie in de grondslag. Ook voor 2026 tot en met 2029 vindt incidentele compensatie plaats.

De incidentele compensatie in 2024 en 2026 tot en met 2029 is zodanig dat per saldo het vervroegen van de bbp-systematiek geen budgettaire gevolgen heeft. De incidentele compensatie in de grondslag is naar eigen inzicht van een individuele gemeenten of provincie in te zetten. In combinatie met het definitief schrappen van de oploop van de opschalingskorting resulteert het in een structurele plus van € 675 miljoen vanaf 2026 voor gemeenten en € 44 miljoen voor provincies.

In onderstaande tabel 2.2.7 is het accres opgenomen uit de Miljoenennota 2024 geactualiseerd voor het CEP24, deze is identiek aan tabel 2.2.4. Vervolgens is een tabel opgenomen met het nieuwe accres op basis van de bbp-systematiek. Door met name de lagere raming van de loonvoet in 2025 en 2026 leidt dit tot een lager accres. In tabel 2.2.9 is het verschil tussen het accres uit de Miljoenennota 2024 op basis van de CEP24 cijfers en de bbp-systematiek weergeven. Daarbij is aangeven hoeveel de incidentele compensatie is in de grondslag.

Tabel 2.2.7: Accres Miljoenennota 2024 na CEP24

Bedragen in miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
tranche 2024 volume	1.135	1.135				
tranche 2024 prijs	1.932	1.932	1.738	1.735	1.729	1.729
tranche 2025 volume		920				
tranche 2025 prijs		1.365	1.265	1.263	1.259	1.259
tranche 2026 volume			1.464	1.464	1.464	1.464
tranche 2026 prijs			1.189	1.187	1.183	1.183
tranche 2027 volume				697	695	695
tranche 2027 prijs				1.025	1.022	1.022
tranche 2028 volume					678	678
tranche 2028 prijs					1.025	1.025
tranche 2029 volume						664
tranche 2029 prijs						1.067
Totaal accres	**3.067**	**5.352**	**5.656**	**7.371**	**9.054**	**10.786**

Wordt:

Tabel 2.2.8 Accres Voorjaarsnota 2024 (bbp-systematiek vanaf 2024)

Bedragen in miljoenen euro	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
tranche 2024 volume	836	822	770	768	765	764
tranche 2024 prijs	1.512	1.487	1.394	1.390	1.384	1.383
tranche 2025 volume		812	761	759	756	755
tranche 2025 prijs		908	851	849	845	845
tranche 2026 volume			742	740	737	736
tranche 2026 prijs			1.003	1.001	997	996
tranche 2027 volume				711	708	707
tranche 2027 prijs				1.045	1.041	1.040
tranche 2028 volume					690	690
tranche 2028 prijs					1.044	1.043
tranche 2029 volume						676
tranche 2029 prijs						1.086
Totaal accres	**2.348**	**4.028**	**5.520**	**7.261**	**8.966**	**10.723**

Tabel 2.2.9 Mutaties bbp-systematiek

Bedragen in miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
tranche 2024 volume	-299	-313	770	768	765	764
tranche 2024 prijs	-420	-445	-344	-345	-345	-346
tranche 2025 volume		-108	761	759	756	755
tranche 2025 prijs		-457	-414	-414	-414	-414
tranche 2026 volume			-722	-724	-727	-728
tranche 2026 prijs			-186	-186	-186	-187
tranche 2027 volume				13	13	12
tranche 2027 prijs				20	19	18
tranche 2028 volume					13	12
tranche 2028 prijs					19	18
tranche 2029 volume						12
tranche 2029 prijs						19
Totaal accres	**-719**	**-1.324**	**-136**	**-109**	**-88**	**-63**
Compensatie in grondslag	719	649	136	109	88	63
Totaal na compensatie	**0**	**-675**	**0**	**0**	**0**	**0**

De bijstelling van de accrestranches in de opbouwtabel van de algemene uitkering (tabel 2.2.1) is de optelsom van:

- de mutaties in het accres (‘trap-op trap-af’ systematiek) als gevolg van de actualisatie van het accres van stand Miljoenennota 2024 naar stand Voorjaarsnota 2024 (CEP24) (tabel 2.2.5);
- de mutaties als gevolg van de overstap van de ‘trap-op trap-af’ systematiek naar de bbp-systematiek met ingang van 2024 (tabel 2.2.9).

Verder wordt in deze circulaire de tranche 2029 toegevoegd. Dit betreft de mutatie in het accres van 2028 op 2029 uit tabel 2.2.8 (€ 10.723 - € 8.966 miljoen), gecorrigeerd voor het structureel doorwerken van de mutatie ad € -609 miljoen in 2028 (€ -521 miljoen uit tabel 2.2.5 en € -88 miljoen uit tabel 2.2.9).

1c. Incidentele compensatie

De overgang van de huidige ‘trap-op trap-af’ systematiek naar de bbp-systematiek wordt in de jaren 2024-2029 (gedeeltelijk) gecompenseerd zoals hiervoor aangegeven (tabel 2.2.9).

Aanvullende afspraken

Als onderdeel van het hierboven beschreven en met de VNG en het IPO overeengekomen besluit is ook gesproken over enkele inhoudelijke (budgettaire) thema’s: Wmo, fysiek domein en de provinciale opcenten. Dit heeft geleid tot enkele concrete afspraken

Wet maatschappelijke ontwikkeling (Wmo)

Het is een gedeelde verantwoordelijkheid van Rijk en gemeenten om samen aan de balans

tussen ambities, taken, middelen en uitvoeringskracht te werken. Vanwege de houdbaarheid en beheersbaarheid van de Wmo gaat het er nadrukkelijk om, om de financiële aspecten (inclusief de financieringsvorm), de uitvoeringspraktijk, de inhoudelijke sturing (incl. beleidsopties) en de rolneming door zowel Rijk als gemeenten in samenhang te bespreken (art 108 Gemeentewet). Indien deze samenhangende aanpak in combinatie met monitoring goed wordt uitgevoerd werken Rijk en gemeenten gezamenlijk aan de beheersbaarheid van de uitgaven van gemeenten en hun wettelijke zorgtaken Wmo. Rijk en gemeenten werken er gezamenlijk aan om het openeinde-deel van de regeling te beëindigen.

Afgesproken is dat in de toekomst (een nader te bepalen deel van de) Wmo niet langer via de algemene uitkering van het gemeentefonds gaat, maar via een aparte financiering. Qua financieringsvormen zal in ieder geval worden gekeken naar de opties van een Bijzondere Fonds Uitkering en een constructie als de BUIG (bijstand) met daarbij oog voor de verantwoordelijkheidsverdeling tussen Rijk en gemeenten. Bij de uitwerking van de financieringsvarianten zullen de inzichten worden benut die zijn en worden opgedaan bij de ontwikkeling van financieringsvarianten voor jeugd die momenteel plaatsvindt door een werkgroep van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), Financiën en de VNG.

Afhankelijk van de gekozen bekostigingsvorm wordt een passende geobjectiveerde indexering onderzocht (die aansluit bij de raming die het CPB doet in het kader van het houdbaarheidsonderzoek) en daardoor ook rekening houdt met kostenontwikkeling en demografie/vergrijzing. Het Rijk treft vooruitlopende op de uitwerking een reservering voor een aanvullende indexering voor demografie bovenop de bbp-systematiek. Uitgaande van de demografie raming van het CPB voor de Wet langdurige zorg (Wlz) van 1,7 procent en de actuele CBS-realisatie reserveert het Rijk op de Aanvullende Post vanaf 2026 een jaarlijkse tranche van circa € 75 miljoen additioneel oplopend tot € 300 miljoen in 2029 voor gemeenten.
Het streven is dat er met ingang van 2026 nadere afspraken zijn. Op het BOFv van juni zal er een voorstel worden besproken op welke wijze bovengenoemde uitgangspunten verder worden uitgewerkt, ook in samenhang met het houdbaarheidsonderzoek. Met bovenstaande afspraken werken gemeenten en Rijk aan een goede balans van taken en middelen en daarmee een voor gemeenten rechtvaardige risicoverdeling.

<u>Fysiek domein (infrastructuur, natuur en openbaar vervoer)</u>
Op het fysiek terrein spelen een aantal fundamentele ontwikkelingen die veel van overheden vragen en financieel grote gevolgen kunnen hebben.

Het openbaar vervoer staat voor meerdere uitdagingen: verduurzamen van de exploitatie, onzekerheid op de aanbestedingsmarkt, behoud van sociale veiligheid, innoveren voor een betere aansluiting op de mobiliteitsbehoeften. Recent is vanuit de motie Bikker (2023)

structureel € 300 miljoen beschikbaar gesteld voor het (regionaal[1]) OV. Dit mede in het licht van voorgenoemde ontwikkeling. Er is geen volledig kwantitatief inzicht in de kostenontwikkeling beschikbaar gebleken. Het is van belang een volledig beeld te hebben op de impact van deze vraagstukken op de exploitatie van het openbaar vervoer door provincies.

Vervangingsinvesteringen en onderhoud van bestaande infrastructuur vormen naast de grote opgaven voor nieuwe aanleg van infrastructuur een aanzienlijke uitdaging voor gemeenten, provincies en het Rijk. Het is van belang om een compleet beeld te hebben van de financiële impact van de benodigde vervangingsinvesteringen en onderhoudskosten. De natuuropgave van de provincies is groot en uitdagend. Daarbij spelen onder andere vragen rondom structurele beheertaken. Op dit moment is er geen volledig kwantitatief inzicht in de kostenontwikkelingen

Kabinet en het IPO erkennen dat er onderzoek nodig is naar de vraag of de bbp-systematiek evenredig meebeweegt met de ontwikkeling van de kosten op deze drie beleidsterreinen openbaar vervoer, infrastructuur en natuur. Daarbij dient goed gekeken te worden naar uitvoeringscapaciteit, trends, ontwikkelingen en prognoses, juridische en financiële obstakels. Waarbij dit ook in het licht van de gehele overheidsfinanciën wordt bekeken.

Op deze dossiers is daarom in het kader van de Voorjaarsnota 2024 afgesproken dat in voorbereiding op het BOFv van juni 2024 de concrete vraagstukken nader worden uitgewerkt.

Het gaat het om de balans tussen ambitie, taken, middelen en uitvoeringskracht. Voor deze drie beleidsterreinen zal in samenspraak met de betrokken beleidsverantwoordelijke departementen tot een verdere concretisering van de handelingsperspectieven en oplossingsrichtingen worden gekomen.

Streven is om door de verdere uitwerking, indien mogelijk, zo snel mogelijk een meer compleet beeld te hebben van aard en omvang en mogelijke maatregelen. Daarbij zal zowel gekeken worden naar de financiële aspecten, de inhoudelijke sturing als de rolneming door zowel Rijk als medeoverheden.

Inzet specifieke uitkeringen

De afgelopen jaren is het aantal specifieke uitkeringen (Spuks) en de daaraan verbonden uitgaven sterk gestegen (realisatie 2023: 153 Spuks, totaalbedrag € 18,3 miljard[2]). Dit is onwenselijk vanwege het uitgangspunt dat financiële middelen vanuit het Rijk aan medeoverheden bij voorkeur bestedingsvrij en zonder oormerk ter beschikking gesteld

[1] Het regionaal openbaar vervoer wordt aangestuurd door provincies en vervoerregio's
[2] *Kamerstukken II* 2023/24, 36 410-B, nr. 12

worden. Bovendien zijn aan specifieke uitkeringen hoge verantwoordings- en controlelasten verbonden. De gezamenlijke inzet van Rijk, VNG en IPO is daarom gericht op een beperking van het aantal specifieke uitkeringen en het verminderen van de verantwoordingslasten. Naast de lopende inspanningen om de Financiële verhoudingswet (Fvw) aan te passen en daarmee het uitkeringsstelsel te vernieuwen, zal een plan worden uitgewerkt om te komen tot doorlichting en waar mogelijk het verminderen van het aantal (nieuwe) specifieke uitkeringen. Bestaande specifieke uitkeringen zullen daarbij tegen het licht worden gehouden met de vraag of ze op korte termijn al kunnen worden opgenomen in het gemeentefonds en provinciefonds. Nog voor de zomer maken we afspraken over de verdere uitwerking hiervan met de medeoverheden.

2. Afrekening ruimte onder plafond BCF 2023

De bijdrage van het Rijk aan het BCF is geplafonneerd. Het plafond van het BCF is sinds 2015 gekoppeld aan de accrespercentages zoals die volgen uit de normeringssystematiek voor het gemeentefonds en provinciefonds.

Het plafond van het BCF wordt daarnaast aangepast voor taakmutaties (zoals decentralisaties) die gepaard gaan met toevoegingen of onttrekkingen aan het BCF. Hierdoor hebben decentralisaties geen effect op de ruimte onder het plafond van het BCF. Als het plafond overschreden wordt, komt het verschil ten laste van het gemeente- en het provinciefonds. Bij een realisatie lager dan het plafond komt het verschil ten gunste van het gemeente- en provinciefonds.

Bij Miljoenennota 2024 werd de ruimte onder het plafond voor 2023 voor de gemeenten geraamd op € 359 miljoen. Bij de definitieve afrekening blijkt deze ruimte te zijn toegenomen met € 214 miljoen. Dit overschot wordt toegevoegd aan het gemeentefonds.

Doordat het gemeente- en provinciefonds in 2022 en 2023 op een verschillende wijze zijn geïndexeerd (bevroren volume accres gemeentefonds) verschilt voor 2023 de indexering van het gemeentefonds-deel van het BCF-plafond van de indexering van het provinciefonds-deel van het BCF-plafond. Daarom wordt de afrekening van de ruimte onder het BCF-plafond voor 2023 apart verrekend met respectievelijk het gemeente- en provinciefonds.

Onderstaande tabel bevat een cijfermatig overzicht van de realisatie van 2023:

Tabel 1 plafond BCF 2023 (bedragen x € 1.000)

	Stand Meicirculaire 2024	Stand Septembercirculaire 2023	Verschil
	2023	**2023**	**2023**
BCF Plafond totaal	**4.727.432**	**4.458.229**	**269.203**
Plafondaandeel gemeenten	**4.191.470**	**3.956.900**	**243.570**
w.v. stand septembercirculaire 2023	3.956.900		
w.v. taakmutaties	234.570		
w.v. toevoeging accres	**-**		
Uitgaven gemeenten	**3.618.268**	**3.597.533**	**20.735**
Ruimte onder het plafond gemeenten	**573.202**	**359.367**	**213.835**

Bijlage 2.2.2 bevat zoals gebruikelijk een overzicht van alle mutaties van het plafond BCF die verband houden met taakverschuivingen tussen gemeenten en provincies enerzijds en het Rijk anderzijds voor 2023. Het gaat om alle overboekingen die betrekking hebben op de periode tussen de septembercirculaire en de meicirculaire. Er is een ondergrens gehanteerd van € 0,1 miljoen.

3. Diversen

Dit betreft een aantal kleine mutaties die vanwege hun omvang niet via de reguliere verdeelsystematiek kunnen worden uitgekeerd. Daarom worden deze als algemene mutatie verwerkt en via de uitkeringsfactor verdeeld. Het betreft middelen ten behoeve van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken, project Beter Kenbaar, en negatieve bijstellingen vanwege de Wet visueel gehandicapten en Knelpunten verdeelsystematiek. Per saldo gaat het om een mutatie van € -110.000 in 2029.

4. Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden

Vanuit de Aanpak Geldzorgen, Armoede en Schulden, die in juli 2022 aan de Tweede Kamer is gepresenteerd, heeft het kabinet via het gemeentefonds € 40 miljoen aan structurele middelen voor betere dienstverlening door gemeenten op het gebied van armoede en schulden beschikbaar gesteld. Deze middelen zijn voor 2023 incidenteel aan gemeenten beschikbaar gesteld. De toekenning vanaf 2024 zal structureel plaatsvinden om gemeenten verder in staat te stellen om strategisch en doelgericht te handelen en hun activiteiten uit

te breiden zoals het verdubbelen van het gebruik van schuldhulpverlening en het bevorderen van activiteiten om armoede onder kinderen te bestrijden. Zie ook paragraaf 2.2-6 van de meicirculaire 2023. De bijbehorende middelen worden toegevoegd aan het cluster Participatie.

5. Correctie extrapolatie participatie

In 2018 zijn door de betrokken departementen: het ministerie van Financiën, het ministerie van BZK en het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), afspraken gemaakt over de overheveling van de onderdelen Wajong en Regulier werk van de integratie-uitkering Participatie naar de algemene uitkering. Deze overheveling is in de meicirculaire met ingang van 2023 (zie ook paragraaf 2.2-13 en 3.2-2 van de meicirculaire 2022) uitgevoerd.
Bij de overheveling zijn de departementen overeengekomen om de meerjarige oploop van deze twee onderdelen jaarlijks via een correctie op de extrapolatie te blijven compenseren, zoals ook te doen gebruikelijk was bij de integratie-uitkering Participatie. Daarom wordt de correctie op de extrapolatie voor 2028 van € 8,4 miljoen en voor 2029 van € 17,9 miljoen in deze circulaire in de algemene uitkering verwerkt. Vanaf extrapolatiejaar 2030 maakt deze jaarlijkse correctie standaard onderdeel uit van de extrapolatie. De bijbehorende middelen worden toegevoegd aan het cluster Participatie.

6. Werkdrukverlaging jeugdbescherming

In oktober 2023 hebben het ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV) en de VNG een bestuurlijk akkoord gesloten over het verlagen van de werkdruk in de uitvoering van de jeugdbescherming en jeugdreclassering door de gecertificeerde instellingen (GI's). Hiervoor is € 60 miljoen benodigd. In het bestuurlijk akkoord is afgesproken dat het ministerie van JenV vanaf 2024 structureel jaarlijks € 30 miljoen bijdraagt aan deze werkdrukverlaging. Het bestuurlijk akkoord is van kracht, tot het moment dat een wettelijke regeling voor het Toekomstscenario of een wettelijke regeling voor een landelijk tarief voor maatregelen van jeugdbescherming en jeugdreclassering in werking treedt, al dan niet als onderdeel van een wettelijke regeling ter implementatie van de Hervormingsagenda. Met het bestuurlijk akkoord zijn afspraken gemaakt hoe gemeenten en GI's aan de hand van het inlooppad stapsgewijs toewerken naar het landelijk tarief. Met dit inlooppad wordt het landelijk tarief en de daarbij passende werkdruk zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk 1 januari 2026 gerealiseerd. Zie het bestuurlijk akkoord voor nadere informatie over het landelijke tarief. De bijbehorende middelen worden toegevoegd aan het cluster Individuele voorzieningen jeugd.

7. Vrijval reservering compensatieregelingen Voogdij 18+

In de meicirculaire 2022 is het budget van de integratie-uitkering Voogdij 18+ overgeheveld naar de algemene uitkering. Zie paragraaf 2.2-17 en 3.2-1 van die circulaire. Op de integratie-uitkering is een reservering achtergebleven voor eventueel nog toe te kennen compensatieregelingen. Dit restbudget (€ 32,1 miljoen) wordt nu voor 2025 en verder overgeheveld naar de algemene uitkering zie ook paragraaf 3.2-21. De bijbehorende

middelen worden toegevoegd aan het cluster Individuele voorzieningen jeugd.

8. Loon- en prijsbijstelling Voogdij 18+

Op de integratie-uitkering Voogdij 18+ was in de ontwerpbegroting 2024 nog een reservering opgenomen voor eventueel nog toe te kennen compensatieregelingen (zie ook paragraaf 3.2-7 hierboven). Over dat budget is, zoals te doen gebruikelijk, loon- en prijsbijstelling toegekend. Omdat het budget van de reservering in deze circulaire wordt overgeheveld naar de algemene uitkering, wordt ook de toegekende loon- en prijsbijstelling van structureel € 1,7 miljoen toegevoegd aan de algemene uitkering. De bijbehorende middelen worden toegevoegd aan het cluster Individuele voorzieningen jeugd.

9. Ketensystemen jeugd

In het Coördinerend beraad Jeugd, Justitie en Veiligheid van 2 november 2017 hebben alle betrokken ketenpartners ingestemd met een verdeelsleutel voor de kosten van het operationeel, tactisch en strategisch beheer van de ketensystemen (het betreft de systemen Middenvelder, CORV en IFM/LIJ). De structurele bijdrage van gemeenten aan de ketensystemen bedraagt € 950.000. Voor de jaren 2021 tot en met 2023 was de extra bijdrage € 338.000. Als gevolg van de (herijkte) verdeelsleutel gaan gemeenten in 2024 en 2025 jaarlijks € 712.000 meer bijdragen voor het gebruik van de ketensystemen, deze extra bijdrage wordt onttrokken aan de algemene uitkering. Hierna zal worden gekeken of de verdeelsleutel opnieuw moet worden herijkt.

Voor 2024 en 2025 komt de totale bijdrage daarmee op € 1,7 miljoen (was € 1,3 miljoen voor de jaren 2021 tot en met 2023). De extra bijdrage vanaf 2024 van € 712.000 wordt nu voor twee jaar aan de algemene uitkering onttrokken vanuit het cluster individuele voorzieningen Jeugd. Zie ook paragraaf 2.2-10 van de meicirculaire 2021.

10. Compensatieregeling niet beoogde kosten jeugdzorg

Voor het verlenen van de specifieke uitkering compensatieregeling niet beoogde kosten jeugdzorg in 2024 wordt € 60 miljoen vanuit het gemeentefonds overgeboekt naar de begroting van het ministerie van VWS. Vanuit de algemene uitkering wordt € 27,9 miljoen overgeboekt. Het overige deel van de € 60 miljoen (€ 32,1 miljoen) wordt overgeboekt vanuit het restantbudget van de integratie-uitkering Voogdij 18+, zie ook paragraaf 3.2-20. Dit budget wordt ingezet om de gemeenten te compenseren voor de niet beoogde kosten van 2022 en 2023 na inwerkingtreding van de Wet wijziging woonplaatsbeginsel. Indien er in 2024 sprake is van onderuitputting binnen deze regeling, dan zullen de resterende middelen weer terugvloeien naar het gemeentefonds.

11. Besparingsverlies Jeugd

In het coalitieakkoord Rutte IV is een aanvullende besparing in het kader van Jeugdzorg (wat zowel jeugdhulp als jeugdbescherming en jeugdreclassering omvat) oplopend naar structureel € 511 miljoen vanaf 2027 opgenomen. De geraamde besparing van € 500 miljoen in 2025 kan nog niet gerealiseerd worden, omdat de maatregelen die tot

besparing moeten leiden nog niet zijn gerealiseerd. Om die reden wordt in 2025 incidenteel € 500 miljoen toegevoegd aan de algemene uitkering van het gemeentefonds. De bijbehorende middelen worden toegevoegd aan het cluster Individuele voorzieningen jeugd.

12. Wmo hulpmiddelen

Het scheiden van wonen en zorg in de Wlz leidt bij gemeenten tot meerkosten. Bepaalde hulpmiddelen die bij zorg met verblijf vanuit de Wlz worden gefinancierd, worden bij andere leveringsvormen vanuit de Wmo gefinancierd. De meerkosten van gemeenten worden gedekt vanuit de Wlz. Daartoe wordt € 4,5 miljoen in 2024 en € 6,7 miljoen in 2025 overgeboekt naar het gemeentefonds. De bijbehorende middelen worden toegevoegd aan het cluster Wmo.

13. Overgangsrecht levenslang

De meerjarenraming strekt zich met ingang van deze circulaire uit tot en met het jaar 2029. Daardoor wordt in de tabel het onderwerp 'overgangsrecht levenslang' in 2029 zichtbaar. Deze mutatie betreft een correctie op de extrapolatie van extramurale zorgkosten binnen de Wmo en/of Jeugdwet. Cliënten met een verblijfsindicatie voor een hoog zorgzwaartepakket op 31 december 2014 hebben een overgangsrecht gekregen voor onbepaalde tijd. Door dit overgangsrecht voor onbepaalde tijd zullen deze cliënten structureel hun extramurale zorg (bijvoorbeeld in de vorm van persoonsgebonden budget) afnemen ten laste van de Wlz in plaats van ten laste van de Wmo of de Jeugdwet. Om dit voor gemeenten te corrigeren, wordt voor 2029 een bedrag van € 1,2 miljoen aan het gemeentefonds toegevoegd. Zie ook paragraaf 2.2-14 van de meicirculaire 2023. De bijbehorende middelen worden toegevoegd aan het cluster Wmo.

14. Landelijke Vreemdelingen Voorziening

Het pilotprogramma voor de Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV) had oorspronkelijk een looptijd van 2019 tot en met 2021. In afwachting van een mogelijke structurele regeling heeft het kabinet, in overleg met de VNG, besloten de pilot te verlengen tot en met 31 december 2024. De middelen aan de gemeenten met een LVV-voorziening worden sinds 2022 verstrekt via een specifieke uitkering. Zie ook paragraaf 2.2-6 van de septembercirculaire 2022. Een gedeelte hiervan wordt bekostigd door een uitname uit het gemeentefonds. Omdat de uitname in 2023 niet heeft plaatsgevonden, zijn in deze circulaire de uitnamen opgenomen voor 2023 en 2024. Het gaat om respectievelijk € 4,4 miljoen en € 10,3 miljoen (in totaal € 14,7 miljoen). Het bedrag in 2024 is hoger, doordat de kostprijs voor LVV-plekken is aangepast. De bijbehorende middelen worden onttrokken aan het cluster Sociale basisvoorzieningen.

15. Kiescollege niet ingezetenen

De organisatie van de verkiezing van de leden van het kiescollege niet-ingezeten voor de Eerste Kamer en de ondersteuning ervan worden gedaan door de gemeente Den Haag. De gemeente wordt hiervoor gecompenseerd via een verhoging van de uitkering uit het gemeentefonds. De verkiezing is elke vier jaar, dus Den Haag krijgt elk jaar een vierde deel

van de totale kosten van een verkiezing als vergoeding. Dit bedraagt € 236.880. Er is afgesproken in 2025 te kijken of dit bedrag herijkt moet worden. Daarom wordt voor 2024 nog incidenteel het bedrag van € 236.800 overgeheveld. Zie ook paragraaf 2.2-19 van de meicirculaire 2023.

16. Handelsregister

De Kamer van Koophandel beheert in opdracht van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) het Handelsregister. Dit register is de basisregistratie waarin alle bedrijven en rechtspersonen ingeschreven staan. Daarnaast staan alle andere organisaties die deelnemen aan het economisch verkeer ook in dit register. Naast private organisaties kunnen ook gemeenten, provincies, ministeries, waterschappen en overige organisaties met een publieke taak gebruik maken van het Handelsregister.
Sinds 1 januari 2014 is er sprake van inputfinanciering voor het overheidsgebruik van het Handelsregister waarbij gemeenten bijdragen in de kosten. In deze circulaire wordt de jaarlijkse aanvullende bijdrage van € 538.000 vanaf 2023 structureel verwerkt; waarbij 2023 is verwerkt in begrotingsjaar 2024. Zie ook paragraaf 2.2-19 van de meicirculaire 2021. De bijbehorende middelen worden onttrokken aan het cluster Bestuur en ondersteuning.

17. Basisregistratie Personen (BRP) experiment

In het najaar van 2023 is het besluit experimenten bijhouding BRP in werking getreden, en daarmee een experiment met het oogmerk de ingeschrevene in de BRP op het woonadres te informeren over de inschrijvingen op het betreffende adres. Dit experiment geeft uitvoering aan het door de Tweede Kamer aangenomen amendement Rajkowski c.s. en een toezegging van de staatssecretaris van het ministerie van BZK dat een experiment over het doen van meldingen aan ingeschrevenen op een woonadres over inschrijvingen op of adreswijzigingen naar het betreffende adres zal worden gehouden.[3] Gemeenten (colleges) krijgen er daarmee een extra (verplichte) taak bij: zij moeten actief berichten gaan versturen aan ingezetenen van de gemeente over (nieuwe) inschrijvingen op een woonadres. Veel colleges doen dit echter al. Het experiment moet uitwijzen of de verplichting leidt tot een lastenverzwaring voor colleges in termen van uitvoering en kosten. De gemeenten ontvangen jaarlijks gedurende de looptijd van het experiment een vergoeding voor de verplichte medewerking aan de evaluatie van € 2.400 per jaar per gemeente (in totaal € 821.000).

18. Handhaving energielabel C kantoren

In het Bouwbesluit is vastgelegd dat per 1 januari 2023 een kantoor energielabel C of beter moet hebben om nog als kantoor gebruikt te mogen worden. De VNG en het ministerie van BZK vinden dat toezicht en handhaving van deze maatregel voortvarend moet worden opgepakt. Zo wordt een duidelijk signaal afgegeven dat normerende maatregelen opgevolgd dienen te worden. De spreiding van het budget voor toezicht en handhaving over

[3] *Kamerstukken II* 2020/21, 35 648, nr. 15

een lange periode, zoals oorspronkelijk gepland, is ongewenst. Daarom zijn middelen naar voren gehaald, zodat het zwaartepunt van de financiering ligt in de jaren 2023 tot en met 2025. In de meicirculaire 2023 is een kasschuif verwerkt voor handhaving energielabel C kantoren (zie ook paragraaf 2.2-21 van de meicirculaire 2023). Zoals aangekondigd in de meicirculaire 2023 worden nu de jaren 2026 tot en met 2029 verwerkt.

2.3 Verdeling mutaties algemene uitkering

De verdeelwijze van de mutaties uit paragraaf 2.2 is in tabel 2.3.1 weergegeven. De verdeelwijze bestaat uit een wijziging in de uitkeringsfactor of het gewicht (bedrag per eenheid) van één of meer maatstaven van het cluster waaronder de mutatie valt. De cijfermatige uitwerking is opgenomen in paragraaf 2.5.

Tabel 2.3.1 Verdeelwijze mutaties algemene uitkering

Mutatie	Verdeelwijze
taakmutaties	
cluster Participatie	
Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden	via maatstaven cluster
Correctie extrapolatie participatie	via maatstaven cluster
cluster Individuele voorzieningen Jeugd	
Werkdruk verlaging jeugdbescherming	via maatstaven cluster
Compensatieregeling Voogdij 18+	via maatstaven cluster
Ketensystemen jeugd	via maatstaven cluster
Loon- en prijsbijstelling voogdij 18+	via maatstaven cluster
Compensateregeling niet beoogde kosten jeugdzorg	via maatstaven cluster
Besparingsverlies Jeugd	via maatstaven cluster
cluster Wmo	
Wmo hulpmiddelen	
Wmo hulpmiddelen	via maatstaven cluster
Overgangsrecht levenslang	via maatstaven cluster
cluster Sociale basisvoorzieningen	
Landelijke Vreemdelingen Voorziening	via maatstaven cluster
cluster bestuur en ondersteuning	
Kiescollege niet ingezetenen	via maatstaf verkiezingen Den Haag
Handelsregister	via maatstaven cluster
BRP experiment	via maatstaf vast bedrag
cluster Infrastructuur	
Handhaving energielabel C kantoren	via maatstaf oppervlak bebouwing buitengebied (50%) en oppervlak bebouwing woonkernen (50%)

2.4 Overige mededelingen algemene uitkering

2.4.1 Bommenregeling

Gemeenten kunnen in aanmerking komen voor een bijdrage in de gemaakte kosten voor het opsporen en ruimen van conventionele explosieven uit de Tweede Wereldoorlog (WOII).

De bommenregeling is geen Rijkssubsidie, maar een regeling die wordt gefinancierd uit het gemeentefonds. Het doel van het gemeentefonds is om iedere gemeente een gelijkwaardige financiële uitgangspositie te geven, zodat gemeenten een gelijkwaardig voorzieningenniveau kunnen realiseren tegen gelijke belastingdruk: mensen moeten in principe toegang hebben tot hetzelfde voorzieningenniveau en dat mag niet afhankelijk zijn van de plek waar iemand woont.

In dit kader moet ook de bommenregeling worden gezien. Het is een regeling ván gemeenten, vóór gemeenten: De idee achter de regeling is, conform de doelstelling van het gemeentefonds, dat gemeenten die veel kosten hebben op het gebied van het ruimen van ontplofbare oorlogsresten, hier beperkt financieel nadeel van ondervinden ten opzichte van andere gemeenten die hier niet mee te maken hebben. Alle uitkeringen in het kader van de bommenregeling worden door alle gemeenten gezamenlijk gedragen.

Bovenstaande maakt dat de bommenregeling alleen geldt voor de kosten van gemeenten en/of particuliere vondsten. Voor de kosten die door waterschappen of provincies worden gemaakt geldt dat deze niet worden vergoed. Deze organisaties hebben hun eigen inkomsten en vallen daarom niet onder deze regeling. Dit geldt ook voor (semi)-overheid en non-profit organisaties zoals het Rijksvastgoedbedrijf, Rijkswaterstaat, ProRail, Staatsbosbeheer, drinkwaterbedrijven en netwerkbeheerders. Verder is het richtsnoer dat de bommenregeling in het gemeentefonds niet is bedoeld voor het compenseren van private partijen voor kosten die anders door de markt zouden worden gedragen.

Helaas blijkt in de praktijk dat sommige gemeenten toch de kosten van derden in hun aanvraag opnemen. Vanaf dit jaar zullen de fondsbeheerders er strenger op toezien dat alleen de gemeentelijke kosten en/of die van een particuliere vondst, in de aanvraag worden meegenomen, Dit zal fasegewijs worden gehandhaafd. Dit jaar wordt gehandhaafd op of de ingediende aanvragen niet de kosten van waterschappen en provincies bevatten. Vanaf volgend jaar zullen ook de kosten van andere derden, met uitzondering van particuliere vondsten, niet langer voor vergoeding in aanmerking komen. Bovendien moet vanaf volgend jaar expliciet in het raadsbesluit worden verklaard dat de kosten alleen de kosten, exclusief btw, van gemeenten en/of particuliere vondsten betreffen. Er hoeft geen verdere onderbouwing te worden overlegd. Voor meer informatie hierover zie, Bommenregeling gemeentefonds | Brochure | Rijksoverheid.nl.

Bijlage 2.4.1 vermeldt de gemeenten die in 2024 op basis van de ingediende aanvraag een uitkering ontvangen, inclusief de bijbehorende bedragen. Het totaalbedrag van de bommenregeling 2024 bedraagt circa € 19,5 miljoen. Dit bedrag is inclusief het bedrag voor berging van vliegtuigwrakken (zie hieronder).

Binnen het nationaal programma Berging vliegtuigwrakken met nog vermiste vliegers uit de Tweede Wereldoorlog zijn eind 2018 locaties vastgesteld waar zich mogelijk te bergen vliegtuigwrakken bevinden. De afgelopen jaren hebben in verschillende gemeenten bergingen plaatsgevonden.

In 2023 heeft, in dit kader de berging plaatsgevonden van de Britse Lancaster ED603 bommenwerper in het IJsselmeer. Hierbij zijn alle drie vermiste bemanningsleden aangetroffen. Het proces om te komen tot hun formele identificatie en begrafenis door de Britse overheid is gestart. Daarnaast vond eind juni 2023 op de Duitse militaire begraafplaats Ysselsteyn de begrafenis plaats van de in 2022 in Lingewaard geborgen

piloot. Voor bergingen die onderdeel uitmaken van het nationaal programma ontvangen de betreffende gemeenten via de bommenregeling een bijdrage van 100 procent aan de door hen gemaakte kosten. Op basis van het ingediende raadsbesluit met daarin de gemaakte kosten ontvangt de gemeente Súdwest-Fryslân in 2024 een bedrag van € 1 miljoen.

In het najaar van 2024 staan twee bergingen gepland, die van een Britse Wellington bommenwerper in Holwerd met nog vijf vermiste bemanningsleden en die van een Duitse Messerschmitt Bf109 in de *Noarderleech*. Beide locaties vallen onder de gemeente Noardeast-Fryslân, die nu volop aan beide projecten werkt. Voorbereidingen en gesprekken over potentiële bergingen in 2025 vinden momenteel plaats op ambtelijk niveau.

2.5 Veranderingen in het verdeelstelsel

2.5.1 Maatstaf OZB: WOZ-waardering en aanpassing rekentarieven

De jaarlijkse aanpassing van de gewichten (rekentarieven) van de verdeelmaatstaf onroerendezaakbelasting (OZB) is doorgevoerd. De uitkomst van de verdeelmaatstaf OZB wordt bepaald door de omvang van de WOZ-waarde en een daaraan gekoppeld gewicht, het zogenaamde rekentarief. Er worden drie WOZ-waarden onderscheiden: voor eigenaren woningen, eigenaren niet woningen en gebruikers niet-woningen. Er zijn daarom drie rekentarieven. Door marktontwikkelingen kan de WOZ-waarde sterk fluctueren. Het is staand beleid om voor het effect van deze marktontwikkelingen te corrigeren, door middel van een aanpassing van de rekentarieven van de verdeelmaatstaf OZB. De correctie is op nationaal niveau.

De aanpassing van de rekentarieven van de verdeelmaatstaf OZB is afgestemd op de WOZ-tijdvakken. Op 1 januari 2024 begint een nieuw WOZ-tijdvak met waardepeildatum 1 januari 2023. Bij de aanpassing van de rekentarieven is de vaste werkwijze toegepast: het rekentarief wordt naar beneden (of naar boven) bijgesteld om de stijging (of daling) van de OZB-maatstaf als gevolg van de stijging (of daling) van de WOZ-waarde van woningen en niet-woningen ongedaan te maken. De maatstaf groeit alleen met de inflatie mee (prijs Nationale Bestedingen, pNB).

De marktontwikkeling tussen 1 januari 2023 en 1 januari 2024 bij woningen wordt, op basis van informatie van de Waarderingskamer, geschat op 3,5%. Voor niet-woningen wordt de waardeontwikkeling over dezelfde periode geschat op 1,25%. De inflatie (pNB) in die periode bedraagt volgens de ramingen van het CPB 6,3%. Het rekentarief voor eigenaren woningen komt na aanpassing op 0,0914%, voor eigenaren niet-woningen op 0,3079% en voor gebruikers niet-woningen op 0,2342%. De aangepaste rekentarieven zijn ook opgenomen in bijlage 2.1.3.

2.5.2 Maatstaven, gewichten, uitkeringsfactor en overige uitkeringsonderdelen

De berekening van de algemene uitkering bestaat uit de vermenigvuldiging van het aantal

eenheden van alle maatstaven met het bijbehorende gewicht per maatstaf (bedrag per eenheid). De som van deze producten, de zogenaamde uitkeringsbasis, wordt vervolgens vermenigvuldigd met de uitkeringsfactor (zie uitleg verderop). De verkregen uitkomst moet daarnaast worden opgehoogd met enkele uitkeringsonderdelen binnen de algemene uitkering die buiten het format van aantal eenheden en bedragen per eenheid vallen. Hierna wordt achtereenvolgens ingegaan op de maatstaven, de bedragen per eenheid, de uitkeringsfactor en de overige uitkeringsonderdelen.

Maatstaven

Voor uitkeringsjaar 2024 is geen sprake van wijzigingen in de definities van de verdeelmaatstaven. Meer informatie over de berekeningswijze van de verdeelmaatstaven van de algemene uitkering voor dat uitkeringsjaar kunt u vinden in de toelichting op de berekening van de uitkering uit het gemeentefonds 2024.[4] Voor wat betreft de maatstaven Huishoudens met lage inkomens met drempel en Loonkostensubsidie is het volgende van belang;

Huishoudens met lage inkomens met drempel

In december 2023 is de maatstaf huishoudens met een laag inkomen geactualiseerd. Aan de hand van deze actualisatie zijn toen veel vragen van gemeenten ontvangen. AEF is door ons gevraagd om een analyse te maken van de ontwikkeling van deze maatstaf over de tijd (2015 – 2022). Deze resultaten zijn besproken in de begeleidingscommissie stapeling problematiek sociaal domein van 3 april jl. De conclusie van AEF is dat het aantal huishoudens met een laag inkomen ten tijde van het herijkingsonderzoek bij 44 procent van de gemeenten minder dan 1 procent fluctueerde. Bij in totaal 71 procent van de gemeenten was de fluctuatie ten tijde van het herijkingsonderzoek 2 procent of minder. Uit de analyse van AEF blijkt dat voor de periode van 2015 t/m 2022 geldt dat bij gemiddeld 52 procent van de gemeenten sprake was van een jaarlijkse fluctuatie van 1 procent of minder en als wordt gekeken naar fluctuaties van 2 procent of minder, dan gaat het om 68 procent. Beide percentages zijn volgens AEF goed vergelijkbaar met de fluctuaties die ten tijde van het herijkingsonderzoek zijn bepaald. Gedurende dat onderzoek is geconcludeerd dat deze variaties geen belemmering waren voor het gebruik van deze maatstaf. Aangezien deze variaties in de praktijk (over de periode 2015 t/m 2022) slechts weinig lijken af te wijken van de variaties ten tijde van het herijkingsonderzoek, zou volgens AEF dan ook deze conclusie dus nog steeds moeten gelden.

Verder is in de begeleidingscommissie stapeling problematiek sociaal domein en de expertgroep onderzoeksagenda van 16 april jl. gesproken over wat gedaan kan worden om de maatstaf in de toekomst stabieler te maken. Het is gebleken dat een driejarig gemiddelde de maatstaf stabieler maakt. In het belang van stabiliteit in de gemeentelijke begroting is daarom besloten om over te stappen op een meerjarig gemiddelde. Voor het jaar 2023 en 2024 zal er geen aanpassing plaatsvinden op de maatstaf huishoudens laag

[4] Toelichting op de berekening van de uitkeringen uit het gemeentefonds, Rijksoverheid.nl

inkomen met drempel. De data voor 2023 en 2024 worden niet bevroren, maar de definitie van de maatstaf zal voor deze jaren niet gewijzigd worden. Voor 2025 zal worden uitgegaan van een tweejarig gemiddelde en voor 2026 en verder van een driejarig gemiddelde van de maatstaf huishoudens laag inkomen met drempel. Nadere informatie over de definiëring van dit meerjarig gemiddelde, waaronder welke tijdsperiode en exacte berekeningswijze, volgt naar verwachting in de septembercirculaire.

Loonkostensubsidie

Op dit moment levert het CBS in het kader van de Fvw het aantal lopende loonkostensubsidies op grond van de Participatiewet (LKSP, type voorziening 10) ultimo 31 december aan. Het CBS heeft echter geconstateerd dat sinds kalenderjaar 2022 meerdere gemeenten de LKSP per 31 december afsluiten en een LKSP per 1 januari per cliënt starten, terwijl het eigenlijk gaat om een doorlopende voorziening. Het advies van het CBS is daarom om voortaan 22 december als peildatum te nemen. De fondsbeheerders hebben dit advies voor de uitkeringsjaren 2023 (gebaseerd op december 2022) en verder overgenomen.

Toelichting: Deze nieuwe loonkostensubsidies bevatten een nieuw registratienummer en begindatum. Als voorzieningen bij het CBS met een nieuw registratienummer worden aangeleverd, ziet het CBS de desbetreffende voorziening als een nieuwe voorziening. Ultimo van de dag van beëindiging van de voorgaande voorziening telt het CBS geen lopende voorziening. Alle LKSP die per 31 december wordt afgesloten, tellen niet mee voor de vergoeding uit het Gemeentefonds.

Maatstaf medicijngebruik

Bij deze circulaire worden de definitieve gegevens van de maatstaf medicijngebruik met drempel voor uitkeringsjaar 2022 gepubliceerd.

Bedragen per eenheid

- De zogenaamde rekentarieven 2025 van de maatstaf OZB zijn ten opzichte van 2024 aangepast.
- De informatie uit de tabellen 2.2.1 en 2.3.1 is verwerkt.

Bijlagen 2.1.1 en 2.1.3 bevat het overzicht van bedragen per eenheid 2024 en 2025.

Uitkeringsfactor

De uitkeringsfactor is de voor alle gemeenten gelijke vermenigvuldigingsfactor die wordt berekend door de som van de algemene uitkering, de OZB-maatstaven en de overige uitkeringsonderdelen (circa € 38,5 miljard in 2024) te delen door de uitkeringsbasis (circa € 30 miljard). De – landelijke – uitkeringsbasis is berekend door van alle maatstaven de aantallen te vermenigvuldigen met het bijbehorende bedrag per eenheid; er is ook een uitkeringsbasis voor elke gemeente (het product van de gemeentelijke aantallen en de

bedragen per eenheid). De uitkeringsfactor verschilt per uitkeringsjaar. Zie voor meer toelichting op het begrip uitkeringsfactor bijlage 2.5.1 van deze circulaire.

De volgende aspecten zijn bij de raming van de uitkeringsfactor van belang:

- De informatie uit de tabellen 2.2.1 en 2.3.1 met betrekking tot de mutaties in het gemeentefonds en de verdeling van deze mutaties.
- De ontwikkeling van de uitkeringsbasis als gevolg van nieuwe aantallen. Bijlage 2.5.2 bevat informatie over de raming van de maatstaven met een groot aandeel in de uitkeringsbasis.

Ten opzichte van de decembercirculaire 2023 is de uitkeringsfactor voor het jaar 2022 ongewijzigd op 1,824. De uitkeringsfactor voor uitkeringsjaar 2023 wijzigt met 3 punten naar 1,307. De stijging wordt veroorzaakt door de actualisatie van de volumina van meerdere maatstaven, waaronder de actualisatie van de gegevens over bijstandontvangers, laag opleidingsniveau met drempel en de OZB-maatstaven.

De nieuwe raming van de uitkeringsfactor in de jaren 2024-2029 is vermeld in tabel 2.5.1.

Tabel 2.5.1 Uitkeringsfactor 2024-2029

	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Uitkeringsfactor	1,414	1,457	1,459	1,504	1,548	1,593
één punt uitkeringsfactor (in miljoenen)	29.933	30.224	29.309	29.561	29.765	30.032

De uitkeringsfactoren in tabel 2.5.1 zijn in lopende prijzen.[5] Gemeenten die in constante prijzen ramen dienen zelf de loon- prijsontwikkeling te verwerken. Om gemeenten hierbij te faciliteren, is in de gemeentefondsrubriek op internet zoals gebruikelijk een rekenmodel in constante prijzen gepubliceerd. In dit rekenmodel is een hulpmiddel opgenomen waarin gemeenten hun eigen prijsindexen kunnen invullen en/of loon- en prijsindicatoren die het CPB onderscheidt. Op basis van het Centraal Economisch Plan 2024 zijn in het rekenmodel en in paragraaf 4.2 ook, als service, de ramingsgegevens van een aantal indicatoren van het CPB gepresenteerd. Na het invullen van de indexatiecijfers berekent het model automatisch de uitkering in het gemeentefonds in constante prijzen.

Om gemeenten inzicht te geven in de ontwikkeling van de uitkeringsfactoren volgt hieronder de tabel, waarin voor ieder afzonderlijk jaar de ontwikkeling is opgenomen ten opzichte van de septembercirculaire 2022 (verticale toelichting).

[5] De algemene uitkering is via het accres afhankelijk van de ontwikkeling van de totale rijksuitgaven (accresrelevante uitgaven; ARU) waarin rekening is gehouden met loon- en prijsontwikkelingen. Daarmee is de algemene uitkering uitgedrukt in het prijspeil van het betreffende jaar ofwel in lopende prijzen.

Verticale toelichting ontwikkeling uitkeringsfactor

Tabel 2.5.2 Ontwikkeling uitkeringsfactor 2024-2029

	2024	2025	2026	2027	2028	2029
stand septembercirculaire 2023	**1,406**	**1,480**	**1,441**	**1,489**	**1,532**	
mutaties deze circulaire						
algemene mutaties	0,004	-0,032	0,007	0,004	0,005	
uitkeringsbasis/OZB	0,004	0,008	0,010	0,010	0,010	
overig	0,000	0,001	0,001	0,001	0,001	
uitkeringsfactor stand deze circulaire	**1,414**	**1,457**	**1,459**	**1,504**	**1,548**	**1,593**

Tabel 2.5.2 laat de ontwikkeling van de uitkeringsfactor zien ten opzichte van de stand septembercirculaire 2023.

De uitkeringsfactor valt voor de jaren 2024 tot en met 2028 hoger uit, met uitzondering van het jaar 2025. De impact van de vervroegde overgang naar de nieuwe bbp-systematiek per 2024 wordt gecompenseerd voor de jaren 2024-2029, met uitzondering van 2025 waar sprake is van gedeeltelijke compensatie. Dit heeft een effect van -32 punten bij de algemene mutaties in 2025 ten opzichte van de septembercirculaire 2023. Het structureel afschaffen van de oploop van de opschalingskorting vanaf 2026 heeft voor de jaren vanaf 2026 een opwaarts effect op de uitkeringsfactor.

Verder zijn de uitkeringsfactoren per saldo ook gestegen als gevolg van aanpassingen in (de ramingen van) de volumina van de maatstaven. Hierbij spelen onder andere de actualisatie van de raming van de maatstaven huishoudens met een laag inkomen met drempel, laag opleidingsniveau met drempel, landelijke en regionale centrumfunctie, omgevingsadressendichtheid, de OZB-maatstaven en de neerwaartse bijstelling van de ramingen van het aantal bijstandontvangers (zie tabel 2.5.3) een rol. Bij de huishoudens met lage inkomens met drempel gaat het om een neerwaarts effect van circa 3,6 punten in 2024. De volumina-aanpassingen van de overige genoemde maatstaven hebben een positief effect op de uitkeringsfactor, waarbij met name het effect van de aanpassing van de maatstaf bijstandontvangers een relatief grote bijdrage heeft van circa 4 punten in 2024. In latere jaren zorgen de prognoses voor de OZB-maatstaven voor een verdere oploop van de uitkeringsfactor van jaarlijks circa 5 punten. De bijdrage van de volumina-aanpassingen van de overige maatstaven aan de ontwikkeling van de uitkeringsfactor loopt in latere jaren op van per saldo 3 punten in 2024 naar circa 5 punten in 2028.

Tabel 2.5.3 Bijstandsontvangers

	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand septembercirculaire 2023	400.647	406.297	416.586	425.111	433.252	-
Stand meicirculaire 2024	384.006	386.097	394.479	401.984	411.390	419.753

Overige uitkeringsonderdelen

Onder de algemene uitkering vallen ook de volgende uitkeringsonderdelen, die niet de vorm hebben van maatstafaantallen die met een bedrag per eenheid worden vermenigvuldigd:

- Een beperkt aantal gemeenten ontvangt middelen op grond van de maatstaf herindeling of ontvangt een artikel 12-uitkering.
- Eveneens ontvangt een beperkt aantal gemeenten een suppletie-uitkering Bommenregeling vanwege de kosten die zij hebben gemaakt met betrekking tot het opsporen en ruimen van conventionele explosieven uit de Tweede Wereldoorlog (zie paragraaf 2.4.1).
- Vanaf 2023 geldt voor gemeenten een ingroeipad als gevolg van de invoering van het nieuwe verdeelmodel van de algemene uitkering. Dit ingroeipad wordt zoals gebruikelijk verwerkt in een suppletie-uitkering (zie paragraaf 2.5.2 van de meicirculaire 2022). De bedragen voor 2026 en verder voor de suppletie-uitkering zijn afhankelijk van verdere besluitvorming. In afwachting hiervan is ervoor gekozen om voor 2026 en verder uit te gaan van de stand 2025 en dus de suppletie-uitkering door te trekken.

3 Decentralisatie- en integratie-uitkeringen

3.1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat mededelingen over de decentralisatie- en de integratie-uitkeringen. Deze uitkeringen maken net als de algemene uitkering deel uit van het gemeentefonds, maar hebben een eigen verdeling over de gemeenten.

Decentralisatie- en integratie-uitkeringen zijn net als de algemene uitkering beleids- en bestedingsvrij en er vindt geen verantwoording naar het Rijk plaats, zoals bij specifieke uitkeringen wel het geval is. Eventuele opmerkingen die over decentralisatie- en integratie-uitkeringen gemaakt worden in deze circulaire, zijn niet meer dan voorbeelden die illustreren met welke kosten gemeenten geconfronteerd worden. Dit inzicht is ook van belang voor de Tweede Kamer. Met de betreffende teksten wordt niet beoogd het bestedingsdoel nader te omschrijven, of op welke wijze dan ook de middelen te oormerken.

Paragraaf 3.2 informeert over de decentralisatie- en integratie-uitkeringen en over de omvang en de verdeling ervan. Paragraaf 3.3 bevat overige mededelingen over de decentralisatie- en integratie-uitkeringen.

3.2 Omvang en verdeling decentralisatie- en integratie-uitkeringen

Tabel 3.2.1 bevat de mutaties in de decentralisatie- en integratie-uitkeringen ten opzichte van de decembercirculaire 2023 over de periode 2024 tot en met 2029. De mutaties hebben betrekking op 2024 en verder en worden onder de tabel toegelicht.

Tabel 3.2.1 Mutaties decentralisatie- en integratie-uitkeringen 2024-2029 (bedragen in duizenden euro's)*

		2024	2025	2026	2027	2028	2029
	stand decembercirculaire 2023	**4.473.430**	**4.380.628**	**4.297.186**	**4.219.603**	**4.146.029**	**4.146.029**
1	Uitvoeringskosten omgevingswet	71.535					
2a	Nationaal Actieplan dakloosheid	55.000	55.000	55.000	55.000	55.000	55.000
2b	Dakloze EU burgers	7.000					
3	Landelijke beeindigingsregeling veehouderijbedrijven	2.224					
4	Bodembescherming	8.636	8.636	8.636	8.636	8.636	8.636
5	Regionale doelgroepspecifieke aanpak	4.784	4.784	4.784			
6	Gemeentelijke antidiscriminatie voorzieningen	2.500					
7	Faciliteitenbesluit opvangcentra	2.165					
8	Maatschappelijke begeleiding	1.373					
9	Einde lening inburgeringsplichtig	840					
10	Social Labs	700					
11	Behoud sociale voorzieningen Groningen	629					
12	LHBTI beleid Regenboogsteden	533	533	533			
13	Outreachend werken	508					
14	Veilige steden	315	315	315			
15	Ex Ante Impact Analyse NPLV	223					
16	Weerbare gemeenschappen tegen ondermijnende criminaliteit	210					
17	Versterking arbeidsmarkt regio's	10	11	11	11	11	11
18	Knelpunten verdeelproblematiek						102
19	DU Jeugd		-21.700	-21.700	-21.700	-21.700	-21.700
20	Compensatieregeling niet beoogde kosten jeugdzorg (IU)	-32.124					
21	Vrijval reservering Compensatieregelingen voogdij 18+ (IU)		-32.124	-32.124	-32.124	-32.124	-32.124
22	Tegemoetkoming sociaal ontwikkelbedrijven (IU)	63.908					
23	Verhoging rijksbijdrage beschut werk (IU)	23.092	24.870	26.645	28.418	30.197	31.974
24	WSW extrapolatie (IU)						-71.235
25	Beschut werk extrapolatie (IU)						7.677
26	Loon- en prijsbijstelling 2024 Participatie (IU)	113.318	109.325	105.387	101.453	97.552	93.657
27	Loon- en prijsbijstelling 2024 Beschermd wonen (IU)	88.987	89.021	89.058	89.058	89.058	89.058
	stand deze circulaire	**4.889.796**	**4.619.299**	**4.533.731**	**4.448.355**	**4.372.659**	**4.307.085**

*Alle bedragen betreffen decentralisatie-uitkeringen (DU) tenzij in de tabel vermeld dat het een integratie-uitkering (IU) betreft.

Tabel 3.2.2 bevat het complete overzicht van de decentralisatie- en integratie-uitkeringen en de daarmee gemoeide bedragen.

Tabel 3.2.2 Decentralisatie-en integratie-uitkeringen 2024-2029 (in duizenden euro's)*

Uitkeringsjaar	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Vindplaats
- IU Participatie	2.070.911	1.939.597	1.873.178	1.806.824	1.741.028	1.675.352	mei 2024, § 3.2-22 t/m 26
- IU Beschermd wonen	1.730.992	1.731.665	1.732.370	1.732.370	1.732.370	1.732.370	mei 2024, § 3.2-27
- IU Voogdij/18+							mei 2024, § 3.2-20 t/m 21
- Maatschappelijke opvang	385.057	385.057	385.057	385.057	385.057	385.057	december 2022, § 3.2-21
- Vrouwenopvang	230.829	230.843	210.970	210.937	210.937	210.937	september 2023, § 3.2-3
- Armoedebestrijding kinderen	85.000	85.000	85.000	85.000	85.000	85.000	mei 2020, § 3.3.8
- Uitvoeringskosten Omgevingswet	71.535						mei 2024, § 3.2-1
- Nationaal Actieplan Dakloosheid	55.000	55.000	55.000	55.000	55.000	55.000	mei 2024, § 3.2-2a
- Vergunningverlening, toezicht en handhaving	46.700	46.700	46.700	46.700	46.700	46.700	mei 2017, § 4.2
- Voorschoolse voorziening peuters	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000	september 2022, § 3.2-4
- Jeugd	21.700						mei 2024, § 3.2-19
- Begeleiding jongeren naar werk	14.895						september 2023, § 3.2-8
- Versterking arbeidsmarktregio's	14.593	14.593	14.593	14.593	14.593	14.593	mei 2024, § 3.2-17
- Beeldende kunst en vormgeving	13.500	13.500	13.500	13.500	13.500	13.500	september 2015, § 4.2-1
- Extra capaciteit BOA's	13.000	13.000	13.000	13.000	13.000	13.000	mei 2022, § 3.2-11
- Wet kwaliteitsborging bouw	10.076	10.076	10.000				september 2022, § 3.2-3
- Versterking dienstverlening gemeenten: personen met verwa	10.000	10.000	10.000	10.000	0	0	mei 2023, § 3.2-19
- RES regio's	8.781	8.781	8.781	8.781	8.781	8.781	september 2023, § 3.2-6
- Bodembescherming	8.636	8.636	8.636	8.636	8.636	8.636	mei 2024, § 3.2-4
- Veiligheidshuizen	7.699	7.699	7.699	7.699	7.699	7.699	juni 2012, § 6.11
- Aanpak laaggeletterdheid	7.300						september 2019, § 3.2-7
- Dakloze EU burgers	7.000						mei 2024, § 3.2-2b
- Uitstapprogramma prostituees	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000	september 2022, § 3.2-6
- Jeugdhulp aan kinderen in een AZC	5.100	5.100	5.100	5.100	5.100	5.100	december 2019, § 3.3.1
- Regionale doelgroepen specifieke aanpak	4.784	4.784	4.784				mei 2024, § 3.2-5
- BRP: centralisering inschrijving vergunninghouders	4.731	4.731	4.731	4.731	4.731	4.731	mei 2020, § 3.3.7
- Knelpunten verdeelproblematiek	4.047	4.140	4.235	4.332	4.432	4.534	mei 2024, § 3.2-18
- Versterking omgevingsveiligheidsdiensten	3.825						september 2020, § 3.2-15
- Gemeentelijke antidiscriminatie voorzieningen	2.500						mei 2024, § 3.2-6
- Veilig wonen	2.415	2.415	2.415				september 2023, § 3.2-9
- Uitvoeringskosten Lbv en Lbv-plus	2.224						mei 2024, § 3.2-3
- Faciliteitenbesluit opvangcentra	2.165						mei 2024, § 3.2-7
- Experiment gesloten coffeeshopketen	1.378						december 2023, § 3.2-19
- Maatschappelijke begeleiding	1.373						mei 2024, § 3.2-8
- LHBTI beleid Regenboogsteden	1.212	1.212	1.212				mei 2024, § 3.2-12
- Slavernijverleden	958						mei 2021, §3.2-15
- Einde lening inburgeringsplichtig (ELIP)	840						mei 2024, § 3.2-9
- Social Labs	700						mei 2024, § 3.2-10
- Veilige steden	675	675	675				mei 2024, § 3.2-14
- Behoud sociale voorzieningen Groningen	629						mei 2024, § 3.2-11
- Outreachend werken	508						mei 2024, § 3.2-13
- Ex Ante Impact Analyse NPLV	223						mei 2024, § 3.2-15
- Weerbare gemeenschappen tegen ondermijnende criminaliteit	210						mei 2024, § 3.2-16
- Verkeersveiligheid	95	95	95	95	95	95	september 2023, § 3.2-13
Totaal	**4.889.796**	**4.619.299**	**4.533.731**	**4.448.355**	**4.372.659**	**4.307.085**	

*Alle bedragen betreffen decentralisatie-uitkeringen (DU) tenzij in de tabel vermeld dat het een integratie-uitkering (IU) betreft.

Toelichting decentralisatie-uitkeringen

1. Uitvoeringskosten Omgevingswet

De financiële middelen vanuit het Coalitieakkoord (CA) van het kabinet-Rutte IV worden ingezet voor het bereiken van de doelen van de Omgevingswet. Met het uitkeren van deze € 71,5 miljoen in 2024 kunnen de ontvangende partijen in hun transitie ervoor zorgdragen dat ze aangesloten, geoefend en ingeregeld zijn en voldoen aan de in de Omgevingswet gestelde eisen. Er volgt nog een stelselevaluatie, waarbij de daadwerkelijk gemaakte kosten in kaart worden gebracht. Op de aanvullende post bij het ministerie van Financiën staat nog een reservering van in totaal ruim € 80 miljoen in 2025 voor gemeenten. Deze middelen zullen naar verwachting in een volgende circulaire worden toegevoegd aan het gemeentefonds. De gemeenten ontvangen een uitkering op basis van een vast bedrag (15 procent van het totaal), het aantal inwoners (60 procent) en landoppervlak (25 procent).

De verdeling van de middelen is opgenomen in bijlage 3.2-1 van deze circulaire.

2. Voorkomen van dakloosheid

Het kabinet zet in op het voorkomen van dakloosheid, om- en afbouw van de maatschappelijke opvang en het realiseren van woonplekken met passende ondersteuning voor (dreigend) dakloze jongeren en volwassenen. Het kabinet heeft daarvoor structureel € 65 miljoen extra beschikbaar gesteld vanuit de coalitieakkoord maatregel dak- en thuislozen. Hiervan staat € 3 miljoen op de begroting van het ministerie van VWS. Deze middelen worden ingezet voor landelijke monitoring, subsidies, opdrachten en apparaatskosten. Zie ook paragraaf 3.2-10 van de meicirculaire 2023.

2a. Nationaal actieplan dakloosheid

Vanaf 2024 wordt structureel € 55 miljoen aan het gemeentefonds toegevoegd en verstrekt aan centrumgemeenten maatschappelijke opvang/beschermd wonen via de decentralisatie-uitkering Nationaal Actieplan Dakloosheid. Voor de verdeling aan centrumgemeenten wordt het objectieve verdeelmodel van de decentralisatie-uitkering Maatschappelijke Opvang (DUMO) gehanteerd. Zie ook paragraaf 3.2-10a van de meicirculaire 2023.

De verdeling van de middelen is opgenomen in bijlage 3.2-2a.

2b. Pilot dakloze EU-burgers

In 2024 wordt € 7 miljoen beschikbaar gesteld voor de specifieke aanpak voor dakloze EU-burgers, conform het plan van aanpak dakloze EU-burgers. Dit bedrag wordt beschikbaar gesteld aan de 6 pilotgemeenten: Amsterdam, Rotterdam, Utrecht, Den Haag, Eindhoven en Venlo. Dit bedrag wordt ook via het objectieve verdeelmodel van DUMO over de 6 pilotgemeenten verdeeld. Zie ook paragraaf 3.2-10b van de meicirculaire 2023.

De verdeling van de middelen is opgenomen in bijlage 3.2-2b.

3. Uitvoeringskosten Lbv en Lbv-plus

Decentralisatie uitkering uitvoeringskosten Lbv en Lbv-plus (fase 1)
Sinds 3 juli 2023 zijn de Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties (Lbv) en de Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties met piekbelasting (Lbv-plus) opengesteld, waarmee ondernemers subsidie kunnen ontvangen om hun veehouderijlocatie(s) te beëindigen. De doelstelling van deze subsidieregelingen is om de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden te verminderen.

De subsidieregelingen brengen werkzaamheden voor gemeenten, als het bevoegd gezag, met zich mee. Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) wil deze gemeenten daarin ondersteunen. In totaal is een bedrag van € 7 miljoen beschikbaar voor deze decentralisatie uitkering. De gemeenten kunnen de middelen beleids- en bestedingsvrij inzetten.

Deze bijdrage wordt beschikbaar gesteld op basis van door Rijksdienst voor Ondernemend

Nederland (RVO) tot en met 2 februari 2024 verleende (positieve) beschikkingen (€ 7.000 per locatie). In totaal gaat het in deze circulaire om € 1,5 miljoen. Het restant van de € 7 miljoen wordt op een later moment uitgekeerd. De kadastrale ligging van de bedrijfslocatie waarop deze (positieve) beschikking betrekking heeft, bepaald naar welke gemeente de bijdrage wordt uitgekeerd.

Decentralisatie uitkering uitvoeringskosten Lbv en Lbv-plus (fase 2)
Sinds 3 juli 2023 zijn de Lbv en de Lbv-plus opengesteld, waarmee ondernemers subsidie kunnen ontvangen om hun veehouderijlocatie(s) te beëindigen. De doelstelling van deze subsidieregelingen is om de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden te verminderen.

De subsidieregelingen brengen werkzaamheden voor gemeenten, als zijnde het bevoegd gezag, met zich mee. Het ministerie van LNV wil deze gemeenten daarin ondersteunen. In totaal is een bedrag van € 20 miljoen beschikbaar voor deze decentralisatie uitkering. De gemeenten kunnen de middelen beleids- en bestedingsvrij inzetten.

Deze bijdrage wordt beschikbaar gesteld op basis van door RVO tot en met 2 februari 2024 geregistreerde ondertekende overeenkomsten tot beëindiging van de veehouderijlocatie (€ 20.000 per locatie). In totaal gaat het in deze circulaire om € 726.000. Het restant van de € 20 miljoen wordt op een later moment uitgekeerd. De kadastrale ligging van de bedrijfslocatie waarop deze overeenkomst betrekking heeft, bepaalt naar welke gemeente de bijdrage wordt uitgekeerd.

De verdeling van de middelen is opgenomen in bijlage 3.2-3 van deze circulaire.

4. Bodembescherming

Voor apparaatskosten Wet bodembescherming wordt de decentralisatie-uitkering voor de periode 2024 tot en met 2030 gecontinueerd. Dit maakt onderdeel uit van de bestuurlijke afspraken bodem en ondergrond 2023 tot en met 2030, die eind 2022 zijn gemaakt tussen het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW), het IPO, de VNG en de UvW. Het betreft een tegemoetkoming in de kosten van het ambtelijk apparaat dat zorgdraagt voor het uitvoeren van de taken die de Wet bodembescherming toekent aan bevoegde gezagen (gemeenten en provincies).

Als gevolg van gemeentelijke herindeling heeft een technische correctie plaatsgevonden in de verdeling tussen de gemeente Leeuwarden en de provincie Friesland en tussen de gemeente Groningen en de provincie Groningen. De decentralisatie-uitkering voor de gemeente Leeuwarden wordt met een bedrag van € 14.868 verhoogd. De decentralisatie-uitkering voor de gemeente Groningen wordt met een bedrag van € 38.450 verhoogd, waarvan € 25.215 het jaarlijks bedrag van de technische correctie zelf betreft en € 13.235 een jaarlijks bedrag voor de periode van 2024 tot en met 2030 betreft als compensatie voor de jaren 2021 tot en met 2023, toen (onbewust) geen technische correctie is

gehanteerd. De overeenkomstige bedragen worden in mindering gebracht op de algemene uitkering van de provincies Friesland en Groningen.

Rekening houdend met de technische correctie bedraagt het structurele bedrag voor apparaatskosten Wet bodembescherming in het gemeentefonds € 8,6 miljoen. Zie ook paragraaf 3.2-9 van de meicirculaire 2023.

De verdeling van de middelen is opgenomen in bijlage 3.2-4 van deze circulaire.

5. Regionale doelgroepspecifieke aanpak

In het kader van het plan van aanpak 'Statushouders aan het werk' en de hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur van het ministerie van SZW, is in 2023 budget ter beschikking gesteld aan centrumgemeenten van de arbeidsmarktregio's voor een regionale doelgroepspecifieke aanpak. Het beoogde doel daarvan is om de arbeidsparticipatie van statushouders en andere kwetsbare groepen te vergroten en hen extra te ondersteunen.[6]

Om de inzet van de regionale doelgroepspecifieke aanpak te kunnen borgen en continueren wordt voor de periode 2024 tot en met 2026 jaarlijks een decentralisatie-uitkering verstrekt van € 4,8 miljoen waarbij elke centrumgemeente een gelijk bedrag ontvangt.

6. Gemeentelijke antidiscriminatie voorzieningen

Gemeenten en hun antidiscriminatievoorzieningen (ADV's) werken samen als het gaat om preventie van discriminatie op lokaal niveau. Voor de kerntaken van de ADV's krijgen gemeenten sinds 2009 structureel middelen via het gemeentefonds. Vanaf dit jaar krijgen gemeenten middelen om samen met hun ADV's méér aan preventie te kunnen doen.

De decentralisatie-uitkering maakt het mogelijk om op lokaal niveau maatwerk te kunnen toepassen. De ADV's kunnen gemeenten aan de hand van hun meldingscijfers adviseren over onderwerpen die hen zijn opgevallen binnen die gemeenten. Hiervoor is in 2024 in totaal € 2,5 miljoen beschikbaar.

Het ministerie van BZK werkt momenteel aan een stelselherziening voor de ADV's en kondigde in een eerdere Kamerbrief en een brief aan alle gemeenten aan dat er vooruitlopende op de stelselherziening extra middelen beschikbaar zijn voor gemeenten.[7] De middelen vanaf 2025 zullen naar verwachting in de komende septembercirculaire worden verwerkt.

De verdeling over de gemeenten is bijgevoegd in bijlage 3.2-6 van deze circulaire.

7. Faciliteitenbesluit opvangcentra

In het faciliteitenbesluit is geregeld dat de gemeenten die een opvangcentrum voor

[6] *Kamerstukken II* 2023/24, 32824, nr. 412
[7] *Kamerstukken II* 2023/24, 30950, nr. 354

asielzoekers hebben, uitkeringen krijgen vanuit een decentralisatie-uitkering. Op basis van dit besluit wordt aan een gemeente waarin een opvangcentrum is gevestigd, jaarlijks door het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) een uitkering verstrekt. De uitkering wordt gebaseerd op basis van het aantal door asielzoekers permanent te bezetten capaciteitsplaatsen verminderd met het op 1 januari van het uitkeringsjaar in de basisregistratie personen aantal ingeschreven bewoners van het opvangcentrum. Het bedrag van € 2,2 miljoen betreft een nabetaling aan dertien gemeenten over 2023 om hun werkzaamheden in en voor de opvangcentra te kunnen vergoeden.

De verdeling van de middelen is opgenomen in bijlage 3.2-7 van deze circulaire.

8. Maatschappelijke begeleiding

Conform artikel 18 van de Wet inburgering 2013 voorziet het college in de maatschappelijke begeleiding van inburgeringsplichtige asielmigranten en hun gezinsleden. Gemeenten ontvangen hiervoor in 2024 in totaal circa € 1,4 miljoen (579 personen * € 2.370). Zie ook paragraaf 3.2-10 van de septembercirculaire 2022.

In de bijlage 3.2-8 van deze circulaire zijn het betreffende aantal personen op peildatum 1 februari 2024 en de uit te keren middelen per gemeente opgenomen. Het betreft personen die vóór 1 januari 2024 inburgeringsplichtig zijn geworden. Voor nadere informatie en vragen over de selectie van personen ten behoeve van de bijdrage voor maatschappelijke begeleiding wordt verwezen naar de website zakelijk van DUO.[8]

9. Einde lening inburgeringsplicht (ELIP)

In het bestuurlijk overleg van april 2020 zijn tussen het ministerie van SZW en de VNG afspraken gemaakt over het ondersteunen van de zogenaamde ELIPs. Dit zijn inburgeraars die hun lening voor de inburgering (vrijwel) volledig hebben uitgeput, maar nog steeds inburgeringsplichtig zijn. De afspraken zijn met ingang van 1 januari 2023 geformaliseerd in de regelgeving. In het besluit Inburgering is nu opgenomen dat gemeenten inburgeraars die onder de ELIP definitie gerekend worden, hulp en begeleiding kunnen aanbieden. Met deze formalisering is een grondslag gecreëerd op basis waarvan informatie-uitwisseling tussen DUO en gemeenten over deze doelgroep mogelijk is. Hiermee is een knelpunt voor gemeenten om deze doelgroep te bereiken weggenomen.

Gemeenten gaan zelf over de wijze van invulling van de begeleiding. Via een decentralisatie-uitkering worden hiertoe middelen aan gemeenten beschikbaar gesteld voor begeleiding en het in een beperkt aantal gevallen financieel ondersteunen van ELIPs bij het betalen van extra cursusuren of examengelden.

De middelen worden over gemeenten verdeeld op basis van het aantal ELIPS zoals volgt uit deze definitie, gemeten op basis van DUO-cijfers per 1 januari 2024. In 2024 is € 840.000

[8] Maatschappelijke begeleiding, duo.nl

beschikbaar. Zie ook paragraaf 3.2-2 van de meicirculaire 2023.

De verdeling van de middelen is opgenomen in bijlage 3.2-9 van deze circulaire.

10. Social Labs

Drie gemeenten ontvangen middelen voor het oprichten van Social Labs in 2023 en 2024. Een Social lab betreft een werkplaats waarin een consortium van wetenschappers, maatschappelijke organisaties en professionals samen met gemeenten als één 'pedagogische coalitie' in de praktijk aan het werk gaan om de veerkracht en weerbaarheid te versterken in gebieden waar de leefbaarheid en veiligheid onder druk staat. Jongeren zelf en de behoeften die zij hebben, staan in een Social lab centraal. Met dit project wordt de veerkracht en weerbaarheid van jongeren in kwetsbare omgevingen versterkt zodat zij minder vatbaar zijn om in de criminaliteit betrokken te raken. Het gaat om een totaalbedrag van circa € 700.000 in 2024 dat als volgt is verdeeld: Amsterdam € 215.702, Tilburg € 244.000 en Zoetermeer € 240.000. Zie ook paragraaf 3.2-15 van de decembercirculaire 2023.

11. Behoud sociale voorzieningen Groningen

Voor de ontwikkeling van de sociale agenda is in *Nij Begun*, de Kabinetsreactie op de parlementaire enquête aardgaswinning Groningen, € 1 miljoen gereserveerd voor 2024. Deze middelen zijn bedoeld voor de organisatie van de ontwikkeling van de sociale agenda, zoals personele inzet (team onder leiding van de kwartiermaker en locatiekosten) en het organiseren van bijeenkomsten. De gemeente Groningen heeft binnen de regio een coördinerende rol bij de ontwikkeling van de sociale agenda. In december 2023 heeft gemeente Groningen via een decentralisatie-uitkering al een voorschot van € 250.000 ontvangen. Het resterende bedrag wordt nu via een decentralisatie-uitkering beschikbaar gesteld aan de gemeente Groningen (€ 629.000) en € 121.000 wordt toegevoegd aan het BCF.

12. LHBTI-beleid Regenboogsteden

Regenboogsteden zetten zich in voor de gezamenlijke doelstelling de veiligheid, weerbaarheid en sociale acceptatie van LHBTI (Lesbische vrouwen, Homoseksuele mannen, Biseksuelen, Transgenderpersonen en Intersekse personen) verder te bevorderen.

In totaal ontvangen 55 gemeenten een bijdragen voor de samenhangende aanpak van de Regenboogsteden voor lokaal LHBTI-beleid voor de periode 2023 tot en met 2026. In totaal gaat het in de periode 2024-2026 jaarlijks om € 533.000, welke middelen in deze circulaire worden verdeeld. Zie ook paragraaf 3.2-14 van de decembercirculaire 2023.

Een overzicht met de verdeling van de middelen voor 2024 tot en met 2026 is opgenomen in bijlage 3.2-12 van deze circulaire.

13. Outreachend werken

Het ministerie van SZW draagt bij aan het preventieve deel van het 'breed offensief tegen ondermijnende criminaliteit'. In het kader van deze aanpak heeft SZW vorig jaar drie gemeenten (Leeuwarden, Heerlen en Schiedam) uitgenodigd om iets extra's te doen voor kwetsbare jongeren die in kwetsbare wijken wonen. Hiervoor hebben deze gemeenten een decentralisatie-uitkering ontvangen. Deze wordt dit jaar verlengd, waardoor de drie gemeenten hun projecten kunnen voortzetten. De verlenging is eenmalig. Leeuwarden en Heerlen zetten deze decentralisatie-uitkering in voor het begeleiden van jongeren naar werk, inkomen of een opleiding. In Schiedam wordt de decentralisatie-uitkering gebruikt om energiearmoede in kwetsbare wijken tegen te gaan. In totaal gaat het om een bedrag van € 508.100. De decentralisatie-uitkering voor de gemeente Leeuwarden bedraagt € 178.600, voor de gemeente Heerlen € 187.500 en voor de gemeente Schiedam € 142.000. Zie ook paragraaf 3.2-3 van de meicirculaire 2023.

14. Veilige steden

De twintig gemeenten die participeren in het programma Veilige Steden van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) ontvangen voor de periode 2023-2026 jaarlijks een bedrag van in totaal € 315.000. Het programma heeft als doel de sociale veiligheid van vrouwen in de publieke ruimte te vergroten. Zie ook paragraaf 3.2-14 van de septembercirculaire 2023.

Een overzicht met de verdeling van de middelen is opgenomen in bijlage 3.2-14 van deze circulaire.

15. Ex ante Impact analyse NPLV

Zeventien gemeenten ontvangen in het kader van het interbestuurlijke programma Leefbaarheid en Veiligheid een bijdrage van in totaal € 270.000 voor het uitvoeren van een actualisatie van een eerder uitgevoerde ex ante impactanalyse. Voor elke gemeente is € 15.000 beschikbaar per Stedelijk Focusgebied. Naar verwachting wordt 100 procent van de bijdrage uitgegeven aan de inkoop van de actualisatie. Daarom is een afdracht gedaan aan het BCF. Gecorrigeerd voor deze afdracht gaat het per gemeente om € 12.389 (Amsterdam ontvangt tweemaal dit bedrag).

Een overzicht van de betreffende gemeenten is opgenomen in bijlage 3.2-15.

16. Weerbare gemeenschappen tegen ondermijnende criminaliteit

Zes gemeenten ontvangen een bijdrage van € 35.000 voor het uitvoeren van activiteiten in het kader van het weerbaar maken van gesloten gemeenschappen tegen ondermijning en het leggen van de verbinding tussen gemeente en gesloten gemeenschappen.

De georganiseerde criminaliteit ondermijnt onze rechtsstaat en zet de veiligheid van onze samenleving onder grote druk. Het ministerie van SZW acht het van belang om ondermijnende criminaliteit preventief tegen te gaan vanuit sociale en economische hoek.

Lokaal bestuur kan hier een belangrijk rol in vervullen. Betrokken gemeenten spannen zich hiervoor in en hebben verzocht om ondersteuning voor de voorgenomen interventies. Het gaat in totaal om € 210.000.

Een overzicht van de betreffende gemeenten is opgenomen in bijlage 3.2-16.

17. Versterking arbeidsmarktregio's

In de septembercirculaire 2023 (paragraaf 3.2-11) zijn middelen toegevoegd aan de decentralisatie-uitkering Versterking arbeidsmarktregio's. Het vanuit het ministerie van SZW overgehevelde budget was niet in overeenstemming met de aangeleverde verdeling van de middelen over de gemeenten. Met deze structurele aanvulling van € 10.000 in 2024 en € 11.000 voor 2025 en verder sluiten verdeling en budget structureel op elkaar aan.

18. Knelpunten verdeelsystematiek

Jaarlijks wordt de decentralisatie-uitkering Knelpunten verdeelproblematiek ten laste van de algemene uitkering geactualiseerd voor het extra jaar dat in de desbetreffende circulaire zichtbaar wordt. In dit geval € 102.000 in 2029.

19. DU Jeugd

Het ministerie van OCW heeft afgelopen najaar een actieplan Voortijdig Schoolverlaten (vsv) naar de Tweede Kamer gestuurd.[9] In de vsv-aanpak werken scholen en gemeenten verplicht samen in de Doorstroompuntregio met een regionaal programma. Met een gezamenlijk en ontschot budget stimuleert het ministerie van OCW dat scholen en gemeenten samenwerken. Hiervoor is niet alleen extra budget beschikbaar gesteld in de Werkagenda mbo, maar zijn ook bestaande middelen geoormerkt specifiek voor dit regionaal programma. Op deze manier kunnen de middelen gericht en herleidbaar worden ingezet voor jongeren die ondersteuning nodig hebben. In dat kader worden de middelen van de DU Jeugd (€ 21,7 miljoen) met ingang van 2025 structureel toegevoegd aan het budget voor de (contact)gemeente voor het regionaal programma, op de begroting van het ministerie van OCW.[10] De DU Jeugd wordt dan beëindigd. Deze voornemens zijn onderdeel van het wetsvoorstel 'van school naar duurzaam werk' dat naar verwachting in het tweede kwartaal van 2024 aan uw Kamer wordt aangeboden.

Toelichting integratie-uitkeringen

20. Compensatieregeling niet-beoogde kosten jeugdzorg

Voor het verlenen van de specifieke uitkering compensatieregeling niet beoogde kosten jeugdzorg in 2024 wordt € 60 miljoen vanuit het gemeentefonds overgeboekt naar de begroting van het ministerie van VWS. Vanuit de algemene uitkering wordt € 27,9 miljoen overgeboekt (zie paragraaf 2.2-10 van deze circulaire). Het overige deel van de € 60 miljoen (€ 32,1 miljoen) wordt overgeboekt vanuit het restantbudget van de

[9] *Kamerstukken II* 2023/24, 26995, nr. 143
[10] *Kamerstukken II* 2023/24, 26995, nr. 144

integratie-uitkering Voogdij 18+. Dit budget wordt ingezet om de gemeenten te compenseren voor de niet beoogde kosten van 2022 en 2023 na inwerkingtreding van de Wet wijziging woonplaatsbeginsel. Indien er in 2024 sprake is van onderuitputting binnen deze regeling, dan zullen de resterende middelen weer terugvloeien naar het gemeentefonds.

21. Vrijval reservering compensatieregelingen Voogdij 18+

In de meicirculaire 2022 is het budget van de integratie-uitkering Voogdij 18+ overgeheveld naar de algemene uitkering. Zie paragraaf 2.2-17 en 3.2-1 van die circulaire. Op de integratie-uitkering is een reservering achtergebleven voor eventueel nog toe te kennen compensatieregelingen. Dit restbudget (€ 32,1 miljoen) wordt nu voor 2025 en verder overgeheveld naar de algemene uitkering (zie paragraaf 2.2-7 van deze circulaire).

22. Tegemoetkoming sociaal ontwikkelbedrijven

Zoals aangekondigd in de Kamerbrief van 21 december 2023 worden de middelen voor de Wet sociale werkvoorziening (WSW) die onderdeel zijn van de integratie-uitkering Participatie in 2024 opgehoogd met € 63,9 miljoen om gemeenten tegemoet te komen bij de financiële uitdagingen die zij ervaren rondom de infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven.[11] De bedragen per gemeente voor de integratie-uitkering Participatie voor het jaar 2024 en verder zijn opgenomen in de gemeentefondsrubriek op internet. Zie ook de paragrafen 3.2-23 tot en met 3.2-26.

23. Verhoging rijksbijdrage beschut werk

Zoals aangekondigd in de Kamerbrief van 6 juli 2023 wordt de rijksbijdrage beschut werk, die onderdeel is van de integratie-uitkering Participatie, structureel verhoogd.[12] Het gaat om € 23,1 miljoen in 2024 oplopend naar € 65,3 miljoen in de structurele situatie (2048). De bedragen per gemeente voor de integratie-uitkering Participatie voor het jaar 2024 en verder zijn opgenomen in de gemeentefondsrubriek op internet. Zie ook de paragrafen 3.2-22 en 3.2-24 tot en met 3.2-26.

24. WSW extrapolatie

In de Voorjaarsnota 2024 is het jaar 2029 toegevoegd aan de begrotingshorizon. De middelen voor 2029 zijn via de extrapolatie aan de begroting toegevoegd. Daarbij worden de budgetten van 2028 in principe horizontaal doorgetrokken. Bij de WSW is sprake van een aflopende reeks. Daarvoor wordt de extrapolatie gecorrigeerd met € 71,2 miljoen. De bedragen per gemeente voor de integratie-uitkering Participatie voor het jaar 2024 en verder zijn opgenomen in de gemeentefondsrubriek op internet. Zie ook de paragrafen 3.2-22 en 3.2-23 en de paragrafen 3.2-25 en 3.2-26.

25. Beschut werk extrapolatie

In de Voorjaarsnota 2024 is het jaar 2029 toegevoegd aan de begrotingshorizon. De

[11] *Kamerstukken II* 2023/24, 34 352, nr. 307
[12] *Kamerstukken II* 2022/23, 34 352, nr. 300

middelen voor 2029 zijn via de extrapolatie aan de begroting toegevoegd. Daarbij worden de budgetten voor 2028 in principe horizontaal doorgetrokken. Bij Beschut werk is sprake van een oplopende reeks. Daarvoor wordt de extrapolatie gecorrigeerd met € 7,7 miljoen. De bedragen per gemeente voor de integratie-uitkering Participatie voor het jaar 2024 en verder zijn opgenomen in de gemeentefondsrubriek op internet. Zie ook de paragrafen 3.2-22 tot en met 3.2-24 en 3.2-26.

26. Loon- en prijsbijtelling 2024 Participatie

De omvang van de integratie-uitkering Participatie wijzigt als gevolg van de toekenning van de loon- en prijsbijstelling 2024 (€ 113,3 miljoen in 2024, aflopend naar € 93,7 miljoen in 2029). De bedragen per gemeente voor de integratie-uitkering Participatie voor het jaar 2024 en verder zijn opgenomen in de gemeentefondsrubriek op internet. Zie ook de paragrafen 3.2-22 tot en met 3.2-25.

De verdeling van de bedragen per gemeente wijzigt in de eerste plaats door actualisatie van de verdeling van de Wsw-middelen. Deze is gebaseerd op de gerealiseerde omvang van de sociale werkplaatspopulatie (gemeten in standaardeenheden (SE) per betalende gemeente) zoals die bekend is uit het voorgaande jaar en een inschatting van de blijfkansen in de sociale werkplaats. De Wsw-verdeling vanaf 2024 is geactualiseerd met de realisaties van het gemiddeld aantal SE in 2023 en de blijfkansen voor de jaren 2024 tot en met 2029.

Daarnaast is sprake van wijzigingen in de verdeling van de bedragen per gemeente door aanpassing van de drempelbedragen in de verdeling van de middelen voor beschut werk. De drempelbedragen geven (afgerond op honderdtallen) weer wat het gemiddelde bedrag is dat in het betreffende jaar beschikbaar is voor de begeleiding van beschut werk. Iedere gemeente ontvangt ten minste budget voor de financiering van de begeleiding van één beschutte werkplek. De drempelbedragen zijn in deze circulaire aangepast vanwege de loon- en prijsbijstelling en de structurele verhoging. Het drempelbedrag voor 2024 is € 11.300.

Door het gebruik van historische cijfers blijft het aandeel van individuele gemeenten in het verdeelmodel beschut werk ongewijzigd ten opzichte van de meicirculaire 2022.

27. Loon- en prijsbijtelling 2024 Beschermd wonen

De omvang van de integratie-uitkering Beschermd wonen wijzigt als gevolg van de toekenning van de loon- en prijsbijstelling 2024 (€ 89 miljoen vanaf 2024). De actuele verdeling van de integratie-uitkering Beschermd wonen is opgenomen als internet bijlage bij deze circulaire.

3.3. Verdeling bestaande decentralisatie- en integratie-uitkeringen en overige mededelingen

Deze paragraaf licht de wijzigingen in de decentralisatie-en integratie-uitkeringen toe die niet gepaard gaan met een wijziging in het macrobudget van de betreffende uitkering. Daarnaast bevat de paragraaf overige mededelingen die betrekking hebben op de decentralisatie- en integratie-uitkeringen.

3.3.1. Armoedebestrijding kinderen

In paragraaf 4.2-1 van de decembercirculaire 2016 zijn gemeenten geïnformeerd over de € 85 miljoen die vanaf 2017 structureel beschikbaar is gesteld voor de bestrijding van de gevolgen van armoede onder kinderen. Jaarlijks vindt in de meicirculaire actualisatie plaats van de verdeling voor het jaar t+1 en verder. De middelen worden verdeeld op basis van CBS-gegevens over kinderen met een kans op armoede.[13]

De verdeling over de gemeenten voor 2025 en verder is gebaseerd op gegevens over het jaar 2021 en is opgenomen in bijlage 3.3.1 van deze circulaire.

3.3.2. Kinderen in een AZC

In paragraaf 2.2-6 van de septembercirculaire 2018 zijn gemeenten geïnformeerd dat zij vanaf 2019 volledig verantwoordelijk worden voor de organisatie en financiering van jeugdhulp, inclusief de jeugd-ggz, aan kinderen in een AZC. Hiervoor is structureel € 5,1 miljoen beschikbaar.

Bijlage 3.3.2 bevat de definitieve verdeling voor 2023. Deze verdeling is gebaseerd op de cijfers van januari 2023 tot en met december 2023. Deze bedragen zijn voorlopig ook voor 2024 en verder gehanteerd.

3.3.3. Voorschoolse voorzieningen peuters

De decentralisatie-uitkering voorschoolse voorzieningen peuters heeft als doel dat alle peuters, zonder recht op kinderopvangtoeslag of voorschoolse educatie, naar een voorschoolse voorziening kunnen gaan. De decentralisatie-uitkering voorschoolse voorzieningen is voor 2024 geactualiseerd met de voluminastanden van uitkeringsjaar 2023 (in de gemeentelijke indeling van 2024).

De verdeling over de gemeenten voor de decentralisatie-uitkering is opgenomen in bijlage 3.3.3 van deze circulaire.

3.3.4. Basisregistratie Personen (BRP): centralisering inschrijving vergunninghouders

Enkele gemeenten ontvangen een bijdrage in verband met het inrichten en in stand houden van een zogeheten BRP-straat. Vanwege wijziging van de taakverdeling tussen de operationele BRP-straten wordt de verdeling van de decentralisatie-uitkering aangepast. In

[13] Zie voor gehanteerde CBS-gegevens: https://jmopendata.cbs.nl/#/JM/nl/dataset/20233NED/table?dl=3801D

overleg tussen Rijk en betrokken gemeenten is met ingang van 2024 de volgende verdeling overeengekomen: Arnhem (€ 507.363), Cranendonck (€ 785.055), Gilze en Rijen (€ 636.291), Haarlemmermeer (€ 70.542) en Westerwolde (€ 2.731.401).

3.3.5. Vangnet constructie energietoelage

Gemeenten kunnen, net als over 2022, een energietoeslag 2023 uitkeren aan huishoudens met een laag inkomen. Gemeenten hebben hiertoe budget ontvangen in de decembercirculaire 2023. Zie ook paragraaf 3.2-1 van de decembercirculaire 2023. Ondanks de aangepaste verdeelsystematiek kunnen net als in 2022 verschillen ontstaan tussen de gebruikte verdeelstatistiek en het werkelijke bereik van een gemeente. Daarom is een vangnetconstructie ingericht. In het gemeentenieuws van het ministerie van SZW (editie 2024-1) is deze vangnetconstructie nader toegelicht.

Voor de vangnetconstructie is € 32,5 miljoen gereserveerd. De vangnetconstructie wordt via de decentralisatie-uitkering energietoeslag aan gemeenten uitgekeerd. In mei/juni 2024 zal de VNG een uitvraag onder haar leden doen waarin zij signalen over afwijkingen tussen de verdeelsystematiek en het bereik uitvraagt. In het derde kwartaal 2024 zal een extern bureau een plausibiliteitstoets uitvoeren op de signalen waarna het bureau advies uitbrengt aan het ministerie van SZW over de verdeling van de gereserveerde middelen. Overblijvende middelen worden over alle gemeenten uitgekeerd o.b.v. de verdeling van het budget dat in de decembercirculaire 2023 beschikbaar is gesteld. Naar verwachting zal dit in de decembercirculaire 2024 worden verwerkt.

4 Overige mededelingen

4.1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat diverse mededelingen over de gemeentefinanciën. Paragraaf 4.2 bevat mededelingen over het gemeentefonds die zowel betrekking hebben op de algemene uitkering als op de decentralisatie- en integratie-uitkeringen. Vervolgd wordt met mededelingen op het terrein van de gemeentefinanciën.

4.2 Gemeentefondstotalen, bevoorschotting en nominale ontwikkelingen

Gemeentefondstotalen

Tabel 4.2.1 bevat een overzicht van de gemeentefondstotalen 2024-2029. In de tabel zijn de bedragen uit de hoofdstukken 2 en 3 bij elkaar gebracht.

Tabel 4.2.1 Gemeentefondstotalen 2023-2028 (in duizenden euro's)

	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Algemene uitkering	38.546.920	39.996.921	38.683.666	40.350.993	41.938.845	43.681.232
DU/IU	4.889.796	4.619.299	4.533.731	4.448.355	4.372.659	4.307.085
Totaal	**43.436.716**	**44.616.220**	**43.217.397**	**44.799.348**	**46.311.504**	**47.988.317**

Bevoorschotting

De bedragen 2024 uit de tabel zullen worden verwerkt in de bevoorschotting vanaf de eerste dinsdag in juli ofwel 2 juli 2024. Tot dat tijdstip is de bevoorschotting gebaseerd op de decembercirculaire 2023. Op de eerste dinsdag in juli zullen ook eventuele verrekeningen plaatsvinden als er eerder dit jaar te veel of juist te weinig voorschot is verstrekt. Verrekeningen over voorgaande uitkeringsjaren worden eveneens in juli uitgevoerd.

Over de voorschotten voor het uitkeringsjaar 2025 volgt informatie in de septembercirculaire 2024.

Voor de volledigheid: aan de berekening van de voorschotten kunnen geen rechten worden ontleend voor de definitieve vaststelling van de uitkeringen.

Nominale ontwikkelingen

De algemene uitkering is via het accres afhankelijk van de ontwikkeling van het bbp waarin rekening is gehouden met loon- en prijsontwikkelingen. Daarmee is de algemene uitkering in de meerjarenraming uitgedrukt in het prijspeil van het betreffende jaar ofwel in lopende prijzen. De decentralisatie-uitkeringen kennen geen correctie voor loon- en prijsontwikkelingen en betreffen nominale bedragen. De integratie-uitkeringen worden wel ieder jaar opnieuw geïndexeerd volgens de voor dat jaar van toepassing zijnde loon- en prijsontwikkeling (constante prijzen).

Het is van belang dat gemeenten in hun ramingen rekening houden met de loon- en

prijsontwikkelingen. Om gemeenten, die niet beschikken over eigen loon- en prijsindexen, te faciliteren bij het omgaan met nominale ontwikkelingen is in tabel 4.2.2 opgenomen. De tabel bevat een aantal loon- en prijsindicatoren die het CPB onderscheidt voor de overheidssector. De cijfers zijn ontleend aan de meest recente publicaties van het CPB. Voor nadere informatie verwijzen wij naar de regelmatig bijgestelde prognoses op de website van het CPB, met name de rubriek Centraal Economisch Plan 2024.

Tabel 4.2.2 Prijsindexen CPB* CEP 2024

mutaties per jaar in %	2024	2025	2026	2027	2028	2029**
Prijs bruto binnenlands product (pbbp)	4,0	2,3	2,6	2,6	2,5	2,5
Prijs nationale bestedingen (pnb)	3,3	2,2	2,6	2,6	2,5	2,5
Nationale consumentenprijsindex (cpi)	2,9	2,8	2,4	2,3	2,3	2,3
Loonvoet sector overheid	6,4	4,4	3,8	4,8	4,0	4,0
Prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers	5,6	4,4	3,4	4,3	3,9	3,9
Prijs bruto overheidsinvesteringen (iboi)	3,0	2,0	2,2	2,1	2,1	2,1
Prijs overheidsconsumptie, netto materieel (imoc)	2,9	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2

* toelichting/ verduidelijking bij de kerngegevens is te vinden op: https://www.cpb.nl/artikel/toelichting-bij-kerngegevenstabel
** cijfers 2028 zijn doorgetrokken naar 2029

4.3 Landelijk gemiddelde kengetal belastingcapaciteit

In de meicirculaire wordt jaarlijks de benodigde informatie voor de berekening van het kengetal belastingcapaciteit opgenomen, zoals aangegeven in de ministeriele regeling over de berekeningswijze van de financiële kengetallen (Besluit Begroting en Verantwoording). Voor gemeenten gaat het om het landelijk gemiddelde voor de gemeentelijke woonlasten van een meerpersoonshuishouden. Het laatst bekende gemiddelde bedraagt voor 2024 € 994 (jaar t).[14] In de begroting en het jaarverslag 2024 (jaar t) kan dit gemiddelde worden gebruikt voor de berekening van het kengetal belastingcapaciteit in de verschillende jaren. De cijfers per gemeente zijn gepubliceerd in de Atlas van de lokale lasten 2024.

4.4 Nieuw proces belastingcapaciteit 2024 WOZ

Zoals in paragraaf 4.5 van de decembercirculaire 2023 aangekondigd, is het proces rondom de vaststelling van de belastingcapaciteit van gemeenten per 1 januari 2024 veranderd. Daarbij wijzigt de definitie van de belastingcapaciteit niet.

Het proces is op de volgende punten gewijzigd:

1. De Landelijke Voorziening WOZ (LV WOZ), die nu al de basis is voor de vaststelling van de belastingcapaciteit, wordt uitsluitend leidend. De kwaliteit van de LV WOZ data is de afgelopen jaren aanzienlijk verbeterd, waardoor steeds minder gemeenten het CBS benaderen voor een correctie van de data. De inschatting van de Waarderingskamer is dat in 2024 alle gemeenten hun gegevens tijdig, volledig en correct invoeren in de LV WOZ.
2. Gemeenten kunnen vanaf 2024 geen rechtstreekse verzoeken tot correcties op de belastingcapaciteit indienen bij het CBS en/of het ministerie van BZK. Dat betekent dat gemeenten geen vaststellingsbrief ontvangen met daarin de vastgestelde

[14] Huishoudens betalen gemiddeld 8 procent meer aan gemeente, provincie en waterschap, Coelo.nl

voorlopige en definitieve belastingcapaciteit. Gemeenten kunnen alleen de onderliggende WOZ-waarden corrigeren door deze via de LV WOZ aan te passen. Bij de definitieve vaststelling (2,5 jaar later) ziet het CBS de gecorrigeerde waarden in haar uitdraai van de LV WOZ.

3. De uitvraag uit de LV WOZ gaat later plaatsvinden. Bij de voorlopige belastingcapaciteit wordt de LV WOZ pas in juni uitgevraagd in plaats van begin mei. Bij de definitieve belastingcapaciteit zal de uitvraag in oktober zijn in plaats van in mei. Hierdoor zal de berekening van de belastingcapaciteit op actuelere gegevens worden gebaseerd.
4. Er komt een verbeterde inschattingsmethode van ontbrekende waarden. Het CBS vult momenteel een ontbrekende waarde in met het meest recente gegeven uit het verleden. Het CBS gaat bij de verbeterde inschattingsmethode onder andere rekening houden met de waardeontwikkeling van de woningen.

De aard van de (rechtsbescherming bij de heffing van de) OZB is zodanig dat er altijd kans is dat een paar objecten nog niet definitief zijn beschikt wanneer het CBS de definitieve belastingcapaciteit berekent (ongeveer 2,5 jaar na dato). De mogelijkheid om bezwaar te maken tegen de definitieve vaststelling van de belastingcapaciteit blijft behouden in het nieuwe proces.

4.5 Advies raming ruimte onder het plafond BCF

Met ingang van het begrotingsjaar 2019 is de wijze van verwerking van de ruimte onder het plafond van het BCF in de raming van de algemene uitkering in de circulaires gewijzigd (zie paragraaf 2.2-2 van de meicirculaire 2018). Dat was voor het ministerie van BZK de aanleiding om in afstemming met de VNG en de provinciale toezichthouders een advies op te stellen over de wijze waarop de ruimte onder het plafond BCF door gemeenten kan worden opgenomen als verwachte bate. Dit advies luidt:

Gezien de onzekerheid over de toekomstige ontwikkeling van de ruimte onder het plafond BCF, adviseren we om voorzichtigheid in acht te nemen door een raming op te nemen, die maximaal gebaseerd is op de meest recente, gerealiseerde ruimte onder het plafond BCF.

Voor de begroting 2025 en de meerjarenraming 2026-2028 is dit de realisatie 2023 zoals die in deze circulaire is opgenomen.

4.6 Toezicht en handhaving aanpassing kwaliteitseisen kinderopvang

In de Voorjaarsnota zijn middelen vrijgemaakt voor incidentele meerkosten voor toezicht en handhaving op aangepaste kwaliteitseisen in de kinderdagopvang, buitenschoolse opvang en meertalige opvang voor 2024 en 2025. De aanpassingen zijn in werking getreden / treden in werking op 1 juli 2023, 1 februari 2024 en 1 juli 2024. Het gaat om kosten van implementatie van de regelgeving bij gemeenten en GGD'en en het uitvoeren van de eerste keer toezicht en handhaving op de aangepaste kwaliteitseisen. De betreffende middelen zullen naar verwachting in de komende septembercirculaire worden toegevoegd aan de algemene uitkering van het gemeentefonds.

4.7 Stand van zaken versterken dienstverlening gemeenten

In de kabinetsreactie van 15 januari 2021 op het rapport 'Ongekend onrecht' is toegelicht dat naast de hersteloperatie voor getroffen ouders en kinderen, ook maatregelen nodig zijn die structureel tot brede verbeteringen in beleid en uitvoering moeten leiden (zie ook paragraaf 2.2-3 van de decembercirculaire 2021). Onderdeel hiervan is het versterken van de dienstverlening bij alle onderdelen van de overheid, waaronder de gemeenten. Dit vraagt niet alleen investeringen in de kwaliteit van de directe dienstverlening aan inwoners en aansluiting tussen de dienstverlening van uitvoeringsorganisaties en gemeenten, maar ook investeren in het gezamenlijk leervermogen van gemeenten, het Rijk én de uitvoeringsorganisaties. In de kabinetsreactie is het 'Leren van de praktijk: signalen serieus nemen' dan ook een van de pijlers. Er wordt o.a. gemeld: "De overheid hoort actief te onderzoeken hoe regelingen in de praktijk werken en toegankelijk te zijn als er vragen of onduidelijkheden zijn" en "het is belangrijk om bij de voorbereiding van nieuw beleid en regelgeving steeds goed te kijken naar de werking van regelgeving in de praktijk, juist ook voor burgers".

Het (toenmalige) kabinet heeft besloten voor het versterken van de dienstverlening bij gemeenten en het extra ondersteunen van mensen in kwetsbare posities voor de periode tot en met 2027 € 150 miljoen per jaar beschikbaar te stellen. Daarbij is destijds aangegeven dat het Rijk zich kan voorstellen dat de transitie niet in deze periode kan worden voltooid en het Rijk zal daarom vroegtijdig met de VNG het gesprek aangaan over de periode na 2027. Om te kunnen beoordelen of en hoe de toekenning van de middelen na 2027 kan worden voortgezet is door de fondsbeheerders als voorwaarde gesteld dat uiterlijk in 2027 een evaluatie van de inzet van de middelen is afgerond. Dit kan leiden tot een herziening van het budget of een aanpassing in de verdeling.
Om de effectieve inzet van de middelen door gemeenten te bevorderen is ervoor gekozen een landelijke basisinfrastructuur voor ondersteuning in het sociaal domein in te richten onder regie van de VNG. Het ministerie van BZK heeft de start- en eerste uitbouwfase in de jaren 2022-2024 bekostigd.

4.8 Redelijk peil 2025

De Fvw bepaalt dat de eigen inkomsten van een gemeente een bepaald 'redelijk peil' moeten hebben, wil zij in aanmerking komen voor een aanvullende uitkering op basis van artikel 12 Fvw. Voor het jaar 2025 is het redelijk peil OZB vastgesteld op 0,1595, zie bijlage 4.8 van deze circulaire voor de berekening.

4.9 Integraal overzicht financiën gemeenten

Net als vorig jaar zal het ministerie van BZK het jaarlijkse Integraal Overzicht Financiën Gemeenten naar beide Kamers sturen. Het overzicht zal ingaan op de financiële positie, omvang van de baten en lasten, getrouwheid van de jaarrekening en de rechtmatigheid van de specifieke uitkeringen.

4.10 Analyse gemeentebegrotingen

De gemeente kan haar financiële situatie op verschillende manieren onderzoeken. Op verzoek kan bijvoorbeeld de Rijksoverheid, samen met de provincie, de financiën van de gemeente vergelijken met die van andere gemeenten, de zogenoemde begrotingsscan. Ook kunnen gemeenten met behulp van de provincie en de Rijksoverheid de financiële gevolgen van een herindeling (laten) onderzoeken door middel van een herindelingsscan. Voor meer informatie wordt verwezen naar de Rijksoverheid.nl.

4.11 Website gemeentefinanciën: **www.findo.nl**

De online database met gegevens over de financiën van decentrale overheden (www.findo.nl) is geactualiseerd. De Iv3-data, zoals die door gemeenten en provincies zijn aangeleverd bij het CBS, zijn bijgewerkt tot en met de begroting van 2024, net als de BBV-kengetallen die met de begroting zijn aangeleverd. De originele begrotingen en jaarstukken van gemeenten en provincies tot en met 2022 (jaarrekeningen) en 2024 (begrotingen) zijn aan de website toegevoegd. Door deze informatie en openbare documenten op één plaats beschikbaar te stellen, wil het ministerie van BZK bijdragen aan de transparantie en openbaarheid van de financiën van decentrale overheden.
De gegevens uit deze circulaire zullen zo spoedig mogelijk worden verwerkt, zodat u de meest actuele stand kunt raadplegen.

Vanaf begrotingsjaar 2026 wordt JSON het standaard-format waarin Iv3-data naar het CBS wordt toegezonden. Nu is het nog mogelijk om de Iv3-data in zowel in Excel- als in JSON-format bij het CBS aan te leveren. De Iv3-data over de begroting van 2026 (uiterlijke aanleverdatum 14 november 2025) en alle volgende aanleveringen over 2026 en latere jaren kan alleen nog in JSON-format worden aangeleverd.
De Iv3-data over het vierde kwartaal en de jaarrekening van 2025 (de deadlines hiervoor zijn na die voor de begroting 2026) mogen nog in zowel Excel- als JSON-format worden aangeleverd.

Het CBS biedt hier informatie aan over Iv3-data aanleveren in JSON-format.

Bijlagen

Bijlage 2.1.1 Bedragen per eenheid en uitkeringsfactor 2024[15]

Verdeeltabel 2024 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven en uitkeringsfactor	b.p.e. 2024 stand december 2023	w ijzigingen volgens deze circulaire	b.p.e. 2024 stand mei 2024
bedrijven	134,78	-	134,78
bew oonde oorden 1930	42,27	-	42,27
historische w oningen in bew oonde oorden 1930	79,48	-	79,48
bijstandsontvangers	5.128,00	51,66	5.179,66
doelgroepenregister gemeentelijke doelgroep	1.037,30	10,45	1.047,75
éénpersoonshuishoudens	166,04	0,15	166,19
extra groei jongeren	766,20	-	766,20
extra groei leerlingen voortgezet onderw ijs	628,55	-	628,55
grote w oonkernen	75.166,66	-	75.166,66
huishoudens met een laag inkomen met drempel	3.779,00	5,12	3.784,12
inw oners	375,98	-0,41	375,57
inw oners 75+ met drempel	1.325,43	1,19	1.326,62
inw oners w addengemeenten (<2500 inw oners)	269,09	-	269,09
inw oners w addengemeenten (>7500 inw oners)	47,34	-	47,34
inw oners w addengemeenten (2500 tot 7500 inw oners)	209,89	-	209,89
jongeren	565,77	0,13	565,90
kernen	114.512,29	5,09	114.517,38
laag opleidingsniveau met drempel	263,59	0,24	263,83
leerlingen (voortgezet) speciaal onderw ijs	528,66	-	528,66
leerlingen voortgezet onderw ijs	384,90	-	384,90
loonkostensubsidie	5.128,00	51,66	5.179,66
migratieachtergrond	386,24	-0,44	385,80
landelijke centrumfunctie	45,41	-	45,41
lokale centrumfunctie	10,86	-	10,86
regionale centrumfunctie	155,12	-0,02	155,10
oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	13,42	-	13,42
oeverlengte*bodemfactor gemeente	31,40	-	31,40
omgevingsadressendichtheid	86,52	-0,07	86,45
onderw ijsachterstand	150,84	-	150,84
oppervlak bebouw ing buitengebied	7.925,10	-	7.925,10
oppervlak bebouw ing buitengebied bodemfactor buitengebied	2.935,95	-	2.935,95
oppervlak bebouw ing w oonkern	6.818,51	-	6.818,51
oppervlak bebouw ing w oonkern bodemfactor w oonkern	10.743,51	-	10.743,51
oppervlak binnenw ater	126,10	-	126,10
oppervlak buitenw ater	39,89	-	39,89
oppervlak historische kern < 40 ha	33.745,44	-	33.745,44
oppervlak historische kern > 65 ha	33.745,44	-	33.745,44
oppervlak historische kern 40 tot 65 ha	33.745,44	-	33.745,44
oppervlak land * bodemfactor gemeente	25,72	-	25,72
oppervlak land	39,00	-	39,00
ozb niet-w oningen eigenaren	-0,293%	-	-0,293%
ozb niet-w oningen gebruikers	-0,223%	-	-0,223%
ozb w oningen eigenaren	-0,089%	-	-0,089%
vast bedrag	980.357,93	1.697,91	982.055,84
vast bedrag Amsterdam	74.175.269,15	-	74.175.269,15
verkiezingen Den Haag	1.326.905,44	167.627,99	1.494.533,43
vast bedrag Rotterdam	27.064.336,61	-	27.064.336,61
w oonruimten	11,81	-0,02	11,79
w oonruimten bodemfactor w oonkern	52,99	-	52,99
uitkeringsfactor	1,399	0,015	1,414

[15] BPE standen december 2022 is de correctie verdeling structurele middelen Wet goed verhuurderschap opgenomen. Zie toelichting decembercirculaire 2022.

Bijlage 2.1.2 Bedragen per eenheid 2024 per cluster

Bedragen per eenheid stand meicirculaire 2024 uitkeringsjaar 2024

	Totaal	Sociale basisvoor-zieningen	Participatie	Wmo	Jeugd	Bestuur en ondersteuning	Orde en veiligheid	Onderwijs	Sport, cultuur en recreatie	Infrastructuur, ruimte en milieu	Overig	Overige Eigen Middelen	OZB
bedrijven	134,78	-	-	-	-	-	84,44	-	-	50,34	-	-	-
bewoonde oorden 1930	42,27	-	-	-	-	-	-	-	-	42,27	-	-	-
historische woningen in bewoonde oorden 1930	79,48	-	-	-	-	-	-	-	79,48	-	-	-	-
bijstandsontvangers	5.179,66	-	5.179,66	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
doelgroepenregister gemeentelijke doelgroep	1.047,75	-	1.047,75	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
éénpersoonshuishoudens	166,19	-	-	166,19	-	-	-	-	-	-	-	-	-
extra groei jongeren	766,20	-	-	-	-	-	-	766,20	-	-	-	-	-
extra groei leerlingen voortgezet onderwijs	628,55	-	-	-	-	-	-	628,55	-	-	-	-	-
grote woonkernen	75.166,66	-	-	-	-	-	75.166,66	-	-	-	-	-	-
huishoudens met een laag inkomen met drempel	3.784,12	-	355,90	523,50	2.598,90	-	128,93	176,88	-	-	-	-	-
inwoners	375,57	129,93	-	-	-	205,84	11,53	-	146,16	-	-	-117,89	-
inwoners 75+ met drempel	1.326,62	-	-	1.326,62	-	-	-	-	-	-	-	-	-
inwoners waddengemeenten (<2500 inwoners)	269,09	-	-	-	-	-	-	-	-	-	269,09	-	-
inwoners waddengemeenten (>7500 inwoners)	47,34	-	-	-	-	-	-	-	-	-	47,34	-	-
inwoners waddengemeenten (2500 tot 7500 inwoners)	209,89	-	-	-	-	-	-	-	-	-	209,89	-	-
jongeren	565,90	-	-	-	305,55	-	-	260,35	-	-	-	-	-
kernen	114.517,38	5.562,74	-	23.621,29	-	-	-	-	-	85.333,35	-	-	-
laag opleidingsniveau met drempel	263,83	-	-	263,83	-	-	-	-	-	-	-	-	-
leerlingen (voortgezet) speciaal onderwijs	528,66	-	-	-	-	-	-	528,66	-	-	-	-	-
leerlingen voortgezet onderwijs	384,90	-	-	-	-	-	-	384,90	-	-	-	-	-
loonkostensubsidie	5.179,66	-	5.179,66	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
migratieachtergrond	385,80	151,21	-	-	-	-	150,18	84,41	-	-	-	-	-
landelijke centrumfunctie	45,41	-	-	-	-	-	-	-	45,41	-	-	-	-
lokale centrumfunctie	10,86	-	-	-	-	-	5,39	-	5,47	-	-	-	-
regionale centrumfunctie	155,10	29,00	-	49,88	45,62	-	-	-	30,60	-	-	-	-
oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	13,42	-	-	-	-	-	-	-	-	13,42	-	-	-
oeverlengte*bodemfactor gemeente	31,40	-	-	-	-	-	-	-	-	31,40	-	-	-
omgevingsadressendichtheid	86,45	17,50	-	-	-26,22	3,66	18,26	-	-	73,25	-	-	-
onderwijsachterstand	150,84	-	-	-	-	-	-	150,84	-	-	-	-	-
oppervlak bebouwing buitengebied	7.925,10	-	-	-	-	-	-	-	-	7.925,10	-	-	-
oppervlak bebouwing buitengebied bodemfactor buitengebied	2.935,95	-	-	-	-	-	-	-	-	2.935,95	-	-	-

(voortzetting op de volgende bladzijde)

Bedragen per eenheid stand meicirculaire 2024 uitkeringsjaar 2024

	Totaal	Sociale basisvoor-zieningen	Participatie	Wmo	Jeugd	Bestuur en ondersteuning	Orde en veiligheid	Onderwijs	Sport, cultuur en recreatie	Infrastructuur, ruimte en milieu	Overig	Overige Eigen Middelen	OZB
oppervlak bebouwing woonkern	6.818,51	-	-	-	-	-	-	-	-	6.818,51	-	-	-
oppervlak bebouwing woonkern bodemfactor woonkern	10.743,51	-	-	-	-	-	-	-	-	10.743,51	-	-	-
oppervlak binnenwater	126,10	-	-	-	-	-	-	-	-	126,10	-	-	-
oppervlak buitenwater	39,89	-	-	-	-	-	-	-	-	39,89	-	-	-
oppervlak historische kern < 40 ha	33.745,44	-	-	-	-	-	-	-	18.619,46	15.125,98	-	-	-
oppervlak historische kern > 65 ha	33.745,44	-	-	-	-	-	-	-	18.619,46	15.125,98	-	-	-
oppervlak historische kern 40 tot 65 ha	33.745,44	-	-	-	-	-	-	-	18.619,46	15.125,98	-	-	-
oppervlak land * bodemfactor gemeente	25,72	-	-	-	-	-	-	-	-	25,72	-	-	-
oppervlak land	39,00	-	-	-	-	-	-	25,26	-	13,74	-	-	-
ozb niet-woningen eigenaren	-0,2933%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-0,2933%
ozb niet-woningen gebruikers	-0,2231%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-0,2231%
ozb woningen eigenaren	-0,0890%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-0,0890%
vast bedrag	982.055,84	-	-	-	-	530.897,93	-	-	-	401.336,28	-	-	49.821,63
vast bedrag Amsterdam	74.175.269,15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	74.175.269,15	-	-
verkiezingen Den Haag	1.494.533,43	-	-	-	-	1.494.533,43	-	-	-	-	-	-	-
vast bedrag Rotterdam	27.064.336,61	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27.064.336,61	-	-
woonruimten *	11,79	-	-	-	-	82,81	56,12	-	-	-65,05	-	-	-62,09
woonruimten bodemfactor woonkern	52,99	-	-	-	-	-	-	-	-	52,99	-	-	-

Bijlage 2.1.3 Bedragen per eenheid en uitkeringsfactor 2025

Verdeeltabel 2025 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven en uitkeringsfactor	b.p.e. 2024 stand mei 2024	wijzigingen volgens deze circulaire	b.p.e. 2025 stand mei 2024
bedrijven	134,78	-	134,78
bewoonde oorden 1930	42,27	-	42,27
historische woningen in bewoonde oorden 1930	79,48	-	79,48
bijstandsontvangers	5.179,66	-55,47	5.124,19
doelgroepenregister gemeentelijke doelgroep	1.047,75	-11,22	1.036,53
éénpersoonshuishoudens	166,19	3,25	169,44
extra groei jongeren	766,20	-	766,20
extra groei leerlingen voortgezet onderwijs	628,55	-	628,55
grote woonkernen	75.166,66	-	75.166,66
huishoudens met een laag inkomen met drempel	3.784,12	-21,47	3.762,65
inwoners	375,57	-0,80	374,77
inwoners 75+ met drempel	1.326,62	22,01	1.348,63
inwoners waddengemeenten (<2500 inwoners)	269,09	-	269,09
inwoners waddengemeenten (>7500 inwoners)	47,34	-	47,34
inwoners waddengemeenten (2500 tot 7500 inwoners)	209,89	-	209,89
jongeren	565,90	-3,31	562,59
kernen	114.517,38	475,61	114.992,99
laag opleidingsniveau met drempel	263,83	4,96	268,79
leerlingen (voortgezet) speciaal onderwijs	528,66	-	528,66
leerlingen voortgezet onderwijs	384,90	-	384,90
loonkostensubsidie	5.179,66	-55,47	5.124,19
migratieachtergrond	385,80	-0,04	385,76
landelijke centrumfunctie	45,41	-	45,41
lokale centrumfunctie	10,86	-	10,86
regionale centrumfunctie	155,10	0,54	155,65
oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	13,42	-	13,42
oeverlengte*bodemfactor gemeente	31,40	-	31,40
omgevingsadressendichtheid	86,45	0,33	86,79
onderwijsachterstand	150,84	-	150,84
oppervlak bebouwing buitengebied	7.925,10	-	7.925,10
oppervlak bebouwing buitengebied bodemfactor buitengebied	2.935,95	-	2.935,95
oppervlak bebouwing woonkern	6.818,51	-	6.818,51
oppervlak bebouwing woonkern bodemfactor woonkern	10.743,51	-	10.743,51
oppervlak binnenwater	126,10	-	126,10
oppervlak buitenwater	39,89	-	39,89
oppervlak historische kern < 40 ha	33.745,44	-	33.745,44
oppervlak historische kern > 65 ha	33.745,44	-	33.745,44
oppervlak historische kern 40 tot 65 ha	33.745,44	-	33.745,44
oppervlak land * bodemfactor gemeente	25,72	-	25,72
oppervlak land	39,00	-	39,00
ozb niet-woningen eigenaren	-0,2933%	-0,0146%	-0,3079%
ozb niet-woningen gebruikers	-0,2231%	-0,0111%	-0,2342%
ozb woningen eigenaren	-0,0890%	-0,0024%	-0,0914%
vast bedrag	982.055,84	-1.697,91	980.357,93
vast bedrag Amsterdam	74.175.269,15	-	74.175.269,15
verkiezingen Den Haag	1.494.533,43	-167.627,99	1.326.905,44
vast bedrag Rotterdam	27.064.336,61	-	27.064.336,61
woonruimten	11,79	0,01	11,80
woonruimten bodemfactor woonkern	52,99	-	52,99
uitkeringsfactor	1,414	0,043	1,457

Bijlage 2.1.4 Bedragen per eenheid 2025 per cluster

Bedragen per eenheid stand meicirculaire 2024 uitkeringsjaar 2025

	Totaal	Sociale basisvoor-zieningen	Participatie	Wmo	Jeugd	Bestuur en ondersteuning	Orde en veiligheid	Onderwijs	Sport, cultuur en recreatie	Infrastructuur, ruimte en milieu	Overig	Overige Eigen Middelen	OZB
bedrijven	134,78	-	-	-	-	-	84,44	-	-	50,34	-	-	-
bewoonde oorden 1930	42,27	-	-	-	-	-	-	-	-	42,27	-	-	-
historische woningen in bewoonde oorden 1930	79,48	-	-	-	-	-	-	-	79,48	-	-	-	-
bijstandsontvangers	5.124,19	-	5.124,19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
doelgroepenregister gemeentelijke doelgroep	1.036,53	-	1.036,53	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
éénpersoonshuishoudens	169,44	-	-	169,44	-	-	-	-	-	-	-	-	-
extra groei jongeren	766,20	-	-	-	-	-	-	766,20	-	-	-	-	-
extra groei leerlingen voortgezet onderwijs	628,55	-	-	-	-	-	-	628,55	-	-	-	-	-
grote woonkernen	75.166,66	-	-	-	-	-	75.166,66	-	-	-	-	-	-
huishoudens met een laag inkomen met drempel	3.762,65	-	352,10	533,97	2.570,78	-	128,93	176,88	-	-	-	-	-
inwoners	374,77	128,87	-	-	-	206,10	11,53	-	146,16	-	-	-117,89	-
inwoners 75+ met drempel	1.348,63	-	-	1.348,63	-	-	-	-	-	-	-	-	-
inwoners waddengemeenten (<2500 inwoners)	269,09	-	-	-	-	-	-	-	-	-	269,09	-	-
inwoners waddengemeenten (>7500 inwoners)	47,34	-	-	-	-	-	-	-	-	-	47,34	-	-
inwoners waddengemeenten (2500 tot 7500 inwoners)	209,89	-	-	-	-	-	-	-	-	-	209,89	-	-
jongeren	562,59	-	-	-	302,24	-	-	260,35	-	-	-	-	-
kernen	114.992,99	5.578,87	-	24.080,77	-	-	-	-	-	85.333,35	-	-	-
laag opleidingsniveau met drempel	268,79	-	-	268,79	-	-	-	-	-	-	-	-	-
leerlingen (voortgezet) speciaal onderwijs	528,66	-	-	-	-	-	-	528,66	-	-	-	-	-
leerlingen voortgezet onderwijs	384,90	-	-	-	-	-	-	384,90	-	-	-	-	-
loonkostensubsidie	5.124,19	-	5.124,19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
migratieachtergrond	385,76	151,17	-	-	-	-	150,18	84,41	-	-	-	-	-
landelijke centrumfunctie	45,41	-	-	-	-	-	-	-	45,41	-	-	-	-
lokale centrumfunctie	10,86	-	-	-	-	-	5,39	-	5,47	-	-	-	-
regionale centrumfunctie	155,65	29,08	-	50,84	45,13	-	-	-	30,60	-	-	-	-
oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	13,42	-	-	-	-	-	-	-	-	13,42	-	-	-
oeverlengte*bodemfactor gemeente	31,40	-	-	-	-	-	-	-	-	31,40	-	-	-
omgevingsadressendichtheid	86,79	17,55	-	-	-25,93	3,66	18,26	-	-	73,25	-	-	-
onderwijsachterstand	150,84	-	-	-	-	-	-	150,84	-	-	-	-	-
oppervlak bebouwing buitengebied	7.925,10	-	-	-	-	-	-	-	-	7.925,10	-	-	-
oppervlak bebouwing buitengebied bodemfactor buitengebied	2.935,95	-	-	-	-	-	-	-	-	2.935,95	-	-	-

(voortzetting op de volgende bladzijde)

Bedragen per eenheid stand meicirculaire 2024 uitkeringsjaar 2025

	Totaal	Sociale basisvoor-zieningen	Participatie	Wmo	Jeugd	Bestuur en ondersteuning	Orde en veiligheid	Onderwijs	Sport, cultuur en recreatie	Infrastructuur, ruimte en milieu	Overig	Overige Eigen Middelen	OZB
oppervlak bebouwing woonkern	6.818,51	-	-	-	-	-	-	-	-	6.818,51	-	-	-
oppervlak bebouwing woonkern bodemfactor woonkern	10.743,51	-	-	-	-	-	-	-	-	10.743,51	-	-	-
oppervlak binnenwater	126,10	-	-	-	-	-	-	-	-	126,10	-	-	-
oppervlak buitenwater	39,89	-	-	-	-	-	-	-	-	39,89	-	-	-
oppervlak historische kern < 40 ha	33.745,44	-	-	-	-	-	-	-	18.619,46	15.125,98	-	-	-
oppervlak historische kern > 65 ha	33.745,44	-	-	-	-	-	-	-	18.619,46	15.125,98	-	-	-
oppervlak historische kern 40 tot 65 ha	33.745,44	-	-	-	-	-	-	-	18.619,46	15.125,98	-	-	-
oppervlak land * bodemfactor gemeente	25,72	-	-	-	-	-	-	-	-	25,72	-	-	-
oppervlak land	39,00	-	-	-	-	-	-	25,26	-	13,74	-	-	-
ozb niet-woningen eigenaren	-0,3079%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-0,3079%
ozb niet-woningen gebruikers	-0,2342%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-0,2342%
ozb woningen eigenaren	-0,0914%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-0,0914%
vast bedrag	980.357,93	-	-	-	-	529.200,02	-	-	-	401.336,28	-	-	49.821,63
vast bedrag Amsterdam	74.175.269,15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	74.175.269,15	-	-
verkiezingen Den Haag	1.326.905,44	-	-	-	-	1.326.905,44	-	-	-	-	-	-	-
vast bedrag Rotterdam	27.064.336,61	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27.064.336,61	-	-
woonruimten *	11,80	-	-	-	-	82,82	56,12	-	-	-65,05	-	-	-62,09
woonruimten bodemfactor woonkern	52,99	-	-	-	-	-	-	-	-	52,99	-	-	-

Bijlage 2.2.1 Opbouw algemene uitkeringen 2024-2029

Bijlage 2.2.1 Opbouw algemene uitkering 2024-2029 (in duizenden euro's)

clusterindeling van het nieuwe verdeelmodel	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Vindplaats
Algemene uitkering voorafgaand jaar	35.546.854	38.546.920	39.996.921	38.683.666	40.350.993	41.938.845	
algemene mutaties							
- accres	2.410.752	2.115.747	-2.301.476	1.081.885			mei 2022, § 2.2-1
- accres bijstelling tranches 2022 en verder	-111.257	-30.695	916.022	-3.366			mei 2023, § 2.2-1
- accres bijstelling tranches 2023 en verder	861.587	392.416	115.600	687.275	1.646.519		mei 2023, § 2.2-1
- accres bijstelling tranches 2024 en verder	-813.089	-797.105	1.016.292	-73.072	58.601	1.756.279	mei 2024, § 2.2-1b
- incidentele compensatie	719.400	-70.250	-513.510	-26.210	-21.910	-24.370	mei 2024, § 2.2-1c
- opschalingskorting (coalitieakkoord)			0				mei 2024, § 2.2-1a
- plafond BTW-compensatiefonds							september 2022, § 2.2-2
- Plafond BTW-compensatiefonds (afrekening 2022)	2.929						mei 2023, § 2.2-2
- plafond BTW-compensatiefonds 2023	-145.532	-213.835					mei 2024, § 2.2-2
- Eenmalige rijksbijdrage			924.000	-924.000			september 2022, § 2.2-4
- Financieringssystematiek				924.000			september 2023, § 2.2-3
- knelpunten verdeelproblematiek	-91	-93	-95	-97	-100	-102	mei 2024, § 2.2-3
- diversen						-8	mei 2024, § 2.2-3
- kennisscentrum explosieven WOII		908					mei 2021, § 2.2-5
- volkshuisvestingsfonds			150.000				mei 2022, § 2.2-4
- woningbouwimpuls			100.000				mei 2022, § 2.2-5
cluster Participatie							
- Participatie: Wajong overheveling vanuit IU	1.152	1.047	1.518	11.084			mei 2022, § 2.2-13
- Participatie: Regulier werk overheveling vanuit IU	2.987	4.857	4.172	14.936			mei 2022, § 2.2-13
- loon- en prijsbijstelling	2	361	-7.316				mei 2023, § 2.2-4
- Correctie extrapolatie participatie					8.425	9.431	mei 2024, § 2.2-5
- IPS-trajecten	10.750						september 2022, § 2.2-10
- Flankerend armoedebeleid		-50.000					september 2023, § 2.2-7
- Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden	0						mei 2024, § 2.2-4
- Re-integratie					-20.000		september 2023, § 2.2-5
- Wet Visueel beperkten	-900	-40	-40	-30	-40		september 2023, § 2.2-6
cluster Individuele voorzieningen Wmo							
- loon- en prijsbijstelling	-261						september 2019, § 2.2-8
- geen aanspraak op begeleiding	-9.000	-9.000	-9.000				mei 2021, § 2.2-11
- overgangsrecht levenslang	1.157	1.157	1.157	1.158	1.157	1.157	mei 2024, § 2.2-13
- mobiliteitshulpmiddelen	-1.000						december 2020, § 2.2-4
- nacalculatie mobiliteitshulpmiddelen Wlz	1.000						september 2021, § 2.2-7
- eigen bijdrage huishoudelijke hulp (coalitieakkoord)		-95.000					mei 2022, § 2.2-14
- Terugdraaien eigen bijdrage huishoudelijke hulp (coalitieakkoord)		95.000					mei 2023, § 2.2-13a
- Herinvoering eigen bijdrage Wmo			-225.000				mei 2023, § 2.2-13b
- Integraal Zorgakkoord (Wmo abonnementstarief)		110.000					mei 2023, § 2.2-12
- Hulpmiddelen thuis laten staan	300	200	100	0	200		september 2023, § 2.2-8
- Wmo hulpmiddelen	4.500	2.200	-6.700				mei 2024, § 2.2-12
cluster Sociale basisvoorzieningen							
- toezicht voorschoolse educatie	-1.020						mei 2023, § 2.2-15
- landelijke vreemdelingenvoorzieningen	-14.700	14.700					mei 2024, § 2.2-14
- Asiel (inburgering)	-10.000	-30.000					september 2022, § 2.2-7
- versterking ondersteuning wijkteams			5.000		-50.000		mei 2023, § 2.2-16
- impuls integraal werken	-3.000						december 2021, § 2.2-3
- Inburgering: overheveling vanuit IU	-2.134	-2.370	-1.077	-423			mei 2022, § 2.2-18
- valpreventie bij ouderen (coalitieakkoord)	-5.000		-833	-834			mei 2022, § 2.2-19
- rijksvaccinatieprogramma meningokokken en informed consent	42						september 2018, § 2.2-7
- Rijksvaccinatieprogramma	4.427		-265				september 2023, § 2.2-9
cluster Individuele voorzieningen Jeugd							
- jeugdzorg	-83.063	-504.000	-859.000				december 2023, § 2.2-3
- loon- en prijsbijstelling jeugdzorg	126.806	-50.941	-75.865				september 2023, § 2.2-10
- loon- en prijsbijstelling voogdij 18+	1.749		-50.684				mei 2024, § 2.2-8
- Werkdrukverlaging jeugdbescherming	40.000						mei 2024, § 2.2-6
- ketensystemen jeugd	-374		712				mei 2024, § 2.2-9
- compensatieregeling Voogdij/18+	27.394	32.124					mei 2024, § 2.2-7
- Compensateregeling niet beoogde kosten jeugdzorg	-27.876	27.876					mei 2024, § 2.2-10
- Besparingsverlies Jeugd		500.000	-500.000				mei 2024, § 2.2-11
cluster Sport, cultuur en recreatie							
-							
cluster Infrastructuur, ruimte en milieu							
- handhaving energielabel C kantoren			-2.225				mei 2024, § 2.2-18
cluster Bestuur en ondersteuning							
- GDI voorzieningen 2022	7.993						mei 2023, § 2.2-20
- handelsregister	-1.075	537					mei 2024, § 2.2-16
- extra bijdragen BRP	-1.567						december 2023, § 2.2-1
- robuust rechtsbeschermingssysteem					-25.000		mei 2023, § 2.2-13
- Wet Open Overheid (structureel)	5.257	5.258	5.258				mei 2021, § 2.2-18
- Wet Open Overheid (incidenteel)				-24.979			mei 2021, § 2.2-18
- BRP experiment	821	-821					mei 2024, § 2.2-17
- Kiescollege niet ingezetenen		-237					mei 2024, § 2.2-15
- systeemleren monitoring					-10.000		mei 2023, § 2.2-16
Algemene uitkering	38.546.920	39.996.921	38.683.666	40.350.993	41.938.845	43.681.232	

Bijlage 2.2.2 Overzicht mutaties 2023 BTW-compensatiefonds

Overboekingen BCF (GF)

Omschrijving	Departement	bedrag in € 1.000
Lokale isolatieaanpak	BZK	11.40
Vijfde tranche Woningbouwimpuls	BZK	11.89
Overwegproject Elspeterweg	IenW	2.06
Overwegproject Vierpaadjes	IenW	2.70
MIRT verkenning centrumzijde	IenW	17
Mobiliteit en Gebied	IenW	1.2
Brede SPUK GALA en SPUK IZA	VWS	7.00
Startbouwimpuls	BZK	3.80
Overwegproject Blokshekken	IenW	1
Realisatie Flexcity Enschede	BZK	96
25 Regiodeals	BZK	4.59
Volkshuisvestingsfonds	BZK	17.10
Grootschalige woningbouwlocaties	BZK	51.90
SPUK Kernenergie Borsele	EZK	57
Regeling aandachtsgroepen	BZK	1.33
SPUK regionale structuur NPLW	BZK	1.6
Lokale aanpak isolatie	BZK	3.89
Spuk 5 gemeenten	BZK	1
Gebiedsontwikkeling Spoorzone Haarlemmermeer	BZK	2.62
Opvang Oekrainse ontheemden	J&V	109.20
Overig		248
Totaal		**234.570**

Bijlage 2.4.1 Suppletie-uitkering bommenregeling

Suppletie-uitkering Bommenregeling			
Gemeente	**Toegekend bedrag 2024**	**Gemeente**	**Toegekend bedrag 2024**
Aalsmeer	21.189	Maasgouw	40.675
Aalten	9.277	Maassluis	3.836
Alkmaar	37.478	Midden-Drenthe	16.954
Almere	459.384	Moerdijk	339.297
Alphen aan den Rijn	226.734	Molenlanden	7.956
Alphen-Chaam	34.447	Mook en Middelaar	0
Altena	113.345	Neder-Betuwe	199.492
Amersfoort	203.349	Nijmegen	2.333.198
Amsterdam	93.567	Noardeast-Fryslân	25.673
Apeldoorn	3.306.652	Nunspeet	179.618
Asten	43.026	Oosterhout	150.071
Baarle-Nassau	18.110	Oude IJsselstreek	117.569
Beesel	40.389	Overbetuwe	622.771
Berg en Dal	146.472	Reimerswaal	28.591
Bergen (L.)	63.498	Renkum	32.362
Bernheze	142.427	Reusel-De Mierden	51.462
Best	99.455	Rheden	34.721
Bladel	31.296	Roerdalen	173.748
Borsele	19.811	Roosendaal	190.905
Breda	289.369	Rotterdam	1.632.334
Den Helder	99.289	Schiedam	484.863
Deventer	250.024	Schouwen-Duiveland	5.205
Dinkelland	49.057	's-Gravenhage	116.410
Duiven	2.108	Sluis	160.686
Echt-Susteren	116.842	Someren	23.328
Edam-Volendam	15.898	Súdwest-Fryslân	1.048.360
Ede	186.459	Terneuzen	124.678
Eemsdelta	830.296	Tiel	105.492
Eindhoven	299.350	Tilburg	10.221
Enschede	394.984	Urk	1.986
Etten-Leur	0	Utrecht	185.909
Gennep	135.215	Utrechtse Heuvelrug	27.412
Gilze en Rijen	121.949	Veere	10.769
Goes	42.913	Velsen	99.082
Goirle	21.074	Venlo	571.346
Haarlem	8.006	Venray	26.986
Haarlemmermeer	667.455	Vlissingen	177.149
Heerenveen	12.920	Voorst	19.789
Hendrik-Ido-Ambacht	92.202	Vught	17.625
Hilvarenbeek	16.816	Waalre	3.998
Hilversum	106.706	Waalwijk	9.085
Horst aan de Maas	36.614	Waddinxveen	115.916
Kampen	12.778	Weert	111.281
Leiden	155.003	Westervoort	20.037
Lingewaard	195.526	Woensdrecht	329.096
Lochem	45.200	Zoeterwoude	1.975
Loon op Zand	105.557	Zutphen	15.282
Maasdriel	41.135	Zwolle	80.349
		Totaal	**19.546.199**

Bijlage 2.5.1 Aanvullende informatie uitkeringsfactor

Het begrip uitkeringsfactor

Op diverse plaatsen in deze circulaire wordt de term uitkeringsfactor genoemd, de voor alle gemeenten gelijke vermenigvuldigingsfactor. De berekening van de uitkeringsfactor is gebaseerd op twee grootheden. De eerste is globaal genomen de som van de algemene uitkering en de OZB-maatstaf, een bedrag van ongeveer € 38,7 miljard.[16] De tweede is de zogenaamde uitkeringsbasis, ongeveer € 29,6 miljard.[17] Dat bedrag wordt verkregen door van alle maatstaven de aantallen te vermenigvuldigen met het bijbehorende bedrag per eenheid (de uitkomst hiervan heet de – landelijke – uitkeringsbasis; er is ook een uitkeringsbasis voor elke gemeente: het product van de gemeentelijke aantallen en de bedragen per eenheid). Beide grootheden worden op elkaar gedeeld om uit te komen op de uitkeringsfactor, die nu ongeveer 1,300 à 1,490 bedraagt.[18] Afronding op drie decimalen is gebruikelijk. Bij definitieve vaststelling van de uitkeringsfactor wordt afgerond op vier decimalen.

De uitkeringsfactor speelt bij de verdeling van bedragen steeds een rol en is daardoor aan veranderingen onderhevig. Die ontstaan – meer bijzondere oorzaken als veranderingen in het verdeelstelsel buiten beschouwing latend – door twee oorzaken:

1. *Mutaties in de algemene uitkering*

Sommige mutaties in de algemene uitkering worden over de gemeenten verdeeld naar rato van de gemeentelijke uitkeringsbasis. Dit gebeurt door de uitkeringsfactor te verhogen (bij een toevoeging) of te verlagen (bij een uitname). Deze verdeelwijze illustreert ook het praktische nut van de uitkeringsfactor. Het alternatief om hetzelfde effect voor de verdeling te bereiken zou zijn om alle bedragen per eenheid met een gelijk percentage te verhogen of te verlagen.

2. *Veranderingen in het aantal eenheden van de maatstaven*

Door de groei van bijvoorbeeld het aantal inwoners neemt de uitkeringsbasis toe. Door een verlaging van de uitkeringsfactor wordt ervoor gezorgd dat niet meer algemene uitkering wordt uitgekeerd dan beschikbaar is. Opnieuw geldt dat zonder uitkeringsfactor alle bedragen per eenheid zouden moeten worden verlaagd om hetzelfde effect te bereiken. Verlaging van het bedrag per inwoner zou even eenvoudig zijn als verlaging van de uitkeringsfactor, maar die verdeelwijze doet geen recht aan de beoogde dynamiek van de verdeling.

[16] Voor uitkeringsjaar 2023 stand meicirculaire 2023.
[17] Voor uitkeringsjaar 2023 stand meicirculaire 2023.
[18] Uitkeringsfactor 2023-2028 stand meicirculaire 2023.

Berekening uitkeringsfactoren in constante prijzen

Om gemeenten die hun begroting in constante prijzen willen opstellen te faciliteren, is in de gemeentefondsrubriek op internet zoals gebruikelijk een rekenmodel in constante prijzen gepubliceerd. In dit rekenmodel is een hulpmiddel opgenomen waarin gemeenten hun eigen prijsindexen kunnen invullen en/of loon- en prijsindicatoren die het CPB onderscheidt.

Op basis van de CEP of de MEV worden in het rekenmodel en in hoofdstuk 4 van de circulaires, als service, de ramingsgegevens van een aantal indicatoren van het CPB gepresenteerd. Na het invullen van de indexatiecijfers berekent het model automatisch de uitkering in het gemeentefonds in constante prijzen.

Bijlage 2.5.2 Volumina maatstaven 2024-2029

Volumina maatstaven 2024-2029 (ramingen mei 2024)

maatstaven	2024	2025	2026
bedrijven	2.507.770	2.659.065	2.801.056
bijstandsontvangers	384.006	386.097	394.479
doelgroepenregister gemeentelijke doelgroep	128.214	137.452	148.192
éénpersoonshuishoudens	3.254.301	3.291.369	3.327.862
extra groei jongeren	7.257	7.267	7.283
huishoudens met een laag inkomen met drempel	1.506.408	1.518.813	1.530.666
inw oners	17.998.922	18.130.127	18.240.737
inw oners 75+ met drempel	612.422	634.691	655.437
jongeren	3.332.329	3.336.887	3.344.195
laag opleidingsniveau met drempel	1.641.622	1.600.245	1.541.529
leerlingen (voortgezet) speciaal onderw ijs	381.241	383.326	384.806
leerlingen voortgezet onderw ijs	699.692	701.779	705.687
loonkostensubsidie	34.178	38.868	41.389
migratieachtergrond	2.654.107	2.725.648	2.795.616
landelijke centrumfunctie	17.811.260	17.941.097	18.050.554
lokale centrumfunctie	17.811.190	17.941.027	18.050.483
regionale centrumfunctie	17.811.310	17.941.147	18.050.604
oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	15.052.987	15.052.987	15.052.987
oeverlengte*bodemfactor gemeente	1.162.398	1.162.398	1.162.398
omgevingsadressendichtheid	17.735.272	18.253.510	18.382.585
onderw ijsachterstand	939.333	938.613	934.860
oppervlak bebouw ing buitengebied	28.619	28.729	28.847
oppervlak bebouw ing buitengebied bodemfactor buitengebied	30.291	30.407	30.532
oppervlak bebouw ing w oonkern	88.454	89.389	90.269
oppervlak bebouw ing w oonkern bodemfactor w oonkern	96.336	97.285	98.237
oppervlak binnenw ater	197.361	197.361	197.361
oppervlak buitenw ater	308.399	308.399	308.399
oppervlak land * bodemfactor gemeente	3.578.452	3.578.452	3.578.452
oppervlak land	3.362.324	3.362.324	3.362.324
ozb niet-w oningen eigenaren	318.925.390.317	326.154.462.642	330.305.833.261
ozb niet-w oningen gebruikers	307.639.349.542	314.612.601.516	318.617.064.616
ozb w oningen eigenaren	2.489.437.802.614	2.602.440.611.039	2.630.044.340.579
w adden <2500 inw oners	9.876	9.948	10.009
w adden 2500 tot 7500 inw oners	8.860	8.925	8.979
w adden >7500 inw oners	6.547	6.595	6.635
w oonruimten	8.472.920	8.720.505	8.782.170
w oonruimten bodemfactor w oonkern	9.370.192	9.643.996	9.712.191

Volumina maatstaven 2024-2029 (ramingen mei 2024)

maatstaven	2027	2028	2029
bedrijven	2.966.302	3.137.086	3.314.820
bijstandsontvangers	401.984	411.390	419.753
doelgroepenregister gemeentelijke doelgroep	158.451	170.040	182.538
éénpersoonshuishoudens	3.363.591	3.398.734	3.433.562
extra groei jongeren	7.288	7.299	7.318
huishoudens met een laag inkomen met drempel	1.541.921	1.552.600	1.562.802
inw oners	18.330.378	18.418.013	18.505.912
inw oners 75+ met drempel	674.802	695.378	714.725
jongeren	3.346.617	3.351.677	3.360.094
laag opleidingsniveau met drempel	1.500.010	1.455.594	1.410.356
leerlingen (voortgezet) speciaal onderw ijs	387.166	389.161	391.126
leerlingen voortgezet onderw ijs	709.262	712.482	716.086
loonkostensubsidie	43.909	46.491	49.011
migratieachtergrond	2.863.691	2.929.889	2.994.818
landelijke centrumfunctie	18.139.260	18.225.981	18.312.964
lokale centrumfunctie	18.139.189	18.225.910	18.312.892
regionale centrumfunctie	18.139.311	18.226.033	18.313.015
oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	15.052.987	15.052.987	15.052.987
oeverlengte*bodemfactor gemeente	1.162.398	1.162.398	1.162.398
omgevingsadressendichtheid	18.512.602	18.643.567	18.775.488
onderw ijsachterstand	932.507	930.243	927.470
oppervlak bebouw ing buitengebied	28.989	29.114	29.243
oppervlak bebouw ing buitengebied bodemfactor buitenget	30.682	30.814	30.951
oppervlak bebouw ing w oonkern *	91.152	92.025	92.951
oppervlak bebouw ing w oonkern bodemfactor w oonkern	99.177	100.175	101.150
oppervlak binnenw ater	197.361	197.361	197.361
oppervlak buitenw ater	308.399	308.399	308.399
oppervlak land * bodemfactor gemeente	3.578.452	3.578.452	3.578.452
oppervlak land	3.362.324	3.362.324	3.362.324
ozb niet-w oningen eigenaren	334.510.982.610	338.770.612.642	343.085.434.501
ozb niet-w oningen gebruikers	322.673.403.339	326.782.294.798	330.944.424.971
ozb w oningen eigenaren	2.657.947.090.432	2.686.152.121.650	2.714.662.730.941
w adden <2500 inw oners	10.058	10.106	10.154
w adden 2500 tot 7500 inw oners	9.024	9.067	9.110
w adden >7500 inw oners	6.668	6.700	6.732
w oonruimten	8.844.285	8.906.853	8.969.877
w oonruimten bodemfactor w oonkern	9.780.884	9.850.077	9.919.776

Gewijzigde volumina 2024 ten opzichte van stand septemberculaire 2023

bedrijven	omgevingsadressendichtheid
bijstandsontvangers	oppervlak binnenw ater
extra groei jongeren	oppervlak land
extra groei leerlingen voortgezet onderw ijs	oppervlak land * bodemfactor gemeente
huishoudens met een laag inkomen met drempel	oppervlakte bebouw ing buitengebied *
kernen	oppervlakte bebouw ing buitengebied bodemfactor buiteng
kernen >500	oppervlakte bebouw ing w oonkern *
laag opleidingsniveau met drempel	oppervlakte bebouw ing w oonkern bodemfactor w oonkern
landelijke centrumfunctie	oppervlakte buitenw ater
leerlingen (voortgezet) speciaal onderw ijs	ozb niet-w oningen eigenaren
leerlingen voortgezet onderw ijs	ozb niet-w oningen gebruikers
lokale centrumfunctie	ozb w oningen eigenaren
loonkostensubsidie	regionale centrumfunctie
oeverlengte * bodemfactor gemeente	w oonruimten *
oeverlengte * dichtheid * bodemfactor gemeente	w oonruimten bodemfactor w oonkern

Bijlage 3.2-1 Decentralisatie-uitkering Uitvoeringskosten omgevingswet

Decentralisatie-uitkering Uitvoeringskosten omgevingswet			
Gemeente	**Bedrag 2024**	**Gemeente**	**Bedrag 2024**
Aa en Hunze	240.170	Boxtel	149.379
Aalsmeer	121.671	Breda	547.441
Aalten	148.370	Bronckhorst	269.579
Achtkarspelen	153.513	Brummen	126.704
Alblasserdam	85.066	Brunssum	107.257
Albrandswaard	106.399	Bunnik	89.615
Alkmaar	359.429	Bunschoten	101.759
Almelo	245.264	Buren	169.203
Almere	636.976	Capelle aan den IJssel	201.728
Alphen aan den Rijn	373.693	Castricum	145.297
Alphen-Chaam	106.043	Coevorden	274.916
Altena	276.539	Cranendonck	122.321
Ameland	72.052	Culemborg	118.573
Amersfoort	452.009	Dalfsen	190.494
Amstelveen	280.830	Dantumadiel	122.572
Amsterdam	2.344.676	De Bilt	172.198
Apeldoorn	615.017	De Fryske Marren	343.345
Arnhem	482.786	De Ronde Venen	194.174
Assen	242.155	De Wolden	209.962
Asten	110.284	Delft	299.080
Baarle-Nassau	88.902	Den Helder	191.540
Baarn	108.941	Deurne	173.014
Barendrecht	159.356	Deventer	348.459
Barneveld	273.481	Diemen	116.671
Beek	81.456	Dijk en Waard	278.577
Beekdaelen	159.697	Dinkelland	189.277
Beesel	78.549	Doesburg	64.237
Berg en Dal	162.429	Doetinchem	216.045
Bergeijk	131.129	Dongen	112.473
Bergen (L.)	117.480	Dordrecht	364.963
Bergen (NH.)	156.296	Drechterland	111.805
Bergen op Zoom	239.760	Drimmelen	149.182
Berkelland	274.690	Dronten	313.851
Bernheze	156.837	Druten	98.222
Best	123.855	Duiven	109.498
Beuningen	118.164	Echt-Susteren	163.171
Beverwijk	144.069	Edam-Volendam	148.983
Bladel	122.069	Ede	494.599
Blaricum	67.329	Eemnes	71.008
Bloemendaal	110.217	Eemsdelta	283.379
Bodegraven-Reeuwijk	159.090	Eersel	123.439
Boekel	76.631	Eijsden-Margraten	135.255
Borger-Odoorn	240.028	Eindhoven	665.465
Borne	104.285	Elburg	123.238
Borsele	162.413	Emmen	472.309

Decentralisatie-uitkering Uitvoeringskosten omgevingswet			
Gemeente	**Bedrag 2024**	**Gemeente**	**Bedrag 2024**
Enkhuizen	83.606	Hof van Twente	229.578
Enschede	494.744	Hollands Kroon	340.636
Epe	194.601	Hoogeveen	235.229
Ermelo	143.174	Hoorn	223.595
Etten-Leur	168.200	Horst aan de Maas	236.646
Geertruidenberg	98.766	Houten	182.464
Geldrop-Mierlo	145.322	Huizen	139.192
Gemert-Bakel	171.827	Hulst	204.683
Gennep	99.324	IJsselstein	123.205
Gilze en Rijen	130.773	Kaag en Braassem	133.823
Goeree-Overflakkee	295.102	Kampen	240.063
Goes	175.684	Kapelle	82.542
Goirle	112.502	Katwijk	205.057
Gooise Meren	198.792	Kerkrade	152.962
Gorinchem	133.993	Koggenland	130.886
Gouda	221.661	Krimpen aan den IJssel	106.547
Groningen	703.492	Krimpenerwaard	249.728
Gulpen-Wittem	104.536	Laarbeek	116.834
Haaksbergen	146.139	Land van Cuijk	433.109
Haarlem	445.434	Landgraaf	134.037
Haarlemmermeer	527.330	Landsmeer	71.517
Halderberge	145.791	Lansingerland	215.724
Hardenberg	347.924	Laren	66.188
Harderwijk	169.923	Leeuwarden	463.813
Hardinxveld-Giessendam	85.349	Leiden	349.256
Harlingen	83.650	Leiderdorp	104.133
Hattem	73.930	Leidschendam-Voorburg	235.607
Heemskerk	140.899	Lelystad	355.894
Heemstede	103.185	Leudal	204.845
Heerde	119.451	Leusden	138.329
Heerenveen	256.765	Lingewaard	177.992
Heerlen	265.163	Lisse	96.085
Heeze-Leende	126.689	Lochem	227.313
Heiloo	99.919	Loon op Zand	115.267
Hellendoorn	192.113	Lopik	107.093
Helmond	288.305	Losser	140.180
Hendrik-Ido-Ambacht	114.497	Maasdriel	129.081
Hengelo	262.058	Maasgouw	114.246
Het Hogeland	400.009	Maashorst	246.420
Heumen	93.033	Maassluis	120.931
Heusden	183.722	Maastricht	356.772
Hillegom	92.348	Medemblik	206.673
Hilvarenbeek	120.242	Meerssen	90.467
Hilversum	280.499	Meierijstad	330.960
Hoeksche Waard	390.306	Meppel	146.344

Decentralisatie-uitkering Uitvoeringskosten omgevingswet			
Gemeente	**Bedrag 2024**	**Gemeente**	**Bedrag 2024**
Middelburg	177.463	Pijnacker-Nootdorp	189.972
Midden-Delfland	103.419	Purmerend	307.621
Midden-Drenthe	294.436	Putten	136.699
Midden-Groningen	327.426	Raalte	215.061
Moerdijk	206.915	Reimerswaal	141.448
Molenlanden	236.748	Renkum	131.623
Montferland	176.462	Renswoude	55.005
Montfoort	84.934	Reusel-De Mierden	105.373
Mook en Middelaar	60.006	Rheden	179.754
Neder-Betuwe	124.553	Rhenen	102.692
Nederweert	126.679	Ridderkerk	158.277
Nieuwegein	201.371	Rijssen-Holten	174.195
Nieuwkoop	143.888	Rijswijk	178.575
Nijkerk	176.630	Roerdalen	128.196
Nijmegen	499.017	Roermond	208.110
Nissewaard	279.641	Roosendaal	275.050
Noardeast-Fryslân	341.643	Rotterdam	1.748.051
Noord-Beveland	96.088	Rozendaal	50.447
Noordenveld	213.353	Rucphen	122.575
Noordoostpolder	394.676	Schagen	234.910
Noordwijk	171.319	Scherpenzeel	63.738
Nuenen, Gerwen en Nederwetten	107.122	Schiedam	235.153
Nunspeet	169.074	Schiermonnikoog	55.272
Oegstgeest	97.268	Schouwen-Duiveland	236.456
Oirschot	131.819	's-Gravenhage	1.431.719
Oisterwijk	153.364	's-Hertogenbosch	472.126
Oldambt	245.950	Simpelveld	64.953
Oldebroek	141.821	Sint-Michielsgestel	135.029
Oldenzaal	119.769	Sittard-Geleen	295.193
Olst-Wijhe	136.838	Sliedrecht	101.291
Ommen	172.579	Sluis	235.579
Oost Gelre	161.714	Smallingerland	228.789
Oosterhout	207.743	Soest	170.292
Ooststellingwerf	212.385	Someren	122.332
Oostzaan	60.947	Son en Breugel	88.572
Opmeer	82.778	Stadskanaal	171.442
Opsterland	223.153	Staphorst	145.106
Oss	345.010	Stede Broec	92.387
Oude IJsselstreek	199.132	Steenbergen	168.611
Ouder-Amstel	78.542	Steenwijkerland	293.984
Oudewater	76.786	Stein	102.058
Overbetuwe	206.611	Stichtse Vecht	240.971
Papendrecht	114.107	Súdwest-Fryslân	528.409
Peel en Maas	225.188	Terneuzen	296.814
Pekela	87.333	Terschelling	88.583

Decentralisatie-uitkering Uitvoeringskosten omgevingswet			
Gemeente	**Bedrag 2024**	**Gemeente**	**Bedrag 2024**
Texel	151.237	Wageningen	146.238
Teylingen	139.227	Wassenaar	123.970
Tholen	174.151	Waterland	101.461
Tiel	151.502	Weert	209.307
Tilburg	646.974	West Betuwe	272.975
Tubbergen	161.167	West Maas en Waal	120.113
Twenterand	169.398	Westerkwartier	380.646
Tynaarlo	190.176	Westerveld	227.326
Tytsjerksteradiel	188.466	Westervoort	71.535
Uitgeest	74.020	Westerwolde	241.911
Uithoorn	116.738	Westland	351.159
Urk	90.977	Weststellingwerf	212.212
Utrecht	967.873	Wierden	141.587
Utrechtse Heuvelrug	223.133	Wijchen	166.563
Vaals	68.637	Wijdemeren	116.078
Valkenburg aan de Geul	90.481	Wijk bij Duurstede	114.526
Valkenswaard	136.591	Winterswijk	175.321
Veendam	138.325	Woensdrecht	133.486
Veenendaal	206.801	Woerden	207.008
Veere	155.138	Wormerland	91.809
Veldhoven	160.084	Woudenberg	85.399
Velsen	221.264	Zaanstad	455.116
Venlo	346.309	Zaltbommel	146.182
Venray	225.488	Zandvoort	90.763
Vijfheerenlanden	253.848	Zeewolde	219.859
Vlaardingen	224.808	Zeist	217.737
Vlieland	55.320	Zevenaar	188.940
Vlissingen	158.409	Zoetermeer	355.399
Voerendaal	78.023	Zoeterwoude	65.401
Voorne aan Zee	274.343	Zuidplas	175.464
Voorschoten	99.120	Zundert	149.768
Voorst	157.522	Zutphen	170.027
Vught	140.636	Zwartewaterland	131.338
Waadhoeke	295.702	Zwijndrecht	150.650
Waalre	86.617	Zwolle	409.222
Waalwijk	186.044		
Waddinxveen	124.690	**Totaal**	**€ 71.534.998**

Bijlage 3.2-2a Decentralisatie-uitkering Nationaal actieplan dakloosheid

Decentralisatie-uitkering Nationaal Actieplan	
Gemeente	**Bedrag 2024**
Alkmaar	513.905
Almelo	431.116
Almere	1.225.661
Amersfoort	626.144
Amsterdam	9.269.077
Apeldoorn	604.321
Arnhem	1.210.923
Assen	660.349
Bergen op Zoom	435.833
Breda	886.205
Delft	379.046
Den Helder	255.231
Deventer	549.295
Doetinchem	558.989
Dordrecht	775.205
Ede	518.777
Eindhoven	1.658.332
Emmen	457.217
Enschede	1.291.071
Gouda	311.132
Groningen	2.512.945
Haarlem	1.106.369
Heerlen	835.140
Helmond	434.548
Hilversum	326.708
Hoorn	322.808
Leeuwarden	2.107.986
Leiden	1.148.786
Maastricht	865.197
Nijmegen	1.490.026
Nissewaard	377.083
Oss	454.753
Purmerend	214.234
Rotterdam	5.843.752
's-Gravenhage	4.257.969
's-Hertogenbosch	739.576
Tilburg	1.269.231
Utrecht	3.693.552
Venlo	1.171.172
Vlaardingen	324.458
Vlissingen	998.515
Zaanstad	363.994
Zwolle	1.523.370
Totaal	**55.000.001**

Bijlage 3.2-2b Decentralisatie-uitkering Pilot dakloze EU-burgers

Decentralisatie-uitkering Dakloze EU burgers	
Gemeente	**Bedrag 2024**
Amsterdam	2.505.751
Eindhoven	448.304
Rotterdam	1.579.767
's-Gravenhage	1.151.076
Utrecht	998.494
Venlo	316.608
Totaal	**7.000.000**

Bijlage 3.2-3 Decentralisatie-uitkering Uitvoeringskosten Lbv en Lbv-plus

Decentralisatie-uitkering Uitvoeringskosten Lbv en Lbv-plus			
Gemeente	**Fase 1**	**Fase 2**	**Bedrag 2024**
Apeldoorn	€ 45.598	€ 37.223	€ 82.821
Asten	€ 26.056	€ 0	€ 26.056
Barneveld	€ 195.421	€ 204.727	€ 400.149
Bergen	€ 19.542	€ 0	€ 19.542
Bladel	€ 6.514	€ 0	€ 6.514
Bronckhorst	€ 13.028	€ 0	€ 13.028
Buren	€ 6.514	€ 0	€ 6.514
Cranendonck	€ 32.570	€ 0	€ 32.570
De Wolden	€ 13.028	€ 0	€ 13.028
Deurne	€ 52.112	€ 18.612	€ 70.724
Doetinchem	€ 13.028	€ 18.612	€ 31.640
Dronten	€ 6.514	€ 0	€ 6.514
Duiven	€ 13.028	€ 0	€ 13.028
Ede	€ 156.337	€ 74.446	€ 230.783
Eijsden-Margraten	€ 6.514	€ 18.612	€ 25.126
Epe	€ 19.542	€ 0	€ 19.542
Ermelo	€ 32.570	€ 0	€ 32.570
Gemert-Bakel	€ 6.514	€ 18.612	€ 25.126
Gulpen-Wittem	€ 6.514	€ 0	€ 6.514
Hardenberg	€ 6.514	€ 0	€ 6.514
Harderwijk	€ 13.028	€ 37.223	€ 50.251
Hattem	€ 6.514	€ 0	€ 6.514
Heeze-Leende	€ 26.056	€ 0	€ 26.056
Hellendoorn	€ 6.514	€ 0	€ 6.514
Horst aan de Maas	€ 32.570	€ 18.612	€ 51.182
Land van Cuijk	€ 26.056	€ 37.223	€ 63.279
Leudal	€ 19.542	€ 0	€ 19.542
Lingewaard	€ 13.028	€ 18.612	€ 31.640
Maasdriel	€ 6.514	€ 0	€ 6.514
Meppel	€ 6.514	€ 0	€ 6.514
Midden-Drenthe	€ 13.028	€ 0	€ 13.028
Montferland	€ 13.028	€ 0	€ 13.028
Neder-Betuwe	€ 13.028	€ 0	€ 13.028
Nederweert	€ 84.683	€ 37.223	€ 121.906
Nijkerk	€ 26.056	€ 37.223	€ 63.279
Oirschot	€ 6.514	€ 0	€ 6.514
Oldebroek	€ 6.514	€ 0	€ 6.514
Olst-Wijhe	€ 19.542	€ 0	€ 19.542
Ommen	€ 6.514	€ 0	€ 6.514
Ooststellingwerf	€ 6.514	€ 0	€ 6.514
Opsterland	€ 6.514	€ 0	€ 6.514
Overbetuwe	€ 26.056	€ 0	€ 26.056
Peel en Maas	€ 13.028	€ 0	€ 13.028
Putten	€ 45.598	€ 18.612	€ 64.210

Decentralisatie-uitkering Uitvoeringskosten Lbv en Lbv-plus			
Gemeente	**Fase 1**	**Fase 2**	**Bedrag 2024**
Renswoude	€ 13.028	€ 0	€ 13.028
Reusel-De Mierden	€ 6.514	€ 0	€ 6.514
Rhenen	€ 6.514	€ 0	€ 6.514
Scherpenzeel	€ 6.514	€ 0	€ 6.514
Someren	€ 78.169	€ 18.612	€ 96.780
Staphorst	€ 13.028	€ 0	€ 13.028
Venray	€ 149.823	€ 74.446	€ 224.269
Voorst	€ 39.084	€ 18.612	€ 57.696
Weert	€ 6.514	€ 0	€ 6.514
Westerveld	€ 19.542	€ 0	€ 19.542
Weststellingwerf	€ 6.514	€ 0	€ 6.514
Wijchen	€ 6.514	€ 0	€ 6.514
Woensdrecht	€ 6.514	€ 0	€ 6.514
Woudenberg	€ 6.514	€ 0	€ 6.514
Zevenaar	€ 13.028	€ 18.612	€ 31.640
Totaal	**€ 1.498.231**	**€ 725.851**	**€ 2.224.083**

Bijlage 3.2-4 Decentralisatie-uitkering Bodembescherming

Decentralisatie-uitkering Bodembescherming	
Gemeente	**Bedrag 2024 en verder**
Alkmaar	311.944
Almelo	343.916
Amersfoort	294.662
Arnhem	309.352
Breda	381.937
Deventer	327.498
Dordrecht	311.080
Eindhoven	329.226
Emmen	476.125
Enschede	400.083
Groningen	449.767
Haarlem	287.749
Heerlen	317.129
Helmond	288.613
Hengelo	361.198
Leeuwarden	355.328
Leiden	324.042
Maastricht	358.855
Nijmegen	314.536
Schiedam	298.118
s-Hertogenbosch	273.923
Tilburg	501.611
Venlo	357.742
Zaanstad	366.383
Zwolle	295.526
Totaal	**8.636.343**

Bijlage 3.2-6 Decentralisatie-uitkering Gemeentelijke antidiscriminatie voorzieningen

Decentralisatie-uitkering Gemeentelijke antidiscriminatie voorzieningen			
Gemeente	**Bedrag 2024**	**Gemeente**	**Bedrag 2024**
Aa en Hunze	3.611	Boxtel	4.737
Aalsmeer	4.641	Breda	26.168
Aalten	3.824	Bronckhorst	5.092
Achtkarspelen	3.951	Brummen	2.962
Alblasserdam	2.857	Brunssum	3.885
Albrandswaard	3.699	Bunnik	2.249
Alkmaar	15.697	Bunschoten	3.158
Almelo	10.379	Buren	3.891
Almere	31.276	Capelle aan den IJssel	9.482
Alphen aan den Rijn	16.027	Castricum	5.101
Alphen-Chaam	1.469	Coevorden	5.011
Altena	8.102	Cranendonck	2.927
Ameland	539	Culemborg	4.173
Amersfoort	22.564	Dalfsen	4.156
Amstelveen	13.253	Dantumadiel	2.694
Amsterdam	128.867	De Bilt	6.160
Apeldoorn	23.467	De Fryske Marren	7.298
Arnhem	23.267	De Ronde Venen	6.396
Assen	9.743	De Wolden	3.453
Asten	2.420	Delft	14.890
Baarle-Nassau	992	Den Helder	7.936
Baarn	3.510	Deurne	4.629
Barendrecht	6.851	Deventer	14.426
Barneveld	8.654	Diemen	4.602
Beek	2.264	Dijk en Waard	12.490
Beekdaelen	5.048	Dinkelland	3.754
Beesel	1.888	Doesburg	1.555
Berg en Dal	4.972	Doetinchem	8.309
Bergeijk	2.680	Dongen	3.818
Bergen (L)	1.841	Dordrecht	17.044
Bergen (N-H)	4.230	Drechterland	2.861
Bergen op Zoom	9.666	Drimmelen	3.929
Berkelland	6.179	Dronten	6.119
Bernheze	4.528	Druten	2.738
Best	4.337	Duiven	3.500
Beuningen	3.730	Echt-Susteren	4.487
Beverwijk	5.995	Edam-Volendam	5.160
Bladel	2.949	Ede	17.126
Blaricum	1.753	Eemnes	1.347
Bloemendaal	3.358	Eemsdelta	6.372
Bodegraven-Reeuwijk	5.096	Eersel	2.808
Boekel	1.567	Eijsden-Margraten	3.648
Borger-Odoorn	3.638	Eindhoven	34.210
Borne	3.442	Elburg	3.374
Borsele	3.251	Emmen	15.266

Decentralisatie-uitkering Gemeentelijke antidiscriminatie voorzieningen			
Gemeente	**Bedrag 2024**	**Gemeente**	**Bedrag 2024**
Enkhuizen	2.651	Hof van Twente	4.976
Enschede	22.631	Hollands Kroon	6.938
Epe	4.672	Hoogeveen	7.921
Ermelo	3.859	Hoorn	10.557
Etten-Leur	6.257	Horst aan de Maas	6.125
Geertruidenberg	3.102	Houten	7.100
Geldrop-Mierlo	5.676	Huizen	5.790
Gemert-Bakel	4.405	Hulst	3.873
Gennep	2.493	IJsselstein	4.701
Gilze en Rijen	3.764	Kaag en Braassem	4.011
Goeree-Overflakkee	7.241	Kampen	7.806
Goes	5.535	Kapelle	1.832
Goirle	3.393	Katwijk	9.349
Gooise Meren	8.469	Kerkrade	6.403
Gorinchem	5.398	Koggenland	3.300
Gouda	10.571	Krimpen aan den IJssel	4.141
Groningen	33.426	Krimpenerwaard	8.099
Gulpen-Wittem	1.995	Laarbeek	3.265
Haaksbergen	3.439	Land van Cuijk	12.832
Haarlem	23.215	Landgraaf	5.218
Haarlemmermeer	22.780	Landsmeer	1.643
Halderberge	4.357	Lansingerland	9.089
Hardenberg	8.774	Laren	1.644
Harderwijk	6.864	Leeuwarden	17.836
Hardinxveld-Giessendam	2.622	Leiden	17.838
Harlingen	2.272	Leiderdorp	3.882
Hattem	1.763	Leidschendam-Voorburg	10.913
Heemskerk	5.535	Lelystad	11.655
Heemstede	3.899	Leudal	5.073
Heerde	2.697	Leusden	4.417
Heerenveen	7.248	Lingewaard	6.628
Heerlen	12.228	Lisse	3.283
Heeze-Leende	2.334	Lochem	4.816
Heiloo	3.413	Loon op Zand	3.340
Hellendoorn	5.090	Lopik	2.064
Helmond	13.320	Losser	3.279
Hendrik-Ido-Ambacht	4.517	Maasdriel	3.652
Hengelo (O)	11.553	Maasgouw	3.411
Het Hogeland	6.779	Maashorst	8.272
Heumen	2.361	Maassluis	4.955
Heusden	6.433	Maastricht	17.227
Hillegom	3.152	Medemblik	6.461
Hilvarenbeek	2.239	Meerssen	2.611
Hilversum	13.102	Meierijstad	11.750
Hoeksche Waard	12.599	Meppel	4.978

Decentralisatie-uitkering Gemeentelijke antidiscriminatie voorzieningen			
Gemeente	**Bedrag 2024**	**Gemeente**	**Bedrag 2024**
Middelburg	7.012	Pijnacker-Nootdorp	8.095
Midden-Delfland	2.733	Purmerend	13.193
Midden-Drenthe	4.770	Putten	3.496
Midden-Groningen	8.640	Raalte	5.404
Moerdijk	5.293	Reimerswaal	3.264
Molenlanden	6.338	Renkum	4.416
Montferland	5.177	Renswoude	807
Montfoort	1.955	Reusel-De Mierden	1.901
Mook en Middelaar	1.129	Rheden	6.115
Neder-Betuwe	3.572	Rhenen	2.853
Nederweert	2.456	Ridderkerk	6.664
Nieuwegein	9.183	Rijssen-Holten	5.403
Nieuwkoop	4.135	Rijswijk	8.140
Nijkerk	6.313	Roerdalen	2.906
Nijmegen	25.613	Roermond	8.419
Nissewaard	12.188	Roosendaal	10.894
Noardeast-Fryslân	6.430	Rotterdam	93.185
Noord-Beveland	1.103	Rozendaal	246
Noordenveld	4.434	Rucphen	3.318
Noordoostpolder	6.980	Schagen	6.660
Noordwijk	6.341	Scherpenzeel	1.458
Nuenen, Gerwen en Nederwetten	3.371	Schiedam	11.317
Nunspeet	4.033	Schiermonnikoog	138
Oegstgeest	3.614	Schouwen-Duiveland	4.851
Oirschot	2.697	's-Gravenhage	79.000
Oisterwijk	4.624	's-Hertogenbosch	22.283
Oldambt	5.480	Simpelveld	1.459
Oldebroek	3.406	Sint-Michielsgestel	4.230
Oldenzaal	4.481	Sittard-Geleen	12.946
Olst-Wijhe	2.622	Sliedrecht	3.675
Ommen	2.661	Sluis	3.262
Oost Gelre	4.189	Smallingerland	7.874
Oosterhout	8.060	Soest	6.659
Ooststellingwerf	3.626	Someren	2.816
Oostzaan	1.364	Son en Breugel	2.528
Opmeer	1.710	Stadskanaal	4.510
Opsterland	4.218	Staphorst	2.474
Oss	13.255	Stede Broec	3.107
Oude IJsselstreek	5.560	Steenbergen	3.454
Ouder-Amstel	2.004	Steenwijkerland	6.369
Oudewater	1.436	Stein	3.477
Overbetuwe	6.837	Stichtse Vecht	9.232
Papendrecht	4.530	Súdwest Fryslân	12.756
Peel en Maas	6.355	Terneuzen	7.719
Pekela	1.741	Terschelling	692

Decentralisatie-uitkering Gemeentelijke antidiscriminatie voorzieningen			
Gemeente	**Bedrag 2024**	**Gemeente**	**Bedrag 2024**
Texel	1.962	Wageningen	5.749
Teylingen	5.405	Wassenaar	3.803
Tholen	3.765	Waterland	2.472
Tiel	5.980	Weert	7.140
Tilburg	31.961	West Betuwe	7.400
Tubbergen	3.005	West Maas en Waal	2.816
Twenterand	4.754	Westerkwartier	9.116
Tynaarlo	4.855	Westerveld	2.788
Tytsjerksteradiel	4.549	Westervoort	2.121
Uitgeest	1.891	Westerwolde	3.725
Uithoorn	4.413	Westland	16.126
Urk	3.064	Weststellingwerf	3.715
Utrecht	51.645	Wierden	3.490
Utrechtse Heuvelrug	7.078	Wijchen	5.830
Vaals	1.430	Wijdemeren	3.461
Valkenburg aan de Geul	2.305	Wijk bij Duurstede	3.368
Valkenswaard	4.425	Winterswijk	4.106
Veendam	3.876	Woensdrecht	3.115
Veenendaal	9.618	Woerden	7.473
Veere	3.094	Wormerland	2.332
Veldhoven	6.515	Woudenberg	2.015
Velsen	9.655	Zaanstad	22.404
Venlo	14.503	Zaltbommel	4.260
Venray	6.264	Zandvoort	2.462
Vijfheerenlanden	8.429	Zeewolde	3.325
Vlaardingen	10.538	Zeist	9.352
Vlieland	181	Zevenaar	6.322
Vlissingen	6.337	Zoetermeer	17.825
Voerendaal	1.741	Zoeterwoude	1.325
Voorne aan Zee	10.379	Zuidplas	6.594
Voorschoten	3.602	Zundert	3.161
Voorst	3.539	Zutphen	6.809
Vught	4.507	Zwartewaterland	3.280
Waadhoeke	6.557	Zwijndrecht	6.319
Waalre	2.524	Zwolle	18.585
Waalwijk	7.011		
Waddinxveen	4.576	**Totaal**	**2.499.991**

Bijlage 3.2-7 Decentralisatie-uitkering Faciliteitenbesluit opvangcentra

Decentralisatie-uitkering Faciliteitenbesluit opvangcentra	
Gemeente	**Bedrag 2024**
Amersfoort	174.687
Amsterdam	42.477
Assen	450.843
Berkelland	31.881
Den Haag	6.929
Gouda	182.219
Het Hogeland	196.122
Meierijstad	36.649
Utrecht	223.354
Zeewolde	174.777
Zeist	208.206
Zoetermeer	309.550
Zwolle	126.937
Totaal	**2.164.631**

Bijlage 3.2-8 Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke begeleiding

Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke begeleiding			
Gemeente	**Bedrag 2024**	**Gemeente**	**Bedrag 2024**
Aa en Hunze	11.850	Boxtel	0
Aalsmeer	0	Breda	11.850
Aalten	2.370	Bronckhorst	0
Achtkarspelen	0	Brummen	2.370
Alblasserdam	0	Brunssum	2.370
Albrandswaard	0	Bunnik	0
Alkmaar	2.370	Bunschoten	2.370
Almelo	7.110	Buren	0
Almere	47.400	Capelle aan den IJssel	0
Alphen aan den Rijn	0	Castricum	0
Alphen-Chaam	0	Coevorden	0
Altena	0	Cranendonck	0
Ameland	0	Culemborg	2.370
Amersfoort	9.480	Dalfsen	7.110
Amstelveen	0	Dantumadiel	0
Amsterdam	260.700	De Bilt	0
Apeldoorn	16.590	De Fryske Marren	4.740
Arnhem	2.370	De Ronde Venen	2.370
Assen	2.370	De Wolden	0
Asten	0	Delft	0
Baarle-Nassau	0	Den Helder	4.740
Baarn	2.370	Deurne	0
Barendrecht	4.740	Deventer	26.070
Barneveld	0	Diemen	2.370
Beek	0	Dijk en Waard	2.370
Beekdaelen	4.740	Dinkelland	0
Beesel	0	Doesburg	2.370
Berg en Dal	2.370	Doetinchem	9.480
Bergeijk	0	Dongen	0
Bergen (L.)	0	Dordrecht	4.740
Bergen (NH.)	0	Drechterland	0
Bergen op Zoom	2.370	Drimmelen	7.110
Berkelland	2.370	Dronten	4.740
Bernheze	0	Druten	0
Best	2.370	Duiven	0
Beuningen	2.370	Echt-Susteren	0
Beverwijk	0	Edam-Volendam	14.220
Bladel	0	Ede	2.370
Blaricum	4.740	Eemnes	4.740
Bloemendaal	4.740	Eemsdelta	2.370
Bodegraven-Reeuwijk	9.480	Eersel	0
Boekel	0	Eijsden-Margraten	4.740
Borger-Odoorn	4.740	Eindhoven	4.740
Borne	0	Elburg	0
Borsele	0	Emmen	0

Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke begeleiding			
Gemeente	**Bedrag 2024**	**Gemeente**	**Bedrag 2024**
Enkhuizen	0	Hof van Twente	0
Enschede	4.740	Hollands Kroon	2.370
Epe	0	Hoogeveen	0
Ermelo	2.370	Hoorn	11.850
Etten-Leur	0	Horst aan de Maas	2.370
Geertruidenberg	2.370	Houten	4.740
Geldrop-Mierlo	4.740	Huizen	0
Gemert-Bakel	0	Hulst	0
Gennep	0	IJsselstein	2.370
Gilze en Rijen	0	Kaag en Braassem	2.370
Goeree-Overflakkee	2.370	Kampen	0
Goes	0	Kapelle	0
Goirle	4.740	Katwijk	0
Gooise Meren	0	Kerkrade	4.740
Gorinchem	0	Koggenland	0
Gouda	2.370	Krimpen aan den IJssel	2.370
Groningen	7.110	Krimpenerwaard	0
Gulpen-Wittem	2.370	Laarbeek	7.110
Haaksbergen	0	Land van Cuijk	0
Haarlem	11.850	Landgraaf	2.370
Haarlemmermeer	28.440	Landsmeer	0
Halderberge	2.370	Lansingerland	4.740
Hardenberg	0	Laren	0
Harderwijk	4.740	Leeuwarden	16.590
Hardinxveld-Giessendam	0	Leiden	7.110
Harlingen	0	Leiderdorp	0
Hattem	2.370	Leidschendam-Voorburg	11.850
Heemskerk	0	Lelystad	9.480
Heemstede	7.110	Leudal	7.110
Heerde	4.740	Leusden	0
Heerenveen	0	Lingewaard	11.850
Heerlen	9.480	Lisse	0
Heeze-Leende	0	Lochem	2.370
Heiloo	0	Loon op Zand	0
Hellendoorn	0	Lopik	2.370
Helmond	2.370	Losser	7.110
Hendrik-Ido-Ambacht	2.370	Maasdriel	2.370
Hengelo	11.850	Maasgouw	0
Het Hogeland	11.850	Maashorst	0
Heumen	0	Maassluis	0
Heusden	2.370	Maastricht	18.960
Hillegom	0	Medemblik	0
Hilvarenbeek	4.740	Meerssen	2.370
Hilversum	2.370	Meierijstad	7.110
Hoeksche Waard	16.590	Meppel	0

Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke begeleiding			
Gemeente	**Bedrag 2024**	**Gemeente**	**Bedrag 2024**
Middelburg	0	Pijnacker-Nootdorp	4.740
Midden-Delfland	18.960	Purmerend	2.370
Midden-Drenthe	2.370	Putten	2.370
Midden-Groningen	0	Raalte	2.370
Moerdijk	0	Reimerswaal	0
Molenlanden	9.480	Renkum	2.370
Montferland	0	Renswoude	0
Montfoort	2.370	Reusel-De Mierden	0
Mook en Middelaar	0	Rheden	4.740
Neder-Betuwe	0	Rhenen	0
Nederweert	0	Ridderkerk	2.370
Nieuwegein	4.740	Rijssen-Holten	0
Nieuwkoop	0	Rijswijk	11.850
Nijkerk	0	Roerdalen	0
Nijmegen	4.740	Roermond	0
Nissewaard	2.370	Roosendaal	4.740
Noardeast-Fryslan	0	Rotterdam	26.070
Noord-Beveland	0	Rozendaal	0
Noordenveld	0	Rucphen	2.370
Noordoostpolder	4.740	Schagen	0
Noordwijk	2.370	Scherpenzeel	0
Nuenen, Gerwen en Nederwetten	0	Schiedam	4.740
Nunspeet	11.850	Schiermonnikoog	0
Oegstgeest	0	Schouwen-Duiveland	2.370
Oirschot	0	's-Gravenhage	33.180
Oisterwijk	7.110	's-Hertogenbosch	7.110
Oldambt	2.370	Simpelveld	0
Oldebroek	2.370	Sint-Michielsgestel	2.370
Oldenzaal	7.110	Sittard-Geleen	21.330
Olst-Wijhe	0	Sliedrecht	0
Ommen	0	Sluis	2.370
Oost Gelre	9.480	Smallingerland	0
Oosterhout	2.370	Soest	7.110
Ooststellingwerf	0	Someren	4.740
Oostzaan	0	Son en Breugel	2.370
Opmeer	0	Stadskanaal	2.370
Opsterland	0	Staphorst	7.110
Oss	0	Stede Broec	0
Oude IJsselstreek	0	Steenbergen	0
Ouder-Amstel	0	Steenwijkerland	0
Oudewater	0	Stein	2.370
Overbetuwe	0	Stichtse Vecht	18.960
Papendrecht	4.740	Súdwest-Fryslân	4.740
Peel en Maas	0	Terneuzen	0
Pekela	0	Terschelling	0

Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke begeleiding			
Gemeente	**Bedrag 2024**	**Gemeente**	**Bedrag 2024**
Texel	0	Wageningen	0
Teylingen	2.370	Wassenaar	0
Tholen	4.740	Waterland	2.370
Tiel	7.110	Weert	0
Tilburg	2.370	West Betuwe	2.370
Tubbergen	0	West Maas en Waal	0
Twenterand	2.370	Westerkwartier	0
Tynaarlo	0	Westerveld	0
Tytsjerksteradiel	4.740	Westervoort	0
Uitgeest	2.370	Westerwolde	4.740
Uithoorn	0	Westland	4.740
Urk	0	Weststellingwerf	2.370
Utrecht	49.770	Wierden	0
Utrechtse Heuvelrug	7.110	Wijchen	0
Vaals	0	Wijdemeren	2.370
Valkenburg aan de Geul	2.370	Wijk bij Duurstede	2.370
Valkenswaard	0	Winterswijk	2.370
Veendam	0	Woensdrecht	4.740
Veenendaal	0	Woerden	7.110
Veere	0	Wormerland	0
Veldhoven	2.370	Woudenberg	0
Velsen	0	Zaanstad	2.370
Venlo	2.370	Zaltbommel	2.370
Venray	0	Zandvoort	2.370
Vijfheerenlanden	9.480	Zeewolde	16.590
Vlaardingen	7.110	Zeist	0
Vlieland	0	Zevenaar	2.370
Vlissingen	0	Zoetermeer	9.480
Voerendaal	0	Zoeterwoude	0
Voorne aan Zee	4.740	Zuidplas	4.740
Voorschoten	2.370	Zundert	4.740
Voorst	2.370	Zutphen	7.110
Vught	0	Zwartewaterland	7.110
Waadhoeke	0	Zwijndrecht	4.740
Waalre	0	Zwolle	7.110
Waalwijk	2.370		
Waddinxveen	2.370	**Totaal**	**1.372.230**

Bijlage 3.2-9 Decentralisatie-uitkering Einde lening inburgeringsplicht (ELIP)

Decentralisatie-uitkering Einde lening inburgeringsplicht			
Gemeente	**Bedrag 2024**	**Gemeente**	**Bedrag 2024**
Aa en Hunze	869	Boxtel	1.449
Aalsmeer	724	Breda	8.548
Aalten	1.739	Bronckhorst	2.318
Achtkarspelen	580	Brummen	724
Alblasserdam	1.883	Brunssum	869
Albrandswaard	1.304	Bunnik	435
Alkmaar	7.823	Bunschoten	869
Almelo	3.042	Buren	1.014
Almere	9.852	Capelle aan den IJssel	4.057
Alphen aan den Rijn	3.187	Castricum	1.304
Alphen-Chaam	145	Coevorden	3.622
Altena	2.028	Cranendonck	724
Ameland	0	Culemborg	1.014
Amersfoort	2.608	Dalfsen	1.449
Amstelveen	6.809	Dantumadiel	580
Amsterdam	54.184	De Bilt	1.883
Apeldoorn	11.300	De Fryske Marren	1.014
Arnhem	3.332	Delft	4.491
Assen	3.477	Den Helder	2.318
Asten	869	De Ronde Venen	2.608
Baarle-Nassau	290	Deurne	2.173
Baarn	580	Deventer	5.650
Barendrecht	1.014	De Wolden	1.594
Barneveld	3.187	Diemen	2.173
Beek	869	Dijk en Waard	3.767
Beekdaelen	3.042	Dinkelland	1.449
Beesel	290	Doesburg	724
Bergeijk	869	Doetinchem	2.608
Berg en Dal	1.159	Dongen	1.739
Bergen (L.)	724	Dordrecht	11.156
Bergen (NH.)	869	Drechterland	1.014
Bergen op Zoom	3.912	Drimmelen	1.594
Berkelland	2.028	Dronten	580
Bernheze	1.594	Druten	1.304
Best	1.739	Duiven	1.739
Beuningen	1.159	Echt-Susteren	2.318
Beverwijk	3.332	Edam-Volendam	1.014
Bladel	580	Ede	6.375
Blaricum	580	Eemnes	145
Bloemendaal	3.042	Eemsdelta	580
Bodegraven-Reeuwijk	1.594	Eersel	869
Boekel	145	Eijsden-Margraten	1.159
Borger-Odoorn	435	Eindhoven	16.516
Borne	2.173	Elburg	1.014
Borsele	1.739	Emmen	5.216

Decentralisatie-uitkering Einde lening inburgeringsplicht			
Gemeente	**Bedrag 2024**	**Gemeente**	**Bedrag 2024**
Enkhuizen	145	Hof van Twente	2.318
Enschede	9.562	Hollands Kroon	1.594
Epe	1.159	Hoogeveen	1.883
Ermelo	1.014	Hoorn	1.594
Etten-Leur	2.318	Horst aan de Maas	869
Geertruidenberg	2.318	Houten	2.608
Geldrop-Mierlo	1.449	Huizen	1.014
Gemert-Bakel	1.594	Hulst	724
Gennep	1.304	IJsselstein	724
Gilze en Rijen	869	Kaag en Braassem	1.014
Goeree-Overflakkee	1.594	Kampen	2.463
Goes	3.187	Kapelle	1.014
Goirle	2.318	Katwijk	1.883
Gooise Meren	2.463	Kerkrade	1.449
Gorinchem	4.057	Koggenland	1.883
Gouda	4.926	Krimpen aan den IJssel	435
Groningen	8.258	Krimpenerwaard	3.187
Gulpen-Wittem	869	Laarbeek	869
Haaksbergen	1.304	Landgraaf	2.028
Haarlem	7.389	Landsmeer	724
Haarlemmermeer	8.258	Land van Cuijk	3.622
Halderberge	2.753	Lansingerland	2.028
Hardenberg	3.332	Laren	435
Harderwijk	3.332	Leeuwarden	5.216
Hardinxveld-Giessendam	1.159	Leiden	5.940
Harlingen	869	Leiderdorp	2.028
Hattem	580	Leidschendam-Voorburg	3.477
Heemskerk	3.622	Lelystad	6.664
Heemstede	1.883	Leudal	2.173
Heerde	1.014	Leusden	290
Heerenveen	3.187	Lingewaard	2.753
Heerlen	4.926	Lisse	1.449
Heeze-Leende	435	Lochem	1.594
Heiloo	1.449	Loon op Zand	724
Hellendoorn	1.594	Lopik	869
Helmond	4.491	Losser	1.159
Hendrik-Ido-Ambacht	2.463	Maasdriel	1.594
Hengelo	5.505	Maasgouw	1.594
Het Hogeland	3.767	Maashorst	3.477
Heumen	869	Maassluis	1.159
Heusden	1.159	Maastricht	7.099
Hillegom	1.159	Medemblik	1.739
Hilvarenbeek	580	Meerssen	1.449
Hilversum	3.042	Meierijstad	2.318
Hoeksche Waard	3.332	Meppel	1.449

Decentralisatie-uitkering Einde lening inburgeringsplicht			
Gemeente	**Bedrag 2024**	**Gemeente**	**Bedrag 2024**
Middelburg	2.318	Pijnacker-Nootdorp	2.028
Midden-Delfland	869	Purmerend	3.767
Midden-Drenthe	869	Putten	869
Midden-Groningen	3.622	Raalte	1.739
Moerdijk	2.028	Reimerswaal	1.159
Molenlanden	1.449	Renkum	1.594
Montferland	2.028	Renswoude	0
Montfoort	435	Reusel-De Mierden	1.159
Mook en Middelaar	724	Rheden	1.304
Neder-Betuwe	869	Rhenen	1.883
Nederweert	1.014	Ridderkerk	3.042
Nieuwegein	2.753	Rijssen-Holten	2.173
Nieuwkoop	1.014	Rijswijk	2.898
Nijkerk	1.883	Roerdalen	435
Nijmegen	9.127	Roermond	3.477
Nissewaard	5.795	Roosendaal	2.463
Noardeast-Fryslan	1.594	Rotterdam	28.686
Noord-Beveland	435	Rozendaal	290
Noordenveld	1.014	Rucphen	435
Noordoostpolder	1.883	Schagen	1.449
Noordwijk	2.463	Scherpenzeel	290
Nuenen, Gerwen en Nederwetten	1.159	Schiedam	4.636
Nunspeet	1.014	Schiermonnikoog	0
Oegstgeest	1.014	Schouwen-Duiveland	1.883
Oirschot	435	's-Gravenhage	25.788
Oisterwijk	724	's-Hertogenbosch	9.562
Oldambt	145	Simpelveld	145
Oldebroek	1.014	Sint-Michielsgestel	1.449
Oldenzaal	1.594	Sittard-Geleen	3.622
Olst-Wijhe	1.014	Sliedrecht	2.318
Ommen	1.449	Sluis	869
Oosterhout	2.318	Smallingerland	1.304
Oost Gelre	1.014	Soest	2.028
Ooststellingwerf	1.159	Someren	1.883
Oostzaan	580	Son en Breugel	145
Opmeer	580	Stadskanaal	1.594
Opsterland	435	Staphorst	724
Oss	3.477	Stede Broec	290
Oude IJsselstreek	1.304	Steenbergen	1.159
Ouder-Amstel	580	Steenwijkerland	2.028
Oudewater	145	Stein	1.014
Overbetuwe	1.883	Stichtse Vecht	2.173
Papendrecht	1.739	Súdwest-Fryslân	3.187
Peel en Maas	1.014	Terneuzen	3.477
Pekela	290	Terschelling	0

Decentralisatie-uitkering Einde lening inburgeringsplicht			
Gemeente	**Bedrag 2024**	**Gemeente**	**Bedrag 2024**
Texel	145	Wageningen	1.304
Teylingen	1.739	Wassenaar	1.304
Tholen	1.449	Waterland	724
Tiel	1.304	Weert	2.608
Tilburg	11.011	West Betuwe	1.449
Tubbergen	1.449	Westerkwartier	2.173
Twenterand	1.449	Westerveld	145
Tynaarlo	869	Westervoort	290
Tytsjerksteradiel	724	Westerwolde	435
Uitgeest	435	Westland	5.216
Uithoorn	2.173	West Maas en Waal	290
Urk	869	Weststellingwerf	580
Utrecht	16.081	Wierden	1.159
Utrechtse Heuvelrug	1.739	Wijchen	3.332
Vaals	1.014	Wijdemeren	580
Valkenburg aan de Geul	290	Wijk bij Duurstede	435
Valkenswaard	1.739	Winterswijk	1.594
Veendam	1.449	Woensdrecht	869
Veenendaal	5.216	Woerden	2.898
Veere	1.014	Wormerland	580
Veldhoven	1.449	Woudenberg	145
Velsen	1.739	Zaanstad	6.664
Venlo	3.332	Zaltbommel	2.173
Venray	2.898	Zandvoort	869
Vijfheerenlanden	2.898	Zeewolde	1.449
Vlaardingen	3.477	Zeist	1.594
Vlieland	0	Zevenaar	1.449
Vlissingen	3.332	Zoetermeer	5.071
Voerendaal	435	Zoeterwoude	290
Voorne aan Zee	3.622	Zuidplas	2.608
Voorschoten	724	Zundert	2.173
Voorst	1.304	Zutphen	3.042
Vught	1.304	Zwartewaterland	2.028
Waadhoeke	1.304	Zwijndrecht	4.057
Waalre	724	Zwolle	6.519
Waalwijk	2.173		
Waddinxveen	2.463	**Totaal**	**840.009**

Bijlage 3.2-12 Decentralisatie-uitkering LHBTI-beleid Regenboogsteden

Decentralisatie-uitkering LHBTI-beleid Regenboogsteden	
Gemeente	**Bedrag 2024 - 2026**
Alkmaar	20.000
Almere	20.000
Alphen aan den Rijn	17.000
Amerfoort	20.000
Amstelveen	-1.200
Amsterdam	50.000
Apeldoorn	20.000
Arnhem	20.000
Assen	20.000
Cappelle aan den Ijssel	20.000
Delft	20.000
Deventer	20.000
Emmen	20.000
Haarlem	20.000
Leeuwarden	20.000
Leiden	20.000
Maastricht	20.000
Purmerend	20.000
s Herthogenbosch	17.000
Schiedam	20.000
Súdwest-Fryslân	20.000
Tilburg	20.000
Utrecht	50.000
Vlaardingen	20.000
Westland	20.000
Totaal	**532.800**

Bijlage 3.2-14 Decentralisatie-uitkering Veilige steden

Decentralisatie-uitkering Veilige steden	
Gemeente	**Bedrag 2024 - 2026**
Assen	30.000
Breda	25.000
Eindhoven	30.000
Hengelo	30.000
Leeuwarden	30.000
Leiden	30.000
Maastricht	30.000
Nijmegen	30.000
Rotterdam	50.000
Tilburg	30.000
Totaal	**315.000**

Bijlage 3.2-15 Decentralisatie-uitkering Ex ante Impact analyse NPLV

Decentralisatie-uitkering Ex ante Impact analyse NPLV	
Gemeente	**Bedrag 2024**
Amsterdam	24.778
Arnhem	12.389
Breda	12.389
Delft	12.389
Den Haag	12.389
Dordrecht	12.389
Eindhoven	12.389
Groningen	12.389
Heerlen	12.389
Leeuwarden	12.389
Roosendaal	12.389
Rotterdam	12.389
Schiedam	12.389
Tilburg	12.389
Utrecht	12.389
Vlaardingen	12.389
Zaanstad	12.389
Totaal	**223.002**

Bijlage 3.2-16 Decentralisatie-uitkering Weerbare gemeenschappen tegen ondermijnende criminaliteit

Decentralisatie-uitkering Weerbare gemeenschappen tegen ondermijnende criminaliteit	
Gemeente	**Bedrag 2024**
Amsterdam	35.000
Arnhem	35.000
Dordrecht	35.000
Eindhoven	35.000
Groningen	35.000
Utrecht	35.000
Totaal	**210.000**

Bijlage 3.3.1 Decentralisatie-uitkering Armoedebestrijding kinderen

Decentralisatie-uitkering Armoedebestrijding kinderen			
Gemeente	**Bedrag 2025 en verder**	**Gemeente**	**Bedrag 2025 en verder**
Aa en Hunze	73.635	Boxtel	124.762
Aalsmeer	87.944	Breda	841.207
Aalten	81.253	Bronckhorst	76.908
Achtkarspelen	128.788	Brummen	63.033
Alblasserdam	75.604	Brunssum	155.583
Albrandswaard	89.161	Bunnik	30.589
Alkmaar	514.023	Bunschoten	59.383
Almelo	488.821	Buren	76.647
Almere	1.361.689	Capelle aan den IJssel	445.139
Alphen aan den Rijn	356.644	Castricum	77.864
Alphen-Chaam	22.421	Coevorden	169.632
Altena	157.929	Cranendonck	57.123
Ameland	5.880	Culemborg	102.486
Amersfoort	709.522	Dalfsen	61.526
Amstelveen	358.498	Dantumadiel	67.783
Amsterdam	6.852.767	De Bilt	170.153
Apeldoorn	703.903	De Fryske Marren	162.969
Arnhem	1.164.046	De Ronde Venen	136.262
Assen	362.466	De Wolden	70.999
Asten	39.975	Delft	567.033
Baarle-Nassau	21.030	Den Helder	354.442
Baarn	83.947	Deurne	99.126
Barendrecht	147.617	Deventer	550.376
Barneveld	180.060	Diemen	135.914
Beek	62.627	Dijk en Waard	319.508
Beekdaelen	117.896	Dinkelland	56.776
Beesel	65.640	Doesburg	64.017
Berg en Dal	136.262	Doetinchem	276.781
Bergeijk	39.859	Dongen	78.965
Bergen (L.)	36.499	Dordrecht	715.113
Bergen (NH.)	67.262	Drechterland	58.340
Bergen op Zoom	399.921	Drimmelen	61.266
Berkelland	130.352	Dronten	164.244
Bernheze	76.908	Druten	63.033
Best	89.219	Duiven	83.425
Beuningen	81.687	Echt-Susteren	107.932
Beverwijk	231.969	Edam-Volendam	93.941
Bladel	43.943	Ede	411.131
Blaricum	38.324	Eemnes	21.899
Bloemendaal	53.184	Eemsdelta	315.018
Bodegraven-Reeuwijk	101.501	Eersel	39.540
Boekel	24.332	Eijsden-Margraten	47.332
Borger-Odoorn	84.323	Eindhoven	1.309.896
Borne	63.873	Elburg	86.902
Borsele	62.569	Emmen	597.709

Decentralisatie-uitkering Armoedebestrijding kinderen			
Gemeente	**Bedrag 2025 en verder**	**Gemeente**	**Bedrag 2025 en verder**
Enkhuizen	86.670	Hof van Twente	98.778
Enschede	1.138.265	Hollands Kroon	170.791
Epe	108.975	Hoogeveen	282.488
Ermelo	80.645	Hoorn	377.153
Etten-Leur	172.355	Horst aan de Maas	87.597
Geertruidenberg	98.488	Houten	134.205
Geldrop-Mierlo	156.481	Huizen	180.321
Gemert-Bakel	105.846	Hulst	83.136
Gennep	52.923	IJsselstein	133.915
Gilze en Rijen	107.555	Kaag en Braassem	96.026
Goeree-Overflakkee	155.728	Kampen	197.904
Goes	157.205	Kapelle	39.106
Goirle	62.627	Katwijk	214.937
Gooise Meren	169.458	Kerkrade	330.313
Gorinchem	191.270	Koggenland	52.257
Gouda	378.485	Krimpen aan den IJssel	135.016
Groningen	1.305.638	Krimpenerwaard	197.904
Gulpen-Wittem	34.123	Laarbeek	65.321
Haaksbergen	80.963	Land van Cuijk	283.878
Haarlem	816.006	Landgraaf	224.641
Haarlemmermeer	583.978	Landsmeer	37.976
Halderberge	140.346	Lansingerland	215.516
Hardenberg	181.045	Laren	40.149
Harderwijk	200.743	Leeuwarden	781.071
Hardinxveld-Giessendam	48.665	Leiden	612.946
Harlingen	85.250	Leiderdorp	85.685
Hattem	30.126	Leidschendam-Voorburg	392.100
Heemskerk	206.826	Lelystad	585.485
Heemstede	47.854	Leudal	76.647
Heerde	54.748	Leusden	71.259
Heerenveen	208.564	Lingewaard	125.138
Heerlen	799.320	Lisse	66.914
Heeze-Leende	32.849	Lochem	92.463
Heiloo	54.806	Loon op Zand	68.884
Hellendoorn	97.938	Lopik	62.164
Helmond	586.296	Losser	85.511
Hendrik-Ido-Ambacht	112.972	Maasdriel	70.622
Hengelo	385.235	Maasgouw	51.620
Het Hogeland	199.091	Maashorst	210.881
Heumen	53.010	Maassluis	222.700
Heusden	123.516	Maastricht	629.631
Hillegom	73.635	Medemblik	167.430
Hilvarenbeek	34.065	Meerssen	43.683
Hilversum	432.770	Meierijstad	237.386
Hoeksche Waard	219.861	Meppel	143.619

Decentralisatie-uitkering Armoedebestrijding kinderen			
Gemeente	**Bedrag 2025 en verder**	**Gemeente**	**Bedrag 2025 en verder**
Middelburg	255.491	Pijnacker-Nootdorp	165.692
Midden-Delfland	57.934	Purmerend	415.389
Midden-Drenthe	90.812	Putten	72.418
Midden-Groningen	364.523	Raalte	102.834
Moerdijk	128.035	Reimerswaal	79.776
Molenlanden	105.672	Renkum	114.478
Montferland	127.687	Renswoude	12.977
Montfoort	47.043	Reusel-De Mierden	36.904
Mook en Middelaar	12.861	Rheden	235.677
Neder-Betuwe	88.640	Rhenen	63.264
Nederweert	34.876	Ridderkerk	250.045
Nieuwegein	287.297	Rijssen-Holten	118.592
Nieuwkoop	65.698	Rijswijk	405.772
Nijkerk	130.700	Roerdalen	72.997
Nijmegen	1.018.312	Roermond	359.657
Nissewaard	558.429	Roosendaal	425.007
Noardeast-Fryslân	195.065	Rotterdam	6.306.272
Noord-Beveland	23.898	Rozendaal	2.086
Noordenveld	117.896	Rucphen	87.191
Noordoostpolder	234.634	Schagen	133.017
Noordwijk	111.524	Scherpenzeel	33.979
Nuenen, Gerwen en Nederwetten	75.981	Schiedam	543.685
Nunspeet	84.816	Schiermonnikoog	1.332
Oegstgeest	76.473	Schouwen-Duiveland	105.151
Oirschot	42.060	's-Gravenhage	4.642.628
Oisterwijk	68.507	's-Hertogenbosch	680.092
Oldambt	236.778	Simpelveld	40.786
Oldebroek	73.866	Sint-Michielsgestel	62.164
Oldenzaal	119.924	Sittard-Geleen	485.432
Olst-Wijhe	51.620	Sliedrecht	119.750
Ommen	68.942	Sluis	67.667
Oost Gelre	66.016	Smallingerland	307.197
Oosterhout	266.498	Soest	182.493
Ooststellingwerf	115.985	Someren	62.048
Oostzaan	30.763	Son en Breugel	49.679
Opmeer	28.678	Stadskanaal	174.730
Opsterland	110.307	Staphorst	37.310
Oss	403.803	Stede Broec	86.380
Oude IJsselstreek	155.264	Steenbergen	81.340
Ouder-Amstel	51.098	Steenwijkerland	175.773
Oudewater	38.816	Stein	79.254
Overbetuwe	143.388	Stichtse Vecht	192.806
Papendrecht	139.593	Súdwest-Fryslân	421.038
Peel en Maas	122.184	Terneuzen	233.910
Pekela	89.798	Terschelling	7.097

Decentralisatie-uitkering Armoedebestrijding kinderen			
Gemeente	**Bedrag 2025 en verder**	**Gemeente**	**Bedrag 2025 en verder**
Texel	52.315	Wageningen	145.995
Teylingen	82.470	Wassenaar	115.985
Tholen	79.660	Waterland	57.355
Tiel	223.047	Weert	206.478
Tilburg	1.354.216	West Betuwe	127.745
Tubbergen	41.365	West Maas en Waal	56.138
Twenterand	121.344	Westerkwartier	218.413
Tynaarlo	90.609	Westerveld	53.879
Tytsjerksteradiel	104.282	Westervoort	83.686
Uitgeest	39.888	Westerwolde	123.255
Uithoorn	149.471	Westland	355.254
Urk	53.184	Weststellingwerf	97.272
Utrecht	2.001.169	Wierden	46.347
Utrechtse Heuvelrug	138.869	Wijchen	147.733
Vaals	38.874	Wijdemeren	58.659
Valkenburg aan de Geul	48.057	Wijk bij Duurstede	78.617
Valkenswaard	107.179	Winterswijk	98.488
Veendam	173.803	Woensdrecht	68.826
Veenendaal	321.188	Woerden	187.997
Veere	37.281	Wormerland	66.509
Veldhoven	140.143	Woudenberg	40.786
Velsen	353.400	Zaanstad	997.977
Venlo	587.454	Zaltbommel	100.111
Venray	184.666	Zandvoort	96.403
Vijfheerenlanden	221.773	Zeewolde	87.133
Vlaardingen	570.190	Zeist	340.306
Vlieland	2.404	Zevenaar	175.976
Vlissingen	279.128	Zoetermeer	788.371
Voerendaal	45.189	Zoeterwoude	20.856
Voorne aan Zee	304.445	Zuidplas	147.385
Voorschoten	90.580	Zundert	76.821
Voorst	46.637	Zutphen	238.458
Vught	74.156	Zwartewaterland	57.355
Waadhoeke	187.128	Zwijndrecht	331.790
Waalre	49.679	Zwolle	645.099
Waalwijk	183.971		
Waddinxveen	107.526	**Totaal**	**84.892.485**

Bijlage 3.3.2 Decentralisatie-uitkering Kinderen in een AZC

Decentralisatie-uitkering Jeugdhulp aan kinderen in een AZC			
Gemeente	**Bedrag 2023 en verder**	**Gemeente**	**Bedrag 2023 en verder**
Aa en Hunze	11.796	Etten-Leur	680
Aalsmeer	374	Geldrop-Mierlo	1.666
Achtkarspelen	578	Gilze en Rijen	118.365
Almelo	39.160	Goes	816
Almere	45.959	Goirle	5.099
Amersfoort	107.283	Gorinchem	26.073
Amsterdam	175.202	Gouda	646
Apeldoorn	40.112	Groningen	52.520
Arnhem	143.758	Haaksbergen	918
Assen	99.363	Haarlem	9.654
Baarn	27.943	Haarlemmermeer	57.313
Barendrecht	7.173	Hardenberg	51.602
Beekdaelen	34.911	Harderwijk	61.392
Berg en Dal	28.181	Heerenveen	1.700
Bergen (L.)	6.731	Heerlen	43.478
Bergen (NH.)	2.040	Hellendoorn	3.739
Berkelland	2.719	Helmond	20.226
Bodegraven-Reeuwijk	30.968	Hendrik-Ido-Ambacht	680
Borger-Odoorn	1.768	Hengelo	42.798
Boxtel	10.504	Het Hogeland	87.669
Breda	28.045	Heumen	12.204
Bronckhorst	8.532	Hoeksche Waard	70.536
Capelle aan den IJssel	3.229	Hof van Twente	10.402
Coevorden	32.328	Hoogeveen	34.571
Cranendonck	71.828	Horst aan de Maas	12.884
Culemborg	10.402	Hulst	714
Dalfsen	2.516	IJsselstein	68
De Fryske Marren	43.920	Kampen	11.184
De Wolden	9.654	Katwijk	128.325
Delft	31.002	Koggenland	12.476
Den Helder	93.686	Krimpen aan den IJssel	12.646
Deventer	50.990	Krimpenerwaard	8.566
Dijk en Waard	55.205	Land van Cuijk	79.001
Doetinchem	30.900	Landgraaf	4.793
Dordrecht	272	Landsmeer	748
Dronten	132.234	Lansingerland	6.119
Duiven	37.665	Leeuwarden	67.239
Echt-Susteren	21.382	Leiden	15.195
Ede	11.116	Leudal	35.897
Eemsdelta	68.735	Leusden	31.512
Eijsden-Margraten	32.396	Lochem	15.671
Eindhoven	22.878	Maastricht	61.936
Emmen	148.211	Medemblik	3.671
Enkhuizen	4.079	Meierijstad	22.198
Enschede	12.340	Middelburg	21.076

Decentralisatie-uitkering Jeugdhulp aan kinderen in een AZC			
Gemeente	**Bedrag 2023 en verder**	**Gemeente**	**Bedrag 2023 en verder**
Midden-Drenthe	4.793	Stein	1.904
Midden-Groningen	2.346	Súdwest-Fryslân	65.675
Nijmegen	74.752	Terneuzen	2.346
Noardeast-Fryslân	2.176	Teylingen	8.022
Noordenveld	13.767	Tholen	4.045
Noordoostpolder	100.009	Tiel	340
Noordwijk	782	Tilburg	49.698
Nunspeet	29.846	Twenterand	1.156
Oegstgeest	21.994	Tynaarlo	42.322
Oirschot	32.396	Tytsjerksteradiel	139.679
Oisterwijk	75.771	Uithoorn	3.025
Oldambt	38.175	Utrecht	109.255
Olst-Wijhe	14.889	Utrechtse Heuvelrug	42.730
Ommen	15.093	Veendam	68
Oost Gelre	13.325	Veenendaal	1.938
Oosterhout	27.569	Veldhoven	7.275
Opsterland	7.581	Velsen	46.231
Oss	42.934	Venlo	2.957
Ouder-Amstel	4.963	Venray	306
Overbetuwe	2.448	Vijfheerenlanden	1.462
Papendrecht	13.529	Vlissingen	306
Pijnacker-Nootdorp	2.923	Voorschoten	408
Purmerend	7.343	Waadhoeke	55.715
Raalte	272	Waddinxveen	3.433
Renkum	10.572	Wageningen	28.690
Rheden	37.087	Wassenaar	15.807
Rijssen-Holten	2.040	Waterland	4.113
Roermond	7.513	Westerveld	16.317
Rotterdam	38.956	Westerwolde	174.352
Rucphen	2.244	Wierden	18.220
Schagen	25.121	Winterswijk	55.817
Schouwen-Duiveland	2.550	Woensdrecht	8.430
's-Gravenhage	42.628	Zaanstad	374
's-Hertogenbosch	56.429	Zaltbommel	4.487
Sittard-Geleen	10.368	Zeewolde	25.971
Sliedrecht	5.201	Zeist	60.270
Sluis	578	Zevenaar	14.549
Smallingerland	107.249	Zoetermeer	10.368
Soest	544	Zutphen	57.551
Someren	2.346	Zwolle	16.827
Stadskanaal	49.732	**Totaal**	**5.100.007**

Bijlage 3.3.3 Decentralisatie-uitkering Voorschoolse voorzieningen peuters

Decentralisatie-uitkering Voorschoolse voorziening peuters			
Gemeente	**Bedrag 2024 en verder**	**Gemeente**	**Bedrag 2024 en verder**
Aa en Hunze	60.895	Boxtel	48.428
Aalsmeer	46.890	Breda	287.612
Aalten	44.984	Bronckhorst	61.412
Achtkarspelen	56.900	Brummen	31.328
Alblasserdam	35.757	Brunssum	39.109
Albrandswaard	42.452	Bunnik	25.558
Alkmaar	175.850	Bunschoten	35.094
Almelo	132.381	Buren	51.941
Almere	396.728	Capelle aan den IJssel	110.090
Alphen aan den Rijn	171.193	Castricum	51.171
Alphen-Chaam	21.230	Coevorden	74.072
Altena	101.467	Cranendonck	34.051
Ameland	7.718	Culemborg	45.039
Amersfoort	267.189	Dalfsen	49.938
Amstelveen	141.900	Dantumadiel	37.448
Amsterdam	1.658.060	De Bilt	73.900
Apeldoorn	272.355	De Fryske Marren	110.888
Arnhem	320.023	De Ronde Venen	79.712
Assen	117.583	De Wolden	50.026
Asten	23.291	Delft	147.088
Baarle-Nassau	12.907	Den Helder	90.209
Baarn	39.086	Deurne	47.296
Barendrecht	73.946	Deventer	173.806
Barneveld	121.345	Diemen	43.363
Beek	21.829	Dijk en Waard	135.760
Beekdaelen	52.444	Dinkelland	42.021
Beesel	19.489	Doesburg	16.301
Berg en Dal	58.683	Doetinchem	92.958
Bergeijk	30.794	Dongen	37.424
Bergen (L.)	25.284	Dordrecht	206.521
Bergen (NH.)	36.908	Drechterland	36.795
Bergen op Zoom	115.633	Drimmelen	37.436
Berkelland	74.353	Dronten	72.716
Bernheze	48.019	Druten	29.545
Best	42.545	Duiven	39.200
Beuningen	41.275	Echt-Susteren	45.729
Beverwijk	67.195	Edam-Volendam	55.524
Bladel	31.928	Ede	207.757
Blaricum	21.839	Eemnes	15.502
Bloemendaal	39.101	Eemsdelta	95.382
Bodegraven-Reeuwijk	68.244	Eersel	33.382
Boekel	19.993	Eijsden-Margraten	50.007
Borger-Odoorn	66.636	Eindhoven	366.659
Borne	38.198	Elburg	40.531
Borsele	48.131	Emmen	199.059

Decentralisatie-uitkering Voorschoolse voorziening peuters			
Gemeente	**Bedrag 2024 en verder**	**Gemeente**	**Bedrag 2024 en verder**
Enkhuizen	27.445	Hof van Twente	52.254
Enschede	285.440	Hollands Kroon	89.250
Epe	54.831	Hoogeveen	101.966
Ermelo	45.026	Hoorn	115.425
Etten-Leur	68.991	Horst aan de Maas	67.682
Geertruidenberg	31.117	Houten	83.445
Geldrop-Mierlo	57.088	Huizen	62.109
Gemert-Bakel	52.593	Hulst	46.365
Gennep	26.594	IJsselstein	49.676
Gilze en Rijen	43.327	Kaag en Braassem	51.692
Goeree-Overflakkee	92.680	Kampen	99.659
Goes	62.165	Kapelle	21.513
Goirle	36.507	Katwijk	104.596
Gooise Meren	104.827	Kerkrade	69.825
Gorinchem	60.513	Koggenland	47.108
Gouda	118.218	Krimpen aan den IJssel	46.873
Groningen	410.493	Krimpenerwaard	103.398
Gulpen-Wittem	32.500	Laarbeek	35.276
Haaksbergen	36.443	Land van Cuijk	141.061
Haarlem	259.778	Landgraaf	55.612
Haarlemmermeer	260.363	Landsmeer	22.208
Halderberge	48.746	Lansingerland	110.671
Hardenberg	115.711	Laren	16.113
Harderwijk	77.340	Leeuwarden	258.187
Hardinxveld-Giessendam	30.499	Leiden	170.987
Harlingen	28.071	Leiderdorp	39.195
Hattem	19.272	Leidschendam-Voorburg	124.824
Heemskerk	58.489	Lelystad	148.526
Heemstede	40.826	Leudal	54.601
Heerde	31.826	Leusden	46.087
Heerenveen	102.574	Lingewaard	68.478
Heerlen	157.765	Lisse	32.273
Heeze-Leende	23.040	Lochem	59.446
Heiloo	33.009	Loon op Zand	33.766
Hellendoorn	56.411	Lopik	32.522
Helmond	152.339	Losser	36.565
Hendrik-Ido-Ambacht	53.668	Maasdriel	44.292
Hengelo	129.634	Maasgouw	34.029
Het Hogeland	108.432	Maashorst	89.667
Heumen	25.784	Maassluis	56.379
Heusden	61.900	Maastricht	159.802
Hillegom	30.701	Medemblik	79.833
Hilvarenbeek	27.091	Meerssen	27.449
Hilversum	155.639	Meierijstad	121.762
Hoeksche Waard	140.265	Meppel	57.894

Decentralisatie-uitkering Voorschoolse voorziening peuters			
Gemeente	**Bedrag 2024 en verder**	**Gemeente**	**Bedrag 2024 en verder**
Middelburg	83.432	Pijnacker-Nootdorp	94.077
Midden-Delfland	35.079	Purmerend	132.776
Midden-Drenthe	70.744	Putten	40.189
Midden-Groningen	116.082	Raalte	62.461
Moerdijk	66.440	Reimerswaal	48.972
Molenlanden	90.020	Renkum	46.674
Montferland	51.717	Renswoude	9.834
Montfoort	22.436	Reusel-De Mierden	24.660
Mook en Middelaar	12.488	Rheden	67.550
Neder-Betuwe	52.979	Rhenen	37.373
Nederweert	27.612	Ridderkerk	75.006
Nieuwegein	95.051	Rijssen-Holten	65.626
Nieuwkoop	50.616	Rijswijk	96.806
Nijkerk	73.037	Roerdalen	33.444
Nijmegen	307.712	Roermond	99.806
Nissewaard	144.484	Roosendaal	122.384
Noardeast-Fryslân	104.483	Rotterdam	1.383.518
Noord-Beveland	18.318	Rozendaal	3.384
Noordenveld	57.614	Rucphen	33.953
Noordoostpolder	91.528	Schagen	77.591
Noordwijk	61.207	Scherpenzeel	17.048
Nuenen, Gerwen en Nederwetten	34.465	Schiedam	134.193
Nunspeet	53.912	Schiermonnikoog	1.685
Oegstgeest	40.374	Schouwen-Duiveland	64.233
Oirschot	29.862	's-Gravenhage	1.087.063
Oisterwijk	44.369	's-Hertogenbosch	237.372
Oldambt	81.641	Simpelveld	14.351
Oldebroek	45.436	Sint-Michielsgestel	45.428
Oldenzaal	46.795	Sittard-Geleen	134.586
Olst-Wijhe	31.070	Sliedrecht	43.025
Ommen	38.689	Sluis	47.020
Oost Gelre	45.787	Smallingerland	104.291
Oosterhout	84.588	Soest	69.775
Ooststellingwerf	53.890	Someren	30.149
Oostzaan	15.440	Son en Breugel	26.576
Opmeer	20.098	Stadskanaal	60.237
Opsterland	63.208	Staphorst	35.249
Oss	149.738	Stede Broec	29.897
Oude IJsselstreek	60.201	Steenbergen	37.860
Ouder-Amstel	22.816	Steenwijkerland	94.208
Oudewater	16.085	Stein	29.601
Overbetuwe	79.835	Stichtse Vecht	106.785
Papendrecht	46.731	Súdwest-Fryslân	200.509
Peel en Maas	70.046	Terneuzen	96.253
Pekela	23.878	Terschelling	10.699

Decentralisatie-uitkering Voorschoolse voorziening peuters			
Gemeente	**Bedrag 2024 en verder**	**Gemeente**	**Bedrag 2024 en verder**
Texel	35.115	Wageningen	49.239
Teylingen	54.990	Wassenaar	41.440
Tholen	50.672	Waterland	32.621
Tiel	67.331	Weert	72.831
Tilburg	363.786	West Betuwe	93.754
Tubbergen	36.418	West Maas en Waal	34.751
Twenterand	58.347	Westerkwartier	130.023
Tynaarlo	68.166	Westerveld	47.689
Tytsjerksteradiel	69.581	Westervoort	23.293
Uitgeest	19.014	Westerwolde	62.189
Uithoorn	46.257	Westland	161.777
Urk	44.916	Weststellingwerf	54.431
Utrecht	608.582	Wierden	41.859
Utrechtse Heuvelrug	85.054	Wijchen	63.772
Vaals	18.172	Wijdemeren	44.027
Valkenburg aan de Geul	23.989	Wijk bij Duurstede	35.483
Valkenswaard	42.213	Winterswijk	50.683
Veendam	49.962	Woensdrecht	31.717
Veenendaal	109.351	Woerden	85.883
Veere	39.334	Wormerland	26.634
Veldhoven	61.314	Woudenberg	23.421
Velsen	103.370	Zaanstad	256.943
Venlo	165.735	Zaltbommel	53.949
Venray	72.676	Zandvoort	25.552
Vijfheerenlanden	105.280	Zeewolde	39.899
Vlaardingen	129.789	Zeist	107.880
Vlieland	2.804	Zevenaar	72.965
Vlissingen	78.661	Zoetermeer	205.340
Voerendaal	19.741	Zoeterwoude	15.153
Voorne aan Zee	109.671	Zuidplas	81.552
Voorschoten	37.609	Zundert	30.825
Voorst	48.796	Zutphen	77.886
Vught	48.514	Zwartewaterland	40.327
Waadhoeke	100.762	Zwijndrecht	74.358
Waalre	25.618	Zwolle	230.194
Waalwijk	69.027		
Waddinxveen	51.082	**Totaal**	**30.000.000**

Bijlage 4.8 Redelijk peil 2025

De Financiële-verhoudingswet (Fvw) bepaalt dat de eigen inkomsten van een gemeente een bepaald redelijk peil moeten hebben, wil zij in aanmerking komen voor een aanvullende uitkering op basis van artikel 12 Fvw. Daarbij gaat het om de eigen inkomsten uit:
1. de onroerende-zaakbelastingen (OZB);
2. de rioolheffingen;
3. de afvalstoffenheffingen en reinigingsrechten.

Onroerende-zaakbelastingen (OZB)
Het redelijk peil voor de OZB wordt berekend via onderstaande tabel.

Totaal WOZ-waarde woningen 2024	*[1]*
Totaal WOZ-waarde niet woningen gebruikers 2024	*[2]*
Totaal WOZ-waarde niet woningen eigenaren 2024	*[3]*
Totaal OZB-opbrengst o.b.v. totaal WOZ-waarde 2024	*[4]*
Totaal onderdekking reiniging/afvalstoffen 2024	*[5]*
Totaal onderdekking riolering 2024	*[6]*
Totaal OZB-opbrengst o.b.v. totaal WOZ-waarde gecorrigeerd voor onderdekking reiniging/afvalstoffen en riool 2024	*[7=4-5-6]*
Werkelijk gewogen landelijk gemiddelde OZB-percentage van de gecorrigeerde WOZ-waarde 2024	*[8=(7/(1+2+3)*100]*
Percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 voor het jaar 2025	*[9=8*1,20]*

Op basis van deze tabel is het percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 voor het jaar 2025 (redelijk peil OZB) vastgesteld op **0,1595**.

Voor de WOZ-waarden worden de gegevens gebruikt van het CBS die ook voor het gemeentefonds gehanteerd worden (betaalmaand februari 2024). Voor de berekening van de totale OZB-opbrengst wordt gebruik gemaakt van de gegevens (OZB-percentages) van de Monitor inkomsten uit lokale heffingen. Voor de berekening van de onderdekking reiniging en riolering wordt gebruik gemaakt van de Informatie voor derden (taakvelden) begrotingen 2024.

Artikel 12-gemeenten moeten gedurende de hele looptijd van de aanvraag en van de toekenning van de aanvullende uitkering blijven voldoen aan het jaarlijks in deze circulaire vastgestelde redelijk peil van de eigen inkomsten. Voor de lopende artikel 12-trajecten kan hier door een bijzonder voorschrift van worden afgeweken.

Berekening gemiddelde OZB-tarief in een gemeente
Uit vragen van gemeenten is in het verleden gebleken dat niet geheel duidelijk is op welke wijze het gewogen gemiddelde OZB-tarief ofwel het percentage voor de toelating tot artikel

12 van de eigen gemeente moet worden berekend. De berekening, zoals die hierboven is opgenomen, is niet bestemd voor gemeenten om het gemiddelde OZB-tarief in de eigen gemeente te berekenen, maar geeft inzicht in de wijze waarop het normtarief OZB voor de toelating tot artikel 12 door het ministerie van BZK wordt berekend. Daarom is in de handleiding artikel 12 de volgende passage opgenomen:

Het gewogen gemiddelde OZB-tarief ofwel het percentage voor de toelating tot artikel 12 moet op de volgende wijze worden berekend:

(PEW x WW + PGNW x WNWG + PENW x WNWE) / (WW+WNWG+WNWE)

Waarbij:
PEW = OZB-percentage eigenaar woning;
PGNW = OZB-percentage gebruiker niet-woning;
PENW = OZB-percentage eigenaar niet-woning;
WW = waarde woningen;
WNWG = waarde niet-woningen gebruikers;
WNWE = waarde niet-woningen eigenaren.

Indien de uitkomst van de berekening hoger is dan het landelijke gemiddelde OZB-percentage voor toelating tot artikel 12, dan voldoet de gemeente aan dit onderdeel voor toelating. Hierbij wordt uitgegaan van de veronderstelling dat bij de riolering én de reiniging sprake is van 100% lastendekkendheid. Een eventuele onderdekking bij de reiniging en/of riolering moet worden gecompenseerd door een daarmee overeenkomende verhoging van het (gemiddelde) percentage WOZ-waarde. Voor de berekening van het gemiddelde OZB-percentage bij de toelating tot artikel 12 wordt uitgegaan van de WOZ-gegevens per 1 januari van het jaar waarop de aanvraag betrekking heeft en de OZB-percentages van het jaar waarop de aanvraag betrekking heeft.

Riool- en afvalstoffenheffing en reinigingsrechten
Voor de onderdelen riolering, afvalstoffen en reiniging moet er sprake zijn van tarieven die resulteren in 100% lastendekkendheid. Dit uitgangspunt volstaat bij de beoordeling van de hoogte van deze heffingen of zij voldoen aan het redelijke peil. Van een minimumtarief per aansluiting is in dit verband dan ook geen sprake meer. Een eventuele onderdekking op de onderdelen riolering, afvalstoffen en reiniging moet gecompenseerd worden door extra baten uit de OZB boven de 120%.

Deze brochure is een uitgave van:
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
BFR/Bekostiging Binnenlands Bestuur
Postbus 20011 | 2500 EA Den Haag

Mei 2024

Motie

De pijn gelijkmatiger verdelen

Deze motie hoort bij
247596 Perspectiefnota 2024 Wijchen

Vergadering
Openbare raadsvergadering op 4 juli 2024

Indieners
Eerste indiener:
VVD - Wessel Krale

Motienummer
1.

Verzoek aan het college van B & W

- Indien een belastingverhoging bij de aanstaande begroting onoverkomelijk blijkt, bij de aanstaande begroting de financiële uitwerking aan de raad te verstrekken om – in plaats van het verhogen van alleen de OZB - alle lokale belastingen en leges naar rato te verhogen, zodat de raad op basis hiervan een afweging kan maken.

Aanleiding

In de perspectiefnota wordt een OZB-verhoging van 7,5% aangekondigd. Er worden naast de OZB diverse andere lokale belastingen en leges geheven die geen doelbelasting zijn, zoals hondenbelasting, toeristenbelasting en allerlei leges.

Indien een belastingverhoging bij de aanstaande begroting onoverkomelijk blijkt te zijn, wensen de indieners dat het college aan de raad de mogelijkheid voorlegt om – in plaats van alleen de OZB te verhogen – alle lokale belastingen naar rato te verhogen. Op deze manier wordt de pijn van een belastingverhoging gelijkmatiger verdeeld over alle belastingen.

Beoogd effect

De pijn van belastingverhogingen zo gelijkmatig mogelijk te verdelen indien bezuinigingen onvoldoende effect sorteren.

Argumenten

- Om de pijn gelijkmatig te verdelen, is het redelijker om alle belastingen te verhogen met een lager percentage in plaats van alleen de OZB met een hoog percentage.

Motie

Concrete bezuinigingen

Deze motie hoort bij
247596 Perspectiefnota 2024 Wijchen

Vergadering
Openbare raadsvergadering op 4 juli 2024

Indieners
Eerste indiener:
VVD - Wessel Krale

Motienummer
2.

Verzoek aan het college van B & W

- Bij de behandeling van de perspectiefnota in 2025 aan de raad een concreet voorstel te doen van bezuinigingen die tenminste het negatieve perspectief over 2026 e.v. sluitend kunnen krijgen.

Aanleiding
De uitwerkingen van de motie "regeren is vooruitzien" somt een aantal mogelijkheden op voor belastingverhogingen en bezuinigingen, die bovendien een grote bandbreedte kennen. De raad wil graag weten welke concrete bezuinigingen het college voorstelt om het perspectief sluitend te krijgen. Bezuinigingen kunnen ook taakstellingen voor gemeenschappelijke regelingen zijn, conform het “trap op trap af” principe.

Beoogd effect
Te vernemen welke concrete bezuinigingen worden voorgesteld indien bezuinigingen in de toekomst onoverkomelijk blijken te zijn.

Argumenten
1. Belastingverhogingen zijn altijd een mogelijkheid om het perspectief sluitend te krijgen. De indieners zijn ook op zoek naar mogelijkheden om structureel minder geld uit te geven, waardoor het negatieve perspectief ongedaan kan worden gemaakt.

Motie

Te lang wachten op jeugdzorg

Deze motie hoort bij
247596 Perspectiefnota 2024 Wijchen

Vergadering
Openbare raadsvergadering op 4 juli 2024

Indieners
Eerste indiener:
GroenLinks - Henry Tiemessen

Mede indiener:
D66 – Maikel Lukkezen
PvdA – Katja Jamin

Motienummer
3.

Verzoek aan het college van B & W

- Onderzoek te doen naar de stand van zaken van de wachtlijsten en vooral de overschrijding van de wachttijden in de jeugdzorg voor Wijchense jeugdigen tot 18 jaar bijvoorbeeld door het instellen van een meldpunt.
- De gemeenteraad hier verslag van te doen voor de begroting van 2025.

Aanleiding

Indieners maken zich zorgen over de lange wachttijden voor professionele jeugdzorg en de negatieve gevolgen daarvan voor de Wijchense jeugd. De meest actuele monitor van de gemeente Wijchen vermeldt dat er vaker en langere wachttijden ontstaan. Ook is er een gebrek aan transparantie over de wachtlijsten en (overschrijdingen van de) wachttijden. Naast de negatieve gevolgen van die lange wachttijden voor jeugdigen en hun ouders/verzorgers, kan de gemeenteraad haar controlerende functie t.a.v. de uitvoering van de jeugdzorg door het college op deze manier niet naar behoren uitvoeren. Het is de gemeenteraad niet duidelijk hoe vaak, in welke mate en bij welke aanbieders er sprake is van langere wachttijden voor de Wijchense jeugd dan de afgesproken landelijke normen (Treek normen). Sommige gemeentes, waaronder de gemeente Eindhoven, hebben hiervoor een oplossing bedacht in de vorm van een ‘meldpunt te lang wachten op jeugdzorg’.

Beoogd effect

- De raad heeft (meer) inzicht in het aantal wachtenden op jeugdzorg en hoe vaak, in welke mate en bij welke aanbieders de maximale wachttijden overschreden worden voor de Wijchense jeugd.
- Jeugdigen en hun ouders/verzorgers kunnen laagdrempelig melden dat zij te lang op de wachtlijst staan en aangeven dat zij hier contact over willen.

Argumenten

1. Bij doorverwijzing door andere hulpverleners dan het sociaal team, waaronder jeugdartsen en huisartsen, zijn de jeugdigen niet altijd in beeld en weet de

gemeente niet dat die jeugdigen op een wachtlijst staan.

2. Het is om verschillende redenen belangrijk om te weten hoe lang Wijchense jeugdigen en hun ouders/verzorgers moeten wachten op jeugdzorg en bij welke aanbieders de wachttijden te lang zijn, namelijk:
    a. Een signaal geven aan jeugdigen en hun ouders/verzorgers dat de gemeente Wijchen het belangrijk vindt, dat zij tijdig de juiste zorg krijgen.
    b. Als hulp om de wachtlijsten gericht aan te kunnen pakken.
    c. Het jeugdigen en hun ouders/verzorgers gemakkelijker maken om te kunnen melden dat zij te lang op de wachtlijst staan en aan te geven of zij willen dat de gemeente contact met hen opneemt.
    d. Om de controlerende functie van de gemeenteraad te kunnen uitoefenen.

Motie

Wachttijdondersteuning Jeugdzorg

Deze motie hoort bij
247596 Perspectiefnota 2024 Wijchen

Vergadering
Openbare raadsvergadering op 4 juli 2024

Indieners
Eerste indiener:
GroenLinks - Henry Tiemessen

Mede indiener:
D66 – Maikel Lukkezen
PvdA – Katja Jamin

Motienummer
4.

Verzoek aan het college van B & W

1. Te onderzoeken of de inzet van getrainde ervaringsdeskundigen in de gemeente Wijchen een bijdrage kan leveren aan het laagdrempelig ondersteunen van jeugdigen die wachten op jeugdzorg en in het bijzonder op GGZ-zorg.
2. De gemeenteraad hierover te informeren voorafgaand aan de begroting 2025.

Aanleiding

Volgens de meest actuele monitor maakt ruim 1 op de 10 van de Wijchense jeugdigen (11,2%) gebruik van professionele jeugdzorg, waarbij de ingezette zorg steeds zwaarder wordt en er vaker en langere wachttijden ontstaan.
Onderzoek laat zien dat het inzetten van ervaringsdeskundigheid binnen het sociaal domein positief kan werken (Movisie; Hogeschool Arnhem-Nijmegen).
Er zijn in andere gemeenten succesvolle projecten waarbij ervaringsdeskundigen ondersteuning bieden aan jeugdigen die op de wachtlijst staan, zoals bijvoorbeeld het project “De WachtVerzachter”.

Beoogd effect

- Dat jongeren zich ondersteund voelen tijdens de moeilijke en lange wachtperiode op jeugdzorg en specifiek de GGZ-hulpverlening (wachttijd intake, wachttijd diagnostiek en wachttijd behandeling).
- Die ondersteuning tijdens die wachttijd aanvullend is op de huidige lokale mogelijkheden.

Argumenten

1. De impact van een lange wachttijd bij mentale problemen kan het dagelijks leven van de jeugdige en ouders/verzorgers ernstig verstoren.
2. De jeugdige voelt zich tijdens de verschillende wachttijden gesteund en gehoord in een contact van mens tot mens (in tegenstelling tot eventuele digitale wachttijdmogelijkheden bij bijvoorbeeld de basis- en specialistische GGZ).
3. Ervaringsdeskundigen hoeven de jeugdige niet los te laten. Ze kunnen de jeugdige tijdens de verschillende wachttijden blijven ondersteunen.

4. De ondersteuning door ervaringsdeskundigen is een aanvulling op de lokale (welzijns- en ondersteunings)mogelijkheden.
5. Door de inzet van ervaringsdeskundigen bestaat de kans dat er bespaard wordt op de zorg, doordat het hulpverleningstraject verkort kan worden.
6. De inzet sluit aan bij het beleid van de gemeente Wijchen om zorg en ondersteuning tijdig in te zetten om te voorkomen dat de problematiek verergert.

Motie

Adopteer een groenperkje

Deze motie hoort bij
247596 Perspectiefnota 2024 Wijchen

Vergadering
Openbare raadsvergadering op 4 juli 2024

Indieners
Eerste indiener:
CDA - Mari van Wanroij

Mede indiener:
D66 - Maikel Lukkezen
PvdA – Katja Jamin
GroenLinks – Henry Tiemessen

Motienummer
5.

Verzoek aan het college van B & W

1. Inwoners van Wijchen extra te stimuleren om samen met de gemeente klimaat-adaptieve maatregelen te nemen zoals het aanleggen van groenperkjes in bermen, langs trottoirs en wegen en op pleintjes, zoals bijvoorbeeld rondom een boom (zie foto als voorbeeld) en deze vervolgens zelf te gaan beheren.
2. Na een melding van het idee aan de gemeente en voor de uitvoering, adviezen en tips mee te geven aan inwoners zoals een plantenlijst of voorbeelden van aanleg van dergelijke perkjes.
3. Inwoners hierover te informeren via de gebruikelijke communicatiekanalen.

Aanleiding

De laatste jaren is er steeds meer aandacht voor het verbeteren van onze nog vaak versteende leefomgeving en het bevorderen van duurzaamheid. Dit streven sluit aan bij ons beleidsplan natuur en biodiversiteit uit 2020. Inwoners van onze gemeente uiten steeds vaker hun zorgen over de leefbaarheid, luchtkwaliteit en klimaatverandering. Ondanks deze zorgen, zien we dat pleintjes in onze wijken en de bermen langs onze wegen nog vaak versteend of verhard zijn. Deze verharding draagt onvoldoende bij aan een gezonde en aantrekkelijke woonomgeving. Een interessant vergelijkbaar initiatief is te vinden in de gemeente Oss, waar een groep inwoners, genaamd Stadse Boeren Oss, mede-inwoners helpt bij de aanleg van groenperken, stads- en buurttuintjes in nauwe samenwerking met de gemeente.

Beoogd effect

- Verbetering van de groene leefomgeving, wat tevens beter is voor de mentale en fysieke gezondheid van onze inwoners;
- Verbetering van de luchtkwaliteit door de opname van CO2 en fijnstof door planten;
- Verhoging van de biodiversiteit door het creëren van leefgebieden voor diverse plant- en diersoorten;

- Verfraaiing van het straatbeeld en verhoging van de aantrekkelijkheid van onze gemeente voor inwoners en bezoekers.

Argumenten

1. Het is bekend dat de aanwezigheid van groen in bewoonde omgeving bijdraagt aan een betere mentale gezondheid en een hogere levenskwaliteit;

2. Groenperken helpen bij het opnemen van CO2 en fijnstof, wat bijdraagt aan schonere lucht en een gezond leefklimaat en goed is voor de klimaatadaptatie;

3. Diversiteit van planten in groenperken voedsel en schuilplaatsen biedt aan insecten, vogels en kleine zoogdieren, goed voor de ecologische balans;

4. Groenperken onze gemeente aantrekkelijker maken met een positief effect op de waarde van onze huizen en bijdraagt aan het sociale welzijn en samenhang in onze buurten;

Motie

De Wijchense kermis betaalbaar en bereikbaar voor alle kinderen doelgroep minimabeleid

Deze motie hoort bij
247596 Perspectiefnota 2024 Wijchen

Vergadering
Openbare raadsvergadering op 4 juli 2024

Indieners
Eerste indiener:
CDA - Björn Derksen

Motienummer
6.

Verzoek aan het college van B & W

1. Samen met Bureau de Kermisgids, die de kermis in de gemeente Wijchen organiseert, te bekijken in hoeverre een gratis ritje in een kermisattractie voor kinderen die in de doelgroep minimabeleid vallen binnen de gemeente Wijchen, bijdraagt aan de betaalbaarheid en bereikbaarheid van de Wijchense kermis voor alle jonge kinderen.

2. De gemeenteraad voor de begrotingsbehandeling in november 2024 hierover te informeren.

Aanleiding

De Wijchense kermis is een belangrijk evenement voor jong en oud in onze gemeente. Op de basisscholen in de gemeente Wijchen zitten circa 3.000 leerlingen. Niet voor elk kind is het vanzelfsprekend om naar de kermis te gaan en een ritje in een attractie te maken. Met dit voorstel willen wij bekijken of voor meer basisschoolleerlingen de kermis betaalbaar en bereikbaar wordt door een gratis kaartje voor een ritje in een attractie.

Beoogd effect

Voor meer jonge kinderen in Wijchen de kermis betaalbaarder en daarmee bereikbaarder maken door een gratis ritje in een kermisattractie.

Argumenten

1.1 Bureau de Kermisgids organiseert namens de gemeente de Wijchense kermis. Deze organisatie heeft jarenlange ervaring op dit gebied door het hele land. Daardoor kent zij voorbeelden van acties uit andere gemeenten waar de betaalbaarheid en bereikbaarheid van kermissen is vergroot. Zij kunnen op basis van die ervaringen in het land ook adviseren of het gratis beschikbaar stellen van een ritje in een attractie voor basisschoolleerlingen de betaalbaarheid en bereikbaarheid van de Wijchense kermis voor hen vergroot.

2.1 Kans & Kleur kan adviseren of het verspreiden van de kaartjes voor de kermisattractie via de basisscholen (leerkrachten) kan verlopen, zodat ook

gewaarborgd is dat het ieder kind bereikt.

3.1 Indien Bureau de Kermisgids en Stichting Kans & Kleur positief adviseren kan deze actie verder uitgerold worden. Dan vergt dit financiering die tijdens de begrotingsbehandeling afgewogen dient te worden. Vandaar dat wij voor de behandeling van de begroting nader geïnformeerd willen worden.

Motie

Warmtewinning uit sportvelden

Deze motie hoort bij
247596 Perspectiefnota 2024 Wijchen

Vergadering
Openbare raadsvergadering op 4 juli 2024

Indieners
Eerste indiener:
D66 Wijchen - Maikel Lukkezen
Mede indiener:
PvdA – Katja Jamin

Motienummer
7.

Verzoek aan het college van B & W

1. Te onderzoeken of warmtewinning uit sportvelden goed aansluit bij de ambities van de gemeente Wijchen en past op de infrastructuur van het mogelijk aan te leggen warmtenet.

Aanleiding

In de afgelopen jaren is er in Nederland op een paar plaatsen[1] zoals Zwolle en Nieuwkoop ervaring opgedaan met het opwekken van warmte op sportvelden[2]. Het lijkt een veelbelovende techniek en kan potentieel gecombineerd worden met het mogelijk nog aan te leggen warmtenet in Wijchen-Noord.
Ook zijn er kansen voor de koppeling tussen het nieuwe zwembad en het nieuwe sportpark bij de Havenweg.

Beoogd effect

Op een financieel vriendelijke manier verduurzaming tot stand te brengen om zo de ambitie van Wijchen Klimaatneutraal in 2040 te realiseren.

Argumenten

- Warmte opwekken met sportvelden is een bewezen techniek
- Deze techniek kan potentieel aangesloten worden op de infrastructuur van het mogelijk nog te ontwikkelen warmtenet
- Door nu als raad in te stemmen met een onderzoek, kan het college het onderzoek starten op het meest geschikte moment, gebruikmakend van de meest recente inzichten

---

[1] Twee vliegen in één klap: dit voetbalveld verwarmt straks het nieuwe zwembad | Nieuwkoop | AD.nl
[2] https://fip.utwente.nl/wp-content/uploads/2023/03/IN08_LessonsLearned_CaseStudy_Aendless_NL.pdf

Motie

Alverna als trekpleister

Deze motie hoort bij
247596 Perspectiefnota 2024 Wijchen

Vergadering
Openbare raadsvergadering op 4 juli 2024

Indieners
Eerste indiener:
GroenLinks – Henry Tiemessen

Mede indiener:
D66 – Maikel Lukkezen

Motienummer
8.

Verzoek aan het college van B & W

1. Te onderzoeken hoe de initiatieven op Alverna (Leisurelands Berendonck, Landall Greenparcs, thans Roompot, camping Bij de 3 linden) zich in samenhang verhouden tot de toeristische visie die de raad heeft vastgesteld.

2. De raad te informeren over de uitkomsten van dit onderzoek voordat de raad definitieve besluiten neemt.

Aanleiding
De raad heeft op 29 oktober 2020 de toeristische visie 2020-2030 vastgesteld. De beslispunten van de Toeristische visie zijn onderaan de motie toegevoegd
Inmiddels zijn we bijna 4 jaar verder en bijna halverwege de termijn waarvoor de visie geldt. De tussenevaluatie is in antwoord op eerdere schriftelijke vastgesteld op 2026.
Op Alverna zijn meerdere initiatieven ingediend voor het ontwikkelen en uitbreiden van ondernemingen op het gebied van recreatie, toerisme en evenementen zoals:

- Leisurelands Berendonck
- Landall Greenparcs, thans Roompot.
- camping Bij de 3 linden

Op het eerste gezicht lijken deze initiatieven te passen binnen de toeristische visie. Zo is de Berendonck één van de focusgebieden. Deze en de andere initiatieven lijken tevens qua doelgroepen bij de toeristische visie aan te sluiten.

Wij zien ook dat deze initiatieven bij de inwoners van Alverna en directe omgeving en bij diverse belangengroepen leiden tot grote onrust over de directe leefomgeving en over de kwaliteit en kwetsbaarheid van de natuurgebieden zoals rondom de Wijchense berg en de Hatertse- en Overasseltse vennen. Op en rond Alverna zijn al een groot aantal toeristische en recreatieve voorzieningen en worden meerdere (grote) evenementen georganiseerd. Indieners hebben grote zorgen over de verstoringseffecten op Alverna en de omliggende natuurgebieden.

Want hoe passen deze huidige initiatieven bij het focusgebied "natuurlijk cultuurhistorisch buitengebied", de doelgroep "rustzoeker en cultuurhistorisch minnende bezoeker die gesteld is op luxe en comfort" en hoe draagt dit bij aan het behouden en het vergroten van de leefbaarheid op en rond Alverna? Kortom wat mag het zwaarst wegen als doelen en ambities met elkaar op gespannen voet dreigen te raken?

Deze motie vraagt niet om een tussenstand van de toeristische visie en de uitvoeringsagenda. We focussen ons op de effecten voor Alverna, het gebied Berendonck, de natuurgebieden Hatertse- en Overasseltse vennen en de Wijchense berg en omliggend bosgebied omdat m.n. daar de onrust en zorgen bij inwoners en organisaties spelen.

Beoogd effect

Het onderzoek levert inzicht in de gevolgen van de initiatieven op de leefbaarheid op Alverna en directie omgeving in relatie tot de doelstellingen en ambities die de raad heeft vastgesteld in de toeristische visie.

De uitkomsten geven een samenhangend inzicht in de balans tussen de lusten voor de recreant en toerist en de lasten die door dit bezoek door de omgeving worden ervaren.

De uitkomsten van de onderzoeken kunnen worden meegenomen in overwegingen voorafgaande aan de besluitvormingen

Argumenten

1. *Het onderzoek helpt bij het inzichtelijk maken van de balans tussen lusten en lasten van het toerisme op Alverna en directe omgeving.*

2. *De initiatieven worden integraal en in samenhang onderzocht.*

3. *Vingeroefening in lokale aanpak recreatiedruk en spreiding*
   Recreatiedruk, verdeling, spreiding en ontwikkeling zijn actuele onderwerpen.

4. *In de toeristische visie is geen directie verwijzing te vinden tussen de effecten van meerdere (grote) initiatieven op de leefbaarheid van een woon- en leefomgeving.*

Bijlage bij motie Alverna als trekpleister

De gemeenteraad besluit:
De toeristische visie Wijchen 2020-2030 vast te stellen waarmee de raad instemt met:

1. Onze gewenste toeristische positionering:
   a. op de drie focusgebieden: Centrum Wijchen – Berendonck – natuurlijk cultuurhistorisch buitengebied;
   b. gericht op de doelgroepen:
      i. recreanten uit de regio tussen Den Bosch en Nijmegen;
      ii. rustzoeker en cultuurhistorisch minnende bezoeker die gesteld is op luxe en comfort;
      iii. gezinnen en stellen die in groepsverband komen overnachten op vakantiepark en –huisjes of groepsaccommodaties; en
      iv. de ondernemende en creatieve bezoeker voor sportief vermaak op Berendonck.
      v. Wij borgen ons dorpse karakter en landschappelijke en cultuurhistorische uitstraling, maar geven ook ruimte aan een sportieve en dynamische beleving door evenementen en waterrecreatie.

2. Toerisme als middel dat bijdraagt aan de beleidsdoelen:
   a. vergroten van de leefbaarheid;
   b. versterken van de economie;
   c. creëren en behouden van werkgelegenheid; en
   d. groei in duurzaamheid

3. De ambitie voor 2030:
   a. groei van het aantal toeristische overnachtingen met 20%;
   b. groei van het aantal banen in de vrijetijdseconomie met 20%
   c. groei van de toeristische bestedingen met 20%; en
   d. aandeel duurzame (energieneutrale) toeristische ondernemingen 50%.

4. De drie actielijnen waarlangs we de ambities verwezenlijken.
   a. Verblijfsaanbod: Zorgen voor voldoende, divers en aantrekkelijk aanbod verblijfsrecreatie.
   b. Dagrecreatief aanbod: vergroten van het aanbod experience leisure en verbinden met slow leisure.
   c. Organisatie en omgeving: Zichtbaarheid en samenwerking - samen de gastvrije dienstverlening versterken.

5. het uitvoeringsprogramma waarin de actielijnen zijn uitgewerkt in concrete actiepunten en kaders.

6. de introductie van het overkoepelend platform economie om uitvoering te geven aan het uitvoeringsprogramma 2020-2030.

Motie

Basisbanen

Deze motie hoort bij
247596 Perspectiefnota 2024 Wijchen

Vergadering
Openbare raadsvergadering op 4 juli 2024

Indieners
Eerste indiener:
PvdA – Titus Burgers

Mede indiener:
GroenLinks – Henry Tiemessen

Motienummer
9.

Verzoek aan het college van B & W

1. Op korte termijn (begin 2025) een proef te starten met enkele basisbanen in onze gemeente waarbij mensen in een uitkering die niet aangemeld zijn bij het Werkbedrijf, de mogelijkheid wordt geboden om werkervaring op te doen voor een participatie-inkomen[1] ter hoogte van een minimumsalaris.

Aanleiding

Wijchen heeft uitkeringsgerechtigden die via reguliere sollicitatieprocedures nauwelijks kans maken op een betaalde baan. Hoewel deze groep met behoud van uitkering enkele maanden bij een instelling kan werken (stage), moeten ze daarna in dienst worden genomen of weer vertrekken. Daarnaast zijn er veel uitkeringsgerechtigden voor wie een betaalde baan niet haalbaar is. Hierdoor staat een groep mensen aan de zijlijn van de samenleving, terwijl er tegelijkertijd veel nuttig werk blijft liggen. De Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) heeft bovendien een positief advies uitgebracht over basisbanen.

Beoogd effect

Mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt de mogelijkheid geven om bij te dragen aan de Wijchense samenleving.

Argumenten

1.1 Het lukt mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, die al langdurig werkloos zijn, vaak niet om aan betaald werk te komen.

1.2 Er zijn maatschappelijke bedrijven/instellingen/sportverenigingen die werk hebben waarvoor zij niet iemand in dienst kunnen nemen met een volledig salaris.

1.3 Er is veel werk van waarde in de wijken, dat nu niet wordt gedaan omdat niemand ervoor wil betalen.

---

[1] Dit participatie-inkomen bestaat uit de uitkering (gemeente) en een toelage (van bedrijven/private partijen) en wordt aan de deelnemers verstrekt als (participatie-)inkomen via hun werkgever zodat zij echt het gevoel hebben een baan te hebben en weer mee te tellen.

1.4 Een basisbaan mag geen verdringing (van bestaande banen) op de arbeidsmarkt veroorzaken.

1.5 De opgave om werk van waarde in te vullen en om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt ook kans te bieden om aan de arbeidsmarkt deel te nemen zijn gezamenlijke opgaven van de overheid en de private sector.

1.6 Diverse gemeenten hebben positieve ervaringen opgedaan met basisbanen.

Motie

Afspraken transparant verdeelproces van betaalbare koopwoningen

Deze motie hoort bij
247596 Perspectiefnota 2024 Wijchen

Vergadering
Openbare raadsvergadering op 4 juli 2024

Indieners
Eerste indiener:
PvdA - Titus Burgers

Mede indiener:
GroenLinks – Pepijn Oomen

Motienummer
10.

Verzoek aan het college van B & W

1. Met projectontwikkelaars waar mogelijk afspraken te maken over een transparant verdeelproces van betaalbare koopwoningen bij nieuwbouwprojecten.

Aanleiding

Uit de beantwoording van de schriftelijke vragen, gesteld door de PvdA Wijchen, blijkt dat de gemeente geen zicht heeft op de verdeling van betaalbare koopwoningen bij nieuwbouwprojecten. Het aantal inschrijvingen voor deze woningen is hoog. Indieners van deze motie onderschrijven het belang van een transparante verdeling van deze schaarse woningen en vragen het college om hier afspraken over te maken met projectontwikkelaars.

Beoogd effect

Transparante verdeling van betaalbare koopwoningen bij nieuwbouwprojecten.

Argumenten

1.1 Nu is er geen zicht op een transparante verdeling

Uit de beantwoording van de schriftelijke vragen blijkt dat de gemeente geen zicht heeft op het verkoopproces van betaalbare koopwoningen bij nieuwbouwprojecten. Gezien de gemeente belang hecht aan deze woningen en deze woningen schaars zijn, is zicht op een transparante verdeling van deze woningen nodig.

1.2 Betaalbare koopwoningen zijn schaars

Betaalbare koopwoningen bij nieuwbouwprojecten zijn schaars. Er zijn veel inschrijvingen voor een relatief klein aantal woningen. Uit de beantwoording van de schriftelijke vragen blijkt dat de gemeente geen zicht heeft op een transparant verkoopproces. Wij achten dit onwenselijk. Mogelijke afspraken in de anterieure overeenkomsten met projectontwikkelaars kunnen zorgen voor een toetsbaar eerlijk en transparant verkoopproces.

Motie

Medewerkersonderzoek

Deze motie hoort bij
247596 Perspectiefnota 2024 Wijchen

Vergadering
Openbare raadsvergadering op 2-juli-2024

Indieners
Eerste indiener:
Wijchen Lokaal – Dave Herms

Mede indiener:
D66 – Maikel Lukkezen

Motienummer
11.

Verzoek aan het college van B & W

1. De raad via de programmarapportages te informeren over de monitoring van de uitwerking van de verbeterpunten uit het medewerkersonderzoek.

2. Om vanaf nu elk onderzoek vergelijkbaar te maken met de oude medewerkersonderzoeken

Aanleiding

De raad van Wijchen is via Informatienota "Medewerkersonderzoek Werkorganisatie Druten Wijchen"(227965) en tijdens de werkbijeenkomst op 23 mei jl. geïnformeerd over het medewerkersonderzoek dat in 2023 heeft plaatsgevonden. Sinds dat Wijchen ambtelijk gefuseerd is zijn er diverse onderzoeken gedaan naar de medewerkerstevredenheid. Een evaluatie onderzoek in 2020 heeft geleid tot een actieplan voor de doorontwikkeling WDW. Na verschillende enquêtes en werksessies is er in 2021 weer een nieuw actieplan vastgesteld door de raad. Het medewerkersonderzoek dat in 2023 plaatsvond gaf uitvoering aan een bestuurlijke afspraak, om na vijf jaar WDW, inzicht te krijgen in de werkbeleving onder de medewerkers. Een ander doel van het onderzoek was om inzicht te krijgen over hoe zelforganisatie werd ervaren. Al met al zijn er veel onderzoeken uitgevoerd, die een grote diversiteit aan onderwerpen hebben, en die tot veel actieplannen hebben geleid. Juist door die grote diversiteit is het nu moeilijk om inzicht te krijgen in o.a. wat alle ontwikkelingen voor de medewerkers van de WDW betekenen en de aantrekkelijkheid van de WDW voor mogelijk nieuwe medewerkers.

Beoogd effect

Inzicht krijgen in de resultaten van de investeringen die de raad van Wijchen heeft gedaan in de WDW via informatie over medewerkersonderzoeken.

Argumenten

1. *Het is belangrijk om resultaten van onderzoeken met elkaar te kunnen vergelijken om zo trends te ontdekken.*
   Er zijn veel onderzoeken gedaan naar verschillende ontwikkelingen binnen de WDW; de ene keer lag het accent meer op de organisatiestructuur, de andere keer op hoe medewerkers het werken binnen de WDW ervaren. Die onderzoeken zijn verschillend van opzet geweest, waardoor het moeilijk is om de onderzoeksresultaten met elkaar te vergelijken. Als de resultaten niet met elkaar te vergelijken zijn, is het moeilijk om een positieve trend, dan wel een negatieve trend te zien.

2. *Om resultaten van toekomstige medewerkersonderzoeken met elkaar te kunnen vergelijken is het belangrijk dat vergelijkbare vragenlijsten worden uitgezet bij toekomstige medewerkersonderzoeken.*

3. *Om de werkdruk binnen de WDW niet op te laten lopen kan de raad via de gebruikelijke programmarapportages geïnformeerd worden over de voortgang van de verbeterpunten uit het medewerkersonderzoek.*
   De raad van Wijchen heeft (extra) geïnvesteerd in de WDW. De raad vindt het belangrijk dat de kwaliteit van de WDW minimaal gelijk blijft aan zoals die nu is. Voor de raad is het belangrijk om tijdig geïnformeerd te worden over ontwikkelingen die gevolgen hebben voor de kwaliteit van de ondersteuning van inwoners, organisaties en het gemeentebestuur.

Motie

Licht aan?

Deze motie hoort bij
247596 Perspectiefnota 2024 Wijchen

Vergadering
Openbare raadsvergadering op 4 juli 2024

Indiener
Eerste indiener:
Wijchen Lokaal – Dave Herms

Motienummer
12.

Verzoek aan het college van B & W

Zo snel als mogelijk de pilot met het uitschakelen van een deel van de openbare verlichting te staken en de straatverlichting in Woezik weer volledig aan te zetten zoals voorheen het geval was.

Aanleiding

Vanaf het eerste begin is de pilot uitschakelen openbare straatverlichting in de Woezikse wijken slecht ontvangen. In de media, tijdens buurtbijeenkomsten en tijdens gesprekken met de leefbaarheidsgroepen kwam duidelijk naar voren dat de weerstand tegen de pilot compleet is, dat de veiligheid in de wijk in het geding is en dat zelfs hoofdwegen in de wijk deels in het donker staan. Bewoners verwachtten dat na afloop van de proefperiode de verlichting weer zou worden aangezet maar dit blijkt niet het geval te zijn. Indieners vinden dat, nu blijkt dat de pilot negatief is ontvangen, de pilot zo snel mogelijk beëindigd moet worden en de straatverlichting weer in oude glorie moet worden hersteld.

Beoogd effect

De straatverlichting in de Woezik die weer aan gaat zoals voorheen het geval was

Argumenten

1. *De pilot voor beperkte straatverlichting in Woezik is door de inwoners van betrokken wijken slecht ontvangen.*

2. *De verwachtingen rond opzet en duur van de pilot zijn slecht gemanaged, waardoor buurt en Leefbaarheidsgroep zich door de gemeente Wijchen in de steek gelaten voelen.*

3. *Tijdens recente buurtbijeenkomst kwam duidelijk naar voren dat de weerstand tegen het uitschakelen van de verlichting compleet was.*

4. *Deze pilot is niet voortgekomen uit verkiezingsprogramma's of coalitieakkoord waardoor inwoners voor een verrassing zijn komen te staan.*

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5687
Extern Zaak ID	Z/22/092358
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	4 juli 2024
Agendapunt	4.2.a
Titel	Achtergrondinformatie: 92358 Informatienota Onderzoeksresultaten toekomstperspectief kermissen kernen Wijchen
Organisatieonderdeel	domein Bestuur, Strategie en Projecten - team Secretariaat
Eigenaar	Effing, Sanne
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Helmer-Englebert, R. (Renske)
Telefoonnummer steller	088-4327413
E-mail adres steller	p.schmitz@drutenwijchen.nl

Bijlagen
92358 Informatienota Onderzoeksresultaten toekomstperspectief kermissen kernen Wijchen
Bijlage 1 - Gemeente Wijchen - Onderzoek naar toekomst dorpskermissen

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	19 maart 2024
Stukken Agendacommissie Wijchen	27 maart 2024
Raad Informatiebijeenkomst openbaar Wijchen	4 april 2024
Raad openbaar Wijchen	25 april 2024
Raad openbaar Wijchen	**4 juli 2024**

Voorgesteld besluit

Openbaar Zaaknummer: Z/22/092358

Informatienota voor de gemeenteraad

Onderwerp: Onderzoeksresultaten toekomstperspectief kermissen kernen Wijchen

Datum: 19 maart 2024

Kernboodschap
In maart 2023 heeft de gemeenteraad besloten om een onderzoek in te stellen naar het toekomstperspectief van de kermissen in de kernen van de gemeente Wijchen. Met deze informatienota en bijgevoegd rapport wordt aan dit besluit voldaan. De uitkomsten van het onderzoek tonen aan dat de toekomstbestendigheid van de dorpskermissen zwaar onder druk staat. Dit is een autonome trend. Het college gaat een vervolgvoorstel maken waarbij bekeken wordt hoe, met de onder druk staande dorpskermissen, levendigheid in de kernen behouden kan blijven, in relatie tot het huidige evenementenbeleid. Daarnaast zal het toekomstig evenementenbeleid, waar kermissen expliciet in staan geregeld, herzien moeten worden. Deze herziening heeft tot doel de levendigheid in de kernen te behouden en stimuleren.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
30-03-2023	Beslisnota: onderzoeksvoorstel vastgesteld, onderzoek instellen naar toekomst dorpskermissen (92358)
09-12-2022	Informatienota voor gemeenteraad; beantwoording schriftelijke vraag Wijchense VVD – Toekomst dorpskermissen

Toelichting
Het onderzoeksbureau DTNP heeft een onderzoek gedaan naar het toekomstperspectief van de kermissen in de kernen van de gemeente Wijchen. Het resultaat van het onderzoek is een analyse van knelpunten en kansen en op basis daarvan aanbevelingen voor de toekomst. Bij het onderzoek is gefocust op 2 thema's: leefbaarheid in de kern en organisatie van de kermis. Daarnaast zijn de belangrijkste trends en ontwikkelingen van de kermisbranche in beeld gebracht. Hierbij zijn diverse sleutelinformanten geraadpleegd.

Gevolgen
Het onderzoek geeft een objectieve aanleiding om te onderzoeken hoe de levendigheid in de kernen, ondanks de onder druk staande dorpskermissen, op korte termijn kan worden behouden. Dit moet worden afgewogen ten opzichte van het huidige evenementenbeleid. Daarnaast geeft onderzoek het aanleiding om toekomstig evenementenbeleid te herzien; waar dorpskermissen op dit moment onderdeel van uitmaken. Dit werken we uit in een vervolgvoorstel.

Communicatie
Deze informatienota en het rapport worden gelijktijdig met de sleutelinformanten en gemeenteraad gedeeld, zodat de betrokken partijen de resultaten van het onderzoek uit

eerste hand ontvangen. Wij informeren betrokken partijen over het rapport met een begeleidend schrijven om het onderzoek te duiden.

Uitvoering of Vervolgstappen
Om goed uitvoering te kunnen geven aan de aandachtspunten uit het rapport, waaruit blijkt dat de dorpskermissen zwaar onder druk staan, zal bekeken moeten worden hoe de levendigheid in de kernen behouden kan worden. Dit zal moeten worden afgewogen in relatie tot het huidige evenementenbeleid. De verwachting is dat hier extra kosten mee gemoeid zijn. Deze kosten nemen wij mee in de perspectiefnota voor integrale afweging.

We gaan aan de slag met een vervolgvoorstel over toekomstig evenementenbeleid. Dit voorstel vereist zorgvuldige afweging en participatie van diverse belanghebbenden. Het vervolgvoorstel voor de dorpskermissen wordt meegenomen in de perspectiefnota 2024.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

Gemeente Wijchen

Onderzoek naar toekomst dorpskermissen

dtNP

Gemeente Wijchen

Onderzoek naar toekomst dorpskermissen

Opdrachtgever:
Gemeente Wijchen

Contactpersoon:
Mevrouw S. Effing

Projectteam DTNP:
De heer W. Frielink
De heer M. Peters

Projectnummer:
2407.0123

Datum:
15 februari 2024

Graafseweg 109
6512 BS Nijmegen

T 024 - 379 20 83
E info@dtnp.nl
W www.dtnp.nl

Adviseurs voor Ruimte en Strategie

dtnp

INHOUD

1 Inleiding en context 1

2 Conclusies 5

3 Kermissen in de Wijchense kerkdorpen 11

3.1 Balgoij 12
3.2 Batenburg 14
3.3 Bergharen 16
3.4 Hernen-Leur 17
3.5 Niftrik 18
3.6 Wijchen 20

Bijlage landelijke trends en ontwikkelingen 22

Kermis in Nederland 23
De toekomst van de kermis 25

Inleiding en context

De kermis wordt vaak gezien als de oudste vorm van volksvermaak. Door recente ontwikkelingen is dit jaarlijkse evenement in veel dorpen onder druk komen te staan, zo ook in de gemeente Wijchen. Een analyse van het toekomstperspectief van de kermis in de kleine kernen biedt inzicht in de omvang van dit probleem.

Aanleiding

In de afgelopen decennia heeft de kermiswereld het zwaarder gekregen. Mede door gestegen exploitatiekosten en dalende bezoekersaantallen zijn de marges kleiner geworden en is het uitbaten van een kermisattractie of -kraam steeds lastiger geworden: de winstgevendheid staat onder druk. Dit geldt vooral voor de kleinere dorpen waar een kermis wordt georganiseerd: door de relatief lage bezoekersaantallen van de dorpskermissen is het omzetpotentieel laag en is er een reëel risico op verlies. Dit heeft als resultaat dat het steeds lastiger wordt om een dorpskermis met een aantrekkelijke mix aan attracties en kramen te organiseren.

Deze ontwikkeling is ook zichtbaar in de gemeente Wijchen; niet bij de kermis van Wijchen, maar wel bij de kermissen in de kleinere kerkdorpen. Zo kwam het de afgelopen twee jaar voor dat kermissen (op het laatste moment) niet doorgingen zoals beoogd, vanwege afzeggingen van exploitanten (Hernen in 2022, Balgoij in 2023). In het licht van deze ontwikkelingen is aan DTNP gevraagd om inzicht te verschaffen in het toekomstperspectief van de kermissen in de kleine kernen van de gemeente Wijchen. Het resultaat hiervan is een analyse van de knelpunten en kansen geworden, met daaruit voortvloeiend een aantal aanbevelingen voor de toekomst.

Onderzoek in twee sporen

In dit onderzoek is er aandacht geschonken aan twee centrale thema's. Het eerste thema gaat over het toekomstperspectief van en de behoefte aan de dorpskermissen. In dit thema komt de lokale kermiscultuur van het dorp in kwestie aan bod en is er gekeken naar hoe de dorpskermis zich verhoudt tot de andere jaarlijkse dorpsevenementen.

Het tweede thema betreft de manier waarop de dorpskermissen in de gemeente Wijchen georganiseerd worden. Bovendien is er gekeken naar wat er zowel or-

De Wijchense kermis

De ingang van de Wijchense kermis vanaf de Bronckhorstlaan

ganisatorisch als financieel nodig is om de organisatie meer toekomstbestendig te kunnen maken.

Proces

Allereerst is er begonnen met bureauonderzoek naar de recente ontwikkelingen van zowel de dorpskermis in het algemeen als de situatie in de gemeente Wijchen. Vervolgens zijn sleutelinformantgesprekken gevoerd met de diverse leefbaarheidsgroepen en de kermisorganisators van de kleinere kernen binnen de gemeente, om zo een beeld te krijgen van de kermiscultuur per dorp. Hen is ook ter controle een eerste versie voorgelegd van de delen van dit rapport die over hun dorp gingen. Tot slot is gesproken met een jongerenwerker binnen de gemeente Wijchen van MeerVoorMekaar.

Leeswijzer

Dit rapport hanteert een compacte opzet, met in hoofdstuk 2 de belangrijkste conclusies en in hoofdstuk 3 de achtergronden per dorp. In de bijlage is meer achtergrondinformatie opgenomen over kermissen in Nederland.

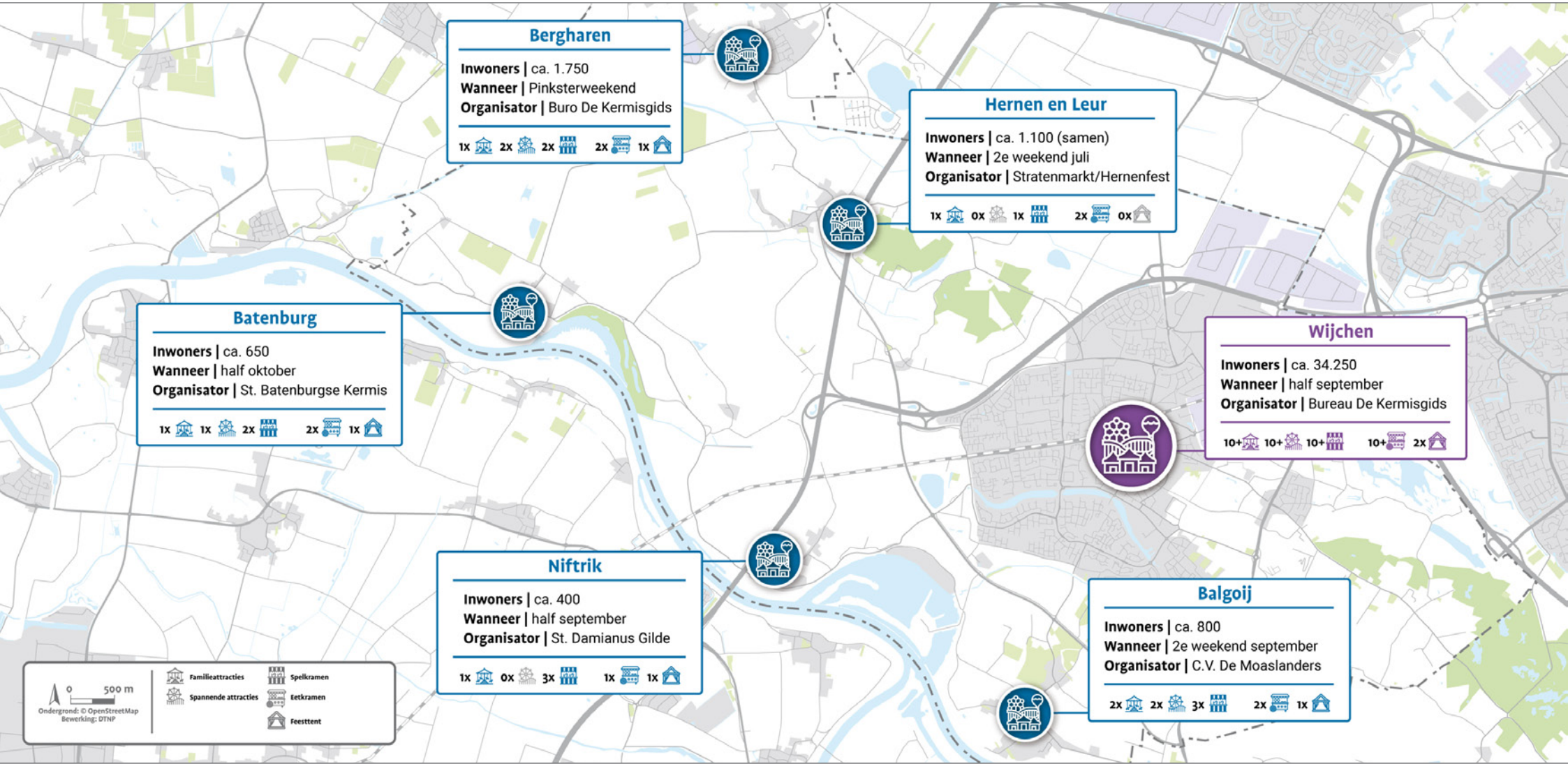
Bergharen
Inwoners | ca. 1.750
Wanneer | Pinksterweekend
Organisator | Buro De Kermisgids
1x 2x 2x 2x 1x
Hernen en Leur
Inwoners | ca. 1.100 (samen)
Wanneer | 2e weekend juli
Organisator | Stratenmarkt/Hernenfest
1x 0x 1x 2x 0x
Batenburg
Inwoners | ca. 650
Wanneer | half oktober
Organisator | St. Batenburgse Kermis
1x 1x 2x 2x 1x
Wijchen
Inwoners | ca. 34.250
Wanneer | half september
Organisator | Bureau De Kermisgids
10+ 10+ 10+ 10+ 2x
Niftrik
Inwoners | ca. 400
Wanneer | half september
Organisator | St. Damianus Gilde
1x 0x 3x 1x 1x
Balgoij
Inwoners | ca. 800
Wanneer | 2e weekend september
Organisator | C.V. De Moaslanders
2x 2x 3x 2x 1x
0 500 m
Ondergrond: © OpenStreetMap
Bewerking: DTNP
Familieattracties
Spannende attracties
Spelkramen
Eetkramen
Feesttent

Conclusies

Kermissen in kleine dorpskernen onder druk

Landelijk staan kermissen in kleine dorpskernen onder druk. Hiervoor zijn meerdere oorzaken te benoemen, die er samen toe leiden dat de winstgevendheid van de kermisattracties in kleine kernen sterk achteruit is gegaan. Aan de kostenkant krijgen exploitantent te maken met hogere kosten, zoals voor energie, transport, veiligheid en onderhoud. De opbrengsten stijgen in kleinere kernen niet navenant mee. Ondanks dat inwoners van kleine kernen structureel aangeven de kermis hoog te waarderen, blijven feitelijke bestedingen achter[a]. Dit komt onder andere doordat de inwoners, en vooral de jeugd:

- gewend zijn geraakt aan (eenvoudige toegang tot) andere vormen van fysiek en digitaal vermaak, zoals indoor speeltuinen, attractieparken, VR, gaming en streaming;
- voor veel voorzieningen al georiënteerd zijn geraakt op grotere voorzieningenkernen in de omgeving. Dit heeft ook gevolgen voor andere kleinschalige voorzieningen in het eigen dorp.

a Hierin is een vergelijking met winkels te maken. Ook in de winkelsector is een verschraling in kleine kernen zichtbaar. Ondanks dat inwoners een lokale buurtsupermarkt hoog waarderen, bezoeken ze de winkel nauwelijks en bestaat het gros van de aankopen uit de vergeten boodschap. Daar kan een winkel niet op draaien, net zoals een kermisattractie niet kan draaien op de kleine hoeveelheid jeugd in dorpen van 500 à 1.500 inwoners.

Daarnaast zijn mensen mobieler geworden en neemt het bezit van elektrische fietsen onder schoolgaande jongeren snel toe, waardoor relatieve afstanden tot grotere kernen afnemen, én vergrijst de bevolking in kleinere kernen vaak, waardoor de kernpopulatie voor kermissen afneemt.

In de kermisbranche zijn veel kermisfamilies actief, met een hoge betrokkenheid bij de plaatsen waar ze komen. Deze exploitanten zijn echter uiteindelijk ook bedrijven die winst moeten maken. Ze zoeken naar manieren om kosten en risico's te verlagen en opbrengsten te verhogen. Concreet betekent dit dat grotere kermissen met een grotere gezamenlijke aantrekkingskracht en meer bezoekers, aantrekkelijker zijn voor kermisexploitanten. Dit geldt nog meer tijdens een weekend waarin er veel kermissen worden georganiseerd en waarbij er dus een keuze gemaakt moet worden voor welke kermis wordt ingeschreven.

Als grotere attracties zoals botsauto's wegvallen, valt de belangrijkste trekker van een lokale dorpskermis weg, waardoor het ook voor andere attracties financieel veel minder interessant wordt op de kermis te staan. Het onder druk staan van kleine dorpskermissen

ACHTERGROND | Verschillende soorten kermisexploitanten | In de kermisbranche valt grofweg een onderscheid te maken tussen exploitanten die vooral de grote kermissen aandoen en exploitanten die eerder op de kleinere kermissen te vinden zijn. Het onderlinge verschil zit hem in de kwaliteit van hun attracties en kramen. Uitgebreider gedecoreerde, grotere, nieuwere, en daarmee duurdere attracties en kramen zijn vooral op grote kermissen te vinden. Die kermissen trekken meer bezoekers en daarmee is er voor exploitanten meer omzet te genereren, die nodig is voor een gezonde exploitatie. Op kleinere dorpskermissen staan attracties die minder omzet nodig hebben voor hun exploitatie. Het kunnen goedkopere attracties en kramen zijn (kleiner, minder uitbundig gedecoreerd, minder onderhoud) of oudere attracties en kramen die al terugverdiend zijn. Daarnaast hebben deze attracties in beginsel lage operationele kosten: ze zijn snel op- en af te bouwen, hebben weinig personeel nodig om geopend te zijn, zijn eenvoudig en in weinig transporten te vervoeren, en hebben een laag energieverbruik.

is daarmee een autonome trend, die maar zeer beperkt tegen te houden is.

Het aantal grote kermisattracties, zoals de botsauto's, neemt sowieso af. In de afgelopen jaren halveerde grofweg het aantal botsauto's, waardoor er dus ook per kermisweekend minder attracties beschikbaar zijn voor kermissen. Voor kleine dorpskernen leidt dat er toe dat áls er überhaupt al attracties beschikbaar zijn op het moment dat de kermis plaatsvindt, er aan een kermisexploitant exploitatievergoeding betaald moet worden om een attractie te binden (anders wordt gekozen voor een winstgevender locatie). Voor een grote attractie, zoals de botsauto's gaat het daarbij om ten minste € 5.000. Ook met die vergoeding is het verdienpotentieel voor grote attracties in kleine kernen klein.

Sterke verwevenheid in Wijchense dorpen

De dorpskermissen vervullen historisch een belangrijke rol in de sociale structuur van de kerkdorpen in de gemeente Wijchen, maar de actuele rol verschilt sterk per kern. In alle kerkdorpen staat het voorzieningenaanbod in brede zin onder druk. De jaarlijkse kermis is binnen die context een onderscheidend moment in het jaar. Dit geldt in principe voor alle inwoners van de dorpen, maar des te meer voor de jongeren.

JONGEREN | Voor jongeren is de lokale kermis een tijdelijke sociale omgeving zonder de invloed van ouders of school. Dit is interessant voor zowel jongeren uit de eigen kern, alsook van daarbuiten (bijv. Druten). De ervaring van de jongerenwerkers die in de gemeente actief zijn, is dat de kermis vooral een plek is waar jongeren rondhangen; een plek om mensen te bekijken, zelf gezien worden en te spiegelen. Ondanks dat jongeren zeggen niet naar de kermis te gaan, gaan ze vaak toch even kijken.

Het belang van de kermis is niet in alle kerkdorpen hetzelfde. In sommige kerkdorpen is de kermis, samen met carnaval, veruit het belangrijkste dorpsevenement van het jaar (bijv. in Balgoij en Bergharen). In andere dorpen zijn er evenementen die beduidend meer bezoekers trekken (bijv. de Stratenmarkt in Hernen en de Batenburgse Dag op de laatste zondag van juli).

Daarnaast verschilt de organisatorische en financiële rol van de kermis sterk per dorp. In sommige dorpen is de kermis, met bijbehorende tent en opbrengsten daar-

VERGELIJKING MET WARENMARKTEN | De kermisbranche vertoont veel parallellen met de ambulante handel. De AGF-kraam (aardappelen, groente en fruit) is op een weekmarkt de belangrijkste trekker. Als die kraam er niet meer is, dan blijft een belangrijk deel van de bezoekers weg, waardoor het fundament voor de hele warenmarkt wegvalt. De botsauto's zijn de AGF-kramen van de kermis.

De overeenkomsten tussen warenmarkten en kermissen gaat nog veel verder: het exploitatiemodel en ambulante karakter lijken sterk op elkaar, evenals de cultuur (je wordt in het vak geboren). Ook de keuzes die exploitanten moeten maken, lijken op elkaar: marktkooplieden hebben veel binding met de plek waar ze al jaren staan, maar moeten bedrijfseconomisch kiezen voor succesvolle warenmarkten, met voldoende loop en kritische massa; kermisexploitanten hebben veel bindingen met kermissen waar zij (of hun familie) al tientallen jaren komen, maar moeten bedrijfseconomisch kiezen voor succesvolle, grotere kermissen.

Op Wijchense kermis, dan ook op een dorpskermis?

Een wens bij een deel van de kerkdorpen is dat er een verbintenis komt tussen de kermis in Wijchen en de dorpskermissen. Dat houdt in dat een kermisexploitant die op de succesvolle Wijchense kermis staat, ook een dorpskermis in de gemeente Wijchen aan moet doen. Dat zou de oplossing zijn voor de achteruitgang van de dorpskermissen, met name om populaire attracties als de botsauto's te trekken.

De praktijk is echter weerbarstiger. De beschikbaarheid van deze grotere attracties is beperkt in de kermisweekenden in het hoogseizoen (half september tot half oktober en rondom feestdagen). Daarnaast leidt dit voor de Wijchense kermis tot een beperking in de daar beschikbare attracties: grotere attracties die weinig tot geen mogelijkheden hebben op de kleinere dorpskermissen te staan, zullen minder geïnteresseerd zijn in de Wijchense kermis (ze kunnen immers in het weekend van de kleine dorpskermis ook op een grotetere kermis staan). Ook doet deze regeling geen recht aan het verschil tussen exploitanten die op grotere kermissen staan en die op kleinere kermissen staan.

Voor- en nadelen van verbintenis van kermis in Wijchen met dorpskermissen

Zónder verbintenis met Wijchense kermis

Wat houdt het in?

Voor elke kermis wordt exploitanten gezocht die interesse hebben op de betreffende kermis te staan.

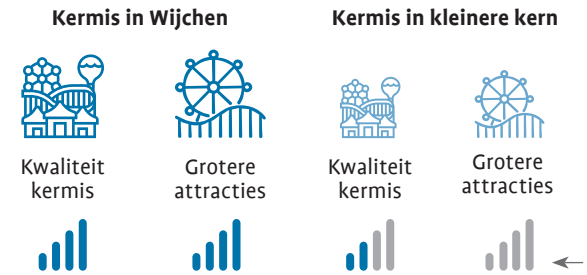

Mét verbintenis met Wijchense kermis

Wat houdt het in?

Kermisexploitanten die op de succesvolle kermis in Wijchen staan, staan daar voor een gereduceerd tarief, maar moeten als tegenpresentatie ook op één van de kermissen in de kleinere kerkdorpen staan.

uit, een essentieel onderdeel van de sociale structuur in het dorp. Daar worden bijvoorbeeld met de opbrengsten uit de tent andere maatschappelijke activiteiten en initiatieven in het dorp gefinancierd. De kermis in Balgoij is hier een goed voorbeeld van. In de meeste dorpen is de kermis meer een op zichzelf staand evenement, met weliswaar maatschappelijke meerwaarde voor het dorp, maar geen aanvullende verwevenheid.

De gemene deler is dat de kermis, meer dan de andere dorpsevenementen, een evenement is dat ook gericht is op en toegankelijk is voor kinderen en jeugd. Het verdwijnen van bij jeugd populaire grotere attracties als de botsauto's en de bewegende bank heeft er echter al wel toe geleid dat de kermis minder aantrekkelijk is geworden voor deze doelgroep.

Toekomst van de dorpskermissen in Wijchen

De toekomst van de kermissen in de kerkdorpen van de gemeente Wijchen blijft onzeker. De ontwikkeling binnen de kermisbranche leidt er toe dat grote attracties financieel niet meer uit kunnen in kleine dorpen. Het inmiddels ontbreken van botsauto's op alle kermissen in de kerkdorpen van Wijchen is daar een duidelijk zichtbaar voorbeeld van. Zelfs als alle kosten voor een exploitant zouden worden vergoed en de kassa voor de exploitant is, dan is het vaak nog steeds interessanter om tijdens het kermisseizoen te kiezen voor een van de grotere kermissen. Een realistisch blik is hier op zijn plaats: het toekomstperspectief van kermissen in de kleinere kerkdorpen van de gemeente Wijchen is, net als in de rest van het land, niet goed. Zonder ondersteuning moet uit worden gegaan van een verschraling van de kermissen en dus ook op termijn van het wegvallen hiervan.

Hieronder staan een aantal mogelijkheden om het perspectief van de lokale dorpskermissen te vergroten. Sommige zijn voor de gemeente (🏛), andere voor de organisatoren van de kermis (👥).

🏛 *Verhoging financiële bijdrage van de gemeente*

De huidige bijdrage van de gemeente Wijchen aan de dorpskermissen is al circa 10 jaar hetzelfde en niet gecorrigeerd voor inflatie e.d.. Alle partijen die betrokken zijn bij de dorpskermissen (zowel de organisatoren als de kermisbranche) geven aan dat deze bijdrage naar hedendaagse maatstaven onvoldoende is om een rol van betekenis te zijn. Grofweg een verdubbeling van de subsidie naar € 2.500 à € 3.000 per dorp per jaar wordt als reëler gezien voor een kermis zonder attracties als de botsauto's. Een kermis mét grotere attracties vraagt een grotere bijdrage.

Een verhoging van de financiële bijdrage is overigens geen garantie dat een kermis op termijn in stand is te houden. Het verkleint wel de kans dat kermissen op korte termijn lokaal wegvallen.

👥 *Heroverweging moment van de kermis*

De kermis wordt in bijna alle dorpen elk jaar op hetzelfde moment gehouden. De periode is vaak al tientallen jaren dezelfde. Dit leidt tot lokale bekendheid en de data zijn opvolgend. Een deel van de kermissen in Wijchen (met name die in Balgoij en Niftrik) vindt plaats in het hoogseizoen van de kermissen. Tijdens die weekenden hebben exploitanten ruime keuze in de kermissen waar ze kunnen staan, dus ook op grotere locaties. Door in een weekend buiten het hoogseizoen om de kermis te organiseren, neemt de kans toe dat er een kermis te organiseren is mét grotere attracties. De kans daarop is overigens nog steeds klein en dit kan alleen in combinatie met een grotere financiële bijdrage van de gemeente. Het nadeel hiervan is dat de kermissen deels gekoppeld zijn aan andere lokale evenementen én dat bekendheid van de kermis opnieuw opgebouwd

moet worden. Tijdens gesprekken met de dorpen bleek overigens weinig animo voor een ander moment te zijn.

Werk samen met één exploitant voor de hele kermis

Wanneer er op een kermis meerdere exploitanten te vinden zijn, dan willen zij stuk voor stuk met hun attractie winst maken. Bij kleinere kermissen kan beter ingezet worden op één exploitant die met meerdere attracties en kramen de hele kermis organiseert. Het exploitatierisico is daardoor voor de ondernemer kleiner, en er kan daardoor ook een betere kermis georganiseerd worden. Dat is vervolgens weer positief voor het dorp. In de meeste dorpen in Wijchen gaat het al op deze wijze, maar nog niet in elk dorp.

Er kleeft vervolgens wel een 'nieuw' risico aan het overlaten van de kermis aan één exploitant: als die zich om welke reden dan ook terugtrekt, dan vervalt de hele kermis. De kans op het wegvallen van de exploitant is kleiner bij één exploitant, maar de gevolgen als het wel gebeurt zijn vervolgens groter.

Verbind kermis aan ander dorpsevenement

Het toekomstperspectief van een dorpskermis wordt groter als er meer potentiële bezoekers zijn. Meer potentiële bezoekers zijn te realiseren door de kermis te organiseren in samenhang met een ander dorpsevenement. Hoe sterker het dorpsevenement en de lokale cultuur daaromheen, hoe beter de kansen zijn voor de dorpskermis.

Vereenvoudiging van de vergunningverlening

Dorpskermissen worden, op de kermis in Bergharen na, georganiseerd door vrijwilligers. Stuk voor stuk geven zij aan tegen steeds uitvoerigere vergunningverlening aan te lopen en dit een zware belasting te vinden voor de vrijwilligers. Doordat de organisatoren van de kermissen (veelal stichtingen) ook lokaal te maken hebben met teruglopend animo voor (bestuurs)functies binnen de organisatie trekt dit een steeds zwaardere wissel op de vrijwilligers. Vereenvoudigingen in de vergunningverlening worden gewenst. De VNG heeft daar in 2023 de volgende adviezen voor opgesteld in haar handreiking "Wegwijzer gemeentelijk kermisbeleid":

- Bij het organiseren van een kermis wordt vooral gekeken naar de financiële baten voor de gemeente. Echter adviseren zij ook de financiële baten voor het dorp zelf te inventariseren, evenals de maatschappelijke baten. De financiële business case voor een dorpskermis zal vaker negatief uitslaan dan die van een grotere kermis, zoals in Wijchen. Daarentegen kunnen de maatschappelijke baten dusdanig hoog kunnen zijn dat de kermis lokaal voldoende waarde heeft om georganiseerd te worden.
- De jaarlijkse regeldruk voor dorpskermissen is vaak relatief hoog. Bovendien zorgen de strengere veiligheidseisen voor een groei van deze regeldruk[a]. Bij deze toegenomen complexiteit horen ook gestegen kosten, iets wat de financiële haalbaarheid van vooral de dorpskermissen verder beperkt. Dit zijn ook onze bevindingen bij de diverse kermisorganisatoren in de gemeente Wijchen. De VNG rijkt twee mogelijkheden aan die tot vermindering van de regeldruk kunnen leiden: de eerste mogelijkheid is door dorpskermissen via de APV uit te zonderen van een vergunningplicht. Hierbij zou het maken van een melding door de kermisorganisaties voldoende zijn, mits het evenement past binnen de APV. De tweede mogelijkheid is door te werken met meerjarige vergunningen. Dit zou de organisatoren veel tijd en geld schelen. De opzet van dorpskermissen verandert per editie namelijk weinig, dus zou een meerjarige vergunning veelal volstaan. Dit wordt in sommige dorpen in de gemeente Wijchen al toegepast.

a Dit geldt zowel voor de organisatie (bijv. openbare veiligheid), als voor exploitanten (strenge veiligheidseisen die worden gesteld aan attracties).

Kermissen in de Wijchense kerkdorpen

3.1 Balgoij

Balgoij telt ongeveer 800 inwoners[a]. De Ballegoyse kermis vindt plaats in het tweede weekend van september; een drukke periode in het kermisseizoen. Alle kramen en attracties zijn dan te vinden op het evenemententerrein van Balgoij, gelegen achter dorpshuis 't Ballegoyke.

De kermis staat bekend als relatief groot met traditiegetrouw botsauto's, een draaimolen en een boksbal op het basketbalveldje. Qua kramen is er een grijpkraam, een snoepkraam, een altijd-prijskraam en incidenteel een touwtjetrekkraam te vinden. Daarnaast regelt de organisatie, naast een toiletgebouw, ook altijd nog zowel een frietkraam als een viskraam, en een springkussen voor in het weekend.

Locatie

De locatie van de drukbezochte feesttent is direct naast de Ballegoyse kermis. Het is mogelijk om vanuit de feesttent direct de kermis op te lopen en er is vanuit de tent goed zicht op het kermisterrein. Ouders kunnen hun kinderen hierdoor makkelijk vanuit de feesttent in de gaten houden, waardoor men, aldus de organisatie, langer bij de feesttent blijft hangen. De bezoekers van de Ballegoyse kermis komen niet alleen uit Balgoij, maar vooral ook uit Nederasselt (gemeente Heumen), omdat daar geen kermis meer georganiseerd wordt.

Organisatie

De kermis van Balgoij werd tot zo'n 10 jaar geleden georganiseerd door de Leefbaarheidsgroep Balgoij en de uitbater van het dorpscafé Van Haren, gelegen tegenover de kerk van Balgoij. Toentertijd stond de Ballegoyse kermis tegenover dit café, dus bij de kerk. Toen de eigenaren van het café zo'n tien jaar geleden met pensioen gingen, is de organisatie van de kermis overgenomen door Carnavalsvereniging De Moaslanders. Sindsdien is de kermis verplaatst naar het evenmententerrein achter dorpshuis 't Ballegoyke.

De kermis in 2023

De carnavalsvereniging heeft een doorlopende afspraak met een kermisfirma/-familie om voor een vergoeding van circa € 1.200[b] een kermis te regelen, betaald door de gemeente als subsidie. Tot de editie van 2023 werkte dit goed. Daags voor aanvang van de kermis in 2023 heeft de firma laten weten niet naar Balgoij te komen. De exacte reden werd bij de carnavalsvereneniging niet bekend. Er zijn geluiden dat er persoonlijke omstandigheden meespeelden, maar ook de winstgevendheid van de kermis ten opzichte van andere kermissen in hetzelfde weekend kan een rol hebben gespeeld.

Doordat de organisatie van de kermis pas op donderdagavond formeel te horen kreeg dat er vanuit de kermisexploitant geen attracties zouden komen, was het te kort dag om nog andere (volwaardig gecertificeerde) kermisattracties te regelen voor de opening van de kermis op zaterdag. Op het laatste moment is door de organisatie via een Facebookgroep een exploitant gevonden die met een spelkraam naar Balgoij wilde komen. Ook is nog een snoepkraam meegenomen, maar doordat de naastgelegen feesttent ook snoep verkocht, is deze niet ingezet. Daarnaast heeft de organisatie nog enkele springkussens en een kop van jut weten te regelen. De onkosten hiervoor zijn naderhand door de gemeente betaald.

De organisatie schat in dat dit een incidenteel probleem was en geeft aan niet te vrezen voor de editie van volgend jaar. Echter zijn zij wel van mening dat de subsidie van de gemeente, die al 10 jaar dezelfde

a CBS (2023).

b Kassa voor de kermisexploitant.

hoogte heeft, inmiddels niet meer voldoende is vanwege de gestegen kosten voor de kermisexploitanten.

Regeldruk

De organisatie ervaart het proces van de vergunningverlening als erg onoverzichtelijk. Er wordt veel gevraagd van de vrijwilligers bij het aanvragen van de vergunning. Dit wordt als veel regeldruk ervaren, bovenop de inzet die überhaupt nodig is voor het organiseren van de kermis. Desondanks wordt de samenwerking met de gemeente wel als prettig ervaren.

Verwevenheid van kermis met dorp

Voor C.V. De Moaslanders is de kermis, en dan specifiek de tent, een bron van inkomsten. De organisatie zelf heeft geen winstoogmerk. Met de jaarlijkse winsten van de feesttent worden lokale verenigingen gesteund die het nodig hebben. Bij de organisatie van de kermis zijn ook andere lokale organisaties betrokken. Zo zijn er verenigingen die bijvoorbeeld de muntverkoop in de tent op zich nemen, maar ook de plaatselijke harmonie komt elk jaar een optreden verzorgen. Dorpshuis ‘t Ballegoyke, de lokale sportvereniging en C.V. De Moaslanders kopen gezamenlijk de drank in, waardoor ze staffelkorting krijgen.

3.2 Batenburg

Batenburg heeft circa 650 inwoners[a]. De kermis vindt hier elk jaar halverwege oktober plaats. Er staat dan een draaimolen, een bank, een schietkraam, een grijpkraam, een oliebollenkraam en een viskraam. De kermis staat op de hoek van de Touwslagersbaan en 't Heufke.

Aanvullend aan de straatkermis is er ook een feesttent voor maximaal 300 personen. De vrijdagavond is vooral voor de jeugd. De organisatie geeft echter aan dat op die avond de bezoekersaantallen de laatste jaren wat tegenvallen, doordat er minder jeugd woont in Batenburg. De zaterdag is daarentegen voor iedereen en trekt gemiddeld zo'n 260 bezoekers op een avond. De organisatie geeft aan dat de zondag al sinds lange tijd gezien wordt als een soort reüniedag: mensen die nog banden met Batenburg hebben, komen dan van buiten Batenburg naar de feesttent om bij te praten met bekenden. Daarmee vervult zowel de kermis als de feesttent, volgens de Stichting Batenburgse Kermis, een belangrijke sociale functie voor het dorp.

a CBS (2022).

Andere evenementen in Batenburg

In Batenburg worden naast de kermis nog twee jaarlijks evenementen georganiseerd. Eén daarvan is de Batenburgse Dag, georganiseerd aan het einde van juli. Dit is een veel groter evenement dan de Batenburgse kermis en trekt dan ook gemiddeld zo'n 5.000 à 6.000 bezoekers per editie. Dit zijn vooral mensen van buiten Batenburg.

Het tweede grote evenement is het tweejaarlijkse sportevenement de Zeskamp. Doordat de Batenburgse Dag en de Zeskamp veel bezoekers van buiten Batenburg trekken, wordt de kermis meer als hét dorpsevenement van het jaar gezien.

Organisatie

De kermis van Batenburg wordt georganiseerd door de Stichting Batenburgse Kermis. Tot circa tien jaar geleden werd de kermis georganiseerd door Buro De Kermisgids. De organisatie is sindsdien overgenomen door een groep enthousiaste inwoners die de Stichting Batenburgse Kermis hebben opgericht. Deze stichting onderhoudt de persoonlijke banden met een vaste groep (van drie à vier) exploitanten, die jaarlijks op de Batenburgse kermis staan.

Kermis kostbaar geworden

De stichting geeft aan de botsauto's te missen. Deze waren er in 2020 voor het laatst. Waar de exploitanten tot vier jaar geleden zelf nog pachtgeld moesten betalen voor de Batenburgse kermis, moet de organisatie nu vaak geld toe geven om hen aan te trekken. Dit geldt overigens alleen voor de draaimolen (€ 600 in 2023) en de bank (€ 2.000 in 2023). De kosten voor de bank worden als te duur voor Batenburg ervaren. Ditzelfde gold destijds ook voor de botsauto's; waar kermisexploitanten voorheen € 500 vroegen om met botsauto's naar Batenburg te komen, is dat sinds 2020 € 5.000 geworden. De overige attracties en kramen van de Batenburgse kermis komen gratis langs; zij zijn tot op heden wel in staat geweest om er zonder een extra bijdrage financieel uit te komen.

De feesttent wordt al 32 jaar door de Stichting Batenburgse Kermis georganiseerd. Zij geven aan moeite te hebben met het vullen van de tent op de vrijdag, de dag die specifiek bedoeld is voor de jeugd. Als reden hiervoor geven zij de beperkte hoeveelheid jeugdige inwoners, die bovendien vaak thuis al wat indrinken, waardoor zij minder lang in de feesttent zijn en daar dus minder drankjes kopen. Dit zelfde probleem

speelt deels ook op de zaterdag, de avond voor alle doelgroepen. De organisatie geeft echter aan vaak wel wat over te houden aan de feesttent. Dit komt ten bate van de carnavalsvereniging en de tweejaarlijkse zeskamp.

Verwevenheid met dorp

De sociale cohesie binnen Batenburg neemt naar het idee van de kermisorganisatie de laatste jaren wat af. Volgens hen komt dit doordat nieuwe inwoners van Batenburg vaak uit een niet-dorpse omgeving komen en minder op het dorp georiënteerd zijn.

Voor de toekomstbestendigheid van de kermis is ook gesproken over het samenvoegen van de kermis met bijvoorbeeld de Batenburgse dag. Volgens de organisatie zal dit de Batenburgse Dag niet meer bezoekers opleveren, mede vanwege de vakantieperiode van zowel potentiële bezoekers, alsook vanwege de beschikbaarheid van kermisexploitanten. Tegelijkertijd wordt ook verwacht dat dit het plaatselijke café juist veel omzet zou kosten, doordat er dan tijdens de Batenburgse dag concurrentie zou ontstaan met de feesttent en de eetkramen. Daarnaast zou het dorp Batenburg hun jaarlijkse evenement kwijtraken, en hechten veel inwoners er, volgens de Stichting Batenburgse Kermis, veel waarde aan dat de Batenburgse kermis traditiegetrouw halverwege oktober georganiseerd wordt. Per saldo is er dus weinig animo om de kermis samen te voegen met de Batenburgse dag.

Financiële ondersteuning en regeldruk

Het organiseren van de feesttent en de kermis zelf verloopt prima. De Stichting Batenburgse Kermis geeft aan vooral behoefte te hebben aan meer financiële middelen voor het organiseren van de kermis. Het liefste zien zij dat elk dorp binnen de gemeente Wijchen hetzelfde bedrag ontvangt, om zo scheve gezichten te voorkomen. € 3.000 à € 4.000 Wordt gewenst voor het organiseren van de kermis.

Verder geeft de organisatie aan dat de vergunningsaanvraagprocedures steeds ingewikkelder en daarmee tijdrovender zijn geworden in de afgelopen tijd. Zij willen dan ook benadrukken dat alle evenementen binnen Batenburg door bijna alleen maar vrijwilligers worden georganiseerd, voor wie dergelijke procedures als een barrière zouden kunnen werken.

3.3 Bergharen

Het dorp Bergharen telt in totaal zo'n 1.750[a] inwoners en organiseert de kermis in het Pinksterweekend. De kermis van Bergharen is daarmee een van de eerste van het jaar in het Land van Maas en Waal. De kermis staat op de kruising van de Dorpsstraat met de Molenweg bij café 't Trefpunt en loopt verder zuidwaarts over de Dorpsstraat.

Het attractieaanbod van de kermis in Bergharen bestond jarenlang uit een draaimolen, botsauto's, en de bank, maar de grote attracties (botsauto's en bank) zijn sinds een paar jaar niet meer aanwezig. Wel zijn er nog enkele kramen te vinden: een schietkraam, een kansspelkraam, een snoepkraam en een oliebollenkraam.

Locatie

Ten tijde van de kermis is er bij café 't Trefpunt een feesttent te vinden, waar vanaf de zaterdagavond tot en met de maandag zowel DJ's als livebands optreden. Omdat deze kermis in het Pinksterweekend valt en er dan veel mensen vrij zijn, komen er veel gezinnen op de kermis af. Zij komen niet alleen uit Bergharen, maar ook uit de omliggende dorpen.

Organisatie

De kermis van Bergharen wordt voor een door de gemeente bepaald bedrag georganiseerd door Buro De Kermisgids. Voor de coronapandemie bestonden er afspraken tussen Buro De Kermisgids en de gemeente over de invulling van de kermis in Bergharen. Daar is tegenwoordig geen sprake meer van. De kermis van Bergharen is kleinschaliger geworden, met name doordat de botsauto's en de bank niet meer aanwezig zijn. Hierdoor is het kermisaanbod voor de oudere jeugd zo goed als verdwenen.

De officieuze afspraak tussen de gemeente en Buro De Kermisgids hield in dat een exploitant voor een verlaagd tarief op de Wijchense kermis mocht staan als die dan ook op de kermis van Bergharen zou staan. Dit werkte volgens de leefbaarheidsgroep Bergharen goed voor Bergharen, omdat zij hierdoor een relatief goed gevulde kermis hadden met twee grote attracties: de botsauto's en de bank. Voor de Wijchense kermis leidde deze afspraak er echter volgens de organisator toe dat de kwaliteit van de Wijchense kermis terugliep, omdat de afspraken een andersoortige exploitant aantrokken.

In het geval van de Wijchense kermis betekende dit dat er door de afspraken meer kleinekernen-exploitanten te vinden waren en minder grote exploitanten. Bovendien zorgde deze afspraken ervoor dat het organiseren van de Wijchense kermis voor de gemeente duurder was, aangezien deze kleinekernenexploitanten veel minder pachtgeld betaalden voor de Wijchense kermis. Het effect hiervan was dat de gemeente dus meer geld bij moest leggen om de organisatie financieel rond te krijgen. Ook werden deze afspraken als oneerlijk ervaren door de exploitanten die normaal de grotere kermissen aandoen, zoals die van Wijchen.

Het aanbieden van zowel de botsauto's als de bank op de kermis in Bergharen is sinds een paar jaar in principe niet rendabel meer, aldus Buro De Kermisgids. Zij geven aan dat het bedrag dat vanuit de gemeente beschikbaar is voor de organisatie van de kermis in Bergharen (zo'n € 1.500) in normale situaties niet voldoende is om dergelijke grote attracties aan te kunnen trekken.

a CBS (2022).

3.4 Hernen-Leur

De dorpen Hernen en Leur tellen gezamenlijk zo'n 1.100 inwoners[a]. Traditioneel wordt er in het tweede weekend van juli in Hernen één kermis georganiseerd voor beide dorpen. Leur zelf heeft al meer dan 50 jaar geen eigen kermis meer.

De afgelopen jaren bestond de Hernense kermis uit een draaimolen en een oliebollenkraam. Soms was er ook een kansspelmachine en een touwtjetrekkraam te vinden. Op de meest recente edities (sinds de coronocrisis) waren er geen botsauto's meer te vinden. Dit heeft als reden dat het huren van de botsauto's dusdanig kostbaar werd dat er geen financiële ruimte meer zou zijn voor andere attracties.

Met het wegvallen van de botsauto's viel ook de trekkracht voor jongeren weg. Dit heeft de organisatie dan ook doen besluiten om in de toekomst de kermis van Hernen-Leur volledig op jongere kinderen te gaan richten.

In de afgelopen editie was de kermis te vinden op het grasveld achter dorpshuis De Mijlpaal. Daarvoor vond de kermis altijd plaats op de Dorpsstraat, tegenover Cafeesterij De Toekomst.

In het pand van dit café, alleen geopend op de vrijdag, was vroeger een ander café gevestigd, waarvan de uitbaters er in 2020 mee stopten. Voor 2020 was er in het kermisweekend nog een feesttent te vinden bij dit café, maar deze is met het vertrek van de vorige uitbaters ook verdwenen.

Andere evenementen

In de dorpen Hernen en Leur vinden er in mei en juni elk jaar meerdere evenementen plaats. Zo wordt er aan het einde van mei in de tuin van Kasteel Hernen de drukbezochte Tuinmarkt georganiseerd, waar ook mensen uit Duitsland en België op afkomen. In juni wordt de Hernense Stratenmarkt georganiseerd. Deze vindt traditiegetrouw plaats op de zondag, al was de editie van vorig jaar ingepland op de zaterdag. Sinds 2022 vindt direct na de Stratenmarkt het Hernenfest plaats: een feest om de vele vrijwilligers te bedanken. Het evenement is wel toegankelijk voor iedereen. In het weekend na de Stratenmarkt is vervolgens op zaterdag de Hernense Stratenloop aan de beurt, een hardloopevenement voor alle leeftijden.

Organisatie

De organisatie van de kermis van Hernen en Leur is in de laatste jaren een aantal keer veranderd. In eerste instantie organiseerde Buro De Kermisgids de kermis voor Hernen-Leur. Zij bleken niet in staat om voor het bedrag dat hen werd betaald een kermis te organiseren waar de dorpen tevreden mee waren.

Nadat er afscheid genomen was van Buro De Kermisgids is de organisatie van de kermis overgenomen door de voetbalclub, in samenwerking met café De Toekomst. Zij organiseerden gezamenlijk de kermis en regelden de feesttent en de attracties. Sinds 2020, toen de uitbaters van De Toekomst ermee stopten, is de organisatie van de kermis, in overleg met straattheatergroep Festina Lente overgegaan naar de Stichting Stratenmarkt. Het doel is om na een aantal jaren de organisatie van de kermis over te dragen aan de organisatie van het Hernenfest.

Financiën

Om die kermis te organiseren ontvangt de organisatie al meerdere jaren een bedrag van rond de € 1.500 (globaal € 1,50 per inwoner per jaar). Zij geven echter aan dit bedrag niet meer toereikend te vinden om een kermis te kunnen organiseren.

a CBS (2022)

3.5 Niftrik

Het dorp Niftrik, met zijn circa 400 inwoners[a], organiseert de jaarlijkse kermis eind september. Deze kermis vindt traditiegetrouw plaats op het Gildeplein van Niftrik en loopt van zaterdag tot en met dinsdag. Tijdens de laatste editie van deze kermis waren er op het Gildeplein een draaimolen, een grijpkraam, een frietkraam, een kansspelkraam en een spelkraam te vinden. Botsauto's waren er vijf jaar geleden voor het laatst.

Naast de kermis bevindt er zich op het Gildeplein ook een feesttent. Deze opende vanaf de zaterdag haar deuren tot en met de dinsdag. Tijdens de laatste editie trok de feesttent zo'n 1.150 bezoekers, afkomstig uit Niftrik zelf en de omliggende kernen. Zaterdag betreft het vooral jeugdige bezoekers, waar de zondag vooral veel verenigingen en gildes uit de buurt trekt.

a CBS (2022)

Combinatie met Gildefeesten

De kermis van Niftrik wordt tegelijk met de jaarlijkse Gildefeesten van het St. Damianus Gilde georganiseerd. De rituelen die met dit feest gepaard gaan beginnen op de vrijdag en zetten zich vanaf de zaterdag drukbezocht voort, waarbij ook diverse andere verenigingen en gildes uit de omgeving aansluiten. Deze festiviteiten duren, net als de kermis, tot en met de dinsdag.

Organisatie

De kermis van Niftrik (en de Gildenfeesten) worden sinds jaar en dag georganiseerd door het St. Damianus Gilde. Vanaf circa 2000 organiseren zij daarnaast ook de feesttent, gerund door vrijwilligers. Voorheen was dit een open inschrijving.

Alle attracties en kramen voor de kermis laat het gilde al zo'n 35 à 40 jaar regelen door dezelfde kermisfamilie. Gezien de goede contacten met deze familie, doen zij elk jaar de kermis van Niftrik gratis aan. Zoals gezegd brachten zij tot vijf jaar geleden ook de botsauto's mee. Sindsdien vraagt de familie voor het meebrengen van de botsauto's zo'n € 1.500, iets wat de organisatie niet kan en wil ophoesten.

Financiën

Wat betreft de financiering geeft het gilde aan niet precies te weten of zij wel of geen vergoeding ontvangen van de gemeente, expliciet bedoeld voor het organiseren van de kermis zelf. Momenteel financieren zij de kermis dan ook uit de jaarlijkse contributie van hun leden en de jaarlijkse gemeentelijke bijdrage voor hun vereniging.

De kosten die zij maken voor het organiseren van de kermis behelzen onder andere zo'n € 1.000 voor het tijdelijk verzwaren van hun meterkast, plus het huren van een aggregaat, om zo de kermis en feesttent van voldoende stroom te kunnen voorzien. Daarnaast dient er elk jaar opnieuw een vergunning aangevraagd te worden voor de kermis. Met daarnaast de huur van enkele overige voorzieningen kunnen de kosten per jaar oplopen tot ruim € 2.000, aldus het gilde. Vanwege de hoogte van dit bedrag is er dan ook door het gilde besloten om de botsauto's sinds een aantal jaar niet meer uit te nodigen.

Het gilde draagt al zo'n 20 jaar de totale kosten van de kermis. Zij geven aan in principe genoeg te hebben aan een jaarlijkse bijdrage van € 5.000 voor het organiseren van hun evenementen (incl. kermis). Daarmee zouden zij hun betrokkenheid bij het dorp Niftrik kunnen behouden.

Regeldruk

Het verkrijgen van de juiste vergunningen voor de kermis kosten het gilde jaarlijks veel tijd en energie, mede doordat het vaak last-minute werk is; de exploitant weet pas op het laatste moment met welke attracties hij langskomt. Hierdoor kunnen pas op een relatief laat moment de juiste RAS-nummers van de attracties aan de gemeente worden doorgegeven: een vereiste voor het krijgen van een vergunning voor een kermis.

Ook benadrukt de organisatie dat er steeds meer extra vereisten worden gesteld aan de evenementenvergunning. Bovendien geeft de organisatie aan vaak erg lang te moeten wachten op een goedkeuring van de veiligheid van het kermisterrein door zowel de brandweer als de politie. Het gilde stelt dan ook niet te begrijpen waarom er elk jaar weer een nieuwe vergunning aangevraagd moet worden voor vrijwel hetzelfde evenement, met vrijwel dezelfde opzet.

3.6 Wijchen

Wijchen is, met zo'n 34.250 inwoners[a], de grootste kern binnen de gemeente Wijchen. Van alle kermissen in de gemeente Wijchen is de Wijchense kermis dan ook verreweg de grootste en de bekendste. De kermis wordt elk jaar halverwege september georganiseerd (In 2023 van vrijdag 15 september tot en met dinsdag 19 september) en er komen tussen de 50.000 en 60.000 bezoekers per editie. De kermis bevindt zich op een uitgestrekt terrein, vanaf de Markt tot over de Kasteellaan, inclusief de kasteeltuin van Kasteel Wijchen.

Op de Wijchense kermis waren er in 2023 op de Markt twee betaalde feesttenten te vinden, eentje van café ZAZ en eentje van restaurant Sterrebosch, beide ook geopend van vrijdag tot en met dinsdag.

DTNP heeft op de maandag van de Wijchense kermis enkele bezoekers gesproken. Zij gaven aan afkomstig te zijn uit Wijchen of Nijmegen en waren op de kermis voor minstens de tweede keer deze editie. De sfeer werd door hen als erg goed ervaren, mede vanwege de mooie locaties en het dorpse gevoel. Dit werd ook door de gesproken exploitanten onderstreept: diverse van hen gaven aan al meerdere jaren, en soms zelfs al meerdere generaties, op de Wijchense kermis te staan. Zij beschreven deze kermis als een echte, breedgedragen familiekermis, die altijd erg druk bezocht wordt, ook al viel dat tijdens de editie van 2022 tegen door het weer. Er zijn voor veel bezoekers genoeg redenen om elk jaar weer terug te komen. Ook waren zowel de bezoekers als de exploitanten te spreken over de sfeervolle aankleding van vooral de verbindingspaden tussen de Kasteellaan en de kasteeltuin, die bestond uit tussen de bomen gespannen, hangende lichtsnoeren, .

De Wijchense Kermis wordt georganiseerd door Buro De Kermisgids, in opdracht van de gemeente. Gezien de populariteit van deze kermis is het de enige kermis in de gemeente Wijchen waar door de organisatie aan de exploitanten pachtgeld gevraagd wordt. De inschrijvingen kunnen aan het begin van het kermisseizoen gedaan worden middels het vakblad van de kermisbranche. Als de inschrijving is gesloten, stelt Buro De Kermisgids een aantrekkelijk mix samen en legt deze vervolgens voor aan de gemeente. Als deze akkoord gaat, voert de organisatie een berekening uit van de totale kosten, waar de gemeente uiteindelijk zijn akkoord op moet geven. Het is overigens zo dat de exploitanten een bod uitbrengen op de beschikbare standplaatsen, maar dit bod is niet doorslaggevend in de keuze van de exploitant die de plek daadwerkelijk in mag nemen. Het vormen van een goede mix aan attracties is voor de organisatie en de gemeente belangrijker dan het hoogste bod.

Pas sinds 2021 is de kasteeltuin bij de kermis getrokken. Ten tijde van de coronapandemie was er namelijk terreinbeheersing nodig voor de kermis, wat betekende dat er meer spreiding nodig was. Toentertijd is de kermis dan ook vertrokken van de Markt naar de kasteeltuin. Dit stuitte destijds op weerstand bij de horeca, omdat er volgens hen niemand meer naar de Markt kwam. De kasteeltuin viel echter als kermislocatie dusdanig in de smaak dat er besloten is deze locatie aan te houden. De kermis staat vanaf 2022 ook weer op de Markt, waardoor het totale gebied van de Wijchense kermis groter is dan voor de coronatijd.

Een van de afspraken die de gemeente had met Buro De Kermisgids is dat de exploitanten hun ritprijzen laag moeten houden. Tijdens onze observatie hebben we

a CBS (2022)

dan ook geen ritprijzen boven de drie euro aangetroffen. Ondanks dat volgens de organisatie de ritprijzen de helft waren van de prijzen van de Nijmeegse kermis werd er volgens hen tijdens de laatste editie juist meer winst gemaakt dan op de Nijmeegse kermis; een teken dat de kermis van Wijchen goed draait.

Landelijke trends en ontwikkelingen

Kermis in Nederland

De Nederlandse kermiscultuur kent een lange en rijke geschiedenis. De eerste vermelding van een Nederlands kermisfeest stamt uit 1023. In deze periode van de hoge middeleeuwen was er echter nog sprake van een andersoortige kermis dan vandaag de dag; men vierde jaarmarkten.

De jaarmarkten waren jaarlijkse feesten die in steden en dorpen werden gehouden, in eerste instantie ter gelegenheid van het inwijden van een kerk of het vieren van een kerkelijke feestdag. Het was echter niet alleen de kerkmis die de klok sloeg op een jaarmarkt. Er waren namelijk vele vormen van vermaak te vinden, zoals jongleurs, poppenkasten en rariteitenkabinetten.

Cultureel erfgoed

Tegenwoordig heeft de kermis een andere vorm aangenomen, maar de basis is nog steeds hetzelfde. Gezien de diepe wortels van de Nederlandse kermiscultuur is dan ook in 2022 besloten om de kermis tot Nederlands cultureel erfgoed te verklaren.

Kermisfamilies

De hedendaagse kermisattracties en -kramen worden veelal geëxploiteerd door rondreizende families die al meerdere generaties in de kermisbranche werkzaam zijn. In Nederland zijn er zo'n 100 kermisfamilies; het aantal exploitanten is een stuk hoger. Kinderen van kermisfamilies beginnen, wanneer zij oud genoeg zijn om hun eigen attractie te kopen en te exploiteren, vaak voor zichzelf.

Kermisseizoen

Over het algemeen vinden kermissen plaats in het kermisseizoen: van april tot en met oktober, met enkele uitschieters naar november. Het hoogseizoen van de kermissen is half september tot en met half oktober. Ook tijdens weekenden rondom feestdagen in het seizoen worden veel kermissen georganiseerd.

Het begin van het kalenderjaar is altijd een belangrijk moment voor kermisfamilies: dan moet namelijk bepaald worden welke kermissen zij aan willen gaan doen in het kermisseizoen. Om kans te maken op een plaats op een grotere kermis dienen de exploitanten een bod uit te brengen op een standplaats. Wanneer de biedtermijn voor een kermisplaats voorbij is, is het aan de organisatie om te bepalen welke exploitanten op de kermis van dat jaar mogen komen te staan. In principe worden de standplaatsen vergeven aan de hoogste bieders, maar de organisatie stuurt ook op een aantrekkelijke mix van attracties.

Voor kleinere dorpskermissen werkt het meestal anders. Daar heeft de organisatie van de kermis vaak jarenlange contacten met de beperkte hoeveelheid exploitanten die op die kermis staan. De organisatie van de kermis benadert deze exploitanten dan ook vaak zelf om ze te vragen of ze dat jaar weer komen en daarover afspraken te maken. Als een exploitant om welke reden dan ook afhaakt, moet de organisatie zelf (al dan niet op aanbeveling van de voormalige exploitant) op zoek naar een nieuwe exploitant.

De organisatie van kermissen is zowel in handen van gemeenten en commerciële partijen als van lokale verenigingen of stichtingen.

Feiten en cijfers

Gemiddeld worden er in Nederland per jaar zo'n 1.500 kermissen georganiseerd, waaronder 100 grote kermissen (meer dan 40 attracties en kramen). In totaal zijn er

zo'n 4.000 kermisattracties en -kramen aanwezig in Nederland, waarvan bijna de helft (zo'n 1.700) bestaat uit oliebollenkramen. Veel kermisexploitanten bezitten minstens één oliebollenkraam om ook buiten het kermisseizoen inkomsten te genereren.

Exploitatie van een attractie

Het exploiteren van kermisattracties gaat gepaard met veel vormen van vaste en variabele lasten:

- Dit begint al bij de aanschaf van een attractie. Waar er op de tweedehandsmarkt attracties te koop zijn voor enkele tienduizenden euro's kost een nieuwe attractie al gauw tussen de 300.000 en 1,5 miljoen euro. De aanschaf van een attractie wordt vaak gefinancierd met een lening.
- De attractie zelf vergt daarnaast ook periodiek onderhoud en is onderhevig aan afschrijvingen.
- Wanneer besloten wordt om een standplaats in te nemen, moeten er ook weer kosten gemaakt worden. Denk hierbij aan transportkosten (botsauto's vragen al snel drie transporten), manuren voor de op- en afbouw, eventuele energiekosten en de eventuele pachtgelden die gerekend worden voor een standplaats. Deze kosten variëren per type en formaat van de attractie, maar ook per dorp of stad.

Hoeveel winst er vervolgens wordt gemaakt op de kermis hangt uiteraard af van het aantal bezoekers. Dit hangt af van onder andere:

- Omvang van het primaire verzorgingsgebied: hoe groot de plaats is waar de kermis is, bepaalt in belangrijke mate het aantal bezoekers.
- Aantrekkelijkheid van de kermis: om voldoende bezoekers te trekken is het belangrijk dat de kermis in kwestie een aantrekkelijke mix van attracties vormt. Ook helpt het mee als de kermis zich op een sfeervolle, zichtbare en daarmee aantrekkelijk locatie bevindt.
- Concurrentie: andere kermissen in hetzelfde weekend en in de omgeving of heel veel kermissen direct achter elkaar in elkaar buurt, heeft invloed op het aantal bezoekers.
- Het weer: bij slecht weer komen er veel minder mensen op een evenement in de open lucht af.
- Ook de openingstijden moeten ruim genoeg zijn om financieel uit te komen. Er zijn namelijk niet op ieder moment van de dag evenveel bezoekers.

Eén seizoen om het hele jaar door te komen

Kermisexploitanten moeten in het seizoen voldoende omzetten om ook de vijf maanden buiten het kermisseizoen rond te kunnen komen. Het toegekend krijgen van voldoende standplaatsen voor je attracties is dus een vereiste voor een winstgevend seizoen. De periode buiten het seizoen wordt vaak gebruikt voor onderhoud aan de attracties. Daarnaast wordt buiten het kermisseizoen de oliebollenkraam ingezet om omzet te genereren.

De toekomst van de kermis

Minder dorpgeoriënteerd

De wereld is, mede door de ontwikkeling van sociale-media-platforms, een stukje kleiner geworden. Het is makkelijker dan ooit om te zien waar de dichtstbijzijnde grote kermis zich bevindt. Wat dat betreft zijn de inwoners van de kleinere dorpen minder aangewezen op hun eigen kermis: een grotere kermis in de omgeving kan, vanwege het uitgebreidere aanbod, een aantrekkelijkere optie zijn om de middag te spenderen dan de dorpskermis. Dorpsbewoners laten hun eigen kermis eerder links liggen.

Desalniettemin lijkt het algemene beeld te zijn dat zo'n beetje elke inwoner van een dorp vóór het behouden van zijn dorpskermis is.[a] Als de kermis er dan ook daadwerkelijk staat, betekent dat echter niet per sé dat de inwoners er voldoende geld uitgeven om de kermis ook rendabel te maken.

Gestegen kosten

Door diverse mondiale ontwikkelingen in de afgelopen jaren zijn er veel producten duurder geworden, zo ook voor de kermisexploitanten. Voor de kermissen in kleine kernen betekent dit vrijwel altijd al dat de organisatie, om een kermisexploitant überhaupt geïnteresseerd te krijgen, een exploitatievergoeding aan de exploitant moet betalen. Zonder die exploitatievergoeding is een dorpskermis bijna niet winstgevend te krijgen voor een exploitant.

Volgens de BOVAK dient een dergelijke exploitatievergoeding, om het voor exploitanten een aantrekkelijke kermis te maken, minstens € 4.000 à € 5.000 per kermis te bedragen. De huidige vergoedingen in Wijchen liggen op circa € 1.000 à € 1.500 per dorp.

De Kinderkermis

In het licht van de gestegen kosten is er recentelijk een nieuw soort kermis ontstaan, die steeds meer terrein aan het winnen is in Nederland: de kinderkermis. Kenmerken van de kinderkermis is de kleinschaligheid ervan en de focus op families en familie-attracties, zoals een kleine draai- of zweefmolen. Een dergelijke kermis kan door zijn beperkte formaat en openingstijden locaties aandoen die voor een reguliere kermis te klein zouden zijn. Bovendien brengt de exploitatie ervan relatief lage kosten met zich mee en vinden er zo goed als geen ongeregeldheden plaats.

Adviezen van de BOVAK

- Als er op een kermis meerdere exploitanten te vinden zijn, dan staan zij daar allemaal om winst te maken. In het geval van een kleinschaligere dorpskermis wordt het op dit punt problematisch; er komen vaak te weinig bezoekers om voor alle exploitanten de kosten eruit te halen. Wat volgens de BOVAK een oplossing kan zijn, is het maken van afspraken met één partij, die vervolgens de attracties regelt. Door maar één partij toe te laten wordt namelijk het financiële break-evenpunt van een dorpskermis sneller of überhaupt bereikt.
- Om genoeg publiek naar een dorpskermis te kunnen trekken, is het volgens de BOVAK belangrijk dat een dorpskermis geen stand-alone dorpsevenement moet zijn. Dit betekent dan ook dat het toevoegen van een feesttent aan het aanbod niet voldoende is. De kermis dient onderdeel te zijn van een groter dorpsevenement, om voldoende aanwas te genereren. Wat daarbij helpt is dat de dorpskermis een breed gedragen dorpsevenement is, dat verweven zit in de diepere folklore van het dorp. Elk dorp heeft namelijk zijn eigen geschiedenis, waarin een bepaalde rol voor de kermis is weggelegd. En het organiseren van een dorpskermis

a Gesprek met BOVAK (Nationale Bond van Kermsbedrijfhouders), 10 oktober 2023.

vraagt ook wat van de inwoners zelf. Zij moeten bereid zijn om eventueel als vrijwilliger op te treden op het kermisfeest.

- Daarbij is het belangrijk om de rol van de horeca enigszins beperkt te houden. De horeca, inclusief de muziekacts, hoort weliswaar bij de kermis, maar dient een ondergeschikte rol op de kermis te hebben. Als de feesttent te prominent aanwezig is, worden er namelijk te veel bezoekers van de kermis weggetrokken. Dit kan voorkomen worden door bijvoorbeeld van het gedeelte van de kermis waar de feesttent gevestigd is geen afgesloten terrein te maken. Hierdoor wordt het eenvoudiger om van de kermis naar de feesttent te gaan en andersom. Door geen entree te vragen bij de feesttent wordt de wisselwerking ook bevorderd.
- Ook het kermisseizoen kent zijn drukkere maanden. De periode waarin landelijk de meeste kermisattracties op kermissen te vinden zijn, is de periode van half september tot en met half oktober. In deze periode vinden er landelijk zo'n 70 kermissen per weekend plaats. Wanneer een kleine kern in deze periode een kermis organiseert, kan het dan ook lastiger zijn om voldoende kermisattracties te vinden die nog niet op de grotere, financieel interessantere kermissen zijn ingepland. De kermis om deze periode heen plannen, zou in ieder geval een tekort aan 'vrije' attracties op de dorpskermissen kunnen beperken. Het verplaatsen van een vaak traditioneel bepaalde kermisdatum heeft echter in een dorp meestal nogal wat voeten in de aarde.

Ook in de gemeente Wijchen worden in deze drukke maanden kermissen georganiseerd. Tussen 8 september en 15 oktober vinden de kermissen van Niftrik, Balgoij en Batenburg plaats, en ook de Wijchense kermis. Vooral voor de kermissen in Niftrik, Balgoij en Batenburg zou het kunnen helpen om ze buiten deze drukke periode te plannen, zodat het succes ervan minder afhankelijk wordt van het beschikbare attractieaanbod.

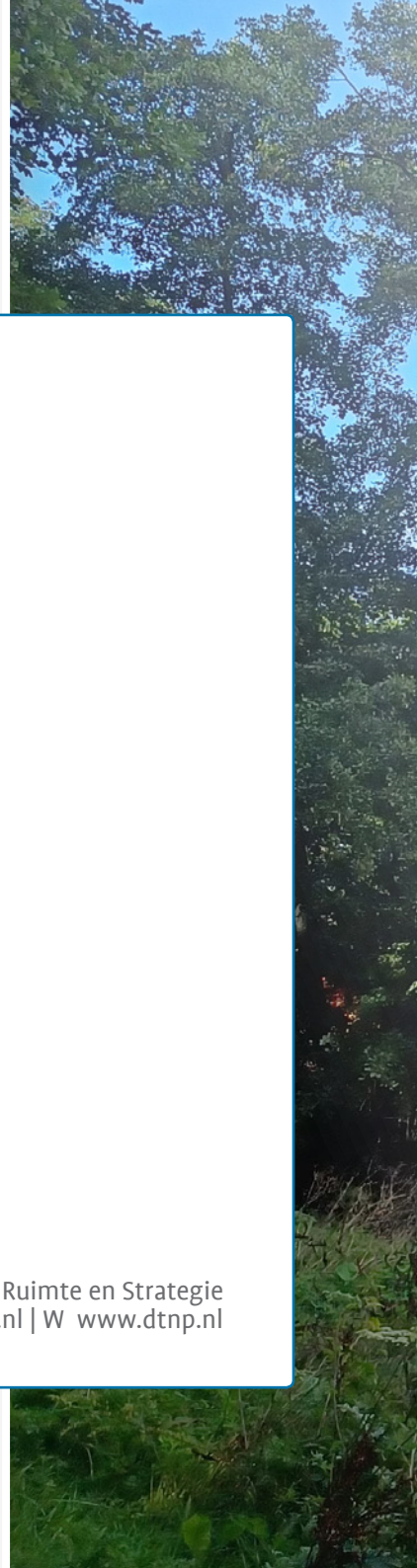

Droogh Trommelen en Partners (DTNP) - Adviseurs voor Ruimte en Strategie
Graafseweg 109, 6512 BS Nijmegen | T 024 - 379 20 83 | E info@dtnp.nl | W www.dtnp.nl

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5416
Extern Zaak ID	Z/23/120345
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	4 juli 2024
Agendapunt	4.2.b
Titel	Achtergrondinformatie: 120345 Informatienota Terugkoppeling besluit Begrotingswijziging WDW
Organisatieonderdeel	domein Bedrijfsvoering - team Financieel beleid
Eigenaar	Orsouw, van, Raoul
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	§8 Verbonden partijen
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Gerrits, G.W.R. (Geert)
Telefoonnummer steller	0884327190
E-mail adres steller	r.van.orsouw@drutenwijchen.nl

Bijlagen
120345 Informatienota Terugkoppeling besluit Begrotingswijziging WDW

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	12 december 2023
Stukken Agendacommissie Wijchen	20 december 2023
Raad openbaar Wijchen	1 februari 2024
Raad openbaar Wijchen	**4 juli 2024**

Voorgesteld besluit

Kennis te nemen van het WDW besluit t.a.v. de begrotingswijziging WDW, naar aanleiding van de ingediende zienswijze.

Openbaar Zaaknummer: Z/23/120345

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Terugkoppeling besluit Begrotingswijziging WDW

Datum: 12 december 2023

Kernboodschap
Het WDW bestuur heeft de begrotingswijziging, opgenomen in de Begroting 2024 van Druten en Wijchen, definitief vastgesteld. Het bestuur heeft bij dit besluit rekening gehouden met de zienswijze van Druten, waarin gevraagd is de uitzetting binnen de WDW begroting op te vangen. De WDW kiest ervoor dit als taakstelling specifiek op het takenpakket van Druten uit te werken. Daarmee kan de betreffende formatie uit de begrotingswijziging worden ingezet en komt het WDW bestuur zowel tegemoet aan de zienswijze van Druten, als aan Wijchen, waar geen zienswijze is uitgebracht.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit**
9-11-2023	**Begroting 2024 Wijchen**

Toelichting
Op 11 september is in het bestuur van de WDW een begrotingswijziging in concept vastgesteld. Daarbij is afgesproken de begrotingswijziging integraal op te nemen in de Begroting 2024 van Druten en Wijchen. Bij de vaststelling van de begroting 2024 van Druten en Wijchen was de raden voorgesteld geen zienswijze in te dienen op deze begrotingswijziging. In Wijchen is de begroting ongewijzigd vastgesteld, maar in Druten is hier een amendement op aangenomen. De zienswijze van Druten luidt: "De dekking van nieuwe taken/functies op te vangen binnen de bestaande budgetten en bestaande formatie".

Binnen het WDW bestuur is besproken hoe hier het best mee om te gaan voor alle partijen. Dit heeft geresulteerd in een opdracht richting directie/MT om te onderzoeken waar ze het takenpakket voor Druten kunnen aanpassen. Op voorwaarde dat dit uitvoerbaar is (medewerkers moeten hier geen hinder van ondervinden). Taken hoeven niet noodzakelijkerwijs betrekking te hebben op de extra taken uit de begrotingswijziging. De directie krijgt met het MT de taakstelling om (formatie)taken aan te wijzen, die we niet meer voor Druten uitvoeren, passend bij de niet beschikbaar gestelde gelden. Op deze manier doen we recht aan de zienswijze en tornen we tegelijkertijd niet aan het ambitieniveau van Wijchen.

Gevolgen
De begroting 2024 van de WDW zet uit met structureel € 539k en incidenteel in 2024 met € 238k. Hiertegenover komt een taakstelling buiten de sleutel voor Druten van structureel € 190k en incidenteel in 2024 € 84k. Bij de eerste Bestuursrapportage van de WDW in 2024, geven we de stand van zaken weer. Mocht de taakstelling in 2024 niet in z'n geheel gehaald worden, dan leidt dat tot meerkosten voor Druten.

	Totaal 2024	Wijchen	Druten
Uitzetting knelpuntennotitie structureel	539.000	349.272	189.728
Uitzetting knelpuntennotitie incidenteel	237.500	153.900	83.600
Taakstelling Druten structureel buiten sleutel	-189.728	0	-189.728
Taakstelling Druten incidenteel buiten sleutel	-83.600	0	-83.600
Totaal extra bijdrage gemeenten	503.172	503.172	0

Communicatie
We informeren de raden over dit besluit en blijven de raden in 2024 middels de reguliere p&c-documenten informeren over de invulling hiervan.

Uitvoering of Vervolgstappen
Directie / MT gaat zich buigen over welke taken voor de gemeente Druten aangepast kunnen worden en zetten zich in dit zo snel mogelijk te realiseren. Bij de 1e Bestuursrapportage van de WDW komen we hierop terug, zodat de raden in de Perspectiefnota's hier vervolgens op kunnen anticiperen. De structurele effecten neemt de WDW mee in de concept Begroting 2025.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5852
Extern Zaak ID	Z/24/239100
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	4 juli 2024
Agendapunt	4.2.c
Titel	Achtergrondinformatie: 239100 Informatienota Verlenging pilot Consulent Mantelzorg (voorheen Mantelzorgmakelaar)
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team WMO, jeugd en gezondheid
Eigenaar	Muurmans, Margreet
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	P6 Sociaal domein
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Schouten, B. (Bea)
Telefoonnummer steller	06-39835295
E-mail adres steller	m.muurmans@drutenwijchen.nl

Bijlagen
239100 Informatienota Verlenging pilot Consulent Mantelzorg (voorheen Mantelzorgmakelaar)

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	23 april 2024
Stukken Agendacommissie Wijchen	26 april 2024
Raad openbaar Wijchen	30 mei 2024
Raad openbaar Wijchen	**4 juli 2024**

Voorgesteld besluit

Openbaar Zaaknummer: Z/24/239100

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Verlenging pilot Consulent Mantelzorg (voorheen Mantelzorgmakelaar)

Datum: 23-4-2024

Kernboodschap
De komende jaren zal er in de gemeente Wijchen vaker een beroep worden gedaan op mantelzorgers. Wie zijn/ haar mantelzorgtaken zo kan inrichten dat het goed bij zijn/ haar eigen leven past, zal langer, beter en gezonder voor de ander kunnen zorgen. MantelzorgNL heeft in 2021/2022 de wensen en behoefte van mantelzorgers in de gemeente Wijchen in kaart gebracht. Op basis van dit onderzoek zijn er speerpunten geformuleerd en acties uitgezet, zoals het aantrekken van Consulent Mantelzorg (eerdere functienaam Mantelzorgmakelaar) in het Sociaal team als pilot. De consulent is vanaf 1 augustus 2023 in dienst, haar inspanningen hebben geleid tot aantoonbare resultaten/ effect. Dit is de reden waarom het college de intentie heeft om de pilot met 1,5 jaar te verlengen t/m 31-12-2025. Via de Perspectiefnota 2024 wordt aan de Raad voorgelegd om een deel van het budget mantelzorg 2024 door te schuiven naar 2025. Op deze manier zijn de personeelskosten in 2025 gedekt.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
26-10-2022	Besluit: Uitkomsten mantelzorgonderzoek en speerpunten 2022/ 2023 Zaaknummer: 94837

Toelichting
Door verder te investeren in professionele, goed toegeruste mantelzorgondersteuning kan de mantelzorger langer, beter en gezonder voor de ander zorgen. Liefdevolle zorg draagt bij aan langer zelfstandig thuis wonen.

- **Inzet Consulent Mantelzorg leidt tot betere Mantelzorgondersteuning**

De Consulent Mantelzorg is sinds 1 augustus 2023 in dienst en maakt deel uit van het Sociaal team. De afgelopen maanden heeft zij aantoonbare resultaten geboekt en staan er acties gepland op de volgende speerpunten uit het onderzoek van MantelzorgNL:

Vinden: investeer in het 'vinden' van mantelzorgers
Versterken: versterk de positie van mantelzorgers
Verbinden: intensiever samenwerken is een voorwaarde voor het goed kunnen vinden en versterken van mantelzorgers.
Verlichten: informeer mantelzorgers over het ondersteuningsaanbod. Zorg voor een goed ondersteuningsaanbod. Versterk de draaglast en draagkracht van mantelzorgers.

Belangrijkste resultaten tot nu toe:

Vinden
- Het vergroten van het bewustzijn van Mantelzorgers door middel van ervaringsverhalen in de Wegwijs
- Succesvolle Dag van de Mantelzorg met zorgvragers en mantelzorgers

Versterken
- Het voeren van Keukentafelgesprekken met Mantelzorgers en het aanbieden van Mantelzorgondersteuning.
- Het organiseren van een inloopspreekuur.

Verbinden
- Vragen van Mantelzorgers die via Sociaal Team/ toegang binnen komen, worden doorgeleid naar de Consulent Mantelzorg.
- De Consulent geeft pro-actief advies aan directe collega's, ook wordt zij door hen geraadpleegd.
- De Consulent werkt nauw samen met Welzijnsorganisatie MeerVoormekaar.
- Sinds kort bestaat de werkgroep 'Netwerk Mantelzorg' met professionals en ervaringsdeskundigen. Doelen: het ontwikkelen van een vraaggericht aanbod voor mantelzorgers en het versterken van de onderlinge samenwerking.
- Het Mantelzorgpanel bestaat uit ervaringsdeskundigen. Zij geven pro-actief en re-actief advies over ontwikkelingen.

Verlichten
- De mantelzorg wordt individueel ondersteunt maar ook collectief (workshops, maatwerkvoorzieningen ed).
- De website www.wijchen.nl is uitgebreid met informatie over mantelzorg.

Geplande acties o.a. :

Vinden
- Ophalen en publiceren van meer ervaringsverhalen van mantelzorgers
- Het ontwikkelen van een Communicatiecampagne om meer mantelzorgers te vinden
- Organisatie van de Dag van de Mantelzorg

Versterken
- Doorontwikkelen van een divers vraaggericht aanbod.

Verbinden
- De rol en positie van de Consulent Mantelzorg door een Communicatiecampagne verder versterken.
- Doorontwikkelen werkgroep 'Netwerk Mantelzorg'
- Doorontwikkelen van het Mantelzorgpanel

Verlichten
- Doorontwikkelen van collectief aanbod ter ondersteuning van de mantelzorger
- Doorontwikkelen van diverse communicatiemiddelen (zoals website, flyer ed).

- **Belang van mantelzorgers neemt toe**

De komende jaren zal er vaker een beroep worden gedaan op mantelzorgers. Een grote groep mensen wordt steeds ouder (dubbele vergrijzing) en blijft langer thuis wonen. Op dit moment zijn er 5 potentiële mantelzorgers per 75-plusser, in 2040 zijn dit er 3. Daarnaast heeft de formele zorg problemen met de personele bezetting: de formele zorg staat onder druk.

- **Voorkomen is beter dan genezen**

In de gemeente Wijchen wonen ongeveer 12.000 mantelzorgers. Ongeveer 9% van de mantelzorgers (ongeveer 1.100 Wijchenaren) zijn zwaar overbelast of lopen dit risico. Wanneer de mantelzorger overbelast is kan een schrijnende situatie ontstaan. De mantelzorger voelt zich eenzaam, krijgt een depressie of een burn-out. Ook hebben de mantelzorgtaken een negatief effect op prestaties op school of op het werk. Tot slot neemt de kans op mishandeling van de zorgvrager toe.

- **Wmo 2015**

De gemeente heeft vanuit de Wmo 2015 de wettelijke taak om mantelzorgers te waarderen en zo te ondersteunen dat overbelasting voorkomen wordt. We spreken wettelijk gezien van mantelzorger als er minimaal 8 uur per week gedurende drie maanden hulp of zorg wordt gegeven.

Gevolgen
De Consulent Mantelzorg geeft verdere uitvoering aan de behoeften van mantelzorgers. De basis van haar werkzaamheden zijn de speerpunten en acties die voortkwamen uit het behoefteonderzoek onder mantelzorgers.

Communicatie
Via diverse kanalen (Website, social media, Wegwijs, welzijn- en zorgprofessionals, inloopspreekuur) worden inwoners van de gemeente Wijchen geïnformeerd over diverse vormen van Mantelzorgondersteuning. Sinds kort bestaat er een Mantelzorgpanel Wijchen (deze bestaat uit ervaringsdeskundigen). Het panel geeft advies over de te ontwikkelen producten/ ideeën.

Uitvoering of Vervolgstappen
Zie gevolgen.

Geheimhouding:
N.v.t.

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5182
Extern Zaak ID	Z/23/135157
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	4 juli 2024
Agendapunt	4.2.d
Titel	Achtergrondinformatie: 135157 Beslisnota Uitvoering maatregelen Edisonstraat-Einsteinstraat
Organisatieonderdeel	domein Fysieke leefomgeving - team Gebiedsinrichting
Eigenaar	Rouw, Jan
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P2 Verkeer en vervoer
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Bronkhorst, T. (Twan) van
Telefoonnummer steller	088 4327370
E-mail adres steller	j.rouw@drutenwijchen.nl

Bijlagen
135157 Beslisnota Uitvoering maatregelen Edisonstraat-Einsteinstraat
Bijlage 1 Edisonstraat blad 1_240314
Bijlage 2 Edisonstraat blad 2_240314
Bijlage 3 Einsteinstraat_240314
Bijlage 4 Zesweg en Kruising Woeziksestraat_240314

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	7 november 2023
College BenW openbaar Wijchen	26 maart 2024
Stukken Agendacommissie Wijchen	19 april 2024
Commissievergadering Wijchen	16 mei 2024
Raad openbaar Wijchen	30 mei 2024
Raad openbaar Wijchen	**4 juli 2024**

Voorgesteld besluit

1. Kennis te nemen van het definitief ontwerp Edisonstraat-Einsteinstraat (bijlage 1 t/m 4).
2. Een krediet van € 1.177.000 beschikbaar te stellen om de maatregelen in 2024 uit te voeren.

3. De kapitaallasten van € 40.849 per jaar, ingaande 2025 te verwerken in de perspectiefnota 2024 voor integrale afweging.

Openbaar Zaaknummer: Z/23/135157

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Uitvoering maatregelen Edisonstraat-Einsteinstraat

Datum: 23 februari 2024

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. Kennis te nemen van het definitief ontwerp Edisonstraat-Einsteinstraat (bijlage 1 t/m 4).
2. Een krediet van € 1.177.000 beschikbaar te stellen om de maatregelen in 2024 uit te voeren.
3. De kapitaallasten van € 40.849 per jaar, ingaande 2025 te verwerken in de perspectiefnota 2024 voor integrale afweging.

Aanleiding
Vanuit economische zaken is in 2021 het initiatief genomen om de verkeerssituatie Edisonstraat-Einsteinstraat in beeld te brengen. Een enquête maakte onderdeel uit van deze verkeerskundige analyse.

Het resultaat hiervan is op 30 augustus 2022 gepresenteerd aan bewoners en ondernemers.
Op deze presentatie zijn ook mogelijke maatregelen besproken om de geconstateerde knelpunten op te lossen. Deze komen samenvattend uit op:

- Een herkenbare en uniforme inrichting van de weg;
- Uniforme inrichting van de openbare parkeervakken;
- Parkeren concentreren aan één zijde van de weg, inclusief mogelijke uitbreiding;
- Uniforme inrichting van de bermen met hagen en bomen, inclusief ruimte voor waterberging, en een door de ondernemers gewenste voetgangersvoorziening;
- Afsluiting Zesweg, om sluipverkeer tegen te gaan.

De aanwezigen konden zich vinden in de verkeersanalyse en mogelijke oplossingen.

De voorgestelde oplossingen, en opgehaalde informatie, zijn vertaald in een voorlopig ontwerp. Dit ontwerp is op 23 januari 2024 gepresenteerd aan bewoners en ondernemers.
Op deze druk bezochte inloopavond, waren de algemene reacties positief. Wel werden er kritische vragen gesteld, en aanpassingen voorgesteld. Deze zijn, waar dat binnen de plannen mogelijk was, verwerkt in het definitief ontwerp.

Het nu uitgevoerde onderzoek is vooruitlopend op het project 'Vergroening bedrijventerrein Wijchen Oost', waar de Edisonstraat en Einsteinstraat onderdeel van uitmaken, uitgevoerd.

De aanbevelingen kunnen mogelijk als voorbeeld dienen bij de verdere uitwerking van het project 'Vergroening bedrijventerrein Wijchen Oost'.
Zie ook Toekomstvisie Wijchen oost.(Actiepunt 7: Veilige Omgeving. Onderzoek doen naar verkeersveiligheid Edisonstraat).

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
07-11-2023	Verkeersonderzoek Edisonstraat-Einsteinstraat Besluit (Z/23/135157)

Gewenst resultaat
Het bevorderen van de verkeersveiligheid voor alle verkeersdeelnemers door een duidelijk en éénduidig straatbeeld.

Argumenten
1.1 Het voorlopig ontwerp kan uitgewerkt worden naar een definitief ontwerp.
De bewoners en ondernemers hebben in zijn algemeenheid positief gereageerd op het voorlopig ontwerp. Daar waar mogelijk zijn de aangedragen aanpassingen verwerkt.

1.2 Uitbreiding parkeerverbod naar de zijstraten.
De bewoners en ondernemers ondervinden nu al overlast door geparkeerde auto's in de zijstraten van de Edisonstraat. Met de plannen, zoals die nu gepresenteerd zijn, verwachten ze nog meer overlast.
Door het uitbreiden van het parkeerverbod tot bij de eerste inrit, verwachten wij de overlast tot een minimum te beperken. Hierdoor kan er ook beter gehandhaafd worden.

1.3 De Zesweg wordt niet afgesloten.
Voor de afsluiting van de Zesweg bleek (ondanks de gevoerde correspondentie), tijdens de inloopavond toch geen draagvlak te zijn. In overleg met de bewoners wordt hier nu een 30 km/h zone ingesteld. Gelijktijdig hiermee zal voor het hele gebied tussen de Zesweg en Woeziksestraat een 30 km/h zone worden ingesteld. Dit zijn smalle straten, die geen uitstraling hebben van wegen waar 50 km/h gereden mag worden. Hierdoor hoeven er ook geen extra fysieke maatregelen genomen te worden.

Tegenargumenten en risico's
1.1 Enkele ondernemers aan de Edisonstraat hebben aangegeven van mening te zijn dat met de huidige plannen de parkeerproblemen niet worden opgelost.
De huidige parkeerproblemen zijn vooral ontstaan omdat er ondernemers zijn die de benodigde parkeerplaatsen niet op eigen terrein hebben gerealiseerd, of de parkeerplaatsen anders gebruiken (bijvoorbeeld voor opslag). Hierdoor wordt er onder andere door het eigen personeel veel in de berm geparkeerd.
Dit parkeerprobleem is niet helemaal door de gemeente op te lossen. In de huidige plannen worden er ongeveer 15 extra parkeerplaatsen aangelegd, ten opzichte van de huidige officiële parkeerplaatsen in de Edisonstraat. Voor het oplossen van de totale parkeerproblematiek hebben de ondernemers ook zelf een verantwoordelijkheid.

Financiële gevolgen

In de begroting 2024 is de investering aan de Edisonstraat en Einsteinstraat opgenomen als een pm post. Dit voorstel geeft invulling aan deze post.

De investering bedraagt € 1.177.000. Het investeringsbedrag schrijven we af in 68 jaar. De kapitaallasten, ad € 40.849, ingaande 2025 verwerken we via de perspectiefnota 2024. De areaaluitbreiding wordt in de begroting 2025 meegenomen.

Door het krediet niet via een P&C document aan te vragen is het niet mogelijk voor de gemeenteraad om het voorstel integraal af te wegen. We zullen de kapitaallasten opnemen in de perspectiefnota voor integrale afweging.

Communicatie
Het voorlopig ontwerp is op 23 januari 2023 tijdens een inloopavond gepresenteerd aan de bewoners en ondernemers.

Inwonersparticipatie
Op de inloopavond is een toelichting gegeven op het voorlopig ontwerp. Hier lagen ook formulieren waar aanwezigen hun reactie op de plannen konden geven.
Enkele ondernemers hebben aangegeven graag een persoonlijk contact te willen, om over hun specifieke situatie te overleggen

De reacties zijn, waar mogelijk, verwerkt in het definitieve ontwerp.
Na het beschikbaar stellen van de financiële middelen zal, via de website een terugkoppeling geven worden op de gemaakte opmerkingen. Hier zal dan ook het definitief ontwerp op geplaatst worden.

Uitvoering of Vervolgstappen
Na het beschikbaar stellen van de financiële middelen, zal het werk aanbesteed worden. Uitvoering kan dan in 2024 nog opgestart worden.

Bij de planning van de uitvoering zullen de ondernemers nauw betrokken worden.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

Voorstel
Advies
Team financiën

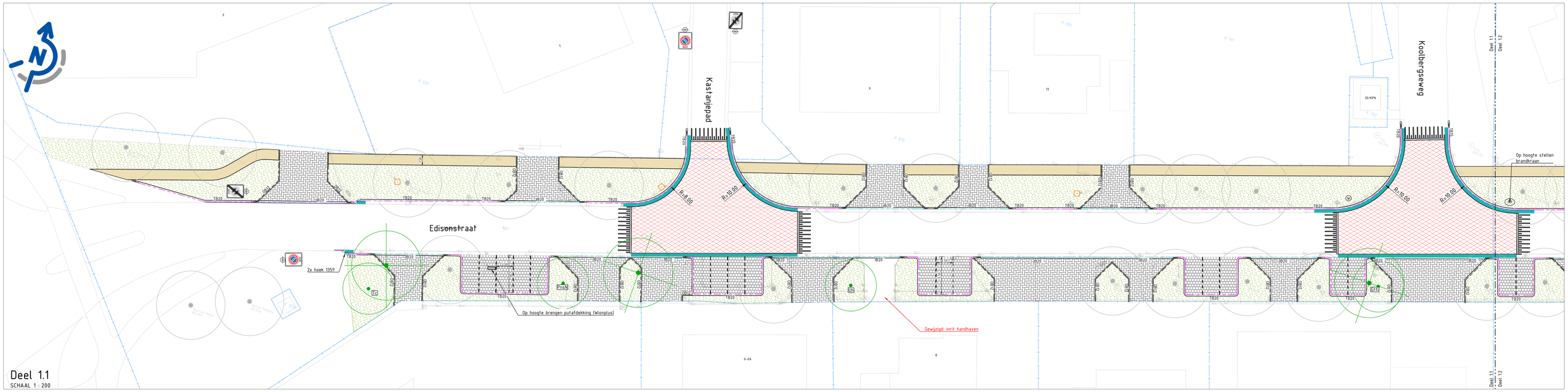

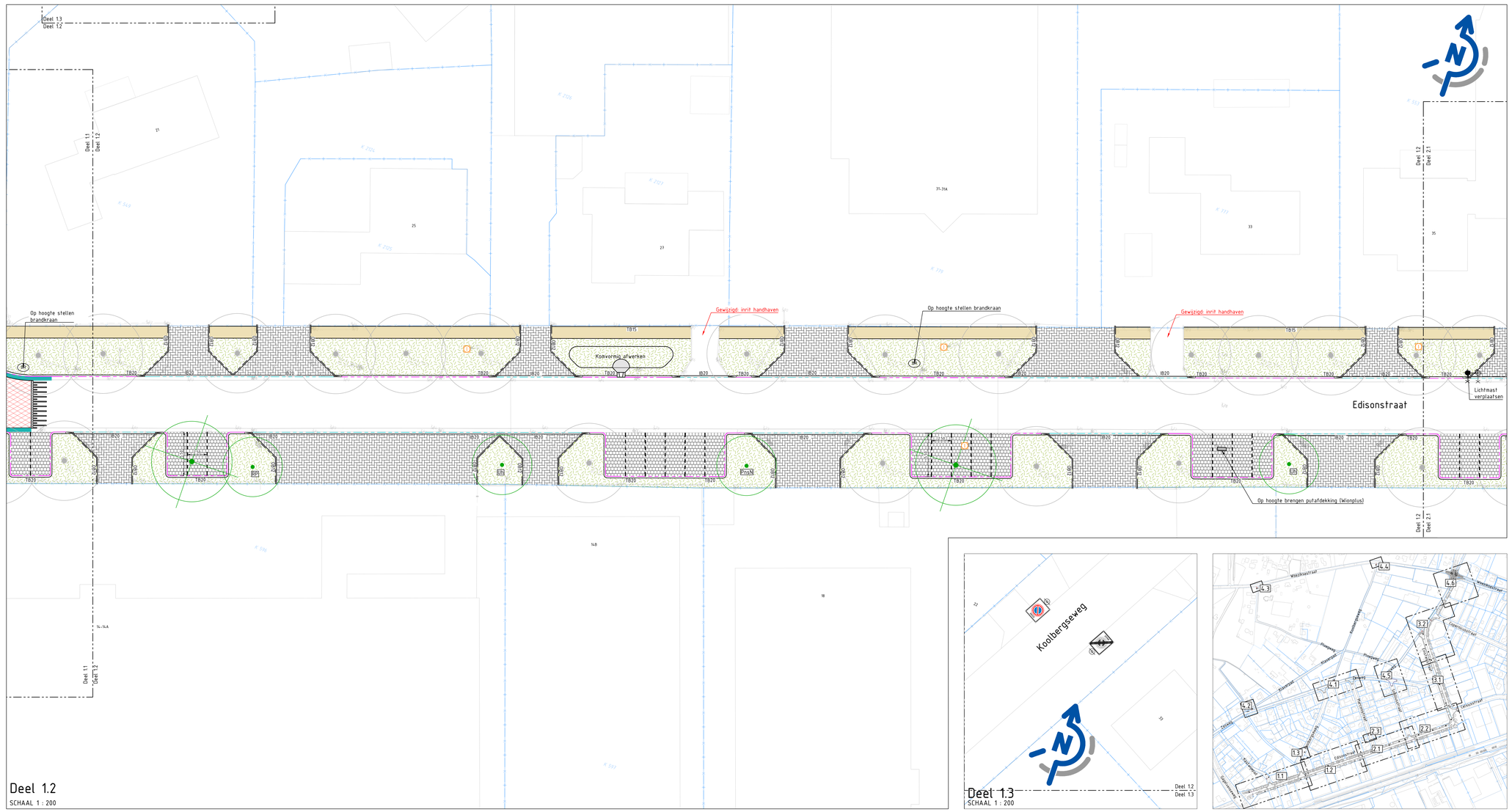

Legenda

- Ondergrond - BGT 08-03-2023
- Ondergrond - Kadastrale kaart 08-03-2023
- Ondergrond - Inmeting 14-03-2023
- OB12 — Opsluitband 120x250 mm , gesteld in beton v.v. steunrug
- TB15 — Trottoirband 130/150x250 mm, gesteld in beton v.v. steunrug
- TB20 — Trottoirband 180/200x250 mm, gesteld in beton v.v. steunrug
- IB20 — Inritband 200x130 mm, gesteld in beton v.v. steunrug
- RWS — RWS band 110/220x250 mm, gesteld in beton v.v. steunrug
- Inritblokken: 600x300x200mm, gesteld in beton
- Goottegel 150x300 mm gesteld in beton
- Goot 5 strekken betonstraatstenen keiformaat, kleur grijs, gesteld in beton
- Goot 4 strekken betonstraatstenen keiformaat, kleur grijs, gesteld in beton
- Goot 5 strekken straatbakstenen keiformaat, kleur rood, gesteld in beton
- Goot 1 strek betonstraatstenen keiformaat, kleur grijs, gesteld in beton
- Parkeervakscheiding, BSS KF, kleur wit
- Uitstroom richting verlaagde berm:
  - Uitstroomband 600x250 mm, leverancier Struyk Verwo
  - stenen gesteld in beton
- Taludmarkering van thermoplast, lengte 1.90 m. t.b.v schijndrempels
- Lengtemarkering van thermoplast
- Markering figuren van thermoplast
- Vlakmarkering van thermoplast
- Betonstraatstenen keiformaat, dikte 80 mm, kleur grijs, keperverband
- Betonstraatstenen keiformaat, dikte 80 mm, kleur grijs, elleboogverband
- Middengeleider van beton met straatwerk print
- Parkeerplaatsen van dubbelkeiformaat, 210x210x80mm, kleur antraciet, halfsteensverband
- Rijbaan van asfalt, opbouw van boven naar beneden:
  - AC-11 surf DL-B, laagdikte 35 mm
  - AC-16 TL-B, laagdikte 50 mm
  - AC-22-DL-B, laagdikte 70 mm
- Deklaag van AC-11 surf DL-B, laagdikte 35 mm
- Fietspad van rood asfalt, opbouw van boven naar beneden:
  - AC-11 surf DL-B, Till Red 3% rode kleurstof, zwarte bitumen, laagdikte 35 mm
  - AC-22 DL-B, laagdikte gemiddeld 70 mm
- Deklaag asfalt rood, AC 11 surf, DL-B, Till Red 3% rode kleurstof, zwarte bitumen laagdikte 35 mm
- Pad van Graustabiel 0/12, opbouw van boven naar beneden:
  - Graustabiel, laagdikte 60 mm
  - Menggranulaat 0/31,5, laagdikte 150 mm
- Bloemenrijk grasmengsel G5, Cruydthoeck
- RWS kolk eendelig, type: TRK-2000 RWS/90
- Trottoirkolk, eendelig, type: Q-Line Classic TRK-4716/90 GB1
- Op hoogte brengen putafdekking
- Op hoogte brengen brandkraan
- Op hoogte brengen straatpot
- Borden parkeerzone
- Nieuwe te plaatsen verkeersbord incl. flespaal
- Nieuwe locatie te verplaatsen lichtmast
- Te verplaatsen lichtmast
- Te kappen boom
- Nieuw te planten boom, stamomtrek 20-25 cm:
  - Tc - Tilia cordata (Winterlinde)
  - PnsN - Pinus nigra subsp. Nigra (Oostenrijkse Den)
  - UHi - Ulmus 'Homestead' (Iep)
  - RP - Robinia Pseudoacacia (Acacia)
  - Gtfi - Gleditsia triacanthos f. inermis (Valse Christusdoorn)
- Bestaande te handhaven boom

Bestaande situatie: 45 parkeervakken

Nieuwe situatie: 83 parkeervakken

Gewijzigd:
- E01 borden naar parkeerzone
- Voorrangssituatie Klaverpad/Koolbergseweg
- Boomsoorten gewijzigd
- 30 km zone toegevoegd

Getekend door:	K. Laurenssen
Geconfroleerd door:	B. Visser
Schaal:	1:200
Formaat:	A0
Documenttype:	Tekening

Projectnummer:	Tekeningnummer:	Blad:
RI23014	501	1
Versie:	Status:	Datum uitgifte:
03	Concept	14-03-2024

Opdrachtgever:
Werkorganisatie Druten Wijchen

Project:
Parkeervoorzieningen Edisonstraat en Einsteinstraat

Omschrijving:
Voorlopig ontwerp Edisonstraat

RE infra
Bezoek adres : Jan v.d. Heydenstraat 2, Wijchen
Postadres : Postbus 6, 6600 AA Wijchen
Telefoon : 024-64 253 94
E-mail : info@RE-infra.nl

Maten in meters, tenzij anders aangegeven.
Peilmaten in meters t.o.v. N.A.P., tenzij anders aangegeven.
Diameters in millimeters, tenzij anders aangegeven.

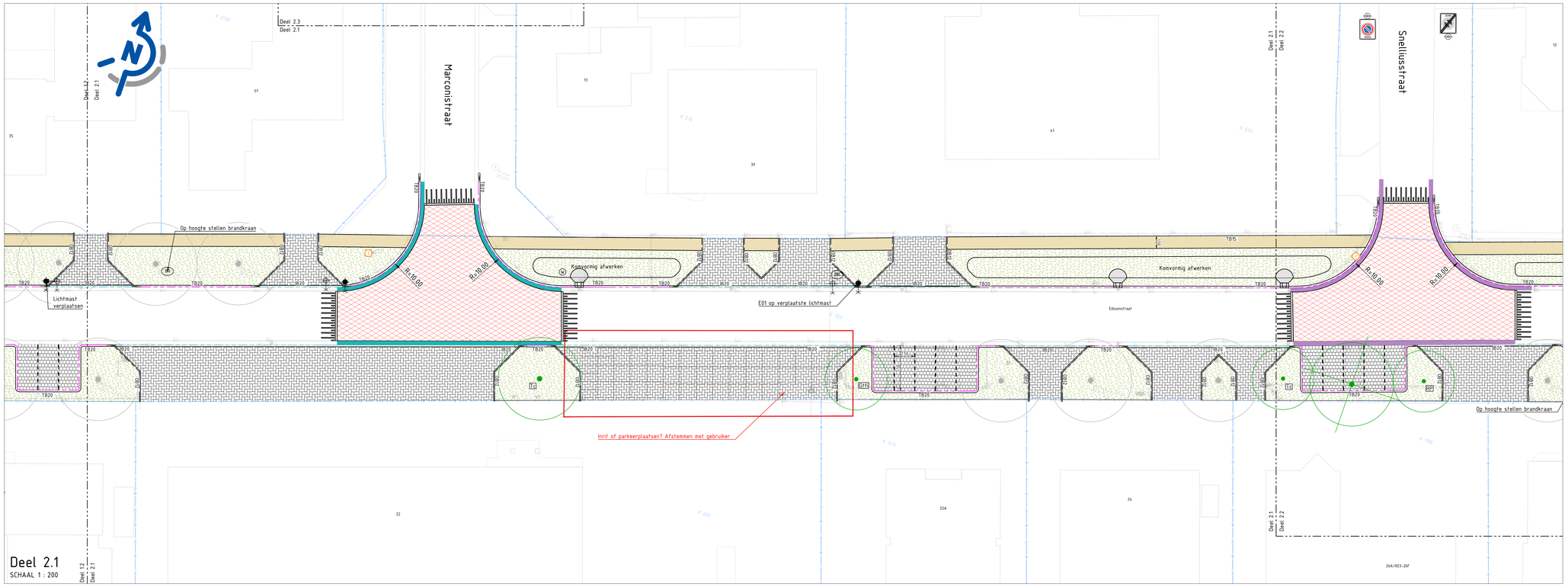

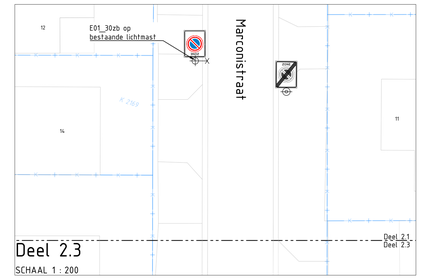

Deel 2.3

SCHAAL 1 : 200

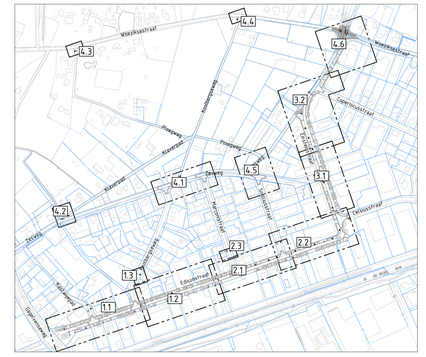

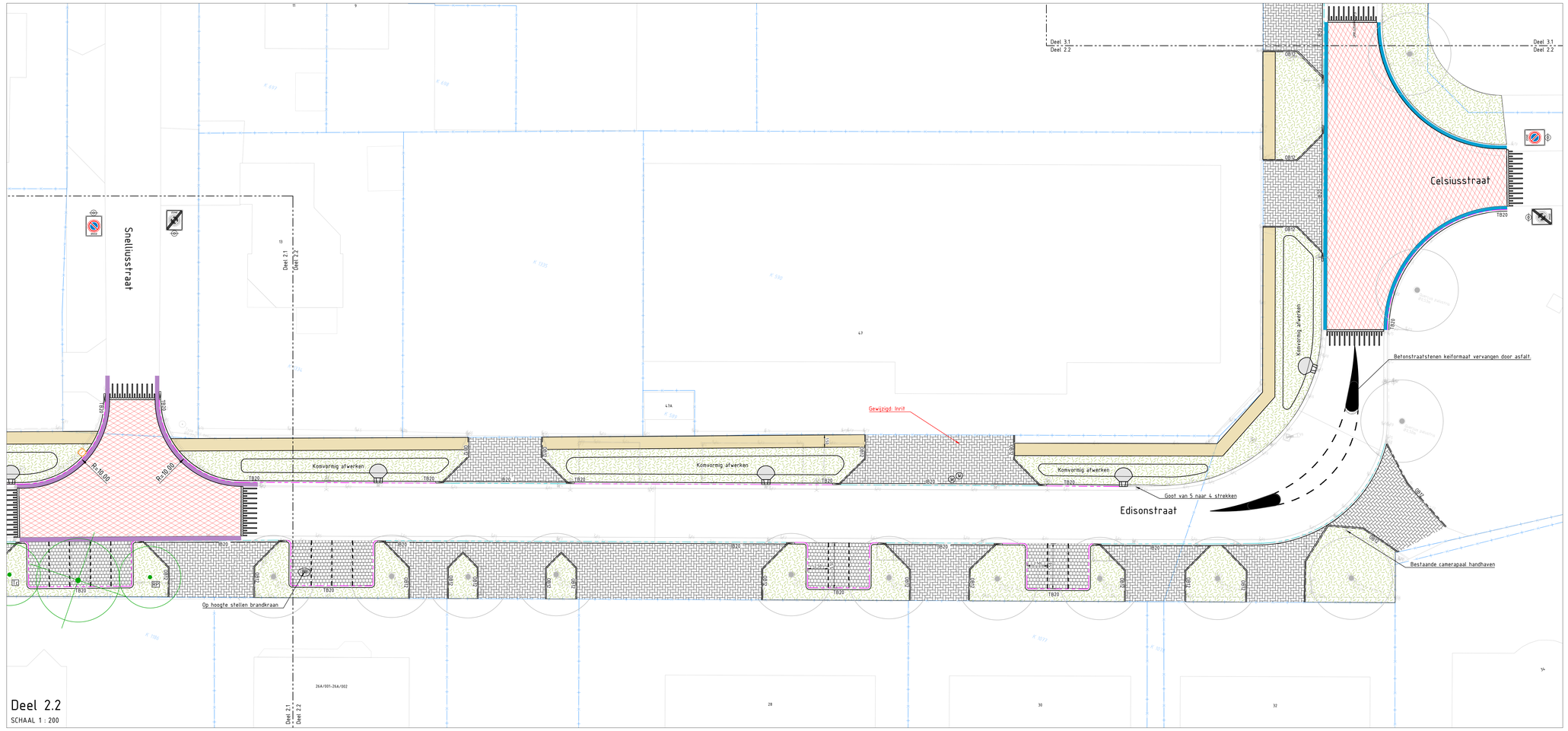

Legenda

- Ondergrond - BGT 08-03-2023
- Ondergrond - Kadastrale kaart 08-03-2023
- Ondergrond - Inmeting 14-03-2023
- OB12 — Opsluitband 120x250 mm , gesteld in beton v.v. steunrug
- TB15 — Trottoirband 130/150x250 mm, gesteld in beton v.v. steunrug
- TB20 — Trottoirband 180/200x250 mm, gesteld in beton v.v. steunrug
- IB20 — Inritband 200x130 mm, gesteld in beton v.v. steunrug
- RWS — RWS band 110/220x250 mm, gesteld in beton v.v. steunrug
- KLN — Inritblokken: 600x300x200mm, gesteld in beton
- Goottegel 150x300 mm gesteld in beton
- Goot 5 strekken betonstraatstenen keiformaat, kleur grijs, gesteld in beton
- Goot 4 strekken betonstraatstenen keiformaat, kleur grijs, gesteld in beton
- Goot 5 strekken straatbakstenen keiformaat, kleur rood, gesteld in beton
- Goot 1 strek betonstraatstenen keiformaat, kleur grijs, gesteld in beton
- Parkeervakscheiding, BSS KF, kleur wit
- Uitstroom richting verlaagde berm:
  - Uitstroomband 600x250 mm, leverancier Struyk Verwo
  - stenen gesteld in beton
- Taludmarkering van thermoplast, lengte 1.90 m. t.b.v schijndrempels
- Lengtemarkering van thermoplast
- Markering figuren van thermoplast
- Vlakmarkering van thermoplast
- Betonstraatstenen keiformaat, dikte 80 mm, kleur grijs, keperverband
- Betonstraatstenen keiformaat, dikte 80 mm, kleur grijs, elleboogverband
- Middengeleider van beton met straatwerk print
- Parkeerplaatsen van dubbelkeiformaat, 210x210x80mm, kleur antraciet, halfsteensverband
- Rijbaan van asfalt, opbouw van boven naar beneden:
  - AC-11 surf DL-B, laagdikte 35 mm
  - AC-16 TL-B, laagdikte 50 mm
  - AC-22-DL-B, laagdikte 70 mm
- Deklaag van AC-11 surf DL-B, laagdikte 35 mm
- Fietspad van rood asfalt, opbouw van boven naar beneden:
  - AC-11 surf DL-B, Till Red 3% rode kleurstof, zwarte bitumen, laagdikte 35 mm
  - AC-22 OL-B, laagdikte gemiddeld 70 mm
- Deklaag asfalt rood, AC 11 surf, DL-B, Till Red 3% rode kleurstof, zwarte bitumen laagdikte 35 mm
- Pad van Graustabiel 0/12, opbouw van boven naar beneden:
  - Graustabiel, laagdikte 60 mm
  - Menggranuliaat 0/315, laagdikte 150 mm
- Bloemenrijk grasmengsel G5, Cruydthoeck
- RWS kolk eendelig, type: TRK-2000 RWS/90
- Trottoirkolk, eendelig, type: Q-Line Classic TRK-4716/90 GB1
- Op hoogte brengen putafdekking
- BR — Op hoogte brengen brandkraan
- W — Op hoogte brengen straatpot
- Borden parkeerzone
- Nieuwe te plaatsen verkeersbord incl. flespaal
- Nieuwe locatie te verplaatsen lichtmast
- Te verplaatsen lichtmast
- Te kappen boom
- Nieuw te planten boom, stamomtrek 20-25 cm:
  Tc - Tilia cordata (Winterlinde)
  PnsN - Pinus nigra subsp. Nigra (Oostenrijkse Den)
  UH - Ulmus 'Homestead' (Iep)
  RP - Robinia Pseudoacacia (Acacia)
  GTri - Gleditsia triacanthos f. inermis (Valse Christusdoorn)
- Bestaande te handhaven boom

Bestaande situatie: 45 parkeervakken

Nieuwe situatie: 83 parkeervakken

Gewijzigd:
- E01 borden naar parkeerzone
- Voorrangssituatie Klaverpad/Koolbergseweg
- Boomsoorten gewijzigd
- 30 km zone toegevoegd

Getekend door: K. Laurenssen		
Gecontroleerd door: B. Visser		
Schaal: 1:200		
Formaat: A0	Documenttype: Tekening	

Projectnummer: RI23014	Tekeningnummer: 501	Blad: 2
Versie: 03	Status: Concept	Datum uitgifte: 14-03-2024

Opdrachtgever: Werkorganisatie Druten Wijchen

Project: Parkeervoorzieningen Edisonstraat en Einsteinstraat

Omschrijving: Voorlopig ontwerp Edisonstraat

RE infra
Bezoek adres : Jan v.d. Heydenstraat 2, Wijchen
Postadres : Postbus 6, 6600 AA Wijchen
Telefoon : 024-64 253 94
E-mail : info@RE-infra.nl

Maten in meters, fenzij anders aangegeven.
Peilmaten in meters t.o.v. N.A.P., fenzij anders aangegeven.
Diameters in millimeters, fenzij anders aangegeven.

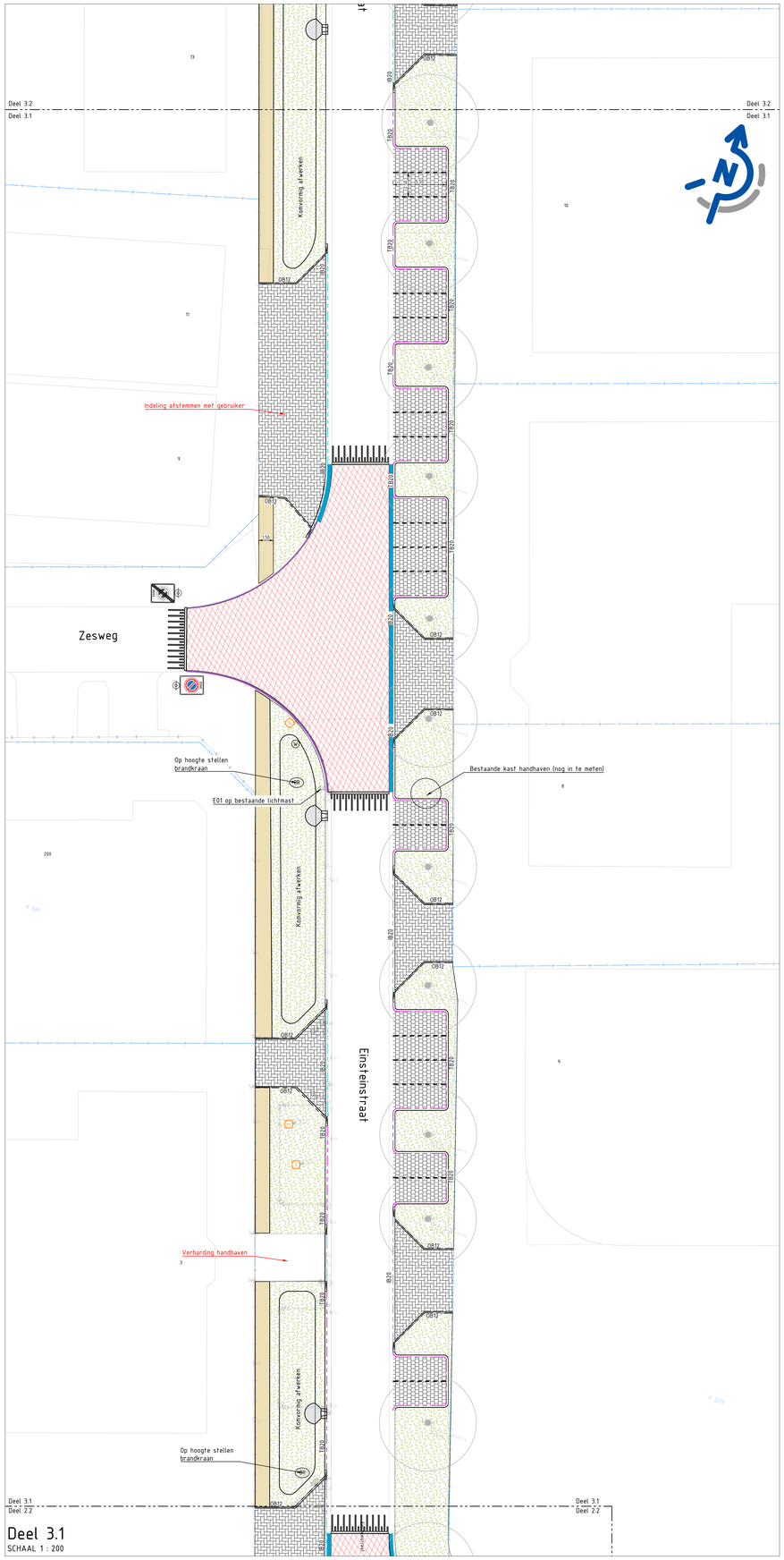

Deel 3.1
SCHAAL 1 : 200

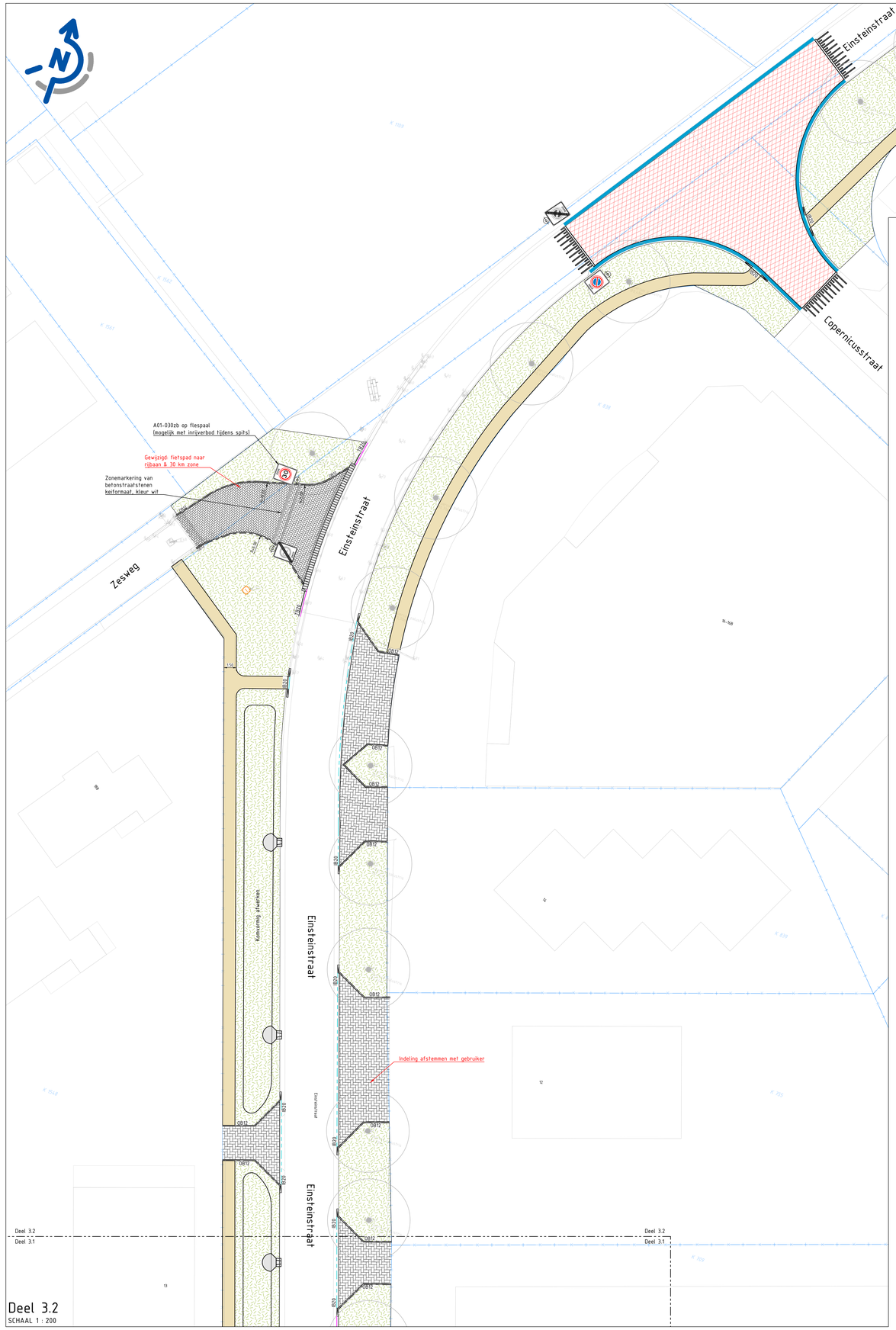

Deel 3.2
SCHAAL 1 : 200

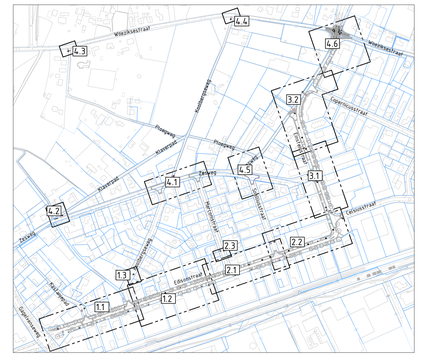

Legenda

- Ondergrond - BGT 08-03-2023
- Ondergrond - Kadastrale kaart 08-03-2023
- Ondergrond - Inmeting 14-03-2023
- OB12 — Opsluitband 120x250 mm , gesteld in beton v.v. steunrug
- TB15 — Trottoirband 130/150x250 mm, gesteld in beton v.v. steunrug
- TB20 — Trottoirband 180/200x250 mm, gesteld in beton v.v. steunrug
- IB20 — Inritband 200x130 mm, gesteld in beton v.v. steunrug
- RWS — RWS band 110/220x250 mm, gesteld in beton v.v. steunrug
- Inritblokkken: 600x300x200mm, gesteld in beton
- Goottegel 150x300 mm gesteld in beton
- Goot 5 strekken betonstraatstenen keiformaat, kleur grijs, gesteld in beton
- Goot 4 strekken betonstraatstenen keiformaat, kleur grijs, gesteld in beton
- Goot 5 strekken straatbakstenen keiformaat, kleur rood, gesteld in beton
- Goot 1 strek betonstraatstenen keiformaat, kleur grijs, gesteld in beton
- Parkeervakscheiding, BSS KF, kleur wit
- Uitstroom richting verlaagde berm:
  - Uitstroomband 600x250 mm, leverancier Struyk Verwo
  - stenen gesteld in beton
- Taludmarkering van thermoplast, lengte 1.90 m. t.b.v schijndrempels
- Lengtemarkering van thermoplast
- Markering figuren van thermoplast
- Vlakmarkering van thermoplast
- Betonstraatstenen keiformaat, dikte 80 mm, kleur grijs, keperverband
- Betonstraatstenen keiformaat, dikte 80 mm, kleur grijs, elleboogverband
- Middengeleider van beton met straatwerk print
- Parkeerplaatsen van dubbelkeiformaat, 210x210x80mm, kleur antraciet, halfsteensverband
- Rijbaan van asfalt, opbouw van boven naar beneden:
  - AC-11 surf DL-B, laagdikte 35 mm
  - AC-16 TL-B, laagdikte 50 mm
  - AC-22-DL-B, laagdikte 70 mm
- Deklaag van AC-11 surf DL-B, laagdikte 35 mm
- Fietspad van rood asfalt, opbouw van boven naar beneden:
  - AC-11 surf DL-B, Tili Red 3% rode kleurstof, zwarte bitumen, laagdikte 35 mm
  - AC-22 DL-B, laagdikte gemiddeld 70 mm
- Deklaag asfalt rood, AC 11 surf, DL-B, Tili Red 3% rode kleurstof, zwarte bitumen laagdikte 35 mm
- Pad van Graustabiel 0/12, opbouw van boven naar beneden:
  - Graustabiel, laagdikte 60 mm
  - Menggranulaat 0/31,5, laagdikte 150 mm
- Bloemenrijk grasmengsel G5, Cruydthoeck
- RWS kolk eendelig, type: TRK-2000 RWS/90
- Trottoirkolk, eendelig, type: G-Line Classic TRK-4716/90 GB1
- Op hoogte brengen putafdekking
- Op hoogte brengen brandkraan
- Op hoogte brengen straatpot
- Borden parkeerzone
- Nieuwe te plaatsen verkeersbord incl. flespaal
- Nieuwe locatie te verplaatsen lichtmast
- Te verplaatsen lichtmast
- Te kappen boom
- Nieuw te planten boom, stamomtrek 20-25 cm:
  - Tc - Tilia cordata (Winterlinde)
  - PnsN - Pinus nigra subsp. Nigra (Oostenrijkse Den)
  - UH - Ulmus 'Homestead' (Iep)
  - RP - Robinia Pseudoacacia (Acacia)
  - GTri - Gleditsia triacanthos f. inermis (Valse Christusdoorn)
- Bestaande te handhaven boom

Bestaande situatie: 45 parkeervakken

Nieuwe situatie: 83 parkeervakken

Gewijzigd:
- E01 borden naar parkeerzone
- Voorrangssituatie Klaverpad/Koolbergseweg
- Boomsoorten gewijzigd
- 30 km zone toegevoegd

Getekend door: K. Laurenssen	Projectnummer: RI23014
Gecontroleerd door: B. Visser	Tekeningnummer: 501
Schaal: 1:200	Blad: 3
Formaat: A0	Versie: 03
Documenttype: Tekening	Status: Concept
	Datum uitgifte: 14-03-2024

Opdrachtgever: Werkorganisatie Druten Wijchen

Project: Parkeervoorzieningen Edisonstraat en Einsteinstraat

Omschrijving: Voorlopig ontwerp Einsteinstraat

RE infra
Bezoek adres / Postadres: Jan v.d. Heydenstraat 2, Wijchen
Postbus 6, 6600 AA Wijchen
Telefoon: 0246 44 253 94
E-mail: info@RE-infra.nl

Maten in meters, tenzij anders aangegeven.
Peilmaten in meters t.o.v. N.A.P., tenzij anders aangegeven.
Diameters in millimeters, tenzij anders aangegeven.

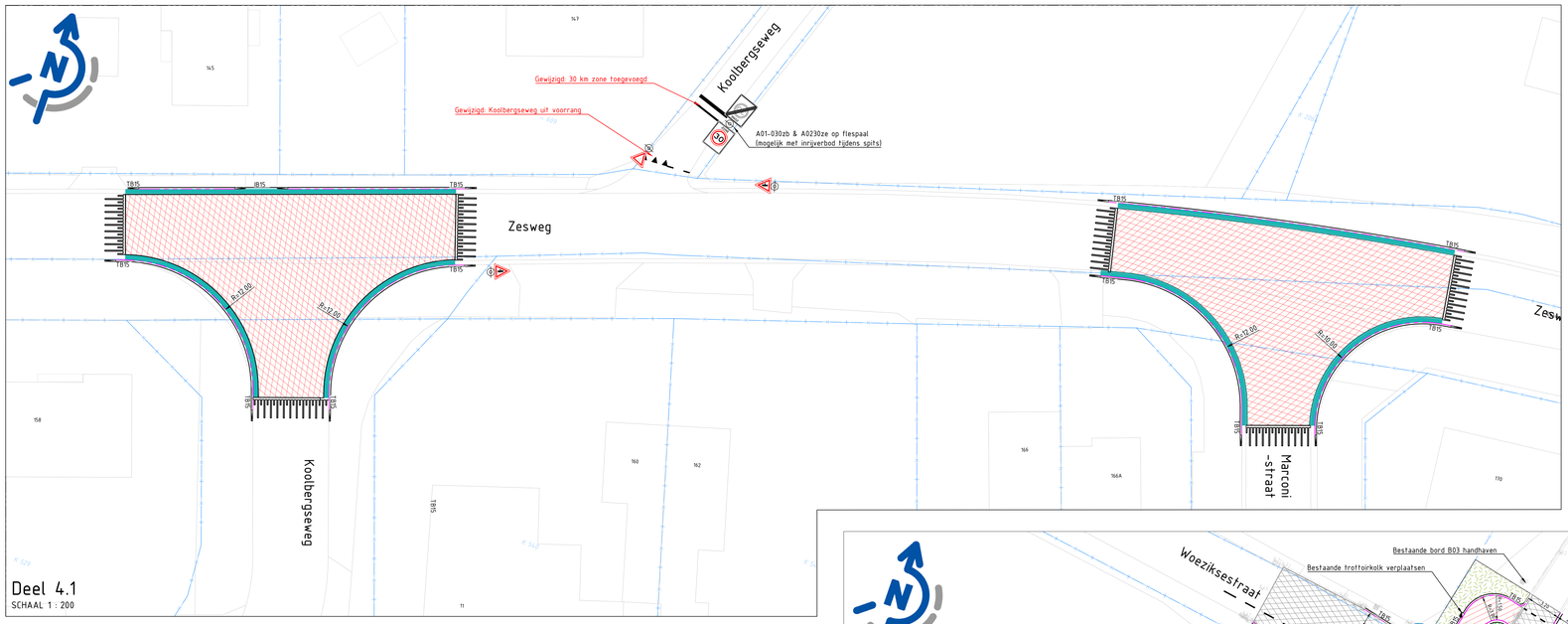

Deel 4.1
SCHAAL 1 : 200

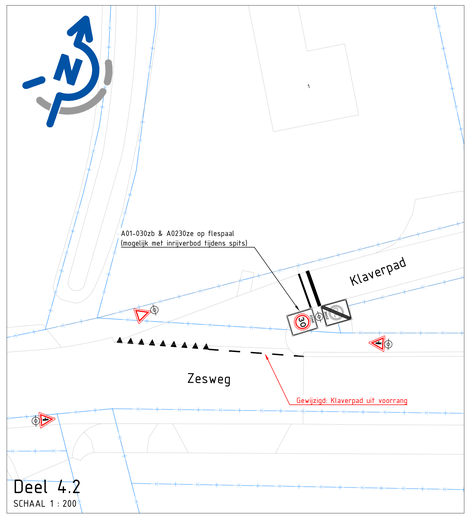

Deel 4.2
SCHAAL 1 : 200

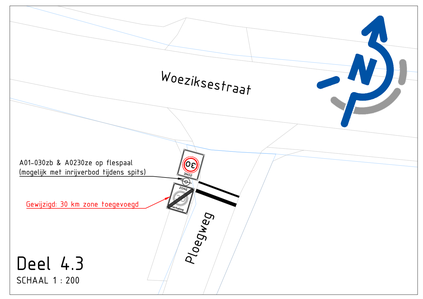

Deel 4.3
SCHAAL 1 : 200

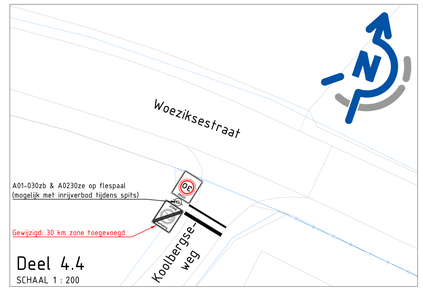

Deel 4.4
SCHAAL 1 : 200

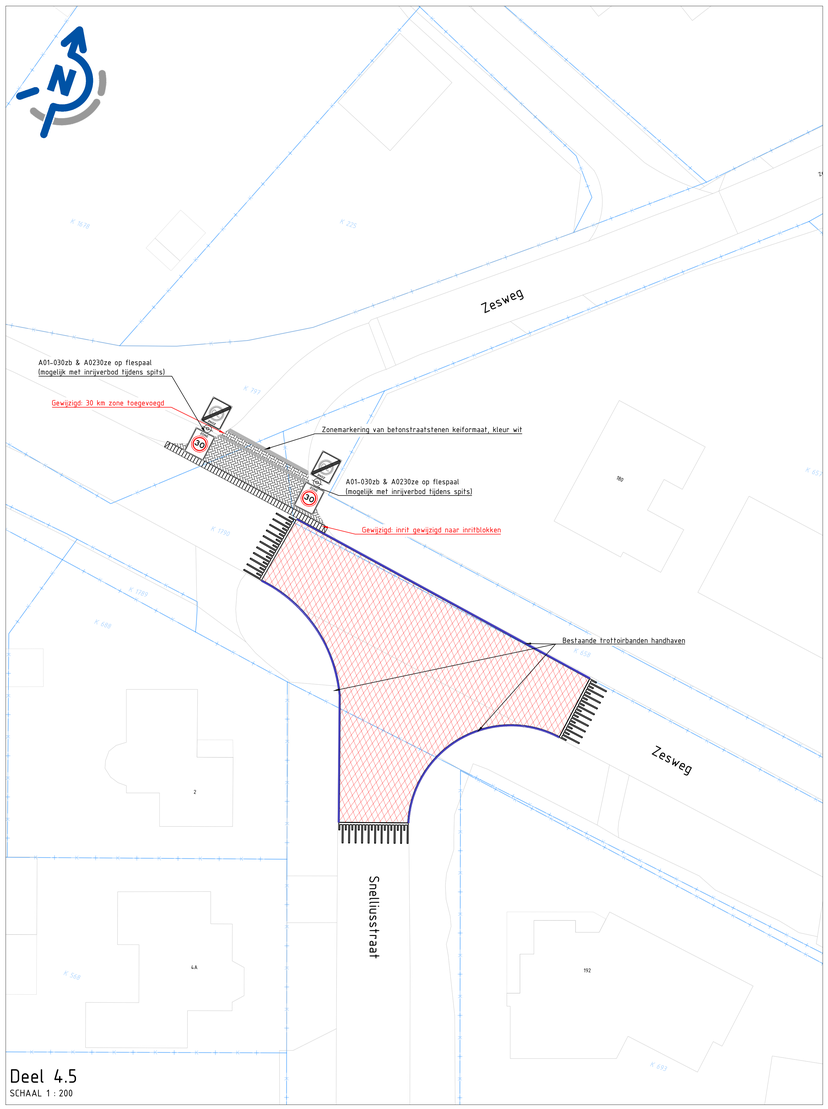

Deel 4.5
SCHAAL 1 : 200

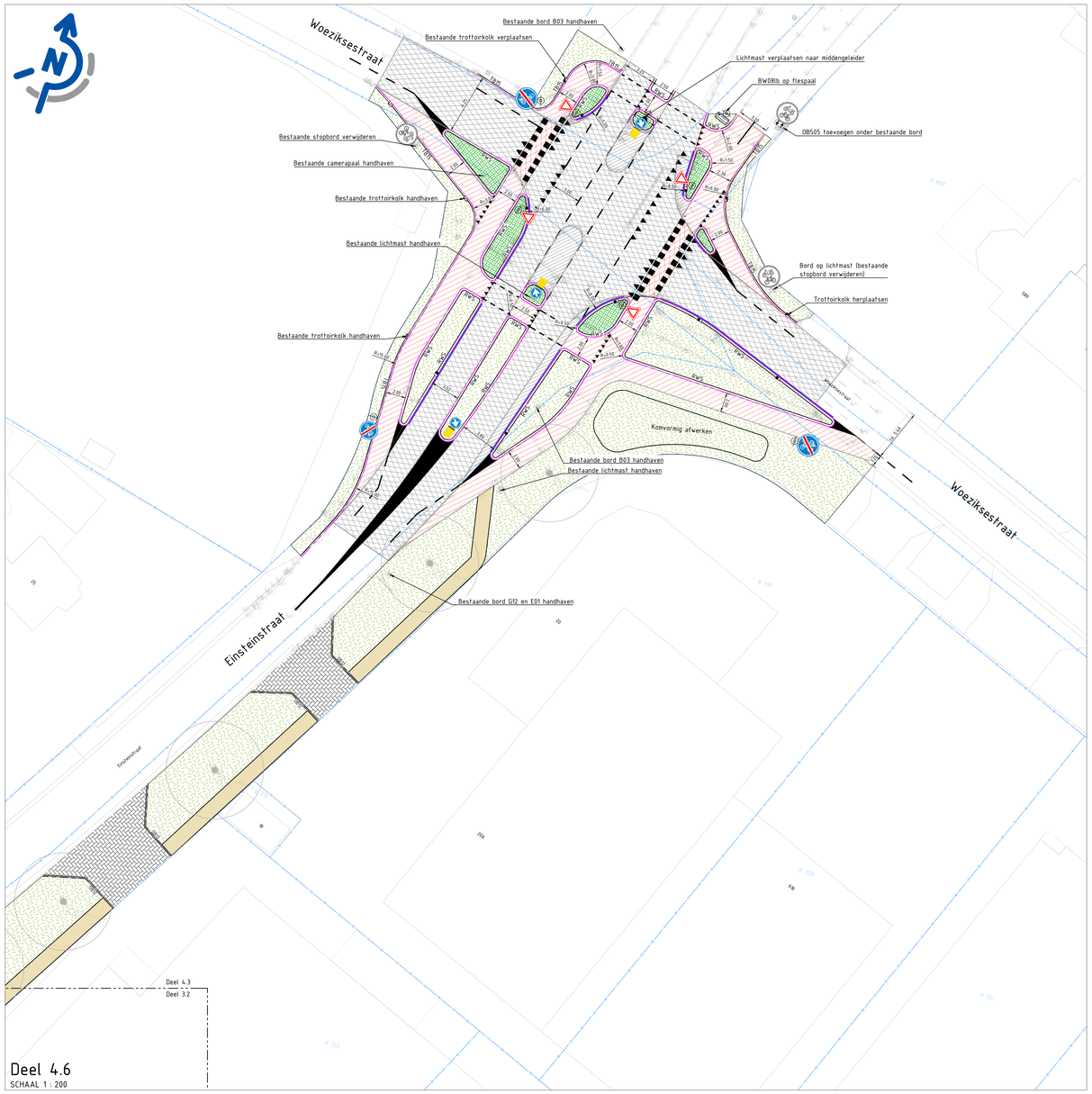

Deel 4.6
SCHAAL 1 : 200

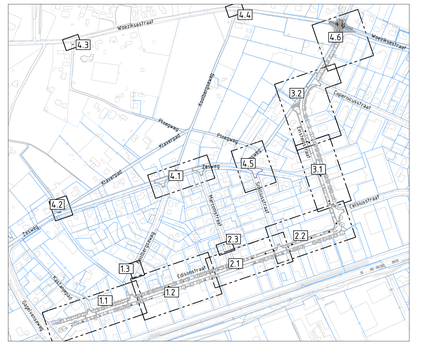

Legenda

- Ondergrond – BGT 08-03-2023
- Ondergrond – Kadastrale kaart 08-03-2023
- Ondergrond – Inmeting 14-03-2023
- OB12 — Opsluitband 120x250 mm , gesteld in beton v.v. steunrug
- TB15 — Trottoirband 150/150x250 mm, gesteld in beton v.v. steunrug
- RW5 — RWS band 110/220x250 mm, gesteld in beton v.v. steunrug
- Inritblokken: 600x300x200mm, gesteld in beton
- Goottegel 150x300 mm gesteld in beton
- Goot 4 strekken betonstraatstenen keiformaat, kleur grijs, gesteld in beton
- Lengtemarkering van thermoplast
- Markering figuren van thermoplast
- Vlakmarkering van thermoplast
- Betonstraatstenen keiformaat, dikte 80 mm, kleur grijs, keperverband
- Betonstraatstenen keiformaat, dikte 80 mm, kleur grijs, elleboogverband
- Middengeleider van beton met straatwerk print
- Rijbaan van asfalt, opbouw van boven naar beneden:
  - AC-11 surf DL-B, laagdikte 35 mm
  - AC-16 TL-B, laagdikte 50 mm
  - AC-22-DL-B, laagdikte 70 mm
- Deklaag van AC-11 surf DL-B, laagdikte 35 mm
- Fietspad van rood asfalt, opbouw van boven naar beneden:
  - AC-11 surf DL-B, Till Red 3% rode kleurstof, zwarte bitumen, laagdikte 35 mm
  - AC-22 DL-B, laagdikte gemiddeld 70 mm
- Deklaag asfalt rood, AC 11 surf, DL-B, Till Red 3% rode kleurstof, zwarte bitumen laagdikte 35 mm
- Pad van Graustabiel 0/12, opbouw van boven naar beneden:
  - Graustabiel, laagdikte 60 mm
  - Menggranulaat 0/31.5, laagdikte 150 mm
- Bloemenrijk grasmengsel G5, Cruydthoeck
- RWS kolk eendelig, type: TRK-2000 RWS/90
- Trottoirkolk, eendelig, type: G-Line Classic TRK-4716/90 GB1
- Op hoogte brengen putafdekking
- Zoneborden parkeerzone
- Nieuwe te plaatsen verkeersbord incl. flespaal
- Nieuwe locatie te verplaatsen lichtmast
- Te verplaatsen lichtmast
- Bestaande te handhaven boom

Bestaande situatie: 45 parkeervakken

Nieuwe situatie: 83 parkeervakken

Gewijzigd:
- E01 borden naar parkeerzone
- Voorrangssituatie Klaverpad/Koolbergseweg
- Boomsoorten gewijzigd
- 30 km zone toegevoegd

Getekend door: K. Laurenssen	Projectnummer: RI23014	Tekeningnummer: 501	Blad: 4
Gecontroleerd door: B. Visser	Versie: 03	Status: Concept	Datum uitgifte: 04-03-2024
Schaal: 1:200	Opdrachtgever: Werkorganisatie Druten Wijchen		
Formaat: A0	Documenttype: Tekening	Project: Parkeervoorzieningen Edisonstraat en Einsteinstraat	
		Omschrijving: Voorlopig ontwerp Zesweg en kruising Woeziksestraat	

RE infra
Bezoek adres / Postadres: Jan v.d. Heydenstraat 2, Wijchen / Postbus 6, 6600 AA Wijchen
Telefoon: 024-64 253 94
E-mail: info@RE-infra.nl

Maten in meters, tenzij anders aangegeven.
Peilmaten in meters t.o.v. N.A.P., tenzij anders aangegeven.
Diameters in millimeters, tenzij anders aangegeven.

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5489
Extern Zaak ID	Z/23/136763
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	4 juli 2024
Agendapunt	4.2.e
Titel	Achtergrondinformatie: 136763 Beslisnota Subsidieverlening theater Mozaïek
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team Welzijn, Onderwijs en Sport
Eigenaar	Ribbink, Rob
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P5 Sport, cultuur en recreatie
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Schouten, B. (Bea)
Telefoonnummer steller	0884327344
E-mail adres steller	r.ribbink@drutenwijchen.nl

Bijlagen
136763 Beslisnota Subsidieverlening theater Mozaïek
Bijlage_concept subsidiebeschikking
Bijlage_Uitvoeringsovereenkomst budgetsubsidie 't Mozaiek 2024-2027
Bijlage 1 van Uitvoeringsovereenkomst_Demarcatielijst beheer en onderhoud Mozaiek
Bijlage 2 van Uitvoeringsovereenkomst_Beleidsplan 2024-2027 stichting 't Mozaiek
Bijlage 3 van Uitvoeringsovereenkomst_Meerjarenbegroting stichting 't Mozaiek 2024-2027
Bijlage 4 van Uitvoeringsovereenkomst_MJOP 't Mozaiek bij meerjarenbegroting 2024-2027
Bijlage_subsidieaanvraag 't Mozaiek 2024-2027
Bijlage_Activiteitenverslag 2022 't Mozaiek

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	16 januari 2024
Stukken Agendacommissie Wijchen	19 januari 2024
Raad openbaar Wijchen	1 februari 2024
Raad openbaar Wijchen	**4 juli 2024**

Toelichting

De raad is bevoegd om de subsidie te verlenen.
Het college is bevoegd om de uitvoeringsovereenkomst met 't Mozaiek aan te gaan.

Voorgesteld besluit

1. Stichting ’t Mozaiek vanaf 2024 gedurende vier jaren een budgetsubsidie te verlenen conform bijgevoegde beschikking. 2024: € 239.254; 2025: € 245.710; 2026: € 248.762 en 2027: € 267.369. Dit zijn bedragen inclusief jaarlijkse indexering.
2. De subsidiebeschikking 2024-2027 te voorzien van een uitvoeringsovereenkomst waarin de afgesproken prestaties zijn vermeld.
3. Stichting ‘t Mozaiek een incidentele subsidie te verlenen van € 52.000 voor de benodigde inhaalslag vervangingsinvesteringen.
4. Stichting ‘t Mozaiek een vergoeding te verlenen van € 38.000 ter compensatie van huurderving bouwdeel D als gevolg van werkzaamheden voor de verduurzaming.
5. De incidentele subsidies, beslispunt 3 & 4, ad € 90.000 te dekken uit de incidentele middelen.
6. Een bedrag van € 210.000 te reserveren voor vervanging van de theatertribune in 2025 en deze kosten te dekken uit de incidentele middelen.
7. Structureel op te nemen in de perspectiefnota 2024 als onontkoombaar: 2024: € 15.754; 2025: € 13.972; 2026: € 13.022; 2027: € 27.823.

Openbaar Zaaknummer: Z/23/136763

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Subsidieverlening theater Mozaïek

Datum:

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. Stichting ’t Mozaïek vanaf 2024 gedurende vier jaren een budgetsubsidie te verlenen conform bijgevoegde beschikking. 2024: € 239.254; 2025: € 245.710; 2026: € 248.762 en 2027: € 267.369. Dit zijn bedragen inclusief jaarlijkse indexering.
2. De subsidiebeschikking 2024-2027 te voorzien van een uitvoeringsovereenkomst waarin de afgesproken prestaties zijn vermeld.
3. Stichting ‘t Mozaïek een incidentele subsidie te verlenen van € 52.000 voor de benodigde inhaalslag vervangingsinvesteringen.
4. Stichting ‘t Mozaïek een vergoeding te verlenen van € 38.000 ter compensatie van huurderving bouwdeel D als gevolg van werkzaamheden voor de verduurzaming.
5. De incidentele subsidies, beslispunt 3 & 4, ad € 90.000 te dekken uit de incidentele middelen.
6. Een bedrag van € 210.000 te reserveren voor vervanging van de theatertribune in 2025 en deze kosten te dekken uit de incidentele middelen.
7. Structureel op te nemen in de perspectiefnota 2024 als onontkoombaar: 2024: € 15.754; 2025: € 13.972; 2026: € 13.022; 2027: € 27.823.

Aanleiding
’t Mozaïek is een multifunctionele accommodatie mét professioneel theater waarbij zij ook een maatschappelijke functie heeft voor amateurkunst, cultuureducatie en maatschappelijke projecten. (Zie bijlage het activiteitenverslag 2022 voor een indruk van de gevoerde activiteiten). De stichting heeft voor het subsidietijdvak 2024-2027 een subsidieaanvraag ingediend. De gevraagde subsidie ligt hoger dan uw raad voor het aflopende subsidietijdvak heeft verleend. In de gemeentebegroting 2024 is reeds geanticipeerd op een grotere subsidiebehoefte door het budget met € 80k te verhogen. Deze verhoging van het budget is niet toereikend voor het gevraagde subsidiebedrag.

Stichting ’t Mozaïek vraagt om een budgetsubsidie van gemiddeld € 250.274 per jaar voor het subsidietijdvak 2024-2027. Uw raad is bevoegd om een besluit te nemen over de subsidieverlening omdat het bedrag hoger is dan € 100.000 en omdat het een budgetsubsidie betreft. Het gevraagde bedrag is volgens de stichting nodig om een gezonde en toekomstbestendige exploitatie van ’t Mozaïek te realiseren.

Waarom heeft de stichting meer subsidie nodig?
Om de gestegen subsidiebehoefte te kunnen plaatsen, schetsen we op hoofdlijnen de context van de exploitatie van ’t Mozaïek.

In 2000 begon stichting ’t Mozaïek met de exploitatie. De exploitatie bestaat uit 3 onderdelen: verhuur, horeca en theater. Verhuur en horeca zijn winstgevend. Het theater is verlieslatend. De gemeente heeft in 2000 de inrichting van het theater betaald. De aanname destijds was dat de opbrengst uit verhuur (en in mindere mate de winst uit

horeca) het verlies van het theater voldoende compenseert. Uit een positief exploitatieresultaat zou de stichting ook voldoende moeten kunnen sparen om de vervangingsinvesteringen te kunnen doen. Van 2000 tot 2010 ontving de stichting een jaarlijkse subsidie van € 24.000 voor de theaterprogrammering. In 2010 is de subsidie in 3 jaar tijd afgebouwd naar € 0.

De aanname dat uit verhuur (en horeca) voldoende winst wordt maakt om de exploitatie rond te krijgen inclusief een spaarbudget voor vervangingsinvesteringen is niet uitgekomen en ook niet realistisch geweest. De stichting heeft (noodgedwongen) niet of te weinig gespaard om vervangingsinvesteringen te doen. Zo zijn de tribune en de trekkenwand (de twee grootste kostenposten) niet geactiveerd na aanschaf in 2000 door gemeente. Daarom heeft de gemeente in 2017 een incidentele subsidie moeten verlenen om de trekkenwand te kunnen vervangen. Daarnaast zijn in de loop van de jaren exploitatiekosten harder gestegen dan de inkomsten (mede door het wegvallen van de subsidie) waardoor de exploitatie verder onder druk is gekomen.
Dat heeft ertoe geleid dat de gemeente in 2018 en 2019 een subsidie heeft verstrekt van € 50.000 om het tekort te compenseren. Voor het tijdvak 2020-2024 hebben we samen met de stichting in 2019 de exploitatie grondig doorgelicht. We hebben bekeken wat de subsidie zou moeten zijn voor een gezonde en toekomstbestendige exploitatie van ’t Mozaïek, inclusief de financiële ruimte om vervangingsinvesteringen te kunnen doen. Op basis van die berekeningen is de budgetsubsidie bepaald op € 140.000 per jaar.

In de afgelopen 4 jaar is de exploitatie toch verder onder druk komen te staan. Hiervoor is een aantal redenen op te noemen:
- De berekening van de jaarlijkse kosten voor vervangingsinvestering bleek niet volledig te zijn. Het benodigde spaarbedrag om alles tijdig te kunnen vervangen is hoger dan in 2019 gepresenteerd. In de exploitatie zit geen financiële ruimte om dit gat op te vangen. Hierdoor is er een inhaalslag nodig van € 52k ultimo 2023 om dit aan te vullen.
- De kosten zijn de afgelopen jaren sterker gestegen dan de inkomsten uit verhuur, kaartverkoop en overige activiteiten. Zo zijn de kosten flink gestegen voor personeel (door cao-ontwikkeling), materialen, schoonmaak, energie, en verplichtingen voortkomend uit aangescherpte wet- en regelgeving. Daartegenover is de budgetsubsidie niet geïndexeerd in de afgelopen jaren.
- De kosten voor de accountantsverklaring, als voorwaarde bij de budgetsubsidie, zijn flink hoger dan waarmee in de subsidie is gerekend (+€19k).
- De gevolgen van de Covid-19 periode/coronacrisis.

Financiële scenario’s vanaf 2024
We hebben in constructief overleg met de stichting een aantal financiële scenario’s voor de toekomst onderzocht. Hierin hebben wij volledige transparantie van de stichting gekregen. Als vast uitgangspunt in de scenario’s hebben wij de visie op het doel van ’t Mozaïek gehanteerd. Dat betekent dat wij in alle gevallen zijn uitgegaan van behoud van het huidige aanbod inclusief het behoud van het theater.

Uiteindelijk hebben we ervoor gekozen om het scenario aan uw raad voor te leggen, waarbij de stichting een sluitende exploitatie heeft inclusief budgetruimte om te sparen voor toekomstige vervangingsinvesteringen, met uitzondering van tribune, bekleding van de stoelen en trekkenwand. *Tribune* (€ 210.000 in 2025; afschrijvingstermijn 25 jaar + tussentijds vervanging stoelen € 92.000 in 2037) en *trekkenwand* (€ 239.000 in 2033; afschrijvingstermijn 15 jaar) drukken zwaar op de exploitatie (jaarlijkse afschrijvingslast € 32k). Hiervoor is het voorstel om die met een eenmalige subsidie in het jaar van vervanging te financieren.

Wij adviseren uw raad om een budgetsubsidie voor de komende 4 jaar te verlenen. Hierbij maken wij de keuze dat ’t Mozaïek niet spaart voor de vervanging van de tribune, bekleding stoelen, en de trekkenwand. Voor deze vervangingen stellen wij voor om een eenmalige subsidie te verstrekken tegen de tijd dat dit zich voordoet. De inhaalslag die nodig is zonder tribune, bekleding stoelen en trekkenwand bedraagt € 52.000. De tribune moet vervangen worden in 2025. Daarvoor is een bedrag nodig van € 210.000. De tussentijdse vervanging van de tribune-stoelen kost € 92.000 in 2037. De trekkenwand is in 2033 aan vernieuwing toe en kost € 239.000.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
19 december 2019	876 / Besluit vaststelling gemeentelijke visie op doel en ambitie van ’t Mozaïek, sociaal-cultureel en educatief centrum in Wijchen.

Gewenst resultaat
Stichting ‘t Mozaïek op basis van een transparante en financieel gezonde positie in staat te stellen om met een toereikende budgetsubsidie voor de komende 4 jaar wederom invulling te geven aan uw visie op doel en ambitie van ’t Mozaïek.

Argumenten
1.1 We beschouwen ’t Mozaïek als onderdeel van de basis culturele infrastructuur van Wijchen en de subsidiering past binnen de kaders van onze Cultuurnota en de gemeentelijke visie op ‘t Mozaïek.
De subsidie wordt gebruikt voor uitvoering van de kerntaak van maatschappelijke activiteiten, verhuur en exploitatie van het theater. In de gemeentelijke visie ziet u als kerntaak van Stichting ’t Mozaïek:
* verhuur van het gebouw aan maatschappelijke, educatieve en culturele partners;
* exploitatie van het theater met professioneel programma (voor inwoners van Wijchen);
* uitvoering van de maatschappelijke functie voor cultuureducatie, amateurkunst en maatschappelijke projecten.
Daarbij komt dat wij de stichting gevraagd hebben om in 2024 het beheer van een aantal maatschappelijke accommodaties (mfa’s) op zich te nemen.

1.2 Een meerjarige budgetsubsidie stuurt op afgesproken prestaties.
De keuze voor de vorm van een budgetsubsidie is logisch. We willen immers met de stichting meerjarige afspraken maken over hun prestaties. Als bijlage bij deze nota treft u de concept subsidiebeschikking en uitvoeringsovereenkomst aan. In de overeenkomst staan afspraken over besteding van de subsidie en de te leveren prestaties.
Uit onze analyse van de exploitatie blijkt dat de stichting deze subsidie per jaar nodig heeft om haar kerntaak uit te kunnen voeren in het komende subsidietijdvak. U stelt de stichting daarbij in staat om de noodzakelijke investeringen te plegen.

1.3 Subsidiebeschikking voor meerdere jaren biedt perspectief en zekerheid.
U verleent een budgetsubsidie voor de jaren 2024 tot en met
2027. Dat biedt de stichting perspectief voor haar activiteiten en zekerheid voor een solide exploitatie van ’t Mozaïek. Grondslag is artikel 12, lid 4 van de Algemene Subsidieverordening 2018 en artikel 5 van de Subsidieregeling Wijchen 2021.

1.4 De stichting zet zich in om, daar waar mogelijk, de kosten te besparen en inkomsten te verhogen.

De stichting vraagt om meer subsidie. Maar daarnaast spant zij zich ook in om kosten te besparen en inkomsten te verhogen. Bijvoorbeeld door een stapsgewijze verhoging van de horecaomzet en versterking van de functie van het lunchcafé door onder meer een actievere klantbenadering. Ze zet actief in om meer sponsoren en "vrienden van" te werven. Ook wil ze nieuwe activiteiten ontwikkelen die meer geld opleveren. Om kosten te besparen gaat de stichting zelf diverse werkzaamheden uitvoeren zoals het schilderwerk en andere werkzaamheden voor de algemene ruimtes, de eigen kantoren en de ruimtes die bestemd zijn voor incidentele verhuur.

2.1 Onze afspraken staan concreet in de uitvoeringsovereenkomst en zijn een afgeleide van uw visie op het beheer en de exploitatie.
Onder verwijzing naar bijgevoegde overeenkomst zijn dit onze belangrijkste afspraken. De stichting:
a. programmeert minimaal 75 professionele voorstellingen per seizoen (=jaar).
b. organiseert minimaal 70 maatschappelijke activiteiten per seizoen.
c. verhuurt het theater aan Wijchense amateurkunstverenigingen en scholen tegen gereduceerd maatschappelijk tarief.
d. levert jaarlijks een voortgangsrapport aan het college. Dat bestaat uit de jaarrekening met balans (inclusief accountantsverklaring) en het inhoudelijk verslag. Er is tweemaal per jaar bestuurlijk overleg over de exploitatie.
e. heeft een inspanningsverplichting om fondsen en sponsors te werven voor haar activiteiten.

3.1 't Mozaïek heeft niet voldoende eigen vermogen opgebouwd om de vervangingsinvesteringen te betalen.
Ultimo 2023 had de voorziening € 52.000 hoger moeten zijn om de noodzakelijke vervangingen te kunnen doen, exclusief tribune, bekleding stoelen en trekkenwand. De gedachte vanaf de start in 2000 om voldoende winst over te houden uit verhuur om het theater volledig te kunnen financieren, gaat niet op. In 2019 is een eerste inhaalslag gedaan. Maar de marges zijn de laatste jaren extra onder druk komen te staan door gestegen kosten zoals voor energie, personeel, materialen en aangescherpte wet- en regelgeving. Ook de coronacrisis heeft de exploitatie onder druk gezet. Daartegenover staat dat de inkomsten minder hard zijn gestegen dan de kosten. De subsidie is in de afgelopen 4 jaar niet geïndexeerd. Een alternatief scenario is afschrijven door te lenen. Maar die optie is voor de stichting niet mogelijk en onwenselijk. De bank verstrekt volgens de stichting geen lening aan 't Mozaïek, of slechts tegen hoge rente. Daarnaast zit het vrijwillig bestuur van de stichting niet te wachten op schulden (in verband met hoofdelijke aansprakelijkheid).

4.1 Het is redelijk om deze huurderving te compenseren omdat de stichting er geen invloed op heeft.

5.1 Uw raad heeft voor de begroting 2024 incidentele middelen ad € 359.000 opgenomen om deze kosten uit te dekken.

6.1 bij de keuze om de stichting niet te laten sparen voor de tribune betekent dat er in 2025 een verzoek komt voor een bijdrage.
Een nieuwe tribune kost € 210.000.

6.2 *Uw raad heeft in de begroting 2024 incidentele middelen opgenomen van € 359.000 om deze kosten uit te dekken.*

7.1 Uw raad heeft in de begroting een uitzetting van € 80k structureel opgenomen maar die blijkt niet toereikend om de budgetsubsidie te dekken.

Door genoemde toevoegingen kunnen wij in het voorliggende subsidietijdvak de kosten dekken uit het budget.

Tegenargumenten en risico's
1.1 We verwachten een financiële uitdaging om onze begroting sluitend te krijgen.
Verhoging van de budgetsubsidie zet extra druk op onze meerjarenbegroting vanaf 2026.

1.2 We stellen de stichting in staat om te sparen voor toekomstige investeringen terwijl wij niet het zicht hebben wat er na dit subsidietijdvak gebeurt.
Maar we gaan er in goed vertrouwen vanuit dat de stichting doelmatig en doeltreffend omgaat met de ontvangen subsidie. Daar waar het kan maakt zij gebruik van externe bronnen. Zij gaat zuinig om met de publieke middelen die ze ontvangt. Wij houden jaarlijks financieel de vingers aan de pols.

1.3 We hebben de vervangingsinvestering voor tribune, bekleding stoelen en trekkenwand uit de bekostiging gehaald.
Deze investeringen drukken zwaar op de exploitatie. Door ze uit het investeringsplan te halen hoeft 't Mozaïek nu minder te sparen maar zal er op termijn een eenmalige investering vanuit de gemeente noodzakelijk zijn.

4.1 De compensatie hoort eigenlijk binnen het project verduurzaming opgevangen te worden.
Binnen het verduurzamingsproject is hier geen rekening mee gehouden en wordt het ten laste van cultuur gebracht.

Financiële gevolgen

De incidentele kosten ad € 90.000 kunnen worden betaald uit de incidentele middelen van € 359.000.

De reservering ad € 210.000 voor de tribune kan worden gehaald uit de incidentele middelen van € 359.000. Deze reservering ad € 210.000 toe voegen aan de BR eenmalige middelen.

Hierdoor valt vanuit de incidentele middelen een bedrag van € 59.000 terug naar de algemene middelen.

Subsidietijdvak 2024-2027	**Subsidie**	**Dekking**	**Op te nemen Structureel in PPN24**	**Vrijval in AR**
Structureel				
2024	€ 239.254	€ 223.500	**€ -15.754**	
2025	€ 245.710	€ 231.738	**€ -13.972**	
2026	€ 248.762	€ 235.740	**€ -13.022**	
2027	€ 267.369	€ 239.546	**€ -27.823**	
Eenmalig				
Inhaalslag vervangingsinvesteringen **2024**	€ 52.000			
Compensatie huurderving **2024**	€ 38.000			

Reservering vervanging tribune **2025**	€ 210.000			
Totaal Eenmalig	**€ 300.000**	**€ 359.000**		**€ 59.000**

Communicatie
Wij hebben intensief met de stichting overlegd over de exploitatie van ’t Mozaïek.

Inwonersparticipatie
-

Uitvoering of Vervolgstappen
Stichting ’t Mozaïek ontvangt van u een subsidiebeschikking en uitvoeringsovereenkomst. U geeft deze beschikking slechts eenmaal af omdat deze vanaf 2024 vier jaar lang aanspraak geeft op een jaarlijkse budgetsubsidie.

Wij reserveren € 210.000 voor de tribune waarvoor de stichting in 2025 een subsidieaanvraag kan indienen.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

Bijlagen
1. Activiteitenverslag 2023.
2. Concept subsidiebeschikking.
3. Uitvoeringsovereenkomst 2024-2027.
4. Aanvraag met bijlagen (begroting 2024-2027, MJOP, beleidsplan 2024-2027).

Gemeente Wijchen
Kasteellaan 27
Postbus 9000
6600 HA Wijchen

t 088 432 70 00
e gemeente@wijchen.nl

contactpersoon
Rob Ribbink
t 088 432 7344
ons kenmerk
Z/23/136763

Stichting 't Mozaïek
T.a.v. het bestuur
Campuslaan 6
6602 HX Wijchen

datum CONCEPT
onderwerp Subsidiebeschikking budgetsubsidie 2024-2027
Verzonden

Geacht bestuur,

Wij ontvingen uw aanvraag voor een budgetsubsidie voor de jaren 2024 tot en met 2027. Het college is met u in gesprek gegaan over de nieuwe financiële verhouding tussen Stichting ‘t Mozaïek en de gemeente Wijchen. Uw financiële positie gaf daartoe aanleiding. Het heeft geresulteerd in een hogere subsidiebehoefte incidenteel en structureel. In deze beschikking informeren wij u over onze besluiten op uw aanvraag.

Besluit 1: verlening budgetsubsidie
Wij hebben in onze raadsvergadering van DATUM besloten om stichting ’t Mozaïek op grond van artikel 5 van de Subsidieregeling Wijchen 2021 een budgetsubsidie te verlenen per jaar vanaf 1 januari 2024 voor een periode van vier jaren. Hierin zijn de volgende bedragen, inclusief indexering:

2024: € 239.254;
2025: € 245.710;
2026: € 248.762; en
2027: € 267.369.

U ontvangt deze beschikking slechts eenmaal omdat deze geldig is voor het gehele subsidietijdvak van 1-1-2024 tot en met 31-12-2027.

Uitvoeringsovereenkomst
Bij deze subsidiebeschikking is een uitvoeringsovereenkomst toegevoegd. Het is aan het college om de uitvoeringsovereenkomst met u aan te gaan. Wij hebben ingestemd met de inhoud ervan. In deze overeenkomst staan nadere afspraken omtrent de subsidie. Burgemeester R. Helmer-Englebert heeft deze namens de gemeente Wijchen ondertekend. De overeenkomst is in tweevoud bijgevoegd. Het college verzoekt u om één exemplaar door u getekend aan de gemeente terug te sturen.

Voorwaarde gemeentebegroting
Volgens artikel 4:34 van de Algemene wet bestuursrecht wordt de subsidie verleend onder de voorwaarde dat wij jaarlijks in de gemeentebegroting voldoende gelden ter beschikking stellen.

Subsidievoorwaarden
De aanvullende subsidievoorwaarden staan in de uitvoeringsovereenkomst. Op grond van artikel 13, lid 1 van de Algemene subsidieverordening Wijchen 2018 ontvangt het college uw aanvraag tot subsidievaststelling.

Besluit 2: verlening eenmalige subsidie
Wij hebben besloten om uw stichting eenmalig subsidie te verstrekken van € 52.000. Dit is bedoeld als inhaalslag voor de noodzakelijke vervangingsinvesteringen conform uw meerjaren-investeringsplan.
De verantwoording van deze subsidie betrekt u bij de aanvraag tot subsidievaststelling van de budgetsubsidie 2024-2027.

Besluit 3: Compensatie huurderving
Wij hebben besloten om uw stichting eenmalig een compensatie te verstrekken van € 38.000 voor gederfde huuropbrengst van bouwdeel D als gevolg van de werkzaamheden voor de verduurzaming van het gebouw.

Uitbetaling
We betalen het subsidiebedrag elk jaar volledig als voorschot. We maken in de eerste zeven dagen van elk kwartaal 1/4e deel van het budgetbedrag voor een jaar over. We storten het bedrag op rekeningnummer: NL 84 RABO 010 727 3268 op naam van Stichting ’t Mozaïek. We vermelden hierbij “budgetsubsidie 2024”. Uw nummer van de Kamer van koophandel is 41261507.

De eenmalige bijdragen van € 52.000 en € 38.000 maken we binnenkort over op het hierboven vermelde rekeningnummer. We vermelden hierbij “eenmalige inhaalslag en compensatie huurderving”

Als u het niet eens bent met een of meer besluiten, kunt u bezwaar maken
In de bezwaarschriftenbijsluiter (bijlage) bij deze brief staat hoe u dit kunt doen.

Hebt u nog vragen?
Hebt u nog vragen over de inhoud van deze beschikking? Neem dan gerust contact met de heer Rob Ribbink. Mailen heeft de voorkeur: r.ribbink@drutenwijchen.nl.
Voor vragen over de uitbetaling kunt u mailen met crediteuren@Wijchen.nl

Met vriendelijke groet,
gemeenteraad van Wijchen

R. Helmer-Englebert	drs A.B. Berendsen
voorzitter	griffier

Bezwaarschriftbijsluiter

Hoe maakt u bezwaar tegen dit besluit?
Bent u het niet eens met dit besluit? Dan kunt u daartegen bezwaar maken. Dat doet u door een brief te schrijven aan de instantie die het besluit heeft genomen. In de meeste gevallen is dat het college van burgemeester en wethouders. Maar het kan ook gaan om een besluit van de raad of de burgemeester.
U stuurt uw bezwaar aan het college van burgemeester en wethouders (of raad of burgemeester) van Wijchen, Postbus 9000, 6600 HA Wijchen.
Let op: uw bezwaarschrift per e-mail indienen is niet mogelijk!

Bezwaarschrift
De brief waarmee u bezwaar maakt heet bezwaarschrift.
In uw bezwaarschrift moet het volgende staan:
a. uw naam en adres
b. de datum
c. een omschrijving van het besluit waartegen u bezwaar maakt
d. de reden waarom u bezwaar maakt
Vergeet u niet het bezwaarschrift te ondertekenen en stuur zo mogelijk een kopie mee van het besluit waartegen u bezwaar maakt. U kunt ook pro forma bezwaar maken.
Indien u ook uw emailadres en telefoonnummer in het bezwaarschrift vermeldt, dan neemt mogelijk een interne mediator contact met u op om te onderzoeken of uw bezwaarschrift informeel kan worden opgelost.

Termijn
U heeft zes weken de tijd om bezwaar te maken. Deze termijn begint op de dag na de bekendmaking van het besluit: dat is de dag ná de datum, waarop het besluit is verzonden. Uw bezwaar moet vóór het einde van de termijn bij ons binnen zijn.

Voorlopige voorziening
Wanneer u bezwaar maakt, blijft het besluit - in ieder geval totdat een beslissing op het bezwaarschrift is genomen - in stand. Om te voorkomen dat er onherstelbare gevolgen ontstaan, kunt u de voorzieningenrechter van de Rechtbank Gelderland om een voorlopige voorziening vragen. Dat is een tijdelijke oplossing, die geldt totdat op uw bezwaar is beslist. In het geval van een omgevingsvergunning kan zo'n voorziening inhouden, dat voorlopig niet gebouwd mag worden.

Een verzoek om een voorlopige voorziening wordt op korte termijn behandeld. U stuurt uw schriftelijke verzoek aan de voorzieningenrechter van de Rechtbank Gelderland, Afdeling Bestuursrecht, Postbus 9030, 6800 EM Arnhem.
Voor een voorlopige voorziening betaalt u een vergoeding: griffierecht. Een natuurlijk persoon betaalt bij de rechtbank € 51, - voor zaken die betrekking hebben op uitkering, huurtoeslag of belastingzaken. Voor de overige zaken betaalt een natuurlijk persoon € 187, -. Een rechtspersoon (vereniging, stichting, NV, BV) betaalt altijd € 371, -. Deze bedragen gelden vanaf 1 januari 2023.

Digitaal voorlopige voorziening instellen
Het is ook mogelijk om digitaal een verzoekschrift in te dienen bij genoemde rechtbank via https://formulier.rechtspraak.nl/burger/bestuur/beroepschrift/rechtbank. Daarvoor moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Kijk op de genoemde site voor de precieze voorwaarden.

Nog vragen?
Heeft u nog vragen? Neem dan gerust contact op met de secretaris van de bezwaarschriftencommissie van de gemeente Wijchen, te bereiken via 088 – 432 70 00.

Uitvoeringsovereenkomst budgetsubsidie
Stichting ’t Mozaïek, sociaal, cultureel en educatief centrum Wijchen
2024 – 2027

Ondergetekenden:

1. De gemeente Wijchen, in deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door de burgemeester, R. Helmer-Englebert, hierna te noemen “de gemeente”, hierbij handelend ter uitvoering van het besluit van de gemeenteraad van DATUM 2024 met nummer 23;

en

2. Stichting ’t Mozaïek, sociaal, cultureel en educatief centrum Wijchen, gevestigd Campuslaan 6, 6602 HX Wijchen, ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer KvK 41261507, in deze vertegenwoordigd door de voorzitter, drs. J.W.M. van der Knaap en de secretaris, dr. H.M.H.M. Ruiken, hierna te noemen “de stichting”;

hierna gezamenlijk te noemen: “Partijen”.

Overwegende dat:

a. de gemeente eigenaar is van het pand aan de Campuslaan 6 in Wijchen bekend als ’t Mozaïek en dit verhuurt aan de stichting;
b. partijen het pand benutten voor de realisatie van gemeentelijke beleidsdoelstellingen (zoals onder meer verwoord in de Cultuurnota Wijchen) en de statuten van de stichting;
c. partijen streven naar een volwaardig en breed aanbod aan sociaal-culturele en educatieve activiteiten met waar mogelijk het multifunctioneel en gezamenlijk gebruik van voorzieningen gericht op maatschappelijke meerwaarde voor de inwoners van Wijchen;
d. de gemeente voor de exploitatie van het pand door de stichting op grond van een beschikking een budgetsubsidie wil verlenen; en
e. partijen als bijlage bij de subsidiebeschikking in deze uitvoeringsovereenkomst hun afspraken vast willen leggen;

Komen overeen:

1. Object van exploitatie

De stichting exploiteert het gehele gebouw. Zij is verantwoordelijk voor het onderhoud van het gebouw volgens de demarcatielijst die hoort bij de huur- of bruikleenovereenkomst. Zie bijlage 1.

2. Duur en opzegging

1. De overeenkomst is niet rechtsgeldig zonder een daarvoor geldende beschikking.
2. De overeenkomst duurt vier jaren, vanaf 1 januari 2024 tot 1 januari 2028.
3. Voor het tussentijds beëindigen van de overeenkomst geldt artikel 10.

3. Budgetsubsidie

1. De gemeente betaalt aan de stichting een budgetsubsidie ter bevordering en uitvoering van haar activiteiten. De basis voor deze activiteiten liggen in de gemeentelijke visie op doel en ambitie van ’t Mozaïek en in het meerjarenbeleidsplan van de stichting. Zie

bijlage 2.

2. De budgetsubsidie is gebaseerd op de meerjarenbegroting 2024-2027 van de stichting. Zie bijlage 3. Het bedrag is inclusief indexering en bedraagt per jaar:
   2024: € 239.254;
   2025: € 245.710;
   2026: € 248.762 en
   2027: € 267.369.
3. De gemeente betaalt de subsidie volledig als voorschot volgens de subsidiebeschikking waarbij de subsidie per jaar in 4 gelijke bedragen per kwartaal uitbetaald wordt.
4. De gemeente behandelt eventuele subsidieaanvragen voor andere activiteiten afzonderlijk volgens gemeentelijke (subsidie-)regels.
5. De stichting heeft een inspanningsverplichting om fondsen en sponsors te werven voor haar activiteiten.

4. Prestaties

De stichting levert minimaal de volgende prestaties per seizoen (12 maanden):

a. 75 professionele voorstellingen in de theaterzaal;
b. Een gemiddelde bezetting in de theaterzaal van 65% bij professionele voorstellingen;
c. 70 overige gemengde maatschappelijke activiteiten;
d. Bij achterblijvende prestaties korten we op de verleende subsidie:
    1. € 1.000 per voorstelling onder de norm van 75.
    2. € 2.000 per 5% onderbezetting onder de norm van 65%.
    3. € 500 per maatschappelijke activiteit onder de norm van 70.

5. Rapportages en verantwoording

1. De stichting stuurt de gemeente elk jaar vóór 1 juni een voortgangsrapport. Dat rapport bevat in elk geval: de jaarrekening met balans en goedkeurende accountantsverklaring, en een inhoudelijk verslag over voorgaand kalenderjaar.
2. De stichting dient uiterlijk 1 september bij de gemeente een financiële tussenrapportage in over de eerste zes maanden van het lopende boekjaar.
3. De stichting dient uiterlijk in januari bij de gemeente de financiële rapportage in over het afgelopen boekjaar ("Q4 rapportage").
4. De stichting nodigt de gemeente tweemaal per jaar uit voor bestuurlijk overleg over de lopende exploitatie en de bedrijfsvoering.
5. De stichting stuurt de gemeente uiterlijk 1 juni 2028 een verzoek tot subsidievaststelling over de jaren 2024 tot en met 2027. Hiervoor geldt de Algemene subsidieverordening Wijchen 2018. Een accountantsverklaring maakt deel uit van dit verzoek.

6. Algemene reserve en bestemmingsreserves

1. De stichting vormt geen reserves zonder voorafgaande toestemming van het college.
2. De stichting mag een algemene reserve vormen. De algemene reserve bedraagt aan het einde van het subsidietijdvak maximaal 10% van de exploitatie-omvang in het laatste boekjaar. Het surplus boven de 10% wordt door het college teruggevorderd.
3. Het is de verantwoordelijkheid van de stichting om jaarlijks voldoende te doteren aan de voorzieningen voor de toekomstige vervangingsinvesteringen, op grond van het meerjaren onderhoudsplan, bijlage 4.

4. De stichting verantwoordt toevoegingen en onttrekkingen aan de fondsen in de jaarrekening.
5. De stichting spaart niet voor de vervangingsinvesteringen voor tribune, de vervanging van de bekleding van de stoelen en trekkenwand. Voor deze vervangingen verstrekt de gemeente een eenmalige subsidie tegen de tijd dat dit zich voordoet.

7. Tarieven verhuur

1. De stichting stelt zelf de tarieven vast voor de verhuur van alle ruimten in 't Mozaïek.
2. De stichting rekent een maatschappelijk verhuurtarief voor het geven van gelegenheid tot amateuristische kunstbeoefening door Wijchense verenigingen en scholen. Dit tarief is maximaal 60% van het basistarief dat de stichting voor het theater rekent.
3. De stichting rekent een maatschappelijk verhuurtarief voor incidentele verhuur van alle overige ruimten aan maatschappelijke, culturele en educatieve instellingen uit de gemeente. Dit tarief is maximaal 50% van het basistarief dat de stichting voor de overige ruimten rekent.

8. Risicoparagraaf/ aanpassing budgetsubsidie

1. Partijen onderkennen dat zich in de exploitatieperiode tot 1 januari 2028 onvoorziene en niet verwijtbare omstandigheden kunnen voordoen die het ondernemersrisico van de stichting in redelijkheid te boven gaan. Als volgens een van de partijen sprake is van een dergelijke uitzonderlijke situatie, dan volgt bestuurlijk overleg tussen beide partijen over eventuele aanpassing van de budgetsubsidie.
2. Partijen onderkennen dat de stichting in deze periode een inspanningsverplichting heeft om het hele gebouw financieel en inhoudelijk op activiteiten en evenementen maximaal te laten renderen.
3. De gemeente verlaagt de budgetsubsidie niet tijdens het subsidietijdvak van vier jaren. Er geldt één voorbehoud. De gemeenteraad stelt jaarlijks haar begroting vast. De begroting moet voorzien in deze budgetsubsidie. Hierbij geldt dat verlagingen van de budgetsubsidie geschiedt met inachtneming van het bepaalde in artikel 4:50 Awb.

9. Tussentijdse beëindiging

1. Als de stichting in strijd met deze overeenkomst handelt, kan de gemeente de beschikking tot subsidieverlening wijzigen of intrekken en deze overeenkomst wijzigen of beëindigen zonder (schade-)vergoeding aan de stichting.
2. De stichting kan de gemeente verzoeken de beschikking tot subsidieverlening te wijzigen of in te trekken, zodat deze overeenkomst kan worden gewijzigd of beëindigd.

10.Overige bepalingen

De stichting mag de rechten en plichten die voortvloeien uit deze overeenkomst (of de hiermee samenhangende overeenkomst tot huur of ingebruikname van het gebouw) niet aan derden over te dragen.

11.Bijlagen:

bijlage 1: demarcatielijst Onderhoud, versie 2 maart 2018.
Bijlage 2: 't Mozaïek Wijchen. Beleidsplan 2024-2027.
Bijlage 3: Meerjarenbegroting 2024 t/m 2027, Stichting 't Mozaïek.

bijlage 4: Meerjaren onderhoudsplan (MJOP) 2024-2027 Stichting ’t Mozaïek, Investeringsoverzicht 2023.

12. Slotbepaling

Deze overeenkomst vervangt alle voorgaande afspraken, overeenkomsten en subsidiebeschikkingen over de exploitatie van het theater in ‘t Mozaïek.

Aldus overeengekomen en in tweevoud opgemaakt,

Gemeente Wijchen,	Stichting ’t Mozaïek, sociaal, cultureel en educatief centrum Wijchen,
namens deze,	namens deze,

R. Helmer-Englebert Burgemeester	drs. J.W.M. van der Knaap Voorzitter	dr. H.M.H.M. Ruiken Secretaris

DEMARCATIELIJST

Mozaïek

- verantwoordelijkheid gemeente (afdeling vastgoed, gebouwen & installaties)
- verantwoordelijkheid mozaiek
- Mozaïek financieel - gemeente technisch verantwoordelijk / goedkeuring verlenen
- Energiecoöperatie leur

Gemeente Wijchen

| *ELEMENTEN* | **Onderhoudselementen** | | |

’T MOZAÏEK WIJCHEN
BELEIDSPLAN 2024-2027

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	3
2.	MISSIE, VISIE EN KERNWAARDEN	4
2.1	WAAROM BESTAAN WE?	4
2.2	WAAR GAAN WE VOOR?	4
2.3	HOE GAAN WE DIT VOOR ELKAAR KRIJGEN?	4
2.4	KERNWAARDEN	4
3.	STERKTEN, ZWAKTEN EN DOELSTELLINGEN	5
4.	PERSONEEL, PRODUCTGROEPEN, PRIJS EN PROMOTIE	7
4.1	PERSONEEL EN ORGANISATIE	7
4.1.1	BESTUUR EN DIRECTIE	7
4.1.2	PERSONELE FORMATIE	8
4.1.3	CAO	9
4.14	VRIJWILLIGERS	9
4.1.5	COLLEGA'S MET EEN ARBEIDSBEPERKING	9
4.2	HORECA	10
4.3	PRODUCTGROEPEN	10
4.3.1	THEATER	10
4.3.2	PROJECTEN EN EVENEMENTEN	11
4.3.3	VERHUUR	12
4.3.4	CULTUREEL LUNCHCAFÉ	12
4.3.5	EXPLOITATIE MFA'S	13
4.4	PRIJS	13
4.5	PROMOTIE	14
5.	TOT SLOT	15
Bijlage 1	ORGANOGRAM NIEUWE STRUCTUUR	16

1. INLEIDING

’t Mozaïek is op 15 april 1997 opgericht onder de naam Stichting Sociaal Cultureel en Educatief Centrum Wijchen en is gevestigd aan de Campuslaan 6 te Wijchen. Op 8 juni 2018 zijn de statuten aangepast en is de naam gewijzigd in Stichting ’t Mozaïek, Sociaal, Cultureel en Educatief Centrum Wijchen. Per 1 januari 2018 is de ANBI-status voor onbepaalde tijd verkregen. Deze status kan worden verkregen als een organisatie zich nagenoeg geheel inzet voor het algemeen belang.

Ook ’t Mozaïek heeft, net als vele andere maatschappelijke organisaties, een roerige tijd achter de rug door de Coronapandemie. De beperkende maatregelen tijdens de Coronacrisis, hadden een negatieve invloed op onze activiteiten. Met name door de lockdown maar ook door terughoudendheid van de bezoekers ná de versoepeling van de maatregelen, bleven de bezoekersaantallen voor de professionele voorstellingen en het lunchcafé, en de verhuur van het theater voor activiteiten in eerste instantie achter. Ook moesten enkele huurders/huisgenoten die te maken kregen met omzetverlies, noodgedwongen het besluit nemen om de huur op te zeggen. Ondanks de geldende beperkingen tijdens de crisis, werden er alternatieve wegen gevonden om zo optimaal mogelijk te kunnen blijven functioneren. Op deze manier heeft ’t Mozaïek zich in deze woelige periode en onzekere tijden, mede door de goede samenwerking met de gemeente, staande weten te houden. Ook werknemers en vrijwilligers stelden zich flexibel en loyaal op en bewogen mee in de wisselende omstandigheden. Zo werden er diverse fondsaanvragen en subsidiemogelijkheden succesvol aangewend om samen met onze relaties cultureel-maatschappelijke projecten te initiëren en te organiseren.

Ook zijn er positieve nieuwe ontwikkelingen te melden. De gemeenteraad heeft in 2022 besloten om ‘t Mozaïek te renoveren en te verduurzamen en daartoe een budget beschikbaar te stellen. Door het gebouw verder aan te passen aan de eisen van deze tijd, zal ons centrum voor sociaal, culturele en educatieve partijen een nog aantrekkelijkere locatie worden om zich te vestigen.

Verder zijn er met de gemeente gesprekken gevoerd over de problemen die er spelen bij het beheer van andere MFA’s, dorpshuizen en wijkcentra in Wijchen. Voor het beheer van deze gebouwen is er sprake van een slinkende groep vrijwilligers. De gemeente heeft ’t Mozaïek gevraagd te helpen door in eerste instantie vanaf maart 2022 de administratieve organisatie van wijkcentrum De Brink over te nemen. Onze ambitie is dit verder uit te breiden met de overige beheer- en exploitatietaken voor De Brink en het beheer en de exploitatie van drie andere vergelijkbare accommodaties binnen Wijchen. Een verdere ontwikkeling en uitbreiding van onze organisatie zal daarvoor nodig zijn.

Door ons als initiator en aanjager van maatschappelijk-culturele projecten te blijven profileren en samenwerkingsverbanden aan te gaan met de gemeente, het onderwijs, de verenigingen, de instellingen en de vele bedrijven die Wijchen rijk is, blijft ’t Mozaïek midden in de lokale en regionale samenleving staan.

2. MISSIE, VISIE EN KERNWAARDEN

2.1 WAAROM BESTAAN WE?

't Mozaïek ziet het primair als haar missie om een wezenlijke bijdrage te leveren aan de kwaliteit van de samenleving en daarmee aan het welzijn van mensen.

Daartoe bieden wij sfeervolle ruimte voor uiteenlopende sociaal-culturele, educatieve, maatschappelijke en gezondheid-gerelateerde activiteiten voor en door inwoners van Wijchen. Naast het theater, dat actueel en veelzijdig podium biedt aan professionele- en amateurgezelschappen, organiseren wij zelf en/of stellen wij ruimten en middelen beschikbaar voor kleine en middelgrote culturele, educatieve en maatschappelijke evenementen en activiteiten. Onze multifunctionele accommodaties staan open voor informele ontmoeting, beleving en contact.

2.2 WAAR GAAN WE VOOR?

't Mozaïek verbindt, motiveert en verrijkt mensen en organisaties, luistert naar hen, signaleert maatschappelijke behoeftes en speelt daarop in.

2.3 HOE GAAN WE DIT VOOR ELKAAR KRIJGEN?

Om onze missie waar te maken doen we het volgende:

- 't Mozaïek verhuurt en faciliteert passende en toegankelijke ruimten. 't Mozaïek brengt hierdoor een breed scala van organisaties met een maatschappelijke functie en zakelijk ondernemers met een maatschappelijke insteek bijeen waardoor synergie ontstaat voor deze organisaties en hun cliënten/gebruikers en het geheel meer is dan de som der delen.
- 't Mozaïek initieert, ondersteunt en organiseert sociale, culturele, maatschappelijke en educatieve projecten en evenementen.
- 't Mozaïek biedt ontspanning en verrijking door het programmeren van inspirerende, uitdagende en prikkelende theatervoorstellingen en activiteiten.
- 't Mozaïek biedt in haar Huiskamer en Cultureel Lunchcafé ruimte voor ontmoeting.
- 't Mozaïek zal, als na afloop van het onderzoek overeenstemming is bereikt, MFA's in Wijchen gaan exploiteren.

2.4 KERNWAARDEN

De volgende kernwaarden, oftewel de belangrijkste basiswaarden waar wij naar streven, vormen de identiteit van 't Mozaïek:

- Ambitieus en ondernemend
- Betrouwbaar
- Toegankelijk
- Verbindend
- Zorgzaam en servicegericht

3. STERKTEN, ZWAKTEN EN DOELSTELLINGEN

In dit hoofdstuk worden de doelstellingen geformuleerd die uitdrukken waar wij als organisatie over 4 jaar willen staan.

3.1 SWOT-ANALYSE

Om onze doelstellingen voor deze beleidsperiode te bepalen, is het van belang om eerst in beeld te brengen waar we op dit moment staan. Om dit te bepalen zijn door bestuur, directie en staf de sterktes en zwaktes van en kansen en bedreigingen voor onze organisatie in beeld gebracht. De uitkomsten van deze zogenaamde SWOT-analyse zijn weergegeven in de volgende tabel.

STERKTES	ZWAKTES
Loyaliteit en flexibiliteit medewerkers	Hoge werkdruk
(Maatschappelijk) ondernemerschap	Oud gebouw, beperkte standaard voorzieningen in (verhuurbare) ruimten (bijv. waterafvoer), slechte klimaatbehandeling
Synergie tussen de productgroepen	Ontbreken van back-up bij uitval door bijvoorbeeld ziekte
Toegankelijkheid, servicegerichtheid (laagdrempelig)	Afhankelijkheid van subsidies
Professionele organisatie, lerende organisatie	Zichtbaarheid van het gebouw slecht (mede door verkeersluw maken van de omliggende weg, uitsluitend vanaf de campus is deze goed)
Omvang van het gebouw	Decentrale ligging
Netwerkgerichtheid (veel relaties, zowel binnen de gemeente als ver daarbuiten)	’t Mozaïek wordt teveel gezien als “het theater”, andere functies zijn minder bekend
Goede relatie met de gemeente (zowel ambtelijk als bestuurlijk, gemeente-breed een positief beeld van ’t Mozaïek)	Imago (wat gedateerd imago, met name onder jongeren/jong volwassenen)
Gratis parkeren	(Interne) communicatie en overleg (met name door ontbreken van tijd, veel parttimers)
Voldoende vrijwilligers (wachtlijst)	
KANSEN	**BEDREIGINGEN**
Uitbreiding met MFA’s kan de kwetsbaarheid van de organisatie verminderen. (Uitbreiding kan ook een risico zijn)	Balans kan verstoord worden tussen verschillende disciplines
Verbouwing biedt kans bezetting te verbeteren	Vergrijzing (biedt ook kansen)
Verbeteren balans tussen verschillende disciplines (verbouwing geeft de mogelijkheid strengere keuzes te maken waardoor de balans kan verbeteren)	Afhankelijkheid van en financiële positie en beleid van gemeente
Nog beter inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen (zoals community building, inclusie en diversiteit, etc.)	Toenemende concurrentie zaalruimten (bedrijven, kasteel)
Jonger publiek bereiken (verbouwing kan hierbij helpen)	Kwetsbaarheid van de organisatie (ontbreken van back-up bij ziekteverzuim)
Horecafunctie centraler stellen (kartrekker nodig)	
Sponsoring, fondsenwerving en samenwerking met bedrijfsleven	
Ontwikkeling maatschappelijke evenementen en projecten	

Aan de SWOT-analyse kunnen we een aantal kritische succesfactoren verbinden.

3.2 KRITISCHE SUCCESFACTOREN

1. Professionaliteit en laagdrempeligheid.
- Om dit te behouden moet de werkdruk en de kwetsbaarheid van de organisatie (zoals het ontbreken van back-up) omlaag.
- Uitbreiding met beheer en exploitatie van andere MFA's kan kwetsbaarheid verminderen.
2. Groot verhuurbaar oppervlak en kwaliteit van het gebouw.
- (Geplande) verbouwing om kwaliteit en toegankelijkheid (met name bouwdelen A en D) te verbeteren.
3. Synergie tussen productgroepen.
- Imago-onderzoek om bekendheid andere functies te vergroten en jonger publiek aan te trekken.
4. Netwerkgerichtheid; goede relatie met stakeholders zoals gemeente, bezoekers, sponsoren, huurders, sociaal-culturele partners.
- Wel afhankelijk van subsidies en financiële positie en beleid gemeente
- De communicatie met betrekking tot de vertaling van beleid naar uitvoering is voor verbetering vatbaar
5. Flexibiliteit en servicebereidheid van de organisatie
- Kartrekker horeca

3.3 DOELSTELLINGEN

De kritische succesfactoren vormen de basis voor de strategische doelstellingen die wij voor de voorliggende beleidsperiode stellen.

- Om de loyaliteit en flexibiliteit te behouden moet de werkdruk en de kwetsbaarheid van de organisatie omlaag. Verlaging van de werkdruk kunnen we bereiken door een beperkte uitbreiding van formatie en de daarmee mogelijke verschuiving van taken. Verder kan de uitbreiding met MFA's de kwetsbaarheid verminderen.
- Aan de hand van een imago-onderzoek stellen we vast welk imago 't Mozaïek op dit moment heeft en welke veranderingen in dat imago wenselijk zijn. Doel is in ieder geval om een meer eigentijds imago te krijgen om daarmee meer jongeren en jong volwassenen naar het theater te trekken. Daarnaast kan het imago-onderzoek gebruikt worden om de andere functies dan het theater meer bekendheid te geven.
- In deze beleidsperiode willen we de omzet van de horeca verhogen. Hiervoor is een kartrekker nodig. In het volgende hoofdstuk gaan we hier verder op in.
- We ambiëren een volledige bezetting van de permanent verhuurbare ruimten na de verbouwing. Op dat moment wordt ook gebouwdeel D volledig verhuurbaar.

In het volgende hoofdstuk van het beleidsplan worden per onderwerp concretere (operationele) doelstellingen zo SMART mogelijk geformuleerd.

4. PERSONEEL, PRODUCTGROEPEN, PRIJS EN PROMOTIE

4.1 PERSONEEL EN ORGANISATIE

Het volgende organogram toont de bestaande interne structuur van stichting ’t Mozaïek.

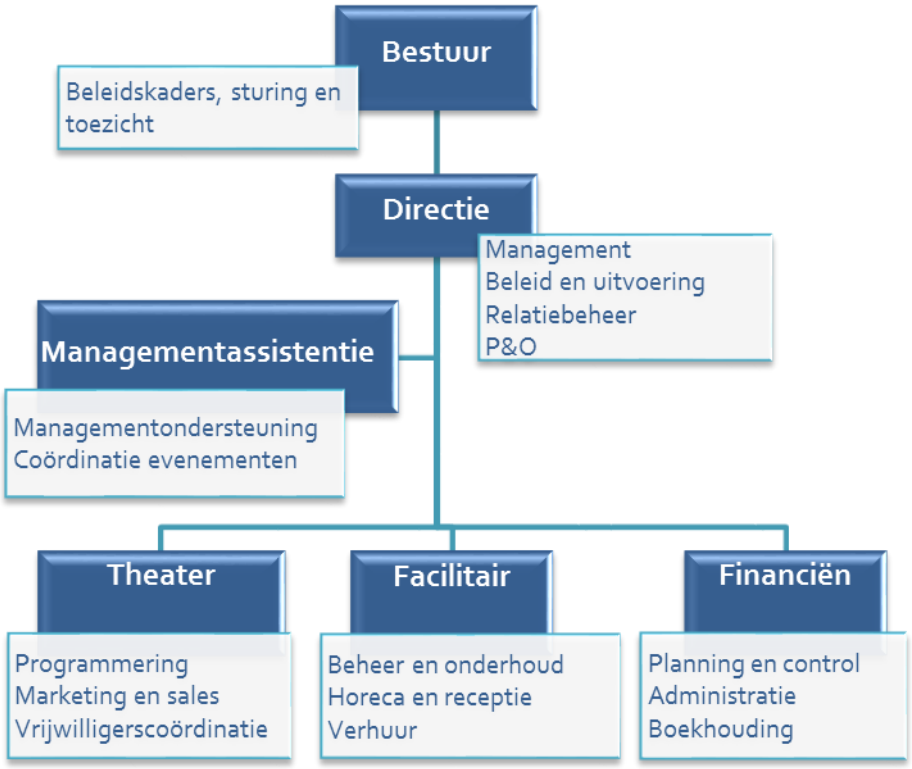

Hierbij dient te worden opgemerkt dat ’t Mozaïek gedurende deze beleidsperiode wil toegroeien naar een nieuwe structuur zoals weergegeven in bijlage 1 waarbij “exploitatie van de multifunctionele accommodaties” een nieuwe loot aan de stam betreft die in de loop van de beleidsperiode waarop dit plan betrekking heeft stapsgewijs geïmplementeerd zal worden. Momenteel valt binnen deze productgroep uitsluitend de administratie en enkele beheertaken van MFA De Brink waarvoor wij met ingang van 2022 de verantwoordelijkheid dragen.

4.1.1 BESTUUR EN DIRECTIE

Formeel wordt binnen Stichting ’t Mozaïek, voor wat betreft de bestuurlijke organisatie, het instructiemodel (ook wel genoemd: bestuursmodel) gehanteerd. De stichting heeft een directeur in dienst die verantwoordelijk is voor de dagelijkse gang van zaken bij de stichting en de voorbereiding en uitvoering van het beleid. Het bestuur is eindverantwoordelijk voor de stichting en stelt het beleid vast. Bestuursleden zorgen dat de stichting zich houdt aan het doel van de stichting, keuren grotere uitgaven en belangrijke documenten van de stichting goed en zorgen ervoor dat er geen beslissingen worden genomen die het voortbestaan van de stichting in gevaar brengen.
Op dit moment ziet de samenstelling van het bestuur en directie er als volgt uit:

Jos van der Knaap, voorzitter	sedert 01-01-2017
Ron Ruiken, secretaris	sedert 01-03-2017
Kees Strik, plv. voorzitter	sedert 01-01-2019
Piet Philipsen, penningmeester	sedert 01-09-2020
Mariska van den Oosterkamp, plv. penningmeester	sedert 01-04-2022
Henriëtte Mooren-van den Boomen directeur	sedert 01-05-2018

In de praktijk werkt stichting ’t Mozaïek meer volgens het Raad van Toezicht model. In tegenstelling tot het instructiemodel ligt het zwaartepunt bij het Raad van Toezicht model bij de directeur-bestuurder. De Raad van Toezicht houdt toezicht op en toetst de exploitatie en de bedrijfsvoering. Het bestuurlijk proces is in handen van de directie. De directie bepaalt het beleid en voert het beleid uit. Dit betekent dat professionals verantwoordelijk zijn en niet, zoals in het instructiemodel, (vrijwillige) bestuursleden. De directie vertegenwoordigt de stichting bij de gemeente.

De directeur legt in de huidige situatie verantwoordelijkheid af aan het bestuur zoals dat in het instructiemodel gebruikelijk is. Een bestuur op afstand zoals een Raad van Toezicht, waarbij sprake is van een statutair directeur, is in geval van stichting ’t Mozaïek voor de hand liggend. De komende beleidsperiode zal verder worden onderzocht of een transitie van instructie- naar Raad van Toezicht model kan worden doorgevoerd.

4.1.2 PERSONELE FORMATIE

Op 31 december 2022 had ’t Mozaïek 23 medewerkers in dienst inclusief directie. De omvang van personeel met een arbeidscontract was 10,93 fte.

’t Mozaïek heeft een relatief krappe en kwetsbare formatie waardoor de verhouding takenpakket en beschikbare tijd niet altijd in evenwicht is. Dit leidt tot een hoge werkdruk waardoor prioriteiten gesteld moeten worden en bepaalde taken worden uitgesteld. De kernfunctie van onze organisatie staat daardoor onder druk. Er kan bijvoorbeeld nauwelijks aandacht besteed worden aan het vermarkten van de diensten en producten en voor vervanging tijdens ziekte en verlof, ook in roosterdiensten, is eigenlijk geen ruimte. Verder is er geen back-up wat een risico vormt op het moment dat iemand uitvalt. De directiefunctie als bepalende factor voor het succes van de organisatie, maakt de organisatie tegelijkertijd kwetsbaar vanwege het ontbreken van een back-up.

Bij de overname van de exploitatie van de vier MFA’s krijgt de stichting te maken met de wet Overgang van Onderneming. Dit houdt kortgezegd in dat de stichting het personeel van de MFA’s over moet nemen. In totaal gaat het om een formatie van 1,16 fte waarvan 0,61 fte een tijdelijk contract betreft[1]. Met de overname van deze formatie is nog steeds uitbreiding van de formatie voor het beheer van de 4 MFA’s nodig en ook binnen ’t Mozaïek is sprake van een uitbreidingsbehoefte op het gebied van beheer. Verder is uitbreiding nodig op het gebied van de backoffice die met de uitbreiding van de opdracht van de stichting te maken krijgt met extra reserveringsaanvragen, administratie, etc..

De grootste uitdaging zit in het inzetten van de juiste mensen op de juiste plek. Idealiter zou de coördinatie op de takken horeca en facilitair gescheiden moeten worden, op dit moment liggen beide taken bij de huidig facilitair manager. Door een teamleider horeca aan te stellen kan de huidig facilitair manager zich volledig richten op de facilitaire taken en de op handen zijnde verbouwing die tijdens deze beleidsperiode plaats zal vinden. Ook kan hij dan voldoende aandacht geven aan het facilitaire deel van de nieuwe accommodaties. Een goede teamleider horeca kan ook helpend zijn om de functie van het lunchcafé te versterken en daarmee de omzet te verhogen.

Verder is de coördinatie van evenementen evenals de incidentele verhuur op dit moment belegd bij de functie ‘management assistente en evenementencoördinator’. Deze functie zou in de nieuwe situatie uit elkaar getrokken moeten worden waarbij de evenementencoördinator meer verantwoordelijkheden krijgt op het gebied van de evenementen en daar ook naar gewaardeerd wordt. De theatercoördinator kan zich dan volledig richten op het theater terwijl deze persoon voorheen ook veel taken op het gebied van de evenementen op zich nam. De taken van de functie management assistent zouden meer bij de mensen zelf belegd moeten worden. Voor de incidentele verhuur zou er zo’n 0,2 fte bij moeten, zeker op het moment dat de exploitatie uitgebreid wordt met meer accommodaties. Wij zien deze uitbreiding voor incidentele verhuur het liefst ondergebracht bij één van de huidige medewerkers als uitbreiding op de aanstelling.

[1] Voor meer informatie wordt verwezen naar de Business Case voor de uitbreiding van de opdracht van ’t Mozaïek met het beheer en de exploitatie van de MFA’s die als bijlage bij dit beleidsplan is bijgesloten.

In de nieuwe organisatie is eveneens uitbreiding nodig op het gebied van P&O. in de huidige situatie zijn deze taken belegd bij de huidig directeur. In de nieuwe situatie is dit geen haalbare kaart. Daar het niet mogelijk is deze functie te beleggen bij een bestaande werknemer, ligt inhuur hierbij het meest voor de hand.

De extra formatie is enerzijds nodig om extra omzet te genereren, anderzijds zou een uitbreiding van de formatie voor verlichting van de werkdruk moeten zorgen. Hier wordt de komende periode verder onderzoek naar verricht.

4.1.3 CAO NEDERLANDSE PODIA

Per 1 januari 2018 zijn wij officieel toegelaten tot de Werkgeversvereniging Nederlandse Podia en is de CAO Nederlandse Podia van toepassing. Tevens zijn wij lid geworden van de branchevereniging VSCD. De vraag is of de CAO Nederlandse Podia nog passend is na aansluiting van de MFA's. In de beleidsperiode 2024-2027 wordt hier verder onderzoek naar gedaan. Op het moment dat wij door de genoemde uitbreiding van onze opdracht personeel van de MFA's over moeten nemen, dan zullen deze mensen aansluiten bij de CAO die op dat moment voor 't Mozaïek geldt. De rechten die deze werknemers hebben bij hun huidige werkgever op basis van hun arbeidsovereenkomst zullen gewaarborgd blijven. Het wettelijke kader hiervoor is de Wet Overgang van Onderneming. Het doel van de wettelijke regeling is om ervoor te zorgen dat de werknemer niet in een ongunstiger positie terecht komt door de overname.

4.1.4 VRIJWILLIGERS

Vrijwilligers leveren een belangrijke bijdrage aan de samenleving. Dat geldt zeker ook voor 't Mozaïek. Met meer dan 50 vrijwilligers, zoals gastvrouwen en gastheren, technici, receptionistes, vrijwilligers lunchcafé en ondersteuning bureaufunctie Theater, is deze groep van onschatbare waarde voor onze organisatie. We kunnen rustig stellen dat 't Mozaïek zonder hun gewaardeerde bijdrage morgen zou moeten sluiten. We moeten ze daarom ook koesteren en ondersteunen.

Toch zit er aan het werken met vrijwilligers ook een andere kant. Vrijwilligerswerk is niet vrijblijvend, dat is duidelijk. Je moet ervan op aan kunnen. Maar het kan niet zo zijn dat we met vrijwilligers gratis werknemers aantrekken die onder dezelfde regels en verplichtingen als beroepskrachten hun taken uitvoeren. Zeker in tijden van de crisis is vrijwilligerswerk het afvoerkanaal geworden van wegbezuinigde voorzieningen. In dat opzicht moeten we oneerlijke concurrentie op arbeidsvoorwaarden voorkomen.
In 2019 is vrijwilligersbeleid opgesteld waarin in is vastgelegd waaraan het vrijwilligerswerk binnen 't Mozaïek moet voldoen. Ook de praktische organisatie, inrichting en coördinatie van het vrijwilligerswerk, geen onbelangrijke taak binnen 't Mozaïek, heeft hierin een plek gekregen.

4.1.5 COLLEGA'S MET EEN ARBEIDSBEPERKING

Binnen het Cultureel Lunchcafé en binnen het team beheer krijgen individuele mensen met een arbeidsbeperking bij ons de ruimte om zich verder te ontwikkelen en een zinvolle bijdrage te leveren aan de diverse werkzaamheden binnen het gebouw en in de bediening. Dit doen wij in samenwerking met Driestroom. Deze diversiteit stimuleert de creativiteit binnen onze organisatie en past meer dan uitstekend bij onze legitimering. Gedurende het jaar geven wij daarnaast gemiddeld vier jongeren de kans om vanuit hun mbo- of hbo-opleiding hun stages in te vullen.

Concrete doelstellingen met betrekking tot Personeel en Organisatie:

- *Uitbreiding formatie als gevolg van uitbreiding opdracht met het beheer en de exploitatie van MFA's (verder uitgewerkt in separate Business Case.*
- *Scheiding van de functie facilitair manager en teamleider horeca (zie ook paragraaf 4.2).*
- *Versterking van de functie van evenementencoördinator (zie ook paragraaf 4.3.2).*
- *Functie van managementassistent vervalt*
- *Inhuur van diensten op het gebied van P&O/HR.*
- *Onderzoek naar de mogelijkheid formatie op onderdelen uit te bereiden en de werkdruk te verlichten. Deze uitbreiding dient zichzelf dan wel "terug te verdienen".*

4.2 HORECA

Een belangrijke doelstelling en speerpunt voor de beleidsperiode 2024-2027 is om de omzet van de horeca te doen toenemen. De teamleider horeca wordt de kartrekker van de versterking van de horecafunctie. Hij/zij zal de horeca veel meer moeten aanjagen door klanten actiever te benaderen en horeca-activiteiten te organiseren. De paracommerciële horecavergunning biedt mogelijkheden om bijeenkomsten van allerlei aard zoals voorstellingen, congressen, netwerkbijeenkomsten, beurzen, symposia, productpresentaties en vergaderingen in combinatie met het gebruik van de theaterzaal -verder "aan te kleden". De eerder genoemde scheiding van de functie facilitair manager en teamleider horeca is hiervoor een belangrijke voorwaarde.

Concrete doelstellingen met betrekking tot Horeca:

- *Scheiding van de functie facilitair manager en teamleider horeca (zie ook paragraaf 4.1).*
- *Het stapsgewijs laten toenemen van de horecaomzet ten opzichte van de huidige omzet met 5% per jaar tot 20% in 2027.*

4.3 PRODUCTGROEPEN

Tot voor kort hadden wij vier productgroepen: theater, projecten & evenementen, verhuur en cultureel lunchcafé. Vanaf 2024 komt daar een vijfde productgroep bij, namelijk exploitatie van de MFA's. Hieronder wordt per productgroep weergegeven wat de belangrijkste plannen en doelstellingen zijn.

4.3.1 THEATER

De afgelopen periode heeft het theater veel last gehad van de maatregelen vanwege de coronapandemie. Veel voorstellingen moesten worden geannuleerd. Het theater telde in 2022 70 voorstellingen tegenover 85 in 2019, dit betekent een daling van ruim 17%. In de tussenliggende periode lag het aantal voorstellingen vanwege de coronapandemie op een nog lager niveau.
Ondanks de beperkte programmering was er veel aandacht voor het initiëren en continueren van projecten, waarbij er achter de schermen hard gewerkt werd aan thema's als jongerencultuur en diversiteit & inclusie. Doelstelling is om het aantal theatervoorstellingen met ingang van 2025 terug te brengen op niveau van 75 wat passend is bij een zaalbezetting van minimaal 65% en de bijbehorende budgetsubsidie conform de eisen zoals vastgelegd in de subsidieovereenkomst.

In 2023 hebben wij na een langjarig dienstverband afscheid genomen van onze theatercoördinator die aan de slag gaat bij een nieuwe werkgever. Gelukkig hebben we uit een groot aantal gegadigden een opvolger kunnen selecteren waar we veel vertrouwen in hebben en die op een prima manier door haar voorganger is ingewerkt. Toch is duidelijk dat er kennis en ervaring verloren is gegaan. De komende periode zal extra aandacht uitgaan naar begeleiding en inwerken van onze nieuwe collega.

Talentontwikkeling

Wij bieden kansen voor en werken pro actief samen met talent uit Wijchen en omgeving. Jong en iets minder jong talent geven we via middelen uit het vriendenconcept de ruimte om hun kwaliteiten te ontwikkelen tijdens festivalachtige settings als de Theaterover(v)al en Routs. Speelervaring creëren zij ook door het verzorgen van voorprogramma's bij professionele voorstellingen. En als wij zien dat talenten er klaar voor zijn, ondersteunen we hen bij het ontwikkelen van hun eerste avondvullende show. Tussendoor proberen we verdiepende en uitdagende workshops en meetings te organiseren zodat hun ontwikkeling op meerdere vlakken plaatsvindt.

Diversiteit en Inclusie

Door bewust te kiezen voor een meer inclusieve en diverse programmering óp het podium willen we ook een meer divers publiek in de zaal genereren. Daarnaast willen we voorstellingen die maatschappelijke problemen aan de orde stellen een prominentere plek in de programmering geven waardoor deze bespreekbaar gemaakt worden. Dit kunnen thema's zijn die bijvoorbeeld te maken hebben met wrijvingen tussen culturen, religies en verschil in welvaart. Op deze manier willen we

ontmoetingen en verbindingen tussen mensen met een andere (culturele of sociale) achtergrond bevorderen en onze culturele en maatschappelijke functie verder verrijken door cultuur als middel in te zetten voor wederzijds respect.

Onze theaterprogrammering kenmerkt zich momenteel door inclusiviteit waarbij de mix van ontwikkelen, inspireren, prikkelen en vermaken centraal staat. Wij stellen de programmering samen door ons oor te luisteren te leggen bij de samenleving. Hierdoor vormen zowel artisticiteit en amusement als verdieping en ontmoeting onderdeel van het programma. Belangrijk voor ons is dat ons (potentiële) publiek zich herkent en gerepresenteerd voelt in onze programmering, dat bezoekers uitgedaagd worden en zich ontwikkelen, dat ze een betekenisvolle en fijne avond beleven, die uitnodigt tot een goed gesprek. Wij willen hiervoor een klankbordgroep uit de Wijchense samenleving in het leven roepen.

Concrete doelstellingen met betrekking tot productgroep theater:

- *Maximaal 75 professionele theatervoorstellingen programmeren.*
- *Hierbij een zaalbezetting realiseren van minimaal 65%.*
- *Verdere inzet op de ontwikkeling van talent door ruimte te bieden voor optredens door nieuwe talenten en het opzetten van workshops en meetings.*
- *Verdere inzet op een programmering die zich onderscheidt op het gebied van diversiteit en inclusiviteit.*

4.3.2 PROJECTEN EN EVENEMENTEN

De meeste evenementen komen vanuit de buitenwacht die zich spontaan melden voor het gebruik van onze accommodatie. In een aantal gevallen ontwikkelen en organiseren we zelf projecten en evenementen, meestal in samenwerking met interne huurders (Bibliotheek, MeerVoormekaar) en in combi met het theater. Voorbeelden hiervan zijn de Wereldvrouwendag, Pakjeshuis en Vrijwilligersdag. De coördinatie, planning en organisatie daarvan vindt plaats in eigen beheer met een beperkte formatie. Wij zijn ervan overtuigd dat we met een uitgekiende marketingstrategie een beslist hogere omzet op dit terrein moeten kunnen genereren. ‘t Mozaïek kan naast haar specifiek culturele functie namelijk ook een uitstekend podium zijn voor meer commerciële activiteiten. Het is een uitstekende locatie voor bijeenkomsten van allerlei aard zoals congressen, netwerkbijeenkomsten, beurzen, symposia, productpresentaties en vergaderingen. Daarvoor zijn de theaterzaal en het Cultureel Lunchcafé uitermate geschikt. Om het karakter van ’t Mozaïek te behouden stellen wij als voorwaarde dat er sprake is van een evenement dat (op onderdelen) aansluit bij onze missie om ruimte bieden voor sociaal-culturele, educatieve, maatschappelijke en gezondheid-gerelateerde activiteiten. Ook kunnen vanuit projecten en evenementen activiteiten worden ontwikkeld en georganiseerd die nu nog zijn ondergebracht bij de productgroep Theater maar hier niet thuis horen. Te denken valt hierbij bijvoorbeeld aan een moordmysterie, pub quiz, etc.

Zoals eerder aangegeven zou de functie management assistent en evenementencoördinator uit elkaar getrokken moeten worden zodat er een aparte functie evenementencoördinator ontstaat die zich volledig kan gaan richten alles wat bij evenementen komt kijken. Het organiseren van evenementen gebeurt al, de acquisitie nog niet. Ook het maken van een begroting en aanvragen van subsidies zou bij deze functie belegd moeten worden.

Concrete doelstellingen met betrekking tot productgroep projecten en evenementen:

- *Inzet op het binnenhalen van evenementen voor commerciële bedrijven die zich richten op de sectoren waar ’t Mozaïek voor gaat en staat.*
- *Het ontwikkelen van minimaal 1 nieuw eigen project en 1 nieuw eigen evenement per jaar, indien incidentele verhuur bij een ander belegd kan worden. Dit kan ook in samenwerking de huurders en gebruikers van onze accommodatie.*
- *Versterking van de functie van evenementencoördinator (zie ook paragraaf 4.1).*

4.3.3 VERHUUR

De belangrijkste levensader voor ’t Mozaïek is de exploitatie van de accommodatie, meer specifiek de verhuur van ruimten door (semi) maatschappelijke en (semi) commerciële organisaties. De opbrengst van de verhuur wordt ingezet ten behoeve van het beheer van de gebouwen en de daarmee verband houdende personele en materiële kosten. Daarnaast zijn de verhuuropbrengsten noodzakelijk om het onontkoombare verlies van het theater op te vangen en optimaal invulling te geven aan de maatschappelijke functie van onze organisatie.

De productgroep verhuur kent twee vormen van verhuur:

1. Permanente verhuur van kantoor- en bedrijfsruimten.
2. Periodieke en incidentele verhuur van kantoor- en bedrijfsruimten.

Ad 1. Permanente verhuur.

’t Mozaïek kent op dit moment een vrijwel volledige bezetting van de permanent verhuurbare ruimten. Alleen gebouwdeel D (de oude omroepstudio van de Wijchense Omroep) kent enige leegstand omdat dit gebouwdeel zich niet goed leent voor volledige verhuur. De geplande verbouwing zal dit probleem oplossen waardoor ook bouwdeel D goed verhuurbaar zal zijn. Hier wordt een volwaardige etage gerealiseerd waardoor deze meer opbrengsten zal gaan genereren. Huurders voor dit gebouwdeel hebben zich al gemeld waaronder het consultatiebureau en een verloskundigenpraktijk. Ook worden kantoorruimten voor de bibliotheek gerealiseerd, die door uitbreiding van haar takepakket meer ruimtes nodig heeft. Uiterlijk 2025 is de verbouwing gereed en kunnen de huurders hun intrek nemen.

Steeds meer permanente huurders hebben een zorg gerelateerde achtergrond en hoewel dit niet in de naam van de stichting zit, past het goed bij onze missie en visie. Wel moeten we bij de keuze tussen verschillende huurders goed blijven kijken naar de verhoudingen (cultureel, educatief, sociaal-maatschappelijk en gezondheid-gerelateerd). Alleen bij een goede balans tussen deze vier pijlers is de onderlinge versterking van functies maximaal, zowel voor de organisaties zelf als voor hun cliënten en gebruikers.

Ad 2. Periodieke en incidentele verhuur.

De incidentele verhuur wordt nu geregeld door de management assistente en evenementencoördinator. Op het moment dat evenementencoördinator een volwaardig functie wordt, dan zal de incidentele verhuur elders ondergebracht moeten worden, zeker als deze tak wordt uitgebreid met de uitbreiding van de opdracht. Omdat incidentele verhuur met name via zaalagenda verloopt is onderbrengen bij één van de huidige medewerkers het meest logisch. Hiervoor is dan wel uitbreiding van formatie noodzakelijk.

Concrete doelstellingen met betrekking tot productgroep verhuur:

- *Het realiseren/behouden van een bezetting van de permanent verhuurde ruimten van minimaal 95%. Tot en met 2024 exclusief gebouwdeel D, met ingang van 2025 inclusief gebouwdeel D.*
- *Bij met name de vaste verhuur dient de balans te worden bewaakt tussen de vier pijlers van onze organisatie: cultureel, educatief, sociaal-maatschappelijk en gezondheid-gerelateerd.*
- *Onderbrengen van de functie incidentele verhuur bij één van onze huidige medewerkers. De incidentele verhuurfunctie dient hiermee ook te worden versterkt waardoor een uitbreiding van de formatie voor financieel medewerker met 0,2 Fte noodzakelijk is. De kosten die hiermee gepaard gaan dienen lager te zijn dan de gegenereerde extra omzet uit de incidentele verhuur en de omzet die gegenereerd wordt uit de projecten en evenementen.*

4.3.4 CULTUREEL LUNCHCAFÉ

Een belangrijke doelstelling en speerpunt voor de beleidsperiode 2024 – 2027 is om de omzet van het lunchcafé annex foyer te doen toenemen. Bezoekers van de accommodatie moeten worden verleid om hun bezoek aan één van de voorzieningen/organisaties te verlengen met een bezoek aan het lunchcafé. Dit kan voor een goede kop koffie of thee maar ook voor een smakelijke en gezonde lunch. Daarnaast zal de foyerfunctie rondom de theatervoorstellingen beter worden

ingevuld. De verplichte consumptie is hierbij een stap maar bezoekers moeten ook verleid worden wat eerder te komen voor een kop koffie en na afloop van de voorstelling te blijven hangen voor een extra drankje en wat bites.

De doorontwikkeling van het Cultureel Lunchcafé begint met het aantrekkelijker maken van de voorzieningen en de ruimte. Na afronding van de verbouwing krijgt de foyer/Huiskamer qua inrichting een “make over”.

Het creëren van een inloopfunctie waarbij mensen naar ’t Mozaïek komen uitsluitend voor een bezoek aan het lunchcafé is wel een uitdaging maar heeft niet de eerste prioriteit. Daarbij is ook aandachtspunt dat wij geen directe concurrent willen worden voor de commerciële horeca binnen de gemeentegrenzen van Wijchen.

Concrete doelstellingen met betrekking tot productgroep Cultureel Lunchcafé:

- *Versterking van de functie van het lunchcafé en de foyerfunctie rondom theaterfunctie door onder meer een actievere klantbenadering, het bieden van meer ambiance en kwaliteit en het organiseren van specifieke activiteiten.*
- *Het stapsgewijs laten toenemen van de omzet van het Cultureel Lunchcafé ten opzichte van de huidige omzet met 5% per jaar tot 20% in 2027.*

4.3.5 EXPLOITATIE MFA’S

In 2022 zijn wij in de vorm van een pilot gestart met het uitvoeren van administratieve en beheertaken voor MFA De Brink. Op het moment dat de pilot ten einde liep en het resultaat naar tevredenheid van de gemeente is verlopen, heeft de gemeente aan ons het verzoek gericht om zowel het beheer als de exploitatie van een aantal maatschappelijke accommodaties over te nemen.
Om de exploitatie van deze MFA’s geen risico te laten zijn voor de exploitatie van ’t Mozaïek, wordt dit als aparte opdracht meegenomen. De uitgangspunten voor de invulling van de nieuwe beheertaak en de implementatie hiervan worden uitgebreid beschreven in een hiervoor opgestelde Business Case. Deze is als bijlage opgenomen bij dit beleidsplan.

4.4 PRIJS

De prijsstelling van de verhuur is op basis van een vastgestelde m^2-prijs voor huur- en servicekosten. Korting is mogelijk voor starters en voor maatschappelijke organisaties met een beperkt budget. Het bestuur stelt jaarlijks de prijzen vast, indexering vindt plaats op basis van het CPI.

In de uitvoeringsovereenkomst budgetsubsidie staat het volgende opgenomen over de tarieven van de verhuur:

- De stichting stelt zelf de tarieven vast voor verhuur van alle ruimten in ’t Mozaïek.
- De stichting rekent een maatschappelijk verhuurtarief voor het geven van gelegenheid tot amateur-kunstbeoefening door Wijchense verenigingen en scholen. Dit tarief is maximaal 60% van het basistarief dat de stichting voor het theater rekent.
- De stichting rekent een maatschappelijk verhuurtarief voor incidentele verhuur van alle overige ruimten[2] aan maatschappelijke, culturele en educatieve instellingen uit de gemeente. Dit tarief is maximaal 50% van het basistarief dat de stichting voor de overige ruimten rekent.

In het programma van eisen zoals opgenomen in de eerder genoemde Business Case voor de exploitatie van de vier MFA’s zijn bepalingen opgenomen voor de te hanteren tarieven voor de MFA’s.

Concrete doelstelling met betrekking tot de prijs/tarieven:

- *De komende periode wordt het huidige tarievenbeleid voortgezet. Dit betekent dat de tarieven voor de bestaande gebruikers conform de overeengekomen wijze worden geïndexeerd. Voor nieuwe gebruikers kan maatwerk worden toegepast.*

[2] Alle ruimten anders dan het theater

4.5 PROMOTIE

Er is sprake van een in omvang relatief beperkt marketing- en promotiebudget waarvan circa de helft theater gerelateerd wordt ingezet. Er blijft te weinig over voor de overige productgroepen. Met meer budget kan de zichtbaarheid van ’t Mozaïek worden vergroot. Er zal de komende beleidsperiode dan ook meer worden ingezet op marketing en promotie met als doel een betere profilering van de incidentele verhuur, het lunchcafé, evenementen en projecten en een meer zichtbare positionering van onze accommodatie. Hiertoe zal intern een marketing- en promotieplan worden opgesteld. Op basis van dit plan zal worden bepaald wat het nieuwe budget zal worden voor deze functie.

Verder is een imago-onderzoek gewenst waarmee in ieder geval antwoord verkregen moet worden op de volgende vragen:

- Wat is het beeld dat mensen hebben van ’t Mozaïek? Is de bredere context van ’t Mozaïek voldoende zichtbaar?
- Hoe kunnen we meer jongeren naar ’t Mozaïek krijgen?

Daarnaast blijven wij ons inzetten op het werven van sponsoren en het toevoegen van vrienden. Het totaal aantal sponsoren lag in 2022 op 17, dit hopen we in de volgende beleidsperiode met onze innovatieve aanpak te verhogen naar 20. In 2021 is het vriendenconcept ontwikkeld dat in 2023 verder is uitgerold. Met de opbrengsten uit dit concept kan er het volgende geboden worden:

- Talentondersteuning van jonge talenten in de gemeente Wijchen om zich te ontwikkelen en hun talent te laten opbloeien door middel van workshops voor lokale talenten uit onze talentbegeleidingsprojecten.
- Verdieping van een maatschappelijk thema door randprogrammering bij voorstellingen met een maatschappelijk thema, denk bijvoorbeeld aan een na- of voorbespreking met een deskundige of auteur.
- Een podium bieden aan scholen uit de gemeente Wijchen voor schoolmusicals of andere presentaties tegen zeer gereduceerde prijzen.

Er waren in 2022 ruim 80 mensen bereid om ’t Mozaïek via het vriendenconcept te steunen. In de beleidsperiode 2024-2027 hopen we tussen de 100 en 125 vrienden aan ons te verbinden.

Concrete doelstellingen met betrekking tot de marketing en promotie:

- *Opstellen marketing- en communicatieplan in 2024.*
- *Verhoging van het marketing en promotiebudget op basis van het marketing- en promotieplan. Uitgangspunt is dat de budgetverhoging minimaal dient te worden terug verdiend door hogere inkomsten.*
- *Uitvoering van een imago-onderzoek in 2024.*
- *Verhogen van het aantal sponsoren naar 20 in de periode 2024-2027.*
- *Verhogen van het aantal vrienden naar tussen de 100 en 125 in de periode 2024-2027.*

5. TOT SLOT

't Mozaïek heeft veel belang bij een goede verstandhouding met de gemeente. De gemeente is niet alleen de instantie die het gebouw ter beschikking stelt voor sociale culturele en educatieve functies, zij is ook een gewaardeerd huurder van ruimten. Soms rechtstreeks, soms via gesubsidieerde organisaties zoals de bibliotheek. Het exploiteren van een theater zoals wij hebben kan niet zonder gemeentelijke subsidie. 't Mozaïek kan dus niet zonder de gemeente, maar de gemeente kan ook niet zonder 't Mozaïek. Dat blijkt onder meer uit het gegeven dat de organisatie door de gemeente gevraagd is om het beheer te voeren van wijkcentrum De Brink in de Huurlingsedam. Daar is een gebrek aan vrijwilligers. De proefperiode van het afgelopen jaar was zo hoopgevend dat 't Mozaïek ook het beheer gaat overnemen van andere wijkcentra die kampen met een gebrek aan vrijwilligers. 't Mozaïek wordt daarmee ook een beheersorganisatie voor multifunctionele accommodaties in andere wijken van Wijchen. Het is duidelijk dat de financiële risico's voor 't Mozaïek hierdoor stevig toenemen. De directie heeft voor de komende beleidsperiode goede afspraken met de gemeente gemaakt om deze risico's beheersbaar te houden.

Om onze missie waar te maken, zullen wij ons blijven ontwikkelen als maatschappelijk-cultureel ondernemer. De focus zal de komende jaren blijven liggen op fondsenwerving, nieuwe verdienmodellen, of verdere uitbreiding van bestaande verdienmodellen, zelfstandig of in co-creatie. Wij verwachten dat hieruit extra mogelijkheden ontstaan die onze financiële positie verder duurzaam verstevigen, zodat de huidige functie en betekenis van ’t Mozaïek ook in de toekomst voor de bewoners van Wijchen behouden blijft.

Door ons als initiator en aanjager van maatschappelijk-culturele projecten te blijven profileren en samenwerkingsverbanden aan te gaan met de gemeente, het onderwijs, de verenigingen, de instellingen en de vele bedrijven die Wijchen rijk is, blijft ’t Mozaïek midden in de regionale en lokale samenleving staan.

Bijlage 1 **ORGANOGRAM NIEUWE STRUCTUUR**

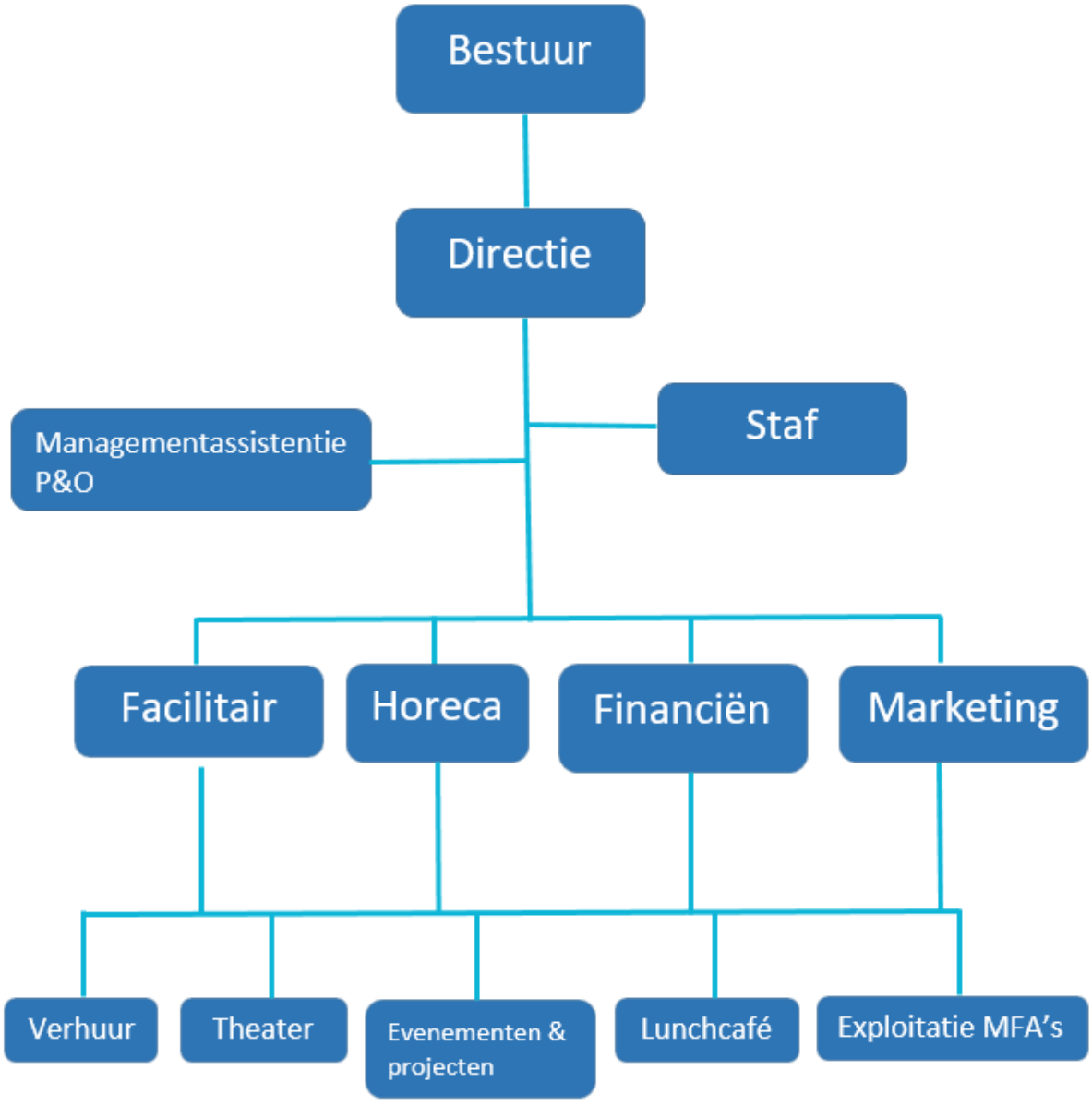

Meerjarenbegroting 2024 t/m 2027

Staat van baten en lasten	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
OPBRENGSTEN / BATEN	€	€	€	€
OMZET				
Omzet onbelast	419.841	454.200	463.700	473.400
Omzet laag tarief	297.000	303.200	309.600	316.100
Omzet hoog tarief	321.261	328.000	334.900	341.900
Totaal: OMZET	**1.038.102**	**1.085.400**	**1.108.200**	**1.131.400**
SUBSIDIES	**69.900**	**69.900**	**69.900**	**66.500**
SPONSORBIJDRAGE	**22.770**	**23.420**	**24.070**	**24.720**
OVERIGE OPBRENGSTEN	**6.680**	**9.080**	**6.680**	**9.080**
Totaal: OPBRENGSTEN / BATEN	**1.137.452**	**1.187.800**	**1.208.850**	**1.231.700**
KOSTEN / LASTEN				
INKOOPWAARDE OMZET				
Inkopen horeca	62.800	64.100	65.400	66.800
Kostprijs theater & evenementen	156.700	160.000	163.400	166.800
Kostprijs verhuur	1.600	1.600	1.600	1.600
Overige inkoopkosten	1.800	1.800	1.800	1.800
Totaal: INKOOPWAARDE OMZET	**222.900**	**227.500**	**232.200**	**237.000**
BRUTOMARGE	*914.552*	*960.300*	*976.650*	*994.700*
PERSONEELSKOSTEN				
Salarissen	489.200	508.900	529.400	550.735
Sociale lasten	81.900	85.200	88.600	92.171
Pensioenlasten	51.300	53.367	55.500	57.737
Overige personeelskosten				
Ziektekostenverzekering	26.000	30.000	30.000	27.600
Inleenpersoneel	45.300	46.700	48.100	49.500
Overige personeelskosten	21.200	23.900	25.400	24.900
Totaal: Overige personeelskosten	**92.500**	**100.600**	**103.500**	**102.000**
Totaal: PERSONEELSKOSTEN	**714.900**	**748.067**	**777.000**	**802.642**
BEDRIJFSKOSTEN				
Huisvestingskosten				
Gas, elektra, water	85.700	85.700	85.700	87.500
Zakelijke lasten (OZB, rioolheffing, zuiveringslasten)	16.000	16.300	16.642	16.992
Klein onderhoud en inventaris	38.100	38.900	39.717	40.551
Schoonmaakkosten	35.300	36.300	37.062	37.841
Huur pand	21.400	22.000	22.462	22.934
Overige huisvestingskosten	11.200	11.435	11.675	11.921
Voorziening (dotatie/vrijval)	29.600	22.070	22.246	27.282
Totaal: Huisvestingskosten	**237.300**	**232.706**	**235.505**	**245.020**
Verkoopkosten	18.300	27.530	18.700	21.600
Afschrijvingen materiele vaste activa	53.000	57.353	76.252	80.564
Algemene kosten				
Accountants- en advieskosten	24.500	25.000	25.500	26.000
ICT & Telefonie	38.300	39.100	39.900	40.700
Niet aftrekbare btw	15.000	20.000	20.000	16.500
Verzekeringen	10.100	10.300	10.500	10.700
Contributies & abonnementen	10.700	10.900	11.100	11.300
Overige algemene kosten	13.900	14.200	14.500	14.800
Totaal: Algemene kosten	**112.500**	**119.500**	**121.500**	**120.000**
Overige lasten	0	0	0	0
Totaal: BEDRIJFSKOSTEN	**421.100**	**437.089**	**451.957**	**467.184**
FINANCIELE BATEN EN LASTEN				
Bankkosten	4.000	4.100	4.200	4.300
Rente	-7.500	0	0	0
Totaal: FINANCIELE BATEN EN LASTEN	**-3.500**	**4.100**	**4.200**	**4.300**
Totaal: KOSTEN / LASTEN	**1.355.400**	**1.416.756**	**1.465.357**	**1.511.126**
Resultaat	**-217.948**	**-228.956**	**-256.507**	**-279.426**

Begroting (excl. trekkenwand & tribune + verv. stoelen)	2024	2025	2026	2027
Exploitatie tekort	€ 217.948	€ 228.956	€ 256.507	€ 279.426
Noodzakelijke afschrijvingen bij een volledige MVA	€ 76.907	€ 76.907	€ 76.907	€ 76.907
Afschrijvingen conform exploitatie	€ -55.600	€ -60.153	€ -84.652	€ -88.964
Benodigde extra compensatie afschrijvingen	**€ 21.307**	**€ 16.753**	**€ -7.745**	**€ -12.057**
Totaal tekort	**€ 239.254**	**€ 245.710**	**€ 248.762**	**€ 267.369**
Tekort gemiddeld over 2024/2027	€ 250.274			
Budgetsubsidie gemiddeld over 2024/2027	€ -148.971			
Resterend gemiddeld tekort	**€ 101.302**			
Inhaalslag dotatie bestemmingsfonds theater	€ 52.127			
Huurderving bouwdeel D	€ 38.802			
Benodigde subsidie	**€ 330.183**	**€ 245.710**	**€ 248.762**	**€ 267.369**
Gemiddeld	€ 341.202	€ 250.274	€ 250.274	€ 250.274

Investeringsoverzicht 2023 (gemiddeld inflatiepercentage 2022-2025 in 2025 aanpassen) 3,90% 1,039 *Enkele prijzen zijn in 2022 opgehoogd i.v.m. uitzonderlijke inflatie in dat jaar*

Ruimte	Omschrijving	Levensd	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2023	Bestemmingsfondsen				
																										1-1-2023	Correctie	Te doteren	Theater 2023	Dotatie 2023	Vrijval	31-12-2023
Algemeen	Airco serverruimte	10						€ 4.020																		€ 1.822		€ 2.197		€ 366	€ -	€ 2.189
Algemeen	ICT, draadloos netwerk en switching onderhoud	5		€ 15.113																						€ 22.060	€ -6.875	€ -72		€ -	€ -72	€ 15.113
Algemeen	ICT, Wifi uitbreiding	5	€ 7.000					€ 8.476																		€ 7.000		€ 8.476		€ 1.695	€ -7.000	€ 1.695
Algemeen	ICT, desktops 11 werkplekken	5			€ 12.899																					€ 27.860	€ -14.902	€ -60		€ -	€ -60	€ 12.899
Algemeen	ICT, server + NAS voor backup	5			€ 25.237																					€ 25.237		€ -0		€ -0	€ -	€ 25.237
Algemeen	ICT & telefonie, Portofoons	5	€ 1.887					€ 2.285																		€ 1.968		€ 2.204		€ 441	€ -1.887	€ 522
Algemeen	I-mob schrobmachine	5	€ 3.801					€ 4.602																		€ 4.203		€ 399		€ 80	€ -3.801	€ 482
Algemeen	Kantoren, meubilair 3 stoelen theater en 1 stoel rec	10							€ 2.287																	€ 852		€ 1.435		€ 239	€ -	€ 1.091
Algemeen	Kantoren, meubilair 8 tafels sta-zit	10										€ 8.490														€ 4.993		€ 3.497		€ 389	€ -	€ 5.382
Algemeen	Kantoren, meubilair beheer, 2 bureau's	10			€ 1.600																					€ 1.284		€ 316		€ 158	€ -	€ 1.442
Algemeen	Kantoren, meubilair directiekamer bureau, vergade	10			€ 2.800																					€ 1.697		€ 1.103		€ 551	€ -	€ 2.249
Algemeen	Kantoren, tapijt	10						€ 4.985																		€ 2.249		€ 2.736		€ 547	€ -	€ 2.796
Algemeen	Rolsteiger	20																	€ 8.092							€ 1.140		€ 6.953		€ 435	€ -	€ 1.574
Algemeen	Schoonloopmatten entree	10			€ 7.045																					€ 5.693		€ 1.352		€ 676	€ -	€ 6.369
Algemeen	Zonwering binnen kantoren eigen ruimten	10										€ 6.218														€ 8.566	€ -2.359	€ 11		€ 1	€ -	€ 6.208
Foyer	Geluidsinstallatie infrastructuur	25	€ 5.000																							€ 5.000		€ 18.012		€ 751	€ -5.000	€ 751
Foyer	Geluidsinstallatie boxen	10	€ 5.000										€ 7.330													€ 4.535		€ 2.796		€ 280	€ -4.535	€ 280
Foyer	Geluidsinstallatie mengpaneel, touchscreen en pc	5				€ 1.961																				€ 563		€ 1.398		€ 466	€ -	€ 1.029
Foyer	Inrichting, meubilair, sfeer verlichting	5			€ 38.441																					€ 48.597	€ -10.000	€ -156		€ -	€ -156	€ 38.441
Foyer	Inrichting vloerbedekking	10			€ 13.459																					€ 13.744		€ -285		€ -	€ -285	€ 13.459
Horeca	Afzuikkap boven frituur inclusief motor	10			€ 2.699																					€ -	€ 2.159	€ 540		€ 270	€ -	€ 2.429
Horeca	Afzuikkap boven fornuis inclusief motor	10	€ 1.500										€ 2.199													€ -	€ 1.500	€ 2.199		€ 220	€ -1.500	€ 220
Horeca	Emballage opslagvoorziening anti-ongedierte	10	€ 1.299										€ 1.904													€ 523	€ 776	€ 1.904		€ 190	€ -1.299	€ 190
Horeca	Kassasysteem inclusief 2 pinautomaten	5		€ 16.354																						€ 16.813		€ -459		€ -	€ -459	€ 16.354
Horeca	Keuken, aparatuur (tijdelijke stelpost)	10																								€ 5.069	€ -5.069	€ -0		€ -0	€ -	€ 0
Horeca	Keuken, aparatuur (tijdelijke stelpost)	10																								€ 4.971	€ -4.971	€ 0		€ 0	€ -	€ -0
Horeca	Keuken, Aanvoertafel + voorspoeldouche	10							€ 4.231																	€ 1.602		€ 2.629		€ 438	€ -	€ 2.040
Horeca	Koelingen, bierkoeler (liggend) mobiele bar	10	€ 2.000										€ 2.932													€ -	€ 2.000	€ 2.932		€ 293	€ -2.000	€ 293
Horeca	Koelingen, dubbeldeurs proffesionele koelkast	10	€ 4.595										€ 6.737													€ -	€ 4.595	€ 6.737		€ 674	€ -4.595	€ 674
Horeca	Koelingen, enkeldeurs proffesionele koelkast 1	10	€ 3.500										€ 5.131													€ -	€ 3.500	€ 5.131		€ 513	€ -3.500	€ 513
Horeca	Koelingen, enkeldeurs proffesionele koelkast 2	10								€ 4.575																€ -	€ 1.373	€ 3.202		€ 457	€ -	€ 1.830
Horeca	Koelingen, bar, flessenkoeling 3-deurs	10			€ 3.400																					€ 2.135		€ 1.265		€ 253	€ -	€ 2.388
Horeca	koelingen, bar, fustenkoeling 8 x 20 ltr	10						€ 3.269																		€ -	€ 1.635	€ 1.635		€ 327	€ -	€ 1.961
Horeca	Koelingen, mobiele bar	10			€ 2.642																					€ 2.135		€ 507		€ 253	€ -	€ 2.389
Horeca	Koelingen, tafelmodel koelkast t.b.v. drankenbuffet	10			€ 1.080																					€ -	€ 864	€ 216		€ 108	€ -	€ 972
Horeca	Koelingen, tafelmodel koelkast personeel	10								€ 1.307																€ -	€ 392	€ 915		€ 131	€ -	€ 523
Horeca	Koelingen, tafelmodel voorraad koelkast, bar	10			€ 1.080																					€ -	€ 864	€ 216		€ 108	€ -	€ 972
Horeca	Koelingen, flessenkoeling 2-deurs & flessennest m	10	€ 2.600										€ 3.812													€ -	€ 2.600	€ 3.812		€ 381	€ -2.600	€ 381
Horeca	Koelingen, glasdeur flessenkoelkast (pantry)	10	€ 2.000										€ 2.932													€ -	€ 2.000	€ 2.932		€ 293	€ -2.000	€ 293
Horeca	Koelingen, glasdeur flessenkoelkast zomertheater	10	€ 2.000										€ 2.932														€ 2.000	€ 932		€ 93	€ -2.000	€ 93
Horeca	Koelingen, koelcel behuizing (vloer, wand, deur)	30								€ 11.764																€ -	€ 9.019	€ 2.745		€ 392	€ -	€ 9.411
Horeca	Koelingen, koelcel motor incl.verdamper, slangen,	15				€ 6.730																				€ -		€ 6.730		€ 2.243	€ -	€ 2.243
Horeca	Koelingen, koelwerbank 3-deurs	10	€ 5.100										€ 7.477													€ -	€ 3.569	€ 9.008		€ 901	€ -3.569	€ 901
Horeca	Koffiezetapparaat bulk, 2 x 6 ltr. Ketels	10	€ 3.500										€ 5.131													€ -		€ 5.131		€ 257		€ 257
Horeca	Koffieautomaat	7			€ 15.601																					€ 14.226		€ 1.376		€ 688	€ -	€ 14.913
Horeca	Kookapparatuur, bakplaat opzetmodel	10			€ 2.375																					€ -		€ 2.375		€ 1.187	€ -	€ 1.187
Horeca	Kookapparatuur, friteuze 2 x 15 liter proffessioneel	10	€ 3.100										€ 4.545													€ -		€ 4.545		€ 454		€ 454
Horeca	Kookapparatuur, fornuis 4pits wens voor inductie	10	€ 3.500										€ 5.131													€ -	€ 1.471	€ 7.160		€ 716	€ -1.471	€ 716
Horeca	Kookapparatuur, magnetron/convectieoven	10	€ 5.000										€ 7.330													€ -		€ 7.330		€ 733		€ 733
Horeca	Mobiele bar, inclusief apparatuur, lekblad, tabkraar	30								€ 3.268																€ -		€ 3.268		€ 467	€ -	€ 467
Horeca	Mobiele Bar voorzetgedeelte theaterzaal t.b.v. stac	10	€ 5.000										€ 7.330													€ -		€ 7.330		€ 733		€ 733
Horeca	Muntenautomaten	5					€ 8.143																			€ 2.220		€ 5.923		€ 1.481	€ -	€ 3.700
Horeca	Saladiere opzetmodel, bar	10			€ 1.241																					€ -		€ 1.241		€ 621	€ -	€ 621
Horeca	Stellingen magazijn	30								€ 1.307																€ -		€ 1.307		€ 187	€ -	€ 187
Horeca	Vaatwasser	10							€ 9.251																	€ 3.318		€ 5.932		€ 989	€ -	€ 4.307
Horeca	Vleessnijmachine	15			€ 1.619																					€ -		€ 1.619		€ 810	€ -	€ 810
Horeca	RVS werktafels 3000mm + met enkel en dubbele s	30								€ 2.869																€ -		€ 2.869		€ 410	€ -	€ 410
Horeca	Ijsblokjesmachine	15	€ 1.500															€ 2.663								€ -	€ 1.500	€ 1.163		€ 78	€ -1.500	€ 78
Verhuur	Digibord	5		€ 9.435																						€ 9.700		€ -265		€ -265	€ -265	€ 9.170
Verhuur	Ruimte 2.03, vloerbedekking en inrichting	10																								€ -		€ -		€ -	€ -	€ -
Verhuur	Vergaderruimte 1.03 inrichten	5				€ 16.399																				€ 11.227		€ 5.172		€ 1.724	€ -	€ 12.951
Verhuur	Vergaderruimte 0.18 inrichten, vloerbedekking, inv	5			€ 10.795																					€ 5.140		€ 5.655		€ 2.827	€ -	€ 7.968
Verhuur	Zonwering binnen incidentele ruimten	10										€ 3.458														€ -1.933	€ 2.359	€ 3.032		€ 337	€ -	€ 763
Theater	Balletvloer	5					€ 2.144																			€ 1.564		€ 580	€ 145			€ 1.709
Theater	Beamer	7				€ 6.041																				€ 4.560		€ 1.481	€ 494			€ 5.054
Theater	Communicatiesysteem techniek tribune en podium	10			€ 4.000																					€ 602		€ 3.398	€ 1.699			€ 2.301
Theater	Draadloze microfoons (twee stuks)	5	€ 3.000					€ 3.632																		€ 1.880		€ 1.752	€ 350			€ 2.231
Theater	Gehandicaptenlift theatertrap	15		€ 7.500																						€ 867		€ 6.633	€ 6.633			€ 7.500
Theater	Geluidinstallatie boxen	10				€ 11.000																				€ 9.243		€ 1.757	€ 586			€ 9.829
Theater	Geluidsinstallatie mengpaneel	10				€ 7.593																				€ 4.202		€ 3.391	€ 1.130			€ 5.332
Theater	Geluidsinstallatie monitors	5				€ 2.045																				€ 962		€ 1.083	€ 361			€ 1.323
Theater	Geluidsinstallatie mobiel	10						€ 11.720																		€ 1.953		€ 9.767	€ 1.953			€ 3.907
Theater	Heftafel laad los perron	15			€ 29.312																					€ 13.022		€ 16.290	€ 8.145	€ 8.145		€ 21.167
Theater	Heftafel podium (zat bij aanschaf trekkenwand 201	15											€ 13.314													€ 3.544		€ 9.769	€ 977	€ 25		€ 4.521
Theater	Hoogwerker (Alplift)	10					€ 8.507																			€ 1.399		€ 7.109	€ 1.777			€ 3.176
Theater	Kleedkamers inventaris	8					€ 4.000																			€ 800		€ 3.200	€ 800			€ 1.600
Theater	Lichtinstallatie infrastructuur	25		€ 30.000																						€ 16.074	€ 12.726	€ 1.200	€ 1.200	€ 1.200		€ 30.000
Theater	Lichtinstallatie lichttafel	10				€ 4.112																				€ 17.037	€ -12.726		€ -		€ -199	€ 4.112
Theater	Lichtinstallatie vervangen armaturen deel 1	20			€ 18.400																					€ 16.499		€ 1.901	€ 950	€ 950		€ 17.450
Theater	Lichtinstallatie vervangen armaturen deel 2	20					€ 28.400																			€ -		€ 28.400	€ 7.100	€ 7.100		€ 7.100
Theater	Lichtinstallatie vervangen armaturen deel 3	20							€ 76.800																	€ -		€ 76.800	€ 12.800	€ 12.800		€ 12.800
Theater	Lichtinstallatie vervangen armaturen deel 4	20									€ 19.200															€ -		€ 19.200	€ 2.400	€ 2.400		€ 2.400
Theater	Rode stoelen theater	20				€ 16.824																				€ 15.099		€ 1.726	€ 575	€ 575		€ 15.674
Theater	Tapijt trap ingang theater	10				€ 3.921																				€ 2.626		€ 1.295	€ 432	€ 432		€ 3.057
Theater	Theatercafé tafels	5			€ 4.238																					€ 2.940		€ 1.298	€ 649	€ 649		€ 3.589
Theater	Theatercafé zaalverlichting (prikkabels)	5			€ 2.422																					€ 800		€ 1.621	€ 811	€ 811		€ 1.611
Theater	Theatercafé vloerkleedjes	10								€ 7.330																€ 3.706		€ 3.624	€ 518	€ 518		€ 4.224
Theater	Theatertextiel (toneelgordijnen+zaalgordijnen bove	25			€ 22.606																					€ 19.638		€ 2.968	€ 1.484	€ 1.484		€ 21.122
Theater	Theatertextiel (zaalgordijnen onder)	15												€ 9.053												€ 6.013		€ 3.040	€ 276	€ 276		€ 6.290
Theater	Theatertextiel (horizondoek)	5	€ 2.523					€ 3.055																		€ 3.778		€ -723	€ -			€ 3.778
Theater	Theatertextiel (acoustisch vanuit kickstart)	25																							€ 16.916	€ 735		€ 16.181	€ 735	€ 735		€ 1.471
			€ 74.404	€ 78.403	€ 224.991	€ 76.626	€ 51.194	€ 46.043	€ 92.569	€ 32.420	€ 19.200	€ 18.166	€ 86.168	€ 9.053	€ 0	€ 0	€ 0	€ 2.663	€ 8.092	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 16.916	€ 415.756	€ 0	€ 404.942	€ 54.980	€ 68.145	-€ 49.751	€ 451.031
																														68145	€ 0	

	Grootboek 1-1-2023	Correctie	Dotatie 2023	Vrijval	31-12-2023	had moeten zijn	te weinig gedoteerd
Bestemmingsfonds	€ 266.208	€ -0	€ 30.045	€ -49.552	€ 246.702	€ 246.702	€ -
Theater	€ 114.300	€ -	€ 38.100	€ -199	€ 152.201	€ 204.328	€ 52.127
	€ 380.508	€ -0	€ 68.145	€ -49.751	€ 398.903	€ 451.029	€ 52.127

't MOZAÏEK

Gemeente Wijchen
t.a.v. het college van B&W
Postbus 9000
6600 HA Wijchen

Wijchen, 8 januari 2024

Ons kenmerk: 240108
Betreft: verzoek om verlening budgetsubsidie 2024-2027;

Geacht college,

't Mozaïek ziet het primair als haar missie om een wezenlijke bijdrage te leveren aan de kwaliteit van de samenleving en daarmee aan het welzijn van mensen. In ons beleidsplan 2024-2027 dat in ik de bijlage meestuur, staan de uitdagingen en plannen die wij in de komende periode aan willen gaan en uit willen voeren.

Bij deze verzoeken wij u om Stichting 't Mozaïek, sociaal, cultureel en educatief centrum Wijchen, voor de periode 2024-2027 een budgetsubsidie te verlenen ter hoogte van €250.274,- jaarlijks.

Naast de hierboven genoemde budgetsubsidie,

- is ons verzoek om in 2024 een eenmalige financiële bijdrage ter hoogte van €52.127,- te verlenen. Daarmee kunnen wij een inhaalslag maken voor de benodigde vervangingsinvesteringen.
- is ons verzoek om in 2024 een eenmalige bijdrage te verlenen van €38.802,- voor de huurderving van bouwdeel D. Dit als gevolg van werkzaamheden voor de verduurzaming die aan de orde zijn in 2024.
- is ons verzoek om de toekomstige kosten die te maken hebben met de aanschaf van de tribune, het opnieuw bekleden van de stoelen van de tribune en het vervangen van de trekkenwand, door middel van een aparte investeringssubsidie mogelijk te maken.

Door de toekenning van de benodigde subsidies, zal onze financiële positie verder duurzaam verstevigd worden, zodat de huidige functie en betekenis van 't Mozaïek ook in de toekomst voor de bewoners van Wijchen behouden blijft.

Door ons als initiator en aanjager van maatschappelijk-culturele en educatieve projecten te blijven profileren en samenwerkingsverbanden aan te gaan met de gemeente, het onderwijs, de verenigingen, de instellingen en de vele bedrijven die Wijchen rijk is, blijft 't Mozaïek midden in de regionale en lokale samenleving staan.

Mede namens het bestuur van 't Mozaïek,
Met vriendelijke groet,

Henriëtte Mooren-van den Boomen,
Directeur Stichting 't Mozaïek

bijlagen:
beleidsplan 2024-2027
meerjarenbegroting 2024-2027
Meerjarig Onderhoudsplan

't MOZAÏEK

't Kleurrijke huis van Wijchen

Activiteitenverslag 2022

goedgekeurd
Algemeen Nut Beogende Instelling
ANBI
goed doel

Inleiding

De beperkende maatregelen zoals door de overheid uitgevaardigd tijdens de Covid-19 crisis, hadden in het eerste kwartaal van 2022 een negatieve invloed op onze activiteiten. Met name door de lockdown, maar ook door terughoudendheid van de bezoekers ná de versoepeling van de maatregelen, bleven de bezoekersaantallen voor de professionele voorstellingen en het Cultureel Lunchcafé en de verhuur van het theater voor activiteiten, in eerste instantie achter. Ook moesten enkele huurders/huisgenoten die te maken kregen met omzetverlies, noodgedwongen het besluit nemen om de huur op te zeggen. Ondanks de geldende beperkingen tijdens de crisis, werden er alternatieve wegen gevonden om zo optimaal mogelijk te kunnen blijven functioneren. Op deze manier heeft 't Mozaïek zich in deze woelige periode en onzekere tijden, mede door de goede samenwerking met de gemeente, staande weten te houden. Ook werknemers en vrijwilligers stelden zich flexibel en loyaal op en bewogen mee in de wisselende omstandigheden. Zo werden er diverse fondsaanvragen en subsidiemogelijkheden succesvol aangewend om samen met onze relaties cultureel-maatschappelijke projecten te initiëren en te organiseren.

Ook zijn er positieve nieuwe ontwikkelingen te melden. De gemeenteraad heeft in 2022 besloten om 't Mozaïek te renoveren en te verduurzamen en daartoe een budget beschikbaar te stellen. Door het gebouw verder aan te passen aan de eisen van deze tijd, zal ons centrum voor sociaal, culturele en educatieve partijen weer een aantrekkelijke locatie zijn om zich te vestigen.

Verder zijn er met de gemeente gesprekken gevoerd over de problemen die er spelen bij het beheer van andere MFA's, dorpshuizen en wijkcentra in Wijchen. Voor het beheer van deze gebouwen is er sprake van een slinkende groep vrijwilligers. De gemeente heeft 't Mozaïek gevraagd te helpen door in eerste instantie vanaf maart 2022 het beheer en de exploitatie van wijkcentrum De Brink over te nemen. Dit wordt in de loop van 2023 uitgebreid met beheer- en exploitatietaken voor andere vergelijkbare accommodaties binnen Wijchen. Een verdere uitbreiding van de organisatie zal daarvoor nodig zijn. Om het voorgaande te realiseren dienen vooraf alle facetten die hierbij komen kijken te worden belicht. Ook zal er een nieuw beleidsplan opgesteld worden.

Door ons als initiator en aanjager van maatschappelijk-culturele projecten te blijven profileren en samenwerkingsverbanden aan te gaan met de gemeente, het onderwijs, de verenigingen, de instellingen en de vele bedrijven die Wijchen rijk is, blijft 't Mozaïek midden in de regionale en lokale samenleving staan.

Theater

Het boekjaar 2022 begon met een lockdown in het eerste kwartaal, waardoor het theaterseizoen slechts gedeeltelijk plaats kon vinden. Vanwege de lockdown en de gevolgen daarvan voor tournees en zaalbezetting werden er 30 voorstellingen geannuleerd. Naast de beperkte programmering was er veel aandacht voor het initiëren en continueren van projecten, waarbij er achter de schermen hard gewerkt werd aan thema's als jongerencultuur en diversiteit & inclusie. Op die manier is het theater in de regio en provincie stevig op de kaart gezet als een maatschappelijk en sociaal betrokken theater.

Activiteiten en evenementen

't Mozaïek is een zeer geschikte locatie voor bijeenkomsten van allerlei aard zoals congressen, netwerkbijeenkomsten, beurzen, symposia, productpresentaties en vergaderingen. Door de unieke mogelijkheden om entertainment in het theater en horeca te kunnen combineren, kunnen er ook jubilea, borrels en themafeesten georganiseerd worden. De meeste aanvragen komen vanuit de buitenwacht die zich spontaan meldt voor het gebruik van onze accommodatie. Potentiële belangstellenden stelden zich, in afwachting van de wisselende maatregelen als gevolg van de Covid-19 crisis, in de eerste helft van 2022 nog zeer terughoudend op.

Verhuur

De productgroep verhuur kent twee vormen van verhuur:

1. Permanente verhuur van kantoor- en bedrijfsruimten
De Covid-19 pandemie was van grote invloed op de permanente verhuur. Een aantal huurders hebben 't Mozaïek verlaten en elders een ruimte gevonden of zijn gestopt vanwege andere levensdoelen en inzichten. Ook hebben enkele huurders, juist vanwege de Covid-19 pandemie, meer of grotere ruimtes betrokken. Uit de groeiende belangstelling voor permanente huur, bleek dat er nog steeds voldoende animo was om bij 't Mozaïek de vrijgekomen ruimtes te huren. De terughoudendheid van nieuwe potentiële huurders was echter groot. Dit had te maken met de op handen zijnde verbouwing vanaf 2024 en de ontoereikende klimaatvoorzieningen in de diverse bouwdelen.

2. Periodieke en incidentele verhuur van kantoor- en bedrijfsruimten
Voor permanente huurders die naast hun eigen ruimte ook incidenteel nog extra ruimtes nodig hebben, bieden wij een mogelijkheid om incidenteel een ruimte te huren. Ook bedrijven, organisaties of particulieren uit de regio die een ruimte nodig hebben voor hun activiteit, kloppen aan. Op een meer reguliere basis vindt er ook incidentele verhuur plaats aan bijvoorbeeld een theaterschool, een boetseerclub, een schilderclub of yogapraktijk. Vanwege de Covid-19 crisis in het eerste kwartaal, waarbij ook ná deze periode sprake was van onzekerheid vanwege de beperkende maatregelen, zijn er minder periodieke verhuringen gerealiseerd.

Cultureel Lunchcafé en Horeca

De horeca is onlosmakelijk verbonden met het gebruik van de theaterzaal. De paracommerciële horecavergunning biedt mogelijkheden om bijeenkomsten van allerlei aard in combinatie met het gebruik van de theaterzaal verder "aan te kleden". Door de significante daling van het aantal voorstellingen en evenementen, daalden ook de horeca inkomsten aanzienlijk. Het Cultureel Lunchcafé, dat normaliter in belangrijke mate wordt ingezet als een laagdrempelige ontmoetingsplek voor huurders en hun relaties, flexwerkers, bezoekers en voorbijgangers van 't Mozaïek, werd door de geldende maatregelen hard geraakt. Het eerste kwartaal van 2022 was het hart van onze organisatie grotendeels gesloten.

Personeel, directie en bestuur

Personeel
't Mozaïek prijst zich rijk met haar vakkundige en loyale medewerkers. Samen met de onmisbare vrijwilligers spelen zij een belangrijke rol in de dagelijkse bedrijfsvoering en ondersteuning van de diverse activiteiten van 't Mozaïek. Ook individuele mensen met een arbeidsbeperking krijgen de ruimte om zich verder te ontwikkelen binnen het Cultureel Lunchcafé en het team beheer. Gedurende het jaar krijgen jongeren de kans om vanuit hun mbo- of hbo-opleiding hun stages in te vullen.

Directie & bestuur
Het bestuur van stichting 't Mozaïek bestaat uit leden die tezamen een afspiegeling van de lokale samenleving vormen en hanteert samen met de directeur de Governance Code Cultuur. De Governance Code Cultuur is een instrument voor goed bestuur en toezicht in de cultuur.

Financiële steun

Financiële steun i.v.m. COVID-19
Om de financiële schade zoveel mogelijk te beperken, is er op diverse niveaus een doeltreffende lobby uitgevoerd en kon de steunregeling van de gemeente Wijchen succesvol worden aangewend.

Sponsoring en Vrienden
Vanwege de fiscale voordelen was voor de sponsoren de ANBI-status van 't Mozaïek van belang. Doordat sponsoren, veelal bedrijven binnen het MKB, in en na deze Covid-19 pandemie hun inkomsten zagen dalen, was er helaas sprake van een terugval. Via het vriendenconcept hebben een groot aantal individuele relaties ons ondersteund, maar ook hier was er sprake van een terugval.

Lidmaatschappen

't Mozaïek is lid van de Vereniging van Schouwburg en Concertgebouw Directies (VSCD), de vereniging Gelderse Podia en Stichting Oostelijke Schouwburgen. Daarnaast wordt er actief deelgenomen aan diverse provinciale (netwerk)organisaties en andere culturele instellingen in de regio, o.a. de samenwerking met Cultuur Oost en het netwerk 025.

Theater

8,2

70 theatervoorstellingen
2021: 41 | 2020: 65 | 2019: 85

7.745 bezoekers
2021: 4.023 | 2020: 5.110 | 2019: 10.899

53% zaalbezetting
2021: 47% | 2020: 50% | 2019: 64%

17 sponsoren

84 vrienden

zomertheater 58% zaalbezetting

multifunctioneel gebruik
van theaterzaal- en theatercaféopstelling

gesloten: 1 januari t/m 25 februari

Activiteiten en evenementen

90 evenementen
2021: 35 | 2020: 45 | 2019: 103

13.000 bezoekers
2021: 2557 | 2020: 5353

gesloten: 1 januari t/m 25 februari

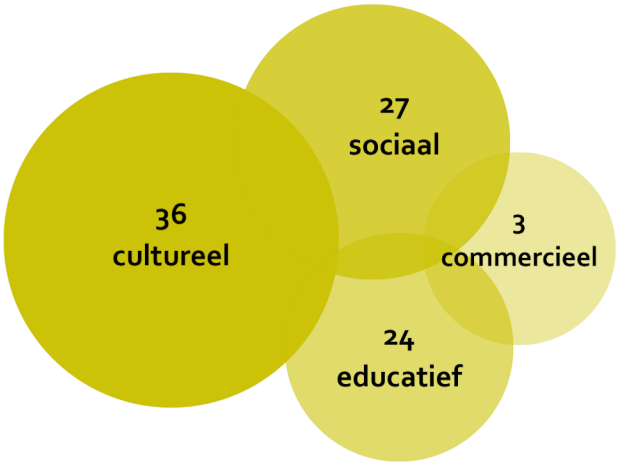

Verhuur

permanente verhuur

34 permanente huurders
2021: 37

90,9% bezettingsgraad
2021: 92% |2020: 94% | 2019: 98%

4.860 m²
verhuurbare meters

442 m² leegstand

incidentele verhuur

5 verhuurruimtes

952 verhuringen
2021: 878
2020: 910
2019: 1.633

Cultureel lunchcafé en Horeca

lunchcafé
met afhaal- en bezorgconcept
voor huisgenoten en verhuur

huiskamerfunctie
met verblijfsmogelijkheid voor
bezoekers gebouw en flexwerkers

foyerfunctie
voor nazit theatervoorstellingen

paracommerciële horecavergunning

gesloten: 1 januari t/m 25 februari

Personeel, bestuur en directie

23 medewerkers **10,93** FTE

53 vrijwilligers **5** bestuursleden

18 assistent-medewerkers Driestroom **4** stagiaires

CAO Nederlandse Podia

Governance Code Cultuur

Financiële steun

Structuele subsidie — Gemeente Wijchen

COVID-19 steun — Gemeente Wijchen

Fondsen en projectsubsidies — KICKSTART CULTUUR FONDS; provincie Gelderland; Gemeente Wijchen; FONDS PODIUM KUNSTEN; Rabobank

Lidmaatschappen

vsco van en voor podia

GELDERSE PODIA.NL NETWERK

Stichting Oostelijke Schouwburgen

Marketing

1.946 volgers

124 volgers

740 volgers

15 nieuwsbrieven

488 artikelen in online en papieren kranten

Samenwerkingen

- AZC Grave / Stichting Vrolijkheid
- Beleef Wijchen
- Bibliotheek Wijchen
- Centrummanagement Wijchen=
- Cineclub Wijchen
- Cultuur Oost
- Cultuurknooppunt
- Driestroom
- Fairtrade Wijchen
- Gemeente Wijchen
- Historische Vereniging
- Kitty Trepels van Mil
- Lokale artiesten
- Maaswaal College
- MAFF
- MeerVoormekaar
- Muziekdorp
- Muziekkring
- Primair onderwijs
- Regionale Theaters
- Rotary RWBT
- Sociaal Wijkteam
- Speciaal Onderwijs
- Speelotheek Wijchen
- Stichting Hand in Hand
- Theater Klare Taal
- Vier het Leven
- Vluchtelingenwerk
- Young Wijchen

Initiatieven en projecten

- Administratie en beheerstaken de Brink
- Buitenstebinnen
- Iets met Urban
- Netwerkbijeenkomst relaties
- Pakjeshuis
- Veilig en sfeervol theater tijdens COVID-19
- Vriendenconcept
- Vrijwilligersdag
- Wereldvrouwendag
- Young Wijchen
- Zomertheater

Samenwerkingen

Binnen de gemeente Wijchen en binnen de provincie Gelderland zijn in 2022 met de verschillende relaties de volgende samenwerkingen gerealiseerd:

- Samenwerking Gemeente Wijchen: vanaf maart 2022 het overnemen van het beheer en de exploitatie van wijkcentrum De Brink
- Samenwerking Cineclub: het uitrollen van de kaartverkoop via de website van 't Mozaïek
- Samenwerking Muziekkring: het organiseren van uitvoeringen en concerten in 't Mozaïek
- Samenwerking Driestroom: het cateren van lunches op locatie
- Samenwerking SpeelOtheek/de Bibliotheek/Driestroom: het onderzoeken van de realisatie van een opslagplek/werkplaats in 't Mozaïek, uitleen via de Bibliotheek
- Samenwerking MeerVoormekaar: het organiseren van de Vrijwilligersdag
- Samenwerking Vluchtelingenwerk, Bibliotheek, MeerVoormekaar, Hand in hand: het organiseren van Wereldvrouwendag
- Samenwerking Gelderse Podia: het realiseren van een inclusieve programmering.
- Samenwerking Stichting Vier het leven: het mogelijk maken dat bewegingsbeperkte senioren geselecteerde voorstellingen kunnen bezoeken
- Samenwerking Young Wijchen: het opzetten van een Wijchense jongerenplatform voor het organiseren van evenementen voor jongeren
- Samenwerking Huisgezelschap Theater Klare Taal: het organiseren van een eerste voorstelling in de theaterzaal onder begeleiding van stichting Special Arts
- Samenwerking Benefietavond Kitty Trepels van Mil: het organiseren van een Benefietavond voor het Radboud Oncologie Fonds
- Samenwerking SpeelOtheek en Bibliotheek: het organiseren van een Sinterklaas-evenement voor jonge kinderen
- Samenwerking Regionale theaters: het implementeren van de code Diversiteit en Inclusie
- Samenwerking Beleef Wijchen: het organiseren van het centrum-evenement m.b.t. het Music Art & Food Festival

Incidentele subsidies voor projecten en activiteiten

Door gebruik te maken van diverse subsidiemogelijkheden werd het mogelijk om projecten te initiëren en te organiseren. De uitvoering daarvan vond plaats in eigen beheer met een beperkte formatie.

- Subsidie gemeente Wijchen vrijwilligersdag 't Mozaïek heeft van de gemeente de opdracht en subsidie gekregen om samen met MeerVoormekaar de vrijwilligersavond te organiseren.
- Subsidie provincie Gelderland 'Iets met Urban' 't Mozaïek heeft als penvoerder subsidieaanvragen toegekend gekregen waarvan de bedragen grotendeels naar de diverse jongerenteams gaan. Young Wijchen investeert dit in activiteiten en marketing. Het project loopt door tot half 2023.
- Subsidie Fonds Podiumkunsten voor project 'Buitenstebinnen' Het Fonds wil samenwerkingen stimuleren die bijdragen aan het versterken van de lokale en/of regionale makers. Zes lokale makers hebben binnen dit project hun (eerste) avondvullende voorstelling in ons theater gespeeld. Daarnaast hebben zij een marketingtraining gevolgd en kregen zij aanvullend budget om extra begeleiding te krijgen voor hun artistieke ontwikkeling.

Subsidie Fonds Podiumkunsten SKIP-regeling 2022-2023
Theater 't Mozaïek is voor 2022 en 2023 aangewezen als SKIP-podium. De regeling heeft als doel een gevarieerd podiumkunstenaanbod in Nederland te bevorderen. Per kalenderjaar wordt een bedrag gereserveerd voor onze professionele jeugd en sociaal-artistieke voorstellingen.

Activiteiten 2022

16 jan	pr	Floris Kortie & Vera Kooper
4 feb	pr	Christel de Laat
9 feb	pr	Lennon & McCartney
10 feb	cu	Cineclub
10 feb	ed	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen
19 feb	pr	Welkom in Wijchen
24 feb	so	MeerVoormekaar
25 feb	pr	Joshua Aaron
7 mrt	so	MeerVoormekaar
8 mrt	so	Debatavond
10 mrt	cu	Cineclub
11 mrt	pr	Holland Dance Festival
16 mrt	so	MeerVoormekaar - Koffie met Leonie
16 mrt	pr	Let's Make Comedy
19 mrt	pr	Previewavond
22 mrt	so	MeerVoormekaar - OpStap
22 mrt	so	Bruidsparendag
23 mrt	so	Bruidsparendag
24 mrt	pr	Rob Scheepers
27 mrt	ed	Pools Poëzie Festival
1 apr	pr	Rob & Emiel
2 apr	cu	Kleine Komedie
3 apr	cu	Bombarie
5 apr	cu	Hakoena voorstelling
6 apr	so	MeerVoormekaar - Koffie met Leonie
6 apr	pr	Fabian Franciscus
7 apr	cu	Cineclub
8 apr	pr	Jeroens Clan
9 apr	pr	Rapalje
10 apr	pr	Yvonne Keuls
13 apr	so	MeerVoormekaar - Koffie met Leonie
14 apr	so	MeerVoormekaar - afscheid collega
14 apr	pr	Milene van der Smissen
15 apr	pr	Young Wijchen
16 apr	pr	Joan Ellen
18 apr	pr	Boer Boris
20 apr	so	MeerVoormekaar - Koffie met Leonie
20 apr	pr	Theater Nora
21 apr	pr	Absolutely Drag & Friends
22 apr	pr	Aimee Fraij
24 apr	cu	DOV - 175 jaar bestaan

1 mei	cu	Cineclub
4 mei	so	MeerVoormekaar Koffie met Leonie
7 mei	pr	CASH
11 mei	ed	Maaswaal College examens
12 mei	ed	Maaswaal College examens
13 mei	ed	Maaswaal College examens
5 mei	cu	Cultuurknooppunt
16 mei	ed	Maaswaal College examens
17 mei	ed	Maaswaal College examens
18 mei	ed	Maaswaal College examens
19 mei	ed	Maaswaal College examens
19 mei	so	MeerVoormekaar - afscheidslunch collega
20 mei	ed	Maaswaal College examens
23 mei	ed	Maaswaal College examens
24 mei	ed	Maaswaal College examens
25 mei	ed	Maaswaal College examens
2 jun	pr	Klare Taal
3 jun	pr	Kim & Ronald
4 jun	pr	Erik Krikke & 7even bridges
5 jun	ed	Pools Poezie Festival
7 jun	so	Werkorganisatie
7 jun	so	Werkorganisatie
9 jun	pr	Acoustic journey
10 jun	cu	The Antony Singers
11 jun	cu	The Antony Singers
11 jun	pr	The Anthony Singers
12 jun	cu	The Antony Singers
12 jun	pr	Anthony Singers
12 jun	pr	Anthony Singers
13 jun	ed	Boer Boris
15 jun	pr	Seizoenspresentatie
18 jun	cu	Hakoena - voorstelling
19 jun	cu	Hakoena - voorstelling
24 jun	cu	Hakoena - voorstelling
26 jun	so	Wij vakantie zij ook

pr = professioneel theater so = sociaal evenement ed = educatief evenement
cu = cultureel evenement co = commercieel evenement

Activiteiten 2022

1 jul	pr	Joris Linssen & Caramba
2 jul	ed	Bibliotheek - Boekpresentatie
2 jul	pr	Joes Boonen
2 jul	pr	Comedy Camper
3 jul	pr	Gonnie & Gijsje
6 jul	ed	Maaswaal College - diploma uitreiking
7 jul	ed	Maaswaal College - diploma uitreiking
9 jul	pr	Joes Boonen
10 jul	pr	Familiequiz
11 jul	ed	Viersprong - musical groep 8
12 jul	ed	Paulusschool - musical groep 8
13 jul	ed	Speelhoeve - musical groep 8
28 jul	so	Driestroom - afscheid collega
16 aug	pr	Youp van 't Hek
2 sep	pr	Jo Toonen
3 sep	pr	Jo Toonen
4 sep	pr	Jo Toonen
6 sep	ed	Cultuurknooppunt Wijchen
7 sep	pr	Pieter Derks
14 sep	so	GGD Vaccinaties
15 sep	ed	Samenwerkingsstichting Kans & Kleur - Schoolvoorstelling 'Ik ben ik'
20 sep	co	Gerard Alderliefste & Friends
20 sep	so	MeerVoormekaar
21 sep	pr	Gerard Alderliefste & Friends
22 sep	pr	Imperfect Dancers
24 sep	pr	Lebbis
25 sep	cu	Muziekkring
27 sep	so	Vrijwilligersdag
28 sep	pr	Lakshmi
29 sep	cu	Cineclub
30 sep	pr	TRYO
1 okt	pr	Steven Kazan & Jamie
2 okt	pr	Dirk Scheele
2 okt	pr	Dirk Scheele
4 okt	pr	Jasper van Kuijk
5 okt	pr	Peter van Ewijk
6 okt	pr	Fuad Hassen
7 okt	pr	Mart Hillen
12 okt	cu	Bries
13 okt	cu	Bries
14 okt	cu	Bries
15 okt	cu	Bries 13.30 uur
15 okt	cu	Bries 19 uur
16 okt	cu	Bries 13:30 uur
16 okt	cu	Bries 17:30 uur
20 okt	pr	Jochen Otten
21 okt	pr	Sandra Pham
27 okt	cu	Cineclub
28 okt	pr	Diederik Jekel
29 okt	pr	Annick Boer
30 okt	cu	Muziekkring
2 nov	pr	Piepschuim
4 nov	cu	Wijchens Amateur Toneel
5 nov	cu	Wijchens Amateur Toneel
6 nov	cu	Wijchens Amateur Toneel
6 nov	so	Soamen op 'n benkske - lunch & show
10 nov	pr	Jan Beuving
14 nov	pr	MKB Wijchen
14 nov	co	MKB Wijchen
17 nov	co	Cineclub
19 nov	cu	De Meiden van LOS
20 nov	pr	Muziekkring
21 nov	cu	EHBO - Thema avond
22 nov	so	Nijmeegs Amusements Orkest
23 nov	cu	Nijmeegs Amusements Orkest
24 nov	cu	Nijmeegs Amusements Orkest
25 nov	cu	Nijmeegs Amusements Orkest
26 nov	cu	Nijmeegs Amusements Orkest
27 nov	cu	Talevision Sintvoorstelling
30 nov	pr	Lenny Kuhr
1 dec	ed	Maaswaal College - schoolvoorstelling
1 dec	pr	Quatro Ventos
2 dec	pr	Arjan Kleton
3 dec	pr	ABBA Experience
8 dec	pr	Ed Struijlaart
9 dec	pr	Op verhaal
9 dec	pr	Steven Brunswijk
10 dec	pr	Foreverly Brothers
11 dec	pr	Juf Roos
11 dec	pr	Juf Roos
11 dec	pr	Juf Roos
13 dec	so	MeerVoormekaar - Kerstbijeenkomst
15 dec	cu	Cineclub
15 dec	so	Bibliotheek - Kerstontbijt
16 dec	pr	XO9
17 dec	pr	Angels Rule
20 dec	so	Bruidsparendag
21 dec	so	Bruidsparendag
29 dec	so	MeerVoormekaar Gamen in de Huiskamer

Sponsoren

WELLNESS THERMEN BERENDONCK

ICS groep

ALEX® advocaten

MEIBURG tuin- en parkmachines

welling bouw | onderhoud | schilderwerk

MARI VAN RENS Tweewielerspecialist

yoast

RIN

DE KLEIJN DRUKKERIJ

DASTA COFFEE

PRODE webdesign & vormgeving

Hofmans SINDS 1964 AT HOME

PAKHUIS-RENTAL.NL your AV supplier

stolwijk philipsen accountants adviseurs

elle financieel support

't MOZAÏEK

Campuslaan 6 6602 HX Wijchen (024) 645 04 55 mozaiekwijchen.nl

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5718
Extern Zaak ID	Z/23/143118
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	4 juli 2024
Agendapunt	4.2.f
Titel	Achtergrondinformatie: 143118 Beslisnota Uitgangspunten & Aanbevelingen masterplan Voorzieningenhart Hart van Zuid
Organisatieonderdeel	domein Bestuur, Strategie en Projecten - team Strategische projecten en advies
Eigenaar	Rooij, van, Marc
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P8 Wonen en bouwen
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Gerrits, G.W.R. (Geert)
Telefoonnummer steller	0622543935
E-mail adres steller	m.van.rooij@drutenwijchen.nl

Bijlagen
143118 Beslisnota Uitgangspunten & Aanbevelingen masterplan Voorzieningenhart Hart van Zuid
Hart van Zuid Uitgangspunten en Aanbevelingen_SVP_20240229
Programma voor een nieuwe ontmoetingsplek in Wijchen-Zuid_Spectrum_20231123
Randvoorwaarden maatschappelijkle functies Wijchen-Zuid_Complan_20231215
Ontwikkeling inwoneraantal Wijchen _Companen_20230601
Wijchen locatiestudie extra supermarkt_BRO_20240228
Advies kaders tweede supermarkt Hart van Zuid Wijchen_DTNP_20240301

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	2 april 2024
Raad Informatiebijeenkomst openbaar Wijchen	18 april 2024
Stukken Agendacommissie Wijchen	19 april 2024
Commissievergadering Wijchen	16 mei 2024
Raad openbaar Wijchen	30 mei 2024

Raad openbaar Wijchen	**4 juli 2024**

Voorgesteld besluit

1. Kennis te nemen van het document Uitgangspunten & Aanbevelingen als richtinggevend kader voor de realisatie van het masterplan Voorzieningenhart Hart van Zuid.

2. In te stemmen met het concept ‘MFA campus’ bestaande uit een wijkcentrum met een oppervlak van 800 m2, een sportzaal met een oppervlak van 780 m2 en een integraal kindcentrum met een oppervlak van 2.930 m2.
3. In te stemmen met het toevoegen van maximaal 1.600 m2 supermarktoppervlak (dagelijkse winkelsector) in het voorzieningenhart Wijchen-Zuid, door uitbreiding van de bestaande supermarkt en/of door toevoeging van een extra supermarkt. Indien twee supermarkten worden gerealiseerd, is de maximale afmeting van de grootste supermarkt 1.600 m2
4. In te stemmen met het maken van het masterplan Voorzieningenhart Hart van Zuid met als eerste stap, een onderzoek naar mogelijkheden tot behoud van het appartementencomplex Hoogmeer nummers 1353 tot en met 1383.
5. Aanvullend voorbereidingskrediet beschikbaar te stellen van € 490.000,- voor het maken van het masterplan inclusief de planbegeleiding, onderzoeken en advieskosten en deze te dekken uit de te openen grondexploitatie die aan u na de masterplanfase ter vaststelling zal worden aangeboden. Indien er geen grondexploitatie (GREX) wordt vastgesteld, de kosten te dekken uit de algemene reserve.

Openbaar Zaaknummer: Z/23/143118

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Uitgangspunten & Aanbevelingen masterplan Voorzieningenhart Hart van Zuid

Datum:

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. Kennis te nemen van het document Uitgangspunten & Aanbevelingen als richtinggevend kader voor de realisatie van het masterplan Voorzieningenhart Hart van Zuid.
2. In te stemmen met het concept 'MFA campus' bestaande uit een wijkcentrum met een oppervlak van 800 m2, een sportzaal met een oppervlak van 780 m2 en een integraal kindcentrum met een oppervlak van 2.930 m2.
3. In te stemmen met het toevoegen van maximaal 1.600 m2 supermarktoppervlak (dagelijkse winkelsector) in het voorzieningenhart Wijchen-Zuid, door uitbreiding van de bestaande supermarkt en/of door toevoeging van een extra supermarkt. Indien twee supermarkten worden gerealiseerd, is de maximale afmeting van de grootste supermarkt 1.600 m2
4. In te stemmen met het maken van het masterplan Voorzieningenhart Hart van Zuid met als eerste stap, een onderzoek naar mogelijkheden tot behoud van het appartementencomplex Hoogmeer nummers 1353 tot en met 1383.
5. Aanvullend voorbereidingskrediet beschikbaar te stellen van € 490.000,- voor het maken van het masterplan inclusief de planbegeleiding, onderzoeken en advieskosten en deze te dekken uit de te openen grondexploitatie die aan u na de masterplanfase ter vaststelling zal worden aangeboden. Indien er geen grondexploitatie (GREX) wordt vastgesteld, de kosten te dekken uit de algemene reserve.

Aanleiding
Met het project 'Hart van Zuid' onderzoeken we hoe Wijchen-Zuid en het voorzieningenhart een prettige woon- en leefomgeving blijft voor de komende dertig jaar. Een fijne omgeving waar het ook in de toekomst prettig wonen en leven is. Waar inwoners elkaar ontmoeten, winkelen, zorg kunnen krijgen en naar school kunnen gaan. Het is belangrijk dat mensen zich thuis voelen.

Het voorliggend besluit gaat over het realiseren van het voorzieningenhart. Op 21 oktober 2021 heeft uw raad hierover al een belangrijk besluit genomen met het vaststellen van de 'Gebiedsvisie Voorzieningenhart Hart van Zuid'. Het realiseren van een vitaal & bruisend voorzieningenhart van de wijk is opgave 1 van de routekaart die uw raad in 2019 heeft vastgesteld. De vernieuwing van het voorzieningenhart is een belangrijk vliegwiel voor de overige 4 opgaven van de routekaart en één van de fundamenten voor het behouden en versterken van de leefbaarheid en toekomstbestendigheid van de verschillende buurten in de wijk Wijchen-Zuid.

De gebiedsvisie vormt het ruimtelijk basisconcept voor de verdere planvorming van het voorzieningengebied in Wijchen-Zuid. De gebiedsvisie is tot stand gekomen op basis van een zorgvuldig en meerjarig proces met de partners en stakeholders waaronder inwoners van Wijchen-Zuid, ondernemers, de eigenaar van het winkelcentrum Rialto, Talis, Kans & Kleur, de Eerste Stap, zorgondernemers waaronder ZZG Zorggroep, het Wijkcentrum en MeerVoormekaar. Met het vaststellen van de gebiedsvisie heeft de gemeenteraad ook budget vrijgemaakt om de volgende fase op te starten: het maken van een masterplan. Op 20 december 2022 (zaaknummer 97025) en op 4 april 2023 (zaaknummer 112355) hebben we u geïnformeerd over het feit dat het proces meer tijd en een tussenstap vergt. Dit hebben wij ook mondeling toegelicht tijdens de raadsvergadering van 28 september 2023**.**

In deze tussenstap zijn nadere uitgangspunten en aanbevelingen opgehaald voor het masterplan. Deze zijn gebaseerd op onderzoek, inventarisatie en op inbreng van bewoners van Wijchen-Zuid en andere betrokken partijen in lijn met het participatieplan. Met deze beslisnota vragen we u hier een besluit over te nemen. Op basis hiervan kunnen we het masterplan gaan maken. Daarna start de planologische procedure en vervolgens kunnen we afspraken maken over de realisatie. Na elke stap vindt besluitvorming plaats door de gemeenteraad.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
4 apr 2023	Informatienota Hart van Zuid – Participatieplan en vervolgproces Masterplan voorzieningenhart, zaaknummer 112355.
20 dec 2022	Informatienota Hart van Zuid – Tussenstap Masterplan voorzieningenhart, zaaknummer 97025. Het proces om te komen tot een masterplan vraagt meer tijd en een tussenstap.
24 febr 2022	Detailhandelsstructuurvisie gemeente Wijchen en toekomstvisie centrum Wijchen, zaaknummer 54571.
21 okt 2021	Vastelling ‘Gebiedsvisie Hart van Zuid’ als ruimtelijk basisconcept voor de verdere planvorming van het voorzieningenhart in Wijchen Zuid en te starten met de vervolgfase van de planvorming (masterplanfase), zaaknummer 58762.
22 apr 2021	Informatienota Stand van zaken Hart van Zuid-Voorzieningenhart: de nieuwe eigenaar van het winkelcentrum zet het plan voort (Z/20/55782).
26 sept 2019	Beslisnota Hart van Zuid – Voorzieningenhart: een nadere verdiepingsslag is nodig voor de gebiedsvisie (Z/19/35611).
26 sept 2019	Beslisnota Hart van Zuid – Routekaart: betrokken partijen formuleren in de routekaart ‘Toekomst Hart van Zuid’ vijf hoofdopgaven voor een toekomstbestendige wijkontwikkeling. (Z/19/33984).

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
31 jan 2019	Informatienota Stand van zaken Hart van Zuid (19/2/22682): de wijkonderzoeken leveren een schat aan informatie (verkenningsverslag, wijkenquête en nulscenario voorzieningen).
21 dec 2017	Beslisnota Hart van Zuid: het verkenningsverslag 'Hart van Zuid Wijchen' vraagt om een gebiedsvisie voor verbetering van het voorzieningenhart en een routekaart voor de ontwikkeling van de gehele wijk Wijchen-Zuid (Z/17/007148).
13 apr 2017	Informatienota Hart van Zuid: eerste verkenning mogelijkheden (Z/17/2/3441).

Gewenst resultaat
Reële en gedragen uitgangspunten en aanbevelingen voor het op te stellen masterplan voor het voorzieningenhart Hart van Zuid. Dit draagt bij aan een bruisend en vitaal voorzieningenhart voor Wijchen-Zuid als één van de fundamenten voor het behouden en versterken van de leefbaarheid en toekomstbestendigheid van de verschillende buurten in Wijchen-Zuid.

Argumenten

1.1 Het document Uitgangspunten & Aanbevelingen Masterplan Voorzieningenhart Hart van Zuid is het richtinggevend kader voor het masterplan
De belangrijkste onderdelen zijn:
- Een MFA campus, bestaande uit een integraal kindcentrum met een school en kinderopvang
- Een huis van de wijk met wijkcentrum en sportzaal
- Een gezondheidscentrum
- Extra winkelruimte
- Extra woningen, waaronder zorgwoningen voor ouderen
- Een opnieuw ingerichte aantrekkelijke en groene openbare ruimte

In het document Uitgangspunten & Aanbevelingen is opgenomen wat vanuit inhoudelijke functies en ruimtelijke gebiedsinrichting het richtinggevend kader is voor de uitwerking van het masterplan. De opgenomen maten en oppervlaktes zijn gebaseerd op de huidige situatie en inzichten en zorgvuldig en in samenspraak met betrokken partijen tot stand gekomen. Het blijft mogelijk dat door voortschrijdende inzichten nog aanpassingen volgen. Onderstaand een korte toelichting op de belangrijkste onderdelen:

<u>MFA-campus</u>
De nieuwbouw van Zuiderpad heeft hoge prioriteit in het IHP-onderwijs. De scholen van 't Palet en Boskriek zijn samengegaan in Het Zuiderpad. Nu zijn de kinderen nog verdeeld over twee gebouwen. Dat is niet gewenst voor de uitstraling en samenwerking als één school. De huidige gebouwen zijn aan vervanging toe. Het is de wettelijke zorgplicht van de gemeente om een nieuw schoolgebouw te realiseren voor het Zuiderpad. In het Integraal Huisvestingsplan onderwijshuisvesting van 2020 is dit als hoge prioriteit opgenomen. Het integraal kindcentrum vormt samen met het huis van de wijk en de sportzaal de MFA-

campus. De argumenten voor de MFA-campus zijn verder toegelicht onder punt 2.1 tot en met 2.4.

Gezondheidscentrum
Er is behoefte aan praktijkruimte voor gezondheidszorg in de wijk. Steeds meer zorg verschuift van de tweede naar de eerste lijn. Door het steeds meer delegeren van taken van ziekenhuizen naar huisartsen, de uitbreiding van personeel en de veranderende zorgvraag van de patiënt zijn meer vierkante meters nodig. We hebben daarom met de gezamenlijk huisartsen afgesproken dat we in elke nieuwe wijkontwikkeling ruimte voor een gezondheidscentrum meenemen. Bovendien vinden we het belangrijk om de zorg dichtbij in de wijk te behouden.
Wij zijn in gesprek met de zorgverleners die momenteel in het plangebied gevestigd zijn. Zij hebben aangegeven welke ruimtebehoefte zij hebben. Dit is verwerkt in de uitgangspunten en aanbevelingen.

Uitbreiding supermarktoppervlak (dagelijkse winkelsector)
Door de verwachte groei van het aantal inwoners ontstaat er extra marktruimte voor de dagelijkse winkelsector. Omdat naar verwachting deze extra ruimte in de praktijk geheel of grotendeels ingevuld zal worden als supermarktruimte, wordt in deze nota verder gesproken over supermarktoppervlak in plaats van 'dagelijkse winkelsector'. Deze marktruimte willen we invullen in Wijchen-Zuid. Qua afmetingen zorgen we ervoor dat het een echt winkelcentrum voor de wijk blijft, zodat we een goede balans houden met het centrum van Wijchen. De argumenten voor de uitbreiding van het supermarktoppervlak zijn verder toegelicht onder punt 3.1 tot en met 3.4.

Extra woningen
We werken aan diversiteit in woningaanbod. We streven naar een meer gedifferentieerd woningaanbod dan in de huidige situatie. Dit is in lijn met de (nieuwe) woonvisie en opgave 3 uit de routekaart. We willen - naast de sociale zorgwoningen - koopwoningen toevoegen in het betaalbaar- en middensegment, en huurwoningen in het middensegment.

Aantrekkelijke en groene openbare ruimte
Het amendement 'integrale groenvisie' is verwerkt in het document Uitgangspunten & Aanbevelingen. Uw raad heeft dit amendement in oktober 2021 aangenomen. Ook uit de bewonersparticipatie blijkt dat inwoners van Wijchen-Zuid veel waarde hechten aan groen. In het masterplan ontwerpen we een openbare ruimte waarin de groenbeleving een belangrijk onderdeel is en houden we rekening met het amendement 'integrale groenvisie'. Daarnaast conformeren we ons vanzelfsprekend aan het vigerende beleid voor inrichting van de openbare ruimte, waaronder de parkeernormering. De gevraagde groenvisie voor geheel Wijchen-Zuid wordt via een separaat traject opgepakt in het nieuw op te stellen groenbeleidsplan.

2.1 De combinatie van inhoudelijke doelen vertaalt zich het best in een campus-concept met twee gebouwen
Door het project Hart van Zuid doet zich de unieke gelegenheid voor om inhoudelijke doelen van de maatschappelijke organisaties optimaal op elkaar af te stemmen. In het integraal kindcentrum (IKC) wordt gewerkt aan een doorlopende leerlijn voor de kinderen. De wijkactiviteiten en sport hebben een belangrijke ontmoetingsfunctie voor bijvoorbeeld eenzame ouderen of jongeren uit de wijk. Alle organisaties zien meerwaarde in samenwerking en daardoor meer te kunnen bieden voor de wijk Wijchen Zuid. Deze combinatie van inhoudelijke doelen

vertaalt zich het best in twee gebouwen. Eén voor het wijkcentrum en de sportzaal en één voor de basisschool, de kinder- en peuteropvang en de BSO. Ruimtelijk gezien staan de gebouwen met de ingangen naar elkaar toe, zodat er een MFA campus ontstaat. Tussen de gebouwen is een aantrekkelijk plein. Zo is het ook makkelijk om elkaar te ontmoeten. Met deze gebruikscombinatie stimuleren we inhoudelijke samenwerking en gezamenlijk ruimtegebruik, waardoor er minder vierkante meters nodig zijn.

2.2 *Een integraal kindcentrum met één pedagogisch concept*
Kans en Kleur en De Eerste Stap willen in Hart van Zuid een integraal kindcentrum realiseren met één pedagogisch concept gericht op de behoefte van de kinderen en gezinnen in de wijk. Samenwerking met andere maatschappelijke partners in de wijk is, in de nieuwe voorziening samen met wijkcentrum en sport, goed gefaciliteerd en biedt daardoor een meerwaarde.

2.3 Een huis van de wijk, van en voor iedereen
In de wijkcentra in Wijchen creëren we maatschappelijke meerwaarde op het gebied van sport, cultuur, recreatie, welzijn, (gezondheids-) zorg en kwetsbare groepen. Hiervoor houden we de accommodaties in stand.
Ons doel is om mét inwoners en organisaties te komen tot een divers aanbod van activiteiten dat bijdraagt aan een prettig leefklimaat in Wijchen-Zuid. In Wijchen-Zuid speelt, ten opzichte van andere wijken in Wijchen, een grotere zorgvraag door verschillende problematieken. Professionals (waaronder onderwijzend personeel, jongerenwerkers, leefbaarheidscoaches en sociaal maatschappelijk werkers) spelen een belangrijke rol om hierbij te ondersteunen. Door samenwerking met andere professionals kunnen zij een afgestemd aanbod bieden. Het huis van de wijk zal bijdragen aan de fysieke en organisatorische verbinding tussen wijkbewoners en professionals (zowel onderling als in combinatie).

2.4 Een fysieke koppeling van de sportzaal aan het wijkcentrum is belangrijk voor de exploitatie en het aantrekken van jongeren naar het wijkcentrum
In de gebiedsvisie is als uitgangspunt opgenomen dat de sportzaal fysiek zou worden gekoppeld aan het integraal kindcentrum. Hierover is een voortschrijdend inzicht ontstaan, mede ingegeven door werkbezoeken aan vergelijkbare voorzieningen. Geconcludeerd is dat de sportzaal onderdeel moet uitmaken van het wijkcentrum. Sport trekt namelijk jongeren aan die ook als vrijwilliger een rol kunnen vervullen. En bezoekers van de sport zorgen voor een hogere bezetting en afname in het wijkcentrum. Voor het functioneren van de school heeft dit geen nadelige consequenties.

3.1 We hebben duidelijkheid nodig over de hoeveelheid supermarktoppervlak (dagelijkse winkelsector) in Wijchen-Zuid om verder te kunnen met de gebiedsontwikkeling 'voorzieningenhart Hart van Zuid'
De fysieke realisatie van de gebiedsontwikkeling Hart van Zuid zal wellicht nog enkele jaren op zich laten wachten, maar komt nu in de cruciale fase van het masterplan. Dat betekent dat belangrijke keuzes moeten worden gemaakt met het gestelde doel voor ogen: een aantrekkelijk en toekomstbestendig voorzieningenhart. Vanzelfsprekend hangen verschillende keuzes, zoals de hoeveelheid supermarktoppervlak (verdeeld over een of twee supermarkten), samen met veel andere zaken die spelen in onze gemeente. Bovendien moet er worden geanticipeerd op de toekomst. Dit vraagt om bestuurlijke kracht en lenigheid en is niet eenvoudig. Om verder te kunnen is er duidelijkheid nodig over de aard en omvang van de toekomstige functies in het voorzieningenhart, zoals de hoeveelheid supermarktoppervlak. Wij hebben daarvoor een besluit van uw raad

nodig over de maximale uitbreiding van het supermarktoppervlak, om te kunnen komen tot een realistische uitwerking van het masterplan. Uitgaande van het door de raad vastgestelde kader, vormt dit masterplan uiteindelijk de 'vertaling' in een ruimtelijk ontwerp met een uitbreiding van de bestaande supermarkt en/of toevoeging van een tweede supermarkt. Bij de uitwerking van het masterplan wordt vanzelfsprekend ingezet op een realistisch en haalbaar plan vanuit zowel het perspectief van de ruimtelijke mogelijkheden als vanuit het perspectief van een goede balans in de detailhandelsstructuur van Wijchen. Daarbij vormt de eerder vastgestelde DSV het uitgangspunt waarmee is bepaald dat het voorzieningenhart in Wijchen-Zuid een wijkwinkelcentrum betreft wat in goede balans functioneert met de andere wijkwinkelcentra en met het (hoofd)winkelcentrum van Wijchen.

3.2 Het inwoneraantal van Wijchen groeit en daardoor ontstaat er marktruimte voor extra supermarktoppervlak

Bureau Companen heeft een analyse gemaakt van de verwachte groei van het inwoneraantal. Als de huidige woningbouwplannen zijn gerealiseerd, is het inwoneraantal van gemeente Wijchen volgens Companen toegenomen tot circa 44.400 in 2030 en circa 45.500 in 2035. Dat was bij de vaststelling van de detailhandelsstructuurvisie (DSV) in 2022 nog niet voldoende duidelijk. Zoals aangegeven in de DSV ontstaat er bij een dergelijke groei van het inwoneraantal voldoende marktruimte om vierkante meters supermarktoppervlak toe te voegen in de kern Wijchen. Het rapport van Bureau Companen is als bijlage bij deze beslisnota gevoegd.

3.3 *Uit objectieve analyse blijkt dat een eventuele extra supermarkt het beste past in Wijchen-Zuid*

Ruimtelijk adviesbureau BRO heeft onderzoek gedaan naar wat de meest geschikte locatie is in Wijchen om een eventuele extra supermarkt toe te voegen. BRO heeft daarin een brede en objectieve afweging gemaakt. Naast de detailhandels-structuur is hierbij ook gekeken naar aspecten als leefbaarheid, bereikbaarheid en ruimtelijke kwaliteit. Hart van Zuid blijkt de meest geschikte locatie. Het rapport van BRO is als bijlage bij deze beslisnota gevoegd.

Bureau DTNP (die ook de DSV heeft opgesteld) adviseert om bij de uitbreiding van de winkelruimte in Wijchen-Zuid te blijven zorgen voor een goede balans tussen het centrum van Wijchen en de wijkwinkelcentra er omheen. Om die balans te behouden adviseert DTNP een omvang te hanteren van in totaal maximaal 2.900 m2 winkeloppervlak. Dit is opgebouwd uit de huidige omvang van de Jumbo van circa 1300 m2 plus een maximale uitbreiding van 1.600 m2 winkelvloeroppervlak. Het advies van DTNP is als bijlage bij deze nota gevoegd.

3.4 Het college wil economische ordening of een schijn daarvan voorkomen

DTNP adviseert verplaatsing van de Aldi van wijkwinkelcentrum Hof van Achterlo naar Hart van Zuid als voorkeursscenario. Dit scenario is tevens meegenomen in de bijgevoegde locatiestudie van BRO. Het college stelt zich terughoudend op ten aanzien van deze aanbeveling van DTNP. Het college wil niet actief sturen op verplaatsing van ondernemers binnen de gemeente.

4.1 Een onderzoek naar behoud van de appartementen Hoogmeer vinden we nodig vanuit een verantwoorde financiële exploitatie

Bij vaststelling van de gebiedsvisie in oktober 2021 was onze verwachting dat een neutrale gemeentelijke grondexploitatie mogelijk zou zijn. Door de recente economische ontwikkelingen en de daarmee samenhangende kostenstijgingen en

waardeontwikkeling van gebouwen blijkt dit niet (meer) mogelijk. Deze ontwikkelingen zijn niet specifiek voor Hart van Zuid, maar spelen een rol bij veel andere ruimtelijke ontwikkelingen binnen en buiten onze gemeente. Wij zien het behoud van appartementengebouw Hoogmeer als belangrijkste optie om mogelijk een substantiële financiële verbetering te realiseren. Daarom gaan we als eerste stap bij het maken van het masterplan onderzoeken of we ook een goed plan kunnen maken met behoud van het appartementencomplex.

5.1 Er is € 490.000,- aan voorbereidingskrediet nodig voor onderzoek en het maken van het masterplan

Naast ambtelijke planbegeleiding van de projectmanager en inbreng vanuit de diverse beleidsafdelingen, maken we kosten voor onder meer een stedenbouwkundig ontwerper, een landschapsarchitect, een verkeerskundige en planeconomische en juridische adviseurs. Het projectteam met daarin de genoemde deskundigen, zal gedurende de looptijd van de masterplanfase van circa 10 maanden het masterplan tot stand brengen. En het conceptplan in lijn met het participatieplan voorleggen aan de partners en andere stakeholders waaronder de inwoners van Wijchen-Zuid.
In het masterplan wordt een stedenbouwkundig model opgenomen met daarin de verschillende functies, de parkeeroplossing, een schetsontwerp inrichtingsplan en een visie op de beeldkwaliteit als kader voor architecten voor de gebouwontwerpen. Het masterplan is tevens het kader voor de grondexploitatie en de financiële afspraken met de partners. De financiële berekening in de vorm van een grondexploitatie is ook onderdeel van de masterplanfase.
Ter verbeelding van het plan worden in het masterplan dwarsdoorsneden, materiaalsuggesties, driedimensionale beelden en een maquette gemaakt zodat er een realistisch beeld ontstaat van het nieuwe voorzieningenhart. De gebouwontwerpen en de architectuur van de gebouwen behoren niet tot het masterplan. Het masterplan zal uiteindelijk ter besluitvorming worden aangeboden aan de gemeenteraad, tezamen met een voorstel om de planologische voorbereiding (o.a. omgevingsplan) in gang te zetten en de realisatie van de gebiedsontwikkeling verder ter hand te nemen (marktbenadering).

Tegenargumenten en risico's

1.1 Niet alles kan

In het document Uitgangspunten & Aanbevelingen zijn veel ambities opgenomen. Deze gaan over gebouwen en over een goede verblijfskwaliteit in de openbare ruimte. Bij het maken van het masterplan worden zoveel mogelijk ambities ingepast. Het is mogelijk dat daarbij keuzes gemaakt moeten worden die enigszins op gespannen voet staan met de uitgangspunten en aanbevelingen.

1.2 Parameters zijn (nog) niet in beton gegoten

De in de uitgangspunten en aanbevelingen opgenomen maten en oppervlaktes zijn gebaseerd op de huidige situatie en inzichten en zorgvuldig tot stand gekomen. Het blijft mogelijk dat door voortschrijdende inzichten nog aanpassingen volgen. Zo is bijvoorbeeld de omvang van het schooldeel (Zuiderpad) gebaseerd op de meest actuele leerlingenprognoses (2023) en interpretatie daarvan voor het Zuiderpad. Het kan zijn dat deze nog wijzigen in de loop van de komende jaren. Dit kan tot een kleinere of grotere ruimtevraag leiden.

3.1 De 'werkgroep DSV en toekomstvisie centrum' heeft minder vertrouwen in het tempo van de inwonergroei zoals door het college voorgesteld en maakt zich

zorgen over het effect op andere winkelcentra in Wijchen als in Hart van Zuid een extra supermarkt wordt toegevoegd.
Natuurlijk weten we nu nog niet precies wanneer alle nieuwe woningen de komende jaren klaar zijn. Maar dát ze er komen, daar hebben we alle vertrouwen in. En om aan te sluiten bij de behoefte van al deze nieuwe inwoners, is het goed om extra supermarktoppervlak toe te voegen. Dat doen we niet voor vandaag of morgen, maar voor een lange termijn. Daarom moeten we keuzes gaan maken. In Wijchen-Zuid moeten we echt aan de slag met een nieuwe school en een nieuw wijkcentrum. Dit biedt kansen om het voorzieningenhart in zijn geheel toekomstbestendig te maken. In vergelijking met de rest van Wijchen is er in Zuid minder supermarktaanbod. Dat maakt het een logische keuze om hier extra supermarktoppervlak toe te voegen door uitbreiding van de bestaande supermarkt en/of door toevoeging van een extra supermarkt. We zorgen er in beide scenario's wel voor dat het qua afmetingen echt een winkelcentrum voor de wijk blijft, zodat we een goede balans houden met het centrum van Wijchen. Dat doen we in lijn met het advies van DTNP. Dit is in ambtelijk en bestuurlijke overleggen met de werkgroep besproken. Daarnaast is er ook contact geweest met de lokale supermarktondernemers over de strekking van het voorliggende voorstel.

4.1 *Door recente economische ontwikkelingen verwachten we dat een kostenneutrale gebiedsontwikkeling niet mogelijk is.*
We voorzien voor dit project momenteel een tekort vanwege de economische ontwikkelingen en de daarmee samenhangende kostenstijgingen en waardeontwikkeling van gebouwen. Bij de verdere uitwerking richten we ons erop om het financiële tekort nog te verkleinen, zodra we de plannen concreter gaan invullen. Toekomstige economische ontwikkelingen kunnen daarbij een positief of negatief effect hebben. Zie verdere toelichting onder 'financiële gevolgen'.

4.2 *Behoud van Hoogmeer heeft mogelijk gevolgen voor de beschikbare ruimte voor nieuwbouwwoningen.*
De ruimte is beperkt en de openbare ruimte is een belangrijk onderdeel van een aantrekkelijk en bruisend voorzieningenhart. Als Hoogmeer blijft staan kunnen er naar verwachting minder nieuwbouwwoningen worden gerealiseerd dan nu opgenomen in de uitgangspunten en aanbevelingen. Daartegenover staat dat de 34 appartementen Hoogmeer worden gehandhaafd. Daarmee blijft het totale aantal woningen naar verwachting aansluiten bij de uitgangspunten en aanbevelingen.

4.3 *Een gebiedsontwikkeling kent altijd risico's*. *We willen risico's vooraf in beeld brengen en beheersbaar maken*
Het is aan ons als college om deze te herkennen en zoveel mogelijk te beheersen met behoud van een kwalitatief goed plan. Daarom zal een risicoanalyse onderdeel uitmaken van de masterplanfase.

Financiële gevolgen
Bij vaststelling van de gebiedsvisie in oktober 2021 was onze verwachting dat een neutrale gemeentelijke grondexploitatie mogelijk zou zijn. Door de recente economische ontwikkelingen en de daarmee samenhangende kostenstijgingen en waardeontwikkeling van gebouwen blijkt dit niet (meer) mogelijk. We zien dit bij meer projecten. Het op basis van kengetallen geraamde tekort bedraagt circa € 6 mln. Wij zien het behoud van appartementengebouw Hoogmeer als belangrijkste optie om een substantiële financiële verbetering te realiseren. Als de 34 appartementen Hoogmeer kunnen worden behouden levert dit een verbetering op van naar verwachting circa € 3 mln. Daarmee resteert nog steeds een tekort. Pas bij realisatie van het masterplan kan het bedrag preciezer worden

geraamd. Dit hangt ook samen met de economische ontwikkelingen de komende jaren. Deze kunnen positief of negatief effect hebben.

Bij de verdere uitwerking richten we ons erop om het financiële tekort nog te verkleinen, zodra we de plannen concreter gaan invullen. Toekomstige economische ontwikkelingen kunnen daarbij een positief of negatief effect hebben. Daarnaast blijven we inzetten op het werven van extra middelen door subsidies. Wij gaan er op basis van de huidige kennis en inzichten vanuit dat we met de hiervoor genoemde maatregelen en inzet het tekort niet (volledig) kunnen oplossen. Dit betekent dat de inzet van maatschappelijke middelen waarschijnlijk noodzakelijk is om de gebiedsontwikkeling 'Hart van Zuid' mogelijk te maken. Na realisatie van het masterplan zal er een meer betrouwbare raming beschikbaar zijn. De gemeenteraad kan op basis hiervan haar afweging maken. Hierbij kan eventueel gedacht worden aan inzet van de 'risicoreservering grote projecten'. Deze reserve is eerder in de begroting opgenomen voor ruimtelijke projecten waarvan de financiële haalbaarheid als gevolg van de economische ontwikkelingen onder druk is komen te staan. De gebiedsontwikkeling Hart van Zuid is daar, met de voorlopige cijfers, een voorbeeld van.

Naast de grondexploitatie is in de meerjarenbegroting ook een bedrag opgenomen voor de realisatie van het maatschappelijk vastgoed (integraal kindcentrum, wijkcentrum en sportzaal). Door de economische ontwikkelingen is ook daar een indexering van kosten nodig. Dit wordt meegenomen in de perspectiefnota 2024.

Voor de totstandkoming van het masterplan is vanaf 2017 tot en met het besluit in oktober 2021 gefaseerd een totaalbudget van € 445.500,- beschikbaar gesteld waarvan € 24.500,- aan subsidie. Dit budget is nagenoeg geheel gebruikt per 1 januari 2024. Een aanvullend krediet is daarom nodig.

Voor de masterplanfase (inclusief het onderzoek naar het mogelijk behoud van Hoogmeer) is, inclusief de planbegeleiding en de ontwerp- en advieskosten, een aanvullend voorbereidingskrediet nodig van € 490,000,-.

Communicatie
We informeren de betrokken partners en stakeholders waaronder inwoners van Wijchen-Zuid over de voortgang van het project via de Klankbordgroep Hart van Zuid, de nieuwsbrief, en onze online kanalen.
De bewoners van het appartementencomplex Hoogmeer zijn na het collegebesluit geïnformeerd over het mogelijke onderzoek naar een plan met behoud van hun woongebouw.

Inwonersparticipatie
We werken volgens het participatie- en communicatieplan dat eerder aan uw raad is voorgelegd. Op basis van dit plan is geparticipeerd door partners en stakeholders waaronder de inwoners van Wijchen-Zuid. In het voorjaar van 2023 is een enquête op straat uitgevoerd en is een inloopbijeenkomst geweest. Een samenvatting van de opbrengst hiervan is opgenomen in het document Uitgangspunten & Aanbevelingen. Ook voor de komende fase volgen we de lijn uit dit plan. We betrekken de samenwerkingspartners en inwoners bij het maken van het masterplan.

Uitvoering of Vervolgstappen
Na het besluit van uw raad, gaan wij in gesprek met betrokken (markt)partijen, waaronder de huidige eigenaar van het winkelcentrum, over een passende verdeling van het extra supermarktoppervlak. Vervolgens vragen we een stedenbouwkundig bureau om

het masterplan te gaan maken met als eerste stap, een onderzoek naar mogelijkheden tot behoud van het gebouw Hoogmeer.

We verwachten na circa 12 maanden na voorliggende besluit het masterplan aan uw raad te kunnen voorleggen. Het masterplan kan dan naar verwachting 2e kwartaal 2025 aan uw raad worden aangeboden. Wij leggen u dan het masterplan ter vaststelling voor, inclusief de financiële exploitatie en de vervolgstappen. Daarna start de planologische procedure en kunnen we afspraken maken over de realisatie. Na elke stap vindt besluitvorming plaats door de gemeenteraad.

Tijdens de komende masterplanfase blijven we scherp op de ontwikkelingen in de financiële exploitatie. Als er tussentijds inzichten ontstaan die aanleiding geven om uw raad te informeren, of een besluit te vragen, dan zullen wij dat doen.

Geheimhouding:
Niet van toepassing

Bijlagen:
- Hart van Zuid, Uitgangspunten & Aanbevelingen door SVP d.d. 29 februari 2024
- Ontwikkeling inwonertal Wijchen in de komende jaren door Companen d.d. 1 juni 2023
- Wijchen, locatiestudie extra supermarkt van BRO d.d. 28 februari 2024
- Advies kaders tweede supermarkt in Hart van Zuid Wijchen door DTNP d.d. 22 januari 2024
- Programma voor een nieuwe ontmoetingsplek in Wijchen-Zuid door Spectrum in opdracht van MeerVoormekaar d.d. 23 november 2023
- Randvoorwaarden maatschappelijke functies Wijchen Zuid door Complan d.d. 15 december 2023

Voorstel
Advies

- Team Economie
- Team Wonen
- Team SPA
- Team WOS
- Strategisch communicatieadviseur
- Financieel consulent

Hart van Zuid

Uitgangspunten en aanbevelingen masterplan voorzieningenhart

Wijchen

29 februari 2024

SVP

Colofon

Team hart van zuid

in gesprek met en met input van: MeerVoorMekaar, Wijkcentrum Wijchen-Zuid, ZZG Zorggroep, De Eerste Stap, Winkelcentrum Zuiderpoort, Kans & Kleur, zorgverleners en inwoners van Wijchen-Zuid.

Adres
SVP architectuur en stedenbouw
‘t Zand 17, 3811 GB Amersfoort

E-mail
info@svp-svp.nl

Projectteam SVP
Andrea Fernández
Maartje Luisman
Jop Voorn

In opdracht van
Gemeente Wijchen

Voor het geheel of gedeeltelijk overnemen of bewerken van artikelen dient men toestemming van de redactie te vragen. In de meeste gevallen zal die graag worden gegeven.

Voorbehoud
Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend.

Hart van Zuid

Uitgangspunten en aanbevelingen masterplan voorzieningenhart

Wijchen

Inhoudsopgave

1 Inleiding & leeswijzer 7

2 Gebiedsvisie Hart van Zuid 8

3 Programma 10

Maatschappelijke functies **10**
Gezondheidscentrum **11**
Winkelvoorziening voor dagelijkse boodschappen **12**
Woningen **13**
Samenvatting **14**

4 Gebiedsinrichting 15

Natuur en landschap & stedelijk groen **15**
Bereikbaarheid **16**
Archeologie **17**
Riolering en water **17**
Inrichting openbare ruimte **18**
Samenvatting **19**

5 Bewonersparticipatie 20

Vragenlijst **20**
Inloopavond **21**
Klankbord- & projectgroep **23**
Samenvatting **24**

Bronnenlijst 25

1 Inleiding & leeswijzer

Op 21 oktober 2021 heeft de gemeenteraad de ‘Gebiedsvisie Voorzieningenhart Hart van Zuid’ vastgesteld. De gebiedsvisie vormt het ruimtelijk basisconcept voor de verdere planvorming van het voorzieningengebied in Wijchen-Zuid. Voordat tot de masterplanfase overgegaan kan worden, moeten uitgangspunten worden verzameld. In voorliggend document zijn deze uitgangspunten samengebracht. Daarnaast zijn aanbevelingen opgenomen als ambitie of als nog nadere informatie of onderzoek nodig is in het vervolgtraject.

Bij de totstandkoming hiervan zijn alle partijen en organisaties, inwoners en omwonenden betrokken volgens het participatieplan dat daarvoor is opgesteld.

Deze uitgangspunten en aanbevelingen vormen de basis voor het te maken ontwerp voor het masterplan. Daarbij zullen ook afwegingen gemaakt worden als blijkt dat niet alle aantallen en oppervlakten zoals omschreven in deze uitgangspunten en aanbevelingen volledig in het masterplan kunnen worden ingepast.

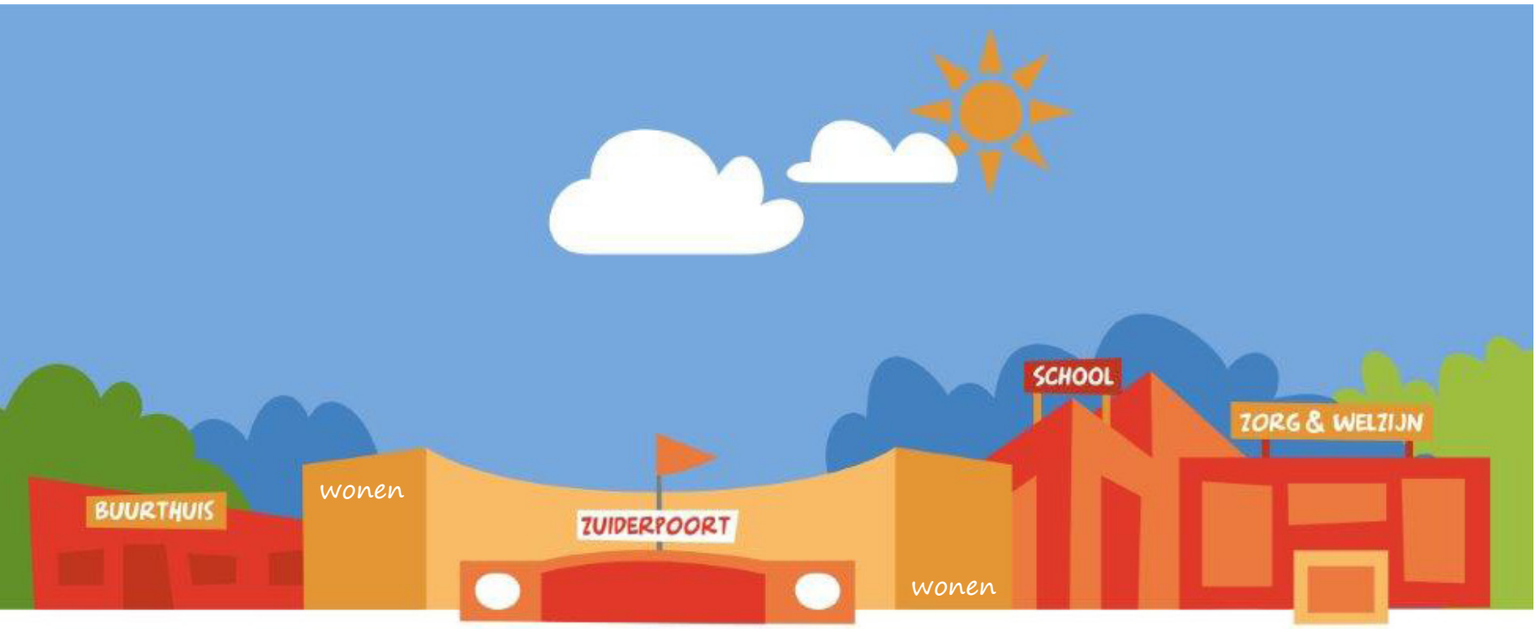

Bij het maken van het masterplan wordt altijd uitgegaan van het vigerend beleid binnen de gemeente Wijchen. Het kan zijn dat beleid wijzigt ten opzichte van wat in het document staat. Dan zal het nieuwe beleid worden gevolgd.

In dit document leest u als eerste een samenvatting van de door de gemeenteraad vastgestelde gebiedsvisie. Daarna is een overzicht opgenomen van de uitgangspunten en aanbevelingen voor het programma en de gebiedsinrichting die in samenspraak met de verschillende partners tot stand zijn gekomen, en wordt een overzicht gegeven van de opbrengst vanuit de uitgevoerde bewonersparticipatie.

2 Gebiedsvisie Hart van Zuid (samenvatting)

In de gebiedsvisie zijn de ambitie en uitgangspunten voor Hart van Zuid vastgelegd. En deze zijn vervolgens vertaald naar een aantal ruimtelijke uitgangspunten. Hieronder volgt een beknopte samenvattting van deze thema's uit de gebiedsvisie.

Gebiedsvisie Hart van Zuid

Wijchen-Zuid beschikt over een goed maar versnipperd voorzieningenhart. De bebouwing en stedenbouwkundige principes van het voorzieningenhart stammen uit begin jaren tachtig en voldoen niet meer aan de huidige wensen en eisen van de gebruikers. Zowel ondernemers als bezoekers ondervinden problemen van deze verouderde bebouwing en structuur. De voorzieningen zijn gefragmenteerd, de diverse functies staan met de ruggen naar elkaar toe en zijn naar binnen gekeerd. Het is lastig om de bezoeker te bereiken en interactie tussen functies tot stand te brengen. De gebruikers ervaren het gebied als onoverzichtelijk, rommelig en vervuild.

De ambitie

Tenminste twee forse ingrepen zijn noodzakelijk om het introverte en rommelige karakter van het centrum om te buigen tot een uitnodigend centrum dat verbindingen maakt, synergie tot stand brengt, en het centrum een identiteit en uitstraling geeft. De stedenbouwkundige structuur moet transparant en open worden zodat het centrum zich beter kan presenteren aan de gebruikers daarvan. De tweede ingreep is het herschikken van de functies in het gebied. De wijk en winkelvoorzieningen moeten zo gepositioneerd worden dat er meer levendigheid en activiteit is. De introductie van woningen voor andere doelgroepen en zichtbare verkeersroutes zijn hierbij belangrijke factoren. Door structurele ingrepen kan het centrum weer haar natuurlijke functie als wijkvoorziening voor Wijchen-Zuid gaan vervullen.

Gemaakte keuzes

- het opheffen van de barrière tussen het noordelijke en zuidelijke deel van de wijk, die gevormd wordt door de Zuiderdreef, het winkelcentrum, het wijkcentrum en de hoge sporthal;
- herschikken van wijkvoorzieningen zodat de functies elkaar versterken;
- een levendige plek maken geschikt om elkaar te ontmoeten;
- een groene en klimaatbestendige omgeving;
- diversiteit in woningaanbod door het toevoegen van middeldure huurwoningen en zorgwoningen;
- sociaal veilige buurt met zicht vanuit woningen op de openbare ruimte; het vermijden van achterkant-situaties;
- verkeersveilige buurt met goede langzaamverkeersroutes, voldoende stallingsplaatsen voor auto's en fietsen en goede aansluitingen op het openbaar vervoer;
- denken in duurzame oplossingen.

Ruimtelijke kaders Gebiedsvisie

1. De Zuiderdreef en de bebouwing rondom het voorzieningenhart vormen de grenzen waarbinnen het centrum zich voegt.
2. Gebiedsontsluiting: nieuwe aansluiting op de Zuiderdreef voor auto- en fietsverkeer.
3. Zichtlijnen & Structuur: drie bebouwingsvlakken zorgen voor zicht op voorzieningen en ruimtelijke relaties.
4. Ruimtelijke kwaliteit: aangename wanden en accenten voor identiteit.
5. Verkeer: levendige straat met gemengde ontsluitingsstructuur voor verkeer, parkeren en verblijven.

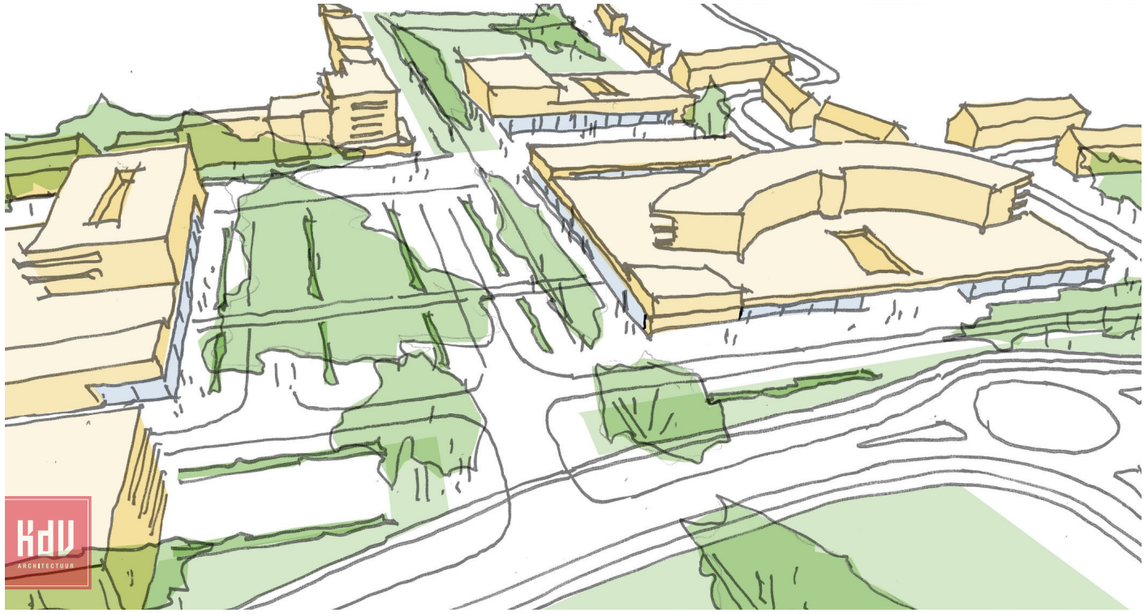

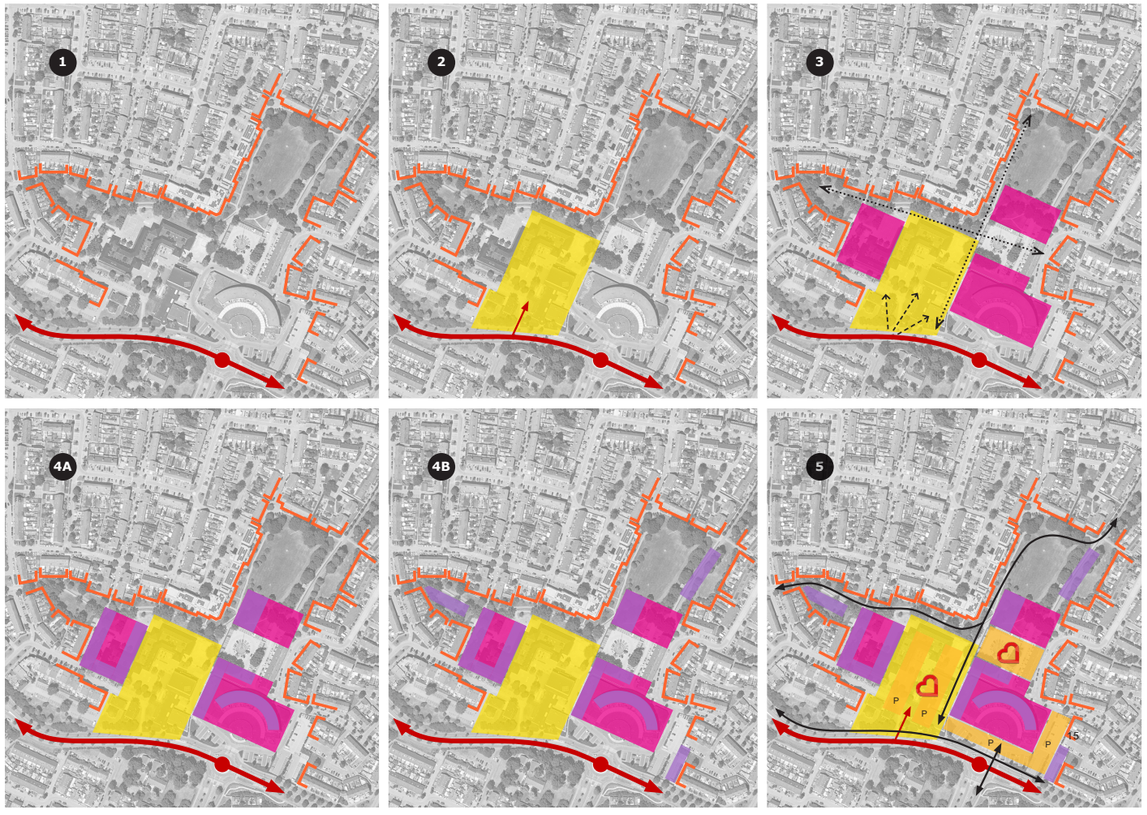

3 Programma

Maatschappelijke functies

De maatschappelijke functies vormen een vitaal onderdeel van Hart van Zuid. Dit zijn de school, de kinderopvang, het wijkcentrum en de sportzaal. Samen met Kans & Kleur, De Eerste Stap, het bestuur van de Wijkvereniging Wijchen-Zuid en de gemeente is voorliggend Programma tot stand gekomen, dat antwoord geeft op de opgaven die spelen.

In Wijchen Zuid speelt ten opzichte van andere wijken in Wijchen een zorgvraag door verschillende problematieken in de wijk. Vanuit die zorgbehoefte en de daarbij benodigde samenwerking/afstemming met zorgpartijen is het gewenst om fysiek bij elkaar in de buurt te zijn en ook aanbod te bieden in een nieuwe wijkvoorziening. Daaruit afgeleid en uit gesprekken met de partners in de wijk zijn de volgende kwalitatieve en kwantitatieve uitgangspunten. Deze uitgangspunten worden gebruikt voor de ruimtereservering en positionering van de gebouwen in het masterplan. Voor een verdere verdieping, onderbouwing en achtergronden hiervan wordt verwezen naar de verderop genoemde documenten die hiervoor zijn opgesteld.

Kwalitatieve uitgangspunten:

- een multifunctionele acomodatie (MFA) als één integraal inhoudelijk concept (campus-model), bestaande uit 2 gebouwen: het integraal kindcentrum bestaande uit de school en kinderopvang en het wijkcentrum met sportzaal. Deze opzet biedt ruimte en mogelijkheden om, door multifunctioneel ruimtegebruik, maximale synergie te creëren en de gebouwen beheersmatig los te koppelen. Hierdoor functioneren ze, in de praktijk, als afzonderlijke gebouwen zonder overlast van elkaar;
- een integraal kindcentrum waarbij school en opvang intensief met elkaar samenwerken in één pedagogisch concept. Met ruimten en voorzieningen waarbij een natuurlijke overgang is tussen kinderen in de opvang en de school. Dit uit zich in het gezamenlijk gebruik van onder meer teamkamer, de activiteitenpleinen en gezamenlijke speelterreinen buiten;
- Kinderopvang De Eerste Stap met 2 groepen kinderdagopvang (KDV), 1 combigroep peuterspeelzaal/buitenschoolse opvang (BSO), 3 groepen buitenschoolse opvang;
- een wijkcentrum dat bijdraagt aan de leefbaarheid en sociale cohesie van de wijk, maar ook ruimte biedt aan wijkoverstijgende initiatieven;
- de MFA campus heeft een prominente plek, duidelijk zichtbaar in de wijk en is van verschillende kanten bereikbaar voor voetgangers en fietsers;
- met een centraal plein, zonder andere verkeersstromen, als verbinder voor wijkactiviteiten en activiteiten waar kindcentrum en wijkcentrum in participeren. NB: Dit zijn niet de speelterreinen van de school en kinderdagopvang;
- een eigen plek voor kinderen, die voldoende 'los' ligt van de commerciële functies;
- compacte, alzijdige gebouwen in 2 bouwlagen;
- diverse speel- en verblijfsgebieden aan meerdere zijden van de gebouwen;
- zelfstandig gebruik van het integraal kindcentrum, wijkcentrum en sport;
- avondgebruik: wijkcentrum, sport en delen van het integraal kindcentrum;
- fietsparkeren nabij gebouwen. Ruimte voor scootmobiels nabij het wijkcentrum;
- terras bij het wijkcentrum.

de huidige gebouwen worden vervangen

Kwantitatieve uitgangspunten:

Voor elk van de functies is geïnventariseerd hoeveel vierkante meters nodig zijn. Daarbij is ook gekeken naar synergie en zoveel als mogelijk multifunctioneel gebruik van de ruimtes. De daaruit voortvloeiende oppervlaktes zijn onderstaand opgenomen.

Gebouwen (bruto vloeroppervlak):

- school 2.210 m2 bvo;
- kinderdagopvang: 720 m2 bvo;
- sportzaal: 780 m2 bvo;
- wijkcentrum: 800 m2 bvo.

Terrein:

- buitenterrein school 780 m2;
- buitenterrein kdv 330 m2;
- buitenterrein wijkcentrum 90 m2;

Onderzoeken

- 'Programma voor een nieuwe ontmoetingsplek in Wijchen-Zuid' d.d. 23 november 2023;
- 'Randvoorwaarden maatschappelijke functies Wijchen-Zuid' door Complan d.d. 15 december 2023.

Gezondheidscentrum

Steeds meer zorg verschuift van de tweede naar de eerste lijn. Door taakdelegatie van ziekenhuizen naar huisartsen, de uitbreiding van personeel en de veranderende zorgvraag van de patiënt zijn meer vierkante meters nodig. Daarom maakt een gezondheidscentrum voor eerstelijns zorg onderdeel uit van de plannen voor een nieuwe wijkvoorziening voor Wijchen Zuid.
Hiervoor zijn gesprekken gevoerd en studies en verkenningen gedaan samen met de zorgverleners die momenteel in het plangebied gevestigd zijn. Zij staan achter een clustering van eerstelijns zorg in een gezondheidscentrum. Ook breder in Wijchen vragen huisartsen om dit soort initiatieven door een veranderende vraag, de groei van het aantal inwoners en daarmee gepaard gaande ruimtebehoefte. Op basis hiervan zijn de volgende uitgangspunten voor de ruimtereservering en positionering van de gebouwen in het masterplan tot stand gekomen.

Kwalitatieve uitgangspunten:

- een medisch centrum voor eerstelijnszorgaanbieders passend bij de wijk (waaronder huisartsen, tandartsen, apotheek);
- een goed zichtbare en herkenbare entree;
- goede bereikbaarheid;
- geen of zo min mogelijk blinde gevels;
- een passend aantal parkeerplaatsen nabij de voorzieningen voor fietsen en auto's;
- flexibele bebouwing waarin programmawijziging in de toekomst mogelijk blijft.

Kwantitatieve uitgangspunten:

- 1.100 m² bvo gezondheidscentrum.
  Voor elk van de functies is geïnventariseerd hoeveel vierkante meter nodig is. Daarbij is ook gekeken naar synergie-effecten tussen verschillende functies.

Bestaande huistartsenpraktijk

Winkelvoorziening voor dagelijkse boodschappen

Winkelcentrum Zuiderpoort is gerealiseerd in begin jaren tachtig en heeft diverse verbouwingen ondergaan. Het winkelcentrum is naar binnen gericht, onoverzichtelijk en het parkeren ligt versnipperd in de openbare ruimte. Bezoekers en ondernemers ondervinden hiervan hinder. Het winkelcentrum heeft een upgrade nodig. Door de verwachte groei van Wijchen ontstaat er marktruimte voor extra supermarkt-oppervlak, te realiseren door uitbreiding van de bestaande supermarkt of door toevoeging van een tweede supermarkt.

Naast eigenaar Rialto zijn hierbij de adviseurs DTNP en BRO betrokken voor het bepalen van de marktruimte en de gewenste locatie. Op basis van de diverse studies en gesprekken zijn onderstaande kwalitatieve en kwantitatieve uitgangspunten benoemd. Deze worden gebruikt voor de ruimtereservering en positionering van de gebouwen in het masterplan.

De woningen boven het winkelcentrum blijven behouden en worden opgeknapt. Het nieuwe winkelcentrum zal daarom voor een deel op dezelfde plek terugkomen en voor een deel daarbuiten. De stedenbouwkundige opzet verandert.

Kwalitatieve uitgangspunten:

- een wijkvoorziening voor de dagelijkse boodschappen met toevoeging van extra supermarktoppervlak, toekomstbestendig en vitaal;
- compact, comfortabel en compleet;
- een stedenbouwkundige structuur die transparant en open is en het centrum een identiteit en uitstraling geeft;
- goede en veilige verkeerontsluitingen vanuit de omliggende buurten en wijken;
- goede zichtbaarheid vanaf de Zuiderdreef;
- zodanig gesitueerd dat er levendigheid en activiteit gestimuleerd wordt en tot stand komt;
- blinde gevels minimaliseren. De supermarkt(en) zoveel mogelijk afzomen met andere functies;
- goed bereikbare parkeerplaatsen voor fietsen en auto's;
- laden & lossen voor de supermarkt(en) integreren in de bebouwing voor veiligheid, het voorkomen van geluidsoverlast en het minimaliseren van geparkeerde vrachtauto's in het straatbeeld;
- flexibele bebouwing waarin programmawijziging in de toekomst mogelijk blijft.

Kwantitatieve uitgangspunten:

Voor de functies is geïnventariseerd hoeveel vierkante meters nodig zijn. De daaruit voortvloeiende oppervlaktebehoeffte is hieronder opgenomen. Dit is bij benadering. De meters kunnen bij de uitwerking van de plannen afwijken.

- detailhandel, horeca, dienstverlening ca 5.900 m2 bvo (bruto vloeroppervlak);
- waarbinnen supermarkt(en) 2.900 m2 wvo (winkel-vloeropperlak);
- waarvan gebouwd laden en lossen 300 m2 bvo;
- ruimte voor terras 75 m2 oppervlak.

Onderzoeken

- 'Detailhandelsstructuurvisie' opgesteld door DTNP d.d.20 januari 2022;
- 'Onderzoek ontwikkeling inwonertal Wijchen' door Companen d.d. 1 juni 2023;
- 'Wijchen, locatiestudie extra supermarkt' door BRO d.d. 28 februari 2024
- 'Advies kaders tweede supermarkt in Hart van Zuid Wijchen' door DTNP d.d. 24 januari 2024

Woningen

Naast voorzieningen is het belangrijk dat in een hart van de wijk ook wordt gewoond. Dit leidt tot activiteit op straat, geeft aanleiding voor ontmoeting, maar leidt ook tot 'ogen op straat' als de winkels gesloten zijn. Dit draagt bij aan een sociaal veilig gebied. Daarnaast is er een grote vraag naar woningen in Wijchen. Ook aan deze behoefte kan het plan bijdragen. Momenteel zijn in het plangebied 36 appartementen boven het winkelcentrum en 34 appartementen aan Hoogmeer aanwezig. Al deze woningen zijn sociale huurwoningen van Talis. De gebiedsvisie gaat uit van het slopen van deze 34 appartementen aan Hoogmeer, om een goede ruimtelijke inpassing van het nieuwe programma te kunnen realiseren. Gezien de kosten die hiermee zijn gemoeid, wordt onderzoek naar een variant met behoud van deze woningen, voorafgaand aan het masterplan, ter overweging gegeven. Voor de nieuw te bouwen woningen is er een ambitie om juist ook woningen in het koop- en/of middenhuursegment toe te voegen. Dit draagt bij aan meer diversiteit in de buurt.

In samenwerking met ZZG zorggroep en Talis wil Rialto nieuwbouw van zorgwoningen in de sociale huur realiseren voor ouderen met een ernstige vorm van dementie. In totaal gaat het om 5 groepen van 9 bewoners, die elk een eigen woning krijgen en een aantal gemeenschappelijke voorzieningen delen.

Kwalitatieve uitgangspunten:

- behoefte aan een grotere diversiteit in het woningaanbod, in beginsel in een financieringscategorie anders dan sociale huur. In Wijchen-Zuid en vooral in het gebied rondom het voorzieningenhart is een relatief groot aanbod van sociale huurwoningen. Hiermee wordt uitwerking gegeven aan de woonvisie en een bijdrage geleverd aan opgave 3 uit de routekaart 'Toekomst Hart van Zuid, Meer diversiteit in de buurten rondom het voorzieningenhart'
- een woningprogrammering waarbij rekening wordt gehouden met een goede balans in de wijk.
- differentiatie in zowel prijzen als verschijningsvorm van de woningen;
- alle woningen zijn levensloopbestendig.

Kwantitatieve uitgangspunten:

In lijn met de gebiedsvisie wordt uitgegaan van het toevoegen van 100 woningen

- 45 woonzorgappartementen (sociale huursegment Talis) van ca. 45 m2 gbo met gemeenschappelijke voorzieningen, totaal ca. 4000 m2 bvo (inclusief algemene ruimten).
- 55 grondgebonden eengezinswoningen en appartementen in het koop en/of middenhuursegment (eengezinswoningen van ca 100-120 m2 gbo (gebruiksoppervlak) en appartementen van ca. 65-75 m2 gbo).

Onderzoeken:

- 'Woningbehoefteonderzoek 2022' door de Groene Metropoolregio d.d. maart 2023;

behouden van woningen boven huidig winkelcentrum

Samenvatting

Onderstaand is de samenvatting opgenomen van de uitgangspunten en aanbevelingen voor het gebouwde programma in het plangebied

Kwantitatieve uitgangspunten*

- school: 2.210 m2 bvo (bruto vloeroppervlak)
- kinderdagopvang: 720 m2 bvo
- sportzaal: 780 m2 bvo
- wijkcentrum: 800 m2 bvo
- winkelcentrum: 5.900 m2 bvo
- gezondheidscentrum 1.100 m2 bvo
- mix van grondgebonden woningen en appartementen 55x woningen 100-120 m2 gbo en app 65-75 m2 gbo
- woon-zorg-appartementen 45 x 45m² gbo

- buitenterrein school 780 m2
- buitenterrein kdv 330 m2
- buitenterrein wijkcentrum 90 m2

Kwalitatieve uitgangspunten

- een Multifunctionele Accommodatie (MFA) -campus als één integraal inhoudelijk concept, bestaande uit 2 gebouwen, namelijk het integraal kindcentrum (bestaande uit de school en kinderopvang) en het wijkcentrum met sportzaal ;
- en Integraal Kind Centrum waarbij school en opvang intensief met elkaar samenwerken in één pedagogisch concept;
- een centraal plein als verbinder voor activiteiten waar kindcentrum en wijkcentrum in participeren;
- een medisch centrum voor eerstelijnszorgaanbieders, goed zichtbaar en herkenbaar;
- een wijkvoorziening voor de dagelijkse boodschappen, toekomstbestendig en vitaal;
- een stedenbouwkundige structuur die transparant en open is en het centrum een identiteit en uitstraling geeft;
- woningen en appartementen die differentieren in zowel prijzen als verschijningsvorm, grondgebonden woningen en appartementen toevoegen in het koop en / of middenhuursegment;
- woonzorgappartementen toevoegen in het sociale huursegment;
- levendigheid en stimulans voor activiteiten;
- geen of zo min mogelijk blinde gevels;
- flexibele bebouwing waarin programmawijziging in de toekomst mogelijk blijft.

* De genoemde oppervlakken zijn theoretisch bepaalde circa-maten en/of aantallen, gebaseerd op de huidige inzichten. Bij inpassing in het masterplan en bij het ontwerpen van gebouwen in een latere fase kunnen maten afwijken.

4 Gebiedsinrichting

Het Masterplan voor het Hart van Zuid moet voldoen aan het gemeentebeleid van Wijchen. In dit hoofdstuk volgt een toelichting over specifieke uitgangspunten en aanbevelingen die invloed hebben op de inrichting en het ruimtegebruik in het plangebied.

Algemene eisen zijn opgenomen in het Handboek Inrichting Openbare Ruimte (HIOR), dat de richtlijnen voor de openbare ruimte bundelt. De volgende beleidsgebieden komen aan bod:

- natuur en landschap & stedelijk groen.
- verkeer en vervoer;
- archeologie;
- riolering en water;
- inrichting openbare ruimte: sport;

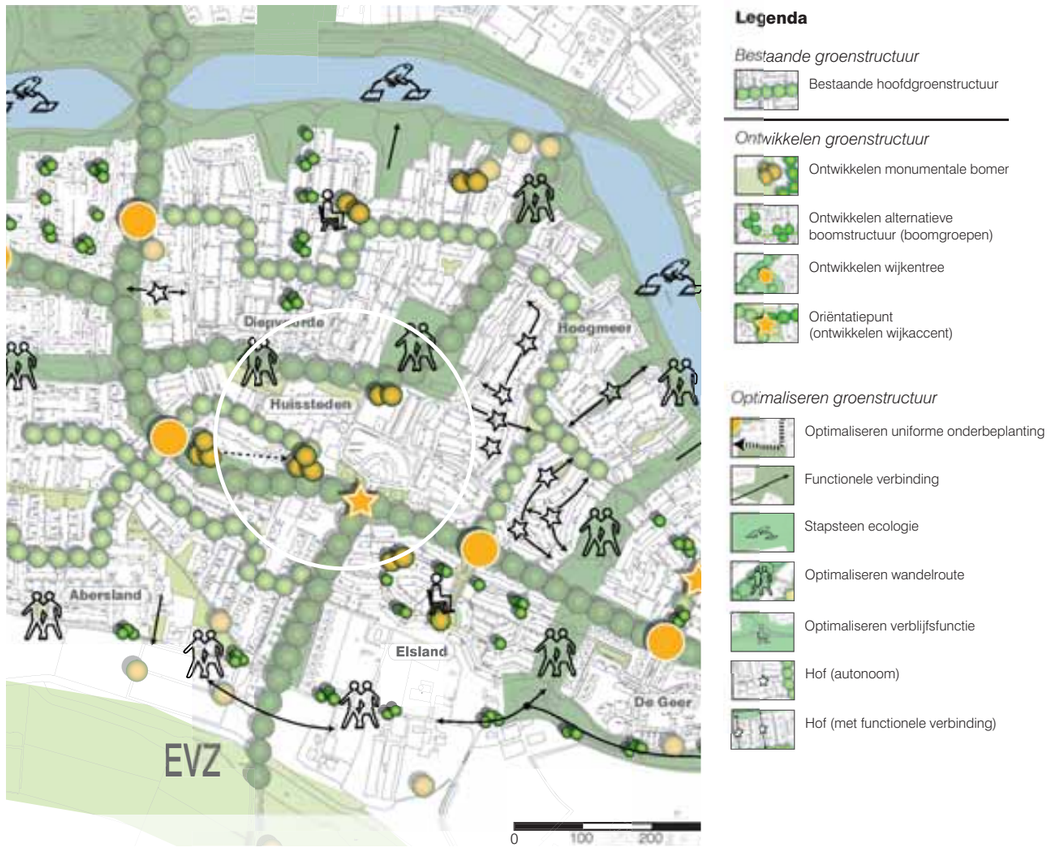

Hoofdgroenstructuur Bron: Groenstructuurplan Wijchen (2008)

Natuur en landschap & stedelijk groen

De gemeenteraad heeft op 21 oktober 2021 vastgesteld dat er minimaal evenveel groen moet terugkomen in het Masterplan. Verder is de gemeente bezig met het opstellen van een groenbeleidsplan. De gemeenteraad heeft deze nog niet vastgesteld. Accenten in het plan liggen op het verbeteren van biodiversiteit, klimaatadaptatie, waardering van ecosysteemdiensten van bomen en het planten van bomen en struiken. Een groen Hart van Zuid is fijner om in te leven en wonen en nodigt bijvoorbeeld meer uit tot ontmoeten.

Een deel van het plangebied speelt ook een essentiele rol binnen de hoofdgroenstructuur van de gemeente. In de hoofdgroenstructuur zijn die gebieden opgenomen waar de functies groen en groene recreatie voorop staan. Specifieke aanbevelingen zijn geformuleerd om deze groenstructuur te optimaliseren. Aan de noordzijde van het plangebied wordt geadviseerd om de verbindingen van de groenzone naar het Wijchens Meer en het buitengebied te versterken en om de recreatieve functies te verbeteren. Voor de zuidzijde, met name rondom de Zuiderdreef, is het doel om oriëntatiepunten in de groenstructuur te ontwikkelen en de hoofdgroenstructuur te versterken.

Uit inventarisatie blijkt dat er geen monumentale bomen in het plangebied staan. Enkelen kunnen zich wel daartoe ontwikkelen. Na het opstellen van het Masterplan geeft een Bomen Effect Analyse (BEA) aan wat nodig is om de bomen tijdens en na de (nieuw)bouw te handhaven. Een quickscan flora en fauna inventariseert eventuele beschermde soorten aan en geeft aan hoe deze meegenomen kunnen worden in het Masterplan.

Bereikbaarheid

Bereikbaarheid met de auto

De rotonde bij de Zuiderdreef is niet voldoende zichtbaar vanaf de aanvoerwegen. Er is onderzoek nodig naar een passende en veilige verkeersontsluiting van het nieuwe voorzieningenhart vanaf de Zuiderdreef.

Bereikbaarheid met de fiets

Auto- en fietsverkeer komen bij winkelcentrum Zuiderpoort bijeen. Onderdeel van het Masterplan is het veiliger maken van de verkeerssituatie. Daarbij kijkt de gemeente naar mogelijkheden om de fietsroute los te koppelen van het autoverkeer.

Parkeren

Mobiliteit is een belangrijk thema in gebiedsontwikkelingen. Dat komt, omdat het goed functioneren van een gebied sterk afhangt van een goede bereikbaarheid en het kunnen parkeren van auto en fiets. Maar ook, omdat verkeers- en parkeervoorzieningen veel ruimte in beslag nemen.

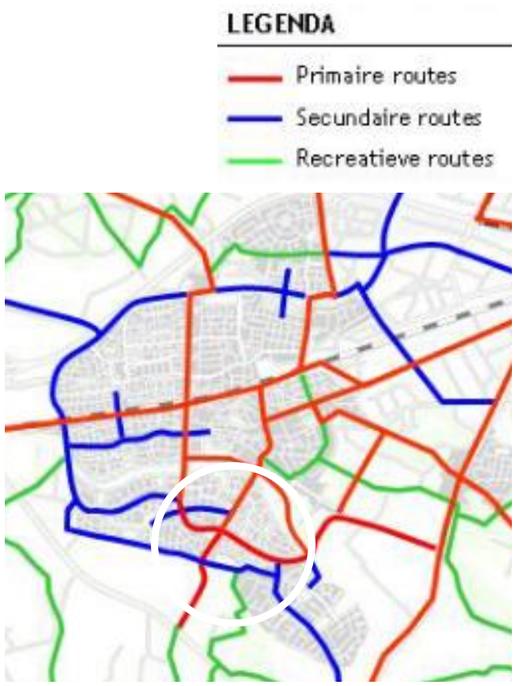

Kernnet fietsverkeer Wijchen

Alle functies binnen het voorzieningenhart moeten goed bereikbaar zijn. Daarbij hoort een goede oplossing voor het parkeren van auto's en fietsen. Dit is vastgelegd in het Parkeerbeleidsplan gemeente Wijchen. Op basis van dit beleid stelt de gemeente een parkeerbalans op. Bij het maken van het masterplan wordt het dan vigerend beleid gehanteerd.

Om tot een goede oplossing te komen, laat de gemeente bij start van de masterplanfase een nulmeting uitvoeren om het huidig parkeergedrag in kaart te brengen. Dat geeft inzicht in de huidige parkeerbezetting ten opzichte van de normen.

Uit berekeningen blijkt vervolgens voor elke functie hoeveel parkeerplaatsen nodig zijn op basis van de huidige parkeernormen. Daarbij wordt rekening gehouden met dubbelgebruik.

Ook voor het stallen van fietsen, scootmobiels e.d. zijn parkeerplekken nodig in de openbare ruimte. Hierin wordt het parkeren voor de woningen niet opgenomen. Voor de woningen wordt het fietsparkeren in de bergingen voorzien.

huidig autoparkeren

Archeologie

Archeologisch beleid gemeente Wijchen

Er zijn 2 archeologische vindplaatsen net ten zuiden van het plangebied, waarvan de aandachtszone van één van de vindplaatsen binnen het plangbied ligt. Hier is onderzoek vereist.
Nota bene: eventuele vondsten en uitkomsten van het archeologisch onderzoek zouden onderdeel kunnen uitmaken van het nieuwe masterplan.

Riolering en water

Relevante beleidsdoelen voor nieuwbouw en nieuwe bestratingen:

- hemelwater van verhard oppervlak en nieuwbouw moet lokaal infiltreren;
- voorkeur voor bovengrondse en natuurlijke infiltratie; dit is visueel aantrekkelijker, integreert beter met andere functies, bevordert bewustwording en is eenvoudiger te beheren en handhaven;
- oppervlaktewater, onder toezicht van het waterschap, dient als buffer tegen overtollig hemelwater om overstromingen en schade te minimaliseren.

Handboek afkoppelen Wijchen

In Hart van Zuid kan water maar beperkt in de grond trekken. Dit wil de gemeente verbeteren door middel van extra waterberging. Als dit niet kan, moet het water goed afgevoerd kunnen worden. Om te bepalen welke maatregelen nodig zijn, moet infiltatrie- en bodemonderzoek gedaan worden.

Inrichting openbare ruimte

Levendige plek

De Gebiedsvisie vraagt om van Hart van Zuid een levendige plek in Wijchen-Zuid te maken. De inrichting van de openbare ruimte speelt daarin een grote rol door het stimuleren van ontmoeting, het bieden van (beschutte) verblijfsplekken en sport- en spelvoorzieningen.

Speelvoorzieningen

Het Speelbeleidsplan van Wijchen legt een speelbeleid vast voor kinderen van 0-19 jaar. Het bepaalt hoeveel speelplekken elke wijk moet hebben. Wijchen-Zuid voldoet hier al aan, dus in Hart van Zuid zijn vanuit beleid geen extra speelplekken nodig. Wel moeten huidige voorzieningen zoals het trapveld en de Jongeren Ontmoetings Plek (JOP) worden meegenomen in het masterplan, met overweging van locatienormen (JOP moet minimaal 40 m van woningen zijn). Mogelijk kunnen beide voorzieningen gecombineerd worden om zo bewegen te stimuleren. Openbare schoolpleinen in Wijchen zijn ook onderdeel van dit speelbeleid.

Hondenuitlaatplekken

De gemeente Wijchen heeft richtlijnen opgesteld voor hondenuitlaatvoorzieningen. In het plangebied zijn twee hondenuitlaatplekken aanwezig. Deze dienen in het plangebied behouden te blijven.

toekomstperspectief Hart van Zuid: een levendige plek waar men elkaar ontmoet

Samenvatting

Onderstaand is de samenvatting opgenomen van de uitgangspunten en aanbevelingen die invloed hebben op de inrichting en het ruimtegebruik in het plangebied.

Natuur, landschap en stedelijk groen

- behoud de huidige hoeveelheid groen in het plangebied;
- versterk de fysieke en visuele verbindingen vanuit de groenzone van het plangebied naar het Wijchens Meer en naar het buitengebied (richting Kronenland);
- versterk de verblijfsfunctie en het recreatieve gebruik (wandelroute) van de hoofdgroenstructuur in de wijk;
- versterk de oriëntatiemogelijkheden ter plaatse van de kruising Zuiderdreef - Balgoijseweg door het ontwikkelen van accenten en oriëntatiepunten in de groenstructuur;
- voer een Bomen Effect Analyse uit voor het inpassen van bestaand groen;
- voer een een quickscan flora en fauna uit om te bepalen welke beschermde soorten in het plangebied aanwezig zijn;
- richt het schoolplein groen in.

Bereikbaarheid

- onderzoek een veilige aansluiting op de Zuiderdreef;
- goede en veilige verkeerontsluitingen vanuit de omliggende buurten en wijken, met goede zichtbaarheid vanaf de Zuiderdreef;
- onderzoek de inpassing van een vrijliggend fietspad van Noord naar Zuid Wijchen binnen het plangebied;
- realiseer een geconcentreerde en verkeersveilige oplossing van het autoparkeren;
- voer een nulmeting uit waarin de bezetting van de huidige parkeerplaatsen wordt onderzocht;
- heb aandacht voor veilige routes voor laden en lossen en afvalinzameling;

Archeologie

- Voer een archeologisch onderzoek uit. Er ligt een aandachtszone binnen de plangrens;

Riolering en water

- voor hemelwater dat op nieuwe gebouwen en verharding neerkomt rekening houden met infiltratie ter plekke;
- voer een infiltratieonderzoek uit voor het bepalen van de mogelijkheid tot berging van hemelwater;
- kiezen van de infiltratietechniek aan de hand van de bodemsamenstelling (infiltratiecapaciteit) en de maatgevende grondwaterstanden.

Inrichting openbare ruimte

- zorg dat de inrichting van de openbare ruimte uitnodigt tot ontmoeting;
- zorg voor meer levendigheid in het plangebied;
- laat een trap- / speelveld terugkeren in het masterplan;
- laat een JOP (jongeren opvangplek) terugkeren in het masterplan, mogelijk gecombineerd met het trapveld;
- maak het speelterrein van de school toegankelijk na schooltijd voor kinderen uit de buurt;
- behoud van twee hondenuitlaatplekken in het plangebied.

5 Bewonersparticipatie

In 2018 heeft de gemeente Wijchen een groot leefbaarheidsonderzoek gehouden. Bewoners van Wijchen Zuid hebben een aantal concrete verbeterpunten genoemd, die in het masterplan zullen terugkomen.

Het is alweer enige tijd geleden dat het onderzoek is verricht (2018). Inmiddels is in 2021 de gebiedsvisie vastgesteld. De gemeente Wijchen heeft ervoor gekozen om in april 2023 op straat bewoners te spreken en ook de vragenlijst online te zetten. Zo kon de gemeente nog toetsen of men op de hoogte is van de gebiedsvisie en konden we ondervraagden meenemen in de volgende stap: het maken van een masterplan voor Hart van Zuid. Daarnaast was het doel van de vragenlijst om op te halen wat bezoekers van Zuiderpoort belangrijk vinden in het maken van het Masterplan. De gemeente Wijchen heeft met hetzelfde doel ook een inloopbijeenkomst georganiseerd op 17 april 2023.

Welke functies mogen niet ontbreken?

Vragenlijst

11-13 april 2023 & online

Zowel op straat als online konden bewoners, omwonenden en inwoners van Wijchen-Zuid hun mening geven. Er zijn op verschillende momenten op de dag vragen gesteld rondom het winkelcentrum Zuiderpoort en bij de uitgang van Basisschool Het Zuiderpad aan de Oudelaan.

Resultaten

127 mensen reageerden, waarvan ongeveer 15% digitaal. Van de geënquêteerden bij het winkelcentrum woonde 6% in het plangebied (Zuiderpoort), 6% was er voor werk, en de overgrote meerderheid was winkelend publiek. De meeste straatrespondenten kwamen uit Wijchen-Zuid, 9% uit andere delen van Wijchen, en 6% buiten Wijchen (voornamelijk Balgoij).

Meer dan 50% kende de gebiedsvisie en ongeveer 40% wist van het aankomende Masterplan. Sommigen hebben de vraag niet beantwoord.

Het overgrote deel (70%) van de ondervraagden reageerde positief op de vraag of men het een goed idee vindt om aan de slag te gaan met winkelcentrum Zuiderpoort en andere functies in de wijk en wat daarbij als belangrijk wordt beoordeeld.

Op de vraag wat in het Hart van Zuid in de toekomst niet mag ontbreken en wat als belangrijk wordt beoordeeld, zijn veel antwoorden gegeven. De op deze en volgende bladzijde getoonde 'woordwolken' tonen de genoemde antwoorden. Deze staan groter in de woordwolk als meer bewoners deze genoemd hebben. De onderdelen die er uit springen zijn (meer) groen, speeltuin, duurzaamheid en winkels. In de enquête uit 2018 werden horeca, ontmoetingsplekken en zorginstellingen genoemd.

Welke aspecten zijn belangrijk voor het Masterplan?

Inloopavond

17 april 2023

De deuren van het wijkcentrum Wijchen-Zuid stonden van 16.00-20.00 uur open voor bewoners om input te geven voor de toekomstplannen voor het gebied Hart van Zuid. Bewoners konden op verschillende manieren hun mening geven en hun ideeën opschrijven. De ruimte was opgedeeld in vijf thematische hoeken, elk met een specifiek onderwerp.

1. Identiteit

Deze hoek zoomde in op de verwachte uitstraling van de nieuwe gebouwen. Hoe moet het voorzieningenhart er in de toekomst uitzien qua architectuur en design? Op de panelen waren voorbeeldfoto's te zien voor zowel het winkelcentrum als voor sociaal maatschappelijke functies. Bewoners gaven met stickers aan welke beelden hun voorkeur hadden en gebruikten post-its om dat te verduidelijken.

Identiteit winkelcentrum

Er was een duidelijke overeenstemming over de gewenste sfeer. Bewoners gaven de voorkeur aan een levendige, gezellige plek met veel groen en laagbouw. Veel bezoekers gaven aan het winkelcentrum voornamelijk voor boodschappen te bezoeken, terwijl het centrum van Wijchen een plek voor gezelligheid is.

Identiteit sociaal-maatschappelijke functies

Hierover was men het ook met elkaar eens. Beelden met veel groen, zoals een school onder een groen dak, waren favoriet. De wens voor meer speelmogelijkheden voor kinderen kwam ook sterk naar voren.

"Moet de uitstraling van Hart van Zuid aansluiten op de omgeving, of mag het juist afwijken / opvallen?"

2. Bereikbaarheid

Bewoners konden aangeven hoe ze zich gewoonlijk verplaatsen naar en binnen het plangebied van het Hart van Zuid. Diverse vragen gingen over hoe men naar het voorzieningenhart reist. De meeste mensen gaven aan te voet te komen, gevolgd door de fiets. Auto's werden vooral geassocieerd met boodschappen doen. Men uitte hun zorgen of er wel voldoende parkeerplaatsen zijn en over de veiligheid van de rotonde.

Men vindt dat het gebied wel rolstoelvriendelijk moet zijn en scootmobiels moeten de ruimte krijgen. Ook wil men graag dat fiets- en voetpaden beter op elkaar aansluiten en logische routes vormen.

3. Functies & Programma

Het gesprek richtte zich hier op de huidige en beoogde functies van het plangebied. Wat voor faciliteiten en diensten willen bewoners graag zien in hun gemeenschap? Op een paneel stond de gebiedsvisie. Hierbij stonden ook de functies. Met post-its kon men een antwoord op twee vragen hierover geven.

“Deze functies zijn gepland, mist u iets?”
Mensen missen specifieke (goekopere) winkels en voorzieningen zoals horeca. Dit sluit aan op wat in de de leefbaarheidsmonitor in 2018 werd opgehaald.

“Wat vindt u belangrijk bij de functies?”
Ook op deze vraag zijn de antwoorden ook zeer divers. Er is behoefte aan gezelligheid, een uitnodigendere uitstraling. In de leefbaarheidsmonitor werd hierbij nog een kleurrijk gebied genoemd, naast aandacht voor de (verkeers)veiligheid.

4. Groen & Openbare ruimte

Een grote maquette stond hier centraal, waarbij bewoners hun visies en wensen konden delen over een park, speelplaatsen en andere openbare plekken. Bezoekers gaven via stickers en post-its hun voorkeuren aan voor de inrichting van het plein en park. Met vlaggetjes markeerden zij de plekken die zij waarderen.

Sfeer park

Men is het duidelijk eens over de sfeer die een park moet hebben. Waardering is er voor gras, bomen en kleurrijke, natuurlijke beplanting. De voorkeur gaat uit naar een natuurlijke uitstraling met elementen zoals beekjes. Verbinding met het Wijchens Meer is een suggestie. Men denkt wisselend over moestuinen. Wellicht kunnen deze terugkomen bij scholen. Ontmoetingsplekken in het groen en ruimtes voor de oudere jeugd zijn gewenst. Er is behoefte aan een diverser park met verschillende activiteiten die aansluiten bij de wijkbewoners. Toegankelijkheid voor rolstoelen en scootmobiels is essentieel, met de wens voor beter verbonden en minder kronkelende paden.

Maquette van Hart van Zuid met vlaggetjes bij plekken die door omwonenden worden gewaardeerd

Sfeer plein

Het plein moet een uitnodigende, groene ruimte zijn met kleinschalige bebouwing. Er is een sterke voorkeur voor meer groen en minder steen. Organische vormen, zitranden en waterpartijen waardeert men ook. Bij de vraag naar plekken in het plangebied die behouden zouden moeten blijven, uitte men zorgen over het afnemen van het groen en het toevoegen van bebouwing. Men mist in de gebiedsvisie een visie op groen en men denkt dat de gebiedsvisie alleen gaat over bouwen en het uitbreiden van winkels.

5. Proces

Ook de planning werd toegelicht. Dit bood een kans om meer te weten te komen over de planning van nieuwe voorzieningenhart. Er was een duidelijke roep vanuit de bewoners om het ontwikkelingsproces te versnellen. Men blijft graag geinformeerd worden over de ontwikkelingen. Geïnteresseerden waarderen inloopavonden voor een toelichting op de plannen.

Klankbord- & projectgroep

Droombeelden

De deelnemers van de workshop, bestaande uit leden van de klankbord- & projectgroep, lieten hun droombeeld voor het voorzieningenhart zien en lichtten dat toe. Sleutelwoorden waren: verbinden, activeren, ontmoeten, groen en duurzaamheid. Quotes uit de speciaal georganiseerde workshop:

‘‘Een hart klopt in een lichaam’’
In het masterplan moet duidelijk de verbinding met Wijchen-Zuid terugkomen.

‘Prioriteren is key’’
Dit betekent keuzes maken in wat er wel en niet kan en opgenomen wordt in het Masterplan.
‘‘Buiten ontmoet binnen’’

Verbinden is een sleutelwoord: verbinden van gebouwen met het groen, verbinden van jong en oud, verbinden van bewoners en bezoekers, verbinden van nieuw en oud, ….

Moodboard per thema

Met dezelfde referentiefoto’s als de inloopavond is een moodboard gemaakt dat zich richt op sfeer & identiteit voor het plein, park en gebouwen.

Spiegelen input bewonersparticipatie

Vergelijkend met de inloopavond waren er veel overeenkomsten. De workshopdeelnemers vinden dat de gebouwen een eigen karakter mogen hebben die niet op de omgeving hoeft aan te sluiten. Een levendig en ‘warm’ karakter, met organische en speelse vormen en natuurlijke materialen. Niet al te hoge gebouwen, aansluitend op de hoogte van de bestaande omringende gebouwen, met een duidelijke relatie met het groen, ook op en aan de gebouwen. Voor het plein is ontmoeting essentieel, gecombineerd met activiteiten, gezelligheid, terrassen, groen en water. Het park moet een mix zijn van natuur en activiteiten voor alle leeftijden, verbonden met andere groene zones in Wijchen-Zuid.

De klankbordgroep heeft een paar aanscherpingen en aanvullingen gegeven op de antwoorden van de inloopavond. Bij het thema identiteit is de uitstraling van de gebouwen meer benadrukt met termen zoals natuurlijke materialen, organische (ronde) vormen, een warme sfeer en transparantie als belangrijke ingrediënten voor de beeldkwaliteit. In het geval van het park werd nadrukkelijk de relatie tussen het schoolplein en het park benoemd, naast de relatie tussen binnen (school, wijkcentrum) en buiten (speelplein, terras), en het op verschillende manieren activeren van het groen.

Samenvatting

Tijdens een enquête op straat en tijdens een inloopbijeenkomst zijn bewoners en andere stakeholders aan de hand van een aantal thema's gevraagd naar wat zij belangrijk vinden voor het nieuwe voorzieningenhart. Onderstaand is de samenvatting daarvan opgenomen. Deze opbrengst is mee gewogen bij het tot stand laten komen van de uitgangspunten en aanbeveilingen in dit document.

Wensen bebouwing

- een levendige en gezellige plek, met ruimte voor activiteit voor jong en oud;
- veel groen, ook op de gebouwen;
- organische vormen, moderne uitstraling;
- afwijkende uitstraling t.o.v. omgeving;
- aansluiten op bouwhoogtes in de omgeving.

Wensen bereikbaarheid

- een veilige aansluiting op de Zuiderdreef;
- minder kronkelige fietspaden;
- een logische en veilige noord-zuid fietsroute van de Balgoijseweg naar het centrum;
- geconcentreerde parkeerplekken, niet verspreid door het gebied;
- veilige oversteekplaatsen.

Wensen functies en programma

- (meer) horeca;
- (meer) ontmoetingsplekken;
- (meer) zorginstelling / zorgwoningen;
- (meer) activiteiten voor de jeugd.

Wensen groen en openbare ruimte

- bestaand groen zo veel mogelijk behouden;
- gras, bomen en veel natuurlijke beplanting, kleurrijk en met bloemen;
- een gevarieerd park met (meer) verblijfskwaliteit, ruimte voor verschillende activiteiten die aansluiten op de doelgroepen uit de wijk;
- water (fontein, vijver of anders) opnemen in de plannen;
- een natuurlijke uitstraling, niet te aangeharkt;
- een groen ingericht plein;
- een plein als ontmoetingsplek voor de buurt, de verblijfskwaliteit is heel belangrijk;
- een multifunctioneel plein met ruimte voor verschillende activiteiten;
- gezellig en vriendelijk;
- organische vormen.

Toevoegingen vanuit klankbordgroepleden

- *identiteit bebouwing:* gebruik natuurlijke materialen, organische (ronde) vormen, met een warme sfeer en transparantie
- *park:* zorg voor een goede relatie tussen schoolplein en park
- *plein:* zorg voor een goede verbinding met de binnenruimtes van de aangrenzende gebouwen (school, wijkcentrum)
- kijk bij het maken van het masterplan over de grenzen van het plangebied en maak aan alle kanten verbinding met Wijchen Zuid.
- keuzes maken wat er wel en wat er niet in (de openbare ruimte van) het plangebied gaat gebeuren.
- zorg voor verbinding: verbinden van gebouwen met het groen, verbinden van jong en oud, verbinden van bewoners en bezoekers, verbinden van nieuw en oud, verbinden van het nieuwe hart met de omliggende buurten.

Bronnenlijst

Brondocumenten:

- Gebiedsvisie Hart van Zuid d.d. 5 juli 2021
- Voorzieningen hart Hart van Zuid Principeverzoek reactie WDW
- Voorzieningenhart PvE OR-versie 15-05-2023
- Leefbaarheidsmonitor 2018
- Handboek Inrichting Openbare Ruimte (WDW, 7 maart 2023)
- Archeologie-Beleidskaart Oost WYAC_kb2_blad2
- Proces watertoets bij ruimtelijke ontwikkelingen (WDW, 6 mei 2022)
- Strategische Waternota Wijchen 2019-2028 (Tauw, 5 september 2018)
- Handboek afkoppelen Wijchen, Tauw 25 september 2006).
- Beleidsplan Water en Riolering Wijchen 2023-2027 (Tauw, september 2022)
- Samen door één buis II (Royal HaskoningDHV, 15 januari 2019)
- Mobiliteitsvisie Druhten Wijchen 2020-2030
- Mobiliteitsplan Druten Wijchen (21 mei 2021)
- Parkeerbeleidsplan gemeente Wijchen (21 april 2016)
- Beleidsplan natuur en biodiversiteit (vaststelling november/december 2020)
- Groenstructuurplan Wijchen (2008)
- Criteria en lijst waardevolle bomen (2014)
- Waardevollebomen kaart Wijchen Zuid 2014
- Speelruimtebeleid 2016-2025
- Overeenkomst tot gebruik schoolplein als openbare speelplek (2016)
- Inrichting hondenuitlaatvoorzieningen richtlijnen 2021
- Hondenuitlaatbeleid (mei 2016)
- Verslag Workshop Klankbord- en projectgroep Hart van Zuid (juni 2023)
- Participatieverslag enquête en Inloopavond Hart van Zuid, voorjaar 2023
- 'Programma voor een nieuwe ontmoetingsplek in Wijchen-Zuid' d.d. 23 november 2023
- Randvoorwaarden maatschappelijke functies Wijchen Zuid, door Complan d.d. 15 december 2023
- 'Detailhandelsstructuurvisie' opgesteld door DTNP d.d.20 januari 2022;
- 'Onderzoek ontwikkeling inwonertal Wijchen' door Companen d.d. 1 juni 2023;
- 'Wijchen, locatiestudie extra supermarkt' door BRO d.d. 28 februari 2024
- Advies kaders tweede supermarkt in Hart van Zuid Wijchen' door DTNP d.d. 24 januari 2024

SVP

Het Zand 17,
3811 GB Amersfoort
T: +31 33 470 1188
E: info@svp-svp.nl

Programma voor een nieuwe Ontmoetingsplek In Wijchen-Zuid

23 november 2023

"Een Huis van de wijk, van en voor iedereen"

In opdracht van:

Inhoudsopgave

1. Algemeen 5
   - 1.1 Achtergrond en aanleiding 5
   - 1.2 Huidige situatie 5
   - 1.3 Visie gemeente Wijchen 5
   - 1.4 Onderzoek 6
   - 1.5 Trend, ontwikkelingen en kansen 7

2. Doelstellingen en Uitgangspunten 8
   - 2.1 Algemeen 8
   - 2.2 Samenwerking 8
   - 2.3 Uitgangspunten 9

3. Beschrijving gebruikers nieuwe ontmoetingsplek 10
   - 3.1 Vaste huurders 10
   - 3.2 Frequente gebruikers 10
   - 3.3 Activiteiten wijkvereniging 11
   - 3.4 Gebruikers Sportzaal 11

4. Ruimten en faciliteiten nieuwe ontmoetingsplek 12
   - 4.1 Entree 12
   - 4.2 Ontmoetingsruimte 12
   - 4.3 Keuken 12
   - 4.4 Berging keuken 12
   - 4.5 De activiteitenzaal – grote zaal 12
   - 4.6 Sanitair 13
   - 4.7 Vergaderruimten 13
   - 4.8 Creatieve ruimte/ techniekloka al 13
   - 4.9 Kassa/beheerdersruimte 13
   - 4.10 Opslag/bergruimte 13
   - 4.11 Technische ruimte 13
   - 4.12 Werkkast 14
   - 4.13 Verkeersruimte 14
   - 4.14 Sportzaal 14
   - 4.15 Kleedruimte 14
   - 4.16 Buitenruimte 14

5. Overige functionele eisen 15
   - 5.1 Duurzaamheid en energieverbruik 15
   - 5.3 Situering/ Buitenterrein 15
   - 5.3 Toegankelijkheid 15
   - 5.4 Vertaling in vierkante meters 15

6. Beeldverwachting 16

Bijlage: Onderzoek poster Hart van Zuid

1. Algemeen

1.1 Achtergrond en aanleiding

Het project 'Hart van Zuid' onderzoekt hoe Wijchen-Zuid en het voorzieningencentrum Hart van Zuid een prettige woon- en leefomgeving blijft voor de komende dertig jaar. Een fijne omgeving waar het ook in de toekomst prettig wonen en leven is. Waar inwoners elkaar ontmoeten, winkelen, zorg kunnen krijgen en naar school kunnen gaan. Het is belangrijk dat mensen zich thuis voelen.
Hart van Zuid is een gezamenlijk project van inwoners, Stichting Kans & Kleur, Wijkvereniging Wijchen Zuid, Ondernemersvereniging en winkelcentrum Zuiderpoort, Rialto, Woningcorporatie Talis, kinderopvang De Eerste Stap, ZZG Zorggroep, MeerVoormekaar en gemeente Wijchen.
Op 21 oktober 2021 heeft de gemeenteraad akkoord gegeven op de gebiedsvisie. In deze gebiedsvisie staan de plannen voor een nieuw, vitaal en bruisend voorzieningen hart in Wijchen-Zuid.
Dit document beschrijft het inhoudelijk concept en Programma voor de nieuwe ontmoetingsplek. Dit Programma is opgesteld door Spectrum in opdracht van Stichting MeerVoormekaar en afgestemd met de gemeente en betrokken organisaties.

1.2 Huidige situatie wijkcentrum

De wijk Wijchen-Zuid kent op dit moment één wijkcentrum. De beherende organisatie van het wijkcentrum is Wijkvereniging Wijchen Zuid. Het wijkcentrum Wijchen Zuid is een verouderd en gesloten gebouw met een bargedeelte, grote zaal en zes kleinere ruimten. Daarnaast is er een aparte ruimte (het voormalig Stiltecentrum) die alleen van buiten af te betreden is. De sportzaal die aan het wijkcentrum verbonden is heeft een eigen ingang. De gemeente beheert en verhuurt deze sportzaal.

Momenteel wordt het wijkcentrum actief gebruikt. Jaarlijks bezoeken zo'n 25.000 mensen het wijkcentrum vanuit heel Wijchen. De inwoners van de wijk maken weinig gebruik van het wijkcentrum; niet iedereen voelt zich er thuis. De activiteiten die de verschillende verenigingen organiseren zijn vooral gericht op recreatieve competitie. Er is echter ook behoefte aan activiteiten voor de gezelligheid, waarbij iedereen welkom is.

Het bestuur van de Wijkvereniging Wijchen Zuid heeft geen behoefte aan een nieuw wijkcentrum. Zij ziet liever dat het huidige gebouw wordt opgeknapt, en het een wat opener karakter krijgt. Ook wil het bestuur het activiteitenaanbod meer afstemmen op de behoefte van de inwoners van Wijchen-Zuid.

1.3 Visie gemeente Wijchen

In de wijkcentra in Wijchen creëren we maatschappelijke meerwaarde op het gebied van sport, cultuur, recreatie, welzijn, (gezondheids-) zorg en kwetsbare groepen. Hiervoor houden we de accommodaties in stand.

Wij zien Wijchen als één verzorgingsgebied voor activiteiten. Alle wijkcentra en MFA's zijn hiermee bovenwijkse voorzieningen. In wijkcentrum Zuid bijvoorbeeld komt 85% van de gebruikers van elders. Clubs/verenigingen uit Wijchen die ruimte nodig hebben kunnen in heel Wijchen gehuisvest worden, ongeacht hun herkomst. Voor de toekomst van Wijchen Zuid is de wijkvereniging bereid om het activiteitenaanbod meer af te stemmen op de behoefte van de inwoners. Hierdoor ontstaat ruimte voor nieuwe activiteiten.

Het doel van ons beleid in het sociaal domein is om mét inwoners en organisaties te komen tot een compleet aanbod van activiteiten dat bijdraagt aan een prettig leefklimaat. We stimuleren het meervoudig en gezamenlijk gebruik van accommodaties. Liefst zodanig dat de gebruikers elkaar inhoudelijk versterken.

Daarnaast speelt in Wijchen Zuid, ten opzichte van andere wijken in Wijchen een grote zorgvraag door verschillende problematieken in de wijk. Vanuit die extra zorgbehoefte en de daarbij benodigde samenwerking/afstemming met zorgpartijen is het gewenst om fysiek bij elkaar in de buurt te zijn en ook aanbod te bieden in de MFA campus.

1.4 Maatschappelijke voorzieningen in Wijchen Zuid

In het voorzieningenhart zijn verschillende maatschappelijke voorzieningen te vinden. Dit zijn naast het wijkcentrum ook een sportzaal, basisschool Zuiderpad locatie Huissteden, kinder- en peuteropvang en een BSO.

Door het project Hart van Zuid doet zich nu de unieke gelegenheid voor om inhoudelijke doelen van de maatschappelijke organisaties optimaal op elkaar af te stemmen. Voor het aantrekken van vrijwilligers en jongeren is de combinatie wijkcentrum sportzaal faciliterend. De basisschool en BSO werken intensief samen vanuit een gezamenlijk pedagogisch concept in de vorm van een IKC (Integraal kindcentrum). Samen in een gebouw is een hiervoor een voorwaarde.

MFA campus

Deze combinatie van inhoudelijke doelen vertaalt zich het best in twee gebouwen. Eén voor het wijkcentrum en de sportzaal en één voor de basisschool, de kinder- en peuteropvang en de BSO. Ruimtelijk gezien staan de gebouwen dicht bij elkaar met de ingangen naar elkaar toe, zodat er een MFA campus ontstaat. Gebruikers kunnen elkaar makkelijk bereiken. Tussen de gebouwen is een klein intiem plein, wat het eenvoudig maakt om van het ene naar het andere gebouw te lopen. Zo is het ook makkelijk om elkaar te ontmoeten. Met deze gebruikscombinatie stimuleren we inhoudelijke samenwerking en gezamenlijk ruimtegebruik, waardoor er minder vierkante meters nodig zijn. Ook is het qua beheer praktisch beter te organiseren en blijft inhoudelijke samenwerking goed uitvoerbaar.

De wijk Wijchen Zuid is een wijk waar ieder op zichzelf leeft, wel contact heeft met buren maar geen (maatschappelijke) activiteiten met elkaar organiseert. Vergeleken met andere wijken in Wijchen is de zorgvraag meer en complexer. Vanuit professioneel oogpunt is samenwerking op het gebied van (eerstelijns)zorg en maatschappelijke partijen gewenst. In de toekomstige uitwerking van het gebied is aandacht nodig voor het positioneren van zorgpartijen in de nabije omgeving van de MFA Campus.

Wijkcentrum Wijchen Zuid

Voor het nieuwe wijkcentrum in Wijchen Zuid is het van belang, om niet alleen een aantrekkelijk programma te hebben, maar ook een manager/verbinder, die er voor zorgt dat de gebruikers goed met elkaar omgaan. Hij/zij zorgt er ook voor dat er steeds nieuwe gebruikers/sportclubs zich verbinden aan de sportzaal en het wijkcentrum. Gemeenschappelijk ruimtegebruik (het bundelen van het maatschappelijk dienstenaanbod) komt in harmonie tot stand en is duurzaam van aard. Daarnaast is het belangrijk dat er een verbinder/wijkmanager is die inwoners naar het wijkcentrum leidt, door ze op het bestaan ervan en de activiteiten te attenderen.

Ook in de toekomst is het wijkcentrum beschikbaar voor verschillende soorten huurders. Denk hierbij aan niet-commerciële huurders die bijdragen aan onze beleidsdoelen. We bouwen, mits ze exploitatie-technisch en inhoudelijk qua aanbod voor de wijk iets toevoegen, ook voor huurders die (mogelijk) bijdragen aan onze beleidsdoelen en door de markt betaald worden. Hiervoor hanteren we verschillende tarieven.

Sportzaal

Er is nu een sportzaal in het voorzieningenhart met een hoogte van 7 meter. Wijchen heeft een sporthal, Arcus, waar wedstrijden op topsportniveau gehouden worden. In het programma van eisen voor het wijkcentrum en de sportzaal gaat het vooral om sporten op recreatief niveau. Dit geldt ook voor de clubs die er zitten. Die kunnen prima wedstrijden houden in deze zaal. Een sporthal is niet nodig.

Investering

Voor de maatschappelijke functies in het voorzieningenhart is een schatting gemaakt van een investering van € 13 – €15 miljoen, prijspeil 2023.

1.5 Onderzoek

In opdracht van MeerVoormekaar heeft HAN University of Applied Services in de periode september 2022 tot januari 2023 drie verschillende onderzoeksactiviteiten uitgevoerd om inwoners van Wijchen-Zuid te horen. Te weten:

- Afnemen van de Leefplekmeter door tweedejaars studenten in Diepvoorde, Huissteden, Hoogmeer en Elsland (N= 129).
- Afnemen van de Leefplekmeter door tweedejaars studenten in Abersland, Oude Laan, Kronenland en De Weertjes (N= 50).
- Verdiepend onderzoek naar ontmoetingsplek Wijchen-Zuid om de sociale cohesie in de wijk te stimuleren, door vierdejaars studenten.

Bovenstaande onderzoeken zijn terug te vinden op de website: Documenten | Hart van Zuid | Gemeente Wijchen. Hier is ook het verslag terug te vinden van de excursie langs voorbeelden van wijkcentra in Uden en omgeving.
Daarnaast zijn er diverse verdiepende gesprekken gevoerd met het bestuur van de wijkvereniging, de inwoners van Wijchen-Zuid en de verschillende stakeholders, waaronder de school, Stichting MeerVoormekaar, Talis, Driestroom en ZZG Zorggroep.

1.6 Trends, ontwikkelingen en kansen

Vergrijzing en migratie zullen alleen maar toenemen en er is een transitie van de zorg gaande. Deze ontwikkelingen moeten meegenomen worden in de keuze van het activiteitenaanbod, de gebruikers en daarmee bij de inrichting van de nieuwe accommodatie.

Vergrijzing speelt een grote rol in de wijkcentra. Ouderen blijven steeds langer thuis wonen en zoeken hun hulp steeds dichterbij. Wijkcentra spelen hier steeds meer op in door gerichte zorg aan te bieden, via spreekuren van bijvoorbeeld een verpleegkundige of fysiotherapeut. Voor ouderen moeten meer verschillende activiteiten komen. Omdat wijkcentra steeds meer multifunctioneel ingericht worden, kunnen zalen voor meerdere doeleinden gebruikt worden. Bijvoorbeeld een evenementenzaal ombouwen tot een gymzaal of fysioruimte en een kantoorruimte inzetten voor een inloopkamer van een huisarts.

Voor wijkcentra is het lastig om jonge gezinnen te betrekken. Een kans voor een nieuw wijkcentrum is om activiteiten van school naar het wijkcentrum te halen. Zo kan de school of de BSO de sportzaal van het wijkcentrum gebruiken en kunnen er kinderfeestjes georganiseerd worden in het wijkcentrum. Zo ontmoeten ook ouders elkaar en leren ze ook het wijkcentrum kennen. Om op deze manier de kinderen en de ouders te betrekken wordt het wijkcentrum toegankelijker voor deze doelgroep. Ook is het denkbaar om een bibliotheek of pakketpunt in het wijkcentrum te huisvesten, met de bedoeling dat meer mensen in het wijkcentrum komen.

Het wijkcentrum moet zorgen voor het thuisgevoel, waar inwoners niet alleen de consument zijn maar ook echt mee gaan doen. Zodat het een plek wordt waar inwoners graag naar toe gaan, ze andere inwoners kunnen ontmoeten en samen alledaagse dingen kunnen doen.

2. Doelstellingen en Uitgangspunten

2.1 Algemeen

De nieuwe ontmoetingsplek is gericht op samen leven en samen doen. Het is de centrale ontmoetingsplek voor sociale verbondenheid. Het biedt inwoners de mogelijkheid andere buurtbewoners te ontmoeten, dat is een van de middelen om zelf- en samenredzaamheid te stimuleren.

Een belangrijke succesfactor voor de nieuwe ontmoetingsplek is aansluiting zoeken bij de lokale behoeften en levenswijzen van de wijk. Met de verschillende onderzoeken en gesprekken is goed in kaart gebracht wat de inwoners van Wijchen-Zuid nodig hebben om door middel van de nieuwe ontmoetingsplek de sociale cohesie in de wijk te stimuleren.

Samengevat hebben de inwoners behoefte aan een ontmoetingsplek, van en voor de wijkbewoners, dat goed toegankelijk en bereikbaar is voor iedereen. Waar iedereen welkom is, voor jong en oud en voor mensen van alle culturele achtergronden. Een plek waar je makkelijk in- en uit loopt. De functies van de nieuwe ontmoetingsplek mogen divers zijn;

- **Ontmoeting, recreatie en sport:** activiteiten gericht op ontspanning, gezelligheid en ontmoeten.
- **Vorming en educatie:** overdragen van kennis of vaardigheden voor persoonlijke of maatschappelijke ontwikkeling.
- **Cultuur en creativiteit:** activiteiten gericht op kunst en cultuur (culturen samenbrengen en leren van elkaar).
- **Dienstverlening en voorlichting:** bevorderen van zelfredzaamheid door het geven van informatie, advies, dienstverlening en verwijzen naar andere instanties.
- **Sociale ondersteuning**: activiteiten gericht op de (geestelijke)gezondheid en waar men op een laagdrempelige manier terecht kan voor gerichte hulpvragen (vraagstukken samen oplossen in de wijk, samen met de bewoners).

Als specifieke voorbeelden zijn genoemd: samen koken om zo verschillende culturen samen te brengen, kook/maaltijdvoorziening voor ouderen (maar ook bijvoorbeeld voor de school/BSO). Sportactiviteiten in het gebouw om verschillende leeftijdsgroepen te verbinden. Een moestuin om samen groenten te verbouwen. En voor gerichte ondersteuning aan doelgroepen bijvoorbeeld een spreekuur waar ouderen terecht kunnen met vragen over zorg, financiën of digitalisering.

2.2 Samenwerking

Multifunctionaliteit is een randvoorwaarde voor de nieuwe accommodatie. Met diverse functies en activiteiten in een gebouw ontstaan ontmoetingen tussen verschillende groepen mensen. Samenwerking is essentieel voor het succes van de nieuwe accommodatie. Met als kanttekening dat er een goede aansluiting is op de behoeften en levenswijzen van de wijk. Nu nog is er grote afhankelijkheid van de bereidheid van de partijen om zich op dit moment te committeren aan of eigenaarschap te nemen voor een nieuw te bouwen accommodatie.

Multifunctionaliteit moet vooral gezocht worden in samenwerking met sportverenigingen, de basisschool en de structurele gebruikers/huurders. Vooral de combinatie met sport wordt als het meest kansrijk gezien. Sportverenigingen kennen doorgaans verschillende leeftijdscategorieën, met name ook veel jongeren. Via sportverenigingen komen verschillende doelgroepen in 'huis', dat voor kruisbestuiving kan zorgen: vrijwilligers die zich inzetten voor de sport, willen zich wellicht ook voor andere activiteiten inzetten.

Dergelijke verdere en versterkte samenwerking zorgt ervoor dat het wijkcentrum als ontmoetingsplek door nieuwe doelgroepen wordt 'ontdekt'. Wanneer het wijkcentrum meer gebruikt en bezocht wordt zal ook de omzet ervan stijgen. Hierbij is het wel van belang dat de sportzaal volledig geïntegreerd wordt in de accommodatie.

2.3 Uitgangspunten

Voor de MFA Campus:

1. Een MFA campus als één integraal inhoudelijk concept, bestaande uit 2 gebouwen: het Integraal kind centrum bestaande uit de school en kinderopvang en het wijkcentrum met sportzaal. Deze opzet biedt ruimte en mogelijkheden om, door multifunctioneel ruimtegebruik, maximale synergie te creëren en beheersmatig los te koppelen. Hierdoor functioneren ze, in de praktijk, als afzonderlijke gebouwen zonder overlast van elkaar.
2. Een Integraal kind centrum waarbij school en opvang intensief met elkaar samenwerken in één pedagogisch concept. Met ruimten en voorzieningen waarbij een natuurlijke overgang is tussen kinderen in de opvang en de school. Dit uit zich in het gezamenlijk gebruik van onder meer Teamkamer, de activiteitenpleinen en gezamenlijke speelterrein buiten.
3. Kinderopvang De Eerste Stap met 2 groepen kinderdagopvang (KDV), 1 combigroep peuterspeelzaal/buitenschoolse opvang (BSO), 3 groepen buitenschoolse opvang.
4. De MFA campus heeft een prominente plek, duidelijk zichtbaar in de wijk en is van verschillende kanten bereikbaar voor voetgangers en fietsers
5. Met een centraal plein, zonder andere verkeersstromen, als verbinder voor wijkactiviteiten en activiteiten waar kind centrum en wijkcentrum in participeren. NB: Dit zijn niet de speelterreinen van de school en kinderdagopvang.
6. Een eigen plek, die voldoende 'los' ligt van de commerciële functies
7. Compacte, alzijdige gebouwen in 2 bouwlagen
8. Diverse speel- en verblijfsgebieden aan meerdere zijden van de gebouwen
9. Zelfstandig gebruik van het integraal kind centrum, wijkcentrum en sport.
10. Avondgebruik: wijkcentrum, sport en delen van het integraal kind centrum
11. Fiets parkeren nabij gebouwen. Ruimte voor scootmobiels nabij het wijkcentrum
12. Terras bij het wijkcentrum

Voor de nieuwe accommodatie wijkcentrum en sportzaal zijn de volgende uitgangspunten geformuleerd:

1. Een wijkcentrum dat **een actieve rol speelt in de leefbaarheid** en sociale cohesie van de wijk Zuid, maar ook ruimte biedt aan wijk overstijgende initiatieven.
2. **Diversiteit:** een plek van en voor alle inwoners in de wijk.
3. **Een voorziening die het hart vormt** van het ontmoeten en eventueel sportbeleving mogelijk maakt;
4. Een **goede samenwerking** tussen (mogelijke) betrokken partijen; welzijnsorganisatie, gemeente, sportverenigingen, wijkvereniging etc.
   Denk hierbij ook aan duurzame constructies waarbij vrijwilligers veel kunnen doen, maar niet alles (het wordt steeds lastiger vrijwilligers te vinden). Een verbindende aanjager is een vereiste.
5. **Multifunctioneel gebruik**: het bundelen van het maatschappelijk dienstenaanbod, waarmee op een efficiëntere manier gebruik wordt gemaakt van ruimte.
6. **Toegankelijkheid:** zowel de fysieke toegankelijkheid (ook voor scootmobiels en dergelijke), als de financiële toegankelijkheid. Dat betekent bijvoorbeeld betaalbare consumpties en activiteiten voor de bezoekers.
7. **Duurzaamheid:** kies voor duurzame bouw in verband met de hoge energiekosten.
8. Een **fysieke koppeling** tussen de nieuwe **ontmoetingsplek** en de **sportzaal**.

3. Beschrijving gebruikers nieuwe ontmoetingsplek

Dit hoofdstuk is een beschrijving van de verenigingen en organisaties die in ieder geval gebruik willen maken van de nieuwe ontmoetingsplek. In het huidige wijkcentrum organiseren zij al tal van activiteiten voor verschillende doelgroepen. Onderstaand is het overzicht van de huidige huurders/gebruikers.

3.1 Vaste huurders

Het wijkcentrum hebben twee vaste huurders[1] die permanent een ruimte huren in het wijkcentrum, namelijk:

- Unique Child/Breincentrum huurt een ruimte van ongeveer 70 m2, https://www.uniquechild.nl/
- De Turkse gemeenschap huurt een ruimte waar zij hun eigen activiteiten organiseren.

3.2 Frequente gebruikers

Het wijkcentrum kent een aantal verenigingen die zeer regelmatig een ruimte huren van het wijkcentrum zoals:

- Bridgeclub BZR 1x per week ongeveer 100 personen
- Seniorenorkest 1x per week ongeveer 30 personen
- Schaakvereniging "het Kasteel" ongeveer 20 personen
- Djembé lessen 1x per week ongeveer 20 personen
- Blijf-Fit met Thai-lessen 1x per week
- Tai Chi Chuan 1x per week ITCCA – School voor Tai Chi Chuan
- Dweilorkest "Ut Kapelleke"
- MeerVoormekaar (Gym/Yoga) 2x per week
- Yoga@Work 1x per week
- Kindertheater Bombari 1x per week
- Buurtzorg 1x per week
- Verbindingstafel https://wijwijchen.nl/berichten/wat-is-de-verbindingstafel
- Narcotics Anonymous 1x per week https://www.na-holland.nl
- Stichting Veteranen gemeente Wijchen met hun Veteranencafé 6 tot 10x per jaar https://veteranenwijchen.nl
- Dia di Bandera - Vlag dag Curaçao 1x per jaar https://www.curacaovoorjou.nl/over/cultuur/dia-di-bandera-vlag-dag-curacao

Bovenstaande verenigingen hebben aangegeven dat zij ook op de nieuwe ontmoetingsplek gebruik willen maken van de aanwezige ruimten. Daarnaast worden ruimten incidenteel verhuurd aan huurders die de ruimten gebruiken om diverse activiteiten te organiseren voor de bewoners van Wijchen-Zuid en Wijchen. Goed om te weten: zowel Stichting MeerVoormekaar als Talis hebben aangegeven geen vaste ruimte te willen betrekken in de nieuwe accommodatie. Zij huren straks ruimten zoals ze dat nu ook doen wanneer dat nodig is voor activiteiten/vergaderingen.

[1] In een later stadium moet overleg plaatsvinden of de deze huurders ook een ruimte kunnen krijgen in de nieuwe ontmoetingsplek, zij hebben deze wens wel uitgesproken. Nu dragen deze huurders ongeveer € 9.000,- bij op jaarbasis. Dit is een grote bron van inkomsten.

3.3 Activiteiten wijkvereniging

De wijkvereniging organiseert verschillende activiteiten variërend van 10 tot 150 personen. Bijvoorbeeld:

- sinterklaasbijeenkomst
- carnaval
- senioren/kinderbingo
- kinderdisco
- kaartmiddag en kaartavond
- tiffany workshops
- tekenen en schilder workshops
- dansmiddagen
- feestmiddag voor gebruikers wijkcentrum
- ontbijten en brunches
- kookcafé mannen
- talentencarrousel home - talentencarrousel
- muziekstudio
- diverse lezingen
- burendag
- kledinginzamelactie/beurs

In de bar van het wijkcentrum staan twee biljarts waar de hele dag door intensief gebruik van wordt gemaakt. In de middag zijn vier biljartteams zeer actief aanwezig en in de avond zes. Het is de verwachting dat er meer teams komen omdat op andere locaties geen mogelijkheid is om deze sport te beoefenen. Biljarters willen ook graag een plaats krijgen in de nieuwe ontmoetingsplek.

3.4 Gebruikers Sportzaal

Hieronder zijn de huidige gebruikers van de sportzaal opgesomd. Per kalenderjaar kan dit wisselen, het is goed wanneer er meer vaste gebruikers gezocht worden.

- basisschool
- batmintonclub
- gymsport
- kinderopvang
- zaalvoetbal
- korfbalverenigingen
- volleybalvereniging
- badmintonvereniging
- free-running
- senioren gymclub

4. Ruimten en faciliteiten nieuwe ontmoetingsplek

Dit hoofdstuk is een beschrijving van de ruimten die in de nieuwe ontmoetingsplek moeten komen. Voor alle ruimten geldt dat het mogelijk moet zijn deze flexibel en multifunctioneel in te zetten. Er is een onderscheid tussen ruimten voor ontmoeten en de sportzaal. De sportzaal moet makkelijk met de ruimten voor ontmoeten verbonden kunnen worden.

Het ruimteprogramma is als bijlage toegevoegd.

4.1 Entree

De hoofdentree is herkenbaar en kan door iedereen gebruikt worden. Er is voldoende ruimte voor bezoekers om zich even te oriënteren en te wachten op anderen. In de hal is een digitaal mededelingenbord. De hal is ook de plek voor een (mobiele) garderobe. Meestal worden jassen meegenomen naar de ruimte waar de activiteit plaatsvindt. Daarom zijn er op meerdere plekken kleine garderobes, bij de activiteitenzaal is een grotere (mobiele) garderobe.

4.2 Ontmoetingsruimte

De ontmoetingsruimte is het gezellige trefpunt in de nieuwe ontmoetingsplek; de blikvanger bij binnenkomst. Het is een laagdrempelig toegankelijke plek waar inwoners terecht kunnen voor een praatje, drankje en hapje. Er is een zitgedeelte, een intieme en gezellige huiskamer sfeer. En er is gelegenheid voor (kook)groepen om samen te eten. De ruimte beschikt over een bar en faciliteiten om te kunnen darten en biljarten, zowel in verenigingsverband als recreatief. De ruimte waar twee biljarttafels staan kan afgesloten worden door een schuifwand. Zo staan de tafels bij niet-gebruik niet in het zicht en kan de ontmoetingsruimte in gebruik blijven als er competitie biljart wordt gespeeld. De ontmoetingsruimte staat in verbinding met de activiteitenzaal. Om maximale synergie in ruimtegebruik te behalen, moeten de ontmoetingsruimte en activiteitenzaal als één ruimte gebruikt kunnen worden bij grote activiteiten.

4.3 Keuken

De keuken biedt mogelijkheden om naast eenvoudige (lunch)maaltijden en snacks, ook maaltijden voor grotere gezelschappen te bereiden. De keuken moet ook gebruikt kunnen worden door vrijwilligers die met deelnemers willen koken, en ook geschikt zijn voor maaltijdvoorziening voor ouderen. Ook de school/BSO moet de keuken kunnen gebruiken (denk ook aan uittrekbare opstapjes onder de keuken). De exacte keukeninrichting wordt tijdens de ontwerpfase in overleg met betrokken participanten bepaald. In eerste instantie wordt in ieder geval gedacht aan een keukeninrichting met kookplaat, friteuse, oven/magnetron, vaatwasser en koelkast. De keuken staat in verbinding met de ontmoetingsruimte en heeft een aparte toegang om te bevoorraden.

4.4 Berging keuken

Een afsluitbare opslagruimte is in nabijheid van de keuken en vanuit daar toegankelijk. Deze opslagruimte bevat ook een koel-vriescel.

4.5 De activiteitenzaal - grote zaal

Alle activiteiten van verenigingen en andere organisaties vinden hoofdzakelijk plaats in de activiteitenzaal. De grote zaal staat in verbinding met de ontmoetingsruimte. De activiteitenzaal bestaat uit verschillende compartimenten en kan naargelang de omvang van de activiteit die er plaatsvindt vergroot of verkleind worden. De maximum capaciteit van de activiteitenzaal is 150 personen. De verschillende compartimenten kunnen ook gelijktijdig gebruikt worden. De activiteitenzaal heeft twee toegangen. Het beperken van geluidsoverdracht tussen de verschillende

compartimenten is hierbij een aandachtspunt, evenals het klimaat in de af te scheiden ruimten. Onderdeel van de activiteitenzaal is een podium die ook toegankelijk is voor mindervaliden.

Voor de activiteitenzaal is het van belang dat deze beschikt over:
- basis multimedia systemen: geluidsinstallatie, beamer(s) en schermen;
- goede akoestiek, de ruimte moet geschikt zijn voor (live) muziekavonden;
- voldoende aansluitpunten om licht en geluid bij grotere activiteiten te kunnen uitbreiden;
- een aangrenzende bergruimte voor stoelen, tafels, podiumdelen en voor de gebruikers (bijv. sport, school, muziekvereniging) aan de zaal.

Het multifunctioneler inrichten van de activiteitenzaal en de ontmoetingsruimte leidt tot minder behoefte aan aparte cursus- en vergaderruimte.

4.6 Sanitair

Het sanitair omvat één centrale toiletgroep met een gescheiden dames- en herengedeelte en een minder validen toilet. Deze toiletvoorziening is zowel voor de medewerkers als de bezoekers. Daarnaast is er een toiletgroep voor de sportzaal, die ook in gezet kan worden bij grotere bijeenkomsten. Het aantal toiletten is conform de richtlijnen van het bouwbesluit.

4.7 Vergaderruimten

Diverse organisaties gebruiken de ontmoetingsplek voor vergaderingen c.q. bijeenkomsten. Het aantal deelnemers varieert van circa 2 tot 20 personen. Uitgangspunt is dat de vergaderruimten in synergie worden gerealiseerd. Hiermee bedoelen we dat vergaderingen in bijvoorbeeld een deel van de grote zaal gehouden kunnen worden. Het is wenselijk dat er (naast de vergadermogelijkheden in de grote zaal) in ieder geval twee aparte vergaderruimten beschikbaar zijn. Voor het goed kunnen functioneren van de organisaties die bijvoorbeeld consulten of spreekuren houden - zoals sociaal raadslieden, verpleegkundigen, formulierenbrigade is een aparte spreekkamer/kantoor nodig, waar administratief werk verricht en vertrouwelijke gesprekken gevoerd kunnen worden.

4.8 Creatieve ruimte/ techniekloka al

Voor creatieve activiteiten (schilderen, maak-activiteiten) en ook voor technische activiteiten is er een aparte ruimte. De ruimte is geschikt voor max. 20 personen, inclusief voldoende opbergmogelijkheid voor materialen. De ruimte is voorzien zijn van wasbakken, krachtstroom en een bakoven.

4.9 Kassa/beheerdersruimte

Het kantoor voor beheerder/conciërge heeft toezicht op de hoofdentree en is tevens te gebruiken als kassa bij evenementen.

4.10 Opslag/bergruimte

Er is voldoende opslagruimte rekening houdend met het flexibele en multifunctioneel gebruik van de ruimten. De opslagruimten hebben voldoende capaciteit voor verschillende verenigingen/organisatie, zijn afsluitbaar en makkelijk te bereiken vanuit de gang.

4.11 Technische ruimte

In de technische ruimte is alle techniek gehuisvest. Het definitieve oppervlakte en de situering worden later bepaald.

4.12 Werkkast

Voor de opslag van schoonmaakmaterialen is in de accommodatie een werkkast beschikbaar. Deze is voorzien van een uitstortgootsteen met koud en warm water. Er is voldoende plek voor het plaatsen van de benodigde schoonmaakapparatuur en – middelen.

4.13 Verkeersruimte

De verbindingen tussen de verschillende ruimten is verdeeld in eventueel afsluitbare (nader te bepalen) zones.

4.14 Sportzaal

De ontmoetingsruimte heeft een directe verbinding met de sportzaal. De sportzaal is ook via een eigen entree toegankelijk wanneer de ontmoetingsruimte gesloten is. Het is wenselijk dat er vanuit de ontmoetingsruimte zicht is op de sportvloer. De sportzaal is toegankelijk vanuit de kleedkamers en vanuit de gang. De opslagruimte voor de speel-/sporttoestellen is alleen toegankelijk vanuit de sportzaal. Bij grote evenementen kan de sportzaal door het openen van schuifwanden bij de rest van het gebouw betrokken worden. De sportzaal moet volgens normen van NOC/NSF over een vrije hoogte van minimaal zeven meter beschikken.

4.15 Kleedruimte

Twee aparte kleedruimten met aparte toiletgroep, die laatste is ook bruikbaar voor de gehele accommodatie bij grotere bijeenkomsten.

4.16 Buitenruimte

Grenzend aan de ontmoetingsruimte beschikt de nieuwe ontmoetingsplek over een buitengedeelte waar een terras opgesteld kan worden (wenselijk is deels een overkapping), waar ruimte is voor ontmoeting (met bankjes), maar ook voor de ontwikkeling van een buurt(moes)tuin.
Aangrenzend aan de sportzaal is een buitenruimte gewenst - die in verbinding staat met het terras - voor diverse buitensport activiteiten zoals beach volleybal en enkele bewegingstoestellen die voor meerdere doelgroepen inzetbaar zijn. De binnen- en buitenruimte staan met elkaar in verbinding, zodat men makkelijk in- en uit loopt. In de nabijheid zijn voldoende fietsstallingen en is een aantal scootmobielplekken met overkapping aanwezig.

5. Overige functionele eisen

5.1 Duurzaamheid en energieverbruik

Gemeente Wijchen heeft de wens om een energiezuinig gebouw te ontwikkelen, bij voorkeur energieneutraal. Dit heeft grote invloed op het ontwerp en dan met name voor de verhouding gevel- en vloeroppervlak. De toe te passen materialen moeten hoogwaardig, duurzaam en onderhoudsarm zijn.

5.2 Situering/ Buitenterrein

De nieuwe ontmoetingsplek is goed bereikbaar voor valide en mindervalide bezoekers. Bij de situering van de nieuwe ontmoetingsplek is voldoende aandacht besteed aan de sociale veiligheid. Bijvoorbeeld door te voorzien in goede verlichting van zowel de toegangswegen als de ontmoetingsplek zelf, een overzichtelijke inrichting, alternatieve vluchtroutes en inbraak- en vandalismebestendigheid.

5.3 Toegankelijkheid

Het gebouw is goed toegankelijk voor:

- veel en diverse gebruikers tegelijk
- kinderen en ouderen
- mindervaliden
- bezoekers van evenementen en binnensport
- hulpdiensten
- onderhoud en vervanging van technische installaties

De toegankelijkheid voldoet aan de 'Richtlijnen toegankelijkheid indoor sportaccommodaties' van Stichting Special Heroes en vanzelfsprekend ook aan de eisen van het Bouwbesluit en is getoetst aan de eisen zoals omschreven in de ITS (Integrale Toegankelijkheid Standaard (basis).

5.4 Vertaling in vierkante meters

Voor de functies Integraal Kindcentrum Wijkvoorziening en sport is geïnventariseerd hoeveel vierkante meters nodig zijn.
In opdracht van de gemeente Wijchen heeft Complan hiervoor een ruimtestaat opgesteld. Voor het wijkcentrum en sport, is de visie en de ruimten, zoals gedefinieerd in dit document, hiervoor leidend geweest.

Visuele vertaling ruimtegebruik wijkcentrum en sportzaal en IKC

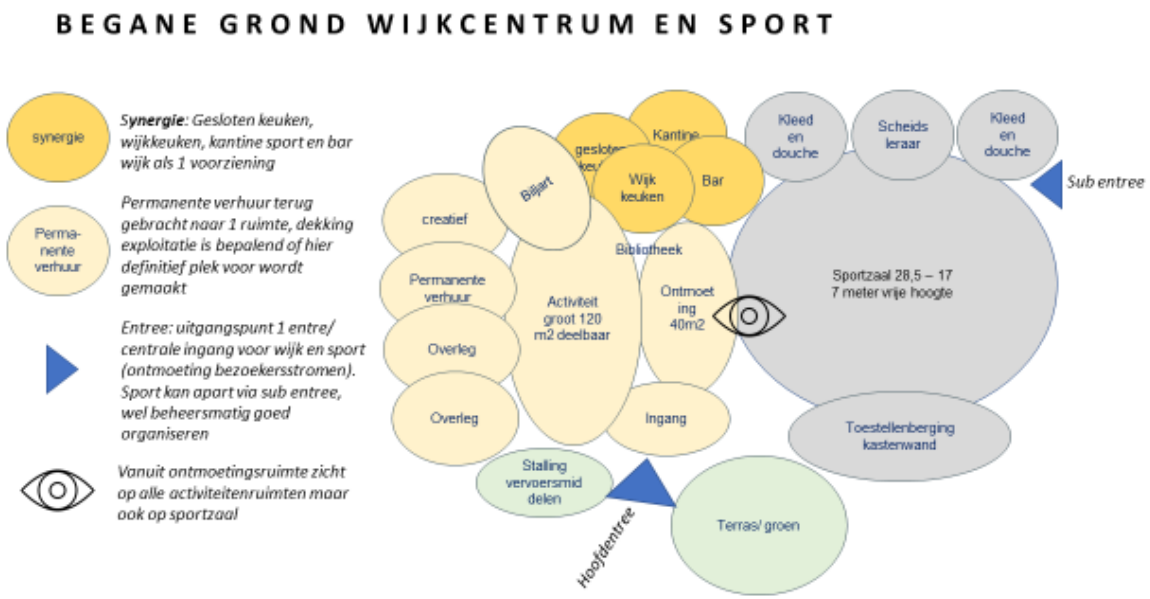

BEGANE GROND INTEGRAAL KIND CENTRUM

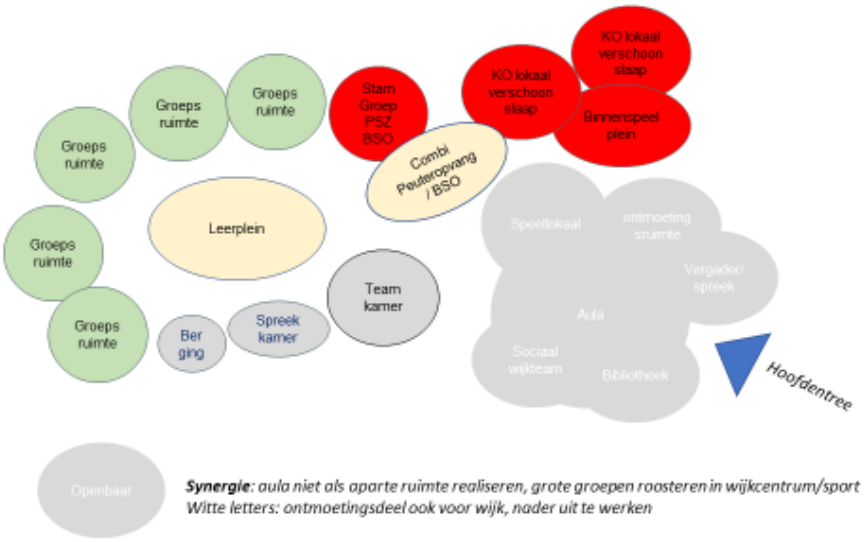

***Synergie**: aula niet als aparte ruimte realiseren, grote groepen roosteren in wijkcentrum/sport*
Witte letters: ontmoetingsdeel ook voor wijk, nader uit te werken

VERDIEPING INTEGRAAL KIND CENTRUM

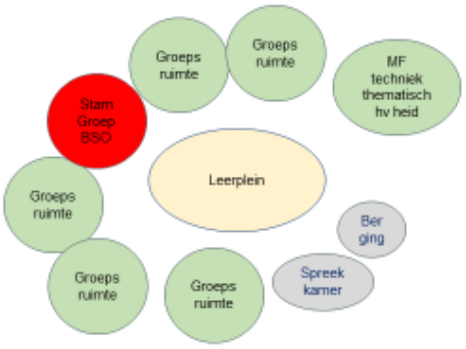

Middenbouw

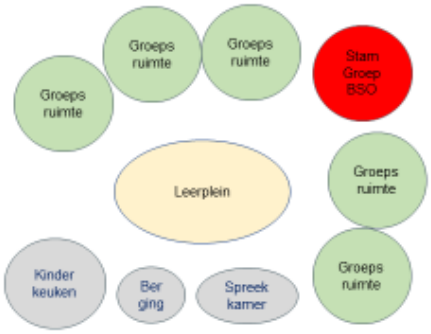

Bovenbouw

6. Beeldverwachting

De nieuwe ontmoetingsplek vraagt een goede inpassing in het voorzieningenhart. Vanuit verschillende partijen zijn de volgende aspecten meerdere keren genoemd:

- open, vriendelijk en goed zichtbaar
- aantrekkelijke, transparante buitenkant, met heldere contouren
- binnen en buiten ontmoeten loopt door elkaar; verbinding
- gebruik van natuurlijke materialen; hout, groen (minder steen/beton)
- krachtig maar ook speels
- niet kleurloos en kil, maar ook niet te druk
- veel toetreding van daglicht
- eenvoud maar toch sfeervol

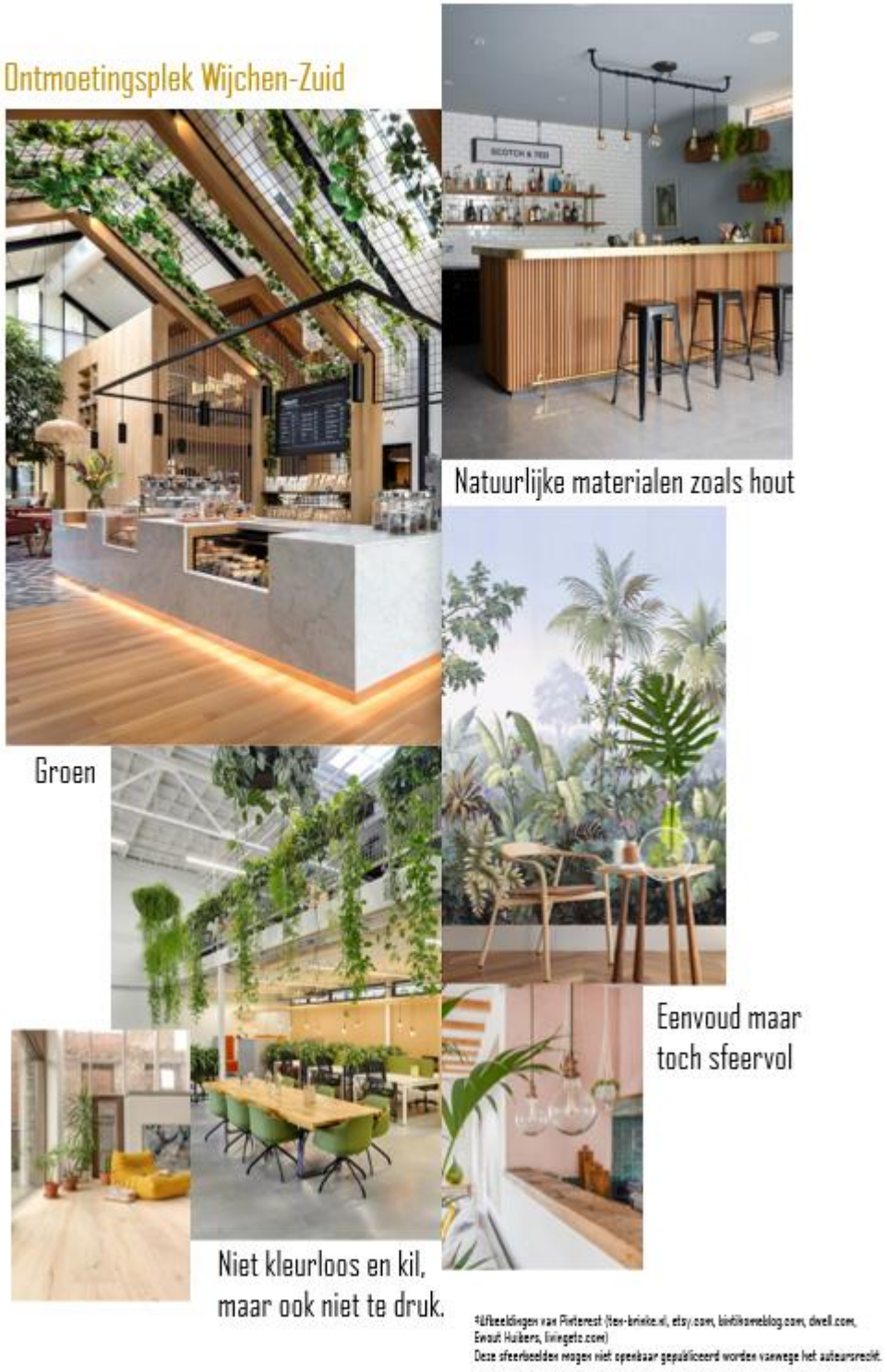
Ontmoetingsplek Wijchen-Zuid
Natuurlijke materialen zoals hout
Groen
Eenvoud maar toch sfeervol
Niet kleurloos en kil, maar ook niet te druk.
*Afbeeldingen van Pinterest (ten-brinke.nl, etsy.com, binfiksweblog.com, dwell.com, Ewout Huibers, livingetc.com)
Deze sfeerbeelden mogen niet openbaar gepubliceerd worden vanwege het auteursrecht.

Ontmoetingsplek Wijchen-Zuid

Krachtig maar ook speels
met kleuraccenten en een knipoog

Eenvoud maar toch sfeervol

Stroom in Lent

Niet kleurloos en kil,
maar ook niet te druk.

Veel daglichttoetreding

*Afbeeldingen van Pinterest (leijzenderplekje.nl, coalesse.com, behance.net, gritsandgrids.com, designemilk.com, retaildesignblog.net)
Deze sfeerbeelden mogen niet openbaar gepubliceerd worden vanwege het auteursrecht.

Ontmoetingsplek Wijchen-Zuid

Veel daglichttoetreding

Binnen en buiten staan in verbinding

Open, vriendelijk en goed zichtbaar

Groen

*Afbeeldingen van Pinterest (Dayscreative.com, behance.net, estliving.com, purenow.com)
Deze afeerbeelden mogen niet openbaar gepubliceerd worden vanwege het auteursrecht.

Ontmoetingsplek Wijchen-Zuid

binnen en buiten staan in verbinding

Aantrekkelijke, transparante buitenkant, met heldere contouren

Open, vriendelijk en goed zichtbaar

natuurlijke materialen zoals hout

*Afbeeldingen van Pinterest (Designboom.nl, architectenweb.nl, lakolako.es, azuremagazine.com, dezeen.com)
Deze sfeerbeelden mogen niet openbaar gepubliceerd worden vanwege het auteursrecht.

Bijlage:

ONDERZOEKSPOSTER HART VAN ZUID

Gedurende een periode van 20 weken, is er een onderzoek uitgevoerd naar de wensen van de bezoekers van wijkcentrum Wijchen Zuid. Wat zijn de wensen van de mensen van Wijchen Zuid?

Auteurs
Michèle Weber, Marieke Kuipers, Lize Merema en Lisa Utsma

HAN_UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

MEER VOORM EKAAR

INTRODUCTIE

Wijkcentrum Hart van Zuid is van plan om binnen nu en een aantal jaar, een nieuw wijkcentrum neer te zetten, maar hoe moet dit nieuwe wijkcentrum er uit gaan zien?
Wat zijn de wensen van de huidige bezoekers?

Om deze reden is er een onderzoek gestart naar de wensen van de bezoekers van het wijkcentrum in Wijchen Zuid. Op deze manier kan er zo goed mogelijk worden gekeken naar hoe de huidige bezoekers worden gemotiveerd om terug te blijven komen en wordt er geluisterd naar de wensen van de mensen.

Door middel van een kennismakingsposter (afb. 2), is er een korte introductie over het onderzoek gegeven en hebben wij ons voorgesteld. Op deze manier is er geprobeerd om de drempel tot interactie te verlagen en goed in gesprek te kunnen met de bewoners.

DOEL

Wat zijn de wensen van de mensen van Wijchen Zuid?

METHODE

Door middel van een onderzoek dat bestaat uit verschillende componenten wordt er een zo volledig mogelijk beeld gegeven van de wensen van Wijchen Zuid. Er is een ideeën box gevormd waar mensen anoniem hun ervaringen en wensen achter kunnen laten, maar daarnaast is er door de onderzoeksgroep ook deelgenomen aan verschillende activiteiten om zo op een interactieve manier het gesprek aan te gaan met de bezoekers en zo achter de wensen te komen.

RESULTATEN

Na de bezoeken aan het wijkcentrum en het opzetten van de ideeën box, is er een aantal resultaten teruggekomen.

Vanuit de ideeën box zijn er ongeveer 50 ingevulde kaartjes verzameld, maar daarnaast zijn er ook gesprekken gevoerd met de bezoekers, die hebben geleid tot onderstaande cirkeldiagrammen (cirkeldiagram 1 en 2).

Er zijn 16 nieuwe activiteiten genoemd, die gewenst worden in het nieuwe wijkcentrum. Daarnaast worden de bestaande activiteiten ook gezien als leuke activiteiten en willen de bezoekers deze ook graag terug zien.

ANALYSE

Met de gevonden informatie uit het onderzoek, zijn de volgende cirkeldiagrammen vorm gegeven. Er zijn veel activiteiten met een hoge tevredenheid, aangezien de bezoekers deze wensen te behouden (cirkeldiagram 1).

Daarnaast zijn er ook veel nieuwe activiteiten naar voren gekomen, die gewenst zijn in het nieuwe wijkcentrum (cirkeldiagram 2).

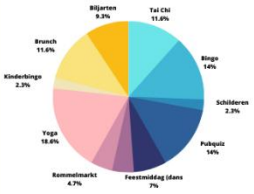

Cirkeldiagram 1: Bestaande activiteiten die behouden moeten worden

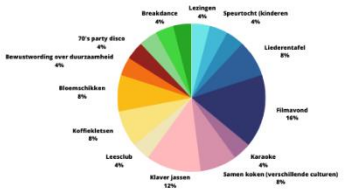

Cirkeldiagram 2: Nog niet bestaande activiteiten die gewenst zijn

CONCLUSIE

Volgens de resultaten zijn er zeker wensen voor nieuwe activiteiten, die gemist worden. Daar tegenover staat wel, dat de bestaande activiteiten ook gewenst zijn en dat deze niet plaats moeten maken voor de nieuwe activiteiten.

Het is wenselijk om een middenweg te vinden tussen de bestaande activiteiten en de nieuwe activiteiten om zoveel mogelijk bezoekers van het wijkcentrum tevreden te stellen.

Afb. 1: Kaartje voor de ideeën box

Afb. 2: Kennismakingsposter

complan memo

project	**Randvoorwaarden maatschappelijke functies Wijchen Zuid**
aan	**Gemeente Wijchen**
t.a.v.	**Mireille Uhlenbusch**
van	**Maurice Koolen**
datum	**15-12-2023**

projectnummer	23.004
onderwerp	**Randvoorwaarden maatschappelijke functies en globaal ruimteprogramma Voorzieningencluster Wijchen Zuid.**
referentie	231215 Mem ruimteprogrWZ03
status	definitief

Inleiding

Met het document “Voorzieningenhart Wijchen – randvoorwaarden maatschappelijke functies” (zie bijlage 2) heeft de gemeente Wijchen gevraagd om input te leveren over de maatschappelijke functies en randvoorwaarden, die in het plan Hart van Zuid meegenomen dienen te worden. Deze memo is uitgewerkt als antwoord op (alle aspecten uit) dat document en dient als input voor de Nota uitgangspunten Hart van Zuid.
In deze memo treft u de randvoorwaarden aan die betrokken organisaties en eindgebruikers belangrijk vinden voor de uitwerking van de maatschappelijke functies, op de volgende aspecten:

- Clustering (relatie met andere functies en samenwerking tussen organisaties);
- Situering in de wijk
- Uitstraling ontwerp (i.r.t. herkomst van de bezoekers/gebruikers, en hoe zij bij het Hart van Zuid kunnen arriveren).
- Dag- en avondgebruik
- Overige voorzieningen buiten.

Ruimteprogramma

Bij deze memo is een globaal ruimteprogramma uitgewerkt, zie Bijlage 1. In dit ruimteprogramma is de informatie opgenomen over de gewenste omvang van de voorzieningen (aantal leerlingen, kindplaatsen respectievelijk aantal beoogde activiteitenruimten en beoogde omvang sportvoorzieningen).
Voor het wijkgedeelte kan dit ruimteprogramma gezien worden als bijlage bij het “Programma voor een nieuwe Ontmoetingsplek in Wijchen-Zuid” van 23 november 2023 (in opdracht van MeerVoorMekaar) dat separaat wordt aangeleverd.
Voor het kindcentrum (basisonderwijs en kinderopvang) is gebruik gemaakt van uitgangspunten die met Kans & Kleur (onderwijs) en De Eerste Stap (kinderopvang) zijn geformuleerd voor een ander project, te weten MFA

West. Net als in MFA West is het de bedoeling om een Integraal Kindcentrum te realiseren, waarin de school en de kinderopvang inhoudelijk met elkaar samenwerken.
Het betreft een globaal ruimteprogramma, gebaseerd op de uitgangspunten die nu bekend zijn. Voor de planvorming dient in komende fasen nader afstemming met de betrokken organisaties plaats te vinden. Onder andere over de opzet van het kindcentrum en de gebouwstructuur en -voorzieningen die daaraan ondersteuning moeten bieden. En ook bijvoorbeeld voor de sportzaal, waarvan de afmetingen nu zijn uitgewerkt, maar waarvan het concept (traditioneel, De Nieuwe Gymzaal, ASM-model, etc) nog onderzocht dient te worden.

Clustering (samenwerking)

De gemeente Wijchen en de partners streven naar een voorzieningencluster in Wijchen Zuid, dat bestaat uit twee delen:

- Een Integraal kindcentrum, waarbij school en kinderopvang inhoudelijk (pedagogisch) en ruimtelijk samenwerken.
- Een integraal wijkcentrum en sportzaal samen. In lijn met de huidige situatie wordt ook in de nieuwe situatie beoogd dat het wijkcentrum een rol speelt in beheer van de wijkruimten én de sportzaal.

Het streven van deze partijen is niet om deze twee delen te combineren tot één integraal MFA voor Wijchen Zuid.

Situering in de wijk

Het voorzieningencluster ligt centraal in de wijk op een zichtbare plek met een duidelijk stedenbouwkundig adres. Het kindcentrum, het wijkcentrum en de sportzaal hebben elk een zichtbare entree. De sportzaal is met name overdag via het wijkcentrum benaderbaar, maar met name ’s avonds ook via een eigen entree.
De twee gebouwen zijn gelegen aan een gezamenlijk, intiem voorplein voor het kindcentrum en wijkcentrum/sporthal met een verblijfsfunctie (geen verkeersruimte), zodat een campusachtige setting ontstaat.
Dit voorplein heeft meerdere functies:

- Plein als verbinder voor wijkactiviteiten en activiteiten waar kindcentrum en wijkcentrum in participeren. Daartoe is het plein meervoudig inzetbaar
- Ontmoetings- en verblijfskwaliteit: voor (potentiële) bezoekers van de wijk- en sportvoorzieningen, voor ouders en verzorgers van de kinderen van het kindcentrum, voor halen/brengen. Daartoe is voldoende ruimte voor groepen, los van wandel-, fiets- en autoroutes
- Buitenruimte voor kindcentrum en wijkcentrum als aanvulling op de ‘eigen terreindelen’, die met name bij grotere activiteiten kan worden aangewend.

Het voorzieningencluster heeft een eigen plek, die voldoende ‘los’ ligt van de commerciële functies. Ook ligt het voorzieningencluster voldoende vrij van circulatiewegen (routes voor fiets en auto) zodat de verblijfsfunctie van het voorplein geborgd is.

Uitstralingen, ontwerp en gebouwvorm (pedagogische visie)

De nieuwbouw wordt ontworpen als een compact gebouw in 2 bouwlagen, waarbij de locatie ruimte moet bieden aan een redelijk diepe gebouwvorm, wat nodig is gezien de opzet van (groeps)ruimten rondom een plein en activiteitenruimten rondom een ontmoetingsruimte.
Het voorzieningencluster heeft een alzijdig ontwerp in twee bouwlagen. De functies op de eventuele verdieping dienen afgestemd te worden met de gebruikers waarbij de ruimten en voorzieningen voor de jongere kinderen op de begane grond gesitueerd moeten worden. Voor het wijkcentrum dient ook tenminste een deel

van de ruimte op de begane grond gesitueerd te worden, zodat ook minder validen zelfstandig aan activiteiten kunnen deelnemen. Het gehele gebouw voldoet aan de eisen van integrale toegankelijkheid.

De diverse speel- en verblijfsgebieden zijn aan meerdere zijden van het gebouw/de gebouwen gesitueerd met op elk terreindeel delen met bezonning en met schaduw.
De toegang vanuit de wijk is voor voetgangers en fietsers mogelijk vanaf diverse zijden (leerlingen, ouders en overige bezoekers komen uit de gehele wijk). Voor de benadering per auto kan dit vanuit veiligheid bewust voor één of enkele plekken gekozen worden. Dit dient niet per sé direct aansluitend op het terrein van het kindcentrum gesitueerd te zijn, maar een goed ontwerp dient veilig in-/uitstappen en oversteken mogelijk te maken.

Dag- en avondgebruik

De volgende delen van het gebouw zijn wat betreft entree (afsluiten/ontsluiten, inbraak- en brandveiligheid), klimaat, verlichting en facilitaire ruimten (schoonmaak, sanitair, keukens of pantry's) zelfstandig te gebruiken:

- Schooldeel
- Kinderopvangdeel
- Wijkdeel
- Sportdeel

Avondgebruik is het meest voorkomend in het wijk- en sportdeel. Daarnaast dient het mogelijk te zijn het speellokaal en de aula van de school voor avondactiviteiten te gebruiken, waarbij de overige delen van het kindcentrum afgesloten blijven.

Overige voorzieningen buiten

Het kindcentrum heeft diverse speelgebieden en voldoende ruimte voor fietsparkeren op of direct grenzend aan het eigen terrein. Het wijkcentrum heeft ruimte voor een terras. Samen hebben zij een voorplein aangrenzend aan het 'eigen terrein'.
Aanvullend op deze voorzieningen is er een wens voor de volgende voorzieningen die bij voorkeur in het openbare gebied in de wijk, op loopafstand van het voorzieningencluster worden gerealiseerd:

- een jeu-de-boules baan,
- een beachvolley/voetvolley veld,
- zitmogelijkheden (bankjes, picnictafels, o.i.d.)

Bijlagen

Bijlage 1 – Globaal ruimteprogramma maatschappelijke functies Hart van Zuid
Bijlage 2 – Uitvraagdocument Voorzieningenhart Wijchen – randvoorwaarden maatschappelijke functies (SVP, mei 2023)

Separaat aangeleverd:
Bijlage – Programma voor een nieuwe Ontmoetingsplek in Wijchen-Zuid (MeervoorMekaar, 23 november 2023)

Bijlage 1 – Globaal ruimteprogramma maatschappelijke functies Hart van Zuid

Opdrachtgever:	**Gemeente Wijchen**
Project:	**Voorzieningencluster Wijchen Zuid**
Adres:	n.t.b.
Versie:	03, definitief
Datum:	15-dec-23

KADERSTELLING gebouw

	Zuid, kinderopvang	aantal groepen	aantal kindplaatsen per groep	basis opp.	toeslag	m2 bvo	m2 bvo	Opmerkingen
	kinderdagopvang	2	16	112	100		212	Verticale groep 16 kinderen, min 3,5 m2 per kind; toeslag voor basis (wasruimte, opslag e.d.)
	combi peuterwerk/bso	1	20	70	60		130	Groep 20 kinderen, min 3,5m2 per kind, toeslag voor basis
	buitenschoolse opvang	3	22	231	150		381	Stamgroep 22 kinderen, min 3,5m2 per kind, toeslag voor basis
	Elders: tiener-bso	*2*	*24*	*84*	*40*		*124*	*elders*
	Totaal, kinderopvang						**723**	*excl. tiener-bso*

	Zuiderpad, basisschool	aantal kinderen	norm	vaste voet	toeslag	m2 bvo	m2 bvo	Opmerkingen
	onderwijs	400	5,03	200		2.212		uitgangspunt voor PvE is 400 leerlingen stabiel, zijnde 17 groepen (incl. 1 speellokaal)
	Totaal, onderwijs						**2.212**	

	Sportzaal	aantal zaaldelen	norm	vaste voet	toeslag	m2 bvo	m2 bvo	Opmerkingen
	Gymzaal	1				780	780	Advies afd. sport: sportvloer-oppervlakte 17 x 28,5 m2 hanteren (groter dan gymzaal t.b.v. onderwijs én sportverenigingen) en vrije hoogte 7 m
	Totaal, gymzaal						**780**	

	Wijkvereniging Wijchen-West	aantal zaaldelen	norm	vaste voet	toeslag	m2 bvo		Opmerkingen
	diverse ruimten voor ontmoeting						800	basis Programma voor een nieuwe Ontmoetingsplek in Wijchen-Zuid, 23 nov 2023
	Totaal, wijkvereniging						**800**	
	TOTAAL (bvo)						**4.515**	in 2 bouwlagen te realiseren

Opdrachtgever: **Gemeente Wijchen**
Project: **Voorzieningencluster Wijchen Zuid**
Adres: n.t.b.
Versie: 03, definitief
Datum: 15-dec-23

GLOBAAL RUIMTEPROGRAMMA Gebouw

Uitgangspunten:
- gezamenlijk/mf ruimtegebruik school-kinderopvang en wijk-gymzaal vergelijkbaar met opzet ruimteprogramma MFA West
- gezamenlijk ruimtegebruik school-kindeorpvang met wijk-gymzaal **niet** toegepast, omdat dit mogelijk gescheiden gebouwen worden

Voorz.cluster Zuid, kinderopvang — Kader: 80 kindplaatsen
ruimteprogramma — 723 m2 bvo

nr.	Sector/afdeling	Ruimte	#	Opp (m2 fno)	Opp tot (m2 fno)	BG	1eV	Opmerkingen
k1	kinderdagopvang	groep, 16 kinderen	2	56	112			verticale groep 16 kinderen, min 3,5 m2 per kind
k2	kinderdagopvang	slaapkamer	6	7	42			
k3	kinderdagopvang	verschonen	1	12	12			3x4m; dubbele verschoontafel (250 x 75cm), combi met 3 toiletten voor kinderen, 2 wasbakken; direct zicht naar groepsruimte vice versa; gelegen tussen 2 groepsruimten
k4	kinderopvang	pantry in groepsruimte kdv	2	4	8			
k5	peuteropvang/buiten-schoolse opvang	combi peuteropvang/buitenschoolse opvang, 20kinderen	1	70	70			
k6	kinderdagopvang	verschonen	1	6	6			2 x3m; verschoontafel 150 x 75 cm, combi met 2 kindertoiletten, 1 wasbak; zicht naar groepsruimte vice versa
k7	peuteropvang/buiten-schoolse opvang	speelruimte nabij groepen	1	52	52			binnenspeelplein, combi met onderwijs
k8								
k9	algemeen	teamkamer	1	50	50			combi met onderwijs
k10	algemeen	pantry bij teamkamer	1	6	6			combi met onderwijs
k11	sanitair	toilet, personeel	1	2	2			combi met onderwijs
k12	algemeen	tochtportaal (entree)	1	4	4			combi met onderwijs, onderbouw
k13	algemeen	tochtportaal (entree)	1	4	4			combi met onderwijs, middenbouw
k14	buitenschoolse opvang	stamgroep	3	77	231			
k15	algemeen	(open) keuken, met deels kinderhoogte	1	12	12			combi met school
k16	algemeen	werkruimte	1	12	12			werkruimte met 2 werkplekken (manager kinderopvang), naast directie school
k17	sanitair	toilet, kinderen 0-4	5	0	-			combi met verschoonrumte, opgenomen in opp. verschoonruimte
k18	sanitair	toilet, kinderen 4-12	12	3	36			combi met onderwijs
k19	sanitair	toilet, personeel	1	2	2			combi met onderwijs
k20	facilitair	berging, voedsel	1	4	4			
k21	facilitair	berging	1	4	4			
k22	facilitair	berging / wasruimte (wasmachine/droger)	1	6	6			aansluitingen wasmachine, droger
k23	facilitair	buggyruimte/garderobe	1	6	6			
k24	facilitair	berging, bso	1	12	12			buitenberging, inpandig, dus meegerekend in gebouwoppervlakte
k25	facilitair	berging, buitenmaterialen	1	16	16			buitenberging, inpandig, dus meegerekend in gebouwoppervlakte
k26	facilitair	berging, elektrische bakfiets/bolderkarren	1	16	16			dubbele buitendeur; buitenberging, inpandig, meegerekend in gebouwopp.
k27								
		+/+ correctie mf			-54			MF-gebruik met onderwijs (80% onderwijs - 20% kinderopvang)
		+/+ correctie mf			-53			MF-gebruik met onderwijs (60% onderwijs - 40%buitenschoolse opvang)
		subtotaal (fno)			**618**			796 m2 bvo

	Voorz.cluster Zuid, basisonderwijs			Kader:	400	kinderen		
	ruimteprogramma				2.212	m2 bvo	excl. bso	
nr.	**Sector/afdeling**	**Ruimte**	**#**	**Opp (m2 fno)**	**Opp tot (m2 fno)**	**BG**	**1eV**	**Opmerkingen**
o1	onderwijs	groep, onderbouw (groep 1-2)	4	52	208			
o2	algemeen	speel-/werkplein, onderbouw	1	52	52			combi met po/bso
o3	algemeen	werk-/overlegruimte	1	12	12			werkruimte voor 4 kinderen of 2 volwassenen
o4	pantry	pantry	1	4	4			plus: per groepsruimte: pantry bestaande uit wasbak met dubbele onderkast
o5	kinderdagopvang	garderobe, kinderen	4	2,5	10			
o6	sanitair	toilet, kinderen, onderbouw	6	3	18			
o7	sanitair	toilet, personeel	1	2	2			combi met po/bso
o8	facilitair	berging	1	16	16			
o9	algemeen	tochtportaal (entree)	1	4	4			combi met po/bso
o10	onderwijs	groep, middenbouw (groep 3-4)	4	52	208			
o11	algemeen	speel-/werkplein, middenbouw	1	52	52			
o12	algemeen	werk-/overlegruimte	1	12	12			
o13	pantry	pantry	1	4	4			
o14	kinderdagopvang	garderobe, kinderen	4	2,5	10			
o15	sanitair	toilet, kinderen, middenbouw	6	3	18			combi met bso
o16	sanitair	toilet, personeel	1	2	2			
o17	facilitair	berging	1	16	16			
o18	algemeen	tochtportaal (entree)	1	4	4			
o19	onderwijs	groep, middenbouw (groep 5-6)	4	52	208			
o20	algemeen	speel-/werkplein, middenbouw	1	56	56			
o21	algemeen	werk-/overlegruimte	1	12	12			werkruimte voor 4 kinderen of 2 volwassenen
o22	pantry	pantry	1	4	4			
o23	kinderdagopvang	garderobe, kinderen	4	2,5	10			
o24	sanitair	toilet, kinderen, middenbouw	6	3	18			combi met bso
o25	sanitair	toilet, personeel	1	2	2			combi met po/bso
o26	facilitair	berging	1	16	16			
o27	algemeen	tochtportaal (entree)	1	4	4			
o28	onderwijs	groep, bovenbouw (groep 7-8)	4	52	208			
o29	onderwijs	multifunctionele ruimte (techniek, thema, handvaardigheid)	1	56	56			
o30	algemeen	werkgebied, bovenbouw	1	24	24			combi met gang
o31	algemeen	werk-/overlegruimte	1	12	12			werkruimte voor 4 kinderen of 2 volwassenen
o32	pantry	pantry	1	4	4			
o33	kinderdagopvang	garderobe, kinderen	4	2,5	10			
o34	sanitair	toilet, kinderen, bovenbouw	6	3	18			
o35	sanitair	toilet, personeel	1	2	2			
o36	facilitair	berging	1	16	16			

nr.	Sector/afdeling	Ruimte	#	Opp (m2 fno)	Opp tot (m2 fno)	BG	1eV	Opmerkingen
o37	algemeen	kinderkeuken	1	12	12			combi met kinderopvang
o38	algemeen	ontmoetingsruimte	1	24	24			
o39	algemeen	aula/activiteitenruimte groot	1	100	100			
o40	algemeen	berging meubilair	1	32	32			
o41	algemeen	podium	1	0	-			in aula
o42	algemeen	bibliotheek	1	0	-			in aula
o43	algemeen	speelzaal + berging	1	90	90			
o44	algemeen	teamkamer	1	50	50			combi met po/bso
o45	algemeen	pantry bij teamkamer	1	6	6			combi met po/bso
o46	algemeen	toilet, personeel	1	2	2			
o47	algemeen	werk-/overlegruimte directie	1	16	16			werkplek + 4-persoons overlegtafel, naast manager kinderopvang
o48	algemeen	werk-/overlegruimte	1	14	14			werkplek met overlegplek (druppel) 2 personen aan bureau
o49	algemeen	werk-/overlegruimte voor o.a. IB'er, Teamleider	1	12	12			werkplek met overlegplek (druppel) 2 personen aan bureau
o50	algemeen	concierge/beheerder	1	12	12			
o51	algemeen	buitenberging	2	16	32			buitenberging, inpandig, dus meegerekend in gebouwoppervlakte
o52	algemeen	toilet, miva BG	1	5	5			1 per verdieping
o53	algemeen	toilet, miva verdieping	1	5	5			1 per verdieping
o54	algemeen	werkkast	1	3	3			1 per verdieping
o55	algemeen	werkkast	1	3	3			1 per verdieping
o56	algemeen	algemene berging	1	12	12			nabij cluster directie/manager kinderopvang
o57	algemeen	ict-berging incl. patchkast	1	12	12			

+/+ correctie mf	-14	MF-gebruik met kinderopvang (80% onderwijs - 20% kinderopvang)
+/+ correctie mf	-35	MF-gebruik met kinderopvang (60% onderwijs - 40% kinderopvang)
+/+ correctie mf		
subtotaal (fno)	**1.725**	2.222 m2 bvo

	Sportzaal			Kader:	1	zaaldeel			
	ruimteprogramma				557	m2 bvo			
nr.	**Sector/afdeling**		**Ruimte**	**#**	**Opp (m2 fno)**	**Opp tot (m2 fno)**	**BG**	**1eV**	**Opmerkingen**
g1	sport		zaal	1	484,5	485			sportvloer 28,5 * 17 m2 (conform opgave gemeente afd. sport), vrije hoogte 7,0 m ivm type sportverenigingen (o.a. volleybal en badminton)
g2	sport		foyer	0	0	-			voorzien in wijkcentrum
g3	sport		kleedkamers, douche/wasruimte	2	40	80			
g4	sport		kleedkamer/scheidsrechter, docent	1	10	10			
g5	sport		ehbo-ruimte	0	6	-			
g6	sport		miva-toilet	1	4	4			
g7	sport		wedstrijdleiding	0	6	-			
g8	sport		technische ruimte	1	12	12			
g9	sport		beheerdersruimte	0	6	-			voorzien in wijkcentrum
g10	sport		algemene berging	1	6	6			
g11	sport		toestelberging	1	40	40			
g12	sport		toeschouwersruimte/tribune	0	0	-			
g13	sport		werkkast	1	4	4			
g14	sport		kastenwand voor verenigingen, school, kinderopvang	1	4	4			combineren met berging; kastenwand 4m2 voor individuele spullen, met 8 boxen van 1x1x1m.
g15	sport		etnreeportaal	1	4	4			zelfstandige entree / avondentree
			subtotaal (fno)			**649**			778 m2 bvo

	Wijkcentrum **ruimteprogramma**			Kader: 800 m2 bvo					
nr.	**Sector/afdeling**		**Ruimte**	**#**	**Opp (m2 fno)**	**Opp tot (m2 fno)**	**BG**	**1eV**	**Opmerkingen**
w1			entree	1	24	24			tochtportaal incl. digitaal info-bord en mobiele garderobe (nis)
w2			ontmoetingsruimte	1	40	40			
w3			biljart	2	28	56			als annex of nis, in open verbinding met ontmoetingsruimte; plaasingruimte 530x415cm per tafel; uitgaande van 2x tafel van 230x115 cm + 'stootruimte' rondom, aanvullende zitruimte daaromheen
w4			activiteitenruimte groot	1	120	120			vrije hoogte 5,5m i.v.m. muziek-activiteiten. Ruimte als 'doos in doos' vanwege geluidintensieve activiteiten.
w5			berging meubilair	1	32	32			
w6			activiteitenruimte klein	0	32	-			
w7			creatieve ruimte / techniekruimte	1	32	32			
w8			vergader-/overlegruimtes	2	16	32			
w9			Vaste verhuur 1 / Unique Child - Breincentrun	1	70	70			
w10			Vaste verhuur 2 / Turkse gemeenschap	1	70	70			
w11			bar	1	18	18			
w12			keuken, gesloten deel achter bar	1	12	12			
w13			wijkkeuken, groepsdeel	1	24	24			
w14			beheerdersruimte	1	12	12			
w15			berging	2	16	32			
w16			berging	1	24	24			bergingenwand of opdeelbare berging (met delen per vereniging/club)
w17			toiletten	4	2	8			heren: 2 toiletten, 2 urinoirs, wasbak
w18			toiletten	4	2,5	10			dames: 4 toiletten, wasbak
			toilet miva	1	5	5			
w19			werkkast	1	4	4			
w20			tochtportaal	1	4	4			naar buitenterrein
w21			buitenberging	1	16	16			
			subtotaal (fno)			**621**			

					800	m2 bvo
TOTAAL	bruto/netto:					
	Totaal (fno), excl. gymzaal		**2.964**	3.818	3.818	
	- Verkeersruimte	15,0%	445			
	- Constructie-oppervlakte	12,0%	409			
	Totaal (fno) gymzaal		**649**	778	778	
	- gymzaal: bruto/netto 1,2	20,0%	130			
	Totaal (bvo)		**4.596**	4.596	4.596	m2 bvo
	- excl. terreinfuncties					
	FOOTPRINT					
	Totaal (fno), functies begane grond excl. gymzaal		***2.606***			
	- Verkeersruimte	*15,0%*	*391*			
	- Constructie-oppervlakte	*12,0%*	*360*			
	Totaal (fno) gymzaal		***649***			
	- gymzaal: bruto/netto 1,2	*20,0%*	*130*			
	Totale FOOTPRINT (bvo)		***4.135***	*bouwvlak (huidige bestemmingsplan): ca. …. m2*		
	- excl. terreinfuncties					

Opdrachtgever:	**Gemeente Wijchen**
Project:	**Voorzieningencluster Wijchen Zuid**
Adres:	n.t.b.
Versie:	03, definitief
Datum:	15-dec-23

GLOBAAL PROGRAMMA terrein

nr.	Funtie		Voorziening	#	Opp m2	Opp tot m2		Opmerking
	Ontmoeting- en spelen							
Tos1	kdv		speelgebied kinderopvang 0-2 jarigen	1	112	112		7 m2 netto speelterrein per leerling; oriëntatie op de zon, met delen schaduw; let op: norm is minimaal 3 m2 per kind, dit wordt in de praktijk als krap ervaren
Tos2	po		speelgebiedpeuteropvang 2-4 jarigen	1	112	112		7 m2 netto speelterrein per leerling; oriëntatie op de zon, met delen schaduw; let op: norm is minimaal 3 m2 per kind, dit wordt in de praktijk als krap ervaren
Tos3	kdv		speelgebied kinderopvang 2-4 jarigen	1	112	112		7 m2 netto speelterrein per leerling; oriëntatie op de zon, met delen schaduw; let op: norm is minimaal 3 m2 per kind, dit wordt in de praktijk als krap ervaren
Tos4	bso		speelgebied bso	0	0	-		gebruiken speelgebieden van het onderwijs
Tos5	onderwijs		speelgebied groepen 1/2	1	200	200		verhard/onverhard, direct grenzend aan groepsruimten
Tos6			zandbak en speeltoestel	1	40	40		
Tos7	onderwijs		speelgebied groepen 3-4-5	1	200	200		
Tos8	onderwijs		speelgebied groepen 6-7-8	1	200	200		
Tow1	wijk		terras	1	90			terras wijkebouw 40 personen
Toa1	inpassing		toegang, groen, paden, restgebied	976	0,15	146		15% van netto speelterrein t.b.v. toegang, groen en ruimtelijke inpassing
Toa2	objecten		kunst, straatmeubilair, ..	0				n.v.t. als extra oppervlakte
			wens voor beweegvoorzieningen in de nabijheijd: jeu-de boules veld, beachvolleybal, voetvolley, beweegtoestellen.					
			subtotaal			**1.122**		
	Fietsparkeren							
Tf1	kinderen		fietsparkeren	180	1,2	216		gebruiks-schatting: 45% van schoolkinderen
Tf2	ouders		fietsparkeren, ouders	86,4	1,2	104		gebruiks-schatting: max 20% van ouders kdv en onderwijs (gelijktijdig)
Tf3	bezoekers		fietsparkeren bezoekers	0	2,25	-		op andere tijden dan 'piek ouders', dus reeds voorzien
Tf4	personeel		fietsparkeren personeel	19	1,2	23		gebruiks-schatting: 50% van personeel (gelijktijdig) met de fiets, 14 + 24 arbeidsplaatsen
Tf5	e-bikes		parkeerplaats + laadpunt	0	1,2	-		n.t.b. of dit aanvullend gewenst is
Tf6	brom/snorfietsen		parkeerplaatsen	0	2,4	-		n.t.b. of dit aanvullend gewenst is
Tf7	parkeerruimte		scootmobielen	10	2,1	21		In/uitmanouvreren 2,10x1m. Netto parkeerruimte 0,5x1m.
			subtotaal			**363**		

Totaal			**1.486**	terrein excl. autoparkeren
Gebouw (footprint) + inpassing gebouw	5%	**Totaal**	**4.341**	(bvo gebouw + % t.b.v. inpassing op terrein*)
Gebouw + inpassing gebouw + terrein		**Totaal**	**5.827**	(bvo gebouw + % t.b.v. inpassing op terrein*) + terrein (excl. autoparkeren)

*) **Geen oppervlakte opgenomen voor uitbreiding in de toekomst**

Buiten perceel								
Parkeren auto's								
			PARKEREN o.b.v. CROW-norm; matig stedelijk, parkeernorm 'max', behoefte incl. dependance Blauwe Hof 4006					
Tp1	kdv, po/bso		parkeerplaatsen	11,2	25	280		0,8 per arbeidsplaats; 14 arbeidsplaatsen
Tp2	onderwijs		parkeerplaatsen	16	25	400		1 per leslokaal
Tp3	halen/brengen		parkeerplaatsen	4	25	100		gelijktijdig?
Tp5	gymzaal		parkeerplaatsen	7,8	25	195		2,0 per 100 m2 bvo, gelijktijdig?
Tp4	wijkcentrum		parkeerplaatsen	8,0	25	200		2,0 per 100 m2 bvo, gelijktijdig?
Tp6	kiss/ride		kiss&ride	0	25	-		aantallen opgenomen in parkeerplaatsen kdv, po/bso en onderwijs
Tp7	miva		parkeerplaatsen	1	35	35		
Tp8	algemeen		leveranciers	1	25	25		
Tp9	algemeen		hulpdiensten	0	45	-		n.t.b. of dit aanvullend gewenst is
			aantal parkeerplaatsen, afgerond	49		**1.235**		

Bijlage 2 – Uitvraagdocument Voorzieningenhart Wijchen – randvoorwaarden maatschappelijke functies (SVP, mei 2023)

Voorzieningenhart Wijchen-Zuid, Randvoorwaarden Sociaal maatschappelijke functies

School:

- Vierkante meters BVO gebouw
- Vierkante meters BVO buitenruimte
- Aantal groepen / leerlingen voor het bepalen van de parkeerbehoefte auto en fiets
- Pedagogische visie (voor zover die de gebouwvorm bepalen kan)
- Relatie met overige functies?
- Samenwerking? IKC, KC, MFA…?
- Waar komen de kinderen vandaan? Bepaalde buurt, of van alle richtingen?
- Welke uitstraling?
- Avondgebruik?

KDV:

- Vierkante meters BVO gebouw
- Vierkante meters BVO buitenruimte
- Aantal groepen / kinderen voor het bepalen van de parkeerbehoefte
- Pedagogische visie (voor zover die de gebouwvorm bepalen kan)
- Relatie met overige functies?
- Samenwerking? IKC, KC, MFA…?
- Waar komen de kinderen vandaan? Bepaalde buurt, of van alle richtingen?
- Welke uitstraling?
- Avondgebruik?

Sport:

- Vierkante meters BVO gebouw
- Afmetingen zaal
- Meer dan een gymzaal?
- Buitenruimtes?
- Welke uitstraling?
- Aantal personen en evt. bezoekers (?) voor het bepalen van de parkeerbehoefte auto en fiets
- Relatie met overige functies?
- Samenwerking? IKC, KC, MFA…?
- Avondgebruik?

Buurtcentrum:

- Vierkante meters BVO gebouw
- Vierkante meters BVO buitenruimte
- Welke activiteiten (is er extra hoogte nodig?)
- Welke activiteiten (avond, dag?)
- Welke uitstraling?
- Aantal personen en evt. bezoekers (?) voor het bepalen van de parkeerbehoefte auto en fiets
- Relatie met overige functies, zoals winkelcentrum
- Samenwerking? IKC, KC, MFA…?

Algemeen:

- Grondeigendom huidige situatie
- Fasering? Bijvoorbeeld eerst nieuwbouw voordat bestaande gebouwen afgebroken kunnen worden?
-

COMPANEN ADVIES VOOR WONINGMARKT EN LEEFOMGEVING

DATUM	1 juni 2023
PROJECTNUMMER	296.103
OPDRACHTGEVER	Gemeente Wijchen

Ontwikkeling inwonertal Wijchen in de komende jaren

1.1 Inleiding

De gemeente Wijchen staat voor belangrijke keuzes rond het nieuwe voorzieningenhart in Wijchen Zuid. Om een goede keuze te maken over toe te voegen winkelaanbod, is inzicht nodig in de ontwikkeling van het inwoneraantal in de gemeente Wijchen. Er zijn voor de komende jaren veel woningbouwplannen in Wijchen. De mate waarin het toevoegen van woningen ook leidt tot een toename van het aantal inwoners in de gemeente is bepalend voor de plannen met het winkelaanbod in Wijchen. Companen is gevraagd in beeld te brengen wat de te verwachten ontwikkeling van het inwonertal is bij het realiseren van de huidige planvoorraad. Dit onderzoek geeft inzicht in de potentiële effecten van de planvoorraad op het inwonertal. Het is geen onderbouwing voor de omvang of samenstelling van de planvoorraad.

1.2 Ontwikkeling van de woningvoorraad in de afgelopen jaren

Figuur 1: Gemeente Wijchen. Jaarlijkse (netto) ontwikkeling van de woningvoorraad 2012-2021.

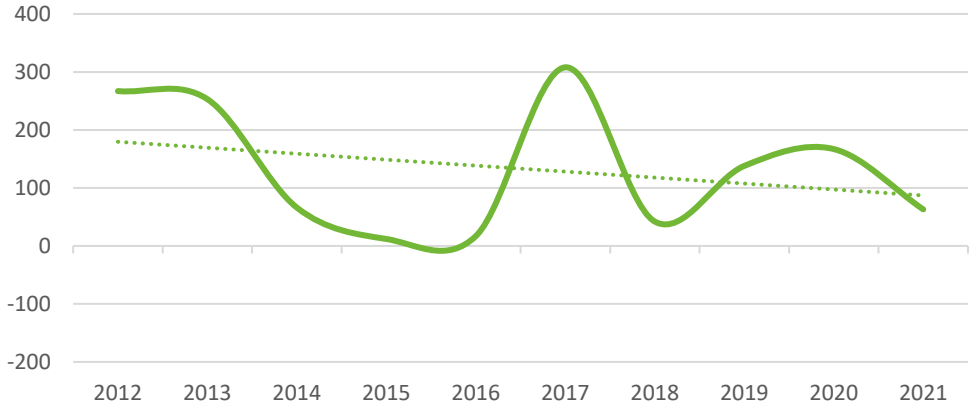

Bron: CBS Statline.

Tivolilaan 205
6824 BV Arnhem
Postbus 1174
6801 BD Arnhem

www.companen.nl
info@companen.nl
026 351 25 32

KvK-nummer: 09035291
BTW-nummer: NL001826517B01

- De laatste tien jaar is de omvang van de woningvoorraad in Wijchen elk jaar toegenomen. Het aantal woningen dat er jaarlijks bijkwam fluctueerde. In 2012, 2013 en 2017 werden naar verhouding veel woningen toegevoegd, in andere jaren waren het er minder.
- Gemiddeld werden in de periode 2012 tot en met 2021 zo'n 150 woningen per jaar toegevoegd. Over de hele periode ging het om 1.106 koopwoningen, 153 sociale huurwoningen en 177 particuliere huurwoningen, samen 1.436 woningen.

1.3 Bevolkingsontwikkeling

Figuur 2: Gemeente Wijchen. Bevolkingsontwikkeling 2011-2021.

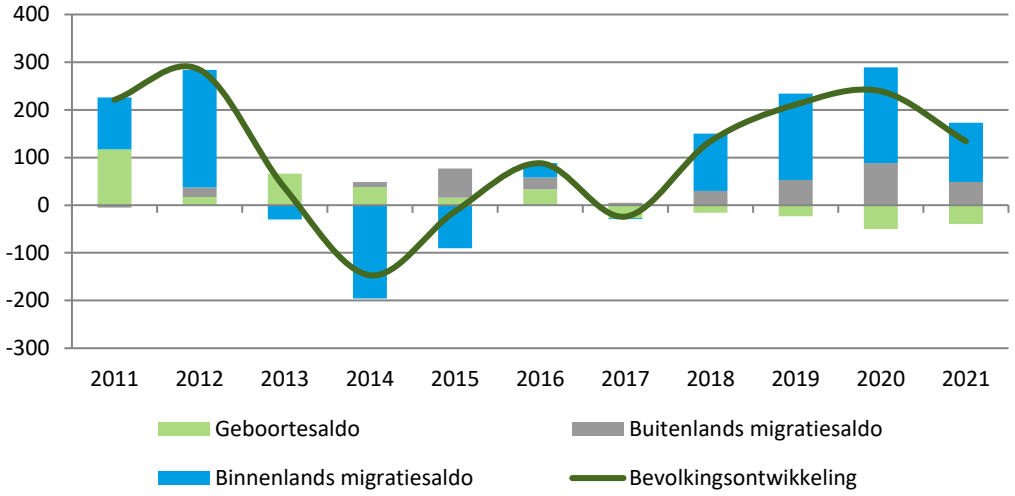

Bron: CBS Statline

- De bevolkingsontwikkeling in Wijchen hangt voornamelijk samen met het binnenlandsmigratie saldo. De bevolking groeit doordat meer mensen zich vestigen uit andere Nederlandse gemeenten dan er vertrekken.
- Het buitenlandsmigratiesaldo nam de afgelopen jaren licht toe en draagt meer bij aan de bevolkingsontwikkeling dan tien jaar geleden.
- Het geboortesaldo nam af (gevolg vergrijzing) en is inmiddels negatief.

Figuur 3: Gemeente Wijchen. Migratiesaldo naar leeftijd, 2011-2021.

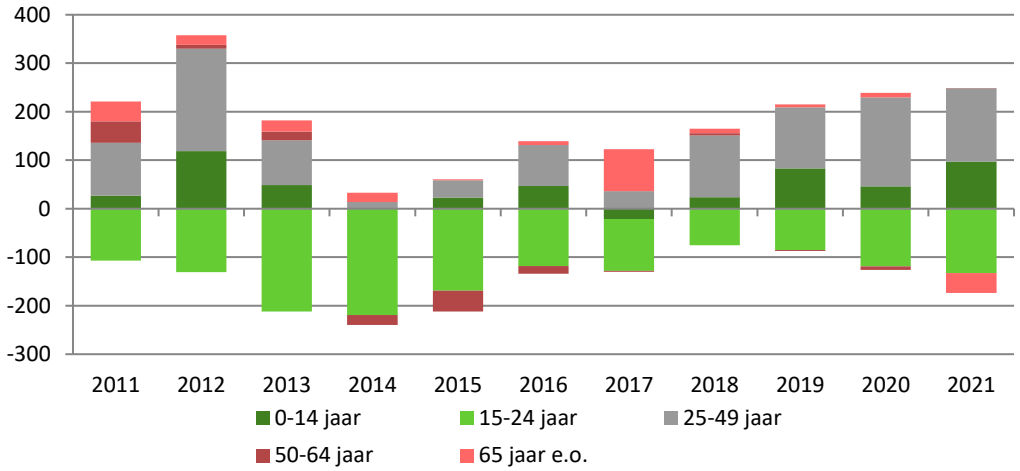

Bron: CBS Statline

- Wijchen trekt veel personen in de leeftijd van 25-49 jaar en personen in de leeftijd tot 15 jaar. Deels gaat het om gezinnen, deels om paren en alleenstaanden.
- Jongeren in de leeftijd van 15 tot en met 24 jaar verlaten de gemeente per saldo het meest. Zij trekken vaak weg om te gaan studeren of werken in de stad; een deel van hen komt in een volgende levensfase weer terug.

Figuur 4: Gemeente Wijchen. Ontwikkeling van de woningvoorraad vergeleken met bevolkings- en huishoudensontwikkeling.

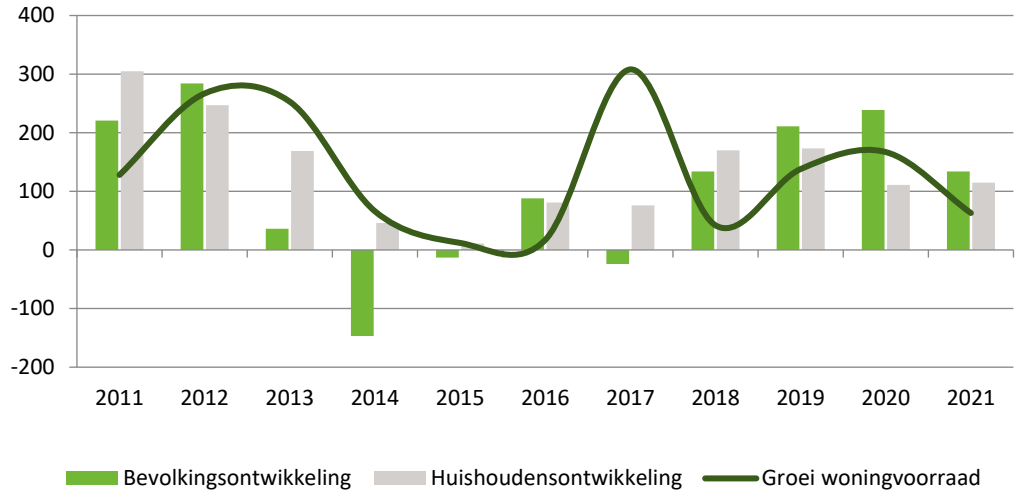

Bron: CBS Statline

- De groei van de woningvoorraad loopt iets voor de huishoudensontwikkeling. Dit komt mogelijk door een verschil tussen het moment van gereed melding van de bouw en in gebruik name door huishoudens of in de administratieve verwerking van deze gegevens. In 2017 is bijvoorbeeld een piek te zien in de ontwikkeling van de woningvoorraad, terwijl de huishoudensgroei pas in 2018 en 2019 tot stand kwam.
- Gezien over de totale periode van 2011 tot en met 2021 groeide het aantal huishoudens in Wijchen even hard als de woningvoorraad (factor 1). In vergelijking met de woningvoorraad

groeide de bevolking van Wijchen minder hard (factor 0,8). Het aantal inwoners groeide dus minder hard dan het aantal woningen/huishoudens. Dit hangt samen met huishoudensverdunning door vergrijzing. Er komen naar verhouding steeds meer kleine huishoudens, waardoor het aantal huishoudens harder groeit dan het aantal inwoners. De instroom van grotere huishoudens van buiten de gemeente compenseert de huishoudensverdunning binnen de gemeente niet.

Wie vestigen zich in Wijchen?

Figuur 5: Gemeente Wijchen. Profiel van vestigers in de gemeente naar huishoudtype, 2011-2021.

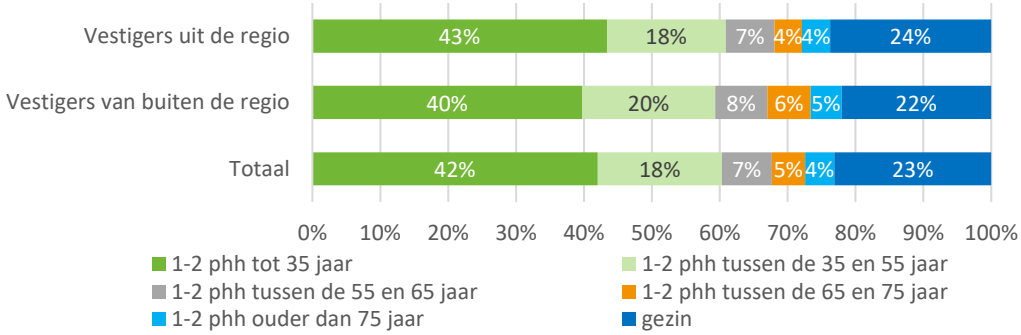

Bron: CBS Microdata.

- De groep huishoudens die zich van buiten de gemeente in Wijchen vestigen bestaat voornamelijk uit jonge huishoudens en gezinnen. Dit profiel verschilt niet veel tussen vestigers uit de regio Arnhem-Nijmegen en vestigers van buiten de regio. Een van de redenen dat het aandeel jonge huishoudens groot is, is dat in de leeftijd tot 35 jaar veel verhuisd wordt. Deze groep is meer foot loose dan oudere huishoudensgroepen.

Tabel 1: Gemeente Wijchen. Vestiging en vertrek (personen) naar richting, 2011-2021.

	Vestigers	Vertrekkers	Saldo
Nijmegen	5.198	4.698	500
Land van Cuijk	812	1.045	-233
Beuningen	1.196	988	208
Heumen	549	564	-15
Arnhem	476	501	-25
Druten	440	467	-27
Oss	360	375	-15

Bron: CBS Statline.

- Wijchen trekt per saldo veel mensen uit Nijmegen en Beuningen, en verliest per saldo mensen aan de gemeente Land van Cuijk.

Welke woningen betrekken vestigers?

Figuur 6: Gemeente Wijchen. Betrokken woningen door vestigers in de gemeente, 2011-2021,

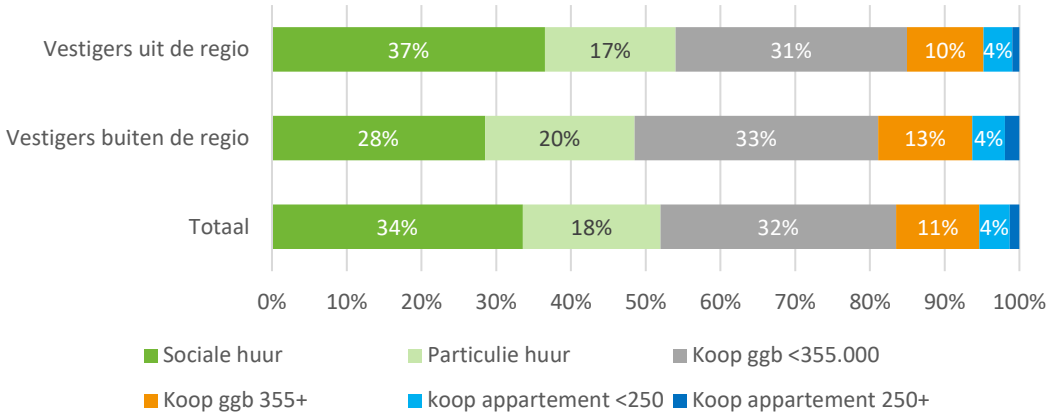

Bron: CBS Microdata.

- Ruim een derde van de vestigers in Wijchen (34%) betrekt een sociale huurwoning.
- Nog eens bijna een vijfde (18%) betrekt een particuliere huurwoning. De particuliere huursector is een belangrijke sector voor vestigers, van de hele woningvoorraad in Wijchen is 7% een particuliere huurwoning.
- Bijna de helft van de vestigers betrekt een koopwoning, vaak een grondgebonden koopwoning.

1.4 Bevolkingsprognose

Op 1 januari 2022 had Wijchen 41.344 inwoners. Samen vormden zij 17.927 huishoudens[1].

Tabel 2: Gemeente Wijchen. Huishoudens- en bevolkingsprognose Gelderse variant Primos (Trend), 2022 tot 2040.

	2022 t/m 2030	2031 t/m 2035	2036 tot 2040	Totaal 2022 tot 2040
Huishoudens	+1.230	+145	-30	+1.345
Bevolking	+955	+130	-125	+960

Bron: Provincie Gelderland.

- Volgens de Gelderse variant van de Primos prognose 2022 neemt de bevolking in Wijchen in de periode tot en met 2030 toe met 955 en in de periode 2031 tot en met 2035 met nog eens 130 inwoners. Daarmee stijgt de bevolking volgens de prognose naar 42.299 inwoners in 2030 en 42.429 inwoners in 2035. In de periode 2036 tot 2040 neemt het inwonertal volgens deze prognose iets af (-125).
- De huishoudensgroei is volgens de Primos prognose groter dan de groei van het aantal inwoners. Dit betekent dat in deze prognose het aantal kleine huishoudens naar verhouding

[1] Bron: CBS Statline

sterk toeneemt. Dit is een ontwikkeling die in belangrijke mate samenhangt met de vergijzing van de inwoners van de gemeente.

De bevolking groeit of krimpt door de verhouding tussen geboorte en sterfte, door het binnenlands migratiesaldo en door het buitenlands migratiesaldo. De Gelderse variant van Primos laat zien:

- een toenemend sterfteoverschot in de komende periode;
- een stabiel positief buitenlands migratiesaldo;
- een gemiddeld positief binnenlands migratiesaldo voor de periode dat er woningbouwplannen zijn.

1.5 Woningbouwplannen

De autonome ontwikkeling van de bevolking in Wijchen en de trendmatige ontwikkeling van de migratie zijn de basis voor de Gelderse variant van de Primos prognose 2022. De omvang en samenstelling van het woningbouwprogramma zijn per saldo bepalend voor het aantal inwoners dat naar de gemeente kan verhuizen in de komende jaren. Daarbij moet uiteraard worden aangetekend dat plannen voor woningbouw alleen tot ontwikkeling worden gebracht als er marktvraag is.

Figuur 7: Gemeente Wijchen. Woningbouwplannen (hard + zacht) naar jaartal start bouw en woningtype, 2023 - 2035

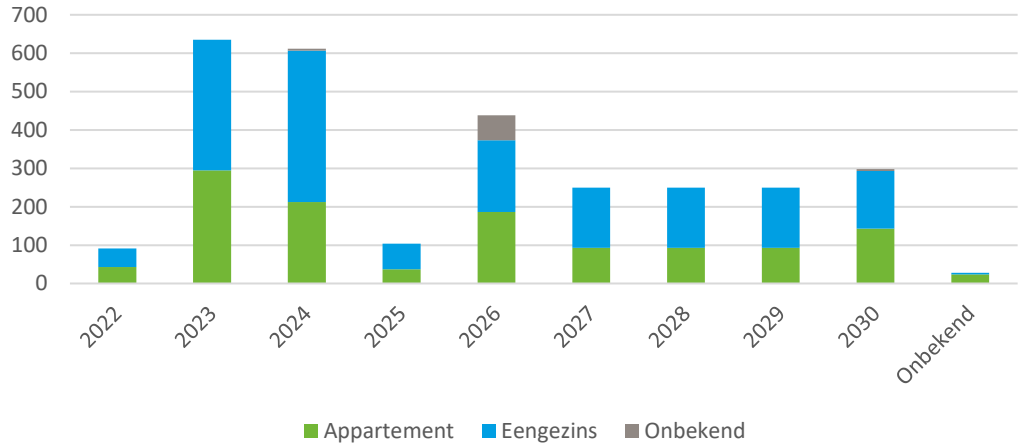

Bron: Planningslijst gemeente Wijchen, februari-maart 2023.

- In totaal bestaat de planvoorraad in Wijchen uit plannen voor 2.956 woningen (harde + zachte plannen):
  - 1.220 appartementen
  - 1.661 eengezinswoningen
  - 75 typologie nog onbekend
- De harde planvoorraad (29% van totale planvoorraad) betreft plannen voor 863 woningen:
  - 311 appartementen
  - 552 eengezinswoningen

- De Woondeal-afspraak voor Wijchen is dat in de periode tot en met 2030 netto 2.060 woningen worden toegevoegd. De planvoorraad omvat in beginsel 130% van plancapaciteit die nodig is voor de Woondeal-afspraken. Inmiddels is de plancapaciteit zelfs iets hoger dan dat.
- De gemeente gaat ervan uit dat van de bestaande plannen er 2.275 worden opgeleverd in de periode tot en met 2030 en de overige woningen in de periode 2031 tot en met 2035.
- Het tot ontwikkeling brengen van 2.275 woningen in de periode tot en met 2030 betekent dat in deze periode jaarlijks 285 woningen gerealiseerd moeten worden. De afgelopen periode werden jaarlijks gemiddeld zo'n 150 woningen aan de voorraad toegevoegd.

Woningbouwplannen in Primos

Voor de vertaling van bevolkings- en huishoudensprognoses van regio's naar individuele gemeenten baseert ABF zich ook op woningbouwplannen. Hierbij wordt gekeken naar de verwachte netto toevoegingen (nieuwbouw – sloop). Voor de gemeente Wijchen rekent Primos met de volgende basisinvoer:

- 2022 t/m 2030
  - Nieuwbouw: 1.335
  - Netto toevoegingen: 1.205
- 2022 tot 2040
  - Nieuwbouw: 1.745
  - Netto toevoegingen: 1.420

In de Primos prognose wordt dus gerekend met een **lager woningbouwprogramma** dan de meest actuele lijst van de gemeente Wijchen. Dit betekent dat als alle plannen in Wijchen tot ontwikkeling zouden worden gebracht, er zich in potentie meer mensen van buiten de gemeente vestigen dan de Gelderse variant van Primos 2022 laat zien.

1.6 Mogelijk effect van de grotere planvoorraad op de inwonersontwikkeling

- Er zijn voor de komende jaren dus plannen voor zo'n 2.950 woningen in Wijchen. Als al deze plannen tot ontwikkeling worden gebracht, groeit Wijchen in de periode tot en met 2035 sterker dan de Gelderse variant van de Primos prognose 2022 laat zien.
- Als we de plannen met een onbekende typologie verhoudingsgewijs toewijzen aan de categorieën eengezinswoningen en appartementen, worden er op basis van de huidige planvoorraad in potentie 1.700 eengezinswoningen en 1.250 appartementen gebouwd in Wijchen.
- De planvoorraad waar in de Primos prognose mee is gerekend, bestaat uit 900 eengezinswoningen en 520 appartementen, samen plannen voor 1.420 woningen. Voor de periode tot en met 2030 gaat het om plannen voor 1.205 woningen. Het verschil tussen de in Primos gehanteerde planvoorraad en de actuele planvoorraad van de gemeente ziet er als volgt uit:

	Planvoorraad in Primos		Actuele planvoorraad gemeente		Verschil	
	t/m 2030	t/m 2035	t/m 2030	t/m 2035	t/m 2030	t/m 2035
Eengezinswoningen	760	900	1.310	1.700	+550	+800
Appartementen	445	520	965	1.250	+520	+730
Totaal	**1.205**	**1.420**	**2.275**	**2.950**	**+1.070**	**+1.530**

- De plus in de planvoorraad ten opzichte van Primos zorgt voor extra vestigers in de gemeente. De huishoudensgrootte van de vestigende huishoudens is daarbij bepalend voor het inwonertal waar het om gaat. We rekenen in Wijchen met een gemiddelde huishoudensgrootte van 3,8 personen bij gezinnen en van 1,5 personen bij kleine huishoudens (1- en 2-persoonshuishoudens). De gezinsgrootte komt in Wijchen overeen met het landelijke gemiddelde, de huishoudensgrootte van kleine huishoudens is in Wijchen kleiner dan gemiddeld (landelijk: 1,8 personen; bron: CBS).
- We gaan er bij het berekenen van het potentiële effect van het ontwikkelen van de woningbouwplannen op het toekomstige inwonertal vanuit dat appartementen worden betrokken door kleine huishoudens (alleenstaanden en paren). Eengezinswoningen worden betrokken door zowel kleine huishoudens als gezinnen. We baseren ons voor de verhouding hiertussen op de woonwensen en het daadwerkelijke verhuisgedrag van verschillende typen huishoudens zoals dat is bepaald voor het regionale woningmarktonderzoek. Daaruit blijkt dat 60% van de eengezinswoningen wordt betrokken door een klein huishouden en 40% door een gezin. Volgens deze verhouding leidt het toevoegen van 550 eengezinswoningen tot 1.350 extra inwoners en leidt het toevoegen van 520 appartementen tot 800 extra inwoners. Dit betekent een plus ten opzichte van de ontwikkeling volgens Primos van 2.150 inwoners in de periode tot en met 2030. Voor de periode tot en met 2035 zijn dit 3.100 inwoners. Mogelijk ligt het aantal inwoners iets hoger omdat het minder waarschijnlijk is dat alleenstaanden een eengezinswoning betrekken. In de praktijk zullen het doorgaans paren zijn als een klein huishouden een eengezinswoning betrekt.
- De groei van het inwonertal tot en met 2030 volgens Primos bedraagt 955 (bij het realiseren van een bouwprogramma van netto 1.205 woningen), afgerond 950 inwoners. Het effect van huishoudensverdunning door het ouder worden van de bevolking is daarin duidelijk zichtbaar; Primos rekent met per saldo een gemiddelde woningbezitting van 0,8 voor de 1.205 extra woningen. Voor de periode tot en met 2035 groeit de bevolking volgens Primos met 1.100 inwoners.
- De totale groei van het aantal inwoners in Wijchen bij volledige realisatie van de woningbouwplannen bedraagt daarmee bij de beschreven uitgangspunten bij benadering 950 + 2.150 = 3.100 inwoners in de periode tot en met 2030. Voor de periode tot en met 2035 zijn dit 1.100 + 3.100 = 4.200 inwoners. Daarmee komt het inwonertal dan uit op 44.440 in 2030 en 45.540 in 2035.

1.7 Samenvattende conclusies

- De afgelopen jaren werden er in de gemeente Wijchen jaarlijks gemiddeld zo'n 150 woningen aan de woningvoorraad toegevoegd. Het aantal inwoners groeide naar verhouding minder hard dan de woningvoorraad. Dit komt omdat huishoudens kleiner werden; er wonen gemiddeld minder mensen in een woning.

- Wijchen groeit door de toestroom van huishoudens uit andere gemeenten en uit het buitenland. Met name de binnenlandse migratie is belangrijk voor de groei.
- Huishoudens die zich in Wijchen vestigen zijn vaak jonge kleine huishoudens en gezinnen.
- Volgens de Gelderse variant van de Primos prognose 2022 neemt het aantal inwoners in Wijchen in de periode tot en met 2030 toe met ongeveer 950 en in de periode tot en met 2035 met ongeveer 1.100.
- In totaal bestaat de planvoorraad in Wijchen uit plannen voor zo'n 2.950 woningen. Dit betreft zowel harde als zachte plannen.
- Van de bestaande plannen worden naar verwachting 2.275 woningen in de periode tot en met 2030 opgeleverd en 680 woningen in de periode 2031 tot en met 2035.
- Het tot ontwikkeling brengen van 2.275 woningen in de periode tot en met 2030 betekent dat in deze periode jaarlijks 285 woningen gerealiseerd moeten worden.
- De Gelderse variant van Primos 2022 houdt rekening met een planvoorraad voor 1.420 woningen, waarvan 1.205 in de periode tot en met 2030. Dit is aanmerkelijk lager dan de actuele planvoorraad van de gemeente Wijchen. Dat betekent dat Primos uitgaat van een lagere bevolkingsgroei dan op basis van de actuele planvoorraad mag worden verwacht *als de planvoorraad in ontwikkeling wordt gebracht in de in deze notitie beschreven fasering*.
- De plus in de planvoorraad ten opzichte van Primos zorgt, als alle plannen tot ontwikkeling komen, potentieel voor extra vestigers in de gemeente. De groei van het inwonertal tot en met 2030 bedraagt volgens Primos afgerond 950 inwoners en tot en met 2035 afgerond 1.100 inwoners. De plus ten opzichte van de ontwikkeling volgens Primos door de grotere planvoorraad bedraagt afgerond 2.150 inwoners tot en met 2030 en 3.100 inwoners tot en met 2035. De totale groei van het aantal inwoners in Wijchen bij volledige realisatie van de woningbouwplannen bedraagt daarmee bij de beschreven uitgangspunten bij benadering 950 + 2.150 = 3.100 inwoners tot en met 2030. Voor de periode tot en met 2035 zijn dit 1.100 + 3.100 = 4.200 extra inwoners. Daarmee komt het inwonertal dan uit op 44.440 in 2030 en 45.540 in 2035.

Ruimte. Mensen. Toekomst.

Wijchen, locatiestudie extra supermarkt

Definitief-concept

BRO

colofon

projectnaam
Wijchen, locatiestudie extra supermarkt

datum
28 februari 2024

projectnummer
P06566

opdrachtgever
Gemeente Wijchen

BRO
projectleider
DGo

projectteam
KtB

bron kaft
BRO

Bosscheweg 107
5282 WV Boxtel
+31 (0)411 850 400
info@bro.nl
www.bro.nl

BRO

Inhoudsopgave

1 Aanleiding 4

2 Visie op de opgave (advies) 5
2.1 Balans in de boodschappenstructuur 5
2.2 Conclusies van de analyse 6
2.3 Conclusies locatie-onderzoek 7
2.4 Advies en overwegingen 8

3 Vraag/aanbod-analyse 10
3.1 Trends in boodschappen doen 11
3.2 Demografische ontwikkeling 13
3.3 Dagelijks aanbod Wijchen 15
3.4 Reistijd naar supermarkten 16
3.5 Ontsluiting van Wijchen in relatie tot de dagelijkse boodschappenstructuur 17
3.6 Ontwikkeling centrum Wijchen 18

4 Sociaaleconomische analyse 19
4.1 Spreiding inwoners naar leeftijd 20
4.2 Ontwikkeling door de jaren 21
4.3 Netto arbeidsparticipatie 22
4.4 Inkomensniveau naar buurt 23
4.5 Doelgroepenanalyse 24
Wijchen Noord 24
Wijchen Centrum 24
Wijchen Zuid 24
Alverna 24

5 DPO 26
5.1 DPO dagelijkse aanbod gemeente Wijchen 27

6 Locatiestudie 28
6.1 Inleiding locatiestudie 29
6.2 Toelichting op afwegingscriteria 29
6.3 Wijchen Centrum 30
6.4 Hart van Zuid 31
6.5 Hof van Achterlo 32
6.6 Wijchen winkelcentrum Noord (Tunnelweg) 33
6.7 Locatie Wijchen West 34
6.8 Alverna 35
6.9 Wijchen Zuidoost 36

Bijlage 1 - Nadere beschrijving Whize-segmenten

1 Aanleiding

Gemeente Wijchen is bezig met de integrale vernieuwing van het Voorzieningenhart ‘Hart van Zuid’ als onderdeel van een bredere wijkontwikkeling. Deze ontwikkeling duurt nog ruim 6 jaar. Voor deze ontwikkeling is in 2021 een gebiedsvisie vastgesteld. Als volgende stap wil gemeente een masterplan opstellen. Eén van de kaders van het masterplan is het passend oppervlak aan supermarkten dat in ‘zuid’ mogelijk is. Daarvoor heeft de gemeente bij de totstandkoming van de Detailhandelsstructuurvisie (hierna: DSV) enkele onderzoeken laten uitvoeren (zie blauw kader). In februari 2022 is door de gemeenteraad besloten dat er (vooralsnog) geen distributieve uitbreidingsruimte (marktruimte) was voor een extra supermarkt. Het bouwtempo van de woningen en de ontwikkeling van het online-aandeel waren redenen om nog geen besluit te nemen. Gezien de planstatus van de woningbouwplannen en de aanhoudende vraag naar woningen in Wijchen, is het aannemelijk dat de extra woningen op termijn gebouwd worden. De daarmee samenhangende groei van het inwonertal zorgt voor extra consumentendraagvlak. Daarmee komt er (op termijn) extra distributieve ruimte (marktruimte) voor supermarkten. Mogelijk kan er een supermarkt landen in Hart van Zuid, maar ook andere locaties behoren tot de mogelijkheden. Omdat nu keuzes gemaakt moeten worden voor het voorzieningenhart in zuid, wil gemeente onderzoeken wat de meest geëigende plek is voor een extra supermarkt in Wijchen. De gemeente vraagt daarom om een advies en locatie-afwegingskader voor een extra supermarkt op basis van ruimtelijke en sociaaleconomische criteria (zie ook volgende hoofdstuk). Het doel is dat gemeente Wijchen een weloverwogen afweging maakt of en waar supermarktversterking nodig is. Voorliggend rapport voorziet hierin.

Meerwaarde van supermarkten

Supermarkten voorzien in de eerste levensbehoeften en zijn relevante trekkers voor voorzieningencentra. Gezonde concurrentie tussen supermarkten is goed voor de marktnivellering en de innovatie. Te sterke concurrentie kan echter leiden tot omzeteffecten of zelfs verdringing van supermarkten én tot ruimtelijke effecten op **consumentenverzorging** en de **voorzieningenstructuur**. Een locatie-onderzoek voor een supermarkt is daarom per definitie breder dan enkel een dpo[1]. We geven dit weer in Figuur 2 (volgende pagina).

Achtergrond en kaders

Het op te leveren onderzoek bouwt voort op de volgende chronologische stukken, waarvan de **DSV** het hoofddocument is:

- Wijchen, Distributief Onderzoek Supermarkten, december 2021, door BSP in opdracht van gemeente Wijchen uitgevoerd. De conclusie is dat er richting 2030 voldoende distributieve uitbreidingsruimte ontstaat voor een extra supermarkt in Wijchen. De globale locatiescan concludeert dat Hart van Zuid de beste plek is voor de nieuwe supermarkt.
- **Detailhandelsstructuurvisie gemeente Wijchen**, januari 2022, door DTNP. De conclusie is dat er eventueel en pas op termijn distributieve uitbreidingsruimte ontstaat voor een extra supermarkt. Voor Hart van Zuid volstaat één supermarkt.
- Effectenanalyse 2de supermarkt Hart van Zuid, januari 2022, door DTNP. Deze memo concludeert dat een tweede supermarkt meerwaarde heeft voor Hart van Zuid, maar dat het plan ook negatieve effecten zal hebben op de andere voorzieningencentra. De mate van effecten is o.a. afhankelijk van de snelheid van de woningbouw (extra consumentendraagvlak). Ook het te kiezen supermarktscenario speelt mee (verplaatsing bestaande supermarkt uit een bepaald centrum, of nieuwvestiger).

Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk staat het advies. Dat hoofdstuk geeft de visie van BRO op een goede boodschappenstructuur, de samenvatting van de analyse, de conclusie van de locatie-afweging en ons advies. De onderbouwing en de analyses staan in de hoofdstukken (3-6) die daarop volgen.

Uitgangspunten en methodiek

De aanbod- en leegstandscijfers zijn gebaseerd op **Locatus** gegevens met als downloaddatum januari 2023.

- Als uitgangspunt voor de contouren is de **winkelgebiedsafbakening van Locatus** gehanteerd.
- Het aantal inwoners is gebaseerd op CBS, Primos en data van gemeente Wijchen (2022). Bij aanvang van het onderzoek waren dit de meest recente bevolkingscijfers. De bevolkingsprognose is afkomstig van Companen 2023.
- BRO sluit aan bij het verzorgingsgebied uit het BSP-rapport 2021.

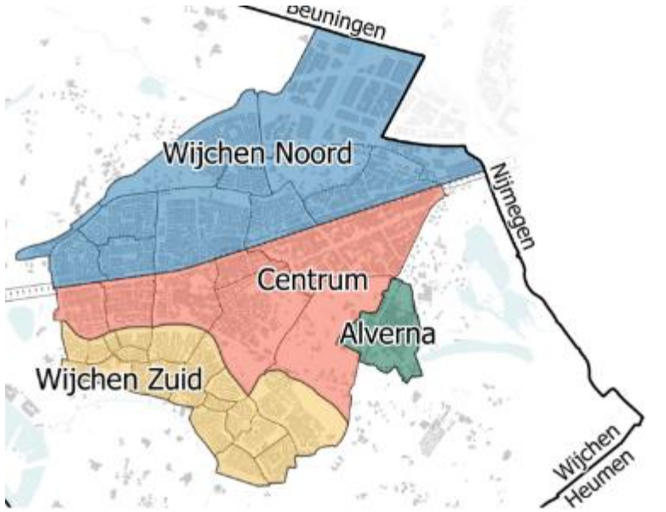

Figuur1: Verzorgingsgebied/gebiedsindeling voor dit onderzoek

[1] Distributie Planologisch Onderzoek

2 Visie op de opgave (advies)

2.1 Balans in de boodschappenstructuur

Figuur 2 geeft de balans in de boodschappenstructuur weer. Dit is een beproefd schema. Bij dit schema zijn de drie samenhangende hoofddoelen van de structuur relevant, weergegeven in de bollen. Te veel nadruk op het ene doel, kan leiden tot een conflict met een ander doel. Uitgangspunt is het streven naar een goede balans tussen de hoofddoelen:

1. **Consumentenverzorging**: de behoefte van inwoners in en bezoekers van Wijchen staat centraal. Een goede spreiding en nabijheid van boodschappenaanbod leidt tot een goede leefbaarheid. Daarmee hangt ook kwaliteit samen, zoals keuzemogelijkheden, gemak en comfort. Je moet als consument iets te kiezen hebben.
2. **Voorzieningenstructuur**: dit bepaalt de keuzemogelijkheden, diversiteit, kwaliteit en compleetheid van het aanbod. Dit is idealiter aanwezig in winkelgebieden, zodat voorzieningen van elkaars aantrekkingskracht profiteren (combinatiebezoek). Versterking van het ene voorzieningencentrum **kan** leiden tot afzwakking van het andere centrum.
3. **Economisch functioneren**: ondernemers moeten economisch goed kunnen functioneren. Dat wordt mede bepaald door de omzet per m² wvo en hangt sterk samen met specifieke locatie-eisen. Relevant voor Wijchen is de afweging voor de meest optimale supermarktlocatie, i.r.t. de woningbouwfasering en bevolkingsgroei. Dat verkleint eventuele kans op omzeteffecten of zelfs verdringingseffecten op andere supermarkten.

Naast de hoofddoelen toont Figuur 2 nog drie andere dimensies (soms spanningsvelden) waar balans nodig is:

- **Grofmazig versus fijnmazig**: te veel versnippering van voorzieningen en voorzieningencentra (fijnmazigheid) kan leiden tot slecht functionerend aanbod. De supermarkten en de centra concurreren dan te sterk met elkaar. Te veel concentratie (grofmazigheid) kan leiden tot grote

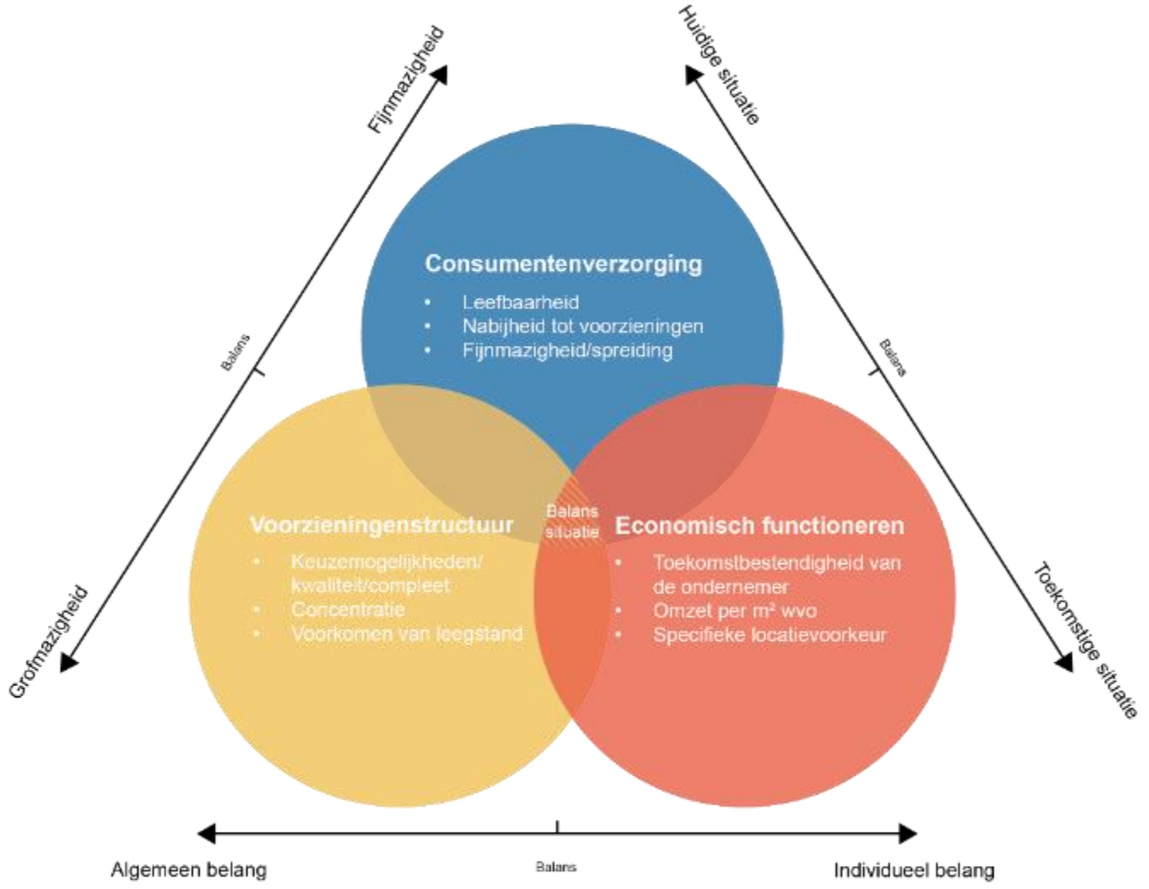

Figuur 2: Balans in de boodschappenstructuur

maar weinig voorzieningencentra. In dat geval moeten consumenten ver reizen (met de auto) wat de leefbaarheid aantast.

- **Algemeen versus individueel belang**: het is de taak van de overheid om de consumentenverzorging en de voorzieningenstructuur te borgen. Echter is ook het individueel belang relevant. Relevant voor Wijchen is dat de eventuele nieuwe supermarkt voldoende aantrekkingskracht heeft om te renderen (locatie-eisen).
- **Huidige versus toekomstige situatie:** bij de balans in de boodschappenstructuur is soms vernieuwing nodig om het evenwicht te herstellen en de structuur toekomstbestendig te maken.

2.2 Conclusies van de analyse

Navolgend geven een bondige samenvatting van het analysedeel (zie voor de onderbouwing hoofdstukken 3-5). Dit deel levert de input voor de locatie-afweging. Hierin houden we de hoofddoelen van figuur 2 aan als uitgangssituatie.

- **Gemeentelijk beleid**: de detailhandelsstructuurvisie (2022) concludeert dat er eventueel en pas op termijn distributieve uitbreidingsruimte ontstaat voor een extra supermarkt. Parallel is een adviesmemo[2] opgesteld die aangeeft dat de distributieve uitbreidingsruimte voor een extra supermarkt in Wijchen mede afhankelijk is van de woningbouwprognose (zie blauw kader hoofdstuk 1).
- **Woningbouwprognose:** Inmiddels is het aannemelijk dat de extra woningen op termijn gebouwd gaan worden. Richting 2030 neemt het inwonertal van Wijchen toe van circa 41.500 nu naar circa 44.600 in 2030[3]. Dat levert aanvullend consumentendraagvlak om het supermarktaanbod uit te breiden (zie ook par. 3.2).
- **Een DPO-benadering**[4] is een modelmatige verrekening van vraag en aanbod voor de branche supermarkten. Uit de DPO-benadering van de DSV blijkt dat er richting 2030 aanzienlijke distributieve uitbreidingsruimte is, uitgaande van de verwachte groei van het inwonertal. De uitbreidingsruimte is voldoende voor de inpassing van een nieuwe supermarkt, aldus de DSV. Dit biedt kans voor een gerichte versterking van het supermarktaanbod in Wijchen (zie ook hoofdstuk 5).
- Uit **trends en ontwikkelingen** blijkt dat supermarkten continu innoveren om aantrekkelijk te zijn. Een moderne maatvoering passend bij het concept en een goede parkeervoorziening zijn essentieel. De online verkoop neemt al jaren toe maar dit gaat tot heden niet ten koste van fysieke supermarkten. Supermarkten blijven een belangrijke rol spelen in winkelgebieden (zie ook par. 3.1).
- **De vraag- en aanbodanalyse** geeft inzicht in de consumentenverzorging en de voorzieningenstructuur:
  - **Consumentenverzorging**: de supermarkten liggen tamelijk verspreid over de kern. Wel heeft deelgebied Wijchen Zuid, enkel een Jumbo-supermarkt. In Wijchen Zuid is de supermarktdekking minder goed dan in andere delen van Wijchen. Inwoners van Zuid hebben minder keuze en moeten gemiddeld iets verder reizen. Toch kan het merendeel van de inwoners van Wijchen Zuid binnen 10 minuten fietsen een supermarkt bereiken. Vanuit de consumentenverzorging is het daarom niet ruimtelijk noodzakelijk om een supermarkt op een solitaire locatie mogelijk te maken (zie ook par. 3.3 en 3.4).
  - **Voorzieningenstructuur:** het juiste supermarktplan op de juiste plek kan een centrum versterken. Tegelijkertijd kan daardoor een ander centrum verzwakken. Hoe groot eventuele omzeteffecten zijn is afhankelijk van de uitgangspositie en het profiel van de andere centra ten opzichte van het te versterken centrum. Het Centrum van Wijchen is het belangrijkste centrum van de gemeente en heeft zowel een functie voor boodschappen als recreatief winkelen en verblijven. Het centrum van Wijchen trekt bezoekers uit heel de kern. Bij een eventuele supermarkontwikkeling elders in Wijchen kan dit leiden tot effecten. Het centrum van Wijchen heeft echter een redelijke uitgangspositie. Het winkelaanbod is in aantal zaken al jaren redelijk stabiel. De leegstand is eveneens stabiel en daarbij beperkt in vergelijking met soortgelijke centra[5]. Het centrum heeft daarbij relatief groot en een gevarieerd aantrekkelijk supermarktaanbod. De conclusie is dat een supermarktontwikkeling elders, het centrum van Wijchen niet of nauwelijks aantast (zie ook par. 3.5). Wel een aandachtspunt voor het centrum is dat er ‘her en der’ wat voorzieningen van matige kwaliteit verschijnen. Dit is echter een ontwikkeling die overal in Nederland speelt en staat los van de eventuele extra supermarkt in Wijchen.
- **Sociaaleconomische analyse en Whize doelgroepen:** supermarkten hebben sociaaleconomische meerwaarde. Zij voorzien in de eerste levensbehoeften, hebben een belangrijke ontmoetingsfunctie en creëren lokaal werkgelegenheid. Vanuit de sociaaleconomische situatie en de Whize-doelgroepanalyse (zie par. 4.5) hebben de buurten rondom Hart van Zuid de minst gunstige sociaaleconomische uitgangssituatie. Het gemiddeld inkomen is het laagst[6]. Op basis van Whize-leefstijlen blijkt dat vooral in Wijchen Zuid en in mindere mate Wijchen Noord er behoefte is aan een discountsupermarkt (zie ook hoofdstuk 5).

[2] Gemeente Wijchen. Effectenanalyse 2de supermarkt Hart van Zuid, januari 2022, door DTNP.
[3] Gemeente Wijchen. Ontwikkeling inwonertal Wijchen in de komende jaren concept, juni 2023 door Companen.
[4] DPO staat voor Distributie Planologisch Onderzoek. De Benadering is opgesteld door adviesbureau DTNP in de Detailhandelsstructuurvisie 2022).
[5] Centrale winkelgebieden van kernen met 30.000-50.000 inwoners.
[6] Ook de buurten in Wijchen Noord hebben een gemiddeld lager inkomen, maar hier wonen meer ouderen zonder inkomen.

2.3 Conclusies locatie-onderzoek

Richting 2030 ontstaat er distributieve uitbreidingsruimte voor supermarkten, als gevolg van de beoogde woningbouw en de groei van het inwonertal en consumentendraagvlak (zie voorgaande paragraaf). De gemeente Wijchen kan deze distributieve marktruimte gericht inzetten door versterking van een centrum of gebied met een extra supermarkt. Daarbij is balans in de boodschappenstructuur (figuur 2) het uitgangspunt. Een extra supermarkt moet economisch renderen. Voorwaarde hiervoor is dat alle locatie-eisen op orde zijn. Ook moet een supermarkt bijdragen aan de consumentenverzorging (boodschappen op acceptabele afstand) en de voorzieningenstructuur. Een supermarkt moet meerwaarde bieden voor het winkelcentrum en tegelijkertijd andere winkelcentra niet wezenlijk aantasten. Tabel 1 is een indicatief locatie-afwegingskader. Dit schema combineert de locatie-behoeften (eisen) van de nieuwe supermarkt met de eventuele ruimtelijke effecten op de consumentenverzorging en voorzieningenstructuur. Een uitgewerkte versie van onderstaande afwegingsmatrix per centrum en de ruimtelijke criteria staat in hoofdstuk 6.

De afwegingsmatrix geeft een integraal beeld. De matrix beoordeelt concrete winkelcentra, maar ook twee zoekgebieden (West en Zuidoost).
In de matrix zijn de verschillende planlocaties individueel, maar ook ten opzichte van elkaar getoetst op ruimtelijke criteria. Zie bijvoorbeeld het criterium ‘combinatiebezoek andere voorzieningen’. In principe leidt een supermarkt in ieder centrum tot meer combinatiebezoek, maar in het ene centrum is dit aanzienlijker dan in het andere. Daarbij zijn sommige criteria relevanter dan andere. Uitgangspunt is uiteraard dat het plan niet tot wezenlijke omzeteffecten of zelfs tot verdringingseffecten mag leiden. **De**

Tabel 1: Indicatieve locatie-afwegingsmatrix

Hoofddoel	Variabele	Centrum Wijchen	Hart van Zuid	Hof van Achterlo	Wijchen Noord	Wijchen West	Alverna	Zuidoost
Economisch functioneren supermarkten (locatiebehoefte supermarkt)	Toekomstbestendigheid nieuwe supermarkt	+/-	+	-	-	+/-	-	-
	Beschikbaarheid van panden/gronden	-	+/-	-	-	+	+/-	+/-
	Complexiteit project	-	+/-	-	-	+/-	-	+/-
	Verwervingskosten	-	+/-	+/-	-	+/-	-	+
	Parkeren[7]	+/-	+/-	+	+/-	+/-	-	+
	Verkeersafwikkeling	-	+	+/-	-	+	+	-
	Zichtbaarheid en zichtrelaties	+	+/-	+/-	+/-	+/-	+	-
Consumentenverzorging (ruimtelijke effecten)	Meerwaarde supermarkt op omgeving, vanuit leefbaarheid[8]	+/-	+	+/-	+/-	+	+	+/-
	Afstand tot andere supermarkten	-	+	-	+/-	+/-	+/-	+/-
	Supermarktdichtheid omgeving (m² per 1.000 inwoners)	-	+	-	-	+/-	+/-	+/-
Voorzieningenstructuur (ruimtelijke effecten)	Meerwaarde supermarkt op voorzieningencentrum, vanuit uitgangspositie voorzieningencentrum	+/-	+	-	+/-	+/-	+/-	-
	Combinatiebezoek andere voorzieningen	+	+	+/-	+	-	+/-	-
	Ruimtelijke kwaliteit van inpassing supermarkt	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+/-
	Omzeteffecten op andere centra	+/-	+/-	-	-	-	-	-
Totaal oordeel		-	+	-	-	+/-	+/-	-

[7] Hiervoor heeft onze planoloog een eerste inschatting gemaakt.
[8] Onze stedenbouwkundige is hierbij betrokken om een inschatting te maken voor wat betreft de ruimtelijke inpassing i.r.t. leefbaarheid.

matrix is nadrukkelijk indicatief en niet maatgevend. Omwille van overzichtelijkheid is gekozen voor de volgende eenvoudige beoordeling:

- Groen = positie, telt voor +1 in eindtotaal.
- Geel = beperkt/neutraal telt neutraal in eindtotaal.
- Rood = negatief, telt voor -1 in eindtotaal.

Het eindtotaal is de meest voorkomende beoordeling[9].

Hart van Zuid meest reële optie voor extra supermarkt

De conclusie van de matrix is dat Hart van Zuid de meest reële locatie is voor een extra supermarkt:

- Vanuit **economisch functioneren** en locatie-eisen heeft deze locatie perspectief. Hoewel er een complexe gebiedsontwikkeling nodig is, kan er wel een moderne reguliere supermarkt met parkeervoorziening worden gerealiseerd. Daarbij is er economisch perspectief voor de supermarkt, vanwege het beperkte supermarktaanbod in Wijchen Zuid. Er is een groot 'eigen' consumentendraagvlak, dat bovendien toeneemt door de woningbouwontwikkeling in Huurlingsedam en Hart van Zuid zelf.
- **Vanuit de consumentenverzorging** is daarom Wijchen Zuid en meer specifiek Hart van Zuid een logische plek voor een extra supermarkt. Dit biedt perspectief om het winkelcentrum en de directe omgeving integraal te vernieuwen. Vanuit leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit is dit nodig. De buurten rondom Hart van Zuid hebben een matige sociaal-economische uitgangssituatie. Door de renovatie van Hart van Zuid krijgt het wijkcentrum een impuls als ontmoetingscentrum.
- **Vanuit de voorzieningenstructuur** is een extra supermarkt eveneens reëel. Het wijkcentrum heeft een upgrade nodig en juist in Hart van Zuid draagt een extra supermarkt wezenlijk bij aan het perspectief als wijkcentrum. Er is namelijk een wezenlijk aantal verszaken. Dat versterkt dit centrum als boodschappencluster en stimuleert het combinatiebezoek tussen de supermarkten en de andere winkels. Het centrum verstevigt zijn verzorgingsrol voor heel Wijchen Zuid.

Andere centra of zoekgebieden zijn niet of minder geschikt voor een extra supermarkt

De andere winkel- of zoekgebieden zijn niet of minder geschikt voor een extra supermarkt. Navolgend geven we per locatie de voornaamste argumenten:

- **In het centrum van Wijchen** is vooral de ruimtelijke inpassing van een extra supermarkt problematisch. Er zijn geen panden direct beschikbaar en daarbij moet de supermarkt als bronpunt dichtbij de parkeervoorziening liggen. De meerwaarde van een extra reguliere supermarkt voor het centrum is daarbij beperkt. Er zijn al drie reguliere en één speciale supermarkt. Centrum Wijchen heeft een redelijke tot goede uitgangspositie. Er is geen wezenlijke noodzaak voor versterking met een extra supermarkt.
- **In het Hof van Achterlo** voegt een extra supermarkt eveneens weinig toe, omdat het centrum in de huidige vorm met 2 reguliere supermarkten al te groot lijkt voor zijn verzorgingsfunctie. Deelgebied Wijchen Noord heeft relatief veel supermarktaanbod. De extra supermarkt in Hof van Achterlo zou sterk concurreren met de aanwezige supers en zal een deel van de besteding uit andere wijken moeten halen. Dat is problematisch vanwege de matige autobereikbaarheid. Een extra supermarkt zal matig functioneren.
- **Voor winkelgebied Wijchen Noord (Tunnelweg)** geldt grotendeels hetzelfde als Hof van Achterlo. Een extra supermarkt zal moeten concurreren met aanwezige supermarkten in dit deelgebied van Wijchen en zou eveneens een deel van de besteding van buiten de wijk moeten halen. Dat lijkt niet realistisch vanwege de matige autobereikbaarheid.
- **Locatie West:** in dit deelgebied komen in totaal circa 1.300 woningen, wat leidt tot circa 2.800 nieuwe bewoners[10]. Dat is te weinig consumentendraagvlak voor een 'eigen' reguliere supermarkt. De supermarkt zou dan veel besteding vanuit andere wijken moeten halen. Dat is mogelijk wanneer de supermarkt aan de doorgaande weg wordt gerealiseerd. In dit geval zijn echter ook de effecten op de omliggende centra groter omdat bestedingen verschuiven. Vooral nabijgelegen winkelcentra zoals Hof van Achterlo en Hart van Zuid kunnen hieronder leiden.
- **Locatie Alverna:** Alverna is een kleine kern. De kern met circa 1.600 inwoners had tot voor kort een buurtsupermarkt. Het gebied heeft te weinig consumentendraagvlak voor een eigen reguliere supermarkt. De supermarkt zal veel besteding uit andere deelgebieden moeten halen wat zorgt voor omzeteffecten op o.a. Hart van Zuid en Wijchen Centrum.
- **Zuidoost:** hiermee bedoelen de buurt Huurlingsedam en de buurten ten zuidwesten van het Wijchens Meer (zie ook figuur 12). In beginsel kan het totale gebied van 5.500 inwoners voldoende 'eigen' consumentendraagvlak vormen voor een reguliere supermarkt, mits de inwoners in dat gebied overwegend daar de boodschappen doen. Dit lijkt echter onrealistisch. Het Wijchens Meer vormt een barrière tussen de zuidwestelijke buurten en de Huurlingsedam. Ook is de verkeersafwikkeling problematisch en zal het plan effect hebben op o.a. Hart van Zuid en Centrum Wijchen.

2.4 Advies en overwegingen

Ruimtelijke effecten beperkt bij supermarktversterking

Uit de voorgaande paragraaf blijkt dat een extra supermarkt in Hart van Zuid de meest optimale locatie is qua ruimtelijke criteria. Dit winkelgebied neemt aanzienlijk toe in aantrekkelijkheid. Dat kan effecten hebben op an-

[9] In het geval er sprake is van een gelijke score heeft BRO hier een waardeoordeel aan gekoppeld.
[10] Uitgaande van gemiddelde huishoudensgrootte in 2030 van 2,17.

dere centra. BRO verwacht echter niet dat deze versterking wezenlijk effect zal hebben op de supermarkten in de ondersteunende centra Wijchen Noord en Hof van Achterlo. Zij hebben primair een boodschappenfunctie voor de omliggende buurten en dat verandert niet bij versterking van Hart van Zuid. Het centrum van Wijchen trekt wel besteding vanuit heel Wijchen. Een versterking van Hart van Zuid kan daarom effect hebben op Wijchen centrum. BRO verwacht echter dat dit effect beperkt zal zijn. Mogelijk zal Hart van Zuid wat meer bestedingen en bezoekers ombuigen van centrum Wijchen naar Hart van Zuid. Dit effect zal echter beperkt zijn en deels of volledig gecompenseerd worden door het groeiende inwonertal. Dit is afhankelijk van het te ontwikkelen supermarktscenario. Het kan bijvoorbeeld een volledig nieuwe supermarkt zijn, of een verplaatsing van een bestaande supermarkt in Wijchen. We lichten een aantal scenario's toe.

Scenario 1: Nieuwe supermarktspeler in Hart van Zuid

In dit scenario komt er een nieuwe supermarkt bij. Dit kan bijvoorbeeld een speler zijn die nog niet in Wijchen aanwezig is. Vanuit distributief oogpunt is scenario 1 te motiveren. Er ontstaat richting 2030 (en verder) voldoende consumentendraagvlak en distributieve uitbreidingsruimte voor de toevoeging van een nieuwe supermarkt in de kern Wijchen. Een argumentatielijn is dat vanuit distributief oogpunt een wezenlijke versterking van het supermarktaanbod zelfs nodig is om een passend niveau van voorzieningen te houden in Wijchen. BRO verwacht mede vanwege de distributieve uitbreidingsruimte dat eventuele omzeteffecten of zelfs ruimtelijke effecten (verdringing) beperkt en aanvaardbaar zijn in zowel de kern als specifiek centrum Wijchen. Toch kunnen er altijd enige omzeteffecten optreden bij omliggende supermarkten. In dit scenario zijn de eventuele omzeteffecten op andere supermarkten verhoudingsgewijs wat groter dan bij de volgende scenario's. Er komt immers een nieuwe supermarkt bij met een eigen omzetclaim en klantenkring. Voor de ontwikkelaar is dit doorgaans echter wel een relatief eenvoudig scenario. Er hoeft immers geen supermarkt te worden verplaatst, wat leidt tot meer complexiteit van het project.

Scenario 2: Verplaatsende supermarkt in Wijchen

In dit scenario verplaatst een reguliere supermarkt naar Hart van Zuid. In dit scenario zijn de omzeteffecten op andere supermarkten beperkter dan bij scenario 1. Om de volgende ruimtelijke overwegingen komt enkel de Aldi in Hof van Achterlo hiervoor in aanmerking:

- Hof van Achterlo is het enige ondersteunende winkelcentrum waar twee reguliere supermarkten aanwezig zijn. Het deelgebied Wijchen Noord heeft relatief veel supermarktaanbod. Hierdoor functioneren de supermarkten naar verwachting redelijk maar mogelijk niet optimaal.
- Bij een verplaatsing komt er meer evenwicht in de structuur. De deelgebieden Wijchen Noord en Zuid krijgen beiden 2 reguliere supermarkten.
- Een verplaatsende supermarkt leidt tot kleinere omzeteffecten op andere supermarkten, dan een volledige nieuwe supermarkt. De supermarkt heeft immers al een bestaande klantenkring. In scenario 2 zijn de effecten op andere supermarkten in zowel de kern als centrum Wijchen daarom kleiner dan in scenario 1.
- De Jan Linders-supermarkt in Hof van Achterlo is vervangen door de door formule Albert Heijn, die ook eigenaar is van de locatie.
- Het is mede daarom logisch dat niet Albert Heijn maar Aldi verplaatst naar Hart van Zuid. Discounter Aldi sluit qua profiel ook goed aan bij de leefstijlen van de inwoners van Wijchen Zuid en is onderscheidend t.o.v. de aanwezige Jumbo-supermarkt.
- In Hof van Achterlo kan Albert Heijn door de verplaatsing van Aldi een moderne supermarkt realiseren. Het is denkbaar dat de Albert Heijn iets groter wordt dan de voormalige Jan Linders, zodat Albert Heijn ook haar discountassortiment kan aanbieden. Ook zou een deel van de ruimte kunnen worden ingezet voor een dagwinkel zoals een bakker. Uitgangspunt is dat Hof van Achterlo voldoende aantrekkelijk blijft.

Scenario 3: Geen ontwikkeling op dit moment

In dit scenario vindt er geen ontwikkeling plaats. Dan zijn er sowieso geen omzeteffecten op supermarkten in de kern en centrum Wijchen.

Negatief is dat de nodige vernieuwing van Hart van Zuid op losse schroeven staat. De inwoners van Wijchen Zuid blijven dan weinig keuze hebben in supermarktaanbod en zullen verder moeten rijden voor aanvullend supermarktaanbod. Gelet op de matige uitgangspositie van Hart van Zuid en de omliggende buurten is het denkbaar dat Hart van Zuid op termijn verder verschraalt als boodschappencentrum. Bijvoorbeeld wanneer de bakker of slager sluiten en er andere voorzieningen zoals belwinkels voor terugkomen. In dat geval zouden steeds meer bezoekers uitwijken naar elders, waardoor het centrum in een neerwaartse spiraal komt.

Advies BRO

Met de groei van Wijchen is er distributieve ruimte voor de toevoeging van een extra supermarkt. Vanuit de locatiematrix blijkt dat Hart van Zuid de beste plek is. Dit kan zowel een nieuwe supermarkt (scenario 1) als een verplaatser zijn (scenario 2). Het advies van BRO is dat zowel scenario 1 als 2 (verplaatsing Aldi) te overwegen zijn. In beide scenario's zijn de ruimtelijke effecten naar verwachting beperkt en aanvaardbaar, maar in scenario 2 is het risico op omzeteffecten kleiner dan in scenario 1. Het derde scenario (niets doen) is eigenlijk geen reële optie. Er ontstaat immers distributieve uitbreidingsruimte voor een gerichte versterking van het supermarktaanbod. Uit voorliggend onderzoek blijkt het belang voor een versterking van Hart van Zuid. In de DSV staat dat één supermarkt voor Hart van Zuid in beginsel volstaat. Als gemeente Wijchen ervoor kiest om Hart van Zuid te versterken met een supermarkt, is dat wel in lijn met de algemene doelen van de DSV. Namelijk een goede en evenwichtige consumentenverzorging en vitale voorzieningencentra. Daarbij is ook oog voor de eventuele effecten en positie van centrum Wijchen en de andere centra. Uit voorliggend rapport blijkt namelijk dat een versterking van Hart van Zuid nodig is voor een gebalanceerde en toekomstbestendige winkelstructuur, passend bij het consumentendraagvlak. Dat zijn relevante beleidsdoelen en ambities uit de DSV. Verder onderbouwt voorliggend rapport ook waarom specifiek op Hart van Zuid een versterking nodig is en juist minder in de andere winkelgebieden en zoekgebieden. Adviesbureau BSP kwam eind 2021 tot dezelfde conclusie (zie hoofdstuk 1).

3 Vraag/aanbod-analyse

In dit hoofdstuk staan de belangrijkste trends en ontwikkelingen in de dagelijkse voorzieningensector. Daarmee samenhangend is inzicht gegeven in het huidig en toekomstig draagvlak (demografische ontwikkeling), het huidig winkelaanbod, de kwaliteit en spreiding van het winkelaanbod.

3.1 Trends in boodschappen doen

Figuur 3 toont belangrijke supermarkttrends. Aan de hand daarvan gaan we in op de voornaamste trends en ontwikkelingen.

Behoefte fysieke supermarkten, ondanks online

- Ondank de groei van online blijft er behoefte aan fysieke supermarkten. Hoewel de groei van online doorzet gaat dit tot heden niet ten koste van de bestedingen in de fysieke winkels.
- De verwachting is dat in 2030 meer mensen online boodschappen doen. Met name **drukke koopkrachtige huishoudens** kopen steeds meer online vanwege gemak en efficiëntie. Flitsbezorgers, maaltijdaanbieders en online supermarkten spelen hier op in. Ook bestaande supermarktformules bieden online bezorging als 'dienst' aan.
- Het **online verdienmodel** is anno 2022 veelal **onrendabel**, maar dit kan mogelijk veranderen als één of enkele partijen een dominante marktpositie verwerven of de bezorgkosten worden doorberekend aan de klant.
- BRO verwacht niet dat meer online oriëntatie zal leiden tot minder behoefte aan winkelruimte, maar wel tot **nieuwe concepten** en **andere ruimtebehoeften**. We zien de trend dat bestaande supermarkten blijven moderniseren om relevant te blijven. Bovendien zullen ook online supermarkten, hybride concepten (online en offline) of andere specifieke concepten fysiek ruimte nodig hebben.

Figuur 3: Overzicht van de belangrijkste supermarkttrends.

Naast schaalvergroting ook schaalverkleining

- Supermarkten werden de laatste jaren steeds groter, passend bij het profiel van de winkel. Zo wordt meer **service, gemak en keuzemogelijkheden** voor de consument geboden. Supermarktformules verschillen qua profiel (zie Figuur 4). Het ideaalbeeld was een reguliere supermarkt, centraal in een groot verzorgingsgebied, goed bereikbaar en gratis parkeren, omringd met andere winkels en voorzieningen.
- De **schaalvergroting** van de laatste jaren is duidelijk zichtbaar in Wijchen. De gemiddelde omvang van een supermarkt is in Wijchen circa 1.100 m² wvo, terwijl dit landelijk rond de 1.000 m² wvo ligt. Wijchen heeft echter geen zeer grootschalige supermarkt.
- De **XL supermarkten of foodmarkten** (vanaf circa 2.500 m² wvo) zijn de laatste jaren in Nederland wel gegroeid, maar de verwachting is dat de rek er wel uit is. Er wordt vooral ingezet op modernisering van bestaande reguliere supermarkten. Hier zal ook in Wijchen de komende jaren de focus liggen.
- Naast schaalvergroting neemt ook het belang van **diversificatie en schaalverkleining** toe. Nieuwe concepten hebben kans van slagen als ze voldoende onderscheidend zijn, een specifiek verzorgingsgebied bedienen en/of specifieke doelgroepen aantrekken. Denk aan kleinschalige supermarkten gericht op verantwoord, duurzaam en biologische producten, minisupers gericht op specifieke groepen zoals de Poolse of Turkse supermarkt of de campus-supermarkt of een kleinere gemakswinkel in de buurt (city-stores).
- Ook de reguliere supermarktformules realiseren zich dat steeds groter niet altijd nodig is. Inzet om **meer kwaliteit en diversiteit** is belangrijker dan puur meer kwantiteit. In sommige gevallen is echter een stukje schaalvergroting nodig om de kwaliteit te kunnen bieden.

Kwaliteit en toekomst van levensmiddelenspeciaalzaken

- Het **toekomstperspectief** van de levensmiddelenspeciaalzaken **wisselt**. Met name tijdens de coronajaren (2020, 2021) werd de bakker, groenteboer, slager en polier goed bezocht. Al jaren moeten deze zaken echter concurreren met de grotere supermarkten.
- Kwaliteit en keuzemogelijkheden van een specifieke productgroep, dat is waar de speciaalzaken zich in **onderscheiden**. Ze zitten idealiter dichtbij de supermarkt, omdat de consument graag combinatiebezoeken doet.
- Speciaalzaken kenmerken zich bovendien door **lokaal ondernemerschap**. Dit is enerzijds een kwaliteit, maar anderzijds een risico. Veel winkels met ondernemers op leeftijd hebben geen bedrijfsopvolging. Ook nemen de lasten fors toe (energie, personeel, grondstoffen, etc.). Hierdoor komen ondernemers soms in zwaar weer, met mogelijk sluiting en leegstand als gevolg. De behoefte van de consument aan **kwalitatief hoogwaardig en duurzaam voedsel** neemt wel toe. Hierdoor blijft er markt voor speciaalzaken.

Rol van supermarkt in winkelgebieden blijft groot

- De supermarkten zijn momenteel de belangrijkste publiekstrekkers van buurt-, wijk-, dorps- en stadsdeelcentra. Dit zal in de toekomst zo blijven. Andere voorzieningen profiteren van de aantrekkingskracht via combinatiebezoek. Dit onderstreept het belang van behoud van concentratie van supermarkten in centrumgebieden.
- De grotere supermarkten trekken bovendien steeds meer services naar zich toe. Denk aan het afhaalpunt voor pakketjes, een uitleenpunt of het faciliteren van ontmoetingen. Ook trekken supermarkten steeds meer non-food activiteiten naar zich toe. Reguliere supermarkten worden steeds meer warenhuizen. Dit hangt ook samen met de schaalvergroting. De sociaal-maatschappelijke waarde van de supermarkt wordt daardoor alleen maar belangrijker, evenals de rol en aantrekkingskracht van de supermarkt in een centrumgebied. Dit bepaalt uiteindelijk ook de leefbaarheid van een dorp, buurt of wijk.

Opgaven van middelgrote centra

- In algemene zin hebben middelgrote centra een opgave. Zeker als er sprake is van te veel winkelaanbod met een te weinig onderscheidend karakter. De opgaven en het perspectief verschillen echter sterk per centrum.
- We zien goed draaiende middelgrote centra (zoals Wijchen) wanneer er een gevarieerd en kwalitatief onderscheidend aanbod is ten opzichte van andere centra en het internet. Ook een goede aanvulling van boodschappen en doelgerichte aankopen op recreatief aanbod is hierbij van belang.
- In de meeste centra is de opgave het winkelaanbod beter af te stemmen op de eigen inwoners. Zowel qua omvang als samenstelling. De juiste balans tussen het aanbod in het centrum en het aanbod in de overige centra is hierbij cruciaal.

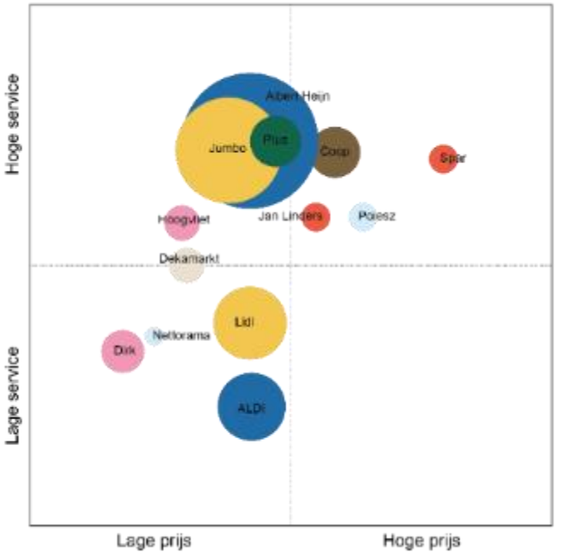

Figuur 4: Segmentatie supermarktformules (o.b.v. meerdere bronnen)

3.2 Demografische ontwikkeling

- Tabel 2 geeft de bevolkingsprognose van de gemeente Wijchen weer voor 2030 en 2035. De berekening houdt rekening met zowel de natuurlijke bevolkingsgroei als de groei door woningbouwplannen.
- De gemeente Wijchen groeit qua inwonertal. Dit komt door een toestroom uit omliggende gemeenten, voornamelijk uit Nijmegen, en het buitenland. Figuur 5 toont de voornaamste woningbouwlocaties.
- Met name jonge en kleine huishoudens vestigen zich in de gemeente (figuur 8 volgende pagina). De meeste vestigers betrekken sociale huur (34%), maar ook het kopen van een grondgebonden woning in Wijchen (32%) is populair (figuur 9 volgende pagina).
- De gemeente heeft tot 2030 een planvoorraad van 2.275 woningen, waarvan 58% eengezinswoningen betreft en 42% appartementen. Tot 2035 neemt de planvoorraad toe tot 2.950 woningen. De verhouding eengezinswoningen/appartementen blijft gelijk.

Tabel 2: Bevolkingsprognose (Bron: Companen, juni 2023)

	2030	2035
Huidig inwonertal	41.540	41.540
Natuurlijke bevolkings-groei	950	1.100
Extra door woning-bouwplannen	2.150	3.100
Bevolkingsprognose	**44.640**	**45.740**

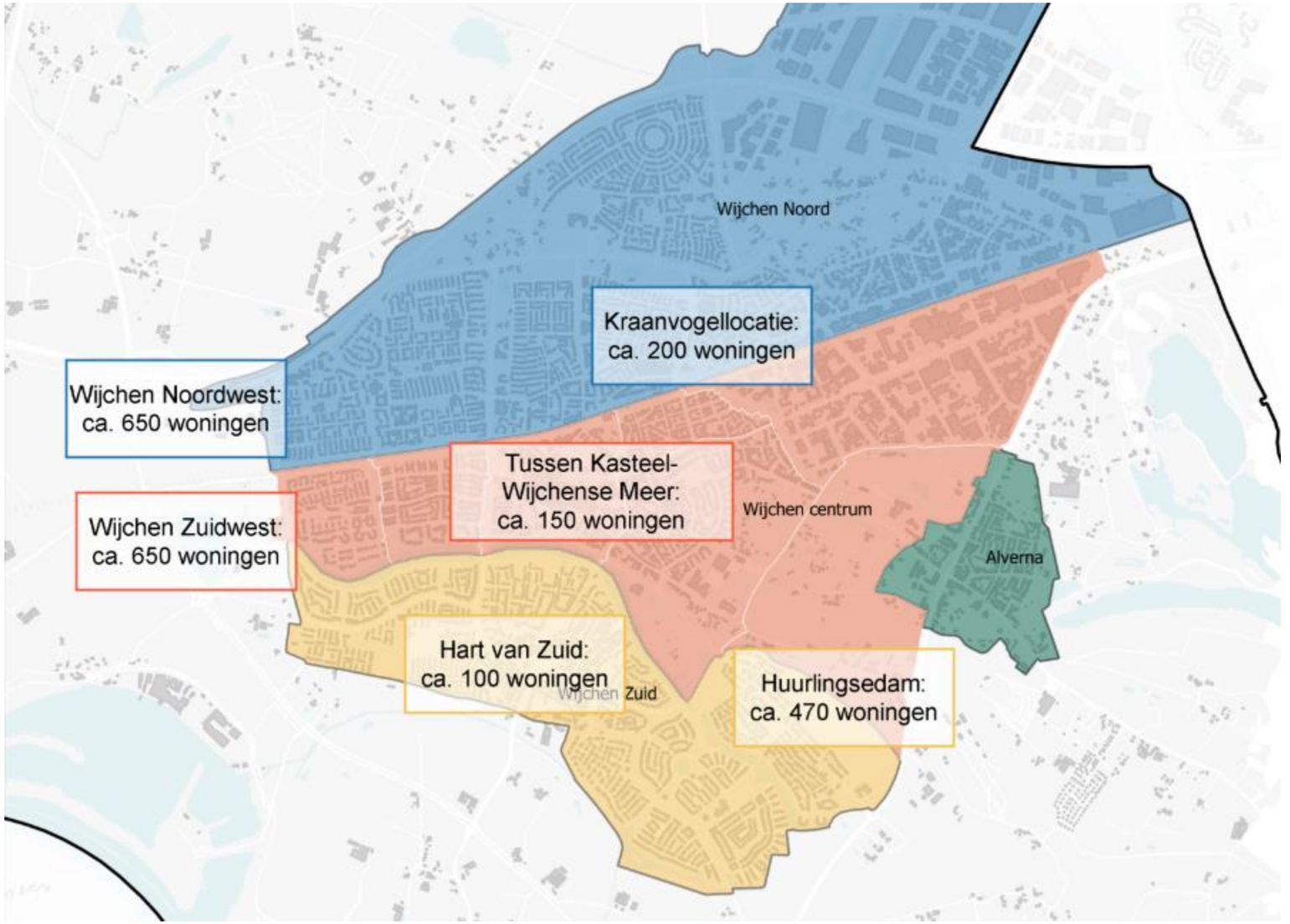

Figuur 5: Woningbouwlocaties in Wijchen[11]

[11] Informatie vanuit gemeente Wijchen en onderzoek Companen 2023.

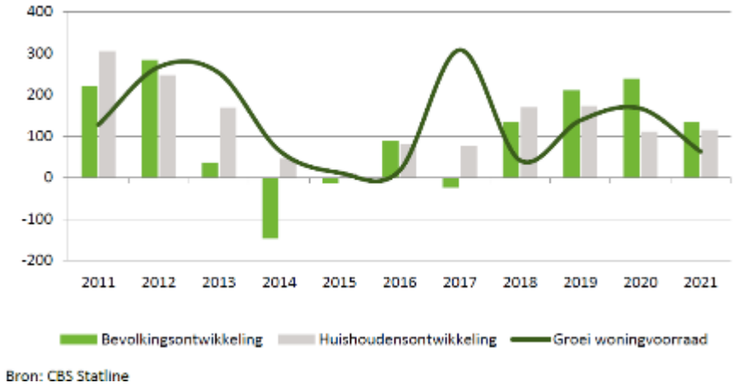

Bron: CBS Statline

Figuur 6: Ontwikkeling woningvoorraad (Bron Companen, 2023)

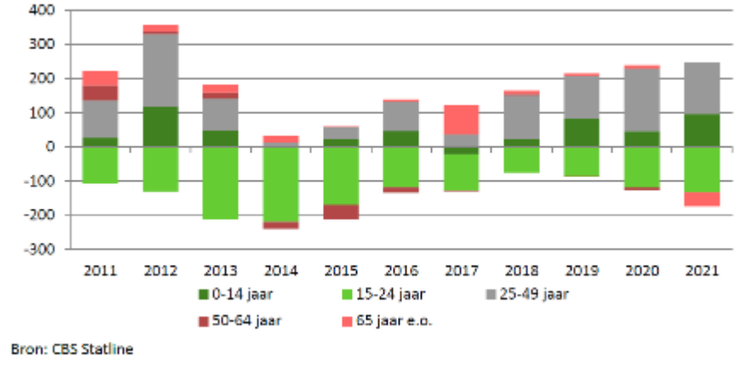

Bron: CBS Statline

Figuur 7: Migratiesaldo naar leeftijd (Bron, Companen, 2023)

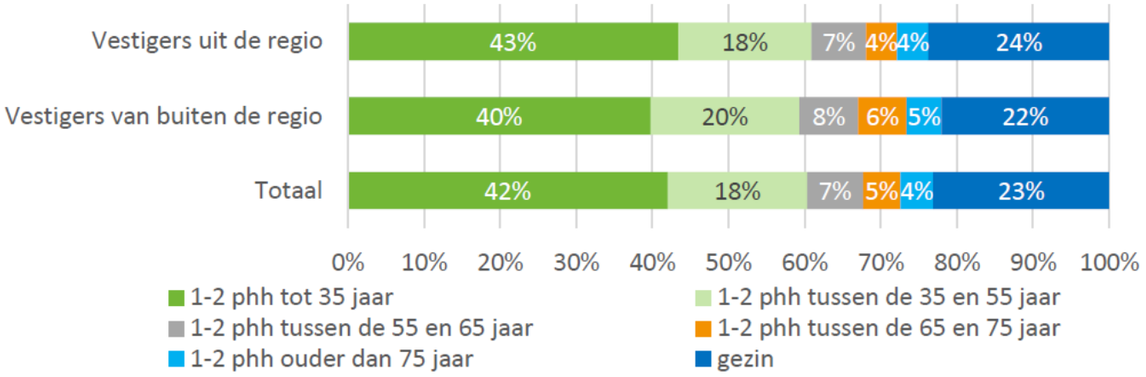

Figuur 8: Profiel van vestigers in de gemeente naar huishoudtype, 2011-2021 (Bron: CBS Microdata, bewerking Companen)

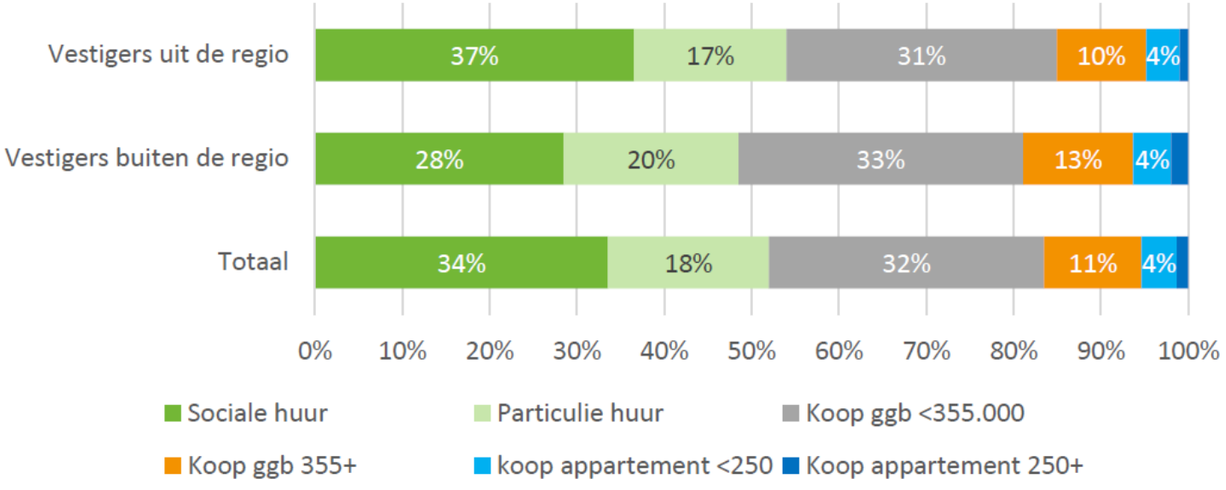

Figuur 9: Betrokken woningen door vestigers in de gemeente, 2011-2021 (Bron: CBS Microdata, bewerking Companen)

3.3 Dagelijks aanbod Wijchen

- Figuur 10 toont de dagelijkse voorzieningen in Wijchen. Te weten: supermarkten (naar grootte), overige levensmiddelenzaken (zoals bakkers en slagers) en persoonlijke verzorging (zoals drogisterijen en parfumeriezaken).
- Wijchen telt sinds het sluiten van de buurtsuper in Alverna 8 supermarkten met een totale omvang van 8.823 m² wvo (zie tabel 3).
- Het totale dagelijks aanbod bestaat uit 42 verkooppunten met een totale omvang van 11.928 m² wvo.
- In het centrum bevindt zich de grootste concentratie overig dagelijks aanbod met 24 speciaalzaken. In de buurt-, wijkcentra zijn naast één of twee supermarkten vaak ook enkele speciaalzaken gevestigd. De grootste concentratie is te vinden in Zuiderpoort met 8 speciaalzaken.
- Er speelt een plan om vanaf 2025 in Bergharen (niet in figuur weergegeven) een kleine buurtwinkel met bakkerij en broeikas voor groente en fruit te realiseren. De winkel wordt gerund door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Tabel 3: Supermarkten in Wijchen (Locatus 2023)

Naam	Straat	Winkelgebied	m² wvo
Albert Heijn	Europaplein	Centrum	1.600
Jumbo	Herenstraat	Centrum	1.375
Jumbo	Zuiderpoort	Zuiderpoort	1.326
AH(voorheen Jan Linders)	Homberg	Overig Wijchen	1.296
Lidl	Touwslagersbaan	Centrum	1.080
Plus	Tunnelweg	Tunnelweg	1.045
Aldi	Homberg	Overig Wijchen	920
Tayba Markt	Spoorstraat	Centrum	181
Totaal wvo			**8.823**

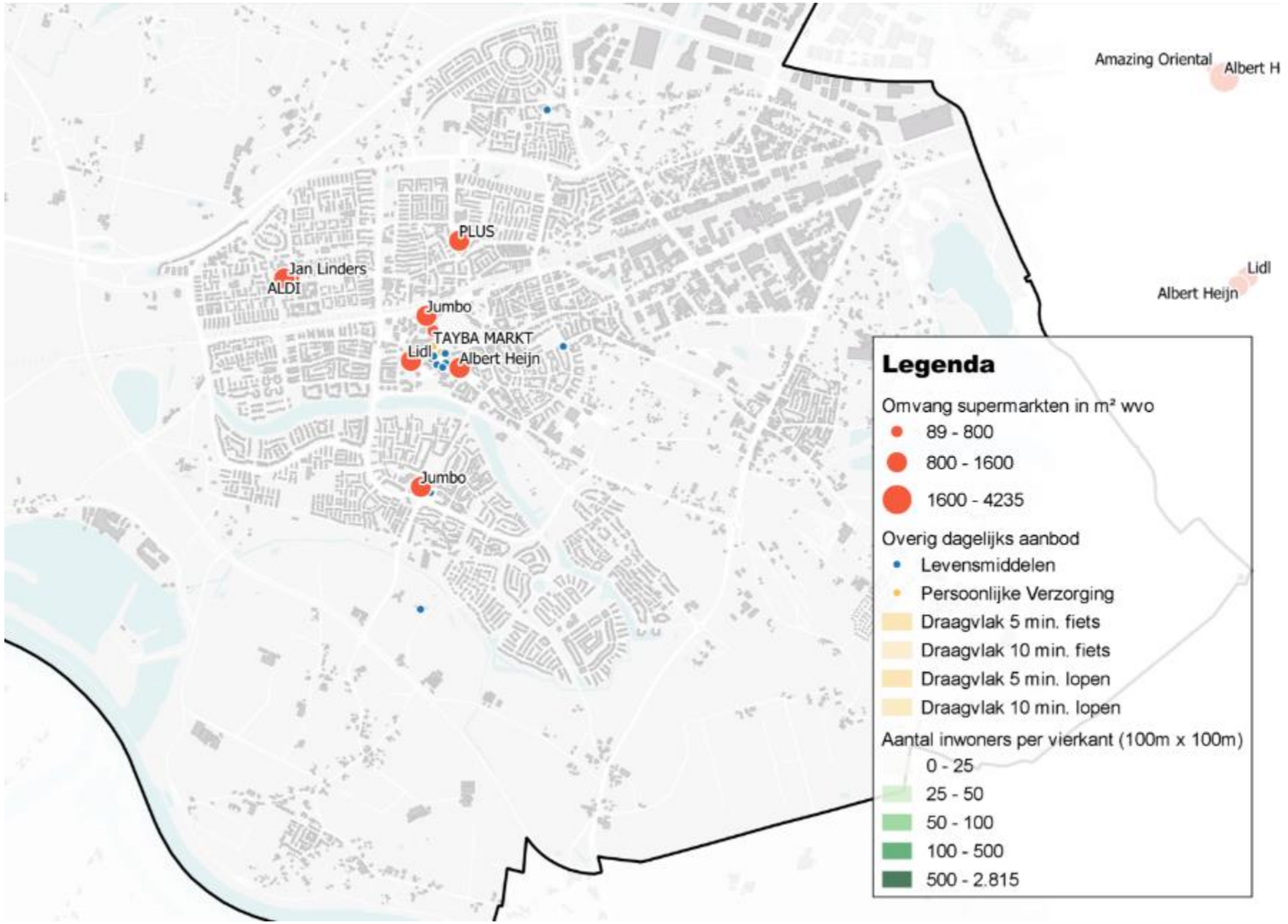

Figuur 10: Dagelijks aanbod in de kern Wijchen (Locatus, 2023)

3.4 Reistijd naar supermarkten

Figuren 11 en 12 tonen zowel de spreiding van de inwoners (groene vlakken) als de reistijd naar supermarkten. Figuur 11 toont de fietsafstand, figuur 12 de loopafstand. Uit de figuren blijkt het volgende:

- Het grootste deel van de inwoners in Wijchen heeft binnen redelijke[12] reistijd (zowel met de lopend als per fiets) toegang tot een supermarkt. Wel zijn er gebieden waar de reistijd langer is dan gemiddeld en de keuzemogelijkheden in aantal en typen supermarkten beperkter is, zoals in Woezik Wijchen West, Alverna en Wijchen Zuidoost.
- Door de oogharen bezien is de consumentenverzorging in Wijchen Zuid relatief matig. Er is één supermarkt (Jumbo). Consumenten moeten wat langer reizen dan in Wijchen Centrum of Noord.

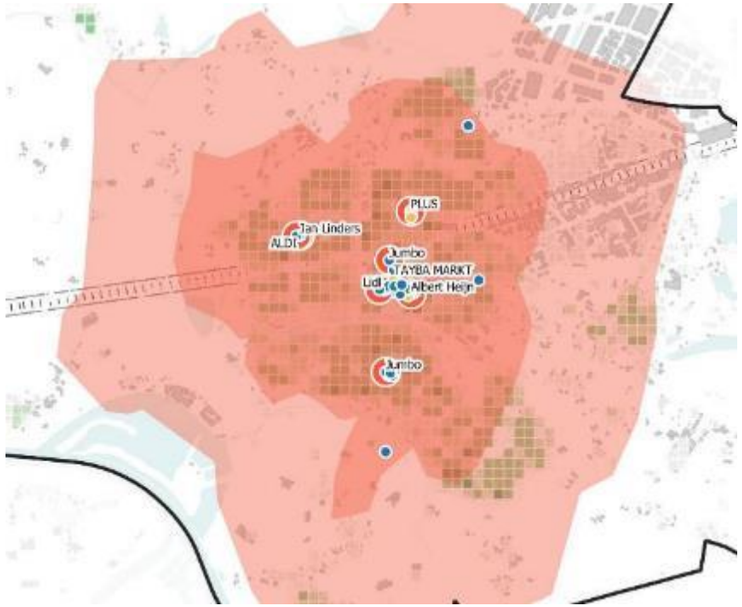

Figuur 11: Draagvlak supermarkten Wijchen o.b.v. 5 & 10 minuten fietsen

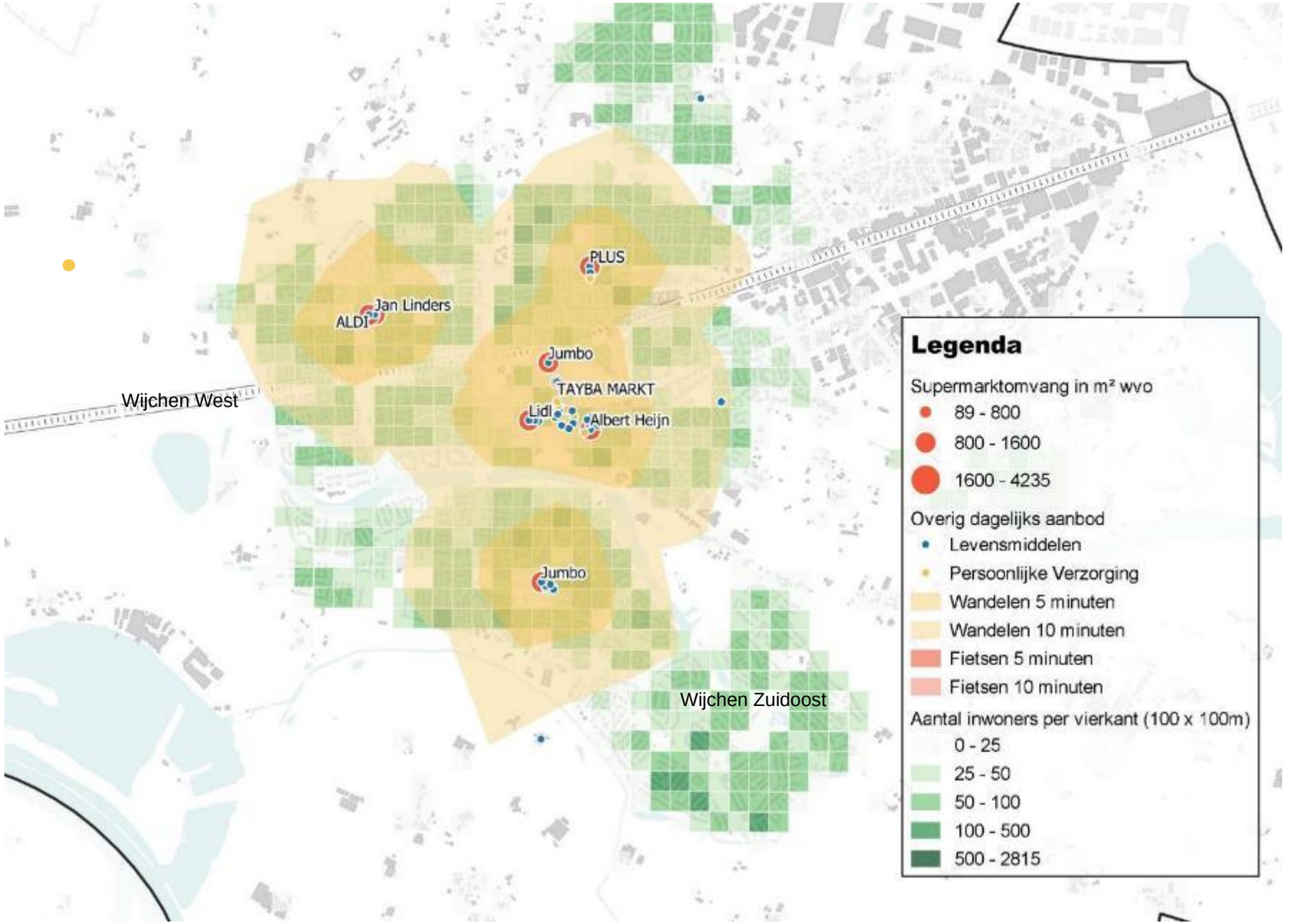

Figuur 12: Draagvlak supermarkten Wijchen o.b.v. 5 & 10 minuten lopen

[12] Hiervoor zijn geen uniforme richtlijnen en verschilt per locatie.

3.5 Ontsluiting van Wijchen in relatie tot de dagelijkse boodschappenstructuur

- Wijchen is door zijn locatie nabij Nijmegen goed bereikbaar via het wegennet. De kern is omgeven door de snelwegen A50 (westen), A326 (noorden) en de A73 (Oosten). Aan de Zuidwestelijke en Zuid-oostelijke kant liggen ook nog N-wegen waardoor de kern van alle kanten goed ontsloten is (zie figuur 13).
- De blauwe lijnen in de bebouwde kom geven aan waar auto's 50 km/h mogen rijden (hoofdwegen). Alleen de beide Jumbo's zijn gevestigd aan een hoofdweg.
- De Lidl en Albert Heijn bevinden zich niet aan een hoofdweg, maar wel aan de rand van het centrum. Hierdoor worden combinatiebezoe-ken met de binnenstad gestimuleerd. De overige supermarkten bevin-den zich centraler in de (woon)wijken en zijn daardoor meer gericht op buurtbewoners.
- Sinds de sluiting van de buurtsuper in Alverna moeten de inwoners van de kern hun boodschappen elders doen. Uit tabel 4 blijkt dat de Jumbo Zuiderpoort en Albert Heijn dichtstbijzijnde supermarkten zijn voor hen.

Tabel 4: Afstandsmatrix Alverna naar supermarkten

Naam	Straat	Afstand In Km	Reistijd Auto
Jumbo	Zuiderpoort	3,2	6
Albert Heijn	Europaplein	3,2	6
Jumbo	Herenstraat	3,9	7
Lidl	Touwslagersbaan	3,8	7
Plus	Tunnelweg	3,8	8
Tayba Markt	Spoorstraat	4,0	8
Albert Heijn	Homberg	4,7	10
Aldi	Homberg	4,9	10

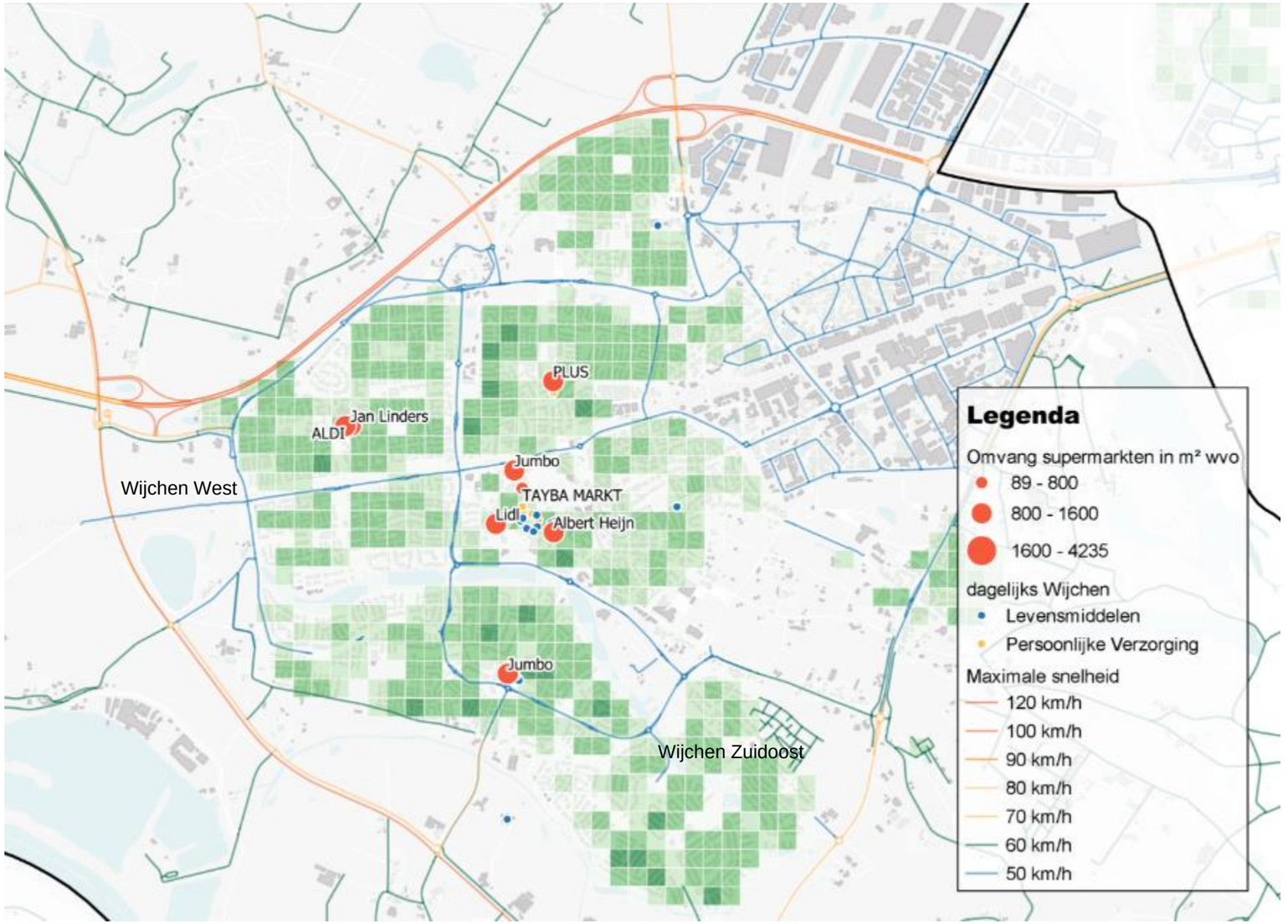

Figuur 13: Dagelijks aanbod in Wijchen in relatie tot spreiding inwoners en ontsluiting auto.

3.6 Ontwikkeling centrum Wijchen

Navolgend gaan we bondig in op de uitgangssituatie van centrum Wijchen, want een extra supermarkt kan effect hebben op centrum Wijchen.

- Figuur 14 laat de stabiele ontwikkeling van het centrum van Wijchen over de afgelopen 10 jaar zien. Hoewel het aantal verkooppunten nagenoeg gelijk is gebleven, zijn er wel verschillen per groep zichtbaar.
- Figuur 15 geeft de functiemix weer in het centrum van Wijchen. Het aanbod dagelijks, mode & luxe, in/om huis en diensten zijn allen licht afgenomen. Hiertegenover staat een toename in horeca. Ook het aanbod cultuur & ontspanning is toegenomen over de jaren. Bovendien is de leegstand ook afgenomen in het centrum.
- De verhouding tussen het aantal winkels in Wijchen centrum versus de ondersteunende boodschappencentra verschoof tussen 2013 en 2023 richting centrum Wijchen en bedraagt circa 82%. In referentiekernen[13] bedraagt dit circa 73%. Conclusie is dat Wijchen relatief veel winkelaanbod in het centrum heeft. Ook heeft centrum Wijchen verhoudingsgewijs meer dagelijks aanbod (in wvo), dan referentiecentra. Dit is ook een indicatie dat de boodschappenfunctie van het centrum er goed voor staat.

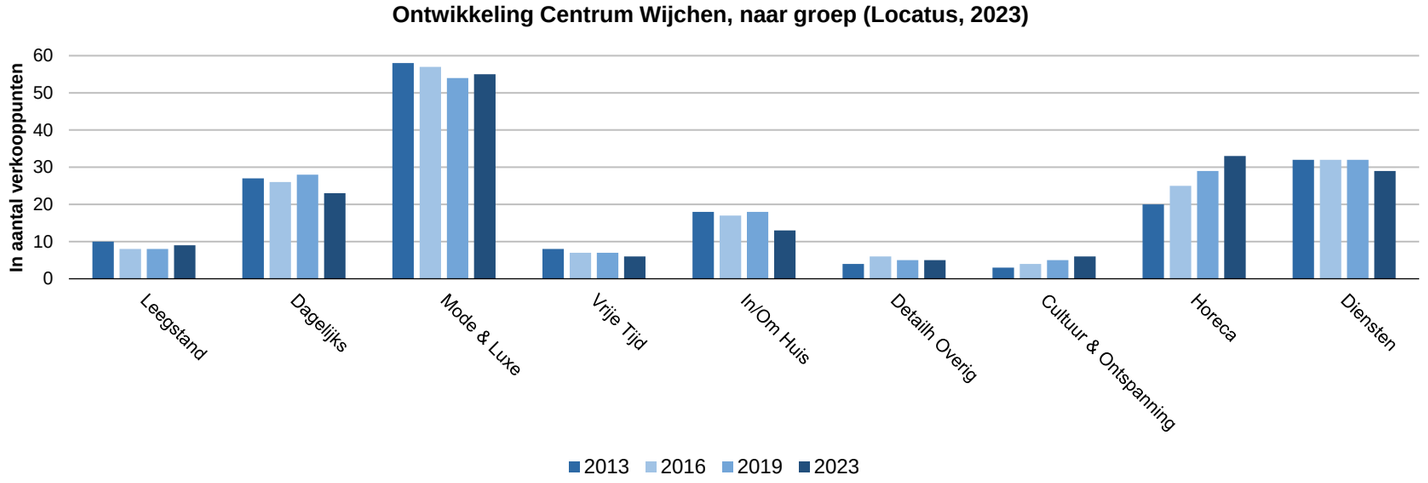

Figuur 14: Ontwikkeling Centrum Wijchen, naar groep (Locatus, 2023)

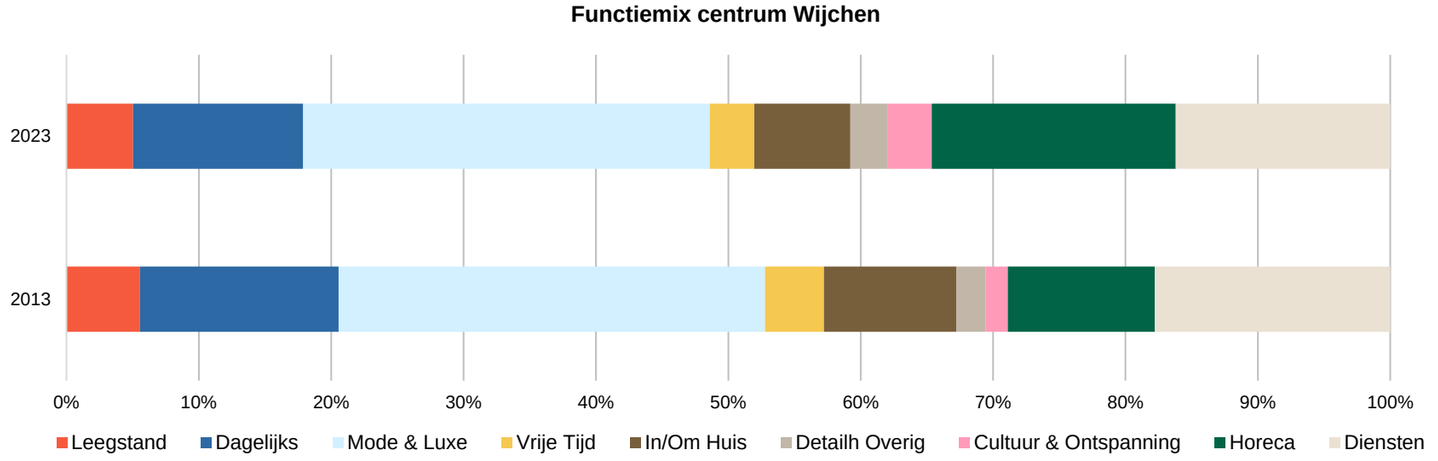

Figuur 15: Functiemix Wijchen Centrum in % van vkp (Locatus 2023).

[13] Kernen met circa 30.000 tot 50.000 inwoners Locatus Retailverkenner.

4 Sociaaleconomische analyse

Deze analyse gaat in op de sociaal-demografische en sociaaleconomische situatie van Wijchen en de buurten. We geven o.a. inzicht in leeftijd, arbeidsparticipatie, leeftijd, inkomen en leefstijl.

4.1 Spreiding inwoners naar leeftijd

- Figuur 16 geeft de verdeling van de inwoners van gemeente Wijchen over verschillende leeftijdsklassen. Daarnaast wordt een prognose gemaakt voor 2050. Hieruit blijkt dat met name het aandeel 75+ers in de toekomst toeneemt. Alle andere leeftijdsklassen nemen daardoor wat af.
- Figuur 17 toont de spreiding van inwoners over de kern Wijchen. De cirkeldiagrammen schetsen de leeftijdsverdeling over buurten. In en rond het centrum woont verhoudingsgewijs de grootste groep ouderen. Ook wonen in het noordwesten van Wijchen relatief veel ouderen. Bovendien wonen hier veel mensen tussen de 45-64 jaar. Naar verwachting zal een groot aandeel van de extra 75+ers straks in deze wijken woonachtig zijn.
- In Wijchen Zuidoost wonen relatief veel kinderen en is de gemiddelde leeftijd een stuk lager. Een vergelijkbare verhouding wordt verwacht in de nieuwbouwwijken Wijchen-West en Huurlingsedam. Uitgaande van nieuwbouwwijken met relatief veel eengezinswoningen.

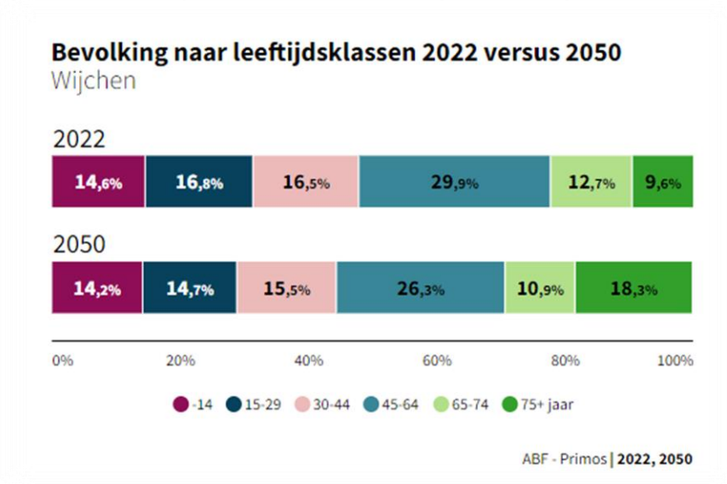

Figuur 16: Prognose leeftijdsklassen t.o.v. 2022

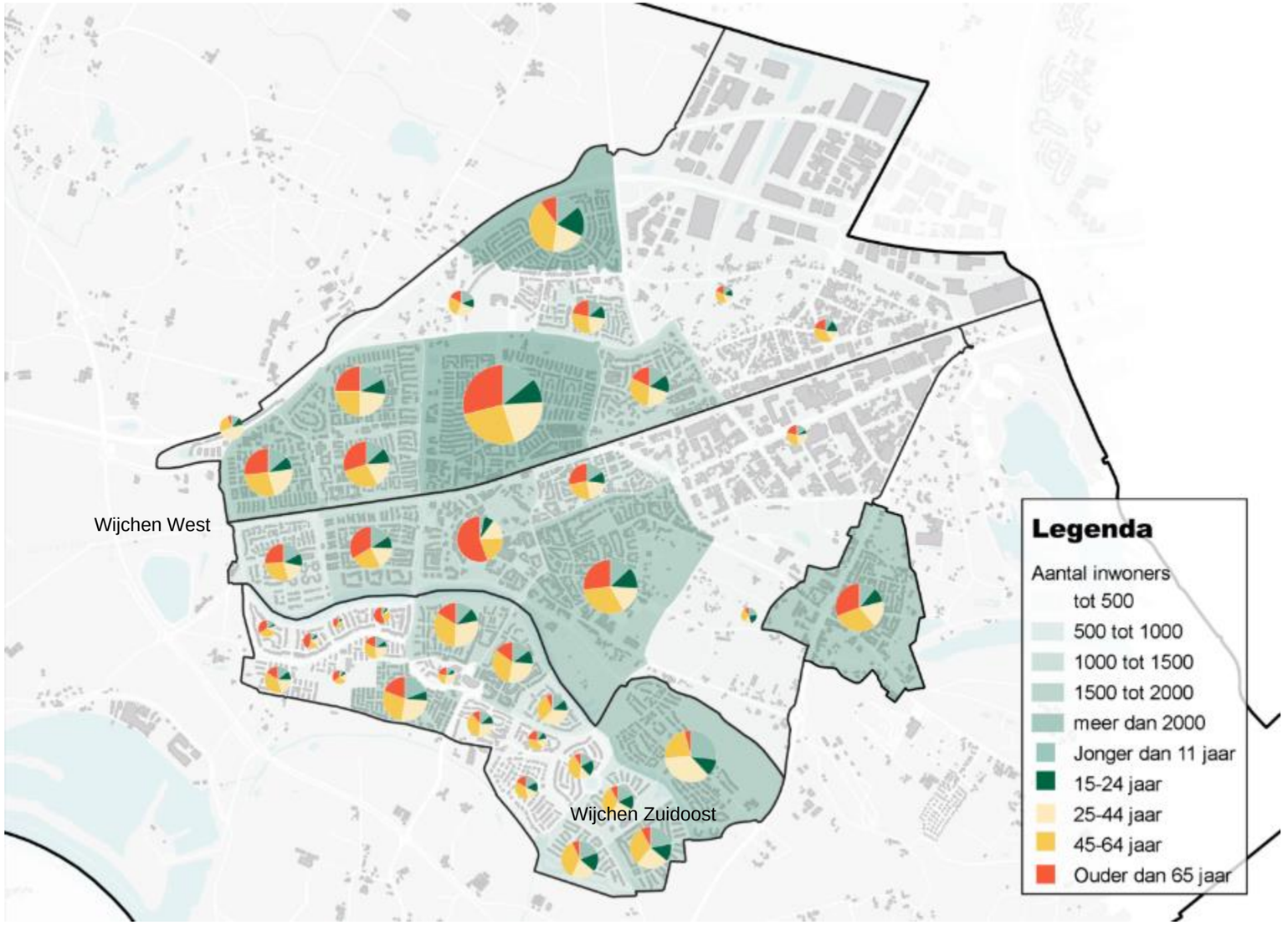

Figuur 17: Leeftijd naar buurt (CBS 2021 (meest actueel)

4.2 Ontwikkeling door de jaren

Figuur 18 toont de ontwikkeling van sociaaleconomische status van Wijchen over de afgelopen jaren.

- De sociaaleconomische status in Wijchen is van 2015 tot 2019 licht afgenomen. Arbeidsverleden en financiële welvaart zijn hiervoor de verklarende factoren.
- In de gemeente Wijchen is het aantal banen in 2022 toegenomen met 3% ten opzichte van 2021. Deze groei is gelijk aan het landelijk gemiddelde. Het totaal aantal banen per 1.000 inwoners in Wijchen is wel 11% lager dan het landelijk gemiddelde. Een verklaring hiervoor is dat veel inwoners in Nijmegen werken.
- De netto arbeidsparticipatie in Wijchen is iets hoger dan het landelijk gemiddelde. Daartegenover staat een relatief laag aantal geregistreerde werkzoekenden per 1.000 inwoners.
- Het besteedbaar inkomen per huishouden groeit de afgelopen jaren mee met het landelijk gemiddelde, maar ligt wel iets hoger in Wijchen. Ook het aandeel huishoudens ‘met inkomen dat 4 jaar of langer tot lage inkomensgrens behoort is relatief beperkt in Wijchen. De conclusie is dat Wijchen een gemiddeld kapitaalkrachtigere bevolking heeft dan gemiddeld in Nederland.

Figuur 18: Sociaaleconomische status gemeente Wijchen (druten-wijchen.incijfers.nl)

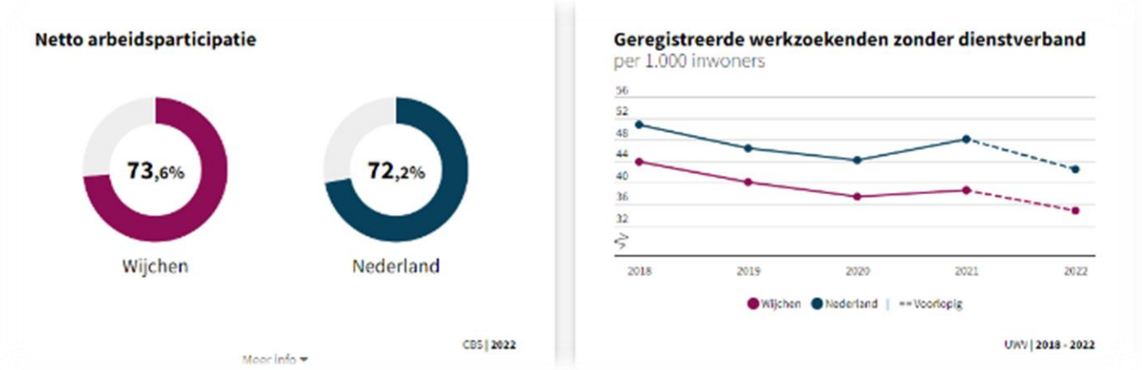

4.3 Netto arbeidsparticipatie

De netto arbeidsparticipatie is het aandeel van de werkzame beroepsbevolking in de bevolking. De gegevens worden gepresenteerd voor de bevolking van 15 tot 75 jaar. Figuur 19 toont de netto arbeidsparticipatie per buurt. In het centrum, Hart van zuid en nabij Hof van Achterlo is de netto arbeidsparticipatie naar verhouding het laagst. In het centrum van Wijchen komt dit door het grote aandeel ouderen. In Hof van Achterlo en Hart van Zuid heeft dit meer sociaaleconomische redenen. In Wijchen Zuidoost en in Woezik is de netto arbeidsparticipatie juist het hoogst. Dit zijn wijken met relatief veel gezinnen met tweeverdieners.

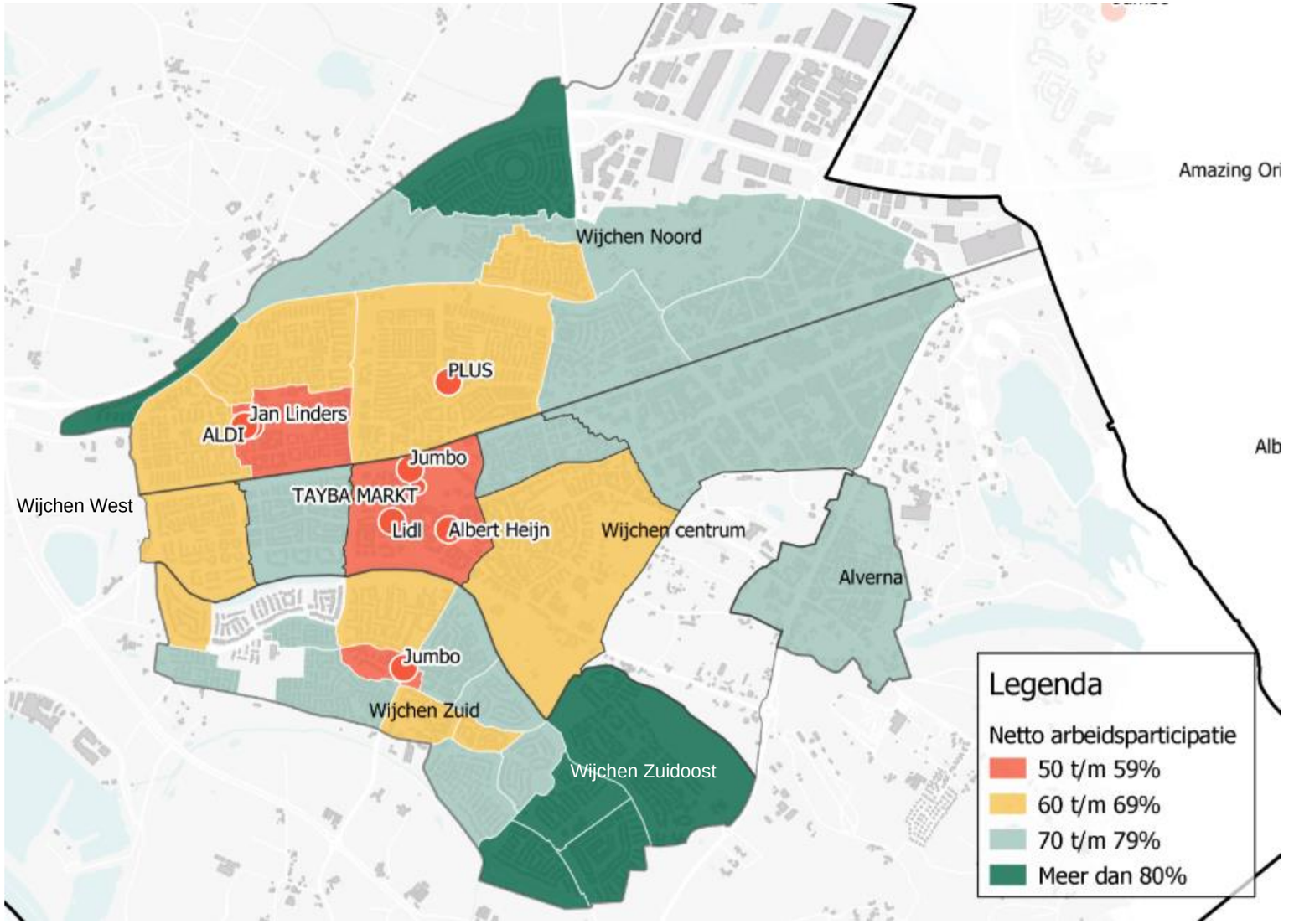

Figuur 19: Netto arbeidsparticipatie (druten-wijchen.incijfers.nl)

4.4 Inkomensniveau naar buurt

Figuur 20 toont het gemiddelde inkomensniveau op buurtniveau. Het gemiddeld inkomensniveau voor de gehele gemeente is € 29.300. Alle groen gekleurde buurten hebben een bovengemiddeld inkomen. Alle gele en rode buurten zitten (net) onder het gemeentelijk gemiddelde.

- Wat opvalt is dat hoewel de netto participatie in het centrum relatief laag is, het gemiddeld inkomen in de buurt wel bovengemiddeld is.
- In en rondom Zuiderpoort is het gemiddeld inkomen per buurt het laagst ten opzichte van de rest van de kern. Ook de buurten Wijchen Noord, Homberg, Heilige Stoel en Oudelaan scoren relatief laag.
- Op een hoger schaalniveau (zie tabel 5) heeft Wijchen Centrum het hoogste gemiddeld inkomensniveau, gevolgd door Wijchen Zuid, Wijchen Noord en ten slotte Alverna. Dit toont aan dat vooral er in Zuid er grote verschillen tussen de buurten zijn.
- Tabel 5 geeft deze inkomensniveaus weer en de daarbij horende winkelomzet per hoofd van de bevolking aan dagelijkse artikelen. Dit cijfer wordt gewoonlijk naar de lokale situatie gecorrigeerd als het inkomensniveau in het verzorgingsgebied afwijkt van het landelijke gemiddelde, Uitgaande van een prijselasticiteit van 0,4.

Tabel 5: Inkomensniveau naar wijk en besteedbaar inkomen dagelijks (Bron CBS 2021)[14]

wijk	Inkomensniveau	Winkelomzet per hoofd dagelijkse art.
Wijchen Noord	€ 26.689	€ 2.563
Wijchen Centrum	€ 28.765	€ 2.635
Wijchen Zuid	€ 28.253	€ 2.620
Alverna	€ 26.104	€ 2.541

[14] Wijchen Zuidoost behoort tot Wijchen Zuid.

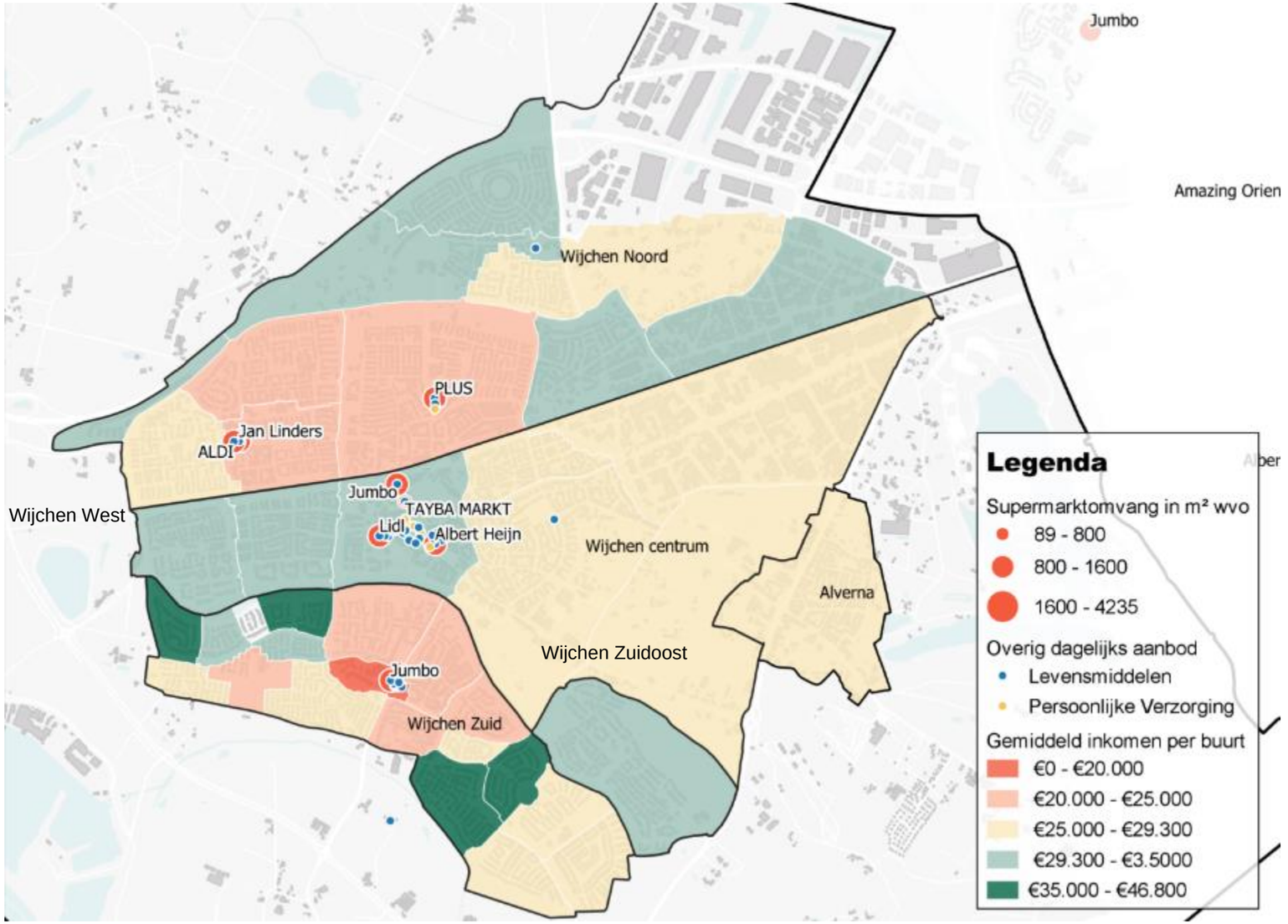

Figuur 20: Inkomensniveau naar buurt (CBS 2021, meest actueel)

4.5 Doelgroepenanalyse

Om inzicht te krijgen in het type consument is een Whize-doelgroepenanalyse gemaakt[15] o.b.v. leefstijlen. Dit geeft inzicht in het type inwoners en hun voorkeuren voor verschillende voorzieningen zoals supermarkten (zie ook de toelichting op deze methodiek in bijlage 2. Figuur 21 toont per wijk de twee meest voorkomende doelgroepen/leefstijlen. De kwalitatieve behoefte wordt geanalyseerd door de kwalitatieve behoefte van de inwoners op wijkniveau af te zetten tegen het bestaande aanbod. Op basis hiervan is de match/mismatch geanalyseerd. Er zijn meerdere leefstijlen met een voorkeur voor Albert Heijn en Jumbo. Dat is logisch. Dit zijn ook de voornaamste spelers in supermarktland.

Wijchen Noord

Gezien de grote verscheidenheid aan doelgroepen in Wijchen Noord is de combinatie full-servicesupermarkt en discounter passend. Het huidige aanbod voorziet in kwalitatieve zin.

Wijchen Centrum

Ook hier bevindt zich een grote verscheidenheid aan doelgroepen. Bovendien heeft het centrum een kernverzorgende functie en moet ook rekening gehouden worden met de overige wijken. Er is een ruim, complementair aanbod, met ook een Syrische supermarkt. Het aanbod voldoet in kwalitatieve zin, zowel op wijk- als kernniveau.

Wijchen Zuid[16]

In de beide buurten in de directe omgeving van Hart van Zuid is leefstijl A dominant. Dat is uniek in Wijchen. Deze leefstijl heeft een uitgesproken voorkeur voor een discountsupermarkt. Daarbij is in een aantal westelijke buurten van dit deelgebied leefstijl J dominant. Zij hechten waarde aan een supermarkt met veel verszaken daaromheen (zoals Hart van Zuid heeft). Tegelijkertijd is er vanuit het oosten van het gebied (leefstijl I) vooral behoefte aan een full-service supermarkt (zoals de huidige Jumbo). De conclusie is dat een complementair supermarktcentrum met beide segmenten kwalitatief gezien wenselijk is.

Alverna

In Alverna bevindt zich sinds de sluiting van de buurtsuper geen supermarkt meer. Er is behoefte aan een supermarkt, maar een duidelijke voorkeur op basis van de Whize data is er niet.

[15] Het industriegebied en het gebied buiten de wijken worden niet meegenomen in de analyse omdat het aantal huishoudens te beperkt is.
[16] Hiertoe behoort Wijchen Zuidoost.

A. Voor Dromen en rondkomen is prijs een belangrijk criterium voor de keuze van een supermarkt. Daar komt bij dat acties/aanbiedingen ook sterk bepalend zijn voor de keuze voor een supermarkt. Lidl en Aldi zijn supermarkten die relatief vaak door deze groep worden bezocht.

B. Assortiment, locatie en duurzaamheid zijn voor de groep Jong en hoopvol belangrijke aspecten bij de keuze voor een supermarkt. Consumenten in de categorie Jong en hoopvol gaan doorgaans vaker naar de Albert Heijn voor de dagelijkse boodschappen.

C. Acties/aanbiedingen en de prijs zijn de twee belangrijkste aspecten voor de groep Volks en uitgesproken bij de keuze voor een supermarkt. Lidl is een supermarkt die goed past bij deze doelgroep en relatief vaak bezocht wordt.

D. Bescheiden ouderen hebben een minder duidelijke supermarktvoorkeur. Voor de groep Bescheiden ouderen zijn aspecten als vertrouwd, sfeer en het personeel een stuk belangrijker bij de keuze voor een supermarkt.

E. Deze groep doet zijn boodschappen meestal lopend. Zij houden van biologische producten en kiezen daardoor vaak voor Ekoplaza of Plus.

F. Assortiment en prijs zijn voor de groep Gewoon gemiddeld belangrijke aspecten bij de keuze van een supermarkt. Boodschappen worden doorgaans gedaan bij de bekendere landelijke ketens als Jumbo en Albert Heijn.

G. De groep Gezellige emptynesters heeft een sterke behoefte aan vertrouwde concepten. Onder deze groep zijn Jumbo en Albert Heijn passende formules.

H. Voor de groep Landelijke vrijheid is niet direct één aspect aan te wijzen wat de doorslag geeft bij de keuze voor een bezoek aan de supermarkt. Een supermarktconcept als Aldi spreekt wel wat meer dan gemiddeld aan.

I. De supermarktvoorkeur van de groep Plannen en rennen wordt voornamelijk bepaald door het assortiment en het aspect of het concept van deze tijd is. De dagelijkse boodschappen worden doorgaans ook gedaan bij de Albert Heijn en Jumbo.

J. Deze groep heeft een wereld aan tijd en kiest daardoor relatief vaak voor de plaatselijke verswinkel. Supermarkten met veel omringende speciaalzaken hebben de voorkeur.

K. Deze groep is heeft het goed voor elkaar en gaat graag voor kwaliteit, ook in de supermarkt. Zie kiezen relatief vaak voor de Albert Heijn.

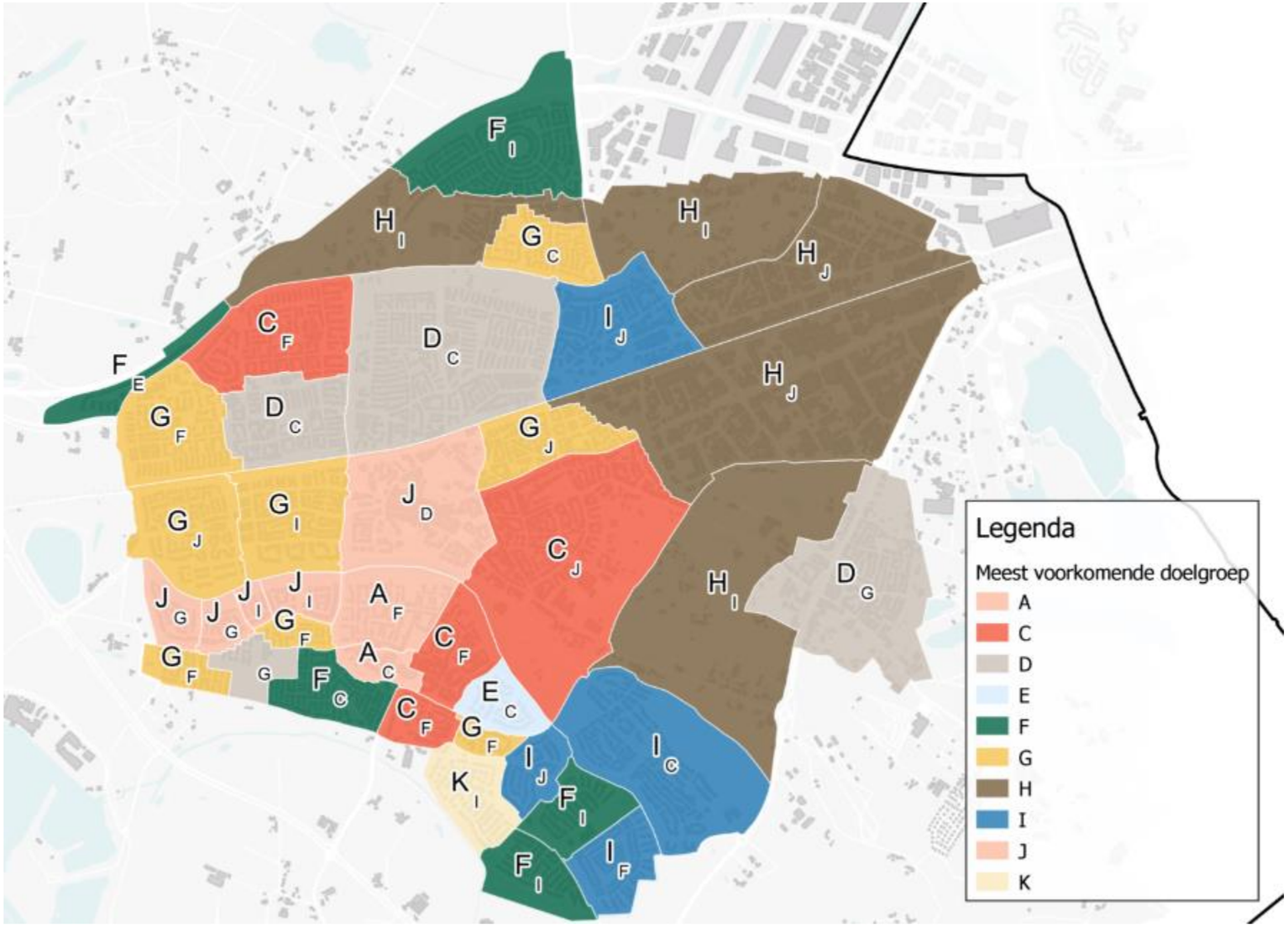

Figuur 21: Meest voorkomende en de op-1-na meest voorkomende doelgroepen per wijk o.b.v. Whize leefstijlen .

5 DPO

Een DPO-benadering is een modelmatige verrekening van vraag en aanbod. We gaan in op de DPO-benadering uit de DSV.

5.1 DPO dagelijkse aanbod gemeente Wijchen

De DPO-benadering uit de DSV (zie tabel 6) geeft inzicht in de distributieve uitbreidingsruimte. BRO kan zich vinden in de uitkomsten van het DPO uit de DSV. De DSV stelt het volgende over de DPO-benadering:

"Uit de som komt voor 2025 kwantitatief gezien enige uitbreidingsruimte naar voren (circa 1.000 m²). Voor de langere termijn hangt de marktruimte in belangrijke mate af van het realisatietempo van de huidige woningbouwambities. Groeit de gemeente Wijchen door tot bijna 45.500 inwoners in 2030, dan ontstaat er ruimte voor het toevoegen van 1.200 à 2.000 m² wvo (komt in omvang overeen met de toevoeging van een supermarkt), blijft het aantal inwoners stabiel tot 2030, dan daalt de marktruimte tot -100 à +600 m² wvo (geen ruimte voor een extra supermarkt). Onze inschatting is dat de lage kant van de bandbreedtes de meest reële aannames zijn."

"Specifiek voor de dagelijkse sector is er qua omvang momenteel een toekomstbestendige marktsituatie; in ieder geval tot 2030 is de huidige omvang 'krap genoeg' om de groei in online winkelen op te kunnen vangen zonder onder de landelijke gemiddelde vloerproductiviteit te hoeven functioneren. Als gevolg van een mogelijk substantiële toename van de bevolking ontstaat er mogelijk op termijn ruimte voor een extra supermarkt in Wijchen. Het realisatietempo voor de plannen van de grote woningbouwlocaties die tot substantiële groei van het aantal inwoners zullen leiden, is echter nog onzeker. Gelet op deze onzekerheid, in combinatie met de onzekerheid omtrent ontwikkelingen in de winkelmarkt en de bouwsector, én het feit dat winkelontwikkelingen plaatsvinden voor een langere termijn (en niet een korte termijn), acht DTNP het onverstandig om (te) positief te rekenen. Voor de komende jaren adviseert DTNP uit te gaan van het 'zekere' scenario, waarbij sprake is van evenwicht tussen vraag en aanbod (-100 à +600 m² wvo). In het vervolg van deze detailhandelsvisie wordt er ook met dit scenario gewerkt. Daarbij merken we op dat ook voor dit 'zekere' scenario, woningbouw (+700 tot 2030) en dus inspanning nodig is."

Indicatieve marktruimteberekening voor de dagelijkse winkelsector in de gemeente Wijchen*

		2025	2030 (stabiel aantal inwoners)	2030 (snelle groei inwonertal)
a	Aantal inwoners in gemeente Wijchen	41.150	41.150	45.435
b	Winkelomzet per hoofd (excl. btw en internet), gecorrigeerd voor gemiddeld inkomen in Wijchen	€ 2.466 (met 7,5% online)	→ € **2.266** à € 2.399 Effect internet (met 10 à **15% online**)	€ **2.266** à € 2.399 (met 10 à **15% online**)
c	Koopkrachtbinding	90%	90%	90%
d	Verwachte winkelomzet verzorgingsgebied (excl. btw) a * b * c	€ 91,3 mln	€ **83,9** à € 88,9 mln	€ **92,7** à € 98,1 mln
e	Aandeel vreemde koopkracht/koopkrachttoevloeiing	10%	10%	10%
f	Totale winkelomzet (excl. btw) d / (1 - e)	€ 101,5 mln	€ **93,2** à 98,7 mln	€ **103,0** à 109,0 mln
g	Gemiddelde winkelomzet per m² wvo (excl. btw)	€ 7.577	€ 7.577	€ 7.577
h	Potentieel winkelaanbod f / g	ca. 13.400 m² wvo	ca. **12.300** à 13.000 m² wvo	ca. **13.600** à 14.400 m² wvo
i	Huidig winkelaanbod	ca. 12.400 m² wvo	ca. 12.400 m² wvo	ca. 12.400 m² wvo
j	Indicatie uitbreidingsruimte h - i	ca. 1.000 m² wvo	ca. **-100** à +600 m² wvo	ca. **1.200** à 2.000 m² wvo

* Voor een toelichting op de achtergronden van deze berekening verwijzen we naar de publicatie van Retail Insiders (2021), 'Omzetkengetallen 2020 ten behoeve van ruimtelijk-economisch onderzoek'.

Vetgedrukt: de meest waarschijnlijke kant van de bandbreedte, gelet op de recente (ver)snel(de) ontwikkelingen online.

Tabel 6: Indicatieve marktruimteberekening van DSV (Detailhandelsstructuurvisie gemeente Wijchen en Toekomstvisie centrum Wijchen - 20 januari 2022)

6 Locatiestudie

In deze locatiestudie zijn de verschillende planlocaties individueel, maar ook in samenhang getoetst op ruimtelijke criteria.

6.1 Inleiding locatiestudie

In deze locatiestudie zijn de verschillende planlocaties individueel, maar ook in samenhang getoetst op ruimtelijke criteria. Zie bijvoorbeeld het criterium ‘combinatiebezoek andere voorzieningen’. In principe leidt een supermarkt in ieder centrum tot meer combinatiebezoek, maar in het ene centrum is dit aanzienlijker dan in het andere. Dit is uiteraard afhankelijk van het aantal en type aanwezige voorzieningen. De afwegingsmatrix is ingevuld o.b.v. het bureau-onderzoek, een schouw op woensdag 7 juni (tijdens zonnig weer circa 24 graden) en diverse eerder opgestelde studies. We gaan per winkelcentrum uit van een ruimtelijke inpassing van een supermarkt die ons het meest haalbaar lijkt. Uiteraard kunnen er ook andere supermarktscenario’s denkbaar zijn. De uitkomsten van de afwegingsmatrix zijn indicatief en vooral richtinggevend. Omwille van overzichtelijkheid is gekozen voor de volgende eenvoudige beoordeling:

- Groen = positief.
- Geel = beperkt/neutraal.
- Rood = negatief.

Het meest voorkomende oordeel vormt het eindoordeel.

6.2 Toelichting op afwegingscriteria

Navolgend zijn de afwegingscriteria uit tabel 1 toegelicht.

- **Toekomstbestendigheid nieuwe supermarkt:** een nieuwe supermarkt moet kunnen renderen. Zowel de ruimtelijke als ruimtelijk-functionele locatie-eisen moeten op orde zijn. Denk aan voldoende omvang (m² wvo) in een praktische vorm (rechthoek), parkeren en verkeersafwikkeling op orde moet zijn, maar ook dat de supermarkt voldoende ‘eigen’ verzorgingsgebied en consumentendraagvlak heeft (concurrentiepositie).
- **Beschikbaarheid van panden/gronden:** een reguliere supermarkt van circa 1.000 m² wvo heeft circa 1.300 m² bvo nodig (exclusief parkeervoorziening). Dergelijke ruimtes zijn schaars in of nabij winkelgebieden en veelal enkel te realiseren door voorzieningen te verplaatsen. Denk aan winkels, maar bijvoorbeeld ook maatschappelijke voorzieningen zoals een bibliotheek of sporthal. We analyseren of er veel leegstand in het winkelcentrum is of er ‘geschoven kan worden’ met voorzieningen? Ook relevant: zijn er vrije kavels/gronden in de directe omgeving waar een reguliere supermarkt kan landen.
- **Complexiteit van project:** hierbij gaat erom welke ruimtelijke ingrepen nodig zijn. Moeten er bijvoorbeeld voorzieningen worden verplaatst. Is er sprake van veel versnipperd eigendom etc.?
- **Verwervingskosten:** hier gaat het vooral om de te maken kosten. Versnipperd eigendom zorgt doorgaans vooral hogere kosten.
- **Parkeren:** is voor supermarkten essentieel. We letten op de huidige parkeerdruk en maken een inschatting of er veel extra vakken nodig zijn. Hierbij is relevant of de supermarkt wordt ‘ingewisseld’ met andere voorzieningen met parkeernorm. Ook kijken we naar de ligging van de supermarkt t.o.v. de parkeervoorziening. Idealiter ligt de ingang direct in het zicht van de parkeervoorziening en zijn loopafstanden klein (max. 75 meter).
- **Verkeersafwikkeling:** supermarkten moeten goed bereikbaar zijn met meerdere vervoersmiddelen, maar de auto is essentieel. Soms liggen supermarkten midden in de woonwijk en zijn niet goed via doorgaande wegen te bereiken. In dat geval is een supermarkt erg aantrekkelijk van mensen uit de ‘eigen’ wijk maar niet voor mensen uit andere wijken. Sommige wegen zijn daarbij niet geschikt voor veel extra ‘zoekverkeer’ dat een supermarkt oplevert.
- **Zichtbaarheid en zichtrelaties:** bij zichtbaarheid gaat het vooral om de zichtbaarheid van de supermarkt vanaf doorgaande wegen. Zichtrelaties gaan over de relatie tussen de verschillende voorzieningen in een winkelcentrum. Idealiter ligt de supermarkt met de in- en uitgang richting de andere voorzieningen. Dit optimaliseert combinatiebezoek.
- **Meerwaarde supermarkt op omgeving vanuit leefbaarheid**: supermarkten voorzien in de eerste levensbehoeften. Een supermarkt is daarnaast een belangrijke ontmoetingsplaats voor de buurt. Een supermarkt creëert werkgelegenheid, een gemiddelde supermarkt levert al snel circa 150 tot 200 banen op (parttime en fulltime), vooral voor jongeren uit de omgeving. Daarbij is ook het profiel van de supermarkt van belang. In de ene buurt past een discounter bijvoorbeeld beter dan in de andere buurt (zie hoofdstuk 4).
- **Afstand tot andere supermarkten**: hierbij gaat erom of een supermarkt een ‘eigen verzorgingsgebied heeft. Dat genereert immers het consumentendraagvlak.
- **Supermarktdichtheid omgeving (m² per 1.000 inwoners):** dit geeft een indicatie van zowel de concurrentiepositie van de supermarkt als de consumentenverzorging in het gebied. Liggen supermarkten op acceptabele afstand van de inwoners?
- **Meerwaarde supermarkt op voorzieningencentrum vanuit uitgangspositie centrum:** supermarkten zijn (belangrijke (soms de belangrijkste) trekkers van voorzieningencentra. De komst van een extra supermarkt geeft een impuls aan het combinatiebezoek en is veelal een financiële drager voor een algehele renovatie. De totale meerwaarde hangt per centrum af van o.a. de uitgangssituatie van het centrum, de ruimtelijke uitstraling, de mate van combinatiebezoek etc.
- **Combinatiebezoek andere voorzieningen: d**e mate van combinatiebezoek is afhankelijk van het aantal en het type voorzieningen. Boodschappenwinkels en frequent-benodigde niet-dagelijkse winkels (zoals Action, Blokker, Hema) hebben een hoge mate van combinatiebezoek met supermarkten.
- **Ruimtelijke kwaliteit van inpassing supermarkt:** dit is afhankelijk van het planinitiatief. We gaan uit van het meest reële scenario van inpassing.
- **Omzeteffecten op andere centra:** een versterking van het ene centrum kan leiden tot een verzwakking van het andere centrum. Dit verschilt echter per initiatief en is o.a. afhankelijk van de mate van verschuiving van koopstromen, de afstand tot andere centra en de uitgangspositie van de centra. We geven de **kans op** omzeteffecten aan, maar in de ruimtelijke ordening gaat het niet over omzeteffecten maar over de kans op verdringing. (Sluiting van zaken) en de aanvaardbaarheid daarvan.

6.3 Wijchen Centrum

Het centrum van Wijchen is een middelgroot, levendig en druk centrum. Er is een redelijk gevarieerd aanbod met zowel formules als lokaal ondernemerschap. Er is een grote Albert Heijn in de Marktpassage en supermarkt Lidl zit aan andere kant van centrum. Beide supermarkten vormen ankerpunten. Jumbo ligt wat afzijdig. De Marktpassage is wat gedateerd. Er is een redelijk groot niet-dagelijks winkelaanbod met o.a. formules als Open 32, Hunkemöller, Intertoys etc. Tijdens de schouw waren de parkeerterreinen goed gevuld.

Tabel 7: Locatie-afwegingsmatrix centrum Wijchen

Hoofddoel	Variabele	Centrum Wijchen	Beoordeling
Economisch functioneren supermarkten (locatiebehoefte supermarkt)	Toekomstbestendigheid nieuwe supermarkt	+/-	Redelijk, mits goed inpasbaar nabij voornaamste parkeervoorziening (lijkt niet haalbaar).
	Beschikbaarheid van panden/gronden	-	Geen direct beschikbare panden, of gronden (weinig grote leegstaande panden).
	Complexiteit project	-	Groot, veel verschuiving van voorzieningen nodig om ruimte en praktische vorm te creëren. Versnipperd eigendom. Weinig kans voor herlocatie.
	Verwervingskosten	-	Groot. Dure locaties en herlocatie voorzieningen.
	Parkeren[17]	+/-	Lijkt een opgave. Parkeerdruk is al redelijk hoog en neemt toe omdat het aantal parkeerplaatsen in de toekomst met 150 wordt verminderd. Daarbij: supermarkt moet in directe omgeving van parkeervoorziening gerealiseerd worden.
	Verkeersafwikkeling	-	Laden en lossen is vooral de opgave. Tevens is een toename van autoverkeer in het centrum niet wenselijk.
	Zichtbaarheid en zichtrelaties	+	Positief, vanwege de nabijheid van winkels met directe zichtrelatie, maar mits goed ruimtelijk inpasbaar.
Consumentenverzorging (ruimtelijke effecten)	Meerwaarde supermarkt op omgeving, vanuit leefbaarheid[18]	+/-	Een extra supermarkt heeft niet direct effect op een betere leefbaarheid. Het deelgebied heeft al een gevarieerd supermarktaanbod.
	Afstand tot andere supermarkten	-	Negatief, de supermarkt zal moeten concurreren met het reeds bestaande en sterke aanbod in de nabijheid.
	Supermarktdichtheid omgeving (m² per 1.000 inwoners)	-	Negatief, er zijn reeds veel supermarkten in het deelgebied Centrum Wijchen.
Voorzieningenstructuur (ruimtelijke effecten)	Meerwaarde supermarkt op voorzieningencentrum, vanuit uitgangssituatie centrum.	+/-	Beperkt/neutraal, centrum is al goed voorzien qua aantal en profiel van aanwezige supermarkten. Extra supermarkt kan zorgen voor (te) hoge parkeerdruk. Centrum Wijchen heeft daarbij een goede uitgangssituatie. Een extra supermarkt is niet noodzakelijk en draagt niet substantieel bij.
	Combinatiebezoek andere voorzieningen	+	Positief. Centrum Wijchen heeft een ruim en gevarieerd aanbod. Optimaal combinatiebezoek is mogelijk mits goed ruimtelijk ingepast.
	Ruimtelijke kwaliteit van inpassing supermarkt	+/-	Beperkt/neutraal. Dit is afhankelijk van de locatie. Laden lossen en looproute naar parkeervoorziening lijken knelpunten.
	Omzeteffecten op andere centra	+/-	Beperkt/neutraal. Extra supermarkt in centrum Wijchen zal niet leiden tot wezenlijk ander boodschappengedrag in de wijken.
Totaal oordeel		-	Zowel beperkt/neutraal als negatief scoren beiden 6 keer. De eindscore is echter negatief. Ruimtelijke inpassing van extra supermarkt lijkt ruimtelijk niet haalbaar en voegt relatief weinig toe. Centrum heeft al een compleet boodschappenaanbod.

[17] Hiervoor heeft onze planoloog een eerste inschatting gemaakt.
[18] Onze stedenbouwkundige is hierbij betrokken om een inschatting te maken voor wat betreft de ruimtelijke inpassing i.r.t. leefbaarheid.

6.4 Hart van Zuid

Hart van Zuid is een zogenaamd naar binnen gekeerd centrum. Aan de binnenzijde oogt het centrum goed verzorgt, maar aan de buitenzijde oogt het wat rommelig (blinde gevels). Het is een weinig overzichtelijk centrum, met drie in/en uitgangen. Dit is ook qua veiligheid niet wenselijk. Er is een groot parkeerterrein aan de achterzijde van het centrum, dat lijkt efficiënter te kunnen worden ingedeeld (meer plekken). Ook zijn er twee kleinere parkeerterreinen aan de voorzijde (zuidzijde).

Er is een verhoudingsgewijs groot dagelijks speciaalaanbod, maar ook een Terstal (kleding) en wat horeca. Er zijn drie woonlagen boven het centrum. Tijdens de schouw (rond lunchtijd) was het redelijk druk in het centrum. Het centrum ligt aan de doorgaande weg Zuiderdreef, waardoor het centrum ook vanuit andere wijken goed bereikbaar is. Er zijn diverse maatschappelijke voorzieningen ten westen van het centrum (basisschool, sporthal en wijkcentrum).

Tabel 8: Locatie-afwegingsmatrix Hart van Zuid

Hoofddoel	Variabele	Hart van Zuid	Beoordeling
Economisch functioneren supermarkten (locatie-behoefte supermarkt)	Toekomstbestendigheid nieuwe supermarkt	+	Sterk eigen consumentendraagvlak, zowel nu als in de toekomst.
	Beschikbaarheid van panden/gronden	+/-	Een grotere gebiedsontwikkeling kan ruimte bieden voor een extra supermarkt. Dit is nog niet zeker. Het op te stellen masterplan zal hier verder op ingaan. Gemeente is eigenaar van grond (geen versnipperd eigendom).
	Complexiteit project	+/-	Minder grote complexiteit dan in sommige andere gebieden. Wel mede afhankelijk van het supermarktscenario.
	Verwervingskosten	+/-	Geen versnipperd eigendom, maar grond moet nog wel worden aangekocht van gemeente.
	Parkeren[19]	+/-	Beperkt/neutraal. Parkeerdruk lijkt nu niet erg hoog, maar lijkt wel een opgave, ook vanwege wens om woningen toe te voegen.
	Verkeersafwikkeling	+	Positief, centrum ligt goed ontsloten aan doorgaande Zuiderdreef en via fietsroute Diepvoorde richting centrum.
	Zichtbaarheid en zichtrelaties	+/-	Neutraal. Centrum is goed zichtbaar vanaf Zuiderdreef. Voor goede zichtrelaties is potentie, mits dit in definitief plan ook goed wordt doorgevoerd.
Consumentenverzorging (ruimtelijke effecten)	Meerwaarde supermarkt op omgeving, vanuit leefbaarheid[20]	+	Positief, extra supermarkt kan inspelen op specifieke doelgroepen. Vooral discounter gewenst. Extra supermarkt is een belangrijk onderdeel in de beoogde renovatie van het centrum.
	Afstand tot andere supermarkten	+	Positief, andere supermarkten op enige afstand, enkel Jumbo in de nabijheid.
	Supermarktdichtheid omgeving (m² per 1.000 inwoners)	+	Positief, deelgebied Wijchen Zuid heeft relatief weinig supermarktaanbod.
Voorzieningenstructuur (ruimtelijke effecten)	Meerwaarde supermarkt op voorzieningencentrum, vanuit uitgangspositie winkelcentrum	+	Groot aanbod andere winkels die kunnen profiteren van combinatiebezoek van extra supermarkt. Uitgangssituatie Hart van Zuid, is matig. Ruimtelijke upgrade is wenselijk.
	Combinatiebezoek andere voorzieningen	+	Groot aanbod andere winkels (verszaken) die kunnen profiteren van combinatiebezoek van extra supermarkt.
	Ruimtelijke kwaliteit van inpassing supermarkt	+/-	Neutraal. De ruimtelijke kwaliteit is in potentie groot, mits centrum ook volledig wordt ‘opengebroken’ en commercieel en maatschappelijk programma één geheel wordt.
	Omzeteffecten op andere centra	+/-	In verhouding tot een supermarkt in een ander centrum is het effect op vooral Wijchen Centrum wat groter. Dat komt omdat het centrum een sprong zal maken in aantrekkelijkheid. De verwachting is echter dat deze effecten beperkt zijn en deels of volledig worden gecompenseerd door de groei van het inwonertal en consumentendraagvlak. De omvang van effect is echter afhankelijk van het supermarktscenario (zie ook paragraaf 2.4).
Totaal oordeel		+	De inpassing van een supermarkt lijkt haalbaar, heeft meerwaarde voor de consumentenverzorging en voorzieningenstructuur, waarbij effecten op andere centra aanvaardbaar zijn. Daarbij geeft een sterker centrum met extra supermarkt een sociale impuls aan de buurt.

[19] Hiervoor heeft onze planoloog een inschatting gemaakt.
[20] Onze stedenbouwkundige is hierbij betrokken om een inschatting te maken voor wat betreft de ruimtelijke inpassing i.r.t. leefbaarheid.

6.5 Hof van Achterlo

Dit is een modern supermarktcentrum met 2 supermarkten (Albert Heijn en Aldi). Daarboven zijn drie lagen woonbebouwing. Tijdens de schouw was het niet druk in tegenstelling tot het nabijgelegen winkelcentrum Noord. Het centrum heeft veel dichtgeplakte gevels. Het centrum lijkt wat te groot opgezet. Ook de supermarkten lijken ‘op de groei’ te zijn gebouwd, met ruimte entrees en kassapleinen. Het parkeerterrein aan de achterzijde was grotendeels leeg tijdens de schouw.

Tabel 9: Locatie-afwegingsmatrix Hof van Achterlo

Hoofddoel	Variabele	Hof van Achterlo	Beoordeling
Economisch functione-ren supermarkten (locatie-behoefte supermarkt)	Toekomstbestendigheid nieuwe supermarkt	-	De supermarkt moet concurreren in een wijk met al veel supermarktaanbod, terwijl de toevloeiing vanuit andere wijken beperkt zal zijn.
	Beschikbaarheid van panden/gronden	-	Geen leegstand/direct beschikbare panden. Enkel mogelijk bij verplaatsing sporthal.
	Complexiteit project	-	Grote complexiteit, sloop/nieuwbouw sporthallocatie en relocatie van sporthal naar elders.
	Verwervingskosten	+/-	Sporthal-locatie doorgaans niet zeer dure grond, wel is relocatie nodig en mogelijk moet daar ook grond/vastgoed worden verworven.
	Parkeren[21]	+	Ogenschijnlijk lage parkeerdruk. Parkeerterrein lijkt nog niet aan maximale capaciteit te zitten, dat biedt kans voor toevoegen van (supermarkt)programma.
	Verkeersafwikkeling (auto)	+/-	Centrum ligt centraal in de wijk, maar daardoor niet direct aan Randweg Noord. Goed bereikbaar vanuit de eigen wijk maar matige autobereikbaarheid vanuit andere wijken.
	Zichtbaarheid en zichtrelaties	+/-	Op de sporthal-locatie zijn er directe zichtrelaties met de andere supermarkten, maar centrum niet zichtbaar voor doorgaand verkeer (geen doorgaande weg).
Consumentenverzorging (ruimtelijke effecten)	Meerwaarde supermarkt op omgeving, vanuit leefbaarheid[22]	+/-	Inwoners Noord zijn met Plus, Albert Heijn en Aldi zowel in kwantitatief als kwalitatief oogpunt al goed voorzien. Extra supermarkt voegt relatief weinig toe voor de consument daar.
	Afstand tot andere supermarkten/centra	-	Er zijn al 2 concurrerende supermarkten in het centrum, ook de Plus ligt redelijk dichtbij.
	Supermarktdichtheid omgeving (m² per 1.000 inwoners)	-	Er is een hoge supermarktdichtheid (veel concurrentie).
Voorzieningenstructuur (ruimtelijke effecten)	Meerwaarde supermarkt op voorzieningencentrum, vanuit uitgangspositie winkelcentrum	-	Winkelcentrum lijkt met twee supermarkten al ‘te groot’. Weinig bezoekers tijdens schouw en veel lege parkeervakken. Derde supermarkt zou vooral concurreren met Albert Heijn en Aldi. Centrum is redelijk nieuw er is geen noodzaak tot vernieuwing.
	Combinatiebezoek andere voorzieningen	+/-	Er zijn weinig andere voorzieningen. Er zal enkel wat combinatiebezoek zijn tussen de supermarkten onderling.
	Ruimtelijke kwaliteit van inpassing supermarkt	+	Supermarkt zou direct tegenover ingangen andere supermarkten kunnen worden ingepast. Het pand van de sporthal zou daarmee meer betrokken kunnen worden richting de wijk.
	Omzeteffecten op andere centra	-	Derde supermarkt zou matig functioneren en door matige bereikbaarheid niet zorgen voor grote verschuivingen in koopstromen tussen wijken. Wel bestaat kans dat een supermarkt sluit in Hof van Achterlo, waardoor centrum weer 2 supermarkten zou hebben of de Plus in Wijchen Noord onder druk zet en in mindere mate Wijchen centrum.
Totaal oordeel		-	De inpassing van een reguliere supermarkt heeft weinig toekomstperspectief en zal sterk concurreren in dit deelgebied.

[21] Hiervoor heeft onze planoloog een inschatting gemaakt.
[22] Onze stedenbouwkundige is hierbij betrokken om een inschatting te maken voor wat betreft de ruimtelijke inpassing i.r.t. leefbaarheid.

6.6 Wijchen winkelcentrum Noord (Tunnelweg)

Winkelcentrum Noord is een winkelstrip met voorzieningen aan één zijde en parkeren aan beide zijden (dwarsparkeren). Het centrum heeft een redelijke uitstraling. Het was druk tijdens de schouw. De vershal is een bijzondere trekker, waar het druk was. Boven de strip wordt deels gewoond. Aan de noordzijde is nog een strip met wat dienstverleners. Parkeren lijkt redelijk op orde.

Tabel 10: Locatie-afwegingsmatrix winkelcentrum Noord

Hoofddoel	Variabele	Wijchen Noord	Beoordeling
Economisch functioneren supermarkten (locatiebehoefte supermarkt)	Toekomstbestendigheid nieuwe supermarkt	-	Supermarkt zal matig functioneren vanwege reeds ruime supermarktaanbod in de wijk en matige bereikbaarheid vanuit andere wijken.
	Beschikbaarheid van panden/gronden	-	Geen leegstand/panden direct beschikbaar. Mogelijk door plint aan noordzijde in zijn geheel in te zetten voor supermarkt. Centrum ligt niet aan Randweg. Toevloeiing vanuit andere wijken beperkt.
	Complexiteit project	-	Complex door de verschillende gebruikers, verplaatsing van voorzieningen nodig.
	Verwervingskosten	-	Complex door de verschillende gebruikers, verplaatsing van voorzieningen nodig.
	Parkeren[23]	+/-	Bij vervanging van plint, zou de parkeerdruk niet wezenlijk toenemen. In dit scenario lijkt parkeren geen groot obstakel, maar te klein voor moderne supermarkt ca.
	Verkeersafwikkeling	-	Laden en lossen zal problematisch zijn wegens gebrek aan ruimte.
	Zichtbaarheid en zichtrelaties	+/-	Als de 'plint aan noordzijde' voor nieuwe supermarkt wordt ingezet, ontbreken zichtlijnen met andere voorzieningen. Ook zichtbaarheid van doorgaand verkeer beperkt.
Consumentenverzorging (ruimtelijke effecten)	Meerwaarde supermarkt op omgeving, vanuit leefbaarheid[24]	+/-	Inwoners Noord zijn met Plus en iets verderop Albert Heijn en Aldi zowel in kwantitatief als kwalitatief oogpunt al goed voorzien.
	Afstand tot andere supermarkten	+/-	Inwoners Noord zijn met Plus, en iets verderop Albert Heijn en Aldi zowel in kwantitatief als kwalitatief oogpunt al goed voorzien.
	Supermarktdichtheid omgeving (m² per 1.000 inwoners)	-	Negatief, er is een redelijk hoge supermarktdichtheid.
Voorzieningenstructuur (ruimtelijke effecten)	Meerwaarde supermarkt op voorzieningencentrum, vanuit uitgangspositie winkelcentrum	+/-	Enkel een kleinschalige supermarkt lijkt mogelijk. De meerwaarde daarvan zou beperkt zijn, wel combinatiebezoek met andere voorzieningen. Centrum heeft een prima uitgangspositie als buurtcentrum met de vershal als bijzondere trekker.
	Combinatiebezoek andere voorzieningen	+	Vooral combinatiebezoek met andere supermarkt en met vershal. Enig combinatiebezoek met andere voorzieningen.
	Ruimtelijke kwaliteit van inpassing supermarkt	+/-	Beperkt/neutraal. Als de 'plint aan noordzijde' voor nieuwe supermarkt wordt ingezet, ontbreken zichtlijnen met andere voorzieningen. Geen wezenlijke ruimtelijke herstructurering (plein etc.).
	Omzeteffecten op andere centra	-	De nieuwe supermarkt zal niet optimaal functioneren, maar zal wel zorgen voor extra concurrentie met andere supermarkten in deelgebied Wijchen Noord. Vooral kans op leegstand in Hof van Achterlo, bij vertrek van supermarkt daar.
Totaal oordeel		-	De inpassing van een reguliere supermarkt lijkt ruimtelijk niet realistisch, voegt weinig toe en zal sterk concurreren in dit deelgebied.

[23] Hiervoor heeft onze planoloog een inschatting gemaakt.
[24] Onze stedenbouwkundige is hierbij betrokken om een inschatting te maken voor wat betreft de ruimtelijke inpassing i.r.t. leefbaarheid.

6.7 Locatie Wijchen West

In het gebied ter hoogte van de Vormerse Plas wordt aan de noord- en zuidzijde een nieuwe woonwijk gerealiseerd met circa 1.300 woningen. Aan beide zijden van het spoor circa 650 woningen. Er komen circa 2.800 mensen te wonen[27]. Dat is te weinig consumentendraagvlak voor een 'eigen' reguliere supermarkt.

Tabel 11: Locatie-afwegingsmatrix locatie Wijchen West

Hoofddoel	Variabele	West	Beoordeling
Economisch functioneren supermarkten (locatiebehoefte supermarkt)	Toekomstbestendigheid nieuwe supermarkt	+/-	Beperkt/neutraal, te weinig eigen consumentendraagvlak in de nieuwe wijk. Er is toevloeiing van elders nodig. Eventueel mogelijk wanneer direct aan de rondweg gesitueerd.
	Fysieke ruimte (kavelomvang)	+	Vermoedelijk ruimte beschikbaar (te maken). Kan wel knelpunt zijn bij woonbebouwing in hoge dichtheden.
	Complexiteit project	+/-	Neutraal, minder complex dan enkele andere locaties. Er kan een modelwinkel worden gerealiseerd, mits het plan daarop wordt aangepast.
	Verwervingskosten	+/-	Relatief eenvoudig, weinig verschillende eigenaren naar verwachting, maar grond moet wel worden aangekocht er is een hoge druk op ruimte in dit gebied.
	Parkeren[25]	+/-	In beginsel is er ruimte voor parkeren. Kan wel een knelpunt zijn bij woonbebouwing in hoge dichtheden.
	Verkeersafwikkeling	+	Goed mits direct aan de Randweg Noord gesitueerd.
	Zichtbaarheid en zichtrelaties	+/-	Zichtbaarheid is goed mits direct aan de Randweg Noord gesitueerd. Supermarkt is autonoom/solitair dus geen zichtrelaties met andere voorzieningen.
Consumentenverzorging (ruimtelijke effecten)	Meerwaarde supermarkt op omgeving, vanuit leefbaarheid[26]	+	Goed. Nu zijn er nog geen andere boodschappenvoorzieningen. Consumentenverzorging verbetert aanzienlijk voor nieuwe inwoners.
	Afstand tot andere supermarkten	+/-	Redelijk eigen consumentendraagvlak, maar te weinig voor een eigen reguliere supermarkt, ook afstand tot Hof van Achterlo is klein. Veel besteding vanuit andere wijken nodig
	Supermarktdichtheid omgeving (m² per 1.000 inwoners)	+/-	Redelijk eigen consumentendraagvlak, maar te weinig voor een eigen reguliere supermarkt, ook afstand tot Hof van Achterlo is klein. Veel besteding vanuit andere wijken nodig
Voorzieningenstructuur (ruimtelijke effecten)	Meerwaarde supermarkt op voorzieningencentrum, vanuit uitgangspositie winkelcentrum	+/-	Afhankelijk van de keuze of er een buurtcentrum wordt gerealiseerd, of dat er enkel een solitaire supermarkt komt.
	Combinatiebezoek andere voorzieningen	-	Geen combinatiebezoek, ervan uitgaande dat er enkel een solitaire supermarkt komt.
	Ruimtelijke kwaliteit van inpassing supermarkt	+/-	Aangezien het een nieuwbouwlocatie betreft kan een supermarkt voordelen of nadelen opleveren in relatie tot de directe omgeving en te bouwen wijk. Dit is sterk afhankelijk van het stedenbouwkundig ontwerp.
	Omzeteffecten op andere centra	-	Negatief, vooral de relatie met Hof van Achterlo en Hart van Zuid is relevant. Het nieuwe centrum zal daarmee sterk concurreren.
Totaal oordeel		+/-	Eindoordeel is neutraal, maar dat dit vertekent iets, omdat veel factoren nog onzeker zijn. Een supermarkt zou echter weinig eigen consumentendraagvlak hebben en sterk moeten concurreren met andere centra. Vanuit de consumentenverzorging is een nieuwe solitaire supermarkt op deze plek niet nodig. De inwoners moeten iets verder reizen voor een supermarkt maar dit is wel ruimtelijk aanvaardbaar.

[25] Hiervoor heeft onze planoloog een inschatting gemaakt.
[26] Onze stedenbouwkundige is hierbij betrokken om een inschatting te maken voor wat betreft de ruimtelijke inpassing i.r.t. leefbaarheid.
[27] Uitgaande van gemiddelde huishoudensgrootte in 2030 van 2,17.

6.8 Alverna

Alverna is een kleine kern binnen Wijchen. De kern met circa 1.600 inwoners had tot voor kort een buurtsupermarkt, in het centrumgebied maar deze is gesloten. De winkel werd jarenlang geëxploiteerd door Spar, maar was de laatste openingsjaren zelfstandig. Mede daarom verwacht BRO niet dat er opnieuw een gemakswinkel (kleine supermarkt) zich zal vestigen in Alverna. Ook een grotere reguliere supermarkt lijkt niet reëel. We gaan in onderstaande matrix uit van een scenario dat in Alverna-centrum opnieuw een supermarkt vestigt. Daar zijn immers reeds voorzieningen aanwezig. Een eigen voorzieningencentrum voor Alverna, is gelet op het beperkte consumentendraagvlak geen reële optie.

Tabel 12: Locatie-afwegingsmatrix locatie Alverna

Hoofddoel	Variabele	Alverna	Beoordeling
Economisch functioneren supermarkten (locatiebehoefte supermarkt)	Toekomstbestendigheid nieuwe supermarkt	-	Te weinig eigen consumentendraagvlak in Alverna. Er is toevloeiing van elders nodig, maar de (nieuwe) inwoners van Huurlingsedam zijn meer op Hart van Zuid en Wijchen centrum georiënteerd.
	Beschikbaarheid van panden/gronden	+/-	Enkele panden staan leeg (voormalige buurtsuper en het 'witte huis').
	Complexiteit project	-	Grote complexiteit vanwege de nodige verschuivingen.
	Verwervingskosten	-	Hoge verwervingskosten, versnipperd eigendom.
	Parkeren[28]	-	Parkeervoorziening Heumenseweg lijkt ontoereikend.
	Verkeersafwikkeling	+	Locatie ligt gunstig aan de doorgaande Graafseweg,
	Zichtbaarheid en zichtrelaties	+	Positief, locatie ligt zichtbaar aan de Graafseweg. Zichtrelaties met andere voorzieningen is afhankelijk van ruimtelijke inpassing en verschuiving voorzieningen.
Consumentenverzorging (ruimtelijke effecten)	Meerwaarde supermarkt op omgeving, vanuit leefbaarheid[29]	+	Inwoners van Alverna moeten nu relatief veel reizen voor een supermarkt.
	Afstand tot andere supermarkten	+/-	Redelijk eigen consumentendraagvlak, maar te weinig voor een eigen reguliere supermarkt. Veel besteding vanuit andere wijken nodig.
	Supermarktdichtheid omgeving (m² per 1.000 inwoners)	+/-	Redelijk eigen consumentendraagvlak, maar te weinig voor een eigen reguliere supermarkt. Veel besteding vanuit andere wijken nodig.
Voorzieningenstructuur (ruimtelijke effecten)	Meerwaarde supermarkt op voorzieningencentrum	+/-	Beperkt, er zijn relatief weinig voorzieningen die sterk profiteren van de aanwezigheid van een supermarkt. Het centrum heeft geen boodschappenfunctie.
	Combinatiebezoek andere voorzieningen	+/-	Er zijn relatief weinig voorzieningen die sterk profiteren van de aanwezigheid van een supermarkt (geen verszaken bijvoorbeeld).
	Ruimtelijke kwaliteit van inpassing supermarkt	+/-	Dit is afhankelijk van het inpassingscenario.
	Omzeteffecten op andere centra	-	De supermarkt zal weinig besteding uit andere deelgebieden trekken. Wel zijn er enige omzeteffecten te verwachten op Hart van Zuid en Wijchen Centrum.
Totaal oordeel		+/-	Eindoordeel is neutraal, maar dat dit vertekent iets, omdat veel factoren nog onzeker zijn. Een supermarkt zou echter weinig eigen consumentendraagvlak hebben en sterk moeten concurreren met andere centra. Vanuit de consumentenverzorging is een nieuwe solitaire supermarkt op deze plek niet nodig. De inwoners moeten iets verder reizen voor een supermarkt maar dit is wel ruimtelijk aanvaardbaar.

[28] Hiervoor heeft onze planoloog een inschatting gemaakt.
[29] Onze stedenbouwkundige is hierbij betrokken om een inschatting te maken voor wat betreft de ruimtelijke inpassing i.r.t. leefbaarheid.

6.9 Wijchen Zuidoost

Met Wijchen Zuidoost bedoelen we globaal het gebied aangeduid in figuur 12[30]. Het gebied bestaat uit de buurten ten zuidwesten van het Wijchens Meer en de Huurlingsedam die ten noordoosten daarvan ligt. In Wijchen Zuidoost wonen nu circa 5.500 inwoners.

In Huurlingsedam komen circa 470 nieuwbouwwoningen[33]. In beginsel kan het totale gebied van 5.500 inwoners voldoende 'eigen' consumenten-draagvlak vormen voor een reguliere supermarkt, **mits** de inwoners in dat gebied overwegend daar de boodschappen doen. Dit lijkt echter onrealistisch. Het Wijchens Meer vormt een barrière tussen de zuidwestelijke buurten en de Huurlingsedam. De auto-reistijd is relatief groot waardoor inwoners in beide gebieden blijven uitwijken naar elders. Verder zal een nieuwe solitaire supermarkt tot effecten leiden op zowel Hart van Zuid als centrum Wijchen. Daar komen immers minder bezoekers als Wijchen Zuidoost een eigen supermarkt krijgt.

Tabel 13: Locatie-afwegingsmatrix locatie Wijchen Zuidoost

Hoofddoel	Variabele	Zuidoost	Beoordeling
Economisch functioneren supermarkten (locatie-behoefte supermarkt)	Toekomstbestendigheid nieuwe supermarkt	-	Te weinig eigen consumentendraagvlak in Wijchen Zuidoost vanwege de relatief grote onderlinge autoreistijd in het gebied.
	Beschikbaarheid van panden/gronden	+/-	Neutraal, er zijn geen winkelgebieden met beschikbare panden. Wel zijn er in zowel de westelijke buurten als de Huurlingsedam enkele groene weiden, waar in principe een supermarkt inpasbaar is. Bijvoorbeeld aan de Diemewei of aan de Brink. Het is echter de vraag of deze vrije ruimte 'opgegeven' kan worden.
	Complexiteit project	+/-	Neutraal, de complexiteit voor wat betreft aankoop van gronden e.d. is beperkt. Wel is de verkeersafwikkeling problematisch (zie verderop).
	Verwervingskosten	+	De verwervingskosten lijken beperkt (vermoedelijk relatief weinig eigenaren van de weiden).
	Parkeren[31]	+	De parkeervoorziening lijkt op een weide eveneens inpasbaar.
	Verkeersafwikkeling	-	Negatief. Wijchen Zuidoost heeft niet of nauwelijks doorgaande wegen om de verkeersaantrekkelijke werking van een supermarkt te faciliteren (zie ook figuur 13). Ook bevoorrading (vrachtverkeer) is problematisch.
	Zichtbaarheid en zichtrelaties	-	Negatief. De locatie ligt niet aan een doorgaande weg en er zijn geen zichtrelaties met andere voorzieningen.
Consumentenverzorging (ruimtelijke effecten)	Meerwaarde supermarkt op omgeving, vanuit leefbaarheid[32]	+/-	Neutraal. Inwoners van Wijchen Zuidoost moeten nu relatief ver reizen voor een supermarkt, maar door de barrière van het Wijchens Meer zal dit voor veel inwoners niet veranderen, na vestiging van een supermarkt in Zuidoost.
	Afstand tot andere supermarkten	+/-	Neutraal. De afstand is aanzienlijk, maar gelet op het voorgaande zal een supermarkt in Wijchen Zuidoost te weinig 'eigen' consumentendraagvlak hebben.
	Supermarktdichtheid omgeving (m² per 1.000 inwoners)	+/-	Neutraal, ondanks afwezigheid van supermarkten in omgeving is het eigen consumentendraagvlak gelet op voorgaande beperkt. Daarom is er ook geen toekomstperspectief van een supermarkt.
Voorzieningenstructuur (ruimtelijke effecten)	Meerwaarde supermarkt op voorzieningencentrum	-	Negatief, er zal vermoedelijk geen boodschappencentrum worden gerealiseerd.
	Combinatiebezoek andere voorzieningen	-	Negatief, er zijn geen andere voorzieningen beoogd.
	Ruimtelijke kwaliteit van inpassing supermarkt	+/-	Neutraal, dit is afhankelijk van het inpassingscenario.
	Omzeteffecten op andere centra	-	Negatief. De nieuwe supermarkt zal er voor zorgen dat er vanuit Wijchen Zuidoost minder bezoekers naar Hart van Zuid en Centrum Wijchen komen.
Totaal oordeel		-	Zowel negatief als beperkt/neutraal scoren beiden 6 keer. Toch is het eindoordeel negatief. In beginsel kan het totale gebied van 5.500 inwoners voldoende 'eigen' consumentendraagvlak vormen voor een reguliere supermarkt, mits de inwoners in dat gebied overwegend daar de boodschappen doen. Dit lijkt echter onrealistisch. Het Wijchens Meer vormt een barrière tussen de zuidwestelijke buurten en de Huurlingsedam. Ook is de verkeersafwikkeling problematisch en zal het plan effect hebben op o.a. Hart van Zuid en Centrum Wijchen.

[30] De buurten: De Gamert, De Meren, De Flier, Diemewei, De Lingert en Huurlingsedam.
[31] Hiervoor heeft onze planoloog een inschatting gemaakt.
[32] Onze stedenbouwkundige is hierbij betrokken om een inschatting te maken voor wat betreft de ruimtelijke inpassing i.r.t. leefbaarheid.
[33] In fase 3 worden 250 woningen gerealiseerd. Deze worden ten tijde van schrijven opgeleverd. In fase 4 komen er nog 220 woningen bij. (gemeente Wijchen.nl projecten Huurlingsedam.

Bijlage 1 - Nadere beschrijving Whize-segmenten

Leefstijlen geven inzicht in het type inwoners en hun voorkeuren voor verschillende voorzieningen. Whize heeft alle ruim 8 miljoen huishoudens in Nederland gesegmenteerd in 59 subsegmenten, die zijn samengevoegd in 11 segmenten. Het resultaat is een classificatie die een duidelijk beeld schetst van de Nederlandse consumenten voor wat betreft hun socio-demografie, levensstijl, cultuur en (koop)gedrag

Figuur 22: Whize doelgroepenomschrijving[34]

[34] Whize is een databron die op postcode (4) niveau inzicht geeft in bepaalde doelgroepen. Per doelgroep is op basis van een landelijke database bekend wat het koopgedrag is, wat de voorkeuren zijn en welke typen winkels deze doelgroepen graag bezoeken.

Ruimte. Mensen. Toekomst.

Amsterdam
Rhijnspoorplein 38
1018 TX Amsterdam
+31 (0)20 506 19 99

Boxtel
Bosscheweg 107
5282 WV Boxtel
+31 (0)411 850 400

Venlo
Industriestraat 94
5931 PK Tegelen
+31 (0)77 373 06 01

info@bro.nl
www.bro.nl

BRO

datum:	1-3-2024	**opdrachtgever:**	Gemeente Wijchen
projectnummer:	2461.0723	**contactpersoon:**	Dhr. E. van Schipstal
		contactpersoon DTNP:	Dhr. W. Frielink

Advies kaders tweede supermarkt in Hart van Zuid Wijchen

Inleiding

De gemeente Wijchen is samen met woningcorporatie Talis en Rialto, eigenaar van het winkelcentrum Zuiderpoort, bezig met de planvorming voor de (her)ontwikkeling van Hart van Zuid. Hiervoor is medio 2021 een gebiedsvisie opgesteld. In de gebiedsvisie wordt ingezet op twee forse ingrepen: een transparantere en meer open stedenbouwkundige structuur en een herschikking van functies, zodat meer levendigheid ontstaat. Met structurele ingrepen wordt ernaar gestreefd het centrum weer “haar natuurlijke functie als wijkwinkelcentrum voor Wijchen-Zuid” te laten vervullen.

“Door het centrum als het ‘hart van zuid’ te laten functioneren dienen de aanwezige wijkvoorzieningen in het gebied terug te komen. Samen met de uitbreiding met winkels en woningen ontstaat een levendig centrum voor de wijk Wijchen-Zuid. Schoon, mooi en veilig voor wat betreft de gebouwen en openbare ruimte. Compleet, comfortabel en compact voor wat betreft het aanbod aan voorzieningen.” (p. 10).

Supermarkten hebben veel ruimte nodig en zijn logistiek en verkeerskundig ook complex, waardoor het realiseren van een nieuwe supermarkt vaak gepaard gaat met een herontwikkeling van vastgoed. De herontwikkeling van Hart van Zuid ziet de gemeente als een mogelijkheid om te voorzien in de realisatie van een nieuwe supermarkt in Wijchen en om daarmee in Wijchen-Zuid een modern en toekomstbestendig wijkwinkelcentrum te realiseren. Bij de uitwerking van de kaders voor het masterplan Hart van Zuid is daarom uitgegaan van toevoeging van een tweede supermarkt aan het winkelcentrum. De gemeente Wijchen heeft aan DTNP gevraagd, uitgaande van de toevoeging van een tweede supermarkt, te adviseren over de kaders daarvoor.

In deze notitie gaan wij in op:

- De marktruimte voor dagelijks winkelaanbod in Wijchen;
- De ruimtelijk-functionele kaders voor de toevoeging van een tweede supermarkt aan Hart van Zuid;
- Aanvullende gemeentebrede aandachtspunten.

Wat zijn de plannen voor de supermarkt?

Bij het vormen van de eerste plannen heeft de eigenaar de wens uitgesproken om in het nieuwe Hart van Zuid twee supermarkten te realiseren van beide circa 2.200 m² bruto vloeroppervlak (bvo). Gezamenlijk zou dat uitkomen op circa 4.400 à 4.500 m² bvo. Na diverse overleggen met de gemeente heeft de eigenaar het aantal m² bvo voor de supermarkten bijgesteld naar 3.800 m² bvo, wat voor hen neerkomt op circa 3.000 m² winkelvloeroppervlak (wvo). Conform landelijke ervaringscijfers gaat DTNP bij 3.800 m² bvo uit van 2.850 à 3.040 m² wvo.

Achtergrond | Het verschil tussen bruto vloeroppervlak en winkelvloeroppervlak
De totale omvang van een winkel, inclusief bijvoorbeeld magazijn, kantoor, personeelsruimte, emballage en koelcellen, wordt het bruto vloeroppervlak genoemd (afgekort bvo). Het winkelvloeroppervlak (afgekort wvo) is daar een deel van, namelijk het deel dat toegankelijk en zichtbaar is voor de consument die de winkel bezoekt. Magazijnen, personeelsruimten, koelcellen en andere delen van de winkel die de consument niet ervaart, zijn dus géén onderdeel van het winkelvloeroppervlak.

In distributieplanologische berekeningen, detailhandelsvisies en vergelijkbare onderzoeken waarin het consumentengedrag centraal staat, wordt altijd gewerkt met m² winkelvloeroppervlak. Dat is namelijk het deel dat relevant is voor de consument. In bestemmingsplannen, stedenbouwkundige plannen e.d. wordt juist gewerkt met bruto vloeroppervlak, omdat het daar gaat over de totale ruimtevraag van een ontwikkeling. Dit kan soms tot verwarring leiden, onder andere wanneer onderzoek naar vraagbehoefte vertaald wordt in ruimtelijke plannen.

De verhouding tussen m² bvo en m² wvo verschilt per winkel en is onder andere afhankelijk van de branche, het pand en de formule of onderneming. Voor supermarkten is gemiddeld sprake van een wvo-bvo-verhouding van 75 à 80% (anders geschreven: 1 op 1,25 tot 1,33). Rialto houdt voor Hart van Zuid circa 79%/1:1,27 aan; wij kijken liever naar de gehele bandbreedte.

De 3.800 m² bvo voor supermarkten in Hart van Zuid komt met de normen van Rialto uit op circa 3.000 m² wvo, en met toepassing van de bandbreedte op 2.850 à 3.040 m² wvo.

Huidige supermarktstructuur kern Wijchen

In de kern Wijchen zijn op dit moment acht supermarkten gevestigd, waarvan vier in het centrum (incl. een kleinschalige doelgroepensupermarkt). In het centrum zijn de twee grootste supermarkten van Wijchen gevestigd: Albert Heijn, van circa 1.600 m² wvo, en Jumbo, van circa 1.375 m² wvo.

Winkelgebied	Naam	Omvang in m² wvo
Centrum	Albert Heijn	1.600
	Jumbo	1.375
	Lidl	1.080
	Tayba Markt	181
Hof van Achterlo / Homberg	Albert Heijn	1.296
	Aldi	920
Zuiderpoort / Hart van Zuid	Jumbo	1.326
Noord / Tunnelweg	Plus	1.045
Totaal		**8.823**

In de afgelopen paar jaar zijn er behoorlijk veel veranderingen geweest in het lokale supermarktlandschap, waaronder de recente ombouw van Coop naar Plus in Noord en van Jan Linders naar Albert Heijn in Hof van Achterlo. Bij deze verbouwingen is het winkelvloeroppervlak slechts beperkt gewijzigd.

Marktruimte voor dagelijkse sector

In de detailhandelsstructuurvisie hebben wij eind 2021 een berekening gemaakt van de marktruimte voor de dagelijkse winkelsector in de gemeente Wijchen (zie afbeelding hieronder). Daarin zijn voor 2030 twee scenario's berekend: een scenario met een stabiel aantal inwoners (ca. 41.150) en een scenario met een groei van het aantal inwoners (tot 45.435). Inmiddels is de planvorming voor een aantal nieuwe woningbouwlocaties, waaronder Wijchen-West, in een verder stadium. Hierdoor is het voor de gemeente een uitgangspunt dat deze woningbouw wordt gerealiseerd en bevestigt een onderzoek van Companen[1] dat daarmee een bevolkingsgroei naar 45.435 reëel is. Hiermee wordt dus een onzekerheid die ten tijde van het opstellen van de detailhandelsstructuurvisie nog speelde weggenomen.

Indicatieve marktruimteberekening voor de dagelijkse winkelsector in de gemeente Wijchen*

		2025	2030 (stabiel aantal inwoners)	2030 (snelle groei inwonertal)
a	Aantal inwoners in gemeente Wijchen	41.150	41.150	45.435
b	Winkelomzet per hoofd (excl. btw en internet), gecorrigeerd voor gemiddeld inkomen in Wijchen	€ 2.466 (met 7,5% online)	→ € **2.266** à € 2.399 (met 10 à **15% online**) Effect internet	€ **2.266** à € 2.399 (met 10 à **15%** online)
c	Koopkrachtbinding	90%	90%	90%
d	Verwachte winkelomzet verzorgingsgebied (excl. btw) a * b * c	€ 91,3 mln	€ **83,9** à € 88,9 mln	€ **92,7** à € 98,1 mln
e	Aandeel vreemde koopkracht/koopkrachttoevloeiing	10%	10%	10%
f	Totale winkelomzet (excl. btw) d / (1 - e)	€ 101,5 mln	€ **93,2** à 98,7 mln	€ **103,0** à 109,0 mln
g	Gemiddelde winkelomzet per m² wvo (excl. btw)	€ 7.577	€ 7.577	€ 7.577
h	Potentieel winkelaanbod f / g	ca. 13.400 m² wvo	ca. **12.300** à 13.000 m² wvo	ca. **13.600** à 14.400 m² wvo
i	Huidig winkelaanbod	ca. 12.400 m² wvo	ca. 12.400 m² wvo	ca. 12.400 m² wvo
j	Indicatie uitbreidingsruimte h - i	ca. 1.000 m² wvo	ca. **-100** à +600 m² wvo	ca. **1.200** à 2.000 m² wvo

* Voor een toelichting op de achtergronden van deze berekening verwijzen we naar de publicatie van Retail Insiders (2021), 'Omzetkengetallen 2020 ten behoeve van ruimtelijk-economisch onderzoek'.

Vetgedrukt: de meest waarschijnlijke kant van de bandbreedte, gelet op de recente (ver)snel(de) ontwikkelingen online.

Bron: Detailhandelsstructuurvisie Gemeente Wijchen (2022), p. 17

Uit de marktruimteberekening kwam voor het groeiscenario (blauw-omrand) naar voren dat er 1.200 à 2.000 m² wvo uitbreidingsruimte is voor 2030. Deze bandbreedte is het gevolg van inschattingen voor de ontwikkeling van internetverkopen. In de detailhandelsstructuurvisie heeft DTNP geadviseerd uit te gaan van de lage kant van deze bandbreedte, omdat dat de meest waarschijnlijke kant van de bandbreedte is. BRO stelt in haar rapportage 'Wijchen, locatiestudie extra supermarkt' d.d. 16 oktober 2023 zich te kunnen vinden in de uitkomsten van het DPO uit de DSV.

De berekening hierboven betreft de hele dagelijkse sector en niet specifiek de supermarkt-sector. Dit houdt in dat ook het overige dagelijkse winkelaanbod, zoals bakkers, slagers, groente- en kaasboeren en drogisterijen onderdeel zijn van de berekening. De uitbreidingsruimte van 1.200 m² wvo in 2030 in het groeiscenario betreft dus niet alleen de uitbreidingsruimte voor supermarkten (al staat het in omvang wel gelijk aan de omvang van een moderne supermarkt), maar ook potentieel de uitbreiding van overig dagelijks winkelaanbod. Aanbod in de dagelijkse sector werkt als communicerende vaten: de ontwikkeling van meer supermarkten betekent minder ruimte voor overig dagelijks (vers en drogisterij) en vice versa.

[1] Companen (2023), 'Ontwikkeling inwonertal Wijchen in de komende jaren – Concept'.

Visie op de detailhandelsstructuur

In 2022 heeft de gemeenteraad van Wijchen de 'Detailhandelsstructuurvisie Gemeente Wijchen en toekomstvisie centrum Wijchen' vastgesteld. Daarin is het gemeentelijke beleid voor spreiding van winkelclusters opgenomen. De kernopgaven die leidend zijn bij de detailhandelsvisie zijn:

1. Een krachtig centrum Wijchen met goede voorzieningen;
2. Het toekomstbestendig houden van winkelgebieden;
3. Mensen verleiden om Wijchen vaker en langer te bezoeken.

Met deze drie kernopgaven is in de visie de keuze gemaakte het primaat bij het centrum van Wijchen te leggen (groen rondje op de kaart hieronder). Aanvullend wordt ingezet op drie gelijkwaardige buurtcentra die primair gericht zijn op dagelijkse winkelaankopen: Zuiderpoort/Hart van Zuid, Wijchen-Noord en Hof van Achterlo (rode rondjes op de kaart).

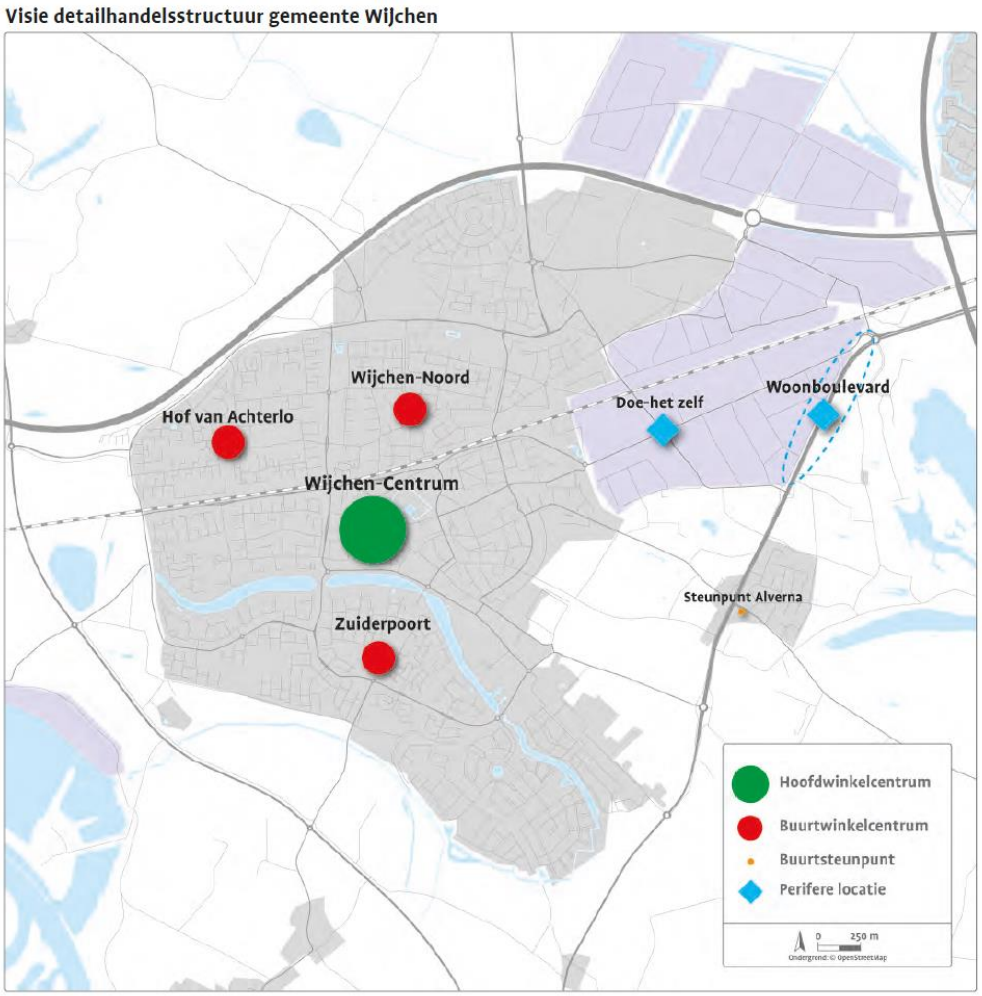

Bron: Detailhandelsstructuurvisie Gemeente Wijchen (2022), p. 22

In de detailhandelsvisie is voor Zuiderpoort het volgende opgeschreven:

"Zuiderpoort: een compleet winkelcentrum
In winkelcentrum Zuiderpoort/Hart van Zuid is een compleet winkelaanbod aanwezig met een supermarkt, een totaalpakket verszaken, een drogisterij en fastservicehoreca. Dit aanbod past bij de wijkfunctie die Zuiderpoort vervult voor veel van de buurten ten zuiden van het meer. Het sluit ook goed aan op andere wijkvoorzieningen rondom het winkelcentrum (o.a. sporthal, wijkcentrum, basisscholen). De inzet is om dit diverse aanbod in de toekomst te behouden; een modernisatieslag van het vastgoed is wel gewenst. Vanwege de ondersteunende functie die het winkelcentrum vervult én vanwege de nabijheid van dit hoofdcentrum is één supermarkt van moderne maatvoering (ca. 1.500 m² wvo, dus een beperkte uitbreiding) op deze locatie voldoende." (DSV, p. 23).

Advies over de tweede supermarkt op Hart van Zuid

Met toevoeging van een tweede supermarkt aan Hart van Zuid als uitgangspunt is het belangrijk dat de balans in de Wijchense detailhandelsstructuur, ondanks de verzwaring op Zuid, zoveel mogelijk gewaarborgd blijft. Het centrum staat daarin bovenaan in de hiërarchie (zie detailhandelsstructuurvisie). Dit betekent ook dat het sterkste supermarktaanbod in het centrum van Wijchen gevestigd moet zijn. Dat is in de huidige situatie ook het geval.

DTNP adviseert supermarkten in Hart van Zuid niet groter te laten zijn dan de grootste supermarkt in het centrum. In de detailhandelsvisie is daarom aangegeven dat één supermarkt van moderne maatvoering (ca. 1.500 m² wvo) voldoende is. Dit betreft een richtinggevende uitspraak, bedoeld om een orde van grootte weer te geven. Kleine afwijkingen hierop (+/- 100 m² wvo) veranderen niet de wezenlijke functie van een supermarkt[2]. Als maximale bovengrens adviseren wij derhalve 1.600 m² wvo.

Bij toevoeging van een tweede supermarkt in Hart van Zuid is bij voorkeur sprake van een complementaire supermarkt met primair een wijkverzorgende functie. Een omvang van circa 1.200 m² wvo is daarvoor passend (opnieuw +/- 100 m² wvo).

De twee supermarkten samen zouden in dat geval maximaal 2.900 m² wvo groot zijn (1.600 m² wvo + 1.300 m² wvo). Dit komt nagenoeg overeen met de omvang waar de eigenaar van het winkelcentrum op dit moment voor wil gaan (ca. 3.000 m² wvo) of wat op basis van landelijke normen het winkelvloeroppervlak is van een bruto oppervlak van 3.800 m² (namelijk 2.850 à 3.040 m² wvo).

[2] Het gaat hierbij wel nadrukkelijk om één kleine afwijking per supermarkt. Méérdere kleine afwijkingen leiden wel degelijk tot een significant andere winkel en anders functioneren. Door de oogharen heen betekent dit dus dat circa 1.500 m² wvo gelezen kan worden als 1.400 à 1.600 m² wvo. Echter wordt in de dagelijkse planvormingspraktijk 1.400 à 1.600 m² wvo meestal uitgelegd als 1.600 m² wvo; er wordt vaak naar de bovenkant van bandbreedtes gekeken. Dat is bij een individuele ontwikkeling niet per se erg, maar bij een stapeling van ontwikkelingen kan dit wel wezenlijke gevolgen hebben. Daarom spreken wij liever van ca. 1.500 m² wvo.

Wat betekent deze uitbreiding voor de marktruimte in Wijchen?
Het is reëel ervan uit te gaan dat een supermarkt van 1.600 m² wvo in Hart van Zuid neerkomt op een vergroting van de huidige Jumbo (nu 1.326 m² wvo). Het zou dan gaan om een vergroting van ongeveer 275 m² wvo. De toevoeging van een tweede supermarkt van circa 1.200 m² wvo kan zowel een nieuwe supermarkt in Wijchen zijn, alsook een verplaatsende supermarkt.

Scenario nieuwe supermarkt
Bij het toevoegen van een nieuwe supermarkt in Hart van Zuid is zeker dat aanvullend aan de vergroting van Jumbo 1.200 à 1.300 m² wvo supermarktaanbod in Wijchen wordt toegevoegd. Samen komen deze uitbreidingen van het dagelijkse aanbod in Hart van Zuid neer op de gemiddelde uitbreidingsruimte voor de dagelijkse sector in Wijchen.

In de tabel hieronder (tabel 1a) staat weergegeven wat de zekere toevoegingen betekenen voor de marktruimte in Wijchen in 2030. Daarbij is uitgegaan van de marktruimteberekening voor de dagelijkse sector uit de DSV. In de tabel is, net als in de DSV en op pagina 3 van deze notitie, de door ons meest waarschijnlijk geachte kant van de bandbreedte vetgedrukt. De tabel is verder opgebouwd met overige, meer onzekere toevoegingen aan het dagelijkse aanbod in Wijchen. Dit onderdeel van de tabel is in lichter grijs weergegeven. De cijfers lager in de tabel hebben dus een grotere onzekerheid in zich.

*Tabel 1a Voorstelbare uitbreiding van dagelijks aanbod in Wijchen bij **nieuwe supermarkt in HvZ***

Winkelgebied	Naam	Omvang in m² wvo	Mogelijke nieuwe omvang in m² wvo	Indicatie uitbreiding in m² wvo
		Zekere toevoegingen		
Hart van Zuid	Jumbo	1.326	1.600	+ 300
	+ supermarkt	0	1.300	+ 1.300
Som van zekere toevoegingen				+ 1.600
		*Aanvullende (binnen DSV mogelijke én gewenste) ontwikkelingen**		
Centrum	Lidl	1.080	1.200 à 1.300	+ 100 à 200
	Nieuw dagelijks	0	0 à 450	+ 0 à 450**
Noord / Tunnelweg	Plus	1.045	1.045 à 1.200	+ 0 à 150
Som van alle toevoegingen (zeker en minder zeker)				1.700 à 2.400
Marktruimte 2030 in m² wvo				**1.200** tot 2.000

* Dit zijn de meest waarschijnlijke en conform DSV gewenste ontwikkelingen, maar niet de enige voorstelbare.
** 450 m² wvo betreft een inschatting ten behoeve van deze berekening. 450 m² wvo staat gelijk aan 3 à 4 versspeciaalzaken of 1 à 2 drogisterijen. In theorie kan in bijna het hele centrum van Wijchen dagelijks aanbod worden toegevoegd, doordat het bestemmings-/omgevingsplan dit toestaat.

De ontwikkelingen van Hart van Zuid leiden er dus toe dat alle tot bijna alle marktruimte voor de dagelijkse sector gebruikt wordt. Op dit moment zijn er geen andere uitbreidingswensen of nieuwe toevoegingen in de dagelijkse sector bekend. Dat betekent niet dat die er niet alsnog kunnen komen de komende jaren. Aanvullende ontwikkelingen die binnen de detailhandelsvisie passen en gewenst zijn, zoals beperkte schaalvergroting van supermarkt Lidl in het centrum,

Plus in Noord en eventuele uitbreiding van overig dagelijks aanbod (in welk centrum dan ook), vinden dan plaats in de onzekere bandbreedte van de marktruimteberekening of daarboven.

Scenario verplaatsing supermarkt

Wanneer wordt uitgegaan van verplaatsing van een bestaande supermarkt naar Hart van Zuid kan een andere situatie ontstaan. Gelet op de huidige spreiding van supermarkten over Wijchen en de bijbehorende verzorgingsgebieden is verplaatsing van Aldi in Hof van Achterlo het meest logische, en zelfs enige gewenste, verplaatsingsscenario. Hierover adviseerden wij de gemeente al eerder. Ook BRO komt tot de conclusie dat bij verplaatsing van een bestaande supermarkt de Aldi-vestiging in Hof van Achterlo de meest logische partij is.

Bij verplaatsing van Aldi naar Hart van Zuid zal circa 920 m² wvo (huidige omvang van de supermarkt) 'meegenomen' worden naar Zuid. Verplaatsing betekent naar verwachting een uitbreiding van circa 300 à 400 m² wvo, in plaats van de 1.200 à 1.300 m² wvo bij de realisatie van een nieuwe supermarkt. In dit scenario moet echter ook rekening worden gehouden met de achterblijvende locatie van Aldi. Die kan alsnog gebruikt worden voor dagelijks aanbod. De huidige Albert Heijn Jan Linders kan haar winkel in dit scenario vergroten (met ca. 300 m² wvo naar de maximaal gewenste omvang van 1.600 m² wvo) en de overige winkelruimtes proberen te verhuren (bij 300 m² wvo uitbreiding van Albert Heijn resteert nog circa 600 m² wvo ruimte).

Per saldo betekent verplaatsing van Aldi naar Hart van Zuid en uitbreiding van Jumbo in ieder geval dat zeker is dat 600 à 700 m² wvo supermarkten aan het aanbod in Wijchen wordt toegevoegd. Dan blijft nog enige ruimte over voor andere supermarkten voor gewenste schaalvergroting (bijvoorbeeld Lidl in het centrum of Plus in Noord) of voor toevoeging/ uitbreiding van andere dagelijkse winkels in Wijchen[3], ondanks dat daar op dit moment geen concrete initiatieven voor bekend zijn. Doordat plancapaciteit in Hof van Achterlo beschikbaar blijft (er wordt niet actief gesaneerd), kan de verplaatsing van Aldi echter alsnog neerkomen op het toevoegen van een geheel nieuwe supermarkt aan Wijchen.

In de tabel hieronder (tabel 1b) staat opnieuw weergegeven wat de verschillende soorten toevoegen betekenen voor de marktruimte in Wijchen in 2030. De tabel werkt hetzelfde als de vorige tabel (1a op de vorige pagina).

[3] Die uitbreidingsruimte kan met eventuele vergroting van Albert Heijn in Hof van Achterlo (binnen bestemmingsplan en eigen vastgoed) theoretisch ook al snel gebruikt worden.

*Tabel 1b Voorstelbare uitbreiding van dagelijks aanbod in Wijchen bij **verplaatsing Aldi naar HvZ***

Winkelgebied	Naam	Omvang in m² wvo	Mogelijke nieuwe omvang in m² wvo	Indicatie uitbreiding in m² wvo
		Zekere toevoegingen		
Hart van Zuid	Jumbo	1.326	1.600	+ 300
	Aldi	(920)	1.300	+ 400
Som van zekere toevoegingen				+ 700
		Reëel voorstelbare vergrotingen als gevolg van verplaatsing		
Hof van Achterlo	Albert Heijn	1.296	1.300 à 1.600	+ 0 à 300
	Aldi	920	(1.300 in HvZ)	n.v.t.
	Evt. nieuw vers	0	0 à 600	+ 0 à 600
Som van zekere toevoegingen en reëel voorstelbare vergrotingen				+ 700 à 1.600
		*Aanvullende (binnen DSV mogelijke én gewenste) ontwikkelingen**		
Centrum	Lidl	1.080	1.200 à 1.300	+ 100 à 200
	Nieuw dagelijks	0	0 à 450	+ 0 à 450**
Noord / Tunnelweg	Plus	1.045	1.045 à 1.200	+ 0 à 150
Som van alle toevoegingen				+ 800 à 2.400
Marktruimte 2030 m² wvo				**1.200** tot 2.000

* Dit zijn de meest waarschijnlijke en conform DSV gewenste ontwikkelingen, maar niet de enige voorstelbare.
** 450 m² wvo betreft een inschatting ten behoeve van deze berekening. 450 m² wvo staat gelijk aan 3 à 4 versspeciaalzaken of 1 à 2 drogisterijen. In theorie kan in bijna het hele centrum van Wijchen dagelijks aanbod worden toegevoegd, doordat het bestemmings-/omgevingsplan dit toestaat.

Advies

Beide scenario's overwegend, adviseert DTNP, uitgaande van een tweede supermarkt in Hart van Zuid, in te zetten op verplaatsing van Aldi uit Hof van Achterlo naar Hart van Zuid. Enerzijds biedt dit een structuurverbetering ten opzichte van de huidige situatie, anderzijds is in dit scenario de kans kleiner dat het aanbod in Wijchen te groot wordt.

De verplaatsing van Aldi is vanuit de ruimtelijke structuur de meest logische zet. Wij willen opmerken dat hierbij wel aandacht moet zijn voor eventuele schijn van economische ordening en dat hierom zorgvuldig gehandeld dient te worden.

Aanbevelingen

Belangrijke aanbevelingen voor de verdere planvorming voor Hart van Zuid zijn:

- Het kan zijn dat (zonder dat wij daar aanwijzingen voor hebben) op een gegeven moment bij de planvorming voor Hart van Zuid overwogen wordt de tweede supermarkt een kleinere doelgroepensupermarkten te laten zijn, bijvoorbeeld van 500 à 750 m² wvo. Dit zou gerealiseerd kunnen worden door de omvang van de tweede supermarkt te beperken. Wij adviseren dit niet te doen. Bij het besluit medewerking te verlenen aan een tweede supermarkt in Hart van Zuid hoort wat DTNP betreft ook de keuze voor een complementaire supermarkt met een duurzame omvang van circa 1.200 m² wvo.

Een omvang van 500 of 750 m² wvo is voor veel supermarktpartijen te klein of juist te groot om een moderne supermarkt neer te zetten. Er zijn veel supermarkten in Nederland met een dergelijke omvang, maar dat zijn vaak:

- gedateerde supermarkten die zoeken naar een betere en grotere vestiging, óf
- doelgroepensupermarkten (waarvoor Wijchen-Centrum een logischere locatie is), óf
- supermarkten in kleine kernen, waar het verzorgingsgebied (veel) te klein is voor een supermarkt van circa 1.200 m² wvo, maar door de (geïsoleerde) ligging nog wel ruimte kan zijn voor buurtsupers (zoals in Alverna), óf
- supermarkten in hoogstedelijke omgevingen waar de dichtheid van supermarkten hoog is en de mogelijkheden voor inpassing van grotere supermarkten beperkt zijn.

Van geen van deze situaties is in Wijchen-Zuid en bij Hart van Zuid sprake. Hart van Zuid zal een wijkwinkelcentrum zijn met een goede ontsluiting en ruimtelijke mogelijkheden om twee supermarkten van moderne omvang te realiseren. Dat levert daarmee ook de meest duurzame situatie op.

- Leg de maximale omvang van de supermarkten in Hart van Zuid vast en zorg daarnaast dat bij het verdere ontwerp een balans wordt gevonden met flexibel inzetbaar vastgoed (dusdanig dat winkelunits relatief eenvoudig gesplitst en samengevoegd kunnen worden).
- Ruimtelijke samenhang in het hele centrumgebied van Hart van Zuid is essentieel voor het goed functioneren van de overige winkels en publieksgerichte voorzieningen in het wijkcentrum. De twee supermarkten zullen op zichzelf prima kunnen functioneren, maar de overige voorzieningen hebben de trekkracht van de supermarkten nodig om goed te functioneren. Dit houdt dus in dat de entrees van de supermarkten en de entrees van de andere commerciële voorzieningen in elkaars nabijheid moeten liggen, met een directe zichtrelatie, zeker bij het overige dagelijkse aanbod. Zuiderpoort heeft reeds een goede uitgangspositie met een zeer compleet versaanbod, iets dat in veel andere centra niet meer vanzelf-sprekend is. Goede inpassing van dit aanbod in het vernieuwde centrum is gewenst.

Aandacht blijven houden voor centrum van Wijchen

Tot slot adviseren wij de gemeente Wijchen blijvende aandacht te geven aan het centrum van Wijchen. Hoewel er door de vele woningbouwplannen voldoende marktruimte in Wijchen lijkt te ontstaan voor de toevoeging van een extra supermarkt aan Hart van Zuid, betekent dit niet dat er geen kwantitatieve of kwalitatieve structuureffecten kunnen zijn. Die kunnen optreden, maar de exacte omvang is niet op voorhand te bepalen.

De ervaring leert dat de herontwikkeling van Hart van Zuid veel aandacht en capaciteit bij de gemeente vraagt. Daarom achten wij het des te belangrijker ook nadrukkelijk aandacht aan het centrum van Wijchen te blijven besteden en ook daar te werken aan versterking van het centrumgebied. Het (versneld) uitvoeren van acties uit de toekomstvisie voor het centrum is daarin een eerste stap.

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5215
Extern Zaak ID	Z/23/144439
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	4 juli 2024
Agendapunt	4.2.g
Titel	Achtergrondinformatie: 144439 Beslisnota Arbeidsmarktbeleid 'Klaar voor nieuwe kansen!'
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team Werk en inkomen
Eigenaar	Nijnatten, van, Huub
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P6 Sociaal domein
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Derks, M. (Martijn)
Telefoonnummer steller	088 432 7322
E-mail adres steller	h.van.nijnatten@drutenwijchen.nl

Bijlagen
144439 Beslisnota Arbeidsmarktbeleid 'Klaar voor nieuwe kansen!'
Bijlage 1 - Arbeidsmarktbeleid 'Klaar voor nieuwe kansen!' - Beleidskader Arbeidsmarkt en re-integratie 2024-2027 Rijk van Nijmegen
Bijlage 2 - Arbeidsmarktbeleid 'Klaar voor nieuwe kansen!' - Advies CPW
Bijlage 3 - Arbeidsmarktbeleid 'Klaar voor nieuwe kansen!' - Advies ASDD
Bijlage 4 - Arbeidsmarktbeleid 'Klaar voor nieuwe kansen!' - Advies cliëntenraad Heumen
Bijlage 5 - Arbeidsmarktbeleid 'Klaar voor nieuwe kansen!' - Advies cliëntenraad Beuningen
Bijlage 6 - Arbeidsmarktbeleid 'Klaar voor nieuwe kansen!' - Advies cliëntenraad Nijmegen
Bijlage 7 - Arbeidsmarktbeleid 'Klaar voor nieuwe kansen!' - Advies cliëntenraad Berg en Dal
Bijlage 8 - Arbeidsmarktbeleid 'Klaar voor nieuwe kansen!' - Overzicht adviezen adviesraden
Bijlage 9 - Arbeidsmarktbeleid 'Klaar voor nieuwe kansen!' - Reactie college op advies CPW

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	28 november 2023
Stukken Agendacommissie Wijchen	8 december 2023

Raad Informatiebijeenkomst openbaar Wijchen	14 december 2023
Commissievergadering Wijchen	18 januari 2024
Raad openbaar Wijchen	1 februari 2024
Raad openbaar Wijchen	**4 juli 2024**

Voorgesteld besluit

1. Het regionaal Beleidskader arbeidsmarkt- en re-integratie 2024-2027 'Klaar voor nieuwe kansen!' vast te stellen, waarin we:

a. prioriteit leggen bij interventies voor de (kwalitatieve) mismatch op de arbeidsmarkt;
b. de dienstverlening aan werkzoekenden verbreden en intensiveren;
c. de inzet van participatiecoaches mogelijk maken via lokale afspraken in de dienstverleningsovereenkomst;
d. de positie van WerkBedrijf in het netwerk van de arbeidsmarktregio versterken, in het bijzonder naar het economisch veld.
2. De taken van WerkBedrijf als volgt te financieren:
a. de daartoe bestemde rijksmiddelen voor re-integratie in de algemene uitkering, (cluster Participatie) naar WerkBedrijf over te hevelen;
b. de hoogte van de onder 2a. genoemde middelen voor re-integratie vanaf 2025 te bepalen aan de hand van de objectieve rekentool zoals die landelijk is ontwikkeld;
c. van het onder 2b. genoemde budget 15% te bestemmen voor lokale afspraken;
d. de overige budgetten voor de taken Sociale Werkvoorziening, nieuw beschut, loonkostensubsidies en arbeidsmatige dagbesteding volgens de bestaande afspraken over te hevelen naar WerkBedrijf;
e. WerkBedrijf vanaf 2025 een regionale, structurele taakstellende bezuiniging op te leggen van € 1,2 miljoen;
f. in de jaren 2025 en 2026 de korting op het rijksbudget voor Begeleiding beschut werk in mindering te brengen op de taakstellende bezuiniging onder 2e.
3. De gedeeltelijke compensatie van gemeente Nijmegen voor de overige deelnemende gemeenten in 2025 en 2026 te verdelen zoals in het beleidskader is opgenomen, te weten voor Wijchen respectievelijk € 152K en € 76K.
4. WerkBedrijf de opdracht te geven om te onderzoeken of er mogelijkheden zijn om extra middelen uit de publieke of private sector te genereren en hierover in 2024 te rapporteren.

Openbaar Zaaknummer: Z/23/144439

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: W - Arbeidsmarktbeleid "Klaar voor nieuwe kansen!"

Datum: 28 november 2023

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. Het regionaal Beleidskader arbeidsmarkt- en re-integratie 2024-2027 'Klaar voor nieuwe kansen!' vast te stellen, waarin we:
   a. prioriteit leggen bij interventies voor de (kwalitatieve) mismatch op de arbeidsmarkt;
   b. de dienstverlening aan werkzoekenden verbreden en intensiveren;
   c. de inzet van participatiecoaches mogelijk maken via lokale afspraken in de dienstverleningsovereenkomst;
   d. de positie van WerkBedrijf in het netwerk van de arbeidsmarktregio versterken, in het bijzonder naar het economisch veld.
2. De taken van WerkBedrijf als volgt te financieren:
   a. de daartoe bestemde rijksmiddelen voor re-integratie in de algemene uitkering, (cluster Participatie) naar WerkBedrijf over te hevelen;
   b. de hoogte van de onder 2a. genoemde middelen voor re-integratie vanaf 2025 te bepalen aan de hand van de objectieve rekentool zoals die landelijk is ontwikkeld;
   c. van het onder 2b. genoemde budget 15% te bestemmen voor lokale afspraken;
   d. de overige budgetten voor de taken Sociale Werkvoorziening, nieuw beschut, loonkostensubsidies en arbeidsmatige dagbesteding volgens de bestaande afspraken over te hevelen naar WerkBedrijf;
   e. WerkBedrijf vanaf 2025 een regionale, structurele taakstellende bezuiniging op te leggen van € 1,2 miljoen;
   f. in de jaren 2025 en 2026 de korting op het rijksbudget voor Begeleiding beschut werk in mindering te brengen op de taakstellende bezuiniging onder 2e.
3. De gedeeltelijke compensatie van gemeente Nijmegen voor de overige deelnemende gemeenten in 2025 en 2026 te verdelen zoals in het beleidskader is opgenomen, te weten voor Wijchen respectievelijk € 152K en € 76K.
4. WerkBedrijf de opdracht te geven om te onderzoeken of er mogelijkheden zijn om extra middelen uit de publieke of private sector te genereren en hierover in 2024 te rapporteren.

Aanleiding

Gemeenten in Rijk van Nijmegen stellen vierjaarlijks een nieuw arbeidsmarktbeleidskader vast. Het huidig Beleidskader 'Werk voorop!' is van kracht tot eind 2023. Los van deze cyclus is er grote inhoudelijke urgentie om ons beleid aan te passen: de omstandigheden op de arbeidsmarkt zijn sinds de coronapandemie ingrijpend veranderd. Zo hebben de oorlog in Oekraïne en klimaatverandering grote invloed op de arbeidsmarkt. De arbeidsmobiliteit is toegenomen, functies zijn veranderd door technologische ontwikkelingen, etc. De omstandigheden op de arbeidsmarkt hebben geleid tot een vraag

vanuit werkgevers die groter is dan het aanbod. Ook is sprake van een kwalitatieve kloof tussen vraag en aanbod. Deze tweeledige krapte op de arbeidsmarkt (ook wel mismatch genoemd) baart zorgen, maar biedt ook kansen voor werkzoekenden die tot op heden aan de kant stonden.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
19-12-2019	Werk voorop! (Z/19/036842)
24-02-2022	Evaluatie WerkBedrijf (70820)
02-02-2023	Startnotitie 'Arbeidsmarkt- en re-integratiebeleid' (93742)

Gewenst resultaat

We willen door middel van het voorgestelde Beleidskader Arbeidsmarkt- en re-integratie 'Klaar voor nieuwe kansen!' (bijlage 1) bereiken dat er voor iedereen plek is of ontstaat op de arbeidsmarkt: een inclusieve arbeidsmarkt. We creëren kansen voor werkzoekenden om zich naar vermogen te ontwikkelen en mee te doen op de arbeidsmarkt. Veel mensen kunnen dat op eigen kracht, maar dat geldt niet voor iedereen. Vanwege de kloof tussen het beschikbare werk en de mogelijkheden van werkzoekenden, werken ondernemers, onderwijsinstellingen en overheden in Rijk van Nijmegen samen aan een inclusieve arbeidsmarkt waarin iedereen duurzaam participeert. Op basis van het door de gemeenteraden regionaal vastgestelde Beleidskader sluiten de colleges een nieuwe Dienstverleningsovereenkomst af met de MGR (eerste kwartaal 2024).

Argumenten

1a. *De krapte op de arbeidsmarkt vraagt om een oplossing in de richting van het 'werkfit' maken van werkzoekenden*
De vraag van werkgevers past vaak niet één-op-één bij werkzoekenden. Het is belangrijk dat we meer investeren in de kwalificaties van werkzoekenden door middel van werkervaringstrajecten, training, scholing etc. De kansen die de huidige arbeidsmarkt biedt, willen we benutten voor hen die die kansen tot nu toe niet of niet voldoende kregen. Dit betekent een accentverschuiving in de dienstverlening van WerkBedrijf aan bedrijven naar werkzoekenden.

1b. *Veel werkzoekenden hebben te maken met problematiek op meerdere leefdomeinen*
Het niet hebben van werk en daarmee een laag inkomen, zorgt vaak voor problemen op het gebied van bijv. mentale en fysieke gezondheid en financiën. Het aan werk helpen van mensen vraagt daarom om een brede blik op de situatie en om ondersteuning en begeleiding op andere leefdomeinen, in combinatie met arbeidstoeleiding.

1c. *Gemeenten willen dat het mogelijk is de lokale activeringstaak van de participatiecoaches in te kopen via de lokale afspraken in de Dienstverleningsovereenkomst met WerkBedrijf*
Het Participatiebudget is bedoeld voor ondersteuning aan de gehele populatie bijstandsgerechtigden. Op dit moment hebben gemeenten zelf participatiecoaches in dienst (en financieren deze ook zelf) om bijstandsgerechtigden die nog niet in staat zijn tot een traject bij WerkBedrijf te activeren en te helpen aan bijv. vrijwilligerswerk. Vanwege de wens tot meer mensontwikkeling door WerkBedrijf wil een aantal gemeenten ook deze dienstverlening financieren uit het Participatiebudget en meer verbinden aan de dienstverlening van WerkBedrijf, via het beschikbare budget voor specifieke lokale afspraken. In hoeverre Wijchen hier gebruik van zal maken komt terug bij de overeen te komen Dienstverlenings-overeenkomst (eerste kwartaal 2024).

1d. *Het is belangrijk om WerkBedrijf steviger te verbinden met het economisch veld*
Om passend werk beschikbaar te krijgen voor werkzoekenden is een groot en divers werkgeversnetwerk belangrijk. Bij accounthouders Economie van gemeenten zijn eveneens veel contacten en is veel kennis over ontwikkelingen bij bedrijven aanwezig. Een uitwisseling van informatie en ervaringen en meer samenwerking dragen bij aan de taak van WerkBedrijf om regionaal meer passend werk te behouden en beschikbaar te krijgen voor onze kandidaten. Met UWV wordt reeds gewerkt aan een gezamenlijke werkgeversdienstverlening in onze regio; ook zij kunnen deel uitmaken van een dergelijk regionaal 'Platform' Economie.

2a. *We gaan uit van het rijksbudget voor Participatie voor uitvoering van de re-integratietaak*
In de juridische regeling van de MGR (waarvan regionaal WerkBedrijf een module is) hebben we vastgelegd dat het Participatiebudget (het budget voor klassieke re-integratietaken) dat gemeenten van het rijk ontvangen, de basis vormt voor uitvoering van de re-integratietaak door WerkBedrijf. Ondanks het feit dat de re-integratiemiddelen nu in de Algemene Uitkering zijn opgenomen (en in die zin dus vrij besteedbaar zijn), willen we deze middelen (waarvan we de omvang met een rekentool kunnen bepalen) blijvend inzetten om de regionale dienstverlening op niveau te behouden voor de taak die we moeten uitvoeren.

2b. *De landelijk ontwikkelde rekentool maakt het mogelijk om de omvang van het Participatiebudget op gemeenteniveau te bepalen*
Aangezien het Participatiebudget sinds 2023 niet meer zichtbaar is in de algemene uitkering van het Rijk, is een landelijke rekentool ontwikkeld om de omvang van de budgetten te kunnen bepalen. De landelijke maatstaven voor bepaling van het Participatiebudget zijn geactualiseerd. Daardoor kunnen we uitgaan van een objectief vastgesteld en realistisch budget, passend bij de te bedienen populatie (aantal bijstandsgerechtigden, aantal loonkostensubsidies, omvang doelgroepregister etc.). Het budget wordt twee maal per jaar bijgesteld op basis van de werkelijke gemeentelijke cijfers. Het model is toekomstbestendig, want het beweegt mee met de landelijke opgave. De uitkomsten van het model zijn in lijn met wat gemeenten daadwerkelijk ontvangen van rijk.

2c. *Gemeenten willen een vergelijkbare omvang van lokale afspraken en lokale dienstverlening door WerkBedrijf behouden*
Vóór de herijking van het gemeentefonds baseerden we het budget voor lokale afspraken op het "klassieke participatiebudget". Van dit budget was 25% voor lokale afspraken. In het budget dat we met de rekentool berekenen worden twee extra componenten uit het gehele participatiebudget meegenomen: het budget dat we

ontvangen voor begeleiding van inwoners die vóór de Participatiewet in Wajong kwamen en het budget dat we voor begeleiding van andere nieuwe doelgroepen ontvangen. Het budget dat we met de rekentool berekenen is dus omvangrijker als het "klassieke participatiebudget". We hebben becijferd dat de nieuwe budgettering vanuit het rijk neerkomt op een vergelijkbare lokale dienstverlening van 15% van het budget uit de rekentool. Met 15% van dit budget behouden gemeenten een vergelijkbare omvang aan lokale afspraken. Er is daarmee geen nadelig effect op de reguliere dienstverlening en dus ook niet op de bedrijfsvoering van WerkBedrijf.

2d. *De wijziging in de algemene uitkering van het gemeentefonds voor het taakveld Participatie heeft geen consequenties voor financiering van de andere taken van WerkBedrijf*
De overige budgetten voor de taken Sociale Werkvoorziening, nieuw beschut, loonkostensubsidies en arbeidsmatige dagbesteding hevelen gemeenten volgens de bestaande afspraken over naar WerkBedrijf. Zie ook 'Financiën' voor het overzicht van de diverse over te hevelen budgetten.

2e. *Aangezien gemeenten de komende jaren krappe begrotingen hebben, willen wij WerkBedrijf vanaf 2025 een structureel taakstellende bezuiniging opleggen van € 1,2 mln.*
De omvang van de bezuiniging is gebaseerd op 5% van het huidige Participatiebudget en leggen we nu in absolute omvang vast vanwege duidelijkheid voor gemeentelijke meerjarige begrotingen. Gemeenten leggen t.z.t. op basis van de rekentool (naar rato) dus minder budget in bij WerkBedrijf.

2f. *De kans is groot dat WerkBedrijf vanaf 2025 ook wordt gekort op het rijksbudget voor Begeleiding beschut werk-nieuw*
Wij willen geen dubbele financiële korting tegelijkertijd bij WerkBedrijf doorvoeren en zullen daarom de rijkskorting (als deze definitief wordt toegepast) in mindering brengen op de bezuiniging. Beide kortingen tegelijkertijd doorvoeren zou te veel impact hebben op de dienstverlening en bedrijfsvoering van WerkBedrijf en daarmee onze ambities in het nieuwe beleidskader in gevaar brengen.

3. *Vanwege de relatief grote financiële impact voor de kleinere gemeenten laten we de nieuwe systematiek (de bepaling van het re-integratiebudget in de Algemene Uitkering aan de hand van de rekentool) vanaf 2025 ingaan en compenseert de gemeente Nijmegen de overige gemeenten gedeeltelijk in 2025 en 2026*
Gemeente Wijchen wordt, net als de andere kleinere gemeenten, als gevolg van de nieuwe systematiek geconfronteerd met grote begrotingstekorten. Voor de gemeente Nijmegen geldt een tegengesteld effect: daar ontstaan, ten opzichte van de lopende gemeentelijke meerjarenbegroting, begrotingsoverschotten. Meerjarig hebben gemeenten immers begroot op basis van de oude systematiek. Het jaarlijks Participatiebudget dat gemeente Wijchen overdraagt wordt, net als bij de andere kleine gemeenten, structureel hoger; het budget dat gemeente Nijmegen overdraagt daalt structureel. In totaliteit blijft het regionaal budget voor WerkBedrijf ongeveer gelijk.
We kiezen voor een overgangsperiode van twee jaar (2023 en 2024) voordat we overgaan op de nieuwe financiering, alsmede voor een gedeeltelijke financiële compensatie van Nijmegen aan de regio in 2025 (€ 500.000) en 2026 (€ 250.000). Zo kan gemeente Wijchen in zijn meerjarenbegroting geleidelijk toegroeien naar de (structureel) verhoogde bijdrage. Gemeenten hebben de nadrukkelijke wens tot en zien het grote belang van het behoud van de regionale samenwerking en de dienstverlening door WerkBedrijf op een minimaal vergelijkbaar niveau als in de voorafgaande jaren. In bijlage 7 van het Beleidskader is de uitwerking van de

nieuwe financieringssystematiek in beeld gebracht, evenals de compensatieregeling van de gemeente Nijmegen.

4. *We willen onderzocht zien of de financiële afhankelijkheid van WerkBedrijf van gemeenten kan worden verkleind door alternatieve inkomstenbronnen te verkennen*
Gemeenten willen dat WerkBedrijf met bijvoorbeeld UWV en andere partijen in de arbeidsmarktregio inventariseert of zij vanuit subsidiekanalen, opdrachten vanuit de markt, etc. nieuwe inkomstenbronnen en aanvullende financiële middelen kan genereren.

Tegenargumenten en risico's

1c. *WerkBedrijf is primair een arbeidsbemiddelingsbedrijf*
Gemeenten willen het mogelijk maken om de participatie- en activeringstaak bij WerkBedrijf te beleggen via de lokale afspraken. Dit lijkt in tegenspraak met de primaire taak van WerkBedrijf: arbeidsbemiddeling. In het beleidskader stellen we echter dat arbeidsbemiddeling steeds meer ook mensontwikkeling wordt vanwege de steeds moeilijkere bemiddelbaarheid van onze bijstandsgerechtigden. Door deze participatiecoaches vanuit WerkBedrijf lokaal in te zetten, wordt de dienstverlening van WerkBedrijf beter verbonden met lokale dienstverlening. In dat licht bezien past ook de participatie- en activeringstaak bij WerkBedrijf. Vanzelfsprekend gaat een dergelijke lokale afspraak wel ten koste van mogelijkheden voor andere lokale afspraken.

2b. *Wij betalen meer voor dezelfde dienstverlening*
Evenals vóór de herijking van het Gemeentefonds, laten wij de bekostiging van ons regionale WerkBedrijf meelopen met de bedragen die iedere aangesloten gemeente afzonderlijk vanuit het Rijk ontvangt. In de voorbereiding zijn ook andere verdeelsleutels tussen de gemeenten overwogen: deze houden echter onvoldoende rekening met de wijze waarop het budget dat een gemeente van het Rijk ontvangt wordt opgebouwd, bijvoorbeeld de weging van mensen met een arbeidsbeperking. Dergelijke verdeelsleutels zijn niet toekomstbestendig en bewegen onvoldoende mee met het budget dat een gemeente ontvangt (zie ook hoofdstuk V).

2b. *Gemeente Nijmegen legt in 2023 en 2024 meer budget in bij WerkBedrijf dan zij van het rijk ontvangen voor Participatie*
Vanwege de overgangstermijn van twee jaar die we kiezen, krijgen de kleinere gemeenten tijd om oplossingen te vinden voor (in een aantal gevallen) omvangrijke begrotingstekorten. Voor Nijmegen geldt dat zij in 2023 en 2024 een hoger budget inleggen dan zij volgens de nieuwe systematiek ontvangt. Ook de compensatie die de kleinere gemeenten vanuit Nijmegen ontvangen (€ 500.000 in 2025 en € 250.000 in 2026) hebben als doel toe te groeien naar de nieuwe bijdragen die gemeenten leveren en de omvang van de dienstverlening van WerkBedrijf en daarmee de regionale samenwerking in stand en op peil te houden.

2e. *Het opleggen van een bezuiniging heeft impact op de dienstverlening van WerkBedrijf*
Een geïntensiveerde uitvoering en samenwerking met andere partners in de arbeidsmarktregio, zoals we voorstellen in het nieuwe beleidskader, vraagt een verschuiving van de inzet van Werkbedrijf. Vanwege de accentverschuiving van bedrijfsdienstverlening naar kandidaatsdienstverlening schatten wij (en ook WerkBedrijf na een uitvoeringstoets op het beleidskader) in, dat dit binnen de huidige budgettaire kaders mogelijk is. Een bezuiniging kan dit in gevaar brengen,

hoewel een deel van een kostenbesparing mogelijk gevonden kan worden in efficiency, optimalisering werkprocessen etc. We moeten alert blijven op de impact van een bezuiniging, zeker als de korting op het rijksbudget voor Begeleiding beschut werk in 2025 definitief wordt doorgevoerd. We monitoren de impact van een bezuiniging via toekomstige Kaderbrieven en begrotingen van de MGR.

Financiële gevolgen

Het financieel kader van '*Klaar voor nieuwe kansen!*' beschrijven we in hoofdstuk V (pag. 22). De MGR/WerkBedrijf voert in opdracht van 7 gemeenten in de regio Nijmegen de arbeidsparticipatie, Wet sociale werkvoorziening, beschut werk en arbeidsmatige dagbesteding uit. De MGR stelt jaarlijks een meerjarenbegroting op, waar de gemeenteraden hun zienswijzen op geven. Op basis van de vastgestelde begroting financieren de regiogemeenten -naar hun gemeentelijke aandeel- de werkzaamheden die de MGR/WerkBedrijf uitvoert.

De middelen die wij inzetten voor WerkBedrijf worden gevoed uit Rijksmiddelen. Deze Rijksmiddelen bestaan uit de algemene uitkering (AU) in het gemeentefonds, maar ook uit de integratie-uitkering (IU) Participatie en decentralisatie-uitkeringen. De loonkostensubsidies die door het WerkBedrijf worden ingezet, komen uit het BUIG-budget. In onderstaande tabel wordt op de diverse onderdelen de relatie aangegeven tussen de budgetten die wij toekennen aan WerkBedrijf en wat wij van het Rijk ontvangen.

Tabel: bekostiging en dekking uitvoering WerkBedrijf op onderdelen

Onderdeel	**Rijksuitkering**	**Toelichting**
Wet sociale werkvoorziening (Wsw)	Integratie-uitkering Participatie	Actualisatie van de programmabegroting o.b.v. de circulaires. Omdat de Rijksmiddelen tot op heden onvoldoende zijn om de Wsw te bekostigen, wordt er aanvullende dekking gegeven vanuit inzet eigen middelen.
Participatie	Algemene uitkering Gemeentefonds	Vanaf 2023 maken onderdelen die voorheen in de IU Participatie zaten onderdeel uit van de AU (cluster Participatie). Het gaat om re-integratie klassiek, Wajong en begeleiding regulier. Vanaf 2025 maken we van de door Berenschot ontwikkelde rekentool gebruik om het af te dragen budget aan WerkBedrijf te bepalen.
Arbeidsmatige dagbesteding	Algemene uitkering Gemeentefonds	Arbeidsmatige dagbesteding valt onder de Wet maatschappelijke ondersteuning.
Loonkostensubsidie	Onderdeel BUIG	Voor het BUIG-budget ontvangt de gemeente 3 x per jaar een beschikking. De definitieve beschikking BUIG ontvangt de gemeente op 1 oktober van het lopende jaar.

Van de hierboven genoemde budgetonderdelen wijzigt in essentie alleen het onderdeel 'Participatie'; alle overige onderdelen lopen door zoals in de eerdere begrotingssystematiek. De lokale consequenties voor de nieuwe financieringssystematiek op dit budget worden in onderstaande tabel geschetst (op basis van de mei-circulaire 2023).

	X 1.000,- euro	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
a.	Participatie (rekentool)	-	1.807	1.866	1.972
b.	Aandeel bezuiniging 1,2 mln	-	0	0	106
c.	Compensatie Nijmegen	-	152	76	0
d.	**Lokale bijdrage**	**-**	**1.655**	**1.790**	**1.866**
e.	Participatie (lopende begroting)	1.155	1.194	1.231	1.242
f.	Mutatie t.o.v. lopende begroting	-	-461	-559	-624
g.	Beschikbare dekking	-	268	259	246
h.	Nog dekking voor te vinden	-	-193	-300	-378

Toelichting tabel

Rij a. De ontwikkeling van het lokale budget voor de taken die wij bij WerkBedrijf hebben belegd, na herijking van de algemene uitkering op basis van de rekentool. De rekentool rekent het budget terug uit de toegekende middelen binnen het cluster Participatie van de algemene uitkering van het Rijk. De cijfers zijn op basis van de mei circulaire 2023.

Rij b. De bezuiniging die wij WerkBedrijf opleggen (beslispunt 2e). WerkBedrijf verwacht een korting van (regionaal) ca. 2 miljoen euro op de middelen die het, via de gemeenten, ontvangt voor begeleiding van beschut werk nieuw. Daarom is de bezuiniging in 2025 en 2026 op 0 gesteld (beslispunt 2f).

Rij c. De tijdelijke compensatie die Nijmegen biedt (beslispunt 3).

Rij d. De lokale bijdrage voor Wijchen, na herijking van het gemeentefonds (rij a. minus rij b. en minus rij c.).

Rij e. Het participatiebudget zoals we dat op dit moment in de begroting hebben opgenomen; op basis van de "oude" systematiek. Van dit bedrag is het budget voor begeleiding van beschut werk nieuw afgehaald. Dit specifieke budget is, óók na herijking van het gemeentefonds, niet overgegaan naar het cluster Participatie van de algemene uitkering. Dit begeleidingsbudget blijft ook na de herijking herkenbaar als budget in de circulaire die wij van het Rijk ontvangen en wordt ook overgemaakt naar WerkBedrijf.

Rij f. Het verwachte tekort in onze meerjarenbegroting (rij e. minus rij d.).

Rij g. In de Perspectiefnota 2023 (pag. 9) constateren we dat binnen de middelen die wij voor de Wsw ontvangen een structureel bedrag vrij valt. Dit zetten we in ter dekking.

Rij h. Dit zijn de bedragen waarvoor wij nog dekking moeten vinden. Eén van de mogelijkheden daarbij is het financieren van participatiecoaches. Deze financieren wij nu buiten het budget voor WerkBedrijf om. Binnen het budget voor lokale afspraken met WerkBedrijf komt de mogelijkheid voor het inzetten van participatiecoaches (beslispunt 1c.). De mogelijke omvang hiervan hangt af van de exacte invulling van de DVO 2024-2025.

De hierboven geschetste financiële gevolgen van dit voorstel (vanaf 2025) verwerken we in de Perspectiefnota 2024.

Communicatie

Niet van toepassing

Inwonersparticipatie

Voor de cliëntenadviesraden van de aangesloten gemeenten hebben we op 14 september jl. een regionale informatieavond belegd. De cliëntenraden van de gemeenten Heumen, Wijchen, Beuningen, Druten, Berg en Dal en Nijmegen hebben advies uitgebracht over het Beleidskader (bijlagen 2 tot en met 7). De cliëntenraad van de gemeente Mook en Middelaar heeft zich onthouden van een advies. We hebben de adviezen geïnventariseerd en samengevat in een overzicht (bijlage 8). Ook hebben we op de inhoud een regionale reactie aan de cliëntenraden voorbereid en die verwerkt in een brief aan de Cliëntenraad Participatiewet Wijchen (bijlage 9). Het gaat immers om een regionaal Beleidskader, waarin we de gemeenschappelijkheden in advisering zoeken en waarop we niet als individuele gemeenten verschillend kunnen reageren. We zien in de uitgebrachte adviezen geen aanleiding om beleidsmatige aanpassingen te doen in het Beleidskader. Het voorgestelde beleid wordt o.i. op de hoofdlijnen ondersteund; wel worden aandachtspunten voor met name de uitvoering meegegeven. Die verwerken we in de Dienstverleningsovereenkomst en in een uitvoeringsagenda.

Uitvoering of Vervolgstappen

- Na besluitvorming over het Beleidskader door de gemeenteraden in Rijk van Nijmegen in december 2023 kunnen gemeenten een Dienstverleningsovereenkomst voor 2024 en 2025 met de MGR opstellen. Deze leggen we ter vaststelling voor aan het college, nadat we de raad om een zienswijze hebben gevraagd in het eerste kwartaal van 2024;
- Ook geeft het Beleidskader aanleiding het Informatieprotocol van de MGR aan te passen. Dit zal in het tweede kwartaal van 2024 voor een zienswijze aan gemeenten worden voorgelegd. Het algemeen bestuur van de MGR is bevoegd het informatieprotocol vast te stellen;
- Naar aanleiding van het definitief vastgestelde Beleidskader stellen we een uitvoeringsagenda op, zodat we onze beleidsvoornemens ook in de uitvoering borgen (bijv. intensivering samenwerking tussen WerkBedrijf en afdelingen Inkomen).

Geheimhouding:

Niet van toepassing.

Voorstel
Advies

Financiën - Akkoord

Klaar voor nieuwe kansen!

Beleidskader Arbeidsmarkt- en re-integratie 2024-2027 Regio Rijk van Nijmegen

Gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen, Mook en Middelaar, Nijmegen en Wijchen

oktober 2023

Voorwoord

‘Klaar voor nieuwe kansen!’, het nieuwe arbeidsmarkt-beleidskader van het Rijk van Nijmegen

In het Rijk van Nijmegen werken gemeenten, regionaal WerkBedrijf, ondernemers, sociale partners/vakbonden, onderwijsaanbieders en het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) sinds 2015 samen om het arbeidsmarktbeleid vorm te geven. Dat heeft mooie resultaten opgeleverd, maar er is altijd ruimte voor verbetering. In dit plan zijn nieuwe richtingen vastgelegd om deze samenwerking te intensiveren en een meer integraal proces te laten worden.

Bovendien zijn we niet alleen verantwoordelijk voor het duurzaam begeleiden naar werk, maar ook voor het zinvol vormgeven van dagbesteding en participatie, mocht een stap naar werk (nog) niet mogelijk zijn. Ook daarin kunnen de partners elkaar versterken.

Vergeleken met de vorige beleidskaders bevinden we ons nu in een economisch andere tijd. Dit heeft ook zijn weerslag op de arbeidsmarkt in onze regio, het Rijk van Nijmegen. Want op het moment van schrijven is er een schreeuwend tekort aan arbeidskrachten. Dit betekent overigens niet dat de inspanningen in onze regio om mensen naar werk te begeleiden gemakkelijker worden: de groep mensen die nu nog ondersteuning nodig heeft omdat ze niet zelfstandig een baan kunnen vinden, behoeft een veel intensievere begeleiding.
We gaan er vanuit dat dit nieuwe arbeidsmarktbeleidskader de komende jaren houvast geeft om de inwoners van het Rijk van Nijmegen op een goede, doelmatige wijze te ondersteunen bij hun weg naar werk en tegelijkertijd flexibel genoeg is om veranderingen in de conjunctuur op te vangen.

Laten we niet vergeten dat betaald werk meer is dan een manier om in je levensonderhoud te voorzien; het hebben van een betaalde baan is ook een bron van eigenwaarde voor veel van onze inwoners. Datzelfde geldt ook voor vrijwilligerswerk en andere participatie-activiteiten. Het is aan ons en de regionale samenwerkingspartners in het Rijk van Nijmegen om zoveel mogelijk mensen in staat te stellen die eigenwaarde te vinden en te behouden. Daar spannen we ons zo veel mogelijk voor in.

Pepijn Baneke,
wethouder Werk en Inkomen
gemeente Heumen

oktober 2023

“Het hebben van een betaalde baan is ook een bron van eigen-waarde voor veel van onze inwoners”

Samenvatting

Elke vier jaar stellen de gemeenten in het Rijk van Nijmegen een nieuw kader vast voor het arbeidsmarkt- en re-integratiebeleid. Het huidig beleidskader 'Werk voorop!' is van kracht tot eind 2023.

Ontwikkelingen, gevolgen voor de arbeidsmarkt en ons beleid
De afgelopen jaren is de wereld om ons heen veranderd, onder andere door de Coronapandemie en de oorlog in Oekraïne. We hebben te maken met omstandigheden op de arbeidsmarkt die we in jaren niet gezien hebben: een vraag vanuit werkgevers die groter is dan het aanbod. Ook is sprake van een kwalitatieve kloof tussen vraag en aanbod. Deze tweeledige krapte op de arbeidsmarkt baart zorgen, maar biedt ook kansen voor werkzoekenden die tot op heden aan de kant stonden.

Onze visie is dat de arbeidsmarkt plaats moet bieden voor iedereen. Werk neemt in het leven van mensen en binnen de samenleving een belangrijke plek in. Je werk maakt deel uit van wie je bent. Het bepaalt mede je identiteit, je plek in de samenleving, hoe je je kunt ontwikkelen, geeft structuur en doel, en zorgt voor sociale contacten. We creëren kansen voor werkzoekenden om zich naar vermogen te ontwikkelen en mee te doen op de arbeidsmarkt. We zetten ons sterker dan voorheen in voor een inclusieve arbeidsmarkt voor iedereen die daaraan kan bijdragen. We zien blijvende kansen voor werkzoekenden die tot op heden niet aan de slag kwamen. Veel werkzoekenden hebben echter te maken met aanvullende problemen op het vlak van financiën, mentale of fysieke gezondheid. Daarom is het nodig dat we langduriger en op meerdere leefdomeinen begeleiding bieden. We zetten hier extra op in en investeren in de samenwerking met afdelingen Inkomen en Zorg van gemeenten, zorgaanbieders, sociale wijk- en buurtteams etc. We bieden om- en nascholing aan in praktische vormen die goed passen bij veel werkzoekenden: praktijkleren en programma's gericht op het aanleren van vaardigheden (skills). We behouden de intensieve inzet op zogenoemde focusgroepen: jongeren, mensen met een arbeidsbeperking, statushouders en inburgeraars, mensen van 55 jaar en ouder en nieuwe instroom in de bijstand. Voor hen zien we nu meer kansen.
Werkgevers nemen steeds meer verantwoordelijkheid om met inzet van extra scholing en begeleiding een plek te bieden aan inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt. Ook zij

beseffen dat iedereen nodig is om de krapte op de arbeidsmarkt aan te pakken. We faciliteren werkgevers bij hun personeelsvraag door functies aan te passen en hen te adviseren over de doorstroming van hun werknemers door programma's voor Leven Lang Ontwikkelen te organiseren met onderwijsaanbieders. Daardoor komt ruimte vrij voor nieuwe werkenden.
De balans in de dienstverlening door WerkBedrijf verandert van vooral vraaggericht (de ondernemer centraal) naar meer aanbodgericht (mensontwikkeling), maar altijd in afstemming met de situatie en de vraag op de arbeidsmarkt. Want ondernemers zijn broodnodig om onze inwoners te laten meedoen en een plek te geven.

Samenwerking in de arbeidsmarktregio
De regionale samenwerking in Rijk van Nijmegen kent vele vormen en partijen. Onderwijs, ondernemers en overheid vinden elkaar steeds beter. Daarnaast wordt ook bovenregionaal steeds meer én beter samengewerkt. Belangrijk is in dit verband de Regionale Tafel Arbeidsmarkt (RTA), een regionale tactische werktafel en netwerk van sociale partners, onderwijsinstellingen, gemeenten en publieke uitvoeringsorganisaties (Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen-UWV en WerkBedrijf). Aan de werktafel

bespreken partners uitdagingen en kansen op de arbeidsmarkt, om die beter te laten werken voor mensen die een steuntje in de rug nodig hebben om duurzaam aan het werk te komen en te blijven.
De Groene Metropool Regio (een bovenregionaal samenwerkingsverband van 18 gemeenten in de regio's Midden-Gelderland en Rijk van Nijmegen) heeft in 2022 vanuit de opgave Productieve Regio (economie en arbeidsmarkt) een Human Capital Agenda opgesteld. Van daaruit is begin 2023 een Human Capital Akkoord tussen de partners afgesloten voor de periode 2023-2026, waarbinnen vooral de thema's Leven Lang Ontwikkelen en Onbenut arbeidspotentieel relevant zijn voor ons arbeidsmarktbeleid.
Gemeenten en partners onder wie UWV, WerkBedrijf en onderwijsaanbieders nemen deel aan projecten voor de genoemde thema's. De uitvoering van projecten vindt plaats in bestaande structuren zoals de Regionale Tafel Arbeidsmarkt, dan wel rechtstreeks in de reguliere dienstverlening van ons en onze partners.

We zien het als gemeenten als onze opdracht om de samenwerking op de arbeidsmarkt in een overzichtelijke structuur te brengen en partijen daarin te faciliteren. We sluiten vanuit de RTA aan op de landelijke ontwikkeling 'uitbreiding arbeidsmarktdienstverlening', ingezet vanuit het ministerie van Szw, die arbeidsmarktregio's opdraagt toe te werken naar één samenwerkingsverband (voorlopige werktitel: regionaal Werkcentrum) in de regio, waarbij de dienstverlening aan werkgevers, werkzoekenden én werkenden 'ontschot' door alle betrokken partijen op de regionale arbeidsmarkt (sociale partners, UWV en gemeenten) wordt aangeboden. Momenteel wordt dergelijke dienstverlening tijdelijk (tot en met 2024) uitgevoerd door het Regionale Mobiliteitsteam (RMT). De ervaringen van het RMT worden nadrukkelijk meegenomen in de verdere uitwerking van de arbeidsmarktdienstverlening.

In lijn hiermee en vastgelegd in de wet Structuur Uitvoering Werk en Inkomen, wordt de werkgeversdienstverlening van UWV en WerkBedrijf in 2023 ondergebracht in één herkenbaar werkgeversservicepunt voor de regio. Dit moet leiden tot een betere vindbaarheid voor werkgevers en meer ontschottingsmogelijkheden, waardoor instrumenten en voorzieningen voor werkgevers aangeboden door de ene partij (bijv. voor WW-dienstverlening) ook ingezet kunnen worden door de andere partij (bijv. instrumenten Participatiewet). En daarmee helpen we natuurlijk ook werkzoekenden en werkenden.

Onze ambities zijn dus gericht op enerzijds een intensivering van dienstverlening voor werkzoekenden, anderzijds op een verbeterde organisatie en uitvoering van die dienstverlening met onze partners in de arbeidsmarktregio Rijk van Nijmegen.

Regionaal WerkBedrijf
Voor regionaal WerkBedrijf, onze belangrijkste partner voor de uitvoering van het onderdeel Werk van de Participatiewet, gaan we nader in op de accentverschuiving in de dienstverlening: een versterkte aanbodgerichte arbeidsbemiddeling. In het financieel kader beschrijven we de wijze van bekostiging van de re-integratietaak van WerkBedrijf voor de komende vier jaren. De verdeelsystematiek van het gemeentefonds voor de uitvoering van de re-integratietaak is gewijzigd, waardoor we het eerder geoormerkte Participatiebudget vanaf 2025 via een objectieve rekentool gaan herleiden uit het gemeentefonds. Daarbij maken de gemeenten een aantal aanvullende afspraken met elkaar en met WerkBedrijf: over o.a. lokale dienstverlening, een compensatieregeling van de gemeente Nijmegen en een bezuiniging op het Participatiebudget voor WerkBedrijf vanaf 2025.

Leeswijzer

In dit regionale beleidskader schetsen we in de Inleiding (hoofdstuk I) de aanleiding voor een nieuw beleidskader en ontwikkelingen op mondiaal, landelijk en regionaal niveau. In hoofdstuk II beschrijven we de maatschappelijke opgaven die we als gemeenten voor ons zien, omdat we in die bredere context het arbeidsmarktbeleid plaatsen, gevolgd door onze visie op de arbeidsmarkt. We maken duidelijk wat we vanuit de visie willen bereiken (missie) en verbinden er ambities aan. In hoofdstuk III geven we weer wat we gaan doen om de ambities te realiseren, door als eerste concrete beleidslijnen voor het vergroten van de kwalitatieve en kwantitatieve match op de arbeidsmarkt te beschrijven. Vervolgens gaan we in op de manier waarop we de regionale samenwerking met onderwijs en economie gaan versterken. Als derde beschrijven we hoe we op langere termijn één toegankelijke en professionele arbeidsmarktdienstverlening in Rijk van Nijmegen organiseren. In hoofdstuk IV gaan we in op onze samenwerking met en opdracht aan regionaal WerkBedrijf. Het financieel kader voor de uitvoering van de re-integratietaak door WerkBedrijf vormt het sluitstuk van dit beleidskader (hoofdstuk V).

Inhoudsopgave

Voorwoord: 'Klaar voor nieuwe kansen!', het nieuwe arbeidsmarktbeleidskader van het Rijk van Nijmegen **3**

Samenvatting **4**
Leeswijzer 5

I Inleiding **7**
Aanleiding 7
Ontwikkelingen arbeidsmarktbeleid 7
Mondiale en landelijke ontwikkelingen 8
Regionale ontwikkelingen 8
Opdracht aan de arbeidsmarktregio's 9
Perspectief op lange termijn naar 2030 9

II Visie, missie en ambities **10**
Visie 11
Missie 11
Ambities 11

III Wat gaan we doen om de ambities te realiseren? **12**
Ambitie 1. Vergroten van de kwalitatieve en kwantitatieve match op de arbeidsmarkt 12
Dienstverlening aan werkzoekenden 12
Dienstverlening aan ondernemers 13
Ambitie 2. Versterken van de samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheden 13
Economie en arbeidsmarktbeleid 13
Onderwijs en arbeidsmarktbeleid 14
Ambitie 3. Organiseren van een toegankelijke arbeidsmarktdienstverlening in Rijk van Nijmegen 15

IV Belangrijkste partner voor de re-integratietaak: WerkBedrijf **17**

V Financieel kader **22**
Financiering WerkBedrijf tot en met 2024 22
Financiering WerkBedrijf vanaf 2025 22

Bijlagen **24**

Bijlage 1: Arbeidsmarktprognose Rijk van Nijmegen, 2023-2024 (1 juni 2023) **25**

Bijlage 2: Ontwikkeling bijstandsuitkeringen Participatiewet en Ioaw Rijk van Nijmegen **27**

Bijlage 3: Toelichting op nieuwe opdrachten aan gemeenten en komende wetswijzigingen **28**
Participatiewet in balans 28
Breed Offensief 28
Wet SUWI en uitbreiding arbeidsmarktinfrastructuur 28
Wetsvoorstel 'Van school naar duurzaam werk': sluitende aanpak kwetsbare jongeren 29

Bijlage 4: Toelichting op de Focusgroepen **30**

Bijlage 5: Schematische weergave van Human Capital Akkoord van de Groene Metropool Regio **32**

Bijlage 6: Voorbeelden van samenwerking in Rijk van Nijmegen en Arnhem/Nijmegen **33**
Groene Metropool Regio Arnhem/Nijmegen: Human Capital Agenda 33
Regionale Tafel Arbeidsmarkt 33
Regionaal Mobiliteitsteam Rijk van Nijmegen 33

Bijlage 7: Nieuwe verdeelsystematiek Participatiebudget met toepassing Berenschot-rekentool en compensatie-regeling gemeente Nijmegen, 2025 en 2026 **35**

Inleiding

Aanleiding

De krapte op de arbeidsmarkt is dagelijks nieuws, zoals blijkt uit bovenstaande krantenkoppen van het afgelopen jaar. Een krappe arbeidsmarkt heeft veel maatschappelijke gevolgen en beïnvloedt de economische groei. Er zijn wachtlijsten in de zorg en kinderopvang, het onderwijs staat onder druk door personeelstekorten, de energietransitie loopt vertraging op, evenals de woningbouw. De verwachting is dat de krapte op de arbeidsmarkt nog lange tijd aanblijft. De vergrijzing zorgt voor een dusdanige vervangingsvraag, dat er ook in tijden van economische tegenspoed een krappe arbeidsmarkt zal zijn.

De arbeidsmarkt is volop in beweging. Transities op het gebied van energie, duurzaamheid, digitalisering en robotisering zorgen voor voortdurende veranderingen in de aard en omvang van de werkgelegenheid. Het is essentieel dat de beroepsbevolking in staat is om met die veranderingen mee te bewegen. Een goed geëquipeerde, wendbare en weerbare beroepsbevolking is een van de belangrijkste sleutels tot succes in de ontwikkeling van onze economie, brede welvaart en bestaanszekerheid. Daarbij weten we één ding zeker: we hebben de kwaliteiten van al onze scholieren, studenten, werkenden en (potentieel) werkzoekenden nodig. Elk talent telt.

Een toekomstbestendige beroepsbevolking realiseren we alleen wanneer iedereen in staat is of in staat wordt gesteld om zich een leven lang te ontwikkelen. Alle reden dus voor een aanscherping van ons arbeidsmarktbeleid.

Ontwikkelingen arbeidsmarktbeleid

Arbeidsmarktbeleid gaat over economisch, onderwijs- en sociaal-maatschappelijk beleid. Partijen vanuit deze beleidsterreinen moeten actief samenwerken en hun krachten bundelen. De huidige krapte op de arbeidsmarkt vraagt er meer dan ooit om: niemand kan de problemen op de arbeidsmarkt alleen oplossen. Voor ons als overheid betekent het dat we beleid en uitvoering op het vlak van economie, onderwijs en re-integratie met elkaar verbinden en daar met ons arbeidsmarktbeleid zoveel mogelijk op aansluiten. Dit komt tot uitdrukking in bijvoorbeeld de dienstverlening aan ondernemers, die gericht is op het creëren van werkgelegenheid vanuit zowel economisch als sociaal-maatschappelijk perspectief. We werken samen met onderwijsaanbieders, die programma's ontwikkelen vanuit de mogelijkheden van werkzoekenden en de vraag van werkgevers. Zo kunnen we werkzoekenden door middel van werk een beter perspectief en bestaanszekerheid bieden en bedrijven ondersteunen bij hun vraag naar arbeidskrachten.

Het beleidskader '*Klaar voor nieuwe kansen!*' volgt op ons vorige beleidskader Werk voorop!, dat van kracht is tot eind 2023. Hierin legden we vast dat we inzetten op een inclusieve arbeidsmarkt, waar plaats is voor iedereen en waarbij economische ontwikkelingen worden benut. Zo wilden we met partners een Human Capital Agenda en programma's voor Leven Lang Ontwikkelen opstellen en uitvoeren. Ook wilden we een integrale, leefdomein-overstijgende aanpak bewerkstelligen bij de arbeidsbemiddeling van werkzoekenden. Daarvan is een deel in de afgelopen periode tot stand gebracht, hoewel in de Coronajaren een aantal zaken minder goed kon worden uitgevoerd. De huidige omstandigheden vragen om een verdere intensivering van onze aanpak, met name waar het de begeleiding en ontwikkeling van werkzoekenden betreft. Maar we beginnen niet bij nul; de eerste aanzetten worden al gegeven in onze regio.

In de onderstaande alinea's gaan we in op ontwikkelingen die een relatie hebben met arbeidsmarktvraagstukken en die het nieuwe beleidskader (mede) hebben beïnvloed.

Mondiale en landelijke ontwikkelingen

Ten opzichte van de vorige beleidsperiode is de wereld om ons heen veranderd. We hebben een coronapandemie achter de rug, het klimaat verandert snel en noodzaakt tot transities op het gebied van o.a. energievoorziening en klimaatadaptatie. Door oorlogen en (natuur)rampen zijn er grote vluchtelingenstromen, ook naar Nederland. De oorlog in Oekraïne leidde ook tot sterk stijgende energieprijzen en een in het algemeen sterk stijgende inflatie. Niet alleen energie werd duurder, maar ook allerlei andere producten zoals levensmiddelen. Voorspellen wordt steeds moeilijker, want de effecten van dergelijk grote ontwikkelingen grijpen in elkaar en hebben impact op onze welvaart, bestaanszekerheid en economische groei. Als we inzoomen op de arbeidsmarkt zien we dat grote werkloosheid na de coronapandemie is uitgebleven.
De werkloosheid is laag, in juni 2023 is deze 3,5% van de beroepsbevolking. Hiertegenover staat dat de personeelskrapte op de arbeidsmarkt juist groter is dan voorheen.
In juli 2023 zijn er plm. 440.000 vacatures tegenover plm. 355.000 werklozen.
We hebben te maken met een gespannen arbeidsmarkt waar een enorme vraag naar personeel uit allerlei sectoren en een relatief klein aanbod -ook kwalitatief- moeilijk op elkaar aansluiten. Feitelijk zien we de krapte nu in alle sectoren. De arbeidsmarkt blijft ook de komende jaren naar verwachting krap. De banengroei valt in 2023 en 2024 lager uit dan in de afgelopen twee jaar, door een lagere economische groei (zelfs een milde recessie in het eerste halfjaar van 2023) en aanhoudende personeelskrapte. Voor 2023 verwacht UWV nog een toename met 1,4%, maar voor 2024 niet meer dan 0,5% banengroei. Minder banengroei betekent niet dat de personeelskrapte verdwijnt. De krapte wordt weliswaar iets minder, maar blijft aanwezig. Dit komt omdat personeelskrapte grotendeels structurele oorzaken heeft zoals vergrijzing, ontgroening, deeltijdwerk en de mismatch tussen de vraag naar en het aanbod van personeel.[1] We zien naast een kwantitatieve een kwalitatieve kloof tussen vraag en aanbod: het aanbod van werkzoekenden sluit niet aan op de vraag van werkgevers. Er is een mismatch op de arbeidsmarkt. Daarin zien wij een grote opdracht voor onszelf.

Regionale ontwikkelingen

Ook in de arbeidsmarktregio Rijk van Nijmegen zien we personeelstekorten en krapte. Sinds medio 2022 is er weliswaar een lichte daling van het aantal vacatures, waardoor de krapte iets is afgenomen. Bovendien is de spanning op de arbeidsmarkt in Rijk van Nijmegen iets lager dan landelijk. Een verklaring hiervoor ligt waarschijnlijk in de werkgelegenheidsstructuur van Rijk van Nijmegen, waar publieke sectoren als zorg en onderwijs zeer sterk vertegenwoordigd zijn.
In regio's waar marktpartijen sterker zijn vertegenwoordigd, zijn de personeelstekorten nóg groter.
Het UWV verwacht dat de werkgelegenheid in de arbeidsmarktregio Rijk van Nijmegen in 2023 verder groeit. Vanaf 2024 komt de werkgelegenheidsgroei in een lagere versnelling terecht als gevolg van een lagere economische groei en aanhoudende personeelstekorten. Hoewel de meeste sectoren, vooral zorg & welzijn, nog een groeiende werkgelegenheid laten zien, krijgen de bouw en industrie te maken met banenkrimp. Rijk van Nijmegen profiteert van de sterk aanwezige sector zorg & welzijn, waar naar verwachting het aantal banen sterk toeneemt in zowel 2023 als in 2024. Zie ook bijlage 1.

Sinds maart 2023 is het aantal WW-uitkeringen in Rijk van Nijmegen vrijwel stabiel en ligt rond de 2.900 uitkeringen, na een sterkere daling in de periode van juni 2022 tot maart 2023. De bijstandsuitkeringen in onze regio zijn sinds januari 2021 tot eind 2022 gedaald van 9.600 naar 8.950 uitkeringen, een afname van bijna 7%. In de eerste helft van 2023 lijkt het aantal uitkeringen weer licht te stijgen. Zie een verdere duiding hiervan in bijlage 2.

[1] *UWV Arbeidsmarktprognose 2023-2024 (werk.nl)*

Opdracht aan de arbeidsmarktregio's

De Rijksoverheid heeft in het afgelopen decennium het primaat voor de ondersteuning van kwetsbare werkzoekenden steeds meer bij (partners in) de arbeidsmarktregio's gelegd en brengt hen meer en meer in stelling om arbeidsmarktproblematiek aan te pakken. Gemeenten werken bij deze opdrachten intensief samen met ondernemers, vakbonden, onderwijsaanbieders en UWV.

Met de komst van de wet Banenafspraak in 2015 riep het rijk de arbeidsmarktregio's op om een samenwerkingsverband van vakbonden, werkgeversorganisaties, UWV en gemeenten op te richten. Dit leidde tot de oprichting van de RTA (in Rijk van Nijmegen uitgebreid met onderwijsinstellingen), die aanvankelijk als opdracht had de Banenafspraak (landelijk 125.000 extra banen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in 2026) in onze arbeidsmarktregio te stimuleren. De laatste jaren is de thematiek van de RTA verbreed naar meerdere arbeidsmarktvraagstukken, maar met een continue focus op de doelgroep met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt.

"Duidelijk is dat de vergrijzing in Nederland een structurele oorzaak is voor de krapte"

Ook in 2015 is de Participatiewet ingevoerd, waartoe ook mensen met een beperking behoren. De toegang tot de wet Sociale Werkvoorziening[2] en de Wajong[3] is sindsdien beëindigd respectievelijk begrensd. Een uitgebreide evaluatie van de Participatiewet heeft ertoe geleid dat het ministerie aanpassingen in wet- en regelgeving heeft toegezegd. De doelstelling dat de Participatiewet zou leiden tot -kortweg- een inclusievere arbeidsmarkt met meer mogelijkheden voor mensen met een arbeidsbeperking of mensen met anderszins een afstand tot de arbeidsmarkt, is niet behaald. Om die reden is er gewerkt aan een wetsvoorstel *Participatiewet in Balans* (invoering vanaf 2025, zoals we nu voorzien) en een wetsvoorstel *Breed Offensief* (inmiddels afgerond, invoering in 2023 en 2024). Beide moeten ertoe leiden dat er meer kansen ontstaan voor mensen met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt.

Andere taken die het rijk bij de regio's belegt zijn de uitbreiding van de regionale aanpak van de Jeugdwerkloosheid (wetsvoorstel Van school naar duurzaam werk), de vorming van Regionale Mobiliteitsteams, de versterking van een gezamenlijke werkgeversdienstverlening door UWV en regionaal WerkBedrijf (tweede helft 2023 in onze regio ingevoerd) en de hervorming van de arbeidsmarkt-dienstverlening (vanaf 2025). We lichten de nieuwe taken en wetgeving toe in bijlage 3.

Perspectief op lange termijn naar 2030

Vanwege de historisch grote krapte op de arbeidsmarkt en tekorten in eigenlijk alle sectoren op dit moment, is het van belang te onderzoeken hoe de arbeidsmarkt van de toekomst eruit ziet. Zo kan een betere inschatting gemaakt worden van de interventies die nodig zijn. UWV en onderzoeksbureau Panteia hebben eind 2022 een verkennend vooronderzoek gedaan naar de arbeidsmarkt in 2030[4]. Duidelijk is dat de vergrijzing in Nederland een structurele oorzaak is voor de krapte. Ook de banengroei in het algemeen en baanmobiliteit zijn oorzaken voor de krapte. Zonder beleidsinterventies zijn de gevolgen in 2030: fikse wachtlijsten in de zorg, drie- of vierdaagse lesweken op school, te weinig windmolens, zonnepanelen en warmtepompen, een maakindustrie die naar het buitenland verhuist, een hoge werkdruk en ziekteverzuim. Oplossingsrichtingen liggen op het vlak van meer technologie, meer inzet van (arbeids-)migranten, leven lang ontwikkelen en duurzame inzetbaarheid, onbenut arbeidspotentieel en bijsturen op de output van het beroepsonderwijs. Waar dit binnen ons bereik ligt, sluiten we met ons beleid aan op de genoemde oplossingsrichtingen.

[2] *wet Sociale Werkvoorziening: wet die regelt dat mensen die door lichamelijke, verstandelijke of psychische beperkingen uitsluitend in staat zijn onder aangepaste omstandigheden arbeid te verrichten, kunnen werken op een zo regulier mogelijke en op hun individuele mogelijkheden aangepaste arbeidsplek.*

[3] *Wajong: Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten, die een inkomensvoorziening regelt voor mensen die vóór hun 18e verjaardag arbeidsongeschikt zijn geworden.*

[4] *Arbeidsmarkt in 2030: een vooronderzoek (werk.nl)*

II

Visie, missie en ambities

Alle ontwikkelingen waar we in onze regio mee te maken hebben overziend, is duidelijk dat het arbeidsmarktbeleid in een bredere context geplaatst moet worden. We hebben namelijk als gemeenten meerdere maatschappelijke opgaven en rollen binnen de domeinen Werk, Inkomen, Economie en Onderwijs, die verklaren met welke partijen en in welke omgeving we samenwerken:

1. Gemeenten hebben de maatschappelijke opgave om bestaanszekerheid te bevorderen
Iedereen heeft recht op bestaanszekerheid: een bestaan met voldoende en een voorspelbaar inkomen, een woning, toegang tot onderwijs en zorg en een buffer voor onverwachte uitgaven. Dit is nodig om mee te kunnen doen in de samenleving. Voor veel Nederlanders is dit niet vanzelfsprekend en ontstaan er problematische gevolgen op meerdere levensdomeinen. Bestaanszekerheid is een randvoorwaarde voor het welzijn van alle mensen en voorkomt deze problematische gevolgen.[5]

2. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de arbeidsinschakeling van de wettelijke doelgroep Participatiewet (onder andere bijstandsgerechtigden en niet-uitkeringsgerechtigden)
Gemeenten hebben (onder andere) deze wettelijke taak belegd in een (modulaire) gemeenschappelijke regeling, waarvan WerkBedrijf Rijk van Nijmegen onderdeel uitmaakt. WerkBedrijf voert namens onze gemeenten deze publieke taak uit.

3. Gemeenten hebben de taak om met partners een Regionaal Mobiliteitsteam te vormen om aan werkgevers, werkzoekenden en werkenden die ondersteuning nodig hebben, aanvullende dienstverlening te bieden
In uitvoerende zin is dit een taak van WerkBedrijf, omdat de arbeidsinschakeling Participatiewet daar is belegd. Omdat het gaat over aanvullende dienstverlening -aanvullend op reguliere dienstverlening door partners- door meerdere partijen is de Regionale Tafel Arbeidsmarkt (waarin overheid, ondernemers en onderwijs samenkomen) een (bestuurlijk en tactisch) punt van waaruit wordt gestuurd.

4. Gemeenten geven met onderwijsinstellingen uitvoering aan een regionaal programma Vroegtijdig Schoolverlaten en een regionale Aanpak jeugdwerkgelegenheid voor kwetsbare jongeren
We willen de kansengelijkheid voor jongeren met een (risico op) afstand tot de arbeidsmarkt vergroten door hen te begeleiden bij de overgang van school naar werk en bij het behouden van werk bij (dreigende) werkloosheid.

5. Gemeenten voeren economisch beleid uit en ontwikkelen economische visies en agenda's in Rijk van Nijmegen
Er is steeds meer aandacht voor het 'human capital'-vraagstuk in het economisch beleid. Om aantrekkelijk te zijn voor bedrijven is de aanwezige arbeidsmarkt een doorslaggevende factor. Bedrijven hebben behoefte aan goed opgeleide arbeidskrachten op alle niveaus om te blijven concurreren en groeien. Hier raakt economisch beleid aan arbeidsmarktbeleid.

6. Gemeenten faciliteren meer in het algemeen samenwerking in de regio én bovenregionaal en nemen zelf deel aan samenwerkingsverbanden en initiatieven om de uitdagingen op de arbeidsmarkt aan te pakken
Zo hebben gemeenten in de regio's Midden Gelderland en Rijk van Nijmegen de Groene Metropool Regio opgericht,

[5] *Bron: Bestaanszekerheid | Divosa*

van waaruit o.a. een Human Capital Agenda is opgesteld. We hebben partijen samengebracht in de Regionale Tafel Arbeidsmarkt, waar projecten door partijen gezamenlijk worden uitgevoerd. Samenwerking is geen doel op zich, maar onmisbaar om knelpunten op de arbeidsmarkt aan te pakken.

7. Gemeenten zijn gezamenlijk een relatief grote werkgever in de regio en hebben een verantwoordelijkheid om via hun eigen HR-/personeelsbeleid werkzoekenden met een afstand tot de arbeidsmarkt kansen te bieden

In onze gemeentelijke organisaties willen we meer mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een plek bieden. We hebben een voorbeeldfunctie als het gaat om inclusiviteit en maatschappelijke verantwoordelijkheid.

Vanuit de opgaven voor gemeenten komen we tot de volgende visie en missie voor het arbeidsmarktbeleid:

Visie

De arbeidsmarkt is er voor iedereen. We creëren kansen voor werkzoekenden om zich naar vermogen te ontwikkelen en mee te doen op de arbeidsmarkt. Veel mensen kunnen dat op eigen kracht, maar dat geldt niet voor iedereen. Er is een kloof tussen het beschikbare werk en de mogelijkheden van werkzoekenden. Daarom werken ondernemers, onderwijsinstellingen en overheden in Rijk van Nijmegen samen aan een inclusieve arbeidsmarkt waarin iedereen duurzaam participeert.

Missie

We intensiveren de dienstverlening aan werkzoekenden die nu nog geen werk hebben. We maken beschikbaar werk passend en bieden scholing en begeleiding, waardoor meer werkzoekenden een (betaalde) baan vinden én behouden.
We streven naar een ontschotting van regelingen, zodat voor werkzoekenden meer mogelijkheden ontstaan én het voor ondernemers eenvoudiger wordt om werkzoekenden in dienst te nemen, ook wanneer zij op afstand staan van de arbeidsmarkt. Daarbij verliezen we het onbenut arbeidspotentieel niet uit het oog. Dit is van belang om de huidige krapte op de arbeidsmarkt te verkleinen. We werken samen met ondernemers en onderwijsaanbieders en positioneren publieke uitvoeringsorganisaties WerkBedrijf en UWV in deze samenwerking. We verbeteren de onderlinge samenwerking tussen de beleidsvelden Werk, Economie en Onderwijs. Dit doen we om vraagstukken op de arbeidsmarkt aan te pakken en om een toegankelijke en professionele arbeidsmarktdienstverlening voor onze inwoners en ondernemers te realiseren.

Ambities

We willen bijdragen aan een inclusieve arbeidsmarkt waar iedereen duurzaam participeert. Vanuit onze maatschappelijke opgaven, visie en missie werken we de komende jaren aan de volgende ambities in onze arbeidsmarktregio:

1. Vergroten van de kwalitatieve en kwantitatieve match op de arbeidsmarkt

Er staan nog veel mensen aan de kant en tegelijkertijd zijn er veel vacatures. We willen de kwalificaties van werkzoekenden beter aan laten sluiten op de vraag van werkgevers. Aan werkgeverszijde willen we de vraag beïnvloeden en functies geschikt maken. Zo komen meer mensen beschikbaar voor het werk dat werkgevers aanbieden.

“Er is een kloof tussen het beschikbare werk en de mogelijkheden van werkzoekenden”

2. Versterken van de samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid

Om knelpunten op de arbeidsmarkt op te lossen, is samenwerking tussen partijen op strategisch/tactisch en operationeel niveau, met verantwoordelijkheden voor alle partijen, noodzakelijk. We zijn als gemeenten vooral verantwoordelijk voor mensen met een bijstandsuitkering of zonder uitkering.
Om de krapte op de arbeidsmarkt aan te pakken, is echter iedereén nodig die zich begeeft op de arbeidsmarkt. We willen een verbreding naar alle partijen in een aanpak met bundeling van expertises, zodat we meer mensen perspectief op duurzaam werk kunnen bieden.

3. Organiseren van een toegankelijke arbeidsmarktdienstverlening in Rijk van Nijmegen

In Rijk van Nijmegen houden veel organisaties en samenwerkingsverbanden zich bezig met arbeidsmarktvraagstukken. We werken met alle partners toe naar een overzichtelijke netwerkstructuur, waarin een laagdrempelig ‘loket’ zichtbaar is met alle dienstverlening onder één dak, ongeacht de inkomens-/uitkeringssituatie van een inwoner. Zodat niemand verdwaalt en iedereen die dat nodig heeft, waaronder ook werkgevers, toegang krijgt tot passende ondersteuning bij werk-, opleidings- en personeelsvragen.

III

Wat gaan we doen om de ambities te realiseren?

Ambitie 1.
Vergroten van de kwalitatieve en kwantitatieve match op de arbeidsmarkt

Onze visie is dat de arbeidsmarkt er voor iedereen is. Voor iedereen moet er een (werk)plek zijn op die arbeidsmarkt. Veel mensen kunnen zich op eigen kracht en naar vermogen ontwikkelen en meedoen op die arbeidsmarkt. Dit geldt niet voor iedereen. Voor de groep die ondersteuning nodig heeft, willen we kansen in deze tijd van krapte benutten. Die wens raakt onze eerste ambitie en is daarom ook: de matches tussen werkzoekenden en werkgevers vergroten. We zien enerzijds een grote vraag naar personeel en anderzijds werkzoekenden die (nog) geen werk hebben gevonden. Er is een kwantitatieve én kwalitatieve kloof tussen de vraag en aanbod van personeel.

Vanuit onze maatschappelijke opgave de arbeidsinschakeling te realiseren van werkzoekenden die tot de wettelijke doelgroep van de Participatiewet behoren, zetten we de komende jaren in op:

Dienstverlening aan werkzoekenden

- Intensiveren van dienstverlening aan bijstandsgerechtigden die dat nodig hebben

We zorgen voor een intensiever contact en brede aandacht, meer maatwerk en langduriger begeleiding. Analoog aan de werkwijze bij project 'Doe je mee'[6] voeren we een brede intake met iedere bijstandsgerechtigde die dat nodig heeft. We brengen alle leefgebieden in beeld: gezondheid, financiële situatie, sociale omstandigheden, opleiding etc. en gaan in op de persoonlijke interesses en motivatie van de kandidaat. Kortom: we kennen de bijstandsgerechtigde. Met een volledig beeld kunnen we vervolgens in de breedte de juiste ondersteuning inzetten en toewerken naar werk en participatie voor wie dat mogelijk is. We behouden onverminderde inzet op de zogenoemde focusgroepen: mensen van 55 jaar en ouder, statushouders en inburgeraars, jongeren tot 27 jaar, mensen met een arbeidsbeperking en mensen die nieuw

instromen in de bijstand (zie bijlage 4). Onze inzet wordt intensiever op het onbenut arbeidspotentieel. Daarin hebben zowel gemeenten als WerkBedrijf een rol. Het gaat dan om de bijstandsgerechtigden die nu nog aan de zijlijn staan, niet-uitkeringsgerechtigden en parttime werkenden die mogelijk meer uren kunnen werken. We brengen hen in beeld en zetten de nodige ondersteuning in.

- Versterken van de samenwerking van WerkBedrijf en gemeenten rondom werkzoekenden

Een intensivering van dienstverlening betekent dat consulenten van Inkomen, Werk, Participatie, Zorg en Schuldhulp meer samenwerken om passende ondersteuning met elkaar af te stemmen. Daarbij helpen 'driegesprekken' in complexe situaties, casusbesprekingen en overdracht van relevante

[6] *Project 'Doe je mee' is een specifieke samenwerking tussen vier gemeenten en WerkBedrijf waarbij bijstandsgerechtigden die uit beeld zijn geraakt, uitgebreid worden gesproken over alle leefdomeinen, zodat gerichte ondersteuning geboden kan worden en er weer perspectief (op welk leefdomein dan ook) dan wel stabiliteit in de leefsituatie ontstaat.*

informatie en kennis. Vanaf de start bepalen we zoveel mogelijk een gezamenlijk, compleet beeld en zorgen vervolgens voor de noodzakelijke, soms parallelle ondersteuning. Wanneer werk nog niet direct haalbaar is, kijken we naar mogelijkheden van participatie anderszins. We willen zo het aantal aanmeldingen bij WerkBedrijf toe laten nemen en het aantal terugmeldingen van WerkBedrijf naar gemeenten vanwege 'geen mogelijkheden naar een werktraject' laten afnemen. We gaan in gezamenlijkheid een programma ontwikkelen om een werkwijze en afspraken met elkaar vast te leggen.

- Versteviging van aanbodgerichte arbeidsbemiddeling van WerkBedrijf

Arbeidsbemiddeling is mensontwikkeling. We willen daarom meer inzetten op de ontwikkeling van kennis, vaardigheden, motivatie en houding van de werkzoekende. Voor de ontwikkeling van kennis en vaardigheden maken we gebruik van o.a. praktijkleren, werk- en taalstages, ontwikkelbanen. Veel werkzoekenden hebben immers behoefte aan een praktische manier van leren. Omdat we bij bijstandsgerechtigden vaak problemen zien op meerdere leefgebieden, begrenzen we de duur van de dienstverlening door WerkBedrijf niet langer op twee jaar, maar houden we deze flexibel: we doen wat nodig en passend is om te komen tot duurzame plaatsingen op werk. In hoofdstuk IV gaan we nader in op de opdracht aan WerkBedrijf.

Dienstverlening aan ondernemers

Ondernemers zijn onmisbaar om plaatsingen op werk, werk- en taalstages, ontwikkelbanen en passend praktijkleren mogelijk te maken. Het Midden- en Klein Bedrijf (MKB, bedrijven met maximaal 250 werknemers) maakt 99% uit van alle bedrijven en bepalen daarmee onze 'afzetmarkt'. MKB-bedrijven kennen grote onderlinge verschillen in o.a. omvang. We vinden het belangrijk om kleinere bedrijven mee te laten profiteren van opleidingsstructuren die we gezamenlijk opzetten, zodat we schaalvoordelen realiseren.

- Onderhouden en uitbreiden van ondernemersnetwerken

We kennen de ondernemersorganisaties en werken intensief met hen samen. We stimuleren en faciliteren bijv. sociaal ondernemers, om meer mogelijkheden te creëren voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Het Inclusief Ondernemers Netwerk (ION) in Rijk van Nijmegen is hier een mooi platform voor. Vanuit Werk en Inkomen en Economie organiseren we met WerkBedrijf, UWV en onderwijsinstellingen themabijeenkomsten en nemen we zelf deel aan ondernemersbijeenkomsten. Nieuwe bedrijven nodigen we actief uit om aan te sluiten bij bestaande netwerken.

- Passend werk creëren en Leven Lang Ontwikkelen stimuleren

We investeren in het passend maken van bestaand werk: als een vacature niet past bij een werkzoekende, gaan we via jobcarving en extra scholing en begeleiding op zoek naar oplossingen, die passen bij het aanbod van werkzoekenden. Het adviseren van ondernemers over doorstroming van bestaand personeel is belangrijk: het biedt perspectief aan bestaande werknemers en betekent dat er ander werk vrijkomt. We stimuleren hierbij projecten voor Leven Lang Ontwikkelen, omdat bedrijven hierbij een grote rol hebben.

- Afstemming van werkgeversdienstverlening door partners

De werkgeversdienstverlening vraagt afstemming over bedrijfscontacten en -informatie tussen bedrijfsdienstverleners van Werkbedrijf, UWV en accountmanagers van gemeenten. Ook beleidsmatige afstemming over economische visies, agenda's, actielijnen etc. is van belang. In het tweede halfjaar van 2023 werken UWV en WerkBedrijf aan een gezamenlijke werkgeversdienstverlening en werken zij toe naar één herkenbaar werkgeversservicepunt. Ook is in onze regio sinds een half jaar een Ketenoverleg Lang Leven Ontwikkelen, waaraan WerkBedrijf, UWV, gemeentelijke accountmanagers/bedrijfscontactfunctionarissen, het Leerwerkloket en het ROC deelnemen. Signalen worden uitgewisseld en (sector-)opleidingsvragen gesignaleerd en gecombineerd, zodat uitvoerbare plannen kunnen worden gemaakt. De ambitie is om ontwikkelmogelijkheden te creëren in de bestaande werkgevers- en werkzoekendendienstverlening om de kloof tussen vraag en aanbod te verkleinen. Het gaat om het behoud én creëren van werk.

Ambitie 2.
Versterken van de samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid

Economie en arbeidsmarktbeleid

Er is steeds meer aandacht voor het 'human capital'-vraagstuk in het economisch beleid. Om aantrekkelijk te zijn voor bedrijven is de regionale arbeidsmarkt een doorslaggevende factor. Bedrijven hebben behoefte aan goed opgeleide arbeidskrachten op alle niveaus om te blijven concurreren en groeien. Hier ligt voor gemeenten een uitdaging: het gaat enerzijds

om het aantrekken en vasthouden van talent en anderzijds om het verbeteren van de match tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. Naast het binden van talent is het belangrijk om te zorgen voor een inclusieve arbeidsmarkt. Bezien vanuit de opdracht aan gemeenten om inwoners met een Participatiewet-uitkering aan werk te helpen, is er behoefte aan het aantrekken van daarbij passende, praktische werkgelegenheid voor kwetsbare groepen die afhankelijk zijn of dreigen te worden van een uitkering. Onder andere hier raken de beleidsterreinen elkaar en versterken we de samenwerking.

Als voorbeeld van de aansluiting van economisch beleid op arbeidsmarktbeleid noemen we de *Economische Visie 2022-2025 van de gemeente Nijmegen*. Doel van het economisch beleid is behoud en groei van de werkgelegenheid. Daarbij gaat het om passende werkgelegenheid, die aansluit bij de vraag- en aanbodontwikkeling op de arbeidsmarkt. Binnen de economische visie is een actielijn 'human capital' opgenomen, waarin de arbeidsmarkt benaderd wordt vanuit de 'kansen'-kant. In de actielijn worden middelen beschikbaar gesteld om arbeidstekorten aan te pakken en de kwalificaties van de beroepsbevolking te verbeteren. Om die reden worden projecten als Via-T en organisaties als het Chip Integration Technology Center ondersteund. Daarbij sluiten onderwijsaanbieders (Hogeschool Arnhem Nijmegen en Radboud Universiteit), WerkBedrijf en UWV aan als deelnemende partijen.

Onderwijs en arbeidsmarktbeleid

Voor een goed functionerende arbeidsmarkt is het noodzakelijk dat het onderwijsaanbod aansluit op behoeften van werkgevers en werkzoekenden. Onderwijsinstellingen zijn een belangrijk partner bij het geschikt maken van werkzoekenden voor de huidige vraag op de arbeidsmarkt. Ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en de behoeften van ondernemers veranderen vaak sneller dan het huidige onderwijssysteem kan verwerken. Binnen het onderwijs zien we momenteel veel initiatieven om de aansluiting van onderwijs op huidige arbeidsmarktvraagstukken te verbeteren door o.a. nieuwe vormen van onderwijs. De plannen worden uitgewerkt in de Kwaliteitsagenda 2023-2025 voor het MBO. Binnen de opleidingen komt er ook steeds meer aandacht voor de overstap naar de arbeidsmarkt en loopbaanbegeleiding. Zo krijgen MBO-instellingen medio 2025 een nazorgtaak voor een groep MBO-studenten die het onderwijs verlaten. Onderwijsinstellingen zijn goed vertegenwoordigd in vele samenwerkingsverbanden, zoals de GMR, de RTA, het regionaal Ketenoverleg Leven Lang Ontwikkelen en de Stuurgroep Jongeren naar School of Werk.

Vanuit onze visie en de maatschappelijke opgaven voor kwetsbare jongeren, ons economisch beleid en agenda, de samenwerkingsopdracht in combinatie met de re-integratieopdracht Participatiewet, versterken we de samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid en zetten we de komende jaren in op:

- netwerken tussen ondernemers, onderwijs en overheid: faciliteren en deelnemen

Dit doen we op zowel bestuurlijk, strategisch als tactisch niveau. Op meerdere niveaus zien we de rol van gemeenten in de arbeidsmarktregio's, waarvan Rijk van Nijmegen er één is. De (centrum)gemeente zorgt voor afstemming en samenwerking tussen verschillende partijen op de arbeidsmarkt, zoals werkgevers, onderwijsinstellingen, vakbonden, UWV, WerkBedrijf en andere gemeenten. Gemeenten faciliteren netwerken: zij bieden ondersteuning en middelen (de centrumgemeente ontvangt rijksmiddelen voor de arbeidsmarktregio, waarmee bijv. de RTA gefinancierd en ondersteund wordt).
Vanuit het beleidsveld Economie stimuleren en initiëren gemeenten vernieuwende projecten of activiteiten op de arbeidsmarkt (zie kader: voorbeeld Economische visie Nijmegen). Een ander voorbeeld van een netwerk in de triple helix in onze regio is The Economic Board[7], waarin het bedrijfsleven, onderwijs-/kennisinstellingen en overheden innovaties stimuleren in een aantal belangrijke sectoren (Energy, Health en High Tech). De Groene Metropool Regio richt met haar Human Capital Agenda en Human Capital Akkoord (zie bijlage 5) op dezelfde sectoren. Tevens heeft zij de rol van lobbyist bij de Regio Deal[8] en wil zij de regio Arnhem/Nijmegen profileren en landelijk op de kaart zetten.

- verbeteren onderlinge samenwerking tussen beleidsvelden werk, economie en onderwijs

Door middel van samenwerking binnen de triple helix door ondernemers, onderwijs en overheid willen we problemen op de arbeidsmarkt oplossen. De krapte op de arbeidsmarkt

[7] *The Economic Board is een samenwerkingsverband van CEO's en topbestuurders van bedrijven, kennisinstellingen en overheden uit de regio Arnhem-Nijmegen. Zij werken aan een strategische koers voor Slimme Duurzaamheid, Arbeidsmarkt (Human Capital) en Artificial Intelligence (AI). The Economic Board wil de regio Arnhem-Nijmegen als 'Lifeport' profileren en zet kennis, middelen en netwerken in om ambities te helpen realiseren.*

waarmee we te maken hebben, belemmert het functioneren van de economie als geheel, kan een negatieve impact op de brede welvaart hebben en vertraagt de aanpak van grote maatschappelijke opgaven. Samenwerking tussen partijen is dus van groot belang, met verantwoordelijkheid voor alle partijen. Vanuit Werk en Inkomen richten wij ons voornamelijk op de zogenoemde onderkant van de arbeidsmarkt: werkzoekenden met vaak een praktisch opleidingsniveau en/of meer in algemene zin: mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. En voor het aanpakken van de krapte op de arbeidsmarkt is iedereen nodig die zich op de arbeidsmarkt begeeft. Vandaar dat we een faciliterende rol voor onszelf zien om die verbreding naar alle partijen in een gezamenlijke aanpak vorm te geven.

"voor het aanpakken van de krapte op de arbeidsmarkt is iedereen nodig die zich op de arbeidsmarkt begeeft"

In onze regio hebben we meerdere samenwerkingsverbanden die zich richten op de knelpunten op de arbeidsmarkt, zowel op strategisch, tactisch als operationeel niveau. We geven daarvan in bijlage 6 enkele voorbeelden (zonder overigens uitputtend te willen zijn).

Ambitie 3.
Organiseren van een toegankelijke arbeidsmarktdienstverlening in Rijk van Nijmegen

In onze arbeidsmarktregio zijn belangrijke stappen gezet om de dienstverlening aan werkzoekenden die tot de doelgroep Participatiewet behoren, te verbeteren. Door de gemeentelijke samenwerking in WerkBedrijf Rijk van Nijmegen is in ieder geval voor de doelgroep Participatiewet eenzelfde dienstverlening en instrumentarium beschikbaar. Maar daarmee is niet gezegd dat dienstverlening voor alle werkzoekenden op eenzelfde manier geregeld is.
Mensen weten niet altijd waar ze terecht kunnen met vragen over een leven lang ontwikkelen, hun loopbaan, over werk of ondernemers bij personeelsvraagstukken. Er zijn meerdere partijen in ons arbeidsmarktnetwerk bij wie zij aan kunnen kloppen. We willen met onze partners toewerken naar een netwerk dat iedereen die dat nodig heeft tijdige toegang geeft tot passende een doorlopende ondersteuning, ongeacht wet- en regelgeving en de inkomens-/uitkeringssituatie. Op dit moment wordt met deze vorm van dienstverlening geëxperimenteerd met de tijdelijke regeling crisisdienstverlening, waaruit het Regionale Mobiliteitsteam (RMT) is ontstaan.

Vanuit de maatschappelijke opgaven Participatiewet, het oprichten van een RMT en de samenwerkingsopdracht zetten we in op het inrichten van een herkenbaar punt waar iedereen -studenten, werkenden, werkzoekenden, werkgevers en arbeidsorganisaties- met vragen over loopbaan, opleiding en personeelsvraagstukken terecht kan.

In het Coalitieakkoord van (weliswaar inmiddels demissionair) Kabinet Rutte IV is overeengekomen dat een aantal grote hervormingen op de arbeidsmarkt wordt doorgevoerd, die de bestaanszekerheid van lage- en middeninkomens moeten versterken. De ambitie van het kabinet is om een arbeidsmarktinfrastructuur met een dusdanige dienstverlening in te richten waarin niemand verdwaalt en iedereen tijdig toegang krijgt tot passende ondersteuning. Het kabinet wil (tijdelijke) werkwijzen die in de praktijk goed blijken te werken verder ontwikkelen (bijv. de huidige werkwijze in de RMT's).
De inzet is om:
- uit te gaan van welke behoefte aan ondersteuning iemand heeft, in plaats van tot welke doelgroep iemand behoort op basis van zijn inkomenssituatie: het ontschotten van de dienstverlening;
- met private en publieke partijen te investeren in preventieve dienstverlening;
- de dienstverlening herkenbaar en makkelijk vindbaar te maken.

In de Kamerbrief van 11 oktober 2022[9] *'Uitgangspunten voor de uitbreiding van de Arbeidsmarktinfrastructuur',* wordt meer duidelijkheid gegeven.

Eén loket in elke regio

De ambitie is om in iedere arbeidsmarktregio in Nederland (in totaal 35) minimaal één (ook digitaal) loket in te richten met overal dezelfde naam (bijvoorbeeld 'Werkcentrum').
Bij dit regionaal loket kunnen werkenden, werkzoekenden en werkgevers met al hun arbeidsmarkt gerelateerde vragen terecht. UWV en gemeenten faciliteren dit gezamenlijk.

[8] *Bij de Regio Deals zetten Rijk en regio zich samen in om belangrijke opgaven in Nederland aan te pakken om de kwaliteit van leven, wonen en werken van inwoners en ondernemers te vergroten, op plekken die een extra impuls goed kunnen gebruiken. Aan een Regio Deal is een subsidieregeling van het rijk verbonden.*
[9] *Kamerbrief van ministers Van Gennip en Schouten d.d. 11 oktober 2022: Kamerbrief uitgangspunten voor de uitbreiding van de arbeidsmarktinfrastructuur | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl*

Deelnemers in deze 'loketten' zijn sociale partners, gemeenten, UWV en onderwijsinstellingen. Daarnaast zijn in andere gemeenten of in wijken dependances mogelijk voor mensen, voor wie het regionale loket een te grote drempel is. Er wordt uitgegaan van het 'no wrong door'-principe en dat de vraag van de mens of arbeidsorganisatie centraal staat; níet wet- en regelgeving. Maar hoe dit punt er precies uit komt te zien, is nog onderwerp van gesprek. Wordt het een plek waar alle partijen zichtbaar aanwezig zijn en waar naar wordt doorverwezen? Wordt het een plek waar ook gezamenlijk dienstverlening wordt uitgevoerd? Of wordt het een plek die (deels) de uitvoering van de huidige partijen overneemt?
Hierbij zijn we ook afhankelijk van wat er op landelijk niveau (door een nieuw kabinet) wordt besloten. Onder aanvoering van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid werken diverse partijen aan de uitwerking van de hervorming van de arbeidsmarktdienstverlening. De uitkomsten hiervan geven handvatten én wellicht ook kaders om in de regio op verder te bouwen.[10]
Het is onduidelijk op welke termijn de resultaten bekend worden en geïmplementeerd. We willen hier niet per se op wachten. De partijen in de RTA hebben, ondanks de val van het kabinet begin juli '23, de wens uitgesproken om met elkaar verder te bouwen aan een goed werkende arbeidsmarkt in Rijk van Nijmegen.

Eén integraal plan naar (ander) werk

We willen toewerken naar doorlopende dienstverlening op basis van één persoonlijk Werkplan. In dit plan wordt vastgelegd welke activiteiten iemand gaat ondernemen om werk te vinden en welke dienstverlening daarbij wordt ingezet. Dat kan scholing, maar ook hulpverlening of zorg zijn.
Het is de bedoeling dat er één gezamenlijke governance- en ondersteuningsstructuur voor de arbeidsmarktinfrastructuur ingericht wordt op regionaal en landelijk niveau, in de vorm van één landelijk beraad en in iedere arbeidsmarktregio één regionaal beraad. Een gezamenlijke structuur maakt het voor de samenwerkende partijen makkelijker om hun dienstverlening en werkprocessen op elkaar af te stemmen en te optimaliseren en kan bestuurlijke drukte voorkomen.

Regionale governance

We zien in de kabinetsplannen mogelijkheden om onze huidige samenwerkingsverbanden (al dan niet gedeeltelijk) op te laten gaan in de nieuwe structuur en te komen tot een regionaal Werkcentrum met één regionale governance. Omdat bij het RMT dezelfde partijen verantwoordelijkheid dragen als bij de Regionale Tafel Arbeidsmarkt (RTA), staan de samenwerkende partijen in de arbeidsmarktregio's voor de uitdaging om de infrastructuur te stroomlijnen -en waar nodig te regionaliseren- om te komen tot één regionaal arbeidsmarktnetwerk. We werken verder aan een verbetering van de samenwerking in het RMT en de RTA. We zoeken de aansluiting en samenwerking met andere bestaande regionale aanpakken, zoals de aanpak Jongeren naar School of Werk, wettelijke taken en bestaande dienstverlening. We staan immers volledig achter het streven van de ontschotte, herkenbare en goed vindbare dienstverlening aan werkenden, werkzoekenden, studenten en werkgevers.

[10] *Aangezien het kabinet begin juli '23 is gevallen is op het moment van schrijven onduidelijk wat dit betekent voor voortzetting van de plannen voor de nieuwe arbeidsmarktinfrastructuur. Er zal hoe dan ook vertraging ontstaan. Vooralsnog gaan we ervan uit dat de hervormingen er komen, al zal dat met vertraging zijn. Omdat we als gemeenten achter deze ontwikkeling staan, nemen we deze als ambitie onverminderd op in dit beleidskader.*

IV

"Arbeidsbemiddeling is ook altijd mens-ontwikkeling"

Belangrijkste partner voor de re-integratietaak: WerkBedrijf

Dienstverlening WerkBedrijf

Gemeenten hebben de re-integratietaak van de Participatiewet sinds 2015 bij WerkBedrijf belegd. WerkBedrijf is onze belangrijkste partner voor uitvoering van die taak, voor zowel bijstandsgerechtigden als niet-uitkeringsgerechtigden. WerkBedrijf is een arbeidsbemiddelingsorganisatie. Arbeidsbemiddeling is ook altijd mensontwikkeling. In de ondersteuning spreken wij met kandidaten dan ook over (het ontwikkelen van) hun kennis, vaardigheden, motivatie en houding. Deze 'mensontwikkeling' willen wij waar dat nodig is breder verbinden in de ontwikkeling van de kandidaat op andere levensdomeinen.
Daarnaast is WerkBedrijf uitvoerder van de arbeidsmatige dagbesteding (een WMO-voorziening), die mensen met een arbeidsbeperking of anderszins een afstand tot de arbeidsmarkt mogelijkheden biedt tot dagbesteding in een aangepaste werkomgeving met begeleiding en waar een zekere mate van productiviteit wordt gevraagd.

Ook de uitvoering van de Sociale Werkvoorziening is een belangrijke taak van WerkBedrijf. Aangezien sinds 2015 geen nieuwe instroom in de SW mogelijk is, zien we de groep SW-medewerkers met een dienstverband bij WerkBedrijf jaarlijks afnemen. De populatie vergrijst en heeft vaak te maken met meervoudige problematiek. Daarom zien we bij hen ook al lange tijd een hoog ziekteverzuim. Te eenzijdig sturen op ziekteverzuimreductie heeft de afgelopen jaren niet gewerkt. Via nieuwe arbodienstverlening die in 2022 geïmplementeerd is en de aanvullende inzet van professionals van Stichting MEE en Bindkracht10, wordt gewerkt aan een andere aanpak: een verhoogd welzijn, duurzame inzetbaarheid, werkplezier en ontwikkeling van SW-medewerkers. Een stabiele en veilige werkomgeving, waar het plezierig werken is, moet voorop staan. Eind 2022 waren ruim 1.300 SW-medewerkers regionaal werkzaam op een veelal externe werkplek via WerkBedrijf.

De dienstverlening van WerkBedrijf is gericht op:
- het voorkomen van instroom in een uitkering, en
- het minimaliseren van uitkeringsafhankelijkheid, en
- het beëindigen van uitkeringsafhankelijkheid.

Bij elk taakgebied worden verschillende instrumenten of voorzieningen ingezet. In onderstaand schema is dit in beeld gebracht.

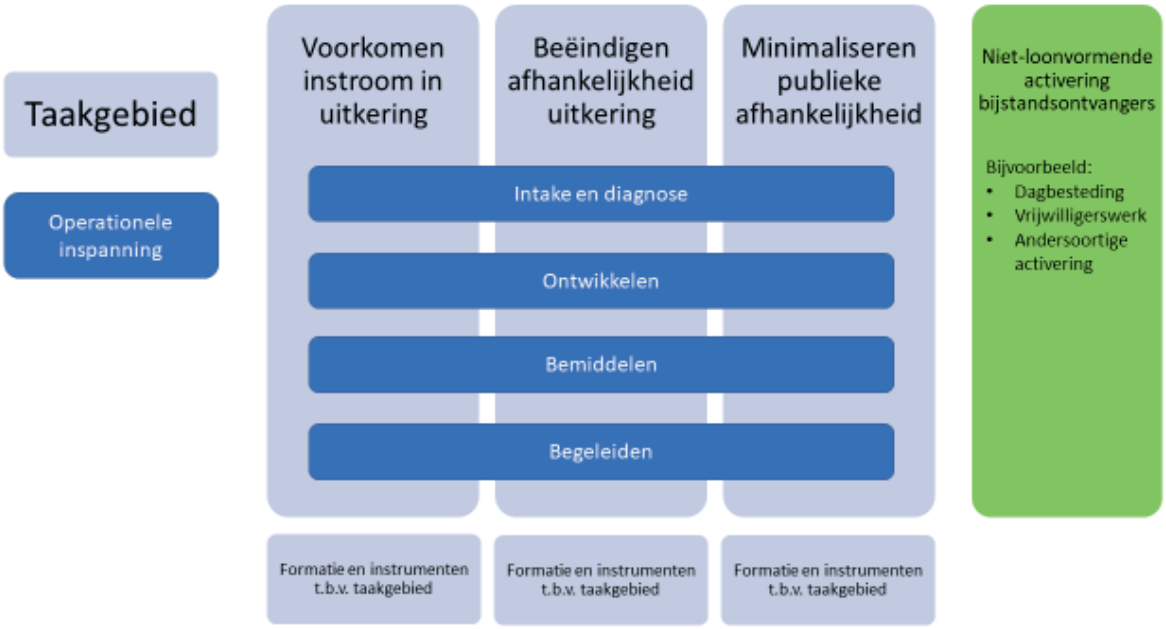

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de participatie en activering van kandidaten (niet-loonvormende activiteiten, de groene kolom). WerkBedrijf is primair verantwoordelijk voor het ontwikkelen, bemiddelen en begeleiden van kandidaten naar werk (loonvormende activiteiten in de drie middelste kolommen). Doelen daarbij zijn het voorkomen van instroom in de uitkering, het beëindigen van publieke afhankelijkheid en het minimaliseren van publieke afhankelijkheid. Bij de operationele inspanning wordt gebruik gemaakt van verschillende instrumenten, die we regionaal hebben vastgelegd in een re-integratieverordening Participatiewet.

Het aantal kandidaten in de eerste kolom van het schema (voorkomen van uitkeringsafhankelijkheid) is afgenomen, omdat de instroom in de bijstand afgenomen is; het aantal kandidaten in de derde kolom (minimaliseren van publieke afhankelijkheid) is juist gegroeid. Ook door een toename van plaatsingen op Beschut Werk-nieuw via de CAO Aan de slag in 2023 en 2024 is een verdere toename van de inzet van WerkBedrijf in de derde kolom te verwachten. De groeiende capaciteit die voor kolom 3 noodzakelijk is, kan niet worden ingezet in kolom 1 of 2. En andersom geldt dit natuurlijk ook. WerkBedrijf rapporteert over relevante activiteiten en resultaten die binnen de taakgebieden plaatsvinden.

Verandering in kandidaten en dus in dienstverlening

De dienstverlening van WerkBedrijf is de afgelopen jaren veranderd. Het aantal kandidaten met een arbeidsbeperking en een structurele ondersteuningsbehoefte neemt toe. Kandidaten die tot 2015 onder de Sociale Werkvoorziening en Wajong vielen, zijn nu immers aangewezen op de Participatiewet. Voor hen is in steeds grotere mate langjarige begeleiding nodig (loonkostensubsidies en jobcoaching). Inmiddels bestaat ruim één derde deel van alle kandidaten in dienstverlening bij WerkBedrijf uit kandidaten die langjarige begeleiding nodig hebben. Daarnaast leidt de huidige arbeidsmarkt ertoe dat de kandidaten die relatief gemakkelijk te bemiddelen zijn, inmiddels grotendeels aan het werk zijn.

Gemeenten in Rijk van Nijmegen hebben in 2023 ruim 9.000 huishoudens in een bijstandsuitkering. Tijdens de Covid-pandemie bereikte dit aantal een piek van 9.400 huishoudens. Na een aanvankelijke daling zien we nu het aantal mensen met een PW-uitkering weer licht stijgen. We constateren verder dat het aantal 55+'ers en langdurige bijstandsafhankelijkheid toeneemt, naar resp. 34% en 53%. Voor een verdere duiding verwijzen we naar bijlage 2.

De komende jaren zetten wij in op de volgende wijzigingen in de dienstverlening van WerkBedrijf (en gemeenten):

1. Vanwege de huidige populatie werkzoekenden willen wij het dienstverleningsconcept verschuiven van vooral vraaggericht naar meer aanbodgericht, in een passende balans met wat nodig is en wat werkt voor de individuele kandidaat. Arbeidsbemiddeling is onder de huidige omstandigheden vooral mensontwikkeling.
2. We willen een intensiever contact en brede aandacht, meer maatwerk leveren en langduriger begeleiding van werkzoekenden die dat nodig hebben.
3. Gemeenten en WerkBedrijf behouden onverminderd aandacht voor de zogenoemde focusgroepen: mensen van 55 jaar en ouder, statushouders en inburgeraars, jongeren tot 27 jaar, mensen met een arbeidsbeperking en mensen die nieuw instromen in de bijstand.
4. We voeren een brede intake uit voor de bijstandsgerechtigde die dat nodig heeft: we kijken naar de persoonlijke interesse van de kandidaat en brengen alle leefgebieden in beeld: gezondheid, financiële situatie, sociale omstandigheden, opleiding, etc.

"Gemeenten en WerkBedrijf behouden onverminderd aandacht voor de zogenoemde focusgroepen"

5. Aan de hand van dat volledig beeld kunnen gemeenten en WerkBedrijf vervolgens in de breedte waar nodig de juiste ondersteuning inzetten en toewerken naar participatie en werk voor wie dat mogelijk is. Een zorgvuldige overdracht met de relevante informatie aan WerkBedrijf is een belangrijk onderdeel hierbij.
6. We verwachten van WerkBedrijf meer inzet op praktijkleren, opleidingen, werk- en taalstages, ontwikkelbanen etc., omdat veel werkzoekenden behoefte hebben aan een praktische manier van leren.
7. Omdat we zien dat inwoners zonder werk vaak problemen hebben op meerdere leefgebieden, begrenzen we de duur van dienstverlening door WerkBedrijf niet langer op twee jaar, maar houden we deze flexibel: we doen wat nodig en passend is om te komen tot een duurzame plaatsing op werk.
8. Daarvoor is nodig dat wij met WerkBedrijf de lokale samenwerking met afdelingen Inkomen, Zorg, Schuldhulp, participatiecoaches, buurt- en wijkteams etc. intensiveren.
9. Gemeenten en WerkBedrijf zetten intensiever in op het onbenut arbeidspotentieel (voor zover dat bij ons bekend en bereikbaar is), zoals de bijstandsgerechtigden die nu nog niet aangemeld zijn bij WerkBedrijf, niet-uitkeringsgerechtigden en parttime werkenden die mogelijk meer uren kunnen werken. We brengen hen in beeld en investeren in om-, bij- en nascholing.
10. We willen dat de dienstverlening van WerkBedrijf meebeweegt met de fluctuerende economische conjunctuur en arbeidsmarkt. Wanneer de werkloosheid weer toeneemt en daarmee de instroom in de bijstand, willen we deze groep snel bemiddelen naar werk om langdurige werkloosheid te voorkomen.
11. WerkBedrijf neemt deel aan of initieert waar nodig projecten met partners zoals UWV, onderwijsaanbieders, de Regionale Tafel Arbeidsmarkt en de Groene Metropool Regio.
12. In samenspraak met WerkBedrijf en UWV willen we een regionaal 'Platform' Economie starten. Mogelijk kan dit ondergebracht worden bij de Platformfunctie van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Rijk van Nijmegen. Hier kunnen zowel beleidsmatige als operationele thema's op het snijvlak van economie en arbeidsmarkt door de gemeenschappelijke werkgeversdienstverlening van WerkBedrijf en UWV enerzijds en de teams Economie van gemeenten anderzijds worden opgepakt.
13. We stimuleren bij onze eigen HR-afdelingen de samenwerking met WerkBedrijf om vacatures beschikbaar te stellen en passend te maken voor onze eigen werkzoekenden.

Kritieke Prestatie Indicatoren

De kern van de dienstverlening van WerkBedrijf bestaat zoals geschetst uit de ontwikkeling, bemiddeling en begeleiding van kandidaten op weg naar werk. In elke fase van dienstverlening worden stappen gezet die van waarde zijn, die inzet van personeel en instrumenten vragen en die voortgang brengen. Aan de hand van Kritieke Prestatie Indicatoren (KPI's) en Kritische Succes Factoren (KSF's) kunnen we de prestaties en successen in de verschillende fases van dienstverlening van WerkBedrijf monitoren.

In elke rapportage van de MGR, drie maal per jaar[11], wordt gerapporteerd over o.a. de prestatie-indicatoren. Aan de KPI's is ook een doelstelling verbonden, die jaarlijks wordt vastgesteld en vastgelegd in de begroting van de MGR. In de dienstverleningsovereenkomst kunnen aanvullende KPI's worden vastgelegd.

[11] De MGR rapporteert drie maal per jaar aan gemeenten: in een Factsheet na het eerste kwartaal, de halfjaarrapportage en de jaarrekening.

Op dit moment rapporteert WerkBedrijf drie maal per jaar over de volgende KPI's, conform het Informatieprotocol van de MGR:

- Het aantal kandidaten dat volledig uit de uitkering is uitgestroomd naar werk (op basis van de bijstandscijfers van gemeenten)
- Het aantal plaatsingen op betaald werk (parttime en fulltime), met daarbij een onderscheid naar benoemde focusgroepen
- Resultaten Sociale Werkvoorziening:
  - verdeling van de werkvormen
  - ziekteverzuim
  - toegevoegde waarde in € per fte
- Het aantal plaatsingen op werk met behoud van uitkering (ontwikkeltraject, leerwerkplek, Op weg naar werk)
- Het aantal kandidaten dat is uitgestroomd naar regulier onderwijs met financiering DUO (m.n. jongeren)
- Duur van de dienstverlening (o.a. indicatie van intensiteit van de begeleiding)
- Het aantal unieke relaties met ondernemers

Kritieke Succes Factoren

Om de resultaten in de KPI's te kunnen behalen is een aantal succesfactoren noodzakelijk, omdat ze ondersteunend zijn aan het behalen van die prestaties. Deze worden beschreven aan de hand van Kritieke Succes Factoren (KSF's). Ook hierover wordt periodiek gerapporteerd. Er zijn echter geen doelstellingen aan verbonden.

Op dit moment rapporteert WerkBedrijf over de volgende KSF's:

- De tevredenheid van kandidaten, SW-medewerkers en ondernemers over (de dienstverlening van) WerkBedrijf
- Het aantal kandidaten in een actief arbeidsbemiddelingsproces

We willen een uitbreiding op de KPI's en KSF's, omdat deze geen volledig beeld geven van de inzet en dienstverlening. De dienstverlening is veranderd; er is meer en langduriger investering nodig in kandidaten. Daarom is het minder belangrijk om uitsluitend te kijken naar resultaten in termen van 'harde' uitstroomcijfers. De gerichtheid op de ontwikkeling van kandidaten en langduriger begeleiding vragen om andere indicatoren. Tegelijkertijd willen we een goede balans houden tussen extra informatie en administratieve lasten.

We overwegen de volgende toevoegingen aan indicatoren (zowel KPI's als KSF's):

- Duurzaamheid van de uitstroom (> ½ jaar, i.s.m. gemeenten)
- Ontwikkeling van kandidaten (bijv. weergave ontwikkeling in 3 fases, gemiddelde begeleidingsduur van kandidaten vóór hun (eerste) plaatsing op betaald werk)
- Aantal ingezette scholingstrajecten

- Gemiddelde begeleidingsduur van een kandidaat tot aan plaatsing betaald werk
- Kandidaten op een arbeidsplek geplaatst met begeleiding (zowel met als zonder loonkostensubsidie)
- Aantal ingezette instrumenten tot aan plaatsing op betaald werk
- Aantal aanmeldingen van nieuwe kandidaten door gemeenten
- Aantal terugmeldingen door WerkBedrijf met als reden: 'niet werkfit'
- Jaarlijkse werkgevers- en kandidaatstevredenheidsmetingen; tevens SW-medewerkerstevredenheid

In afstemming met WerkBedrijf bepalen we definitief welke nieuwe KPI's en KSF's mogelijk en realistisch zijn. We kijken hierbij naar het onderscheid tussen managementinformatie (bijv. aantal aan- en terugmeldingen) en informatie waarmee de raad op hoofdlijnen kan sturen (bijv. uitstroominformatie, tevredenheids-onderzoeken). We nemen de nieuwe KPI's en KSF's op in het nieuwe Informatieprotocol van de MGR en leggen dit in het eerste kwartaal van 2024 voor aan colleges en gemeenteraden.

Lokale dienstverlening bij gemeenten

Gemeenten maken gebruik van de reguliere dienstverlening van WerkBedrijf. Deze financieren we uit een rijksbudget Participatie, rijksmiddelen voor loonkostensubsidies en een budget voor beschut werk. Een deel van de Participatie-middelen is beschikbaar voor lokale dienstverlening, dat wil zeggen specifieke dienstverlening door WerkBedrijf voor een gemeente, naar eigen keuze. Voorbeelden daarvan zijn de periodieke en vaste beschikbaarheid van consulenten op locatie van de gemeentehuizen, in wijk- of buurteams, de screening van bepaalde groepen in de bijstand, groepsgewijze trainingen en workshops, evenementen met lokale ondernemers, etc. WerkBedrijf biedt deze dienstverlening aan in een 'Keuzekaart' voor gemeenten, als bijlage van de DVO.
We willen vanwege de gewenste aansluiting tussen de niet-loonvormende keten (uitgevoerd door m.n. gemeenten) op de loonvormende keten (uitgevoerd door WerkBedrijf), ook de inzet van participatie(coaches), activering en andere lokale projecten als voorbereiding op re-integratie door WerkBedrijf via de lokale keuzes mogelijk maken. We vragen WerkBedrijf dan ook deze dienstverlening op te nemen in de Keuzekaart voor lokale dienstverlening vanaf 2025, zo mogelijk vanaf 2024. Deze wens hangt samen met de nieuwe financieringssystematiek die vanaf 2025 geldt; zie hiervoor hoofdstuk V.

"In afstemming met WerkBedrijf bepalen we definitief welke indicatoren mogelijk en realistisch zijn"

Dienstverleningsovereenkomst

Gemeenten formuleren de gewenste dienstverlening en overige taken van WerkBedrijf (het 'wat'). WerkBedrijf bepaalt op welke manier zij deze uitvoert binnen de eigen bedrijfsvoering (het 'hoe').
De gemeenschappelijke opdracht aan WerkBedrijf vanuit gemeenten (dienstverlening, gewenste informatie via informatieprotocol, samenwerkingsaspecten) die voortkomt uit dit beleidskader, leggen we gezamenlijk vast in een Dienstverleningsovereenkomst (DVO). Ook legt iedere gemeente keuzes voor lokale dienstverlening vast in de DVO. De overeenkomst is niet eenzijdig: gemeenten en WerkBedrijf conformeren zich beiden aan de opdracht en zetten zich gezamenlijk in om de doelen te bereiken.
We nemen de nieuwe beleidsvoornemens die betrekking hebben op WerkBedrijf op in de DVO, zoals de accentverschuiving in de dienstverlening, geen maximale duur aan dienstverlening, de KPI's/KSF's, focusgroepen, financiering, geïntensiveerde samenwerking, etc. Ook willen we een DVO voor minimaal twee jaar afsluiten. Dit geeft stabiliteit aan de koers van WerkBedrijf. Tegelijkertijd vragen we flexibiliteit in de uitvoeringspraktijk: als de conjunctuur verandert en de werkloosheid stijgt, willen we de uitvoering ook daarop richten.
In het eerste kwartaal van 2024, na besluitvorming over dit beleidskader in december 2023, leggen we de nieuwe DVO voor aan colleges (besluitvorming) en gemeenteraden (zienswijzen) in de regio.

V

Financieel kader

Financiering WerkBedrijf tot en met 2024

Jarenlang, tot 2023, stelde het rijk aan gemeenten een geoormerkt Participatiebudget beschikbaar, bedoeld voor uitvoering van re-integratietaken. Conform de juridische regeling van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) waar WerkBedrijf een module van is, leggen gemeenten dit gehele Participatiebudget jaarlijks in bij WerkBedrijf. Gemeenten hebben medio 2023 bestuurlijke overeenstemming bereikt over voortzetting van de huidige financieringssystematiek van WerkBedrijf tot en met 2024. Dat betekent dat gemeenten het laatst bekende Participatiebudget (conform de septembercirculaire 2022) voor de jaren 2023 en 2024 aanhouden als bijdrage aan WerkBedrijf, zij het geïndexeerd. Zo zijn de begrotingen van de MGR en van gemeenten meerjarig eveneens opgesteld.

Financiering WerkBedrijf vanaf 2025

Nieuwe verdeelsystematiek Gemeentefonds

Vanaf 2023 is de verdeelsystematiek van het Gemeentefonds gewijzigd. Het rijk werkt o.a. met andere maatstaven voor de bepaling van de budgetten. Het Participatiebudget is sindsdien niet meer als zodanig te onderscheiden in de uitkering van het Gemeentefonds. Daarom moeten de MGR en de deelnemende gemeenten nieuwe afspraken maken over het budget voor WerkBedrijf. Landelijk is gezocht naar een objectieve manier om het aandeel 'Participatiebudget' te kunnen herleiden in het Gemeentefonds.

Rekentool Berenschot

Daarom heeft Bureau Berenschot in opdracht van het rijk een rekentool ontwikkeld. We zijn voorstander van toepassing van het Berenschotmodel vanaf 2025 voor de bepaling van zowel het totale budget voor WerkBedrijf als voor de onderlinge gemeentelijke budgetten. Het model is transparant, objectief en toekomstbestendig, omdat het meebeweegt met de opgaven van het rijk en in lijn is met het budget dat gemeenten daadwerkelijk ontvangen van het rijk. Ook biedt het model voor WerkBedrijf een goede basis om langjarig een wendbare en flexibele organisatie in te richten.
Het model hanteert op gemeenteniveau de nieuwe maatstaven die de rijksoverheid gebruikt in het cluster Participatie, waarvan het Participatiebudget deel uitmaakt:

1. aantal bijstandsontvangers
2. aantal gezinnen met laag inkomen
3. aantal mensen in het doelgroepenregister
4. aantal loonkostensubsidies

De aantallen waar de Rijksoverheid mee rekent, worden bij iedere circulaire (jaarlijks in mei en september) geactualiseerd. In het Berenschotmodel zijn (op basis van onderzoek) de uitvoeringskosten toegevoegd. Hiermee kan bepaald worden welk deel van het budget bij WerkBedrijf terecht moet komen voor uitvoering van de re-integratietaak van de Participatiewet.

Consequenties nieuwe budgettering

Het nieuwe model leidt in totaliteit niet tot grote verschillen in het budget voor WerkBedrijf. Onderling ligt dit anders: de kleinere gemeenten ontvangen een hoger Participatiebudget op basis van de nieuwe maatstaven ten opzichte van de oude systematiek; de gemeente Nijmegen ontvangt een lager budget. Dit leidt bij alle gemeenten behalve bij Nijmegen tot begrotingstekorten, omdat de gemeentelijke meerjarenbegrotingen nog zijn opgesteld op basis van de oude systematiek. Voor de gemeente Nijmegen is het effect tegengesteld: Nijmegen ontvangt een lager budget, legt dus ook een lager budget in bij WerkBedrijf, maar heeft hoger begroot en heeft in die zin geen begrotingsprobleem. Vanwege de uitdrukkelijke wens en het grote belang van het behoud van de regionale

dienstverlening op een vergelijkbaar niveau, is de gemeente Nijmegen bereid de nadeel-gemeenten in de jaren 2025 en 2026 tegemoet te komen met een financiële compensatieregeling. We beschouwen de jaren 2023 en 2024 als overgangsjaren door de oude financieringssystematiek toe te blijven passen. We nemen zo de tijd om te komen tot goede en bestendige, lange termijn-afspraken om de gemeentelijke begrotingen vanaf 2025 op orde te krijgen, de dienstverlening te kunnen waarborgen en WerkBedrijf stabiliteit en zekerheid te bieden.

Aanvullende voorwaarden bij nieuwe budget-afspraken conform Berenschotrekentool

1. Binnen de lokale afspraken met WerkBedrijf wordt de mogelijkheid opgenomen om participatiecoaching en -activiteiten/activering anderszins te financieren

Hiermee versterken we de aansluiting van de niet-loonvormende keten (gemeenten) op de loonvormende keten (WerkBedrijf). Kandidaten die bij gemeenten in begeleiding zijn, komen sneller in beeld bij WerkBedrijf. Dat levert mogelijk meer toeleiding naar werk op. Gemeenten kunnen de participatietaak verschillend organiseren en stemmen dit nader af met WerkBedrijf. Mogelijk is deze keuze al uitvoerbaar vanaf 2024. Het regionale budget voor lokale afspraken houden we regionaal relatief op dezelfde omvang als in de voorgaande jaren. Mogelijk zal in de lokale dienstverlening ook de bezuiniging van 5% (zie punt 3) verwerkt worden.

N.B. De huidige lokale dienstverlening bij gemeenten (als onderdeel van de afspraken in de DVO) is gebaseerd op 25% van het klassieke Participatiebudget. Bij de toekomstige lokale dienstverlening gaat het eveneens om een percentage van het vernieuwde Participatiebudget; dat is het budget exclusief de middelen voor beschut werk nieuw/begeleiding nieuw. In de nieuwe systematiek komt dit neer op plm. 15% van het Participatiebudget. Daarmee geven we aan dat we de (relatieve) financiële omvang van de lokale afspraken gelijk houden, zodat de bedrijfsvoering en flexibiliteit van WerkBedrijf niet beperkt worden.

2. Gemeente Nijmegen compenseert de overige gemeenten gedeeltelijk in 2025 en 2026

De gemeente Nijmegen is bereid om in 2025 een bedrag van € 500.000 extra in te leggen als 'ingroeipad', ter compensatie van de nadeel-gemeenten. Voor 2026 is een bedrag van € 250.000 afgesproken. Gemeente Nijmegen laat de overige gemeenten vrij in de wijze waarop zij dit budget onderling willen verdelen.

In bijlage 7 zijn de gevolgen van de nieuwe verdeelsystematiek Participatiebudget voor 2025 en 2026 (met toepassing Berenschottool) ten opzichte van de begroting van de MGR in beeld gebracht. Tevens is een voorstel voor verdeling van de compensatie van Nijmegen over de gemeenten in een aparte kolom opgenomen (gebaseerd op de omvang van het lokale tekort afgezet tegen het MGR-begrotingsverschil).

3. Taakstellende bezuiniging van 5% op Participatiebudget WerkBedrijf vanaf 2025

Vanaf het jaar 2025, wanneer we de nieuwe verdeelsystematiek toepassen, leggen we WerkBedrijf een regionale taakstellende bezuiniging op van 5% van het Participatiebudget. De omvang van de bezuiniging stellen we vast op € 1,2 mln. Dat geeft duidelijkheid voor de begrotingen van alle partijen.
De bezuiniging is daarmee ook onafhankelijk van de ontwikkeling van de rijksbudgetten.
We constateren echter dat WerkBedrijf vanaf 2025 óók te maken krijgt met een verlaging van de rijksvergoeding voor beschut werk. De impact van beide maatregelen tegelijkertijd zou groot zijn voor de bedrijfsvoering van WerkBedrijf: de dienstverlening aan kwetsbare en minder kwetsbare kandidaten komt onder druk te staan. Dit heeft maatschappelijke impact en heeft gevolgen voor de potentiële uitkeringslast van gemeenten. Om die reden brengen we in 2025 en 2026 de bezuiniging in mindering op de verlaging van het rijksbudget voor beschut werk.

"We kiezen de landelijke rekentool voor de bepaling van het Participatiebudget, omdat deze objectief is en meebeweegt met de opgaven van het rijk"

4. Aanvullende inkomsten door WerkBedrijf

Gemeenten zien zich de komende jaren geconfronteerd met bezuinigingen vanwege begrotingstekorten. We willen dat WerkBedrijf op zoek gaat naar aanvullende middelen en alternatieve financieringsstromen verkent met bijvoorbeeld UWV en andere partijen in de arbeidsmarktregio. Hierbij is het belangrijk dat we de juridische regeling van de MGR in aanmerking nemen. Die geeft beperkingen op bijv. commerciële activiteiten.

Bijlagen

1. Arbeidsmarktprognose Rijk van Nijmegen, 2023-2024 (1 juni 2023) door UWV

2. Ontwikkeling bijstandsuitkeringen Participatiewet en Ioaw, Rijk van Nijmegen

3. Toelichting op nieuwe opdrachten aan gemeenten en komende wetswijzigingen

4. Toelichting op de Focusgroepen

5. Schematische weergave van Human Capital Akkoord van de Groene Metropool Regio

6. Voorbeelden van samenwerking in Rijk van Nijmegen en Arnhem/Nijmegen

7. Tabel nieuwe verdeelsystematiek Participatiebudget met toepassing Berenschottool en compensatieregeling gemeente Nijmegen, 2025 en 2026

Bijlage 1

Arbeidsmarktprognose Rijk van Nijmegen, 2023-2024 (1 juni 2023)

Groei werkgelegenheid Rijk van Nijmegen vooral in zorg & welzijn

UWV verwacht dat de werkgelegenheid in de arbeidsmarktregio Rijk van Nijmegen in 2023 nog verder groeit. Vanaf 2024 komt de werkgelegenheidsgroei in een lagere versnelling terecht als gevolg van lagere economische groei en aanhoudende personeelstekorten. Hoewel de meeste sectoren, vooral zorg & welzijn, nog een groeiende werkgelegenheid laten zien, krijgen de bouw en industrie te maken met banenkrimp.

Rijk van Nijmegen profiteert van de sterk aanwezige sector zorg & welzijn waar naar verwachting het aantal banen sterk toeneemt in zowel 2023 als in 2024. Voor 2024 geldt grote onzekerheid: is er voldoende gas als er een strenge winter komt? Het CPB heeft hiervoor op hoofdlijnen een alternatief groeiscenario voor Nederland berekend. In dat alternatieve scenario valt de groei van de werkgelegenheid in 2024 vrijwel stil. In Rijk van Nijmegen zou daardoor bijvoorbeeld de verwachtte stabilisatie van het aantal banen in de horeca en detailhandel kunnen omslaan in krimp.

Aantal banen van werknemers in Rijk van Nijmegen groeit in 2 jaar met 3,5 duizend

De werkgelegenheid groeide in 2021 en 2022 zeer sterk. Zo groeide het aantal werknemersbanen in arbeidsmarktregio Rijk van Nijmegen sinds 2020 met ruim 9 duizend banen tot 161.200 in 2022. De economie bleek onverwacht veerkrachtig en herstelde snel van de coronacrisis en de direct daaropvolgende energiecrisis. De verwachtingen voor de komende jaren zijn echter minder positief door onder andere de breed voorkomende personeelstekorten, aanhoudende inflatie, afkoeling van de woningmarkt en onzekerheden op de internationale markten. In 2023 en 2024 neemt het aantal banen van werknemers in Rijk van Nijmegen toe met in totaal 3.500 banen (2,2.%) tot 164.700. Daarbij wordt de sterkste groei van 1,7% voor 2023 verwacht, gevolgd door een kleinere groei van 0,5% in 2024. Daarmee groeit het aantal banen van werknemers in Rijk van Nijmegen iets sterker dan gemiddeld in heel Nederland, waarvoor een groei wordt verwacht van 1,5% in 2023 en 0,4% in 2024.

Ontwikkeling werknemersbanen

Rijk van Nijmegen, realisatie 2019 – 2022 en prognose 2023 – 2024 (absoluut, x 1.000)

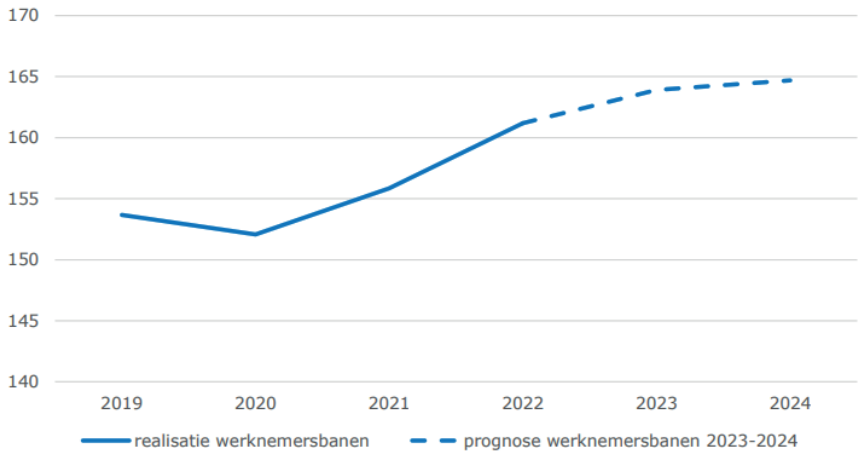

Bron: realisatie CBS, prognose Bureau Louter in opdracht van UWV

Personeelstekorten belemmeren banengroei

Vanaf 2024 neemt het groeitempo van de werkgelegenheid verder af. Daarbij blijft de productie van veel bedrijven en instellingen nog wel redelijk op peil. Niet alleen de economische omstandigheden, maar ook personeelstekorten spelen hierbij een belangrijke rol. Door de zeer lage werkloosheid hebben bijna alle beschikbare mensen al een baan. Dat zorgt ervoor dat er bijna geen ruimte meer is voor verdere groei van het aanbod van werkenden. De druk van aanhoudende personeelstekorten stimuleert werkgevers om in te zetten op arbeidsbesparende maatregelen zoals automatisering, robotisering en andere manieren om de arbeidsproductiviteit te laten toenemen.

Bijna helft van banengroei in Rijk van Nijmegen in zorg & welzijn

Volgens de Arbeidsmarktprognose van UWV neemt in 2023 de werkgelegenheid in de meeste sectoren toe. In arbeidsmarktregio Rijk van Nijmegen groeit het aantal banen van werknemers in 2023 met 1,7% (2,7 duizend). Het sterkst groeit het aantal bananen in de horeca en in zorg & welzijn; met 3%. Omdat zorg & welzijn bovendien de grootste sector in de regio is, levert die de grootste bijdrage met 1,3 duizend extra banen. De horeca is kleiner, waardoor het groeipercentage van 3% betekent dat er in die sector 300 banen bijkomen.

2024 laat met 0,5% een veel lagere groei zien van de werkgelegenheid. In de horeca valt de banengroei nagenoeg stil, in zorg & welzijn groeit het aantal banen nog met 1,6%% wat neerkomt op 600 extra banen. Opvallend is de beperkte banengroei bij de uitzendbureaus van 0,7% in 2023 en 0,9% in 2024. De uitzendbranche is een conjunctuurgevoelige sector die in de coronacrisis behoorlijk hard werd getroffen en in de afgelopen jaren sterkt herstelde. De personeelsschaarste leidt er echter toe dat werkgevers personeel liever rechtstreeks in dienst nemen, zonder tussenkomst van een uitzendbureau. Ook maakt de krapte op de arbeidsmarkt het voor uitzendbureaus lastig om uitzendkrachten te vinden die geplaatst kunnen worden bij inlenende bedrijven en instellingen. Alleen in de ICT blijft de groei van werknemersbanen op niveau, in 2023 met 1,1% en in 2024 met 3,0%. Deze sector kent al lange tijd een forse groei, vooral door de voortschrijdende digitalisering. Omdat deze sector relatief klein is, gaat het hierbij om afgrond ongeveer 100 banen in 2024.

Procentuele ontwikkeling werknemersbanen per sector

Rijk van Nijmegen, prognose 2022-2023 (links) en 2023-2024 (rechts)

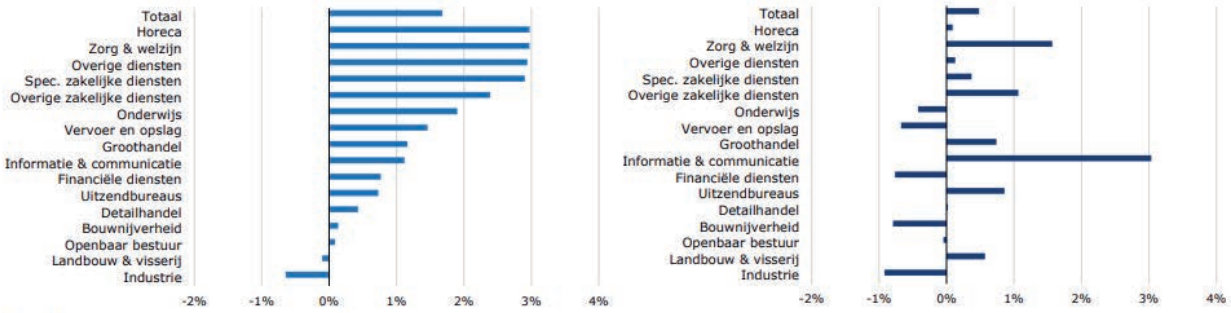

Bron: Bureau Louter in opdracht van UWV

Belangrijkste krimp van banen in Rijk van Nijmegen in industrie

Niet in alle sectoren groeit de werkgelegenheid. In de industrie neemt het aantal banen van werknemers al in 2023 af. De industrie is conjunctuurgevoelig en afhankelijk van internationale ontwikkelingen, zoals de oorlog in Oekraïne. De oorlog verstoort internationale ketens van productie en transport en zorgt voor hoge energieprijzen en grondstoftekorten. Vooral bij energie-intensieve bedrijven wordt een daling van de productie verwacht door enerzijds hogere energie- en grondstofprijzen en anderzijds afnemende vraag. Bovendien neemt de werkgelegenheid in de industrie in Nederland al langere tijd structureel af. Dat komt doordat industriële bedrijven de arbeidsproductiviteit verhogen door verdere inzet van automatisering en digitalisering. Daardoor zijn er minder werknemers nodig om de zelfde productie te leveren. De industrie is in Rijk van Nijmegen echter relatief minder sterk vertegenwoordigd. Daardoor bedraagt het geraamde banenverlies per jaar afgrond 100 banen.

In 2024 daalt het aantal banen in Rijk van Nijmegen ook in sectoren als de bouw, financiële diensten en vervoer & opslag. In de financiële dienstverlening maakt automatisering veel handmatige werkzaamheden overbodig. Dit zorgt voor concentratie van werkzaamheden op de hoofdkantoren in de randstad. De bouw lijkt na jarenlange stijging van productie en werkgelegenheid te stagneren. De nieuwbouw van woningen en andere gebouwen neemt af. Als gevolg van de aanhoudende hoge prijzen voor grondstoffen en materialen en een stijgende rente neemt de vraag naar nieuwbouw af. Ook de investeringen en het onderhoud van infrastructuur staan onder druk. Ook de stikstofproblematiek en personeelstekorten remmen de bouw. Wel is er toenemendere vraag naar verduurzaming van bestaande woningen en overige gebouwen. Dit zijn echter allemaal wat kleinere sectoren, die in Rijk van Nijmegen die bovendien minder sterk vertegenwoordigd zijn. Daardoor blijft het banenverlies in deze sectoren over 2023 en 2024 samen beperkt tot afgerond ongeveer 100 banen per sector.

Bron: https://www.werk.nl/imagesdxa/rijk_van_nijmegen_regionale_arbeidsmarktprognose_2023_2024_tcm95-450508.pdf

Bijlage 2
Ontwikkeling bijstandsuitkeringen Participatiewet en Ioaw Rijk van Nijmegen

Naam gemeente	Peildata	PW-bestand (incl. IOAW)	gemiddelde leeftijd	jonger dan 27 jaar	27 tot 55 jaar	55 jaar en ouder	korter dan 1 jaar PW	tussen 1 en 3 jaar PW	tussen 3 en 5 jaar PW	langer dan 5 jaar PW	geboorteland Nederland
Gemeente Berg en	31-12-19	701	45	83	404	214	169	175	131	226	466
Dal	31-12-22	703	46	84	366	253	128	135	122	318	459
Gemeente	31-12-19	464	44	55	281	128	113	104	80	167	269
Beuningen	31-12-22	469	44	60	281	128	91	110	61	207	251
	31-12-19	255	50	14	130	111	50	69	43	93	172
Gemeente Druten	31-12-22	262	46	33	133	96	45	65	50	102	167
	31-12-19	216	43	34	128	54	51	50	43	72	128
Gemeente Heumen	31-12-22	226	43	30	136	60	48	55	29	94	128
Gemeente Mook en	31-12-19	66	48	8	26	32	15	21	9	21	61
Middelaar	31-12-22	64	45	17	22	25	15	17	11	21	57
	31-12-19	7044	46	769	4034	2241	980	1420	1238	3417	4156
Gemeente Nijmegen	31-12-22	6616	46	682	3650	2284	790	1177	912	3742	3771
	31-12-19	707	52	44	356	307	124	170	112	301	481
Gemeente Wijchen	31-12-22	678	46	89	363	226	131	131	104	312	441
	31-12-19	9453	47	1007	5359	3087	1502	2009	1656	4297	5733
Totaal	31-12-22	9018	45	995	4951	3072	1248	1690	1289	4796	5274

Toelichting

De gemeenten hebben begin 2023 ruim 9.000 huishoudens in een bijstandsuitkering. Tijdens de Covid-pandemie bereikte dit een piek van 9.400 huishoudens. Na een aanvankelijke daling zien we nu het aantal mensen met een PW-uitkering weer licht stijgt. Circa 35% van deze bijstandsgerechtigden[12] vallen onder de dienstverlening van WerkBedrijf. Gezien het aantal aanmeldingen bij en terugmeldingen van WerkBedrijf zien we dit aantal bemiddelbare mensen dalen (van 4.263 eind 2019 naar 3.660 medio 2023). Eerder constateerden we al dat degenen die ook op de huidige krappe arbeidsmarkt toch een beroep moeten doen op een uitkering, steeds moeilijker bemiddelbaar worden. Zo zien we onder andere op regionaal niveau dat 53% van alle inwoners met een bijstandsuitkering deze uitkering al 5 jaar of langer ontvangt. In 2019 lag dit percentage nog op 45%. Ook de groep van 55 jaar en ouder stijgt nog altijd (met 2% sinds 2019 naar 34% van het totaal aantal mensen in een bijstandsuitkering in 2023). De gemiddelde leeftijd in ons bestand ligt op ongeveer 46 jaar.

We zien een sterke correlatie tussen een hoge leeftijd en een lange duur van uitkeringsafhankelijkheid. Tot slot zien we ook dat meer dan 40% van de bijstandsgerechtigden in onze arbeidsmarktregio een ander land van geboorte heeft dan Nederland. Los van wetswijzigingen (voormalig Wajongers en mensen die een beschutte werkplek nodig hebben die sinds de invoering van de Participatiewet instromen in ons klantenbestand) en allerlei andere persoonlijke factoren (schulden, gezondheid, verslaving, huisvestingsproblemen), zijn ook deze cijfers een indicatie dat inwoners die niet zelfstandig werk vinden steeds moeilijker bemiddelbaar worden.

[12] Dit percentage ligt lager, omdat we hierin ook de mensen meenemen die wél dienstverlening van WerkBedrijf ontvangen (jongeren, mensen die met een loonkostensubsidie aan het werk zijn) maar nog geen of niet langer een uitkering hebben.

Bijlage 3
Toelichting op nieuwe opdrachten aan gemeenten en komende wetswijzigingen

Participatiewet in balans

De Participatiewet wordt door mensen die er gebruik van maken soms als 'hard' ervaren door een samenspel van complexiteit van regels, een beperkt ervaren ondersteuning en strenge handhaving. Met het programma 'Participatiewet in balans' wil de regering de ervaren hardheid wegnemen door vertrouwen en menselijke maat als centrale begrippen te verankeren in (de uitvoering van) de wet en de uitvoering eenvoudiger maken.

- De regels en ondersteuning van de Participatiewet laten aansluiten op de mogelijkheden en omstandigheden van de mensen voor wie ze bedoeld zijn;
- Het vergroten van de rechtszekerheid, zowel qua rechten als plichten;
- Het creëren van meer handelingsruimte voor de uitvoerend professional.

De wetswijzigingen in de Participatiewet (in te voeren vanaf 2025) beogen de menselijke maat terug te brengen: we moeten uitgaan van het vertrouwen dat bijstandsgerechtigden graag mee willen doen aan de maatschappij, maar daar soms ondersteuning bij nodig hebben. Die ondersteuning moet goed vindbaar en toegankelijk zijn en passen bij de individuele mogelijkheden en behoeften van de bijstandsgerechtigde. Ook moet de overgang van uitkering naar werk versoepeld worden en moet de combinatie van werk en uitkering gemakkelijker worden. In ons arbeidsmarktbeleid sluiten we aan bij deze landelijke ontwikkelingen door o.a. de aandacht, de begeleiding en het contact met kandidaten te intensiveren. Ook is een verbetering van de samenwerking tussen WerkBedrijf en de afdelingen Inkomen noodzakelijk.

Breed Offensief

In de afgelopen jaren is landelijk gewerkt aan een wetsvoorstel 'Breed Offensief': een brede agenda om de arbeidsmarktkansen voor mensen met een arbeidsbeperking te vergroten. Doelen van de maatregelen uit het Breed Offensief zijn:

- het gemakkelijker maken voor werkgevers om mensen met een arbeidsbeperking aan te nemen;
- mensen met een arbeidsbeperking voor langere tijd aan het werk krijgen;
- werk voor mensen met een arbeidsbeperking aantrekkelijker maken (bijvoorbeeld door meer inkomen);
- zorgen dat werkgevers en werkzoekenden elkaar gemakkelijker vinden.

Per 1 januari 2023 en 1 juli 2023 zijn diverse maatregelen op het gebied van Werk en Inkomen doorgevoerd, zoals hulp op maat aan te vragen door de werknemer, directe ondersteuning voor jongeren met een arbeidsbeperking wanneer zij een uitkering aanvragen en het gemakkelijker kunnen ontvangen van een loonkostensubsidie voor werkgevers. De wijzigingen op het domein Werk zijn medio 2023 regionaal doorgevoerd in de re-integratieverordening Participatiewet 2023. Zo zijn loonkostensubsidies voor een grotere groep werkzoekenden (ook voor mensen zonder indicatie van een arbeidsbeperking, maar met een zekere afstand tot de arbeidsmarkt) beter toegankelijk. Ook biedt de nieuwe wet meer mogelijkheden voor maatwerk.

Wet SUWI en uitbreiding arbeidsmarktinfrastructuur

De opdracht om in de arbeidsmarktregio's Regionale Mobiliteitsteams (RMT's) op te richten, oorspronkelijk als crisismaatregel vanwege de coronapandemie, duidt eveneens op een grotere verantwoordelijkheid voor de arbeidsmarktregio's. Binnen het mobiliteitsteam werken verschillende partners gezamenlijk aan het ondersteunen van mensen in hun zoektocht naar (duurzaam) werk. De ervaringen van de RMT's worden benut om de uitbreiding van de arbeidsmarktinfrastructuur in de toekomst vorm te geven.

Als tweede ontwikkeling is de wet SUWI uitgebreid met de opdracht aan de regio's om de dienstverlening van UWV en Werkbedrijven aan werkgevers te stroomlijnen[13]. Gemeenten, WerkBedrijf en UWV werken in de tweede helft van 2023 met een gezamenlijk uitvoeringsplan[14] toe naar één werkgeversservicepunt voor de uitvoering van de werkgeversdienstverlening in de arbeidsmarktregio.

[13] *Wijziging van het Besluit SUWI in verband met de regeling van samenwerking, regie en de werkgeversdienstverlening in arbeidsmarktregio's ten behoeve van de uitvoering van de arbeidstoeleidingstaak van het UWV en de colleges van B&W en het matchen van werkzoekenden en werkgevers: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2020-228.html*

[14] *In het voorjaar van 2023 is het Uitvoeringsplan werkgeversdienstverlening UWV en WerkBedrijf Rijk van Nijmegen 'Naar een verbeterde werkgeversdienstverlening in Rijk van Nijmegen' door de colleges in Rijk van Nijmegen vastgesteld. Hierover wordt verslag uitgebracht in de reguliere rapportages van de MGR.*

Tot slot heeft het rijk vanaf 2025 een herstructurering van de arbeidsmarktinfrastructuur en uitbreiding van de arbeidsmarktdienstverlening aangekondigd[15]. Er zijn structurele uitdagingen vastgesteld in de evaluatie van de Participatiewet, het WRR-rapport 'Het betere werk' en de adviezen van de Commissie Regulering van Werk. Een aantal van deze uitdagingen moet worden opgelost in de uitbreiding van de arbeidsmarktinfrastructuur. Namelijk -ongeacht een krappe of ruime arbeidsmarkt- : een regionale, structurele samenwerking bouwen, waarin sociale partners en overheden de dienstverlening versterken voor zowel (potentiële) werkzoekenden als werkgevers.
De wijze waarop deze dienstverlening in onze regio vorm gaat krijgen is zeker nog niet duidelijk. Op rijksniveau zijn recent verschillende werkgroepen gestart die zich over het dienstverleningsconcept en de besturing/governance ervan buigen. Vervolgens zullen er ook werkgroepen starten die zich in de informatie-uitwisseling, wet- en regelgeving en financiën gaan verdiepen.
Gelet echter op de val van het kabinet in juli 2023, ligt het voor de hand dat de herstructurering van de arbeidsmarktdienstverlening op zijn minst vertraging zal oplopen. We zijn in onze regio volop bezig met de voorbereidingen op de nieuwe samenwerking en zetten deze onverminderd voort.

Wetsvoorstel 'Van school naar duurzaam werk': sluitende aanpak kwetsbare jongeren

We verwachten medio 2025 nieuwe wetgeving 'Van school naar duurzaam werk' voor het begeleiden van alle jongeren tot 27 jaar in een kwetsbare uitgangspositie. Dit wetsvoorstel beoogt de kansengelijkheid te vergroten door jongeren met een (risico op) afstand tot de arbeidsmarkt te begeleiden bij de overgang van school naar werk en bij het behoud van werk bij (dreigende) werkloosheid. Doel van het voorstel is jongeren die een (risico op) structurele achterstand op de arbeidsmarkt hebben, te laten doorleren of duurzaam aan het werk te helpen. O.a. de monitoringstaak van het Regionaal Meld en Coördinatiepunt voor vroegtijdig schoolverlaters (RMC) wordt uitgebreid. Het betekent dat alle jongeren tot 27 jaar gemonitord zullen gaan worden. Het RMC wordt doorontwikkeld naar een zogenoemd Doorstroompunt. Voor het MBO, gemeenten en het Doorstroompunt wordt de nazorgtaak uitgebreid en/of toegevoegd. Hiervoor moeten afspraken gemaakt worden in een regionale aanpak.
Momenteel werken we op dit thema al samen binnen de aanpak 'Jongeren naar School of Werk'. Deze samenwerking intensiveren we in aanloop naar 2025 en breiden we uit met onderdelen van de nieuwe wetgeving.

[15] *https://open.overheid.nl/documenten/ronl-10da1ff6aac28ed8e6897d8025a8b24e468f16be/pdf*

Bijlage 4
Toelichting op de Focusgroepen

We bieden dienstverlening aan alle kandidaten die dat nodig hebben. Daar is de dienstverlening bij WerkBedrijf ook op ingericht. Al onze inwoners, met of zonder een bijstandsuitkering, kunnen er terecht. In sommige gevallen is het echter van belang om groepen te onderscheiden, omdat deze een bijzondere kennis en expertise vragen. In dat verband benoemen we een aantal zgn. focusgroepen.

Werkzoekenden van 55 jaar en ouder
Oudere werkzoekenden hebben een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt. Er is een beeld ontstaan dat ouderen ondanks een flinke dosis werk- en levenservaring, minder inzetbaar zouden zijn op de arbeidsmarkt. Ook gezien de toenemende levensverwachting past het onbenut laten van het arbeidspotentieel van ouderen niet bij een inclusieve arbeidsmarkt, al is het niet eenvoudig om de kansen van oudere werkzoekenden op de arbeidsmarkt te verbeteren. De kans op langdurige werkloosheid is onder ouderen veel hoger dan voor andere leeftijdsgroepen. En juist die combinatie van leeftijd en een langere werkloosheidsduur maakt arbeidsbemiddeling lastig. 'Bijblijven', investeren in vaardigheden en kennis is voor deze groep cruciaal. Digitalisering en robotisering leiden ertoe dat we extra gaan investeren in na-, bij- en omscholing. Gemeenten en WerkBedrijf gaan actief met deze groep aan de slag om te analyseren waar de mogelijkheden liggen en op zoek naar passende scholing en werk(-ervarings)plekken.

Statushouders en inburgeraars
Lang werd aangenomen dat een beperkte beheersing van de Nederlandse taal de weg naar de arbeidsmarkt zou belemmeren. Ook veel (voormalig) statushouders willen zo snel mogelijk volwaardig deelnemen aan onze maatschappij, het liefst via betaald werk. Desondanks staan velen van hen nog langs de kant. Dit geldt niet alleen voor asielmigranten die zich recent in onze regio hebben gevestigd. Ook voormalig vluchtelingen die al ingeburgerd en genaturaliseerd zijn, zijn oververtegenwoordigd binnen de bijstandspopulatie. Ondanks dat migranten veel talenten hebben, blijft hun arbeidspotentieel nog te vaak onbenut.

Sinds de invoering van de Wet inburgering 2021 moeten gemeenten via duale (leren en participeren) inburgeringstrajecten een snellere integratie van inburgeraars bevorderen. Participatie is de beste manier om te integreren: door mee te doen in de maatschappij breiden nieuwkomers hun netwerk uit, leren ze de Nederlandse taal sneller en wordt duidelijk waar kansen liggen voor hun loopbaan.

We willen sneller (tijdens de inburgeringsperiode) én steviger dan voorheen inzetten op de (re-)integratie van asielmigranten. We onderzoeken de mogelijkheden om statushouders die nog in afwachting zijn van huisvesting en in een asielzoekerscentrum verblijven, in beeld te brengen en versneld te starten met inburgering en participatie. Daarbij bieden we maatwerk. Dat betekent onder andere dat we afstappen van een minimum taalniveau als voorwaarde om voor dienstverlening van WerkBedrijf in aanmerking te komen. Specifiek bij statushouders besteden we via trainingen en workshops veel aandacht aan kennis van en oriëntatie op de arbeidsmarkt, opleidingsmogelijkheden en aan participatie in een taalrijke omgeving. Daar kunnen zij o.a. vak- en werkvloertaal leren en kennis maken met de Nederlandse werkcultuur en werknemersvaardigheden. Asielmigranten die nog taallessen (moeten) volgen, zijn echter (nog) niet fulltime beschikbaar voor de arbeidsmarkt. Dat vergt flexibiliteit van werkgevers. We accepteren dat meedoen niet altijd meteen lukt in de loonvormende keten: de aanloop naar betaald werk kan, net zoals bij andere focusgroepen, soms langer duren en starten met activering en participatie. Maar uiteindelijk zullen inburgeraars hier profijt van hebben bij het vinden én behouden van (betaald) werk en zal hun uitkeringsafhankelijkheid afnemen. Daarnaast hebben we aandacht voor jonge statushouders (tot 18 jaar) die taalonderwijs en een voortraject volgen (o.a. bij het Pontem College en ROC) ter voorbereiding op een reguliere opleiding of inburgering.

Jongeren tot 27 jaar
We willen dat alle jongeren in een kwetsbare positie een passende opleiding vinden, minimaal een startkwalificatie behalen en een plek op de arbeidsmarkt vinden door:
- een regionaal gecoördineerde aanpak
- alle jongeren in beeld te hebben
- partijen optimaal met elkaar samen te laten werken
- een op elkaar afgestemd aanbod te bieden

Hoewel er momenteel relatief weinig jeugdwerkloosheid is[16], staat een groep kwetsbare jongeren nog steeds langs de kant

[16] *Tussen 2022 en 2021 is de werkloosheid onder jongeren van 15 tot 25 jaar landelijk gedaald van 9,3% naar 7,6% van de beroepsbevolking. Recentere cijfers over 2023 zijn nog niet beschikbaar.*

of dreigt uit te vallen. Jongeren zijn hard nodig om ook op langere termijn beschikbaar te blijven voor werk. We willen bij jongeren in het onderwijs uitval en werkloosheid voorkomen en tijdig interventies plegen, tijdens de schoolloopbaan en ook daarna. Hier wordt momenteel regionaal al een belangrijke bijdrage aan geleverd door Bureau Leerrecht/Leerplicht en het RMC: uitvoering van de kwalificatieplicht, verzuim en vroegtijdig schoolverlaten en in het algemeen de monitoring van kwetsbare jongeren. Daarnaast kennen we een regionale aanpak Voortijdig schoolverlaten en een regionale aanpak Jeugdwerkgelegenheid. Beide aanpakken zijn gebundeld tot het regionale Programma Jongeren naar School of Werk.
We werken hierin regionaal samen met o.a. Leerrecht en RMC, WerkBedrijf, middelbare scholen, Speciaal- en Praktijkonderwijs, MBO-scholen en werkgeversorganisatie VNO/NCW. Samen met onze ketenpartners bekijken we (voortdurend) of we voldoende en de juiste instrumenten hebben om schooluitval te voorkomen en jongeren in een kwetsbare uitgangspositie te ondersteunen op de overstap naar de arbeidsmarkt. En ook op het behoud van werk als de stap eenmaal gemaakt is. Het programma richt zich op de gehele loopbaan van jongeren. Zo hebben we o.a. regionale afspraken gemaakt over begeleiding bij dreigende uitval, problemen met het vinden van stageplaatsen (stagemakelaars), er zijn loopbaanteams voor het MBO en Pro/Vso-scholen, waarbij al preventief gebruik wordt gemaakt van elkaars kennis en instrumenten.

Er is momenteel een wetsvoorstel in ontwikkeling, dat gericht is op de ondersteuning van alle kwetsbare jongeren tot 27 jaar en naar verwachting medio 2025 ingevoerd worden. In dit voorstel komt meer aandacht voor de regionale nazorgtaak, wordt de RMC-leeftijd verhoogd naar 27 jaar, wordt het RMC doorontwikkeld tot Doorstroompunt en moet er een regionale aanpak komen voor de overstap van onderwijs naar arbeidsmarkt. In Rijk van Nijmegen hebben we al een belangrijke stap gezet via de regionale aanpak Jongeren naar School of Werk. De wetswijziging betekent een intensivering van die aanpak. We richten ons niet alleen op voortijdige schoolverlaters, maar steeds meer op alle jongeren (tot 27 jaar) die ondersteuning nodig hebben in hun loopbaan binnen het onderwijs of in de stap naar werk. Voor jongeren die zonder een startkwalificatie aan het werk gaan, houden we de drempel om terug te keren naar onderwijs of praktijkleren zo laag mogelijk. Daarnaast sluiten we zo veel mogelijk aan bij de overige reguliere dienstverlening van onze ketenpartners.
WerkBedrijf heeft bijvoorbeeld al trajecten voor zorgjongeren beschikbaar, waarbij zorg met werk/opleiding wordt gecombineerd. Vrijwel alle gemeenten in onze regio maken hier gebruik van. We zetten dit traject voort in de komende jaren, omdat we veel jongeren zien met vooral mentale problemen.

Werkzoekenden met een arbeidsbeperking
Ongeveer de helft van de mensen met een arbeidsbeperking heeft nog geen werk. En ongeveer 1 op de 12 werkgevers heeft iemand met een arbeidsbeperking in dienst. Door landelijke maatregelen door te voeren in het zgn. Breed Offensief is het doel om meer mensen met een beperking aan het werk te helpen en te houden. We zien dat deze groep bij WerkBedrijf goed onder de aandacht is en dat het aantal plaatsingen van deze groep sinds 2022 toeneemt. Een steeds grotere groep kandidaten met een arbeidsbeperking doet een blijvend beroep op dienstverlening door WerkBedrijf. Velen van hen blijven na een plaatsing bij een werkgever behoefte houden aan begeleiding en jobcoaching. Werkgevers ontvangen langdurige loonkostensubsidies om de lagere loonwaarde te compenseren. Voor de groep kwetsbare werkzoekenden, zoals mensen met een beschut werk-indicatie, een indicatie baanafspraak en mensen die langdurig een bijstandsuitkering ontvangen, willen we de komende jaren extra plaatsingen op betaald werk realiseren via de CAO Aan de slag, die inmiddels van kracht is. Ook willen wij zelf als gemeenten verantwoordelijkheid nemen. Als gezamenlijk grote werkgever in de regio stimuleren wij arbeidsmogelijkheden voor mensen met een arbeidsbeperking en in het algemeen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Nieuwe instroom van bijstandsgerechtigden
Bij inwoners die nieuw instromen in de bijstand, willen we langdurige werkloosheid en afhankelijkheid van een uitkering voorkomen. Met UWV onderhouden we de contacten over WW-uitkeringsgerechtigden, die dreigen in te stromen in de bijstand.

We willen het aantal terugmeldingen van WerkBedrijf naar gemeenten vanwege ‘geen mogelijkheden naar een werktraject’ terugbrengen, door vanaf de start zoveel mogelijk een gezamenlijk, compleet beeld te bepalen. We voeren m.n. bij complexe omstandigheden van een kandidaat ‘driegesprekken’ en casusbesprekingen op elkaars werklocatie en stemmen elkaars inzet af. Wanneer werk nog niet direct haalbaar is, kijken we naar mogelijkheden van participatie anderszins.

Bijlage 5
Schematische weergave van Human Capital Akkoord van de Groene Metropool Regio

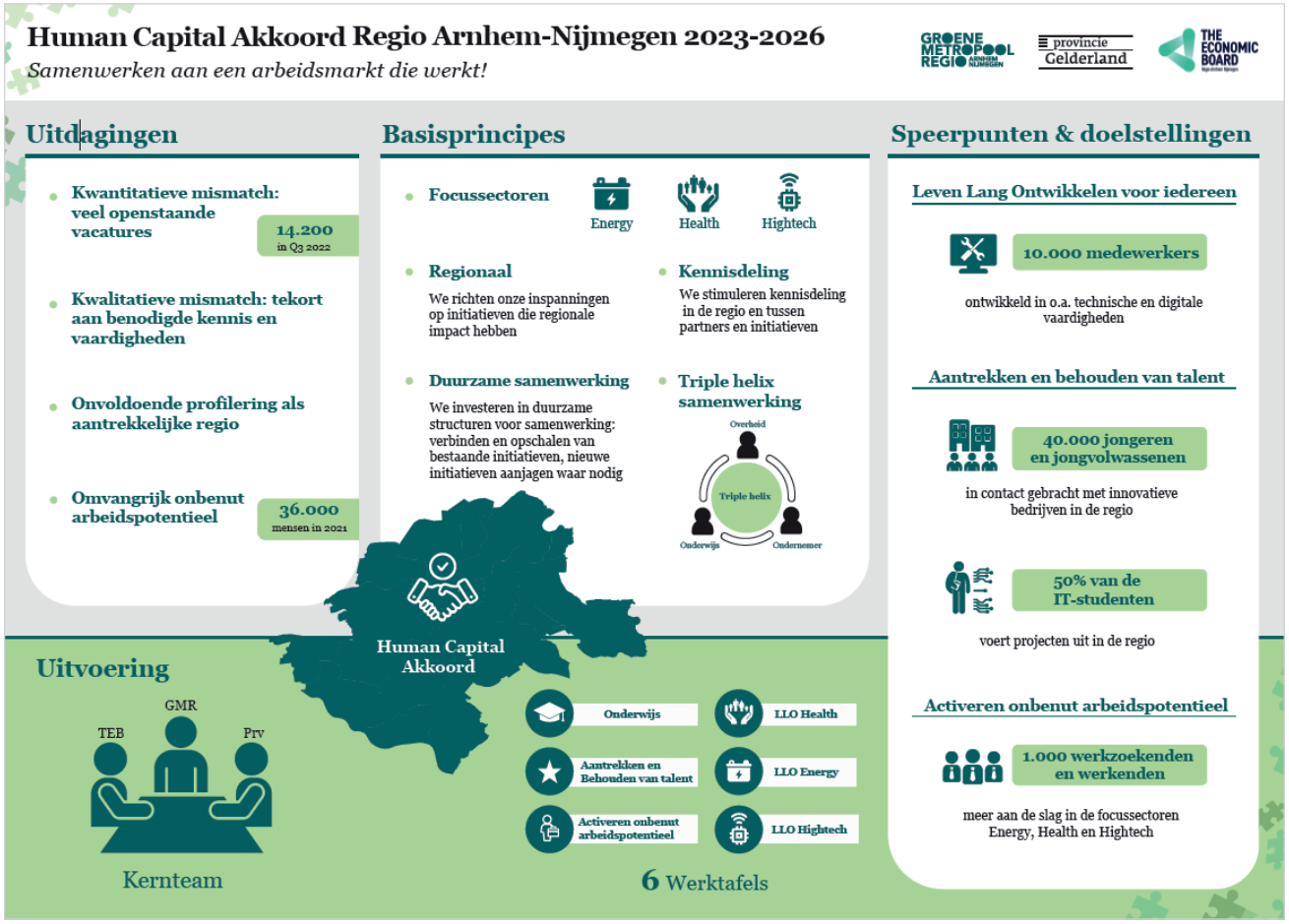

Bijlage 6
Voorbeelden van samenwerking in Rijk van Nijmegen en Arnhem/Nijmegen

Groene Metropool Regio Arnhem/Nijmegen: Human Capital Agenda

De Groene Metropool Regio is opgericht door de 18 gemeenten in de arbeidsmarktregio's Gelderland Midden en Rijk van Nijmegen. Zij werken samen aan urgente maatschappelijke opgaven, waaronder: circulariteit, groene groei, economie/werkgelegenheid en duurzame mobiliteit.
Voor de opgave economie/werkgelegenheid hebben The Economic Board[17], de Groene Metropoolregio en de Provincie Gelderland een Human Capital Agenda opgesteld. Doel van de Agenda is zowel de krapte op de arbeidsmarkt als het tekort aan de juiste kennis en vaardigheden voor de banen van nu én in de toekomst aan te pakken. De Agenda biedt onze regio de kans om kennis uit te wisselen en te leren van projecten die in Midden Gelderland worden opgezet.
De HCA richt zich specifiek op de sectoren Energy, Health en High Tech en heeft in 2023 geleid tot een Human Capital Akkoord[18] '*Samenwerken aan een arbeidsmarkt die werkt!*' (zie bijlage 5). Door het Human Capital Akkoord wordt een regio- én domein-overstijgende samenwerking gestart: tussen de arbeidsmarktregio's Rijk van Nijmegen en Midden Gelderland en tussen de domeinen Economie, Werk en Inkomen en Onderwijs. Het Akkoord heeft concrete doelstellingen en richt zich op het verbinden van projecten, betrekken van partners uit onderwijs en bedrijfsleven in de regio en het realiseren van financiële middelen voor projecten.
Het Akkoord richt zich op de speerpunten:
1. Leven Lang Ontwikkelen
2. Aantrekken en behouden van talent voor de regio
3. Activeren van het onbenut arbeidspotentieel

Gemeenten en partners onder wie UWV, WerkBedrijf en onderwijsaanbieders nemen deel aan projecten voor de genoemde speerpunten. Zo is UWV aanjager van projecten op het gebied van het Onbenut arbeidspotentieel. De uitvoering van projecten vindt plaats in bestaande structuren zoals de RTA, dan wel rechtstreeks in de reguliere dienstverlening van ons en onze partners.

Regionale Tafel Arbeidsmarkt

De Regionale Tafel Arbeidsmarkt is een tactische werktafel waar gemeenten (bestuurders Werk & Inkomen en Economie), werkgeversorganisaties, vakbonden, onderwijsinstellingen, de Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB), WerkBedrijf en UWV samenkomen. De RTA komt voort uit een wettelijke taak voor de arbeidsmarktregio's. Het doel van de RTA is uitdagingen en kansen op de arbeidsmarkt op te zoeken, aan te gaan en de mismatch op de regionale arbeidsmarkt te verkleinen door concrete projecten op te zetten. Activiteiten worden in aanvulling op de reguliere dienstverlening van de partners met aanvullende financiële middelen gedekt. Deze aanvullende middelen komen veelal voort uit landelijke en provinciale programma's, die door de arbeidsmarktregio's worden uitgevoerd. De RTA is in dat opzicht een belangrijke 'landingsplaats' voor dergelijke initiatieven.

We betrekken ook (beleids-)collega's van Economie bij de RTA; zij hebben een economische agenda waar wij op aan kunnen haken. Bovendien hebben zij veel kennis van bedrijven, sectoren en vestigingsbeleid. Andersom delen wij signalen vanuit het bedrijfsleven met collega's van Economie.

De partners in de RTA hebben de ambitie om een werkende arbeidsmarkt te realiseren waar mensen nu en in de toekomst weerbaar zijn om te functioneren op de arbeidsmarkt, waar voldoende personeel beschikbaar is, waar voldoende passende werkplekken beschikbaar zijn en waar toegankelijke en professionele dienstverlening wordt geboden, aanvullend op alles wat arbeidsorganisaties, opleidingscentra en publieke uitvoeringsorganisaties bieden.

Regionaal Mobiliteitsteam Rijk van Nijmegen

Het Regionaal Mobiliteitsteam (RMT) is het resultaat van een opdracht vanuit het rijk, die de RTA vorm heeft gegeven.
In het Mobiliteitsteam Rijk van Nijmegen werken adviseurs van WerkBedrijf, UWV, vakbonden (CNV, FNV en VCP/de Unie), Leerwerkloket en de Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB) samen aan een integrale dienstverlening aan iedereen (werkgevers, werkenden en

[17] *The Economic Board is een samenwerkingsverband van CEO's en topbestuurders van bedrijven, kennisinstellingen en overheden uit de regio Arnhem-Nijmegen. Zij werken aan een strategische koers voor Slimme Duurzaamheid, Arbeidsmarkt (Human Capital) en Artificial Intelligence (AI). The Economic Board wil de regio Arnhem-Nijmegen als 'Lifeport' profileren en zet kennis, middelen en netwerken in om ambities te helpen realiseren.*
[18] *human-capital-akkoord-regio-arnhem-nijmegen-def.pdf (groenemetropoolregio.nl*

werkzoekenden) met vragen over loopbaan of opleiding. Door de regionale infrastructuur te koppelen aan de adviesstructuur voor Leven Lang Ontwikkelen, bereiken we zoveel mogelijk mensen die een stap willen zetten op de arbeidsmarkt: van opleiding naar werk, van werk naar werk, van sector naar sector en van werkloosheid naar werk. Bijzonder aan het RMT is verder dat de samenwerking 'ontschotte' dienstverlening mogelijk maakt. Op basis van een regionale menukaart is dienstverlening van vakbonden, UWV en WerkBedrijf beschikbaar voor werkenden en werkzoekenden. Deze wordt vroegtijdig of preventief ingezet wanneer dat nodig is. De ervaringen die we opdoen in het RMT benutten bij de verdere vormgeving van de nieuwe arbeidsmarktinfrastructuur (ambitie 3).

Gelrepact

Gelrepact is een initiatief van de provincie Gelderland, om met de zes arbeidsmarktregio's in Gelderland de tekorten op de arbeidsmarkt aan te pakken. In 2022 heeft de provincie Gelderland hiervoor subsidies beschikbaar gesteld. Doel van het Gelrepact is een bestendiging van de samenwerking en het bieden van een platform voor kennisuitwisseling, kennisontwikkeling en efficiency, het bereiken van een civiel effect en schaalbaarheid. Het Gelrepact richt zicht op een drietal actuele thema's, te weten: 1) Leven lang ontwikkelen en de wendbaarheid van werknemers, 2) Aanpak krapteberoepen, het vergroten van de beschikbaarheid van talent, en 3) Bevorderen van de leercultuur in het MKB.

Ketenoverleg Leven Lang ontwikkelen

Sinds het voorjaar van 2023 is er een Ketenoverleg Leven Lang Ontwikkelen in onze regio. Daarin werken op operationeel niveau ketenpartners van accountmanagers Economie, ROC, Leerwerkloket, UWV en WerkBedrijf samen. Op basis van casuïstiek worden signalen vanuit het bedrijfsleven, initiatieven, succesverhalen en knelpunten uitgewisseld en kunnen projecten worden gestart.

Bijlage 7

Nieuwe verdeelsystematiek Participatiebudget met toepassing Berenschot-rekentool en compensatieregeling gemeente Nijmegen, 2025 en 2026

	A	B	C= A-B	D	E=C-D
Jaarschijf 2025	**Bijgestelde begroting MGR 2023 excl. nieuw beschut bg**	**Participatiebudget op basis van Berenschotrekentool**	**Effect op begroting gemeente t.o.v. huidige begroting**	**Compensatie door Nijmegen € 500.000**	**Tekort ná compensatie**
Berg en Dal	€ 1.516.136	€ 1.799.473	€ -283.337	€ 70.157	€ -213.180
Beuningen	€ 547.746	€ 912.967	€ -365.221	€ 90.433	€ -274.788
Druten	€ 443.970	€ 853.348	€ -409.378	€ 101.367	€ -308.011
Heumen	€ 358.297	€ 572.159	€ -213.862	€ 52.955	€ -160.907
Mook en Middelaar	€ 92.745	€ 226.963	€ -134.218	€ 33.234	€ -100.984
Nijmegen	€ 15.500.685	€ 14.499.723	€ 1.000.962	n.v.t.	n.v.t.
Wijchen	€ 1.194.448	€ 1.807.728	€ -613.280	€ 151.855	€ -461.425
	€ 19.654.027	**€ 20.672.361**	**€ -1.018.334**	**€ 500.000**	**€ -518.334**

	A	B	C= A-B	D	E=C-D
Jaarschijf 2026	**Bijgestelde begroting MGR 2023 excl. nieuw beschut bg**	**Participatiebudget op basis van Berenschotrekentool**	**Effect op begroting gemeente t.o.v. huidige begroting**	**Compensatie door Nijmegen € 250.000**	**Tekort ná compensatie**
Berg en Dal	€ 1.559.043	€ 1.856.238	€ - 297.195	€ 35.507	€ -261.688
Beuningen	€ 565.340	€ 941.942	€ - 376.602	€ 44.994	€ -331.608
Druten	€ 457.646	€ 882.313	€ - 424.667	€ 50.737	€ -373.930
Heumen	€ 369.323	€ 589.950	€ - 220.627	€ 26.359	€ -194.268
Mook en Middelaar	€ 96.126	€ 234.426	€ - 138.300	€ 16.523	€ -121.777
Nijmegen	€ 15.934.359	€ 14.930.279	€ 1.004.080	n.v.t.	n.v.t.
Wijchen	€ 1.231.161	€ 1.866.273	€ - 635.112	€ 75.879	€ -559.233
	€ 20.212.998	**€ 21.301.421**	**€ -1.088.423**	**€ 250.000**	**€ -838.423**

Toelichting tabel

Kolom A: Begroting MGR 2024-2027, jaarschijf 2025 resp. 2026. Hier zijn de bedragen voor Nieuw Beschut op gecorrigeerd, omdat deze afzonderlijk zichtbaar is als integratie-uitkering en daarmee ook conform de circulaire opgehaald wordt.

Kolom B: De verdeling conform de rekentool van Berenschot, gebaseerd op de uitwerking van de meicirculaire 2023.

Kolom C: Effect van de uitkomst van de rekentool van Berenschot, vergeleken met de bedragen in de begroting van de MGR. Nijmegen gaat minder bijdragen t.o.v. de begroting; de overige gemeenten gaan meer bijdragen.

Kolom D: Bij hantering van de Berenschottool (zie kolom B), is Nijmegen bereid in 2025 en 2026 de regiogemeenten te compenseren voor een bedrag van € 500.000 in 2025 en € 250.000 in 2026. De compensatiebedragen worden hier per gemeente getoond.

Kolom E: Effect van het tekort per gemeente ná compensatie door de gemeente Nijmegen.

Berekening van de compensatie (2025: € 500.000; 2026: € 250.000)

Het tekort (verschil bedrag begroting MGR t.o.v. rekentool Berenschot) van iedere gemeente wordt omgeslagen op het totale tekort van de regiogemeenten. Dit levert een procentuele verhouding op. Voorbeeld: het tekort van Berg en Dal bedraagt 14% van het totale tekort van de 'tekortgemeenten'. In 2025 bedraagt het compensatiebedrag € 500.000.
Het aandeel van Berg en Dal is 14% hiervan, te weten € 70.157. Overigens ligt deze verdeling niet vast; gemeente Nijmegen laat deze vrij aan gemeenten.

De bedragen zijn gebaseerd op de meest recente bronnen (begroting MGR 2024-2027 en rekentool Berenschot; meicirculaire 2023). Na het verstrijken van de tijd is er steeds minder zicht op de oude situatie en de daar ontstane verschillen (door actualisatie van de maatstaf-aantallen en bedragen vanuit de circulaires die ten grondslag liggen aan de rekentool Berenschot).
Door de compensatiebedragen in 2025 en 2026 nu vast te stellen, hebben gemeenten duidelijkheid en kan dit gebruikt worden voor de gemeentelijke meerjarenbegroting.

GEMEENTE Berg en Dal

GEMEENTE BEUNINGEN

Gemeente Druten

Gemeente Mook en Middelaar

Gemeente Wijchen

gemeente Heumen

Nijmegen

Secretariaat:
Kraaijenberg 7151
6601 SM Wijchen
secretaris@cpw-wijchen.nl
06 – 518 709 68

Gemeente Wijchen
T.a.v. het College van Burgemeester en wethouders
Kasteellaan 27
6603 DB Wijchen

Wijchen, 18 oktober 2023
Betreft : Advies Arbeidsmarkt en Re-integratiebeleid

Geacht College,

Naar aanleiding van de bijeenkomst met alle adviesraden participatiewet rijk van Nijmegen brengen de leden van de Cliëntenraad Participatiewet Wijchen hiermee een gevraagd advies uit op het Concept Beleidskader Arbeidsmarkt en Re-integratie 2024. De Cliëntenraad Participatiewet Wijchen vindt het erg belangrijk om het beleidsplan te laten slagen.

Het gevraagde advies leggen wij u puntsgewijs voor.

<u>Pagina's 11 en 12, punt 7</u>

Het verhogen van het percentage mensen dat wordt aangenomen uit de Participatiewet is een goede manier om inclusiviteit te bevorderen en kansen te bieden aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Door het percentage van 5% naar minimaal 10% te verhogen, toont de gemeente een positief voorbeeld en draagt zij bij aan een meer inclusieve samenleving.

<u>Pagina 12, Missie</u>

Het nieuw leven inblazen van sociale werkplaatsen kan een waardevolle tussenstap zijn naar betaald werk voor mensen met verschillende achtergronden en vaardigheden. Sociale werkplaatsen bieden niet alleen werkgelegenheid, maar ook een ondersteunende omgeving waar mensen hun capaciteiten kunnen ontwikkelen, zelfvertrouwen kunnen opbouwen en waar ze worden voorbereid op een soepele overgang naar de reguliere arbeidsmarkt. Door sociale werkplaatsen actief te ondersteunen en te bevorderen, kan de gemeente een belangrijke rol spelen in het creëren van inclusieve werkgelegenheid.

Het biedt niet alleen werkplekken voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, maar het draagt ook bij aan het opbouwen van een sterkere gemeenschap waarin iedereen een plek heeft en gewaardeerd wordt.

CPW
Omdat JIJ ertoe doet!

Secretariaat:
Kraaijenberg 7151
6601 SM Wijchen
secretaris@cpw-wijchen.nl
06 – 518 709 68

Pagina 13, punt 3

Het WerkBedrijf Rijk van Nijmegen zou proactief bedrijven kunnen benaderen om de voordelen van het aannemen van medewerkers uit de Participatiewet te benadrukken. Dit kan onder meer via klantencontacten van consulenten van het WerkBedrijf richting werkgevers en het voorleggen van C.V.'s en het bekend maken bij de mogelijk nieuwe werkgever(s) dat er vanuit het WerkBedrijf mogelijkheden zijn zoals bijvoorbeeld bijscholing, omscholing en/of begeleiding.

Het is belangrijk om maatwerkoplossingen te bieden die zijn afgestemd op zowel de behoeften van de werkzoekende als de werkgever. Dit kan inhouden dat consulenten van het WerkBedrijf samen met de werkgever kijken naar geschikte functies, aanpassingen op de werkplek en trainingen die nodig zijn voor de nieuwe medewerker.

Pagina 22, kritieke succesfactoren

Het doel van de duurzaamheidsuitstroom wordt op een half jaar gezet.
Het instellen van een duurzaamheidsdoel van 2 jaar voor de uitstroom van mensen uit de Participatiewet echter, betekent dat het niet alleen gaat om het vinden van een baan voor deze mensen, maar ook om ervoor te zorgen dat ze hun werk behouden op de lange termijn. Door samen te werken met werkgevers, kan het WerkBedrijf de duurzaamheid van de uitstroom verbeteren. waardoor mensen uit de Participatiewet niet alleen werk vinden, maar ook de kans krijgen om te gedijen en te groeien in hun loopbaan op de lange termijn.

Met vriendelijke groet,
Namens de leden van de CPW
i/o

Jos van Megen
Ruud Dijkman

Adviesraad
Sociaal Domein
Druten

Afzender:	Adviesraad Sociaal Domein Druten
Opgesteld door werkgroep:	Participatie
Bestemd voor:	College burgemeester en wethouders Gem. Druten
C.C.	
Status:	Gevraagd Advies
Vastgesteld in de plenaire vergadering d.d.:	18-10-2023
Verstuurd:	19-10-2023
Titel/onderwerp:	Beleidsplan Arbeidsmarkt en re-integratie Rijk v. Nijmegen

Geacht college van burgemeester en wethouders,

De Adviesraad Sociaal Domein heeft op 7 september 2023 een adviesaanvraag ontvangen m.b.t. de “Arbeidsmarkt en re-integratie in het Rijk van Nijmegen”. Tevens heeft de Adviesraad samen met alle aangesloten gemeenten een informatieve bijeenkomst bijgewoond op 14 september 2023.

In dit beleidsplan wordt beschreven hoe in de komende jaren de aanpak van de arbeidsmarkt en re-integratie in onze regio wordt vormgegeven. Op basis van informatie/beleidsplannen uit voorgaande jaren en de huidige politieke ontwikkelingen op dit gebied ligt er een goede basis. Allereerst een compliment voor de integrale aanpak waarbij ook aandacht is voor taal. Ook de Adviesraad is van mening dat taal geen belemmering moet zijn in de zoektocht naar werk. Goed dat de taalmeter wordt ingezet voor de eerste inventarisatie.

Na het beoordelen van dit beleidsplan willen wij u onderstaande meningen/adviezen meegeven:

1. Jongeren zijn een focusgroep, echter het aantal jongeren met een uitkering stijgt in de gemeente Druten. De Adviesraad zou graag specifieke aandacht zien voor deze groep. Mogelijk zijn deze jongeren lastig te bemiddelen, waardoor de huidige dienstverlening voor deze jongeren niet passend is. De Adviesraad vraagt zich af of de gemeente en het WerkBedrijf deze jongeren en hun problematiek voldoende in beeld hebben. Wij zouden graag actie voor deze groep terug willen zien in de uitvoeringsplannen en afspraken met het WerkBedrijf en lokale partners.

2. Het risico van het werken met focusgroepen is dat er mensen buiten de aandacht vallen. De Adviesraad wil de gemeente vragen om niemand uit te sluiten van bemiddeling en bijvoorbeeld ook maatwerk te blijven leveren voor de bijstandsgerechtigden die niet in een focusgroep vallen. Iedereen moet mee kunnen doen en kansen krijgen voor ontwikkeling.

3. De toekomstige ontwikkeling van het Regionaal Werkcentrum is een kans om de toegankelijkheid te vergroten. Veel inwoners ervaren een drempel wanneer de hulpvraag niet in de eigen gemeente kan worden gesteld. We vragen het college aandacht te hebben voor de ontwikkeling van het Regionaal Werkcentrum en in de voorbereiding de optie mee te nemen van lokale toegang.

4. Er zijn veel kansen en mogelijkheden binnen inclusie ondersteunende technologie. Technische ondersteuning kan een arbeidsbeperking weg nemen of een kwetsbare inwoner

activeren. Vertaaloortjes kunnen bijvoorbeeld de sleutel zijn in een goed gesprek. De Adviesraad wil het college vragen om de mogelijkheden van deze technologie te onderzoeken en op te nemen in de uitvoeringsplannen.

5. De samenwerking tussen organisaties, het WerkBedrijf en gemeente blijft volgens de Adviesraad belangrijk. In de contractafspraken met aanbieders (bijvoorbeeld: huishoudelijke hulp) worden vaak eisen gesteld die belemmerend werken. Neem deze belemmeringen zo veel mogelijk weg door bijvoorbeeld de taaleis op A2 te zetten in plaats van B1.

Aanvullend komt de Adviesraad tot de conclusie dat het beleidsplan vele goede intenties, open deuren en aannames bevat. Wij zijn erg benieuwd naar de nieuwe Dienstverleningsovereenkomst (DVO) tussen het WerkBedrijf en de gemeente Druten.

De werkgroep Participatie stelt voor om in het voorjaar 2024 met de betreffende beleidsmedewerkers bijeen te komen om diverse details in het uitvoeringsplan nader te bespreken. Zo blijven wij als Adviesraad op de hoogte op welke wijze de inzet door de gemeente wordt uitgevoerd om voor werkzoekenden een baan te vinden op de arbeidsmarkt en de wijze waarop het re-integratieproces verloopt.

Met vriendelijke groet,

Namens de Adviesraad Sociaal Domein Druten, ondertekend door:

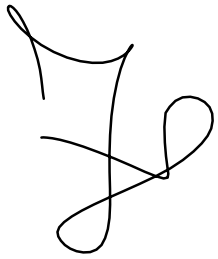

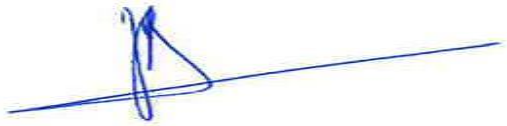

Dhr. J. Hendrikse, voorzitter

Dhr. A. van der Meer, secretaris;

BURGER ADVIES RAAD Heumen

Secretariaat S. Menkehorst
Adres Postbus 200
6580 AZ Malden
E-mail bar@heumen.nl

ADVIES

Gemeente Heumen
t.a.v. A. van Eijken
Kerkplein 6
6581AC Malden

Onderwerp:	Concept beleidskader Arbeidsmarkt en re-integratie 2024-2027 Regio Rijk van Nijmegen
Datum:	12 oktober 2023
Uw brief:	
Ons kenmerk:	155340
	Bij beantwoording datum en ons kenmerk vermelden
Behandeld door:	Sam Menkehorst

Geacht college,

We hebben in onze vergadering van 12 oktober gesproken over het concept beleidskader Arbeidsmarkt en re-integratie 2024-2027 Regio Rijk van Nijmegen, met als ondertitel ‘Klaar voor nieuwe kansen!’.
Helaas zijn we niet meer inhoudelijk ambtelijk geadviseerd door mevrouw C. Hijkoop.

Advies
We zijn positief over het gepresenteerde regionale beleidskader en zijn van mening dat dit beleidskader een goede richting is voor de jaren 2024-2027. We onderschrijven de visie, missie en ambities zoals deze geformuleerd zijn in dit concept beleidskader en daaruit voortvloeiend de intensieve samenwerking tussen ondernemers, onderwijsinstellingen en overheden in het Rijk van Nijmegen voor een inclusieve arbeidsmarkt waarin iedereen naar vermogen duurzaam participeert.

We hebben een aantal opmerkingen en aandachtspunten die we onderstaand graag aan u willen meegeven.

- *Informatieve bijeenkomst 14 september voor de regionale adviesraden.*
  Twee leden van de BAR woonden op 14 september de informatieve bijeenkomst voor de regionale adviesraden bij. Onze dank voor het organiseren van deze bijeenkomst.

- *Geen gezamenlijk advies van de regionale adviesraden.*
  We zijn in deze bijeenkomst tot de conclusie gekomen dat afstemming van de

verschillende adviezen door de adviesraden wenselijk is doch dat één gezamenlijk advies van de betrokken adviesraden op dit moment een brug te ver is. Vandaar dat we apart als BAR reageren.

- *Begeleiding en duurzaamheid van de uitstroom.*
  We zijn groot voorstander van een intensivering van begeleiding van WerkBedrijf. Een geïntensiveerde begeleiding die niet beperkt blijft tot 2 jaar maar flexibel en zo nodig langdurig ingezet kan worden, zodat alles op alles gezet kan worden om te komen tot duurzame plaatsingen. We hopen op deze manier dat mensen niet uit beeld raken bij een korte plaatsing en daarna weer van voren af aan moeten beginnen, met alle frustraties van dien.

- *Evaluatie*
  We willen er sterk op aandringen dat naast de Clientervaringsonderzoeken, die vaak kwantitatief van aard zijn, met de (ex)cliënten van WerkBedrijf (kwalitatieve) ook evaluatiegesprekken gehouden worden. Luister en Leer vooral van de ervaringen van hen. Hoe hebben zij het traject ervaren, hebben zij de verhouding tussen arbeidsconsulent en henzelf als gelijkwaardig ervaren?
  Het zou goed zijn als in deze gesprekken ook het ziekteverzuim (erg hoog) aan de orde komt. Waarom is het ziekteverzuim zo hoog en wat zit daar volgens hen achter, welke indicaties zijn hierin te benoemen?

- *Arbeidsbemiddeling is mensontwikkeling*
  We kunnen bovenstaand uitgangspunt alleen maar beamen. Hier hoort naar ons idee ook blijvend leren bij. Leren kan op verschillende manieren, passend bij de vraag. Naar ons idee zou naast het benaderen van werkgevers over mogelijkheden in de leertrajecten ook de personeelsvertegenwoordigingen (ondernemingsraden) een goede gesprekspartner hierin kunnen zijn. Zij zijn immers altijd in overleg met hun werkgever over opleidingstrajecten in hun onderneming.

- *Samenwerking*
  Samenwerking is een mooie ambitie op weg naar een inclusieve arbeidsmarkt en naar ons idee ook een vereiste. We zijn van mening dat juist in deze samenwerking van ondernemers, onderwijsinstellingen (MBO en VSO-scholen) en overheden een belangrijke plek gegeven moet worden aan de werkzoekenden. Zij als ervaringsdeskundigen kunnen als geen ander aangeven wat belangrijk is voor hen om te kunnen participeren.

- *Samenwerking op lokaal niveau*
  Op lokaal niveau moet naar ons idee de samenwerking ten gunste van de werkzoekende verbeterd worden. Juist de samenwerking met de participatiecoaches, schuldhulp en het kernteam en zorg en inkomen kan van grote meerwaarde zijn voor inwoners zonder werk die zichzelf vaak geconfronteerd zien met meerdere problemen op diverse leefgebieden. Ook vinden wij het een goed idee als een brede intake voor deze

werkzoekenden zo nodig ook in de eigen vertrouwde omgeving moet kunnen plaatsvinden en hoeft naar ons idee de intake niet altijd bij WerkBedrijf plaats te vinden.

- *Concretisering punt 13: 'We stimuleren bij onze eigen HR-afdelingen de samenwerking met WerkBedrijf om vacatures beschikbaar te stellen en passend te maken voor onze eigen werkzoekenden.'*
  Graag zouden wij als BAR een concretisering van dit punt zien. Wat houdt dit precies in?

- *Meebewegen met de economische conjunctuur en arbeidsmarkt*
  Meebewegen met de economische conjunctuur en arbeidsmarkt lijkt heel vanzelfsprekend. Toch willen wij u vragen om bij een minder gunstige conjunctuur en arbeidsmarkt niet de focus en visie te verliezen van mensen voor wie het lastiger is om te participeren.

Tot slot verzoeken wij u dit advies ter informatie voor te leggen aan de gemeenteraad.

Met vriendelijke groet,
Namens de Burgeradviesraad
van de gemeente Heumen

Agnes Coumans
Voorzitter

Gemeente Beuningen
t.a.v. college van Burgemeester en wethouders en

Gemeenteraad
Postbus 14
6640 AA BEUNINGEN

ADVIESRAAD SOCIAAL DOMEIN BEUNINGEN
Wij verbinden.

Datum : 19 oktober 2023
Uw kenmerk : ASD 19-10-2023
Contactpersoon : L.S.C.Statema
Advies : Arbeidsmarkt en re-integratie regio Nijmegen 2024-2027

Geacht college, geachte gemeenteraad,

De Adviesraad Sociaal Domein Beuningen heeft met veel belangstelling kennis genomen van het concept beleidskader.
Hieraan is een gedegen evaluatie van de afgelopen periode aan vooraf gegaan.
De vraagstukken worden terecht in breder sociaal maatschappelijk en economisch verband en samenhang verkend.
Er is vooronderzoek gedaan naar beïnvloedende factoren en te verwachten ontwikkelingen in de nabije toekomst.
De visie, missie en ambities worden door de ASD in grote lijnen onderschreven.
Het idee van een “Werkcentrum” wordt zeer gewaardeerd.
Daarmee worden lokale loketten ingericht en dus ‘dichter bij de mensen om wie het gaat’.
Deze loketten worden bemenst door samenwerkende ketenpartners waardoor er een ‘team’ van medewerkers ontstaat die kennis, kunde en vaardigheden beschikbaar stelt ten behoeve van arbeidsintegratie en re-integratie.
Dit is in de kern wat we uiteindelijk willen bereiken. Dit zal ertoe leiden dat ketenpartners elkaar persoonlijk kennen en vinden; er gaan korte lijnen ontstaan. In lokale loketten gaan ketenpartners actief samenwerken op basis van complexe casuïstiek. Besluitvorming wordt meer dan nu gezamenlijk gedragen en onderbouwd.
Ketenpartners gaan relevante klantinformatie delen ten behoeve van het hogere doel. Tenslotte wordt kwalitatieve en kwantitatieve toetsing ingezet.
De onderdelen van de kadernota moet uitgewerkt worden in deeltaken.

Als u ons nodig heeft:

De ASD wil graag een aantal suggesties doen voor die uitwerking.

1. Richt deze loketten zo lokaal mogelijk in. Bijvoorbeeld in de verschillende kerkdorpen als het om de gemeente Beuningen gaat. Maak gebruik van wijkcentra.
Het is van belang dat klantmanagers, of welke naam deze mensen ook gaan krijgen, hun klanten en soms systeem in hun verhaal kennen.
2. Geef één van de ketenpartners een coördinerende rol. De coördinerende rol houdt in, dat deze partij in principe opdrachtnemer is en verantwoordelijk is voor intakeprocedure, vervolg-, tussen- en eindrapportage. Aan de hand van deze rapportages zouden voorgenomen kwantitatieve en kwalitatieve evaluaties kunnen plaatsvinden. De gemeente is opdrachtverlener in dit concept.
3. Zorg voor multiple samenstelling van de lokale teams; d.w.z. naast medewerkers die gericht zijn op het matchen van werkzoekenden en kennis van bedrijven hebben, ook medewerkers van schuldhulpverlening. Het gaat in vele gevallen niet enkel om het vinden van werk, maar ook hoe mensen hun zaken administratief en financieel op orde hebben.
4. Heb oog voor invloedsfactoren als bijvoorbeeld laaggeletterdheid.
5. Overweeg samen te werken met het volwassenenonderwijs, dan wel 'korte lijnen' met het onderwijs. Reden hiervoor is dat het educatieve aspect kan bijdragen tot meer zelfvertrouwen, meer eigenwaarde en daardoor betere presentatie op de arbeidsmarkt. Je zou eraan kunnen denken dat in sommige situaties een gezamenlijk intakegesprek met klantmanager, onderwijskracht en cliënt plaatsvindt.
Richt je pijlen niet alleen op uitstroom naar werk maar ook participeren aan onderwijs (permanente educatie) zou een zinvolle tussenstap kunnen zijn.
6. Overweeg of er vrijwillige mentoren binnen een gemeente van betekenis kunnen zijn bij het helpen integreren in het arbeidsproces en/of re-integratie zoals in de ambities beschreven.
7. Zoek actieve samenwerking met gezondheidszorg instanties om in voorkomende gevallen te kijken of mensen geholpen zijn met werk als dagstructuur. In situaties kan dit bijdragen aan welbevinden en partieel herstel bevorderen.
8. Geef partijen de tijd, de ruimte en het vertrouwen dat ze bedoelde ambities gaan realiseren.
9. Beperk de 'overhead' en administratieve processen zoveel mogelijk.

Als u ons nodig heeft:

10. Beperk de overdrachtsmomenten naar andere collega's en/of ketenpartners zoveel mogelijk. Organiseer het proces zo, dat klanten door een beperkt aantal medewerkers van verschillende ketenpartners worden 'gezien'.
11. Maak duidelijk hoe besluitvorming in het proces plaatsvindt, zowel voor ketenpartners/medewerkers als klanten. Een besluit is niet voor eeuwig, maar richt evaluatiemomenten. Situaties kunnen altijd veranderen.
12. Organiseer evaluatiemomenten met cliënten en betrek hier indien nodig hun systeem bij.
13. Organiseer supervisie- en intervisie momenten en overweeg dit in te zetten 'dwars door ketens' heen. Zo kan men leren van elkaar.

Het beleidskader lijkt zich nog volledig te richten op het fulltime aan het werk krijgen van iedereen. Voor velen die om fysieke, (psycho)sociale redenen of welke redenen dan ook daar niet toe in staat zijn is meer aandacht nodig.

Bij de paragraaf Dienstverlening aan werkzoekenden wordt op de zevende regel uitgesproken dat er toegewerkt gaat worden naar *werk en participatie voor wie dat mogelijk is*. Daar kan aan toegevoegd worden *voor zover dat mogelijk is.* Veel arbeidsgehandicapten kunnen best (al dan niet betaald) werk verzetten, maar in beperkte mate: niet fulltime, en soms maar een paar uur per dag.

Ook in hoofdstuk IV over het Werkbedrijf is een nuancering nodig voor mensen die om welke reden dan ook niet in staat zijn volledige werkgelegenheid te volbrengen.

Voor die mensen is beëindigen van uitkeringsafhankelijkheid (doelstelling 3) niet realistisch. Velen van willen heel graag gedeeltelijk werken en zo eigen inkomen verwerven, maar hebben daarnaast een aanvullende uitkering nodig.

De Adviesraad is zeer benieuwd naar de uitwerking(en) van het beleidskader en wil daarbij graag meedenken.

Met vriendelijke groet,
Adviesraad Sociaal Domein Beuningen

Bert Statema

voorzitter

ADVIESRAAD SOCIAAL DOMEIN BEUNINGEN

Wij verbinden.

Als u ons nodig heeft:

Gemeente Beuningen | Van Heemstraweg 46 | Postbus 14, 6640AA Beuningen
T. 14024 | adviesraad@beuningen.nl | www.adviesraadsociaaldomeinbeuningen.nl

Nijmegen, 24 oktober 2023

Namens Jack Orsel, secretaris van de Clientenraad PW Nijmegen, het verzoek om onderstaande opmerkingen bij het Beleidskader arbeidsmarkt en re-ïntegratie 2024-2027 van mw. M. Meulman, lid van de cliëntenraad, mee te nemen in de advisering naar college en raad.
Men heeft niet kunnen komen tot een uitgewerkt advies namens de gehele cliëntenraad. Mogelijk volgt dat op een later moment.

Opmerkingen m.b.t. Concept Beleidskader arbeidsmarkt en re-ïntegratie 2024-2027

"Onze visie is dat de arbeidsmarkt plaats moet bieden voor iedereen. Werk neemt in het leven van mensen en binnen de samenleving een belangrijke plek in. Je werk maakt deel uit van wie je bent. Het bepaalt mede je identiteit, je plek in de samenleving, hoe je je kunt ontwikkelen, geeft structuur en doel, en zorgt voor sociale contacten. We creëren kansen voor werkzoekenden om zich naar vermogen te ontwikkelen en mee te doen op de arbeidsmarkt. We zetten ons sterker dan voorheen in voor een inclusieve arbeidsmarkt voor iedereen die daaraan kan bijdragen.
We zetten hier extra op in en investeren in de samenwerking met afdelingen Inkomen en Zorg van gemeenten, zorgaanbieders, sociale wijk- en buurtteams etc. We bieden om- en nascholing aan in praktische vormen die goed passen bij veel werkzoekenden: praktijkleren en programma's gericht op het aanleren van vaardigheden (skills). We behouden de intensieve inzet op zogenoemde focusgroepen: jongeren, mensen met een arbeidsbeperking, statushouders en inburgeraars, mensen van 55 jaar en ouder en nieuwe instroom in de bijstand.
We faciliteren werkgevers bij hun personeelsvraag door functies aan te passen en hen te adviseren over de doorstroming van hun werknemers door programma's voor Leven Lang Ontwikkelen te organiseren met onderwijsaanbieders. Daardoor komt ruimte vrij voor nieuwe werkenden."
Het werkbedrijf tot nu toe is qua werkkansen zeer mbo-gericht of lager.
Welke kansen en welke hulp biedt de gemeente en het werkbedrijf daarin de (oudere) hoger opgeleide om die identiteit bepalende baan, dat leidt tot ontwikkelmogelijkheden en werkgeluk te bemachtigen? Immers tot welke identiteit en werkgeluk wordt de hoger opgeleide veroordeeld met enkel een aanbod op MBO-niveau? De ervaring leert dat het werkbedrijf zelfs zover gaat in de inzet van activiteiten en middelen, dat deze voor de hoger opgeleide eerder contra productief werken.
Welke eigenwaarde, ontwikkelingsmogelijkheden en werkgeluk kan een hoogopgeleide ontlenen aan een baan voor laagopgeleiden? Het is immers bekend dat onder je niveau werken een gezondheidsrisico is.
De maatschappelijke cultuur, die in de oudere werknemer een financieel risico ziet, wat door subsidies als arbeidskorting nog eens onderstreept wordt, helpt ook niet in het omkeren van deze aannames.
Hoe ziet de gemeente in dat licht zich ontwikkelen, identiteit, eigenwaarde, werkgeluk en daarmee samenhangende gezondheid in een duurzame baan voor de (vooral ook oudere) hoger opgeleide? Of mag deze doelgroep genoegen nemen met 'je bent van de straat' en 'je ontmoet nog eens iemand' en 'je houdt je eigen broek op'.
Of wordt bedoeld dat de hoger opgeleide mag leren minder intelligent te worden?
Ligt het probleem eigenlijk niet meer in marktwerking en financieel risico voor de werkgever, als een hoger opgeleide niet blijkt te voldoen?

Van daaruit is begin 2023 een Human Capital Akkoord tussen de partners afgesloten voor de periode 2023-2026, waarbinnen vooral de thema's Leven Lang Ontwikkelen en Onbenut arbeidspotentieel relevant zijn voor ons arbeidsmarktbeleid.
Het is stuitend te lezen dat mensen met een uitkering onbenut arbeidspotentieel zijn. Het zegt denk ik iets over hoe gedacht wordt over de werkelijk aard van denken over menselijke waarde. De mens

is een arbeidsgrondstof…, dat aan het werk gezet moet worden om gaten in de arbeidsmarkt te vullen.

We hebben te maken met omstandigheden op de arbeidsmarkt die we in jaren niet gezien hebben: een vraag vanuit werkgevers die groter is dan het aanbod. Ook is sprake van een kwalitatieve kloof tussen vraag en aanbod.
Daarbij weten we één ding zeker: we hebben de kwaliteiten van al onze scholieren, studenten, werkenden en (potentieel) werkzoekenden nodig. Elk talent telt. Een toekomstbestendige beroepsbevolking realiseren we alleen wanneer iedereen in staat is of in staat wordt gesteld om zich een leven lang te ontwikkelen. Alle reden dus voor een aanscherping van ons arbeidsmarktbeleid.

De krapte op de arbeidsmarkt aan werknemers bevindt zich in zeer beperkte branches. Betekent dit dat ongeacht wat de talenten van een uitkeringsgerechtigde ook zijn, dat het ondergeordend is aan de vraag op de arbeidsmarkt. Hoe ziet de gemeente dit in het licht van arbeidsgeluk en gezondheid van de toekomstbestendige beroepsbevolking?
Wat wordt bedoeld met een kwalitatieve kloof?
We creëren kansen voor werkzoekenden om zich naar vermogen te ontwikkelen en mee te doen op de arbeidsmarkt. Veel mensen kunnen dat op eigen kracht, maar dat geldt niet voor iedereen. Er is een kloof tussen het beschikbare werk en de mogelijkheden van werkzoekenden. Daarom werken ondernemers, onderwijsinstellingen en overheden in Rijk van Nijmegen samen aan een inclusieve arbeidsmarkt waarin iedereen duurzaam participeert.
De kloof wordt enkel gezien naar het waar de werknemer nog moet ontwikkelen. Er wordt teveel vanuit gegaan, dat het op eigen kracht geen baan bemachtigen te wijten is aan de potentieel werkzoekende, niet aan onze op winst beluste op economische principes gebaseerde maatschappij en daarmee werkgevers. Potentieel werkzoekenden, die alle sollicitatievaardigheden beheersen, een goede werkhouding en gemotiveerd zijn, worden bijvoorbeeld door het werkbedrijf voor de zoveelste maal gewoon naar een sollicitatietraining gestuurd. Om te spreken over misplaatste inzet van middelen…

Missie: We intensiveren de dienstverlening aan werkzoekenden die nu nog geen werk hebben. We maken beschikbaar werk passend en bieden scholing en begeleiding, waardoor meer werkzoekenden een (betaalde) baan vinden én behouden. We streven naar een ontschotting van regelingen, zodat voor werkzoekenden meer mogelijkheden ontstaan én het voor ondernemers eenvoudiger wordt om werkzoekenden in dienst te nemen, ook wanneer zij op afstand staan van de arbeidsmarkt. Daarbij verliezen we het onbenut arbeidspotentieel niet uit het oog. Dit is van belang om de huidige krapte op de arbeidsmarkt te verkleinen. We werken samen met ondernemers en onderwijsaanbieders en positioneren publieke uitvoeringsorganisaties WerkBedrijf en UWV in deze samenwerking. We verbeteren de onderlinge samenwerking tussen de beleidsvelden Werk, Economie en Onderwijs. Dit doen we om vraagstukken op de arbeidsmarkt aan te pakken en om een toegankelijke en professionele arbeidsmarktdienstverlening voor onze inwoners en ondernemers te realiseren.
Waar in dit verhaal is het talent en passie van de (potentieel) werkzoekende gebleven en zijn daarop gebaseerde waarde voor de samenleving?

We zorgen voor een intensiever contact en brede aandacht, meer maatwerk en langduriger begeleiding. Analoog aan de werkwijze bij project 'Doe je mee' voeren we een brede intake met iedere bijstandsgerechtigde die dat nodig heeft. We brengen alle leefgebieden in beeld: gezondheid, financiële situatie, sociale omstandigheden, opleiding etc. en gaan in op de persoonlijke interesses en motivatie van de kandidaat. Kortom: we kennen de bijstandsgerechtigde. Met een volledig beeld kunnen we vervolgens in de breedte de juiste ondersteuning inzetten en toewerken naar werk en participatie voor wie dat mogelijk is.
Wat betekent juiste ondersteuning met betrekking tot een (oudere) hoger opgeleide?

7. Omdat we bij bijstandsgerechtigden vaak problemen zien op meerdere leefgebieden, begrenzen we de duur van de dienstverlening door WerkBedrijf niet langer op twee jaar, maar houden we deze flexibel: we doen wat nodig en passend is om te komen tot duurzame plaatsingen op werk.
Wat betekent doen wat nodig en passend is en hoe wordt gemonitord dat mensen niet onmenselijk en ontkrachtend worden bejegend? Hoe gaat de uitkeringsgerechtigde dit ervaren?

10. We willen dat de dienstverlening van WerkBedrijf meebeweegt met de fluctuerende economische conjunctuur en arbeidsmarkt. Wanneer de werkloosheid weer toeneemt en daarmee de instroom in de bijstand, willen we deze groep snel bemiddelen naar werk om langdurige werkloosheid te voorkomen.
In het beleid wordt de reden van werkloosheid toename niet meegenomen. Hierdoor ligt er teveel focus op het uit de bijstand jagen.

12. In samenspraak met WerkBedrijf en UWV willen we een regionaal 'Platform' Economie starten. Mogelijk kan dit ondergebracht worden bij de Platformfunctie van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Rijk van Nijmegen. Hier kunnen zowel beleidsmatige als operationele thema's op het snijvlak van economie en arbeidsmarkt door de gemeenschappelijke werkgeversdienstverlening van WerkBedrijf en UWV enerzijds en de teams Economie van gemeenten anderzijds worden opgepakt.
Het uitgangspunt is economisch, niet mens gericht. Hoe verhoudt zich dat tot de menselijke maat, wat zo hoog in het vaandel van de gemeente staat?

13. We stimuleren bij onze eigen HR-afdelingen de samenwerking met WerkBedrijf om vacatures beschikbaar te stellen en passend te maken voor onze eigen werkzoekenden.
Het is niet mijn ervaring dat de arbeidscoach op de hoogte is van deze vacatures. En op welk niveau en voor welke doelgroep zijn deze vacatures? In het verleden werden vanuit de denktank wel jonge net afgestudeerden (ook al zonder passende vooropleiding) op beleidsfuncties aangenomen.

Aan de hand van Kritieke Prestatie Indicatoren (KPI's) en Kritische Succes Factoren (KSF's) kunnen we de prestaties en successen in de verschillende fases van dienstverlening van WerkBedrijf monitoren.
Hoe wil de gemeente hier een transparant inzicht in verwerven, als zij kaderstellend is en het werkbedrijf zelf uitmaakt hoe zij het MGR-protocol uitvoert? Immers is het van belang om bijvoorbeeld klanttevredenheid niet alleen direct na de intake te evalueren, omdat dit een vertekend beeld geeft over de daadwerkelijke dienstverlening. Bovendien is er dan geen zicht op of het resultaat (vermindering uitkeringsgerechtigden) ook te danken is aan de juiste inzet van middelen. Wie controleert op de menselijkheid in de ingezette middelen en 'ondersteuningstraject'?

Loonkostensubsidie voor 55+, hoewel helpend om werkgevers over de streep te trekken, is denigrerend voor de 55+, geeft een verkeerdom signaal en bevestigt de vooroordelen over oudere werknemers.

Blz 24: Begeleiding moet langduriger, effectiever en intensiever? Hoe verhoudt zich dat financieel tot een lager budget voor het werkbedrijf?

Bijlage 2.
In de tabel is opgenomen 'geboorteland Nederland'. Hoe zit het met de uitkeringsgerechtigden uit een ander geboorteland? Waarom zijn deze in de tabel niet opgenomen?

Bijlage 4.
Oudere werkzoekenden hebben een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt. Er is een beeld ontstaan dat ouderen ondanks een flinke dosis werk- en levenservaring, minder inzetbaar zouden zijn op de arbeidsmarkt. Ook gezien de toenemende levensverwachting past het onbenut laten van het arbeidspotentieel van ouderen niet bij een inclusieve arbeidsmarkt, al is het niet eenvoudig om de

kansen van oudere werkzoekenden op de arbeidsmarkt te verbeteren. De kans op langdurige werkloosheid is onder ouderen veel hoger dan voor andere leeftijdsgroepen. En juist die combinatie van leeftijd en een langere werkloosheidsduur maakt arbeidsbemiddeling lastig. 'Bijblijven', investeren in vaardigheden en kennis is voor deze groep cruciaal. Digitalisering en robotisering leiden ertoe dat we extra gaan investeren in na-, bijen omscholing. ***Gemeenten en WerkBedrijf gaan actief met deze groep aan de slag om te analyseren waar de mogelijkheden liggen en op zoek naar passende scholing en werk(-ervarings)plekken.***
Hoe ziet de gemeente dit voor hoger opgeleiden?
Welke onderbouwing uit onderzoeken/analyses heeft de gemeente dat voor de bijblijvende, zich levenslang ontwikkelende 55+, diens kans op de arbeidsmarkt beter is?
Een toegenomen levensverwachting betekent niet dat de kwaliteit van de gezondheid van die ouder wordende bevolking ook goed is en is daarom geen maat om de oudere werkloze als onbenut arbeidspotentieel te zien. Onderzoek wijst uit, dat de toename van levensverwachting gepaard gaat met oudere, maar zieke en zorgbehoevende mensen.

En opnieuw mis ik de waardering voor de vrijwillige inzet voor de maatschappij voor de moeilijk aan het werk komende uitkeringsgerechtigde, die vooral met betrekking tot opgeleiden waar in de markt geen vraag naar is (hoger opgeleiden ouderen) een groot werkgeluk kunnen vinden in de beter passende vrijwilligersbaan, met als 'loon' de uitkering (en vrijwilligersvergoeding). Vooropgesteld: voor hen, die daar tevreden mee zijn.
Vrijwilligerswerk wordt alleen toegestaan als betaalde arbeid niet haalbaar is. De vraag is, wanneer is dat niet haalbaar? Alleen door een handicap, ziekte of is leeftijd en hoger opgeleid zijn geen handicap in deze maatschappij?

Gemeente Berg en Dal

t.a.v. college van Burgemeester en wethouders en gemeenteraad

Datum 20 oktober 2023

Betreft: advies beleidskader Arbeidsmarkt en re-integratie 2024-2027 Regio Rijk van Nijmegen

De Cliëntenraad Werk en Inkomen van de gemeente Berg en Dal heeft met belangstelling gekeken naar het concept beleidskader.

Alhoewel er geen gezamenlijk regionaal advies is van de verschillende advies-/cliëntenraden sluiten wij ons wel overwegend aan bij de adviezen zoals gedaan aan de gemeentes Heumen en Beuningen.

Over het algemeen is het stuk erg uitgebreid, maar wel redelijk leesbaar. De inhoud is echter belangrijker en is een beduidende stap in de goede richting. De werkzoekende wordt veel meer in het voetlicht gezet. Wat zijn zijn/haar wensen en mogelijkheden en hoe past dit bij de wensen van de werkgevers?! Hierbij wordt ook gekeken naar geestelijke gezondheid, financiën, taalvaardigheid, etc.

Tevens is belangrijk, dat de gemeente hierin een soort van spil gaat vormen, zodat er niet meerdere contactpersonen in verschillende richtingen trekken, maar dat via overleg en korte lijntjes een duidelijke strategie bepaalt kan worden voor de individuele persoon in welke vorm dan ook.

Hierbij is maatwerk nodig, aangezien wat bij de ene werkt, niet bij de andere hoeft te werken. Ook moet er zorgvuldig gekeken worden, wanneer iemand in staat is om te gaan werken, vooraf zijn wellicht nog andere hobbels, zoals financiële problemen of problemen met taal en/of laaggeletterdheid, aan te pakken. En wanneer het zover is, dient gekeken te worden of uren bijvoorbeeld opgebouwd moeten worden of dat iemand rechtstreeks aan het werk kan.

Ook dient er monitoring plaats te vinden na het vinden van werk, om te voorkomen dat werkzoekenden in de verkeerde baan belanden en na een bepaalde tijd weer uitstromen en een uitkering moeten aanvragen. Dit geeft tevens de mogelijkheid om beleid en uitvoering beter te evalueren via de meningen van de werkzoekenden. Hoe hebben zij de hulp ervaren? Zijn daarbij op-/aanmerkingen? Wat kan beter? Etc.

Concluderend adviseert de Cliëntenraad Werk en Inkomen het stuk goed te keuren en met enige regelmaat de voortgang te monitoren en te evalueren, opdat opduikende hobbels weggestreken kunnen worden.

Met vriendelijke groet,

Cliëntenraad Werk en Inkomen gemeente Berg en Dal

JJAJ Wildenberg Jeroen

	Berg en Dal	Beuningen	Druten	Heumen	Nijmegen	Wijchen	Mook en Middelaar
Opmerkingen							
1. Mismatch arbeidsmarkt	Kijk breed naar de werkzoekende en heb aandacht voor de wensen van de werkgever.	Heb oog voor belangrijke randvoorwaarden zoals laaggeletterdheid.					Adviesraad Mook en Middelaar heeft geen advies gegeven.
2. Samenwerken netwerk		Werk samen met volwassenonderwijs en gezondheidszorg.		Betrek ervaringsdeskundigen in de diverse samenwerkingen.			Adviesraad Mook en Middelaar heeft geen advies gegeven.
3. Dienstverlening	De contactpersoon van de gemeente als spil in het netwerk. Zet een duidelijke strategie neer dmv korte lijnen en overleg. Denk aan budget beheer, scholing enz.	Richt dienstverlening zo lokaal mogelijk in. Denk ook aan out-of-the-box werk- en ontmoetingsplekken.	Aandacht voor jongeren.	Houd mensen ook in beeld na een kortdurende plaatsing.	Heb aandacht voor hoger opgeleiden en functies die bij hun niveau passen.	Bij werkgevers meer nadruk leggen op voordelen van mensen uit PW.	Adviesraad Mook en Middelaar heeft geen advies gegeven.
	Zorg voor maatwerk en monitoring nadat iemand aan het werk is.	Creëer multidisciplinaire teams die een breed aanbod aan expertises vertegenwoordigen, en wijs een ketenpartner aan voor een coördinerende rol die zorgt voor een gestroomlijnde samenwerking.	Sluit niemand uit van dienstverlening	Werk zoveel mogelijk op gemeentelocatie bij integrale samenwerking.	Heb aandacht voor werkgeluk, talent en passie van de werkzoekende. Verdiep je in de oorzaken van werkloosheid. Heb aandacht voor menselijkheid en waardigheid.		
		Overweeg of vrijwillige mentoren binnen de gemeenten kunnen bijdragen bij het re-integratieproces.	Lokale toegang bij een toekomstig Regionaal WerkCentrum				
	Belangrijk dat de mening van de werkzoekende gehoord wordt in bv een evaluatie van de dienstverlening.	Organiseer evaluatiemomenten met clienten en supervisiemomenten met medewerkers.					

	Berg en Dal	Beuningen	Druten	Heumen	Nijmegen	Wijchen	Mook en Middelaar
		Beperk de overdrachtsmoment en tussen collega's.					
4. Overig	Geen	Beperk de overhead en administratieve processen.	Houd aandacht voor moderne hulpmiddelen bij arbeidsbeper-kingen.	Voer als onderdeel van evaluatie-onderzoeken gesprekken met (ex)clienten WerkBedrijf.	Waardeer vrijwilligerswerk en geef hier ruimte voor.	Meer mensen bij gemeenten plaatsen.	Adviesraad Mook en Middelaar heeft geen advies gegeven.
		Geef partijen de tijd, ruimte en vertrouwen die nodig zijn voor goede resultaten.	Houd rekening met beperkingen bij aanbestedingen.	Betrek personeelsvertegen-woordigingen van bedrijven bij Blijvend Leren.		Sociale werkplaats weer herstellen voor mensen met een afstand tot arbeidsmarkt.	
				Houd ook aandacht voor de focusgroepen bij een andere conjunctuur.		Duurzame uitstroom is langer dan 0,5 jaar.	

Gemeente Wijchen
Kasteellaan 27
Postbus 9000
6600 HA Wijchen

t 088 432 70 00
e gemeente@wijchen.nl

contactpersoon
Huub van Nijnatten
t 088 432 7322
ons kenmerk
Z/23/144439

Cliëntenraad Participatiewet Wijchen
Kraaijenberg 7151
6601 SM WIJCHEN

datum 28 november 2023
onderwerp Uw advies op het 'arbeidsmarkt- en re-integratiebeleid'
verzonden

Beste leden van de Cliëntenraad Participatiewet Wijchen,

Op 7 september 2023 stuurden wij u het concept beleidskader Arbeidsmarkt en re-integratie Rijk van Nijmegen '24-'27 '*Klaar voor nieuwe kansen!*' toe, met het verzoek om hierop uiterlijk 20 oktober 2023 een reactie te geven. Wij organiseerden op 14 september 2023 een informatiebijeenkomst voor (vertegenwoordigers van) alle cliëntenraden in de regio om het beleidskader toe te lichten en vragen te beantwoorden. De Cliëntenraad Participatiewet Wijchen was hierbij met twee vertegenwoordigers aanwezig, evenals de Wmo-raad uit onze gemeente. Wij ontvingen uw advies op 18 oktober. Hartelijk dank hiervoor. Van de Wmo-raad hebben wij geen reactie meer ontvangen.

Reacties cliëntenraden overige gemeenten
De adviesraden van de gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen en Nijmegen hebben eveneens een advies uitgebracht over het beleidskader Arbeidsmarkt. De gemeente Mook en Middelaar heeft zich onthouden van een advies. In de bijlage bij deze brief vindt u een overzicht van alle uitgebrachte adviezen.

In deze brief reageren wij op de uitgebrachte adviezen. De colleges van de gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen en Nijmegen zullen dezelfde brief aan hun cliëntenraad verzenden. Het gaat immers om een regionaal beleidskader, waarvoor wij in de uitgebrachte adviezen de gemeenschappelijkheden zoeken en in regionaal verband reageren.

Uitgebrachte adviezen
We hebben alle adviezen in de bijlage samengevat en gerubriceerd naar de thema's Mismatch arbeidsmarkt, Samenwerken netwerk, Dienstverlening en Overig.

Mismatch arbeidsmarkt
Brede aandacht voor de werkzoekende is een belangrijk onderdeel van het nieuwe beleid en wordt onderschreven. Wij willen hieraan toevoegen dat we werkgevers daarnaast hard nodig hebben om mensen een duurzame plek te bieden. Het gaat om een passende balans in de dienstverlening aan werkzoekende én werkgever. Gezien de huidige

omstandigheden op de arbeidsmarkt zal die balans vaker verschuiven in de richting van de ontwikkeling van de werkzoekende.

Dienstverlening
We zien dat de meeste adviezen gaan over de dienstverlening, zoals aandacht voor een lokale en een brede aanpak. Het komt vooral neer op de praktische uitwerking van het beleidsuitgangspunt 'intensiveren dienstverlening' en extra aandacht voor bepaalde groepen.
De genoemde punten onderschrijven wij o.i. in ons nieuwe beleid en werken we nader uit in de Dienstverleningsovereenkomst met WerkBedrijf, het Informatieprotocol van de MGR en in een uitvoeringsagenda, die volgen na besluitvorming over het Beleidskader. Daarmee willen we de beoogde uitvoering van het nieuwe beleid in de praktijk bij WerkBedrijf en gemeente borgen.

Samenwerking netwerk
Het betrekken van cliënten/ervaringsdeskundigen (ook bij nazorg) en zorgaanbieders is in het kader van samenwerken een belangrijke aanbeveling en verwerken we bij de nadere invulling van de Dienstverleningsovereenkomst van gemeenten met WerkBedrijf.

Overig
In deze categorie lopen de adviezen sterk uiteen. Ze gaan echter met name over uitvoering van het beleid en krijgen waar mogelijk een vervolg in de uitvoeringsagenda.

Conclusie
We zien in de adviezen van de cliëntenraden geen aanleiding om beleidsmatige aanpassingen te doen in het beleidskader. Het voorgestelde beleid wordt o.i. op de hoofdlijnen ondersteund; wel worden aandachtspunten meegegeven. Die nemen we mee in de Dienstverleningsovereenkomst, het Informatieprotocol dan wel onze uitvoeringsagenda.

Wij voegen alle uitgebrachte adviezen van de Cliëntenraden toe aan het voorstel voor de gemeenteraden, die in december 2023 een besluit nemen over het beleidskader.
We hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders

J.M. Hendrix
gemeentesecretaris

R.D. Helmer - Englebert
burgemeester

CC Wmo-raad Wijchen

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5423
Extern Zaak ID	Z/23/149771
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	4 juli 2024
Agendapunt	4.2.h
Titel	Achtergrondinformatie: 149522 beslisnota cultuurnota Wijchen
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team Welzijn, Onderwijs en Sport
Eigenaar	Ribbink, Rob
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P5 Sport, cultuur en recreatie
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Schouten, B. (Bea)
Telefoonnummer steller	0884327344
E-mail adres steller	r.ribbink@drutenwijchen.nl

Bijlagen
149522 beslisnota cultuurnota Wijchen
Cultuur Nota Wijchen-def

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	19 december 2023
Stukken Agendacommissie Wijchen	19 januari 2024
Commissievergadering Wijchen	8 februari 2024
Raad openbaar Wijchen	29 februari 2024
Raad openbaar Wijchen	**4 juli 2024**

Voorgesteld besluit

1. De cultuurnota Wijchen vast te stellen, waarmee de raad instemt met:

a. De visie op Cultuur.
b. De geformuleerde ambities en daaruit voortvloeiende doelen.

2. Het uitvoeringsprogramma Cultuur 2024-2028, inclusief het financieel kader, vast te

stellen, waarmee de raad onder andere instemt met:
a. het vormen van een cultureel ontwikkelingsfonds waarmee we verbindende projecten stimuleren.
b. het weer plaatsen van nieuwe kunstwerken in de openbare ruimte.
c. de ondersteuning van de culturele basis.

3. Een bestemmingsreserve Cultureel Ontwikkelingsfonds te vormen ad € 160.000, uit de incidentele middelen van € 277.000 en daarmee de lasten af te dekken conform actiepunt 14 van het uitvoeringsprogramma.

4. Een bestemmingsreserve Cultuur te vormen ad € 117.000, uit de incidentele middelen van € 277.000, en daarmee de lasten af te dekken conform het uitvoeringsprogramma.

Openbaar Zaaknummer: Z/23/149522

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Cultuurnota Wijchen

Datum:

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. De cultuurnota Wijchen vast te stellen, waarmee de raad instemt met:
    a. De visie op Cultuur.
    b. De geformuleerde ambities en de daaruit voortvloeiende doelen.
2. Het uitvoeringsprogramma Cultuur 2024-2028, inclusief het financieel kader, vast te stellen, waarmee de raad onder andere instemt met:
    a. het vormen van een cultureel ontwikkelingsfonds waarmee we verbindende projecten stimuleren.
    b. het weer plaatsen van nieuwe kunstwerken in de openbare ruimte.
    c. de ondersteuning van de culturele basis.
3. Een bestemmingsreserve Cultureel Ontwikkelingsfonds te vormen ad € 160.000, uit de incidentele middelen van € 277.000 en daarmee de lasten af te dekken conform actiepunt 14 van het uitvoeringsprogramma
4. Een bestemmingsreserve Cultuur te vormen ad € 117.000, uit de incidentele middelen van € 277.000, en daarmee de lasten af te dekken conform het uitvoeringsprogramma.

Aanleiding
Door de coronacrisis is de culturele sector hard getroffen. Er zijn steunpakketten beschikbaar gekomen om de culturele infrastructuur te stutten in de crisis. In die periode zijn wij ook het gesprek aangegaan met de sector over de borging van cultuur na de coronacrisis. In onze gesprekken heeft de culturele sector aangegeven dat zij behoefte heeft aan passende kaders voor de infrastructuur die door de gemeente worden gegeven. De kaders geven aan wat de gemeente verstaat onder de culturele infrastructuur en waarom de culturele infrastructuur voor de gemeente van belang is. De sector komt met de invulling van het ‘hoe’.

Daarnaast werken wij vanuit het sociaal domein aan het gezond en actief leven akkoord. Hierin vervullen sport en cultuur als middel een belangrijke functie voor het welzijn van onze inwoners. Wij hadden echter nog geen beleid hoe cultuur daaraan een bijdrage kan leveren.

Tot slot heeft uw raad ons opgeroepen via een motie om uit te zoeken hoe cultuurparticipatie onder jongeren bevorderd kan worden, aangezien de gemeente Wijchen op dit moment nog geen specifiek cultureel beleid heeft voor jongeren.

Onder invloed van deze aanleidingen, zijn wij gekomen tot een cultuurnota voor de gemeente Wijchen, welke nu ter vaststelling aan uw raad voorligt. Bij de cultuurnota is ook een uitvoeringsagenda opgenomen die we eveneens ter vaststelling aan uw raad aanbieden.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
4 november 2010	bezuinigingsvoorstel uit de nota "De balans verschoven" door te voeren: Openbare kunst afschaffen.
27 juni 2013	*Toekomst muziekonderwijs Wijchen* het beleid muziekonderwijs te herpositioneren (13 IZ 171 geamendeerd aangenomen).
12 mei 2016	16IZ123 fonds beeldende kunst voor subsidieregeling beeldende kunst activiteiten.
29 oktober 2019	597 Visie bibliotheekwerk Wijchen.
19 december 2019	876 Visie op 't Mozaïek, cultureel educatief centrum.
10 november 2022	Motie 05 K8W CDA D66 GL VVD WL jongerencultuur Wijchen.

Gewenst resultaat
Een vastgestelde cultuurnota en een uitvoeringsprogramma voor de komende vier jaar. Op basis waarvan wij ons cultuurbeleid uitvoeren, dat moet bijdragen tot een versterking van de culturele infrastructuur en een toename van cultuurparticipatie, welke ook verbonden wordt met het sociaal domein.

Argumenten
1.1 De cultuurnota geeft aan waarom wij cultuur voor Wijchen belangrijk vinden en wat onze ambities zijn.
Voor het eerst hebben we dat voor onze gemeente op een rij gezet; waar doen we het voor? We hebben 3 ambities geformuleerd. Kort samengevat gaan onze ambities over:
- De culturele basis op orde.
- Cultuureducatie voor kinderen en jongeren.
- Cultuurparticipatie in relatie tot welbevinden, sociale binding en inclusie.

1.2 De cultuurnota geeft passende kaders voor de culturele infrastructuur waar de sector behoefte aan heeft.
Op basis van de cultuurnota kunnen wij ons cultuurbeleid verder vormgeven. Het uitvoeringsprogramma geeft hiervoor concreet richting. De culturele sector komt met de invulling van het "hoe".

1.3 De cultuurnota vormt een bron voor ons plan van aanpak van het Gezond en Actief leven akkoord.
Wat wij hebben geformuleerd in het GALA over cultuur is in lijn met de voorliggende cultuurnota.

1.4 We hebben de culturele sector betrokken voor het opstellen van de cultuurnota.

1.5 Met deze cultuurnota geven wij invulling aan de motie van de raad over cultuurparticipatie door jongeren.

2.1 Dit is een concrete invulling van acties de komende 4 jaar, waardoor wij onze doelen willen realiseren.

3.1 en 4.1 Uw raad is bevoegd om een bestemmingsreserve te vormen.

In het uitvoeringsprogramma geven wij inzicht hoe wij de incidentele middelen cultuur willen gaan besteden in de komende 4 jaar. Bij de behandeling van de perspectiefnota vroeg u om een voorstel over de besteding van de cultuurgelden. Deze zijn naar aanleiding van de coronacrisis ontvangen en door uw raad als incidentele middelen voor cultuur in de begroting ondergebracht. Met dit besluit geeft u ons de middelen voor de komende 4 jaar conform het uitvoeringsprogramma.

Tegenargumenten en risico's
1.1 Vanaf 2026 wordt de financiële uitdaging voor onze begroting groter.
Niettemin vinden wij het belangrijk om te blijven investeren in cultuur, ook als we financieel meer tegenwind krijgen. Uiteraard volgen afwegingen altijd integraal.

Financiële gevolgen

Kosten waarvoor reeds dekking is opgenomen in de meerjarenbegroting 2024 **€**		**Dekking**	
		Opgenomen in de meerjaren-begroting 2024	**bestemmingsreserve Cultuur en Cultureel ontwikkelingsfonds**
TOTAAL INCIDENTEEL	€ 746.109	€ 469.109	€ 277.000
TOTAAL STRUCTUREEL p/j	€ 171.750	€ 171.750	

* Voor de uitvoering van de actiepunten 2 en 4 t/m 17 is dekking volgens bovenstaand schema.
* Voor actiepunt 1 -theater Mozaïek- is in de begroting 2024 rekening gehouden met een uitzetting. In februari 2024 volgt een beslisnota aan uw raad over de definitieve financiële bijdrage voor stichting 't Mozaïek waarin u besluit over toekenning van subsidie.
* Voor actiepunt 3 –beheer collectie archeologie- volgt een voorstel in de perspectiefnota 2024. Voor het beheer van de archeologische collectie betaalt de gemeente op dit moment € 7.000. Dit bedrag is niet toereikend voor het beheren van het gemeentelijk archeologisch eigendom.
* Voor actiepunten 4 –indexering subsidie historische vereniging- en 18 –deelname Max Vitaal- volgt de financiële afweging bij de perspectiefnota 2024.
* tot slot, voor de genoemde acties 19 –meer visualisatie Romeinen-, 20 en 21 –kunst in de openbare ruimte- geldt dat daar geen dekking voor is en waarvoor in een later stadium een apart voorstel naar uw raad zal komen voor een financiële afweging, al naar gelang de ambitie.

Communicatie
We hebben bij de totstandkoming van de cultuurnota een nauwe afstemming gezocht met de culturele sector. We hebben een open brainstormsessie georganiseerd voor de sector. Daarnaast hebben we een aantal bijeenkomsten gehad met culturele partners uit de basisinfrastructuur.

Inwonersparticipatie
Voor het GALA hebben we participatiebijeenkomst gehouden.

Uitvoering of Vervolgstappen
Na vaststelling gaan we aan de slag met het uitvoeringsprogramma 2024-2028. We evalueren het programma na 4 jaar.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

CULTUURNOTA
GEMEENTE WIJCHEN

Gemeente
Wijchen

1. Samen maken we cultuur

Bea Schouten, fotograaf Dymph Essenstam

Cultuur, inclusief kunst en cultureel erfgoed, heeft in al haar verschijningsvormen een betekenisvolle functie voor ons Wijchen. Cultuur bevordert het welzijn en de mentale gezondheid. Ze creëert een plek waar mensen elkaar ontmoeten. Bij een theatervoorstelling in 't Mozaïek, op het dancefestival Emporium, in het museum of kunsthuis. Cultuur verbindt de diversiteit aan mensen die onze gemeente rijk is. Deelnemen aan cultuur is een manier om deel te nemen en vorm te geven aan de samenleving. Een breed cultuuraanbod maakt onze gemeente bruisender en aantrekkelijk om te wonen en te werken. Dat cultuur van waarde is, hebben we aan den lijve ondervonden tijdens de coronacrisis. Toen konden we ineens niet meer naar het museum, de bioscoop of de kermis. Ook samen muziek maken, dansen of naar het koor gaan was onmogelijk. Mensen raakten geïsoleerd, eenzaam of verveeld.

Onze culturele voorzieningen en evenementen brengen Wijchen tot leven. Ze bieden een plek voor verbeelding, ontplooiing, ontmoeting en vermaak. Je lacht bij het Ruïnetheater in Batenburg. Je wordt geraakt door een verhaal in de bibliotheek. Je geniet van een festival - van Batenburg Baroque tot de Kasteelfeesten. Je wordt uitgedaagd door samen te spelen in het amateurtoneel of in het -orkest. Kunst in de openbare ruimte maakt de gemeente mooier, geeft oriëntatie en prikkelt de fantasie. Cultuur kan ook mensen in een kwetsbare positie verder helpen. Een activiteit in de Culturele Broedplaats is hier een mooi voorbeeld van.

Het belang van cultuur wordt de komende jaren alleen maar groter. Er komen meer ouderen en meer eenpersoonshuishoudens. Onze samenleving wordt diverser. Nieuwkomers brengen nieuwe culturen mee.

We doen ons best om iedereen mee te laten doen in onze samenleving. De gemeente wil doorgroeien naar 50.000 inwoners. Cultuur is hiervoor van betekenis omdat ze uitnodigt tot contact en verbinding, ook tussen oude en nieuwe inwoners. En cultuur helpt tegen vereenzaming.

Tot slot wil ik een lans breken voor de vele vrijwilligers in onze Wijchense samenleving. Voor behoud van het cultureel aanbod, zoals in het erfgoed en voor cultuurparticipatie, kunnen we niet zonder deze vrijwilligers. Dankzij hun inzet leveren zij een betekenisvolle bijdrage aan een hechte Wijchense samenleving. Samen maken we het verschil. Samen maken we cultuur.

Bea Schouten
Wethouder cultuur

2. Samen verschil maken. Cultuur en het Coalitieakkoord 2022-2026

Voor deze cultuurnota is het coalitie-akkoord een belangrijke bron. Met dit akkoord behouden we het mooie van Wijchen, terwijl we ook bouwen aan onze toekomst. Cultuur maakt hier wat ons betreft onderdeel van uit. Cultuur draagt zijn steentje bij aan het bouwen aan onze toekomst. Zo heeft Wijchen al veel te bieden aan kunst en cultuur voor inwoners en bezoekers. Onze historie verdient een plek in de schijnwerpers zodat iedereen ervan kan genieten. Wij zijn zuinig op onze kunst, cultuur en historie. In onze kunst en cultuur zien we onze lokale identiteit terug. Daar hechten we veel waarde aan. We vinden het ook belangrijk om aandacht te houden voor de rijke historie van Wijchen en al haar kernen. Daarom blijven we hierin investeren en houden we dit voor iedereen toegankelijk.

Daarnaast draagt deelname aan culturele activiteiten bij aan de mentale gezondheid van onze inwoners, en biedt het gelegenheid om elkaar te ontmoeten. Wij vinden dat iedereen moet kunnen werken aan een positieve gezondheid en kunnen meedoen in de samenleving. Een beperking mag daarin geen belemmering zijn. Activiteiten die bijdragen aan een gezonde leefstijl ondersteunen wij. We richten ons daarbij op alle leeftijden, met extra aandacht voor gezinnen met een krappe beurs. Om eenzaamheid tegen te gaan vergroten we de mogelijkheden voor ontmoeten voor alle leeftijden. Laagdrempelig en zo veel mogelijk in de buurt. Initiatieven die hieraan bijdragen krijgen onze steun. De gemeente zet zich in om te zorgen dat mensen met een beperking overal mee kunnen doen. We zetten ons ervoor in dat ouderen mee kunnen blijven doen in de samenleving. Tot slot, de jeugd heeft de toekomst. We zetten daarom actief in op kansengelijkheid voor kinderen.

Met dit in ons achterhoofd geven wij in deze cultuurnota onze visie op cultuur voor de gemeente Wijchen.

3. Leeswijzer

3.1 Wat verstaan we onder cultuur?

Cultuur is een uiting van de allerdiepste gedachten of zielenroerselen, van schoonheid en verfijning, of juist van confrontatie en rauwheid. Cultuur is alles wat door mensen is gemaakt om het delen van creatieve uitdrukkingsvormen, kennis, ervaringen en meningen, in het heden en het verleden. Cultuur is noodzakelijk voor de vorming van onze persoonlijke, lokale en nationale identiteit: wie zijn wij? Waar onderscheiden we ons in? Wat vinden wij belangrijk? Cultuur helpt om ons in te leven in de wereld van een ander.

De kunsten en het erfgoed laten ons het eigene met andere ogen zien. Schrijvers, theatermakers, filmers, ontwerpers en beeldend kunstenaars vertellen de verhalen over onze omgeving en de wereld. Ze dagen onze verbeeldingskracht uit. Dankzij hun beelden en verhalen kunnen we onze eigen voorstelling van de wereld kritisch toetsen en ontwikkelen.

Cultuur weerspiegelt onze samenleving. Wanneer onze samenleving verandert en bijvoorbeeld steeds diverser wordt, verandert de cultuur mee. Juist cultuur brengt vernieuwing in onze samenleving. Maar het is daarnaast ook belangrijk om het vertrouwde een plek te geven. Een samenleving die alleen vernieuwt, verliest zijn identiteit. Een gezonde samenleving kent een evenwicht tussen het nieuwe en het vertrouwde. Een herkenbare leefomgeving speelt daarbij een belangrijke rol. Onze monumenten, het rivierenlandschap, en historische gebouwen zijn bakens in een veranderende omgeving. Als we het hebben over cultuur in deze nota, dan bedoelen we daarmee het geheel van de volgende disciplines: muziek, beeldende kunst & architectuur, film, media & letteren, podiumkunsten, musea, en cultureel erfgoed (monumenten, archeologische vondsten en verhalen).

3.2 Opbouw van de nota

In deze cultuurnota staan we stil bij de culturele infrastructuur zelf en hoe cultuur en de culturele organisaties bijdragen aan de doelen van andere beleidsvelden en activiteiten waarin de gemeente actief is. Cultuurbeleid raakt ook het beleid voor monumentenzorg, archeologie of evenementen en marketing. Deze worden vastgesteld in andere nota's.

In hoofdstuk 4 presenteren we onze visie op cultuur. Aansluitend geven we in hoofdstuk 5 weer wat onze ambities zijn voor de komende jaren en welke doelen we stellen om die ambities te bereiken. Deze twee hoofdstukken vormen de kern van de nota. In hoofdstuk 10 eindigen we met een concrete uitvoeringsagenda waarin we nieuwe acties benoemen die bijdragen om onze ambitie en de doelen te halen. De uitvoeringsagenda is inclusief prioritering en een financiële vertaling.

In de hoofdstukken 6, 7, 8 en 9 geven we de verdieping en de duiding waarop onze visie en ambities tot stand zijn gekomen. We laten ons hierbij leiden door wat we al hebben; door de maatschappelijke trends en ontwikkelingen alsmede behoeftes van onze inwoners en de culturele sector. Zo duiden we in de hoofdstukken 6, 7 en 8 de cultuur in Wijchen en de maatschappelijke en demografische ontwikkelingen in onze gemeente. In hoofdstuk 9 geven we een algemene culturele beschouwing op de waarde van cultuur.

Fotograaf: Dick Vogelzang

4. Visie op Cultuur

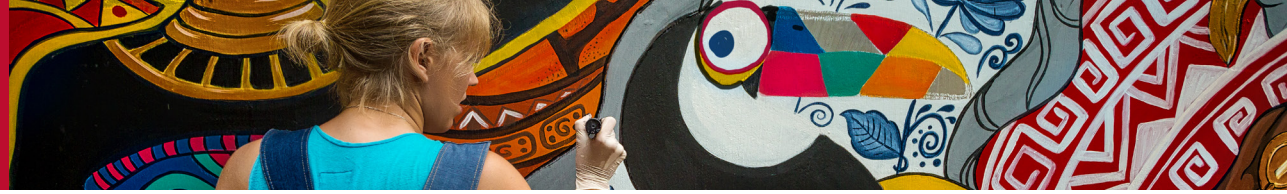

Cultuur heeft in de eerste plaats een intrinsieke waarde. Uit haar intrinsieke waarde vloeien de maatschappelijke waarde, de ruimtelijke waarde en de economische waarde die wij aan cultuur hechten. In onze hedendaagse (volks)cultuur, en in ons erfgoed, zien wij onze lokale identiteit terug. Daar hechten we veel waarde aan. We houden daarom aandacht voor de rijke historie van Wijchen en al haar kernen.

Voor het individu is cultuur, erfgoed en kunstbeleving een belangrijke educatieve of vormende component. Het helpt mensen bij de ontwikkeling van hun cognitieve, emotionele en sociale vaardigheden. We zetten als gemeente in op cultuureducatie voor de jeugd opdat zij een brede kennismaking met cultuur krijgen. Zij bevinden zich in een kwetsbare en afhankelijke positie. Cultuurparticipatie is voor hun niet altijd vanzelfsprekend. Cultuur helpt om hun talenten te ontwikkelen en daardoor kansen in de samenleving te vergroten. In het VN-verdrag inzake de Rechten van het Kind staat het recht van het kind om volledig deel te nemen aan het culturele en artistieke leven. Het is een opdracht voor de overheid om te bevorderen dat dit recht wordt verwezenlijkt; dat het bieden van passende en voor ieder gelijke kansen op culturele, artistieke en recreatieve bezigheden en vrijetijdsbesteding wordt gestimuleerd.

Cultuur, met de kunstuitingen daarbinnen, is ook een krachtig instrument om in te zetten voor de samenleving. Cultuur draagt bij aan het saamhorigheidsgevoel en creëert betrokkenheid bij de samenleving. Er ontstaat meer begrip voor elkaars waarden, normen en (culturele) achtergronden. Dit belang wordt groter naarmate de diversiteit groter wordt. Culturele activiteiten creëren op een laagdrempelige manier ontmoeting en verbinding en laat groepen mensen buiten hun eigen 'sociale bubbel' kijken.

Cultuur draagt een steentje bij aan oplossingen voor maatschappelijke opgaven waar we als gemeente voor aan de lat staan. Wij zien hierbij in het bijzonder cultuur als middel voor het vergroten van de *leefbaarheid in wijken en kernen*, het verminderen van *kansenongelijkheid*, en het stimuleren van de *positieve gezondheid*; cultuurparticipatie bevordert preventief de positieve geestelijke en –in bepaalde mate- de fysieke gezondheid van onze inwoners. We bevorderen en stimuleren daarom cultuurparticipatie en cultuurbeleving door onze inwoners. We streven ernaar om voldoende voorzieningen met een gedifferentieerd aanbod in stand te houden dat aansluit bij de vraag van onze inwoners. Wij zien het als onze missie om de ervaren drempels hierbij zoveel als mogelijk weg te nemen. In het bijzonder hebben we aandacht voor cultuurparticipatie onder jeugd/jongeren en onder ouderen.

Voor een grote groep mensen is het vanzelfsprekend om actief deel te nemen aan culturele activiteiten. Maar voor een deel van onze inwoners is dit niet zo omdat zij drempels ervaren. Mensen met een laag inkomen kunnen een financiële drempel ervaren. Laaggeletterden worden geconfronteerd met informatieve en digitale drempels. Mensen met een beperking ervaren vaak fysieke drempels. Jongeren vinden niet vanzelfsprekend aansluiting bij het bestaande aanbod van culturele activiteiten. Een deel van de jongeren heeft moeite om mee te komen. Ze zijn sociaal minder weerbaar of kampen met mentale gezondheidsproblemen. Dat is verergerd door de coronacrisis. Zij kunnen een steuntje in de rug goed gebruiken. Cultuurparticipatie helpt mee bij een mentaal gezond leven.

Wij richten ons ook op ouderen omdat Wijchen bovengemiddeld vergrijst. Vergrijzing brengt voor de samenleving uitdagingen met zich mee. Wij zien cultuur als een van de middelen die bijdraagt aan het vitaal ouder worden.

Tot slot zien we de economische waarde van cultuur. Daarmee bedoelen we dat investeren in cultuur loont en meerwaarde oplevert voor de woonomgeving, werkgelegenheid, innovatie, het vestigingsklimaat en de recreatiewaarde. Cultuur levert directe werkgelegenheid op. Daarnaast zorgen de bestedingen van bezoekers voor een impuls aan de lokale economie en werkgelegenheid die dankzij de culturele instellingen wordt gegenereerd. Zonder cultuur en erfgoed is onze gemeente minder aantrekkelijk om er te wonen, te werken en te bezoeken.

Om deze redenen geven we cultuur een vaste basis in Wijchen. Het is het waard om in cultuur te blijven investeren en om nieuwe ontwikkelingen te stimuleren die daaraan bijdragen, ook als de gemeente financieel in zwaarder weer komt. Hier hoort ook bij dat kunstenaars en medewerkers van culturele instellingen eerlijk worden betaald voor het werk dat ze doen. Fair pay – oftewel reële tarieven zoals we dat in het sociaal domein noemen – dat moet het uitgangspunt zijn in onze subsidieverstrekkingen. Vernieuwing en samenwerking in en buiten de culturele sector vinden wij van essentieel belang om de culturele infrastructuur weerbaar te houden. Ook bij toekomstige tegenwind. Dat is de les die corona ons heeft geleerd.

Maar de gemeente doet het niet alleen. Wij willen uitvoering geven aan het cultuurbeleid samen met onze inwoners en onze culturele partners. Voor de instandhouding van het cultureel aanbod en het bevorderen van cultuurparticipatie kunnen we niet zonder de inzet van vele vrijwilligers in de cultuur- en erfgoedsector. Wijchen is samen cultuur maken.

5. Ambities en doelen

AMBITIES:
- De basis van de culturele infrastructuur is op orde.
- Ieder kind kan deelnemen aan een breed en hoogwaardig aanbod van cultuureducatie.
- De sociale binding en inclusie alsmede het welzijn van onze inwoners versterken door cultuurparticipatie te bevorderen.

Op basis van de hierboven uiteengezette visie op cultuur, formuleren we drie ambities. Om deze ambities waar te maken, stellen we ons een aantal doelen.

5.1 Ambities

Vanuit onze visie, en op basis van de trends en ontwikkelingen hebben we drie ambities van waaruit we onze acties formuleren.

A. *De basis van de culturele infrastructuur is op orde.*

Zonder culturele sector valt er weinig te participeren en valt er niets te zien en te beleven. We streven ernaar om voldoende voorzieningen met een gedifferentieerd aanbod in stand te houden dat aansluit bij de vraag van onze inwoners. Dat is goed voor het welzijn van onze inwoners en het is goed voor onze lokale economie. Publieke financiering in de culturele sector is een noodzakelijke voorwaarde om de basis te leggen van een culturele infrastructuur en voor de kern van de culturele activiteiten.

Wij versterken de culturele infrastructuur door de vorming van een netwerk dat samenwerking bevordert binnen de infrastructuur en dat verbindingen legt met andere sectoren, zoals het sociaal domein. Het netwerk heeft voor de gemeente een signalerende functie om op te halen wat er in de cultuursector leeft.

B. *Ieder kind kan deelnemen aan een breed en hoogwaardig aanbod van cultuureducatie*

Vanuit de visie dat cultuur bijdraagt aan kansengelijkheid en talentontwikkeling borgen we voldoende en kwalitatief hoogwaardig aanbod van cultuureducatie voor kinderen. We vinden dat cultuureducatie een goede en vaste plek moet hebben in het curriculum van het onderwijs (cultuur is een vak!). Hierbij is ons uitgangspunt om een verbinding te maken tussen cultuuraanbieders, basisonderwijs en voortgezet onderwijs – inclusief speciaal onderwijs - en een verbinding tussen binnen- en buitenschoolse cultuureducatie (verbreden van binnen naar buiten).

C. *De sociale binding en inclusie alsmede het welzijn van onze inwoners versterken door cultuurparticipatie te bevorderen.*

Cultuur heeft een belangrijke rol bij het bevorderen van participatie: het activeert mensen en brengt mensen samen. Dat is goed voor het welzijn en welbevinden van mensen en voor de samenhang in dorpen en wijken. Cultuur draagt zodoende bij aan verbondenheid. We verbinden het cultuurbeleid ook aan opgaven in het sociaal domein, vooral in de wijken en dicht bij de mensen. Denk aan het bestrijden van eenzaamheid, het bevorderen van gezondheid en het bevorderen van toegankelijkheid van het culturele aanbod voor mensen met een beperking. We gaan dit aan vanuit een inclusieve grondhouding waarbij ook de bereikbaarheid van voorzieningen van belang is. Wij vinden het belangrijk dat iedereen cultuur kan beleven en ervaren, ongeacht leeftijd, inkomen, achtergrond en woonplaats. Daarvoor willen we drempels wegnemen die cultuurparticipatie belemmeren. We gaan hierbij uit van de leidende principes volgens ons Gezond en Actief Leven Akkoord.

5.2 Waar willen we naartoe?

Wat willen we gaan doen om deze ambities te realiseren? Welke doelen stellen we?

A. *De basis van de culturele infrastructuur is op orde.*

We blijven investeren in die basisvoorzieningen waarvan wij vinden dat ze op cultureel vlak aanwezig moeten zijn in onze gemeente. Wij houden die voor iedereen toegankelijk. De basis van de culturele infrastructuur is de “hardware”. Het aanbod waar cultuur beleefd en gemaakt wordt. Wij willen hiervoor het volgende doen.

1) De basisvoorzieningen in de culturele infrastructuur in stand houden.

Wij verstaan onder een basisvoorziening een voorziening die gewoonlijk aanwezig is in alle gemeenten en waarvan door een zeer grote groep inwoners van alle leeftijden en geledingen gebruik wordt gemaakt. Een basisvoorziening draagt bij aan het participeren als volwaardig burger in de samenleving. We rekenen een bibliotheek, theater, cultureel erfgoed (zoals museum en historische vereniging), amateurkunst en beeldende kunst tot de basisvoorzieningen in de Wijchense culturele infrastructuur. Hier zijn we zuinig op. We subsidiëren instellingen voor de instandhouding van de basis. We vertrouwen erop dat zij dit doelmatig en doeltreffend doen.

[1] De leidende principes zijn:
- We gaan uit van positieve gezondheid;
- We ondersteunen positief;
- We luisteren naar inwoners en professionals;
- We besteden aandacht aan kwetsbare momenten in de levensloop;

2) Een sterker cultureel netwerk door het creëren van een cultuurplatform.

We willen toe naar een sterker cultureel netwerk. We faciliteren een cultuurplatform.

Dit sluit aan bij de behoefte die er in de cultuursector is aan een netwerk-/denktank- overleg in de infrastructuur. Naast netwerkvorming binnen de culturele sector worden er verbindingen gelegd met het sociale domein, de creatieve industrie, en het MKB. Voor de gemeente heeft het cultuurplatform ook een signalerende functie voor wat er speelt in de sector. Het platform wordt gecoördineerd door een cultuuraanjager annex cultuurcoach. De cultuurcoach is de verbinder. We gaan onderzoeken, samen met de cultuursector, hoe dit platform onder aansturing van de cultuurcoach het beste kan functioneren.

3) Meer beleving van ons erfgoed in combinatie met het landschap geeft karakter aan onze gemeente en kan haar identiteit versterken.

We kunnen in Wijchen trots zijn op ons verleden, dat teruggaat tot in de vroege prehistorie. Met het erfgoed van de continue bewoningsgeschiedenis van dit gebied willen we zorgvuldig omgaan. Het verhaal van de vroege bewoning is immers medebepalend geweest voor de ontwikkeling van de dorpen en van het omringende landschap. Zonder geschiedenis geen toekomst. Om de beleefbaarheid en toegankelijkheid van de lokale historie verder te vergroten en onder een groter publiek te brengen, kunnen mogelijkheden worden benut om een beeldende vertaling te geven aan de archeologische waarden door het inpassen ervan in de omgeving. De eigen geschiedenis is niet alleen leuk, de belangstelling ervoor is ook een economische factor en het gebruik ervan in de ruimtelijke inrichting verschaft identiteit en draagt bij aan de sfeer en kwaliteit.

Er is een traditionele manier om archeologie zichtbaar te maken: bijvoorbeeld het aanleggen van straatpatronen, of het inbrengen van contouren van een vroeger gebouw, of door reconstructies. Er is ook een manier om de verbeelding meer te laten spreken, waarbij de geschiedenis inspiratiebron is voor de vormgever, de landschapsarchitect, de ontwerper, de beeldend kunstenaar. In veel gevallen zal het een mix kunnen zijn. Ons rivierenlandschap en de cultuurhistorie zijn een kernkwaliteit. De opgave ligt er om de landschappelijke en cultuurhistorische beleefbaarheid te versterken.

Voor de zichtbaarheid en de beleefbaarheid belichten we vooral de prehistorie, het Romeinse verleden, de Middeleeuwen, en (de strijd tegen) het water. In het beleefbaar maken van het Romeins verleden liggen kansen voor Wijchen in regionaal verband. We sluiten hiervoor aan bij het Masterplan Romeins verleden dat de gemeenten in de Groene Metropool Regio in samenwerking met provincie Gelderland hebben ontwikkeld. Via het beleidsprogramma toerisme wordt dit nader uitgewerkt.

In het bijzonder willen we onderzoeken hoe we archeologie voor jongeren aantrekkelijker kunnen maken. Met de gebruikelijke manieren om archeologie in beeld te brengen is het best lastig om jongeren enthousiast te krijgen.

4) Meer beeldende kunst in de openbare ruimte.

Kunst in de openbare ruimte draagt bij aan een prettige woon- en leefomgeving en kan bijdragen aan de mentale gezondheid. We willen het kunstbeleid weer activeren nadat de gemeenteraad in 2010 besloot om geen nieuwe kunstwerken in de leefomgeving te plaatsen. We nemen als uitgangspunt om in elke wijk en kern kunst in de openbare ruimte te hebben.

B. Ieder kind kan deelnemen aan een breed en hoogwaardig aanbod van cultuureducatie.

We stimuleren cultuureducatie voor de kinderen in onze gemeente over de band van het onderwijs en in de vrije tijd.

1) Een sterke positie van cultuureducatie in het onderwijs.

Onze scholen maken cultuureducatie voor kinderen toegankelijk. Wij borgen voldoende en kwalitatief hoogwaardig aanbod van cultuureducatie, ook naar de toekomst toe, afgestemd op de lokale behoefte van het onderwijs. Wij zien het Cultuurknooppunt hiervoor als een cruciale schakel. Hier komen alle culturele organisaties die actief zijn in amateurkunst, cultuurparticipatie of cultuureducatie samen. We willen samen met het onderwijs het Cultuurknooppunt in staat blijven stellen om zijn intermediaire rol voor cultuureducatie te vervullen. Hiervoor kijken we ook naar een regionale inbedding van het cultuurknooppunt.

Om ieder kind de kans te geven zich optimaal te ontplooien is een soepele overgang van het basisonderwijs naar het voortgezet onderwijs belangrijk. Ook op het gebied van cultuureducatie is hier winst te behalen. Wij zien kansen liggen voor het onderzoeken en ontwikkelen van doorgaande leerlijnen. Wat is er al ervaren in het basisonderwijs en hoe kan dat een doorstart krijgen binnen het voortgezet onderwijs? Dit geldt voor verschillende kunstdisciplines, maar bijvoorbeeld ook voor lokaal erfgoed. Het cultuurknooppunt kan in dit proces een rol vervullen om voor partijen inzicht te geven maar ook door het contact met de (lokale) aanbieders waar de scholen mee samenwerken.

Samenwerken met het voortgezet onderwijs vraagt om een andere aanpak dan samenwerken met het basisonderwijs. Voor het voortgezet onderwijs kan het Cultuurknooppunt zich meer opstellen als een sparringpartner en een kenner van de lokale aanbieders. Het cultuurknooppunt kan het voortgezet onderwijs ondersteunen door het adviseren over en organiseren van culturele activiteiten, voorstellingen en (lokale) cultuureducatieprojecten. Een VO-school heeft kunstvakdocenten in dienst, maar soms lukt het hen niet om de lokale samenwerking te vinden. Het is van belang om samen te onderzoeken welke vragen, wensen en kansen er liggen waar het Cultuurknooppunt in kan ondersteunen.

2) Muziek in en buiten de klas.

Wat we nu al doen voor muziekeducatie zetten we voort. Samen muziek maken en beleven stimuleert de individuele ontwikkeling, en vergroot de sociale samenhang in onze gemeente. Muziekeducatie is daarvoor belangrijk, en verdient onze aandacht. Zonder gemeentelijke bijdrage komt de toegankelijkheid van muziekonderwijs onder druk te staan. De gemeente kent (nog) een rijke muzikale traditie/aanbod van klassiek tot populaire muziek.

We investeren in muziekeducatie in het basisonderwijs zodat muziekles gegeven wordt door gekwalificeerde en vakbekwame muziekdocenten, die daarvoor een eerlijke betaling ontvangen. Het basisonderwijs neemt daarnaast deel aan de landelijke stimuleringsregeling "Cultuureducatie met Kwaliteit." Het cultuurknooppunt coördineert het muziekonderwijs in de scholen en de leerorkesten die samen met de muziekverenigingen in naschoolse tijd aan leerlingen worden geboden.

Wie verder wil met muziek, kan dat buiten school doen. We ondersteunen in het huidige beleid de muziekverenigingen. Maar we zien een terugloop in bereik bij de traditionele muziekverenigingen. Jeugdorkesten hebben het moeilijk. Voor andere vormen van muziek is het aanbod niet altijd toegankelijk voor kinderen. Een deel van de ouders kan het niet betalen. Voor een deel is er gebrek aan voldoende en adequaat geschoolde muziekdocenten. We willen onderzoeken hoe we de toegankelijkheid van muziekeducatie kunnen borgen. We bekijken of de huidige systematiek nog voldoet bij de behoefte naar muziekeducatie. We onderzoeken hoe we talentontwikkeling kunnen stimuleren bij kinderen en jongeren in de leeftijd van het voortgezet onderwijs.

C. *De sociale binding en inclusie alsmede het welzijn van onze inwoners versterken door cultuurparticipatie.*

Ons doel is het bevorderen en stimuleren van de actieve en passieve kunstbeoefening en cultuurbeleving door onze inwoners. Iedereen die wil, moet mee kunnen doen. We maken hierbij gebruik van de leidende principes in ons GALA Akkoord.

1) Versterking van de structuur voor amateurkunstbeoefening.

We zien dat amateurkunstbeoefening nog steeds behoorlijk is op basis van landelijk onderzoek. Daarentegen zien we een afname van amateurkunstbeoefening binnen ons verenigingsleven. Het aantal vrijwilligers loopt terug en een nieuwe groep of generatie vrijwilligers heeft vaak te weinig tijd. We onderzoeken hoe we de amateurkunstbeoefening kunnen versterken. We willen een ondersteuningsstructuur voor het amateurkunstveld teneinde amateurkunstgroepen (cultuurbeoefening in groepsverband in alle vormen) vitaal en toekomstbestendig te maken. Ze sluiten wat betreft artistieke inhoud en organisatievorm aan bij nieuwe manieren van cultuurbeoefening. Een verenigingsondersteuner helpt bij bestuurlijk-organisatorische uitdagingen en het vrijwilligersbeleid. Het gaat dan om zaken als het werven van vrijwilligers voor activiteiten en bestuursleden, hoe om te gaan met diverse codes, zoals good governance en de AVG, subsidieverwerving, belastingzaken et cetera.

2) Meer verbinding maken met het sociaal domein.

We maken een plan voor de integratie van cultuur in het sociaal domein. We nemen dit op in het programma voor het Gezond en Actief Leven Akkoord en de Brede combinatieregeling. We willen de verbinding stimuleren door hiervoor projecten te ondersteunen. Dit kan door het instellen van een cultureel ontwikkelfonds waaruit financiering beschikbaar wordt gesteld voor samenwerking op projectmatige basis.

Cultureel ontwikkelfonds

Om de samenwerking binnen de culturele sector te versterken, en om verbindingen te leggen tussen de culturele sector en het sociaal domein, zien wij projectmatig werken als een vruchtbare manier. Projecten die deze samenwerking versterken, financieren we uit een cultureel ontwikkelfonds. Hoe we projecten selecteren en financieren, moeten we nader uitwerken. Een methode is om aan te sluiten bij de subsidieregeling die we optuigen binnen ons GALA. Een andere manier is een aanpak vergelijkbaar met ons lokaal sportakkoord.

Voor de eerdergenoemde cultuurcoach zien we een taak weggelegd in het projectmatig werken.

De cultuurcoach legt de verbinding tussen cultuur en het sociaal domein, en bevordert cultuurparticipatie in de wijken en kernen. De aandacht van de cultuurcoach is voornamelijk preventie-gericht. De cultuurcoach gaat vanuit het perspectief van sociaal maatschappelijke vraagstukken aan het werk vanuit thema's als overlast, eenzaamheid, sociale uitsluiting en persoonlijke beperkingen. Het is zijn taak om verbinding tussen jongeren, ouderen of kwetsbare doelgroepen te laten ontstaan met concrete en haalbare sociaal-artistieke projecten en programma's. Aangezien wij binnen cultuur inzetten op een zo groot mogelijk bereik en participatie van alle inwoners van onze gemeente, draagt de cultuurcoach hiermee bij aan cultuurdeelname onder kwetsbare groepen. De diversiteit van onze inwoners, de verschillen in behoeften en het zorgdragen voor inclusie staan daarbij centraal.

In samenwerking met het Cultuurknooppunt en het op te richten cultuurplatform zal een mooi aanbod ontstaan voor onze kwetsbare inwoners en zal de cultuurparticipatie van deze groep toenemen. Daarmee zal er ook meer samenwerking ontstaan binnen de culturele infrastructuur, en komt er in het aanbod van de kunstuitingen steeds meer aandacht voor inclusie en diversiteit in aanbieders en aanbod.

3) Meer cultuurparticipatie door jongeren.

We bevorderen cultuurparticipatie onder jongeren. Hierbij willen we vooral aansluiten bij wat de behoefte is van jongeren. Om jongeren te bereiken willen we gebruik maken van een platform als Young Wijchen. Dit platform is opgezet voor en door jongeren om meer met cultuur te doen.

Voorwaarde is dat het platform voldoende representatief is samengesteld met Wijchense jongeren. Young Wijchen wordt ondersteund door het jongerenwerk van Meervoormekaar.

In september 2023 zijn we begonnen met het project Kunstbende. Kunstbende is een creatieve community voor jongeren van 13 tot en met 19 jaar, en op middelbare scholen in Nederland. Het is een landelijke netwerkorganisatie onderverdeeld in provinciale onderafdelingen. Kunstbende zet in op:

- het vergroten van cultuurparticipatie onder jongeren in Gelderland;
- op talentontwikkeling; en
- op het netwerk waarbij ontmoeting laatsvindt tussen jonge makers online en offline en verbinding gemaakt wordt met de (lokale) creatieve en culturele industrie en infrastructuur.

Een van de beoogde effecten van Kunstbende is dat het jongerenplatform nieuwe aanwas kan krijgen.

4) Minder drempels om cultuurparticipatie te vergroten.

Er zijn mensen die niet deelnemen aan cultuur omdat zij hiertoe niet in staat zijn vanwege fysieke beperkingen. In onze Inclusie-agenda hebben we vastgelegd dat iedereen meetelt en dat iedereen die wil, mee kan doen. Om dit te bereiken zorgen we ervoor dat onze culturele accommodaties fysiek toegankelijk zijn voor iedereen. Maar ook dat belemmeringen voor slechthorenden of voor mensen die slechtziend zijn, zoveel als mogelijk worden weggenomen. Daarnaast gaat het om het gebruik van duidelijke taal, voor inwoners die laaggeletterd zijn.

Inclusief betekent ook dat we meer diversiteit in de culturele activiteiten of op het podium willen bevorderen. Bijvoorbeeld door aandacht te besteden aan onderwerpen als discriminatie, psychische problemen en racisme. Er staan minder mensen met een zichtbare beperking op het toneel. Je ziet minder vaak iemand met een verstandelijke beperking deel uit maken van een muziekvereniging. Iedereen telt mee, en we willen kwetsbare mensen zoveel als mogelijk deel laten uitmaken van het 'gewone' culturele leven.

Er zijn mensen die niet deelnemen aan cultuur omdat zij de kosten hiervoor niet kunnen betalen. We bieden via het minimabeleid hierin al ondersteuning. Zo kunnen volwassenen die een inkomen hebben tot 110% van het sociaal minimum een beroep doen op de geld-terug-regeling. Dit bedrag kan ook worden gebruikt om kosten voor cultuurdeelname te betalen. Het is een inkomensvraagstuk of de hoogte van de regeling voldoende is. We kunnen vanuit cultuur mensen op attenderen dat de mogelijkheid er voor cultuurdeelname is. Voor kinderen hebben we specifieke regelingen op het gebied van cultuurparticipatie. Daarnaast is er de kindregeling voor kinderen in huishoudens tot 120% van het sociaal minimum. Dit bedrag kan ook worden gebruikt om kosten voor cultuurdeelname te betalen.

6. Cultuur in de gemeente Wijchen

6.1 Cultureel aanbod

Beeldende kunst

In de gemeente zijn meerdere culturele partijen (georganiseerd dan wel zelfstandig ondernemers) actief op het gebied van de beeldende kunst. Zoals:

- Kunstkring Wijchen van stichting Kunstpromotie Wijchen. De Kunstkring is in 2015 gestart om kunst in Wijchen op de kaart te houden. De inzet is om laagdrempelige activiteiten over beeldende kunst te organiseren voor iedereen die daarin interesse heeft. In het koetshuis heeft zij haar expositieruimte.

- Stichting Kunst2stream organiseert jaarlijks in de zomermaanden kunstexposities in de Oude of St Victorkerk in Batenburg.
- Kunstmarkt Wijchen biedt een keer per jaar in de Kasteeltuin plek voor kunstenaars om hun werk te presenteren, en te verkopen aan het publiek. De Kunstmarkt streeft naar een breed en afwisselend aanbod van kunstwerken.
- Stichting Culturele Broedplaats Wijchen is een plek waar kunstenaars en creatieve en culturele bedrijven, in de ruimste zin des woords, samen komen en werken.
  Het is een plek waar beginnende culturele ondernemers de ruimte krijgen om te groeien en zichzelf in de markt te zetten

Cultureel erfgoed

In de gemeente zijn meerdere instellingen actief op het gebied van behoud, onderzoek en het in beeld brengen van het cultureel erfgoed. Zoals:

- Historische vereniging Tweestromenland bevordert in zo breed mogelijke kring de belangstelling voor de geschiedenis in al haar aspecten en in ieder opzicht, in het bijzonder van het werkgebied, het Land van Maas en Waal en het westelijke deel van

het Rijk van Nijmegen. Voor studie en onderzoek van de streekgeschiedenis en genealogisch onderzoek is het documentatiecentrum van de vereniging op vaste tijden voor bezoekers opengesteld.

- Heemkundekring Pagus Balgoye bevordert de belangstelling voor de kennis van de omgeving van Balgoij, de mensen die er gewoond hebben, de gebruiken en heemkundig waardevolle overblijfselen.
- Stichting Batenburgs Erfgoed staat voor het onderzoeken, verzamelen, bewaren en stimuleren van cultuuruitingen, die te maken hebben met Batenburg en/of haar bewoners.
- Stichting Wighene bewaart historische foto's over Wijchen en haar inwoners.
- AWN, Nederlandse Archeologievereniging afdeling Nijmegen en omstreken, die ook binnen Wijchen actief met archeologisch onderzoek bezig is, en vooral met vrijwilligers meewerken bij archeologische opgravingen.
- Geldersch Landschap met kasteel Hernen en kasteelruïne Batenburg.

Film

Binnen deze discipline vinden we in Wijchen een aantal aanbieder, zoals:

- Bioscoop Cinema Roma, waar de gangbare films van nu worden getoond.
- Cineclub Wijchen. Een vereniging met 400 leden die filmhuis-films vertoont voor haar leden; films die veelal niet in de reguliere bioscopen op de programmering staan.
- Fotoclub Wijchen. Een vereniging met 25 leden die zich bezighout met hobby-fotografie.
- Stichting Tweestromenland in Beeld en Geluid. Deze stichting opereert vanuit het Land van Maas en Waal en is onlosmakelijk verbonden met cineast Jos Kruisbergen. Hij maakt documentaires over "het gewone leven" in het Land van Maas en Waal.

Media en letteren

Op het gebied van media en letteren hebben we **Bibliotheek Wijchen**. De bibliotheek is een laagdrempelige en neutrale toegangspoort tot kennis, informatie en lezen. De focus van de bibliotheek ligt op drie actuele maatschappelijke opgaven. Deze opgaven vormen het referentiekader voor de Bibliotheek Wijchen. De drie maatschappelijke opgaves zijn:

Opgave 1: Geletterde samenleving - Bevorderen geletterdheid en leesplezier

Opgave 2: Participatie in informatie samenleving - Digitale inclusie en digitaal burgerschap

Opgave 3: Leven lang ontwikkelen - Basisvaardigheden en blijvende inzetbaarheid

Vanuit deze opgaven draagt de bibliotheek bij aan leesbevordering en leesplezier. Alles staat of valt met basisvaardigheden lezen, schrijven, rekenen en digitale vaardigheden. De overheid zet al geruime tijd breed in op de digitale samenleving, om te voorkomen dat mensen worden buitengesloten, maar zeker ook om digitale diensten voor iedereen makkelijker te maken. De bibliotheek speelt ook een voorname rol in de preventieve aanpak van laaggeletterdheid. Een flinke groep Nederlanders heeft moeite met lezen en schrijven. Door laaggeletterdheid aan te pakken en digitale vaardigheden te bevorderen, verbeteren we de zelfredzaamheid van onze burgers.

De bibliotheek krijgt ook te maken met veranderingen. Die betreffen de Informatiepunten Digitale Overheid (IDO) en het voornemen van de omzetting van de bevorderingsplicht naar een zorgplicht. Vanaf 1 januari 2023 hebben de gemeenten reeds een nieuwe verantwoordelijkheid en regierol ten aanzien van de IDO. Zodoende wordt bijgedragen aan een samenleving waarin iedereen digitaal kan meedoen. Daarnaast is er het voornemen dat per 2025 in de wet wordt vastgelegd dat gemeenten en provincies een zorgplicht krijgen om hun inwoners toegang tot een toekomstbestendige bibliotheek te garanderen. De zorgplicht draait om de noodzaak het netwerk van fysieke bibliotheken kwantitatief en kwalitatief te versterken.

Musea

In het gerestaureerde kasteel Wijchen is **Museum Kasteel Wijchen** gehuisvest. Het museum vervult voor onze gemeente belangrijke functies van presentatie, conservering en educatie van de lokale en regionale geschiedenis en archeologie. Het verhaal van het museum omvat de lokale en regionale bewoningsgeschiedenis, archeologie, museumtuin de Tuun, en het vertelt over de geschiedenis van kasteel Wijchen en zijn bewoners. Het museum heeft een vaste tentoonstelling en daarnaast wisselende exposities. De organisatie van het museum bestaat uit een kleine professionele staf en uit ruim 90 vrijwilligers. Jaarlijks ontvangt het museum rond 15.000 bezoekers. Het museum ontvangt van de gemeente een budgetsubsidie.

Buiten onze gemeente, in Beneden-Leeuwen is **Museum Tweestromenland** gevestigd. Dit museum vertelt het leven van het land van Maas en Waal en ontvangt structureel subsidie van de gemeenten West Maas en Waal, Druten, Wijchen en Beuningen.

Muziek

Er is een gevarieerd muziekaanbod in onze gemeente. Het gaat om organisaties die zelf muziek maken en deze presenteren voor publiek, en organisaties die muziekevenementen programmeren in uiteenlopende muziekgenres. In het muziekaanbod zijn zowel vrijwilligers als professionals actief.

In Wijchen hebben we een breed palet aan (gesubsidieerde) amateur muziekverenigingen en –koren, zoals:

Muziekverenigingen: Harmonie Kunst en Vriendschap, Harmonie D.O.V., Showorkest El Monte, Het Kerkeveld Orkest, Seniorenorkest Huttenkamp, Accordeonorkest Con Amore, Big Band Wijchen, Muziekvereniging Sint Anna, Ensemble @Speranza, en het Lyra Corps van het Damianus Gilde.

Koren: Popkoor Event, Amicitia, Kioskkoor Bergharen, Popkoor Di Capelli, Pur Sang, Parnassuskoor, en meerdere kerkkoren.

Daarnaast zijn er diverse (organisaties van) **muziekevenementen**. Zoals:

De klassieke muziek-concertreeks van de Muziekkring, het festival Batenburg Baroque, het Kamermuziekfestival tussen Maas en Waal, Emporium Dance, Kasteelfeesten, Zomerfestival.

Podiumkunsten

Theater 't Mozaïek is de plek waar podiumkunsten worden getoond. Het theater heeft 1 theaterzaal met 330 stoelen.

Per jaar worden er zo'n 70 professionele voorstellingen geprogrammeerd waarin alle podiumkunsten aan bod komen. Van cabaret tot dans.

Daarnaast is er theater op locatie, in de buitenlucht. **Ruïnetheater Batenburg** verzorgt jaarlijks openluchtvoorstellingen.

(Amateur) toneelgezelschappen, zoals: Wijchens Amateur Toneel, kindertheater Bombarie, toneelvereniging Eendracht en toneelvereniging Twistappel.

Volkscultuur en evenementen

Tot slot zijn er aanbieders die zich bezighouden met de volkscultuur en evenementen die passen in een traditie. Zoals de **carnavalsverenigingen**, **intocht Sinterklaas**, en de **kermis**.

6.2 Amateurkunst

Uit de Monitor Amateurkunst 2023 van het LKCA blijkt dat 55% van de Nederlandse bevolking van zes jaar en ouder in de vrije tijd iets kunstzinnigs, creatiefs of muzikaals doet. Dat is hoger dan tijdens de coronapandemie (43%) en in 2017 (40%). Het aandeel dat deze activiteiten beoefent ligt bij de vrouwelijke bevolking veel hoger (68%) dan bij de mannelijke bevolking (43%). Leeftijd hangt ook nauw samen, want hoe hoger de leeftijd, hoe lager het aandeel beoefenaars. Zo is 85% van 6-11 jarigen kunstzinnig, creatief of muzikaal actief, tegenover 62% van de 12-19 jarigen, 60% van de 20-34 jarigen, 54% van de 35-49 jarigen, 50% van de 50-64 jarigen en 44% van de 65-plussers. Ook opleidingsniveau speelt een rol. Van de volwassen mensen met geen opleiding, alleen basisschool of lbo/vbo/vmbo (kader- en beroepsgericht leerweg/mbo 1) beoefent 41% kunstzinnige, creatieve of muzikale activiteiten. Bij degenen met mavo, eerste drie jaar havo of vwo, vmbo (theoretische en gemengde leerweg), mbo 2, 3, 4, of havo/vwo bovenbouw ligt dit aandeel op 48% en bij de mensen met een hbo- of universitaire opleiding op 59%. Inkomen, het wel of niet hebben van een beperking of chronische aandoening, het eigen geboorteland of dat van de ouder(s) en de mate van stedelijkheid van de eigen woonplaats heeft niet of nauwelijks een aangetoond verband met het wel of niet beoefenen van kunstzinnige, creatieve of muzikale activiteiten.

De meeste mensen (24% van de bevolking) knutselen, maken sieraden of diamond painting, tekenen, schilderen of maken grafisch werk. Dit wordt gevolgd door fashion (16%). 15% zingt, 14% danst, 14% maakt kunstzinnige foto's of films, 13% bespeelt een muziekinstrument, 11% schrijft verhalen, gedichten, blogs, liedteksten of scripts. De minst beoefende activiteiten zijn pottenbakken, beeldhouwen of keramieken (4%), toneelspelen (3%) en muziektheater, musical, opera of operette (2%). De meeste beoefenaars waren het hele jaar door kunstzinnig of creatief actief, waarbij het gaat om een dagelijks, wekelijks of maandelijks ritme van beoefening. Het grootste deel daarvan beoefende haar of zijn activiteit dagelijks of wekelijks. Bij de meeste activiteiten besteedde het merendeel van de beoefenaars gemiddeld meer dan 1 uur per week aan die activiteit.

Bijna de helft (49%) voert zijn activiteiten bijna altijd alleen uit. De andere helft (51%) doet dit in meer of mindere mate ook samen met anderen. 20% van de beoefenaars is lid van of neemt deel aan een vereniging, club of groep voor het beoefenen van kunstzinnige, creatieve of muzikale activiteiten. Hier gaat het om 11% van de Nederlandse bevolking van zes jaar en ouder.

LIDMAATSCHAP VAN OF DEELNAME AAN SOORTEN VERENIGINGEN EN GROEPEN, PERCENTAGE VAN BEOEFENAARS DIE ACTIEF ZIJN IN GROEPSVERBAND

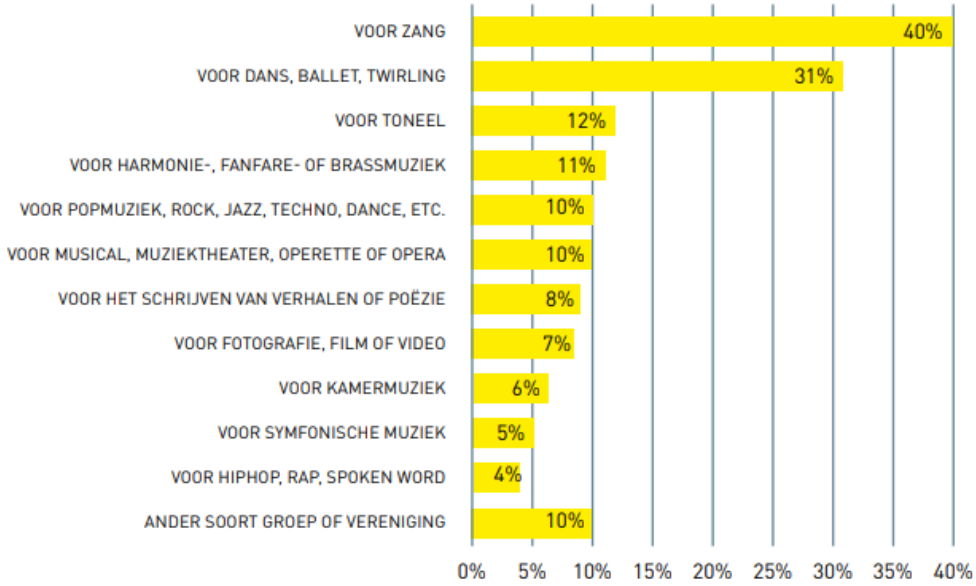

Van de beoefenaars die actief zijn in groepsverband is 37% actief in een vereniging, 24% in een informele groep, 17% in een groep georganiseerd door een zelfstandig docent of artistiek begeleider en 11% in een groep georganiseerd door organisatie of instelling. Bij beoefenaars die actief zijn in een groep voor harmonie-, fanfare- of brassmuziek is het aandeel verenigingen het hoogst, namelijk 84%. Daarentegen zijn groepen voor popmuziek, rock, jazz, techno en dance nauwelijks (6%) georganiseerd als vereniging, maar voor het merendeel (74%) juist als informele groep. Bij de groepen voor andere kunstvormen is over het algemeen sprake van een gevarieerde manier van organiseren.

Van de beoefenaars actief in groepsverband zijn degenen geboren in het buitenland of van wie een of twee ouders geboren zijn in het buitenland veel minder vaak lid van een vereniging dan degenen wiens ouders geboren zijn in Nederland. Zo is 42% van de laatste groep actief in een vereniging en 22% lid van een informele groep, terwijl van de in het buitenland geboren beoefenaars 15% actief is in een vereniging en 40% in een informele groep.

We hebben geen cijfers beschikbaar op gemeentelijk niveau. We nemen aan dat de landelijke percentages min of meer vergelijkbaar zouden moeten zijn voor onze lokale situatie.

We hebben wel inzicht in de deelname aan amateurkunstbeoefening bij gesubsidieerde verenigingen in Wijchen. In onze subsidieregeling voor amateurkunst kunnen verenigingen die zich bezighouden met zang, dans, toneel en muziek subsidie ontvangen. Hiervoor moet de vereniging ten minste 2 voorstellingen of optredens verzorgen. De amateurverenigingen worden bijgestaan door een professionele dirigent of regisseur.

Wat opvalt is dat het aantal gesubsidieerde leden van amateurkunstverenigingen slechts 1,5% is van de totale Wijchense bevolking vanaf 6 jaar. We weten niet hoeveel leden er bij niet gesubsidieerde verenigingen zijn. Op basis van de Monitor Amateurkunst neemt zo'n 11% van de Nederlanders deel aan een vereniging, club of groep voor het beoefenen van kunstzinnige, creatieve of muzikale activiteiten. Hiervan is 37% lid van een amateurkunstvereniging.

Gesubsidieerd	Aantal	Aantal leden		
	2010	**2023**	**2010**	**2023**
muziekverenigingen	9	9	363	320
toneelverenigingen	7	5	135	115
koren	7	4	265	129
dansverenigingen	3	1	143	47
TOTAAL	**26**	**19**	**904**	**611**
% van bevolking vanaf 6 jaar			**2,5%**	**1,5%**

6.3 Aanbod cultuureducatie in de vrije tijd

Onze inwoners kunnen bij diverse aanbieders van cultuureducatie in de vrije tijd terecht. Zoals: Hakoena theaterschool, Muziekdorp Wijchen, Balletstudio Stella van Wanrooij, Impulse Dance Studio, en Kunstschool Appel. Hier kan men terecht voor diverse vormen van cultuur: theater, dans (waaronder stijldansen, ballet, streetdance, hiphop), muziek en zang, kunst.

6.4 Culturele infrastructuur en beleidsinstrumenten die de gemeente nu inzet

A. *<u>We faciliteren cultuurparticipatie door middel van een aantal subsidieregelingen.</u>*

* *Subsidieregeling activiteiten beeldende kunst.*

Hoewel het beeldende kunstbeleid voor onbepaalde tijd is beëindigd, zijn we toch blijven stimuleren dat zoveel mogelijk inwoners in aanraking komen met beeldende kunst, omdat kunst een bijdrage levert aan onder andere persoonlijke ontwikkeling, ruimtelijke kwaliteit en economie. Zoals onze visie: kunst is een onmisbare kwaliteit in de leefomgeving. We hebben een subsidieregeling voor activiteiten beeldende kunst. De middelen uit het Kunstfonds zijn beschikbaar gesteld voor activiteiten gericht op de passieve kunstparticipatie en kunsteducatie.

* *Subsidieregeling Muziekonderwijs en podiumkunsten.*

Voor muziekles of les in podiumkunsten (dans en theater) voor kinderen tot 18 jaar kan onder een aantal voorwaarden een subsidie worden verstrekt om een deel van het lesgeld te compenseren.

* *Subsidieregeling voor amateurkunstverenigingen.*

Zoals we eerder al meldden, kunnen verenigingen voor amateurkunst een subsidie krijgen. Dit geldt voor koren, muziekverenigingen, toneelverenigingen, en dansgezelschappen.

Specifiek voor muziekverenigingen stimuleren we de onderlinge samenwerking door over de band van de muziekvereniging de stichting Samenwerkende Wijchense Muziekverenigingen (SSWM) te subsidiëren.

* *Subsidie voor culturele activiteiten,*
* *evenementen en cultuurhistorie.*

Er worden periodieke en incidentele norm- en waarderingssubsidies verstrekt voor culturele activiteiten en evenementen, alsmede voor cultuurhistorie.

* *Budgetsubsidie voor de culturele instellingen*

Voor de bibliotheek, Museum Kasteel Wijchen en theater 't Mozaïek wordt een budgetsubsidie verstrekt. Hiervoor zijn prestatieafspraken gemaakt met de instellingen die zijn vastgelegd in een budgetovereenkomst.

B. *<u>Wij faciliteren cultuureducatie voor kinderen in het basisonderwijs (inclusief het speciaal basisonderwijs).</u>*

Wij faciliteren cultuureducatie op een aantal manieren. De gemeente participeert in het Cultuurknooppunt. Dit doen we onder andere met de inzet van combinatiefuncties. Het cultuurknooppunt is de intermediair tussen vraag en aanbod van cultuureducatie. Het heeft de taak voor cultuureducatie in het basisonderwijs en in relatie tot de brede scholen (naschoolse aanbod voor kinderen in de basisschool leeftijd).

Het meest uitgewerkt en verankerd in beleid is het muziekonderwijs. Muziek neemt van oudsher een belangrijke positie in binnen de Wijchense culturele infrastructuur. De gemeente heeft het muziekonderwijs in gemeentelijk beleid hervormd na beëindiging van de subsidierelatie met Kunstencentrum De Stroming in 2014. In drie lagen is het beleid gevat. De basis wordt gevormd door een brede kennismaking met muziek. De gemeente financiert hiervoor het muziekonderwijs (algemene muzikale vorming en kennismaking met een muziekinstrument) in de basisscholen voor groep 3 en 4. Hierdoor zetten de scholen

kunstvakdocenten muziek in. Vervolgens is er de verdieping in de naschoolse leerorkesten waar leerlingen van de basisscholen aan deel kunnen nemen. De gemeente subsidieert de leerorkesten in de brede scholen. Er zijn 5 leerorkesten die via het Cultuurknooppunt in samenwerking met de Wijchense amateurmuziekverenigingen een dekkend geheel over de gemeente vormen. Tot slot is er de specialisatie, waarbij via een tegemoetkoming in de muzieklessen, kinderen van de Wijchense muziekverenigingen zich verder kunnen bekwamen in het bespelen van een muziekinstrument.

Er is een muziekinstrumenten uitleenbank via het Cultuurknooppunt en de Stichting Samenwerkende Wijchense Muziekverenigingen. Kinderen die deelnemen aan de leerorkesten of Wijchense muziekverenigingen kunnen hieruit een muziekinstrument lenen. Voor het voortgezet onderwijs stelt de gemeente een bedrag beschikbaar via de regeling Cultureel Maatschappelijke Vorming.

C. *Wij hebben accommodaties voor amateurkunst en professionele beleving.*

De gemeente heeft een aantal accommodaties (tegen maatschappelijk tarief) beschikbaar gesteld, waar kunst en cultuur gemaakt en/of beleefd wordt.

- Kasteel Wijchen
- cultureel en educatief centrum ’t Mozaïek
- het Koetshuis naast Kasteel Wijchen
- Leemweg, huisvesting voor de Culturele Broedplaats
- MFA’s

Voor ’t Mozaïek bestaat een eigen gemeentelijke visie, waarin we nader ingaan op de betekenis en de functie van dit cultureel centrum voor Wijchen en de (culturele) infrastructuur.

D. *Het beeldend kunstbeleid is voor onbepaalde tijd beëindigd sinds 2010.*

Door de bezuinigingen is ons professionele beeldend kunstbeleid beëindigd. Dat betekent dat er geen uitvoering meer gegeven wordt aan het plaatsen van kunst in de openbare ruimte. Het kunstbeleid tot 2012 was ingestoken op plaatsing van beeldend kunst in de openbare ruimte. De visie op kunst in de openbare ruimte is dat Kunst moet ‘toevoegen’, aanzetten tot nadenken, anders leren kijken en is net als groen een onmisbare kwaliteit in de leefomgeving. Kunst is voor Wijchen méér dan een beeld op een sokkel; de omgeving is uitgangspunt. Hierbij is ook vastgesteld dat er betrokkenheid moet zijn van gebruikers en specifieke bewonersgroepen bij het tot stand komen en kiezen van kunst in de openbare ruimte.

E. *Het hoofddoel van het gemeentelijke erfgoedbeleid is het in stand houden en zorgvuldig beheren van het cultuurhistorische erfgoed.*

Daarbij zetten we ons cultureel erfgoed in de schijnwerpers. Erfgoed brengt de dorpen en stad Batenburg eigenheid, karakter en kwaliteit. Bovendien is erfgoed essentieel om de geschiedenis van een plek zichtbaar te maken en te houden. Erfgoed benutten bij gebiedsontwikkeling levert zowel een bijdrage aan de kwaliteit van de ontwikkeling als aan het behoud van waardevolle gebouwen, gebieden en structuren. We brengen de verhalen van ons erfgoed onder de aandacht bij een groter publiek. We delen cultuurhistorie bijvoorbeeld via: de erfgoedkaart, publicaties, tentoonstellingen, het documentatiecentrum van de historische vereniging, Museum Kasteel Wijchen, en de organisatie van de jaarlijkse Open Monumentendag.

F. *We hebben een gemeentelijke visie op het bibliotheekwerk. Daarin gaan we nader in op de betekenis en de functie van de bibliotheek voor Wijchen en de (culturele) infrastructuur.*

G. *We hebben een visie op evenementen. Daarin gaan we nader in op de betekenis en de functie van evenementen voor Wijchen, de (culturele) infrastructuur en toerisme.*

6.5 Uitgaven gemeente Wijchen aan cultuur en erfgoed

Kunst discipline	Begroting 2024
Activiteiten beeldende kunst	€ 20.000
Amateurkunst	€ 63.000
Bibliotheekwerk	€ 963.000
Musea	€ 209.000
Theater-podiumkunsten	€ 223.000
Cultuureducatie en combinatiefuncties cultuur	€ 292.000
Culturele activiteiten	€ 16.000
Cultuurhistorie	€ 27.000
Monumenten	€ 54.000
Archeologie Voor archeologie is geen apart budget. Kosten voor het uit te voeren archeologisch onderzoek en eventuele daaruit voortkomende publieksactiviteiten of informatie worden altijd gedragen door het project (‘de verstoorder betaalt’).	P.M.
TOTAAL	€ 1.867.000

Voor onderdelen binnen het cultuurbeleid ontvangt de gemeente een specifieke uitkering (SPUK). Zo is er de SPUK voor de combinatiefuncties en de SPUK voor het bibliotheekwerk (informatiepunt digitale overheid).

Deze middelen zijn niet in bovenstaande overzicht opgenomen.

Naast deze uitgaven zijn er kosten bij maatschappelijk vastgoed voor accommodaties die ook voor cultuur beschikbaar zijn.

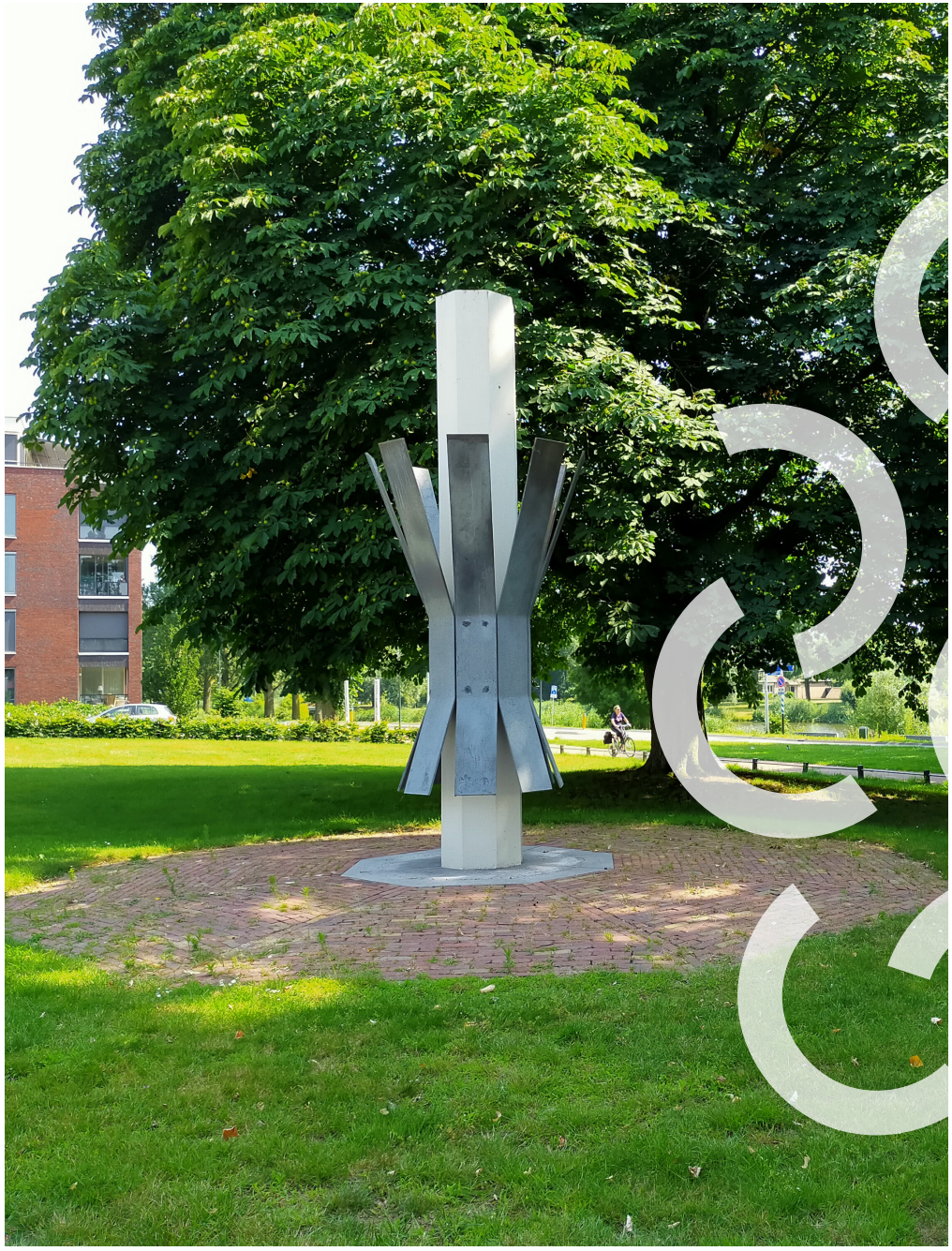

7. Wat speelt er in Wijchen in de cultuursector?

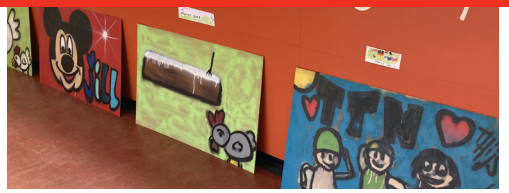

7.1 Gesignaleerde knelpunten uit de Wijchense culturele

We hebben een aantal (brainstorm) bijeenkomsten georganiseerd met de culturele sector in Wijchen om te achterhalen welke knelpunten in de Wijchense culturele infrastructuur ervaren worden. De opbrengst laat zich samenvatten in wat wordt verstaan onder de culturele infrastructuur in Wijchen en hoe deze geborgd kan worden.

Culturele infrastructuur en netwerkvorming

De culturele infrastructuur wordt gezien vanuit de sector als de bouwsteen van de samenleving die voor brede groepen mensen toegankelijk moet zijn. Diversiteit, zichtbaarheid en toegankelijkheid worden genoemd als cruciaal voor het duurzaam voortbestaan van de infrastructuur. Genoemde knelpunten voor de infrastructuur zijn toenemende personeelstekorten, vrijwilligersbestanden die teruglopen en jong publiek dat steeds moeilijker wordt bereikt. Vragen die hierbij spelen zijn: hoe behouden we kwalitatief hoogstaand aanbod en wie bepaalt dit? Hoe zorgen we voor verjonging in ons publiek en personeel, maar ook in onze visie en beleid?

Er moet een borging van het aanbod komen, een soort culturele kaart van Wijchen en haar infrastructuur. Hierin moet terugkomen wat was (erfgoed) wat is (huidige aanbod) en wat de toekomst brengt (waar de (gedeelde) ambities liggen). De culturele sector heeft behoefte aan passende kaders voor de infrastructuur die door de gemeente worden gegeven. De kaders geven aan wat de gemeente verstaat onder de culturele infrastructuur en waarom de culturele infrastructuur voor de gemeente van belang is. De sector komt met de invulling van het 'hoe'.

De culturele sector heeft een sterke behoefte aan een netwerk/denktank-overleg tussen de culturele Infrastructuur zelf, en tussen een jongerenpanel en een ouderenpanel. Hiervoor lijkt een bepaalde mate van coördinatie nodig. De lijntjes in het Wijchense culturele netwerk zijn in principe kort maar het ontbreekt aan een overkoepelend doel en ambitie. De eerste aanzetten daartoe stuiten snel op een gebrek aan uren en middelen, maar ook mandaat.

Een onafhankelijke coördinatie op de gezamenlijke doelen en ambities is gewenst, in ieder geval voor het opzetten van het netwerk. Een 'spin in het web' lijkt nodig die de korte lijntjes die er zijn en de energie die al stroomt verder aanjaagt. Deze persoon heeft ook de opdracht om lastige vragen te kunnen/mogen stellen. Het nog op te zetten netwerk en de 'spin in het web' moeten uiteindelijk met een overzicht van het aanbod (en daarmee ook de lacunes) komen, en een gemeenschappelijke ambitie en uitvoeringsagenda uitzetten. Zij vervullen hiermee een platformfunctie voor de rest van het veld waarbinnen de middelen gedeeld worden, innovatie van onderaf wordt gefaciliteerd en een bredere doelgroep wordt bereikt. Het netwerk zou er op den duur kunnen fungeren als platform voor Wijchense cultuurinitiatieven in de breedte.

Publieksbereik

Zichtbaarheid van cultuur is nodig om publiek te bereiken. Mensen weten vaak niet wat er allemaal te doen is. Hier ligt een belangrijke taak in eerste instantie voor de sector zelf. Maar dan blijft het nog altijd lastig om iedereen te bereiken. Vervolgens gaat het erom hoe aanbod en vraag naar cultuur/culturele activiteiten kunnen worden gekoppeld.

De sector ziet dat cultuur meer ongebonden wordt beleefd, los van het traditionele verenigingsleven. Om jongeren te bereiken kunnen de scholen worden ingeschakeld. Maar dé jongere bestaat niet. De hartekreet wordt geuit om aan te sluiten bij de dynamiek van de jongeren: waar worden zij blij van? Een schoolse setting werkt vaak averechts. Wellicht is de mogelijkheid om op een fysieke plek ongebonden cultuur te beleven (als een soort broedplaats voor muziek maken, rappen, etc.) die laagdrempelig toegankelijk is.

Amateurkunst en talentontwikkeling

De beoefening van cultuur gaat meer ongebonden. Deelname aan het traditionele verenigingsleven loopt terug. Terwijl de behoefte aan cultuur maken er wel is. Het is nodig dat de nu bestaande structuren in de amateurkunst aan verjonging (kunnen) gaan doen. Daarnaast moeten nieuwe culturele uitingen kunnen plaatsvinden, los van deze structuur. Een makersplek / hot-spot voor cultuur in de vrije tijd, een plek om te maken en te ontmoeten. Waar moet de nieuwe generatie cultuurinitiatieven en gezelschappen landen? Is dit in de bestaande infrastructuur of een nog te ontwikkelen plek? In ieder geval moet vraag naar culturele activiteiten en het aanbod beter op elkaar worden afgestemd, waarbij ook oog is voor het signaleren van talent, en deze gelegenheid bieden om verder tot ontwikkeling te laten komen. De gemeente zou hierin het initiatief moeten nemen om de aanpak te coördineren, verbindingen met andere sectoren te leggen, en een professionals en amateurs bij elkaar te brengen. Het vrijwilligersbeleid is een concreet probleem waar de amateurkunst tegen aan loopt. Het aantal vrijwilligers loopt terug en een nieuwe groep of generatie vrijwilligers heeft vaak te weinig tijd. Hiervoor wordt onder andere gekeken naar andere constructies voor vrijwilligers. In plaats van een vaste poule vrijwilligers die een jaar lang meedraaien kan er meer projectmatig gewerkt worden. Daarnaast zijn de (kunst)opleidingen in de provincie wellicht een goede doelgroep voor studenten/stagiaires.

Belangrijke randvoorwaarde voor cultuurparticipatie is bereikbaarheid (vervoer) en betaalbaarheid.

Netwerkvorming binnen en buiten de culturele sector

Samenvattend wat de culturele sector nu mist in de huidige kaders is:

1. De combinatiefunctionaris en de concretisering van de taak voor het dragen van een nog te vormen platform van culturele instellingen.
2. Cross-over tussen domeinen.
3. Sturing vanuit gemeentelijke kaders en (meer) mogelijkheden tot samenwerking tussen instellingen.

De Wijchense infrastructuur heeft sterke de behoefte aan een netwerk-/denktankoverleg tussen infrastructuur, jongeren- en ouderenpanel. Daarnaast het leggen van cross-overs tussen het sociale domein, de creatieve industrie, het MKB en de ondernemersvereniging. Het is belangrijk dat de infrastructuur een intrinsieke motivatie voelt en niet geprikkeld moet worden van boven. Thematisch werken wordt gezien als een goede werkwijze voor deze intrinsieke motivatie.

In de concretisering naar het ‘Hoe’ is het zo dat het netwerk de thema’s bepaalt met het veld. De rol van de gemeente Wijchen is vervolgens faciliterend, door middel van bijeenkomsten van het netwerk te initiëren en mede mogelijk te maken. Maar ook door opdrachten te geven op thema’s en hier subsidies voor te verstrekken en die inzetten op cross-over en samenwerking binnen het netwerk of daarbuiten.

‘Jongeren’ (12-18 jaar) wordt breed gedragen als eerste thema om mee te beginnen. Door gewoon te beginnen door ‘Learning by doing’ blijft de vaart erin. Belangrijk is dat deze opdracht in het geval van jongeren (ook) buiten het onderwijs om wordt gegeven, cultuur in de vrije tijd. Dit om de jongeren ook te werven vanuit intrinsieke motivatie.

Een onafhankelijke coördinatie op de gezamenlijke doelen en ambities is gewenst (de spin in het web). In ieder geval voor het opzetten van het netwerk. De sector vraagt de gemeente om dit te faciliteren. Daarnaast vraagt de sector aan de gemeente om middelen apart te zetten voor projecten die door de infrastructuur samen worden gedraaid en een klein deel voor burgerinitiatieven/talentontwikkeling; bij voorkeur een project dat kan bijdragen aan het versterken van pop/jongerencultuur.

7.2 Digitalisering als kans voor de culturele sector

De samenleving bevindt zich in een periode van transformatie door verregaande digitalisering, die in hoog tempo plaatsvindt. Onder invloed van toenemende digitale mogelijkheden verandert de creatieketen in de culturele en creatieve sector mee. Zo blijkt uit de Monitor Amateurkunst 2023 dat “online leren en tonen” inmiddels onlosmakelijk verbonden is met de beoefening van kunstzinnige, creatieve en muzikale activiteiten. Het bekijken van online voorbeelden of instructies is een van de belangrijkste manieren geworden voor beoefenaars om beter te worden in hun activiteit. Bijna een derde van de beoefenaars leert online. Daarnaast zijn internet en sociale media veelgebruikte podia om eigen werk te tonen, met name voor de beoefenaars die schrijven, fotograferen, filmen, tekenen, schilderen, beeldhouwen, naaien en knutselen.

Het is noodzakelijk om deze digitale transformatie in de sector aan te moedigen en te ondersteunen; om mee te kunnen, om de bedreigingen af te wenden die met deze transitie gepaard gaan en vooral om de kansen ervan te benutten.

De Raad voor Cultuur stelt in zijn advies dat verdere digitalisering van de culturele en creatieve sector kansen biedt voor creatieve vernieuwing en om meer mensen te bereiken en cultureel te inspireren. Ook draagt het bij aan de maatschappelijke relevantie en economische versteviging van de sector.

De digitale transformatie draagt in hoge mate bij aan de doelstellingen van cultuurbeleid. Ze biedt kansen voor het vernieuwen van creatie, het verrijken van het culturele aanbod, het vergroten en verbreden van publieksbereik en het verdiepen van de bezoekerservaring. Daarnaast vergroot een stevige digitale werkpraktijk de wendbaarheid van de sector in crises, en kan de digitale transformatie bijdragen aan de economische en maatschappelijke versterking van de sector. Er zijn fondsen die de digitale transformatie stimuleren.

[2] Digitalisering als kans.
De digitale transformatie van de culturele en creatieve sector.

Raad voor Cultuur, 6-9-2022.

8. Demografische ontwikkelingen in Wijchen

Fotograaf: Dick Vogelzang

De Regionale bevolkings- en huishoudensprognose 2022-2050 van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) en het CBS verwachten dat de bevolkingsomvang in de gemeente Wijchen in 2035 met 3,41% is gedaald ten opzichte van 2022. Deze verwachte bevolkingskrimp verklaren zij onder meer door de vergrijzing in Wijchen. Het aandeel 65-plussers groeit van 21,7% in 2021 naar 28,9% in 2035. Het aandeel jeugd en jongvolwassenen in Wijchen neemt volgens deze prognoses af. Tussen 2010 en 2020 is het aandeel jeugd tot 14 jaar al aanzienlijk gedaald; van 19% naar 15,2%. De verwachting is dat het aandeel jeugd verder afneemt. Het vooruitzicht volgens het CBS en het PBL is minder mensen in Wijchen, waarvan meer ouderen en minder jeugd. Om onze voorzieningenniveau op peil te houden heeft Wijchen in het strategisch Kompas 2035 het streven opgenomen om het inwoneraantal te laten toenemen. Hiervoor wordt er in de komende jaren flink bijgebouwd. Wij gaan er derhalve vanuit dat het inwonertal wel zal stijgen in de gemeente.

Wijchen heeft naar verhouding veel inwoners met een Nederlandse achtergrond en relatief weinig met een migratieachtergrond. Veruit het merendeel van de inwoners heeft een Nederlandse achtergrond (88%). Van de 12% inwoners met een migratie-achtergrond in Wijchen wonen verhoudingsgewijs iets meer inwoners met een Westerse achtergrond dan met een niet-Westerse achtergrond.

Het welbevinden van jongeren

In Wijchen, en in heel Nederland, zien we twee relevante trends. Het aantal jeugdigen neemt af (in absolute en relatieve zin), en het percentage jeugdigen in zorg neemt toe. Met andere woorden: terwijl er steeds minder jeugdigen zijn, krijgt een groter aandeel daarvan zorg. Met het overgrote deel van de jongeren gaat het goed. Uit de landelijke Jeugdmonitor 2022 van het CBS blijkt dat 81% van de jongvolwassenen zich gelukkig voelt. Dit percentage is wel gedaald t.o.v. tien jaar eerder, toen rond de 90% van de jeugd zich gelukkig voelde. Dit is zorgelijk aangezien er steeds meer signalen komen dat de mentale gezondheid van veel jongeren onder druk staat.

De coronapandemie is ook zeker van invloed geweest op het welbevinden van jongeren. Uit onderzoek van het CBS blijkt dat de mentale gezondheid van Nederlanders tijdens de coronacrisis achteruitgegaan is: 28 procent voelde zich naar eigen zeggen vaker eenzaam dan voor de coronacrisis. Angst, somberheid en stressgevoel kwamen bij 20 á 25 procent vaker voor. Voor weinigen pakte de coronacrisis gunstig uit. Uit veel onderzoek komt naar voren dat met name de jongeren en alleenstaande ouderen het mentaal zwaar hadden.

Zo'n 15% van de jongeren komt ooit in een kwetsbare positie. Kunst en cultuur kunnen helpen hun draagkracht te vergroten. De problemen in het leven van de jongere zijn dan niet opeens opgelost, maar de jongere voelt wel meer dat hij/zij/die het leven weer in eigen hand kan nemen. Er ontstaat weer perspectief.

Uit de monitor amateurkunst 2023 blijkt dat van de 12- tot 19-jarigen 62% kunstzinnig, creatief of muzikaal actief is. De soorten kunstactiviteiten waar jongeren zich mee bezig houden zijn: beeldend werk (23%), een muziekinstrument bespelen (21%), kunstzinnige fotografie of film (19%), zingen (13%), creatief schrijven (13%), dansen (11%) of theater (5%). Binnen deze categorieën zijn de hiphopdisciplines (rap en spoken word, breakdance, graffiti o.a.) op dit moment enorm populair. Jongeren organiseren zich vaker informeel en in tijdelijke projecten, zij verbinden zich minder snel aan een vereniging.

Om jongeren te bereiken voor kunst en cultuur is het van belang om jongeren regie te geven en het experiment te stimuleren. Hierbij dient veiligheid geboden te worden zodat jongeren zich thuis voelen. Betrokken coaching draagt ook bij aan succesvol bereik. Stem als cultuursector en sociale sector doelen op elkaar af en leer van elkaar.

Daarnaast is het belangrijk om aan te sluiten bij de belevingswereld van jongeren. Hoe beleven zij kunst? De huidige generatie heeft een sterke Do It Yourself (DIY)-mentaliteit. Zij vinden hun eigen muziekles op internet, maken filmpjes, leren breakdance moves van elkaar, schrijven een gedicht en dragen dat ritmisch voor (spoken word), spelen in een band.

Toenemende vergrijzing; vitaal ouder worden

In de gemeente zal het aandeel ouderen ten opzichte van de totale bevolking verder toenemen. Voor de culturele sector is dit een ontwikkeling waar rekening mee gehouden moet worden. Cultuur kan ook een bijdrage leveren aan vitaal ouder worden. Actieve cultuurparticipatie heeft een positief effect op het welzijn van ouderen, hun vitaliteit en gezondheid. Deelnemen aan cultuur kan problemen verzachten die vaak met ouderdom gepaard gaan, zoals eenzaamheid, niet meer mee kunnen doen en dementie. Daarnaast willen ouderen gewoon graag hun talenten (blijven) gebruiken, (her)ontdekken en ontplooien, en daarbij deskundig en professioneel begeleid worden. Natuurlijk zijn er ook ouderen die niet per se voor de kunst deelnemen aan culturele activiteiten, maar vooral iets nieuws willen leren, gezamenlijk in een positieve groepssfeer. Kunst leent zich daar goed voor. Zeker wanneer de activiteit wordt begeleid door een kunstprofessional die goed kan communiceren met ouderen, kan inspelen op de behoeften van ouderen en interesse heeft in deze doelgroep.

Armoede

Van alle huishoudens in de gemeente Wijchen leeft 10,4% van een inkomen tot 120% van het sociaal minimum (2021 bron: CBS). In Nederland heeft 12,7% huishoudens een inkomen tot 120% van sociaal minimum. In die Wijchense huishoudens gaat het om zo'n 2.800 personen. 7% van alle kinderen tot 18 jaar leeft in een gezin dat rond moet komen van een inkomen tot 120% van het sociaal minimum. Dat komt neer op zo'n 500 kinderen tot 18 jaar.

Armoede beïnvloedt de mogelijkheden tot participatie op vele vlakken in de samenleving. Waar 64% van de algemene bevolking in Nederland zegt vaak activiteiten te ondernemen, is dit 37% onder personen met een laag inkomen. 35% van de mensen die armoede ervaren voelt zich hierdoor buitengesloten. Voor mensen in armoede is het belangrijk dat zij deel kunnen nemen aan betaalbare en kwaliteitsvolle activiteiten. Die kunnen het sociaal isolement doorbreken. Daarom is het belangrijk om drempels weg te nemen en cultuur voor iedereen bereikbaar, beschikbaar en betaalbaar te maken.

Mensen met een handicap

Voor mensen met een lichamelijke of verstandelijke beperking zijn de drempels om aan kunst en cultuur te doen hoog. Ook de afgelopen jaren zijn zij niet meer gaan meedoen aan culturele activiteiten. Hoe komt dat?

Mensen met een handicap hebben vaak weinig te besteden en mogen het geld vanuit de Wet Langdurige Zorg en de Wmo niet gebruiken voor sociale uitstapjes en vrijetijdsbesteding.

Ook zijn culturele lessen, podia en festivals nog onvoldoende toegankelijk.

Naast praktische belemmeringen – zoals moeilijk ergens (binnen) kunnen komen – ervaren mensen inhoudelijke belemmeringen: aanbod dat geen rekening houdt met beperkingen, docenten zonder kennis van de doelgroep, verkeerde beelden over mensen met een beperking en over wat zij te bieden hebben. Hierdoor voelen zij zich niet welkom

9. De waarde van cultuur; een beschouwing

9.1 De maatschappelijke en economische waarde van cultuur

Een multidisciplinaire groep van sociologen, economen en psychologen, verbonden aan de Rijksuniversiteit Groningen, zocht antwoorden op de vraag wat de waarde is van cultuur. Zij komen in het onderzoek tot een aantal interessante conclusies over de waarde van cultuur. Een aantal hiervan luidt:

- Cultuur draagt bij aan zingeving aan het leven van mensen en aan hun plaats in een samenleving. De onderzoekers noemen dit de allerbelangrijkste waarde van cultuur. Zingeving is ook onderdeel van positieve gezondheid. In ons Gezond en Actief Leven Akkoord gaan we ook uit van positieve gezondheid.
- Daarmee sluit deze waarde aan bij de volgende dat cultuurparticipatie een substantiële bijdrage levert aan zowel mentale als fysieke gezondheid.
- Cultuureducatie draagt bij tot cognitieve vaardigheden. Dit geldt echter in de eerste plaats voor cognitieve vaardigheden op het vlak van cultuur zelf.
- Op verschillende vlakken leveren culturele activiteiten een bijdrage tot de groei van (de lokale) economie. Van cultuur gaan multipliereffecten uit die echter moeilijk empirisch hard te maken zijn.
- Deelname aan culturele activiteiten leidt zowel tot het versterken van de sociale banden binnen de eigen groep (bindende sociale cohesie) als het aanhalen van sociale banden met vreemden of onbekenden (overbruggende sociale cohesie). Bovendien genereert cultuurparticipatie de toename van sociaal kapitaal.

De waarde van cultuur volgens de Raad voor Cultuur

De Raad voor Cultuur onderstreept de waarde van cultuur . De raad benadrukt de verbindende, inspirerende en prikkelende kracht van cultuur die mensen bij elkaar brengt, uitdaagt en nieuwe perspectieven biedt. Die waarde van cultuur werd in de coronacrisis steeds opnieuw bevestigd. De Raad stelt dat vele onderzoeken hebben laten zien hoezeer cultuur het 'samenleven' verrijkt. Cultuur verstevigt sociale banden. Cultuur vergroot de mentale (en soms ook fysieke, denk aan dans of circus) gezondheid van mensen. Cultuur schept gedeeld plezier (denk aan theater, concert, festival, fanfare, koor, bloemencorso en oude ambachten). Cultuur bevordert de creativiteit van makers, deelnemers en publiek. Cultuur kleurt de straat. Cultuur maakt gemeenten en steden aantrekkelijker voor bewoners en ondernemers. Bruisende straten zijn cruciaal voor de leefbaarheid in elke gemeente. Cultuur helpt mensen ook zich te leren uiten en elkaar te verstaan. Een kind dat niet meekomt met rekenen, danst misschien de sterren van de hemel. Een jongere die zijn emoties niet goed kwijt kan, vindt wellicht in tekenen of zingen een uitlaatklep. Culturele ontmoetingen zorgen ervoor dat mensen op een prikkelende manier in aanraking komen met ideeën, werelden en kanten van zichzelf en de ander die ze nog niet kenden, en die stof bieden tot nadenken. Dit zijn essentiële waarden van cultuur, helemaal in een tijd waarin polarisatie op de loer ligt en nuance vaak ver te zoeken is op sociale media. De raad voor Cultuur adviseert de gemeenten om na de coronacrisis de lokale culturele infrastructuur te versterken. Dit geldt vooral voor een aantal terreinen die zich op lokaal niveau afspelen: amateurkunst, cultuureducatie, bibliotheken, en erfgoed . Deze voorzieningen staan al langer onder druk. De coronacrisis heeft hun slagkracht verder verkleind. Tegelijk ontstaat juist hier de verbinding in de maatschappij: het gaat om plekken waar mensen samenkomen om verhalen, visies, zorgen en ervaringen te delen, zich creatief of artistiek te ontwikkelen, hun kennis te verdiepen en zich als gemeenschap te verrijken.

9.2 Cultuurparticipatie als stimulans voor de mentale en fysieke gezondheid

Aan de hand van drie omvangrijke studies uit Noorwegen, Schotland en Italië hebben de onderzoekers van de Rijksuniversiteit Groningen hard gemaakt dat cultuurdeelname een positief effect heeft op de (subjectief ervaren) gezondheid van mensen. De uitkomsten van de onderzoeken laten zien dat deelname aan zowel passieve als actieve culturele activiteiten significant gerelateerd is aan een goede gezondheid, minder gevoelens van bezorgdheid en depressie en een hogere tevredenheid met het leven. Cultuurdeelname (evenals sport) weegt zwaarder op welzijn dan andere factoren als werk, inkomen, opleiding en sociale positie. Cultuurdeelname past in de actieve levensstijl die vereist is als het gaat om mentaal en fysiek welzijn. Voor een algemeen gevoel van welbevinden, gaat het erom dat mensen participeren in betekenisvolle activiteiten die al hun menselijke vermogens uitdagen. Culturele activiteiten nemen daarbinnen een belangrijke plaats in. Vooral bij ouderen werkt de sociale dimensie van de cultuurparticipatie als een prikkel om actief te blijven.

Uit een analyse van 900 onderzoeken van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) blijkt dat het actief of passief beleven van kunst de gezondheid en het algehele welbevinden van mensen bevordert . De WHO roept daarom beleidmakers op om meer te laten investeren in culturele interventies in de gezondheidszorg. Uit de onderzoeken blijkt dat de kunsten op verschillende manieren een positief effect kunnen hebben op zowel de geestelijke als de lichamelijke gezondheid van mensen. Door het beoefen van diverse kunstvormen kunnen gezondheidsproblemen voorkomen worden en kunnen daarnaast een positief effect hebben op het omgaan met ziekte en de behandeling hiervan. Door naar muziek te luisteren of zelf muziek te maken, kunnen mensen minder last hebben van bepaalde bijwerkingen van behandelingen bij kanker. Dans kan bijvoorbeeld de motoriek bevorderen van parkinsonpatiënten. Het maken van beeldende kunst leidt tot een betere mentale gezondheid, beter geheugen en minder negatieve emoties.

De bevinding dat cultuur een substantiële bijdrage levert positieve gezondheid is na de coronacrisis extra relevant om de waarde van cultuur te onderstrepen.

De kracht van creativiteit

Namens het rijk, wijst de staatssecretaris van Cultuur, op de positieve effecten van cultuurparticipatie voor mensen zelf en voor de samenleving als geheel. In haar Kamerbrief - De kracht van creativiteit - geeft de staatssecretaris aan dat “samen cultuur maken mensen verbindt, hun veerkracht versterkt en hun persoonlijke ontwikkeling stimuleert. Daarnaast weten we uit onderzoek dat zelf aan cultuur deelnemen, bijdraagt aan de gezondheid van mensen. Samen cultuur maken heeft dus voordelen voor het individu en voor de samenleving als geheel.” Daarom gaat zij het volgende doen:

- Investeren in de sectorontwikkeling en -vernieuwing van amateurkunst. Ruim zeven miljoen mensen in Nederland doen aan amateurkunst. Tegelijk blijken voorzieningen voor amateurs kwetsbaar. De staatssecretaris zet in op een **Nationaal Akkoord Amateurkunst** met afspraken tussen OCW, IPO en VNG over een structurele, samenhangende aanpak van de ondersteuning van amateurkunstgroepen.
- Met de staatssecretaris van VWS investeert zij in het versterken van mentale gezondheid via cultuurdeelname in het **Programma Cultuurparticipatie**. Via dit programma wordt samenwerkingen tussen de culturele en creatieve sector en het sociale domein gestimuleerd. De inzet is om meer mensen in een kwetsbare positie te bereiken.

9.3 Economische waarde van cultuur

De waarde van cultuur laat zich ook uitdrukken in een economische waarde. Hiermee bedoelen we dat investeren in cultuur loont en meerwaarde oplevert voor de woonomgeving, werkgelegenheid, innovatie, het vestigingsklimaat en de recreatiewaarde. Dat die waarde er is, daarover twijfelt inmiddels bijna niemand meer. Cijfers ondersteunen deze waarde van cultuur . Als we kijken naar werkgelegenheid, dan is de culturele en creatieve sector goed voor 4,1% tot 4,5% van de werkgelegenheid van Nederland. Het gaat om 330.000 tot 368.000 banen (c.q. arbeidsjaren) en om 410.000 werkzame personen. Als we kijken naar bedrijven, dan telde Nederland in 2020 206.000 bedrijfsvestigingen in de creatieve sector; dat is 11,5% van het totale aantal bedrijfsvestigingen. Als we kijken naar de toegevoegde waarde, dat wil zeggen de waarde die door de sector wordt toegevoegd aan de goederen en diensten die worden geproduceerd, dan voegt cultuur € 26,5 miljard toe aan het bbp in 2018.

9.4 Culturele bijdrage aan maatschappelijke opgaven

In opdracht van de Vaste Commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van de Tweede Kamer heeft Bureau Berenschot onderzocht hoe de culturele sector meerwaarde heeft voor maatschappelijke vraagstukken en bovendien daarmee het verdienvermogen kan vergroten. Met als doel om te komen tot een stabiele en (financieel) sterkere sector. Berenschot concludeert in zijn onderzoek dat de culturele sector kan bijdragen aan maatschappelijke opgaven. De onderzoekers onderscheiden drie vormen van bijdragen: het creëren van bewustwording, het bieden van handelingsperspectief en het bewerkstelligen van duurzame effecten.Tegelijkertijd constateren de onderzoekers dat de inkomsten van de culturele sector tussen 2009 en 2019 met slechts 4% zijn toegenomen; ter vergelijking: het bbp steeg in die periode met 30%. Ook de bijdragen aan andere domeinen worden vooral gefinancierd uit bestaande culturele potjes, dus de taart wordt niet groter. “De eigen inkomsten en private bijdragen voor de culturele sector zijn, ondanks alle aandacht voor cultureel ondernemerschap, beperkt toegenomen en hebben de afname van subsidies in die jaren nauwelijks kunnen compenseren”, stelt Bastiaan Vinkenburg, sectorleider Kunst & Cultuur bij Berenschot. “Daar kwam vervolgens de dreun van de coronacrisis nog overheen. De culturele sector heeft nieuw perspectief nodig in het vergroten van het verdienvermogen, want bestaande geldstromen nemen niet toe.”De grootste kans voor vergroting van het verdienvermogen ligt volgens Berenschot in het aanboren van bronnen uit andere sectoren die wél profiteren van de bijdragen die de culturele sector levert aan taaie vraagstukken in die sectoren. Berenschot introduceert hiervoor het concept van maatschappelijk opdrachtgeverschap, waarbij maatschappelijke organisaties en andere domeinen culturele initiatieven financieren.

Maatschappelijke opgaven

Maatschappelijke opgaven zijn de grote onderwerpen waarvoor overheden de komende jaren aan de lat staan, maar die niet alleen door overheden kunnen worden opgelost. Het is onvermijdelijk dat maatschappelijke organisaties, bedrijven, onderwijs- en kennisinstellingen en burgers een directe of ondersteunende bijdrage leveren. Voorbeelden van actuele maatschappelijke opgaven zijn: leefbaarheid vergroten van wijken en steden, kansenongelijkheid verminderen, zorguitgaven beheersen en landbouw verduurzamen. Vaak zitten bestaande systemen de oplossingen van deze opgaven in de weg. Het zijn taaie vraagstukken, door sommige onderzoekers ook wel wicked problems genoemd, omdat ze niet via het gebruikelijke plan van aanpak opgelost kunnen worden. Bij taaie vraagstukken volgen diagnose en therapie elkaar niet op. Aanpakken zijn juist zoekend en in kleine stapjes. Processen zijn interactief en telkens in staat van aanpassing, verfijning en verbetering. Dat vraagt om andere en meer creatieve aanpakken. De culturele sector kan hierin een waardevolle rol vervullen en zodoende een bijdrage leveren aan diverse maatschappelijke opgaven. De meerwaarde die de culturele sector kan bieden, komt voort uit de unieke eigenschappen van kunst en cultuur. Makers staan midden in de samenleving, verhouden zich daartoe en kunnen zeer geëngageerd zijn. Het met verbeeldingskracht en creativiteit opzoeken van complexiteit, dilemma’s, dubbelzinnigheden en dergelijke maakt het mogelijk om constructief te werken aan grote en betekenisvolle vraagstukken. Welke mogelijke bijdragen aan maatschappelijke opgaven kan de culturele sector leveren?

De onderzoekers geven hierin volgende voorbeelden:

- De gezondheid en het welzijn van burgers verbeteren
  → *Preventie en curatie, positieve gezondheid, kwaliteit van leven*.
- Helpen minderheidsgroepen hun stem te vinden en hun identiteit uit te drukken
  → *Zelfredzaamheid, kansengelijkheid, emancipatie.*
- Op individueel niveau het respect voor anderen en het empathisch vermogen vergroten
  → *Sociale cohesie, polarisatiebestrijding.*
- Bijdragen aan het zogeheten innovatief vermogen van de samenleving
  → *Creatieve vaardigheden, 21st century skills.*
- Steden en stadswijken nieuw leven inblazen
  → *Leefbaarheid, aantrekkingskracht, veiligheid, grondwaardestijging.*
- Een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van de creatieve industrie in een land
  → *Werkgelegenheid en economische spin-off.*
- Bijdragen aan het functioneren van democratische systemen
  → *Mediawijsheid, informatievoorziening, vertrouwen in de overheid.*

Publieke financiering

Publieke financiering van de culturele sector is hierbij een noodzakelijke voorwaarde, om de basis te leggen van een culturele infrastructuur en de kern van de culturele activiteiten", aldus Vinkenburg. "Inkomsten uit bijdragen aan maatschappelijke opgaven zijn geen alternatief voor publieke financiering, maar een plus hierop die de sector kan versterken."

Een groot deel van deze plus, de financiering van culturele bijdragen aan maatschappelijke opgaven, is nu al overheidsgeld. Het betreft met name culturele projectsubsidies, programma's en regelingen van overheden (rijk, provincies en gemeenten) en cultuurfondsen, zoals het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie, het Fonds voor Cultuurparticipatie, het Mondriaan Fonds en het Fonds Podiumkunsten.

Cultuur is van grote betekenis voor de samenleving en wordt gezien als een goed of een dienst waarvan de overheid het gebruik wil stimuleren. Vanuit het perspectief van publieke waarde dragen de verschillende overheidslagen via subsidies en andere publieke middelen bij aan de culturele sector. In het geval dat de culturele sector erin slaagt in toenemende mate een bijdrage te leveren aan maatschappelijke opgaven, legitimeert dit de verhoging van publieke bijdragen, ook uit andere beleidsdomeinen. Daarbij stellen de onderzoekers dat het leveren en financieren van bijdragen aan opgaven nadrukkelijk niet alleen een taak en zorg zijn van de culturele sector en de beleidsmakers die zich met die sector bezighouden, maar ook en vooral van de andere sectoren. In tegenstelling tot eigen inkomsten, komen de verdiensten van de maatschappelijke waarde vaak niet direct ten goede aan de culturele sector. Het zijn namelijk andere maatschappelijke domeinen en daarmee andere spelers in de samenleving aan wie de (maatschappelijke of economische) voordelen toevallen. Een praktisch voorbeeld is de zorgsector, waarvan de financiering is ingericht rond diagnose en curatie maar de interventies vanuit de culturele sector vooral bijdragen aan preventie en betekenisvol leven (positieve gezondheid). Het kan dus ook gaan om het beperken van maatschappelijke kosten in de toekomst. Hier verdient de culturele sector echter niet direct aan.

Binnen het cultuurbeleid is aandacht nodig voor het verruimen van de mogelijkheden om, als gesubsidieerde culturele instelling, meer en/of andere activiteiten te ontplooien dan degene waarover met de subsidiegevers prestatieafspraken zijn gemaakt. Als zich een opgave of vraagstuk aandient waar een creatieve, waardevolle oplossing voor kan worden ontwikkeld, dan is het bevorderlijk als de instelling of de maker ruimte, tijd en middelen heeft om te werken aan oplossingen. Dat betekent ook ruimte om te experimenteren, te falen, een nieuwe weg in te slaan en alternatieven te verkennen. Een randvoorwaarde hiervoor is een structurele financiering vanuit overheden waarmee een duurzame en solide culturele basis geborgd is.

Vanuit deze infrastructuur kunnen in de kern culturele activiteiten worden gerealiseerd en kan als plus, met bredere financiering uit meer publieke bronnen, worden gewerkt aan oplossingen voor maatschappelijke opgaven.

Partijen uit andere sectoren kunnen worden gestimuleerd om hun vragen duidelijk uit te spreken. Waar het nu over het algemeen de culturele sector is die het initiatief neemt om met creatieve oplossingen te komen, kunnen andere sectoren worden aangespoord om zelf onderwerpen en vraagstukken te formuleren en te agenderen, en om de culturele sector uit te nodigen aan oplossingen bij te dragen. Bovendien kunnen zij worden aangemoedigd om in hun financieringssystematiek drempels weg te nemen voor het verstrekken van opdrachten aan creatieve partijen of voor het vergoeden van culturele interventies. De onderzoekers verwachten echter niet dat de andere sectoren zelf gemakkelijk komen tot vraagarticulatie en passende culturele partners vinden. Partijen als zorginstellingen, woningcorporaties, landbouwcoöperaties vinden de makers en culturele instellingen niet vanzelf en bovendien begrijpen zij niet altijd elkaars taal en processen. Er zijn in het land goede ervaringen met intermediairs uit de landelijke, provinciale en lokale ondersteuningsstructuur. Ondersteunende instellingen, landelijk en provinciaal, bundelen ervaring, kennis, expertise en netwerk, bijvoorbeeld op het gebied van kunst in de zorg. Zij kunnen daarmee functioneren als aanjager en intermediair. Zij voorzien partijen uit andere domeinen van kennis over de waarde van kunst en cultuur en bijdragen die makers en culturele organisaties kunnen leveren aan opgaven in andere domeinen, waarmee samenwerking en opdrachtgeverschap worden gestimuleerd. Daarnaast verbinden zij maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven aan de culturele en de creatieve sector. In het kader van het stimuleren van maatschappelijk opdrachtgeverschap zijn deze rollen erg behulpzaam, zo niet onmisbaar, zowel voor de culturele sector als andere domeinen. Een succesfactor voor samenwerking is nabijheid.

10. Uitvoeringsagenda 2024-2028

In dit hoofdstuk hebben we een uitvoeringsagenda samengesteld. De agenda bevat alle voorgenomen nieuwe concrete acties die bij moeten dragen aan de ambities en doelen zoals we hebben geformuleerd in hoofdstuk 5 van deze nota.

In de agenda geven we ook en prioritering aan. We kunnen namelijk niet alles tegelijk. We willen beginnen met die acties die we belangrijkste vinden en/of waarop urgentie zit. Voor een deel zal dit ook in combinatie met andere beleidsvelden gaan. Zoals de uitvoering van het Gezond en Actief Leven Akkoord waarin we de verbinding tussen het sociaal domein en cultuur aanhalen.

In de uitvoeringsagenda hebben we ook een begroting opgenomen waarin de financiële consequenties in beeld zijn gebracht, voor zover we die nu kunnen overzien. Daar waar we geen zicht hebben op de kosten, hebben we een PM-post geformuleerd. De dekking van de kosten voor deze nieuwe activiteiten vallen uiteen in drie categorieën:

1. Dekking is reeds voorzien in onze meerjarenbegroting 2024-2027.
2. Dekking komt uit de bestemmingsreserve Cultuur en het Cultureel Ontwikkelingsfonds.
   In deze reserves zit in totaal eenmalig een bedrag van € 277.000.
3. Dekking moet gevonden worden waarvoor een financiële afweging volgt in de perspectiefnota.

UITVOERINGSPROGRAMMA CULTUUR 2024-2028

Ambities	Doelen	Nieuwe acties	Prioritering Hoog/ Middel/Laag	Financiële consequenties				
				Kosten		Dekking		
				€	S of I	Meerjaren-Begroting 2024	Bestemming-reserve Cultuur	Perspectief Nota 2024
De basis van de culturele infra-structuur is op orde	De basisvoor-zieningen in de culturele infrastructuur in stand houden.	1. Extra subsidie voor instandhouding theater 't Mozaïek.	H	PM PM	S I	80.000 359.000	-	PM
		2. A) Nieuwe ontwikkelingen bibliotheek-werk volgen landelijke ontwikkelingen. In onze visie bibliotheekwerk 2024-2027 staan doel en opdracht beschreven. B) Extra subsidie voor onontkoombare kostenstijging in 2024.	M H	16.000 71.000	I I	16.000 71.000	- -	- -
		3. Museum Kasteel Wijchen beheert de gemeentelijke archeologiecollectie in het depot in het koetshuis. Er is een onontkoombare kostenstijging voor beheer.	H	PM	S	-	-	Ter afweging in de perspectiefnota
		4. A) Ondersteuning documentatiecentrum historische vereniging; en Onderzoek naar structurele oplossing. B) Indexering structurele subsidie.	H H	7.000 1.000	I S	- -	7.000 -	 Ter afweging in de perspectiefnota
	Een sterker cul-tureel netwerk door het creëren van een cultuur platform.	5. A) Kwartiermaker aanstellen die behoefte ophaalt vanuit het culturele veld en aan-sluiting onderzoekt met sociaal domein; Kwartiermaker treft voorbereidingen voor B). B) Het inrichten van een cultuurplatform en inzet van een combinatiefunctie "cultuurcoach", te koppelen aan het Cultuurknooppunt.	H H	30.000 48.000	I S	- 48.000	30.000 -	-

De basis van de culturele infra-structuur is op orde	Meer beleving van ons erfgoed in combinatie met het landschap geeft karakter aan onze gemeente en kan haar identiteit versterken.	6. Het Romeins verleden in Wijchen meer zichtbaar maken (aansluiting op Masterplan van GMR).	M	20.109	I	20.109	-	
		7. Het thema (de strijd tegen het) water meer zichtbaar maken. Zoals de waternoodramp in Maas en Waal van 1926.	M	10.000	I	-	10.000	-
		8. We onderzoeken hoe we archeologie voor jongeren aantrekkelijker kunnen maken.	L	5.000	I	-	5.000	-
Ieder kind kan deel-nemen aan een breed en hoogwaardig aanbod van cultuur-educatie	Een sterke positie van cultuureducatie.	9. Samen met het onderwijs cultuureducatie stevig verankeren in het curriculum via een mission statement (cultuureducatie behoort tot de basisvaardigheden), inclusief een doorgaande leerlijn PO-VO.	M	0 Inzet uren	I	-	-	-
		10. De positie van het cultuurknooppunt als de cultuur-educatiemakelaar verder verstevigen, door onder andere regionale verbreding. Ook huisvesting van het Cultuurknooppunt hoort hierbij.	M	13.750	S	13.750	-	-
		11. We onderzoeken hoe we de toegankelijkheid van muziekeducatie kunnen borgen, of de huidige systematiek nog voldoet bij de behoefte naar muziekeducatie, en hoe wetalentontwikkeling kunnen stimuleren.	L	0 Inzet uren	I	-	-	-

De sociale binding en het welzijn van onze inwoners versterken door cultuur-participatie	Versterken van de structuur voor amateurkunst-beoefening.	12. Het inzetten van een combinatiefunctie verenigingsondersteuner voor de amateurkunst verenigingen (inclusief erfgoed verenigingen). Ter ondersteuning van bestuurlijk-organisatorische vraagstukken en het vrijwilligersbeleid.	H	30.000	S	30.000	-	-
	Meer verbinding maken met het sociaal domein.	13. We maken een plan voor integratie van cultuur met het sociaal domein. Dit is gekoppeld aan ons uitvoeringsprogramma van de “brede SPUK” GALA.	M	Onder-deel van 5A)	I	-	-	-
		14. **Cultureel ontwikkelfonds** ter versterking van de binding cultuur met sociaal domein (zie ook nr. 15). Uit het fonds projecten ondersteunen; bijdrage als eenmalige impuls.	M	160.000	I	-	160.000	-
		15. We zien potentie in de ontwikkeling van bestaande initiatieven klassieke muziek festivals van nationaal niveau, ook te koppelen aan cultuurparticipatie ouderen en jongeren alsmede in talentontwikkeling.	M	60.000	I	-	60.000	-
	Meer cultuurparticipatie door jongeren.	16. Deelname aan Kunstbende, om jongeren beter te bereiken.	H	3.000	I	3.000 (in Begroting 2023)	-	-
		17. Young Wijchen inbedden in de culturele infrastructuur, als onderdeel cultuurplatform. Voor de behoefte aan cultuurparticipatie onder jongeren, levert dit een plan van aanpak op hoe cultuurparticipatie onder jongeren verder te vergroten.	H	5.000	I	-	5.000	-

	Minder drempels	18. Stimuleren cultuurdeelname in de vrije tijd onder ouderen door deelname aan Max Vitaal.	M	3.000	S	-	-	Ter afweging in de perspectiefnota
TOTAAL INCIDENTEEL met dekking						469.109	277.000	
TOTAAL STRUCTUREEL p/j met dekking						171.750		

Voor de actiepunten 1 en 3 hebben we de kosten nog niet definitief. Als onderdeel van de basis vinden wij het belangrijk dat hierover in 2024 een financiële afweging wordt gemaakt op basis van een voorstel aan de gemeenteraad. Een voorstel voor het theater volgt in februari 2024. In de meerjarenbegroting is reeds rekening gehouden met een uitzetting. De beheerkosten voor onze archeologische collectie betrekken we in de perspectiefnota (huidige kosten voor beheer zijn € 7.000).

Gewenste actiepunten waarvoor geen dekking is en waarvoor te zijner tijd een financieel voorstel volgt.

Ambities	Doelen	Nieuwe acties	Prioritering Hoog/ Middel/ Laag	Financiële consequenties		
				Kosten		Geen dekking
				€	S of I	In een later stadium af te wegen en te besluiten.
De basis van de culturele infra-structuur is op orde	Meer beeldende kunst in de openbare ruimte.	19. Een kunstwerk toevoegen in Huurlingsedam. Inschatting kosten €80k	L	PM	I	Al naar gelang de ambitie is om een kunstwerk toe te voegen, kan hiervoor budget beschikbaar gesteld worden via een apart voorstel.
		20. Een kunstwerk toevoegen in Wijchen-West.	L	PM	I	Al naar gelang de ambitie is om een kunstwerk toe te voegen, kan hiervoor budget beschikbaar gesteld worden via een apart voorstel.
	Meer beleving van ons erfgoed in combinatie met het landschap geeft karakter aan onze gemeente en kan haar identiteit versterken.	21. Het Romeins verleden in Wijchen meer zichtbaar maken (aansluiting op Masterplan van GMR).	M	PM	I	Al naar gelang de ambitie is om het Romeins verleden meer te verbeelden kan extra budget beschikbaar gesteld worden via een apart voorstel.

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5518
Extern Zaak ID	Z/23/161784
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	4 juli 2024
Agendapunt	4.2.i
Titel	Achtergrondinformatie: 161784 Informatienota Advies aan de raad n.a.v. evaluatieonderzoek financiële bijdrage aan Dorps- en Stadsontwikkelingsplannen
Organisatieonderdeel	Griffie Wijchen
Eigenaar	Berendsen, Linda
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	
Portefeuillehouder(s) Wijchen	
Telefoonnummer steller	0646824264
E-mail adres steller	l.berendsen@wijchen.nl

Bijlagen
161784 Informatienota Advies aan de raad n.a.v. evaluatieonderzoek financiële bijdrage aan Dorps- en Stadsontwikkelingsplannen
Bijlage 1 Evaluatie subsidieregeling DOP en SOP gemeente Wijchen
Tekst inspreker leefbaarheidsgroep Bergharen

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Stukken Agendacommissie Wijchen	19 januari 2024
Commissievergadering Wijchen	8 februari 2024
Raad openbaar Wijchen	29 februari 2024
Raad openbaar Wijchen	**4 juli 2024**

Voorgesteld besluit

Openbaar Zaaknummer: Z/23/161784

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Advies aan de raad n.a.v. evaluatieonderzoek financiële bijdrage aan Dorps- en Stadsontwikkelingsplannen

Datum: 10 januari 2024

Kernboodschap
De raadswerkgroep Inwonersparticipatie heeft diverse besluiten van de raad uitgevoerd m.b.t. het evalueren van de financiële bijdrage voor het uitwerken van de stads- en de dorpsontwikkelingsplannen.
Via deze informatienota geeft de raadswerkgroep het advies aan de raad om het college o.a. te verzoeken om in/bij de perspectiefnota 2024 met een voorstel te komen hoe het op te stellen kader "Participatie en co-creatie" en de passage in het Strategisch Kompas Wijchen2035 over het wijk- en kerngericht werken te verbinden.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
20-10-2022	Strategisch Kompas Wijchen2035, raadsversie (87361)
06-11-2014	14 AZ 060 Raadsbreed amendement "Budget 2015 uitwerkgroepen Dorpsontwikkelingsplannen" bij Begroting 2015
31-10-2013	13 AZ 293 Raadsbrede motie "Budget 2014 uitwerkgroepen Dorpsontwikkelingsplannen" bij Begroting 2014
23-06-2011	11 AZ 096 Raadsbrede motie "Dorpsontwikkelingsplannen" bij Kaderbrief 2012 - 2015
02-06-2009	09 AZ 191 Dorpsontwikkelingsplannen

Toelichting

De raadswerkgroep Inwonersparticipatie neemt u graag mee in de geschiedenis die de aanleiding is geweest van de onderzoeksopdracht die zij gegeven heeft.

<u>Stuurgroep Dorpsontwikkelingsplannen/Stadsontwikkelingsplan</u>
Op 20 maart 2008 stemde de raad in met de "Startnotitie procedurevoorstel dorpsontwikkelplannen". De dorpsontwikkelplannen, ook wel dorpsontwikkelingsplannen genoemd, werden afgekort tot DOP. De stad Batenburg stelde een stadsontwikkelingsplan op, een SOP.
Eén van de beslispunten was: "Vanuit de gemeenteraad wordt een stuurgroep ingesteld, die uit maximaal vijf raadsleden bestaat."
Op 8 april 2008 was de eerste vergadering van de Stuurgroep DOPs/SOP. Uit het verslag van die vergadering:
"Het doel van de stuurgroep is om te komen tot een aanpak voor de Dorpsontwikkelingsplannen. Er wordt gestart met een pilot van 6 tot 9 maanden waarna

het eerste plan klaar moet zijn. Voor deze pilot is Hernen/Leur gekozen. De stuurgroep zal de structuur vastleggen en het proces bepalen."
De Stuurgroep hield zich als vooruitgeschoven post van de raad bezig met het "volgen" van het opstellen van een DOP of SOP. De Stuurgroep ging op bezoek of organiseerde bijeenkomsten voor de raad die te maken hadden met de werkzaamheden m.b.t. het opstellen of uitvoeren van de DOPs/SOP.

In een raadsbreed opgestelde en aangenomen motie droeg de raad op 23 juni 2011 het college op, om:

- in de begroting 2012 en 2013 een incidenteel werkbudget van € 2.500,- per afgerond DOP beschikbaar te stellen
- (…)
- na een evaluatie begin 2013 te bekijken of er een bedrag structureel opgenomen moet worden en zo ja, welk bedrag structureel opgenomen moet worden in de begroting 2014 e.v.."

De evaluatie kwam er niet. Daarom werd door de raad op 31 oktober 2013 wederom een raadsbrede motie aangenomen. Daarin constateerde de raad dat "de samenstelling van de stuurgroep DOP's na de gemeenteraadsverkiezingen zal wijzigen en het voor de huidige stuurgroep lastig is om 'over het graf heen te regeren' en daarom een definitieve beslissing over het beschikbaar stellen van een werkbudget overlaat aan de volgende stuurgroep DOP's".
De raad droeg het college op om "voor 2014 een incidenteel werkbudget van € 2.500 per afgeronde DOP (in totaal € 12.500) beschikbaar te stellen uit de bestemmingsreserve DOP's". En om "na een evaluatie in juni 2014 te bekijken of er een bedrag voor een werkbudget structureel opgenomen moet worden en zo ja, welk bedrag structureel opgenomen moet worden in de begroting 2015 e.v.." Ook adviseerde de raad zichzelf om "in de volgende raadsperiode de stuurgroep Dorpsontwikkelingsplannen voort te zetten om de continuïteit en de positieve tendens vanuit de gemeenteraad richting uitwerkgroepen te waarborgen."

Op 6 november 2014 besloot de raad op basis van een raadsbreed amendement om:

1. "Voor 2015 incidenteel een werkbudget per afgeronde DOP beschikbaar te stellen.
2. Het benodigde bedrag van € 12.500,- beschikbaar te stellen uit de bestemmingsreserve DOP's
3. Na een positieve evaluatie van de DOP's het beschikbaar stellen van structurele middelen voor een werkbudget af te wegen bij de begroting 2016."

De evaluatie is niet uitgevoerd.
In 2017 is het laatste DOP opgesteld, het DOP van Alverna. In de raadsperiodes vanaf 2018 is er geen Stuurgroep DOPs/SOP meer ingesteld door de raad.

<u>Raadswerkgroep Inwonersparticipatie</u>
Naast de Stuurgroep DOPs/SOP was er sinds 20 maart 2008 ook een raadswerkgroep Inwonersparticipatie. Deze projectgroep/raadswerkgroep moest de implementatie van de nota 'Ruimte voor meedoen' (ook vastgesteld door de raad op 20 maart 2008) begeleiden. "Ruimte voor meedoen" ging, kort door de bocht geformuleerd, over hoe de werkzaamheden van de raad zichtbaarder konden worden voor de inwoners. Die werkgroep/projectgroep hield zich bezig met concrete projecten zoals contacten met scholen, de Kindergemeenteraad, het project "Te gast bij de raad", nieuwsbrieven (er is een tijd lang een digitale nieuwsbrief geweest) en de raadspagina in de Wegwijs.
Deze werkgroep heeft ook het raadsvoorstel over de Participatieladder voorgelegd aan de raad. De huidige raadswerkgroep is een opvolger van de werkgroep burger- of inwonersparticipatie van de raad die er in de verschillende raadsperioden is geweest sinds 20 maart 2008.

Omdat er geen opvolger is gekomen van de Stuurgroep DOPs/SOP en omdat de raad diverse keren zichzelf had opgeroepen om aan de slag te gaan met een evaluatie van de bijdrage van de raad aan de DOPs/SOP heeft de huidige raadswerkgroep Inwonersparticipatie de uitvoering van de diverse raadsbesluiten over de evaluatie opgepakt.

Conclusie op basis van het bovenstaande: de Stuurgroep DOPs/SOP is een ander gremium van de raad geweest en dient niet verward te worden met de raadswerkgroep Inwonersparticipatie.

Onderzoek door DKK
De raadswerkgroep Inwonersparticipatie heeft de DKK gevraagd om de evaluatie uit te voeren. DKK staat voor Vereniging Dorpshuizen en Kleine Kernen Gelderland.
Het gaat dus om een evaluatie van de dorpsontwikkelingsplannen en het stadsontwikkelingsplan en de financiële bijdrage aan de uitwerking van deze plannen.
Het gaat *niet* om een evaluatie van wijkontwikkelingsplannen of vergelijkbare plannen in de kern Wijchen.

In de bijlage vindt u de resultaten van het onderzoek.

De raadswerkgroep Inwonersparticipatie heeft op basis van de uitkomsten van het onderzoek kennisgenomen van de in het rapport geuite wensen van de leefbaarheidsgroepen: jaarlijks contact met de stuurgroep, financiering van de DOP/SOP, evaluatie en actualisering van de DOP/SOP.
Zij merkt ook op dat de verwachtingen van de leefbaarheidsgroepen wellicht gestoeld zijn op het beeld bij de leefbaarheidsgroepen dat de raadswerkgroep Inwonersparticipatie de opvolger is van de Stuurgroep DOP/SOP. Maar er is geen Stuurgroep DOPs/SOP meer ingesteld na de gemeenteraadsverkiezingen van 2018.
Wel is er in het college een wethouder die de portefeuille leefbaarheid heeft en die o.a. twee keer per jaar een overleg voert met alle leefbaarheidsgroepen, niet alleen die uit de kernen, maar ook de leefbaarheidsgroepen uit de wijken in de kern Wijchen.
De werkgroep concludeert dat de wensen/de agenda van de leefbaarheidsgroepen niet overeenkomen met de doelen die de raadswerkgroep nastreeft en de agenda die de raadswerkgroep voor zichzelf ziet.

Strategisch Kompas Wijchen2035
Op 20 oktober 2022 heeft de raad een besluit genomen over het Strategisch Kompas2035. In dat Strategisch Kompas staat een passage over wijk- en kerngericht werken (vanaf pagina 43). Daarin staat het volgende te lezen: "Hoewel onze medewerkers in de wijken en kernen werken, zijn wij niet wijk- of kerngericht georganiseerd. Een aanspreekpunt, sleutelfiguur die dichtbij de wijk functioneert, veel weet en zaken binnen de organisatie verder brengt en regelt, wordt vaak gemist. Hierdoor worden vragen en signalen uit de wijk of kern niet altijd goed opgepakt of kan de samenwerking moeizaam verlopen. In de uitwerking van het nieuwe kader kijken we daarom naar de mogelijkheden van integrale wijkplannen, daaraan gekoppelde wijkbudgetten en wijkregisseurs als manieren om een impuls hieraan te geven."

Gevolgen

De raadswerkgroep wil op basis van de bovenstaande informatie een advies geven aan de fracties in de raad. Zij vindt dat het aan de fracties zelf is wat zij willen doen met haar advies.
Het advies van de raadswerkgroep is:

1. Het college is bezig om een nieuw participatiekader op te stellen: "Participatie en co-creatie". Verzoek het college om in/bij de perspectiefnota 2024 met een voorstel te komen hoe dit kader verbonden kan worden met de passage in het Strategisch Kompas Wijchen2035 om tot integrale wijk-, stad- en dorpsplannen te komen, met daaraan gekoppelde wijkbudgetten en wijkregisseurs.
2. Verzoek het college om in/bij de perspectiefnota 2024 in het hiervoor genoemde voorstel ook een voorstel te doen m.b.t. de status van het stads- en de dorpsontwikkelingsplannen en de positie van de leefbaarheidsgroepen in de kernen.
3. Laat de Bestemmingsreserve DOPs met ingang van 1 januari 2025 onder de verantwoordelijkheid van het college vallen. Een eigen budget van de raad voor de DOPs en het SOP is een vreemde eend in de bijt en schept verwarring. De raad stelt beleid op het gebied van leefbaarheid vast; het college voert het beleid uit met de middelen die de raad beschikbaar stelt aan het college. De wethouder heeft al een overleg met de leefbaarheidsgroepen. Vanuit de raadsfracties is er geen behoefte om een apart overleg te starten met de leefbaarheidsgroepen van de kleine kernen en de wijken in de kern Wijchen. Dit laat onverlet dat als politieke partijen contacten willen onderhouden met leefbaarheidsgroepen of op uitnodigingen in willen gaan van leefbaarheidsgroepen, het aan de fractie zelf is om te bepalen hoe zij handelt.
   In het voorstel van het college dat bij de punten 1 en 2 genoemd staat, kan het college dan ook bepalen wat het wil doen met de Bestemmingsreserve DOPs. In 2024 hebben de leefbaarheidsgroepen/uitwerkgroepen nog € 2.500 ontvangen.

Communicatie

Op dinsdag 9 januari 2024 worden (de vertegenwoordigingen van) de leefbaarheidsgroepen geïnformeerd over het onderzoek dat de DKK heeft uitgevoerd.

Uitvoering of Vervolgstappen

De raadswerkgroep Inwonersparticipatie gaat verder in deze raadsperiode met de uitwerking van de opdracht die zij van het presidium heeft gekregen: stel een ontwikkelagenda op voor de versterking van de lokale democratie.

Fracties uit de raad kunnen op basis van deze informatienota eventueel een motie indienen om het advies van de raadswerkgroep Inwonersparticipatie om te zetten in een oproep aan het college.

Geheimhouding:

Niet van toepassing.

"Het belangrijkste is dat het DOP een weergave biedt van wat er leeft in de kern en wat belangrijk is."
(citaat: leefbaarheidsgroep)

Evaluatie Raadsregeling DOP/SOP Gemeente Wijchen

NAJAAR 2023

Gemeente Wijchen

dkK Gelderland
Dorpshuizen en kleine Kernen

Een DorpsOntwikkelingsPlan tilt de kern naar een hoger niveau

In een Dorps- of Stads Ontwikkelings Plan (DOP/SOP) zetten bewoners hun visie op hun eigen kern op papier. Het initiatief voor een dergelijk plan ligt in eerste instantie bij de leefbaarheidsgroep of dorpsraad. Na een intensief traject is het eindresultaat een Plan met uitvoeringsagenda, vormgegeven in een papieren boekwerk. Daarna start de uitvoering: het realiseren van de verschillende onderdelen. Ook de 7 kernen van de gemeente Wijchen hebben korter of langer geleden een DOP of SOP opgesteld en zijn sindsdien bezig met de uitvoering. Daarmee versterken ze de leefbaarheid van hun woonomgeving.

Tijdpad DOP/SOP traject
In een traject van ruim een jaar gaat een speciaal gevormde DorpsWerkGroep aan de slag om informatie bij medebewoners te verzamelen en deze te vertalen naar zowel speerpunten per thema als een visie voor 10 tot 20 jaar, specifiek voor die kern. Na afstemming met andere betrokkenen, zoals de gemeente, wordt deze visie vormgegeven in een fraaie brochure, die feestelijk overhandigd wordt aan de medebewoners. Op basis van deze plannen zijn in elke kern werkgroepen per thema aan de slag gegaan. Afhankelijk van de urgentie van het desbetreffende thema, zijn nu nog steeds themagroepen bezig om de visie tot uitvoering te laten komen. De leefbaarheidsgroep of dorpsraad speelt een grote rol in de aansturing van deze processen.

Subsidieregeling
De gemeenteraad besloot in 2011 om de uitvoering van het DOP of SOP te ondersteunen met een waarderingssubsidie van jaarlijks € 2.500,- aan de desbetreffende leefbaarheidsgroep of dorpsraad. Tot 2017 was er jaarlijks contact tussen leden van de stuurgroep DOP van de gemeenteraad en de leefbaarheidsgroep of dorpsraad over de voortgang van de uitvoering van het desbetreffende DOP.

Evaluatie van de subsidieregeling
In opdracht van de Werkgroep Inwonersparticipatie van de gemeenteraad Wijchen heeft Vereniging DKK Gelderland de subsidieregeling in de zomer van de 2023 geëvalueerd. In deze evaluatie werd aandacht besteed aan het gevoerde beleid, het belang van een DOP voor de kern, de manier waarop medebewoners zijn betrokken, de (financiële) bijdrage van de gemeente, de wijze van verantwoording en de samenwerking met de gemeente. De spil van het onderzoek vormen de gesprekken met vertegenwoordigers van de vijf leefbaarheidsgroepen en de dorpsraad. Deze gesprekken vonden plaats op een locatie in de desbetreffende kern. Van deze gesprekken zijn verslagen gemaakt, die door de deelnemers van de gesprekken ingezien en gecorrigeerd zijn. De citaten vanaf pagina 6 van dit rapport zijn overgenomen uit deze gespreksverslagen.
Naast de gesprekken met de vertegenwoordigers zijn er twee bijeenkomsten met ambtenaren van de gemeente die betrokken zijn bij participatie bijgewoond.

Bevindingen
In de gesprekken met de leefbaarheidsgroepen en dorpsraad waren alle vertegenwoordigers breed van mening dat het DOP of SOP aanzienlijk heeft bijgedragen aan de leefbaarheid in hun kern. Onder meer doordat tijdens het DOP/SOP-traject expliciet de medebewoners betrokken zijn, zowel om mee te denken alsmede bij de

uitvoering. Door deze energie, die focus kreeg in de in het DOP/SOP geformuleerde uitvoeringspunten, zijn meer projecten van de grond gekomen en zijn grotere groepen vrijwilligers aan de slag gegaan in themagroepen.

De manier waarop de jaarlijkse financiële bijdrage van de gemeenteraad ingericht is, biedt de leefbaarheidsgroepen en dorpsraad de vrijheid om deze gelden effectief en op maat in te zetten voor het versterken van de leefbaarheid, passend binnen de in het DOP/SOP vastgelegde kaders. De groepen hechten waarde aan de voortzetting van de subsidieregeling en pleiten er voor om de jaarlijkse afstemming met leden van de gemeenteraad weer op te pakken. Ook werd veel waardering uitgesproken voor de inzet van de wijkcontactambtenaren en hun ondersteuning aan de leefbaarheidsgroepen en dorpsraad.

Toekomst van de DOP/SOPs
In de gesprekken kwam ook de toekomt van de DOP/SOPs aan de orde. De vertegenwoordigers realiseren zich dat sommige DOPs al vrij oud zijn en toe aan een update. Meerdere kernen zouden graag aan de slag willen met een DOP 2.0. Op dit moment is voor hen de gemeentelijke status van een DOPs echter niet duidelijk. Ook het feit dat dit onderzoek uitgevoerd wordt, draagt bij aan de verwarring.

Conclusie
De leefbaarheidsgroepen en dorpsraad hechten grote waarde aan hun DOP/SOP omdat het hun kern naar een hoger niveau tilt. De gemeentelijke subsidieregeling en afstemming met de gemeenteraadsleden versterken dit in grote mate.

Advies

1. Continueren van de huidige subsidieregeling. Tevens opnieuw opstarten van de jaarlijkse afstemming, zoals die gebeurde tot 2017, tussen gemeente(raad) en elke leefbaarheidsgroep/dorpsraad.

1. Mogelijkheden en faciliteiten bieden om de huidige DOPs en SOP te updaten, in co-creatie met de gemeente. Hiervoor ook financiële middelen ter beschikking stellen;

2. Vastleggen van de status van de huidige en toekomstige DOPs en SOP in het gemeentelijk beleidskader, zoals het Strategisch Kompas Wijchen 2035 en het participatiekader.

Uitkomsten uit de gesprekken

In de gesprekken met de 5 Leefbaarheidsgroepen (Hernen en Leur vormen samen één leefbaarheidsgroep) en de dorpsraad kwamen dezelfde thema's aan de orde. Naast overeenkomsten in de gesprekken, werden er per kern andere nuances gelegd. De grote lijnen die voortkomen uit de 6 gesprekken zijn:

Vliegwiel
Juist doordat de wensen en visies in een DOP/SOP op papier zijn gezet, zijn projecten in de desbetreffende kern tot stand gekomen. Door het structureel betrekken van bewoners en het formuleren van duidelijke wenskaders voor projecten zoals nieuwbouw, verkeersmaatregelen, een zorgcoöperatie, of wandelroutes is het DOP/SOP een onmisbaar vliegwiel en aanjager gebleken.

Vrijwilligers
Door het DOP/SOP zijn veel meer vrijwilligers actief geworden in de kern, mede doordat zij thema- of uitwerkgroepen vormen. Deze vrijwilligers zetten zich in om de in het DOP genoemde doelen heel concreet voor elkaar te krijgen.

Bijdrage
De jaarlijkse bijdrage van de gemeenteraad biedt de leefbaarheidsgroepen en dorpsraad de mogelijkheid om gericht en effectief de plaatselijke leefbaarheid te vergroten.

Participatie
De leefbaarheidsgroepen en dorpsraad gebruiken het DOP/SOP als anker voor hun beleid en inzet. Deze is heel divers: van het stimuleren en/of zelf organiseren van activiteiten, en belangenbehartiging namens de kern en tot bijdragen aan participatie in de gemeente.

Jaarlijkse evaluatie
De leefbaarheidsgroepen en dorpsraad stellen een jaarlijkse evaluatie met (leden van) de gemeenteraad en/of ambtenaren op prijs. De groepen zijn van mening dat deze jaarlijkse evaluatie een meerwaarde kan hebben voor beide partijen. De (leden van) de gemeenteraad en/of ambtenaren worden tijdens zo'n evaluatie geïnformeerd over de voortgang en er kan worden meegedacht over (de uitvoering van) het DOP en de leefbaarheid in de kern. Dit versterkt de onderlinge betrokkenheid.

Actualiseren DOPs
Bij de leefbaarheidsgroepen is nadrukkelijk de wens aanwezig om de DOPs en SOP te actualiseren, op basis van huidige (maatschappelijke) ontwikkelingen. Zij willen daarbij aansluiten op de visie van de gemeente zoals die is vastgelegd in het Strategisch Kompas Wijchen 2035.

Opdracht en uitwerking

De gemeente Wijchen wordt gevormd door 7 (kleine) kernen en Wijchen zelf. Het zijn 6 dorpen: Alverna, Balgoij, Bergharen, Niftrik, Hernen en Leur en de stad Batenburg. Al deze kernen hebben tussen 2009 en 2016 een Dorps of Stads Ontwikkelings Plan (DOP/SOP) opgesteld. Dit is een toekomstvisie voor 10 tot 20 jaar, opgesteld door en voor, en waar mogelijk ook uitgevoerd door, bewoners. Ieder dorp is anders, dus ook ieder Plan is anders.

De gemeenteraad nam oorspronkelijk het initiatief om Dorps-, Stads- of Wijk-OntwikkelingsPlannen mogelijk te maken, zowel voor de kernen als voor wijken van Wijchen. Bij de totstandkoming van deze Plannen had de raadsadviseur, tevens secretaris van de stuurgroep DOP van de gemeenteraad, een faciliterende rol, zowel qua praktische ondersteuning als financieel. De kosten werden uit het raadsbudget betaald. Voor de uitvoering van de voornemens en acties in de DOP of SOP heeft de gemeenteraad ieder jaar € 2.500,- beschikbaar gesteld per leefbaarheidsgroep of dorpsraad. Sinds 2017 bestond binnen de gemeenteraad het voornemen om deze regeling te evalueren. Deze evaluatie is in de zomer van 2023 uitgevoerd.

In het onderzoek stonden vier vragen centraal:

1. Wat is de waarde van een DOP voor de kern (geweest)?
2. Hoe zijn bij de totstandkoming en bij de uitvoering tussentijds inwoners betrokken door de uitwerkgroepen van het DOP?
3. Welke bijdrage heeft de gemeentelijke subsidieregeling de afgelopen jaren geleverd bij het tot stand komen van de uitvoering?
4. Hoe hebben de uitwerkgroepen de verantwoording aan en de samenwerking met de gemeenteraad ervaren?

Deze vragen vormden de basis voor de gesprekken met de 5 leefbaarheidsgroepen en de dorpsraad. In volgende paragrafen volgt een overzicht van de resultaten per onderzoeksvraag, met daarbij relevante citaten uit de gespreksverslagen ter onderbouwing.

De vier thema's nader uitgewerkt

Ad 1. De waarde van een DOP/SOP voor de kern

- ✓ Een veel grotere groep mensen voelt zich betrokken en zet zich in voor (de leefbaarheid van) de kern, mede doordat er verschillende werkgroepen/ themagroepen per kern opgericht worden voor de uitvoering van – gedeeltes van – het DOP/SOP;

- ✓ Veel meer projecten en initiatieven zijn van de grond gekomen, zoals het oprichten van een dorpsraad of een groot nieuwbouwproject, vooral vanwege de grotere betrokkenheid van bewoners en de concrete doelen die gesteld zijn;

- ✓ Het initiatief voor een DOP of SOP werd genomen door de leefbaarheidsgroep of dorpsraad van de kern. Het Plan zet de leefbaarheidsgroep op de kaart en biedt een kader voor hun inzet voor (de leefbaarheid van) de kern.

Uit de gespreksverslagen

"Het belangrijkste is dat het DOP een weergave biedt van wat er leeft in de kern en wat belangrijk is voor de betreffende kern. In het DOP wordt dit vastgelegd en hetgeen vastligt moet van tijd tot tijd worden bezien en worden geactualiseerd."

"Het DOP wordt nog steeds gebruikt als basis voor de eigen woonvisie voor ons dorp, leefbaarheid, de groenontwikkelingen etc."

"Voor de Leefbaarheidsgroep is en blijft het DOP het kader."

"De Leefbaarheidsgroep vindt thema's rondom sociale cohesie, behoud van het karakter van het dorp, leefbaarheid, verkeer, sport, school, groen en energietransitie belangrijk."

"De Leefbaarheidsgroep heeft toen besloten om de thema's van de DOP te beleggen bij de verschillende bestuursleden en steeds als er rondom een thema zaken spelen wordt een werkgroep gevormd. De meest actieve werkgroep door de jaren heen is de werkgroep 'Wonen'."

Ad 2. Medebewoners betrekken

- ✓ In iedere kern is een speciale bewonersavond gehouden om input voor het DOP/SOP op te halen, met vaak een grote opkomst. Sommige kernen hebben daarop aanvullend een enquête uitgezet, Batenburg heeft via school ook de kinderen betrokken;

- ✓ Iedere kern heeft tijdens het DOP-traject de medebewoners via nieuwsbrieven op de hoogte gehouden. De leefbaarheidsgroepen en dorpsraad sturen nog steeds regelmatig een nieuwsbrief naar de medebewoners, van (bijna) maandelijks tot twee keer per jaar. Huis aan huis flyeren blijft meerwaarde houden naast digitale communicatiemiddelen, zoals Facebook, Instagram en WhatsApp groepen;

- ✓ Ook nu nog: als er een belangrijk thema speelt in de kern, wordt er een bewonersavond georganiseerd of een enquête gehouden;

- ✓ LBG/DR zouden hun DOP graag meer als een dynamisch document willen opzetten, in een meer digitale en/of online opzet. Daarnaast hechten ze aan het papieren boekje, ook ter verwelkoming van nieuwe dorpsgenoten.

Uit de gespreksverslagen

“De Leefbaarheidsgroep geeft aan dat in 2009 een grote dorpsbijeenkomst heeft plaats gevonden, waar de belangrijke thema’s eruit werden gefilterd. Hier mocht het dorp dus echt meedenken. Het DOP is vervolgens huis-aan-huis verspreid.”

“Ten eerste, is het hele dorp - via werkgroepen en bijeenkomsten - betrokken geweest bij het opstellen van het DOP (…) en alle bewoners zijn in de gelegenheid gesteld om zich hierover uit te spreken.”

“De aanwezigen bevestigen dat het DOP zeker nog leeft, meer zelfs dan de leefbaarheidsgroep. Er wordt regelmatig door individuele inwoners aan het DOP gerefereerd.”

“Een papieren boekje werkt communicatief heel goed. Aan de andere kant wil je ook een levend DOP dat je elk jaar bij kunt stellen.”

“Als er aanpassingen nodig zijn, is dit altijd in overleg met de bewoners. Bijvoorbeeld zoals dat gegaan is in het geval van de woningbouw of de verkeersproblemen, waarbij altijd overleg met medebewoners aan de orde is geweest.”

“Het DOP zou wat dynamischer gemaakt kunnen worden, ook omdat de wereld enorm snel verandert. Nieuwe thema’s kunnen worden gekoppeld aan het bestaande DOP. Ook verandert de dynamiek in het dorp over de jaren heen. Dit moet ook worden meegenomen.”

Ad 3. Meerwaarde van de gemeentelijke subsidieregeling

- ✓ De financiële bijdrage wordt besteed aan zaken die echt relevant zijn voor de kern, bewoners zelf weten goed wat er speelt of nodig is;
- ✓ De bijdrage geeft autonomie en vrijheid in de besteding;
- ✓ De leefbaarheidsgroepen en dorpsraad gaan zo zorgvuldig mogelijk met de gelden om;
- ✓ De hoogte van het bedrag is op zich prima, soms is er behoefte aan een (veel) groter bedrag. De hoogte van het bedrag bepaalt de uitvoering. Soms betekent dat dus sparen voor toekomstige uitgaven. Of op zoek gaan naar aanvullende en incidentele gelden, bijvoorbeeld bij gemeentelijke- en andere fondsen;
- ✓ De jaarlijkse verslaglegging noopt de leefbaarheidsgroepen en dorpsraad tot het opstellen van een beleidsplan/activiteitenplan en het maken van een afrekening.

Uit de gespreksverslagen

> “De Leefbaarheidsgroep denkt dat je de gedachte achter deze vraag moet omdraaien. Er wordt voor gezorgd dat de realisatie past bij de financiële mogelijkheden en je uitkomt met de beschikbare gelden. Wanneer het niet lukt, moet worden geprobeerd om daar iets anders voor te regelen. Soms is het voor bepaalde projecten mogelijk om ook nog andere subsidiegelden te genereren en dan wordt daar gebruik van gemaakt. De leefbaarheidsgroep vindt dat ze heel zorgvuldig met de subsidies van de gemeente moeten omgaan.”

> “Het gaat om de leefbaarheid van het dorp en de participatie in de relevante grotere trajecten en vanzelfsprekend is een structurele financiële voorziening daarvoor belangrijk maar de inhoud staat boven aan! Als de gemeente de inzet van de Leefbaarheidsgroepen waardeert is deze een veelvoud waard van de financiële bijdrage.”

> “Maar de autonomie en vrijheid om eigen keuzes te kunnen maken is prettig en belangrijk voor het dorp. (…) Zonder financiële middelen, kun je in feite ook geen initiatieven nemen. Een dergelijk bedrag biedt dorpen en wijken een prima mogelijkheid om autonoom te kunnen zijn.”

> “De leefbaarheidsgroep, zijnde inwoners, weten het beste wat er speelt. Daarom kan een leefbaarheidsgroep het geld meer specifieker besteden dan de gemeente dat kan doen. Een groter bedrag zou zeker ook in z’n geheel goed besteed kunnen worden en er kan een extra verzoek bij de gemeente worden gedaan voor financiële steun voor iets speciaals.”

Ad 4. Verantwoording aan en samenwerking met de gemeenteraad

- ✓ Het jaarlijkse contact met de raadswerkgroep om de voortgang van het plan door te praten werd zeer gewaardeerd. De stuurgroep DOPs van de gemeenteraad en de raadswerkgroep inwonersparticipatie werden en worden als neutraal ervaren omdat ze boven de partijen staan in hun inzet voor leefbaarheid;

- ✓ De ondersteuning door de plaatsvervangend-griffier heeft positief bijgedragen aan de totstandkoming van de DOPs en SOP;

- ✓ Twee kernen hebben het Strategisch Kompas Wijchen 2035 als leidraad genomen voor een recente bewonersraadpleging en zien kansen om gezamenlijk op te trekken in de genoemde beleidsterreinen.

Uit de gespreksverslagen

> “Bij het jaarlijks gesprek met de commissie werd het plan doorgesproken. Dat gaf “het geweldige gevoel” dat hierin samen werd opgetrokken.”

“We hechten er veel waarde aan dat de raadswerkgroep jaarlijks langskomt om het plan door te praten. De commissie is neutraal omdat ze over de partijen heen gaat om zich in te zetten voor leefbaarheid.”

“De Leefbaarheidsgroep denkt, dat de meerwaarde vooral andersom ligt en dat het voor de gemeenteraad meerwaarde heeft om op de hoogte te zijn van wat in de dorpen speelt.”

Doorkijkje naar de toekomst

In de gesprekken met de leefbaarheidsgroepen en dorpsraad kwam niet alleen hun visie op de DOPs en SOP aan de orde, ook hun positie en rol in het gemeentelijke participatiebeleid kwam op tafel. Een belangrijke activiteit van de leefbaarheidsgroepen en dorpsraad is het geven van sturing aan de uitvoering van de DOPs. Daarnaast nemen ze andere taken en verantwoordelijkheden op zich, vanuit en naar hun netwerk van medebewoners en gemeente. Ze geven gevraagd en ongevraagd advies, behartigen de belangen van de eigen kern en stimuleren activiteiten, die ze vaak ook mee uitvoeren.

Tijdens het onderzoek zijn er tevens twee bijeenkomsten geweest met medewerkers van de Werkorganisatie Druten Wijchen. Wethouder Van Bronkhorst, portefeuillehouder leefbaarheid leidde de bijeenkomsten. In deze twee bijeenkomsten werd integraal over inwonerparticipatie gesproken: het betrekken van bewoners, co-creatie, het kernenbeleid en wie de gesprekspartner voor de leefbaarheidsgroepen/dorpsraad zou kunnen zijn: (een werkgroep van) de gemeenteraad of (een lid van) het college. Ook de status van DOPs/SOP kwam aan de orde, waarbij er gezamenlijk gekeken werd naar mogelijkheden om deze een goede plek in het gemeentelijk beleid te kunnen geven. Duidelijk werd dat heldere communicatie over de status en positie van de DOPs/SOP voor alle betrokkenen van belang is en blijft, zowel over de huidige DOPs als eventuele toekomstige DOPs 2.0.

Ook in de gesprekken met de leefbaarheidsgroepen en dorpsraad kwamen deze twee deelonderwerpen aan de orde: kerngericht werken door de gemeente en de betrokkenheid van de leefbaarheidsgroepen bij het maken van gemeentelijk (participatie)beleid. Onderstaande citaten uit de gespreksverslagen geven hier een beeld van.

Rol leefbaarheidsgroepen en co-creatie

> “Leefbaarheidsgroepen zijn het ideale instrument om tot co-creatie te komen, zoals ook wordt genoemd in het nieuw te vormen participatiekader.”

“De opbrengst uit de gezamenlijke workshop is langs ‘Wijchen 2035’ gelegd om afwegingen te maken waarmee aan de slag wordt om thema’s aan te pakken. De zes thema’s zijn 1) wonen 2) energietransitie 3) duurzaamheid 4) bereikbaarheid 5) economie en 6) positieve gezondheid.

“Op deze thema’s heeft de gemeente ook beleid geformuleerd en hierin kan dus in principe samen worden opgetrokken. Het overeenkomende beleid zou dan gezamenlijk kunnen worden opgepakt en wat dan overblijft, is het onderdeel sociale cohesie. Dat pakt de leefbaarheidsgroep dan zelfstandig verder op. Sommige thema’s zoals verkeer of een bedrijventerrein zijn te groot om als leefbaarheidsgroep alleen op te pakken.”

“Bedacht moet worden dat de actieve burgers heel veel gratis uren en heel veel kennis inbrengen en het is aan de gemeenteraad, de wethouders, de ambtenaren om met participatie om te gaan. Participatie is juist hét instrument voor de leefbaarheidsgroepen – zo zijn zij ook in het leven geroepen door de gemeente -. De rol van de Leefbaarheidsgroepen staat en valt met de participatiemogelijkheden.”

"Wanneer bijvoorbeeld participatie op een lagere trede wordt gezet dan de belanghebbenden en/of de leefbaarheidsgroep passend vinden, zou er een beroepsmogelijkheid moeten zijn. Leefbaarheidsgroepen willen graag meedenken over een goede vorm hiervoor."

Kerngericht werken

"Er wordt veel op de kern Wijchen gefocust, maar minder op de dorpen daaromheen, terwijl de dorpen ook veel samenwerken en nadenken over thema's die hen raken. Er bestaat geen visie op het hele buitengebied. De leefbaarheidsgroepen willen er alles aan doen om mee te helpen en mee te werken en een DOP heeft alles te maken met burgerparticipatie."

"De leefbaarheidsgroep stelt voor om binnen de gemeente een contactpersoon voor de leefbaarheidsgroepen aan te stellen, dan wel een adviseur. Hierbij wordt gedacht aan een ambtenaar waarmee ze een afspraak kunnen maken en die binnen de gemeentelijke organisatie ervoor zorgt dat gemaakte afspraken worden opgevolgd."

Extra informatie

Wat is een Dorps- of Stads Ontwikkelings Plan?

Een DOP/SOP is een toekomstvisie op de leefbaarheid van een kern, geschreven door en voor bewoners. In een traject van ruim een jaar, wordt door een apart opgerichte DorpsWerkGroep (DWG) input opgehaald bij de bewoners, die vertaald wordt naar een visie/speerpunten met een uitvoeringsoverzicht. Dit plan wordt getoetst bij belangrijke partijen als gemeente en ondernemers. Het uiteindelijke DOP is vaak een full color brochure met daarin korte en langere termijn plannen en wensen vanuit de kern, die op een feestelijke bijeenkomst overhandigd wordt. Het DOP-traject heeft een samenbindende functie voor een kern en haar bewoners, door het samen aan de slag gaan met de visie, het tastbare eindproduct en het vormgeven aan de uitvoering. Veel dorpen kiezen na de looptijd van 10 jaar voor een update. Over het algemeen blijkt dat dan over het algemeen meer dan de helft van de voornemens gerealiseerd wordt.

Totstandkoming van de subsidieregeling

Op 8 april 2008 was de eerste vergadering van de Stuurgroep DOPs/SOP. Uit het verslag van die vergadering:

"Het doel van de stuurgroep is om te komen tot een Aanpak voor de Dorpsontwikkelingsplannen. Er wordt gestart met een pilot van 6 tot 9 maanden waarna het eerste plan klaar moet zijn. Voor deze pilot is Hernen/Leur gekozen. De stuurgroep zal de structuur vastleggen en het proces bepalen."

Die Stuurgroep hield zich als vooruitgeschoven post van de raad bezig met het "volgen" van het opstellen van een Dorpsontwikkelingsplan of Stadsontwikkelingsplan. De Stuurgroep ging op bezoek of organiseerde bijeenkomsten voor de raad die te maken hadden met de werkzaamheden m.b.t. het opstellen of uitvoeren van de Dorps- en Stadsontwikkelingplannen. Een belangrijke taak, maar de taak beperkte zich tot de DOPs/SOP.

Naast de Stuurgroep DOPs/SOP was er sinds 20 maart 2008 ook een raadswerkgroep Inwonersparticipatie. Deze projectgroep/raadswerkgroep moest de implementatie van de nota 'Ruimte voor meedoen' (ook vastgesteld door de raad op 20 maart 2008) begeleiden. "Ruimte voor meedoen" ging, kort door de bocht geformuleerd, over hoe de werkzaamheden van de raad zichtbaarder konden worden voor de inwoners. Die werkgroep/projectgroep hield zich bezig met concrete projecten zoals contacten met scholen, de Kindergemeenteraad, het project "Te gast bij de raad", nieuwsbrieven (er is een tijd lang een digitale nieuwsbrief geweest), de raadspagina in de Wegwijs, ideeën om de opkomst te bevorderen bij de gemeenteraadsverkiezingen. Deze werkgroep heeft ook het raadsvoorstel over de Participatieladder voorgelegd aan de raad.

De huidige raadswerkgroep is een opvolger van de werkgroep burger- of inwonersparticipatie van de raad die er in de verschillende raadsperioden is geweest sinds 20 maart 2008. Omdat er geen opvolger is gekomen van de Stuurgroep DOPs/SOP en omdat de raad diverse keren zichzelf had opgeroepen om aan de slag te gaan met een evaluatie van de bijdrage van de raad aan de DOPs/SOP heeft de huidige raadswerkgroep inwonersparticipatie die oproep van de raad opgepakt.

Uitvoering en verantwoording van het onderzoek

Met vertegenwoordigers van elk van de 6 Leefbaarheidsgroepen is een gesprek gevoerd. Van deze gesprekken is door een extern bureau een verslag gemaakt. De concept-verslagen zijn gedeeld met de desbetreffende Leefbaarheidsgroepen, waarna in een definitieve versie van de gespreksverslagen vastgelegd is. De citaten in dit rapport zijn overgenomen uit deze verslagen.
Daarnaast zijn er 2 groepsgesprekken geweest met ambtenaren die actief betrokken zijn bij het participatiebeleid van de gemeente Wijchen.

Dank!

Graag wil ik de leden van de leefbaarheidsgroepen Balgoij, Batenburg, Bergharen, Hernen-Leur en Niftrik, en dorpsraad Alverna heel hartelijk danken voor hun tijd, enthousiasme en inspiratie!

Giesbeek, najaar 2023
Odile Jansen
Vereniging Dorpshuizen en Kleine Kernen

Participatie zonder leefbaarheid is niets, leefbaarheid zonder participatie is onmogelijk!

Graag wil ik namens de klankbordgroep van alle LBG-en van Wijchen het woord tot u richten. Zoals u weet hebben nagenoeg alle wijken en kerkdorpen van Wijchen een Leefbaarheidsgroep. Deze leefbaarheidsgroepen vergaderen twee maal per jaar, onder leiding van de wethouder. De leefbaarheidsgroepen hebben uit hun eigen groep een klankbordgroep samengesteld. Deze klankbordgroep stelt namens alle lbg-en, samen met de wethouder, de agenda van dit halfjaarlijks overleg op.

Daarnaast heeft deze klankbordgroep inmiddels, namens alle LBG-en, twee keer gesproken met vertegenwoordigers van alle raadsfracties. Namens deze klankbordgroep wil ik hier nogmaals herhalen dat wij het bijzonder jammer vinden dat nog steeds veel raadsleden ons zien als lobbygroep. Lobbyen gebeurt als je een partieel belang wilt behartigen. Wij vertegenwoordigen alle inwoners van Wijchen voor betere leefbaarheid en een grotere burgerparticipatie.

In het verleden hadden alle kerkdorpen met een DOP, regulier overleg met een werkgroep van de raad. Ook de financiële ondersteuning voor deze DOP's werd door de raad verzorgd. Wij begrijpen dat de raad dit graag wil overdragen aan het college. We zouden het dan wel op prijs stellen dat de raad aan het college vraagt er zorg voor te dragen dat een regulier overleg met elke wijk en elk dorp over de DOP of WOP, zoals in het verleden, geborgd wordt.

Tevens wil ik de raad vragen er bij de overdracht zorg voor te dragen dat de status van de Leefbaarheidsgroepen door het college duidelijk geformuleerd gaat worden. We hebben nu 12 LBG-en, maar nog niet elke wijk is vertegenwoordigd.

- Draag zorg voor voldoende ambtelijke ondersteuning zodat alle wijken en dorpen in dezelfde structuur leefbaarheid en participatie kunnen laten bloeien.
- Maak gebruik van de inmiddels jarenlange ervaring, in deze, bij enkele LBG-en.
- Zorg als raad er ook voor dat u, door het college, met regelmaat (2x per jaar) op de hoogte gebracht wordt over het bouwen aan een goede structuur van leefbaarheid en participatie.

Ook de structuur van het opzetten en onderhouden van DOP/WOP moet duidelijk gedefinieerd worden.

- Organiseer het opzetten van een WOP op een zelfde manier als de al bestaande DOP-plannen.
- *Voeg het DOP en WOP toe als instrument voor wijk- en kerngericht werken, zoals verwoord in speerpunt 6 van het Strategisch Kompas Wijchen 2025.*
- *Zorg dat een eenmaal vastgesteld DOP en WOP gehanteerd kan worden als bestuurlijk en ambtelijk toetsingskader voor beleid en besluitvorming*
- Zorg voor een voldoende financiering voor het opzetten en in stand houden van een goed WOP/DOP.
- Maak ook hier gebruik van de jarenlange ervaring bij andere LBG-en.

Bij al deze nieuwe ontwikkelingen zijn wij als klankbordgroep gaarne bereid om onze kennis te delen met alle partijen die zich hier voor inzetten.

Participatie zonder leefbaarheid is niets, leefbaarheid zonder participatie is onmogelijk!

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5582
Extern Zaak ID	Z/22/087045
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	4 juli 2024
Agendapunt	4.2.j
Titel	Achtergrondinformatie: 87045 beslisnota Hoogwaardige fietsroute Alverna-TKWM
Organisatieonderdeel	domein Fysieke leefomgeving - team Gebiedsinrichting
Eigenaar	Rouw, Jan
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P2 Verkeer en vervoer
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Bronkhorst, T. (Twan) van
Telefoonnummer steller	088 4327370
E-mail adres steller	j.rouw@drutenwijchen.nl

Bijlagen
87045 beslisnota Hoogwaardige fietsroute Alverna-TKWM
Definitieve rapportage Hoogwaardige fietsroute Alverna
Beslisnota voor het College van B_4

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	20 februari 2024
Stukken Agendacommissie Wijchen	1 maart 2024
Commissievergadering Wijchen	14 maart 2024
Raad openbaar Wijchen	28 maart 2024
Raad openbaar Wijchen	**4 juli 2024**

Voorgesteld besluit

1. Kennis te nemen van de rapportage ‘onderzoek Hoogwaardige fietsroute Alverna-TKWM’ (zie bijlage).
2. Via de perspectiefnota 2024 een voorbereidingskrediet van € 170.000 beschikbaar te stellen om de voorkeursvariant verder uit te werken tot en met de aanbesteding.
3. De kapitaalslasten ad. € 5.900 te verwerken in de perspectiefnota 2024

Openbaar Zaaknummer: Z/22/087045

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Hoogwaardige fietsroute Alverna-TKWM

Datum: 5 februari 2024

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. Kennis te nemen van de rapportage 'onderzoek Hoogwaardige fietsroute Alverna-TKWM' (zie bijlage).
2. Via de perspectiefnota 2024 een voorbereidingskrediet van € 170.000 beschikbaar te stellen om de voorkeursvariant verder uit te werken tot en met de aanbesteding.
3. De kapitaalslasten ad. € 5.900 te verwerken in de perspectiefnota 2024.

Aanleiding
In 2021 heeft het college besloten om de vrij liggende fietspaden langs de Leemweg (tussen het Sint Jorispad en de Urnenveldweg richting Maaswaal College) te verduurzamen.

In het coalitieakkoord 2022 – 2026 is opgenomen "het fietsen aantrekkelijker te maken. Dit kan bijvoorbeeld door het inrichten van fietsstraten. Door de vormgeving krijgen automobilisten het gevoel hier te gast te zijn".
Het college ziet, naar aanleiding van het plan om de vrij liggende fietspaden te verduurzamen, mogelijkheden om een hoogwaardige fietsroute tussen Alverna en TKWM te realiseren. Hierbij wordt aangesloten bij het Strategisch kompas: Wijchen 2035 'De kracht van Wijchen'. Hierin wordt ingezet op een goede bereikbaarheid tussen de kernen. Dit kan onder andere gerealiseerd worden met de aanleg van betere fietsverbindingen, zoals een fietsstraat tussen Alverna en TKWM.

Dit past ook binnen de MobiliteitsVisie Druten-Wijchen. Hierin staat dat de fiets bijdraagt aan een verbetering van de aspecten gezondheid, milieu en duurzaamheid.

Een verkeerskundig adviesbureau heeft onderzocht welke route het beste omgevormd kan worden tot een hoogwaardige fietsroute. In het rapport zijn 3 mogelijke routes onderzocht:

1. Leemweg – Acaciastraat- Lindenstraat.
2. Valendrieseweg
3. Oosterweg

Uit de analyse bleek dat de route Leemweg –Acaciastraat – Lindestraat de beste mogelijkheden heeft om als fietsstraat verder uitgewerkt te worden.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
18-02-2021	Uitvoeringsprogramma integraal beheer Openbare Ruimte 2021 (Z/20/055032)

Gewenst resultaat
Door de route Leemweg – Acaciastraat – Lindenstraat om te vormen tot fietsstraat ontstaat er voor fietsers een duidelijk, herkenbaar en veilige fietsroute vanuit Alverna naar het centrum van Wijchen. En visa versa.

Argumenten

1.1. De route Leemweg - Acaciastraat- Lindenstraat is het meest geschikt om als hoogwaardige fietsroute uit te werken.
De 3 routes zijn onderzocht op verschillende aspecten zoals: directheid, bereikbaarheid voorzieningen, beschikbare ruimte, veiligheid en het comfort van de route.
Aan deze route liggen ook de meeste voorzieningen, denk bijvoorbeeld aan de scholen en de verschillende sportverenigingen.

1.2. De hoogwaardige fietsroute wordt uitgevoerd als fietsstraat.
Vanuit veiligheid gezien heeft een route met vrij liggende fietspaden de voorkeur. Op alle 3 onderzochte routes ontbreekt hiervoor de ruimte.
De uitvoering als fietsstraat is een goed alternatief. Zeker omdat de hele route dezelfde status en uitstraling krijgt.

1.3. Er is alleen een verkeerskundige analyse uitgevoerd.
In het onderzoek is alleen een analyse uitgevoerd naar de meest optimale route op verkeerskundige aspecten. Er moet nog veel onderzocht en gedetailleerd worden. Te denken valt aan het vergroenen van de route, het afkoppelen van hemelwater en het zo nodig vervangen van de riolering en/of verharding.

Op het gebied van veiligheid en comfort is er ook nog nader onderzoek nodig. Dit komt met name door het aantal knelpunten en obstakels die de fietser op de huidige route tegenkomt.

1.4. Niet alleen fietsers profiteren van de fietsstraat.
Omdat het profiel van erfgrens tot erfgrens veranderd, ontstaan er mogelijkheden om de hele openbare ruimte mee te nemen.

2.1 De ambtelijke organisatie is niet toereikend om dit project te begeleiden.
Voor dit project huren wij een bureau in om ons tot en met de aanbesteding te begeleiden/ondersteunen. Dit houdt onder andere in het uitvoeren van diverse onderzoeken, voorbereiding en het participatietraject met bewoners en in- en externe belanghebbenden..

Tegenargumenten en risico's

1.1 *De vrij liggende fietspaden komen te vervallen.*
Tussen de Acaciastraat en de Graafseweg ligt aan weerszijden van de Leemweg een vrijliggend fietspad. Door het huidige gebruik is de situatie niet veilig. Door een nieuwe inrichting als fietsstraat, waar de auto te gast is, wordt de verkeersveiligheid over het hele traject verbeterd.

De ruimte die ontstaat met het vervallen van de fietspaden, kan gebruikt worden voor bijvoorbeeld voetgangersvoorzieningen, vergroening en waterberging.

2.1 Zonder uitvoeringsbudget, kan het project geen doorgang vinden.
Door de nog vele onzekerheden, te kiezen oplossing van de knelpunten en de uitkomsten van de verschillende nog uit te voeren onderzoeken, is nu geen inschatting te maken hoe groot het uitvoeringsbudget moet worden.
Als het hele proces doorlopen is tot een voorlopig ontwerp, zijn ook de kosten voor de uitvoering bekend.
De raad zal via een beslisnota gevraagd worden het uitvoeringsbudget beschikbaar te stellen. Waarna het definitief ontwerp gemaakt kan worden en het werk aanbesteed kan worden.

Financiële gevolgen

Het voorbereidingskrediet bedraagt € 170.000, dit schrijven we af in 68 jaar. Dit leidt tot jaarlijkse kapitaallasten, het eerste jaar bedragen de kapitaallasten € 5.900. In de perspectiefnota verwerken we dit voorstel en kan de raad dit integraal afwegen.
Wanneer uit de voorbereidingsfase blijkt dat er geen haalbaar project tot stand komt, zullen de advieskosten incidenteel genomen moeten worden ten lasten van de exploitatie omdat het geen verband meer houdt met een investering.

Communicatie
Een communicatieplan is onderdeel van de nog op te stellen startnotitie.

Hierin zal zeker het proces opgenomen worden van hoe de direct aanwonenden, vanaf de start van het vervolgonderzoek en ontwerp, meegenomen worden.
De afdeling communicatie zal hier nauw bij betrokken worden.

Inwonersparticipatie
De inwoners worden vanaf het begin van de verdere uitvoering betrokken over de plannen. Hoe dit precies vormgegeven wordt, zal in het nog op te stellen communicatieplan uitgewerkt worden.

Uitvoering of Vervolgstappen
Nadat de raad de benodigde middelen beschikbaar heeft gesteld, zal een startnotitie opgesteld worden met de te nemen stappen om tot een bestek en aanbesteding te komen. Hierin zullen alle vakdisciplines in meegenomen worden.

Het voorlopig ontwerp zal voor instemming aan het college voorgelegd worden.
Gelijktijdig zal het uitvoeringsbudget aangevraagd worden.

Geheimhouding:

Niet van toepassing.

Voorstel
Advies
De afdeling financiën en inkoop hebben meegelezen met het advies. De opmerkingen zijn hierin verwerkt.

STUDIO Verbinding
BUITENGEWONE MOBILITEIT

Rapportage onderzoek Hoogwaardige fietsroute Alverna – TKWM Wijchen

Nieuwe Dukenburgseweg 9
6534 AD Nijmegen
Nederland

+31(0) 24 - 420 00 65
info@studioverbinding.nl
www.studioverbinding.nl

Kvk nr. 71384243
BTW nr. NL858694906B01
IBAN: NL44 INGB 0652 1725 20

Colofon

Opdracht
Rapportage onderzoek hoogwaardige fietsroute Alverna – TKWM Wijchen

Opdrachtgever
Gemeente Wijchen
t.a.v. G. de Kock
Kasteellaan 27
6602 DB Wijchen

Opdrachthouder
Studio Verbinding B.V.
Nieuwe Dukenburgseweg 9
6534 AD Nijmegen
+31 (0) 24 420 00 65
www.studioverbinding.nl

Projectnummer
6078

Projectmedewerkers
Lucas Bijl
Rens Korsten
Ferry van der Haar
Fleur Alofs

Status
Definitieve versie

Controle
Alexander Beterams

Datum
19 juni 2023

STUDIO Verbinding
BUITENGEWONE MOBILITEIT

Inhoudsopgave

Colofon **2**

Inhoudsopgave **3**

1 Achtergrond en aanleiding **5**

2 Methode **6**

2.1 Omschrijving onderzoeksgebied *6*
2.1.1 Route 1 – Leemweg 6
2.1.2 Route 2 – Valendrieseweg 7
2.1.3 Route 3 – Oosterweg 7

2.2 Werkwijze *7*
2.2.1 Hoogwaardige fietsroute 7
2.2.2 Fietsbaarheid 8
2.2.3 Vier ruimtelijke thema's 8
2.2.4 Structuur en dataverzameling 9

3 Inventarisatie gegevens **10**

3.1 Mobiliteitsvisie Druten-Wijchen *10*

3.2 Verkeerstelling *10*
3.2.1 Belangrijkste data 11
3.2.2 Verhouding fiets/auto 12

3.3 Verkeersongevallen en snelheid *13*
3.3.1 Ongevallen 13
3.3.2 Snelheid 15
3.3.3 Vergelijking met verkeerstelling 16

3.4 Verkeersmodel 2032 ..... *16*
3.4.1 Toename gemotoriseerd verkeer 2032 16

4 Fietsbaarheid **18**

4.1 Directheid *18*

4.2 Bestemmingen *20*
4.2.1 Lokale bestemmingen om en nabij route 20
4.2.2 Bestemmingen in omgeving 22

4.3 Veiligheid *23*
4.3.1 Knelpunten 23
4.3.2 Autoparkeren langs de routes 27
4.3.3 Overzicht Veiligheid 28

4.4 Comfort *29*

5 Beoordeling en routekeuze **31**

Conclusie *32*

6 Inrichting hoogwaardige fietsroute Leemweg **33**

6.1 Minimale breedtes inrichtingen hoogwaardige fietsroute *34*

6.2 Dwarsprofiel en passende inrichting per traject *35*

6.3 Keuze inrichting hoogwaardige fietsroute *39*

6.3.1 Continuïteit route 39
6.3.2 Voordelen van een fietsstraat 40
6.3.3 Varianten fietsstraat 41
6.4 Conclusie inrichting 43

7 Aanpak knelpunten en visualisaties fietsstraat 45
7.1 Algemene knelpunten 45
7.2 Shared space (tussen N324 en traject 1) 46
7.3 Traject 1 46
7.4 Traject 2 48
7.5 Traject 3 53
7.6 Traject 4 56
7.7 Traject 5 59

Bijlage 1: Intensiteiten uit verkeersmodel 63
Bijlage 2: Toename intensiteiten per rijrichting 64
Bijlage 3: Toename intensiteiten ochtend- en avondspits per rijrichting 65
Bijlage 4 : Details ongevallen uit ViaStat 67

1 Achtergrond en aanleiding

Gemeente Wijchen heeft in het coalitieakkoord 2022-2026 uitgesproken fietsen en wandelen te stimuleren door dit aantrekkelijker te maken. Hieraan wordt invulling gegeven door fietsers betere fietsverbindingen te bieden. Het realiseren van hoogwaardige, aantrekkelijke en veilige fietsroutes is hier onderdeel van.

Een van de verbindingen waar u een hoogwaardige fietsroute wenselijk acht, is die tussen Alverna en het centrum van Wijchen, hierna TKWM (Tussen Kasteel en Wijchens Meer) genoemd. Langs de huidige routes zijn verschillende scholen en sportverenigingen gelegen, waardoor er op piekmomenten veel fietsverkeer tussen Alverna en Wijchen is.

Een hoogwaardige fietsroute op de juiste plek verbetert de veiligheid en het comfort voor het grote aantal fietsers en maakt fietsen hier nog aantrekkelijker. Hierbij wordt ook aansluiting gezocht met de ontwikkeling van TKWM. Het TKWM wordt in de toekomst meer nadrukkelijk een verblijfsgebied, waar de realisatie van een hoogwaardige fietsverbinding vanaf Alverna goed bij aansluit. Omdat er meerdere routes mogelijk zijn om als hoogwaardige fietsverbinding in te richten is het van belang om een onderbouwde keuze voor de beste route te maken.

U heeft Studio Verbinding daarom gevraagd om te onderzoeken welke route tussen Alverna en TKWM in Wijchen het meest geschikt is om als hoogwaardige fietsroute in te richten. Daarnaast wilt u graag weten welke inrichting(en) het meest geschikt is/zijn voor de gekozen route.

Om een meetbaar, onderbouwd advies te geven voor de keuze van de meest geschikte route onderzoeken wij de fietsbaarheid aan de hand van onze fietsbaarheidstool. Als input voor de tool heeft u aangegeven welke thema's u belangrijk vindt voor een hoogwaardige fietsroute. Dit zijn de directheid, de bestemmingen, de veiligheid en het comfort van de route. Nadat we in overleg met u de meest geschikte route hebben gekozen, volgt een uitwerking van de inrichting van deze route.

2 Methode

2.1 Omschrijving onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied (Figuur 1) bevindt zich tussen Alverna en het centrum van Wijchen. Aan de westkant van het gebied ligt de woonwijk Valendries en aan de oostkant de Graafseweg (N324). Deze provinciale weg loopt van Nijmegen via Wijchen/Alverna richting Grave. Binnen het studiegebied bevinden zich drie wegen vanaf de N324 richting TKWM in Wijchen, namelijk de Leemweg, Valendrieseweg en Oosterweg. Deze drie wegen vormen ook de drie te onderzoeken routes.

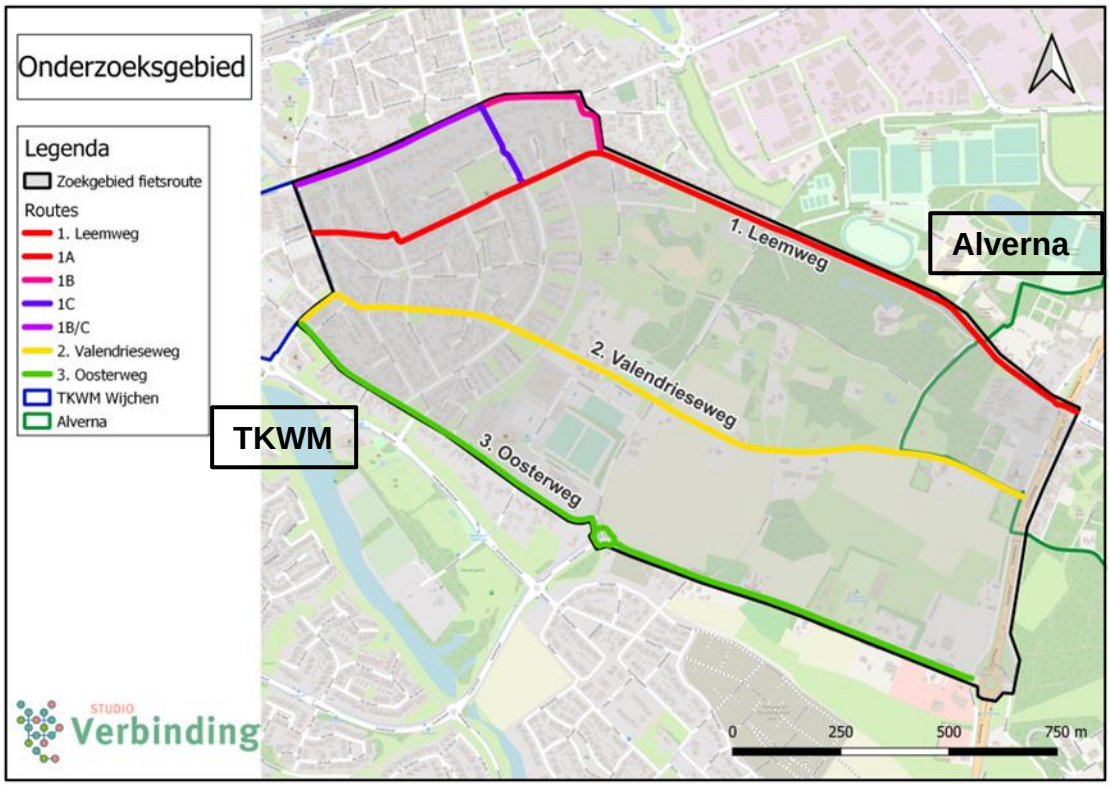

Figuur 1: Onderzoeksgebied hoogwaardige fietsroute Alverna - TKWM

2.1.1 Route 1 – Leemweg

De Leemweg is de meest noordelijke weg in het onderzoeksgebied. De Leemweg is vanaf Alverna voor auto's bereikbaar via een parallelweg van de Graafseweg. Voor fietsers en voetgangers is de Leemweg ook bereikbaar vanaf de Heumenseweg. Vanaf hier is er een fiets- en voetgangersoversteek met VRI over de N324. De Leemweg is overwegend erftoegangsweg (ETW-30), met gedeeltes waar 30 km/uur en 50 km/uur gereden mag worden. De weg is aan weerszijden verlicht en kent verschillende gelijkwaardige kruispunten met wegen in noord-zuid richting.

Voor fietsers is vanaf Alverna aan weerszijden van de Leemweg een vrijliggend fietspad aanwezig. Tussen de rijbaan en de twee fietspaden bevindt zich een in breedte wisselende berm of een smalle afscheiding tussen de rijbaan en de fietspaden. De laatste circa 150 meter van de Leemweg, tussen de Acaciastraat en de Kasteellaan, bestaat uit een gemengde rijbaan.

Route 1 splitst zich hierna op in drie sub-routes. De eerste sub-route (1A) is gesitueerd via de Acaciastraat en de Lindenstraat, tot het kruispunt met de Meester van Coothlaan. Deze sub-

route bestaat volledig uit een gemengde rijbaan en ligt in een woonwijk met weinig doorgaand autoverkeer. In de Acaciastraat, ter hoogte van het Everardusplein is een ‘knip’ voor gemotoriseerd verkeer.
Route 1B volgt een aftakking van de Leemweg en sluit aan op de Kasteellaan. Dit is een ETW-30, maar heeft meer een gebiedsontsluitend karakter dan route 1A. Fietsers worden op fietssuggestiestroken afgewikkeld. De Kasteellaan ligt door het centrum, maar route 1B loopt tot het kruispunt met de Meester van Coothlaan.
Route 1C volgt vanaf de Leemweg eerst een deel van de Acaciastraat en buigt daarna af naar de Ringlaan. De Ringlaan sluit aan op de Kasteellaan, waar routes 1B en 1C weer samengevoegd worden.

2.1.2 Route 2 – Valendrieseweg

De Valendrieseweg is vanaf Alverna voor zowel auto’s als fietsers bereikbaar vanaf een parallelweg van de Graafseweg. De gehele weg is een ETW en bestaat uit een gemengde rijbaan van ongeveer vijf meter breed, met deels een maximum snelheid van 30 km/uur en deels 50 km/uur.
De route is verlicht en kent verschillende kruisingen waar rechts voorrang heeft. Om de snelheid richting kruisingen te verminderen, zijn verkeersdrempels en -plateaus geplaatst.
Route 2 sluit aan op de Meester van Coothlaan, ter hoogte van de Emilia van Nassaustraat.

2.1.3 Route 3 – Oosterweg

De Oosterweg is vanaf de rotonde op de N324 bereikbaar voor auto’s en fietsers. Het eerste gedeelte van de Oosterweg is een gebiedsontsluitingsweg waar een maximum snelheid van 50 km/uur geldt (GOW-50).
Langs de eerste circa 900 meter vanaf de rotonde is aan weerszijden van de weg een vrijliggend fietspad aanwezig. Daarna gaat de weg verder naar het zuiden als de Meerdreef. Bij dit kruispunt steken fietsers de GOW-50 over, waarna ze afslaan naar het tweede gedeelte van de Oosterweg. Hier vervolgd de route als fietsstraat. Dit gedeelte van de Oosterweg kent voornamelijk gelijkwaardige kruispunten, waar de snelheid afgeremd wordt door middel van verkeersdrempels en -plateaus.

2.2 Werkwijze

2.2.1 Hoogwaardige fietsroute

Wijchen en Alverna zijn verbonden door drie routes die elk hun eigen karakter en potentieel hebben als hoogwaardige fietsroute. Maar waar moet een fietsroute aan voldoen om de titel ‘hoogwaardig’ te mogen dragen? Voor een hoogwaardige fietsroute hanteert de provincie Gelderland de volgende definitie en ambitie:

‘We leggen hoogwaardige fietsroutes aan op deels bestaande fietsroutes, die we slim met elkaar verbinden tot een doorlopend traject. De hoogwaardige fietsroutes hebben vlak asfalt en weinig obstakels. Verder is er op deze fietsroutes zoveel mogelijk voorrang voor fietsers en weinig hinder van ander verkeer. We leggen hoogwaardige fietsroutes aan zodat u sneller kiest voor de fiets naar uw werk of studie.’[1]

De provincie Gelderland onderscheidt hiernaast een aantal voordelen/kwaliteiten die een hoogwaardige fietsroute de fietser moet bieden:

- Tijdsbesparend: weinig omwegen, voorrang voor de fietser en routes tot in stadshart;
- Comfortabel: Flauwe bochten, vlak asfalt en lichte hellingen;
- Ruim: ruimte om met z’n tweeen naast elkaar te fietsen en om in te halen;

[1] Provincie Gelderland (geen datum). Hoogwaardige Fietsroutes.

- Veilig: auto's en fietsers zoveel mogelijk gescheiden en goede verlichting;
- Herkenbaar: eenduidige bewegwijzering en herkenbaar rood asfalt.

De fietsroute tussen Alverna en TKWM dient ook zoveel mogelijk over deze kwaliteiten te beschikken.

2.2.2 Fietsbaarheid

De potentie die elk van de drie routes heeft als hoogwaardige fietsroute is afhankelijk van tal van ruimtelijke aspecten. Omdat veel aspecten een rol spelen is de keuze voor de meest voor de hand liggende route, bijvoorbeeld alleen op basis van kortste afstand, niet automatisch de beste keuze. Daarom gebruiken we in dit onderzoek de fietsbaarheidstool. Met deze tool kunnen we ondanks de ruimtelijke complexiteit in één oogopslag beoordelen hoe geschikt een (potentiele) fietsroute eigenlijk is voor de fietser. Fietsbaarheid overkoepelt namelijk alle ruimtelijke aspecten die van belang zijn voor een specifieke omgeving en context. Sommige ruimtelijke aspecten spelen in een andere omgeving een grotere rol dan in het onderzoeksgebied het geval is. De ruimtelijke aspecten in dit onderzoek zijn daarom op maat gekozen.

2.2.3 Vier ruimtelijke thema's

De fietsbaarheid van de route tussen Alverna en TKWM wordt bepaald door middel van een beoordeling van vier thema's en de daarbij horende aspecten. Deze thema's vormen de pijlers die essentieel zijn voor de beoogde hoogwaardige fietsroute en zijn gekozen in overleg met de gemeente Wijchen. Elk thema bestaat uit een of meer relevante aspecten die te operationaliseren en in kaart te brengen zijn.

Directheid
De directheid van een route wordt bepaald door het berekenen van de omrijfactor. De omrijfactor wordt berekend door de daadwerkelijke afstand van de route te delen door de hemelsbrede afstand. Des te hoger de omrijfactor is, des te verder een route om fietsen is.

Bestemmingen
De route die een fietser neemt wordt voor een groot deel bepaald door de herkomst en bestemming. Een route moet ergens beginnen en ergens eindigen. Als dit een route is die voor veel mensen tussen plaats van herkomst en bestemming(en) ligt, heeft deze veel potentie als fietsroute. De bestemmingen zijn opgesplitst in twee types:

- Lokaal, om en nabij de route, waar de bestemming langs de route ligt of op maximaal 2 minuten fietsen van een route.
- In de omgeving van Wijchen en Alverna. De route kan onderdeel zijn van een langere route. De ligging in het wegennetwerk speelt hiervoor een belangrijke rol.

Veiligheid
De veiligheid van de route is erg belangrijk voor een kwetsbare verkeersdeelnemer als de fietser. Op een veilige route dienen conflicten met andere verkeersdeelnemers worden geminimaliseerd en de verdere inrichting dient zo veel mogelijk enkelvoudige ongevallen te voorkomen. Fietsers die een route onveilig vinden zullen eerder een alternatieve route of alternatief vervoer nemen. Gevoel van veiligheid is subjectief, maar de verkeersveiligheid is wel meetbaar te maken door middel van de volgende aspecten:

- Conflictpuntenwaar gevaarlijke situaties ontstaan tussen verschillende verkeersdeelnemers;
- Verkeersongevallen;
- Snelheid gemotoriseerd verkeer;
- Autoparkeren langs route.

Comfort
Het comfort van de route bepaalt deels hoe aantrekkelijk de route is. Een route met veel hobbels, versmallingen en andere obstakels is minder prettig voor een fietser dan een route met glad asfalt. Comfort hangt deels samen met veiligheid, want een obstakels en versmallingen vergroten ook de kans op ongelukken. De volgende aspecten bepalen het comfort:

- Soort fietsvoorziening en breedte;
- Type verharding;
- Obstakels en andere bijzonderheden die het fietsen minder comfortabel maken.

2.2.4 Structuur en dataverzameling

In hoofdstuk 3 hebben we per aspect de relevante data en gegevens verzameld, verwerkt en in een of meerdere themakaarten gevisualiseerd. Vervolgens is in hoofdstuk 4 op basis van dit kaartmateriaal geanalyseerd hoe elk van de drie routes scoort op elk thema. Deze beoordeling hebben we vertaald naar de consequenties die het heeft voor de fietsbaarheid van de routes. In hoofdstuk 5 is dit overzichtelijk in beeld gebracht in een beoordelingsmatrix, waarin elk aspect voor elke route een kleurcode is toegekend. In hoofdstuk 6 concluderen we welke route het meest geschikt is om als hoogwaardige fietsroute in te richten.

We hebben een inventarisatie gedaan van de beschikbare data, die relevant is voor het onderzoek. Hiervoor hebben we kennis genomen van de mobiliteitsvisie Druten-Wijchen, het regionaal verkeersmodel 2032, ViaStat, Cyclomedia en Google Streetview. Daarnaast hebben we primaire data verzameld over het gebruik van elke route. In januari 2023 hebben we op acht locaties verkeerstellingen uitgevoerd, voornamelijk om inzicht te krijgen in de huidige (fiets)intensiteiten en snelheden. De uit deze inventarisatie resulterende data is vervolgens geschikt gemaakt voor een ruimtelijke analyse. De routes zijn verdeeld in een aantal segmenten, waarbij rekening is gehouden met een (mogelijke) verandering van elk relevant aspect voor de fietsbaarheid tussen ieder segment.

3 Inventarisatie gegevens

De mobiliteitsvisie van Druten-Wijchen 2020-2030 dient als kader voor de beoordeling van deze aspecten. Om actuele gegevens van het gebruik van de routes te verkrijgen hebben we een verkeerstelling uitgevoerd op een achttal locaties, verspreid over de drie potentiele routes. Uit Viastat halen we data over (fiets)ongevallen en door snelheden van gemotoriseerd verkeer. Het regionaal verkeersmodel geeft een beeld van de huidige en toekomstige intensiteiten op het wegennetwerk, waaruit een verwachte toename wordt afgeleid. Daarnaast hebben we Cyclomedia en Google Streetview gebruikt om de routes te ‘doorlopen’ en alle bijzonderheden op de route in kaart te brengen.

3.1 Mobiliteitsvisie Druten-Wijchen

In de mobiliteitsvisie komt naar voren dat de fiets een belangrijk vervoersmiddel is voor de toekomst. De fiets draagt bij aan een verbetering van de aspecten gezondheid, milieu en duurzaamheid. Uit een vragenlijst en verdiepingssessie die zijn uitgevoerd met bewoners, ondernemers en belangengroepen, komt naar voren dat de vraag naar meer ruimte voor fietsers met name aanwezig is in de kernen, winkelcentra en waar realistisch in woongebieden. Specifieke doelstellingen of maatregelen om de fiets aantrekkelijker te maken zijn:

- Het realiseren van directere routes naar de belangrijkste bestemmingen;
- Het realiseren van routes via belangrijke bestemmingen;
- Bestaande fietsroutes veiliger en comfortabeler maken;
- Inzetten op fietsen op korte afstanden;
- Meer ruimte voor fietsers in grote kernen en (nieuwe) woonwijken;
- Betere fietsverbindingen tussen de kernen;
- Inzetten op fiets- en OV-verbindingen.

Een betere fietsverbinding kan bijdragen aan toenemend fietsverkeer. Hierdoor verplaatsen mensen zich op een duurzame manier, terwijl fietsen daarnaast een gezonde manier is van verplaatsing. In de toekomstvisie is het volgende opgenomen:

‘Fietsen leidt tot een langer en gezonder leven. Fietsen is ontspannend, gemakkelijk, voordelig en resulteert in minder uitstoot van broeikasgassen en luchtverontreiniging dan gebruik van de auto (en de meeste andere vervoermiddelen). Door het realiseren van directere routes naar de belangrijkste bestemmingen en door bestaande fietsroutes veiliger en comfortabeler te maken, zetten Druten en Wijchen in op het aantrekkelijker maken van fietsverkeer.’

3.2 Verkeerstelling

In een periode van twee weken, van donderdag 12 januari tot en met donderdag 26 januari 2023, hebben we op acht locaties een verkeerstelling uitgevoerd. In Figuur 2 staan de locaties waar geteld is aangegeven.

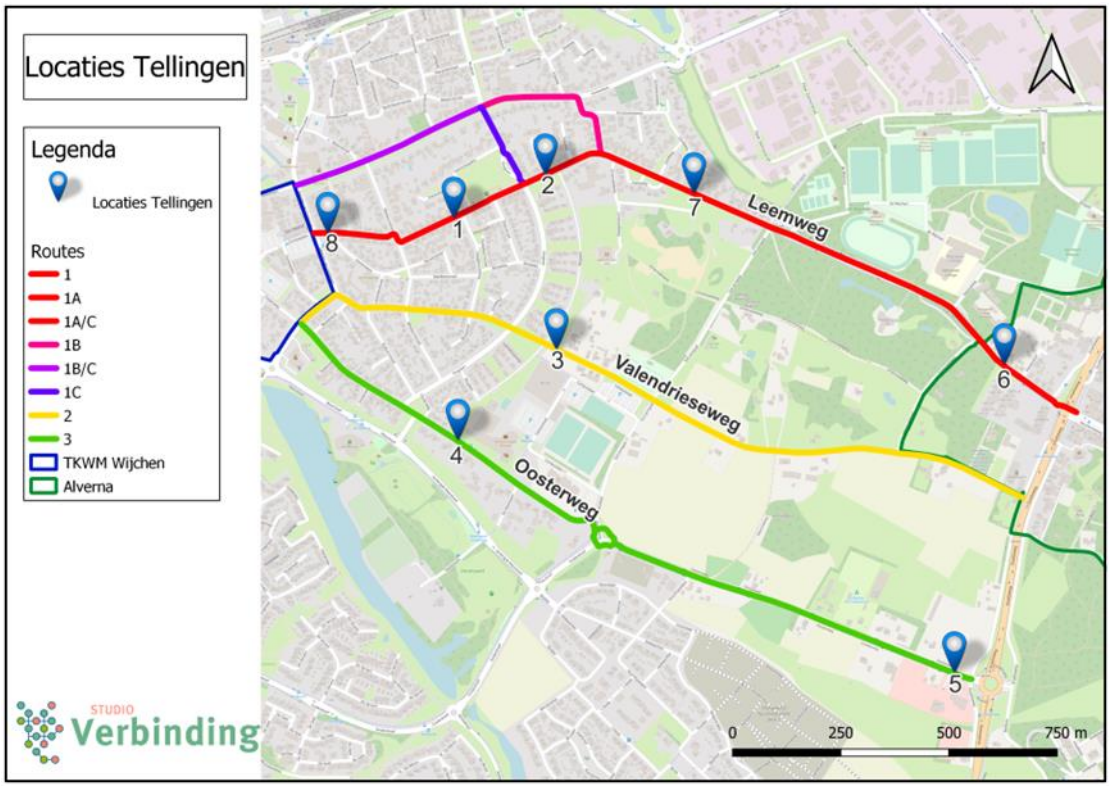

Figuur 2: Locaties van verkeerstelling van 12 januari t/m 26 januari 2023.

De tellingen zijn uitgevoerd door middel van telslangen over de doorsnede van de rijbaan en fietspaden. Zowel het gemotoriseerd verkeer als het fietsverkeer is geregistreerd. Van het gemotoriseerd verkeer zijn zowel de intensiteiten als de snelheden gemeten. Van het fietsverkeer zijn alleen de intensiteiten gemeten. De locaties zijn gekozen op basis van een inschatting van de belangrijkste fietsverkeerstromen op de drie potentiële routes. Een belangrijke factor voor deze inschatting is de locatie van de verschillende middelbare scholen op de routes.

Op locatie 7 (Leemweg west) is het fietsverkeer onbedoeld niet gemeten tijdens de telling in januari. Op deze locatie hebben we het fietsverkeer begin april (29 maart t/m 13 april) alsnog gemeten. Daarnaast hebben we geobserveerd dat veel scholieren op de rijbaan fietsen op locaties 6 en 7. We hebben het aantal fietsers op de rijbaan dus ook meegenomen in de intensiteiten.

3.2.1 Belangrijkste data

In Tabel 1 is de belangrijkste en meest relevante data uit de tellingen opgenomen. Deze data geeft inzicht in het totale gebruik van elke route door fietsers en auto's, de snelheden die gereden worden en de verdeling van het verkeer over een etmaal. De intensiteiten in de tabel zijn een combinatie van beide richtingen samen.

Locatie	Werkdag etmaal		Piekintensiteit mvt		Piekintensiteit fietsers		V85 in km/uur	
	mvt	fietsers	piekmoment	intensiteit	piekmoment	intensiteit	ri. Wijchen	ri. Alverna
1. Acaciastraat west	158	554	15:00-16:00	17	08:00-09:00	82	28	28
2. Acaciastraat oost	944	712	08:00-09:00	102	08:00-09:00	125	24	28
3. Valendriese weg	544	167	16:00-17:00	52	08:00-09:00	23	47	43
4. Oosterweg west	917	108	16:00-17:00	90	16:00-17:00	10*	46	52
5. Oosterweg oost	8842	246	17:00-18:00	869	08:00-09:00	28	56	52
6. Leemweg oost	487	814	08:00-09:00	44	08:00-09:00	121	38	38
7. Leemweg west**	591	1286	15:00-16:00	51	08:00-09:00	195	39	35
8. Lindenstraat	428	613	08:00-09:00	51	08:00-09:00	71	27	30

Tabel 1: Belangrijkste data per tellocatie
**Hier is sprake geweest van meerdere, aansluitende piekuren, waar de intensiteit even hoog was.*
***De data van tellocatie 7 dateert van maart 2023.*

De kolom ‘werkdag etmaal’ bevat het gemiddelde aantal motorvoertuigen en fietsers per werkdag. Het eerste wat hierin opvalt is het grote aantal auto’s op de Oosterweg oost. Dit is een belangrijke ontsluitingsweg voor Wijchen van en naar de provinciale weg (N324). De kolommen ‘piekintensiteiten mvt’ en piekomenten ‘fietsers’ laten per locatie het gemiddeld drukste moment op een werkdag en de daarbij horende intensiteit zien. Hier valt op dat de piekmomenten voor het fietsverkeer op de meeste locaties tijdens de ochtendspits zijn, terwijl dit voor autoverkeer per locatie wisselt tussen de ochtend- en avondspits. Dat de piek voor het fietsverkeer tijdens de ochtendspits plaatsvindt is te wijden aan de lestijden van de scholen. Voor de meeste leerlingen beginnen de lessen op hetzelfde moment, terwijl de eindtijden meer verschillen.

De laatste kolom ‘V85 in km/uur’ geeft een indicatie van de gereden snelheden ter hoogte van de tellocaties. Hier valt vooral op dat de V85 op de Valendrieseweg en de Oosterweg west veel hoger is dan de maximum toegestane snelheid. Zo is de V85 op de Oosterweg west in de richting van Alverna 52 km/uur, terwijl deze weg een 30-zone is en ingericht is als fietsstraat.

3.2.2 Verhouding fiets/auto

Inzicht in het gebruik van elke route is van belang voor de uiteindelijke routekeuze en hangt nauw samen met de veiligheid en comfort dat de fietser op elk van de routes ervaart. Op elk van de drie routes is namelijk (deels) sprake van een gemengde rijbaan. De verhouding tussen het aantal fietsers en het aantal auto’s speelt een belangrijke rol in de keuze voor de meeste geschikte fietsroute. Als er op een route veel meer auto’s dan fietsers rijden, is er meer kans op conflict tussen beide. De fietser zal deze route als minder veilig en comfortabel ervaren. De route is daardoor minder geschikt als hoogwaardige fietsroute.

De verhouding tussen het aantal fietsers en auto’s per locatie is uit Tabel 1 af te leiden en deze is in Figuur 3 gevisualiseerd. Per locatie is het aantal auto’s een rode cirkel en het aantal fietsers een (doorzichtige) blauwe cirkel. Hoe groter de cirkel, hoe hoger het aantal fietsers of auto’s. De exacte intensiteiten staan ook met labels bij de bijbehorende cirkel aangegeven. In hoofdstuk 6 gaan we dieper in op de verhouding van het aantal fietsers en auto’s en wat dit betekent voor de inrichting van de gekozen route.

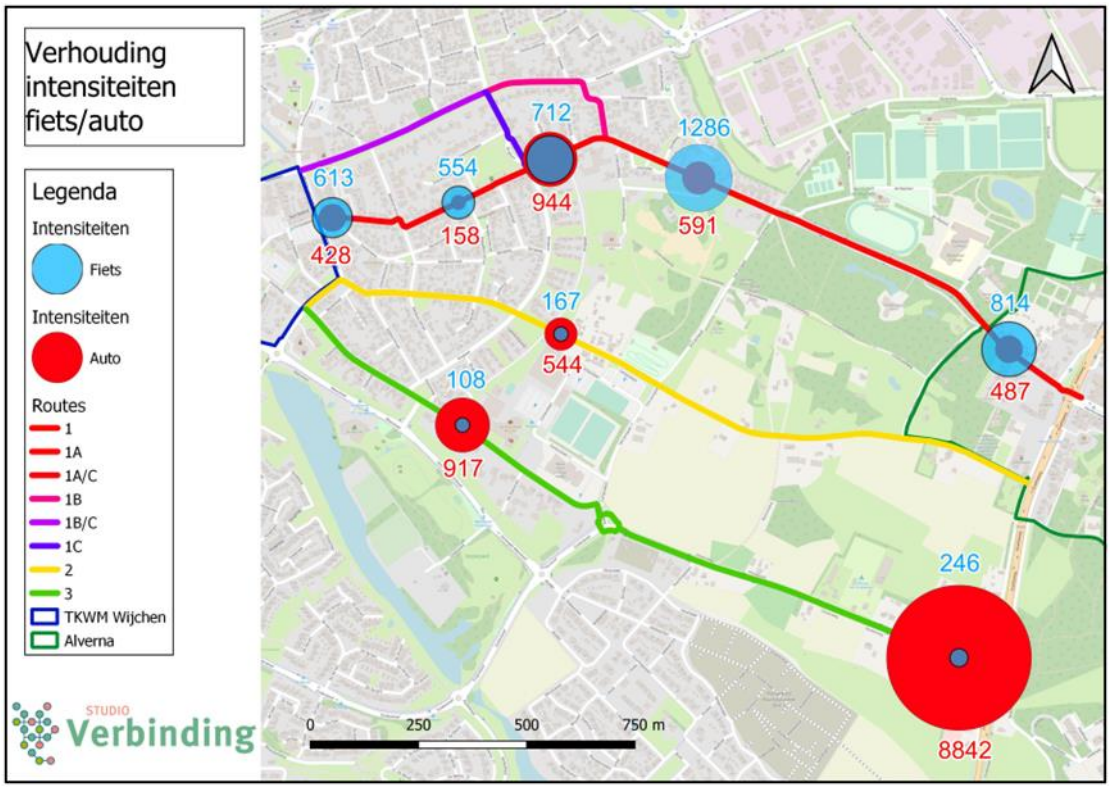

Figuur 3: Visualisatie van de verhouding in intensiteiten tussen de auto en fiets per tellocatie

Ten behoeve van een hoogwaardige fietsroute is de verhouding tussen fietsers en auto's het meest gunstig op route 1 via de Leemweg. Over het grootste deel van de route (tellocaties 1,6, 7 en 8) is het aantal fietsers zelfs groter dan het aantal auto's. Op tellocatie 2 is deze in het 'voordeel' van de auto door het afslaand verkeer vanaf de Ringlaan en Kasteellaan. Op tellocatie 7 is het grootste aantal fietsers waargenomen. Dit is te verklaren door de stroom fietsers, voornamelijk leerlingen, die vanuit het noorden van Wijchen aansluiten op de Leemweg.

De routes via de Valendrieseweg en de Oosterweg worden veel minder gebruikt door fietsers dan door auto's. Ondanks de (gedeeltelijke) inrichting van de Oosterweg als fietsstraat is de auto ook hier dominant.

3.3 Verkeersongevallen en snelheid

Voor het bemachtigen van data over ongevallen en gereden snelheden is de webapplicatie ViaStat geraadpleegd. ViaStat is een monitoring- en analysetool welke een set aan gegevens aanbiedt met betrekking tot de verkeersveiligheid. De beschikbare data over alle verkeersongevallen zijn verzameld in de periode 2014-2023. De door motorvoertuigen gereden snelheden zijn afkomstig uit januari 2023.

3.3.1 Ongevallen

Binnen het onderzoeksgebied zijn er gegevens beschikbaar met betrekking tot ongevallen. In Figuur 4 zijn de ongevallen gepresenteerd waarbij fietsers zijn betrokken op wegvakken en kruispunten rondom de drie gepresenteerde routes. Alleen ongevallen die op een van de routes plaatsvonden worden hier besproken. De ongevallen op de kruispunten met de Meester van Coothlaan zijn ook meegenomen in het overzicht. ViaStat maakt onderscheid tussen ongevallen met alleen materiele schade (UMS), ongevallen met letsel en ongevallen

met dodelijke afloop. In bijlage 4 is een tabel met gedetailleerde informatie over de ongevallen opgenomen.

In het onderzoeksgebied hebben meerdere ongevallen plaatsgevonden sinds 2014 (Tabellen 2 en 3). Deze cijfers zijn absolute getallen. In bijlage 3 van deze rapportage zijn meer gegevens over de aard van de ongevallen opgenomen. Bij het interpreteren van deze getallen moet rekening gehouden worden met het feit dat de intensiteiten in fietsverkeer verschillen per route en per wegvak en kruispunt. Op de Leemweg wordt momenteel meer gefietst dan op de andere potentiële routes (paragraaf 3.5). Aangenomen wordt dat dit ook de afgelopen jaren zo was. Een andere kanttekening bij deze data is dat fietsongevallen niet altijd gemeld en geregistreerd worden. Dit geldt met name voor enkelzijdige ongevallen, waarbij slechts één fietser betrokken is.

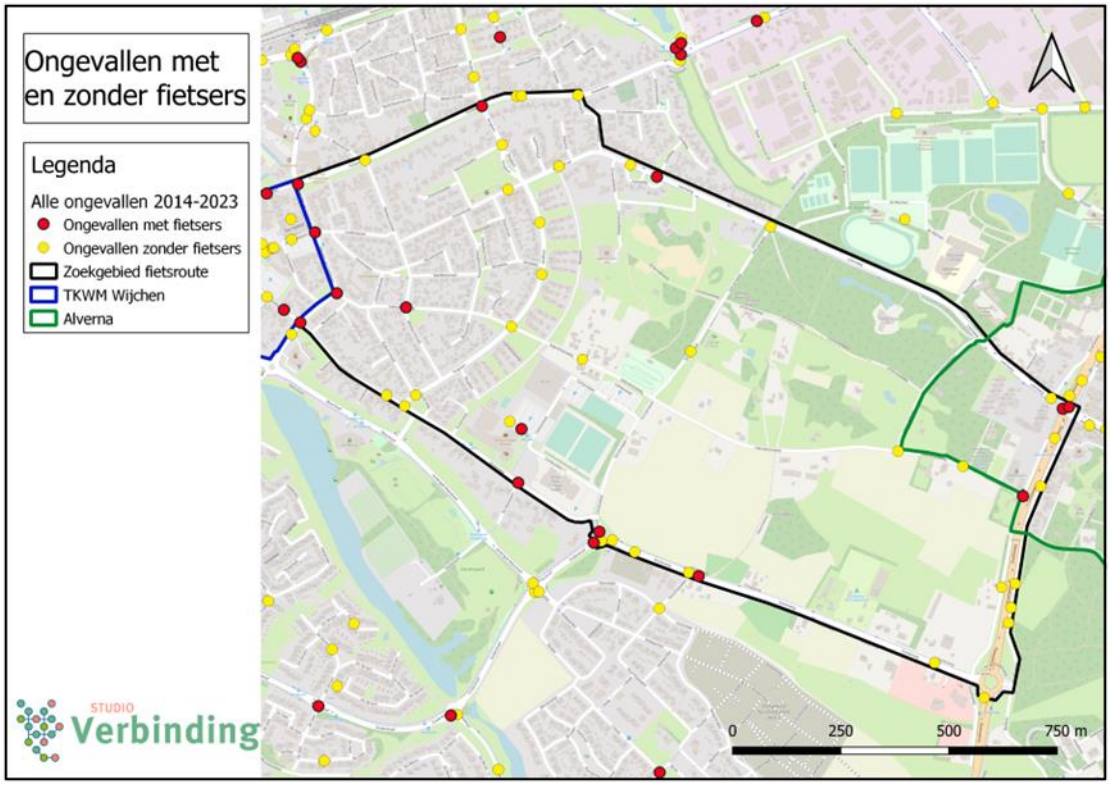

Figuur 4: Ongevallen in onderzoeksgebied, opgesplitst in ongevallen waar geen fietsers en waar wel fietsers bij betrokken waren.

De ongevallen worden meegenomen in de beoordeling van de conflictpunten op elke route.

Route	Ongevallen totaal	Ongevallen UMS	Ongevallen Letsel	Ongevallen Dodelijk	Slachtoffers
Route 1: via Leemweg	9	8	1	0	1
Route 2: via Valendrieseweg	3	2	1	0	1
Route 3: via Oosterweg	5	4	1	0	1
Totaal	17	14	3	0	3

Tabel 2: Overzicht van ongevallen per potentiële route.

Route	Ongevallen totaal	Ongevallen UMS	Ongevallen Letsel	Ongevallen Dodelijk	Slachtoffers
Kruispunt	16	14	2	0	2
Wegvak	1	0	1	0	1
Totaal	17	14	3	0	3

Tabel 3: Overzicht van ongevallen per wegsegment.

3.3.2 Snelheid

ViaStat levert ook gegevens waaruit de snelheden van motorvoertuigen worden afgelezen.. De rijsnelheid is een belangrijke indicator voor verkeersveiligheid. Snelheidsdata wordt verzameld door middel van 'floating car data', afkomstig uit navigatiesystemen zoals die van TomTom en Google Maps. De V85 is de snelheid die door 85% van de motorvoertuigen niet wordt overschreden en door de overige 15% wel wordt overschreden. In Figuur 5 zijn de overschrijdingen van de V85 gevisualiseerd per wegvak. Deze overschrijdingen worden per potentiële fietsroute toegelicht. Per wegvak is de hoogste V85 van beide rijrichtingen gekozen. De Labels '30' en '50' geven de maximaal toegestane snelheid weer en de zwarte strepen geven de grenzen hier tussen weer.

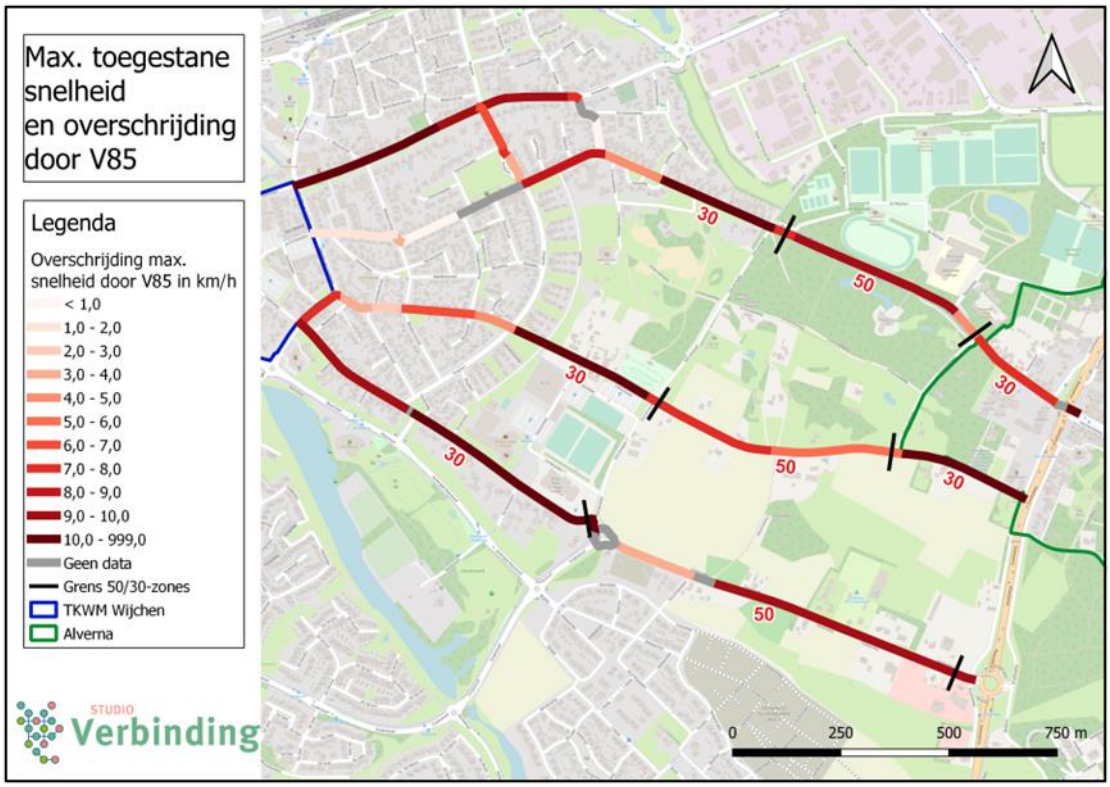

Figuur 5: Maximum snelheden en overschrijding hiervan door de V85 in km/uur..

Wat opvalt is dat de V85 op grote delen van alle routes hoger is dan de maximum toegestane snelheid. Er zijn maar enkele segmenten waar de V85 de maximum snelheid niet overschrijdt en waar men zich dus aan de snelheid houdt. Op de meeste segmenten overschrijdt de V85 de maximum snelheid met niet meer dan 10 km/uur. Toch heeft elke route een paar segmenten waar dit wel het geval is. Met name net na het inrijden van de 30-zone, komend vanaf Alverna, wordt er duidelijk te hard gereden. In hoofdstuk 5 nemen we de V85 data mee in de beoordeling van de verkeersveiligheid van de routes.

3.3.3 Vergelijking met verkeerstelling

Om te controleren of er geen uitschieters in de snelheidsdata zitten, vergelijken we deze met de gemeten snelheden in de verkeerstelling in dezelfde maand. Ook hier hebben we gekeken naar de hoogste V85 op een van beide rijrichtingen. Tellocaties 3, 4 en 7 laten een forse overschrijding zien. De V85 ligt 15 tot 19 km/uur hoger dan de maximum snelheid. Dit komt overeen met het beeld op Figuur 5, die ook donkerrood kleuren Op tellocaties 5 en 6 is er sprake van een lichte overschrijding door de V85 (4-8 km/uur). Ook dit komt aardig overeen met de data uit ViaStat. Op tellocaties 1, 2 en 8 overschrijdt de V85 de maximumsnelheid niet volgens de telling. ViaStat laat op de bijbehorende segmenten wel een (wisselende) overschrijding zien, met name op tellocatie 2 Ondanks dat de data uit de telling op één punt is gemeten en de data uit ViaStat over een wegvak, komen deze over het algemeen goed overeen met elkaar.

3.4 Verkeersmodel 2032

Op basis van het regionaal verkeersmodel 2032 kan een beeld worden geschetst van de toename van verkeer ten opzichte van de huidige situatie. Deze verkeersmodellen zijn theoretische berekeningen die een goede aanname vormen voor de verkeerssituatie in de toekomst. Op basis van het verkeersmodel kunnen we een aanname doen over de af- of toename van het gemotoriseerd verkeer op de routes tussen Alverna en TKWM Wijchen. . Hierbij moet vermeld worden dat het model is gefocust op het regionaal wegennet en in mindere mate op lokaal, fijnmazig niveau. Hierdoor kunnen de waarden afwijken van wat reeel gezien mogelijk is. Het verkeersmodel hanteert 2020 (voor corona) als basisjaar. Van het basisjaar zijn de intensiteiten opgenomen in bijlage 1. Dit is het aantal motorvoertuigen per werkdagetmaal.

Om te controleren of de data uit het basisjaar representatief is voor de werkelijke intensiteiten, vergelijken we deze met de data uit de verkeerstelling. In onderstaande tabel zijn de intensiteiten per werkdag etmaal, in twee richtingen, naast elkaar gezet:

Tellocatie	Intensiteit telling	Intensiteit verkeersmodel
1. Acaciastraat west	158	geen data
2. Acaciastraat oost	944	1400
3. Valendrieseweg	544	900
4. Oosterweg west	917	1000
5. Oosterweg oost	8842	8300
6. Leemweg oost	487	600
7. Leemweg west	591	400
8. Lindenstraat	428	0*

Tabel 4: Vergelijking intensiteiten telling en verkeersmodel
**De werkelijke intensiteit is niet 0. Het regionaal model geeft dit echter aan omdat de intensiteit lager dan 100 mvt per etmaal is en omdat het is honderdtallen rekent.*

Uit deze vergelijking blijkt dat het verkeersmodel de intensiteiten niet voor elke weg accuraat kan voorspellen. Met name op ETW's zit een grotere foutmarge. De grootste verschillen zijn zichtbaar op tellocaties 2, 3 en 8.

3.4.1 Toename gemotoriseerd verkeer 2032

Om de groei van het gemotoriseerd verkeer tussen 2020 en 2032 te visualiseren, is eerst per wegvak de intensiteit in 2020 afgetrokken van de intensiteit in 2032. Deze data is in kaart gebracht in Figuur 6. Hierin is de procentuele toename van de intensiteit over één etmaal te zien. In bijlage 2 zijn extra kaarten met de intensiteiten per rijrichting en voor de ochtend- en avondspits opgenomen.

De toename is een prognose die berekend is op basis van berekeningen in het model, het blijft dus een inschatting. Daarom hanteren we deze data als indicatie die grofweg laten zien hoe de verkeersstromen zich ontwikkelen. Vooral de toenames op de segmenten van tellocaties 2, 3 en 8 zijn minder representatief.
De kaarten laten per route wel een duidelijke tendens zien. De kleur rood laat een (sterke) groei van het verkeer zien en de kleur groen een lichte toename of zelfs een afname van het verkeer. Het eerste deel van route 1 vanaf Alverna laat een relatief sterk toename zien van het autoverkeer in beide richtingen. Vervolgens is er een matige groei op routes 1B en 1C zichtbaar. In het basisjaar rijden hier per richting circa 2.000 mvt/etm. Een toename van circa 500 mvt/etm is dus aanzienlijk.

Het verloop van route 2 verschilt meer per gedeelte. Vanuit Alverna is er een matige tot sterke groei van het verkeer zichtbaar. Richting TKWM verdwijnt deze toename en blijft de intensiteit ongeveer gelijk. Over de gehele route lijkt het verkeer dus licht toe te nemen. Route 3 valt op door de groene kleur en de voorspelde, lichte afname van het verkeer.

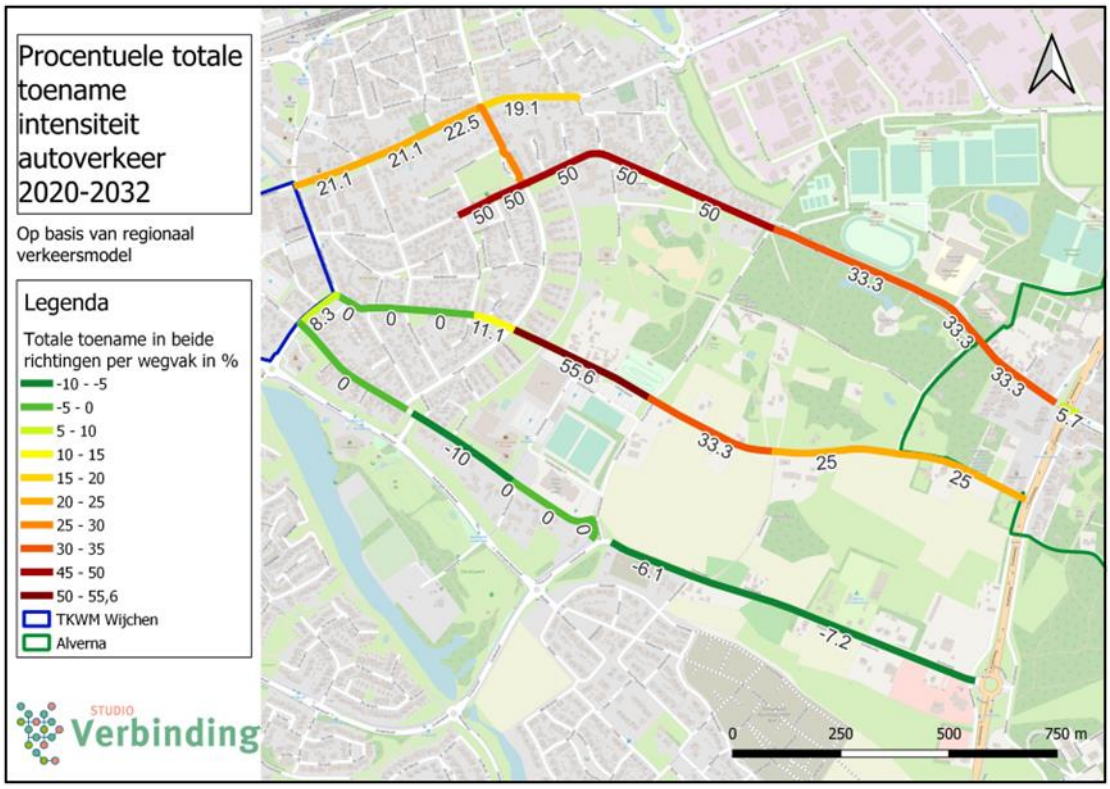

Figuur 6: Procentuele toename intensiteiten motorvoertuigen per etmaal

4 Fietsbaarheid

Aan de hand van de fietsbaarheidstool geven wij een onderbouwd advies voor de keuze van de route die het meest geschikt is als hoogwaardige fietsroute tussen TKWM in Wijchen en Alverna. Wij bepalen de fietsbaarheid aan de hand van de volgende thema's en bijbehorende aspecten, die in hoofdstuk 2 al toegelicht en in hoofdstuk 3 al deels uitgewerkt zijn:

- Directheid:
  - Omrijfactor en afstand;
- Bestemmingen:
  - Lokaal, om en nabij het onderzoeksgebied;
  - In de omgeving van Wijchen en Alverna;
- Veiligheid:
  - Conflictpunten;
  - Verhouding fietsers/auto's
  - Verkeersongevallen fiets;
  - Snelheid gemotoriseerd verkeer;
  - Autoparkeren langs route;
  - Toename autoverkeer 2032;
- Comfort:
  - Soort fietsvoorziening en breedte;
  - Type verharding;
  - Obstakels.

4.1 Directheid

De directheid van een route wordt bepaald door het berekenen van de omrijfactor. De omrijfactor wordt berekend door de daadwerkelijke afstand van de route te delen door de hemelsbrede afstand. Des te hoger de omrijfactor is, des te verder een route om fietsen is. Idealiter heeft een fietsroute een omrijfactor van 1,2 of lager. De bovengrens voor deze factor is 1,5. Voor een hoofdfietsroute wordt vaak een lagere omrijfactor gehanteerd dan voor een secundaire fietsroute. De beoogde route wordt de primaire fietsroute tussen Alverna en TKWM, dus een omrijfactor van 1,2 is hiervoor passend. Een route die verder om is dan 1,5 keer de hemelsbrede afstand is niet aantrekkelijk voor fietsers en niet geschikt als fietsroute.

Omrijfactoren van de routes, gemeten vanaf de H. Jozef kerk in Alverna naar de Markt in Wijchen:

- Route 1a: 2.630 meter / 2.340 meter = 1,124
- Route 1b: 2.650 meter / 2.340 meter = 1,132
- Route 1c: 2.670 meter / 2.340 meter = 1,141
- Route 2: 2.660 meter / 2.340 meter = 1,137
- Route 3: 3.110 meter / 2.340 meter = 1,329

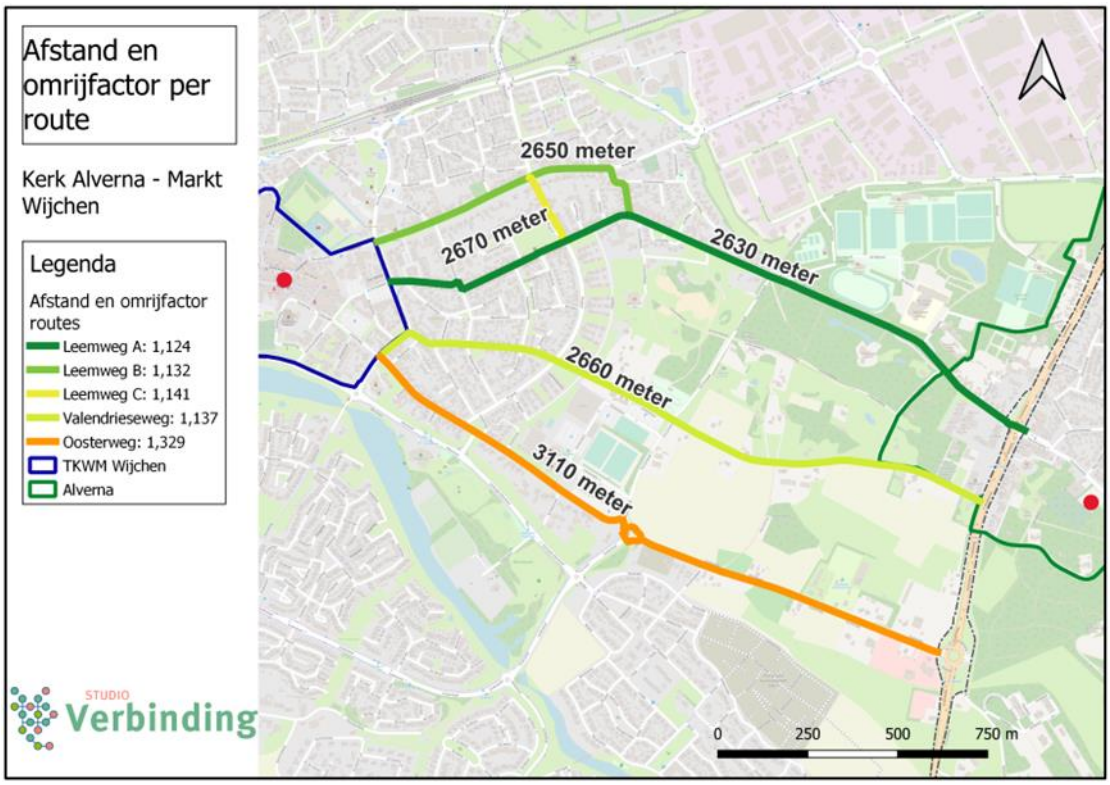

Figuur 7: Afstand en omrijfactor per route, gemeten in Google Maps van de H. Jozef kerk in Alverna naar de Markt in het centrum van Wijchen.

In Figuur 7 zijn de routes inclusief afstand en omrijfactor gevisualiseerd. Route 1 via de Leemweg en route 2 via de Valendrieseweg zijn het meest direct, deze routes gaan in een redelijk rechte lijn van de Markt in Wijchen naar de kerk (en het centrum) van Alverna en hebben een lage omrijfactor. Route 3 via de Oosterweg komt op de N324 uit, verder ten zuiden van Alverna, waardoor de fietser 500 meter verder moet fietsen ten opzichte van route 1. Dit is een groot verschil op een afstand van circa 2,5 kilometer. Van de verschillende uitvoeringen van route 1, is route 1a via de Acaciastraat het meest direct met een afstand van 2630 meter en een omrijfactor van 1,124.

Wanneer de fietser alleen op basis van de directheid een route kiest, valt route 3 via de Oosterweg af. De (in)directheid van deze route heeft veel invloed op het nut en de relevantie voor de verbinding tussen Alverna en Wijchen, wat ten nadele gaat van de fietsbaarheid.

4.2 Bestemmingen

Het onderdeel bestemmingen bestaat uit een analyse van de bereikbaarheid van belangrijke bestemmingen vanuit de verschillende routes. De bereikbaarheid voor belangrijke bestemmingen in de omgeving is een belangrijke aspect van de fietsbaarheid. Beter bereik voor fietsers zal ertoe leiden dat meer mensen de fiets kiezen als vervoersmiddel, zoals ook in de mobiliteitsvisie is opgenomen. De bestemmingen zijn opgesplitst in lokale bestemmingen om en nabij de routes en bestemmingen in de omgeving van Wijchen en Alverna.

4.2.1 Lokale bestemmingen om en nabij route

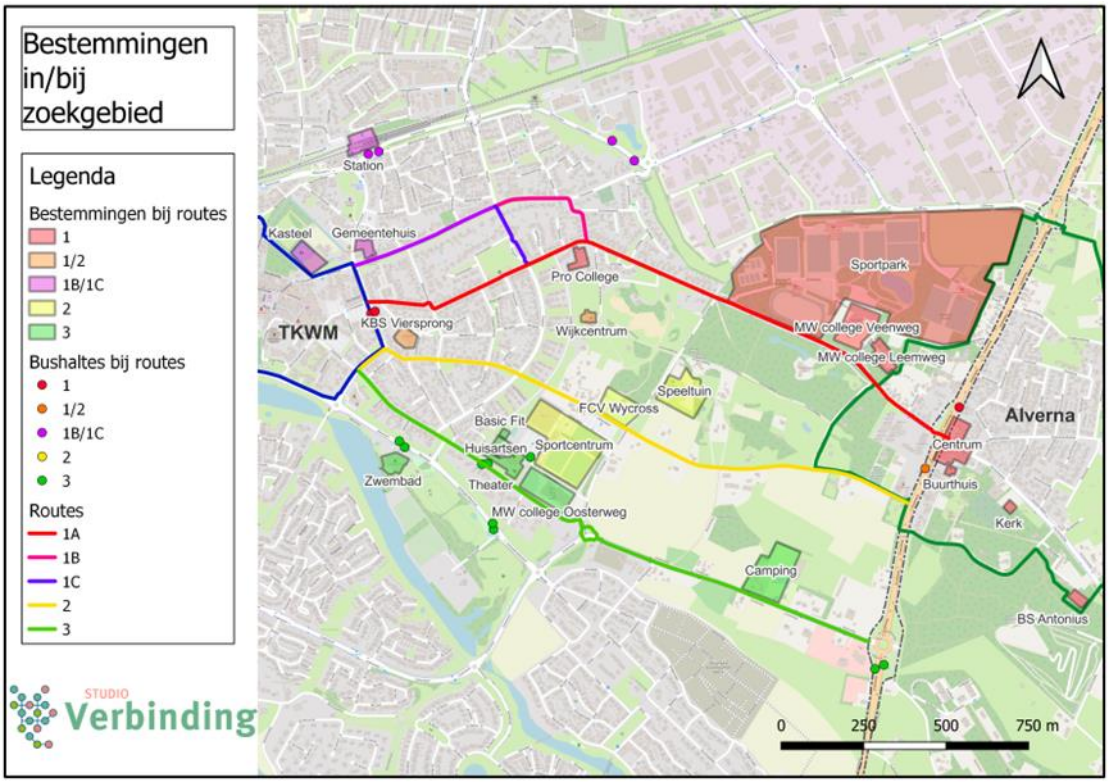

Figuur 8: Belangrijkste bestemmingen in en rondom het onderzoeksgebied. De kleuren van de bestemmingen corresponderen met de voor die bestemming meest dichtbij zijnde en relevante route.

Lokale bestemmingen zijn de bestemmingen die direct bereikbaar zijn via een van de routes of op maximaal 2 minuten fietsen hiervan. Hier zitten met name bestemmingen bij waarvoor vervoer per fiets een grote rol speelt. In Figuur 8 zijn de routes afgebeeld met een eigen kleur. Route 1 en 1A zijn rood en route 1b en 1c zijn respectievelijk roze en paars Route 2 is geel en route 3 is groen. De gekleurde vlakken zijn de bestemmingen. De kleur van ieder vlak correspondeert met de route van dezelfde kleur. Zo is in een oogopslag te zien via welke route iedere relevante bestemming het best bereikbaar is. De vlakken die roodgekleurd zijn, zijn bijvoorbeeld het beste bereikbaar vanuit route 1. Een paar bestemmingen hebben een afwijkende kleur. Deze zijn namelijk even goed bereikbaar via twee routes.

Route 1 – Leemweg
Langs de Leemweg liggen verschillende lokale bestemmingen. Aan de westkant van de Leemweg ligt de wijk Valendries, waar veel woningen aanwezig zijn. Ook aan de oostkant zijn een aantal woningen aanwezig. Naast woningen zijn er ook andere bestemmingen langs de Leemweg. Zo zitten er een middelbare school, tennisbanen en een atletiek- en

voetbalvereniging. Deze route komt uit in het centrum van Alverna, waar zich ook een buurthuis en kerk bevinden.
Vanuit route 1 is het station het beste bereikbaar, dit geld ook voor het gemeentehuis en het kasteel. Locaties als het station, de middelbare school en sportvoorzieningen zijn bestemmingen die waar vervoer per fiets een belangrijke rol speelt.
Dit betekent dat route 1 door de vele belangrijke bestemmingen die direct aan de route liggen de fietsbaarheid kan verbeteren voor personen die van of naar de middelbare school, de tennisbanen of de altetiek- en voetbalvereniging willen. Het feit dat de route midden in het centrum van Alverna uit komt draagt ook positief bij aan de fietsbaarheid tussen Alverna en Wijchen. De route zal de fietsbaarheid voor bewoners van de wijk Valendries verbeteren.

Route 2 – Valendrieseweg
De Valendrieseweg heeft minder lokale bestemmingen dan de Leemweg of de Oosterweg. Het heeft een meer landelijke uitstralling en een aantal woningen zijn hieraan gelegen. Het westelijke gedeelte ligt ook in de wijk Valendries en op dit gedeelte is een hogere dichtheid aan woningen. Aan de Valendrieseweg ligt wel onder andere een sportcentrum en een speeltuin. Het wijkcentrum van Valendries is zowel via route 1 als route 2 bereikbaar. Dit zijn locaties die bij voorkeur goed bereikbaar zijn met de fiets.
Door deze locaties die direct aan de route liggen zal route 2 de fietsbaarheid ook verbeteren, echter wel in mindere mate dan dat route 1 dit zal doen. Voor personen die van of naar het sportcentrum of de speeltuin willen zal de fietsbaarheid toenemen. Ook route 2 zal de fietsbaarheid voor bewoners van de wijk Valendries op een vergelijkbare manier verbeteren.

Route 3 – Oosterweg
Aan de Oosterweg liggen een aantal belangrijke lokale bestemmingen. Vanaf de Oosterweg is het mogelijk om door middel van een fietspad een middelbare school, hockeyvereniging, sportcentrum en een sociaalcultureel centrum, waar onder andere een bibliotheek en theater in zit,te bereiken. Langs het oostelijke deel van de Oosterweg zijn weinig bestemmingen gelegen. Een klein aantal bedrijven en woningen is hier gevestigd. Op het gedeelte dat erftoegangsweg is zijn meer woningen gelegen. Vanuit Route 3 is het zwembad het makkelijkst te bereiken. Locaties als de middelbare school, de hockeyvereniging en het sportcentrum zijn bij voorkeur goed bereikbaar op de fiets.
Route 3 zal de fietsbaarheid verhogen voor personen die van of naar de middelbare school, de hockeyvereniging, het sportcentrum, het zwembad en het sociaal/cultureel centrum willen. Ook route 3 komt door de wijk Valendies, waardoor bewoners een grotere fietsbaarheid zullen ervaren.

4.2.2 Bestemmingen in omgeving

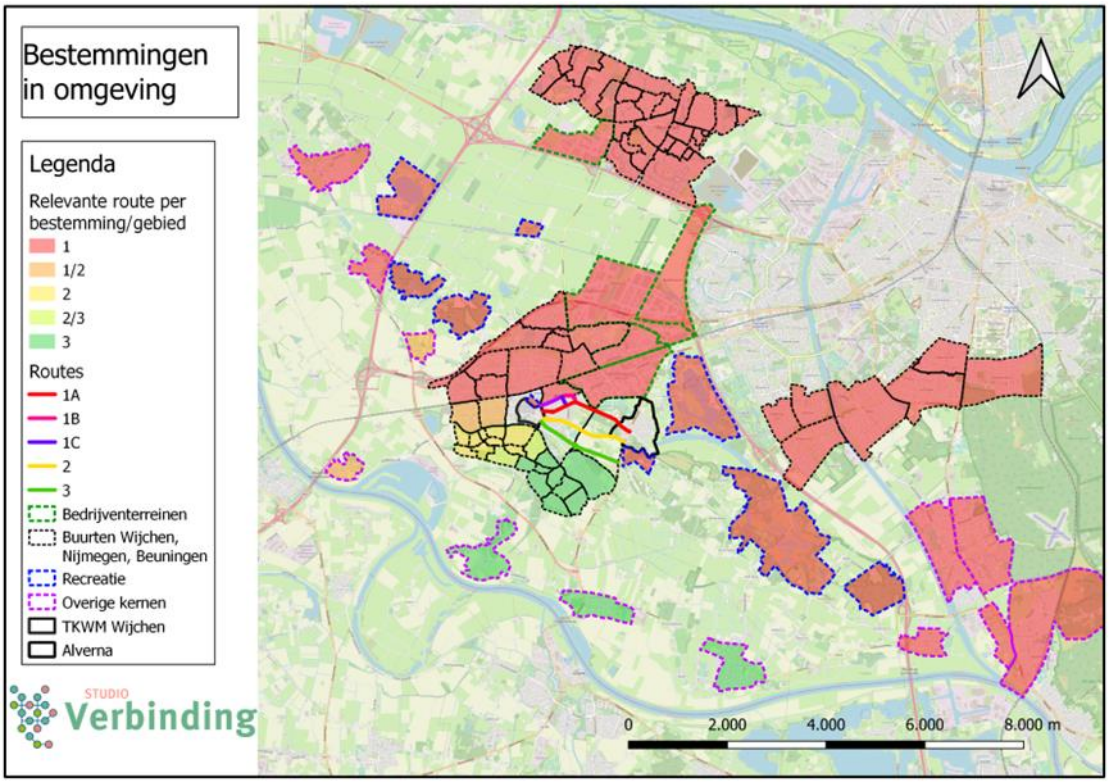

Figuur 9: Belangrijkste bestemmingen in de omgeving van Wijchen en Alverna. De kleuren van de bestemmingen corresponderen met de voor die bestemming meest relevante route.

De bestemmingen in de omgeving betreffen alle dorpen, wijken, recreatiegebieden en bedrijventerreinen die met de fiets vanuit Alverna of TKWM via een van de routes bereikbaar zijn. Voor deze bestemmingen in de omgeving hebben we geanalyseerd welke route het beste aansluit op de volledige route naar deze bestemmingen. In Figuur 9 is deze analyse weergegeven. Voor de routes en vlakken met de bestemmingen zijn dezelfde kleurcodes gebruikt. Een paar bestemmingen hebben een afwijkende kleur. Deze zijn namelijk even goed bereikbaar via twee routes.

Route 1 – Leemweg
Het overgrote deel van de belangrijke locaties in de omgeving, vooral ten noorden en oosten van Wijchen, is het beste bereikbaar via route 1. Dit bevat alle wijken in Wijchen ten Noorden van TKWM Wijchen, maar ook grote kernen en wijken zoals Beuningen en de wijken in Nijmegen-Zuid. Daarnaast zijn vele recreatiegebieden, zoals de recreatiegebied Berendonck via route 1 het beste te bereiken, dit geldt ook voor de bedrijventerreinen in Wijchen en Beuningen. Voor de bereikbaarheid van belangrijke locaties in de omgeving lijkt route 1 dus een goede keuze. Dit is te verklaren door de goede ligging in het wegennetwerk. De Leemweg sluit namelijk direct aan op de Heumenseweg, die onderdeel is van de fietsroute naar bestemmingen in het oosten en zuidoosten. Ook in het noorden is het makkelijk om vanaf route 1 aan te sluiten op andere belangrijke fietsroutes. Het Maas Waalcollege langs de route trekt daarnaast veel scholieren uit de omgeving naar deze route.

Route 2 – Valendrieseweg
Vooral locaties iets ten zuiden van TKWM Wijchen zijn het beste bereikbaar via route 2. Route 2 zorgt voor de beste bereikbaarheid van de wijken in het Zuidwesten van Wijchen. Voor belangrijke locaties buiten Wijchen is route 2 niet de route die de beste verbinding biedt. Route 2 lijkt daarom minder aantrekkelijk voor belangrijke locaties in de omgeving, vooral voor locaties buiten Wijchen. Hierbij speelt mee dat route 2 vooral een recreatieve route is die

tussen route 1 en 3 gelegen is. De fietser komt in de meeste gevallen eerder uit op een van deze routes.

Route 3 – Oosterweg
De belangrijke bestemmingen in de omgeving ten zuiden van Wijchen zijn vooral het beste bereikbaar via route 3. Via deze route worden de routes naar de zuidoostelijke wijken in Wijchen en een aantal kernen zoals Balgoij, Nederasselt en Overasselt ontsloten.. Route 3 heeft met name een verzorgingsgebied voor de fietser ten zuiden van TKWM. De andere vestiging van het Maas Waalcollege langs deze route trekt ook een aantal scholieren uit de omgeving naar deze route.

4.3 Veiligheid

In hoofdstuk 3 zijn verschillende aspecten binnen het thema veiligheid al aan bod gekomen en op kaart gevisualiseerd. Met de data uit de verkeerstelling hebben we de verhouding tussen het aantal fietsers en auto's in kaart gebracht. Uit ViaStat is het aantal en de ernst van de fietsongevallen verzameld en beschreven per route. Hetzelfde is gedaan voor de snelheid van het gemotoriseerd verkeer in beide richtingen. Daarnaast is het verkeersmodel gebruikt om per route en aanname van de groei van het autoverkeer te doen. In deze paragraaf komen de knelpunten en het autoparkeren langs de routes aan bod. Alle veiligheidsaspecten zijn gebundeld in een overzicht. Hiervoor zijn er twee kaarten opgenomen, een per rijrichting ten behoeve van de snelheden.

4.3.1 Knelpunten

Op elke route is er een aantal knelpunten te identificeren dat ten koste gaan van de veiligheid en in sommige gevallen ook het comfort van de fietser. Per route bespreken we de meest opvallende knelpunten aan de hand van foto's[2], steeds van Alverna richting TKWM. Om deze knelpunten te bepalen, hebben we onder andere naar de locaties van ongevallen gekeken. Ook punten waar er een verandering in de inrichting optreedt en waar bijvoorbeeld een verwarrende voorrangssituatie ontstaat, zijn geidentificeerd als knelpunten. Nadat er een routekeuze is gemaakt, werken we in hoofdstuk 6 alle knelpunten op de gekozen route uitgebreider uit.

Route 1 – Leemweg

Figuur 10: Leemweg – Graafseweg

Vanaf de Heumenseweg steekt de fietser eerst de provinciale weg over, waar een VRI (verkeersregelinstallatie) de doorstroom regelt (zie Figuur 10). Bij deze oversteek heeft twee keer een ongeval met een fietser plaatsgevonden, waarbij enkel materiele schade is gemeld

[2] De foto's zijn uitsneden van de meest recente beelden in Google Streetview.

Vervolgens komt de fietser in een brede shared space terecht, waar de auto geen toegang tot heeft. Om het vrijliggende fietspad te bereiken moet een rij paaltjes gepasseerd worden die niet goed ingeleid worden en niet allemaal opvallen. De voorrangsregeling komend vanaf Alverna kan verwarrend zijn.

Figuur 11: Leemweg - Sint Jorispad

Bij het kruispunt met het Sint Jorispad komen er verschillende fietspaden bij elkaar, waar het niet duidelijk is dat de fietser van rechts hier voorrang heeft (zie Figuur 11). Dit komt onder andere door het ‘lappendeken’ van verharding.

Figuur 12: Leemweg - Acaciastraat

Bij de overgang naar de Acaciastraat verdwijnt het fietspad en deelt de fietser de rijbaan met de auto (zie Figuur 12). Daarnaast zijn de witte scheidingsbanden niet geschikt voor een vrijliggend fietspad.

Figuur 13: Acaciastraat - Lindenstraat

Komend vanaf de Acaciastraat moet de fietser twee keer achter elkaar afslaan om de ‘knik’ in de route door te komen (zie Figuur 13).

Route 2 – Valendrieseweg

Figuur 14: Valendrieseweg - Sint Jorispad

Bij het kruispunt met het Sint Jorispad, aangeduid als gevaarlijke kruispunt, steken fietsers die op het Sint Jorispad rijden de Valendrieseweg over. Het is een gelijkwaardig kruispunt, maar wordt niet zo ervaren door de verschillende typen verharding en asfalt die op elkaar aansluiten. Dit kan verwarrend zijn en gevaarlijke situaties opleveren (zie Figuur 14).

Route 3 – Oosterweg

Figuur 15: Zuiderdreef - Oosterweg

Er zijn twee fietsersoversteken over de Zuiderdreef/Oosterweg, een per richting (zie Figuur 15). Deze wegen kennen hoge intensiteiten en een hoge V85, en vormen een knelpunt in een route die daarbuiten weinig onderbroken wordt.

Figuur 16: Oosterweg - Sint Jorispad

Voor de fietser de fietsstraat in rijdt moet deze een tweerichtingen fietspad oversteken (zie Figuur 16). Daarnaast slaan auto's via de inritconstructie af naar de fietsstraat. Dit kan voor onoverzichtelijke situaties zorgen.

Figuur 17: Oosterweg - Meester van Coothlaan

Voordat de fietser TKWM bereikt vanaf Alverna, dient de Meester van Coothlaan overgestoken te worden, ongeacht welke route wordt gekozen. De gelijkwaardige kruispunten van de routes met deze weg zijn ook allen knelpunten, te zien aan het aantal ongevallen (6) op deze punten. Op elk van deze kruispunten heeft een of twee ongevallen plaatsgevonden, waarbij enkel materiele schade is gemeld. De Meester van Coothlaan heeft een meer ontsluitend karakter dan de kruisende wegen, waardoor de voorrangssituatie verwarring kan oproepen (Figuur 17).

4.3.2 Autoparkeren langs de routes

Langs een aantal segmenten van de routes wordt geparkeerd. Dit gaat ten koste van de veiligheid van de route, want fietsers zijn niet altijd goed zichtbaar voor automobilisten die in- en uitparkeren. Met name haaksparkeervakken leveren een risico op, zeker als er veel verloop is in de benutting van de parkeerplaatsen. In Figuur 18 is een deel van de Acaciastraat te zien waar aan beide zijden van de rijbaan geparkeerd wordt. Dit is het enige segment op route 1 waar haaksparkeren plaatsvindt. Deze parkeercapaciteit is hier gelegen ten behoeve van de voorzieningen in deze straat. Tussen het Sint Jorispad en TKWM zijn er langs de meeste segmenten langsparkeervakken/havens.

Figuur 18: Parkeervakken langs de Acaciastraat

Langs het grootste deel van route 2 zijn geen parkeervoorzieningen aangelegd. Een uitzondering is de circa 11 haaksparkeervakken ter hoogte van de Ringlaan. Door de inrichting van de Oosterweg als GOW-50 en fietsstraat zijn er geen parkeervakken langs deze route. Langs de fietsstraat mag in principe geparkeerd worden, want er geldt geen parkeerverbod.

4.3.3 Overzicht Veiligheid

In Figuur 19 is een overzicht van de veiligheid weergegeven waarin alle veiligheidsaspecten zijn opgenomen.

Route 1 kent de nodige knelpunten voor fietsers. Over een groot deel van de route wordt te hard gereden, zeker over routes 1B en 1C. De Acaciastraat is een stuk autoluwer, waardoor de rijbaan veilig gedeeld kan worden met gemotoriseerd verkeer. Langs route 1 wordt relatief veel geparkeerd. Ondanks het grote aantal fietsers zijn er relatief weinig fietsongevallen.

Route 2 is de meest autoluwe route en kent in het eerste deel vanaf Alverna relatief weinig knelpunten door een gebrek aan kruispunten. Op de route zijn weinig ongevallen, maar de hoeveelheid verkeer is hier ook laag. De snelheden van het gemotoriseerd verkeer overschrijden de maximum snelheid aanzienlijk, wat juist op deze route met voornamelijk gemengde rijbaan gevaar oplevert.

Route 3 kent veel autoverkeer en, zeker naar verhouding, weinig fietsverkeer. Er zijn weinig knelpunten op de route, maar waar de Oosterweg van GOW-50 overgaat in fietsstraat hebben relatief veel fietsongevallen plaatsgevonden. De snelheid ligt ook hier te hoog, zeker in de fietsstraat, waar de maximum snelheid van 30 ruim wordt overschreden door de V85.

Wat verder opvalt is dat elke route gedeeltelijk een 50-zone is. Voor route 3 is dit logisch, dit is namelijk deels een GOW-50 met veel autoverkeer. Routes 1 en 2 zijn grotendeels ETW-30, maar bij de overgang van Alverna naar Wijchen veranderen deze routes kortstondig in een 50-zone, terwijl de inrichting hetzelfde blijft. Zeker op route 2 gaat dit ten koste van de veiligheid, omdat de fietser de rijbaan deelt met de auto, die hier sneller dan 50 km/uur rijdt.

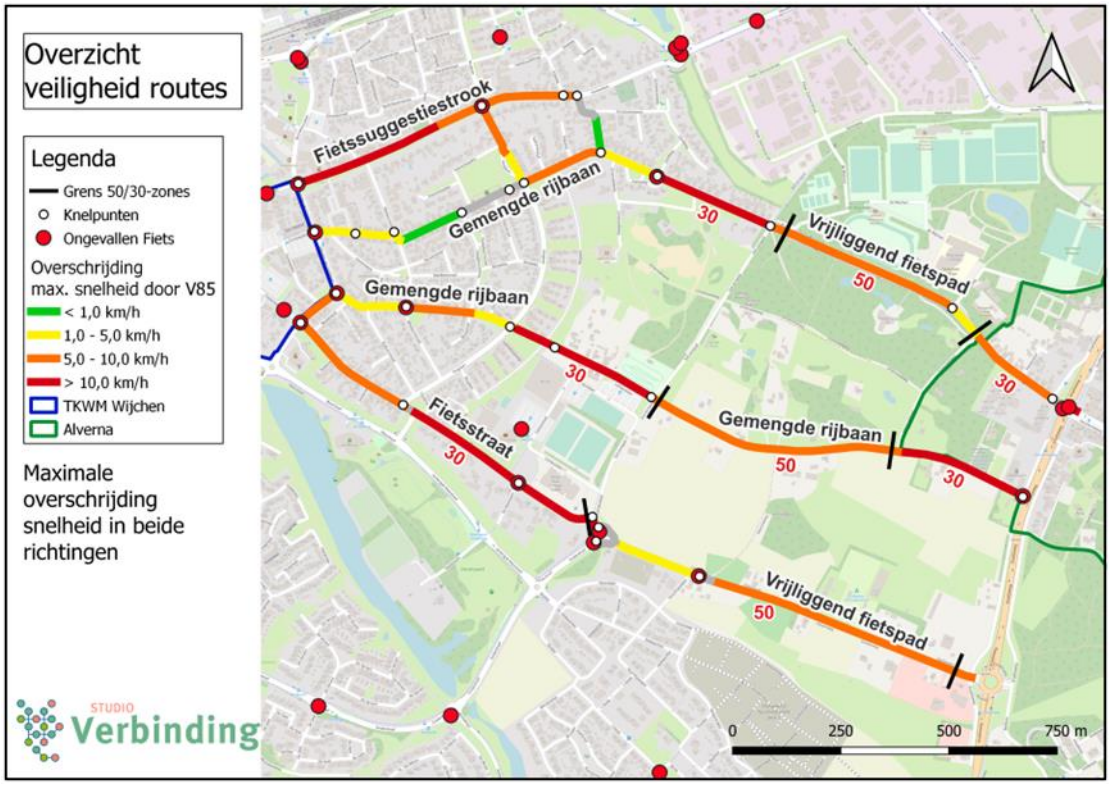

Figuur 19: Overzicht van de aspecten die het thema veiligheid vormen.

4.4 Comfort

Het laatste thema dat in dit onderzoek onderdeel uitmaakt van de fietsbaarheid is comfort. Het comfort van de routes beoordelen we aan de hand van het soort fietsvoorziening, de breedte van deze voorziening, het type verharding en een aantal bijzonderheden/obstakels. Dit thema bestaat uit aspecten die ook van belang zijn voor de veiligheid. Zo is de soort fietsvoorziening ook van invloed op de veiligheid, maar in dit onderzoek als onderdeel van comfort beschouwd. In Figuur 20 is het soort fietsvoorziening per wegvak in kaart gebracht en zijn er labels van de breedte van die voorziening toegevoegd. Op de oranje segmenten is er sprake van een gemengde rijbaan, waar labels de breedte van de rijbaan aangeven. Hier is geen sprake van een fietsvoorziening, maar de breedte van de rijbaan is wel relevant voor het comfort van de fietser. In Figuur 21 is per wegvak het type verharding weergegeven en zijn de bijzonderheden op de routes als label opgenomen. Een aantal van deze bijzonderheden zijn al besproken in paragraaf 4.3.1.

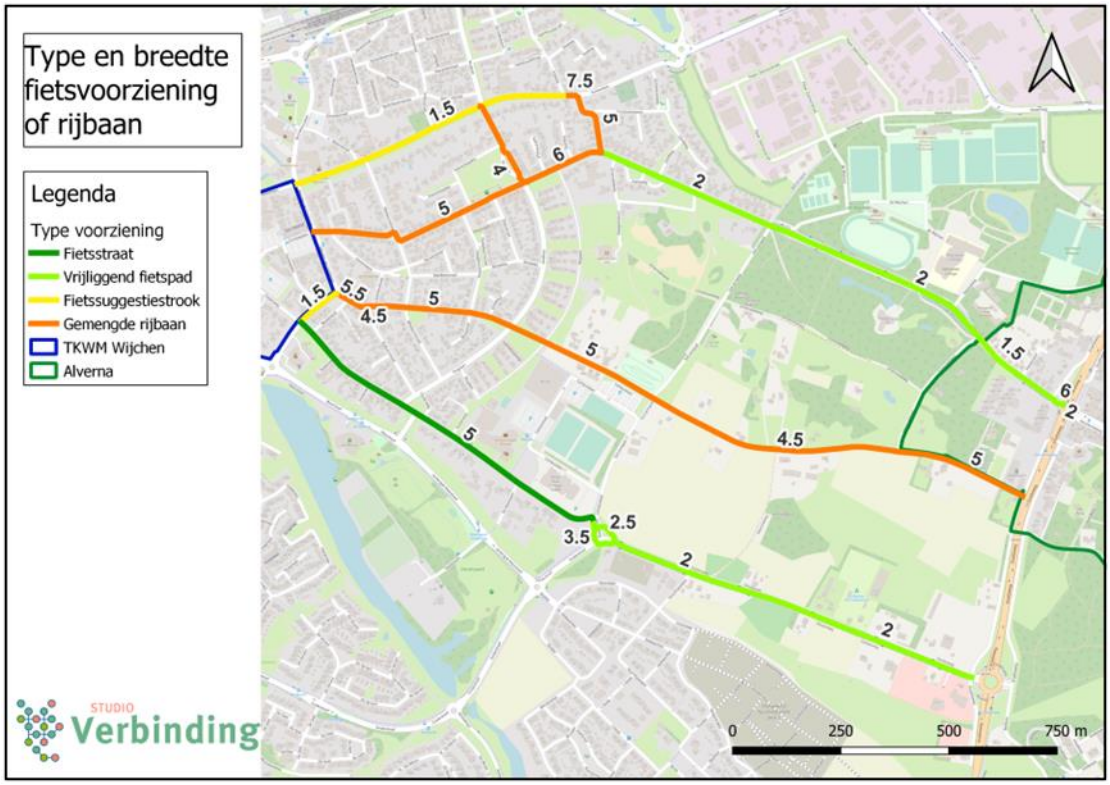

Figuur 20: Soort/type fietsvoorziening en de breedte ervan.

Route 1 – Leemweg
Langs een groot deel van de route is aan weerszijden van de rijbaan een vrijliggend fietspad, uitgevoerd in asfalt gelegen. Op de meeste plaatsen is dit fietspad tussen 1,5 en 2 meter breed, met hier en daar een versmalling zoals in Figuur 15 is aangegeven. Komend vanaf de Heumenseweg komt de fietser eerst een VRI oversteek tegen en vlak daarna een rij fietspaaltjes. Vanaf de splitsing van route 1B deelt de fietser de rijbaan met de auto. Route 1C loopt via de Ringlaan, waar fietsers over een beklinkerde parallelweg kunnen fietsen of over een geasfalteerde hoofdrijbaan. Langs de Kasteellaan op routes 1B en 1C ligt een fietssuggestiestrook van circa 1,5 meter. Op route 1A varieert de rijbaanbreedte tussen 5 en 6 meter. Er is een ‘knip’ voor auto’s ter hoogte van het Everardusplein, waar fietsers door een versmalling rijden. Voor alle subroutes geldt dat er op meerdere kruispunten plateaus in klinkers liggen. Het comfort is goed langs een groot deel van de route, maar als men de wijk in fietst via een van de drie subroutes, is dat het meest comfortabel via route 1B en het minst via route 1A.

Route 2 – Valendrieseweg
De Valendrieseweg is qua inrichting de meest uniforme route. Over de gehele route deelt de fietser de rijbaan met de auto. Op sommige plekken is de rijbaan aan de smalle kant met 4,5 meter. Auto's kunnen elkaar hier lastig passeren zonder in de berm te rijden. De kans is hier groter dat een fietser moet uitwijken naar de berm. De route is volledig geasfalteerd. Echter, op de kruispunten in de wijk liggen vaak plateaus in klinkers uitgevoerd. Ook liggen er enkele drempels op het oostelijke deel van de route. Verder zijn er op het gebied van comfort weinig bijzonderheden op de route. Het soort en de breedte van de fietsvoorzieningen laat op deze route veel te wensen over, waardoor deze route minder comfortabel is dan route 1.

Route 3 – Oosterweg
De Oosterweg kent twee soorten fietsvoorzieningen over de hele route. Het oostelijke deel is een 2 meter breed vrijliggende fietspad aan weerszijden en het westelijke deel is een fietsstraat van 5 meter breed. Tussen de Huurlingsedam en de Waszinkweg is aan de noordkant van de route een tweerichtingen fietspad aanwezig. De gehele route is geasfalteerd en er zijn weinig obstakels. Het eerder besproken knelpunt bij de fietsoversteken is het enige, maar is meer van invloed op de veiligheid. Daarnaast zijn er weinig drempels of plateaus.

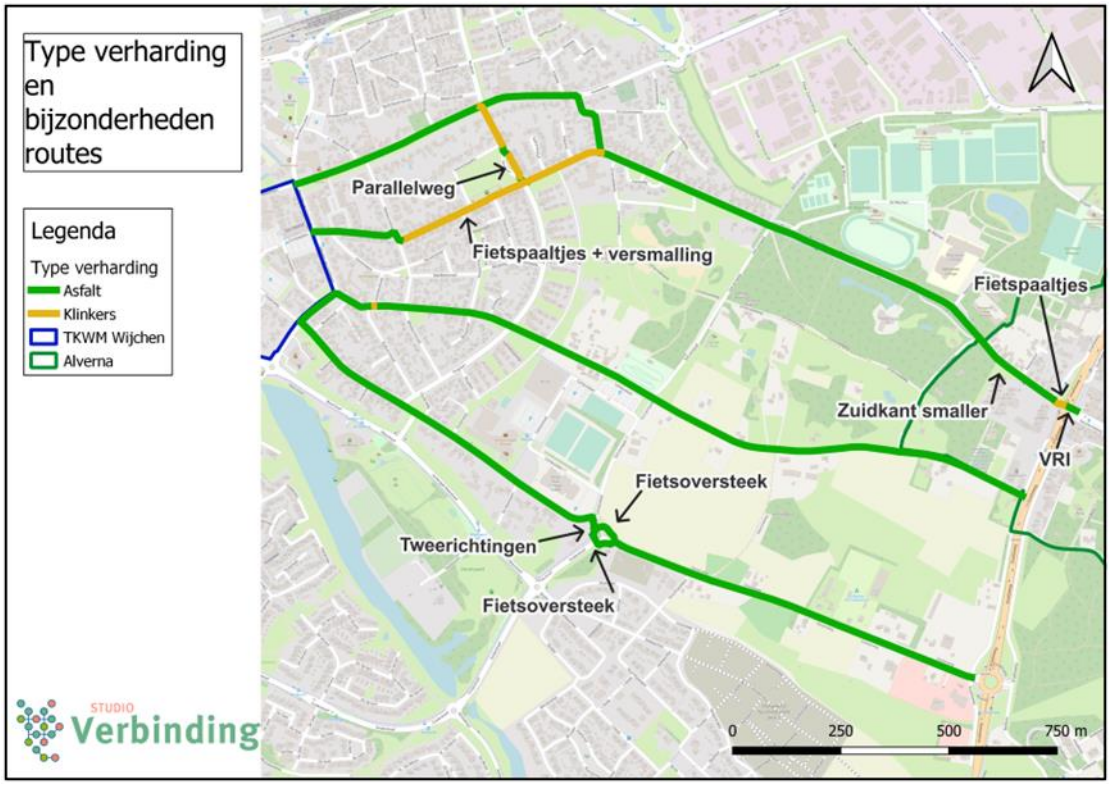

Figuur 21: Type verharding en bijzonderheden/knelpunten op de routes.

5 Beoordeling en routekeuze

De beoordelingen van de aspecten en thema's in het vorige hoofdstuk hebben we in een de beoordelingsmatrix in Figuur 22 gebundeld. Elke route heeft per aspect en per thema een kleurcode toegekend gekregen. De definitie van de kleurcodes is opgenomen in tabel 5.

	Zeer positief
	Positief
	Gemiddeld
	Slecht
	Zeer slecht

Tabel 5: Definitie van kleurcodes

Door een blik op de kolommen van elke route te werpen ontstaat al een beeld van de fietsbaarheid van de route. In aanvulling hierop zijn scores gebruikt om elk aspect te kwantificeren. De scores per thema zijn bewust niet gewogen ten opzichte van elkaar, omdat daarmee onbedoeld het belang van de afzonderlijke aspecten uit het oog verloren worden.

Van de drie hoofdroutes scoort route 1A het meest positief op de meeste aspecten, wat resulteert in een betere fietsbaarheid van deze route. Routes 2 en 3 zijn duidelijk minder geschikt als fietsroute.

Het duidelijke verschil tussen route 1 en route 2 en 3 is met name te verklaren door de directheid van route 1 ten opzichte van route 3 en het aantal bestemmingen, zowel lokaal als in de omgeving, dat beter te bereiken is via route 1.

Daarnaast is te zien dat route 1 over het algemeen positiever scoort, terwijl routes 2 en 3 een aantal positieve, maar ook vooral negatieve uitschieters kennen. Route 3 scoort door het vrijliggend fietspad en de fietsstraat op het gebied van comfort wel goed. De thema's veiligheid en comfort zijn nog te verbeteren door een route op te waarderen naar hoogwaardige fietsroute. Uiteraard zijn er knelpunten en andere ruimtelijke aspecten van invloed op de veiligheid die lastig te verhelpen zijn bij een herinrichting. De verhouding tussen het aantal fietsers en auto's is op route 1 ook het meest gunstig.

Daarentegen liggen de directheid en de bestemmingen vrij vast in de ruimtelijke context. Deze kunnen niet verbeterd worden bij een nieuw weginrichting.
Het verschil tussen sub-routes 1A, 1B en 1C is niet groot, maar wel lichtelijk in het voordeel van route 1A. Dit is de meest logische route, de fietser hoeft namelijk niet af te slaan, maar kan grotendeels rechtdoor fietsen. Dit is terug te zien in de score voor de directheid.

Beoordelingsmatrix fietsroutes Alverna – TKWM Wijchen					
	1. Leemweg			2. Valendrieseweg	3. Oosterweg
Aspect	A	B	C		
Directheid					
Bestemmingen					
In en rondom onderzoeksgebied					
Omgeving Wijchen en Alverna					
Veiligheid					
Conflictpunten					
Verhouding fiets/auto					
Verkeersongevallen fiets					
Snelheid mvt					
Autoparkeren langs route					
Toename mvt 2032					
Comfort					
Soort en breedte fietsvoorzieningen					
Type verharding					
Obstakels					

Figuur 22: Beoordelingsmatrix voor de fietsbaarheid van elke route.

Conclusie

Wij adviseren om de Leemweg in te richten als hoogwaardige fietsroute tussen Alverna en TKWM. De route is voor deze verbinding aanzienlijk beter geschikt dan de routes via de Valendrieseweg en de Oosterweg.

Van de drie onderzochte opties voor route 1 (1A, 1B, 1C) is 1A op basis van de algehele fietsbaarheid beter geschikt dan opties 1B en 1C. Op het gebied van veiligheid en comfort is er nog veel te winnen bij de inrichting als hoogwaardige fietsroute. Dit komt met name door het aantal knelpunten en obstakels die de fietser op de route tegenkomt.

6 Inrichting hoogwaardige fietsroute Leemweg

Route 1A via de Leemweg is opgedeeld in vijf trajecten (Figuur 23) die overeenkomen met vijf type inrichtingen in de huidige situatie. We hebben van elk traject van een maatgevende locatie een dwarsprofiel geschetst van de huidige situatie. Met behulp van deze dwarsprofielen gaan we na welke inrichting het meest geschikt is per traject. Hierbij gaan we voor de fietsvoorziening uit van drie verschillende opties die geschikt zijn voor een hoogwaardige fietsroute:

- Vrijliggende éénrichtings-fietspaden aan weerszijden van rijbaan;
- Vrijliggend tweerichtings-fietspad aan één kant van de rijbaan;
- Fietsstraat waarop weggebruikers dezelfde rijbaan delen.

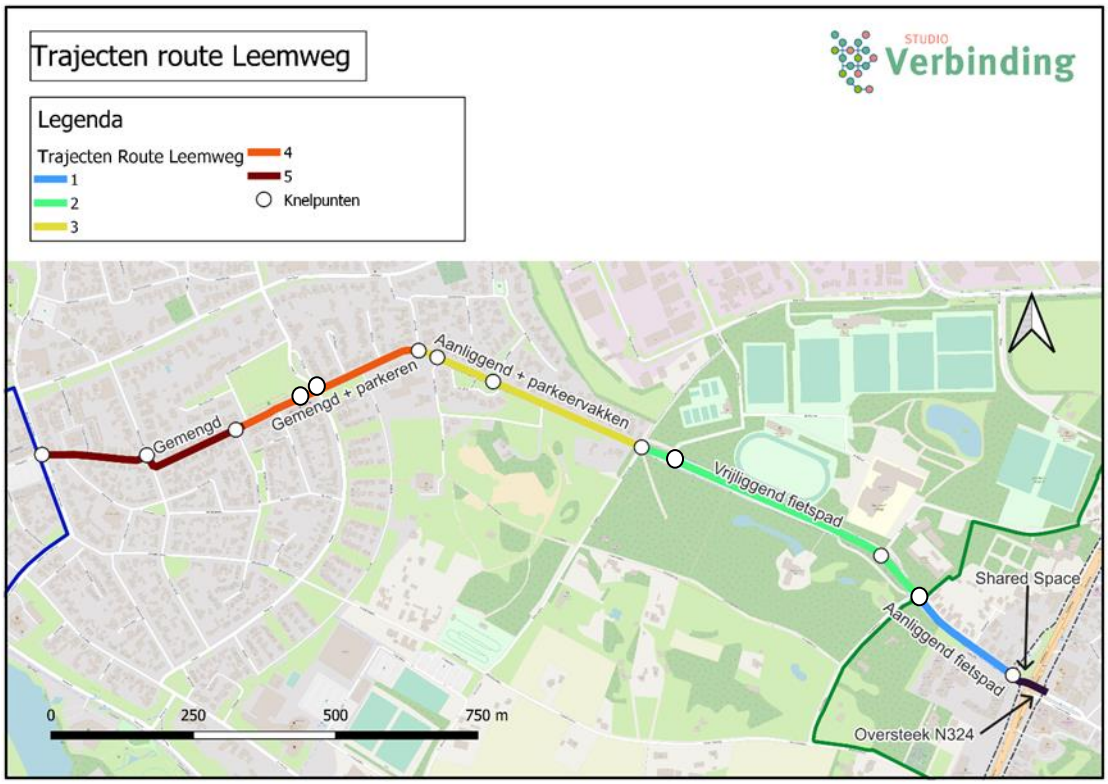

Figuur 23: Opsplitsing route in vijf trajecten

6.1 Minimale breedtes inrichtingen hoogwaardige fietsroute

In Tabel 6 is een overzicht opgenomen waaruit de minimale verhardingsbreedte van een dwarsprofiel per inrichting blijkt. Hiervoor is uitgegaan van de minimaal noodzakelijke maatvoering per onderdeel. Het minimum dient niet als het uitgangspunt voor de inrichting van een hoogwaardige fietsroute, maar juist als ondergrens voor trajecten waar de ruimte beperkt is. Door allereerst de minimale maatvoering te vergelijken met de beschikbare breedte per traject, toetsen we objectief welke opties fysiek (on)mogelijk zijn.

Onderdeel dwarsprofiel	Vrijliggend éénrichting	Vrijliggend tweerichtingen	Fietsstraat
Trottoir	1,80 m	1,80 m	1,80 m
Fietspad (geen bromfiets)	2,00 m	3,50 m	-
Tussenberm	0,35 m	0,35 m	-
Parkeerhaven	2,00 m	2,00 m	2,00 m
Schrikstrook	-	-	0,50 m
Rijbaan (ETW-30)	4,80 m	4,80 m	4,50 m
Tussenberm	0,35 m	-	-
Fietspad (geen bromfiets)	2,00 m	-	-
Trottoir	1,80 m	1,80 m	1,80 m
Totaal	15,10 m	14,25 m	10,60 m

Tabel 6: Minimale maatvoering onderdelen dwarsprofiel inrichtingsopties (CROW, Ontwerpwijzer fietsverkeer)

Voor de maatvoering zijn de minimale breedtes volgens het CROW gehanteerd[3][4]. De breedte van een trottoir (1,80 meter) is gebaseerd op de ruimte die rolstoelen/scootmobielen nodig hebben om elkaar te passeren. De minimale breedte van een fietspad is afhankelijk van de intensiteit van het aantal fietsers per uur, zoals te zien is in Tabel 7.

Éénrichtingspad		Tweerichtingenpad	
Spitsuurintensiteit in één richting (fts/h)	Breedte (f)	Spitsuurintensiteit in twee richtingen (fts/h)	Breedte (f)
0-150	2,00 m	0-50	2,50 m
150-750	2,50-3,00 m	50-150	2,50-3,00 m
>750	3,50-4,00 m	150-350	3,50-4,00 m
		>350	4,50 m

Tabel 7: Breedte fietspad is afhankelijk van de spitsuurintensiteit (CROW, Ontwerpwijzer fietsverkeer) .

Om de spitsuurintensiteit en de minimale breedte van een fietspad te bepalen is uitgegaan van de locatie met het hoogste aantal fietsers op de route. Dit is tellocatie 7, de Leemweg west. Op dinsdag 11 april 2023 fietsten hier tussen 08:00 en 09:00 uur 203 fietsers richting Alverna en tussen 13:00 en 14:00 uur 178 fietsers richting Wijchen. De piek voor het gecombineerd fietsverkeer in beide richtingen viel op dezelfde dag. Tussen 08:00 en 09:00 uur fietsten in totaal 236 fietsers langs deze locatie. Hieruit volgt dat voor een éénrichtingspad aan beide kanten langs deze route een verhardingsbreedte van 2,00 meter voldoende is. In verband met gladheidsbestrijding moet er naast de verhardingsbreedte van het fietspad aan beide kanten minimaal 0,50 meter obstakelvrije ruimte zijn. Voor een tweerichtingenpad is 3,50 meter voldoende.

In de breedte van de dwarsprofielen is ook rekening gehouden met langsparkeerhavens. Er zijn meerdere trajecten waar zich op dit moment langsparkeerhavens bevinden of waar

[3] CROW. Ontwerpwijzer Fietsverkeer
[4] CROW. Wegontwerp bibeko volgens ASVV

langsparkeren plaatsvindt, bijvoorbeeld op het trottoir. In paragraaf 6.2 toetsen we welke inrichtingen binnen het huidige dwarsprofiel van elk traject passen.

6.2 Dwarsprofiel en passende inrichting per traject

Omdat elk traject zijn eigen inrichting en knelpunten kent, inventariseren we eerst per traject wat de meest geschikte hoogwaardige inrichting is.

6.2.1 Traject 1: Graafseweg – Urnenveldweg

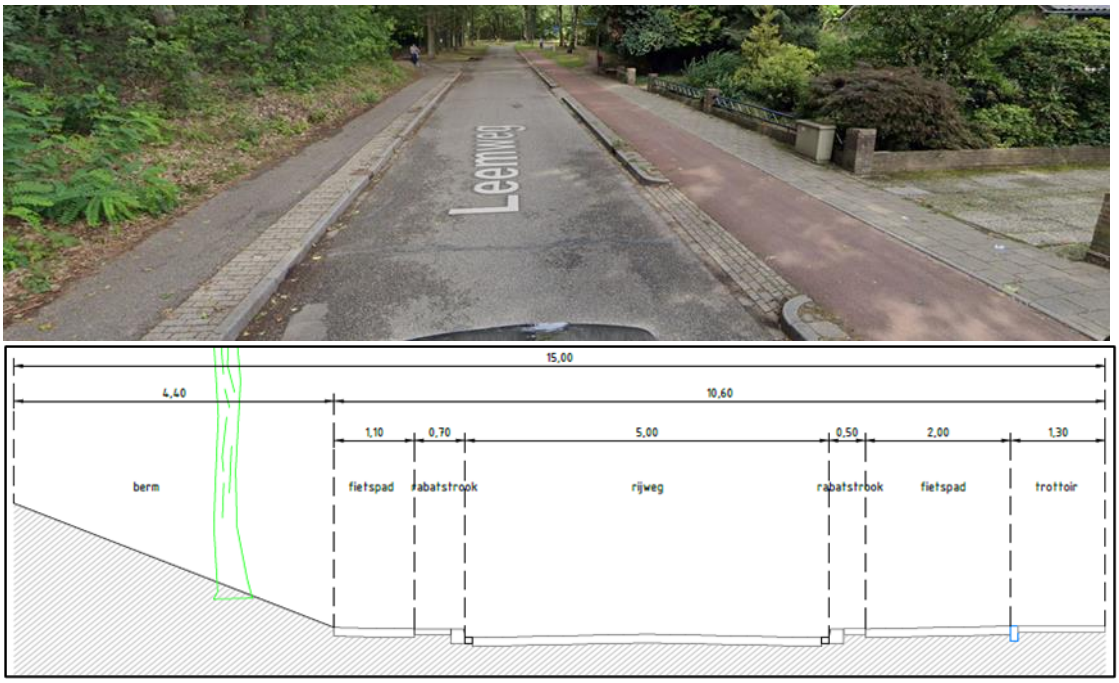

Figuur 24: Dwarsprofiel traject 1 ter hoogte van Leemweg 125

De volledige breedte van de weg, de fietspaden en het trottoir bedraagt 10,60 meter (zie Figuur 24). De huidige inrichting betreft een vrijliggend fietspad aan beide kanten van de rijbaan. Echter, het fietspad aan de zuidkant is met 1,10 meter erg smal. Dat geldt ook voor het trottoir van 1,30 meter aan de noordkant. De beschikbare breedte is over dit traject te smal om de huidige inrichting hoogwaardig te maken en de vrijliggende fietspaden te verbreden. Hier is namelijk een minimale breedte van 11,30 meter voor nodig.

Voor een tweerichtingen fietspad is een breedte van minimaal 10,45 meter nodig, wat in theorie past binnen beschikbare ruimte. Echter, een fietspad van 3,50 meter is langs een groot deel van dit traject niet in te passen door de bomen in de tussenberm en strak langs het fietspad aan de zuidkant. Ook aan de noordkant is dit type fietspad niet mogelijk door de beperkte ruimte langs de woningen.

Voor een fietsstraat is de vereiste breedte een stuk kleiner, namelijk 6,80 meter. Ruimtelijk is dit ook in te passen op dit traject. Het voordeel hiervan is dat er langs de woningen plaats is voor een breder voetpad. De rijbaan kan even breed blijven. Het fietspad aan de zuidkant kan een voetpad worden.

6.2.2 Traject 2: Urnenveldweg – Sint Jorispad

Figuur 25: Dwarsprofiel traject 2 Leemweg

De volledige breedte van de weg en de fietspaden bedraagt 21,85 meter (zie Figuur 25). De huidige inrichting betreft een vrijliggend fietspad aan beide kanten van de rijbaan. Tussen de rijbaan en de fietspaden liggen brede tussenbermen met bomen. Over een groot deel van het traject zijn de fietspaden, conform de richtlijn van het CROW van een minimum van 2,00 meter, al breed genoeg en geschikt voor een hoogwaardige route. Er is ruimte om de paden daar waar nodig iets breder te maken.

Voor een tweerichtingen fietspad van 3,50 meter is er over het hele traject niet genoeg ruimte door bomen aan beide zijden van de fietspaden.

Een fietsstraat is ruimtelijk gezien in te passen op dit traject, het is namelijk breed genoeg. Het is echter niet de meest logische inrichting door de situering in een boomrijk gedeelte en door het dwarsprofiel met de brede middenbermen en middeneilanden tere hoogte van het Maas Waalcollege. Bij de aanleg van een fietsstraat moet hier relatief veel veranderd worden aan de inrichting. Daarnaast dient de maximum snelheid van 50 naar 30 teruggebracht te worden. Dit is van belang voor de uniformiteit van het gehele traject en is noodzakelijk bij een inrichting als fietsstraat. Het gehele trajec bevindt zich al binnen de bebouwde kom.

6.2.3 Traject 3: Sint Jorispad – Acaciastraat

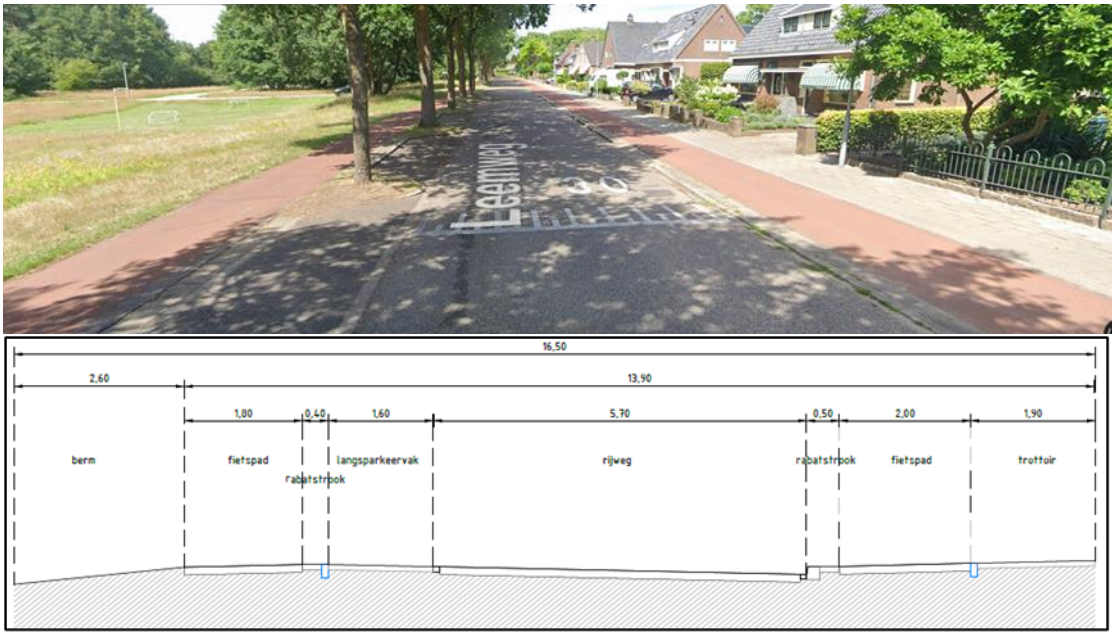

Figuur 26: Dwarsprofiel traject 3 ter hoogte van Leemweg 81

De volledige breedte van de weg, de fietspaden en het trottoir bedraagt 13,90 meter (zie Figuur 26). De huidige inrichting betreft een vrijliggend fietspad aan beide kanten van de rijbaan en is vergelijkbaar met de inrichting van traject 1. Het grootste verschil is hier de aanwezigheid van langsparkeervakken, wat het dwarsprofiel breder maakt. Het fietspad aan de zuidkant is met 1,80 meter aan de smalle kant. Hetzelfde geldt voor de parkeervakken die een breedte hebben van 1,60 meter. De beschikbare breedte is over dit traject in theorie groot genoeg om de huidige inrichting hoogwaardig te maken en brede vrijliggende fietspaden te realiseren. Hier is namelijk een minimale breedte van 13,30 meter voor nodig. Het fietspad aan de noordkant moet hiervoor verbreed worden, wat lastig is doordat het op een deel van het traject is ingesloten door bomen en percelen.

Voor een tweerichtingen fietspad is een breedte van minimaal 12,45 meter nodig, wat in theorie past binnen beschikbare ruimte. Echter, een fietspad van 3,50 meter is langs een groot deel van dit traject niet in te passen.

Een fietsstraat op dit traject is minimaal 8,80 meter breed. Ruimtelijk is dit ook in te passen op dit traject. Het voordeel hiervan is dat er langs de woningen plaats is voor een breder voetpad, wat de uitritten hier veiliger maakt. De rijbaan is aan de brede kant, hier zal in het ontwerp rekening mee gehouden moeten worden. Het fietspad aan de zuidkant kan een voetpad worden of toegevoegd worden aan de groenstrook.

6.2.4 Traject 4: Acaciastraat – Haagdoornstraat

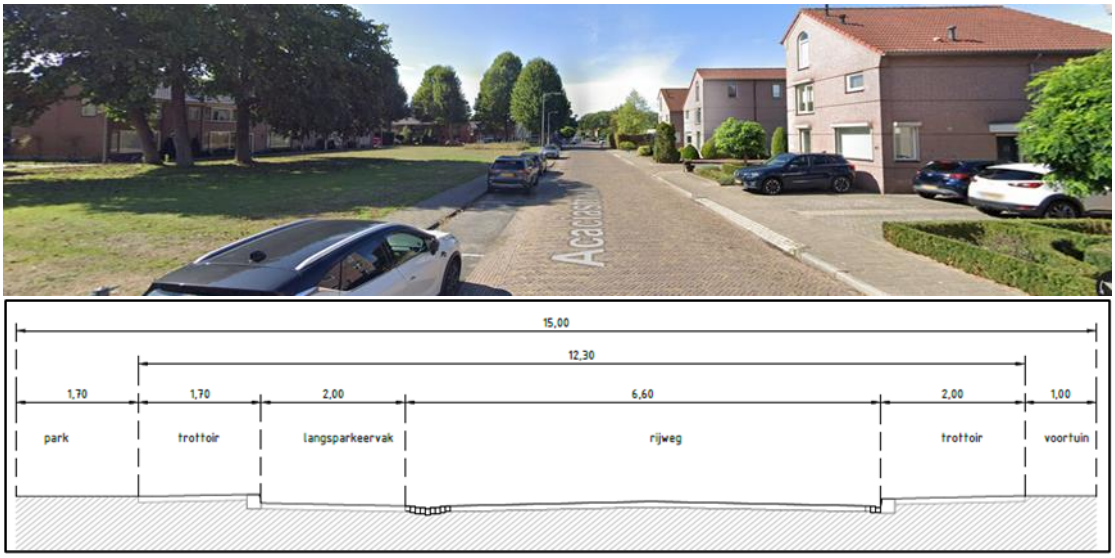

Figuur 27: Dwarsprofiel traject 4 ter hoogte van Acaciastraat 49

De volledige breedte van de weg, parkeervakken en het trottoir bedraagt 11,70 meter (zie Figuur 27). De huidige inrichting betreft een gemengde rijbaan van 6 meter, met aan een zijde op veel plekken langsparkeervakken (en op een gedeelte haaksparkeervakken). De breedte van de langsparkeervakken is met 2,00 meter breed genoeg. Het trottoir aan de zuidkant is iets te smal. Omdat men bij traject 4 vanaf Alverna een woonwijk inrijdt en in een ‘echte’ ETW-30 terecht komt, passen vrijliggende fietspaden niet in het ruimtelijk beeld van de wijk. Daarnaast past dit ook niet in de breedte.

Een fietsstraat op dit traject is minimaal 10,60 meter breed. Ruimtelijk is dit ook in te passen op dit traject en een logische inrichting om de route voor fietsers hoogwaardig te maken. De rijbaan is op dit moment te breed voor een fietsstraat, want een te brede weg nodig auto’s uit te hard te rijden. Door de rijbaan smaller te maken is er ruimte over voor bredere trottoirs, parkeerhavens en eventueel groen.

6.2.5 Traject 5: Haagdoornstraat – Meester van Coothlaan

Figuur 28: Dwarsprofiel traject 5 ter hoogte van Lindenstraat 2

De volledige breedte van de weg, parkeervakken en het trottoir bedraagt 11,70 meter (zie Figuur 28). De huidige inrichting betreft een gemengde rijbaan van 5,00 meter, met aan een zijde op veel plekken langsparkeervakken. De breedte van de langsparkeervakken is met 2,00 meter breed genoeg. Deze inrichting is grotendeels vergelijkbaar met die van traject 4. De breedte is op een aantal plekken iets beperkter, maar hier leent een fietsstraat zich goed voor.

Een fietsstraat op dit traject is ook minimaal 10,60 meter breed. Ruimtelijk is dit ook in te passen op dit traject en een logische inrichting om de route voor fietsers hoogwaardig te maken. De rijbaan heeft op de meeste plekken al een juiste breedte van 5,00 meter.

6.3 Keuze inrichting hoogwaardige fietsroute

Op trajecten 1, 3, 4 en 5 is een fietsstraat de meest logische en haalbare inrichting als hoogwaardige fietsroute. Een tweerichtingen fietspad aan een kant van de route is bijna nergens haalbaar door een gebrek aan ruimte aan weerszijden van de weg. Op traject 2 komt de huidige situatie al het meest overeen met het wensbeeld voor een hoogwaardige fietsroute. De vrijliggende fietspaden hier voldoet op een aantal plekken al aan de minimum breedte. Langs traject 1 en 3 zijn ook vrijliggende fietspaden gelegen, maar de ruimte is hier beperkt waardoor op veel plekken het fietspad en/of het trottoir te smal is en knelt met de beperkte ruimte.

6.3.1 Continuïteit route

Als we de route als geheel beschouwen is het niet wenselijk om één traject anders in te richten dan de rest van de trajecten, zeker niet als dit traject niet het eerste of het laatste is, zoals traject 2. Ondanks dat de inrichting zich hier al leent voor hoogwaardige, vrijliggende fietspaden, adviseren we om ook dit deel in te richten als fietsstraat. Hierdoor ontstaat er een uniforme, consistente route, die voor de fietser duidelijk één aangesloten route vormt. Het combineren van fietsstraat en vrijliggende fietspaden op de route creëert onduidelijke verkeerssituaties bij de overgang van de inrichtingen en dit gaat ten koste van het comfort en

de veiligheid van de fietser. Juist deze factoren zijn van groot belang voor een hoogwaardige fietsroute.

De keuze voor fietsstraat wordt ook onderbouwd door het ‘keuzeschema fietsvoorzieningen’ uit de CROW Ontwerpwijzer Fietsverkeer (Tabel 8). De verhouding tussen de fietsintensiteiten en de autointensiteiten uit de verkeerstelling in hoofdstuk 3 spelen hierbij een belangrijke rol.Op basis van wegcategorisering en intensiteiten zijn bepaalde inrichtingen geschikt. Het grootste deel van de route is een ETW-30, met uitzondering van traject 2, dat officieel een GOW-50 is. De intensiteit van het gemotoriseerd verkeer is overal aanzienlijk lager dan 2.500 motorvoertuigen. Het aantal fietsers komt overeen met de intensiteit voor de categorie hoofdfietsnetwerk, want dit is over de hele route hoger dan 500 fietsers per etmaal. Uit dit keuzeschema volgt dat gemengd verkeer of fietsstraat de meest geschikte inrichting is voor de gehele route.

Tabel 5-2. Keuzeschema voor fietsvoorzieningen bij wegvakken binnen de bebouwde kom

				Fietsnetwerkcategorie		
Weg-categorie	**Maximumsnelheid gemotoriseerd verkeer (km/h)**		**Intensiteit gemotoriseerd verkeer (mvt/etm)**	**Basisstructuur (I_{fiets} <750/etm)**	**Hoofdfietsnetwerk (I_{fiets} 500-2.500/etm)**	**Snelle fietsroute (I_{fiets} > 2.000/etm)**
Erf-toegongsweg	stapvoets of 30		< 2.500	gemengd verkeer	gemengd verkeer of fietsstraat	fietsstraat (met voorrang)
			2.000-5.000		gemengd verkeer of fietsstrook	fietspad of fietsstrook (met voorrang
			> 4.000		fietsstrook of fietspad	
Gebieds-ontsluitingsweg	50	2×1 rijstrook	niet relevant		fietspad	
		2×2 rijstroken				
	70				fiets-/bromfietspad	

Tabel 8: Keuzeschema fietsvoorzieningen bibeko

6.3.2 Voordelen van een fietsstraat

Om ook traject 2 als fietsstraat in te kunnen richten, moet de weg hier flink ‘op de schop’. Toch zijn er ook andere voordelen aan een fietsstraat hier; door het fietsverkeer tussen de bomen uit te halen naar het midden neemt de sociale veiligheid als toe. Fietsers zitten namelijk niet meer afgezonderd en ‘verstopt’. Hierdoor is op minder plekken verlichting nodig.

Tijdens een korte schouw op de Leemweg op 14 maart 2023, iets voor 10 uur ’s ochtends, hebben we gezien dat een groot deel van de fietsende scholieren vanuit Wijchen richting het Maaswaal College de vrijliggende fietspaden niet gebruikt. In plaats hiervan fietsen scholieren naast elkaar op de rijbaan. Dit gebeurt in ieder geval op trajecten 2 en 3. Dit is mogelijk te verklaren door de beperkte breedte van het fietspad (scholieren kunnen niet naast elkaar fietsen), de afstand van het fietspad naar de toegangsweg van de school, de sociale veiligheid op traject 2 en het kleine aantal auto’s.

De verhouding van de intensiteiten tussen de fiets en de auto is in het voordeel van de fiets en leent zich daarom voor een inrichting als fietsstraat. Een fietsstraat die op de juiste manier is ingericht trekt bovendien meer fietsers aan en is minder aantrekkelijk voor autoverkeer, waardoor het aandeel fietsers nog verder kan stijgen in de toekomst. Een van de voorwaarden hiervoor is dat de fietsstraat niet deel uit maakt van een doorgaande route voor autoverkeer. Aan deze voorwaarde wordt voldaan door de knip op de Acaciastraat.

In de praktijk blijkt dus dat de weg al informeel gebruikt wordt als fietsstraat. Het handhaven van vrijliggende fietspaden lijkt dus niet de beste oplossing, zeker gezien de toegestane snelheid van 50 km/uur op traject 2. In Tabel 9 zijn de inrichtingseisen naast de huidige situatie op de Leemweg gezet.

	Fietsstraat Bibeko	Situatie Leemweg
Intensiteiten		
Maximaal mvt/etmaal	2.000-2.500	900-1.000
Landbouwverkeer	n.v.t.	Geen route voor landbouwverkeer
Overige kenmerken		
Gereden snelheid	30 km/uur	30 km/uur (kort traject met) 50km/uur. Huidige, maximale V85 op traject gemengde rijbaan 28 km/uur
Snor- en bromfietsen	Toegestaan	Toegestaan
Wegtype	Hoofdfietsroute met weinig autoverkeer	ETW-30 Hoofdfietsroute met relatief weinig autoverkeer
Weginrichting		
Verhardingstype	Roodachtige asfaltverharding	Standaard asfalt fietspaden, klinkers en asfalt in wijk
Belijning	Optioneel	Geen markering aanwezig
Profiel	n.v.t.	Geen berijdbare bermen, rijloper, geen middenberm
Bebording	L51	
Verlichting	Altijd verlicht conform binnenstedelijke richtlijnen	Lichtmasten aanwezig, ook op traject met veel bomen/begroeiing

Tabel 9: Inrichtingseisen fietsstraat en situatie Leemweg

6.3.3 Varianten fietsstraat

Route 1A voldoet in hoofdlijnen al aan de eigenschappen die een fietsstraat moet hebben. De minimale breedte van een fietsstraat is 4,50 meter (Tabel 1). De route beschikt op elk traject al over een rijbaan die minstens 4,50 meter is. De Meidoornstraat en de knip op de Acaciastraat, ter hoogte van het bajonet kruispunt, zijn 4,50 meter breed. De rest van de route beschikt over een rijbaan met een breedte die varieert van 5,00 t/m 6,00 meter.

De Ontwerpwijzer fietsverkeer van het CROW beveelt drie varianten voor een fietsstraat aan, lichtelijk variërend in breedte en profiel:

1. Fietsstraat met gemengd profiel

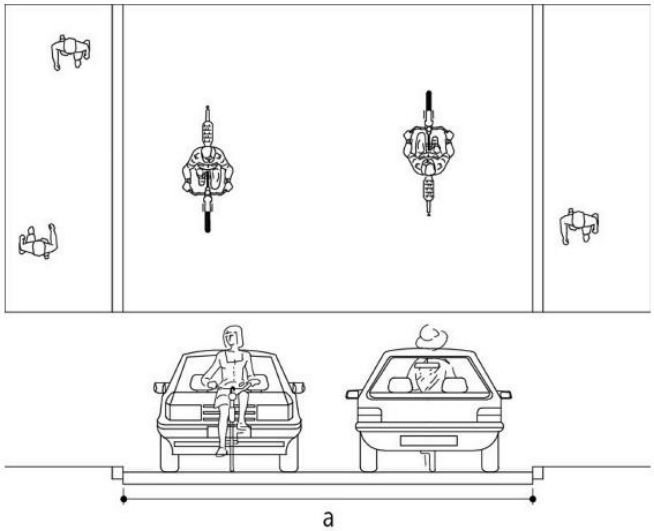

a) Rijbaanbreedte 4,50 meter

2. Fietsstraat met fietsers midden op weg

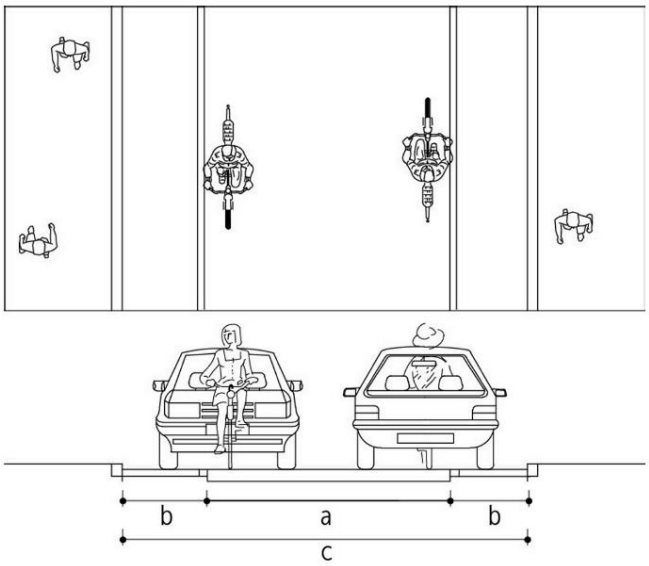

a) Breedte rijloper 3,00 - 3,50 meter
b) Breedte rabatstroken 0,50 - 0,75 meter
c) Rijbaanbreedte 4,50 – 5,00 meter

3. Fietsstraat met rijbaanscheiding en fietsers aan de zijkanten van de weg

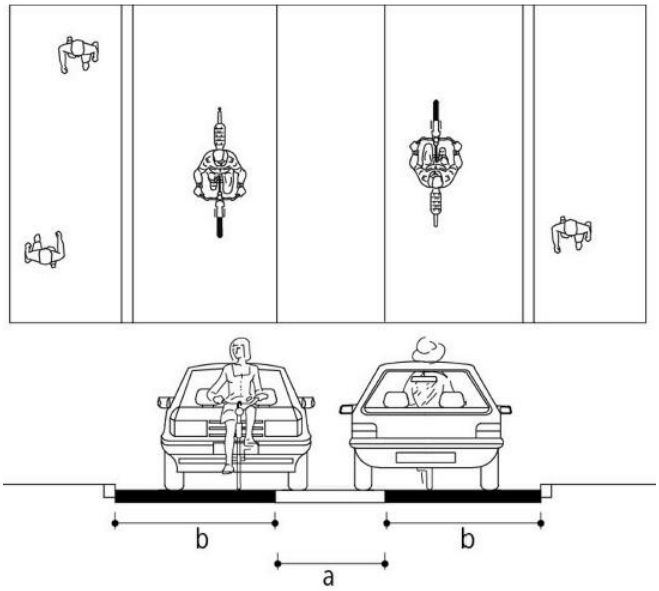

a) Breedte rabatstrook 0,80 – 1,50 meter
b) Breedte fietsstroken 2,00 meter
c) Rijbaanbreedte 4,80 – 5,50 meter

In tabel 10 is per traject en afwijkend wegvak aangegeven wat de maatgevende breedte is:

Traject (incl. afwijkende stukken)	Breedte rijbaan
1	5,00 meter
2	5,80 meter
3	5,70 meter
4a tot kruising Ringlaan	6,00 meter
4b tot versmalling knip	5,00 meter
5a versmalling knip	4,50 meter
5b Meidoornstraat	4,50 meter
5c overige deel traject	5,00 meter

Tabel 10: Traject breedtes en bijbehorende variant fietsstraat

6.4 Conclusie inrichting

Afgezien van de versmallingen bij 5a en 5b is de rijbaanbreedte over de gehele route 5,00 meter of groter. De derde variant van de fietsstraat met rijbaanscheiding is daarom de meest geschikte variant. Een rijbaanscheiding/middengeleider voorkomt dat de rijloper te breed en de route daarmee te aantrekkelijk wordt voor autoverkeer. Daarnaast remt het de snelheid van het verkeer af. Om de route zo uniform mogelijk aan te leggen en voor de fietser aan te laten voelen als continue route, is het van belang dat de variant en inrichting zoveel mogelijk hetzelfde is over de gehele route. Wij stellen het volgende dwarsprofiel voor:

Onderdeel dwarsprofiel	Breedte
Trottoir	2,00 meter
*Langsparkeerhaven	*2,20 meter
*Schrikstrook	*0,50 meter
Fietsstrook	2,10 meter
Rijbaanscheiding	0,80 meter
Fietsstrook	2,10 meter
Trottoir	2,00 meter
Totale max. breedte	**11,70 meter**

*Tabel 11: Dwarsprofiel bij inrichting als fietsstraat. *Parkeervakken inclusief schrikstrook alleen waar dit noodzakelijk is.*

Om aan een breedte van de fietsstraat van 5,00 meter te komen adviseren we om de fietsstroken met 2,10 meter iets breder te maken dan het CROW aanbeveelt. Hierdoor blijft er 0,80 meter over voor een rijbaanscheiding. Langsparkeervakken zijn alleen onderdeel van de weg op de plekken waar dit nu ook al het geval is. Waar dit nodig is worden de parkeervakken verbreed naar 2,20 meter. De schrikstrook is alleen van toepassing bij langsparkeervakken. Langs traject 2 ligt op dit moment geen trottoir en dit is bij een fietsstraat ook geen vereiste, gezien de ligging in het bos. Echter, het huidige fietspad aan de noordkant kan zonder aanpassingen ingezet worden als voetpad. Deze verbindt de looproute tussen traject 1 en traject 3. Langs de overige trajecten ligt al wel een trottoir en deze dient behouden en waar nodig verbreed te worden tot 2,00 meter. We adviseren om met een schuine, vergevingsgezinde trottoirband te werken op de plekken waar geen langsparkeervakken gesitueerd zijn.

Als gevolg van de inrichting als fietsstraat komt er ruimte vrij op trajecten 1, 2 en 3 die nu nog ingericht is als fietspad. Deze vrijgekomen ruimte kan waar wenselijk benut worden om het trottoir te verbreden en/of om extra groen te realiseren.

Bij een inrichting al fietsstraat hoort de plaatsing van verkeersbord(en) L51 (Figuur 29). Deze dienen aan weerszijden van elke kruising met autoverkeer geplaatst te worden, zodat verkeer dat de fietsstraat inrijdt zich bewust is dat het zich op een fietsstraat bevindt [5].

[5] CROW (2019). Aanbevelingen fietsstraten binnen de kom.

Figuur 29: Verkeersbord fietsstraat L51

7 Aanpak knelpunten en visualisaties fietsstraat

In dit hoofdstuk analyseren we alle knelpunten op de route en de gevolgen die een inrichting als fietsstraat heeft op de knelpunten en andersom. In figuur 30 zijn alle knelpunten genummerd. De knelpunten zijn verdeeld in drie soorten:

- knelpunten die worden verholpen door het aanleggen van een fietsstraat;
- knelpunten die meer aanpassing van de inrichting vergen om een veilige, aantrekkelijke fietsstraat te realiseren;
- knelpunten die niet zomaar verholpen kunnen worden en die verder onderzoek vereisen.

De oplossingsrichtingen is voor een aantal knelpunten op de route gevisualiseerd in een viertal bovenaanzichten van de fietsstraat. Daarnaast hebben we op drie plekken een visualisatie opgenomen die een voorstelling geven van de fietsstraat.

Figuur 30: Knelpunten over de hele route, in volgorde genummerd

7.1 Algemene knelpunten

Verholpen knelpunten

- Langs de route zijn op meerdere plekken opritten van woningen gesitueerd. In- en uitrijdende auto's moeten hier het fietspad kruisen. Dit kan mogelijk tot gevaarlijke situaties leiden. Voor het fietsverkeer van en naar de woningen zijn geen oversteekmogelijkheden, waardoor dit verkeer mogelijk gevaarlijk de weg oversteekt om van en naar de woningen te komen.
    - Door het realiseren van een fietsstraat worden de barrières tussen rijbaan en fietspad opgeheven, zodat er geen oversteekvoorzieningen benodigd zijn. Een fietser hoeft namelijk niet meer de rijbaan over te steken.
    - Goed zicht vanaf (privé)uitritten moet er voor zorgen dat achteruitrijdende auto's geen gevaar vormen voor fietsers.

Knelpunten die om aanpassing vragen

- Een fietsstraat is een 30 km/uur weg en verschilt volgens de wet niet van een reguliere 30 km/uur weg. Er gelden geen speciale verkeersregels op een fietsstraat, die de fietser bijvoorbeeld automatisch voorrang geven. Echter, fietsers zijn hier wel dominant aanwezig, dus van automobilisten wordt verwacht dat ze meer rekening houden met fietsers.
    - Om de doorstroming, veiligheid en aantrekkelijkheid van de fietsstraat voor fietsers te verbeteren, Als uitgangspunt adviseren we dat verkeer op de fietsstraat voorrang moet krijgen op kruisend verkeer. Dit is niet in lijn met de richtlijnen voor een 30 km/h zone. Echter, de functie en de doorstroming op

de fietsstraat weegt ons inziens dusdanig zwaar dat dit rede is om van de richtlijn af te wijken.
- Dit kan bereikt worden door bij kruispunten de zijstraten van een uitritconstructie met plateauverhoging te voorzien;
- Of door bij de drukkere kruispunten voorrang door haaientanden te regelen. De voorrang wordt daarnaast geregeld door de juiste bebording. Dit vergt meer maatregelen om onduidelijke situaties te voorkomen. Over het algemeen heeft een uitritconstructie de voorkeur;
- Het profiel van de fietsstraat wordt in beide gevallen doorgezet over het kruispunt;
- Daarbij is het wel van belang dat de fietsstraat niet te aantrekkelijk wordt als doorgaande route voor autoverkeer.

7.2 Shared space (tussen N324 en traject 1)

Verholpen knelpunten

1. De ruimte is nu al shared space, waar voetgangers en fietsers de ruimte kunnen delen. Het is mogelijk om hier trottoirs te maken voor voetgangers, maar als de huidige inrichting goed functioneert, kan deze goed aansluiten op de fietsstraat.

Knelpunten die om aanpassing vragen

2. De aanwezige paaltjes vormen een belemmering voor het fietsverkeer (zie Figuur 31). De paaltjes hebben een duidelijke functie: voorkomen dat auto's de shared space inrijden. Deze functie moet behouden blijven bij een inrichting als fietsstraat, maar de paaltjes moeten veel fietsvriendelijker worden;
    - Bij ruimtes breder dan 350 cm beveelt het CROW twee palen in het midden en palen aan weerzijden van het fietspad aan[6].
    - Door inleidende, geribbelde markering van voldoende lengte wordt de fietser geattendeerd op de paaltjes

Figuur 31: Knelpunt 1 en 2

7.3 Traject 1

Verholpen knelpunten

3. Een aanzienlijk deel van de fietspaden op trajecten 1 en 2 is nu van grijs asfalt. Als deze een rode kleur zouden hebben, zouden de fietspaden zich meer onderscheiden van de rijbaan. Een fietsstraat dient conform de richtlijnen een rode of roodachtige kleur te hebben, waaruit blijkt dat de nadruk op het fietsverkeer ligt (zie Figuur 32).

[6] CROW. Evaluatie aanbevelingen voor palen op fietspaden.

4. Aan de zuidkant van de Leemweg is het asfalt van het fietspad in slechte staat. Ook is hier het fietspad aan de smalle kant. De fietsstraat is geasfalteerd en voldoende breed, zodat het comfort voor de fietser zo optimaal mogelijk is (zie Figuur 33).

Figuur 32: Knelpunt 3, uitrit is tijdelijk in gebruik als uitrit voor bouwverkeer.

Figuur 33: Knelpunt 4

7.4 Traject 2

Figuur 34: Foto van de huidige situatie op traject 2

Figuur 35: Verbeelding van traject 2 bij inrichting als fietsstraat

Verholpen knelpunten

5. Ter hoogte van de inrit naar de Zandroos (Shelterzorg) is bij de fietsoversteek de voorrang niet geregeld en de route voor fietsers van en naar de overkant onduidelijk. Een fietsstraat verhelpt deze situatie, doordat deze in de voorrang ligt.

Figuur 36: Knelpunt 6 en 7

Knelpunten die aanpassingen nodig hebben

6. Op de Leemweg ter hoogte van het Maaswaal College is een fietsoversteek met een eiland in het midden (zie Figuur 36). Dit vormt een belemmering.
    - Dit eiland kan worden verwijderd aangezien er op een fietsstraat niet vanaf een vrijliggende fietspad wordt overgestoken door fietsers.
    - De rijbaanbreedte wordt op dit punt dus veel smaller. De vrijgekomen ruimte kan ingezet worden voor de aanleg van groen.
7. Bij de kruising met de Veenseweg is de voorrang onduidelijk geregeld. Om fietsers hier door te laten rijden, ligt de fietsstraat hier in de voorrang, door middel van een uitritconstructie naar de Veenweg, zoals gevisualiseerd in het bovenaanzicht in Figuur 37.
8. Langs dit traject zijn geen trottoirs gesitueerd (zie Figuur 38). Deze stoppen abrupt bij de Veenweg. Bij een inrichting als fietsstraat kan het huidige fietspad aan de noordzijde ingezet worden als voetgangersvoorziening.
9. Voordat de 30-zone van Wijchen in wordt gereden is er een oversteekmogelijkheid bij een kruising met een pad het bos in (zie Figuur 39). In beide gevallen is er geen voorrang geregeld. Om de fietsers hier veilig door te laten fietsen, moet ook hier de fietsstraat in de voorrang liggen.
10. Het kruispunt Leemweg – Sint Jorispad is vreemd ingericht (zie Figuur 40 en 41). De fietser vanuit Alverna kruist met fietsverkeer op het Sint Jorispad vanuit het noorden en ook overstekende fietsers vanuit het zuiden kruisen hier. Er is gebruik gemaakt van verschillende kleuren asfalt, wat de situatie onoverzichtelijk maakt. In geen van de gevallen is de voorrang geregeld. De bocht die het fietspad maakt, maakt deze situatie verwarrend.
    - Om het fietsverkeer hier zo veilig mogelijk te regelen, ligt de fietsstraat in de voorrang. Fietsverkeer vanaf het Sint Jorispad krijgt vanaf beide kanten haaientanden en de juiste bebording te zien. Een uitritconstructie is hier niet nodig omdat het enkel kruisend fietsverkeer betreft.

    De oplossingsrichting is gevisualiseerd in het bovenaanzicht in Figuur 42.

Figuur 37: Bovenaanzicht fietsstraat traject 2 bij kruispunt met de Veenweg

Knelpunten die verder onderzoek vereisen

11. De korte 50-zone tussen de Veenseweg en het Sint Jorispad is op dit moment geschikt gezien de inrichting met vrijliggende fietspaden (zie Figuur 38):
    - Bij inrichting als fietsstraat moet dit ook onderdeel worden van een 30-zone.
    - Onderzocht moet worden of er aanvullende maatregelen benodigd zijn om de snelheid daadwerkelijk naar maximaal 30 km/uur terug te brengen.

Figuur 38: Knelpunt 8 en 11

Figuur 39: Knelpunt 9

Figuur 40: Knelpunt 10

Figuur 41: Knelpunt 10

Figuur 42: Bovenaanzicht fietsstraat traject 2/3 bij kruispunt met het Sint Jorispad

7.5 Traject 3

Figuur 43: Foto van de huidige situatie op traject 3

Figuur 44: Verbeelding van traject 3 bij inrichting als fietsstraat

Verholpen knelpunten

12. In de bocht houdt het fietspad op en moeten de fietsers de rijbaan delen met auto's (zie Figuur 48). Hier fietsen de fietsers over klinkers, wat minder comfortabel fietst dan asfalt. Het uitgangspunt voor een hoogwaardige fietsroute is asfaltverharding. De fietsstraat wordt uitgevoerd in rood asfalt, waardoor dit knelpunt is opgelost.

Knelpunten die aanpassingen nodig hebben

13. De parkeerhavens langs de zuidkant van de Leemweg zijn momenteel aan de smalle kant (zie Figuur 45 en 49):
    - Het is van belang om deze met het oog op de fietsstraat breed genoeg te maken (minimaal 2,00 meter), exclusief schrikstrook van 0,50 meter om afstand tussen fietsverkeer en in- en uitrijdende auto's en openslaande deuren te creëren.
    - Doordat het fietspad overbodig is, is er ruimte om te verbreden aan deze kant.
    - Een andere optie is het verplaatsen van de parkeerhavens naar de andere kant. Ook hier ontstaat ruimte bij inrichting als fietsstraat. De zuidkant van de weg kan dan volledig als groen ingericht worden.
14. Aan de zuidkant ontbreekt nu een trottoir of voetpad. Afhankelijk van de oplossing bij het vorige knelpunt, kan het huidige fietspad worden ingezet als voetpad of omgevormd worden tot groenvoorziening (zie Figuur 45);
15. Bij het gelijkwaardige kruispunt met de Zandweg heeft verkeer van rechts voorrang (zie Figuur 46). Het fietspad wordt hier onderbroken door klinkers, maar fietsers zijn hier alsnog geneigd om door te fietsen; fietsers aan de overkant kunnen dit namelijk ook:
    - Bij inrichting als fietsstraat kan de zandweg, zeker gezien het ondergeschikte karakter, een uitritconstructie krijgen;
16. In de bocht van de Leemweg naar de Acaciastraat zijn witte banden naast het fietspad gesitueerd (zie Figuur 47). Hier kunnen fietsers mogelijk tegenaan fietsen en vallen:
    - Deze banden kunnen in de nieuwe situatie verwijderd worden. Het trottoir kan hier verbreed worden;

Figuur 45: Knelpunt 13 en 14

Figuur 46: Knelpunt 15

Figuur 47: Knelpunt 16

Figuur 48: Knelpunt 12

7.6 Traject 4

Knelpunten die aanpassingen nodig hebben

17. Het kruispunt met de Ringlaan is nu een gelijkwaardig kruispunt (zie Figuur 50). Deze weg doet dienst als noord-zuid verbinding, waardoor de intensiteiten behoorlijk hoog zijn (circa 2.000-3.000 motorvoertuigen per etmaal). Er is hier dus sprake van relatief veel kruisend verkeer.
    - Een gelijkwaardig kruispunt in de fietsstraat doet af aan de doorstroming en veiligheid voor de fietser op de hoogwaardige fietsroute, zeker gezien de intensiteit op de Ringlaan;
    - Bij dit kruispunt past zowel een uitritconstructie naar de Ringlaan als een voorrangskruispunt met haaientanden en bebording. Wij adviseren hier de eerste oplossing, omdat de Ringlaan een ETW-30 is en een uitritconstructie de snelheid van het kruisend verkeer er beter uithaalt.

Knelpunten die verder onderzoek vereisen

18. Net voorbij het kruispunt met de Ringlaan zijn in de Acaciastraat zowel langsparkeervakken als haaksparkeervakken langs de rijbaan gesitueerd (zie Figuur 51). Op fietsstraten kunnen wel langsparkeervakken langs de rijbaan gesitueerd worden[7].
    - Haaksparkeervakken vormen een te groot risico bij een fietsstraat. Uitrijdende auto's hebben slecht zicht op de weg en zwenken uit over beide weghelften;
    - De parkeersituatie moet hier dus veranderen ten behoeve van de fietsstraat. Het uitgangspunt is wel dat de parkeercapaciteit in de omgeving hetzelfde blijft;
    - De haaksparkeervakken kunnen vervangen worden door langsparkeervakken;
    - Voor de 14 haaksparkeervakken kunnen circa 6 langsparkeervakken in de plaats komen. De overige 8 parkeerplaatsen kunnen mogelijk verplaatst worden naar de Ringlaan;
    - De verplaatste parkeervakken liggen in dit geval nog steeds binnen de maximale loopafstand van de voorzieningen;
    - De verkeersstroom van het bestemmingsverkeer voor deze functies verandert iets, waardoor er mogelijk meer afslaand verkeer vanaf de Acaciastraat de nieuwe haaksparkeervakken opzoekt. Dit weegt echter niet op tegen de voordelen van het verplaatsen van het haaksparkeren.
    - Er verdwijnt wat groen door de verplaatsing van de vakken. Dit wordt echter ruim gecompenseerd door het toevoegen van groen bij trajecten 2 en 3. Daarnaast is er ruimte voor een brede trottoir langs de Acaciastraat.

    De oplossingsrichting is gevisualiseerd in het bovenaanzicht in Figuur 52.

19. Nabij de Haagdoornstraat zijn paaltjes gesitueerd (zie Figuur 53). Deze dienen als knip voor het autoverkeer. De doorgang is voor fietsers te smal en is in deze hoedanigheid niet geschikt voor een fietsstraat.
    - Deze afsluiting is noodzakelijk om te voorkomen dat autoverkeer de fietsstraat als doorgaande route kan gebruiken.
    - Zonder de huidige paaltjes en eilanden is de maximale rijbaanbreedte 4,50 meter;
    - Bij ruimtes breder dan 3,50 meter beveelt het CROW twee palen in het midden en palen aan weerszijden van het fietspad aan[8];
    - Door inleidende, geribbelde markering van voldoende lengte wordt de fietser geattendeerd op de paaltjes;

[7] CROW (2019). Aanbevelingen fietsstraten binnen de kom.
[8] CROW. Evaluatie aanbevelingen voor palen op fietspaden.

- Door de rijbaanscheiding zit de fietsers al aan de goede kant van de weg;
- Bij voorkeur komt de knip verder van de kruising met de Haagdoornstraat te liggen.

Figuur 49: Knelpunt 13

Figuur 50: Knelpunt 17

Figuur 51: Knelpunt 18

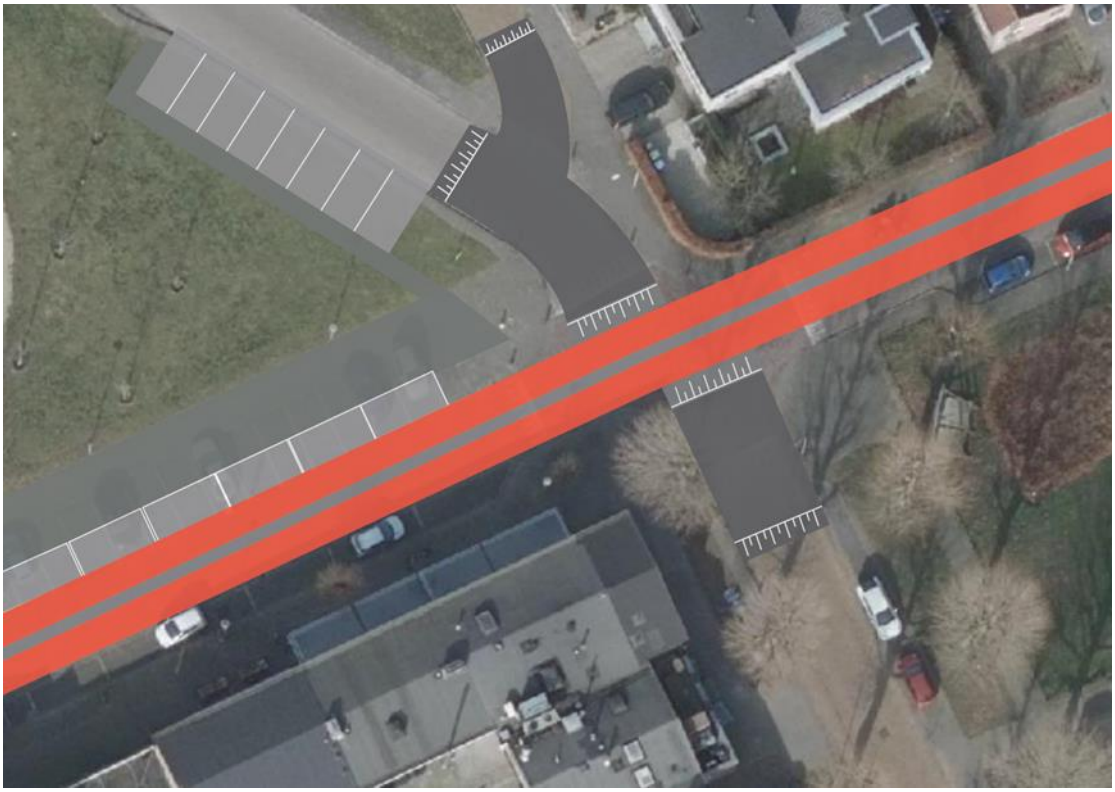

Figuur 52: Bovenaanzicht fietsstraat traject 4 bij kruispunt met de Ringlaan

Figuur 53: Knelpunt 19

7.7 Traject 5

Figuur 54: Foto van de huidige situatie op traject 5

Figuur 55: Verbeelding van traject 5 bij inrichting als fietsstraat

Knelpunten die aanpassingen nodig hebben

20. Tussen de Acaciastraat en de Lindenstraat fietst men een kort stuk over de Meidoornstraat. Hier is sprake van een bajonetkruising, met twee t-splitsingen kort op elkaar (zie Figuur 56). Het fietsverkeer moet twee keer afslaan om de route te vervolgen; dit levert extra risico en minder comfort op, zeker gezien het trottoir in een rechte lijn doorloopt vanaf de Acaciastraat.
    - Om de fietsstraat zo aantrekkelijk en continue mogelijk te maken, dient deze als een vloeiende lijn door te lopen.
    - Dit wordt bereikt door verkeer op de fietsstraat voorrang te geven op verkeer vanaf beide kanten van de Meidoornstraat.
    - Dit kan door gebogen uitritconstructie te realiseren op beide kruisingen, waardoor fietsers in een vloeiende lijn door de bajonet rijden en niet hoeven te stoppen voor kruisend verkeer.

De oplossingsrichting is gevisualiseerd in het bovenaanzicht in Figuur 57.

Knelpunten die verder onderzoek vereisen

21. De fietsstraat komt uiteindelijk uit op de Meester van Coothlaan in het centrum van Wijchen, ter hoogte van het Europaplein (zie Figuur 59). De Meester van Coothlaan is officieel een ETW, maar heeft meer het karakter van een GOW door de ruime breedte en de fietsstroken. Dit kan enige onduidelijkheid over voorrang opleveren voor verkeer uit alle richtingen.
    - Om onduidelijkheid over de verkeerssituatie zoveel mogelijk te voorkomen dient de fietsstraat uit te monden op en te eindigen bij de Meester van Coothlaan, waarbij reguliere voorrangsregels gelden.
        i. Het kruispunt wordt daarmee op een vergelijkbare manier ingericht als het kruispunt Oosterweg – Meester van Coothlaan.
        ii. Het moet voor al het verkeer duidelijk zijn dat het een gelijkwaardig kruispunt betreft. Deze boodschap kan versterkt worden door middel van de juiste bebording.
    - Het al dan niet voortzetten van de fietsroute door TKWM is sterk afhankelijk van de ontwikkelingen in dit gebied.

22. Langs de Lindenstraat wordt geparkeerd op het trottoir (zie Figuur 58). Het trottoir is hier extra breed, maar zeker aan de zuidkant blijft er niet genoeg ruimte over voor een rolstoel. Echter, aan de noordkant van de Lindenstraat zijn op het trottoir een aantal parkeerplaatsen aangelegd. Dit betreft zowel enkele mindervalide parkeerplaatsen als enkele reguliere parkeerplaatsen.
    - Parkeren op het trottoir is niet wenselijk langs een fietsstraat.
    - Bij inrichting als fietsstraat dient onderzocht te worden of de parkeervakken hier verplaatst kunnen worden naar een andere plek. De mindervalide plekken kunnen niet verplaatst worden.
    - Een andere oplossing is dat er aan de kant van de mindervalide plekken echte parkeerhavens worden aangelegd ten koste van een deel van het trottoir.

Figuur 56: Knelpunt 20

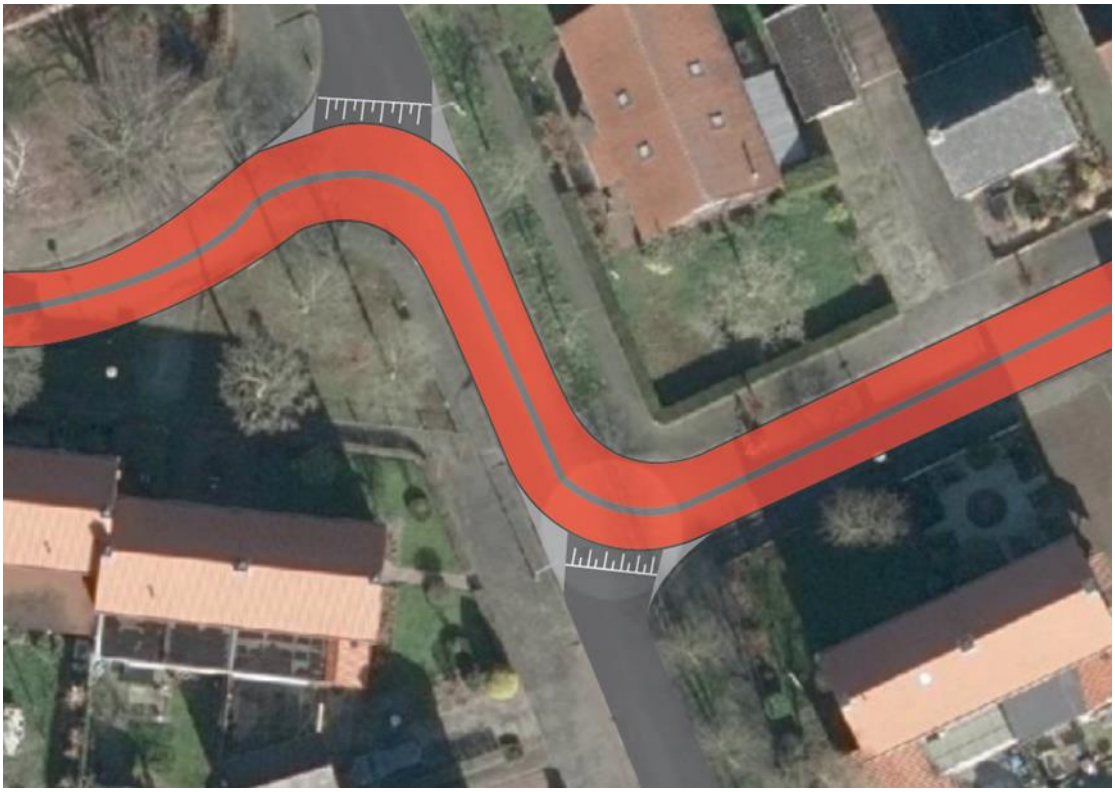

Figuur 57: Bovenaanzicht fietsstraat traject 5 bij bajonet kruispunt met de Meidoornstraat

Figuur 58: Knelpunt 22

Figuur 59: Knelpunt 21

Bijlage 1: Intensiteiten uit verkeersmodel

Figuur 60: Werkdag etmaal intensiteiten basisjaar 2018

Figuur 61: Werkdag etmaal intensiteiten 2032

Bijlage 2: Toename intensiteiten per rijrichting

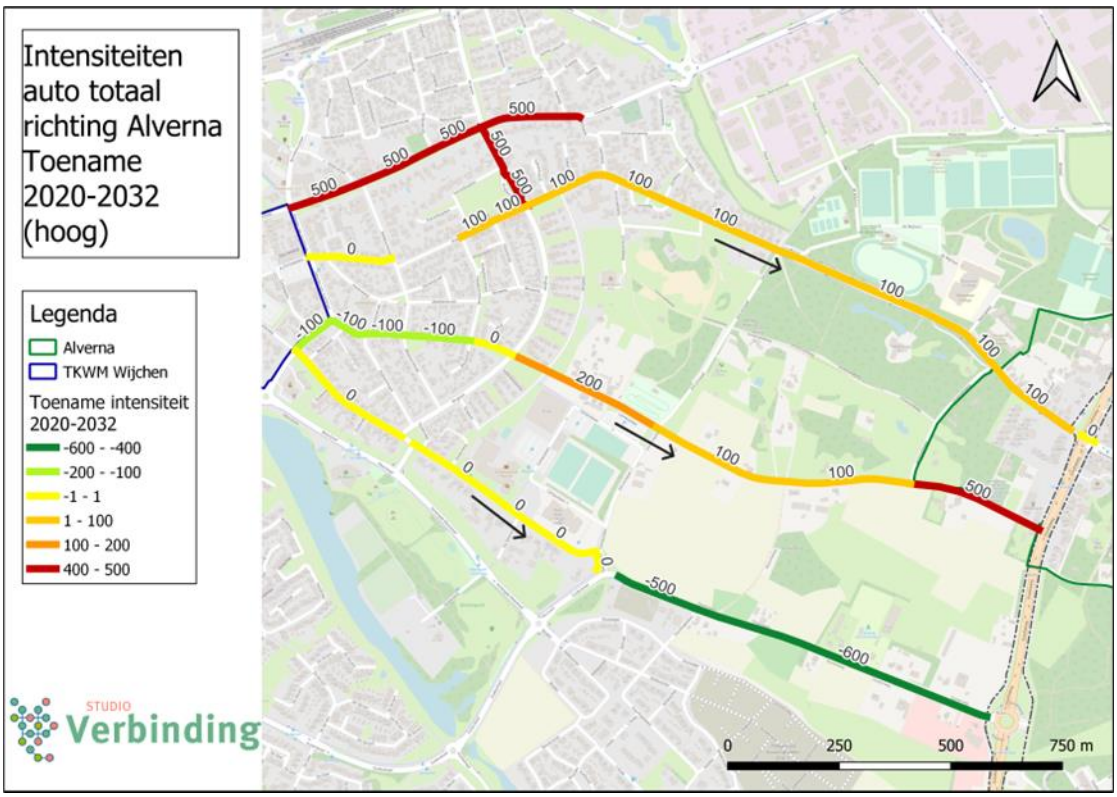

Figuur 62: Toename intensiteiten in verkeersmodel richting Alverna

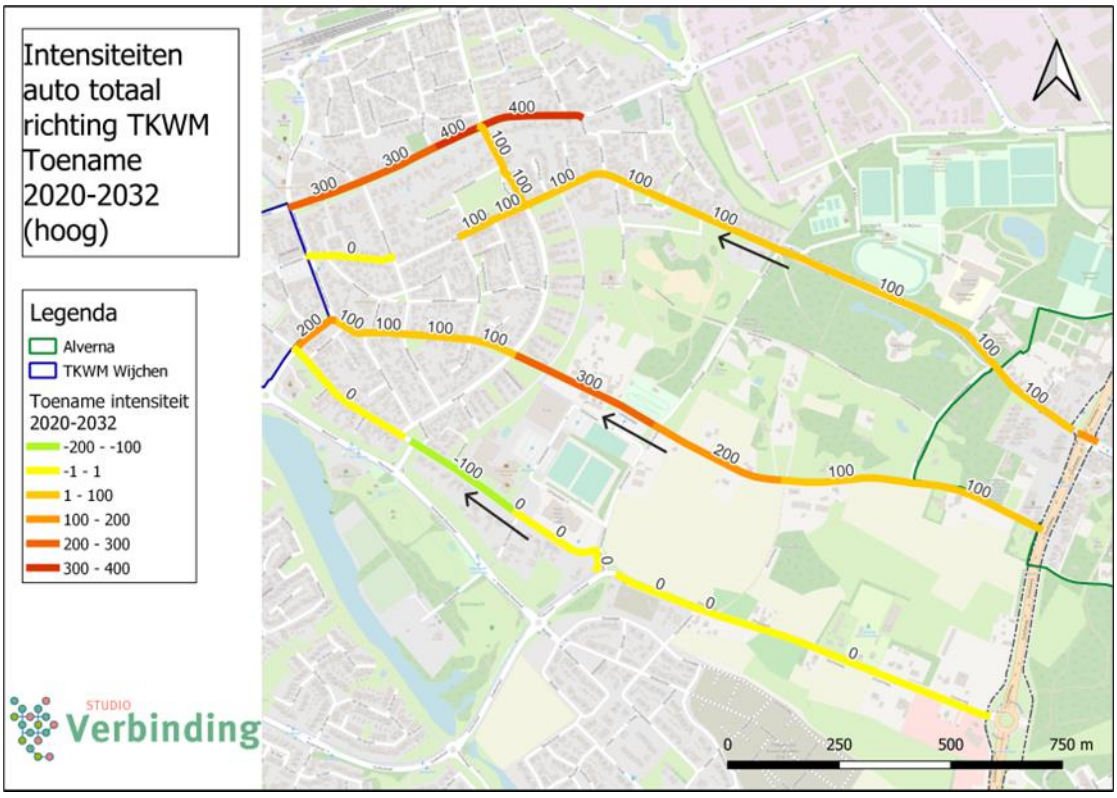

Figuur 63: Toename intensiteiten in verkeersmodel richting TKWM

Bijlage 3: Toename intensiteiten ochtend- en avondspits per rijrichting

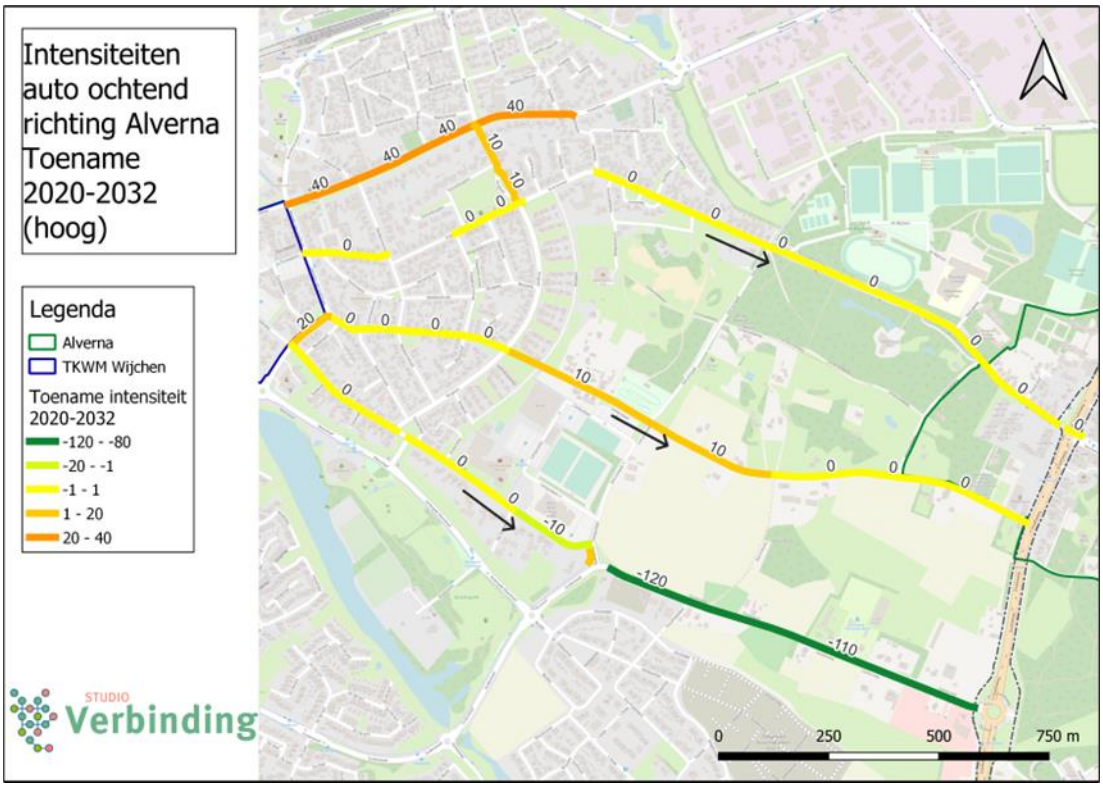

Figuur 64: Toename intensiteiten ochtendspits in verkeersmodel richting Alverna

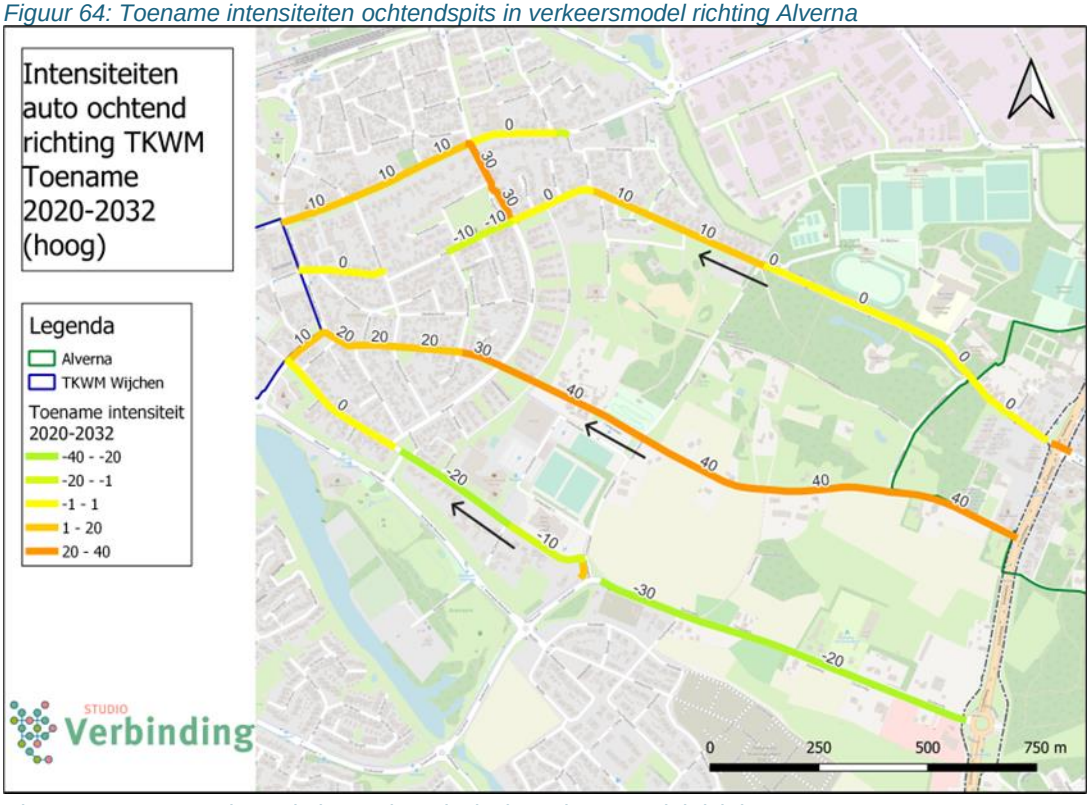

Figuur 65: Toename intensiteiten ochtendspits in verkeersmodel richting TKWM

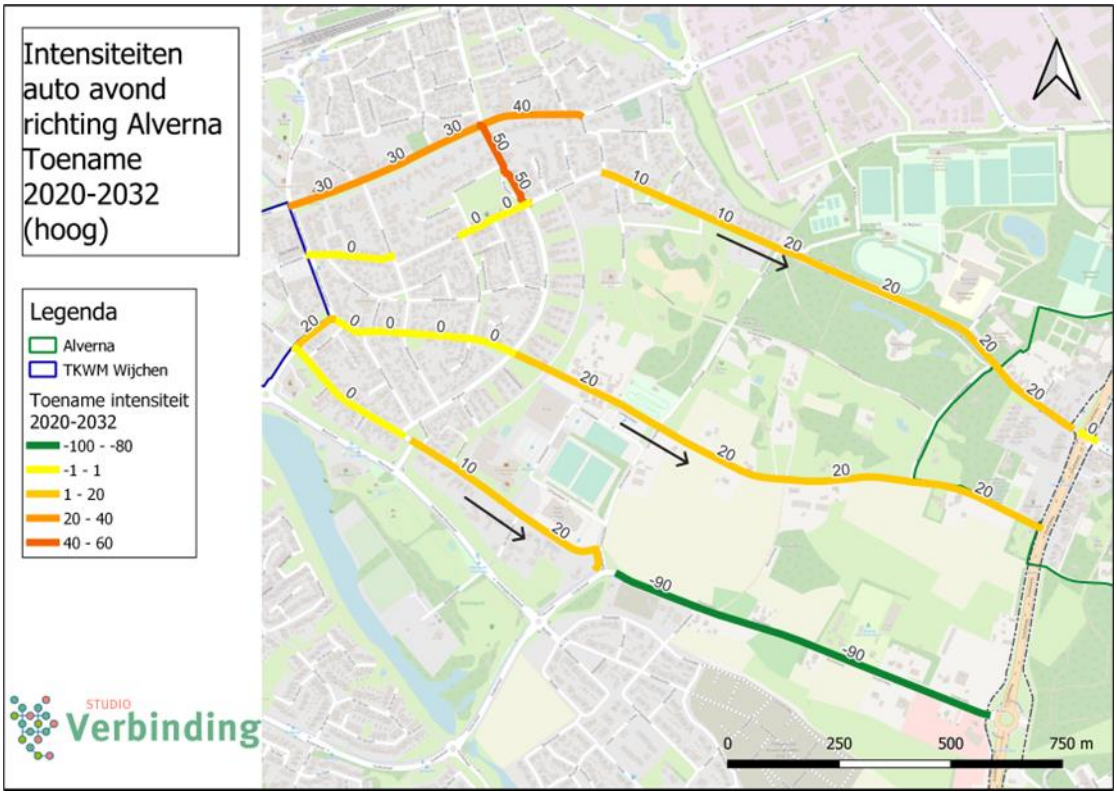

Figuur 66: Toename intensiteiten avondspits in verkeersmodel richting Alverna

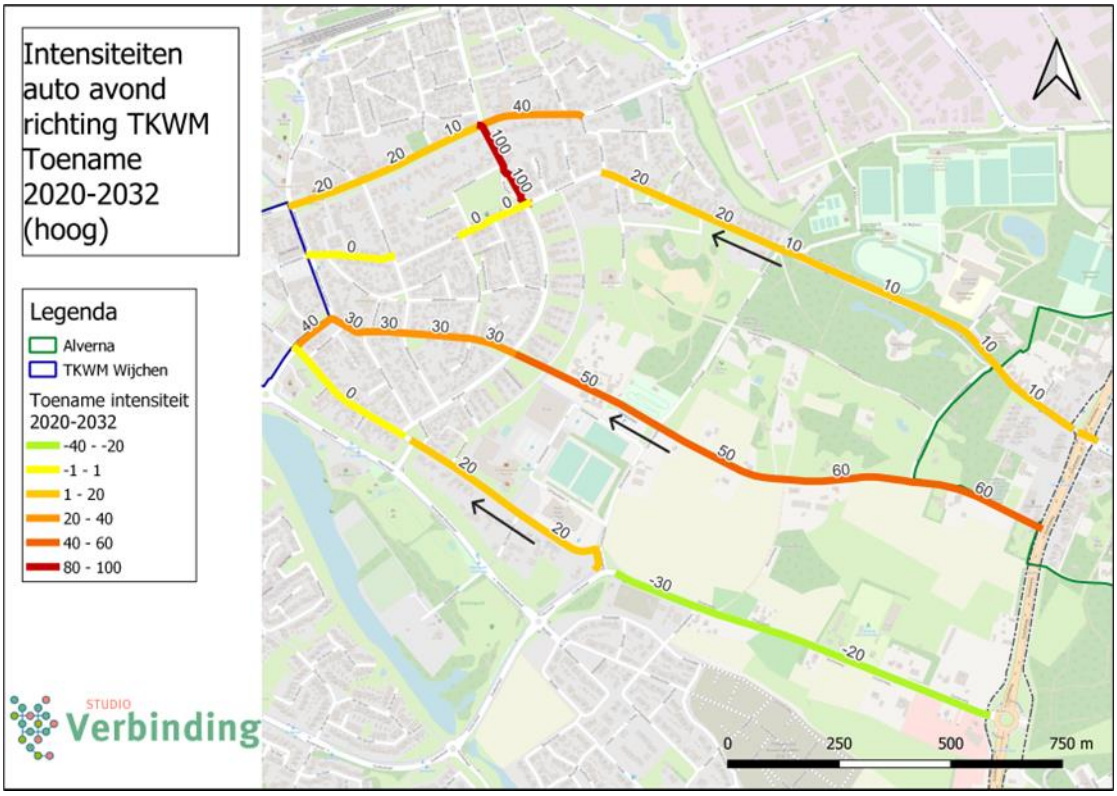

Figuur 67: Toename intensiteiten avondspits in verkeersmodel richting TKWM

Bijlage 4 : Details ongevallen uit ViaStat

Locatie	Soort schade	Betrokken	Soort ongeval
1. Fietsoversteek Graafseweg	Materieel	Twee fietsers	Frontaal
2. Fietsoversteek Graafseweg	Materieel	Personenauto en fietser	Flank
3. Leemweg - Zandweg	Letsel	Fietser	Eenzijdig
4. Ringlaan - Kasteellaan	Materieel	Personenauto en fietser	Flank
5. Ringlaan - Kasteellaan	Materieel	Personenauto en twee fietsers	Flank
6. Kasteellaan - Meester van Coothlaan	Materieel	Personenauto en fietser	Flank
7. Kasteellaan - Meester van Coothlaan	Materieel	Twee personenauto's en fietser	Flank
8. Lindenstraat - Meester van Coothlaan	Materieel	Twee fietsers	Flank
9. Lindenstraat - Meester van Coothlaan	Materieel	Personenauto en fietser	Flank
10. Graafseweg parallel - Valendrieseweg	Letsel	Bestelauto en fietser	Flank
11. Meidoornstraat - Valendrieseweg	Materieel	Bestelauto en fietser	Niet bekend
12. Valendrieseweg - Meester van Coothlaan	Materieel	Personenauto en fietser	Flank
13. Oosterweg ter hoogte van Huurlingsedam	Letsel	Personenauto en fietser	Flank
14. Fietsoversteek Zuiderdreef	Materieel	Personenauto en fietser	Flank
15. Fietsoversteek Oosterweg	Materieel	Twee fietsers	Frontaal
16. Oosterweg - De Steenoven	Materieel	Personenauto en fietser	Flank
17. Oosterweg - Meester van Coothlaan	Materieel	Personenauto en fietser	Flank

Openbaar Zaaknummer: Z/22/087045

Beslisnota voor het College van B&W

Onderwerp: Hoogwaardige fietsroute Alverna-TKWM

Datum: 5 februari 2024

Voorgesteld besluit
het College van B&W besluit:

1. Kennis te nemen van de rapportage 'onderzoek Hoogwaardige fietsroute Alverna-TKWM' (zie bijlage).
2. In te stemmen met de voorkeursvariant om de route Leemweg – Acaciastraat – Lindestraat in te richten als fietsstraat.
3. Via de perspectiefnota 2024, de raad voor te stellen een voorbereidingskrediet van € 170.000 beschikbaar te stellen om de voorkeursvariant verder uit te werken tot en met de aanbesteding.
4. De kapitaalslasten ad. € 5.900 te verwerken in de perspectiefnota 2024.
5. In stemmen met het afwijken van het inkoop- en aanbestedingsbeleid.

Aanleiding
In 2021 heeft het college besloten om de vrij liggende fietspaden langs de Leemweg (tussen het Sint Jorispad en de Urnenveldweg richting Maaswaal College) te verduurzamen.

In het coalitieakkoord 2022 – 2026 is opgenomen "het fietsen aantrekkelijker te maken. Dit kan bijvoorbeeld door het inrichten van fietsstraten. Door de vormgeving krijgen automobilisten het gevoel hier te gast te zijn".
Het college ziet, naar aanleiding van het plan om de vrij liggende fietspaden te verduurzamen, mogelijkheden om een hoogwaardige fietsroute tussen Alverna en TKWM te realiseren. Hierbij wordt aangesloten bij het Strategisch kompas: Wijchen 2035 'De kracht van Wijchen'. Hierin wordt ingezet op een goede bereikbaarheid tussen de kernen. Dit kan onder andere gerealiseerd worden met de aanleg van betere fietsverbindingen, zoals een fietsstraat tussen Alverna en TKWM.

Dit past ook binnen de MobiliteitsVisie Druten-Wijchen. Hierin staat dat de fiets bijdraagt aan een verbetering van de aspecten gezondheid, milieu en duurzaamheid.

Een verkeerskundig adviesbureau heeft onderzocht welke route het beste omgevormd kan worden tot een hoogwaardige fietsroute. In het rapport zijn 3 mogelijke routes onderzocht:

1. Leemweg – Acaciastraat- Lindenstraat.
2. Valendrieseweg
3. Oosterweg

Uit de analyse bleek dat de route Leemweg –Acaciastraat – Lindestraat de beste mogelijkheden heeft om als fietsstraat verder uitgewerkt te worden.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
18-02-2021	Uitvoeringsprogramma integraal beheer Openbare Ruimte 2021 (Z/20/055032)

Gewenst resultaat
Door de route Leemweg – Acaciastraat – Lindenstraat om te vormen tot fietsstraat ontstaat er voor fietsers een duidelijke, herkenbare en veilige fietsroute vanuit Alverna naar het centrum van Wijchen. En visa versa.

Argumenten

2.1 De route Leemweg - Acaciastraat- Lindenstraat is het meest geschikt om als hoogwaardige fietsroute uit te werken.
De 3 routes zijn onderzocht op verschillende aspecten zoals: directheid, bereikbaarheid voorzieningen, beschikbare ruimte, veiligheid en het comfort van de route.
Aan deze route liggen ook de meeste voorzieningen, denk bijvoorbeeld aan de scholen en de verschillende sportverenigingen.

2.2 De hoogwaardige fietsroute wordt uitgevoerd als fietsstraat.
Vanuit veiligheid gezien heeft een route met vrij liggende fietspaden de voorkeur. Op alle 3 onderzochte routes ontbreekt hiervoor de ruimte.
De uitvoering als fietsstraat is een goed alternatief. Zeker omdat de hele route dezelfde status en uitstraling krijgt.

2.3 Er is alleen een verkeerskundige analyse uitgevoerd.
In het onderzoek is alleen een analyse uitgevoerd naar de meest optimale route op verkeerskundige aspecten. Er moet nog veel onderzocht en gedetailleerd worden. Te denken valt aan het vergroenen van de route, het afkoppelen van hemelwater en het zo nodig vervangen van de riolering en/of verharding.

Op het gebied van veiligheid en comfort is er ook nog nader onderzoek nodig. Dit komt met name door het aantal knelpunten en obstakels die de fietser op de huidige route tegenkomt.

2.4 Niet alleen fietsers profiteren van de fietsstraat.
Omdat het profiel van erfgrens tot erfgrens veranderd, ontstaan er mogelijkheden om de hele openbare ruimte mee te nemen.

3.1 De ambtelijke organisatie is niet toereikend om dit project te begeleiden.
Voor dit project huren wij een bureau in om ons tot en met de aanbesteding te begeleiden/ondersteunen. Dit houdt onder andere in het uitvoeren van diverse onderzoeken, voorbereiding en het participatietraject met bewoners en in- en externe belanghebbenden.

5.1 Afwijken van het inkoop- en aanbestedingsbeleid heeft financiële en organisatorische voordelen.

Het bureau dat ons bij dit project gaat begeleiden heeft een uniek gebiedsinformatiemodel, waar zowel fysiek als online het participatieproces goed begeleid kan worden.
Omdat het bureau zelf ook alle onderzoeken uitvoert heeft dit financiële voordelen en wordt alles in eigen hand gehouden. De voordelen bestaan uit het niet bij diverse bedrijven een offerte op te vragen voor de onderzoeken. Ook is er geen afstemming tussen de diverse bureaus nodig

Tegenargumenten en risico's

2.1 De vrij liggende fietspaden komen te vervallen.
Tussen de Acaciastraat en de Graafseweg ligt aan weerszijden van de Leemweg een vrijliggend fietspad. Door het huidige gebruik is de situatie niet veilig. Door een nieuwe inrichting als fietsstraat, waar de auto te gast is, wordt de verkeersveiligheid over het hele traject verbeterd.
De ruimte die ontstaat met het vervallen van de fietspaden, kan gebruikt worden voor bijvoorbeeld voetgangersvoorzieningen, vergroening en waterberging.

3.1 Zonder uitvoeringsbudget, kan het project geen doorgang vinden.
Door de nog vele onzekerheden, te kiezen oplossing van de knelpunten en de uitkomsten van de verschillende nog uit te voeren onderzoeken, is nu geen inschatting te maken hoe groot het uitvoeringsbudget moet worden.
Als het hele proces doorlopen is tot een voorlopig ontwerp, zijn ook de kosten voor de uitvoering bekend.
De raad zal via een beslisnota gevraagd worden het uitvoeringsbudget beschikbaar te stellen. Waarna het definitief ontwerp gemaakt kan worden en het werk aanbesteed kan worden.

Financiële gevolgen

Het voorbereidingskrediet bedraagt € 170.000, dit schrijven we af in 68 jaar. Dit leidt tot jaarlijkse kapitaallasten, het eerste jaar bedragen de kapitaallasten € 5.900. In de perspectiefnota verwerken we dit voorstel en kan de raad dit integraal afwegen.
Wanneer uit de voorbereidingsfase blijkt dat er geen haalbaar project tot stand komt, zullen de advieskosten incidenteel genomen moeten worden ten lasten van de exploitatie omdat het geen verband meer houdt met een investering.

Communicatie
Een communicatieplan is onderdeel van de nog op te stellen startnotitie.

Hierin zal zeker het proces opgenomen worden van hoe de direct aanwonenden, vanaf de start van het vervolgonderzoek en ontwerp, meegenomen worden.
De afdeling communicatie zal hier nauw bij betrokken worden.

Inwonersparticipatie
De inwoners worden vanaf het begin van de verdere uitvoering betrokken over de plannen. Hoe dit precies vormgegeven wordt, zal in het nog op te stellen communicatieplan uitgewerkt worden.

Uitvoering of Vervolgstappen
Nadat de raad de benodigde middelen beschikbaar heeft gesteld, zal een startnotitie opgesteld worden met de te nemen stappen om tot een bestek en aanbesteding te komen. Hierin zullen alle vakdisciplines in meegenomen worden.

Het voorlopig ontwerp zal voor instemming aan het college voorgelegd worden.
Gelijktijdig zal het uitvoeringsbudget aangevraagd worden.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

Voorstel
Advies
De afdeling financiën en inkoop hebben meegelezen met het advies. De opmerkingen zijn hierin verwerkt.